

LUTTENBERG'S CHRONOLOGISCHE VERZAMELING

1915

VERKORTINGEN.

- S. = *Staatsblad.*
Sc. = *Staatscourant.*
B. = *Bijvoegsel op het Staatsblad.*
C. V. = *Luttenberg's Chronologische Verzameling*
N. Jur. = *Nederlandsche Jurisprudentie.*
W. = *Weekblad van het Recht.*
Gem.-stem. = *Gemeentestem.*
W. v. d. B. A. = *Weekblad voor de Burgerlijke Administratie*

LUTTENBERG'S
CHRONOLOGISCHE VERZAMELING

DER

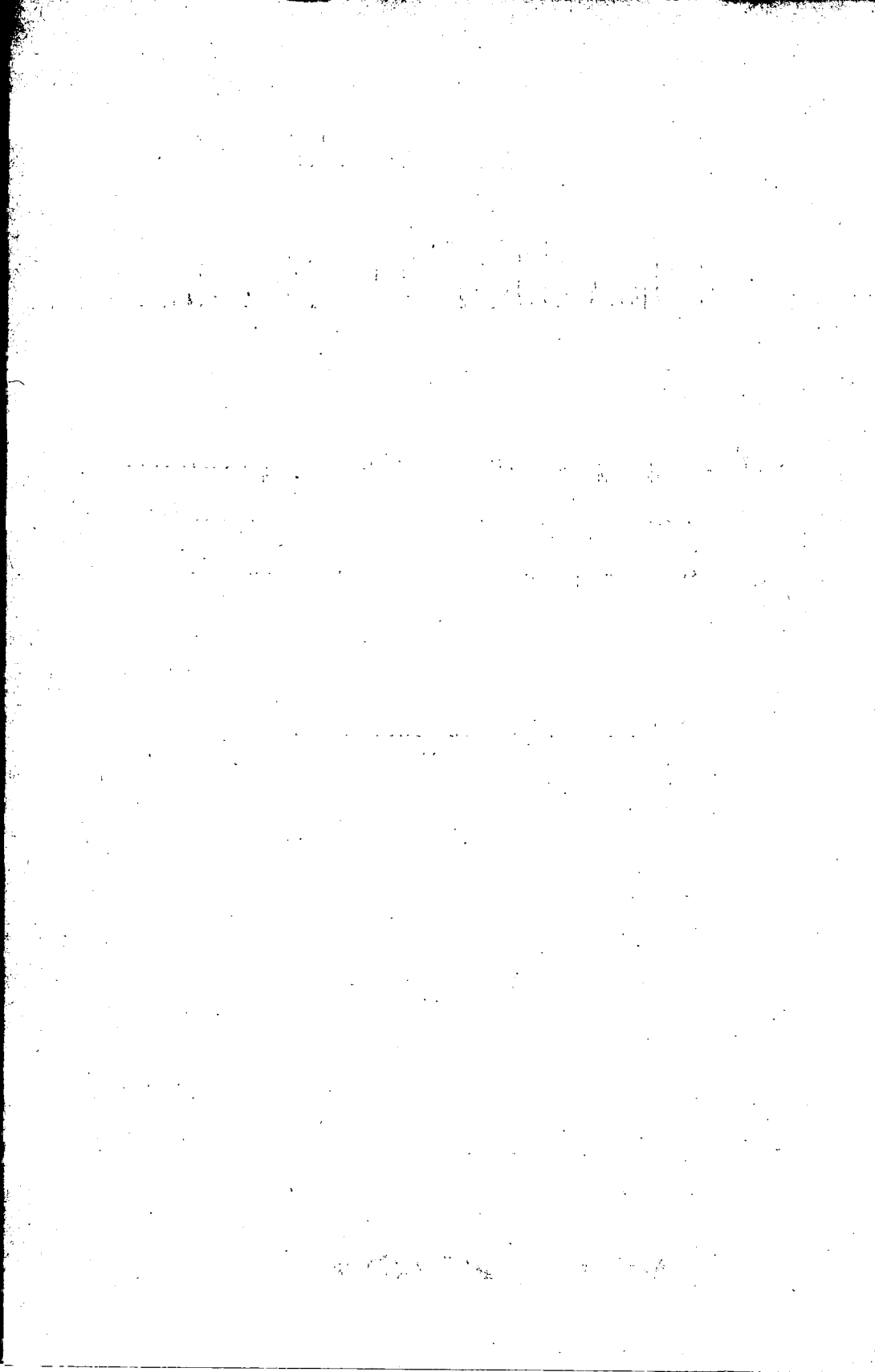
WETTEN, BESLUITEN EN ARRESTEN BETREKKELIJK
HET OPENBAAR BESTUUR IN DE NEDERLANDEN
SEDERT DE HERSTELDE ORDE VAN ZAKEN IN 1813

VOORTGEZET DOOR

Mr. Dr. J. G. STENFERT KROESE
Advocaat en Procureur te Zwolle

1915

ZWOLLE
W. E. J. TJEENK WILLINK

LUTTENBERG'S CHRONOLOGISCHE VERZAMELING

Jaargang 1915.

1 Januari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van brood. S. 1.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van brood te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 30 December 1914, Kabinet, Litt. Z¹³⁶;

Den Raad van State gehoord (advies van 31 December 1914, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 31 December 1914, Kabinet, Litt. C¹³⁸;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van brood is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Het militair gezag is bevoegd den uitvoer toe te laten van bepaalde hoeveelheden, bestemd ter voorziening in de dagelijksche behoeften van de in de onmiddellijke nabijheid van de grens op vreemd gebied wonende bevolking, indien deze zich niet of niet dan onder zeer bezwarende omstandigheden in eigen land van brood kan voorzien. Het militair gezag bepaalt alsdan op welke wijze de uitvoer moet plaats vinden.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad*

zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's Gravenhage, den 1sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 2 Jan. 1915.)

2 Januari 1915. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent vrijdom van den accijns voor zout, in fabrieken of trafieken benodigd bij het verven van katoen en katoenafval ten dienste der vervaardiging van watten. S. 2.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 14 December 1914, n°. 209, Accijnzen;

Gezien artikel 74, letter c, der wet van 27 September 1892 (*Staatsblad* n°. 227), houdende bepalingen omtrent den accijns op het zout;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 December 1914, n°. 37);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 29 December 1914, n°. 79, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Voor het zout, in fabrieken of trafieken benodigd bij het verven van katoen en katoenafval ten dienste der vervaardiging van watten, wordt vrijdom van den accijns toegestaan en zulks op den voet van het Koninklijk besluit van 19 Augustus 1898 (*Staatsblad* n°. 202).

Onze Minister van Financiën is belast met

de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 2den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën TREUB.

(*Uitgeg.* 16 Jan. 1915.)

2 Januari 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 30 Augustus 1910 (*Staatsblad* n°. 273), houdende aanvulling van het Koninklijk besluit van 13 November 1905 (*Staatsblad* n°. 302) ter uitvoering van artikel 48 der wet tot regeling van het lager onderwijs. S. 3.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 11 December 1914, n°. 20255/3, afdeling Onderwijs;

Overwegende, dat in verband met de bepalingen der gewijzigde wet van 14 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 202) het noodig is het bij Ons besluit van 6 Januari 1914 (*Staatsblad* n°. 4) gewijzigde besluit van 30 Augustus 1910 (*Staatsblad* n°. 273), houdende aanvulling van Ons besluit van 13 November 1905 (*Staatsblad* n°. 302), ter uitvoering van artikel 48 der wet tot regeling van het lager onderwijs, andermaal te wijzigen;

Den Raad van State gehoord, advies van 24 December 1914, n°. 1;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 31 December 1914, n°. 21097, afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Artikel 3 van Ons besluit van 30 Augustus 1910 (*Staatsblad* n°. 273) wordt gelezen als volgt:

„De aanvullingen, bij dit besluit aangebracht in Ons besluit van 13 November 1905 (*Staatsblad* n°. 302), blijven van kracht tot 1 Januari 1916.”

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 2den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 14 Jan. 1915.)

2 Januari 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 30 Augustus 1910 (*Staatsblad* n°. 274), houdende aanvulling van het Koninklijk besluit van 13 November 1905 (*Staatsblad* n°. 303), ter uitvoering van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs. S. 4.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 11 December 1914, n°. 20255/3, afdeling Onderwijs;

Overwegende, dat in verband met de bepalingen der gewijzigde wet van 14 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 202) het noodig is het bij Ons besluit van 6 Januari 1914 (*Staatsblad* n°. 5) gewijzigd besluit van 30 Augustus 1910 (*Staatsblad* n°. 274), houdende aanvulling van Ons besluit van 13 November 1905 (*Staatsblad* n°. 303), ter uitvoering van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, andermaal te wijzigen;

Den Raad van State gehoord, advies van 24 December 1914, n°. 1;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 31 December 1914, n°. 21097, afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Eenig artikel.

Artikel 3 van Ons besluit van 30 Augustus 1910 (*Staatsblad* n°. 274) wordt gelezen als volgt:

„De aanvullingen, bij dit besluit aangebracht in Ons besluit van 13 November 1905 (*Staatsblad* n°. 303), blijven van kracht tot 1 Januari 1916.”

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 2den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 14 Jan. 1915.)

2 Januari 1915. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), laatstelijk gewijzigd bij die van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 240); en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 5

6 Januari 1915. **BESLUIT**, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 24 October 1914 (*Staatsblad* n°. 506). S. 6.

WIJ WILHELMINA, RNZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat wenschelijk is gebleken het verbod van uitvoer van paarden zoodanig te herzien, dat dit verbod ook van kracht zal zijn voor den uitvoer van jonge paarden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel, van 4 Januari 1915, Kabinet, Litt. W;

Den Raad van State gehoord (advies van 5 Januari 1915, n°. 17);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 6 Januari 1915, Kabinet, Litt. QI;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

de 2de alinea van artikel 1 van Ons besluit van 24 October 1914 (*Staatsblad* n°. 506) wordt met den dag der afkondiging van dit besluit ingetrokken.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 6den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 7 Jan. 1915.)

7 Januari 1915. **BESLUIT**, houdende bepaling van den dag van in werking treden van de wet van 30 December 1914 (*Staatsblad* n°. 630). S. 7.

Bepaald op 15 Januari 1915.

8 Januari 1915. **BESCHIKKING** van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot uitvoering van de artt. 9, 10, 17 en 23 van het K. B. van 17 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 263).

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gelet op artikelen 9, 10, 17 en 23 van het Koninklijk besluit van 17 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 263), houdende voorschriften waaraan

botercontrôlestations hebben te voldoen om onder Rijkstoezicht te worden gesteld en voorts betreffende het uitreiken en intrekken van merken, welke uitsluitend bestemd zijn om door of vanwege aangeslotenen bij een onder Rijkstoezicht staand botercontrôlestation te worden aangebracht op de door hen bereide of aangekochte boter of op de verpakking dier boter;

Gehoord de Centrale Commissie voor de Botercontrôlestations;

Hebben goedgevonden:

vast te stellen:

I. Voorschriften, waaraan aangeslotenen bij een botercontrôlestation moeten voldoen.

(Artikel 9 van het K. B. van 17 Juli 1912, *Staatsblad* n°. 263).

Art. 1. Ieder aangeslotene bij een onder Rijkstoezicht staand botercontrôlestation is verplicht tot naleving van de voorschriften vervat in de navolgende artikelen.

Hij verbindt zich daartoe bij zijne toelating tot de contrôle uitdrukkelijk en zonder eenig voorbehoud tegenover het bestuur van het botercontrôlestation (subs. van de vereeniging, die het botercontrôlestation in het leven riep) in eene op zegel gestelde verklaring.

2. Hij zal geen andere boter bereiden of doen bereiden,

voorhanden of in bewaring hebben, verhandelen of doen verhandelen, verwerken of doen verwerken, verpakken of doen verpakken, vervoeren of doen vervoeren, afleveren of doen afleveren of ter aflevering gereed hebben,

verzenden of doen verzenden of ter verzending gereed hebben,

dan die voldoet aan artikel I der Boterwet, luidende: „In den zin dezer Wet is boter het vetartikel, waarin geen andere vetbestanddeelen voorkomen dan die van melk afkomstig zijn”, en waarvan de bereiding staat onder contrôle van een onder Rijkstoezicht staand botercontrôlestation.

3. Hij zal aan den directeur van het botercontrôlestation een volledige lijst verstrekken van al zijne fabrieken, bereidplaatsen, terreinen, magazijnen, pakhuizen, verkoopplaatsen, depôts en andere bergplaatsen met een nauwkeurige omschrijving van stand of ligging en geen ander gebouw, lokaal of terrein dan op die lijst vermeld in gebruik nemen, dan na daartoe toestemming te hebben gekregen van het bestuur van het botercontrôlestation.

4. Hij zal rechtstreeks nog zijdelings betrokken mogen zijn bij de bereiding van of den handel in margarine (margarine in den zin der Boterwet) of andere, hetzij op zich zelf, hetzij in vereeniging met andere stoffen voor de consumptie geschikte vetten of oliën, die kunnen strekken tot vervalsching van boter.

Hij zal de vorenbedoelde vetten en oliën niet mogen vervoeren, doen vervoeren, in- of uitvoeren, noch die voorhanden mogen hebben in de inrichtingen en op de terreinen, bedoeld in artikel 3.

5. Hij zal de inrichtingen en terreinen, bedoeld in artikel 3 te allen tijde en zonder eenig voorbehoud toegankelijk moeten stellen voor de ambtenaren van het botercontrôlestation en voor hen, die met het Rijkstoezicht belast zijn.

Hij zal de ambtenaren van het botercontrôlestation en die van het Rijkstoezicht desverlangd behulpzaam zijn bij het kosteloos nemen van monsters van alle boter of op boter gelijkende waar, onverschillig waar deze ook moge worden aangetroffen, verder van alle vetwaren en oliën, melk en room en van andere stoffen, waarvan vermoed wordt, dat zij bij de boterbereiding of bij de behandeling van boter kunnen dienen, in of bij de in de eerste alinea bedoelde plaatsen aanwezig.

Hij zal voorts de in de vorige alinea genoemde ambtenaren alle inlichtingen verschaffen, die zij voor een goede controle noodig achten.

6. Hij zal geen boter afleveren of doen afleveren,

verzenden of doen verzenden, of ter aflevering of ter verzending gereed hebben, die niet is voorzien van het Rijksmark, aangebracht op de door of vanwege den Minister voorgeschreven wijze. Hij is van de verplichting bedoeld in voorgaande alinea ontslagen, wanneer het bestuur van het botercontrôlestation hem heeft geschorst.

Voorts zal hij zorg dragen, dat de hem uitgereikte Rijksmarken niet anders worden gebezigd en niets anders kunnen worden gebezigd dan voor door hem te leveren of te verhandelen boter.

Hij zal geen Rijksmarken gebruiken, die niet rechtstreeks door het botercontrôlestation aan hem of te zijnen behoeve zijn afgegeven.

7. Hij zal van elke hoeveelheid boter, die door hem ter bewaring in eenige bergplaats wordt opgeslagen, aantekening houden van de dagen, waarop de boter bereid is.

8. Hij zal de van het Rijksmark voorziene papieren en stempels benevens de lijsten en boeken enz., die op de controle betrekking hebben, maar die, om welke redenen dan ook, niet meer gebruikt mogen worden voor het doel waarvoor zij in zijn bezit zijn, op eerste aanvraag afgeven aan de ambtenaren van het botercontrôlestation, of aan hen, die met het Rijkstoezicht belast zijn, zelfs dan wanneer die voorwerpen reeds door hem mochten zijn betaald.

9. Hij zal geen boter verzenden, waarvan de verpakking niet op duidelijk zichtbare wijze is voorzien van het door den directeur van het botercontrôlestation voorgeschreven herkenningmerk, dienende om de herkomst der boter door de ambtenaren van het botercontrôlestation en van het Rijkstoezicht te kunnen doen vaststellen.

Hij zal zich bij het gebruik van wikkelpapieren houden aan de dienaangaande door den Directeur-Generaal van den Landbouw te geven voorschriften en geene misleidende verpakkingen mogen bezigen.

10. Hij zal op de door of namens het bestuur van het botercontrôlestation voorgeschreven wijze nauwkeurig aantekening houden van:

a. de hoeveelheid boter, door hem geproduceerd, met aantekening van den datum van bereiding;

b. alle partijen boter, door hem verzonden of geleverd, voor zoover die 5 K.G. of meer bedragen, met opgave van de namen en adressen van hen, aan wie hij deze partijen heeft verzonden of geleverd;

c. het totaal der bij hoeveelheden van minder dan 5 K.G. verzonden boter;

d. alle partijen, door hem bijgekocht, met opgave van de namen en adressen van de leveranciers dezer partijen;

voorts moet, wanneer partijen boter omgepakt en daarbij van andere Rijksmarken worden voorzien, uit de aantekeningen het verband tusschen de oorspronkelijke en de nieuw aangebrachte Rijksmarken blijken,

terwijl bij menging van boter aangeteekend moet worden, welke partijen gemengd zijn, in welke verhouding gemengd is en welke Rijksmarken op deze mengboter worden aangebracht.

11. Hij zal inzage geven van bovengenoemde aantekeningen aan hem, die daarvoor door het bestuur van het botercontrôlestation is aangewezen, en aan de ambtenaren, die met het Rijkstoezicht belast zijn.

12. Hij zal geen boter afleveren of doen afleveren,

verzenden of doen verzenden of ter aflevering of ter verzending gereed hebben, waarvan het vochtgehalte hooger is dan $15\frac{1}{2}\%$.

Boter in vaten of in een voor verzending gebruikelijken vorm aanwezig, wordt voor de toepasselijkheid dezer voorschriften als ter verzending gereed staande beschouwd.

Het in het eerste lid van dit artikel bepaalde is niet van toepassing op niet-afgewerkte boter in korrelvorm, wanneer deze wordt afgeleverd of verzonden door een aangeslotene aan een anderen aangeslotene, mits de eerste aangeslotene voor de aflevering of verzending en de tweede voor de ontvangst dezer boter vergunning heeft verkregen van den Directeur-Generaal van den Landbouw en de aflevering of verzending geschiedt onder de door dezen vast te stellen voorwaarden.

II. Vereischten, waaraan personen moeten voldoen om bij een botercontrôlestation te worden toegelaten.

(Artikel 10 van het K. B. van 17 Juli 1912, *Staatsblad* n°. 263.)

13. Personen moeten om te kunnen worden aangesloten bij een botercontrôlestation voldoen aan de volgende vereischten:

1. Zij moeten zijn boterproducenten of boterhandelaren.

2. Zij moeten de bevoegdheid hebben verbintenissen aan te gaan.

3. Zij moeten te goeder naam en faam bekend zijn.

III. Vereischten, waaraan bestuursleden, commissarissen en directeuren van botercontrôlestations moeten voldoen.

(Artikel 17 van het K. B. van 17 Juli 1912, *Staatsblad* n°. 263.)

14. Bestuursleden, commissarissen en directeuren van botercontrôlestations moeten voldoen aan de volgende vereischten:

1. Zij moeten te goeder naam en faam bekend zijn.

2. Zij zullen rechtstreeks noch zijdelings betrokken mogen zijn bij de bereiding van of den handel in margarine (margarine in den zin der Boterwet), of andere, hetzij op zichzelf, hetzij in vereeniging met andere stoffen voor de consumptie geschikte vetten of oliën, die kunnen strekken tot vervalsching van boter.

De directeuren mogen rechtstreeks noch zijdelings betrokken zijn bij de fabricage van of den handel in boter.

IV. Bepalingen omtrent op te leggen straffen aan aangeslotenen, die niet voldoen aan de vastgestelde voorschriften.

(Artikel 23 van het K. B. van 17 Juli 1912, *Staatsblad* n°. 263.)

15. Een aangeslotene wordt door het bestuur van het botercontrôlestation geschrapt.

a. wanneer hij niet of niet meer voldoet aan de vereischten bedoeld in art. 10 van het K. B. van 17 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 263);

b. wanneer hij op ernstige wijze de belangen van de botercontrôle schaadt of heeft geschaad;

alles ter beoordeeling van het bestuur.

Hij blijft gedurende het loopende en het geheele volgende boekjaar aansprakelijk voor zijn aandeel in de kosten. Dit aandeel wordt zoowel voor het loopende als voor het volgende boekjaar bepaald op het bedrag, dat hij in het jaar aan zijn uitreding voorafgaande bijgedragen heeft in de kosten van het botercontrôlestation.

Het bestuur voornoemd kan den uitredende van zijn financiële verplichtingen tegenover het botercontrôlestation ontslaan.

De uitgetredene heeft geen recht op een aandeel in de eigendommen van het botercontrôlestation.

16. Een aangeslotene wordt door het bestuur van het botercontrôlestation geschorst, wanneer dit vermoedt:

a. dat hij niet of niet meer voldoet aan de vereischten bedoeld in art. 10 van het K. B. van 17 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 263);

b. dat hij op ernstige wijze de belangen van de botercontrôle schaadt of heeft geschaad.

Het schorsingsbesluit wordt binnen twee maal 24 uren bij aangeteekend schrijven ter kennis van den betrokkene gebracht, terwijl tegelijkertijd de maatregelen genomen worden bedoeld in art 8 der voorschriften.

Het bestuur stelt den geschorste op korten termijn, in elk geval binnen veertien dagen, in de gelegenheid zich te verantwoorden en besluit alsdan zoo spoedig mogelijk, of de geschorste geschrapt, dan wel of de schorsing opgeheven zal worden.

17. Een aangeslotene wordt door het bestuur van het botercontrôlestation beboet, wanneer in door hem bereide of verzonden boter een watergehalte van meer dan $15\frac{1}{2}\%$ tot 16% wordt aangetroffen, tenzij naar het oordeel van het bestuur kan worden volstaan met eene waarschuwing.

Een aangeslotene wordt door het bestuur

geschorst, wanneer in door hem bereide boter een watergehalte van meer dan 16 % wordt aangetroffen, tenzij naar het oordeel van het bestuur kan worden volstaan met de oplegging van een boete.

Ingeval van schorsing gelden de bepalingen van alinea 2 van art. 16.

Deze schorsing wordt door het bestuur opgeheven, wanneer naar het oordeel van het bestuur het betrokken bedrijf weer regelmatig boter met een normaal watergehalte bereidt.

18. Een aangeslotene zal een bedrag van f 10.000 storten in de kas van het botercontrolestation, wanneer hij opzettelijk boter, met welke stof dan ook, heeft vervalscht of doen vervalschen.

19. Een aangeslotene zal bij niet nakoming der verplichting bedoeld in art. 8 der voorschriften een boete betalen van f 1000 met een verhooging van ten hoogste f 100 voor elke twaalf uur of gedeelte daarvan dat de vereischte afgifte later dan onmiddellijk geschiedt.

20. Een aangeslotene zal een door het bestuur van het botercontrolestation vast te stellen bedrag van ten minste f 2.50 en ten hoogste f 500 storten in de kas van het botercontrolestation bij overtreding van een der overige bepalingen, in de voorgaande artikelen dezer voorschriften genoemd, behoudens de verplichting tot betaling van een eventueel hooger bedrag bij niet nakoming van de verplichting, genoemd in art. 8.

21. De storting van de door den aangeslotene verbeurde bedragen, als bedoeld in de artikelen 18, 19 en 20, zal geschieden binnen een maand nadat het bestuur van het controlestation hem per aangeteekend schrijven zal hebben medegedeeld, dat naar het oordeel van het bestuur de opzettelijke vervalsching of de overtreding bewezen is.

's Gravenhage, 8 Januari 1915.

De Minister voornoemd. POSTHUMA.

9 Januari 1915. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 2 November 1914 (*Staatsblad* n°. 512). S. 8.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 4 Januari 1915, Kabinet, Litt. X;

Den Raad van State gehoord (advies van 5 Januari 1915, n°. 18);

Gezien het nader rapport van Onze voor-

noemde Ministers van 8 Januari 1915, Kabinet, Litt. V²;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

In de eerste alinea van het *Benig Artikel* van Ons besluit van 2 November 1914 (*Staatsblad* n°. 512), zooals dat gewijzigd is bij Ons besluit van 12 November 1914 (*Staatsblad* n°. 528), worden tusschen de woorden: „Wollen dekens” en „militair laken” ingevoegd de woorden: „en wollen dekenstof”.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van oit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 9den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitg. 9 Jan. 1915.*)

9 Januari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van alle conserven en preparaten van zaden van peulvruchten. S. 9. WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat nodig is, den uitvoer van alle conserven en preparaten van zaden van peulvruchten te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 7 Januari 1915, Kabinet Litt. A²;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 Januari 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 8 Januari 1915, Kabinet Litt. A³.

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Benig artikel.

De uitvoer van alle conserven en preparaten van zaden van peulvruchten is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de

uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 9den Januari 1915:

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 9 Jan. 1915.)

9 Januari 1915. KENNISGEVING van den Minister van Financiën betreffende verandering in de toepassing van art. 2 der Burgerlijke Pensioenwet.

De Minister van Financiën :

Gelet op art. 33 der Burgerlijke Pensioenwet;

Brengt ter kennis van belanghebbenden, dat krachtens eene verandering in de toepassing van art. 2 der Burgerlijke Pensioenwet de betrekking van provoost-geweldige bij den krijgswaad en die van onderwijzer bij eene voorbereidende klasse verbonden aan de Rijksnormaallessen, thans als burgerlijke betrekkingen in den zin dier wet worden aangemerkt.

De Minister van Financiën, TREUB.

9 Januari 1915. MISSIVE van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende opzending van huiden en vleesch, afkomstig van vee, hetwelk als verdacht van mond- en klauwzeer, wordt geslacht.

Ik heb de eer U H.E.G. uit te noodigen den burgemeesters in Uwe provincie te verzoeken de huiden en het vleesch, afkomstig van het vee, hetwelk als verdacht van mond- en klauwzeer wordt geslacht, niet meer op de gebruikelijke wijze te verkoopen, maar het te mijner beschikking zoo spoedig mogelijk als ijlgood franco te zenden aan den Rijkskeurmeester J. J. F. DHONT, directeur van het openbaar slachthuis te Rotterdam.

De kosten van vervoer kunnen op de voorschotdeclaratie worden gebracht, waarin ook de andere uitgaven, het ziektegeval betreffende, worden verrekend. Van elke zending ware voorts den heer DHONT voornoemd telegrafisch kennis te geven met opgave van de soort en de hoeveelheid vleesch in K.G. en het aantal en de soort der huiden, terwijl ook aan mijn Departement eenzelfde opgave met vermelding van den datum van verzending per brief wordt ingewacht.

(W. v. D. B. A.)

11 Januari 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tot wijziging van de beschikking van 6 Mei 1911, n°. 2780, betreffende visch- en hengelakten.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel :

Gelet op artikel 16 der Visscherijwet. (wet van 6 October 1908 (*Staatsblad* n°. 811), gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 66);

Heeft goedgevonden:

De beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, van 6 Mei 1911, n°. 2780, afd. Nijverheid, betreffende de *visch- en hengelakten*, te wijzigen als volgt:

I. Aan n°. 1, lid 2, wordt het volgende toegevoegd: „, die daarbij tevens hun beroep vermelden.”

II. In n°. 2, letter *b*, regel 4, wordt het woord: „commissaris” vervangen door: „inspecteur”.

III. Tusschen n°. 2 en n°. 3 wordt ingevoegd een nieuw nummer, luidende:

„2bis. Eene suppletoire duurdere akte wordt met verrekening van den prijs der akte uitgereikt, ook al is de goedkoopere akte door den aanvrager ontvangen en in gebruik genomen.

IV. Tusschen n°. 5 en n°. 6 wordt ingevoegd een nieuw nummer, luidende:

„5bis. Indien eene akte wordt aangevraagd door een minderjarige, aan wiens vader of voogd, ingevolge art. 16, lid 8 of 9, der Visscherijwet, geen akte kan worden uitgereikt, vestigt de burgemeester er de aandacht van den aanvrager op, dat die akte den vader of voogd niet in staat zal stellen om op grond van lid 7a van genoemd artikel te visschen. Wordt de akte niettemin uitgereikt, dan geeft de Commissaris der Koningin hiervan kennis aan den inspecteur der visscherijen in het 4de, 6de en 7de district te 's Gravenhage.”

V. Aan n°. 6 wordt het volgende toegevoegd:

„In dit advies wordt, indien aan den vader of voogd van een minderjarigen aanvrager geen akte kan worden uitgereikt, hiervan mededeeling gedaan.”

VI. N°. 15 vervalt.

VII. N°. 17 wordt gelezen als volgt:

„De aanvragen, onder 1 en 3 bedoeld, worden, nadat daarop is aangeteekend of de akte of het duplicaat is verzonden dan wel geweigerd, na afloop van het dienstjaar vóór 1 September d. a. v. door den Commissaris der Koningin aan den met de uitvoering van de Visscherijwet belasten Minister gezonden. Aan

dezen wordt bovendien vóór 15 Januari d. a. v. eene opgaaf van de onafgehaald gebleven akten en duplicaten overgelegd."

VIII. In bijlage A wordt in het lid, aanvangende met het woord „Ondergeteekende”, in regel 3 het woord „commissaris” vervangen door: „inspecteur”; in noot 6, regel 1, op die bijlage, worden achter het woord „plaatsen” ingevoegd de woorden: „en zijn beroep vermelden”.

IX. In bijlage C wordt in het model voor de visch- en hengelakten; in plaats van de woorden: „geldig tot en met 30 Juni 1900”, gelezen: „geldig van 1 Juli 1900 tot en met 30 Juni 1900”. Het model van de achterzijde der akten wordt gewijzigd als op de bijlage dezer beschikking is aangegeven.

X. Bijlage D vervalt.

's Gravenhage, 11 Januari 1915.

De Minister voornoemd, POSTHUMA.

BIJLAGE.

Achterzijde.

Handteekening van
den houder:

ONTVANGEN voor recht de $\left\{ \begin{array}{l} \text{f 2.50} \\ \text{f 1.-} \\ \text{f 0.50} \\ \text{f 0.25} \end{array} \right.$
Somma van

De Ontvanger der registratie en domeinen te

N.B. Deze akte zal niet gelden, dan nadat daarop de quitantie van den ontvanger en de handteekening van den houder zal zijn geplaatst.

De visscher moet de akte bij het visschen **steeds bij zich hebben** en haar aan de ambtenaren **op de eerste vordering ter inzage verstrekken**.

Bij het visschen moeten de daarvoor vastgestelde bepalingen worden in acht genomen. (Zie de Visscherijwet en het Binnenvisscherijreglement).

Hieronder volgt een overzicht van de maat en de gesloten tijden voor de vischsoorten.

Naast de gesloten tijden voor de vischsoorten, zijn ook gesloten tijdens vastgesteld voor de meeste vischtuigen, gedurende welke derhalve met die vischtuigen niet mag worden gevischt. (Zie voor deze gesloten tijden voor de vischtuigen art. 10 Binnenvisscherijreglement).

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel kan de gesloten tijden voor de vischsoorten en de vischtuigen veertien dagen vroeger of later doen ingaan of doen eindigen. De hieromtrent genomen beschikking wordt in de Staatscourant geplaatst.

Vischsoort.	Maat in cM.*	Gesloten tijd.
Aal of paling	25	geen
Baars	18	16 Maart tot en met 30 April.
Barheel	30	23 April " " " 31 Mei.
Beek- en regenboogforel	20	16 October " " " 14 Febr. †
Bot	20 §	geen
Brasem	20	23 April " " " 31 Mei
Elft en fint	geen	21 Juni " " " 28 Febr.
Houting	25	23 November " " " 31 Dec.
Karper	35	23 April " " " 30 Juni.
Meun	25	23 April " " " 31 Mei.
Sneep	25	23 April " " " 31 Mei.
Snoek	40	16 Maart " " " 30 April.
Snoekbaars	40	23 April " " " 31 Mei.
Steur	150	1 Juli " " " 31 Aug.
Winde	25	23 April " " " 31 Mei.
Zalm	40	geen
Zeelt	21	23 April " " " 31 Mei.

* Visschen kleiner dan die maat (van de punt van den snuit tot het uiteinde van de staartvin) en die gevangen in gesloten tijd moeten onmiddellijk nadat ze zijn opgehaald, weder in hetzelfde water vrijgelaten.

† Voor de regenboogforel geldt de gesloten tijd niet.

§ Tot 1 Juli 1915 18 c.M.

Behoort bij de beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 11 Januari 1915, N°. 7294, Afd. Nijverheid.

Mij bekend,

De Secretaris-Generaal, VERSTEEG.

11 Januari 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Het voorschrift van art. 19, 1., van het K. B. van 7 December 1896, S. 215 (thans art. 135 van het K. B. van 27 Juni 1913, S. 317), ter uitvoering van artt. 6 en 7 der Veiligheidswet, is als een op zich zelf staande gebodsbepaling te beschouwen op overtreding waarvan straf is gesteld.

Weliswaar bepaalt art. 7 der Veiligheidswet bij de aanduiding der bij algemeen maatregel van bestuur nader aan te geven maatregelen, welke door hoofden en bestuurders onder meer tot het voorkomen van ongevallen door werktuigen moeten worden genomen, dat zulks zal geschieden „met inachtneming van de voorschriften door het Districtshoofd der Arbeidsinspectie te geven”, doch hieruit volgt geenszins, dat de voornoemde hoofden en bestuurders de hun in art. 19, 1., van het K. B. van 7 Dec. 1896, S. 215 in het algemeen opgelegde verplichting eerst bij het bestaan van zoodanige speciale voorschriften zouden behoeven na te komen, of dat zij in laatstbedoeld geval niet, ook afgescheiden van die nadere voorschriften hun gegeven, voor eene doelmatige beschutting zouden moeten zorgen.

De bij art. 19, 1., voornoemd omschreven verplichtingen zijn den hoofden en bestuurders zelfstandig en onafhankelijk van de nadere voorschriften, hun door het districtshoofd te geven, opgelegd.

(Veiligheidswet art. 7; K. B. van 27 Juni 1913 S. 317 art. 135 (Veiligheidswet a.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. A. Fentener van Vlissingen, C. O. Segers, H. Hesse en Jhr. R. Feith.

De Officier van Justitie bij de Arr. Rechtbank te Leeuwarden, requirant van cassatie tegen een vonnis der voornoemde Rechtbank van 28 October 1914, waarbij W. K., oud 34 jaar, molenaar, geboren te Foudgum en wonende te Dokkum, in hooger beroep, — met vernietiging van een vonnis van den Kantonrechter te Dokkum van 10 Juni 1914, voor zoover genoemde K. daarbij, als schuldig aan het als hoofd van een fabriek niet zorgen, dat een minder dan 1.80 meter van den werkvloer verwijderd, bewegend en gevaar veroorzakend deel van: a. een kracht-

tuig als een door een krachtwerktuig gedreven vliegwiel van een werktuig, doelmatig is beschut en dat een vloeropening, terwijl zulks ter voorkoming van gevaar wenschelijk is, doelmatig is beschut, met toepassing van de artt. 1, 7 en 19 eerste alinea initio en b. der Veiligheidswet, 19 sub 1 a. en b. en sub 28 van het K. B. van 7 December 1896 (S. 215) laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 10 Augustus 1909 (S. 292) 23, 62 en 91 Sr., was veroordeeld tot drie geldboeten elk van vijftien gulden en vervangende hechtenis van tien dagen voor elke boete, en met bevestiging van dat vonnis voor zoover de gerequireerde daarbij van een gedeelte der aanklacht was vrijgesproken, deels werd ontslagen van rechtsvervolging, deels vrijgesproken betreffende voormeld beroep in cassatie echter alleen voorzeggd ontslag van alle rechtsvervolging.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

Het cassatieberoep van den Heer Officier van Justitie te Leeuwarden is gericht tegen een vonnis zijner Rechtbank van 28 October jl., W. 9707; waarbij gerequireerde, met vernietiging eener beslissing van den Kantonrechter te Dokkum van 10 Juni 1914, werd ontslagen van alle rechtsvervolging ter zake van het navolgend als bewezen aangenomen, doch niet strafbaar geoordeeld feit: „dat hij, als hoofd en bestuurder van een aan den Lageweg te Dokkum gelegen graanmalerij, waarin een krachtwerktuig, namelijk een gasmotor, werd gebezigd, niet heeft gezorgd, dat op 12 Maart 1914 in die fabriek: het minder dan 1.80 meter van den werkvloer verwijderde, bewegende en gevaar veroorzakende, door het krachtwerktuig gedreven vliegwiel van den kokenbreker doelmatig was beschut”.

Het uitgesproken ontslag berust in hoofdzaak hierop, dat de voorschriften, door het districtshoofd der arbeidsinspectie, ingevolge art. 7 der Veiligheidswet ter voorkoming van ongevallen te geven, naar het oordeel der Rechtbank maatgevend zijn voor de strafbaarheid, krachtens art. 19 aanhef en sub 8 dier Wet, van de overtreding van art. 19 sub 1 en b van het K. B. van 7 December 1896 (S. 215), laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 10 Aug. 1909; (S. 292), zoodat die voor-

schriften dus elementair zijn en mitsdien in de dagvaarding hadden behooren te worden vermeld.

Ik deel dit gevoelen niet. Art. 19 toch van genoemd K. B. stelt als minimum eisch de aanwezigheid eener doelmatige beschutting van een vliegwiel van een door een krachtwerktuig gedreven werktuig, indien dit minder dan 1.80 meter van den werkvloer verwijderd is en door beweging gevaar veroorzaakt, verplichtend en zulks onafhankelijk van eenig door het districtshoofd der arbeidsinspectie te geven voorschrift, zoodat gerequireerde die, zoo als als bewezen werd aangenomen, niet voor zoodanige beschutting had zorg gedragen, ja zelfs, naar het oordeel der Rechtbank, in het geheel geen beschutting had aangebracht of doen aanbrengen, daardoor gemelden algemeenen maatregel van bestuur heeft overtreden. (Vgl. arr. H. R. 25 April. 1905, W. 8214).

Ik acht mitsdien hierdoor geschondden, zooals ook in de tijdig ingediende memorie als middel is aangevoerd, de artt. 1, 7, 19 aanhef en *b* der Veiligheidswet, 19 sub 1 en *b* (het middel noemt *a*) van gemeld K. B.; in verband met de artt. 247 en 256 Sv.;

Alvorens te eindigen moet ik nog even 's Raads aandacht vragen voor de navolgende opmerking. Zooals U bekend is, werd in art. 264 van het K. B. van 27 Juni 1913, (S. 317), laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 20 April 1914 (S. 185), het K. B. van 7 December 1896, (S. 215), ingetrokken en met ingang van 1 Juli jl. vervangen door eerstgenoemd K. B. De materie van art. 19 oud wordt geregeld in art. 135, zoodat de vraag zich zou kunnen voordoen of art. 19 van het thans ingetrokken K. B., waar art. 135 voor gerequireerde eene gunstigere bepaling bevat, daar diens verzuim, zooals het is ten laste gelegd, nu straffeloos zijn zou, omdat dat artikel slechts eischt, dat de daarin genoemde, gevaar veroorzakende werktuigen of deelen daarvan „zoo mogelijk” doelmatig moeten zijn beschut, nog wel toepasselijk is in verband met art. 1 al. 2 Sr. Ik antwoord bevestigend. Het K. B. toch van 27 Juni 1913, (S. 317), is als algemeene maatregel van bestuur, gegeven krachtens art. 7 der Veiligheidswet, geen daad van wetgeving, doch van uitvoering, zoodat art. 1 al. 2. Sr., dat

niet toepasselijk is bij wijziging of intrekking van voorschriften uit kracht en tot uitvoering der wet gegeven, buiten beschouwing blijven kan. (Vgl. arr. H. R. 19 Juni 1893, W. 6375 en 6 Juni 1898, W. 7139).

Ik concludeer dus, gelet op art. 105 R. O., tot vernietiging van het bestreden vonnis ten aanzien van het uitgesproken ontslag van alle rechtsvervolging en voorts tot bevestiging van het vonnis door den Kantonrechter gewezen ten aanzien van voormeld omschreven feit.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Jhr. Feith;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie conclusie adv.-gen.).

O. dat den gerequireerde bij de oorspronkelijke dagvaarding is ten laste gelegd: dat hij als hoofd en bestuurder van een aan den Lageweg te Dokkum, gelegen graanmalerij, waarin een krachtwerktuig namelijk een gasmotor, werd gebezigd, niet heeft gezorgd. dat op 12 Maart 1914 in die fabriek:

1°. het minder dan 1.80 meter van den werkvloer verwijderde, bewegende en gevaar veroorzakende, door het krachtwerktuig gedreven vliegwiel van den koekenbreker doelmatig was beschut;

2°. het minder dan 1.80 meter van den werkvloer verwijderde, bewegende en gevaar veroorzakende vliegwiel van den gasmotor doelmatig was beschut;

3°. het verticale hijschgat, een wandopening aan de straat op de eerste verdieping, doelmatig was beschut terwijl zulks ter voorkoming van gevaar wenschelijk was, en

4°. het trapgat, eene vloeropening op de eerste verdieping, doelmatig was beschut, terwijl zulks ter voorkoming van gevaar wenschelijk was, zijnde op genoemden datum bevonden, dat voormeld vliegwiel van den koekenbreker in het geheel niet was beschut; dat voormeld vliegwiel van den gasmotor slechts was beschut door een laag, scharnierend hekje en niet over de spaken was bekleed, met plaatijzer of eenig ander materiaal, dat voormeld hijschgat slechts was beschut door een lossen dwarsboom en dat voormeld trapgat slechts was beschut aan eene lange zijde door op elkaar gestapelde zakken;

O. dat de Kantonrechter de feiten sub 1, 2 en 4 bewezen verklaarde en den gerequireerde deswege met qualificatie en strafoplegging gelijk hierboven vermeld, veroordeelde, terwijl hij hem van de telastelegging sub 3 vrijspreek;

dat hij het bestreden vonnis deze uitspraak, met bevestiging der gegeven vrij-spraak werd vernietigd voor zoover de gerequireerde ook van de feiten sub 2 en 4 werd vrijgesproken en hij ter zake van het sub 1°. telastegelegde werd, ontslagen van alle rechtsvervolgung;

O. dat dit ontslag van rechtsvervolgung in hoofdzaak hierop is gegrond: dat het voorschrift van art. 19 sub 1 van het K. B. van 7 December 1896 (S. 215) laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 10 Augustus 1909 (S. 292), eene „doelmatige beschutting voorschrijvende”, te vaag is om aan te nemen, dat niet-nakoming van dit voorschrift rechtstreeks zou zijn strafbaar gesteld;

dat genoemde bepaling klaarlijkkelijk alleen bestemd is om als grondslag te dienen voor de voorschriften, door het Districtshoofd der Arbeidsinspectie volgens art. 7 der Veiligheidswet te geven;

dat de strafbepaling in art. 19 1° lid sub b. dier wet gesteld op overtreding van eene der bepalingen van een algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld in art. 6 of art. 7, waartoe het onderwerpelijk K. B. behoort, dan ook slechts van toepassing moet worden geacht op de preciese, duidelijke omschreven voorschriften van dien algemeen maatregel van bestuur, welke geen nadere specificering door het Districtshoofd der Arbeidsinspectie van noode hebben;

dat de vraag der doelmatigheid van eenigen door het hoofd of den bestuurder van eene fabriek of werkplaats getroffen maatregel alzoo aan de beoordeeling van den strafrechter is onttrokken, en zulks ook geheel in overeenstemming is met het stelsel der wet, volgens hetwelk ook de doelmatigheid der door het Districtshoofd der Arbeidsinspectie gegeven voorschriften aan het oordeel der rechterlijke macht is onttrokken en deze behoudens hooger beroep op den Minister, verbindend zijn;

O. dat het middel van cassatie, tegen deze beslissing is gericht en tot ondersteuning daarvan is aangevoerd:

dat bij art. 19, 1° lid sub b. der Veiligheidswet zonder eenige nadere toevoeging of beperking is strafbaar gesteld de overtreding van een der bepalingen van een algemeen maatregel van bestuur als bedoeld in art. 6 of 7 der genoemde wet;

dat deze een onderscheid als door de Rechtbank gemaakt tusschen voorschriften die precies en duidelijk omschreven zijn, en voorschriften die aan dit vereischte niet voldoen, niet kent;

dat voor het maken van zoodanig onderscheid ook geen reden bestaat, daar de verplichting tot naleving der voorschriften wordt opgelegd aan de hoofden of bestuurders van fabrieken en werkplaatsen, die ook zonder nadere voorschriften van de Arbeidsinspectie zeer goed moeten weten, welke maatregelen te nemen om hunne machinerieën doelmatig te beschutten, en dat de mogelijkheid, dat de arbeidsinspectie met hen over de doelmatigheid der aangebrachte beschutting van meening verschilt en dan nadere voorschriften geeft, niet verhindert, dat de hun primair door de wet opgelegde verplichting, blijft bestaan;

O. dienaangaande:

dat — waar art. 7 der Veiligheidswet de nadere regeling van hetgeen door de hoofden of bestuurders eener fabriek of werkplaats, zoo ter voorkoming van ongelukken door werktuigen als anderszins, moet worden aangewend aan een algemeen maatregel van bestuur overlaat, en art. 19 aanhef en b. dier wet zonder in eenige nadere onderscheiding te treden het overtreden van eene der bij dien maatregel te treffen bepalingen strafbaar stelt — het voorschrift van art. 19 1°. van het ter uitvoering van eerstgemelde bepaling vastgestelde K. B. van 7 December 1896 (S. 215) inderdaad als eene op zich zelve staande gebodsbepaling is te beschouwen, op overtreding waarvan straf is gesteld;

dat voormeld art. 7 weliswaar bij de aanduiding der bij algemeene maatregel van bestuur nader aan te geven maatregelen, welke door de hoofden en bestuurders onder meer tot het voorkomen van ongevallen door werktuigen moeten worden genomen, bepaalt dat zulks zal geschieden „met inachtneming van de voorschriften door het Districtshoofd der Arbeidsinspectie te geven”, doch hieruit geenszins volgt, dat de voornoemde hoofden en bestuurders

de hun in art. 19 ¹⁰. voorzeggd in het algemeen opgelegde verplichtingen eerst bij het bestaan van zoedaniige speciale voorschriften zouden behoeven na te komen, of dat zij in laatst bedoeld geval niet, ook afgescheiden van die nadere voorschriften haar gegeven, voor eene doelmatige beschutting zouden moeten zorgen;

dat blijkens art. 22 van voornoemd K. B. de daar bedoelde „nadere” voorschriften, bij niet-, of niet voldoende nakoming der in de paragrafen 7—12 gegeven voorschriften, trouwens wel kunnen, doch niet behoeven te worden gegeven;

dat in art. 19 aanhef, b. en c. der Veiligheidswet voorts nevens elkander worden strafbaar gesteld het overtreden van eene der bepalingen van een algemeen maatregel van bestuur als bedoeld in art. 7 en het niet voldoen aan een krachtens dien maatregel uitgevaardigd voorschrift; dat uit een en ander volgt, dat de bij art. 19 ¹⁰. voornoemd omschreven verplichtingen den hoofden en bestuurders zelfstandig en onafhankelijk van de nadere voorschriften, hun door het Districtshoofd te geven, zijn opgelegd;

O. dat alzoo de in het middel genoemde artikelen — waarbij echter voor art. 19, 1a van het K. B. van 7 December 1896 (S. 215) moet worden gelezen, art. 19, 1b van dat Besluit — in verband met de artt. 247 en 256 Sv., door de beslissing der Rechtbank zijn geschonden en het voorgedragen middel gegrond moet worden geacht;

Vernietigt het vonnis, door de Arr. Rechtbank te Leeuwarden op 28 October 1914 in deze zaak genomen, doch alleen voor zoover daarbij het beroepen vonnis des Kantonrechters met betrekking tot het den gerequireerde bij de dagvaarding sub ¹⁰. telastgelegde is vernietigd, en de gerequireerde te dier zake van alle rechtsvervolging is ontslagen;

En in zoover opnieuw rechtdoende ten principale, krachtens art. 105-R. O.;

Bevestigt het vonnis, door den Kantonrechter te Dokkum op 10 Juni 1914 in deze zaak gewezen, in zoover de gerequireerde daarbij wegens voormeld feit, is veroordeeld tot eene geldboete van vijftien gulden en eene vervangende hechtenis van tien dagen.

(Ned. Jur.)

II Januari 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

De in art. 47 Sr. voorkomende uitdrukking „doen plegen van een strafbaar feit” is eene geheel andere dan die der in art. 14 der Arbeidswet voorkomende woorden „doen verrichten van arbeid”.

De strafrechtelijke aansprakelijkheid van het hoofd of den bestuurder eener onderneming kan onder bepaalde omstandigheden reeds aanwezig zijn bij het wilens en wetens toelaten dat de verboden arbeid wordt verricht, zonder dat nog van eene bepaalde opdracht daartoe sprake is.

Eenig bepaald actief optreden door het hoofd of den bestuurder eener onderneming is geen vereischte, om aan te nemen, dat deze den in art. 14, 1. der Arbeidswet bedoelden arbeid heeft doen verrichten.

(Arbeidswet art. 14 1e lid.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. A. Fentener van Vlissingen, C. O. Segers, H. Hesse en Jhr. R. Feith.

A. A. v. W., wonende te Groningen, requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr. Rechtbank te Groningen van 29 October 1914, waarbij de requirant in hooger beroep, met vernietiging van een vonnis van den Kantonrechter te Groningen van 6 Juni 1914, bij hetwelk hij was vrijgesproken, als schuldig aan het arbeid doen verrichten, strijdig met het bij de Arbeidswet 1911 bepaalde, negen malen gepleegd ten aanzien van twee personen, gepleegd terwijl tijdens het plegen van die feiten nog geen twee jaren zijn verlopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens overtreding in art. 22, 1e lid der Arbeidswet bedoeld, onherroepelijk is geworden, met toepassing van de artt. 6, 5de lid, 14, 1e lid en art. 23, 1e, 2de en 3de lid dier Wet en art. 23, Sr., is veroordeeld tot 18 geldboeten van f5 en vervangende hechtenis van twee dagen voor elke boete (advocaat Mr. H. van der Wal te Groningen).

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

Het cassatieberoep is gericht tegen een vonnis der Arr. Rechtbank te Groningen van 29 October jl., waarbij requirant,

met vernietiging der op 6 Juni bevorens door den Kantonrechter aldaar gegeven vrijspraak, werd schuldig verklaard aan: „Arbeid doen verrichten, strijdig met het bij de Arbeidswet 1911 bepaalde, negen malen gepleegd ten aanzien van twee personen, gepleegd terwijl tijdens het plegen van die feiten nog geen twee jaren zijn verlopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens eene overtreding in art. 22 lid 1 der Arbeidswet 1911 bedoeld, onherroepelijk is geworden” en deswege veroordeeld in 18 geldboeten, ieder van f 5 subsidiair twee dagen hechtenis voor iedere boete.

Ter ondersteuning dezer voorziening zijn thans bij tijdig ingediende memorie vier middelen aangevoerd, waarvan het eerste luidt: „Schending van art. 177 Sv., doordat ten bezware van requirant acht wordt geslagen op een arrest van den Hoogen Raad, zonder dat dit arrest ter terechtzitting is voorgelezen”.

Feitelijk onjuist is deze grief, daar de voorlezing blijkens het audientieblad in eersten aanleg heeft plaats gehad en zij dus in hooger beroep niet behoefde te worden herhaald.

Het tweede verweer, dat in niet minder dan vijf onderdeelen is gesplitst, stelt: „Schending van art. 211 en artt. 231, 391, 392 en 407 Sv., door als bewezen aan te nemen: „dat beklagde, ten einde de wekelijks inkomende bestellingen zoo vlug mogelijk in den drukken tijd te doen verrichten, aan getuigen Smit en Manders het plan aan de hand heeft gedaan, althans met haar is overeengekomen, dat zij den arbeid, haar door hem voor zijne onderneming opgedragen, voorzoover deze in de geoorloofde werkuren in de werkplaats der onderneming niet afgewerkt kon worden, zouden verrichten in de woning zijner moeder in de Oude-Boteringstraat, waar de getuige Manders haar intrek had en dat beklagde wist, dat aldaar die arbeid door die getuigen ook werd verricht” en zulks door de verklaringen van den getuige van der Zijl in verband met wat overigens ten processe is gebleken;

a. omdat niet blijkt, of de Rechtbank bewezen verklaart, dat beklagde aan genoemde getuigen het plan aan de hand heeft gedaan, of dat hij met haar overeengekomen is om bedoelde feiten te verrichten;

b. omdat niet wordt aangegeven, wat de Rechtbank hier bedoelt met „wat overigens ten processe is gebleken”, zoodat niet kan worden beoordeeld of de Rechtbank voor het bewijs dezer aanwijzingen heeft gebruik gemaakt van wettige bewijsmiddelen;

c. doordat de verklaringen van den getuige van der Zijl geen bewijs inhouden omtrent de geformuleerde daadzaak, doch enkel bevatten eene buitengerechtelijke bekentenis, welke hiërdoor niet volledig wordt bewezen, terwijl dit bewijs niet door aanwijzingen kan worden aangevuld en ook niet wordt aangevuld, zoodat deze buitengerechtelijke bekentenis niet als bewijsmiddel kan worden gebruikt;

d. doordat de Rechtbank voornoemde omstandigheid, waarvoor het bewijs is verkregen door aanwijzingen, heeft gebezigd als aanwijzing, op grond waarvan requirant's opzet is bewezen verklaard;

e. doordat de Rechtbank, gebruik makende van de verklaringen van getuige van der Zijl, mede als bewijsmiddel heeft gebruikt de door den beklagde ontkende en in ieder geval herroepen buitengerechtelijke bekentenis”.

In kortheid behoeft de bestrijding niet onder te doen voor hetgeen dit barbaarsch uitzierend middel aan lengte praesteert, omdat — stel al, dat de inhoud geheel juist is, hetgeen veelal te wenschen overlaat — daaraan toch iedere feitelijke grondslag ontbreekt, daar in de zevende overweging reeds de ten laste gelegde feiten en requirant's schuld daaraan bewezen worden verklaard, waarna vervolgens de Rechtbank in de tiende overweging tot toelichting der slotsom, waartoe zij bereids was gekomen — ex superabondanti dus — nog treedt in eenige beschouwingen omtrent het ten laste gelegde „doen verrichten van arbeid”, waaronder ook voorkomt de in het thans besproken middel in den aanhef daarvan naar voren gebrachte zinsnede, zonder dat daaraan echter eenig bewijs is ontleend (vgl. arr. H. R. 19 Januari 1914, W. 9616 en 6 Maart 1914, W. 9632).

Het derde middel wil: „Schending van artt. 211, 221 en 391 Sv., doordat de Rechtbank het ten laste gelegde feit heeft bewezen verklaard, terwijl uit de overwegingen blijkt, dat zij hiertoe heeft gebruik gemaakt van aanwijzingen, waarvan

niet vaststaat, dat zij door wettige bewijsmiddelen-zijn bewezen".

Feitelijke basis ontbreekt ook aan dit verweer, omdat in de zevende overweging de feiten en de schuld bewezen worden verklaard „door de aanwijzingen voortvloeiende uit de erkentenis van beklagde ter terechtzitting, door de verklaringen der bovengenoemde getuigen en de aanwijzingen daaruit voortvloeiend alles in onderling verband en samenhang genomen", waardoor dus ruimschoots aan requirants wensch is voldaan.

Ten slotte klaagt nog het vierde middel over: „Schending van art. 14 der Arbeids-wet 1911 en art. 47 Sr., door requirant aansprakelijk te stellen voor de als bewezen aangenomen feiten".

Indien beoogd is Uw Raad de waardeering van het gebruikt bewijs op te dringen, kan natuurlijk het middel niet opgaan. Is echter bedoeld — en zoo schijnt mij de grief te moeten worden opgevat — te beweren, dat de beslissing onvoldoende met redenen is omkleed, daar uit de gebezigde bewijsmiddelen niet kan worden afgeleid, dat requirant verboden arbeid heeft „doen verrichten" ook dan schijnt het mij ongegrond. Want al is ook in 1911 het arbeidsveld der toegepaste wet eenigszins verzuimd en de strafbaarheid vergemakkelijkt, zoo is toch in art. 14 sub 1. het „doen verrichten" als strafbaar feit gehandhaafd en daarmede Uwe gevestigde jurisprudentie daaromtrent nog van kracht. En wanneer ik dan, als één voorbeeld uit vele, in Uw arrest van 24 Mei 1904, W. 8070, lees, dat „al moge niet onder alle omstandigheden het gedoogen of toelaten der overtreding als strafbare deelneming daaraan zijn aan te merken, het hoofd of de bestuurder eener fabriek, die, ofschoon uit den aard zijner betrekking verplicht te waken, dat zoodanige overtreding niet plaats heeft, willens en wetens toelaat, dat zij gepleegd wordt, als dader daarvan volgens art. 47 1°. Sr. is te beschouwen; al is de opdracht tot de verboden handeling niet rechtstreeks van hem, maar, met zijn medeweten en goedvinden, van een-aan hem ondergeschikte uitgegaan of in stand gehouden", dan geloof ik, dat het vergaard feitenmateriaal ruimschoots de gegeven qualificatie rechtvaardigt. De verboden arbeid toch, geconstateerd door de getuigen

Smit en Arkes, wordt door getuige Smit erkend als in opdracht van requirant geschied, waaraan van der Zijl nog toevoegt, dat die arbeid het gevolg was van een door requirant ter ontduiking der Arbeids-wet gesmeed plan, terwijl eindelijk de getuige Manders de verklaringen harer lotgenootte Smit nader bevestigt en requirant ten slotte nog toegeeft, dat hij ten huize zijner moeder, alwaar de overtreding plaats vond, een magazijn heeft en zich na zijne jongste veroordeeling heeft beraden over de wijze, waarop hij ongestraft zou kunnen laten overwerken.

Waar mitsdien alle middelen mij ongegrond voorkomen, concludeer ik tot verwerving van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Jhr. Feith;

Gelet op de middelen van cassatie door den requirant voorgesteld bij memorie, en namens hem bij pleidooi: (zie conclusie adv. gen.);

O. dat bij het bestreden vonnis overeenkomstig het hem bij de dagvaarding ten laste gelegde, bewezen is verklaard, dat de requirant E. D. M. C. Smit en M. C. W. Manders, zijnde vrouwelijke personen boven 16 jaar, die dagelijks van 8—12 uur des voormiddags en van 1½—7 uur des namiddags arbeid plachten te verrichten voor de hoedenmakersonderneming, waarvan hij, requirant, het hoofd was, in de werkplaats, gelegen tusschen beide Markten te Groningen op 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16 en 17 April 1914 na 7 uur des namiddags arbeid voor genoemde onderneming heeft doen verrichten in de gemeente Groningen, buiten genoemde werkplaats, welke arbeid bestond in het maken en veranderen van dameshoeden, zulks terwijl tijdens het plegen van de feiten nog geen twee jaren waren verlopen, sedert eene vroegere veroordeeling van hem, requirant, wegens eene overtreding, bedoeld in art. 22, 1e lid der Arbeidswet onherroepelijk was geworden;

dat deze feiten zijn gequalificeerd en de requirant deswege veroordeeld, gelijk hierboven vermeld;

O. aangaande het eerste middel van cassatie:

dat tot bewijs der ten laste gelegde

herhaling door de Rechtbank inderdaad is gebezigd de inhoud van een extract-arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden van 23 December 1912, zonder dat blijkt, dat dit stuk ter terechtzitting der Rechtbank is voorgelezen;

dat echter uit het proces-verbaal van de behandeling der zaak voor het Kanton-gerecht te Groningen op 23 Mei 1914 blijkt, dat dit extract-arrest in eerste instantie door den Griffier is voorgelezen;

dat derhalve de Rechtbank krachtens art. 256 in verband met de artt. 246 en 177 Sv., bevoegd was om bij hare beraadslaging omtrent het al of niet bewezene der voorzegde verzwarende omstandigheid op dit stuk acht te slaan, en door dit te doen, noch voornoemd art. 177 noch eenig ander wetsartikel heeft geschonden;

O. dat mitsdien het eerste middel is onaannemelijk;

O. met betrekking tot het *tweede* middel:

dat de Rechtbank, nadat zij in de 7de overweging op grond van wettige bewijsmiddelen bewezen had verklaard, hetgeen den requirant in voege als voorzegd was ten laste gelegd, — in de 8ste — 18de overwegingen daaraan heeft toegevoegd een nadere, op rechtskundige gronden berustende uiteenzetting, waarom zij het ten laste gelegde, in het bijzonder wat betreft het doen verrichten van arbeid, bewezen had geoordeeld;

dat — wat er nu zij van requirants grieven tegen deze motiveering en beslissing — zij in ieder geval niet tot cassatie van het bestreden vonnis kunnen leiden, vermits blijkens het hierboven overwogene, het ten laste gelegde bereids als bewezen was aangenomen en de genoemde latere beschouwingen dus niet geacht kunnen worden daartoe te hebben medegewerkt;

dat alzoo ook dit middel in zijn verschillende onderdeelen is ongegrond;

O. dat het *derde* middel feitelijkten grondslag mist, daar de telastelegging bewezen is verklaard door de in het vonnis niet met name aangeduide aanwijzingen, voortvloeiende uit beklagde's ter terechtzitting afgelegde erkensten, door de in het vonnis vermelde getuigeverklaringen, de mede uit die verklaringen voortvloeiende aanwijzingen, een en ander in onderling verband en samenhang genomen, en den

inhoud van een in prima voorgelezen extract-arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden, zoodat van eenig gebruik van niet door wettige bewijsmiddelen bewezen aanwijzingen, niet blijkt;

O. dat het *vierde* middel, zooals dit luidt, niet tot cassatie kan leiden, wijl de Rechtbank, het ten laste gelegde doen verrichten van arbeid bewezen verklarende, daarop terecht de in het middel vermelde artikelen heeft toegepast;

dat het middel, blijkens de daaraan bij pleidooi gegeven toelichting echter beoogt te klagen, dat de Rechtbank op onvoldoende gronden heeft aangenomen, dat de requirant van wien niet vaststaat, dat hij tot het verrichten van den arbeid door zijn personeel opdracht heeft gegeven, dien niettemin heeft *doen verrichten*; — zijnde daarvoor volgens requirant, in den zin door art. 47 Sr. en art. 14 der Arbeidswet 1911 aan die woorden gehecht, althans eenig actief optreden noodig;

O. alsnu, wat de bij het aldus opgevatte middel beweerde schending van eerstbedoeld artikel betreft;

dat de beteekenis der in art. 47 Sr. voorkomende uitdrukking „doen plegen van een strafbaar feit” eene geheel andere is dan die der in art. 14 der Arbeidswet 1911 voorkomende woorden: „doen verrichten van arbeid”, en voorzegd art. 47 dus niet kan zijn geschonden door de uitlegging, door de Rechtbank aan de in laatstbedoeld artikel voorkomende woorden gegeven;

en wat de beweerde schending van art. 14 der Arbeidswet 1911 betreft;

dat aangaande requirants voorzegd, ook voor de Rechtbank gevoerd verweer, met juistheid in het bestreden vonnis is overwogen, dat wegens de bijzondere positie van het hoofd of den bestuurder eener onderneming, medebrengende dat deze in het algemeen heeft te waken, dat overtredingen der Arbeidswet niet plaats hebben, de omvang zijner in die wet geregelde strafrechtelijke aansprakelijkheid verschilt van die van andere personen;

dat onder bepaalde omstandigheden die aansprakelijkheid alzoo reeds aanwezig kan zijn bij het — zooals in het onderhavige geval — willens en wetens toelaten dat de verboden arbeid wordt verricht, zonder dat nog van een bepaalde opdracht daartoe sprake is;

dat in deze beteekenis te hechten aan de reeds vóór 1911 in de Arbeidswet voorkomende woorden „doen verrichten van arbeid” geen verandering is gekomen door de in dat jaar in die wet gebrachte wijziging;

dat toch door de inkleeding van het lid van het nieuwe art. 14 wel eene ruimere regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid der hoofden en bestuurders van ondernemingen is aanvaard, ingeval de verboden arbeid op de daar genoemde plaatsen geschiedt, doch hierdoor in den zin van het eerste lid — in het algemeen verbiedende het doen verrichten van arbeid, strijdig met het bij of krachtens de Wet bepaalde, — geen verandering is gebracht en dat met name eenig bepaald actief optreden door het hoofd of den bestuurder eener onderneming ook thans geen vereischte is om aan te nemen, dat deze den daar bedoelden arbeid heeft „doen” verrichten;

O. dat derhalve ook het vierde middel niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het ingesteld beroep.

(Ned. Jur.)

12 Januari 1915. BESLUIT, houdende vrijstelling van invoerrecht voor ricinusolie, benodigd als hulpmiddel bij de werkzaamheden in fabrieken of trafieken. S. 10.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 17 December 1914, n°. 65, Invoerrechten;

Gezien de wet van 11 December 1893 (*Staatsblad* n°. 175);

Den Raad van State gehoord (advies van 29 December 1914, n°. 13);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemen Minister van 8 Januari 1915, n°. 114, Invoerrechten;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Er wordt vrijstelling van het invoerrecht genoten voor ricinusolie, benodigd als hulpmiddel bij de werkzaamheden in fabrieken of trafieken.

Ten aanzien van die vrijstelling zijn van toepassing de bepalingen, vervat in de artikelen

3 tot en met 11 van Ons besluit van 11 Augustus 1908 (*Staatsblad* n°. 284).

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 12den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 23 Jan. 1915.)

12 Januari 1915. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), laatstelijk gewijzigd bij die van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 240), en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 11.

13 Januari 1915. BESLUIT, tot gelijkstelling van het door de gemeente *Nijmegen* geëxploiteerd wordende spoorwegnet met de spoorwegen, waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen ééne gemeente plaats heeft. S. 12.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 4 December 1914, n°. 217, Afdeling Spoorwegen;

Overwegende dat het gewenscht voorkomt het door de gemeente *Nijmegen* geëxploiteerd wordende spoorwegnet, waarop in hoofdzaak geen ander vervoer plaats heeft dan dat van personen binnen ééne gemeente, tot wederopzeggens toe gelijk te stellen met de spoorwegen, waarop geen ander dan zoodanig vervoer plaats heeft;

Gezien artikel 4 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118);

Den Raad van State gehoord (advies van 29 December 1914, n°. 17);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat van 11 Januari 1915, n°. 254, Afdeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het door de gemeente *Nijmegen* geëxploiteerd wordende spoorwegnet tot wederopzeggens toe gelijk te stellen met de spoorwegen, waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen ééne gemeente plaats heeft.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het

Staatsblad geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden.

's Gravenhage, den 13den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg. 26 Jan. 1915.*)

13 Januari 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat het uitrekken van een post op de begrooting van uitgaven der gemeente, zonder dat de minste aanwijzing bestaat, dat hij vermoedelijk juist is geraamd, en dat de geraamde gelden vermoedelijk in het jaar waartoe de begrooting betrekking heeft, zullen worden aangewend, met het karakter der gemeentebegrooting strijdt.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente *Amersfoort* tegen het besluit van Gedep. Staten van *Utrecht* van 24 Augustus 1914, n°. 2041/16661 waarbij goedkeuring is onthouden aan het besluit van dien Raad van 26 Juni 1914, n°. 364^a tot wijziging van de gemeentebegrooting voor den dienst 1914 in dier voege dat daaraan wordt toegevoegd in ontvangst een post volgnummer 67, opbrengst van geldleeningen f 200,000.— en in uitgaaf een post volgnummer 250, aankoop van eigendommen f 200,000.—;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 16 December 1914, n°. 461;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 9 Januari 1915, n°. 10566, Afdeling Binnenlandsch Bestuur; Overwegende: dat naar aanleiding van bovengemeld Raadsbesluit Gedep. Staten bij schrijven van 13 Juli 1914, 3^e afd. n°. 1702/1434, aan Burmeester en Wethouders van *Amersfoort* mededeelden, dat bij hen bedenkingen bestonden tegen eene begrooting waarop in ontvangst en in uitgaaf willekeurige bedragen zijn uitgetrokken, waarom zij Burgemeester en Wethouders uitnoodigden te willen mededeelen op welke werken de uitgetrokken som van f 200,000.— betrekking heeft;

dat in antwoord hierop Burgemeester en Wethouders bij schrijven van 10 Augustus 1914, afd. I., n°. 655, aan Gedep. Staten mededeelden, dat zij hunne bedenkingen niet konden deelen; dat de voorgestelde post zoowel in ontvangst als in uitgaaf voorkomt, dat hij een zuiver administratiefrechtelijk karakter draagt en dat daaruit geen uitgaven kunnen worden gedaan

zonder uitdrukkelijke goedkeuring van Gedep. Staten;

dat Gedep. Staten hierop bij schrijven van 24 Augustus 1914, 3^e afd., n°. 2041/1666, aan Burgemeester en Wethouders mededeelden, dat bij hen bedenking bleef bestaan tegen de goedkeuring van het raadsbesluit;

dat zij door goedkeuring te verleenen, zich in beginsel zouden vereenigen met een besluit, waarbij op den dienst 1914 uit leeningsgelden een bedrag van f 200,000.— voor den aankoop van vast goed wordt aangewezen; dat afgezien van het feit dat een dergelijke principiële uitspraak van hun College niet kan worden gevergd, Gedep. Staten meenen zich de volle vrijheid van beoordeeling van eventueele besluiten tot aankoop van grond te moeten voorbehouden, waarom zij hun bezwaar tegen voormeld raadsbesluit moeten handhaven;

dat de gemeenteraad hierop onder dagteekening van 9 September 1914, n°. 895, een adres tot Ons heeft gericht, te kennen gevende, dat Gedep. Staten goedkeuring hebben geweigerd aan het raadsbesluit van 26 Juni 1914, n°. 364^a, dat hij zich niet met de opvatting van Gedep. Staten kan vereenigen; dat toch in het raadsbesluit geen enkel beginsel ligt verscholen, dat het zuiver geldt een administratieven maatregel die noodig geacht wordt in verband met het richtig voeren van het ingestelde grondbedrijf; dat goedkeuring van het raadsbesluit niet de minste afbreuk zal doen aan den plicht om bij aankoop van vast goed daarop de goedkeuring te vragen van Gedep. Staten en Burgemeester en Wethouders geen enkele uitgaaf zullen mogen bevelen zonder dat die goedkeuring is bekomen, weshalve de gemeenteraad Uwe Majesteit verzoekt alsnog goedkeuring aan het raadsbesluit van 26 Juni 1914, n°. 364^a te willen verleenen;

Overwegende: wat betreft de door Gedep. Staten beweerde niet-ontvankelijkheid van dit beroep omdat een formeel besluit tot niet-goedkeuring van het raadsbesluit door hen nog niet is genomen; dat Gedep. Staten, na bij hun schrijven van 13 Juli 1914 van bedenking tegen de goedkeuring te hebben doen blijken en nadere inlichtingen te hebben gevraagd, na het ontvangen daarvan bij hun schrijven van 24 Augustus 1914 hebben verklaard hun bezwaar om goed te keuren, te moeten handhaven en zij door dit schrijven geacht moeten worden aan het raadsbesluit hunne goedkeuring te hebben onthouden, zoodat de gemeenteraad in zijn beroep, dat tijdig bij Ons is ingediend, ontvankelijk is;

Overwegende, wat de hoofdzaak betreft, dat het uittrekken van een post op de begrooting van uitgaven der gemeente zonder dat de minste aanwijzing bestaat dat hij vermoedelijk juist is geraamd, en dat de geraamde gelden vermoedelijk in het jaar waartoe de begrooting betrekking heeft, zullen worden aangewend, strijdt met het karakter der gemeentelijke begrooting, 't welk eischt dat daarop voorkomen de in den loop van het jaar waarvoor zij geld vermoedelijk te verwachten ontvangsten en uitgaven en geene andere;

dat Gedep. Staten te recht hunne goedkeuring hebben onthouden aan het besluit van den Raad der gemeente *Amersfoort* van 26 Juni 1914, n°. 364, tot wijziging der gemeentebegrooting voor 1914;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het ingesteld beroep te verklaren ongegrond.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz.

(W. v. D. B. A.)

15 Januari 1915. BESLUIT, houdende nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 5 Augustus 1888 (*Staatsblad* n°. 114), tot bepaling van het maximum der verpleegden en het minimum der geneeskundigen in het krankzinnigengesticht „Voorburg” te *Vught*. S. 13.

WIL WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 12 Januari 1915, n°. 202, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen; dat in het tweede lid van artikel 1 van het Koninklijk besluit van 5 Augustus 1888 (*Staatsblad* n°. 114), zooals dit artikel is gewijzigd bij Onze besluiten van 7 April 1900 (*Staatsblad* n°. 42), van 26 Mei 1906 (*Staatsblad* n°. 114) en van 26 October 1912 (*Staatsblad* n°. 322), in de plaats van „31 December 1914” wordt gelezen „31 December 1915”.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 15den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORF V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 27 Jan. 1915.)

15 Januari 1915. BESLUIT, houdende bepaling van den dag, waarop de artikelen 4 en 5 der „Beurswet 1914” in werking treden. S. 14.

WIL WILHELMINA, ENZ.

Gelet op artikel 10, 1ste lid, der „Beurswet 1914”;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 13den Januari 1915, n°. 116, Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat de artikelen 4 en 5 der „Beurswet 1914” in werking treden op den dag der afkondiging van dit besluit.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 15den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 16 Jan. 1915.)

15 Januari 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de commissarissen der Koningin, betreffende het vertrek van vluchtelingen.

Zooals U bekend zal zijn vertrekken in den laatsten tijd vele vluchtelingen naar Engeland. Daarbij wordt in de haven van vertrek vanwege den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht toegezien, opdat een georganiseerde uittocht van mannelijke vluchtelingen van dienstplichtigen leeftijd worde tegengegaan.

Naar mij nu bleek, wordt te Amsterdam aan de Belgische vluchtelingen, die vandaar naar Engeland wenschen te vertrekken, een door een commissaris van politie voor „Gezien” geparafeerd bewijs uitgereikt, op welk bewijs naam van den vluchteling, leeftijd, plaats van herkomst enz. zijn vermeld. Te Amsterdam wordt, vóórdat bedoeld bewijs wordt afgegeven, contrôle uitgeoefend ook wat betreft eventueele dienstplichtigheid enz. Zoo een dergelijk bewijs ook in andere gemeenten, waar de aanwezige vluchtelingen zijn geregistreerd, werd afgegeven, zoude daardoor, naar mij door tusschenkomst van den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht wordt medegedeeld, de contrôle in de haven van vertrek op den uittocht van Belgische vluchtelingen naar Engeland zeer worden vergemakkelijkt.

Ik zoude het op prijs stellen, zoo U H.E.G. het bovenstaande spoedig ter kennis wilde brengen van de burgemeesters in Uwe provincie, onder uitnodiging om, indien registra-

tie van de vluchtelingen plaats vond, voortaan dienovereenkomstig te willen doen handelen.

In gemeenten, waar geen commissaris van politie is, zouden de bewijzen door of namens den burgemeester geparapheerd kunnen worden.

Gaarne vernam ik van U, in welke gemeenten, waar zich vluchtelingen bevinden, registratie achterwege bleef.

(Gem.-stem.)

15 Januari 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

De Rechtbank heeft bij de bepaling van de werkelijke waarde der onteigende gronden ten tijde der eigendomsontneming terecht rekening gehouden met den bestaanden oorlogstoestand, nu zij meende dat die toestand, zij het ook tijdelijk, de normale verkoopwaarde der gronden drukte.

De waardeering van dien invloed is geheel overgelaten aan den rechter die over de feiten oordeelt.

(Ont. wet art. 40.)

Voorzitter: Mr. S. Gratama.

Raden: Mrs. A. J. L. Nypels, B. C. J. Loden, J. A. A. Bosch en A. P. L. Nelissen.

1°. J. M. Hensterman, Wed. van P. J. Staal, zonder beroep, wonende te 's-Gravenhage, c.s., eischers tot cassatie van een vonnis der Arr.-Rechtb. te Breda van 8 Dec. 1914, advocaat Mr. J. A. Loeff

tegen:

G. R. C. M. Raupp, burgemeester van Tilburg, verweerder, advocaat Jhr. Mr. H. de Ranitz,

Conclusie van den Procureur-Generaal Mr. Noyon.

De Rechtbank te Breda heeft bij het bepalen van de schadeloosstelling wegens eene onteigening ten laste van de eischers in cassatie de waarde van het onteigende goed vastgesteld met inachtneming van den invloed door den huidige oorlogstoestand geoefend in dier voege dat de waarde 25 pCt. lager is gesteld dan zij, in acht genomen de laatstelijk vóór den oorlog gemaakte prijzen, in normale omstandigheden zou zijn geweest.

De eischers formuleeren hun bezwaar tegen deze methode in hun eenig cassatiemiddel: Schending of verkeerde toepassing van art. 40 der Wet van 28 Augustus 1851 (S. 125) j^o. art. 39 en art. 41 dierzelfde wet en art. 151 der Grond-

wet, door te beslissen dat bij de waardebepaling der te onteigenden goederen rekening moet worden gehouden met den tegenwoordigen oorlogstoestand, zulks nog wel in dier voege, dat deswege eene waardevermindering dier goederen moet worden aangenomen, alsof die waardevermindering eene blijvende ware, hebbende toeh de Rechtbank geene rekening gehouden met het feit, dat die waardevermindering — gesteld zij is aanwezig — is en moet worden beschouwd als eene tijdelijke, zulks op den onjuist aangevoerden grond, dat aan den onteigende moet worden vergoed de waarde van het goed op den dag van het vonnis, en evenzeer onjuist aangevoerde en mede onjuist toegepaste vergelijking met de waarde van een polderperceel, dat tengevolge van een zeedijkdoorbraak tijdelijk vol zout zou zitten.

De grief tegen het vonnis, gelijk ook bij pleidooi nader is uiteengezet, is niet dat in het algemeen eene waardevermindering is aangenomen, maar dat de Rechtbank, ze in het algemeen aannemende, bij de begrooting geene rekening heeft gehouden met het tijdelijke van den toestand, dat zij niet, zooals het bij pleidooi werd uitgedrukt, het voorbijgaande en tijdelijke van den toestand heeft gediscoteerd in de bepaling van de waarde, maar den abnormalen toestand als blijvend heeft voorgesteld en aangenomen.

Aan deze grief geeft het vonnis echter geen steun, omdat het niets bevat, waaruit zou moeten worden afgeleid, dat de Rechtbank, terecht de waarde bepalende van het oogenblik waarop de onteigening wordt uitgesproken, bij de bepaling op 25 pCt. beneden de normale waarde geene rekening heeft gehouden met de mogelijkheid dat de normale waarde zich na langeren of korteren tijd zal hebben hersteld en niet, zoo zij die mogelijkheid buiten rekening had gelaten, tot eene nog veel lagere taxatie zou zijn gekomen.

Indien uit het vonnis te dezen aanzien iets is af te leiden, het zou juist het tegendeel zijn van hetgeen de eischers beweren, want waar de Rechtbank de bij het middel gewraakte vergelijking tusschen het onteigende goed en door zeewater bedorven polderperceelen maakt, zegt zij juist dat zij ook bij zoodanige perceelen met de tijdelijke waardevermindering rekening zou moeten houden, de juistheid dezer vergelijking kan overigens in het midden worden gelaten, omdat zij de juistheid der beslissing niet beheerscht.

Bij het vonnis is trouwens feitelijk vastgesteld, dat partijen tegen de hoegrootheid der

geschatte waardevermindering geene bezwaren hebben geoperd; hiermede is de thans door de eischers aangenomen houding in strijd.

Het middel bevat dus een novum, en ontbeert eenen feitlijken grondslag.

Ik concludeer tot verwerping van het beroep met veroordeeling van de eischers in de kosten.

De Hooge Raad enz.;

O., dat blijkens het bestreden vonnis en blijkens het vonnis der Arr.-Rechtbank te Breda van 23 Juni 1914, waarheen het bestreden vonnis verwijst, ten behoeve der gemeente Tilburg de onteigening is gevorderd van gedeelten van perceelen in die gemeente gelegen en kadastraal aldaar bekend als Sectie M. Nos. 1087, 1088, 1089, 1090, 1091 en 1111, welke perceelen aan de nu eischers tot cassatie in eigendom toebehooren;

dat na onderzoek en verslag van deskundigen de gevorderde onteigening is uitgesproken met bepaling van het bedrag der schadeloosstelling op f 15837.12⁵ en met veroordeeling van de eischers in de kosten;

O., dat de Rechtbank de vaststelling van voormeld schadebedrag hierop grondt:

dat onder normale omstandigheden aan de onteigende gronden eene gezamenlijke waarde van f 21029.50 moet worden toegekend;

dat echter bij de bepaling van de waarde dezer gronden op den dag van het vonnis ook rekening moet worden gehouden met de tijdelijke waardevermindering, welke die gronden tengevolge van den oorlogstoestand ondergaan, welke waardevermindering door de Rechtbank op 25 pCt. is geschat, terwijl de Rechtbank nog daarboven toekent een bedrag van f 65 voor kosten van afscheiding van niet-onteigende perceelsgedeelten, welke afscheiding tengevoiger onteigening is noodzakelijk geworden;

O., dat tegen deze beslissing als eenig middel van cassatie is aangevoerd: (zie conclusie proc.-gen.);

O. hieromtrent:

dat de Rechtbank, ter berekening van de werkelijke waarde der onteigende gronden ten tijde van de eigendomsontneming, had acht te slaan op alle omstandigheden die naar haar oordeel op de bepaling dier waarde konden van invloed zijn;

dat zij derhalve, van meening dat de bestaande oorlogstoestand, zij het ook tijdelijk, de normale verkoopwaarde dier gronden drukte, terecht met dien toestand heeft rekening gehouden;

dat de in het middel aangevoerde grief, dat de Rechtbank daarbij die waardever-

mindering als eene blijvende zou hebben aangemerkt, in het bestreden vonnis geen steun vindt terwijl bovendien de waardeering van den invloed, dien de oorlogstoestand op de waarde der gronden uitoefent, geheel is overgelaten aan den rechter die over de feiten oordeelt;

O., dat mitsdien het middel niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep. (Ned. Jur.)

16 Januari 1915. BESLUIT, houdende bekendmaking van den tekst van de wet van 9 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 86), tot regeling van de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren bij de Zeemacht, zooals die bij latere wetten is gewijzigd en aangevuld. S. 15.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Marine van 14 Januari 1915, bureau B. n°. 46;

Gelet op de wetten van 9 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 86), 2 Januari 1905 (*Staatsblad* n°. 3), 5 December 1908 (*Staatsblad* n°. 348) en 30 December 1914 (*Staatsblad* n°. 623);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Den tekst van de wet van 9 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 86), tot regeling van de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren bij de Zeemacht; zooals deze thans luidt, algemeen bekend te maken door plaatsing in het *Staatsblad*.

Onze Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 16den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(*Uitgeg.* 27 Jan. 1915.)

TEKST der wet van den 9den Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 86), tot regeling van de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren bij de Zeemacht, zooals die is gewijzigd bij de wetten van 2 Januari 1905 (*Staatsblad* n°. 3), 5 December 1908 (*Staatsblad* n°. 348) en 30 December 1914 (*Staatsblad* n°. 623).

EERSTE AFDEELING.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. De bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren van

de zeemacht geschieden met inachtneming van de bepalingen dezer wet.

Die bepalingen zijn niet toepasselijk op de officieren der Koninklijke Nederlandsche Marine-reserve.

2. De bepalingen van de tweede afdeeling dezer wet zijn, voor zoover betreft den daarbij gestelden tijd van dienst binnen- en buitengaats en de bevordering naar rangouderdom, niet toepasselijk op de Vorsten van Ons Huis.

Hunne bevordering tot een officiersrang buiten werkelijken dienst bij de zeemacht is aan geen der bepalingen dezer wet onderworpen.

3. Waar in deze wet gesproken wordt van „actieve bodems” worden bedoeld alle bij de zeemacht in dienst zijnde schepen of vaartuigen, mits niet in dienst opgelegd.

Waar gesproken wordt van „actieve oorlogsbodems” worden bedoeld alle in dienst zijnde oorlogsschepen of -vaartuigen, mits niet in dienst opgelegd, welke voor verdediging buiten de zeegaten zijn bestemd, zoomede pantserbooten en mijnenleggers van meer dan 400 ton waterverplaatsing.

Waar gesproken wordt van „buitengaats” of „binnengaats” wordt bedoeld: buiten of binnen de grenzen der Nederlandsche zeegaten in Europa.

Waar gesproken wordt van „binnenslands” wordt bedoeld: binnen de grenzen van Nederland of van de Nederlandsche zeegaten in Europa.

Waar gesproken wordt van „buitenslands” of „het buitenland” wordt bedoeld: buiten de grenzen van Nederland of van de Nederlandsche zeegaten in Europa.

Waar gesproken wordt van „actief dienen” of van „actieven dienst” worden bedoeld alle diensten bij de Nederlandsche zeemacht behalve tijdens de nonactiviteit.

Waar gesproken wordt van den rang van hoofdofficier wordt daarmede bedoeld een rang boven dien van luitenant ter zee der 1ste klasse en beneden dien van schout-bij-nacht.

Waar gesproken wordt van „officieren met den rang van vlagofficier” worden daarmede bedoeld officieren met den rang van schout-bij-nacht of hoogerden rang.

Waar gesproken wordt van „reglement” wordt daarmede bedoeld een voorschrift, met inachtneming van de bepalingen dezer wet vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

4. De dienstdtijd der officieren in elken rang rekent van den datum van ingang hunner

benoeming in dien rang of, wanneer die datum niet bepaald werd, van de dagteekening van het besluit dier benoeming.

De tijd, gedurende welken aan een officier verlof mocht zijn verleend ingevolge artikel 23 dezer wet, wordt niet als dienstdtijd in den rang aangemerkt.

Ouderdom van rang van officieren wordt, voor zoover hunne aanspraak op bevordering betreft, beheerscht door de plaats in de ranglijst.

5. Voor elken rang en voor elk dienstvak afzonderlijk bestaat eene ranglijst.

Behoudens het bepaalde bij het vijfde en bij het laatste lid van dit artikel en bij de artikelen 20, 23 en 25 worden de officieren in de ranglijst vermeld naar orde van den datum van ingang der benoeming in hunnen rang of, wanneer die datum niet bepaald werd, naar orde van de dagteekening van het besluit dier benoeming.

Bij benoeming tot den officiersrang van meer dan één persoon bij hetzelfde besluit worden zij gerangschikt naar de volgorde, door Ons bij de benoeming te bepalen.

Bij gelijktijdige bevordering worden zij in den hoogerden rang gerangschikt naar de volgorde van hunnen ouderdom in den vorigen rang.

Wij behouden Ons voor om, zoo Wij daartoe termen aanwezig achten,

1°. een officier, die voor bevordering is voorbijgegaan, omdat op het tijdstip, waarop hij voor bevordering in aanmerking kwam, door hem, ten gevolge van omstandigheden buiten zijne schuld, nog niet voldaan was aan de eischen voor zijne bevordering gesteld, bij zijne latere bevordering zijne vroegere plaats in de ranglijst terug te geven;

2°. hem, die voor benoeming tot den officiersrang is voorbijgegaan, omdat op het tijdstip, dat hij voor benoeming in aanmerking kwam, door hem, ten gevolge van omstandigheden buiten zijne schuld, nog niet voldaan was aan de eischen voor zijne benoeming gesteld, bij zijne latere benoeming tot den officiersrang eene hoogerde plaats in de ranglijst toe te kennen, dan hij naar orde van den datum van ingang der benoeming of naar orde van de dagteekening van het besluit dier benoeming zoude innemen.

De datum van benoeming in den rang van een officier, die stilstaande in de ranglijst ten gevolge van het bepaalde in de hierboven aangehaalde artikelen, in die lijst komt te staan onder een officier met jongeren datum van benoeming dan de zijne, wordt voor wat zijn

ouderdom in rang betreft, geacht dezelfde te zijn als die van den onmiddellijk boven hem staanden officier.

Verkrijgt een officier ten gevolge van eene gunstige beschikking als bedoeld bij het vijfde lid van dit artikel, bij zijne latere bevordering zijne vroegere plaats in de ranglijst terug, dan wordt voor wat zijn ouderdom in rang betreft, zijn datum van benoeming in den rang geacht dezelfde te zijn als die van den in de ranglijst onmiddellijk onder hem geplaatsten officier.

6. Onder bevordering wordt in deze wet verstaan de benoeming van den officier tot den hoogerren rang, onmiddellijk volgende op den rang, door hem werkelijk bekleed.

7. Om voor bevordering in aanmerking te komen, moet de officier, onverminderd de overige bij deze wet te stellen eischen, bij goed gedrag en genoegzamen dienstijver de vereischte bekwaamheid en geschiktheid voor den hoogerren rang bezitten.

TWEDE AFDEELING.

Van de bevordering.

8. De luitenants ter zee der derde klasse moeten twee jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar op actieve oorlogsbodems buitengaats gediend hebben om tot den rang van luitenant ter zee der tweede klasse bevorderd te kunnen worden.

9. De luitenants ter zee der tweede klasse moeten een diensttijd hebben van ten minste zes jaren, gerekend van hunne benoeming tot luitenant ter zee der derde klasse, om tot het examen voor den rang van luitenant ter zee der eerste klasse toegelaten te kunnen worden.

9a. Om tot den rang van luitenant ter zee der eerste klasse bevorderd te kunnen worden, moeten de luitenants ter zee der tweede klasse voldoen aan de volgende eischen :

a. den rang van luitenant ter zee der tweede klasse zes jaren bekleed en daarvan ten minste drie jaren gediend hebben op actieve bodems, geen instructieschepen uitsluitend bestemd voor diensten in een haven of op eene reede, en geen wacht- of logementschepen ;

b. op de sub a bedoelde actieve bodems ten minste twee jaren buitengaats gediend hebben ;

c. op eene alleszins voldoende wijze hebben doen blijken, dat hun eene wacht aan boord in zee ten volle is toevertrouwd ;

d. het examen voor den rang van luitenant ter zee der eerste klasse met voldoendeen uitslag hebben afgelegd.

10. De luitenants ter zee der eerste klasse

moeten, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen :

a. vier jaren dien rang bekleed hebben ;

b. in dien rang ten minste twee jaren op actieve oorlogsbodems gediend hebben ;

c. in hun diensttijd als officier ten minste zes jaren buitengaats gediend hebben op actieve bodems als bedoeld sub a van artikel 9a dezer wet ;

d. in dien rang op alleszins voldoende wijze gedurende ten minste één jaar de betrekking van eerste-officier of van bevelhebber op actieve bodems of in daarmede door Ons gelijk te stellen maritieme inrichtingen vervuld hebben.

De kapitein-luitenants ter zee moeten, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen :

a. twee jaren dien rang bekleed hebben ;

b. in dien rang of in den naast voorgaanden rang op alleszins voldoende wijze gedurende ten minste één jaar de betrekking van eerste-officier en gedurende ten minste één jaar de betrekking van bevelhebber op actieve bodems of in daarmede door Ons gelijk te stellen maritieme inrichtingen vervuld hebben, met dien verstande, dat de tijd van eerste-officier, onmiddellijk aansluitende aan dien van bevelhebber over denzelfden bodem, voor ten hoogste zes maanden in mindering kan komen van den geëischten tijdsduur van het bevel.

De kapiteins ter zee moeten, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen :

a. twee jaren dien rang bekleed hebben ;

b. op alleszins voldoende wijze het bevel gevoerd hebben,

1°. onafgebroken gedurende ten minste één jaar op een actieven oorlogsbodem, in een der rangen van kapitein-luitenant ter zee of luitenant ter zee der eerste klasse ;

2°. onafgebroken gedurende ten minste anderhalf jaar op een actieven oorlogsbodem of over eene vereenigde scheepsmacht, als hoofdofficier, met dien verstande, dat de tijd van eerste-officier, onmiddellijk aansluitende aan dien van bevelhebber over denzelfden bodem, voor ten hoogste zes maanden in mindering kan komen van den geëischten tijdsduur van het bevel ;

3°. onafgebroken gedurende ten minste één jaar op een actieven oorlogsbodem of over eene vereenigde scheepsmacht, in den rang van kapitein ter zee.

Wanneer een hoofdofficier ten gevolge van uitdienststelling of indienstoplegging van den actieven oorlogsbodem, waarover door hem

het bevel werd gevoerd, niet ten volle heeft voldaan aan den eisch van onafgebroken bevelvoering, zal te zijnen aanzien van dezen eisch kunnen worden afgeweken. Mede kan van dezen eisch worden afgeweken ingeval tijdelijke onderbreking heeft plaats gehad en het bevel voor den duur dier onderbreking gevoerd werd door den eerste-officier.

De schouten-bij-nacht moeten twee jaren dien rang bekleed hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Voor officieren, geplaatst of gedetacheerd bij den torpedodienst of den onderzeedienst en als zoodanig deel uitmakende van de bemanning van torpedobootten of onderzeebootten, wordt de tijd dezer plaatsing of detachering niet geteld voor diensten als bevelhebber, in deze wet bedoeld, en voor de helft in rekening gebracht voor de diensten, bedoeld in het eerste lid sub *b* en *c* van dit artikel en in artikel 9*a*.

11. De eerste-luitenanten der mariniers moeten acht jaren den rang van luitenant (tweede en eerste) hebben bekleed en daarvan ten minste twee jaren actief bij den troep en één jaar op actieve oorlogsbodems buitengaats gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De kapiteins der mariniers moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar actief bij den troep gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De luitenant-kolonels der mariniers moeten twee jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar actief bij den troep gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

12. De officieren van gezondheid der tweede klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan één jaar op actieve oorlogsbodems en één jaar buitengaats gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De officieren van gezondheid der eerste klasse moeten acht jaren dien rang bekleed en daarvan één jaar op actieve oorlogsbodems en drie jaren buitengaats gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Om tot de rangen boven dien van hoofd-officier van gezondheid der tweede klasse te kunnen worden bevorderd, moeten de officieren minstens twee jaren in den naastvoorgaanden rang actief bij de zeemacht gediend hebben.

13. *Ingetrokken bij art. 1 § h der Wet van 30 December 1914 (Staatsblad n°. 623).*

14. De officieren van administratie der derde klasse moeten twee jaren dien rang bekleed

en daarvan ten minste één jaar buitengaats gediend hebben om tot den rang van officier van administratie der tweede klasse bevorderd te kunnen worden.

De officieren van administratie der tweede klasse moeten een diensttijd hebben van ten minste zes jaren, gerekend van hunne benoeming tot officier van administratie der derde klasse, om tot het examen voor den rang van officier van administratie der eerste klasse toegelaten te kunnen worden.

Om tot den rang van officier van administratie der eerste klasse bevorderd te kunnen worden, moeten de officieren van administratie der tweede klasse voldoen aan de volgende eischen :

a. den rang van officier van administratie der tweede klasse zes jaren bekleed en daarvan ten minste twee jaren buitengaats gediend hebben ;

b. in dien rang ten minste vier jaren zelfstandig eene administratie (hetzij aan boord, hetzij aan wal) gevoerd hebben ;

c. het examen voor den rang van officier van administratie der eerste klasse met voldoende uitslag afgelegd hebben.

De officieren van administratie der eerste klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan twee jaren buitengaats gediend hebben, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De hoofdofficieren van administratie der tweede klasse moeten twee jaren in dien rang actief bij de zeemacht gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

15. Om tot het examen voor officier-machinist der tweede klasse te worden toegelaten wordt vereischt een diensttijd als officier-machinist der derde klasse van ten minste één jaar, terwijl ten minste twee jaren moeten verlopen zijn sedert het met gunstigen uitslag afleggen van het examen voor laatstgenoemden rang.

Om tot den rang van officier-machinist der tweede klasse bevorderd te kunnen worden, moeten de officieren-machinist der derde klasse voldoen aan de volgende eischen :

a. den rang van officier-machinist der derde klasse drie jaren bekleed en daarvan ten minste twee jaren op actieve oorlogsbodems gediend hebben ;

b. in alle opzichten voldaan hebben als chef van de wacht onder stoom op een schip met een vermogen grooter dan 4000 indicatorpaardenkracht of als hoofd der machinekamer op eenig vaartuig met een vermogen van 1000 indicatorpaardenkracht of meer ;

c. het examen voor den rang van officier-machinist der tweede klasse met voldoende uitslag hebben afgelegd.

De officieren-machinist der tweede klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste een en een half jaar op actieve oorlogsbodems gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De officieren-machinist der eerste klasse moeten vier jaren dien rang bekleed en daarvan ten minste één jaar op actieve oorlogsbodems gediend hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

De hoofdocifcieren-machinist der tweede klasse moeten ten minste twee jaren dien rang bekleed hebben om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen.

Van den eisch ten aanzien van het dienen op actieve oorlogsbodems kan voor officieren-machinist, welke dienst hebben gedaan als inspecteur van den Marine-stoomvaartdienst in Nederlandsch-Indië, bij het Marine-etablisement te Soerabaia of op een der Rijkswerven, afgeweken worden, ter beoordeeling van Onzen Minister van Marine.

16. De tijd van dienst, die vereischt wordt om van den eenen tot den anderen rang over te gaan, kan door Ons, in tijd van oorlog, tot op de helft van het hierboven bepaalde worden verminderd.

Bovendien kunnen in oorlogstijd de bepalingen ten aanzien van het voldoen aan examens en die ten aanzien van de diensten buitengaats en op actieve bodems en oorlogsbodems door Ons tijdelijk worden buiten werking gesteld.

17. Luitenants ter zee der derde klasse en officieren van administratie der derde klasse worden door Ons bevorderd naar ouderdom van rang.

Onverminderd de voor bevordering gestelde eischen zullen de luitenants ter zee der derde klasse en de officieren van administratie der derde klasse uiterlijk na een diensttijd van vier jaren in hunnen rang worden bevorderd.

De bevordering van de officieren van de zeemacht met den rang van luitenant ter zee der tweede klasse geschiedt voor ten minste vijf-zesde van het getal der gedurende elk tijdvak van vijf jaren te bevorderende officieren, naar ouderdom van rang; ten hoogste een-zesde kan door Ons worden aangevuld bij keuze.

De bevordering bij keuze wordt uitsluitend verleend tot aanvulling van plaatsen, opengevallen gedurende het kalenderjaar, waarin de bevordering plaats heeft.

Tot bevordering bij keuze volgens dit artikel

komen alleen zoodanige officieren in aanmerking, die boven andere officieren van hunnen rang bij hun dienstvak uitmunten door moedigen beleedvol gedrag, door bijzondere talenten, kennis, geschiktheid en aanleg, door aanhoudend loffelijk gedrag en prijszwaardigen ijver of wel door verdienstelijke verrichtingen.

Bevorderingen krachtens artikel 19 verleend, komen niet in mindering van de bevordering bij keuze, hiervoren bedoeld.

18. De bevordering van de lutenants ter zee der eerste klasse en de kapitein-luitenants ter zee geschiedt voor ten minste drie-vierde van het getal der gedurende elk tijdvak van vijf jaren te bevorderende officieren naar ouderdom van rang; ten hoogste een-vierde kan door Ons worden aangevuld bij keuze.

De bevordering tot vice-admiraal, schout-bij-nacht, inspecteur van den geneeskundigen dienst, hoofdocifcier van gezondheid der eerste en der tweede klasse, kolonel en luitenant-kolonel der mariniers, hoofdocifcier van administratie der eerste en der tweede klasse en hoofdocifcier-machinist der eerste en der tweede klasse geschiedt door Ons bij keuze.

Alle bevorderingen bij keuze volgens dit artikel bepalen zich tot de meest geschikte officieren van den naastvoorgaanden rang.

19. Met afwijking van de hiervoren gegeven bepalingen omtrent het voldoen aan examens en omtrent den tijd van het bekleeden der rangen, dienst aan boord en buitengaats, actieven dienst bij de zeemacht, dienst bij den troep en bij het korps, behouden Wij Ons voor buitengewone bevorderingen te verleenen, ter belooning van een schitterend wapenfeit of van een uitstekende militaire daad.

De aanleiding tot eene buitengewone bevordering, als bij het vorige lid bedoeld, wordt in het besluit der benoeming uitdrukkelijk vermeld.

20. Officieren behouden hunne aanspraak op bevordering:

a. wanneer zij door Ons tijdelijk tot andere diensten, niet behoorende tot het Departement van Marine, worden geroepen;

b. wanneer zij zich met Onze machtiging tijdelijk in vreemden krijgsdienst bevinden, behoudens het bepaalde bij het volgende artikel.

Wanneer de voornoemde diensten langer dan vier jaren achtereen duren, blijft de betrokkene van af het tijdstip, waarop de vier jaren verstreken zijn, op de standplaats in de ranglijst verkregen, stilstaan en klimt eerst op nadat hij zich weder voor de zeemacht heeft beschikbaar gesteld.

21. Een officier, als bij het vorige artikel bedoeld onder b, wordt zoolang hij zich in vreemden krijgtsdienst bevindt, niet bevorderd.

Verlaat hij dien dienst op eervolle wijze, dan wordt hij bij zijne terugkomst in zijnen vorigen rang en ook op zijne vorige plaats in de ranglijst hersteld.

Indien hij, ware hij niet in vreemden krijgtsdienst getreden, gedurende zijne afwezigheid voor bevordering in aanmerking zou gekomen zijn, zal hij, wanneer hij den vreemden dienst op eervolle wijze en binnen vier jaren heeft verlaten, herplaatst worden in den hoogerden rang en in den ouderdom van dien rang, welke hem bij bevordering verleend zou zijn geworden.

Wanneer de vreemde krijgtsdienst langer dan vier jaren achtereén geduurd heeft, zal de betrokken officier van af het tijdstip wa ar op de vier jaren verstreken zijn, geacht worden te hebben stilgestaan op het standpunt toen in de ranglijst verkregen.

22. De officieren, hoofden van een Departement van Algemeen Bestuur, leden der Staten-Generaal en leden van het Hoog Militair Gerechtshof, moeten, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen, voldoen aan de eischen, bij deze wet gesteld.

De bepaling, vervat in het eerste lid van artikel 24, is echter niet op hen van toepassing.

23. Aan officieren van de zeemacht, met den rang van luitenant ter zee der tweede klasse en daarboven, kan door Ons de vergunning worden verleend tot het waarnemen van eene lands- of particuliere betrekking buiten het zeewezen, echter slechts éénmaal en voor niet langer dan één jaar en onder stilstand van alle inkomsten bij de zeemacht en van de opklimming in de ranglijst.

Bij het intreden van oorlog of oorlogsgevaar zal het verleende verlof van rechtswege vervallen en zullen de officieren, na oproeping, zich zoo spoedig mogelijk voor den actieven dienst moeten aanmelden.

24. De betrekkingen aan den wal, zoowel hier te lande als in de overzeesche bezittingen en koloniën, mogen door zeeofficieren niet langer dan vier jaren achtereén worden bekleed.

Wij behouden Ons echter voor van deze bepaling af te wijken:

1°. in bijzondere gevallen, ten aanzien van officieren, die bij het verstrijken van den hooger genoemden termijn niet zonder nadeel voor den dienst kunnen worden vervangen, omdat hun opvolger nog niet ter plaatse aanwezig is, of den dienst nog niet heeft kunnen overnemen.

Hunne vervanging zal echter zoo spoedig mogelijk na genoemd tijdstip geschieden;

2°. ten aanzien van officieren, geplaatst in betrekkingen die uit haren aard bestendiging dier officieren zooveel mogelijk vereischen en ten aanzien van hen, geplaatst in betrekkingen voor welke vervulling kundigheden van zeer specialen aard of bijzondere geschiktheid worden vereischt en waarbij verwisseling der titularissen om die redenen zooveel mogelijk moet worden vermeden.

De officieren, in dit artikel bedoeld, moeten, om voor bevordering in aanmerking te kunnen komen, voldoen aan de voorwaarden voor bevordering in deze wet gesteld.

25. Officieren, die zich in krijgtsgevangenschap bevinden, worden niet bevorderd.

Wanneer zij binnen vier jaren uit de krijgtsgevangenschap worden ontslagen en hunne bevordering naar ouderdom van rang tijdens de gevangenschap zoude hebben kunnen plaats vinden, zullen zij, ingeval er geene redenen aanwezig zijn om hunne bevordering niet te doen geschieden, bij hunne terugkomst worden bevorderd en hunne vroegere plaats in de ranglijst hernemen.

Wij behouden Ons voor:

1°. om van het bepaalde in het eerste lid van dit artikel af te wijken ten aanzien van officieren die in aanmerking komen hetzij voor bevordering bij keuze, hetzij voor eene bevordering als bij artikel 19 bedoeld;

2°. officieren, die langer dan vier jaren in krijgtsgevangenschap hebben doorgebracht, al of niet met bevordering, een zoodanigen rang of bestemming te verleenen, als waarvoor zij, na hunne terugkomst in het vaderland, bekwaam en geschikt zullen worden geacht, hetzij in hun korps, hetzij in eene andere betrekking.

Overgangsbepaling.

26. Gedurende de eerste vier jaren na het tijdstip van het in werking treden dezer wet zijn de bepalingen van de tweede afdeling dezer wet niet toepasselijk op de officieren, die op het oogenblik dat zij voor bevordering in aanmerking komen nog niet hebben kunnen voldoen aan de eischen, in genoemde afdeling voor hunne bevordering gesteld.

Te hunnen aanzien blijven van kracht de eischen om tot hoogerden rang op te klimmen, zooals die zijn vastgesteld bij de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 126), gewijzigd bij de wet van 6 April 1871. (*Staatsblad* n°. 35).

DERDE AFDEELING.

Van het ontslag.

27. Behalve in de gevallen bij andere wetten voorzien, wordt de rang van officier verloren :

1°. door ontslag uit 's Rijks zeedienst wanneer dat ontslag niet gepaard gaat met toekenning van pensioen of erkenning van het recht op pensioen, en wanneer niet het geval aanwezig is, voorzien bij het laatste lid van artikel 29 ;

2°. door het verlies van den staat van Nederlander ;

3°. door het aannemen van vreemden adeldom ;

4°. door buiten Onze toestemming een orde- teeken, titel, rang, waardigheid of openbare bediening aan te nemen, verleend of opgedragen door eene vreemde mogendheid of regeering ;

5°. door het ophouden of op eenig andere wijze verloren gaan van verleend pensioen en van verkregen recht op pensioen.

28. Een officier kan niet uit den dienst worden ontslagen, dan :

1°. op eigen aan Ons gedaan verzoek ;

2°. onder toekenning van pensioen of van het recht op pensioen :

a. ter zake van langdurigen dienst, nader omschreven in de wet tot regeling der militaire pensioenen bij de zeemacht ;

b. ter zake van ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den militairen dienst, ten gevolge van verwonding of verminking, ziels- of lichaamsgebreken, mits de ongeschiktheid niet het gevolg zij van eigen moedwillige handelingen of van ongeregeld gedrag ;

c. wanneer de belanghebbende na eenen werkelijken dienst van ten minste tien jaren, als bedoeld bij artikel 2, laatste lid, der sub a genoemde wet, den leeftijd van vijftig jaren heeft bereikt of overschreden en geacht wordt, in verband met zijn leeftijd, voor de waarneming van den militairen dienst niet meer ten volle geschikt te zijn ;

d. ter zake van onbekwaamheid of ongeschiktheid om in den verkregen rang in eenige betrekking bij de zeemacht te dienen ;

3°. ter zake van ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den militairen dienst ten gevolge van ziels- of lichaamsgebreken, ontstaan door eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag, zonder dat de betrokkene verkeert in een der gevallen, hieronder bij 5°. aangegeven ;

4°. wanneer hij bij ontslag uit de betrekking

van hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur Ons niet dadelijk bij zijn aftreden doet blijken van zijn verlangen om weder in militairen dienst te worden geplaatst ;

5°. in de gevallen, bij artikel 31 aangewezen.

In de gevallen, bedoeld bij 2°. sub b en bij 3°, wordt geen ontslag uit den dienst gegeven, zonder dat over het ontstaan, den aard en de gevolgen van de bij 2°. sub b bedoelde verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken of van de bij 3°. bedoelde ziels- of lichaamsgebreken een militair geneeskundig onderzoek heeft plaats gehad, naar regelen te stellen bij algemeen maatregel van bestuur.

Dit militair geneeskundig onderzoek wordt eenmaal herhaald op last of met machtiging van Onzen Minister van Marine of op verzoek van den belanghebbende.

De onbekwaamheid of ongeschiktheid bij 2°. sub d bedoeld, moet erkend zijn bij onderzoek van een daartoe door Ons aangewezen commissie van vlag- en hoofdofficieren, naar regelen te stellen bij algemeen maatregel van bestuur.

29. In de gevallen bij het vorige artikel onder 1°. tot en met 4°. genoemd, kan het ontslag den officier niet anders dan eervol worden verleend.

Hem wordt tijdelijk een eervol ontslag uit den dienst verleend, indien hij volgens het bepaalde bij artikel 20 Onze machtiging verkrijgt om zich in vreemden krijgsdienst te begeven.

In dit geval gaat echter de rang van officier voor hem niet verloren.

30. Het verzoek om ontslag uit den dienst kan door Ons niet worden afgewezen dan :

a. in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden ;

b. op grond van verplichtingen, aan de benoeming verbonden of ingeval de bij de benoeming aangegane dienstverbintenis niet is volbracht ;

c. indien de officier, ter zake van een of meer der feiten, bedoeld bij artikel 31, als beklaagde voor eenen raad van onderzoek geroepen is of geroepen zal worden ;

d. indien de officier volgens het advies van eenen raad van onderzoek in de termen valt, om uit den dienst te worden ontslagen ;

e. indien de officier strafrechtelijk wordt of zal worden vervolgd, dan wel een, naar aanleiding van zoodanige vervolging, tegen hem gewezen vonnis nog niet in kracht van gewijsde is gegaan.

Bovendien kan in tijd van vrede het verzoek

om ontslag van een officier, die zich buitengaats bevindt, worden aangehouden gedurende den tijd, die noodig is om hem door een anderen te vervangen.

31. Een officier kan door Ons niet-eervol uit den dienst worden ontslagen :

1°. wegens verregaande nalatigheid in de vervulling van opgelegde plichten ;

2°. wegens opzettelijke en herhaalde ongehoorzaamheid, mishandeling van ondergeschikten of misbruik maken van gezag, inzonderheid wanneer door eene of andere dezer handelingen stellig nadeel aan den dienst of aan eenig persoon is toegebracht ;

3°. wegens aanhoudend wangedrag, onverschillig of daarvan in of buiten den dienst blijkt ;

4°. wegens gedragingen of daden in het openbaar of wegens openbare geschriften, waardoor de waardigheid van den officiersrang, de eerbied voor het Koninklijke Huis, de grondwettige instellingen of de krijgstuicht bepaald worden aangerand ;

5°. na een rechterlijk gewijsde, dat, het verlies van den rang van officier niet ten gevolge hebbende, nochtans is gewezen wegens eene handeling, welke den veroordeelde onwaardig maakt dien rang te blijven bekleeden ;

6°. na het verleenen van gratie van de straf, opgelegd bij een rechterlijk gewijsde, dat het verlies van den rang van officier ten gevolge zou hebben gehad.

32. Het ontslag, bij het voorgaande artikel bedoeld, kan niet plaats hebben dan op advies van eenen raad van onderzoek of van eenen raad van appèl.

Van dat advies kan, behoudens het bepaalde bij artikel 47, door Ons niet worden afgeweken dan ten gunste van den officier, wien het geldt.

33. Een officier kan alleen op schriftelijken last van Onzen Minister van Marine voor eenen raad van onderzoek worden gebracht.

Die lastgeving moet gegrond zijn :

hetzij op een rechterlijk gewijsde ;

hetzij op andere betrouwbare bescheiden, bij Onzen Minister van Marine ingekomen ;

hetzij op eene schriftelijke klacht, langs den hiërarchieken weg tegen den officier ingebracht door een of meer zijner meerderen of ouderen in rang bij de zeemacht.

De lastgeving moet uitdrukkelijk vermelden, welk feit of welke feiten de Minister onderzocht wenscht te zien.

Eene klacht, als hierboven bedoeld, moet het feit of de feiten aanwijzen, op grond waarvan de officier kan geacht worden, voor een niet-

eervol ontslag uit den dienst in aanmerking te komen.

34. De raad van onderzoek bestaat uit vijf leden.

Hij wordt samengesteld uit twee officieren van gelijken rang, doch met meerderen ouderdom van rang dan de betrokken officier, of, bij gebrek aan zoodanigen, uit twee van de jongste aanwezige officieren van den naast hooger rang, voorts uit twee officieren van den naast hooger rang dan dien van den betrokken officier, en uit een hoofd- of vlag-officier als voorzitter.

In den raad van onderzoek betreffende een zeeofficier moeten vijf zeeofficiëren zitting nemen.

In den raad van onderzoek betreffende een officier van het korps mariniers, een officier van gezondheid, een officier van administratie en een officier-machinist moeten twee officieren van hun korps lid zijn ; de overige leden moeten zeeofficiëren zijn.

In den raad van onderzoek betreffende een apotheker, moet een officier van gezondheid en een apotheker, of zoo dit niet mogelijk is, twee officieren van gezondheid lid zijn ; de overige leden moeten zeeofficiëren zijn.

Ingeval het gevorderde getal vlag- of hoofd-officiëren in dienst niet beschikbaar is, kunnen ook in die ranger gepensioneerde officieren in den raad zitting nemen.

35. Wanneer een officier in de termen valt om, hetzij in de gevallen bedoeld onder 5°. en 6°. van artikel 31 of wel wegens een of meer der feiten onder 1°., 2°., 3°. en 4°. van dat artikel genoemd, voor eenen raad van onderzoek te worden geroepen, geeft Onze Minister van Marine de vereischte bevelen tot het samenstellen van zoodanigen raad.

Wanneer de officier is dienende bij eene vloot of afdeeling der zeemacht, die buitengaats of in 's Rijks overzeesche bezittingen verblijf houdt, en het voldoende getal officieren tot samenstelling van den raad overeenkomstig de bepalingen dezer wet, aldaar niet kan vereenigd worden, bepaalt Onze Minister van Marine, dat er een voorloopig, nauwkeurig onderzoek der zaak door drie, door den bevelhebber der vloot of afdeeling daartoe te benoemen officieren worde ingesteld, na afluop van welk voorloopig onderzoek de officier naar Nederland wordt opgezonden.

De bevelhebber zendt de stukken, tot dit onderzoek betrekkelijk, op aan Onzen Minister van Marine, die de zaak vervolgens voor een raad van onderzoek hier te lande brengt.

De plaats, waar deze raad vergaderen zal, wordt door dien Minister bepaald volgens regelen, bij reglement te stellen.

Dat reglement zal tevens regelen de wijze van werken van den raad van onderzoek, alsmede al datgene, wat bij de volgende artikelen aan vaststelling bij reglement wordt overgelaten en verder aangeven, wat in acht moet worden genomen bij het in het tweede lid van dit artikel bedoelde voorloopig onderzoek.

36. De raad van onderzoek wordt samengesteld bij loting voor alle officieren, die, naar regelen bij reglement te stellen, tot het lidmaatschap van den raad kunnen worden geroepen.

Bij dezelfde loting worden, naar bedoelde regelen, tevens vijf officieren aangewezen, bestemd om desgevorderd als plaatsvervangende leden in den raad zitting te hebben.

Het reglement zal bepalen, waar, wanneer, in wier tegenwoordigheid en op welke wijze de loting zal geschieden, alsmede hoe, wanneer en door wien de uitslag der loting ter kennis zal worden gebracht van Onzen Minister van Marine, van de leden en plaatsvervangende leden van den raad, alsmede van den officier, wien het onderzoek geldt.

37. Wordt naar aanleiding van een voorstel of een rapport van een der militaire chefs of wel van eene klacht van een of meer officieren overgegaan tot de samenstelling van eenen raad van onderzoek, dan mogen zij, van wie het voorstel, het rapport of de klacht is uitgegaan, geen zitting hebben in den raad.

De leden van den raad mogen voorts noch den officier; over wien door den raad advies moet worden uitgebracht en die bij de volgende artikelen korthedshalve met het woord „beklaagde” wordt aangeduid, noch hem, die te zijnen aanzien een voorstel, een rapport of eene klacht heeft ingebracht als bij het vorige lid bedoeld, in bloedverwantschap of zwagerschap bestaan, tot den zesden graad ingesloten.

Zij mogen elkander niet in bloedverwantschap of zwagerschap bestaan, tot en met den vierden graad.

De officieren, die met den beklagde op hetzelfde schip dienden toen hij het feit pleegde, mogen in den raad geen zitting hebben.

De bepalingen, voorkomende in de eerste drie leden van dit artikel, zijn ook toepasselijk op de benoeming van de officieren, belast met het voorloopig onderzoek, bij het tweede lid van artikel 35 bepaald.

38. Elk tot lid of plaatsvervangend lid van

eenen raad van onderzoek aangewezen officier, die vermeenen mocht gegronde redenen te hebben om in den raad geen zitting te nemen, moet die redenen rechtstreeks mededeelen aan hem, die volgens het reglement met de samenstelling van den raad belast is.

Bij het reglement zal worden aangewezen, hoe en wanneer die mededeeling zal moeten geschieden, en welk gevolg daaraan behoort te worden verleend.

39. De beklagde heeft het recht om, alvorens het onderzoek een aanvang heeft genomen, eenmaal ten hoogste twee der tot lid of plaatsvervangend lid van dien raad aangewezen officieren, tegen wier zitting nemen hij bezwaar mocht hebben, te wraken, zonder de reden daarvoor op te geven.

Hij doet van die wraking mededeeling rechtstreeks aan hem, die volgens het reglement met de samenstelling van den raad is belast.

Bij het reglement zal worden aangewezen hoe en wanneer die mededeeling zal moeten geschieden.

40. Ingeval een der leden van den raad van onderzoek door ziekte of andere omstandigheden, niet voorzien bij artikel 38, buiten de mogelijkheid geraakt om de zittingen van den raad bij te wonen, wordt daarvan door of namens hem, onder opgave van de redenen zijner verhindering, mededeeling gedaan aan hem, die volgens het reglement met de samenstelling van den raad belast is.

Ook omtrent die mededeeling geldt het bepaalde bij het laatste lid van artikel 38.

41. Behoudens het bepaalde in het derde lid van dit artikel is een ieder, die, hetzij op last van den voorzitter van den raad van onderzoek, hetzij vanwege den beklagde, op de wijze bij het reglement omschreven, is opgeroepen om getuigenis der waarheid te geven, gehouden voor den raad van onderzoek te verschijnen en getuigenis af te leggen.

Indien een of meer der opgeroepen getuigen niet verschenen zijn, beslist de raad of de zitting zal worden verdaagd.

Bij reglement zal worden bepaald wie niet genoodzaakt kunnen worden te verschijnen, wie niet mogen worden gehoord en wie niet genoodzaakt kunnen worden getuigenis af te leggen.

42. De beklagde kan de zittingen van den raad bijwonen.

Hij heeft het recht mondeling en schriftelijk aan den raad datgene voor te dragen, wat hij te zijner verdediging kan aanvoeren.

Naar regelen, bij reglement te stellen, heeft hij, het recht een officier van de zeemacht,

mits geen lid of plaatsvervangend lid van den raad, met diens goedvinden aan te wijzen; om hem in zijne verdediging bij te staan.

De voorzitter van den raad kan, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van den beklagde, bevelen dat deze de zittingzaal verlaat, ten einde een getuige buiten zijne tegenwoordigheid worde ondervraagd. In dat geval wordt daarna met het onderzoek der zaak niet voortgegaan, dan nadat vooraf de beklagde is onderricht van hetgeen in zijne afwezigheid is voorgevallen.

Het lid, door den raad met de werkzaamheden van secretaris belast, houdt nauwkeurig aantekening van de verhooren en van hetgeen verder in de zitting wordt verhandeld, welke aantekening, na door den raad te zijn goedgekeurd, door den voorzitter en den secretaris wordt onderteekend.

Bij reglement zal worden bepaald wat verder ten aanzien van den beklagde en ten opzichte van de getuigen in acht is te nemen, met dien verstande dat, behoudens het bepaalde krachtens artikel 41, derde lid, de raad de getuigen zal moeten hooren, die of na oproeping vanwege den beklagde of op verzoek van den beklagde op de zitting zijn verschenen.

43. De zittingen van den raad kunnen worden bijgewoond door den officier, bij het derde lid van het vorige artikel bedoeld.

Welke officieren die zittingen mede kunnen bijwonen, zal bij reglement worden bepaald.

44. Aan den voorzitter van den raad van onderzoek worden uitgereikt:

1°. een afschrift van de lastgeving, bedoeld in artikel 33;

2°. alle door Onzen Minister van Marine ontvangen berichten en bescheiden, die op de zaak betrekking hebben;

3°. afschriften van de conduite-rapporten van den beklagde voor zoover ter zake noodig en voor zoover aanwezig minstens over de laatste vijf jaren;

4°. een volledige staat van dienst betreffende den beklagde.

De raad mag slechts van zoodanige berichten, bescheiden, conduite-rapporten en staten van dienst kennis nemen ten aanzien van welke de beklagde in de gelegenheid is gesteld inzage te bekomen, afschrift te nemen en zich over de echtheid en juistheid te uiten.

Tijd en wijze waarop die stukken aan den beklagde worden medegedeeld, alsmede tijd en wijze waarop de beklagde zijne meening over die stukken kan uiten, worden bij reglement bepaald.

Bij reglement zal tevens worden vastgesteld hoe, wanneer en van wien de voorzitter van den raad de onder 1°. tot en met 4°. genoemde stukken zal ontvangen.

45. Nadat de raad van onderzoek de zaak, naar de bij reglement te stellen regelen, genoegzaam heeft onderzocht om daaromtrent een; op overtuiging gegrond, advies te kunnen geven, gaat hij over tot het uitbrengen van zijn advies.

Dit geschiedt bij geheime stemming.

De voorzitter stelt als eerste vraag:

„Zijn er op grond van een of meer der ten laste gelegde en naar uwe overtuiging bewezen feiten (van het ten laste gelegde en naar uwe overtuiging bewezen feit) termen tot het verlenen van een niet-eervol ontslag?”

Bij toestemmende beantwoording van die vraag, doet de voorzitter alsnog de vraag:

„Zijn er verzachtende omstandigheden?”

Iedere vraag mag slechts met „ja” of „neen” worden beantwoord.

Het reglement zal bepalen, wat verder bij het uitbrengen van het advies moet worden in acht genomen en op welke wijze van het uitgebrachte advies mededeeling zal worden gedaan aan Onzen Minister van Marine en aan den beklagde.

46. Behoudens het geval, voorzien bij artikel 53, kan een beklagde niet opnieuw voor eenen raad van onderzoek worden geroepen voor eene zaak, waarover reeds door zoodanigen raad advies werd uitgebracht.

47. Van het advies van eenen raad van onderzoek is beroep op eenen raad van appél toegelaten.

48. Het beroep op eenen raad van appél staat alleen open voor den beklagde en voor Onzen Minister van Marine.

De bevoegdheid om in beroep te komen vervalt, indien daarvan geen gebruik wordt gemaakt binnen veertien dagen na dien, waarop de mededeeling van het door den raad van onderzoek uitgebrachte advies werd ontvangen.

Wenscht de beklagde in beroep te komen, dan doet hij Ons daarvan blijken bij een met redenen omkleed bezwaarschrift.

49. De raad van appél bestaat uit vijf leden. Hij wordt samengesteld in verhouding tot den rang van den beklagde, met dien verstande, dat de voorzitter steeds een vlofficier zal zijn.

Van de overige officieren zijn er twee officieren van gelijken rang, doch met meerderen ouderdom van rang dan de beklagde, dan wel bij gebrek aan zoodanigen twee der jongste aanwezige officieren van den naast hooger rang.

De voorzitter van den raad van appèl wordt door Ons benoemd; overigens geschiedt de samenstelling van den raad naar regelen, bij reglement te stellen en met inachtneming van de in de artikelen 34, 36, 37, 38, 39 en 40 neergelegde beginselen.

Officieren, die op eenigerlei wijze hebben deelgenomen aan het onderzoek der zaak, bedoeld in het tweede lid van artikel 35, of zitting hadden in den raad van onderzoek, die het betwiste advies heeft uitgebracht, mogen geen deel uitmaken van den raad van appèl, welke het beroep zal hebben te behandelen.

50. De raad van appèl vergadert steeds te 's Gravenhage.

51. Omtrent de wijze van werken van eenen raad van appèl worden, met inachtneming van de in de artikelen 41, 42, 43, 44 en 45 neergelegde beginselen, regelen gesteld bij reglement.

Feiten in het nadeel van den beklagde, welke den raad van onderzoek niet bekend konden zijn of, in verband met de lastgeving tot het onderzoek, door dien raad buiten beschouwing moesten worden gelaten, mogen echter in geen geval bij den raad van appèl een punt van behandeling uitmaken, noch invloed hebben op het door dien raad uit te brengen advies.

52. Herziening van een door eenen raad van onderzoek of eenen raad van appèl uitgebracht advies kan plaats hebben:

1°. in het geval, dat het advies verband hield met een rechterlijk gewijsde, waarvan de vernietiging gevraagd en verkregen werd;

2°. op grond van eenige omstandigheid, die bij het uitbrengen van het advies niet bekend was en, op zich zelve of in verband met andere omstandigheden, ernstigen twijfel doet ontstaan omtrent de juistheid van het advies.

53. De aanvraag tot herziening, bij het vorige artikel bedoeld, moet tot Ons worden gericht, hetzij door hem, omtrent wien het advies werd uitgebracht, hetzij door een bijzonder daartoe door hem schriftelijk gemachtigde, hetzij, indien hij overleden is, door zijne weduwe of door een of meer zijner wettige bloedverwanten in de rechte lijn. Was de overleden beklagde ongehuwd, dan kan de aanvraag — bij ontstentenis van wettige bloedverwanten in de rechte lijn — ook worden ingediend door zijne wettige bloedverwanten in den tweeden graad.

Het verzoekschrift blijft buiten overweging, wanneer het niet de feiten of omstandigheden noemt, waarop de aanvraag steunt.

54. Wordt eene aanvraag om herziening,

vatbaar voor overweging, door Ons afgewezen, dan geschiedt dit bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord.

Achter Wij de aanvraag echter voldoende gerechtvaardigd, dan wordt door Onzen Minister van Marine het vereischte verricht, om de zaak, waarover het betwiste advies werd uitgebracht, opnieuw te doen onderzoeken, hetzij door eenen raad van onderzoek, hetzij door eenen raad van appèl, naar gelang het advies in eerste instantie dan wel in appèl werd uitgebracht.

55. Het onderzoek, bij het tweede lid van het vorige artikel bedoeld, geschiedt naar regelen, bij reglement te stellen, met inachtneming overigens van de beginselen, neergelegd in de artikelen 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 49, 50 en 51.

Officieren, die op eenigerlei wijze hebben deelgenomen aan het onderzoek van de zaak, dat tot het betwiste advies geleid heeft, mogen niet worden aangewezen voor het onderzoek, bij het eerste lid bedoeld.

56. Van een in herziening uitgebracht advies is geen beroep toegelaten.

57. Van elk advies, uitgebracht door eenen raad van onderzoek of eenen raad van appèl, wordt door Onzen Minister van Marine aan Ons verslag gedaan:

Betreft het advies een op eene aanvraag om herziening ingesteld nader onderzoek en wijkt het af van het bij dat onderzoek overwogen advies, dan zal, indien de betrokken officier reeds uit den dienst werd ontslagen, door Ons te zijnen aanzien zoodanige beschikking worden genomen, als Wij in elk voorkomend geval, ook in verband met de bepalingen betreffende de militaire pensioenen bij de zeemacht, noodig zullen oordeelen.

58. De kosten van den raad van onderzoek en van dien van appèl, alsmede die van herziening, komen, behoudens de uitzonderingen, bij de wet bepaald, voor rekening van den Staat.

Kosten door of ten behoeve van den beklagde gemaakt, zijn alleen in zooverre onder de in het eerste lid bedoelde kosten begrepen, als zij zijn veroorzaakt door de afgifte van kosteloze afschriften van stukken aan den beklagde.

De ingevolge oproeping vanwege of op verzoek van den beklagde ter zitting verschenen getuigen worden door dezen schadeloos gesteld. Ingeval hij niet wordt ontslagen, worden deze kosten en die der oproeping van getuigen hem vergoed, zoover zij niet noodeloos zijn gemaakt.

De regelen voor en het tarief van die schadeloosstelling en vergoeding, alsmede van de

aan andere getuigen uit te keeren schadeloosstelling worden bij reglement vastgesteld.

VIERDE AFDEELING.

Van het op pensioen stellen.

59. De officieren worden door Ons op pensioen gesteld, overeenkomstig de bepalingen der wet tot regeling van de militaire pensioenen bij de zeemacht.

60. Wij behouden Ons voor, de wegens langdurigen dienst of vijftigjarigen ouderdom gepensioneerde officieren, die jonger dan zestig jaren zijn, in tijden van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden op te roepen, om, voor zoover noodig, na daartoe geschikt te zijn bevonden, in hunnen rang, voor de verdediging van het Rijk in Europa weder in dienst te worden gesteld.

Het pensioen van den officier, die, zonder geldige redenen, ter beoordeeling van Onzen Minister van Marine, aan die oproeping niet voldoet, of wel zich aan de weder-indienststelling onttrekt, wordt, op uitspraak van dien Minister, tijdelijk geschorst.

Deze schorsing neemt aanvang met den dag, waarop de gepensioneerde voor den dienst had moeten opkomen en niet is verschenen; zij eindigt met den dag, waarop de gepensioneerden, die aan de oproeping hebben voldaan, bij algemeenen maatregel van bestuur, van hunne verplichting tot den dienst worden ontslagen.

Gepensioneerde officieren, niet behoorende tot die in het eerste lid van dit artikel bedoeld, kunnen door Ons slechts op eigen aanvraag en voor zoover zij voor den actieven dienst geschikt bevonden zijn, in het bij het eerste lid van dit artikel bedoelde geval in dienst worden gesteld.

61. De gepensioneerde, ingevolge het voorgaande artikel in dienst gesteld, wordt bij het weder verlaten van den dienst opnieuw gepensionneerd, tenzij hij het recht op pensioen mocht hebben verloren.

62. Buiten het geval, voorzien bij artikel 60, worden gepensioneerde officieren niet opnieuw bij de zeemacht in dienst gesteld in rangen of betrekkingen, als bedoeld bij de tweede afdeling dezer wet.

VIJFDE AFDEELING.

Stobepalingen.

63. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel: „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902”; zij treedt in werking op een nader door Ons te bepalen datum.

Behoudens het bij het tweede lid van artikel 26 bepaalde, treedt met dat tijdstip buiten werking de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 126), zooals die herhaaldelijk werd gewijzigd.

Wij behouden Ons voor, bij het uitvaardigen van algemeene maatregelen van bestuur, krachtens deze wet, tevens het tijdstip te bepalen, waarop die maatregelen in werking zullen treden.

WET van den 30sten December 1914 (*Staatsblad* n°. 623).

Overgangsbepalingen.

Art. 2. § a. De kapiteins ter zee, die vóór 1 Januari 1906 den rang van luitenant ter zee der eerste klasse hebben bereikt, behoeven om voor bevordering tot hoogerem rang in aanmerking te komen, niet voldaan te hebben aan den in het derde lid van artikel 10, sub b, 1°, gestelden eisch.

De kapiteins ter zee, die vóór 1 Januari 1912 den rang van kapitein-luitenant ter zee hebben bereikt, behoeven, om voor bevordering tot hoogerem rang in aanmerking te komen, mede niet voldaan te hebben aan den in het derde lid van artikel 10, sub b, 2°, gestelden eisch.

Van de kapitein-luitenants ter zee, die vóór 1 Januari 1906 den rang van luitenant ter zee der eerste klasse hebben bereikt, wordt in stede van den in het tweede lid van artikel 10, sub b, geëischten diensttijd als eerste-officier, gevorderd een diensttijd als zoodanig van ten minste zes maanden. Deze tijd kan niet in mindering komen van den in hetzelfde lid van dat artikel geëischten diensttijd als bevelhebber.

De luitenants ter zee der eerste klasse, die vóór 1 Januari 1906 tot dien rang werden bevorderd, kunnen voor bevordering tot kapitein-luitenant ter zee in aanmerking komen, wanneer zij voldaan hebben aan de eischen, gesteld in het tot nu toe van kracht zijnde artikel 10 van de „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902”, hetwelk bij deze wet wordt vervangen.

De bepalingen van het eerste, derde en vierde lid zijn mede van toepassing op de officieren die op of na 1 Januari 1906 den rang van luitenant ter zee der eerste klasse hebben bereikt, doch die op grond van hun ouderdom van rang, in de ranglijst plaats namen tusschen de luitenants ter zee der eerste klasse, die vóór dien datum tot dien rang werden bevorderd.

De tijd, gedurende welken door officieren vóór de inwerkingtreding van deze wet het

bevel is gevoerd over kanonneerbooten en andere lichte vaartuigen, telt niet mede bij den geëschten tijdsduur van het bevel over actieve bodems.

§ b. Voor de luitenants ter zee der derde klasse, de hoofdofficieren van gezondheid der tweede klasse, de hoofdofficieren van administratie der tweede klasse, de officieren van administratie der derde klasse, de hoofdofficieren-machinist der tweede klasse en de officieren-machinist der derde klasse wordt de tijd, gedurende welken zij vóór de inwerking-treding van deze wet gediend hebben respectievelijk als adelborst der eerste klasse, dirigerend officier van gezondheid der tweede klasse, inspecteur van administratie, adjunct-administrateur, inspecteur van den Marine-Stoomvaartdienst met den rang van kapitein-luitenant ter zee en hoofdmachinist gerekend als te zijn doorgebracht onderscheidenlijk in de rangen in volgorde in den aanhef van dit artikel genoemd.

§ c. Voor de luitenants ter zee der derde klasse en de officieren van administratie der derde klasse, die benoemd werden respectievelijk tot adelborst der eerste klasse en adjunct-administrateur, rekent de diensttijd, gevorderd bij artikel 9 en het tweede lid van artikel 14 der „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902”, van den datum, waarop zij tot een der laatstgenoemde rangen werden benoemd.

§ d. Voor de officieren-machinist der derde klasse, die het examen voor den rang van hoofdmachinist met gunstigen uitslag hebben afgelegd, wordt dit examen aangemerkt als het examen voor officier-machinist der derde klasse.

Behoort bij Koninklijk besluit van 16 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 15).

Mij bekend,

De Minister van Marine,
J. J. RAMBONNET.

16 Januari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *vaseline*. S. 16

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *vaseline* te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 13 Januari 1915, Kabinet, litt. L^a;

Den Raad van State gehoord (advies van 14 Januari 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 15 Januari 1915, Kabinet, litt. C^o;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Benig artikel.

De uitvoer van *vaseline* is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 16den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 18 Jan. 1915.)

18 Januari 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin betreffende verbreiding van mond- en klauwzeer door militairen.

Ik heb de eer Uwer Excellentie te berichten, dat ik het op prijs zoude stellen, indien Zij door tusschenkomst van de Commissarissen der Koningin de aandacht van de Burgemeesters wilde vestigen op de omstandigheid, dat inkwartiering van militairen bij veehouders een gevaar kan opleveren voor de verspreiding van het mond- en klauwzeer. Deze gaan ten minste eenmaal per maand met verlof naar hunne haardsteden. Is daar mond- en klauwzeer dan bestaat er kans, dat zij de smetstof overbrengen naar de plaatsen, waar zij zijn ingekwartierd.

Om dit gevaar weg te nemen, althans te beperken, waren, voor zooveel mogelijk, veehouders van inkwartiering vrij te stellen. Uit den aard der zaak zal het in sommige gemeenten niet wel mogelijk zijn geheel aan dit verzoek te voldoen, maar wanneer de aandacht hierop gevestigd wordt, vlei ik mij, dat alles zal worden gedaan om langs dien weg uitbreiding van het mond- en klauwzeer tegen te gaan; inzonderheid zoude door den Burgemeester aan den plaatselijken Commandant kunnen worden verzocht den militairen op te dragen, zoowel ter

plaatse van inkwartiering als ter plaatse, waar zij hun verlof doorbrengen, elke aanraking met vee te vermijden.

In verband met het groote belang dezer zaak veroorloof ik mij op eene spoedige behandeling aan te dringen. (W. v. D. B. A.)

18 Januari 1915. **MISSIVE** van den Minister van Oorlog aan de commissarissen der Koningin betreffende tegemoetkoming in de reiskosten van militieplichtigen.

Het is mij gebleken, dat door verschillende burgemeesters het bepaalde in het Kon. besluit van 10 Oct. 1914, n°. 36, en in mijne beschikking van 18 Nov. 1914, afd. Dienstplicht, n°. 270 M., ook wordt geacht van toepassing te zijn op *verlofgangers* der militie, die ter voldoening aan de mobilisatie-oproeping naar Nederland moeten terugkeeren of zijn teruggekeerd.

Vermits aan bedoelde verlofgangers terugbetaling van reiskosten plaats heeft door de zorg van de militaire autoriteiten, is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat tengevolge van vorenvermelde zienswijze van burgemeesters, dubbele betaling van reiskosten plaats heeft.

In verband hiermede heb ik de eer U. H. E. G. te verzoeken er wel de aandacht van de burgemeesters der gemeenten in Uwe provincie op te willen vestigen, dat de in den aanhef dezer vermelde bepalingen uitsluitend toepassing kunnen vinden ten aanzien van manschappen, die in de tegenwoordige bijzondere omstandigheden zijn of alsnog worden *ingelijfd*. (Gem.-stem.)

18 Januari 1915. **ARREST** van den Hoogen Raad.

Catz-Elixer is „sterke drank.”

De Kantonrechter heeft terecht de inbeslaggenomen Catz-Elixer als sterke drank beschouwd.

Al ware juist, zooals requirant beweert, dat Catz-Elixer niet onmiddellijk voor de consumptie bestemd is, doch dat enkel als toevoegsel bij andere genotsdranken wordt gebezigd of als medicijn, dan ontnéemt dit aan de vloeistof niet het karakter van sterke drank.

(Drankwet art. 1.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. C. O. Segers, H. Hesse, H. M. A. Savelberg en Jhr. R. Feith.

P. G., bierhuishouder, geboren en wo-

nende te Leiden, requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage van 12 October 1914, waarbij in hooger beroep, met aanvulling der gronden, bevestigd is het vonnis van den Kantonrechter te Leiden van 20 Juli 1914, bij welk vonnis de requirant is schuldig verklaard aan: „het als hoofd van het bedrijf, in eene localiteit, waarvoor een verlof is verleend, sterken drank aanwezig hebben”, en, met toepassing van de artt. 1, 50, 1 en n°. 7, 50, 3°. der Drankwet, 23 en 91 Sr., veroordeeld tot eene geldboete van f 3 en vervangende hechtenis van twee dagen, met last tot teruggave van het overtuigingsstuk aan den beklagde.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Bij het bestreden vonnis werd met eene kleine aanvulling der gronden, die voor wat hier volgen zal zonder belang is, bevestigd het in eersten aanleg gewezen vonnis, waarbij overeenkomstig de telastlegging was bewezen verklaard, dat beklagde te Leiden op den 20en Mei 1914 des voormiddags omstreeks kwart over tien uur als hoofd van het bedrijf in eene localiteit, waarvoor een verlof was verleend voor den verkoop van alcoholhoudende drank, anderen dan sterken drank van perceel 10 Steenstraat een fleschie met sterken drank — Catz-Elixer — had aanwezig gehad, alsmede beklagde's schuld hieraan en hij was veroordeeld.

Bij de tijdig ingediende memorie wordt hiertegen geen bepaald middel van cassatie aangevoerd, doch alleen de feitelijke beslissing bestreden, dat de aanwezig bevonden flesch „Catz-Elixer” — sterken drank zou hebben ingehouden. Deze beslissing is echter in cassatie onaantastbaar en kon door den Kantonrechter worden gegrond op de door hem van den gehoorde deskundige overgenomen gronden, ook dan zelfs, wanneer men — en terecht — met den requirant aan „sterken drank” den eisch stelt, dat hij geschikt zij om op zich zelf te dienen tot genotmiddel en niet slechts om bij andere genotmiddelen te worden gevoegd, of als medicijn gebruikt te worden.

Voorts wordt nog aangevoerd dat de dagvaarding niet zou omschrijven, waartoe de aanwezig bevonden Catz-Elixer feite-

lijk diende, hetgeen zou moeten leiden tot ontslag van rechtsvervolging. Dit bezwaar is echter feitelijk ongegrond voorzover de dagvaarding immers vermeldt, dat die Catz-Elixer sterke drank, dus een genotmiddel, was, terwijl de concrete bestemming, welke deze waar bij den beklagde had, niets afdoet — zeker niet wanneer dezen niets anders wordt ten laste gelegd dan het aanwezig hebben daarvan.

Mijne conclusie strekt derhalve tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hanlo;

Gelet op de grieven door den requirant voorgesteld bij memorie, luidende: (zie conclusie adv.-gen.);

O. dat aan den requirant bij de inleidende dagvaarding is ten laste gelegd:

dat hij te Leiden op 20 Mei 1914 des voormiddags omstreeks kwart over 10 uur als hoofd van het bedrijf in eene localiteit waarvoor een verlof is verleend voor den verkoop van alcoholhoudenden drank, anderen dan sterken drank, van perceel 10 Steenstraat, een fleschje met sterken drank, Catz-Elixer, heeft aanwezig gehad; dat bij het bevestigde vonnis dit feit wettig en overtuigend bewezen is verklaard, met requirant's schuld daaraan, alsmede met qualificatie en strafoplegging, zooals hiervoor is vermeld;

O. wat de eerste grief betreft:

dat blijkens het bevestigde vonnis feitelijk vaststaat, dat de inhoud der inbeslaggenomen flesch bestond uit een donkerbruin vocht, dat bezat een sterken geur van specerijen en een sterken geur van alcohol; dat die vloeistof met een brandende lucifer aangestoken bleek brandbaar te zijn;

dat ze bij distillatie overging in een kleurlooze aromatisch riekende vloeistof; dat bedoelde vloeistof bevatte 47.2 volume-percentage alcohol;

dat de Kantonrechter door dezen drank te beschouwen als „sterke drank” in den zin der Drankwet, waar deze geene definitie bevat van „sterke drank”, geen wetsartikel heeft geschonden of verkeerd toegepast, en terecht de inbeslaggenomen Catz-Elixer als sterken drank heeft beschouwd;

dat nu wel door requirant wordt be-

weerd, dat Catz-Elixer niet onmiddellijk voor consumptie bestemd is, doch enkel als toevoegsel bij andere genotsdranken wordt gebezigd of als medicijn, doch dat, al ware zulks juist, dit aan de vloeistof niet het karakter van sterken drank ontleent;

dat alzoo de eerste grief is ongegrond;

O. wat de tweede grief betreft:

dat ook deze grief ongegrond is, daar in de dagvaarding gesteld is, dat de aanwezig bevonden Catz-Elixer sterke drank was, hetgeen voor de overtreding van art. 50 sub 7 in verband met art. 50, 3°. der Drankwet voldoende is en de concrete bestemming van dien drank hier niets ter zake doet;

Verwerpt het beroep.

(Ned. Jur.)

18 Januari 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Het zich in het veld buiten openbare wegen en voetpaden bevinden met klemmen valt in het bij art. 33 der Vogelwet bedoelde verbod en mitsdien ook in de strafbepaling van art. 36 dier wet.

(Vogelwet art. 33; K. B. van 18 Nov. 1913 S. 412 art. 12.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. A. Fentener van Vlissingen, C. O. Segers, H. Hesse en H. M. A. Savelberg.

De Officier van Justitie bij de Rechtbank te Breda, requirant van cassatie tegen een vonnis van deze Rechtbank van 29 October 1914, voor zoover daarbij in hooger beroep, na gedeeltelijke vernietiging van een op 28 April 1914 door het Kantongerecht te Tilburg gewezen vonnis, P. J. de W., oud 31 jaren, van beroep wever, geboren te Goirle, en wonende aldaar, is ontslagen van alle rechtsvervolging; zijnde het vonnis van het Kantongerecht door eerstgenoemd vonnis bevestigd voor zoover daarbij het ten laste gelegde feit en beklagdes schuld daaraan wettig en overtuigend zijn bewezen verklaard.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Aan den beklagde was bij inleidende dagvaarding ten laste gelegd, dat hij op

tijd en plaats daar omschreven in het veld buiten openbare wegen en voetpaden zich had bevonden met een klem, geschikt om vogels te vangen, zonder dat hij een vergunning had verkregen, als bedoeld in art. 9 of 10 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412). Door den Kantonnier werd dit feit met beklagde's schuld daaraan bewezen verklaard en gequalificeerd als „het zich in het veld buiten openbare wegen en voetpaden met klemmen bevinden” en de beklagde te diër zake veroordeeld tot f 2.50 boete, bij gebreke van betaling te vervangen door vijf dagen hechtenis, met verbeurdverklaring van de inbeslaggenomen klem.

In hooger beroep echter werd dit vonnis, behalve voor zooveel betreft, de bewezenverklaring, vernietigd, het bewezen feit niet strafbaar verklaard en de beklagde te dien aanzien van alle rechtsvervolging ontslagen, en wel op deze overweging: „dat immers het bewezene oplevert eene overtreding der verbodsbepaling, vervat in art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412) en bij art. 36 der Vogelwet alleen overtreding der voorschriften van die *wet zelve* wordt strafbaar gesteld en niet ook overtreding van de voorschriften, krachtens die wet uitgevaardigd”.

Hier tegen is het eenig middel van cassatie gericht, hetwelk bij tijdig ingediende memorie is aangevoerd en luidt:

„Schending van art. 33 lid 2 der Vogelwet (wet van 23 September 1912, S. 303) in verband met art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412) en artt. 23 en 91 Sr., art. 214 Sv., en verkeerde toepassing van art. 216 Sv., door den schuldigverklaarden beklagde, in plaats van hem ingevolge art. 33 lid 2 der Vogelwet in verband met art. 12 van genoemd K. B. te veroordeelen, te ontslaan van alle rechtsvervolging”.

Oppervlakkig beschouwd, schijnt er tegen het bestreden vonnis niet veel in te brengen te zijn. Art. 33 lid 2 der Vogelwet 1912, alleen voorschrijvende, dat bij algemeene maatregel van bestuur zal worden bepaald, met welke middelen om beschermde of schadelijke vogels te vangen of te doden het, al dan niet onvoorwaardelijk, verboden zal zijn zich te bevinden in het veld buiten openbare wegen en voetpaden, schijnt inderdaad de verbods-

bepaling naar den algemeenen maatregel van bestuur te verschuiven. En art. 12 daarvan sluit zich door zijn woordenkeus „het is aan ieder. . .” verboden zich in het veld buiten openbare wegen en voetpaden te bevinden met o. a. „klemmen” geheel bij deze opvatting aan. Tegen overtreding van deze verbodsbepaling zou dan inderdaad geen straf bedreigd zijn; art. 36 der Wet bedreigt slechts straf tegen overtreding harer eigene voorschriften.

Bij nadere overweging komt het mij echter voor, dat het niet noodzakelijk is, art. 33 lid 2 der wet zoo te lezen, dat het slechts zou bevatten eene opdracht aan den Koning om de verbodsbepaling te geven, doch dat men het ook zoo kan verstaan, dat het verbiedt zich in het veld buiten openbare wegen en voetpaden te bevinden met zoodanige middelen om beschermde of schadelijke vogels te vangen of te doden, als zullen worden aangewezen bij algemeenen maatregel van bestuur, welke tevens voorwaarden zal kunnen stellen, bij voldoening waaraan het verbod niet zal gelden. Ja, wellicht zou niemand op de gedachte zijn gekomen, het voorschrift anders te lezen, wanneer maar niet art. 12 van het K. B. in zoo verbiedende vorm was gesteld, doch slechts inhield een opsomming van de middelen, waarop het als bestaand verondersteld verbod betrekking had, en van de voorwaarden, waaronder het niet zou gelden. Het is intusschen duidelijk, dat bij de uitlegging van het wetsvoorschrift de vorm der bepaling van het K. B. geen gewicht in de schaal mag leggen.

Beter kan de strekking van art. 33 lid 2 uit zijn geschiedenis worden opgespoord. En nu blijkt het volgende. In het oorspronkelijk Regeeringsontwerp kwam een art. 29 voor (zie: Bijl. Hand. 2e Kamer 1910/11, n°. 249) luidende: „Het is verboden, zich met middelen om vogels te vangen of te doden, te bevinden in het veld buiten openbare wegen en voetpaden”. Deze onmiskenbare *verbodsbepaling* werd echter bij Memorie van Beantwoording ingetrokken (zie Bijl. Hand. 2e Kamer 1911/12 n°. 47) omdat zij te algemeen scheen en onder meer verbod in het veld gif bij zich te hebben. Bij de behandeling van het ontwerp in de openbare zitting der 2e Kamer (Hand.

1911/12 blz. 2021) is het tegenwoordige voorschrift ingelascht bij amendement van Mr. Ripk, en wel met de uitgesproken bedoeling om het de plaats te doen innemen van de ingetrokken bepaling, doch tevens de algemeenheid daarvan te beperken op twee wijzen, nl. door de aanduiding der verboden vangmiddelen over te laten aan een algemeen maatregel van bestuur en door de mogelijkheid te openen om daarbij aan het verbod voorwaarden te verbinden, zoodat de verboden vangmiddelen toch onder bijzondere omstandigheden tot een geoorloofd doel zouden kunnen worden aangewend. Zóó toelicht is het amendement door de Regeering overgenomen. De bedoeling is derhalve wel degelijk geweest in de wet eene verbodsbepaling te geven, zij het ook, dat de vorm daarvan niet zeer gelukkig mag heeten. En de algemeene maatregel van bestuur zou naar deze bedoeling de verboden vangmiddelen en de van het verbod bevrijdende voorwaarden hebben aan te wijzen.

Onder deze omstandigheden mag m. i. niet worden aangenomen, dat de wetgever in art. 33 2e lid de verbodsbepaling naar den algemeenen maatregel van bestuur heeft verschoven en dan nog zou hebben vergeten in art. 36 op de overtreding daarvan straf te stellen, maar moet de verbodsbepaling in art. 35 zelf worden gezocht, tegen overtreding waarvan art. 36 dan straf bedreigt, zoodat de wet geen leemte vertoont.

Ik concludeer, dat het bestreden vonnis zal worden vernietigd, voorzover daarbij het in eersten aanleg gewezen vonnis is vernietigd en de beklagde van alle rechtsvervolgning is ontslagen, en dat laatstbedoeld vonnis, voorzover het was vernietigd, alsnog zal worden bevestigd.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse;

Gelet op het middel door den requirant voorgesteld bij memorie, luidende: (zie conclusie adv.-gen.);

O. dat den beklagde, nu gerequireerde, bij de inleidende dagvaarding is ten laste gelegd: dat hij op 25 Februari 1914 des voormiddags omstreeks 7 ure te Tilburg ter plaatse genaamd de Rielsche weg, in het veld buiten openbare wegen en voetpaden, zich met een klem heeft be-

vonden, geschikt om vogels te vangen, zonder dat hij, beklagde, een vergunning verkregen had, als bedoeld in art. 9 of 10 K. B. van 18 November 1913 (S. 412);

O. dat bij het vonnis van het Kanton-gerecht dit feit en beklagdes schuld daaraan bewezen zijn verklaard, het feit is gequalificeerd als: „het zich in het veld buiten openbare wegen en voetpaden met klemmen bevinden”, en de beklagde, met toepassing van de artt. 33 en 36 naast 41 der Vogelwet 1912, alsmede art. 12 K. B. van 18 November 1913 (S. 412) en van de artt. 23 en 91 Sr., is veroordeeld tot een geldboete van f 2.50 en vervangende hechtenis van vijf dagen met verbeurdverklaring van de inbeslag genomen klem;

O. dat dit vonnis bij het aangevallen vonnis is bevestigd, doch alleen voorzover het ten laste gelegde feit en beklagdes schuld daaraan bewezen zijn verklaard en voor het overige is vernietigd, het bewezene niet strafbaar is verklaard en de beklagde te dien aanzien van alle rechtsvervolgning is ontslagen;

dat tegen dit laatste het beroep in cassatie is gericht;

O. dat de Rechtbank haar oordeel omtrent de niet-strafbaarheid van het bewezen feit hierop doet steunen dat het „oplevert eene overtreding der verbodsbepaling vervat in art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412) en bij art. 36 der Vogelwet alleen overtreding der voorschriften van *die wet zelve* wordt strafbaar gesteld, en niet ook overtreding van de voorschriften krachtens die wet uitgevaardigd”;

O. hieromtrent:

dat in het eerste ontwerp van de Vogelwet in art. 29 was bepaald:

„Het is verboden zich met middelē om vogels te vangen of te doden, waarvan het gebruik verboden is, te bevinden in het veld, buiten openbare wegen en voetpaden”;

terwijl art. 32 (nu 36) reeds luidde zooals het thans luidt in de wet. (Bijl. Hand. Tweede Kamer 1910/11 n°. 249, 1—2, blz. 2);

dat bij het afdeelingsonderzoek van de Tweede Kamer „de bepaling te algemeen werd geacht, landbouwers, die in het veld wonen (zouden) kunnen worden ver-

volgd, zonder dat het de bedoeling van de wet kan zijn", (Bijl. Hand. 1910/11 n°. 249, 7, bl. 33);

dat hierop bij Memorie van Antwoord door de Regeering art. 23 „ter tegemoetkoming aan de tegen dit artikel geopperde bezwaren en uit nadere overweging dat het onmogelijk zoude zijn te verbieden zich bijvoorbeeld met vergif dat tot de verboden doodingsmiddelen zal behooren, maar ook tot andere doeleinden kan worden gebruikt, in het veld te bevinden", is ingetrokken (Bijl. Hand. 1911/12 n°. 47, 1, bl. 6);

dat echter bij de openbare behandeling van het gewijzigd ontwerp in de Tweede Kamer aan art. 29 — thans art. 33 — bij een door de Regeering overgenomen amendement-Rink, de laatste zinsnede is toegevoegd (Handelingen 1911/12 bl. 2021);

dat blijkens de toelichting van het amendement de strekking daarvan was om de „goede bepaling" van het vervallen art. 29 iets minder algemeen te maken „aan een te groote gestrengheid tegemoet te komen", en toch het goede doel te handhaven dat bij de oorspronkelijke bepaling voorzat;

dat uit de geschiedenis van deze zinsnede van art. 33 derhalve blijkt, dat de wetgever een verbodsbepaling, als art. 29 van het oorspronkelijk ontwerp inhield, heeft willen handhaven, mits beperkt tot die verboden middelen, welke bij een Algemeenen Maatregel van Bestuur zouden worden aangewezen en zoodanige wilsuïting in haar tekst kan worden gevonden;

dat het bewezen verklaarde feit derhalve valt in het bij art. 33 bedoelde verbod, en mitsdien ook in de strafbepaling van art. 36, zoodat de beklaaide bij het aangevallen vonnis ten onrechte van alle rechtsvervolgning is ontslagen en het voorgestelde middel gegrond;

Vernietigt het aangevallen vonnis van de Rechtbank te Breda van 29 October 1914, voor zoover daarbij het ten laste van den beklaaide gewezen vonnis van het Kantongerecht te Tilburg van 28 April 1914 is vernietigd en de beklaaide van alle rechtsvervolgning is ontslagen;

Rechtdoende krachtens art. 105 R. O.: Bevestigt alsnog ook in zoover voormeld vonnis van het Kantongerecht te Tilburg.

(Ned. Jur.)

19 Januari 1915. BESLUIT, tot beschikking op de aanvraag om pensioen van den oud-brugwachter in dienst der gemeente *Leiden*, J. DE GROOT. S. 17.

WIL WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de aanvraag om pensioen van J. DE GROOT, oud-brugwachter in dienst der gemeente *Leiden*;

Gezien het advies van den Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren van 17 Juli 1914, n°. 34;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van den 18den November 1914, n°. 396;

Gezien de Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 15 Januari 1915, afdeling Pensioenen, n°. 35;

Overwegende, dat de Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren in zijn bovengemeld advies, Ons in overweging heeft gegeven den belanghebbende met ingang van 1 Maart 1914 een jaarlijksch pensioen toe te kennen van f 336, daarbij aanvoerende dat hij bij besluit van burgemeester en wethouders van *Leiden* van 5 Januari 1914, met ingang van 1 Maart 1914, eervol is ontslagen; dat zijn diensttijd, bedoeld in artikel 15a, der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, van 5 maanden vereenigd met den overigen, volgens artikel 15b dier wet in aanmerking komenden, boven den achttienjarigen leeftijd bewezen dienst van 29 jaren, 4 maanden en 2 dagen, en met den volgens artikel 15d in aanmerking komenden militairen dienst van 1 jaar 5 maanden, een tijdvak uitmaakt van 31 jaren, 2 maanden en 2 dagen; dat hij, geboren 13 Februari 1846, den ouderdom van 65 jaren heeft bereikt; dat zijn pensioengrondslag heeft bedragen: van 1 Maart 1909 tot en met 31 December 1909, f 615; van 1 Januari 1910 tot en met 31 December 1911 f 640; van 1 Januari 1912 tot en met 28 Februari 1914, f 665, zoodat $\frac{1}{60}$ deel van de middelsom ad f 646.66 $\frac{2}{3}$, bedoeld bij artikel 8, 1ste lid, der wet bedraagt f 10.77 $\frac{7}{9}$; dat de aanvraag is ingediend binnen één jaar na het tijdstip waarop het recht op pensioen werd verkregen, weshalve de Pensioenraad van oordeel is, dat hij volgens de artikelen 3a en 15a, b en d, der wet en Ons besluit van 1 December 1913 (*Staatsblad* n°. 420) recht heeft op een pensioen van f 335.96⁶;

dat belanghebbende, nadat het advies van den Pensioenraad hem in afschrift was medegedeeld, het verlangen heeft te kennen gegeven,

dat omtrent zijn bezwaar dat bij de berekening van zijn pensioen niet als diensttijd is aange-merkt het tijdvak van 1 Mei 1883 tot 29 Mei 1884, gedurende hetwelk hij reeds als brugwachter in vasten dienst der gemeente Leiden was, het gevoelen mocht worden ingewonnen van de Afdeling van den Raad van State voor de geschillen van Bestuur;

Overwegende dat, krachtens het vierde lid van artikel 62 der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, Onze Minister van Financiën de tijdvakken vaststelt die, als vóór 1 October 1913 in gemeentelijke betrekkingen in den zin dier wet doorgebracht, voor pensioen kunnen worden ingekocht;

dat bij beschikking van 17 Augustus 1914, afdeling Pensioenen, n°. 55, de toenmalige Minister van Financiën heeft bepaald, dat het tijdvak van 29 Mei 1884 tot 1 October 1913, gedurende hetwelk reclamant de gemeente Leiden als brugwachter heeft gediend voor pensioen kan worden ingekocht;

dat derhalve nu niet eenig, aan 29 Mei 1884 voorafgaand tijdvak bij de regeling van zijn pensioen als diensttijd in aanmerking kan komen en hem alzoo overeenkomstig het advies van den Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren pensioen moet worden verleend over een diensttijd van 31 jaren, 2 maanden en 2 dagen, tot een bedrag van f 336;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan J. DE GROOT, oud-brugwachter 2de klasse te Leiden op grond van de artikelen 3a en 15a, b en d, der Pensioenwet de gemeente-ambtenaren 1913, met ingang van 1 Maart 1914 een jaarlijksch pensioen ten laste van het pensioenfonds voor de gemeente-ambtenaren, toe te kennen ten bedrage van f 336.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en tegelijk met het rapport van dien Minister in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State (Afdeling voor de geschillen van Bestuur), aan de Algemeene Rekenkamer, aan den Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren en aan den directeur van het pensioenfonds voor de gemeente-ambtenaren.

's Gravenhage, den 19den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 12 Febr. 1915.)

19 Januari 1915. BESLUIT, houdende het in staat van beleg verklaren van verschillende gemeenten. S. 18.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van den Raad van Ministers van 18 Januari 1915;

Gelet op art. 1 van de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128);

Gezien Ons besluit van 30 Juli 1914, n°. 72;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat met ingang van heden in staat van beleg worden verklaard de navolgende gemeenten:

in de *Provincie Groningen*:

Groningen.

in de *Provincie Friesland*:

Gaasterland. Hemelumer Oldephaert en Noordwolde. Lemsterland Sloten. Stavoren.

in de *Provincie Gelderland*:

Balgoy. Beuningen. Doornspijk. Elburg. Ermelo. Harderwijk. Oldebroek. Overasselt. Wijchen.

in de *Provincie Utrecht*:

Amersfoort. Leusden. Soest. Zeist.

in de *Provincie Noordholland*:

Urk.

in de *Provincie Zuidholland*:

Bodegraven.

in de *Provincie Noordbrabant*:

Beers. Beugen en Rijkevoort. Boxmeer. Cuyk en St. Agatha. Echaren. Gassel. Grave. Haps. Linden. Maašhees en Overloon. Oeffelt. Oploo. St. Anthonis en Ledeacker. Sambeek. Velp. Vierlingsbeek.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 19den Januari 1915.

WILHELMINA.

De tijdelijke Voorzitter v. d. Raad van Ministers, CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 19 Jan. 1915.)

19 Januari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van chilisalpeter, kalksalpeter, kalkstikstof, stikstofkalk, zwavelzuren ammoniak, ammoniaksuperphosphaat, guano en andere stikstofhoudende meststoffen. S. 19.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van chilisalpeter,

kalksalpeter, kalkstikstof, stikstofkalk, zwavelzuren ammoniak, ammoniaksuperphosphaat, guano en andere stikstofhoudende meststoffen te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 14 Januari 1915, Kabinet Litt. F^s,

Den Raad van State gehoord (advies van 18 Januari 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 18 Januari 1915, Kabinet, Litt. IJ⁶;

Hebben goedgevonden en verstaan, onder intrekking van Onze besluiten van 6 November 1914 (*Staatsblad* n°. 522) en van 21 November 1914 (*Staatsblad* n°. 541), te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van chilisalpeter, kalksalpeter, kalkstikstof, stikstofkalk, zwavelzuren ammoniak, ammoniaksuperphosphaat, guano en andere stikstofhoudende meststoffen is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit. Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 19den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg. 19 Jan. 1915.*)

19 Januari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van hars en terpentijn. S. 20.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van hars en terpentijn te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 14 Januari 1915, Kabinet, Litt. G^s,

Den Raad van State gehoord (advies van 18 Januari 1915, n°. 2);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 18 Januari 1915, Kabinet, Litt. IJ⁶;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van hars en terpentijn is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 19den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg. 19 Jan. 1915.*)

19 Januari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *superphosphaat*. S. 21.
(Tekst als S. 20.)

19 Januari 1915. BESLUIT, houdende beslissing, dat van eene beslissing van Gedeputeerde Staten, genomen in hooger beroep krachtens art. 30, tweede lid der Drankwet, geen beroep op de Kroon openstaat.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door J. D. PONSEN te Rotterdam tegen het besluit van Gedep. Staten van Friesland van 9 Maart 1914, n°. 1, 2^e Afd., waarbij, met vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Leeuwarden van 29 November 1913, n°. 2929/987, alsnog is ingetrokken de te zijnen name staande vergunning voor den verkoop van sterken drank in het klein voor het perceel *Zuiderplein* n°. 105 te Leeuwarden;

Den Raad van State, afdeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, adviezen van 5 Augustus 1914, n°. 295 en 30 December 1914, n°. 295/71;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 15 Januari 1915, n°. 363, afd. Volksgezondheid en Armwezen;

Overwegende: dat van eene beslissing van Gedep. Staten, genomen in hooger beroep, krachtens art. 30, 2^e lid, der Drankwet, geen beroep bij Ons openstaat;

Gezien de Drankwet:

Hebben goedgevonden en verstaan :

den appellant in zijn beroep niet-ontvankelijk te verklaren ;

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. D. B. A.)

Daar *Staatsblad* n°. 22 bij het ter perse gaan van dit vel, 30 Juni 1915, nog niet verschenen is, zal het aan het slot van dezen jaargang worden opgenomen.

20 Januari 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin betreffende uittocht van Belgische vluchtelingen naar Engeland.

De opperbevelhebber van Land- en Zee-macht deelde mij mede, dat de Minister van Oorlog zijne aandacht gevestigd had op een middel, dat de contrôle, die, zooals U H.E.G. bekend is, in de vertrekhavens door het militair gezag geschiedt ten opzichte van de naar Engeland vertrekkende Belgen van dienstplichtigen leeftijd, zeer zou verbeteren, waar het betreft aan ontvluchte geïnterneerden te beletten ons land te verlaten. Deze personen toch zullen in den regel reizen onder valsche papieren en valschen naam. De Minister van Oorlog gaf den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht het denkbeeld in overweging te bepalen; dat geen mannelijke Belgen van dienstplichtigen leeftijd tot vertrek zouden worden toegelaten dan op vertoon van een certificaat, afgegeven door het bestuur of het hoofd der politie in de gemeente, waar de vluchteling heeft vertoefd, behelzende de noodige gegevens om de identiteit vast te stellen en daarenboven voorzien van een opgeplakt portret van den betrokkene; het certificaat afgestempeld zoodanig, dat een leesbaar gedeelte van dat stempel op het portret valt.

Ik zoude het op prijs stellen zoo U H.E.G. het bovenstaande alsnog spoedig ter kennis wilde brengen aan de burgemeesters in uwe provincie, onder uitnoodiging dienovereenkomstig te willen doen handelen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken.
Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.

22 Januari 1915. BESLUIT, tot nadere regeling van de waarneming der functiën van de provoosten-geweldigen in de militaire auditiën en van de dienstverhouding van den provoost-geweldige tot den President van den Krijgsraad en tot den Auditeur-Militair. S. 23.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Oorlog van den 21sten September 1914, 4de Afdeeling, n°. 500, en van 30 September 1914, Iste Afdeeling, n°. 2;

Overwegende, dat het gewenscht is nader te regelen de waarneming der functiën van de provoosten-geweldigen in de militaire auditiën en de dienstverhouding van den provoost-geweldige tot den President van den Krijgsraad en tot den Auditeur-Militair;

Den Raad van State gehoord (advies van den 8sten-December 1914, n°. 14);

Gezien het nader rapport van Onze Ministers van Justitie en van Oorlog van den 22sten December 1914, 4de Afdeeling, n°. 514, en van den 19den Januari 1915, Iste Afdeeling, n°. 4;

Hebben goedgevonden en verstaan :

Art. 1. In te trekken het Koninklijk besluit van 28 Februari 1827 n°. 111, houdende bepalingen omtrent de waarneming der functiën van deurwaarders en provoosten-geweldigen bij de militaire justitie, en verder alle Koninklijke besluiten waarbij de bezoldiging der provoosten-geweldigen geregeld is.

2. Aan artikel 2 van Ons besluit van den 15den September 1913 (*Staatsblad* n°. 368) wordt toegevoegd een tweede lid, luidende: „De bode is tevens belast met de waarneming der functiën van provoost-geweldige bij de militaire auditie, behorende bij den Krijgsraad waarbij hij aangesteld is”.

3. Tusschen het eerste en het tweede lid van artikel 4 van Ons in het vorig artikel vermeld besluit wordt gevoegd een nieuw lid, luidende: „De waarneming door den bode van de functiën van provoost-geweldige wordt geregeld door den President van den Krijgsraad en door den Auditeur-Militair in onderling overleg”.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 22sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(*Uitg. 2 Febr. 1915.*)

22 Januari 1915. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant d.d. 14 Januari 1915 G, n°. 168, 1ste afdeling, strekkende tot wegneming van elektrische geleidingen over openbare wegen der gemeente *Breda*. S. 24.

Geschorst tot 1 Juli 1915.

22 Januari 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat:

afwijzing van een verzoek om pensioen om een der redenen, genoemd in art. 7, eerste lid der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913;

een verzoek om toekenning van eene toelage, volgens het tweede lid van gemeld art. 7, gaat buiten het ingesteld beroep om.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de aanvraag om pensioen van H. H. DE LANGE, te *Kampen*, gewezen doodgraver der Algemeene Begraafplaats aldaar;

Gezien het advies van den Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren van 12 September, n°. 4;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 6 Januari 1915, n°. 490;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 19 Januari 1915, n°. 36, afd. Pensioenen;

Overwegende: dat de Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren in zijn voormeld advies Ons in overweging heeft gegeven den belanghebbende met ingang van 12 Juni 1914 een jaarlijksch pensioen toe te kennen van f 313.—, daarbij aanvoerende, dat hij bij besluit van Burgemeester en Wethouders van *Kampen* van 15 Juni 1914 met ingang van 12 Juni 1914 eervol is ontslagen; dat zijn diensttijd bedoeld in art. 15a der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 van 8 maanden en 11 dagen, vereenigd met den overigen, volgens art. 15b dier wet in aanmerking komenden dienst van 36 jaren, 9 maanden, een tijdvak uitmaakt van 37 jaren, 5 maanden en 11 dagen; dat hij, geboren 1 Februari 1846, den leeftijd van 65 jaren heeft bereikt; dat zijn pensioensgrondslag van 1 October 1913 tot en met 11 Juni 1914 en de gedurende het tijdvak van 12 Juni 1909 tot en met 30 September 1913 genoten wedde f 500.— per jaar hebben bedragen, zoodat $\frac{1}{60}$ ° deel van de middelsom, bedoeld bij art. 8, 1° lid der wet bedraagt f 8.33 $\frac{1}{3}$; dat de aanvraag is ingediend binnen één jaar na het tijdstip, waarop het

recht op pensioen werd verkregen, weshalve de Pensioenraad van oordeel is, dat hij volgens de artt. 8a en 15a en b der wet recht heeft op een pensioen van f 312.06;

dat Onze Minister van Financiën zich met het advies van den Pensioenraad niet kan vereenigen, daar hij van meening is dat het ontslag gegeven is om een der redenen vermeld in art. 7 der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 en derhalve op de pensioensaanvraag afwijzend moet worden beschikt.

Overwegende: dat wel is waar H. H. DE LANGE, op zijn verzoek is ontslagen als doodgraver der gemeente *Kampen*, maar dat, blijkens een schrijven van Burgemeester en Wethouders dier gemeente, waarvan de inhoud door den belanghebbende ter openbare vergadering van de Afdeling van den Raad van State voor de Geschillen van Bestuur is bevestigd tot het verzoek van ontslag aanleiding heeft gegeven een door den verzoeker bedreven feit dat moet worden gerangschikt onder de feiten welke ontslag om een der redenen vermeld in art. 7 der bovengenoemde Pensioenwet tengevolge hebben;

dat mitsdien voor den belanghebbende, naar luid, van art. 7 der meergenoemde wet, het recht op pensioen is verloren gegaan;

Overwegende: wat betreft het verzoek van den belanghebbende om toekenning van een toelage volgens het 2° lid van art. 7 der meergenoemde wet, dat dit verzoek buiten dit beroep omgaat;

Gezien de Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te verklaren dat het verzoek van H. H. DE LANGE te *Kampen*, gewezen doodgraver der Algemeene Begraafplaats aldaar, om toekenning van pensioen, niet vatbaar is voor inwilliging.

Onze Minister van Financiën is belast enz.

(W. v. d. B. A.)

23 Januari 1915. BESLUIT, houdende bepalingen betreffende de voorbereiding en de regeling van de samenwerking tusschen den burgerlijken en den militairen telegraaf- en telefoondienst in tijden van oorlog en van oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden. S. 25.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Waterstaat en van Marine, van 30 December 1914, Kabinet Litt. E¹³⁷; 12 Januari 1915, n°. 16, Afdeling

Posterijen en Telegrafie; 21 Januari 1915, bureau S. n°. 51;

Gezien Ons besluit van 2 Mei 1912 (*Staatsblad* n°. 167);

Overwegende dat het wenschelijk is, de voorbereiding in vreedstijd van de samenwerking tusschen den burgerlijken en militairen telegraaf- en telefoondienst in tijden van oorlog en van oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden, alsmede de regeling van die samenwerking te herzien en nader vast te stellen;

Hebben goedgevoonden en verstaan:

I. In te trekken Ons besluit van 2 Mei 1912 (*Staatsblad* n°. 167).

II. Te bepalen:

Art. 1. Tot bevordering van:

a. de voorbereiding in vreedstijd van de goede regeling van den telegraaf- en telefoon- dienst van land- en zeemacht in tijden van oorlog en van oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden, in het bijzonder van de richtige samenwerking tusschen den militair- en den Rijkstelegraaf- en telefoon- dienst, wordt aan den Chef van den Generalen Staf toegevoegd eene telegraafcommissie;

b. de onder a bedoelde samenwerking worden in tijden van oorlog en van oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden naar in dit besluit te stellen regelen Hoofdamt- naren en Ambtenaren van den Rijkstelegraaf- dienst — in dit besluit verder als ambtenaren van dien dienst aangeduid — aan onderdeelen van Onze weermacht toegevoegd.

2. De in artikel 1 onder a bedoelde Com- missie bestaat uit:

Voorzitter, tevens lid: de voor het geval van mobilisatie aangewezen Directeur van het Etappen- en Verkeerswezen;

Ondervoorzitter, tevens lid: een door Onzen Minister van Waterstaat aan te wijzen Hoofd- ambtenaar van den Rijkstelegraafdienst;

Leden: twee officieren van het wapen der Genie, aan te wijzen door Onzen Minister van Oorlog; een Hoofdofficier van de Zeemacht, aan te wijzen door Onzen Minister van Marine; een Hoofdamtenaar of Ambtenaar van den Technischen dienst van den Rijkstelegraaf- dienst, aan te wijzen door Onzen Minister van Waterstaat;

Secretaris: een door Onzen Minister van Waterstaat aan te wijzen Ambtenaar van den Rijkstelegraafdienst.

Aan de zittingen der Commissie kunnen voor bijzondere gevallen, als *adviseerende leden*, deelnemen:

a. de in artikel 1 onder b bedoelde hoofd-

ambtenaren en ambtenaren, voor zoover deze niet reeds lid van de Commissie zijn;

b. de officieren, aan wie bij mobilisatie bij den militairen telegraafdienst eene functie is aangewezen.

De vorenvermelde leden en adviseerende leden en de secretaris worden door de betrokken autoriteiten, voor zooveel noodig, in de gelegenheid gesteld tot het verrichten van den arbeid ten behoeve van het in artikel 1 omschreven doel.

3. De in artikel 1 onder a bedoelde Com- missie is, onder algemeen toezicht van den Chef van den Generalen Staf, bevoegd tot het voeren van dienstcorrespondentie met Onze Departementen van algemeen bestuur, met de spoorweg- en tramwegmaatschappijen, met de provinciale en gemeentebesturen en met de bestuurders van onder particulier beheer staande telegrafien en telefonen.

Voor meerbedoelde Commissie wordt vast- gesteld de als bijlage bij dit besluit gevoegde instructie.

4. Zoodra bij mobilisatie tot de vorming van het Algemeen Hoofdkwartier wordt overgegaan, wordt de Commissie als zoodanig ontbonden en worden de in artikel 2 bedoelde hoofdamt- naren en ambtenaren, gewezen leden en secretaris der Commissie, opgenomen in de organisatie van dat Hoofdkwartier.

5. Behalve aan het Algemeen Hoofd- kwartier, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 4, kunnen aan Onze weermacht op voet van oorlog, ambtenaren, als bedoeld in artikel 1 onder b, worden toegevoegd aan de navermelde onderdeelen:

het Hoofdkwartier van het Veldleger;
de Stafkwartieren van de Divisiën;
het Stafkwartier van de Cavaleriebrigade;
de Hoofdkwartieren van de Liniën en Stellingen.

De in het vorig lid bedoelde ambtenaren van den Rijkstelegraafdienst worden voor een der in dat lid vermelde onderdeelen Onzer weermacht reeds in vreedstijd aangewezen door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie in overleg met den Chef van den Generalen Staf en naarmate deze zulks noodig acht.

6. Zoodra bij mobilisatie tot de vorming van de in artikel 5 bedoelde Hoofd- en Staf- kwartieren wordt overgegaan, worden de daarvoor aangewezen ambtenaren opgenomen in de organisatie van die Hoofd- en Stafkwar- tieren.

7. Voor de in artikel 1 onder b bedoelde

ambtenaren van den Rijkstelegraafdienst zal door Ons eene instructie worden vastgesteld.

8. Zoodra de toestand is ingetreden, bedoeld bij artikel 18 van de Wet van 11 Januari 1904 (*Staatsblad* n°. 7), alsmede ingeval van afkondiging van den staat van beleg, kan de militaire Chef, die de werkzaamheden van de in artikel 1 onder *b* bedoelde ambtenaren van den Rijkstelegraafdienst regelt, aan deze ambtenaren de bevoegdheid verleen — een en ander overeenkomstig de regelen, daaromtrent in de in artikel 7 bedoelde instructie vast te stellen — om, ter bevordering van den goeden gang van den militairen telegraafdienst, zonder hogere tusschenkomst, de noodige bevelen te verstrekken aan het personeel van den Rijks- en particulieren telegraaf- en telefoondienst; en om te beschikken over het aan laatstbedoelde diensten verbonden personeel en materieel.

9. Zoodra de toestand is ingetreden, als bedoeld in den aanhef van artikel 8, is al het personeel van de Rijks- en particuliere telegraaf- en telefoondiensten gehouden, onverwijld aan de — door de in artikel 1 onder *b* bedoelde ambtenaren namens de militaire autoriteit, verstrekte — bevelen te voldoen, ook zelfs wanneer gemeend wordt, dat zulks in strijd is met de bestaande voorschriften of van hoogerhand verstrekte bevelen, met dien verstande, dat daarvan langs den hiërarchieken weg mededeeling zal worden gedaan aan den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie.

Onze Ministers van Oorlog, van Waterstaat en van Marine zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 23sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(*Uitgeg. 3 Febr. 1915.*)

BIJLAGE.

INSTRUCTIE

voor de Commissie, belast met de voorbereiding van den telegraaf- en telefoondienst in tijden van oorlog en van oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden.

(Telegraafcommissie.)

Art. 1. In deze instructie worden verstaan :
 onder *telegraaf* : telegraaf en telefoon ;
 onder *Rijks- en overige telegraafdiensten* : de

burgerlijke Rijkstelegraafdienst, alsmede de telegraafdiensten van spoorwegmaatschappijen, van gemeenten, van bijzondere ondernemingen en van particulieren.

2. De aan de Commissie op te dragen arbeid is gericht op voorbereiding van hetgeen, in tijden van oorlog, van oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden, van het telegrafisch verkeer ten behoeve van de weermacht verlangd moet kunnen worden. De regeling van den militairen telegraafdienst buiten gemeenschap met de Rijks- en overige telegraafdiensten, alsmede de niet-militaire telegraafdiensten — voor zoover daarmede geene militaire belangen gemeoid zijn — vallen buiten den kring van de werkzaamheden der Commissie. Intusschen houdt zij zich op de hoogte van de wijzigingen in de telegraafnetten van den militairen- en den Rijkstelegraafdienst en van de wijzigingen in de inrichting dier diensten, waartoe aan de Commissie door die diensten alle noodige gegevens worden verstrekt.

Eveneens houdt de Commissie zich op de hoogte van de uitgebreidheid en de ligging van, en den dienst bij alle andere telegrafien.

3. Bij alle voorbereidingen zal de Commissie in het oog houden, dat, ook in tijd van oorlog en van oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden, als wanneer het gebruik der telegrafien ter beschikking van het militair gezag wordt gesteld, de geregelde gang van zaken bij de Rijks- en overige telegraafdiensten niet méér verstoord wordt dan met het oog op de militaire belangen bepaald onvermijdelijk is, terwijl de bestuurders en verdere ambtenaren en beambten van deze diensten belast blijven met de uitvoering van den dienst, in het gewone dienstverband, tenzij bijzondere en dringende omstandigheden wijziging noodzakelijk maken.

4. In verband met het in de voorgaande artikelen vermelde, bewerkt de Commissie de noodige, aan de betrokken autoriteiten in te dienen voorstellen, betreffende :

a. uitbreiding of wijziging van het Rijks-telegraafnet, opdat te allen tijde met de militaire belangen rekening gehouden zal kunnen worden ;

b. het bepalen, welke telegraafdraden van den Rijkstelegraafdienst, in geval van mobilisatie, of op aanvraag van de militaire autoriteiten eventueel reeds vóór dat het besluit daartoe genomen is, ter beschikking van den militairen telegraafdienst moeten worden gesteld, zoomede in welke rijkstelegraafdraden in dat geval militaire telegraafstoelzelen zullen

worden opgenomen, en het ter kennis brengen van het bovenstaande aan het betrokken personeel van den Rijkstelegraafdienst;

c. de voorbereiding voor het maken van tijdelijke verbindingen en het inrichten van tijdelijke telegraafkantoren;

d. het voorbereiden van maatregelen, tot voorziening in tijden van oorlog en van oorlogsgevaar door den Rijkstelegraafdienst in tekort aan personeel en materieel voor de uitoefening van den militairen telegraafdienst, en meer in het bijzonder met betrekking tot het materieel:

het aanwijzen van de plaatsen, waar depots van telegraafmaterieel, niet behoorende tot den militairen telegraafdienst, bij mobilisatie moeten worden gevestigd, welke hoeveelheden en soorten van dit materieel in die depots aanwezig moeten zijn, en op welke wijze de aanvraag, de verstrekking en de aanvulling daaruit moet geschieden;

de wijze, waarop de verdeling van het telegraafmaterieel buiten de depots bij mobilisatie behoort te geschieden, ten einde te voorkomen, dat de vijand daarop gemakkelijk beslag zoude kunnen leggen;

e. het voorbereiden van maatregelen, tot voorziening van militaire zijde in tekort aan personeel en materieel bij den Rijkstelegraafdienst in buitengewone omstandigheden;

f. het brengen van de noodige eenheid in de voorschriften:

betreffende de berichtenwisseling bij de Rijks- en militaire telegraafdiensten, ter bevordering van het overdragen van telegrammen van den eenen dienst naar den anderen;

betreffende het voeren van gesprekken op militaire- en verbinding met Rijkstelefoonnetten en omgekeerd;

een en ander voor zoover daarin door de bestaande voorschriften niet in voldoende mate wordt voorzien;

g. het geven van algemeene of bijzondere instructiën aan het personeel van den Rijks-telegraafdienst, omtrent hunne verhoudingen in tijden van oorlog en van oorlogsgevaar, ten opzichte van het personeel van den militairen telegraafdienst en ten opzichte van de militaire autoriteiten, overeenkomstig artikel 18 der Wet van 11 Januari 1904 (*Staatsblad* n°. 7), de artikelen 21 en 38 der Wet van den 23sten Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128);

h. het vaststellen van de maatregelen tot voorbereiding voor de onbruikbaarmaking door militairen van de telegrafische gemeenschap bij de nadering van den vijand;

i. het geven van instructiën aan het personeel van den Rijkstelegraafdienst op kantoren, gelegen in of nabij het gebied, waarin de vijand is binnengedrongen, hoe in dat geval te handelen, en hoe, wanneer dat personeel de kantoren moet verlaten;

k. hetgeen, in den zin van hetgeen hiervoren onder a—h is vermeld, zal behooren te geschieden of te worden voorbereid met betrekking tot andere dan militaire- en Rijkstelegrafien;

l. alles wat verder noodig zal wezen, opdat aan de militaire eischen ten aanzien van het telegrafisch verkeer — voor zoover daarin niet door den militairen telegraafdienst kan worden voorzien — zoo goed mogelijk worde voldaan, waaronder alszoo ook begrepen is het in gereedheid brengen en op de hoogte van den tijd houden van de inlichtingen, waaraan de autoriteiten, belast met het militair gezag, als bedoeld in artikel 7 der Wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), bij hun optreden behoefte zullen hebben.

5. Bij de voorstellen, welke door de Commissie worden aanhangig gemaakt, en aan welke uitvoering kosten zullen zijn verbonden, moet door haar worden overgelegd een gemotiveerd overzicht van de wijze, waarop naar hare meening die kosten over de verschillende Departementen van Algemeen Bestuur behooren te worden verdeeld.

Behoort bij het Koninklijk besluit van 23 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 25).

Ons bekend,

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Watersstaat, C. LELY.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

25 Januari 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Beteekenis van het begrip „veld” in art. 33 der Vogelwet.

Nu de rechtbank als feitelijk vaststaande aannam, dat het terrein, waar de beklagde zich met de netten bevond *niet* is te beschouwen als strand der zee noch als aanwassen, gorsingen en schorren, aan dat strand aangespoeld, doch als de bodem — zij het dan ook de door aanslikking verhoogde bodem — der zee, dus de zee zelve, heeft zij hieruit terecht afgeleid, dat de beklagde zich niet in het veld heeft bevonden.

(Vogelwet art. 33.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Radèn: Mrs. A. Fentener van Vlissingen, H. Hesse, H. M. A. Savelberg en Jhr. R. Feith.

De Off. van Just. bij de Arr.-Rechtbank te Groningen, requirant van cassatie tegen een vonnis dier Rechtbank van 5 November 1914, waarbij met verbetering van gronden, in hooger beroep is bevestigd een vonnis van den Kantonrechter te Onderdendam van 4 Juli 1914, bij hetwelk A. Kammenga, 39 jaar, daglooner, geboren te Zuidwolde, gemeente Bedum, wonende te Uithuizermeeden van alle rechtsvervolging is ontslagen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

Art. 33 der Vogelwet 1912 luidt: „Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald, welke middelen om beschermde vogels en vogels, als bedoeld in art. 12, te vangen of te dooden verboden zijn. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tusschen de verschillende soorten van vogels en tusschen het vangen van vogels krachtens de artt. 9 en 15 en het vangen van vogels krachtens art. 19 dezer wet.

Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt bepaald met welke van de in het eerste lid bedoelde middelen het, al dan niet onvoorwaardelijk, verboden is zich te bevinden in het veld, buiten openbare wegen en voetpaden.

Mede ter uitvoering der laatste zinsnede van gemeld art. 33 is het K. B. van 18 November 1913 (S. 412), uitgevaardigd, waarvan art. 12 aan ieder, behalve aan hen, die eene vergunning, als bedoeld in art. 9 of 10 (vangvergunning) hebben verkregen, verbiedt zich in het veld buiten openbare wegen en voetpaden met staltnetten te bevinden.

Aan gerequireerde was nu bij inleidende dagvaarding ten laste gelegd: „dat hij, op 18 Maart 1914, op een sloopachtig terrein, dat niet voor de scheepvaart wordt gebruikt, noch daarvoor was bestemd, gelegen in het wad ten noorden van de gemeente Uithuizermeeden en buiten openbare wegen en voetpaden; zich bevonden heeft met 14, althans met verscheidene staltnetten”.

Zowel de Kantonrechter te Onderdendam in diens beslissing van 4 Juli 1914, 1915.

W. 9669, als de Rechtbank te Groningen, die bij haar vonnis van 5 November jl., zij het dan ook met verbetering van gronden, 's Kantonrechters vonnis bevestigde, verklaarden beide de telastelegging en de schuld van gerequireerde daaraan bewezen, met dien verstande, dat het aantal staltnetten — niet stalnetten, zooals de Rechtbank en de Kantonrechter voortdurend zeggen — veertien bedroeg, doch ontsloegen hem van alle rechtsvervolging te dier zake, daar zij het bewezen niet strafbaar oordeelden, de Kantonrechter: omdat het in de dagvaarding aangegeven terrein geen „veld” zou zijn in den zin der Vogelwet, de Rechtbank: omdat ook art. 12 van gemeld K. B. dusdanige interpretatie niet zou veroorloven en bovendien, stel al; dat deze zienswijze onjuist zijn zou, in ieder geval het overtreden art. 12 van dit Besluit niet met straf wordt bedreigd.

Met dit oordeel zijner Rechtbank heeft de Officier van Justitie zich niet kunnen vereenigen, waarom hij zich daartegen van cassatie heeft voorzien, terwijl hij bij tijdig ingediende Memorie, ter ondersteuning van zijn beroep, twee middelen aanvoert, waarvan het tweede luidt: „Schending door niet — althans verkeerd — toepassing van art. 33 van bovengenoemde Vogelwet, door ten onrechte aan het daarin voorkomend begrip „veld” eene zoeenge uitlegging toe te kennen, dat een in de dagvaarding omschreven terrein daartoe niet zoude behooren”.

Hoewel ik dubieerde over de te volgen orde van behandeling der beide grieven — heb ik gemeend — alsdan blijvende in het stelsel der Rechtbank, zoodat ik dus in zooverre afwijk van de opvatting van den Heer Officier van Justitie — het tweede middel te moeten laten voorgaan, daar de Rechtbank de aanklacht aan beide oogenschijnlijk in aanmerking komende normen heeft getoetst en die daarop niet van toepassing acht en eerst daarna — en superabondanti dus — om straks te moveeren redenen hare keuze doet, waarbij art. 33 der Vogelwet afvalt, terwijl art. 12 van genoemd K. B. imperfect wordt geoordeeld, omdat geen strafbedreiging naleving van het daarin gegeven verbod afdwingt.

Zooals ik reeds zeide, beschouwen noch de Kantonrechter, noch de Rechtbank het in de dagvaarding aangegeven terrein als

„veld” in den zin der Vogelwet 1912 of van het daarop steunend K. B., daar vaststaat, dat het bij eb slijkerig en slechts met waterlaarzen begaanbaar is, terwijl plantengroei geheel ontbreekt en de grond dravig en onvast is.

Mij komt die beslissing juist vóór. Want al heeft ook het Kamerlid Schaper uitdrukkelijk op deze typische vogelarij op de Groninger wadden de aandacht gevestigd (Hand. Ite Kamer 1911/12 blz. 2023), ten bewijze, dat hij haar wellicht beheerscht waande ook door art. 33 der Wet en al is ook daarop geen negatief antwoord der Regeering gevallen, terwijl daarnaast nog een beroep zou kunnen worden gedaan op de opzettelijke verandering van het begrip „terreinen” in de artt. 9 en 14 (vgl. ook de artt. 10, 15 en 30) van het oorspronkelijk Ontwerp (Bijl. Hand. Ite Kamer 1910/11, 249, 1) in „gronden of wateren” (Bijl. Hand. Ite Kamer 1911/12 47. 1.), zoo neemt dit toch niet weg, dat allereerst gevraagd dient, of de bevoordingen der wet duidelijk zijn. En wanneer ik dan bij van Dale (Ned. Woordenboek) vind, dat „veld” de beteekenis heeft van „land, akker, vlakte, weide, onbebouwde plek”, dan begrijp ik volkomen, dat Uw Raad bij arrest van 13 November 1849 (v. d. Honert, J. en V. III, 115) en van 2 Januari 1877 (v. d. Honert, J. en V., VIII, 173) juist in verband met de aankoppeling der uitdrukking „buiten openbare wegen en voetpaden”, bij „veld” slechts gedacht wilde hebben aan eigenlijk gezegden jachtgrond en niet aan water. Aan dat beginsel, krachtig verdedigd door Mr. Smits in zijne conclusie voorafgaand aan Uw zooveen genoemd arrest van 1877 en stilzwijgend als juist erkend, is Uw Raad blijven vasthouden en ik vond het onveranderd terug, naar ik meen, in Uw arrest van 4 Maart 1901, W. 7575, waarin het een terrein betrof aan de Friesche kust onder Workum, al kon dit, naar aanleiding der verzamelde feitelijke gegevens, als jachtveld worden beschouwd, terwijl ook Uw arrest van 16 Juni 1902, W. 7799, waarin de rede is van een openbare weg, die een bosch doorsneed en waarbij toen als „veld” in den zin der Jachtwet werd gedefinieerd: „een tot jachtbedrijf bestemd en geschikt terrein”, nog geen wijziging Uwer oorspronkelijke zienswijze in zich sluit.

Toets ik nu art. 33 der Vogelwet, dat, evenals art. 12 van genoemd K. B., met art. 15 der Jachtwet merkwaardige gelijkenis vertoont, aan deze jurisprudentie, dan komt mij het bewezene, gelet op de feitelijke gegevens, niet strafbaar voor. Hier toch noch vaste grond, noch plantengroei, noch openbare wegen of voetpaden, doch bij uitzondering hoogstens een slijkerige, slechts met waterlaarzen begaanbare, dorre bodem, aan de zee willekeurigen prooi, terwijl geen menschenhand zelfs tracht dien bodem aan zich te trekken en te benutten door daarin geulen te maken, die het bij vloed opkomend slib terughouden, maar den golven vrij spel laat. Zulk een grond is geen „veld” in den zin der Vogelwet, doch een deel der zee en wordt niet door de slotalinea van art. 33 der Wet, noch door art. 12 van het daarop steunend K. B. bestreken, terwijl het gevoelen der Rechtbank daaromtrent, hetwelk ik hierboven reeds mededeelde, als van feitelijken aard in cassatie dient geëerbiedigd.

Men meene ook bovendien niet, dat de Regeering ondoordacht het enkel begrip „veld” in de Wet heeft gehandhaafd. Reeds bij het afdeelingsonderzoek was haar gevraagd in art. 29 naast „veld” ook „water” te noemen en al bleef zij hierop het antwoord schuldig, omdat art. 29 werd ingetrokken, verhindert dit toch niet, dat zij gewaarschuwd en hare aandacht erop gevestigd was en dat zij desondanks in andere artikelen en in het ten slotte overgenomen amendement Rink dit begrip ongewijzigd handhaafde (Bijl. Hand. Ite Kamer 1910/11, 249, 7), ofschoon haar Uwe jurisprudentie wel niet onbekend geweest zal zijn.

Ik zou het hierbij kunnen laten, indien niet in het eerste middel, waarin geklaagd wordt over: „Schending, door niet-toepassing van de artt. 33 j^o. 36 der Vogelwet 1912 (S. 303) j^o. art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412) door de beslissing, dat gemeld art. 33 der Wet geen verbodsbepaling zoude inhouden, waartegen art. 36 der Wet straf bepaalt”, eene rechtsvraag verscholen was (Vgl. Mr. A. C. Leendertz in W. 9595, 4), waarvan ik hoop, dat Uw te geven arrest ons mede de oplossing zal brengen.

Ik stipte reeds aan, dat de Kantónrechter en de Rechtbank in appreciatie van

den eventueel toepasselijken norm verschillen. De eerste meent: art. 33 laatste alinea der Vogelwet 1912, de Rechtbank daarentegen art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412). De met ongeduld verbeide beslissing van Uwen Raad is dus in algemeenen zin maatgevend voor de strafbaarheid, omdat art. 36 der Vogelwet overtreding „van een der voorschriften *dezer wet* strafbaar stelt, zoodat, indien uitgemaakt wordt, dat tegen gemeld K. B. en niet tegen de wet gezondigd zijn kan, eerstgemeld voorschrift poenale sanctie mist.

Ik voor mij zou den norm willen zoeken in de Vogelwet zelf. De Kantonrechter heeft in zijn vonnis de moeielijke baring der slotalinea van art. 33 geschetst en aangetoond dat, nadat eerst de duidelijke redactie van art. 29 van het Ontwerp (Bijl. Hand. Ite Kamer 1910/1911, 249, 2), hetwelk reeds bij het afdeelingsonderzoek (t.a.p. 249—7) „te algemeen werd geacht, door intrekking van het geheele artikel was teruggenomen (Bijl. Hand. Ite Kamer 1911/1912, 47, 1), feitelijk het door de Regeering overgenomen amendement Rink (Hand. Ite Kamer 1911/1912 blz. 2021 en 2022) aan het intusschen gewijzigd art. 29 als slotalinea van art. 33 het leven heeft geschonken, alleen echter met de bedoeling de oorspronkelijke bepaling wat beter te precisieren, doch geenszins om haar het karakter van norm te ontnemen. Dit volgt, meen ik, uit de door Mr. Rink toegepaste methode van interpretatie, waarbij hij steun zocht in art. 15 der Jachtwet, terwijl hij op dit punt niet door Minister Talma is bestreden (t.a.p. blz. 2021 en 2022). Doch ook de bewoordingen van art. 33 veroorloven deze uitlegging. Immers waar die bepaling luidt, zooals ik reeds hierboven vermeldde, verbiedt zij onder zekere omstandigheden zich met nader aan te geven middelen buiten openbare wegen en voetpaden in het veld te bevinden en verwijst zij alleen naar den algemeenen maatregel van bestuur voor de beantwoording der vraag, of een bepaald middel al of niet onvoorwaardelijk is verboden. Nu is het wel waar, dat naast art. 33 der Vogelwet ook art. 12 van het K. B. van 18 November 1912 (S. 412) een gelijkkluidend verbod inhoudt, doch daarom verandert dit besluit nog niet van karakter en wordt

het van uitvoeringsbesluit met louter enumeratieve waarde nog geen daad van wetgeving. Ik herinner in dit verband aan de wet op de Artsenijbereïdkunst en aan de opschriften boven Lijst A, B en C, die eveneens als gebods- en verbodsbepalingen kunnen worden aangemerkt en ook in zulk een vorm zijn gegoten, terwijl tot dusverre niemand den norm elders gezocht heeft dan in art. 30 dier Wet.

Ofschoon dus op dit punt het vonnis der Rechtbank mij niet bevredigt, acht ik het overigens juist en concludeer ik mitsdien tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Jhr. Feith;

Gelet op de middelen van cassatie door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie conclusie adv. gen.);

O. dat bij het bestreden vonnis, evenals bij het daarbij bevestigde vonnis des Kantonrechters, overeenkomstig het den gerequireerde bij de dagvaarding ten laste geleigde te zijnen laste bewezen is verklaard, dat hij op 18 Maart 1914 op een slibachtig terrein, dat niet voor scheepvaart werd gebruikt noch daarvoor was bestemd, gelegen in het Wad ten Noorden van de gemeente Uithuizeemeeden en buiten openbare wegen en voetpaden, zich bevonden heeft met veertien stal(t)-netten;

O. dat de Kantonrechter den gerequireerde te dier zake van alle rechtsvervolging heeft ontslagen, wjl de bij dagvaarding bedoelde plaats niet zou zijn een „veld” in den zin van art. 33 der Vogelwet 1912 daaraan toegekend;

O. dat de Rechtbank, zich met deze beschouwing vereenigende, daaraan nog toevoegde dat ook al ware het anders, het door den gerequireerde gepleegde feit niet strafbaar zoude zijn, daar het verbod om zich met stalnetten te bevinden in het veld buiten openbare wegen en voetpaden niet, gelijk de Kantonrechter meende, in art. 33 der Vogelwet 1912 is vervat, doch in art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412) welke bepaling intusschen strafrechtelijke sanctie mist, vermits art. 36 der genoemde Wet slechts straf stelt op overtreding van een der voorschriften „dezer wet” en alzoo niet

van een algemeenen maatregel van bestuur ter uitvoering dier wet;

O. dat van de beide tegen deze beslissing aangevoerde middelen van cassatie het tweede in de eerste plaats behoort te worden onderzocht, daar, eerst nadat zou zijn uitgemaakt, dat het ten laste gelegde en bewezen verklaarde feit te qualificeeren is als zich met staltnetten bevinden in het veld buiten openbare wegen en voetpaden, de vraag aan de orde komt of het voorschrift, waarbij die handeling wordt verboden, te vinden is in art. 33 der Vogelwet dan wel in art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412);

O. nu dat tot ondersteuning van het tweede middel is aangevoerd, dat een terrein als het bij de dagvaarding omschrevene, hetwelk geregeld eenigen tijd per dag bij eb kan worden betreden, zij het — van wege den slibachtigen bodem, voorzien van waterlaarzen — als een veld in den zin der wet is te beschouwen evenals het strand der zee, waarmede het met uitzondering van het zanderig karakter van den grond geheel overeenkomt; dat de door de Rechtbank aan de uitdrukking „veld” toegekende beteekenis te eng is en strijdig met de uit de considerans der wet blijkende strekking om de in het wild levende vogels te beschermen; dat gerequireerde en anderen geregeld ter plaatse voormeld netten plaatsen ter bemachtiging van de vogels, welke zich daar gemeenlijk bevinden, en dat ook daarom gezegd terrein, als geschikt en bestemd om die netten te plaatsen en die vogels te vangen, onder „veld” is te begrijpen;

O. dienaangaande:

dat de Rechtbank op grond der verklaringen van den gerequireerde en van een in hooger beroep gehoorde getuige als feitelijk vaststaande aannam, dat het terrein waar de gerequireerde zich met de netten bevond *niet* is te beschouwen als strand der zee noch als aanwassen, gorsingen en schorren, aan dat strand aangespoeld, doch als *de bodem*, — zij het dan ook de door aanslikking verhoogde bodem — *der zee*, dus de zee zelve;

dat zij hieruit terecht heeft afgeleid, dat de gerequireerde zich op tijd en plaats voornoemd, niet in het veld heeft bevonden;

O. toch dat, waar het taalgebruik er

zich reeds in het algemeen tegen zou verzetten eene wateroppervlakte als de zee of haar tijdelijk drooggevallden bodem onder de uitdrukking „veld” te begrijpen, voor het toekennen eener zoo ruime beteekenis aan dit begrip in art. 33 der Vogelwet 1912 te minder reden is, waar tot het wezen der in dit artikel verboden handeling behoort, dat men zij geweest buiten openbare wegen en voetpaden;

dat immers het geheel algemeen opnemen van deze voorwaarde van strafbaarheid, welke bij eene wateroppervlakte als de zee geen zin zou hebben, het onaannemelijk maakt, dat die waterlakte onder de uitdrukking „veld” zou zijn begrepen;

O. dat de Vogelwet nu wel de strekking heeft in het algemeen de in het wild levende vogels te beschermen en het ter bereiking van dit doel wellicht aanbeveling zou hebben verdiend het zich ook elders dan in het veld — bv. op het water — bevinden met bepaalde middelen om vogels te vangen of te dooden te verbieden, doch ook hierin geen reden kan zijn gelegen om aan de in art. 33 der Wet en art. 12 van het ter uitvoering van dat artikel gemaakt K. B. van 18 November 1913 (S. 412) gebezigde uitdrukking veld eene andere beteekenis dan de gewone toe te kennen;

dat dit te meer klemt waar ook in de artt. 9, 10 en 15 der wet de in het oorspronkelijk ontwerp voorkomende uitdrukking „terreinen” ter verduidelijking is vervangen door „gronden en wateren” ten einde er ook het water onder te kunnen begrijpen;

dat evenzoo in het Voorloopig Verslag bij art. 29 van het ontwerp, hetwelk verbod „het zich met middelen om vogels te vangen of te dooden, waarvan het gebruik verboden is, te bevinden in het veld buiten openbare wegen en voetpaden”, de opmerking werd gemaakt, dat niet alleen het *veld*, doch ook het *water* behoorde te worden genoemd als plaats, waar men zich met de middelen in dit artikel bedoeld, niet zal mogen bevinden, — doch in weerwil van deze opmerking in het thans geldende art. 33, hetwelk nadat art. 29 was komen te vervallen, bij amendement in de wet was gebracht, weder de eerste, te eng geoordeelde uitdrukking is opgenomen;

O. dat het tweede middel derhalve ongegrond is een onderzoek naar het eerste alzo achterwege kan blijven;

Verwerpt het beroep in cassatie.

(Ned. Jur.)

26 Januari 1915. BESLUIT, tot wijziging van het „Reglement Industriele Eigendom Koloniën 1912” (*Staatsblad* n°. 284, *Indisch Staatsblad* n°. 545, *Gouvernementsblad* n°. 87, *Publicatieblad* n°. 52). S. 26.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 24 December 1914, Afdeeling B, n°. 40, en van 24 December 1914, n°. 23535, Afdeeling Handel;

Gelet op artikel 2 der Merkenwet, zooals dat is gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 64);

Den Raad van State gehoord (advies van 12 Januari 1915, n°. 31);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 20 Januari 1915, Afdeeling B, n°. 41, en van 23 Januari 1915, n°. 2078, Afdeeling Handel;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In het eerste lid van artikel 23 van het bij Ons besluit van 29 Augustus 1912 (*Staatsblad* n°. 284, *Indisch Staatsblad* n°. 545, *Gouvernementsblad* n°. 87, *Publicatieblad* n°. 52) vastgestelde „Reglement Industriele Eigendom, Koloniën 1912”, zooals dat lid werd gewijzigd bij Ons besluit van 27 Mei 1914 (*Staatsblad* n°. 216, *Indisch Staatsblad* n°. 515, *Gouvernementsblad* n°. 34, *Publicatieblad* n°. 40), vervallen de woorden: „, en in *Curaçao* met gevangenisstraf”.

Art. 2. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie *Curaçao*, vastgesteld bij Ons besluit van 4 October 1913, n°. 61 (*Publicatieblad* n°. 67).

Onze Ministers van Koloniën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State mededeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 26sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitg.* 5 Febr. 1915.)

26 Januari 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van ruwe katoen. S. 27.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 25 Januari 1915, Kabinet, litt. Z^s;

Gezien Ons Besluit van 3 September 1914 (*Staatsblad* n°. 442);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Het verbod van uitvoer van ruwe katoen, uitgevaardigd bij Ons bovengemeld Besluit, is tijdelijk opgeheven.

Onze Minister van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 26sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitg.* 26 Jan. 1915.)

27 Januari 1915. BESLUIT, houdende aanwijzing van eene heerbaan en uitbreiding en herziening van de attributen van het kantoor *Ittervoort*. S. 28.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 22 Januari 1915, n°. 149 (Invoerrechten);

Gezien de artt. 37, 38, 42, 63, 64, 66 en 75 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), art. 97 der wet van 20 Juni 1862 (*Staatsblad* n°. 62), art. 35 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 127), art. 51 der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 92) en de artt. 1, 43 en 53 van het Koninklijk besluit van 26 Maart 1872 (*Staatsblad* n°. 19), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 19 Augustus 1913 (*Staatsblad* n°. 355);

Herzien het Koninklijk besluit van 12 Juni 1839 (*Staatsblad* n°. 23);

Mede gelet op de Koninklijke besluiten van 10 Augustus 1844 (*Staatsblad* n°. 42), 20 April 1863 (*Staatsblad* n°. 23), 15 September 1870 (*Staatsblad* n°. 161), 19 December 1871 (*Staatsblad* n°. 130), op Ons besluit van 18 December 1901 (*Staatsblad* n°. 270) en op de artt. 4 en 5 van het Koninklijk besluit van 15 April 1872 (*Staatsblad* n°. 47);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Art. 1. De spoorweg (tramweg) van *Roermond* naar de Belgische grens in de richting van *Kessenich* wordt aangewezen als heerbaan voor den invoer van goederen met spoor (tram) wagens.

2. Het kantoor *Ittervoort* wordt opengesteld :

a. als expeditiekantoor voor den invoer te lande zoowel van accijns- als accijnsvrije goederen ;

b. voor de inklaring en lossing van met spoortreinen aangebrachte goederen overeenkomstig het voormeld gewijzigd Koninklijk besluit van 26 Maart 1872 ;

c. voor den uitvoer al of niet met spoortreinen van alle goederen (met inbegrip van gedistilleerd, bier en wijn), ook met afschrijving of teruggaaf van den accijns ;

d. voor den doorvoer.

3. Het Koninklijk besluit van 10 Augustus 1844 (*Staatsblad* n°. 42) wordt ingetrokken.

4. Dit besluit treedt in werking op 1 Maart 1915.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst. 's Gravenhage, den 27sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitgeg. 9 Febr. 1915.*)

29 Januari 1915. BESLUIT, tot vaststelling van eenige buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en de Aziatische cholera en tot wering harer uitbreijding en gevolgen. S. 29.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), aangevuld bij de wet van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 164) en gewijzigd bij art. 19 van de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64) tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreijding en gevolgen noodzakelijk is wegens het voorkomen van pest en Aziatische cholera op enkele plaatsen in het buitenland ;

-Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 5 Januari 1915, n°. 13883, afdeling Volksgezondheid en Armwezen ;

Den Raad van State gehoord, advies van 19 Januari 1915, n°. 83 ;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 26 Ja-

nuari 1915, n°. 1002, afdeling Volksgezondheid en Armwezen ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Art. 1. Verboden zijn, tenzij met vergunning van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en met inachtneming van de door dezen ter voorkoming van verbreiding der besmetting te geven voorschriften :

1°. onderzoek van personen en goederen op de aanwezigheid van pestsmetstoffen door middel van proefnemingen op dieren ;

2°. het verrichten van lijkopeningen op lijken van personen, overleden aan de pest of verdacht van aan de pest lijdende te zijn geweest ;

3°. het verrichten van lijkopeningen op lijken van dieren, gestorven aan de pest of verdacht van aan de pest lijdende te zijn geweest.

2. Verboden is, tenzij met inachtneming van de door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken ter voorkoming van verbreiding der besmetting te geven voorschriften, het vervoer van stoffen, die pest- of cholerasmetstoffen bevatten of verdacht worden dit te doen.

3. Dit besluit, dat gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant* waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 29sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT v. D. LINDEN.
(*Uitgeg. 10 Febr. 1915.*)

29 Januari 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Reglement op de maten en gewichten. S. 30.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 31 December 1914, n°. 7205, afdeling Nijverheid ;

Gelet op de artikelen 12 en 16 der wet van 7 April 1869 (*Staatsblad* n°. 57), betreffende de maten, gewichten en weegwerktuigen, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 29 November 1874 (*Staatsblad* n°. 143) en die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 2 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 122) en op Ons besluit van 6 November 1912 (*Staatsblad* n°. 341), gewijzigd bij Ons

besluit van 2. September 1914 (*Staatsblad* n°. 441);

Den Raad van State gehoord (advies van 19 Januari 1915, n°. 89):

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 27 Januari 1915, n°. 670, afdeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

Het Reglement op de maten en gewichten, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 6 November 1912 (*Staatsblad* n°. 341), wordt nader gewijzigd als volgt:

I. In bijlage H wordt in den tweeden regel van lid 2, 3 en 4, na het woord „bijlage” het volgende toegevoegd: „, behoudens dat de uiteinden van den wand, welke volgens de teekening over elkaar geklonken zijn, autogeen gelascht mogen zijn.”

II. De laatste zin van lid 4 van bijlage H wordt gelezen als volgt:

„De stukken van den stortrand zijn onderling en met den bovenband door soldeer verbonden”.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 29sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 9 Febr. 1915.)

29 Januari 1915. BESLUIT, houdende wijziging van eenige Koninklijke besluiten in verband met de wet van 23 December 1914 (*Staatsblad* n°. 612). S. 31.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 9 Januari 1915, n°. 103, Accijnzen;

Gezien de artikelen 37 en 39 der wet van 23 December 1914 (*Staatsblad* n°. 612);

Gelet op de Koninklijke besluiten van 5 Augustus 1897 (*Staatsblad* n°. 186), 12 Juli 1909 (*Staatsblad* n°. 267), 9 Januari 1911 (*Staatsblad* n°. 27), 23 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 91), 15 Maart 1912 (*Staatsblad* n°. 105) en 8 October 1913 (*Staatsblad* n°. 386);

Den Raad van State gehoord (advies van 19 Januari 1915, n°. 86);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 26 Januari 1915, n°. 117, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In artikel 1 van het Koninklijk besluit van 5 Augustus 1897 (*Staatsblad* n°. 186), worden de woorden volgende op „verleend”, vervangen door de navolgende: „voor de daarin vervatte saccharose en invertsuiker.

Buiten aanmerking blijft de suiker, afkomstig van vruchten of andere plantendeelen, die zelve of waarvan sappen of aftreksels voor de bereiding der goederen zijn gebezigd”.

In artikel 15 van Ons besluit van 12 Juli 1909 (*Staatsblad* n°. 267) wordt voor „f 28.50” gelezen „f 23.75” en voor „f 27.—” gelezen „f 22.50”.

In den laatsten zin van artikel 4 van Ons besluit van 9 Januari 1911 (*Staatsblad* n°. 27) worden de woorden: „tegen f 17.52 per 100 kilogram”, vervangen door: „als voor stroop waarvan de zuiverheidsfactor 100 bedraagt”.

In artikel 1 van Ons besluit van 23 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 91) wordt tot en met 31 December 1917 gelezen:

voor f 2.—	f 2.20
„ „ 3.40	„ 3.70
„ „ 2.35	„ 2.60
„ „ 1.90	„ 2.05
„ „ 3.—	„ 3.25.

In artikel 1 van Ons besluit van 15 Maart 1912 (*Staatsblad* n°. 105) wordt tot en met 31 December 1917 voor „f 1.90” gelezen „f 2.05”.

In artikel 9, sub 2, van Ons besluit van 8 October 1913 (*Staatsblad* n°. 386) wordt achter „ingevorderd” een komma geplaatst, en worden de woorden: „ten bedrage van f 17.52 per 100 K.G.” vervangen door: „berekend als voor stroop waarvan de zuiverheidsfactor 100 bedraagt”.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 29sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 5 Febr. 1915.)

29 Januari 1915. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent het verlenen van teruggaaf van suikercijns bij uitvoer van geneesmiddelen. S. 32.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 9 Januari 1915, n°. 104, Accijnzen;

Gezien artikel 83 der Suikerwet en artikel V der wet van 5 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 32);

Den Raad van State gehoord (advies van 19 Januari 1915, n°. 87);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 26 Januari 1915, n°. 118, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De bepalingen van het Koninklijk besluit van 5 Augustus 1897 (*Staatsblad* n°. 186) zijn mede toepasselijk op met suiker bereide geneesmiddelen, mits ten genoegen van Onzen Minister van Financiën blijke, dat bij de bereiding geen geneesmiddelen zijn gebezigd, welke met een suikergehalte van tien tot honderd of minder, zonder betaling van rechten uit het buitenland zijn ingevoerd.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, 't welk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 29sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitgeg.* 10 Febr. 1915.)

30 Januari 1915. BESLUIT, tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (*Gouvernementsblad* 1913, n°. 73) in de kolonie *Suriname*. S. 33.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Justitie, dd. 16 December 1914, Afdeling B, n°. 1, en 16 December 1914, 2de Afdeling A, n°. 588;

Gelet op de artikelen 128 en 168 van het Regeeringsreglement van *Suriname*;

Den Raad van State gehoord (advies van 12 Januari 1915, n°. 29);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 20 Januari 1915, Afdeling B, n°. 40, en van 28 Januari 1915, 2de Afdeling A, n°. 580;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. De rechtspleging bij de Landmacht

in de kolonie *Suriname* wordt uitgeoefend door:

1°. krijgswraden;
2°. het in *Nederland* gevestigde Hoog Militair Gerechtshof.

2. Op de in het vorig artikel genoemde rechtspleging en de rechtsmacht van het Hoog Militair Gerechtshof zijn de in *Nederland* geldende voorschriften van toepassing, voor zoover daarvan niet bij dit besluit is afgeweken.

HOOFDSTUK II.

Bepalingen, waarbij van de daarnevens vermelde voorschriften van de regtspleging bij de landmagt geheel of ten deele is afgeweken.

3. 7, 10 en 11. De bevoegdheid tot onderzoek van zaken en tot verwijzing naar den militairen rechter aan den Commandeerende-officier der Troepen toekomende ten aanzien van onder zijne bevelen in de Kolonie dienende militairen, wordt ten opzichte van dien Commandant zelf in eerste en laatste ressort uitgeoefend door den Gouverneur. Alvorens omtrent de verwijzing naar den militairen rechter te beslissen, wint hij het advies in van het Hof van Justitie.

4. 15. De in artikel 15 van de Regtspleging bij de Landmagt aan het Hoog Militair Gerechtshof toegekende bevoegdheid wordt in de Kolonie uitgeoefend door den Gouverneur, na ingewonnen advies van het Hof van Justitie.

5. 17—20. De behandeling van bezwaren tegen opgelegde straffen geschiedt door den rechter, die bevoegd zou zijn, indien de klager als beklagde moest terecht staan.

6. 21 en 29. Alle actief dienende en eervol ontslagen officieren der land- en zeemacht in de Kolonie zijn tot officier-commissaris benoembaar.

7. 88. Het binnentreden tegen den wil van den rechthebbende van eene woning, bedoeld in het vierde lid van artikel 88 der Regtspleging bij de Landmagt, geschiedt:

1°. in zaken die naar den Krijgsraad zijn verwezen op last van het hoofd der plaatselijke politie, die daarbij, desverkiezende, tegenwoordig kan zijn; en

2°. in zaken welke naar hunnen aard in eersten aanleg voor het Hoog Militair Gerechtshof moeten dienen, na kennisgeving aan het hoofd der plaatselijke politie, die daarbij, desverkiezende, tegenwoordig kan zijn.

8. 113, 114. (1) Wanneer de Gouverneur een zaak naar den militairen rechter heeft verwezen, zendt hij de op die zaak betrekking hebbende bescheiden, welke hem na afloop der informatiën moeten worden ter hand gesteld,

ter verdere afdoening door aan het Hoog Militair Gerechtshof.

115. (2) Wanneer het in bijzondere gevallen niet mogelijk blijkt aan een op wettige wijze samengestelden krijgsraad de afdoening van een zaak over te laten, verzoekt de Commandeerende-Officier van het garnizoen aan den Gouverneur onder opgave van redenen dat de verdere afdoening van die zaak aan het Hoog Militair Gerechtshof zal worden opgedragen. De Gouverneur beslist op dit verzoek bij gemotiveerde beschikking, welke eventueel met de processtukken aan het Hoog Militair Gerechtshof wordt toegezonden.

9. 116. (1) Als raadslieden mogen worden gekozen of toegevoegd praktizijns binnen de kolonie de praktijk uitoefenende en voorts officieren, geen lid van den krijgsraad, officier-commissaris of secretaris zijnde. De toevoeging geschiedt door den President van den Krijgsraad uit de daarvoor in aanmerking komende praktizijns en officieren volgens rooster.

(2) Bij weigering van een praktizijn om aan een zoodanige toevoeging gevolg te geven, kan hij, op voordracht van den President van den Krijgsraad, door het Hof van Justitie, ingevolge de artikelen 9 en 10 van het Besluit van den Gouverneur van 4 Januari 1869 (*Gouvernementsblad* n°. 2), worden gestratt.

10. 118, 134. (1) De kolonie vormt één militair arrondissement.

(2) Tenzij de Gouverneur het tegendeel bepaalt, wordt de kolonie ook als één garnizoen aangemerkt.

(3) Deze laatste bepaling geldt alleen voor de toepassing van dit besluit en heeft dus geen invloed op de uitlegging van voorschriften van materieel strafrecht of van krijgstuicht.

11. 120. Behalve uit een burger-rechtsgeleerde als President bestaat de krijgsraad uit twee door den Commandant benoemde tot de landmacht der Kolonie behoorende officieren, daaronder begrepen tweede-luitenants, onverschillig van welken leeftijd.

12. 121—124. (1) Uit de leden van het Hof van Justitie benoemt de Gouverneur, telkens voor den duur van twee jaren, een president en een president-plaatsvervanger van den Krijgsraad.

(2) De artikelen 121—124 van de Regtspleging bij de Landmacht zijn op dezen president en op dezen president-plaatsvervanger niet van toepassing.

13. 126. Het ambt van auditeur-militair wordt uitgeoefend door het openbaar ministerie bij het Hof van Justitie.

14. 131. Tot leden van den Krijgsraad zijn, bij gebreke van actief dienende officieren der Landmacht van de Kolonie, officieren van de Zeemacht alsmede eervol ontslagen officieren van land- en zeemacht benoembaar.

15. 148. (1) De praktizijn, als raadsman gekozen of toegevoegd, draagt ter terechtzitting het costuum voor praktizijns, voorgeschreven bij artikel 3 van het Besluit van den Gouverneur van 4 Januari 1869 (*Gouvernementsblad* n°. 4).

(2) Ingeval de raadsman een praktizijn is en deze zich voor den Krijgsraad oneerbiedig gedraagt, of zich vergeet in onbetamelijke uitdrukkingen jegens de algemeene verordeningen, den rechter of het openbaar gezag, of zich met blijkbaar doel van belediging onbetamelijk uitlaat jegens partijen, getuigen of deskundigen, wordt hij door den president gewaarschuwd of berispt, en kan hij op diens voordracht door het Hof van Justitie voor een tijd in de uitoefening van zijn beroep voor de rechterlijke colleges worden geschorst.

16. 178, 179. De bepalingen van de artikelen 178 en 179 van de Regtspleging bij de Landmacht blijven buiten toepassing.

17. 198. De uitlevering aan het militair gezag van in beslag genomen stukken van overtuiging, bedoeld in het laatste lid van artikel 198 van de Regtspleging bij de Landmacht, geschiedt na de inwerkingtreding van het bij Ons besluit van 14 October 1910 (*Gouvernementsblad* 1911, n°. 1) vastgestelde Wetboek van Strafrecht voor de Kolonie *Suriname* bij veroordeeling wegens overtreding van artikel 451, 1°.

18. 203. (1) Voor zoover de vonnissen van den krijgsraad geen veroordeeling tot eene crimineele straf inhouden en geen vervallenverklaring van den militairen stand tengevolge hebben, worden zij ter approbatie toegezonden aan den Gouverneur.

(2) De Gouverneur verleent de approbatie, wanneer hij, na ingewonnen advies van het Hof van Justitie, van oordeel is dat daartegen geen bezwaar bestaat.

(3) Meent hij dat tegen de approbatie bezwaar bestaat, dan zendt hij het vonnis met de bijbehorende stukken ter beschikking aan het Hoog Militair Gerechtshof.

(4) Voor de toepassing van dit artikel worden de navolgende militaire straffen met crimineele straffen gelijk gesteld: de doodstraf, de militaire gevangenisstraf van meer dan vijf jaren en de cassatie.

19. 209. (1) De beklagden hebben geen

recht van appèl of hooger beroep op het Hoog Militair Gerechtshof van de vonnissen bij den krijgsraad gewezen op eene door die beklaagden beweerde onbevoegdheid van den rechter om in hunne zaak informatiën te nemen of uitspraak te doen.

(2) Dit beroep staat in de kolonie open op den Gouverneur, die daarin, na ingewonnen advies van het Hof van Justitie, beslist.

20. 225, 226, 227, 239, en 241. De bevoegdheid van het Hoog Militair Gerechtshof, omschreven in de artikelen 225, 226, 227, 239 en 241 van de Regtspleging bij de Landmagt, komt in de Kolonie toe aan den Gouverneur, die beslist na ingewonnen advies van het Hof van Justitie.

21. 245. De president van een krijgsraad te velde behoeft geen hoofdofficier te zijn.

22. 250, 251. Bij de krijgsraden te velde benoemt de Commandeerende-Officier een auditeur-militair. Daartoe wordt zoo mogelijk iemand aangewezen, die den graad van doctor in de rechtswetenschap aan eene Nederlandsche Universiteit heeft verworven.

23. 274. De auditeur-militair is bevoegd de nasporing van strafbare feiten, waarvan de cognitie aan den krijgsraad is opgedragen, te bevelen aan de ambtenaren en beambten vermeld in artikel 12, sub 2°.—6°., van het Wetboek van Strafvordering voor de kolonie *Suriname*.

24. 373, 374. De President en de President-plaatsvervanger, alsmede de leden van het Openbaar Ministerie bij het Hof van Justitie, ambtshalve belast met de functiën van Auditeur-Militair, leggen den eed (de belofte) af in handen van den Gouverneur.

HOOFDSTUK III.

Bepalingen, waarbij van de daarnevens vermelde voorschriften van de provisioneele instructie voor het hoog militair gerechtshof geheel of ten deele is afgeweken.

25. 29, 31. (1) Tot het doen van inspectiën, het verhooren van getuigen, deskundigen of beklaagden in zaken, welke in eersten aanleg voor het Hoog Militair Gerechtshof moeten worden gebracht, wordt in de Kolonie aangewezen de President van den Krijgsraad.

(2) Eene rol wordt in de Kolonie voor deze zaken niet gehouden.

(3) Verhooren in de Kolonie in andere zaken dan de in het eerste lid bedoelde worden opgedragen aan den officier-commissaris.

26. 51. Voor het Hoog Militair Gerechtshof staat in eersten aanleg ook terecht de com-

mandant van de troepen in de Kolonie, onverschillig welken rang hij bekleedt.

27. 56. Het Hoog Militair Gerechtshof heeft de approbatie van de in artikel 18 van dit besluit bedoelde vonnissen alleen dan, wanneer de Gouverneur die vonnissen ter beschikking aan het Hof heeft toegezonden.

28. 59, 60. Klachten over de vervulling van het ambt van auditeur-militair worden door het Hoog Militair Gerechtshof ter kennis gebracht van den Gouverneur, die daarop beslist.

29. 66. De voor het Hoog Militair Gerechtshof bestemde rapporten van officieren, die het bevel hebben gevoerd over het garnizoen van de Kolonie of van eenige stad, sterkte of post, welke aan den vijand is overgegaan, worden, zoo mogelijk door tusschenkomst van den Gouverneur, aan Onzen Minister van Koloniën ingezonden.

30. 76. (1) Zoowel in zaken van overtredingen, welke in eersten aanleg door het Hoog Militair Gerechtshof moeten worden behandeld, als ingeval van hooger beroep, als bij de behandeling door het Hoog Militair Gerechtshof van bezwaren tegen straffen, verblijft de beklaagde, de appellant of de klager in den regel in de Kolonie.

(2) Hij wordt alleen dan opgeroepen om in persoon voor het Hoog Militair Gerechtshof te verschijnen:

- 1°. wanneer het Hof het noodig oordeelt;
- 2°. op zijn verzoek.

(3) Getuigen, deskundigen en tolken worden alleen opgeroepen om in persoon voor het Hoog Militair Gerechtshof te verschijnen, wanneer het Hof het noodig oordeelt.

31. 79. (1) Wanneer de beklaagde zich in de Kolonie bevindt, geschiedt de uitspraak van door het Hoog Militair Gerechtshof gewezen sententiën door den Auditeur-Militair in eene openbare zitting van den krijgsraad, zooals die alsdan zal zijn samengesteld, in tegenwoordigheid van den beklaagde.

(2) De tenuitvoerlegging van sententiën en dispositiën van het Hoog Militair Gerechtshof geschiedt in dat geval op bevel van den Auditeur-Militair.

32. 114—117. Het Hoog Militair Gerechtshof oefent geen toezicht uit op de zich in de Kolonie bevindende gevangenen of huizen van verzekerde bewaring, noch op de daarin aanwezige gevangenen.

33. 126. (1) Onverminderd het bepaalde in het derde lid van dit artikel wordt aan de zich in de Kolonie bevindende personen, die

ingevoelge dit besluit worden opgeroepen om in persoon voor het Hoog Militair Gerechtshof te verschijnen, ten laste van 's Rijks schatkist overtocht naar *Nederland* verleend en zoo noodig ook terug. De overtocht wordt door militairen volbracht in de klasse, waarin zij volgens het overtochtsreglement behooren te reizen. Voor andere personen wordt de klasse door den Gouverneur bepaald.

(2) Voor zoover zij zich niet in verzekerde bewaring bevinden, hebben de in het vorig lid bedoelde personen bovendien recht op een vergoeding voor verblijfkosten volgens een door Ons vast te stellen tarief.

(3) Het Hof bepaalt bij de sententie, of, en zoo ja, tot welk bedrag, de kosten van den overtocht en de vergoeding voor verblijfkosten van den beklagde of den klager en van de getuigen, de deskundigen of de tolken ten laste van den schuldige komen.

(4) Die kosten komen echter, zoowel wat den beklagde als de getuigen, deskundigen en tolken betreft, in eersten aanleg geheel voor rekening van 's Rijks schatkist. In het geval, bedoeld sub 2°. van het tweede lid van artikel 30 van dit besluit wordt aan den beklagde van Rijkswegen noch overtocht, noch eenige vergoeding verleend, tenzij het Hoog Militair Gerechtshof, vóórdat hij de reis aanvaardde, had beslist, dat die overkomst ook door het College noodig werd geacht.

HOOFDSTUK IV.

Slotbepalingen.

34. Eene bij vonnis van den kriegsraad opgelegde straf, welke bij latere behandeling der zaak door het Hoog Militair Gerechtshof ongewijzigd is gebleven, wordt ten aanzien van artikel 39, eerste lid, van het Regeeringsreglement voor de Kolonie *Suriname* beschouwd als eene in de Kolonie opgelegde straf.

35. (1) Bij de rechterlijke uitspraak kan worden bepaald, dat de tijd door den veroordeelde vóór de tenuitvoerlegging van die uitspraak voorloopig in verzekerde bewaring doorgebracht, bij de uitvoering van de hem opgelegde tijdelijke vrijheidsstraf of geldboete geheel of gedeeltelijk zal worden in mindering gebracht; wat de geldboete betreft volgens den maatstaf, naar welken zij bij gebreke van betaling door vrijheidsstraf wordt vervangen.

(2) De bepaling van dit artikel is ook toepasselijk ingeval, bij gelijktijdige vervolging wegens meerdere feiten, de veroordeeling wordt uitgesproken ter zake van een ander feit dan

waarvoor de veroordeelde zich voorloopig in verzekerde bewaring bevindt.

36. (1) Dit besluit treedt in werking op 1 April 1915.

(2) Op dat tijdstip wordt ingetrokken Ons besluit van 30 October 1909 (*Staatsblad* n°. 350, *Gouvernementsblad* n°. 80), zooals dat werd gewijzigd bij Ons besluit van 12 December 1913 (*Staatsblad* n°. 441, *Gouvernementsblad* 1914, n°. 1).

Onze Ministers van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's Gravenhage, den 30sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitgeg. 16 Febr. 1915.*)

30 Januari 1915. WET, tot verhooging en wijziging van het achtste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. S. 34.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd en verminderd en wordt de omschrijving van een artikel gewijzigd.

Tengevolge hiervan ondergaan de totalen der hierna genoemde afdelingen de wijzigingen, daarbij aangegeven, als:

de Xde afd. wordt verhoogd met f	600
„ XIIde „ „ verminderd „	500
„ XVde „ „ verhoogd „	20,100
„ XVIIde „ „ „ „	6,100
en „ XIXde „ „ „ „	450,

terwijl het totaal van dat hoofdstuk wordt verhoogd met f 26,750).

30 Januari 1915. WET, betreffende het langer in dienst houden van dienstplichtigen bij de landweer. S. 35.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de heersche buitengewone omstandigheden verlenging noodig maken van den termijn, gesteld bij art. 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 650);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz. Art. 1. In art. 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 650) wordt voor „31 Januari 1915” gelezen: „31 Juli 1915”.

In art. 2 der zelfde wet wordt tusschen „landweer” en de achter dit woord staande komma ingevoegd: „van de dienstplichtigen”.

2. Deze wet treedt in werking op den dag van hare plaatsing in het *Staatsblad*.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(*Uitgeg. 30 Jan. 1915.*)

30 Januari 1915. WET, betreffende het langer in dienst houden van ingelijfd en bij de militie. S. 36.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de heerschende buitengewone omstandigheden verlenging noodig maken van den termijn, gesteld bij art. 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 664);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In art. 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 664) wordt voor „31 Januari 1915” gelezen: „31 Juli 1915”.

2. Deze wet treedt in werking op den dag van hare plaatsing in het *Staatsblad*.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
(*Uitgeg. 30 Jan. 1915.*)

30 Januari 1915. WET, houdende tijdelijke afwijking van de Kieswet. S. 37.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 242, 1—9.

Hand. id. 1914/15, blad. 573—580.

Bijl. Hand. 1^e Kamer 1914/15, n°. 242, 1—2.

Hand. id. 1914/15, blad. 133—147.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten: Alzoo Wij in overweging hebben genomen, dat het wenschelijk is, met het oog op de tegenwoordige buitengewone omstandigheden, over te gaan tot tijdelijke afwijking van de Kieswet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De kiezerslijst, van kracht geworden den 15den Mei 1914, blijft, in zoverre met afwijking van artikel 34 der Kieswet, van kracht tot den 15den Mei 1916.

2. Voor de in artikel 1 bedoelde kiezerslijst gelden gedurende het tijdperk van den 15den Mei 1915 tot den 15den Mei 1916 de artikelen 3 tot en met 5 dezer wet.

3. Van de lijst worden afgevoerd zij:

a. die hun Nederlandschap hebben verloren;

b. wien het kiesrecht bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak is ontzegd;

c. die bij onherroepelijk geworden rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren;

d. die hebben opgehouden ingezetenen der gemeente te zijn, een en ander beoordeeld naar den toestand op 1 Februari 1915.

4. Aan de lijst worden toegevoegd de daarop nog niet voorkomende namen der inwoners van de gemeente, die de voor de kiesbevoegdheid gevorderde vereischten bezitten, op den 1sten Februari 1915, of op een anderen dag in 1915, wanneer de Kieswet met betrekking tot eenig vereischte een anderen dag dan den 1sten Februari aangeeft.

5. De beslissingen tot uitvoering van de artikelen 3 en 4 worden genomen op de wijze en met de gevolgen als gold het de vaststelling van eene nieuwe kiezerslijst voor het tijdperk van den 15den Mei 1915 tot den 15den Mei 1916.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg. 1 Febr. 1915.*)

30 Januari 1915. WET, houdende voorziening in het kas-tekort van den Indischen dienst in 1915. S. 38.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de wijze behoort geregeld te worden waarop, in afwijking van artikel 26, laatste lid, der Indische Comptabiliteitswet, voor het jaar 1915 zal moeten worden te gemoet gekomen in het kas-tekort hier te lande van den Indischen dienst;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Onze Minister van Financiën wordt bevoegd verklaard om, bij het openen van kredieten aan Onzen Minister van Koloniën gedurende het jaar 1915, het bedrag der volgens artikel 33 der Indische Comptabiliteitswet in 's Rijks schatkist gestorte gelden te boven te gaan met eene som van vijf en negentig millioen gulden.

Onze Minister van Financiën zal in dat voorschot aan de Indische kas mogen voorzien door uitgifte of beleening van bewijzen van vlottende schuld, met inachtneming van de daaromtrent bestaande of nog vast te stellen wettelijke bepalingen.

2. Deze wet wordt geacht in werking te zijn getreden op 1 Januari 1915.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(Uitgeg. 31 Jan. 1915.)

30 Januari 1915. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), laatstelijk gewijzigd bij die van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 240) en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 39.

30 Januari 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, noodig voor en ten behoeve van het aanleggen van een plein vóór het te stichten stationsgebouw te *Bussum*. S. 40.

30 Januari 1915. WET, tot wijziging en verhooging van het vijfde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1914. S. 41.

Bij deze wet wordt de omschrijving van een artikel gewijzigd, wordt een artikel ingevoegd en worden eenige artikelen verhoogd. Tengevolge hiervan wordt verhoogd het totaal van de IIde afdeling met f 8817, dat der IIIde afdeling met f 125,800 en dat der IVde afdeling met f 12,450 en het eindeijfer van het hoofdstuk met f 147,067.

30 Januari 1915. WET, tot bestendiging van den staat van beleg. S. 42.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is den staat van beleg, verklaard bij Ons besluit van 10 November 1914 (*Staatsblad* n°. 527), gewijzigd bij Ons besluit van 21 November 1914 (*Staatsblad* n°. 542), te doen voortduren ;

Gelet op artikel 5 van de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz:
Eenig artikel.

De staat van beleg, verklaard bij Ons besluit van 10 November 1914 (*Staatsblad* n°. 527), gewijzigd bij Ons besluit van 21 November 1914 (*Staatsblad* n°. 542), wordt bestendigd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 30sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
J. LOUDON.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(Uitgeg. 4 Febr. 1915.)

30 Januari 1915. WET, tot bekrachtiging van een krediet door den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* geopend boven de begroting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1914. S. 43.

30 Januari 1915. WET, houdende wijziging van de regeling van de ontvangsten en uitgaven van het Pensioenfonds voor de Gemeente-ambtenaren voor het jaar 1914. S. 44.

30 Januari 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van uitbreiding van het stationsemplement *Neede*. S. 45.

30 Januari 1915. WET, tot overdracht in beheer en onderhoud aan den polder „*Helder en Huisduinen*” van een gedeelte van den Rijksweg, genaamd „*Strooeweg*” S. 46.

30 Januari 1915. WET, tot overdracht in beheer en onderhoud aan den polder „*het Koegras*” van een gedeelte van den Rijksweg, genaamd „*Strooeweg*” ene en gedeelte van den Rijksweg langs den *Koegraszanddijk*. S. 47.

30 Januari 1915. WETTEN, houdende naturalisatie van :

Maria Helena Hendrixx, weduwe van Leonard Josef Nellissen, geboren te *Margraten*, provincie *Limburg*, den 11 Januari 1868, zonder beroep, wonende te *Maastricht*, provincie *Limburg*. S. 48.

Johann Andreas Ludolph Haars, geboren

te *Emmerik (Pruisen)* den 25 Mei 1878, koopman, wonende te *Emmerik (Pruisen)*. S. 49.

Arend Friedrich Wilhelm Luitink, geboren te *Bocholt (Pruisen)* den 28 Mei 1876, fabrieksarbeider, wonende te *Isselburg (Pruisen)*. S. 50.

Gerhard Friedrich Goossen, geboren te *Duisburg (Pruisen)* den 6 Juni 1872, arbeider, wonende te *Duisburg (Pruisen)*. S. 51.

Gerard Nicolas Eugène Wissing, geboren te *Smyrna (Aziatisch Turkije)* den 29 Mei 1864, ambtenaar bij de Turksche Tabaksregie, wonende te *Samsoun (Aziatisch Turkije)*. S. 52.

Karl August Scharpff, geboren te *Heidenheim (Württemberg)* den 20 Mei 1860, koperslager, wonende te *Haarlem*, provincie *Noordholland*. S. 53.

Anton Mols, geboren te *Böblinghausen (Pruisen)* den 6 Juli 1871, mijnwerker, wonende te *Meerbeck (Pruisen)*. S. 54.

Johann Joseph Scheeren, geboren te *Gangelterheide (Pruisen)* den 20 November 1863, daglooner, wonende te *Niederbusch (Pruisen)*. S. 55.

Peter Mathias Winkens, geboren te *Rothe Erde (Pruisen)* den 17 April 1877, fabrieksarbeider, wonende te *Aken (Pruisen)*. S. 56.

Wilhelmine Anna Dell, weduwe van Hendrikus Antonius ter Steege, geboren te *Essen (Ruhr), Pruisen*, den 10 Maart 1872, zonder beroep, wonende te *Duisburg-Beeck (Pruisen)*. S. 57.

Carl Straub, geboren te *Horb a.d. Neckar (Württemberg)* den 27. October 1871, importeur, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*. S. 58.

Johann Andreas Winkens, geboren te *Aken (Pruisen)* den 30 October 1880, werkman, wonende te *Aken (Pruisen)*. S. 59.

Adèle Octavie Chaillet, geboren te *Parijs* den 7 Februari 1862, gezelschapsdame, wonende te *Oldebroek*, provincie *Gelderland*. S. 60.

Bernhard Friedrich Eckardt, geboren te *Rüschendorf*, gemeente *Damme (Oldenburg)* den 3 Juli 1861, pensionhouder, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*. S. 61.

Paul Christian Ludwig Schönau, geboren te *Vechta (Oldenburg)* den 24 April 1871, winkelier, wonende te *Rotterdam*, provincie *Zuidholland*. S. 62.

Anna Maria den Ouden, weduwe van Heinrich Theodor Pekel, geboren te *Zevenbergen*, provincie *Noordbrabant*, den 27 December 1856, zonder beroep, wonende te *Zevenbergen*, provincie *Noordbrabant*. S. 63.

30 Januari 1915. BESLUIT, tot uitvoering van artikel 84, eerste lid, der Wet op de Inkomstenbelasting 1914. S. 64.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 27 Januari 1915, n°. 161, Directe Belastingen;

Gezien artikel 84 der Wet op de Inkomstenbelasting-1914;

Hebben goedgevonden en verstaan:

De machtiging tot navordering van inkomstenbelasting, bedoeld in artikel 84 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914, wordt verleend door de directeurs der directe belastingen, elk in zijne directie.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 30sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(Uitgeg. 10 Febr. 1915.)

30 Januari 1915. BESLUIT, tot vaststelling van het bedrag, dat bij de regeling van den aanslag van diplomatieke en consulaire ambtenaren in de inkomstenbelasting als beroepskosten kan worden aangemerkt. S. 65.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 27 Januari 1915, n°. 156; Directe Belastingen;

Gezien de artikelen 2 en 25 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Het bedrag, dat bij de regeling van den aanslag van diplomatieke en consulaire ambtenaren in de inkomstenbelasting als beroepskosten kan worden aangemerkt, wordt bepaald:

a. voor diplomatieke ambtenaren, die hoofd eener vaste zending zijn: op het bedrag der door hen genoten wordende verblijfsvergoeding en kanselarijtoelage;

b. voor de overige diplomatieke ambtenaren: op de helft van hun vast traktement;

c. voor bezoldigde consulaire ambtenaren, die aan het hoofd van eenen post staan: op

het bedrag der door hen genoten wordende verblijfsvergoeding;

d. voor de overige bezoldigde consulaire ambtenaren: op de helft van hun vast traktement;

e. voor onbezoldigde consulaire ambtenaren: op het bedrag der inkomsten uit hunne betrekking voortvloeiende.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken.

's-Gravenhage, den 30sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën. TREUB.
(*Uitgeg.* 16 Febr. 1915.)

30 Januari 1915. WET, houdende openstelling voor gemeente-ambtenaren van de gelegenheid om zich alsnog aan de werking van de Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 en van de Weduwenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 te onttrekken; geldigverklaring van voor 1 Januari 1914 bij gemeentebesturen ingekomen verklaringen van onttrekking; en verlenging van de termijnen voor het overleggen van de gegevens voor het voor pensioen inkoopden van voor 1 October 1913 in gemeentelijke betrekkingen bewezen diensten. S. 66.

Bijl. Hand. 2e Kamer 1914/15, n°. 180, 1—7.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 623.

Bijl. Hand. 1e Kamer 1914/15, n°. 180.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 133.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging hebben genomen, dat het wenschelijk is, vooreerst om de gemeente-ambtenaren die het verlangen, bedoeld in art. 61, eerste lid, der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 of dat bedoeld in art. 44, eerste lid, der Weduwenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, wegens de aanvankelijke onzekerheid ten aanzien van het karakter hunner betrekking niet binnen den wettelijken termijn hebben kunnen te kennen geven, alsnog in de gelegenheid te stellen zich aan de werking van die wetten te onttrekken; voorts om gemeente-ambtenaren die, met het oog op eene door hen te bezwarend geachte regeling van het bestuur hunner gemeente omtrent het verhaal van een deel der pensioensbijdragen op de ambtenaren, het eerstbedoelde of het in de tweede plaats bedoelde verlangen hebben te kennen gegeven, en die, nadat die regeling vervallen of door eene mildere ver-

vangen was, hunne op dat verlangen betrekking hebbende verklaring niet meer binnen den in genoemde artikelen gestelden termijn hebben kunnen intrekken, alsnog; daartoe in de gelegenheid te stellen;

om voor 1 Januari 1914 bij gemeentebesturen ingekomen verklaringen als bedoeld in bovengenoemde wetsbepalingen aan te merken als voor dien datum bij het Departement van Financiën te zijn ingekomen; in de vierde plaats om, aangezien aan velen de voor het voor pensioen inkoopden van vóór 1 October 1913 in gemeentelijke betrekkingen bewezen diensten over te leggen stukken niet tijdig konden of zullen kunnen worden verstrekt, den voor de overlegging gestelden termijn te verlengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Ten opzichte van de gemeente-ambtenaren of oud-gemeente-ambtenaren in den zin der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 die ten genoegen van Onzen Minister van Financiën aantoonen, dat zij het verlangen, bedoeld in art. 61, eerste lid, der wet, of dat, bedoeld in art. 44, eerste lid, der Weduwenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, niet binnen den daarvoor gestelden tijd hebben kunnen te kennen geven, als gevolg van de omstandigheid, dat de betrekking, waarin zij van het verlangen moesten doen blijken, aanvankelijk niet als eene gemeentelijke betrekking in den zin van eerstgenoemde wet werd aangemerkt, is, of was eerstgemeld of laatstgemeld artikel niettemin van toepassing, wanneer zij het verlangen hiertoe alsnog vóór een door Ons nader te bepalen tijdstip in den vorm eener schriftelijke verklaring te kennen geven aan Onzen genoemden Minister.

2. Verklaringen als bedoeld in art. 61, eerste lid, der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 en in art. 44, eerste lid, der Weduwenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 waarvan ten genoegen van Onzen Minister van Financiën wordt aangetoond, dat zij voor 1 Januari 1914 bij het gemeentebestuur zijn ingekomen, worden, voor de toepassing van genoemde artikelen geacht het Departement van Financiën voor dien datum te hebben bereikt.

3. Voor hen, die op 1 October 1913 eene gemeentelijke betrekking in den zin der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, eene burgerlijke betrekking in den zin der Burgerlijke Pensioenwet of eene betrekking van leeraar in den zin der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913 bekleedden en voor

hen die voor 1 April 1914 in zulk eene betrekking werden benoemd of herplaatst, worden de in art. 62, derde lid, van eerstgenoemde wet, art. III, derde lid, der wet van 21 Juni 1913 (*Staatsblad* n°. 303) en art. 40, derde lid, der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913 voor het inzenden van de daargenoemde gegevens gestelde termijnen tot een door Ons nader te bepalen tijdstip verlengd.

Verklaringen behelzende de in het derde lid van die verlengde artikelen onder *b* en *c* genoemde gegevens, zijn vrij van registratie.

4. Gemeente-ambtenaren die ten genoegen van Onzen Minister van Financiën aantoonen dat zij op het tijdstip der dagteekening van de verklaring, waarbij zij het in art. 61 der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 of het in art. 44 der Weduwenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 bedoelde verlangden hebben te kennen gegeven, in dienst waren van eene gemeente waar op dat tijdstip eene regeling was getroffen, strekkende om de pensioensbijdragen, verschuldigd voor de in dienst der gemeente zijnde ambtenaren, voor een deel op dezen te verhalen en dat zij, nadat die gemeente bedoelde regeling had ingetrokken of in voor de ambtenaren gunstigen zin had herzien, hunne verklaring willende intrekken, aan hun voornemen niet meer binnen den in genoemde artikelen gestelden termijn gevolg hebben kunnen geven, worden geacht die verklaring niet te hebben afgelegd wanneer zij een hiertoe strekkend schriftelijk verzoek binnen eene maand na het tijdstip van het in werking treden van deze wet doen toekomen aan Onzen genoemden Minister.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 30sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitg.* 16 Febr. 1915.)

3 Februari 1915. BESLUIT, tot regeling van de opleiding van Indische jongelieden aan de Rijkswakeescholen voor onderwijzers. S. 67.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Binnenlandsche Zaken van 16 December 1914, Afdeling A¹, n°. 71, en van 30 December 1914, n°. 20729, Afdeling O;

Den Raad van State gehoord (advies van den 19den Januari 1915, n°. 94);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën en van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 Januari 1913, Afdeling A¹, n°. 61, en van 1 Februari 1915, n°. 1265, afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Aan de Rijkswakeescholen voor onderwijzers worden jaarlijks ten hoogste vier en twintig plaatsen beschikbaar gesteld voor jongelieden uit *Nederlandsch-Indië*, behorende tot de Europeesche en daarmede gelijkgestelde bevolking, ten einde in opleiding te worden genomen als kweekeling op den voet van de regelen, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 21 Mei 1891 (*Nederlandsch-Indisch Staatsblad* n°. 97), met inachtneming van de navolgende bepalingen.

2. (1) Het toelatingsexamen wordt in *Nederlandsch-Indië* afgenomen overeenkomstig het ingevolge artikel 25 van de regelen voor de Rijkswakeescholen vastgesteld programma.

(2) De aspiranten moeten op 1 April van het jaar, waarvoor de plaatsing als kweekeling verlangd wordt, hun 15de jaar ingetreden zijn en hun 17de jaar nog niet volbracht hebben.

(3) Zij moeten om tot het examen te worden toegelaten geneeskundig zijn gekeurd en lichamelijk geschikt bevonden voor het onderwijs in *Nederlandsch-Indië*.

(4) De regelen voor het afnemen van het examen en voor het geneeskundig onderzoek van de aspiranten worden door den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* vastgesteld.

3. (1) De Directeur van Onderwijs en Eeredienst in *Nederlandsch-Indië* wijst vóór 15 Maart de jongelieden aan, die op grond van het vorig artikel voor plaatsing als kweekeling in aanmerking komen.

(2) Van de namen der aangewezenen wordt telegraphisch mededeeling gedaan aan Onzen Minister van Koloniën, die daarmede onverwijld Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken in kennis stelt.

(3) Deze laatste bepaalt voor ieder der aangewezenen aan welke kweekeschool hij zijne opleiding zal ontvangen.

4. (1) De Directeur van Onderwijs en Eeredienst in *Nederlandsch-Indië* draagt zorg dat de aangewezen jongelieden op zoodanig tijdstip uit *Nederlandsch-Indië* vertrekken dat zij zich tijdig vóór den aanvang der lessen bij den Directeur der betrokken kweekeschool kunnen aanmelden.

(2) Zij genieten vrijen overtocht naar *Nederland* als Gouvernements-passagier der 2de klasse en eene vergoeding voor uitrusting ten bedrage van f. 200, onder voorwaarde dat

hunne ouders of voogden zich schriftelijk verbinden, de uit dezen hoofde betaalde gelden in 's Lands kas terug te storten, ingeval de aangewezen zijne bestemming als kweekeling niet volgt, dan wel anders dan tengevolge van omstandigheden, onafhankelijk van zijn wil (ter beoordeeling van Onzen Minister van Koloniën), hetzij als kweekeling wordt ontslagen, hetzij na het behalen van de bevoegdheid als onderwijzer of hoofdonderwijzer geen dienst neemt bij het openbaar of bijzonder onderwijs in *Nederlandsch-Indië*.

5. (1) Gedurende hunne opleiding als kweekeling ontvangen de jongelieden eene toelage voor huisvesting en verpleging, waarvan het bedrag, de som van f 500 per jaar niet te boven gaande, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken wordt bepaald.

(2) Onze Minister van Koloniën kan in bijzondere gevallen hen, die zich na het behalen van den onderwijzersrang met ernst op de studie voor het examen van hoofdonderwijzer toeleggen, nog gedurende ten hoogste drie jaren in het genot van deze toelage laten.

(3) Binnen acht jaren na hunne uitzending: op den boven omschreven voet kunnen de jongelieden, die in dien tusschentijd den onderwijzersrang hebben behaald dan wel tengevolge van omstandigheden onafhankelijk van hun wil (ter beoordeeling van Onzen Minister van Koloniën), de studie aan de kweekeschool hebben moeten staken, voor Gouvernements-rekening in de 2de klasse naar *Nederlandsch-Indië* worden teruggevoerd. Voor diegenen onder hen, die door Onzen Minister van Koloniën ter beschikking van den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* worden gesteld om tot onderwijzer bij het openbaar onderwijs daar te lande te worden benoemd, geschiedt de uitzending op den voet van de daarvoor vastgestelde bepalingen.

6. Dit besluit treedt in werking op den dag der afkondiging.

Onze Minister van Koloniën en Onze Minister van Binnenlandsche Zaken, zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 3den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, CORT V. D. LINDEN.

(Uitg. 26 Febr. 1915.)

3 Februari 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat het Hoofdbestuur van den Bond van Nederl. Onderwijzers of een zijner afdelingen geen belang heeft, in den zin van art. 14, eerste lid der Wet tot regeling van het lager onderwijs, bij de vernietiging van een besluit van Gedeputeerde Staten tot goedkeuring eener verordening, regelende de jaarwedden van het onderwijzend personeel der openbare lagere school.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door 1° J. BRONDIJK, onderwijzer aan eene O. L. School te *Krommenie* en 2° het Hoofdbestuur van den Bond van Nederl. Onderwijzers en het Bestuur der Afdeling *Krommenie-Uitgeest* van dien Bond, tegen het besluit van Gedep. Staten van *Noordholland* van 23 Sept. 1914, n°. 71, waarbij goedkeuring is verleend aan het besluit van den Raad van *Krommenie* van 1 Sept. 1914, tot wijziging van art. 18, 3° lid, van de verordening, regelende de jaarwedden van de hoofden en het verder onderwijzend personeel der openbare lagere scholen in die gemeente;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van bestuur gehoord, advies van 13 Januari 1915, n°. 496;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 29 Januari 1915, n°. 849, afdeling Onderwijs;

Overwegende: dat art. 13 der verordening, vastgesteld bij raadsbesluit van 22 December 1908, gewijzigd bij raadsbesluit van 24 October 1911, luidt als volgt;

„Onderwijzers die, ter vervulling van hunnen militie- of landweerplicht, onder de wapenen of in werkelijken dienst moeten komen, zijn verplicht daarvan tijdig aan het gemeentebestuur kennis te geven;

„Behoudens de gevallen in het laatste lid van dit art. bedoeld, wordt hunne jaarwedde gedurende hun verblijf onder de wapenen of in werkelijken dienst ingehouden, doch tot geen hooger bedrag dan de kosten hunner plaatsvervangende bedragen;

„Onderwijzers, die ingevolge het bepaalde bij art. 185 der Grondwet, art. 110, 111, 114, 4^e zinsede. 141bis of 142, der Militiewet 1901, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 5 December 1903 (*Staatsblad* n°. 293) of art. 11 der Landweerwet onder de wapenen of in werkelijken dienst zijn, blijven in het volle genot van de aan hunne betrekking verbonden jaarwedde;

dat de Raad bij besluit van 1 Sept. 1914

aan de gemeente-werklieden en beamtten, welke tengevolge van de mobilisatie onder de wapenen zijn geroepen, 80 % van het door hem genoten salaris heeft gewaarborgd, zoo zij kostwinner zijn en 25 % zoo zij niet kostwinner zijn, onder aftrek van de eventueele rijksvergoeding wegens kostwinnerschap en van hetgeen zij tengevolge van hun verblijf onder de wapenen anders dan wegens soldij uit 's Rijks kas genieten;

dat de Raad bij besluit van denzelfden dag, gelet op bovengenoemd besluit, art. 13, 3^e lid, van de verordening, regelende de jaarwedden van de hoofden en het verder onderwijzend personeel der O. L. Scholen in de gemeente heeft gewijzigd als volgt:

„Onderwijzers, die ingevolge het bepaalde bij art. 80 en 81 der Militiewet, art. 11 en 11ter der Landweerwet onder de wapenen of in werkelijken dienst zijn, blijven in het volle genot van de aan hunne betrekking verbonden jaarwedde;

„Onderwijzers, die ingevolge art. 185 der Grondwet, art. 11bis der Landweerwet en art. 6 der Landweerwet onder de wapenen of in werkelijken dienst zijn, genieten, zoo zij kostwinner zijn, 80 % van hunne laatstgenoten jaarwedde, en zoo zij niet-kostwinner zijn, 25 % van hunne laatstgenoten jaarwedde, met dien verstande, dat hiervan wordt afgetrokken, hetgeen zij tengevolge van hun verblijf onder de wapenen, anders dan wegens soldij uit 's lands kas genieten;”

dat laatstgemeld besluit genomen is uit overweging dat het wenschelijk is, eene dergelijke bepaling (als die welke vastgesteld is ten aanzien van gemeentewerklieden en beamtten) op te nemen in de verordening, regelende de jaarwedden van de hoofden en het verder onderwijzend personeel der O. L. Scholen;

dat Gedep. Staten bij besluit van 23 Sept. 1914, n°. 71, het raadsbesluit hebben goedgekeurd;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten door het Hoofdbestuur van den Bond van Ned. Onderwijzers en door het Bestuur van de Afdeling *Krommenie-Uitgeest* van dien Bond beroep bij Ons is ingesteld.

dat van laatstgenoemd besluit J. BRONDIJK eveneens bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat art. 13 der verordening hem de uitbetaling zijner volle jaarwedde bij opkomst onder de wapenen waarborgde;

dat dit art. juist voor tijdsomstandigheden als de tegenwoordige was vastgesteld en het

hem onbillijk voorkomt, het artikel te wijzigen als is geschied nu deze omstandigheden zich werkelijk voordoen;

Overwegende, wat betreft het eerstgemeld beroep, dat art. 14 der Wet tot regeling van het lager onderwijs het recht van hooger beroep toekent aan ieder, die bij de vernietiging of verbetering van het besluit van Gedep. Staten belang heeft;

dat „belang” daarbij te verstaan is in den zin van eigen persoonlijk belang;

dat noch het appelleerende Hoofdbestuur noch het appelleerende Afdelingsbestuur geacht kunnen worden bij de vernietiging van het bestreden besluit een eigen persoonlijk belang te hebben en zij dus in hun beroep niet-ontvankelijk moeten worden verklaard;

Overwegende, wat betreft het in de tweede plaats vermeld beroep, dat de wijziging door den Raad in de verordening gebracht, in aanmerking genomen de tijdsomstandigheden, door Gedep. Staten terecht is goedgekeurd;

Gezien de wet tot regeling van het lager onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1^e. het Hoofdbestuur van den Bond van Nederlandsche Onderwijzers en het bestuur der Afdeling *Krommenie-Uitgeest* van dien Bond in hun beroep niet-ontvankelijk te verklaren;

2^e. het door J. BRONDIJK, onderwijzer aan eene O. L. School te Krommenie, ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenl. Zaken is belast enz. (W. v. D. B. A.)

3 Februari 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten der provinciën betreffende toepassing van de artt. 26 en 48 der L.O.-wet.

Mijne aandacht wordt er op gevestigd, dat sommige gemeentebesturen aan hoofden en onderwijzers van openbare lagere scholen, die door de mobilisatie der militie en landweer onder de wapenen zijn, slechts een deel van hun salaris uitbetalen en niettemin van hen eene quitantie verlangen voor het volle salaris. Dit zou dan geschieden ter voorkoming van eventueele moeilijkheden bij het verkrijgen van de Rijksbijdrage.

Naar aanleiding hiervan heb ik de eer Uw College te verzoeken, de gemeentebesturen in Uwe provincie er op te wijzen, dat inhouding van salaris van hoofden en onderwijzers van openbare lagere scholen alleen mag geschieden uit kracht der goedgekeurde gemeente-veror-

dening op de jaarwedden der onderwijzers, bedoeld in art. 26 der L. O.-wet, en dat nimmer quitantie mag worden verlangd voor salaris, dat niet is uitbetaald.

Uw College gelieve daarbij tevens de aandacht van de gemeentebesturen er op te vestigen, dat ten deze geen vrees behoeft te bestaan voor verlies van Rijksbijdrage, vermits — zooals trouwens reeds in de circulaire van mijn ambtsvoorganger dd. 13 Mei 1908, n°. 2853, afd. L. O., werd te kennen gegeven — geheele of gedeeltelijke inhouding van salaris van schoolhoofden en onderwijzers, die onder de wapenen zijn, niet van invloed is op het bedrag der Rijksbijdrage, bedoeld in art. 48 der lager onderwijswet en die bijdrage onverkort wordt uitgekeerd óók voor die leerkrachten, aan wie het salaris wegens vervulling van militie- of landweerplichten overeenkomstig de goedgekeurde verordening niet, of niet ten volle, is uitbetaald.

De Minister van Staat,
De Minister van Binnenlandse Zaken,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.

4 Februari 1915. BESLUIT, tot wijziging van artikel I van het Koninklijk besluit van 2 Mei 1913 (*Staatsblad* n°. 173), houdende vaststelling van bepalingen omtrent de inrichting van het Departement van Financiën. S. 68.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 20sten Januari 1915, n°. 122, Afdeling Kabinet en Secretarie;

Den Raad van State gehoord (advies van den 26sten Januari 1915, n°. 49);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van den 1sten Februari 1915, n°. 88, afdeling Kabinet en Secretarie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I van Ons besluit van 2 Mei 1913 (*Staatsblad* n°. 173), houdende vaststelling van bepalingen omtrent de inrichting van het Departement van Financiën, wordt gelezen als volgt:

Het aantal burgerambtenaren bij het Departement van Financiën bestaat, behalve de Secretaris-Generaal uit:

- 5 Administrateurs, waaronder een tevens Thesaurier-Generaal en een Raad-Adviseur;
- 14 Referendarissen;
- 14 Hoofdcommiezen;
- 23 Commiezen;
- 76 Adjunct-commiezen en klerken;

1 Hoofddirecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen;

3 Hoofddirecteuren;

1 Inspecteur;

4 Ontvangers;

3 Rijksklerken der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen;

1 Inspecteur van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken;

1 Hoofddirecteur van de registratie, de hypotheeken en het kadaster;

1 Directeur;

2 Inspecteurs;

3 Surnumerairs der registratie en domeinen;

1 Inspecteur;

1 Landmeter;

1 Boekhouder van het kadaster.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 4den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitgeg. 17 Febr. 1915.*)

4 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *bijtende potasch* (met inbegrip van *potaschloog*) en *koolzure potasch*. S. 69.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *bijtende potasch* (met inbegrip van *potaschloog*) en *koolzure potasch* te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 1 Februari 1915, Kabinet, Litt. E¹²;

Den Raad van State gehoord (advies van 2 Februari 1915, n°. 19);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 3 Februari 1915, Kabinet La. F¹³;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van *bijtende potasch* (met inbegrip van *potaschloog*) en *koolzure potasch* is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 4den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 4 Febr. 1915.*)

4 Februari 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten der provinciën betreffende de berekening van Rijksbijdrage in de kosten van krankzinnigenverpleging.

Gedeputeerde Staten van *Zuid-Holland* hebben mij gevraagd of ik mij ermede zou kunnen vereenigen, dat voor de berekening van de Rijksbijdrage in de kosten van verpleging van behoeftige krankzinnigen het jaar op 360 en de maand op 30 dagen werd gesteld. Op deze vraag is door mij toestemmend geantwoord.

Het schijnt gewenscht dat deze berekening algemeen wordt toegepast. Er bestaat echter geen bezwaar tegen, dat de bijdrage over het afgelopen jaar op de oude wijze berekend wordt.

(W. v. D. B. A.)

6 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *kopervitriool* en *koperoxide*. S. 70.

(Tekst als S. 69.)

6 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *kalvermagen* en van *lebpraeparaten*. S. 71.

(Tekst als S. 69.)

7 Februari 1915. BESLUIT, houdende bepaling dat *Nederlandsch-Indië* niet verantwoordelijk is voor de daden en verzuimen, gepleegd door tot de uitoefening van den loodsdiensd aldaar bevoegde personen. S. 72.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 4 Januari 1915, Afd. C¹, n°. 51; Den Raad van State gehoord (advies van 26 Januari 1915, n°. 55);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën van 2 Februari 1915, Afd. C¹, n°. 48;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen: dat *Nederlandsch-Indië* niet verantwoordelijk is voor de daden en verzuimen, gepleegd door tot de uitoefening van den loodsdiensd aldaar bevoegde personen.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 6den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgeg. 18 Febr. 1915.*)

8 Februari 1915. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente *Amsterdam* van 21 October 1914, n°. 808, strekkende tot vaststelling van eene verordening op de winkelsluiting. S. 73.

Geschorst tot. 1 Augustus 1915.

8 Februari 1915. BESLUIT, ter bevordering van eene behoorlijke uitvoering in de kolonie *Curaçao* van sommige bepalingen van de *Regtspleging bij de Zéemagt* (*Publicatieblad* 1914, n°. 2).

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën, van Justitie en van Marine van 2 October 1914, Afdeling B, n°. 19, van 10 October 1914, 2de Afdeling A, n°. 515, en van 23 October 1914, Bureau B, n°. 58;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 November 1914, n°. 36);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 5 December 1914, Afdeling B, n°. 10, 21 December 1914, 2de Afdeling A, n°. 518, en van 5 Februari 1915, Bureau B, n°. 54;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Ter bevordering van eene behoorlijke uitvoering in de kolonie *Curaçao* van sommige bepalingen van de *Regtspleging bij de Zeemagt*, waarvan de gewijzigde tekst bekend is gemaakt bij Ons besluit van 5 September 1913 (*Staatsblad* n°. 365, *Publicatieblad* 1914, n°. 2), vast te stellen hetgeen volgt:

Art. 1. Alle bevelen, vorderingen en oproepingen, ingevolge bepalingen van de *Regtspleging bij de Zeemagt* gericht tot ingezetenen van de kolonie *Curaçao* worden, ook ten aanzien van de daaruit voor die ingezetenen voortvloeiende verplichtingen, gelijk gesteld met soortgelijke bevelen, vorderingen en oproe-

pingen van den militairen rechter of van militair-rechterlijke autoriteiten in die kolonie.

Aan die bevelen, vorderingen en oproepingen moet worden voldaan met inachtneming van de desbetreffende bepalingen van de *Regtspleging bij de Zeemagt*.

2. De missives, bedoeld in de artikelen 79, 80, 81, 82, 87 en 168, juncto 169, van de *Regtspleging bij de Zeemagt*, worden op het eiland *Curaçao* gericht hetzij aan den commandant der troepen, hetzij aan het Hof van Justitie te *Willemstad*, al naar mate die missives in *Nederland* behooren te worden gezonden aan den commandeerende-officier of aan eene Burgerlijke Regtbank en op een der andere eilanden der kolonie *Curaçao* aan den gezaghebber.

Aan de daarbij gedane verzoeken of bevelen tot medebrenging wordt uitvoering gegeven overeenkomstig de desbetreffende voorschriften van genoemde *Regtspleging*.

3. De beteekeningen, bedoeld in artikel 112, derde lid, en in artikel 168, juncto 169, van de *Regtspleging bij de Zeemagt* kunnen, behalve door een onderofficier der zeemacht, in de kolonie *Curaçao* geschieden door een door den Procureur-Generaal daartoe aangewezen deurwaarder of dienaar der openbare macht, dan wel door een door den Commandant der Troepen te *Willemstad* daartoe aangewezen onder zijne bevelen dienenden onderofficier.

Deze aanwijzingen geschieden op schriftelijk verzoek van den Fiscaal, aan wien de exploten van beteekening worden toegezonden.

Voor deze beteekeningen mogen de deurwaarders zoodanige kosten in rekening brengen als hun in soortgelijke koloniale strafzaken toekomen. Zij zenden daartoe hunne overeenkomstig de in de kolonie geldende wetgeving getaxeerde declaratiën in duplo aan den Fiscaal in, die voor de betaling zorg draagt.

4. De dringende en andere gerechtskosten, niet reeds vermeld in artikel 3, worden, voor zooveel verschuldigd aan of ten behoeve van in de kolonie gevestigde of verblijvende personen, door den Fiscaal berekend ingevolge en betaald overeenkomstig de voor het Hof van Justitie geldende voorschriften.

5. Het binnentreden van eene woning tegen den wil van den rechthebbende, bedoeld in artikel 86, laatste lid, van de *Regtspleging bij de Zeemagt*, geschiedt op het eiland *Curaçao*, op last van den Procureur-Generaal en op een der andere eilanden op last van den gezaghebber. Zij kunnen daarbij desverkiezende tegenwoordig zijn.

6. De Fiscaals zijn bevoegd in *Curaçao* nasporingen omtrent strafzaken, als bedoeld in artikel 242 van de *Regtspleging bij de Zeemagt*, op te dragen aan de in artikel 8, onder 2°, 3°, 4°, 5° en 6°, van het bij Ons besluit van 22 Mei 1914, n°. 83 (*Publicatieblad* n°. 21), vastgestelde Wetboek van Strafvordering voor de kolonie *Curaçao* bedoelde ambtenaren en beamtten. Bij deze nasporingen wordt het bepaalde in het laatste lid van gemeld artikel 242 ook ten aanzien van gebouwen, vaartuigen, inrichtingen of terreinen, welke onder het militair gezag in de kolonie staan, in acht genomen.

Onze Ministers van Koloniën, van Justitie en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden medegeedeeld aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 8sten Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, Th. B. PLEYTE.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(*Uitgeg.* 26 Febr. 1915.)

8 Februari 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Art. 2bis der Schepenwet is niet in strijd met het voorschrift van art. 1 der Rijnvaartacte.

(Schepenwet art. 2bis.)

Voorzitter: A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. A. Fentener van Vlissingen, H. Hesse, H. M. A. Savelberg en Jhr. R. Feith.

M. B., sleepbootkapitein, geboren te Brouwershaven, wonende te Rotterdam, requirant van cassatie

tegen:

een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Rotterdam van 20 October 1914, houdende bevestiging in hooger beroep, behalve ten aanzien der straf, en met verbetering der gronden van een vonnis van het Kantongerecht aldaar van 22 Mei 1914, waarbij de requirant was schuldig verklaard aan: „als schipper van een in Nederland thuis behoorend schip, dat slechts bij uitzondering en over korten afstand vaart buiten de in art. 1 der Schepenwet genoemde lijn, daarmede een reis ondernemen, zonder van het hoofd van het district, waarbinnen het schip zich bevindt, eene schriftelijke verklaring

te hebben ontvangen, inhoudende, dat hij met het oog op gevaar voor de opvarenden geen bezwaar maakt tegen de voorgenomen reis", en te diër zake, met toepassing van de artt. 1, 2, 2*bis*, 52, 65 en 75 der Schepenwet, 23 Sr., veroordeeld tot eene geldboete van drie gulden en vervangende hechtenis van twee dagen; zijnde met vernietiging van het vonnis van het Kantongerecht op dit punt de straf bij het bestreden vonnis bepaald op een hechtenis van één dag, advocaat Jhr. Mr. W. M. de Brauw, 's Gravenhage.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

De Schepenwet bepaalt in art. 2 sub 1, dat hare bepalingen van toepassing zullen zijn: „op de in Nederland thuis behorende schepen, welke bestemd zijn dan wel gebezigd worden om eene reis te ondernemen, met uitzondering", onder meer van de „schepen, welke slechts bij uitzondering en over korten afstand buiten de in art. 1 genoemde lijn varen, waarvoor alleen de norm van art. 2*bis* zal gelden, luidende: „Schippers van schepen, bedoeld onder de uitzondering *g* en *h* van art. 2, eerste lid, mogen met hun schip genee reis ondernemen zonder vooraf de vergunning te hebben gevraagd van het hoofd van het district, waarbinnen het schip zich bevindt, en van dezen eene schriftelijke verklaring te hebben ontvangen, inhoudende, dat hij, met het oog op gevaar voor de opvarenden, geen bezwaar tegen de voorgenomen reis maakt. Het districtshoofd bepaalt voor welken termijn de vergunning zal gelden. Weigert het districtshoofd eene zoodanige verklaring af te geven, dan staat hiertegen beroep open bij den Hoofdinspecteur. Maakt ook deze bezwaar, dan kan de schipper een certificaat vragen, in welk geval de uitzondering niet van toepassing is". Voorts blijkt art. 1 onder „het ondernemen van eene reis" te verstaan: „het anders dan tot het doen van eene proeftocht buitengaats brengen van een schip" terwijl art. 3 eerste lid voorschrijft, dat genee reis zal worden ondernomen, tenzij voor het schip overeenkomstig genoemde wet een certificaat van deugdelijkheid is afgegeven, hetwelk nog geldig is op het oogenblik van vertrek. Tegen overtreding ten slotte der artt. 2*bis* en 3 waakt art. 52 der wet, door met hechtenis van ten hoogste een jaar te bedreigen: „de(n) schipper, die eene reis onderneemt of voortzet, wanneer een op het oogenblik van het ondernemen of voortzetten van de reis nog geldig

certificaat van deugdelijkheid of geldige verklaring, als bedoeld in art. 2*bis*, niet is afgegeven".

Aan requirant is bij inleidende dagvaarding ten laste gelegd: „dat hij, op 17 Januari 1914, als schipper van de in Nederland thuis behorende sleepboot „Drydock", in eigendom toebehoorende aan en varende voor de N. V. „Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf", gevestigd te Rotterdam, dat schip bij uitzondering en over korten afstand, anders dan tot het doen van een proeftocht, buitengaats heeft gebracht, door dat schip, hetwelk placht gebezigd te worden voor de vaart op rivieren en binnenwateren, van uit den Nieuwen Waterweg over een afstand van ongeveer 120 Meter te brengen aan de buitenzijde van de in art. 1 der Schepenwet omschreven lijn, loopende langs de Zuid-Hollandsche kustlijn, waarbinnen begrepen waren de zeehoofden aan den Hoek van Holland, teneinde behulpzaam te zijn, bij het afslepen van het stoomschip „Clacton", hetwelk toen aan het uiteinde van het Zuiderhoofd aan den Hoek van Holland met zijn voorsteven aan den grond zat, zulks terwijl eene op het oogenblik van het ondernemen diër reis geldige verklaring, als bedoeld in art. 2*bis* der Schepenwet, niet was afgegeven".

Aanvankelijk meende ik, dat deze aldus geformuleerde aanklacht geen strafbaar feit inhield en ik had hiervoor goede argumenten. Het slot van art. 2*bis* immers noemt dit artikel eene uitzondering, zoo redeneerde ik, waaruit volgt, dat ook voor de schepen van art. 2*g* het certificaat van deugdelijkheid regel is. Doch daarnaast bracht de memorie van toelichting (Bijl. Hand. 2^e Kamer 1911/12 1—9) mij hopeloos in verwarring. De voorgestelde herziening der oorspronkelijke Schepenwet toch wordt daarin eene groote verbetering genoemd, „immers waar onder de geldende wettelijke regeling een schipper onder voorgeven, dat zijn schip een binnenschip is, dat slechts bij uitzondering buiten de tonnen vaart, kan uitvaren zonder dat de scheepvaartinspectie bij machte is hem het uitvaren te beletten, daar zal, na de totstandkoming der wijzigingswet, iedereen strafbaar zijn, die, niet voorzien van een certificaat van deugdelijkheid voor zijn schip eene reis met dat schip onderneemt, tenzij het betrokken districtshoofd hem zulks heeft vergund en daarvan eene schriftelijke verklaring heeft afgegeven".

Men zou zoo zeggen, dat het deze uiteenzetting niet aan duidelijkheid mangelt en dat daarin het ontbreken van het certificaat van deugdelijkheid, ook voor de schepen van

art. 2g, tot element der overtreding van art. 52 wordt gestempeld, terwijl laatstgemelde bepaling nog de deur toe deed, door in één adem gemeld certificaat en de verklaring van art. 2bis te noemen.

Intusschen ben ik voet voor voet — aan een schriftelijke verklaring der regeering klemt men zich zoo lang mogelijk vast — van zienswijze veranderd en meen ik thans, dat voor de schepen van art. 2g het certificaat van deugdelijkheid slechts uitzondering is — dus fait d'excuse — en de verklaring van art. 2bis regel, zoodat de steller der dagvaarding slechts lof verdient voor zijne juiste interpretatie. Immers in art. 2bis komt tweemaal het woord „uitzondering” voor en wel aan het begin en aan het eind, terwijl in mijn oorspronkelijk systeem daaraan eene telkens wisselende beteekenis moet worden gehecht, hetgeen ondenkbaar is. In de laatste zinsnede toch zou het de verhouding afteekenen tusschen art. 2bis en art. 3, en in de eerste die tusschen den aanhef van art. 2 en de uitzondering sub g. Beschouwt men evenwel het bezit van een certificaat van deugdelijkheid voor de schepen van art. 2g als fait d'excuse, dan doelt het begrip „uitzondering” in art. 2bis in beide geledingen op art. 2g en h. Doch daarnaast bracht de stellige redactie van art. 2 mij tot andere opinie. Daarin immers staat duidelijk — zij het dan ook in flagranten strijd met de memorie van toelichting — dat de schepen, welke slechts bij uitzondering en over korten afstand buiten de in art. 1 genoemde lijn varen, niet door de Schepenwet worden beheerscht, behoudens het bepaalde in art. 2bis. In dien zin kent dan gemelde wet twee normen, die onafhankelijk van elkaar voortleven, nl. art. 3, dat een certificaat eischt voor alle schepen, die anders dan voor eene proeftocht buitengaats gaan, en daarnaast dien van art. 2bis, waarin voor de schepen van art. 2g en h, die eigenlijk geen schepen in wettelijken zin zijn, doch alleen die qualificatie verdienen in het licht van art. 2bis, de schriftelijke verklaring van het districtshoofd, c.q. van den hoofdinspecteur, als regel is voorgeschreven, terwijl bij wijze van uitzondering dan weder voor laatstgemelde schepen, die daardoor van karakter veranderen en binnen de grenzen der generale omschrijving van art. 2 geraken, bij voortgezette weigering van het districtshoofd en den hoofdinspecteur, het certificaat van deugdelijkheid in aanmerking kan worden gebracht, waarvan het bezit — als fait d'excuse — door den beklagde moet worden bevesten.

In laatstgemelden, dus thans volgens mij, in den goeden zin, heeft ook de Rotterdamsche Rechtbank de aanklacht begrepen, toen zij in haar vonnis van 20 October jl. de beslissing van den Kantonrechter aldaar van 22 Mei bevorens, waarin trouwens gelijke opvatting wordt gehuldigd, alleen slechts ten aanzien der opgelegde straf vernietigde en die wijzigde in eene hechtenisstraf van één dag, terwijl zij overigens diens uitspraak, waarbij het bewezene werd gequalificeerd als: „Als schipper van een in Nederland thuis behoorend schip, dat slechts bij uitzondering en over korten afstand vaart buiten de in art. 1 der Schepenwet genoemde lijn, daarmede eene reis ondernemen zonder van het hoofd van het district, waarbinnen het schip zich bevindt, eene schriftelijke verklaring te hebben ontvangen, inhoudende, dat hij, met het oog op gevaar voor de opvarenden, geen bezwaar maakt tegen de voorgenomen reis”, met verbetering van gronden bevestigde.

Als eenig middel van cassatie tegen eerstgemeld vonnis is thans bij pleidooi voorgesteld: „Sch. of verk. toep., van de artt. 1, 2, 2bis, 52 der Schepenwet, 1 en 2 der herziene Rijnvaartacte, goedgekeurd bij de wet van 4 April 1869, S. 37 en in het staatsblad geplaatst ingevolge K. B. van 3 Mei 1869, S. 75, 211, 221, 223 en 257 Sv.; art. 57 der Grondwet van 1848 en 59 der tegenwoordige Grondwet, door den requirant te veroordeelen ter zake van het uit den Nieuwen Waterweg brengen van zijn schip aan de buitenzijde van de in art. 1 der Schepenwet omschreven lijn en wel op een afstand van ongeveer 120 Meter, terwijl eene verklaring als bedoeld in art. 2bis der Schepenwet niet was afgegeven, zulks hoewel volgens art. 1 van genoemd verdrag de vaart op den Rijn en zijne uitmondingen tot in open zee vrij is en art. 2bis der Schepenwet niet is een maatregel voorgeschreven in het belang van de algemeene veiligheid, en zonder te onderzoeken en te beslissen, of des requirant's vaartuig tot de Rijnvaart behoort en of de requirant zich gedroeg volgens de bepalingen, vervat in genoemd verdrag.”

Op zeer juiste gronden heeft de geëerde raadsman aangetoond, dat de Schepenwet en het Rijnvaarttractaat volkomen gelijkwaardig zijn en ik geef hem grif toe dat, indien zijne stelling gegrond wordt bevonden, het territorium der Schepenwet aanzienlijk in omvang wordt beperkt. Even gaarne volg ik hem, waar hij ons de onbepaalde, internationale heerschappij der Rijnvaartacte schetste en hij

van hare bepalingen zoowel den vreemdeling als den landgenoot wilde laten genieten.

Al dadelijk echter mag ik, naar ik meen, twee eischen uit de grief verwijderen, die de geachte pleiter daarin heeft geïnterpoleerd en die hij door de gegeven beslissingen bevredigd had willen zien. Immers hij klaagt, dat niet onderzocht is, of requirant's vaartuig tot de Rijnvaart behoort en of hij zich wel gedroeg naar de bepalingen in genoemd verdrag vervat. Hij doelt daar waarschijnlijk mede op art. 22, waarin het scheepspatent wordt geregeld, op art. 15, waarin het schipperspatent wordt behandeld en op andere persoonlijke of zakelijke vereischten en hij brengt die in verband met de artt. 1 en 2 van genoemde acte, ten einde aan te toonen, dat dit elementen zijn om te kunnen beneficieren van alle voordeelen, die de vrije Rijnvaart biedt. Intusschen ziet hij daarbij over het hoofd, dat eerst dan het onderwerpelijk feit op beide eischen behoef te worden onderzocht, wanneer gebleken was, dat het Rijnvaarttractaat een speciaal art. 1 daarvan luidende: „La navigation du Rhin et de ses embouchures, depuis Bâle jusqu'à la pleine mer, soit en descendant soit en remontant, sera libre aux navires de toutes les nations pour le transport des marchandises et des personnes, à la condition de se conformer aux stipulations contenues dans la présente convention et aux mesures prescrites pour le maintien de la sécurité générale. Sauf ces réglemens, il ne sera apporté aucun obstacle, quelqu'il soit, à la libre navigation.”, in staat zijn zou de strafbaarheid der overtreding van den norm van art. 2bis der Schepenwet op te heffen, in dien zin, omdat in het algemeen art. 2bis dier wet geen regeling inhoudt betreffende de „sécurité générale” en in het bijzonder, omdat de plaats, waar de overtreding gepleegd is, binnen de door de Rijnvaartacte bestreken zone ligt.

Nu hebben zoowel de Kantonrechter als de Rechtbank gemeend de gewilde collusie van de bepalingen der Rijnvaartacte met het ingeroepen art. 2bis der Schepenwet te moeten ontkennen. De eerste: omdat hij in art. 2bis der Schepenwet slechts leest eene bepaling ter verzekering der algemeene veiligheid, de laatste: omdat zij de bepalingen van het Rijnvaarttractaat niet langer toepasselijk acht, waar requirant zich met zijn schip omstreeks 120 Meter buiten de zeehoofden verwijderd had.

De meening des Kantonrechters schijnt mij volkomen gerechtvaardigd. Wanneer ik onder „maatregelen voorgeschreven in het belang

van de algemeene veiligheid, zooals de Nederlandsche vertaling dier zinsnede van art. 1 van het Rijnvaarttractaat luidt, mag verstaan: „die voorschriften, welke gegeven zijn ter verzekering der veiligheid eener breede categorie van goederen”, dan beantwoordt art. 2bis der Schepenwet, in verband met de considerans, luidende: „ter voorkoming van scheepsrampen”, daaraan in dubbel opzicht. Immers is die bepaling niet geschreven, zooals de geëerde raadsman betoogde, voor de opvarenden van een enkel schip, doch voor de talrijke schepelingen, die de binnenschepen bedienen en waarvoor art. 2g de mogelijkheid opent tot het buitengaats brengen daarvan, zoodat art. 2bis het gevaar voor het leven dier massa poogt te keeren. En vervolgens geldt zij niet voor ieder schip in het bijzonder, doch voor alle schepen genoemd in art. 2g, die elk op hun beurt bij minderwaardigheid door zinken of averij weder voor de overige scheepvaart gevaarlijk kunnen worden. In dat licht bezien en bij zoodanige elasticiteit van begrip kan er in het onderwerpelijk geval geen sprake meer zijn van botsing tusschen art. 2bis der Schepenwet en art. 1 der Rijnvaartacte, omdat het rechtmatig bestaan van een eerstgemelde bepaling ter verzekering der „sécurité générale” door het Rijnvaarttractaat wordt erkend.

Gelijk ik reeds zeide, heeft de Rechtbank hieraan nog toegevoegd, dat requirants vaartuig zich bevond „in volle zee”, waarom de bepalingen van het Rijnvaarttractaat niet meer toepasselijk zouden zijn. Het vonnis bezigt hier de uitdrukking „volle zee”, ofschoon de Nederlandsche vertaling (K. B. van 3 Mei 1869, S. 75) van „open zee” spreekt. Waarschijnlijk heeft echter de Rechter den authentieken Franschen tekst voor zich gehad, waarin gelezen wordt: „la pleine mer”. Intusschen is deze tekstcritiek slechts denkbeeldig, daar ik etymologisch geen verschil zie tusschen beide uitdrukkingen.

In deze beslissing ligt een kern van waarheid, waar zij het territoire der Rijnvaartacte belijnt en zij schijnt mij juist dan het beoog van den geachten pleiter, die met groote zeemanschap zelfs de territoriale wateren in de heerschappij van het Rijnvaarttractaat poogde te wringen.

De Rijnvaartacte van 1869 toch strekte ter vervanging der Mainzerconventie van 1831, die op haar beurt weder in de plaats trad van het Wienertractaat van 1815. In beide wordt de vrije Rijnvaart erkend „jusqu'à la mer”, waaruit de Nederlandsche Regeering eertijds

meende te mogen afleiden, dat als eindgrens der heerschappij van tractaat en conventie de uitwendig merkbare werking van eb en vloed gold. In 1869 kwam echter hierin voorgoed verandering, doordien als gebied der Rijnvaart-acte werd aangenomen, eenerzijds Bazel en anderzijds „La pleine mer”, „das offene Meer”, of — naar luid der Nederlandsche vertaling — „de open zee”. Wat moet nu hieronder worden verstaan?

Wanneer men de historische wording der vrije riviervaart ten behoeve der oeverstaten nagaat (Mr. H. de Ranitz, De Rijnvaartacte, diss. Leiden 1889), dan blijkt het, dat zij thans berust op het volkenrecht en een gelijksoortig karakter draagt, gelijk Mr. de Ranitz het typisch noemt (bl. 45 noot 1) en de Nederlandsche opvatting van het tractaat van 1815 duidelijk aantoon, als het recht van noodweg. Maar dan volgt daaruit ook, dat de lijdende staat die vrije vaart en de daaraan voor haar recht van volstreckte heerschappij verbonden belemmerende bepalingen slechts heeft te dulden, totdat de open zee is bereikt. Hiermede is tevens het territoire der Rijnvaartacte geschetst. Naar boven „Bazel” en naar beneden de „pleine mer”, terwijl wat daarbuiten valt, aan haar gezag is onttrokken. De juistheid dezer onderstelling komt vooral uit in den Franschen tekst, waarin de grenzen der Rijnvaartacte worden aangegeven als te liggen „depuis Bâle jusqu'à la pleine mer”. Gaat dus een vaartuig verder dan de grenslijn der „volle zee”, dan kan nimmer een beroep worden gedaan op de bepaling van art. 1 der acte ter opheffing der strafbaarheid eener buiten de grenslijn gepleegde overtreding, omdat het tractaat door de overschrijding dier denkbeeldige lijn haar soeverein karakter verloren heeft.

Deze blijkbaar door de Rechtbank gevolgde redensering, waarmede ik tot zoover volkomen accoord ga, miskent echter in practische toepassing de grenzen der dagvaarding en den inhoud der telastelegging, gelijk door den raadsman terecht wordt beweerd. Immers aan requirant wordt niet verweten, dat hij zijne sleepboot in volle zee heeft gebracht, doch enkel, dat hij daarmede eene reis buitengaats heeft ondernomen, zoodat de overtreding voltooid was, zoodra bedoeld vaartuig de denkbeeldige lijn, in art. 1 der Schepenwet aangegeven, was gepasseerd. Aan dit criterium had derhalve de beweerde invloed der Rijnvaartacte behooren te worden getoetst, terwijl de door de Rechtbank gevolgde methode vol-

strekt waardeloos is en in dit opzicht hare beslissing mitsdien verbeterd dient.

Acht ik dus den opzet der beide vonnissen, behoudens de zoeven gemaakte reserve, juist, toch kan ik mij niet vereenigen met de door den Kantonrechter gegeven qualificatie, die door de Rechtbank wordt overgenomen, daar zij eene beperkende strekking heeft, omdat daarin geen rekening wordt gehouden met het feit, dat ook de hoofdinspecteur der scheepvaart, ingeval van gegrond bevonden beroep, belast is met de afgifte der schriftelijke verklaring, zoodat dus het ontbreken van diens toestemming eveneens element is. Dit blijkt duidelijk uit de Memorie van Toelichting op art. 2bis, art. III Ontwerp (vgl. Bijl. Hand. 2^e Kamer 1911/12, 212, 3), waar gezegd wordt: „Thans is derhalve in het nieuwe art. 2bis bepaald, dat de schippers van de onder g bedoelde schepen met hunne schepen geen reis mogen ondernemen zonder vooraf vergunning te hebben gevraagd en eene schriftelijke verklaring te hebben ontvangen van het districtshoofd of, in beroep, van het hoofd van de scheepvaartinspectie, inhoudende, dat hij geen bezwaar tegen de voorgenomen reis maakt”. De dagvaarding en het bewezene zijn dan ook veel vollediger, door in het algemeen te spreken over de niet-afgifte eener „geldige verklaring als bedoeld in art. 2bis der Schepenwet”, daarbij dus beide autoriteiten omvattend, en zij konden dit zijn, omdat, blijkens het vonnis der Rechtbank, dat de gronden van den Kantonrechter verbeterde, requirant het feit in zijn geheel bekende en dus ook dit onderdeel der telastelegging daardoor terecht bewezen wordt geacht.

Ik concludeer dus ambtshalve tot vernietiging van het vonnis der Rechtbank, voor zoover dit de door den Kantonrechter aan de overtreding gegeven rechtskundige benaming bevestigde, voorts tot vernietiging der beslissing van dien Rechter in dat opzicht, tot qualificatie van het bewezene als: „Als schipper van een in Nederland thuis behoorend schip, bedoeld onder de uitzondering van art. 2g der Schepenwet, daarmede eene reis ondernemen, zonder dat een op het oogenblik van het ondernemen van de reis geldige verklaring, als bedoeld in art. 2bis dier wet, afgegeven is” en — met verbetering van gronden door bevestiging van 's Kantonrechters beslissing ten aanzien van het gevoerd verweer — tot verwerping van het beroep voor het overige.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Fentener van Vlissingen;

Gelet op het middel van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi: (zie concl. adv.-gen.);

O., dat aan den requirant bij inleidende dagvaarding was ten laste gelegd:

dat hij den 17 Januari 1914 als schipper van de in Nederland thuis behorende sleepboot „Drydock”, in eigendom toebehoorende aan en varende voor de Naamlooze Vennootschap „Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf”, gevestigd te Rotterdam, dat schip bij uitzondering en over korten afstand anders dan tot het doen van een proeftocht buitengaats heeft gebracht, door dat schip hetwelk plaecht bezigt te worden voor de vaart op rivieren en binnenwateren van uit den Nieuwen Waterweg over een afstand van ongeveer 120 Meter te brengen aan de buitenrijde van de in art. 1 der Schepenwet omschreven lijn, loopende langs de Zuid-Hollandsche kustlijn, waarbinnen begrepen waren de zeehoofden aan den Hoek van Holland, ten einde behulpzaam te zijn bij het afslepen van het stoomschip „Clacton” hetwelk toen aan het uiteinde van het Zuiderhoofd aan den Hoek van Holland met zijn voorstevan aan den grond zat, zulks terwijl eene op het oogenblik van het ondernemen dier reis geldige verklaring als bedoeld in art. 2bis der Schepenwet, niet was afgegeven;

O. dat blijkens het vonnis van den Kantonrechter naar aanleiding van deze telastellegging voor den beklagde is aangevoerd „dat beklagde krachtens zijn Rijnschipperspatent bevoegd is te varen tot in de volle zee en ook krachtens art. 1 der herziene Rijnvaartacte de vaart op den Rijn van Basel tot in de open zee, hetzij naar boven hetzij naar beneden, vrij is voor schepen van alle natiën en de onderwerpelijke bepaling van art. 2bis der Schepenwet niet zou zijn in het belang der algemeene veiligheid doch enkel in het belang der opvarenden der schepen, die bovenaangeduide lijn overschrijden”;

dat de Kantonrechter dienaangaande heeft overwogen: „dat de woorden voorkomende aan het slot van art. 1 der herziene Rijnvaartacte volgens de maatregelen, voorgeschreven in het belang der algemeene veiligheid”, uit den aard der zaak, zoo al niet uitsluitend, dan toch in hoofdzaak alleen betrekking kunnen hebben op de veiligheid van de den Rijn bevarende schepen en hunne opvarenden; dat waar nu alle den Rijn bevarende schepen door opvarenden dier schepen over de bedoelde lijn dit is buitengaats kunnen gebracht worden, de voor dit geval voorgeschreven veiligheids-

maatregelen zijn maatregelen, voorgeschreven in het belang der algemeene veiligheid, bedoeld aan het slot van art. 1 voormeld; dat nu ook de maatregelen voorgeschreven bij art. 2bis der Schepenwet zijn zoodanige in 't algemeen belang der schepen en hunne opvarenden voorgeschreven en dus tusschen die bepaling en art. 1 der Rijnvaartacte geen strijd bestaat”;

dat de Kantonrechter vervolgens het telastgelegde en beklagde's schuld daaraan bewezen heeft verklaard, dit heeft gequalificeerd als hierboven is vermeld en den requirant te dier zake veroordeeld tot een geldboete van f 3.— en vervangende hechtenis van twee dagen;

dat de Rechtbank, na ingesteld hooger beroep, het vonnis van den Kantonrechter heeft bevestigd, behalve wat betreft de straf, die werd gewijzigd in hechtenis van één dag, na ten aanzien van het verweer van den beklagde, dat het telastgelegde niet strafbaar is, wijl de plaats, waar de door hem gevoerde sleepboot zich heeft bevonden niet zoude zijn *de rolle zee* in den zin, die aan deze uitdrukking wordt gehecht in de Rijnvaartacte, zoodat er strijd zou zijn tusschen de Internationale Rijnvaartacte en de Nationale Schepenwet, welker bepalingen voor die van de Rijnvaartacte zouden moeten wijken, te hebben overwogen, dat de Rechtbank van oordeel is, dat de sleepboot van den beklagde, toen zij „omstreeks 120 M. buiten de zeehoofden aan het trekken was zich bevond *in rolle zee*, ook wanneer men deze uitdrukking opvat in den zin, dien de Rijnvaartacte daaraan hecht”;

O. dat ter toelichting van het middel van cassatie, onder bestrijding van de gronden, waarop het gevoerde verweer in eersten aanleg en in hooger beroep is verworpen, andermaal is aangevoerd, dat ten deze de bepalingen der Rijnvaartacte, op welke toepasselijkheid door den requirant beroep was gedaan, aan een veroordeeling ter zake van overtreding der Schepenwet in den weg staan;

dat hierbij is betoogd:

a. dat de Rijnvaartacte, welke het onbelemmerd verkeer op den Rijn van Basel tot in de open zee verzekert, de vrijheid van dit verkeer slechts wil zien beperkt door de voorschriften in het tractaat zelf opgenomen of daarin in art. 1 geoorloofd verklaard; dat art. 2bis der Schepenwet, toegepast op door de Rijnvaartacte beschermd scheepvaartverkeer, op die vrijheid inbreuk maakt, zonder te behooren tot de in art. 1 toegelaten beperkende bepalingen en de onderscheiden regelingen, die beide

kracht van wet hebben, op dit punt dus met elkander in strijd zijn ;

b. dat bij zoodanigen strijd het tractaat voorrang heeft boven de nationale wet en de toepassing van deze laatste alsdan, ook waar het een Nederlander geldt, moet achterwege blijven ;

c. dat het ten laste gelegde feit is gepleegd, op een plaats, gelegen binnen het gebied, waarvoor de Rijnvaartacte geldt, zoodat inderdaad de hierboven sub a. en b. vermelde strijd aanwezig was en dientengevolge een veroordeeling krachtens art. 2bis der Schepenwet was buitengesloten, indien verder nog vaststond — wat de Rechter verzuimd zou hebben te onderzoeken — dat aan de andere voorwaarden voor toepasselijkheid der Rijnvaartacte op den requirant was voldaan ;

O., dat uit het bovenstaande volgt, dat het voorgestelde middel slechts dan tot cassatie kan leiden, als elk der drie onderdeelen van het hierboven weergegeven betoog als juist moet worden aanvaard ;

O. nu ad a. :

dat art. 1 der Rijnvaartacte de vaart op den Rijn en zijn uitmondingen van Basel tot in de open zee vrij verklaart voor de schepen van alle natiën voor het vervoer van goederen en personen, onder voorwaarde van zich te gedragen volgens de bepalingen vervat in het tegenwoordig verdrag en volgens de maatregelen voorgeschreven in het belang der algemeene veiligheid ;

dat bij die bepaling aan de Mogendheden die het Rijnvaarttractaat sloten dus vrijheid wordt gelaten voor het riviergedeelte, binnen het gebied van elk harer gelegten, zoodanige voorschriften te geven als zij in het belang der algemeene veiligheid noodig achten ;

dat nu door den requirant is betoogd, dat wat van de Schepenwet in het algemeen moge worden gezegd art. 2bis niet tot zoodanige voorschriften kan worden gerekend, omdat de vergunning, die krachtens dat artikel kan worden verleend, telkens wordt gegeven aan één schip en daarbij alleen rekening is te houden met de belangen der opvarenden van dat schip, zoodat hier niet van een regeling in het belang der algemeene veiligheid, maar slechts van bescherming van bijzondere veiligheid sprake is ;

dat hierbij echter uit het oog wordt verloren, dat, al moge in een bepaald geval bij het geven of weigeren van de in art. 2bis bedoelde vergunning alleen de belangen der opvarenden van één bepaald schip in het spel zijn, het voorschift zelf van dat artikel een veel wijder

strekking heeft, vermits dit geheel algemeen verbiedt, dat schippers van tot een bepaalde categorie behoorende schepen met zulk een schip een reis ondernemen, als bedoeld in art. 1 der Schepenwet zonder te hebben voldaan aan de in het artikel gestelde vereischten ;

dat een dergelijk — niet voor een bijzonder geval uitgevaardigd, maar voor een bepaalde groep van gevallen, algemeen geldend voorschift, zeer zeker moet geacht worden te zijn gegeven in het belang der algemeene veiligheid ;

dat hiernit volgt, dat — aangenomen al, dat op de bewezenverklaarde handelingen behalve art. 2bis der Schepenwet ook de Rijnvaartacte toepasselijk zoude zijn, gelijk door den requirant sub c. is betoogd, en dat ook de sub b. verdedigde stelling juist zou zijn te achten — zich dan nog niet zoude voordoen zoodanige strijd, als tot terzijdestelling van gezegd artikel zou moeten leiden ;

dat immers in dat geval zou moeten worden aangenomen, dat artikel 2bis bevat een voorschift, als in art. 1 der Rijnvaartacte uitdrukkelijk is toegelaten ;

dat, gelijk reeds is opgemerkt, dit oordeel omtrent het door den requirant sub a. aangevoerde, verzelfden medebrengt de beslissing, dat door hem vruchteloos beroep wordt gedaan op de Rijnvaartacte ten betooge, dat de ten laste gelegde handelingen niet strafbaar zijn ;

dat op dezen grond het middel moet worden verworpen en onder die omstandigheden een onderzoek naar de gegrondheid van hetgeen door den requirant sub b. en c. is aangevoerd, overbodig is geworden ;

O. ambtshalve :

dat de door den Kantonrechter aan de bewezenverklaarde feiten gegeven qualificatie, niet is de juiste rechtskundige benaming, die ingevolge de artt. 2, 2bis en 52 der Schepenwet op die feiten past, zoodat de Rechtbank, door desondanks het beroepen vonnis, ook wat de qualificatie betreft, te bevestigen, de genoemde artikelen heeft geschonden in verband met de artt. 247, j^o. 256 Sv., zoodat haar vonnis wat dit punt betreft, niet kan worden in stand gehouden ;

Vernietigt het vonnis door de Arr.-Rechtbank te Rotterdam op 20 October 1914 in deze zaak gewezen, doch alleen voor zoover daarbij het beroepen vonnis van den Kantonrechter ook ten aanzien van de qualificatie is bevestigd ;

Rechtdoende krachtens art. 105 der Wet op de Rechterlijke Organisatie :

Vernietigt op dit punt mede het voormelde

vonnis van den Kantonrechter te Rotterdam van 22 Mei 1914;

Verstaat, dat de aan het bewezenverklaarde te geven qualificatie luidt:

„Als schipper van een in Nederland thuis behoorend schip, bedoeld onder de uitzondering *g* van art. 2 eerste lid der Schepenwet, daarmede eene reis ondernemen, zonder dat een op het oogblik van het ondernemen van de reis geldige verklaring, als bedoeld in art. 2bis dier wet afgegeven is”:

Verwerpt het beroep voor het overige.

(Ned Jur.)

9 Februari 1915. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant van 14 Januari 1915, G. n°. 42, inzake het doen wegnemen van elektrische geleidingen over openbare straten der gemeente 's Hertogenbosch. S. 75.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 8 Februari 1915, n°. 764, afdeling Binnenlandsch Bestuur, tot schorsing van het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant dd. 14 Januari 1915, G. n°. 42, houdende mededeeling dat Gedeputeerde Staten met toepassing van artikel 44 der wet van 10 November 1900 (*Staatsblad* n°. 176) zullen overgaan tot het doen wegnemen van elektrische geleidingen over openbare straten der gemeente 's Hertogenbosch;

Overwegende, dat het wenschelijk is omhangende het onderzoek naar de vraag of dat besluit in strijd is met de wet of met het algemeen belang, het in werking treden daarvan te voorkomen;

Gelet op artikel 166 der Provinciale Wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bovenvermeld besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant tot 1 Juli 1915 te schorsen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 9den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 17 Febr. 1915.)

9 Februari 1915. BESLUIT, tot uitvoering van de wet van den 30sten Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 37) tot tijdelijke afwijking van de Kieswet. S. 76.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 5 Januari 1915, n°. 112, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Den Raad van State gehoord (advies van 19 Januari 1915, n°. 82);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 5 Februari 1915, n°. 556, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Gelet op de wet van den 30sten Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 37) tot tijdelijke afwijking van de Kieswet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. De volgnummers, namen en verdere aantekeningen omtrent de kiezers, die, ingevolge artikel 3 der wet van den 30sten Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 37) van de kiezerslijst, van kracht geworden den 15den Mei 1914, worden afgevoerd, worden doorgehaald met waarmede door den burgemeester en den secretaris, die in de kolom „waarmede der wijzigingen” hunne parafie stellen.

2. Ter uitvoering van het bepaalde in artikel 4 der in het vorig artikel bedoelde wet, wordt eene supplettoire kiezerslijst opgemaakt, op welke lijst van toepassing is het bepaalde in de artikelen 1 tot en met 5 van het Koninklijk besluit van 28 November 1896 (*Staatsblad* n°. 176), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 9 Januari 1901 (*Staatsblad* n°. 24).

3. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant* waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 9den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 19 Febr. 1915.)

9 Februari 1915. BESLUIT, houdende bepalingen tot verzekering der inkomstenbelasting van aan boord wonende binnenschippers. S. 77.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 21 Januari 1915, n°. 68, Directe Belastingen;

Gezien art. 104 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914;

Den Raad van State gehoord (advies van 2 Februari 1915, n°. 18);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Februari 1915, n°. 130, Directe Belastingen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van 1 Mei 1915 te bepalen hetgeen volgt:

Art. 1. Alle aan boord van hun vaartuig wonende binnenschippers zijn gehouden, telkens in de maand Mei en in ieder geval voordat zij in den overigen tijd van het belastingjaar der inkomstenbelasting hier te lande varen, zich aan te melden ten kantore van een ontvanger der directe belastingen.

Schippers die met hun vaartuig het Rijk binnenkomen, kunnen zich aanmelden op het grenskantoor der invoerrechten, ook indien dit overigens niet tevens kantoor der directe belastingen is.

2. Aan de personen die zich overeenkomstig het bij art. 1 bepaalde aanmelden, wordt door den ontvanger, indien hem dit noodig of wenschelijk voorkomt, een aangiftebiljet voor de inkomstenbelasting ter dadelijke invulling aangeboden. Voorts kan door den ontvanger een voorloopige aanslag in die belasting worden vastgesteld.

3. Aan de in het vorige artikel bedoelde personen wordt door den ontvanger een „Bewijs” verstrekt, inhoudende: de dagteekening van aanmelding, naam, voornamen en domicilie van den schipper, soort en naam van het vaartuig en laadvermogen of inhoud van het vaartuig (volgens opgaaft van den schipper, indien geen meetbrief kan worden vertoond).

Op dit bewijs stelt de schipper in tegenwoordigheid van den ontvanger zijne handteekening; kan hij niet schrijven, dan wordt in plaats daarvan zijn signalement in het bewijs opgenomen.

Het bewijs wordt slechts afgegeven tegen intrekking van het in het vorige belastingjaar verstrekte bewijs, tenzij den ontvanger aanmerkelijk wordt gemaakt dat overlegging daarvan niet mogelijk is.

Wanneer een voorloopige aanslag in de inkomstenbelasting is vastgesteld, moet voor de afgifte van het bewijs, het bedrag van dien aanslag, op rekening van den definitieven aanslag, worden voldaan. Het bedrag van den voorloopigen aanslag wordt in het bewijs opgenomen met vermelding van de betaling.

4. Ieder aan boord van zijn vaartuig wonend binnenschipper is — behalve in de maand Mei — verplicht om, op vordering van de ambtenaren der directe belastingen, een aan hem in het loopende belastingjaar afgegeven bewijs te vertoonen en, indien het vertoonde bewijs van de handteekening van den schipper is voorzien, ter vergelijking zijne handteekening te stellen.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's Gravenhage, den 9den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(Uitgeg. 20 Febr. 1915.)

9 Februari 1915. MISSIVE van den Minister van Oorlog aan de burgemeesters betreffende vergoeding wegens kostwinnerschap.

Ik heb de eer U te verzoeken voortaan over den tijd, gedurende welken een dienstplichtige zich in preventieve hechtenis of in eene of andere strafinrichting tot het ondergaan van een vonnis bevindt, geen uitbetaling van vergoeding wegens kostwinnerschap aan de betrekkingen van dien dienstplichtige te doen geschieden.

De betrokken autoriteiten der landmacht zullen bij voorkomend geval de noodige opgaaft dienaangaande verstrekken. (Gem.stem.)

10 Februari 1915. MISSIVE van den Minister van Buitenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin betreffende buitenlandsche paspoorten.

Ik heb de eer U mede de deelen, dat het mij met het oog op de tijdsomstandigheder gewenscht voorkomt groote voorzichtigheid te betrachten bij de uitreiking van paspoorten in het algemeen. Aan den anderen kant geven die omstandigheden, daar het bezit van een buitenlandsch paspoort voor personen, die naar het buitenland gaan, bepaald noodig is, aanleiding om niet alleen voor hen, wier naturalisatie aanhangig is (dezerzijdsch schrijven d.d. 8 Juli 1902, Afd. I, n°. 7582) af te wijken van den regel dat een paspoort slechts moet worden afgegeven aan Nederlanders; ook aan ingezetenen zonder nationaliteit, die langen tijd hier te lande hebben gewoond en die om financieele of andere redenen niet genaturaliseerd kunnen worden, zal, nadat U daartoe door mij zal zijn gemachtigd, een buitenlandsch paspoort kunnen worden uitgereikt.

Wanneer aanvragen om een pas door zoodanige personen tot U gericht worden, gelieve U mij, onder vermelding van: 1°. den tijd dat belanghebbende hier te lande woonplaats heeft, 2°. de reden, waarom hij nimmer zijne naturalisatie heeft aangevraagd, 3°. de antecedenten van belanghebbende, en 4°. overige omstandigheden, die naar Uw oordeel de afgifte van een buitenlandsch paspoort zouden kunnen wettigen, Uw advies omtrent het verzoek te doen kennen, opdat door mij omtrent de afgifte worde beslist.

Uw advies zal uitdrukkelijk van de algemeene betrouwbaarheid van belanghebbende moeten gewagen.

Bij de afgifte verzoek ik U beleefd belanghebbende er op te doen wijzen, dat het paspoort geen bewijs van Nederlandschap is en dat de afgifte voor eenmaal niet de verplichting medebrengt, dat naderhand weder een paspoort zal worden afgegeven.

Mijne machtiging zal dus telkens noodig zijn en in verband daarmede moeten op den aan een vreemdeling te verstrekken pas, ter voorkoming van verlenging van den geldigheidsduur door diplomatieke en consulaire ambtenaren, worden gesteld (onder de vermelding „valable pour un an”) de woorden: „renouvellement impossible.”

Ook voor afgifte van een buitenlandsch paspoort aan personen, wier naturalisatie aanhangig is, noodig ik U uit steeds mijne machtiging te vragen, onder opgave van alles wat strekken kan om te beoordeelen of de afgifte wenschelijk is. De aan die personen af te geven paspoorten zullen eveneens de vermelding „renouvellement pas possible” moeten dragen.

(W. v. d. B. A.)

11 Februari 1915. WET, tot vaststelling van het tweede hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 78.

Bij deze wet wordt het IIde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1915, betreffende de *Hooge Colleges van Staat* en het *Kabinet der Koningin*, vastgesteld, zooals hierna verkort volgt:

1. De Staten-Generaal	f 435,755.—
2. De Raad van State	„ 114,162.50
3. De Algemeene Rekenkamer	„ 168,895.—
4. De Kanselarij der Nederlandsche Orden	„ 18,950.—
5. Het Kabinet der Koningin	„ 43,570.—
6. Pensioenen, wachtgeld, gratificatiën, toelagen en kosten	

voor de vergaderingen van den

Ministerraad	f 36,125.—
7. Onvoorzien uitgaven	„ 5,000.—

Totaal van het IIde hoofdst. f 822,457.50

11 Februari 1915. WET, houdende vaststelling van het derde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 79.

Bij deze wet wordt het IIIde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1915, betreffende het *Departement van Buitenlandsche Zaken*, vastgesteld, zooals hierna verkort volgt:

Afd.

1. Kosten van het Departement	f 128,237.50
2. Kosten van buitenlandsche zendingen en consulaten	„ 1,219,525.—
3. Verschillende uitgaven	„ 65,850.—
4. Pensioenen, wachtgeld en toelagen	„ 46,327.—
5. Onvoorzien uitgaven	„ 10,000.—

Totaal van het IIIde hoofdst. f 1,469,939.50

11 Februari 1915. WET, tot vaststelling van het vierde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 80.

Bij deze wet wordt het IVde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1915, betreffende het *Departement van Justitie*, vastgesteld, zooals hierna verkort volgt:

Afd.

1. Kosten v. h. Departement	f 264,012.50
2. Kosten van de rechterlijke macht	„ 2,500,702.60
3. Kosten van het Hoog Militair Gerechtshof, van de krijgsraden bij de Landmacht en van den Zee-krijgsraad binnen het Rijk in Europa, van het officie bij laatstgenoemden krijgsraad en van de auditien in de militaire arrondissementen	„ 107,295.—
4. Kosten van den Centralen Raad van Beroep en van de Raden van Beroep	„ 209,475.—
5. Gerechtskosten	„ 421,000.—
6. Kosten van algemeene of Rijkspolitie	„ 2,057,750.—
7. Kosten van gevangnissen en Rijkswerkinrichtingen	„ 2,605,643.—
8. Kosten van het Rijkstucht- en opvoedingswezen	„ 2,557,757.50

9. Gebouwen f	659,489.—
10. Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën enz. „	671,027.—
11. Verschillende uitgaven „	37,700.—
12. Onvoorziene uitgaven „	50,000.—

Totaal v. h. IVde hoofdst. f 12,141,851.60

11 *Februari* 1915. BESLUIT, houdende in staat van beleg verklaring van enkele gedeelten des Rijks en in staat van oorlog verklaring van een ander gedeelte. S. 81.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van den Raad van Ministers van 11 *Februari* 1915;

Gelet op art. 1 van de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128);

Gezien Ons Besluit van 30 Juli 1914, n°. 72

Hebben goedgevonden en verstaan:
met ingang van 12 *Februari* 1915

A. in staat van beleg te verklaren:

- de Provincie Zeeland, voor zoover deze niet reeds in staat van beleg verkeert;
- in de Provincie Noordholland:
de gemeente Bergen;
- het gebied behoorende tot de Stelling van den Helder, voor zoover dit niet reeds in staat van beleg verkeert;

B. in staat van oorlog te verklaren:

het gebied behoorende tot de Stelling van 't Hollandsch Diep en het Volkerak, voor zoover dit niet reeds in staat van oorlog verkeert.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 11den *Februari* 1915.

WILHELMINA.

De *Tijdelijke Voorzitter van den Raad van Ministers*,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitg.* 11 *Febr.* 1915.)

11 *Februari* 1915. BESLUIT, betreffende het Pensioensreglement voor de militairen van de Landmacht in *West-Indië*.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 19 *Januari* 1915, Afdeeling C², n°. 1;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 *Januari* 1915, n°. 53);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën van 8 *Februari* 1915, Afdeeling C², n°. 9;

Overwegende;

dat ingevolge 4° van Ons besluit van 5 *December* 1913, n°. 39, artikel 29 van het pensioensreglement, vastgesteld bij Ons besluit van 17 *Februari* 1905, n°. 8 (*Staatsblad* n°. 74), is vervallen;

dat gemeld reglement bij Ons besluit van 22 *November* 1911, n°. 52 (*Staatsblad* n°. 347), behoudens de daarin aangegeven wijzigingen toepasselijk is verklaard op de militairen van de landmacht in *West-Indië*;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat, gerekend van 1 *October* 1913 af, voormeld artikel 29 wordt geacht ook te zijn vervallen ten aanzien van de militairen van de landmacht in *West-Indië*.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Oorlog, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 11 *Februari* 1915.

WILHELMINA.

De *Minister van Koloniën*, TH. B. PLEYTE.

11 *Februari* 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten der provinciën betreffende attestatiën de vita.

Mijn ambtgenoot van Koloniën vestigt er de aandacht op, dat het afgeven van attestatiën de vita ten behoeve van de betaalbaarstelling der pensioenen en onderstanden van de weduwen en weezenfondsen der Indische ambtenaren en officieren onnoodig is geworden.

Met de mededeeling van het bovenstaande heb ik de eer Uw college te verzoeken, de medewerking van de burgemeesters der gemeenten, waar de bovenbedoelde weduwen en weezen gevestigd zijn, in te roepen, om tegen eene matige, geldelijke vergoeding rechtstreeks aan de directies der genoemde fondsen opgaaf te verstrekken van de mutatiën in de gezinnen der weduwen en weezen.

De hierbedoelde kosten behooren door de genoemde directies te worden voldaan.

(Gem.stem.)

12 Februari 1915. BESLUIT, houdende bepaling van het tijdstip, waarop de wet van 22 Juni 1914 (*Staatsblad* n°. 263) tot wijziging van de Stoomwet (wet van 15 April 1896, *Staatsblad* n°. 69) in werking zal treden. S. 82.

Bepaald op 15 Maart 1915.

12 Februari 1915. BESLUIT, tot uitvoering van de Stoomwet en ter vervanging van het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 17 October 1913 (*Staatsblad* n°. 393). S. 83.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 5 September 1914, afdeling Arbeid, n°. 3388 S;

Overwegende, dat het noodzakelijk is het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163), tot uitvoering van de Stoomwet, laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 17 October 1913 (*Staatsblad* n°. 393) te herzien;

Gezien de Stoomwet (wet van 15 April 1896, *Staatsblad* n°. 69, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 22 Juni 1914, *Staatsblad* n°. 263);

Den Raad van State gehoord (advies van 20 October 1914, n°. 34);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 9 Februari 1915, n°. 278 S, afdeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan de navolgende bepalingen vast te stellen:

HOOFDSTUK I.

Van de vergunning tot het in werking brengen van stoomketels, andere dan die, bedoeld in hoofdstuk V.

Art. 1. 1. Hij, die eene vergunning tot het in werking brengen van een stoomketel verlangt, richt daartoe een schriftelijke aanvraag tot Onzen Minister.

2. De aanvraag behelst eene opgaaft van:

a. de bestemming van den ketel;

b. den naam van den vervaardiger en de plaats, waar diens fabriek gelegen is, alsmede het fabrieksnummer van den ketel;

c. de grootste werkelijke stoomdrukking, uitgedrukt in kilogrammen op den vierkanten centimeter, waaronder de aanvrager den ketel wenschte te doen werken;

d. het materiaal, waaruit de ketel vervaardigd is;

e. de uitgestrektheid van het verwarmd oppervlak van den ketel en bij vlampijpketels tevens de uitgestrektheid van het verwarmend oppervlak; beide oppervlakken moeten uitgedrukt worden in vierkante meters;

f. het aantal, de middellijn en de wijze van belasting der veiligheidskleppen;

g. de plaats, waar de ketel voor het onderzoek en de beproeving zal gereed staan.

3. Bij de aanvraag moeten twee duidelijke teekeningen of lichtdrukken van den ketel worden gevoegd, tevens vermeldende de afmetingen en de wanddikten van den ketel, alsook de afmetingen van het klinkverband, zoomede de constructie van den mantel van den stoomcylinder, wanneer deze is ingericht op de wijze, als bedoeld bij artikel 2, tweede lid. Een dezer teekeningen of lichtdrukken moet zijn op linnen en moet in millimeters de in den vorigen volzin genoemde afmetingen vermelden; de afmetingen van deze teekening of van dezen lichtdruk moeten tenminste tweehonderd tien bij driehonderd dertig millimeter bedragen en, indien zij grooter zijn, zoo mogelijk het twee- of viervoud daarvan.

2. 1. Voor het gebruik van ketels, die geheel of ten deele van gegoten ijzer zijn vervaardigd, wordt geen vergunning verleend.

2. Eene vergunning kan echter wel worden verleend, indien bij ketels met daarop geplaatste stoomwerktuigen van gegoten ijzer vervaardigde mantels van stoomcilinders voorkomen, en de afmetingen dezer mantels zoodanig zijn, dat zij kunnen worden beschouwd uitsluitend tot cilinderverwarming te dienen en niet tevens tot vergrooting van de stoomruimte.

3. 1. Het onderzoek en de beproeving geschieden voordat de ketels ingemetseld of bekleed zijn. Zij moeten in een voor onderzoek en beproeving geschikten toestand geplaatst zijn.

2. De ambtenaar is bevoegd om, in geval van twijfel omtrent den aard van het materiaal, eene proefneming voor te schrijven, welke proefneming kan geschieden, voordat de ketel vervaardigd is.

4. De beproeving geschiedt door waterpersing en duurt zoo lang als noodig is om de verschillende deelen van den ketel behoorlijk te kunnen onderzoeken.

5. 1. Ten aanzien van den beproevingsdruk wordt bij eerste beproeving het volgende in acht genomen:

Indien eene grootste werkelijke stoomdruk-

king op den vierkanten centimeter wordt toegelaten van:

a. niet meer dan vijf kilogrammen;
b. van meer dan vijf en niet meer dan tien kilogrammen;

c. meer dan tien kilogrammen;
moet de beproevingsdruk onderscheidenlijk hebben bedragen:

a. het tweevoud van de toegelaten grootste werkelijke stoomdrukking;

b. vijf kilogrammen op den vierkanten centimeter boven de toegelaten grootste werkelijke stoomdrukking;

c. anderhalf maal die drukking.
2. Nieuw vervaardigde stoomketels voor stoomschepen kunnen, in de gevallen onder b. en c. bedoeld, op verzoek van belanghebbenden op het dubbele van de werkelijke stoomdrukking worden beproefd, wanneer de constructie der ketels zulks toelaat.

6. Wanneer bij proefneming met het materiaal ongunstige uitkomsten zijn verkregen of zich bij het onderzoek en de beproeving van den ketel belangrijke gebreken hebben geopenbaard, worden de uitkomsten onvoldoende verklaard.

7. 1. De ketel moet voorzien zijn van een te allen tijde goed zichtbaar merk, overeenkomstig een door Onzen Minister vastgesteld model, bestaande uit eene met vier koperen boutjes met verzonken kopjes vastgehechte rechthoekige koperen plaat — van tachtig bij honderd veertig millimeter — waarop duidelijk en duurzaam zijn uitgedrukt:

a. de cijfers, die aanwijzen de grootste werkelijke drukking in kilogrammen op den vierkanten centimeter, waaronder de ketel mag werken;

b. zoo mogelijk het jaar, waarin de ketel vervaardigd is, de naam van den vervaardiger en de plaats, waar diens fabriek gelegen is, alsmede het fabrieksnummer.

2. Zijn de uitkomsten der beproeving gunstig, zoo stempelt de ambtenaar de bevestigingsboutjes met het Rijkswapen.

8. 1. Wanneer de aanvrager het onderzoek en de beproeving in het buitenland wenscht te doen geschieden, of wanneer de krachtens artikel 3, tweede lid voorgeschreven proefneming met materiaal in het buitenland moet plaats vinden, kan Onze Minister tot dat onderzoek en die beproeving of tot de proefneming met materiaal een ambtenaar aanwijzen.

2. De kosten van het onderzoek en de beproeving of van de proefneming met materiaal,

berekend naar een door Onzen Minister vastgesteld tarief, worden in dit geval door den aanvrager gedragen.

9. Hebben het onderzoek en de beproeving eene voldoende uitkomst opgeleverd en is ook het toebehooren van den ketel in orde bevonden, zoo wordt door het districtshoofd aan den gebruiker namens Onzen Minister eene voorloopige akte van vergunning uitgereikt.

10. 1. Is de ketel of zijn toebehooren niet geheel in orde bevonden, maar is van het gebruik geen dadelijk gevaar te duchten, dan kan het districtshoofd namens Onzen Minister eene voorloopige akte van vergunning verleenen. In die akte wordt alsdan een termijn aangegeven, binnen welken aan de door bedoelden ambtenaar gestelde, in de akte omschreven, voorwaarden moet zijn voldaan.

2. Zoodra voldaan is aan de gestelde voorwaarden, geeft de gebruiker daarvan kennis aan het districtshoofd.

3. Wordt door den gebruiker binnen den in de voorloopige akte van vergunning aangegeven termijn niet volledig voldaan aan de gestelde voorwaarden, dan is het districtshoofd bevoegd de akte in te trekken of in bijzondere gevallen den termijn te verlengen.

11. 1. De akte van vergunning houdt in:
a. den naam en de woonplaats van den gebruiker;

b. de bestemming van den ketel;

c. zoo mogelijk het jaar, waarin de ketel vervaardigd is, den naam van den vervaardiger en de plaats, waar diens fabriek gelegen is, alsmede het fabrieksnummer;

d. de grootste werkelijke stoomdrukking, uitgedrukt in kilogrammen op den vierkanten centimeter, waarop de ketel mag gebruikt worden;

e. het materiaal, en, in geval van het in den laatsten zin van het derde lid van dit artikel bepaalde, tevens den vorm, de afmetingen en de wanddikte van den ketel;

f. de uitgestrektheid van het verwarmd oppervlak en bij vlampijpketels tevens de uitgestrektheid van het verwarmend oppervlak, uitgedrukt in vierkante meters;

g. het aantal, de middellijn en de wijze van belasting der veiligheidskleppen;

h. het aantal en den aard der voedings-toestellen;

i. de toestellen dienende om het waterpeil, een watergebrek en de stoomdrukking aan te geven;

k. de dagtekening van het onderzoek en de beproeving, zoodmede die van het nader onder-

zoek van het toebehooren, op grond waarvan de akte wordt uitgereikt;

1. zoo noodig, de toepassing, die aan artikel 79 is gegeven.

2. Indien het hoofd of de bestuurder van het bedrijf, de onderneming of de inrichting, waarin de ketel wordt gebruikt, als zoodanig optreedt namens eene naamlooze vennootschap, eene coöperatieve of eenige andere, al of niet rechtspersoonlijkheid bezittende, vereeniging of eene stichting, wordt niet zijn naam, doch deze hoedanigheid in de akte vermeld met bijvoeging van den naam en zetel van de naamlooze vennootschap, vereeniging of stichting.

3. De na het in werking treden van dit besluit te verlenen akten van vergunning worden uitgereikt in den vorm van een boek, waarin eene teekening van den ketel is opgenomen en waarin door den ambtenaar bij een later onderzoek de toestand van den ketel en van diens toebehooren wordt vermeld. Geen teekening behoeft echter te worden opgenomen, indien de akte wordt verleend of op naam van een anderen gebruiker gesteld ingevolge eene aanvraag, vóór het in werking treden van dit besluit ingediend.

12. 1. Wanneer een stoomketel aan een anderen dan den in de akte van vergunning aangegeven gebruiker overgaat, wordt op aanvraag aan Onzen Minister de akte van vergunning, zoo noodig onder intrekking van de oude akte, op naam van den nieuwen gebruiker gesteld, met inachtneming van het bepaalde in het tweede en derde lid van artikel 11. Deze aanvraag behoeft niet te voldoen aan de eischen, gesteld bij artikel 1. Door of namens Onzen Minister kan echter overlegging van teekeningen, als in het derde lid van artikel 1 bedoeld, worden gevorderd.

2. De akte, waarvan overschrijving wordt gevraagd, moet zoo mogelijk bij de aanvraag worden ingeleverd.

3. Onze Minister is bevoegd de gevraagde tenaamstelling niet te doen geschieden, dan nadat zoo noodig de ketel onderworpen is geworden aan een onderzoek, eene herbeproeving of aan beide en daarbij voldoende uitkomsten zijn verkregen.

4. Indien naar het oordeel van het districts-hoofd tegen het verdere gebruik van den ketel geen bezwaar bestaat, kan deze namens Onzen Minister eene voorloopige akte met veranderde tenaamstelling uitreiken. Artikel 10 is in dit geval van toepassing.

5. Het eerste lid is niet van toepassing ten

aanzien van vervoerbare stoomketels, die tijdelijk verhuurd zijn.

6. Wanneer eene akte van vergunning beschadigd of verloren is, wordt op eene tot Onzen Minister gerichte aanvraag eene nieuwe akte uitgereikt; eene teekening als bedoeld in artikel 1, derde lid, moet bij die aanvraag opnieuw worden overgelegd.

13. Voor nieuw vervaardigde stoomketels, die buiten het Rijk in Europa zullen gebruikt worden of waarvan de bestemming nog onbekend is, wordt, indien het onderzoek en de beproeving een voldoende uitslag opgeleverd hebben, in plaats van eene akte van vergunning een bewijs uitgereikt van den uitslag van het onderzoek en de beproeving. Dit bewijs geeft geen recht den ketel in werking te brengen.

14. 1. Onder vervoerbare stoomketels worden in dit besluit verstaan ketels van locomotieven, motorwagens, brandspuiten, heistoestellen, lieren, kranen, ketels op vaartuigen, welke niet van eigen beweegkracht zijn voorzien en overigens die, welke slechts tijdelijk gebruikt en gemakkelijk verplaatst kunnen worden.

2. Op deze ketels moet bevestigd zijn een te allen tijde goed zichtbare koperen plaat, waarop duidelijk en duurzaam is uitgedrukt een door den ambtenaar goed te keuren volgnummer, zoomede de naam en de woonplaats van hem, aan wien de akte van vergunning is uitgereikt of de aanduiding van dien persoon overeenkomstig het tweede lid van artikel 11. Deze bepaling geldt niet voor ketels in zoodanige visschersvaartuigen, die van voldoende herkenningsteekens zijn voorzien.

3. Vervoerbare stoomketels, in eene inrichting als vaste geplaatst, worden niet meer als vervoerbare beschouwd.

15. 1. Hij, die een aan een derde toebehoorenden vervoerbaren stoomketel in werking wenschte te brengen, vraagt daartoe verlof aan den burgemeester der gemeente, waarin de ketel zal gebruikt worden.

2. Deze verleent dat verlof, indien:

a. hem is overgelegd het voor den ketel uitgereikte boek en, indien de akte van vergunning vóór het in werking treden van dit besluit is uitgereikt, die akte en de aantekeninglijst;

b. uit de ketel bij een, binnen de laatste twaalf maanden ingesteld, onderzoek in orde is bevonden;

c. de ketel is voorzien van de plaat, bedoeld bij artikel 14.

3. Van het verlof wordt door den burge-meester mededeeling gedaan aan het bevoegde districtshoofd.

16. Meerdere ketels in eene inrichting moeten elk van een te allen tijde goed zichtbaar koperen volgnummer voorzien zijn.

HOOFDSTUK II.

Van het toebehooren van stoomketels, andere dan die, bedoeld in hoofdstuk V.

17. 1. Een stoomketel moet voorzien zijn van ten minste twee veiligheidskleppen.

2. De middellijn van de opening der kleppen mag niet kleiner zijn dan dertig millimeter en wordt berekend volgens de formule :

$$m = 26 \sqrt{\frac{w}{d + 0.62}}$$

3. In deze formule is :

m. de middellijn in millimeters ;

w. het verwarmd oppervlak, uitgedrukt in vierkante meters ;

d. de grootste werkelijke stoomdrukking, uitgedrukt in kilogrammen op den vierkanten centimeter, waarop de ketel mag gebruikt worden ; deze mag echter bij stoomketels met een verwarmd oppervlak van vijftig vierkante meter of minder tot geen hoogere waarde dan 8.3 in rekening gebracht worden.

4. De kleppen moeten onverminderd het bepaalde in het tweede en derde lid voldoende doortocht voor den stoom aanbieden.

5. Het gebruik van kleppen, waarvan de middellijn der opening kleiner is dan de waarde van *m*, uit bovenstaande formule verkregen, of welke naar het aanvankelijk oordeel van den ambtenaar geen voldoende doortocht voor den stoom aanbieden, kan worden toegestaan, indien blijkt, dat met volle stoomdrukking, volle vuren, vollen luchtaanvoer en met gesloten voedings- en stoomleiding, in twintig minuten de stoomdrukking in den ketel niet hooger oploopt dan tien ten honderd boven de toegelaten grootste werkelijke stoomdrukking.

18. 1. Is een ketel van meer dan twee veiligheidskleppen voorzien, dan moet de som van de middellijnen der klepopeningen ten minste gelijk zijn aan de som van de middellijnen, die de openingen zouden moeten hebben, wanneer de ketel van slechts twee veiligheidskleppen ware voorzien.

2. Het tweede, derde, vierde en vijfde lid van artikel 17 blijven in dit geval van toepassing.

19. Voor ketels, die een gemeenschappelijken stoomhouder hebben, niet afzonderlijk kunnen

gebruikt worden en toereikende gemeenschap hebben, zijn tezamen twee veiligheidskleppen voldoende. Voor de berekening van de middellijn der kleppen wordt dan in de formule van artikel 17 voor *w* genomen het gezamenlijk verwarmd oppervlak der ketels.

20. 1. De veiligheidskleppen en zittingen moeten uit een doeltreffend metaal of allooï zijn vervaardigd.

2. De breedte der zittingen mag ten hoogste het twintigste gedeelte van de middellijn der opening bedragen, doch in geen geval grooter zijn dan vier millimeter.

3. Bij schuine zittingen mag de helling geen klemming kunnen veroorzaken.

21. 1. De veiligheidskleppen moeten, behoudens in de gevallen in artikel 22 vermeld, met gewichten, hetzij rechtstreeks, hetzij door middel van een hefboom worden belast.

2. Bij het berekenen van de op de kleppen aan te brengen belasting, wordt de middellijn der opening twee millimeter grooter aangenomen dan zij werkelijk is.

3. Wordt een klep door twee of meer gewichten gedrukt, dan moeten deze bestaan uit massieve schijven, die alleen in dikte mogen verschillen ; zij moeten stuksgewijze afneembaar en tegen afschuiven verzekerd zijn. De gewichten uit één stuk of de schijven mogen elk niet zwaarder dan vijf en twintig kilogram zijn.

4. Alle veiligheidskleppen moeten zoodanig zijn ingericht, dat zij niet kunnen worden weggeslingerd en het gewicht niet op den hefboom verschuiven kan.

5. De kleppen van in vaartuigen geplaatste stoomketels en, zoo noodig, die van andere stoomketels moeten van uit de machinekamer of van af de stoekplaats kunnen worden gelicht.

6. Bij hooglichtende kleppen moet voor den ontwijkenden stoom een afvoerbuis naar buiten zijn aangebracht.

22. 1. Het belasten van veiligheidskleppen met veeren, is verplicht bij ketels in zeevaartuigen, met dien verstande, dat bij de niet door stoom voortbewogen visschersvaartuigen de belasting moet geschieden door middel van hefboom en veer.

2. Het belasten van veiligheidskleppen met veeren is geoorloofd bij :

a. ketels in andere dan zeevaartuigen, ketels van locomotieven, brandspuiten, motorrijtuigen en andere inrichtingen, welke zich door eigen beweegkracht verplaatsen ;

b. vervoerbare ketels, niet onder *a* begrepen, als heitoestellen, kranen en locomobielen; bij deze echter moet de belasting door middel van hefboom en veer geschieden.

3. Kleppen, rechtstreeks door veeren gedrukt, moeten voldoen aan de in het vijfde lid van artikel 17 omschreven stoomproof; bij in vaartuigen geplaatste ketels, waarvan het verwarmd oppervlak tien vierkante meter te boven gaat, moeten zij voorzien zijn van een lossen hefboom met gewicht, om de spanning der veer te kunnen onderzoeken en regelen. Voor deze gewichten geldt mede het in artikel 21, derde lid, bepaalde.

23. Voor een ketel, waarvan de inhoud zeshonderd kubieke decimeters niet overschrijdt en waarin de toegestane grootste werkelijke stoomdrukking niet meer bedraagt dan één kilogram op den vierkanten centimeter, is één veiligheidsklep voldoende.

24. 1. De kleppen, hefboomen en lichttoestellen moeten zoodanig ingericht zijn, dat zij gemakkelijk beweegbaar zijn en dat de kleppen ten minste vier millimeter kunnen lichten.

2. Worden de kleppen door hefboom en veer gedrukt, dan moet de indrukking of uitrekking der veer, uitgedrukt in millimeters, wanneer deze tot de vereischte spanning is aangeschroefd, ten minste bedragen tweemaal het product der getallen aangevende de stoomdrukking, uitgedrukt in kilogrammen op den vierkanten centimeter en het aantal malen, dat de korte hefboomsarm op den langen is begrepen.

3. Het gebruik van veeren, niet voldoende aan de eischen in het voorgaande lid gesteld, kan worden toegestaan, wanneer de in het vijfde lid van artikel 17 omschreven stoomproof een bevredigenden uitslag heeft opgeleverd.

4. De veeren moeten zoodanig ingericht zijn, dat zij niet sterker dan tot de in de akte van vergunning toegestane spanning kunnen aangeschroefd worden.

25. Het is verboden bij veiligheidskleppen gebruik te maken van gewichten, veeren of hefboomen, die niet door den ambtenaar onderzocht en goedgekeurd zijn.

26. 1. Elke ketel moet voorzien zijn van een manometer, die de drukking van den stoom duidelijk en juist aanwijst in kilogrammen op den vierkanten centimeter.

2. Dit toestel moet, indien het een kwikmanometer is, eene drukking, die ten minste een half kilogram op den vierkanten centimeter

on, indien het een metallieke manometer is, eene drukking, die ten minste vijftig ten honderd meer bedraagt, dan de in de akte van vergunning vermelde grootste werkelijke stoomdrukking, kunnen aanwijzen.

3. De manometer moet door middel van een waterhoudende pijp met den ketel verbonden zijn, maar mag niet aan eene stoomafvoerbuis zijn aangebracht.

4. Hij, die den ketel bedient, moet den manometer gemakkelijk kunnen raadplegen; het nummer der schaal, aangevende de in de akte van vergunning vermelde grootste werkelijke drukking, moet duidelijk gemerkt zijn.

5. Ketels, die voor en achter gestookt worden, moeten op elke stookplaats van een manometer zijn voorzien.

27. Voor ketels, die een gemeenschappelijken stoomhouder hebben, niet afzonderlijk gebruikt kunnen worden en toereikende gemeenschap hebben, is één manometer voldoende.

28. Elke manometer moet voorzien zijn van een driewegskraan met flens van veertig millimeter middellijn en vijf millimeter dikte, door middel waarvan de manometer van den ambtenaar met eerstgenoemden manometer en met den ketel in verbinding kan gesteld worden.

29. 1. Elke ketel moet voorzien zijn van:
a. een waterpeilglas met koperen afsluit- en doorblaaskranen of -kleppen; om het glas moet een doelmatige bescherming zijn aangebracht;

b. twee koperen proefkranen of -kleppen, tenzij er twee waterpeilglazen aanwezig zijn;

c. een zelfwerkend middel, waardoor watergebrek in den ketel wordt kenbaar gemaakt.

2. Ketels in zeevaartuigen geplaatst, moeten voorzien zijn van twee waterpeilglazen, waarop het in het eerste lid onder *a* bepaalde van toepassing is.

30. 1. De onder *a* en *b* van het vorig artikel vermelde toestellen moeten van elkander onafhankelijk zijn, tenzij de peilkolom, waarop zij zijn aangebracht, de verbindingsbuizen en de openingen, die voor de verbindingsbuizen in den ketel zijn gemaakt, elk eene inwendige middellijn van ten minste vijftig millimeter hebben.

2. Hebben die toestellen afzonderlijk gemeenschap met den ketel door middel van buizen, dan moeten deze zooveel mogelijk recht zijn en, evenals de openingen, die daarvoor in den ketel zijn gemaakt, eene inwendige middellijn van ten minste dertig millimeter hebben.

3. De in het eerste lid genoemde peilkolom

moet van koper of van zacht gegoten staal zijn en de verbinding ervan met den ketel moet geschieden door roodkoperen of uit één stuk bestaande naadlooze stalen buizen, welke bij in zeevaartuigen geplaatste ketels onmiddellijk daaraan van afsluiter of kraan moeten voorzien zijn.

4. De openingen der kranen of kleppen moeten eene middellijn hebben van ten minste zes millimeter en, terwijl de ketel onder stoom is, doorgestoken kunnen worden.

5. De stand van het waterpeilglas moet zoodanig zijn, dat water daarin eerst zichtbaar wordt vijftig millimeter boven de in het eerste lid van artikel 33 vermelde strook; de eene proefkraan of -klep moet voor landketels op vijftig, voor scheepsketels op vijf en zeventig, de andere ten minste honderd en vijftig, respectievelijk tweehonderd vijf en twintig millimeter boven die strook zijn geplaatst.

6. Ketels, die voor en achter gestookt worden, moeten op één stookplaats voldoen aan de eischen, in artikel 29, tweede lid gesteld, terwijl op de andere stookplaats tenminste één waterpeilglas in het midden wóór den ketel aangebracht moet zijn.

31. 1. Ketels met inwendige vuurplaatsen, uitgezonderd die, bedoeld in het tweede lid van artikel 32, moeten boven elk dezer zijn voorzien van een koperen bout met lood of een ander metaal of allooï gevuld, dat smelt alvorens de ketelplaat gevaarlijk oververhit wordt; de bout moet aangebracht zijn, waar de temperatuur het hoogst is, hetgeen geacht wordt het geval te zijn op ongeveer drie vierde der roosterlengte en, indien de vuurtoppen hellend zijn, dan op het hoogste punt daarvan.

2. De middellijn van den kleinsten doortocht der smeltbare prop moet ten minste tien millimeter bedragen.

32. 1. Het in het eerste lid van artikel 29, onder *b*, bepaalde is niet van toepassing op stoomketels, waarvan de inhoud zeshonderd kubieke decimeter of minder bedraagt.

2. Het in het eerste lid van artikel 29, onder *c*, bepaalde is niet van toepassing op ketels met verhoogde vlamkast, in vaartuigen geplaatst. De in den top eener zoodanige vlamkast aangebrachte steunbouten moeten aan de vuurzijde van vaste koppen zijn voorzien.

33. 1. Het hoogste deel van den ketel, dat met de producten der verbranding in aanraking komt, moet op den ketel nabij elk peilglas worden aangegeven door een koperen strook.

2. Onder het hoogste deel van den ketel is niet begrepen het opgaande gedeelte, langs welks eene zijde de verbrandingsproducten naar den schoorsteen worden geleid, terwijl zich aan de andere zijde geen vloeistof bevindt.

34. 1. Een stoomketel moet met ten minste één zelfwerkend voedingstoestel verbonden zijn, tenzij het verwarmd oppervlak vijf vierkante meter of minder bedraagt en de grootste werkelijke stoomdrukking die van drie kilogrammen op den vierkanten centimeter niet te boven gaat. In dat geval is een handperspomp voldoende.

2. Bovenstaande bepaling is niet van toepassing op ketels van locomotieven en stoomvaartuigen, die van ten minste twee zelfwerkende voedingstoestellen moeten voorzien zijn, waarvan één in werking moet kunnen blijven, wanneer het hoofdwerktuig stilstaat.

3. De zelfwerkende voedingstoestellen van ketels van locomotieven en stoomvaartuigen moeten geheel onafhankelijk van elkander met den ketel zijn verbonden.

4. Onder zelfwerkende voedingstoestellen worden verstaan stoempompen, injecteurs en toestellen, welke niet uitsluitend met de hand bewogen worden.

35. Elk der in het vorig artikel bedoelde zelfwerkende voedingstoestellen en handpompen moet in staat zijn, alleen werkende, den ketel of de ketels (wanneer deze in batterij vereenigd zijn) van eene voldoende hoeveelheid vloeistof te voorzien.

36. 1. Elk voedingstoestel of elke voedingspijp moet met den ketel zijn verbonden door eene kraan en zelfsluitende klep, alles van koper vervaardigd, en, tenzij de opstelling van den ketel zulks niet toelaat, rechtstreeks aan den ketel bevestigd.

2. In dit laatste geval moet de verbinding met den ketel zijn tot stand gebracht door eene pijp, van koper of zacht gegoten staal vervaardigd, niet langer dan strikt noodzakelijk. De kraan moet tusschen ketel en klep zijn geplaatst.

3. Worden verschillende ketels door één voedingstoestel gevoed, dan moet dit met inachtneming van het bepaalde in het eerste en het tweede lid met elken ketel zijn verbonden.

4. Het gebruik van afsluitkleppen in plaats van kranen is geoorloofd, mits tusschen de afsluit- en zelfsluitende klep eene proefkraan is aangebracht.

5. Het gebruik van klepkasten, als in het eerste en vierde lid bedoeld, van zacht gegoten

staal is toegestaan, mits zij van koperen binnenwerk zijn voorzien.

37. 1. Elke ketel moet voorzien zijn van tenminste één koperen spuikraan, hetzij onmiddellijk, hetzij door een koperen of een zacht gegoten stalen of een roodkoperen buis met den ketel verbonden.

2. De kraan en de buis moeten vrij en goed toegankelijk zijn.

3. Is in de spuleiding nog een tweede spuitoestel aangebracht, zoo moet, wanneer niet gespuid wordt, de spuikraan steeds gesloten blijven; indien dit toestel tusschen ketel en spuikraan is geplaatst, moet het ook van koper of van zacht gegoten staal zijn.

38. 1. De spui-, voedings- en andere kranen aan den ketel moeten zijn pakkingkranen, zoodanig ingericht, dat de pluggen, bij het breken der pakking- of opsluitbouten, niet weggeslingerd kunnen worden.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op kranen, waarvan de middellijn der aanvoering drie en dertig millimeter of kleiner is.

3. De in dit artikel bedoelde pakking- of opsluitbouten moeten van voor het doel geschikt materiaal zijn vervaardigd.

4. Schroefpakkingkranen, waarvan de middellijn der aanvoering zes en twintig millimeter te boven gaat, worden niet toegelaten.

39. 1. Stoomafvoerpijpen moeten zoo dicht mogelijk bij den ketel zijn voorzien van een afsluiter of kraan.

2. De afsluiting van den hoofdstoomafvoer van elken ketel in een stoomvaartuig moet in elk geval van het dek af kunnen geschieden.

3. Stoompijpen, waardoor meerdere ketels onderling zijn verbonden, en stoomverbindingspijpen tusschen ketel en stoomwerktuig mogen niet van gegoten ijzer zijn en moeten zoodanig zijn ingericht, dat uitzetting der pijpen geen nadeel kan veroorzaken; zij moeten van de noodige aftapkranen zijn voorzien.

4. De in het eerste lid bedoelde afsluiters, zoomede potten van veiligheidskleppen, mogen niet van gegoten ijzer zijn vervaardigd, wanneer de middellijn der aanvoering honderd twee millimeter en tevens de grootste werkelijke stoomdrukking tien kilogrammen op den vierkanten centimeter te boven gaat.

40. 1. Elke ketel moet van de voor het onderzoek noodige man- en slijkgaten zijn voorzien, indien de inrichting van den ketel dit toelaat.

2. De mangaten moeten ten minste driehonderd bij vierhonderd millimeter groot zijn en behoorlijk versterkt.

3. Ook de overige gaten in den ketel moeten zoo noodig behoorlijk versterkt zijn.

4. De deksels der man- en slijkgaten moeten zoo mogelijk inwendig zijn aangebracht, van een pasrand voorzien zijn, welke ten hoogste twee millimeter speling naar alle zijden toelaat, en zoodanig sluiten, dat tot dichtmaking slechts zeer dunne stof wordt vereischt. De deksels met de daarbij behorende knevels mogen niet van gegoten ijzer zijn.

41. Van ingemetselde ketels moeten de zijkanalen zoo mogelijk over hunne volle doorsnede tot in de voorzijde worden doorgetrokken, tenzij openingen zijn aangebracht van ten minste vijfhonderd bij vijfhonderd millimeter.

42. Een ketel moet voldoende ondersteund en, indien hij in een vaartuig is geplaatst, voldoende vastgezet zijn.

43. 1. Het ruim, waarin de stoomketels van stoomvaartuigen zijn geplaatst, moet door dichte ijzeren schotten van de voor de reizigers of de bemanning bestemde afdelingen zijn afgesloten.

2. Deze bepaling is niet van toepassing op vaartuigen, die geen dek hebben.

HOOFDSTUK III.

Van de regelen in acht te nemen bij het gebruik van stoomketels, andere dan die, bedoeld in hoofdstuk V.

44. 1. De gebruiker van een stoomketel draagt zorg:

a. dat de ketel met toebehooren in behoorlijken staat van onderhoud verkeert, goed en veilig toegankelijk is en gemakkelijk kan worden onderzocht en dat de manometer en het waterpeilglas behoorlijk verlicht zijn;

b. dat er steeds een of meer glazen buizen met daarbij behorende pakkingringen ter vervanging van het waterpeilglas beschikbaar zijn voor hem, die den ketel bedient;

c. dat het smeltbaar metaal of allooï in den koperen bout, bedoeld in artikel 31, ten minste één maal 's jaars vernieuwd wordt;

d. dat het in het derde lid van artikel 11 bedoelde boek en, indien de akte van vergunning vóór het in werking treden van dit besluit is uitgereikt, die akte en de aantekeningslijst steeds op eerste aanvraag voor den ambtenaar ter inzage zijn en in goed onderhouden staat verkeren.

2. Hij, die den ketel bedient, draagt zorg: a. dat de veiligheidskleppen gemakkelijk beweegbaar blijven, dat zij niet vastgezet worden en dat de belasting ervan niet over-

schrijde die, welke vermeld is in de akte van vergunning;

b. dat het waterpeil gehouden wordt, voor landketels ten minste honderd millimeter en voor ketels in vaartuigen ten minste honderd en vijftig millimeter boven de in artikel 33 bedoelde strook.

3. Gelijke verplichting, als in het tweede lid onder a opgelegd, rust op den gebruiker, die den stoomketel niet bedient. Hij wordt geacht aan die verplichting te hebben voldaan, wanneer hij aantoonst, dat door hem de noodige bevelen zijn gegeven, de noodige middelen zijn verworven en het redelijkerwijze te vorderen toezicht is gehouden om de naleving te verzekeren van hetgeen ten aanzien van de veiligheidskleppen en hare belasting in het tweede lid is bepaald.

45. De gebruiker van een stoomketel is verplicht aan het districtshoofd kennis te geven van:

a. den aard van elk gebrek, dat aan den ketel of aan het toebehooren is ontstaan;

b. elke wijziging en den aard van elke herstelling, die de ketel of het toebehooren zal ondergaan;

c. het tijdstip, waarop de ketel zal worden ontbloot, gelicht of gekanteld, zoomede het tijdstip, waarop het binnenwerk geheel of ten deele zal zijn uitgesloopt;

d. het zinken en het lichten van het vaartuig, waarin de ketel geplaatst is;

e. het afbranden van het gebouw, waarin de ketel geplaatst is.

HOOFDSTUK IV.

Van het toezicht op stoomketels, andere dan die, bedoeld in hoofdstuk V.

46. 1. Elke stoomketel, voor het in werking brengen waarvan eene akte van vergunning is verleend, wordt ten minste één maal in de twee jaren inwendig onderzocht, voor welk onderzoek de ketel buiten werking gebracht moet worden; zoo noodig kan het inwendige onderzoek door eene herbeproeving worden vervangen of gevolgd.

2. Het inwendig onderzoek van stoomketels van stoomvaartuigen geschiedt ten minste één maal 's jaars.

3. Indien zulks om bijzondere redenen noodig is, kunnen deze termijnen door of namens Onzen Minister worden verlengd.

47. 1. Aan den gebruiker wordt ten minste drie weken te voren schriftelijk kennis gegeven van den dag, waarop en de plaats, waar het

inwendig onderzoek of de herbeproeving van den ketel zal plaats hebben.

2. Ten aanzien van ketels in stoomvaartuigen kan, ter beoordeeling van het districtshoofd, in plaats van den dag worden aangewezen de maand, waarin het inwendig onderzoek of de beproeving zal plaats hebben. De kennisgeving moet in dit geval geschieden ten minste drie weken vóór den aanvang van de maand.

3. De kennisgeving van het inwendig onderzoek of van de beproeving wordt zoo noodig door den burgemeester uitgereikt.

4. Bestaat er bij den gebruiker bezwaar tegen den dag, waarop, de maand, waarin of tegen de plaats, waar het inwendig onderzoek of de beproeving zal plaats hebben, dan is deze bevoegd zijn bezwaar ten minste twee weken van te voren schriftelijk ter kennis te brengen van het districtshoofd.

5. Meent deze geen anderen dag, maand of plaats te kunnen bepalen, dan kan de gebruiker zich tot Onzen Minister wenden, die alsdan beslist.

48. Indien een stoomvaartuig of een verwoerbare stoomketel gedurende een langer tijdsverloop buiten 's lands is geweest dan den termijn, bepaald bij artikel 46, zoo is de gebruiker verplicht, zoodra het vaartuig of de stoomketel hier te lande is teruggekeerd, aan het districtshoofd daarvan kennis te geven.

49. 1. De ambtenaar is bevoegd den ketel te doen lichten of kantelen en het metselwerk, de bekleding, of wat het onderzoek van den ketel zou kunnen belemmeren, zoomede het binnenwerk, geheel of gedeeltelijk te doen verwijderen.

2. De lastgeving daartoe geschiedt schriftelijk en wordt zoo noodig door den burgemeester uitgereikt.

3. Ingeval van twijfel omtrent de deugdelijkheid van het materiaal is de ambtenaar bevoegd proefnemingen daarmede voor te schrijven.

50. 1. Is een stoomketel eenmaal goedgekeurd, dan geschieden de latere beproevingen onder eene werkelijke drukking, die anderhalf maal de in de akte van vergunning vermelde grootste werkelijke drukking bedraagt, met dien verstande, dat deze laatste daarbij niet meer dan vijf kilogrammen op den vierkanten centimeter wordt overschreden.

2. Is een stoomketel hersteld en de ambtenaar van meening, dat de ketel na de herstelling als een nieuwe beschouwd en als zoodanig beproefd moet worden, dan is hij tot zoodanige beproeving bevoegd.

3. Is een stoomketel van de in artikel 7 bedoelde afgestempelde plaat voorzien, doch de herkomst van dien ketel onbekend, dan is de ambtenaar bevoegd dezen ketel te beproeven onder eene werkelijke drukking overeenkomstig het daaromtrent bepaalde in artikel 5.

4. Wanneer overgegaan wordt tot toepassing van het tweede of het derde lid, geeft de ambtenaar daarvan schriftelijk kennis aan den gebruiker.

51. Moet eene herbeproeving van den ketel plaats hebben of een onderzoek, waarvoor de stoomketel buiten werking gesteld moet worden, dan draagt de gebruiker zorg:

a. dat de ketel op de aangegeven plaats en gedurende den daarvoor bepaalden dag toegankelijk en daartoe gereed is;

b. dat alle deelen van den ketel, zoo van binnen als van buiten, alsmede de omringende rookkanalen, goed gereinigd zijn en dat vuurramen, roosterijzers, vuurbruggen en dergelijke voorwerpen, die het onderzoek zouden kunnen belemmeren, verwijderd zijn;

c. dat de ketel met het oog op de gezondheid van den ambtenaar voldoende is afgekoeld;

d. dat, indien de ketel in verbinding staat met een of meer onder stoom zijnde ketels, de stoom-, spui- en voedingspijpen, zoodanig zijn afgesloten, dat geen gevaar voor den ambtenaar kan ontstaan;

e. dat een schoon en doelmatig ketelpak aanwezig is en den ambtenaar behoorlijk gelegenheid verschafft wordt tot verkleeden en reinigen.

52. Blijkt bij het onderzoek of bij eene herbeproeving van een stoomketel, voor het gebruik waarvan eene akte van vergunning is verleend, dat deze onder de in de akte vermelde werkelijke stoomdrukking niet meer veilig kan werken, dan wordt die akte door Onzen Minister ingetrokken, tenzij naar het oordeel van den ambtenaar door het aanbrenge van herstellingen een voldoende veilige toestand kan worden verkregen en de gebruiker die herstellingen binnen den door den ambtenaar bepaalden termijn aanbrengt.

53. Tot de gevallen, waarin een ketel geacht kan worden dadelijk gevaar op te leveren, behooren de volgende:

a. dat de dikte van een of meer platen of steunen aanmerkelijk is afgenomen;

b. dat er scheuren zijn ontstaan;

c. dat de ketel eene vervorming heeft ondergaan;

d. dat de wijze van sluiting van man-

slijkgaten geen genoegzamen waarborg voor de veiligheid oplevert;

e. dat de ketel belangrijk is vervuild;

f. dat het toebehooren in slechten toestand verkeert, of in strijd met de bestaande voorschriften is ingericht, zonder dat op grond van eene verleende vrijstelling van die voorschriften mocht worden afgeweken;

g. dat de ondersteuning of vastzetting van den ketel niet meer betrouwbaar wordt geacht;

h. dat de grootste werkelijke stoomdrukking, waarop de ketel volgens de akte mag gebruikt worden, is overschreden.

HOOFDSTUK V.

Van stoomketels, voor het in werking brengen waarvan geen akte van vergunning wordt vereischt.

54. 1. Als stoomketels, voor het in werking brengen waarvan geen akte van vergunning wordt vereischt, worden aangewezen:

a. die, welke bestemd zijn om te werken onder eene werkelijke stoomdrukking van ten hoogste een halven kilogram op den vierkanten centimeter;

b. die, waarbij het product der getallen, aangevende het verwarmd oppervlak in vierkante meters en de grootste werkelijke drukking, die de stoom tegen de wanden uitoefent, uitgedrukt in kilogrammen op den vierkanten centimeter, het getal 0.2 niet overschrijdt, met uitzondering van die ketels, bij welke de laatstgenoemde der beide factoren grooter dan 2 is.

2. Het bepaalde in de hoofdstukken I, II, III en IV van dit besluit is op de in het eerste lid aangewezen stoomketels niet van toepassing.

55. De in artikel 54 onder a aangewezen stoomketels moeten zijn voorzien van:

a. een middel om het waterpeil aan te geven;

b. een manometer, die de drukking van den stoom duidelijk zichtbaar en juist aanwijst;

c. een veiligheidsbuis, welke eene inwendige middellijn heeft van niet minder dan vijftig millimeter en waarvan de hoogte zooveel bedraagt boven den gemiddelden waterstand in den ketel, of de inrichting zoodanig is, dat de grootste werkelijke stoomdrukking niet hooger kan stijgen dan een halve kilogram op den vierkanten centimeter.

56. De in artikel 54 onder b aangewezen stoomketels moeten behalve van de in artikel 55 onder a en b vermelde toestellen, ook zijn voorzien van een goed werkende veiligheidsklep, belast overeenkomstig de grootste werkelijke drukking, waaronder de ketel bestemd is te werken.

57. De gebruiker van een in artikel 54 aangewezen stoomketel draagt zorg, dat de ketel met toebehooren in behoorlijken staat van onderhoud verkeert.

58. De in hoofdstuk VIII bedoelde ambtenaren zijn bevoegd de in artikel 54 aangewezen stoomketels en hun toebehooren te onderzoeken; de gebruiker is verplicht aan den ambtenaar de middelen te verschaffen tot het verrichten van dit onderzoek.

HOOFDSTUK VI.

Van stoomtoestellen, andere dan stoomketels.

§ 1. Algemeene bepalingen.

59. De in artikel 1 der Stoomwet bedoelde stoomtoestellen, andere dan stoomketels, zijn:

a. voorwarmers, dienende om door de verbrandingsproducten de temperatuur van het voedingswater te verhoogen;

b. stoomverhitters, dienende om door de verbrandingsproducten de temperatuur van den stoom te verhoogen;

c. stoomvaten — met uitzondering van de onder d vermelde toestellen — waarin stoom uit een stoomketel wordt aangevoerd;

d. verdampers, dienende om door middel van stoom water te distilleeren.

60. 1. Stoomverbindingspijpen worden alleen dan gerekend tot de stoomvaten, wanneer hare inwendige middellijn vierhonderd vijftig millimeter te boven gaat.

2. Stoompijpen, dienende tot verhitting van eene vloeistof, worden niet gerekend tot de stoomvaten.

3. Cylinders van stoomwerktuigen worden evenmin gerekend tot de stoomvaten.

61. Voor het in werking brengen van de in artikel 59 aangewezen stoomtoestellen is eene akte van vergunning vereischt. Zulk eene akte is echter niet vereischt voor het in werking brengen van de volgende stoomtoestellen:

a. voorwarmers, waarbij de inwendige middellijn der pijpen, waaruit zij zijn samengesteld, tweehonderd millimeter bedraagt of minder;

b. stoomverhitters, waarbij de inwendige middellijn der pijpen, waaruit zij zijn samengesteld, vijftig millimeter bedraagt of minder;

c. stoomvaten, waarbij het product der getallen, aangevende den inhoud in kubieke decimeters en de grootste werkelijke drukking, die de stoom tegen de wanden uitoefent, uitgedrukt in kilogrammen op den vierkanten centimeter:

1°. wanneer zij niet dienen om een vloeistof onder druk te verhitten, het getal duizend niet overschrijdt of de grootste werkelijke stoomdrukking gelijk is aan of minder bedraagt dan een kilogram op den vierkanten centimeter;

2°. wanneer zij dienen om een vloeistof onder druk te verhitten, het getal zeshonderd niet overschrijdt of de grootste werkelijke stoomdrukking gelijk is aan of minder bedraagt dan een halve kilogram op den vierkanten centimeter en, indien de vloeistof verhit wordt in een van den stoom afgescheiden ruimte, tevens de damp van die vloeistof geen hoogere spanning dan die van een halven kilogram op den vierkanten centimeter kan verkrijgen.

§ 2. *Van stoomtoestellen, andere dan stoomketels voor het in werking brengen waarvan eene akte van vergunning wordt vereischt.*

62. De bepalingen van deze paragraaf zijn van toepassing ten aanzien van stoomtoestellen, andere dan stoomketels, voor het in werking brengen waarvan eene akte van vergunning wordt vereischt.

63. 1. Het gebruik van voorwarmers en stoomverhitters, geheel of gedeeltelijk van gegoten ijzer vervaardigd, is verboden, behoudens het geval, dat bij stoomverhitters de inwendige middellijn der pijpen, welke met de verbrandingsproducten in aanraking zijn, tweehonderd millimeter is of kleiner.

2. Bij verdampers is het gebruik van gegoten ijzeren deksels verboden, wanneer deze dubbelwandig zijn en daarin stoom wordt toegelaten.

64. 1. Hij, die eene vergunning tot het in werking brengen van een stoomtoestel verlangt, richt daartoe een schriftelijke aanvraag tot Onzen Minister.

2. Ten aanzien van het toestel behelst de aanvraag eene opgaaf van:

a. de bestemming van het toestel;

b. den naam van den vervaardiger en de plaats, waar diens fabriek gelegen is, alsmede het fabrieksnummer;

c. de grootste werkelijke stoomdrukking, uitgedrukt in kilogrammen op den vierkanten centimeter, waaronder de aanvrager de stoomtoestellen, waarmede het toestel verbonden is, wil doen werken, alsmede de grootste werkelijke stoomdrukking, waaronder de aanvrager het toestel wenscht te doen werken;

d. het materiaal, waaruit het toestel is vervaardigd;

e. den inhoud van het toestel, uitgedrukt in kubieke decimeters of de uitgestrektheid

van het verwarmd oppervlak, uitgedrukt in vierkante meters;

f. het aantal, de middellijn en de wijze van belasting der veiligheidskleppen;

g. de plaats, waar het toestel voor het onderzoek en voor de beproeving zal gereed staan.

3. Bij de aanvraag moeten twee duidelijke teekeningen of lichtdrukken van het toestel worden gevoegd, tevens vermeldende de afmetingen en wanddikten van het toestel, als ook de afmetingen van het klinkverband. Eén dezer teekeningen of lichtdrukken moet zijn op linnen en moet in millimeters de in den vorigen volzin genoemde afmetingen vermelden; de afmetingen van deze tekening of van dezen lichtdruk moeten ten minste tweehonderd tien bij driehonderd dertig millimeter bedragen en indien zij grooter zijn, zoo mogelijk het twee- of viervoud daarvan.

65. 1. Ten aanzien van het onderzoek en de beproeving van de stoomtoestellen zijn de artikelen 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13 en 50 van toepassing, behoudens dat de afmetingen der stempelplaat ook kleiner dan tachtig bij honderd veertig millimeter mogen zijn en dat deze plaat ook met twee koperen boutjes met verzonken kopjes bevestigd mag worden.

2. Meerdere stoomtoestellen in eene inrichting moeten elk van een door den ambtenaar goed te keuren, te allen tijde goed zichtbaar, koperen volgnummer voorzien zijn.

3. Bij de toepassing van artikel 5 ten aanzien van de voor de vloeistof bestemde ruimte van stoomvaten, welke dienen om een vloeistof te verhitten in een van den stoom afgescheiden ruimte, wordt in dit artikel voor „stoomdrukking” gelezen: „dampdrukking”. (1)

66. De stoomtoestellen moeten zijn voorzien:

A. de voorwarmers van:

1°. eene veiligheidsklep van ten minste vijf en dertig millimeter middellijn; de belasting der klep moet de grootste toegestane werkelijke stoomdrukking in den ketel, waarmede het toestel is verbonden, met tien ten honderd overtreffen;

2°. een koperen spuikraan; het derde lid van artikel 37 is van toepassing, met dien verstande dat voor „ketel” gelezen wordt: „voorwarmer”;

3°. een zelfsluitende klep aan de voedingsinlaatopening;

4°. de voor het onderzoek noodige man- en kleinere gaten;

B. de stoomverhitters van:

1°. eene veiligheidsklep als onder A bedoeld,

wanneer het toestel kan worden afgesloten van den stoomketel;

2°. de noodige wateraftapkranen;

3°. de voor het onderzoek noodige man- en kleinere gaten;

C. de stoomvaten van:

1°. eene veiligheidsklep, wanneer de voor het stoomvat toegestane grootste werkelijke stoomdrukking minder is dan de hoogste toegestane in het stoomtoestel, waaruit de stoom wordt aangevoerd. Is echter de drukking in het stoomvat minder dan de helft van de grootste toegestane in het stoomtoestel, waaruit de stoom wordt aangevoerd, of wordt er vloeistof in verhit in een niet van den aangevoerden stoom afgescheiden ruimte, dan moet het stoomvat van twee veiligheidskleppen voorzien zijn;

2°. zoo noodig een kraantje om te kunnen nagaan, of in het stoomvat nog drukking aanwezig is, welk kraantje moet doorgestoken kunnen worden, terwijl het toestel onder stoom is;

3°. een manometer;

4°. de voor het onderzoek noodige man- en kleinere gaten;

D. de verdampers van:

1°. twee veiligheidskleppen. De middellijn der klepopeningen mag niet kleiner zijn dan de uitkomst voor m berekend uit de formule

$$m = 36 \sqrt{\frac{w}{d + 0.62}}$$

In deze formule is:

m = de middellijn in millimeters;

w = het verwarmd oppervlak in vierkante meters;

d = de grootste werkelijke stoomdrukking, uitgedrukt in kilogrammen op den vierkanten centimeter, waarbij deze echter tot geen hogere waarde dan 1 in rekening mag gebracht worden;

de middellijn mag echter nooit kleiner dan vijftig millimeter zijn;

2°. een manometer;

3°. een waterpeilglas;

4°. een spuikraan.

67. 1. De middellijn der veiligheidskleppen bedoeld in artikel 66, onder C, 1°. moet zoo groot zijn, dat de klepopening voldoende doortocht voor den stoom aanbiedt. Deze middellijn wordt geacht voldoende te zijn, wanneer de vrije doortocht der klepopening tenminste een vierde grooter is dan de nauwste doortocht der stoomaanvoerpijp, doch zij mag niet kleiner zijn dan dertig millimeter en behoeft niet grooter te zijn dan zeventig millimeter.

2. Is een stoomvat voorzien van meer veiligheidskleppen dan is voorgeschreven, dan moet de som der middellijnen van de klepopeningen tenminste gelijk zijn aan de middellijn of de som der middellijnen, die de openingen zouden moeten hebben, wanneer een stoomvat van slechts een of twee veiligheidskleppen voorzien was.

3. De veiligheidskleppen en de manometer moeten op het stoomvat zelf of op de stoomaanvoerpip zijn aangebracht en de mondingen moeten zoo noodig zijn beschermd, zoodat de in het toestel aanwezige stoffen geen verstopping kunnen veroorzaken.

4. Worden verschillende stoomvaten door één stoomleiding gevoed, dan is het voldoende, dat op die stoomleiding één manometer; zoodmede één veiligheidsklep zijn aangebracht, tenzij in één of meer der toestellen vloeistof verhit wordt in een niet van den aangevoerden stoom afgescheiden ruimte, of wel de grootste toegestane werkelijke drukking in één of meer der toestellen minder bedraagt dan de helft van de grootste toegestane in het stoomtoestel, waaruit de stoom wordt aangevoerd, in welke gevallen twee veiligheidskleppen zijn vereischt.

68. 1. Bij de stoomvaten, welke dienen om in een van den uit een stoomtoestel aangevoerden stoom afgescheiden ruimte eene vloeistof te verhitten, van welke de dampen eene hoogere spanning dan die van een halven kilogram op den vierkanten centimeter kunnen verkrijgen, moet op deze ruimte worden aangebracht eene veiligheidsklep en, voor zoover noodig, de in artikel 66, onder C, 2, 3 en 4 genoemde onderdeelen.

2. Behoudens het bepaalde in het vierde lid mag de middellijn der klepopening niet kleiner zijn dan de uitkomst voor m berekend uit de formule:

$$m = 13 \sqrt{\frac{w}{d + 0.62}}$$

3. In deze formule is:

m = de middellijn in millimeters;

w = het verwarmd oppervlak in vierkante meters;

d = de werkelijke spanning der dampen in de ruimte, waarin de vloeistof wordt verhit, uitgedrukt in kilogrammen op den vierkanten centimeter.

4. De middellijn der klepopening mag in geen geval kleiner zijn dan dertig millimeter en behoest niet grooter te zijn dan zeventig millimeter.

5. De monding der veiligheidsklep moet zoo noodig zijn beschermd, zoodat de in het toestel

aanwezige stoffen geene verstopping kunnen veroorzaken.

69. Pijpen, welke een ketel met een stoomtoestel of wel stoomtoestellen onderling verbinden, moeten zoodanig zijn ingericht, dat de uitzetting van de pijp geen nadeel kan toebrengen; zij moeten van de noodige aftapkranen voorzien zijn.

70. 1. Het toebehooren der stoomtoestellen moet voldoen aan de voorschriften van de artikelen 20, 21, 24, 25, 26, 28, 38 en 40, met dien verstande, dat:

a. de veiligheidskleppen van toestellen, aan boord van vaartuigen in gebruik, evenals die voor locomotieven en locomobielen, door middel van veeren mogen worden gedrukt, hetzij rechtstreeks, hetzij door middel van een hefboom;

b. de mangaten, indien de inrichting van het stoomtoestel zulks toelaat, vierhonderd bij driehonderd millimeter groot en zoo noodig versterkt moeten zijn, terwijl de deksels en daarbij behorende knevels niet van gegoten ijzer mogen vervaardigd zijn.

2. Het eerste zinsdeel van het derde lid van artikel 22 is op de onder a bedoelde kleppen van toepassing.

71. 1. Elk in gebruik zijnd stoomtoestel wordt tenminste éénmaal in de vier jaren inwendig onderzocht, voor zooverre de inrichting zulks toelaat. Het derde lid van artikel 46, zoodmede artikel 47, is van toepassing.

2. Na eene belangrijke herstelling wordt het toestel herbeproeft. Herbeproeving heeft ook plaats, wanneer de ambtenaar deze noodig oordeelt. De artikelen 49, 50, 51, 52 en 53 zijn dan van toepassing.

72. 1. De gebruiker van een stoomtoestel draagt zorg:

a. dat het toestel met toebehooren in behoorlijken staat van onderhoud verkeert;

b. dat het in het derde lid van artikel 73 bedoelde boek, en, indien de akte van vergunning vóór het in werking treden van dit besluit is uitgereikt, die akte en de aantekeninglijst steeds op eerste aanvraag voor den ambtenaar ter inzage zijn en in goed onderhouden staat verkeeren;

c. dat wanneer aan het toestel een belangrijk gebrek is ontstaan, daaraan eene belangrijke herstelling zal geschieden of eene wijziging aangebracht zal worden, het districtshoofd daarvan kennis wordt gegeven.

2. Hij, die een stoomtoestel bedient, draagt zorg, dat de veiligheidskleppen gemakkelijk beweegbaar blijven, dat zij niet vastgezet worden

en dat de belasting ervan niet overschrijde die, welke vermeld is in de akte van vergunning.

3. Gelijke verplichting, als in het tweede lid opgelegd, rust op den gebruiker, die het toestel niet bedient. Hij wordt geacht aan die verplichting te hebben voldaan, wanneer hij aantoonst, dat door hem de noodige bevelen zijn gegeven, de noodige middelen zijn verschaft en het redelijkerwijze te vorderen toezicht is gehouden om de naleving te verzekeren van hetgeen ten aanzien van de veiligheidskleppen en hare belasting in het tweede lid is bepaald.

73. 1. De akte van vergunning houdt in:

- a. den naam en de woonplaats van den gebruiker;
- b. de bestemming van het toestel;
- c. zoo mogelijk het jaar, waarin het toestel vervaardigd is, den naam van den vervaardiger en de plaats, waar diens fabriek gelegen is, alsmede het fabrieksnummer;
- d. de grootste werkelijke stoomdrukking, uitgedrukt in kilogrammen op den vierkanten centimeter, waarop het toestel mag gebruikt worden, en, zoo daartoe aanleiding bestaat, de grootste werkelijke spanning, welke de dampen eener in een stoomvat verhitte vloeistof tegen den wand van de ruimte, waarbinnen zij verwarmd wordt, mogen uitoefenen;
- e. de in het toestel, waaruit de stoom wordt aangevoerd, toegestane grootste stoomdrukking;
- f. voor zooveel betreft de stoomvaten, met uitzondering van de verdamper, de kleinste middellijn der stoomaanvoerpip;
- g. het materiaal, en in geval van het in den laatsten zin van het derde lid van dit artikel bepaalde, tevens den vorm, de afmetingen en de wanddikte van het toestel;
- h. voor zooveel betreft voorwarmers, stoomverhitters en verdamper, het verwarmd oppervlak in vierkante meters, en voor zooveel betreft stoomvaten, geen verdamper zijnde, welke dienen om in een van den stoom afgescheiden ruimte een vloeistof te verhitten, het verwarmd oppervlak van de voor de vloeistof bestemde ruimte, eveneens in vierkante meters;
- i. voor zooveel betreft andere stoomvaten dan verdamper, den inhoud in kubieke decimeters;
- k. de veiligheidstoestellen, waarvan het toestel is voorzien, alsmede de middellijn en de wijze van belasting der veiligheidskleppen;
- l. de dagteekening van het onderzoek en

de beproeving, zoomede van het nader onderzoek van het toebehooren, op grond waarvan de akte wordt uitgereikt;

m. zoo noodig, de toepassing, die aan artikel 79 is gegeven.

2. Indien het hoofd of de bestuurder van het bedrijf, de onderneming of de inrichting, waarin het toestel wordt gebruikt, als zoodanig optreedt namens eene naamlooze vennootschap, eene coöperatieve of eenige andere; al of niet rechtspersoonlijkheid bezittende, vereeniging of eene stichting, wordt niet zijn naam, doch deze hoedanigheid in de akte vermeld met bijvoeging van den naam en zetel van de naamlooze vennootschap, vereeniging of stichting.

3. De na het in werking treden van dit besluit te verleenen akten van vergunning worden uitgereikt in den vorm van een boek, waarin eene teekening van het toestel is opgenomen en waarin door den ambtenaar bij een later onderzoek de toestand van het toestel en van diens toebehooren wordt vermeld. Geen teekening behoeft echter te worden opgenomen, indien de akte wordt verleend of op naam van een anderen gebruiker gesteld ingeval eene aanvraag, vóór het in werking treden van dit besluit ingediend.

74. 1. Wanneer een stoomtoestel aan een anderen dan den in de akte van vergunning aangegeven gebruiker overgaat, wordt op aanvraag aan Onzen Minister de akte van vergunning, zoo noodig onder intrekking van de oude akte, op naam van den nieuwen gebruiker gesteld, met inachtneming van het bepaalde in het tweede lid van artikel 73. Deze aanvraag behoeft niet te voldoen aan de eischen, gesteld bij artikel 64. Door of namens Onzen Minister kan echter overlegging van teekeningen, als in het derde lid van artikel 64 bedoeld, worden gevorderd.

2. Ten aanzien van deze overschrijving is voorts van toepassing hetgeen in artikel 12 ten aanzien van de overschrijving van akten van vergunning voor het gebruik van ketels is voorgeschreven.

§ 3. *Van stoomtoestellen, andere dan stoomketels, voor het in werking brengen waarvan geen akte van vergunning wordt vereischt.*

75. De in artikel 61 onder a en b aangewezen toestellen moeten zijn voorzien van eene goed werkende veiligheidsklep, waarvan de belasting zoodanig is, dat de druk op den vierkanten centimeter in deze toestellen met niet meer dan tien ten honderd zou kunnen te boven gaan den hoogsten druk, waaronder de gebruiker

den er bij behoorenden stoomketel mag doen werken.

76. Bij de in artikel 61 onder c, 2°. aange-
wezen toestellen moet op de ruimte, waarin
zich de vloeistof bevindt, eene goed werkende
veiligheidsklep zijn geplaatst, tenzij het
districtshoofd schriftelijk heeft verklaard dat
deze niet noodig is; bedoelde klep wordt
echter steeds noodig geacht wanneer in die
toestellen een vloeistof verhit wordt met een
kookpunt lager dan dat van water.

77. Ten aanzien van de in artikel 61 onder a,
b en c aangewezen toestellen zijn de artikelen 57
en 58 van toepassing.

HOOFDSTUK VII.

Algemeene bepalingen en uitzonderingen.

78. Indien blijkt, dat een stoomtoestel buiten
dienst is gesteld, dat het naar het buitenland
verkocht en tevens vervoerd is, dat het meer
dan drie jaren buiten het Rijk in Europa is
geweest, of indien de gebruiker nalatig is om
te voldoen aan de voorschriften van dit besluit,
kan Onze Minister de akte van vergunning
intrekken.

79. Geeft na onderzoek van een stoom-
toestel de ambtenaar of de in artikel 7 der
Stoomwet geroemde Commissie aan Onzen
Minister te kennen, dat om de bijzondere
inrichting of bestemming van een stoomtoestel
of van een vaartuig, of dat om andere gegronde
redenen geheele, gedeeltelijke of voorwaardelijke
onthefing van een of meer der in dit besluit,
krachtens artikel 6 der Stoomwet, voorkomende
bepalingen wenschelijk is, dan is Onze Minister
bevoegd, die te verleenen.

80. Voor stoomvaartuigen, welke den 1sten
October 1869 in de vaart waren, kan Onze
Minister geheel, gedeeltelijk of voorwaardelijk
vrijstelling verleenen van het bepaalde in het
eerste lid van artikel 43.

81. Het bepaalde in artikel 7 is niet van
toepassing op stoomketels, voor het gebruik
waarvan vóór den 1sten April 1870 eene akte
van vergunning was uitgereikt.

82. 1. Gebruikers van stoomtoestellen, die
op het tijdstip van het in werking treden van
dit besluit in het bezit zijn van akten van
vergunning, blijven de bevoegdheid behouden
om hunne toestellen, overeenkomstig de daarin
voorkomende bepalingen, te gebruiken. Deze
bevoegdheid houdt op, zoodra, bij vernieuwing
van eenig deel van het toestel of zijn toebe-
hooren dit niet in overeenstemming wordt
gebracht met de bepalingen van dit besluit,

alsmede, wanneer het toestel aan een ander
overgaat.

2. Ten aanzien van stoomketels, voor het
gebruik waarvan op het tijdstip van het in
werking treden van dit besluit akten van ver-
gunning zijn uitgereikt, is, tenzij tot vernieu-
wing van de steunbouten of van de stoompijpen
wordt overgegaan, het bepaalde in den tweeden
volzin van het tweede lid van artikel 32,
zoodmede het verbod van het gebruik van ge-
goten ijzer, bedoeld in het derde en vierde lid
van artikel 39, niet van toepassing, ook wanneer
de ketels aan een anderen gebruiker overgaan.

83. Dit besluit is niet van toepassing op
uitsluitend tot huishoudelijk gebruik dienende
stoomtoestellen, waarvan het product der
getallen, aangevende den inhoud in kubieke
decimeters, en de grootste werkelijke drukking,
die de stoom tegen de wanden uitoefent, uitge-
drukt in kilogrammen op den vierkanten centi-
meter, het getal zeshonderd niet overschrijdt.

HOOFDSTUK VIII.

Van de ambtenaren belast met het toezicht op de stoomtoestellen.

84. 1. De ambtenaren, belast met het
toezicht op en het onderzoek en de beproeving
van stoomtoestellen, dragen den titel van
hoofdingenieur, ingenieur, aspirant-ingenieur
of opzichter voor het stoomwezen.

2. Het toezicht op den dienst wordt onder
Onzen Minister opgedragen aan een hoofd-
ingenieur. In elk der districten, waarin het
Rijk voor de uitoefening van het toezicht, in
het eerste lid bedoeld, is verdeeld, wordt dat
toezicht uitgeoefend onder leiding van een
uit de ambtenaren aangewezen districtshoofd.

3. De opzichters zijn werkzaam onder de
bevelen van den hoofdingenieur, de ingenieurs
of aspirant-ingenieurs. Zij maken van de
bij artikel 18 der Stoomwet bedoelde bevoegd-
heden en van die, toegekend bij dit besluit,
geen gebruik dan krachtens schriftelijken of
mondelingen last van den hoofdingenieur,
ingenieur of aspirant-ingenieur, onder wiens
bevelen zij werkzaam zijn.

85. Om benoembaar te zijn tot ingenieur
of tot aspirant-ingenieur moet men het na
te noemen examen met goed gevolg hebben
afgelegd. Voor de toelating tot dit examen
moet men in het bezit zijn van een diploma C
als bedoeld in het thans vervallen artikel 64
der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50), of
wel van een diploma als werktuigkundig
ingenieur der Technische Hoogeschool, een

leeftijd hebben bereikt van een en twintig jaar en lichamelijk geschikt zijn bevonden.

86. Het in het voorgaand artikel bedoeld examen, af te nemen door eene door Ons te benoemen commissie, omvat :

a. kennis van stoom- en andere werktuigen, meer in het bijzonder theoretische en praktische kennis van stoomketels, stoomtoestellen, andere dan ketels, zoomede de sterkteberekening van ketels en andere stoomtoestellen ;

b. theoretische en praktische kennis van de materialen, waaruit stoomtoestellen worden vervaardigd ;

c. het werktuigkundig teekenen, meer in het bijzonder het teekenen van stoomketels ;

d. kennis van de Stoomwet en van de wettelijke bepalingen tot uitvoering van die wet.

87. Zoo noodig kan door Ons tijdelijk in de behoeften van den dienst worden voorzien door het aanstellen van tijdelijke ingenieurs of aspirant-ingenieurs.

88. 1. Om benoembaar te zijn tot opzichter moet men lichamelijk geschikt zijn bevonden en ten overstaan van eene door Onzen Minister te benoemen commissie het hieronder omschreven examen hebben afgelegd.

2. Het examen, waartoe alleen zij toegelaten worden, die op den dag, waarop het aanvangt, den leeftijd van dertig jaar nog niet hebben bereikt, omvat :

a. kennis der materialen, waaruit stoomtoestellen worden vervaardigd ;

b. algemeene kennis van de verschillende soorten van stoomketels, zoomede van de meest voorkomende gebreken, welke daarbij worden aangetroffen ;

c. algemeene kennis van het toebehooren der stoomketels ;

d. enige kennis van stoomtoestellen, andere dan ketels ;

e. vaardigheid in het schetsen en in het maken van eenvoudige teekeningen en berekeningen, op stoomketels en hun toebehooren betrekking hebbende ;

f. kennis van de Nederlandsche taal ;

g. kennis van de Stoomwet en van de wettelijke bepalingen tot uitvoering van die wet.

HOOFDSTUK IX.

Slotbepalingen.

89. Dit besluit verstaat onder :

Onze Minister : Onze Minister met de uitvoering van dit besluit belast ;

werkelijke stoomdrukking : het verschil tusschen de drukking, welke de stoom en die,

welke de dampkring tegen de wanden van het stoomtoestel uitoefent ;

verwarmd oppervlak : ten aanzien van stoomtoestellen, waarbij de verwarming geschiedt door verbrandingsproducten, het oppervlak, dat met de verbrandingsproducten in aanraking komt, voor zoover zich aan de andere zijde vloeistof bevindt, en ten aanzien van stoomtoestellen, waarbij de verwarming geschiedt door stoom, het oppervlak, dat met den stoom in aanraking komt, voor zoover zich aan de andere zijde vloeistof bevindt ;

verwarmend oppervlak : het oppervlak van de met de vloeistof in aanraking zijnde ketel-deelen, welke aan de andere zijde het verwarmd oppervlak vormen ;

koper : een deugdelijke en doeltreffende koperlegering, tenzij het woord „roodkoper” gebezigd wordt.

90. Dit besluit kan worden aangehaald onder den titel van „Stoombesluit 1915”.

91. Bij het inwerkingtreden van dit besluit vervalt het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 17 October 1913 (*Staatsblad* n°. 393).

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 12den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 23 Febr. 1915.)

12 Februari 1915. WET, tot vaststelling van het vijfde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 84.

Bij deze wet wordt het Vde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1915, betreffende het *Departement van Binnenlandsche Zaken*, vastgesteld, zooals hierna verkort volgt :

Afd.

1. Kosten van het Departement f	221,132.—
2. Binnenlandsch Bestuur	967,427.—
3. Volkgezondheid en Armwezen:	4,095,867.—
4. Hooger en Middelbaar onderwijs. Hooger onderwijs	7,948,357.—
5. Lager onderwijs	26,228,688.—
6. Kunsten en Wetenschappen	1,166,467.—
7. Nederlandsche Staatscourant,	

Handelingen der Staten-Generaal en Staatsblad	f 163,829.—
8. Pensioenen, Toelagen, Gratificatiën, Wachtgelden, enz.	3,709,736.—
9. Onvoorziene behoeften	40,000.—
Totaal van het Vde hoofdstuk	f 44,541,008.—

13 Februari 1915. WET, tot vaststelling van het zevende hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 85.

Bij deze wet wordt het VIIde hoofdstuk B der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1915, betreffende het *Departement van Financiën*, vastgesteld, zooals hierna verkort volgt: Afd.

1. Kosten van het Departement	f 447,999.67
2. Kosten van de Grootboeken der Nationale Schuld, van de rentebetaling en van het Agentschap van het Ministerie van Financiën te Amsterdam	79,850.—
3. Kosten van 's Rijks Schatkist	127,865.—
4. Kosten van het Muntwezen	8,533,000.—
5. Kosten van administratie der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen en van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken	8,112,767.—
6. Kosten van administratie van het zegel, de registratie, de successie, de hypotheeken en het kadaster, de vermogensbelasting, de Staatsloterij, de domeinen onder beheer van het Departement van Financiën, het geldelijk beheer der groote wegen, vaarten, veren en der vischerijen op de Zeeuwsche Stroomen	2,801,166.—
7. Kosten der Eerediensten	1,979,067.08 ⁵
8. Kosten van den Pensioenraad, pensioenen, enz.	2,851,117.—
9. Werkloosheid en arbeidsbemiddeling	3,219,250.—
10. Arbeidersverzekering	12,297,525.—
11. Uitkeeringen, verschillende uitgaven, wachtgelden, ondestanden, gratificatiën en toelagen	11,899,538.—
12. Voorschotten uit 's Rijks schatkist	38,124,811.—
13. Onvoorziene uitgaven	36,000.—
Totaal van het VIIde hoofdstuk	f 90,509,955.75 ⁵

13 Februari 1915. WET, tot vaststelling van het twaalfde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 86.

Bij deze wet wordt het XIIde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1915, betreffende de *onvoorziene uitgaven*, vastgesteld op f 50,000.

13 Februari 1915. BESLUIT, houdende wijziging en aanvulling van het Koninklijk besluit van 14 Januari 1897 (*Staatsblad* n°. 45) tot vaststelling van eene instructie voor de ambtenaren, bedoeld in artikel 7 der Stoomwet, laatstelijk gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 11 Februari 1907 (*Staatsblad* n°. 48). S. 87.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 23 September 1914, Afdeling Arbeid, n°. 3577 S;

Overwegende, dat het noodzakelijk is het Koninklijk besluit van 14 Januari 1897 (*Staatsblad* n°. 45) tot vaststelling van eene instructie voor de ambtenaren, bedoeld in artikel 7 der Stoomwet, laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 11 Februari 1907 (*Staatsblad* n°. 48), nader te wijzigen en aan te vullen;

Gelet op artikel 15 der Stoomwet (wet van 15 April 1896, *Staatsblad* n°. 69, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 22 Juni 1914, *Staatsblad* n°. 263);

Den Raad van State gehoord (advies van 20 October 1914, n°. 32);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 9 Februari 1915, n°. 319 S, Afdeling Arbeid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

Het Koninklijk besluit van 14 Januari 1897 (*Staatsblad* n°. 45), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 11 Februari 1907 (*Staatsblad* n°. 48), wordt nader gewijzigd en aangevuld als volgt:

I. In het eerste lid van artikel 3 wordt in plaats van „artikel 48 van het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163)” gelezen: „artikel 84 van het Stoombesluit 1915”.

Na het tweede lid wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende:

Voor den tijd van ziekte, verlof, afwezigheid buiten het district of ontstentenis van het districtshoofd treedt als zoodanig op een door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel met inachtneming van artikel 84, derde lid, van het Stoombesluit 1915 aangewezen ambtenaar.

II. In den eersten zin van artikel 11 wordt na de komma achter het woord „stoomtoestellen” ingevoegd: „voor het in werking brengen waarvan eene akte van vergunning is vereischt.”.

III. In het eerste lid van artikel 12 wordt na het woord „stoomtoestellen” en in het tweede lid na het woord „stoomtoestel” ingevoegd: „, voor het in werking brengen waarvan eene akte van vergunning is vereischt.”.

In het derde lid van dit artikel wordt in plaats van „Koninklijk besluit van 19 October 1896 (Staatsblad n°. 163)” gelezen: „Stoombesluit 1915”.

IV. In het eerste lid van artikel 14 wordt in plaats van „bedoeld in artikel 8 van het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (Staatsblad n°. 163)” gelezen: „bedoeld in artikel 7 van het Stoombesluit 1915”.

Het tweede lid van genoemd artikel wordt gelezen als volgt:

„De bovenbedoelde manometers worden door hen ter verificatie opgezonden naar een door den Minister aangewezen inrichting, ten minste eenmaal 's jaars en voorts telkens na het voorkomen van omstandigheden, die foutieve aanwijzing doen vermoeden of kunnen veroorzaken”.

V. In het eerste lid van artikel 15 wordt in plaats van „in een der vakken van de in de artt. 11 en 69 van het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (Staatsblad n°. 163) bedoelde aanteekeninglijst, welke bij het stoomtoestel behoort” gelezen: „in het boek, waarin de akte van vergunning is vervat, of indien deze vóór het in werking treden van het Stoombesluit 1915 is uitgereikt, in een der vakken van de aanteekeninglijst, welke bij de akte behoort”.

Het derde lid van artikel 15 wordt gelezen als volgt:

„Alvorens eene aanteekening in het boek, waarin de akte van vergunning is vervat of op eene aanteekeninglijst te stellen, overtuigen zich de daarmede belaste ambtenaren, of het stuk behoort bij het stoomtoestel, waarop de aanteekening betrekking moet hebben”.

VI. In artikel 16 wordt in plaats van „Koninklijk besluit van 19 October 1896 (Staatsblad n°. 163)” gelezen: „Stoombesluit 1915”.

VII. In artikel 21 wordt in plaats van „art. 3 van het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (Staatsblad n°. 163) het onderzoek en de beproeving van een stoomketel” gelezen: „artikel 8 of 65 van het Stoombesluit 1915 het onderzoek en de beproeving van een stoomtoestel of eene proefneming met materiaal”.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid

en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 13den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 23 Febr. 1915.)

13 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van kaliumzouten en van magnesiumzouten. S. 88.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van kaliumzouten en van magnesiumzouten te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 10 Februari 1913, Kabinet, Litt. I¹⁶;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Februari 1915, n°. 5);

Gezien het nader rapport van Onze voor-
noemde Ministers van 12 Februari 1915,
Kabinet, Litt. R¹⁷;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van kaliumzouten en van magnesiumzouten is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behoudens Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 13den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 13 Febr. 1915.)

13 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van breimachinaalden. S. 89.
(Tekst als S. 88.)

13 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van Toluol. S. 90.
(Tekst als S. 88.)

13 Februari 1915 WET, tot vaststelling van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 91.

Bij deze wet wordt het VIde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1913, betreffende het *Departement van Marine*, vastgesteld, zooals hierna verkort volgt: Iste Afd. Militaire uitgaven.

Actieve zeemacht.

1 ^e Onderafd. Kosten van beheer en administratie	f 532,094.—
2 ^e Onderafd. Materieel der zeemacht en van 's Rijks maritieme etablissementen en inrichtingen	„ 6,740,981.—
3 ^e Onderafd. Personeel der zeemacht	„ 5,677,119.—
4 ^e Onderafd. Militaire Hydrographie	„ 30,035.—
5 ^e Onderafd. Pensioenen, onderstandden, wachtgeldden, enz. „	3,401,036.—
	f 16,381,265.—

IIde Afd. Niet-militaire uitgaven. Loodswezen, beëtonning, bekakening, verlichting en hydrographie.

1 ^e Onderafd. Loodswezen, beëtonning, bekakening en verlichting.	f 3,311,972.—
2 ^e Onderafd. Hydrographie . „	55,454.—
3 ^e Onderafd. Pensioenen, onderstandden, wachtgeldden, enz. „	357,203.—
	f 3,724,629.—

IIIde Afd. Onvoorziene uitgaven. f 60,000.—
Totaal van het VIde hoofdst. f 20,165,894.—

13 Februari 1915. WET, tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het „Fonds ter verbetering van de Kustverdediging”, dienst 1915. S. 92.

De begrooting wordt vastgesteld op een bedrag van f 1,077,525.—

13 Februari 1915. WET, tot vaststelling van de begrooting van uitgaven, ten behoeve van de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1915. S. 93.

De begrooting wordt vastgesteld tot een bedrag van f 167,700.—

13 Februari 1915. WET, tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen voor het dienstjaar 1915. S. 94.

De begrooting wordt in ontvangst en uitgaaf vastgesteld op f 2,915,215.—

1915.

13 Februari 1915. WET, houdende vaststelling van het achtste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 95.

Bij deze wet wordt het VIIIste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1915, betreffende het *Departement van Oorlog*, vastgesteld, zooals hierna verkort volgt: Afd.

1. Kosten van het Departement. f	325,130
2. Bezoldiging van het personeel der staven van het leger.	„ 292,025
3. Bezoldiging van het personeel der militaire administratie	„ 342,083
4. Bezoldiging van het personeel der verschillende wapens en der landweer	„ 10,166,579
5. Kosten van voeding van onderofficieren en soldaten	„ 2,339,850
6. Kosten van kleding en uitrusting van onderofficieren en soldaten en van ledergoed	„ 2,720,711
7. Kosten van huisvesting, stalling, nachtligging en reiniging. „	632,400
8. Aanschaffing, voeding en verzorging van paarden en trekhonden	„ 2,020,490
9. Studiën, onderwijs en oefeningen	„ 502,818
10. Administratiekosten	„ 177,281
11. Verschillende uitgaven bij de staven en diensten en de wapenkorpsen	„ 426,200
12. Geneeskundige dienst	„ 1,144,595
13. Inrichtingen van onderwijs. „	949,192
14. Centrale magazijnen van militaire kleding en uitrusting en militaire verplegingsinrichtingen; aanschaffing en onderhoud van kampementsgoederen, velduitrusting en voertuigen voor den verplegingsdienst te velde	„ 722,000
15. Materieel der artillerie, zoodanige practische oefeningen en proeven bij het wapen der artillerie	„ 3,221,766
16. Militaire verkenningen en Topographische Inrichting	„ 129,954
17. Dienst der Genie.	„ 886,140
18. Kosten van verplaatsing van personen en goederen	„ 319,620
19. Subsidiën, gratificatiën en verdere uitgaven van bijzonderen aard	„ 128,700
20. Nonactiviteits-traktementen, pensioenen en daartoe betrek-	

kelijke uitgaven, lijfrenten, toelagen en wachtgelden . . . f	3,953,004
21. Wapen der marechaussee . . . „	510,738
22. Buitengewone uitgaven . . . „	898,700
23. Onvoorziene uitgaven . . . „	50,000
24. Voltooiing van het vestingstelsel	<i>Memorie.</i>
25. Verbetering van de kustverdediging „	600,000
26. Begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der artillerie-inrichtingen	<i>Memorie.</i>
Totaal van het VIII ^e hoofdst. f	33,459,976

13 Februari 1915. BESLUIT, tot aanwijzing overeenkomstig artikel 157 der hoogeronderwijswet, van het Christelijk gymnasium te 's-Gravenhage, der vereeniging voor christelijk voorbereidend universitair onderwijs, gevestigd te Utrecht. S. 96.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 16 Januari 1915, n°. 402/3, afdeling Onderwijs;

Gelet op artikel 157 der Hooger-onderwijswet; Gezien Ons besluit van 5 Februari 1909 (*Staatsblad* n°. 23);

Den Raad van State gehoord, advies van 2 Februari 1915, n°. 15;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornomden Minister van 9 Februari 1915, n°. 1567, afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het Christelijk gymnasium te 's Gravenhage, der vereeniging voor Christelijk voorbereidend universitair onderwijs, gevestigd te Utrecht, met ingang van 16 Februari 1915 voor een tijdvak van zes jaren aan te wijzen als bevoegd om, met inachtneming der desbetreffende wettelijke voorschriften, aan zijne leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in artikel 11 der hooger-onderwijswet vermeld, wordt gelijkgesteld.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 13den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 2 Maart 1915.)

16 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van gras- en klaverzaden. S. 97.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van gras- en klaverzaden te verbieden;

Gezien de wet van 8 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 11 Februari 1915, Kabinet, Litt. G¹⁷;

Den Raad van State gehoord (advies van 18 Februari 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornomde Ministers van 15 Februari 1915, Kabinet, Litt. F¹⁹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van gras- en klaverzaden is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 16den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 16 Febr. 1915.)

16 Februari 1915. MISSIVE van den Minister van Financiën aan de Commissarissen der Koningin betreffende uitvoering van de pensioenwet voor de gemeenteamtbanen 1913 en de weduwenwet voor de gemeenteamtbanen 1913.

Bij deze missive wordt medegedeeld, dat het wenschelijk is gebleken, in het bij brief van den Minister van Financiën van 15 Mei 1914 gezonden model voor de inrichting van de in dien brief bedoelde lijsten wijziging te brengen.

Het nieuw vastgesteld model luidt als volgt.

STORTINGEN door bovengenoemde gemeente ten behoeve van het Pensioenfonds voor de gemeenteamttenaren, met vermelding der veersartikelen, krachtens welke deze moeten geschieden.

INGEVLGGE DE WEDUWENWET VOOR DE GEMEENTEAAMTENAREN 1913.					
Art. 40 (bijdragen voor ambtenaars-pensioen).	Art. 43 (inkoop van tijdelijke diensten).	Art. 48 (terugstorting van vroeger gerestitueerde bijdragen).	Art. 68 en 64 (inkoop van vroeger gerestitueerde diensten).	Art. 68 (jaarlijkse vergoeding van uitgekuerde ambtenaars-pensioenen).	Totaal-bedrag der door den Betaalmeester af te geven quitantie van storting.
f	f	f	f	f	f
STORTING VAN DATUM					

INGEVLGGE DE WEDUWENWET VOOR DE GEMEENTEAAMTENAREN 1913.					
Art. 27 <i>1e lid a</i> (bijdragen voor weduwen en weezen-pensioen).	Art. 35 <i>2e lid</i> (terugstorting van vroeger gerestitueerde bijdragen).	Totaal-bedrag der door den Betaalmeester af te geven quitantie van storting.			
f	f	f			

17 Februari 1915. WET, houdende regeling van de inkomsten en uitgaven van de Posterijen, Telegrafie en Telefonie voor het dienstjaar 1915 en van de afschrijvingen en de uitkeeringen aan 's Rijks middelen, ingevolge de wet van den 31sten December 1913 (*Staatsblad* n°. 464). S. 98.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge de wet van den 16den Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 85) in verband met de wet van den 31sten December 1913 (*Staatsblad* n°. 464) eene afzonderlijke begrooting van inkomsten en uitgaven voor de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor het jaar 1915 bij de wet behoort te worden vastgesteld en voorts bij deze wet voor een tijdvak van vijf jaren behooren te worden geregeld de afschrijvingen voor de verschillende categorieën van bezittingen alsmede eenige uitkeeringen aan 's Rijks Middelen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De begrooting van inkomsten en uitgaven voor de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie wordt voor den dienst van 1915 vastgesteld als is aangegeven op den bij deze wet behoorenden staat.

2. Op alle artikelen, behalve 5, 15, 26, 33, 34 en 43, kan uit elk artikel worden af- en overgeschreven.

Voorts kan worden overgeschreven tusschen de artikelen 5, 15 en 26 alsmede tusschen de artikelen 33 en 34.

3. De tot het dienstjaar 1915 behoorende uitgaven, welke hare omschrijving niet vinden in enig artikel der begrooting en moeten dienen ter voorziening in behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen, worden aangewezen op artikel 43.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

4. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt telken jare eene rente van 3,75 ten honderd van de kapitalen, welke op 1 Januari van dat jaar uit 's Rijks schatkist verstrekt en nog niet terugbetaald zijn, aan 's Rijks Middelen uitgekeerd.

5. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt telken jare van de aanschaffingswaarde der bezittingen zooveel ten honderd afgeschreven als hieronder is aangegeven:

voor steenen gebouwen (zonder den grond, waarop die gebouwen zijn gesticht of welke bij die gebouwen behoort) 3 ten honderd van de kosten van stichting;

voor houten gebouwen alsmede voor ge-

bouwen en localiteiten op de stationsemplementen (eveneens zonder den grond) 4 ten honderd van de kosten van stichting;

voor meubels, wagens, karren en postbussen 10 ten honderd van den aanschaffingsprijs;

voor telegraaf- en telefoonlijnen 1 tot 3 ten honderd van de aanlegkosten;

voor rechtstreeksche telefoonaansluitingen 8 ten honderd van de aanlegkosten;

voor telegraaf toestellen 5 ten honderd van den aanschaffingsprijs;

voor telefoontoestellen 8 ten honderd van den aanschaffingsprijs;

voor radiotelegrafische inrichtingen 12,5 ten honderd van den aanschaffingsprijs;

voor de overige technische kantoorinrichtingen 10 ten honderd van de boekwaarde;

voor de lokale Rijkstelefoonnetten 4 tot 8 ten honderd van de aanlegkosten.

6. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt telken jare 5,44 ten honderd van de som der genoten inkomsten, geldende voor de berekening van de pensioenen der ambtenaren, aan 's Rijks Middelen uitgekeerd.

7. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt telken jare 0,05 ten honderd der waarde van de gebouwde eigendommen en van de voor verzekering in aanmerking komende roerende goederen als premie voor de door den Staat te dragen risico van brand aan 's Rijks Middelen uitgekeerd.

8. Overschotten op de artikelen 2, 10, 18, 19, 21 en 29 der begrooting van uitgaven kunnen worden toegevoegd aan de credieten, welke bij de begrooting voor het dienstjaar 1916 zullen worden toegestaan.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 17den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(Uitgeg. 4 Maart 1915.)

De begrooting wordt in ontvangst en uitgaaf vastgesteld op f 28,532,831.—.

17 Februari 1915. WET, tot regeling van de inkomsten en uitgaven van het Staatsvisschershavenbedrijf te IJmuiden voor het dienstjaar 1915 en regeling van de afschrijvingen en uitkeeringen aan 's Rijks middelen ten laste van dat bedrijf. S. 99.

WIJ WILHELMINA, ENZ., doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge de wet van 16 Februari 1912 (Staatsblad n°. 85), in verband met de wet van 22 Juni 1914 (Staatsblad n°. 266), eene afzonder-

lijke begrooting van inkomsten en uitgaven voor het Staatsvisschershavenbedrijf te IJmuiden voor het dienstjaar 1915 bij de wet behoort te worden vastgesteld en voorts bij de wet voor een tijdvak van vijf jaren behooren te worden geregeld de afschrijvingen voor de verschillende categorieën van bezittingen alsmede eenige uitkeeringen aan 's Rijks middelen ten laste van dat bedrijf;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De begrooting van inkomsten en uitgaven voor het Staatsvisschershavenbedrijf te IJmuiden wordt voor den dienst van 1915 vastgesteld als is aangegeven op den bij deze wet behorenden staat n^o. I.

2. Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der artikelen 2, 3, 4, 6, 8 en 10 der bij artikel 1 dezer wet vastgestelde begrooting van uitgaven, ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtname van het voorschrift van het 2de lid van artikel 24 der wet van 5 October 1841 (Staatsblad n°. 40) door overschrijving uit artikel 11 der begrooting worden aangevuld.

Uit dit artikel kan mede worden overgeschreven op de artikelen 5, 7, 9 en 12.

Op gelijke wijze kunnen zoo noodig de artikelen 7, 9 en 12 door overschrijving uit de artikelen 1 tot en met 4, 6, 8 en 10 der begrooting worden aangevuld.

3. Op artikel 11 der bij artikel 1 dezer wet vastgestelde begrooting van uitgaven, worden aangewezen de tct het dienstjaar 1915 behorende uitgaven, het Staatsvisschershavenbedrijf te IJmuiden betreffende, die hare omschrijving niet vinden in een der andere artikelen dier begrooting en moeten dienen ter voorziening in behoeften, die in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen.

Die uitgaven worden, voor elke soort afzonderlijk, in de rekening gebracht en omschreven.

4. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt telken jare 3,75 ten honderd van de kapitalen welke op 1 Januari van dat jaar uit 's Rijks schatkist aan het Staatsvisschershavenbedrijf te IJmuiden verstrekt en nog niet terugbetaald zijn, door dat bedrijf aan 's Rijks middelen uitgekeerd.

5. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt telken jare van de aanschaffingswaarde der bezittingen van het bedrijf zooveel ten honderd afgeschreven, als in den bij deze wet behorenden Staat n°. II is aangegeven.

6. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt telken jare 5,44 ten honderd der ten laste van het bedrijf gebrachte bezoldigingen, wel-

ker genot aanspraak geeft op pensioen, aan 's Rijks middelen uitgekeerd.

7. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt telken jaren 0,05 ten honderd der waarde van de gebouwde eigendommen en van de voor verzekering in aanmerking komende roerende goederen als premie voor het door den Staat te dragen risico van brand, door het bedrijf aan 's Rijks middelen uitgekeerd.

8. Overschotten op artikel 10 der begrooting van uitgaven kunnen met inachtneming van artikel 17 der wet van 16 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 85) worden toegevoegd aan het krediet, hetwelk bij de begrooting voor het dienstjaar 1916 zal worden toegestaan.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 17den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg. 26 Febr. 1915.*)

De begrooting wordt in ontvangst en uitgaaf vastgesteld op f 793,000.

17 Februari 1915. WET, tot vaststelling van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 100.

Bij deze wet wordt het IXde hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1915, betreffende het *Departement van Waterstaat*, vastgesteld, zooals hierna verkort volgt:

Afd.

1. Kosten van het Departement	f	196,050.—
2. Waterstaat	„	13,884,888.25 ^s
3. Spoorwegen	„	2,816,625.—
4. Pensioenen, wachtgeld, gratificatiën enz.	„	341,000.—
5. Onvoorziene behoeften	„	40,000.—
6. Posterijen, Telegrafie en Telefonie	„	1,158,629.—

Totaal v. h. IXde hoofdst. f 18,437,192.25^s

17 Februari 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der ontgeining ten behoeve van uitbreiding van het stations-emplacement *Bergen op Zoom*. S. 101.

17 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van afval van vlas, geschikt voor de werkgarensponnerijen. S. 102.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van afval van vlas,

geschikt voor de werkgarensponnerijen te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 15 Februari 1915, Kabinet, Litt. R¹⁸;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Februari 1915, n°. 65;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 17 Februari 1915, Kabinet, La. W¹⁹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van afval van vlas, geschikt voor de werkgarensponnerijen is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's Gravenhage, den 17den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg. 17 Febr. 1915.*)

17 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van motorrijwielen en onderdeelen van motorrijwielen. S. 103.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van motorrijwielen en onderdeelen van motorrijwielen te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 16 Februari 1915, Kabinet, Litt. P¹⁹;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Februari 1915, n°. 68;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 17 Februari 1915, Kabinet, Litt. K¹⁹;

Hebben goedgevonden en verstaan onder

intrekking van Ons besluit van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 364) te bepalen :

Eenig artikel.

De uitvoer van motorrijwielen en onderdeelen van motorrijwielen is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbot tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 17den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTUMA.

(*Uitgeg.* 17 Febr. 1915.)

17 Februari 1915. BESLUIT, betreffende het in Europa blijven van Oost-Indische ambtenaren.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën, van 30 Januari 1915, afdeling D, n°. 7;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 Februari 1915, n°. 32);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 15 Februari 1915, afdeling D, n°. 55;

Hebben goedgevonden en verstaan :
te bepalen als volgt :

Art. 1. Onze Minister van Koloniën kan aan Oost-Indische ambtenaren, die zich met verlof wegens ziekte of langdurigen dienst in Europa bevinden, vergunnen om na afloop van hun verlof en, voor zooveel betreft de ambtenaren die met verlof zijn wegens ziekte, na geschikt te zijn bevonden om den dienst in Nederlandsch-Indië te gaan hervatten, in Europa te blijven in afwachting van gelegenheid tot herplaatsing in Indië.

2. De ambtenaren aan wie de in artikel 1 bedoelde vergunning is verleend, genieten gedurende hun verder verblijf in Europa het non-activiteitstraktement, waarop zij bij terugkeer in Indië aanspraak zouden hebben.

3. De tijd door ambtenaren krachtens de in artikel 1 bedoelde vergunning in Europa doorgebracht, komt voor de berekening van het

pensioen voor de helft in aanmerking, tot een maximum van één jaar.

4. Met betrekking tot de aanspraken op overtocht naar Nederlandsch-Indië worden de in dit besluit bedoelde ambtenaren gelijkgesteld met ambtenaren met verlof.

5. De uit dit besluit voortvloeiende uitgaven worden gekweten ten laste van het eerste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, 17 Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

18 Februari 1915. WET, tot vaststelling van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 104.

Bij deze wet wordt het Xde hoofdstuk der begrooting van de Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1915, betreffende het *Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel*, vastgesteld, zooals hierna verkort volgt :
Afd.

1. Kosten van het Departement	f 221,978.50
2. Landbouw	3,692,075.34 ⁵
3. Nijverheid	11,255,028.50
4. Handel	460,090.—
5. Arbeid	501,425.—
6. Pensioenen, wachtgeld, gratificatiën, schadeloosstellingen en toelagen, (met uitzondering van die, welke komen ten laste van het Staatsmijnbedrijf)	87,377.—
7. Onvoorzien behoeften	50,000.—

Totaal v. h. Xde hoofdst. f 16,267,974.34⁵

18 Februari 1915. WET, tot definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Suriname* voor het dienstjaar 1915. S. 105.

Bij deze wet wordt de koloniale huishoudelijke begrooting van *Suriname* voor het dienstjaar 1915, voor zooveel de uitgaven betreft, definitief vastgesteld, zooals hierna verkort volgt :
Afd.

1. Gouvernementssecretarie, Koloniale Staten en algemeene dienst	f 180,015
2. Justitie en politie	412,890

3. Schutterij te Paramaribo . . . f	6,935
4. Administratie van financiën . . . „	4,150,960
5. Immigratie en kolonisatie . . . „	79,370
6. Eeredienst, onderwijs en armenzorg „	598,913
7. Departement van den landbouw „	93,640
8. Burgerlijke geneeskundige dienst „	344,614
9. Departement van openbare werken en verkeer „	1,034,672
10. Brandweer „	14,263
11. Pensioenen, wachtgelden, onderstanden en toelage, zoomede uitgaven voor de waarneming van tijdelijk opengevallen betrekkingen enz. „	304,500
12. Onvoorziene uitgaven „	50,000
	f 7,270,772

Artt. 2 en 3 handelen over af- en overschrijving van- en betaling uit de onvoorziene uitgaven.

Bij art. 4 worden tot goedmaking der uitgaven aangewezen:

- A. Directe en indirecte belastingen.
- B. Inkomsten van onderscheiden aard.
- C. Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling van de koloniale geldmiddelen.

18 Februari 1915. WET, tot, definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Curaçao* voor het dienstjaar 1915. S. 106.

Bij deze wet wordt de koloniale huishoudelijke begrooting van *Curaçao* voor het dienstjaar 1915, voor zoover de uitgaven betreft, definitief vastgesteld, zooals hierna verkort volgt:

A f d. C u r a ç a o.	
1. Gewestelijk bestuur . . . f	64,198
2. Justitie en politie . . . „	51,203
3. Geldelijk beheer „	69,360
4. Eeredienst en onderwijs „	123,358
5. Plaatselijke kosten . . . „	128,697
6. Openbare werken . . . „	149,882
Totaal v/h eiland Curaçao ——— f	586,698
A f d. A r u b a.	
1. Gewestelijk bestuur . . . f	6,027
2. Justitie en politie . . . „	2,865
3. Geldelijk beheer „	8,369
4. Eeredienst en onderwijs „	19,717
5. Plaatselijke kosten . . . „	15,060
6. Openbare werken . . . „	33,440
Totaal v/h eiland Aruba ——— f	85,478
A f d. B o n a i r e.	
1. Gewestelijk bestuur . . . f	5,697

2. Justitie en politie . . . f	2,465
3. Geldelijk beheer „	7,495
4. Eeredienst en onderwijs „	14,925
5. Plaatselijke kosten . . . „	7,240
6. Openbare werken . . . „	8,650
Totaal v/h eiland Bonaire ——— f	46,472
A f d. S t. M a r t i n. (Nederl. gedeelte.)	
1. Gewestelijk bestuur . . . f	6,290
2. Justitie en politie . . . „	4,490
3. Geldelijk beheer „	6,730
4. Eeredienst en onderwijs „	17,155
5. Plaatselijke kosten . . . „	8,910
6. Openbare werken . . . „	4,550
Tot. v/h eil. St. Martin (N. G.) ——— f	48,125

A f d. S t. E u s t a t i u s.	
1. Gewestelijk bestuur . . . f	4,635
2. Justitie en politie . . . „	3,100
3. Geldelijk beheer „	3,765
4. Eeredienst en onderwijs „	9,485
5. Plaatselijke kosten . . . „	19,725
6. Openbare werken . . . „	2,700
Tot. v/h eil. St. Eustatius ——— f	43,410
A f d. S a b a.	
1. Gewestelijk bestuur . . . f	3,345
2. Justitie en politie . . . „	840
3. Geldelijk beheer „	2,725
4. Eeredienst en onderwijs „	11,364
5. Plaatselijke kosten . . . „	4,303
6. Openbare werken . . . „	1,750
Totaal v/h eiland Saba. ——— f	24,327

A f d. G e h e e l e K o l o n i e.	
1. Gewestelijk bestuur . . . f	22,500
2. Politie „	40,000
3. Plaatselijke kosten . . . „	33,300
4. Pensioenen, wachtgelden, onderstanden en andere uitgaven van algemeen aard . . . „	191,483
5. Onvoorziene uitgaven . . „	20,000
Totaal f	307,283

O V E R Z I C H T. = = = = =	
Curaçao f	586,698
Aruba „	85,478
Bonaire „	46,472
St. Martin (Ned. gedeelte) „	48,125
St. Eustatius „	43,410
Saba „	24,327
	f 834,510
Geheele kolonie „	307,283
	f 1,141,793

Artt. 2 en 3 handelen over af- of overschrijvingen van- en betaling uit de onvoorziene uitgaven.

Bij art. 4 worden tot goedmaking van de uitgaven aangewezen:

A. Belastingen.

B. Inkomsten van onderscheiden aard.

Bijdrage uit 's Rijks schatkist tot aanvulling der koloniale middelen.

18 Februari 1915. BESLUIT, betreffende militiedistricten. S. 107.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 8 Februari 1915, n°. 10608, afdeling Binnenlandsch Bestuur en van Onzen Minister van Oorlog van 16 Februari 1915, afdeling Dienstplicht, n°. 225 M.;

Overwegende, dat de noodzakelijkheid is gebleken de indeeling van de provincie Zuidholland in militiedistricten te wijzigen;

Gezien artikel 38 der Militiewet;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In den staat litt. A, behoorende bij Ons besluit van 9 April 1912 (*Staatsblad* n°. 142), zooals dit besluit luidt ingevolge Ons besluit van 17 April 1914 (*Staatsblad* n°. 180), wordt het gedeelte, betrekking hebbende op de provincie Zuidholland, vervangen door het volgende:

PROVINCIE ZUIDHOLLAND.

Onder het *eerste* district, hoofdplaats 's Gravenhage, behooren de gemeenten: Bergschenhoek. Delft. 's Gravenhage. 's Gravenzande. Hillegerberg. Hof van Delft. Kethel. Lier (de). Loosduinen. Maasland. Maassluis. Monster. Naaldwijk. Overschie. Rijswijk. Schiebroek. Schiedam. Schipluiden. Vlaardingen. Vlaardinger-Ambacht. Voorburg. Wassenaar. Wateringen.

Onder het *tweede* district, hoofdplaats Rotterdam, behooren de gemeenten: Hoek van Holland. Rotterdam.

Onder het *derde* district, hoofdplaats Leiden, behooren de gemeenten: Aar (Ter). Aarlanderveen. Alkemade. Alphen. Ammerstol. Barwoutswaarder. Benthuizen. Bergambacht. Berkel. Berkenwoude. Bleiswijk. Bodegraven. Boskoop. Capelle aan den IJssel. Gouda. Gouderak. Haastrecht. Hazerswoude. Hekendorp. Hillegom. Katwijk. Koudekerke. Krimpen a/d IJssel. Krimpen a/d Lek. Lange Ruige Weide. Leiden. Leiderdorp. Leimuiden. Lekkerkerk. Lisse. Moerkapelle. Moordrecht. Nieuwerkerk a/d IJssel. Nieuwkoop. Nieuwveen. Noordwijk. Noordwijkerhout. Nootdorp. Oegstgeest. Oudewater. Ouderkerk a/d IJssel. Oudshoorn. Papekop. Pijnacker. Reeuwijk.

Rietveld. Rijnsaterwoude. Rijnsburg. Sassenheim. Schoonhoven. Stolwijk. Stompwijk. Valkenburg. Veur. Vlist. Voorhout. Voorshoten. Vrijenban. Waarder. Waddinxveen. Warmond. Woerden. Woubrugge. Zegwaard. Zevenhoven. Zevenhuizen. Zoetermeer. Zoeterwoude. Zwammerdam.

Onder het *vierde* district, hoofdplaats Dordrecht, behooren de gemeenten: Abbenbroek. Alblas (Oud). Alblasserdam. Ameide. Arkel. Asperen. Barendrecht. Beijerland (Nieuw). Beijerland (Oud). Beijerland (Zuid). Bleskensgraaf. Bommel (den). Brandwijk. Brielle. Dirksland. Dordrecht. Dubbeldam. Everdingen. Geervliet. Giessendam. Giessen-Nieuwkerk. Goedereede. Gorinchem. Goudriaan. Goudswaard. 's Gravendeel. Groot-Ammers. Hagestein. Hardinxveld. Heenvliet. Heerjansdam. Hei- en Boecip. Heinoord. Hekelingen. Hellevoetsluis. Helvoet (Nieuw). Hendrik-Ido-Ambacht. Herkingen. Heukelum. Hoogblokland. Hoogvliet. Hoornaar. IJsselmonde. Kedicchem. Klaaswaal. Langerak. Leerbroek. Leerdam. Lekkerland (Nieuw). Lexmond. Maasdam. Meerkerk. Melissant. Middelharnis. Mijnsheerenland. Molenaarsgraaf. Nieuwenhoorn. Nieuwland. Nieuwpoort. Noordeloos. Numansdorp. Ooltgensplaat. Oostvoorne. Otterland. Ouddorp. Oudenhoorn. Pependrecht. Pernis. Peursum. Piershil. Poortugaal. Puttershoek. Rhoon. Ridderkerk. Rockanje. Rozenburg. Schelluinen. Schoonrewoerd. Sliedrecht. Sommelsdijk. Spijkenisse. Stad a/t Haringvliet. Stellingdam. Streefkerk. Strijen. Tienhoven. Tonge (Nieuwe). Tonge (Oude). Vianen. Vierpolders. Westmaas. Wijngaarden. Zuidland. Zwartewaal. Zwijndrecht.

2. Dit besluit treedt in werking op 1 Maart 1915.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst. 's-Gravenhage, den 18den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Min. v. Staat, Min. v. Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(*Uitgeg. 5 Maart 1915.*)

18 Februari 1915. BESLUIT, betreffende keuringsraden. S. 108.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 8 Februari 1915, n°. 10608, afdeling Binnen-

landsch Bestuur en van Onzen Minister van Oorlog van 16 Februari 1915, afdeling Dienstplicht, n°. 225 M.;

Overwegende, dat de noodzakelijkheid is gebleken de indeeling van de militiedistricten der provincie Zuidholland in keuringsraden te wijzigen;

Gezien artikel 38 der Militiewet;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In den staat litt. B, behoorende bij Ons besluit van 9 April 1912 (*Staatsblad* n°. 143), zooals dit besluit luidt ingevolge Ons besluit van 17 April 1914 (*Staatsblad* n°. 181), wordt het gedeelte, betrekking hebbende op de provincie Zuidholland, vervangen door het volgende:

PROVINCIE ZUIDHOLLAND.

Onder het *eerste* district behooren *twee* keuringsraden, de *eerste* voor: 's-Gravenhage (voor zooveel betreft de ingeschrevenen, die op het alphabetisch register zijn vermeld onder de letters van A tot en met de letter, onder welke de helft van het aantal ingeschrevenen in het geheele district wordt bereikt).

De *tweede* voor: 's-Gravenhage (overige ingeschrevenen). Bergschenhoek. Delft. 's Gravenzande. Hilligersberg. Hof van Delft. Kethel. Lier (de). Loosduinen. Maasland. Maassluis. Monster. Naaldwijk. Ovérschie. Rijswijk. Schiebroek. Schiedam. Schipluiden. Vlaardingen. Vlaardinger-Ambacht. Voorburg. Wassenaar. Wateringen.

Onder het *tweede* district behooren *twee* keuringsraden, de *eerste* voor: Rotterdam (voor zooveel betreft de ingeschrevenen, die op het alphabetisch register zijn vermeld onder de letters van A tot en met de letter, onder welke de helft van het getal ingeschrevenen in het geheele district wordt bereikt).

De *tweede* voor: Rotterdam (overige ingeschrevenen). Hoek van Holland.

Onder het *derde* district behooren *twee* keuringsraden, de *eerste* voor: Aar (Ter). Aarlanderveen. Alkemade. Alphen. Hazerswoude. Hillegom. Koudekerk. Leiden. Leiderdorp. Leimuiden. Lisse. Nieuwkoop. Nieuwveen. Oegstgeest. Oudshoorn. Rijnsaterwoude. Sasenheim. Voorhout. Warmond. Woubrugge. Zevenhoven. Zoeterwoude.

De *tweede* voor: Ammerstol. Barwoutswaarder. Benthuizen. Bergambacht. Berkel. Berkenwoude. Bleiswijk. Bodegraven. Boskoop. Capelle a/d IJssel. Gouda. Gouderak. Haastrecht. Hekendorp. Katwijk. Krimpen a/d IJssel.

Krimpen a/d Lek. Lange Ruige Weide. Lekkerkerk. Moerkapelle. Moordrecht. Nieuwerkerk a/d IJssel. Noordwijk. Noordwijkerhout. Nootdorp. Oudewater. Ouderkerk a/d IJssel. Papekop. Pijnacker. Reeuwijk. Rietveld. Rijnsburg. Schoonhoven. Stolwijk. Stompwijk. Valkenburg. Veur. Vlist. Voorschoten. Vrijenban. Waarder. Waddinxveen. Woerden. Zegwaard. Zevenhuizen. Zoetermeer. Zwammerdam.

Onder het *vierde* district behooren *twee* keuringsraden, de *eerste* voor: Abbenbroek. Beijerland (Nieuw). Beijerland (Oud). Beijerland (Zuid). Bommel (den). Brielle. Dirksland. Dordrecht. Dubbeldam. Geervliet. Goedereede. Goudswaard. 's Gravendeel. Heenvliet. Heinenoord. Hekelingen. Hellevoetsluis. Helvoet (Nieuw). Herkingen. Hoogvliet. IJsselmonde. Klaaswaal. Maasdam. Melissant. Middelharnis. Mijsheerenland. Nieuwenhoorn. Numansdorp. Ooltgensplaat. Oostvoorne. Ouddorp. Oudenoorn. Pernis. Piershil. Poortugaal. Puttershoek. Rhoon. Rockanje. Rozenburg. Sommelsdijk. Spijkenisse. Stad a/t Haringvliet. Stelendam. Strijen. Tonge (Nieuwe). Tonge (Oude). Vierpolders. Westmaas. Zuidland. Zwartewaal.

De *tweede* voor: Alblas (Oud). Alblasserdam. Ameide. Arkel. Asperen. Barendrecht. Bleskensgraaf. Brandwijk. Everdingen. Giessendam. Giessen-Nieuwerkerk. Gorinchem. Goudriaan. Groot-Ammers. Hagestein. Hardinxveld. Heerjansdam. Hei- en Boeicop. Hendrik-Ido-Ambacht. Heukelum. Hoogblokland. Hoornaar. Kedichem. Langerak. Leerbroek. Leerdam. Lekkerland (Nieuw). Lexmond. Meerkerk. Molenaarsgraaf. Nieuwland. Nieuwpoort. Noordeloos. Ottoland. Papendrecht. Peursum. Ridderkerk. Schelluinen. Schoonrewoerd. Siedrecht. Streefkerk. Tienhoven. Vianen. Wijnngaarden. Zwijndrecht.

2. Dit besluit treedt in werking op 1 Maart 1915.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 18den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Min. v. Staat, Min v. Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(Uitgeg. 5 Maart 1915.)

18 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van alle rundvleesch. S. 109.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van alle rundvleesch te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 15 Februari 1915, Kabinet Litt. H¹⁹;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Februari 1915, n°. 67);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 17 Februari 1915, Kabinet, Litt. B²⁰;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van alle rundvleesch is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behoudens Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waaraan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's Gravenhage, den 18den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg. 22 Mei 1915.*)

18 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van alle varkensvleesch. S. 110. (Tekst als S. 109.)

18 Februari 1915. WET, houdende vaststelling van het elfde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1915. S. 111.

Bij deze wet wordt het XIde hoofdstuk der begroting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1915, betreffende het *Departement van Koloniën*, vastgesteld, zooals hierna verkort volgt:

Afd.

1. Kosten van het Departement / 469,377.—

2. Uitgaven ten behoeve van de kolonie Suriname, 1,805,099.37

3. Uitgaven ten behoeve van de kolonie Curaçao f 718,117.61

4. Pensioenen van gewezen landsdienaren in de voormalige Nederlandsche bezittingen ter kuste van Guinea. „ 1,501.—

5. Pensioenen, wachtgeld, onderstanden en gratificatiën, alsmede daarmee in verband staande uitgaven „ 51,944.—

6. Subsidie aan en Regeeringstoezicht over de Duitsch-Niederländische Telegraphengesellschaft „ 113,250.—

7. Onvoorziene behoeften. „ 40,000.—

Totaal v. h. XIde hoofdst. f 3,199,288.98

18 Februari 1915. MISSIVE van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Commissarissen der Koningin betreffende opgave van vleeschzendingen naar Rotterdam door Burgemeesters.

Door den Rijkskeurmeester, Directeur van het abattoir te Rotterdam, aan wien het beheer is opgedragen over de huiden en het vleesch, afkomstig van vee, hetwelk als verdacht van mond- en klauwzeer van Rijkswege wordt geslacht, wordt mij medegedeeld, dat de opgave van de Burgemeesters van het afgezonden vleesch in zeer veel gevallen aanmerkelijk verschilt van het door den Rijkskeurmeester ontvangene.

Afgescheiden van het verschil, dat wegens indroging kan ontstaan, worden de afgezonden hoeveelheden dikwijls slechts geschat, waardoor zulke belangrijke afwijkingen in gewicht ontstaan, dat alle controle onmogelijk wordt.

Zoo meldde o. a. een Burgemeester, dat door hem waren afgezonden:

15,500 K.G. rundvleesch, terwijl slechts konden worden uitgewogen 13,155 K.G.

3000 K.G. varkensvleesch, terwijl slechts konden worden uitgewogen 1906 K.G.

1400 K.G. schapenvleesch, terwijl slechts konden worden uitgewogen 1088 K.G.

250 K.G. vet, terwijl slechts konden worden uitgewogen 175 K.G.

Een andere Burgemeester meldde alleen: „Een wagon vleesch afgezonden”, terwijl weer een andere steeds de gewichten in de ruimte aangeeft: c. a. 25,000 K.G., of c. a. 15,000 K.G. vleesch, waaraan dan 2000 K.G. te kort komt.

Het zal U H. E. G. duidelijk zijn, dat ter wille van eene goede controle in deze wijze van kennisgeven verandering moet komen.

Wanneer slechts de aanschrijving werd gevolgd, zouden de opgaven veel beter kunnen zijn; dan zou vleesch van runderen, pinken, kalveren en nuchtere kalveren, uit elkander kunnen worden gehouden en ook de huiden steeds in de klasse kunnen worden gebracht, waarin zij behooren.

In verband nu met het bovenstaande, verzoek ik U H.E.G. beleefd eene aanschrijving tot de Burgemeesters in Uw Gewest te richten, waarin hun wordt verzocht *niet het gewicht van het vleesch, doch het aantal heele, halve of kwartieren* te vermelden, dat wordt afgezonden, met vermelding van de soort (stier, os, koe, pink, vaars, graskalf of nuchterkalf), zooals dit in het advies van den districts-veearts wordt aangegeven, en hetzelfde bericht te geven omtrent de huiden. (W. v. D. B. A.)

19 Februari 1915. BESLUIT, houdende wijziging van het Bijzonder Reglement op den Loodsdienst in het VIdē district (*Monden der Schelde*), vastgesteld bij Koninklijk besluit van 22 Januari 1902 (*Staatsblad* n°. 5) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 24 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 93). S. 112.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op Onze besluiten van 22 Januari 1902 (*Staatsblad* n°. 5), 7 Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 233), 30 Mei 1908 (*Staatsblad* n°. 192) en 24 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 93);

Op de voordracht van Onzen Minister van Marine van 17 Februari 1915, Bureau G, n°. 70;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Krachtens het bepaalde sub 2°, letter a, van Ons besluit van 22 Januari 1902 (*Staatsblad* n°. 5) te wijzigen het bij dat besluit vastgesteld en laatstelijk bij Ons besluit van 24 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 93) gewijzigd Bijzonder Reglement op den Loodsdienst in het VIdē district (*Monden der Schelde*), als:

Art. 1. II a en b. Achter het woord: „reede” in den eersten regel in te voegen: „van Vlissingen of Rammekeens”.

Art. 4. In den laatsten regel achter het woord: „zeilsloepen”, in te voegen: „en motorbooten”.

Onder B. *Standplaats Vlissingen.*

Art. 6. Onder de woorden: „matrozen en roeiers der 1ste en 2de klasse, naar behoefte”, in te voegen: „4 machinisten-motorist”.

Art. 7. In te voegen in den voorlaatsten regel achter het woord: „zeilsloepen”, de

woorden: „en motorbooten”, en den laatsten regel te vervangen door:

„4 kwartiermeesters”

„de noodige roeiers en matrozen”

„4 machinisten-motorist”.

Art. 11. In den eersten regel achter de woorden: „roeier- en zeilsloepen”, in te voegen: „en motorbooten”.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 19den Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
(*Uitgeg.* 6 Maart 1915.)

19 Februari 1915. BESLUIT, houdende beslis-sing, dat een raadsbesluit, waarbij Burg. en Weth. worden gemachtigd om in dat besluit bepaald aangewezen bergruimten onderhands te verhuren op nader in verband met de gebleken behoefte door hen vast te stellen voorwaarden en tegen een bij dat besluit genoemden minimumprijs een binnen de grenzen van art. 179 der Gemeentewet liggende opdracht bevat tot uitvoering van een krachtens art. 138 dier wet den gemeenteraad toekomende functie.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente *Utrecht* tegen het besluit van Gedep. Staten van *Utrecht* van 5 October 1914, n°. 1877, waarbij goedkeuring is onthouden aan het besluit van den Raad der gemeente *Utrecht* van 24 September 1914, strekkende om Burgemeester en Wethouders dier gemeente te machtigen: a. tot het onderhands verhuren van de bergruimten in de twee, ten zijden van de bewaarschool aan het *Paardenveld*, gelegen gebouwen, en in de op de bij het besluit behorende tekening met B aangegeven loods aan personen, die aardappelen ter markt aanvoeren of aldaar koopen, zulks op de nader, in verband met de gebleken behoefte, door Burgemeester en Wethouders vast te stellen voorwaarden en tegen den minimumprijs van f 0.50 per week, f 2.— per maand of f 6.— per drie maanden; b. in deze verder het noodige te verrichten;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 20 Januari 1915, n°. 507;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 12 Februari 1915, n°. 702, afd. Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende: dat Gedep. Staten bij hun voormeld besluit de goedkeuring aan het raadsbesluit hebben onthouden uit overweging dat blijkens Kon. Besluit van 27 September 1913, n°. 44, eene machtiging op Burgemeester en Wethouders tot het onderhands in gebruik geven, van gemeente-eigendommen, in strijd is te achten met de wet;

dat van het besluit van Gedep. Staten de gemeenteraad bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat deze aangelegenheid van zóóveel belang is te achten, dat hij niettegenstaande het Kon. Besluit van 27 September 1913, n°. 44, zich de vrijheid veroorloofd zich tot Ons te wenden met het eerbiedig verzoek nogmaals de vraag te willen overwegen in hoeverre de gemeenteraad bevoegd is te achten bij zijne besluiten omtrent het verhuren of op andere wijze in gebruik geven van gemeenteeigendommen in het belang der gemeente de uitvoering over te laten aan het beleid van Burgemeester en Wethouders; dat toch eene uitdrukkelijke beslissing hieromtrent in een van het besluit van Gedep. Staten afwijkenden zin niet alleen in het onderhavige geval voor de gemeente *Utrecht* van waarde zou zijn, maar haar ook in het algemeen voor bezwaren en geldelijk nadeel zou vrijwaren; dat toch in het geval, waarop het niet goedgekeurde raadsbesluit betrekking heeft, het niet doenlijk was daarin de namen der huurders op te nemen, aangezien die namen vaak eerst bekend worden op de markttag, waarop de gebouwtjes worden verhuurd, en ook niet vooraf kan worden bepaald, of de huurders een volgenden markttag dezelfde personen zullen zijn als degenen, die op een vorigen markttag van die gebouwtjes hebben gebruik gemaakt; dat het in het besproken geval derhalve volstrekt onmogelijk is aan den eisch van vermelding van de namen der huurders in een besluit tot onderhandsche verhuuring te voldoen, tenzij de gemeente haar toevlucht neemt tot het, niet zonder bedenking zijnde, middel om de gebouwtjes telkenmale zonder voorafgaand raadsbesluit en dus ook zonder voorafgaande goedkeuring van Gedep. Staten feitelijk aan marktbezoekers in gebruik te geven en telkenmale daarna dienovereenkomstig een besluit te nemen dat dan slechts rekening zou kunnen houden met een voldongen feit; dat het onderhands verhuren of op andere wijze in gebruik geven van bergruimte op de markt aldus zeer bezwaarlijk zou worden gemaakt, hetgeen tot groot ongerief van de marktbezoekers, daardoor ten nadeele van den bloei der markt en tot geldelijke schade voor

de gemeente zou strekken; dat welreeds bij een vroeger raadsbesluit aan Burgemeester en Wethouders machtiging is verleend om tot eene publiek-ingebruikgeving van de bergplaatsen over te gaan en dat college van die machtiging ook inderdaad reeds gebruik heeft gemaakt, doch dat dit middel, zoowel met het oog op de daarvoor te maken kosten als met het oog op de eischen der markt, bij die gelegenheid juist gebleken is in de practijk voor dit doel niet wel bruikbaar te zijn; dat derhalve het thans door Gedep. Staten niet-goedgekeurde raadsbesluit in de inmiddels opgedane ervaring zijne rechtvaardiging vindt;

dat de behoeften der practijk voorts niet alleen in een geval als het onderhavige, maar ook in andere gevallen voor den gemeenteraad bij zijne besluiten omtrent de verhuuring van gemeente-eigendommen grootere vrijheid vorderen dan hem zou toekomen, indien aan de bepaling van art. 138 der Gemeentewet eene zoo strenge uitlegging gegeven wordt, als door vorenaangehaald Kon. Besluit daaraan gegeven is;

dat bijvoorbeeld het bezit van een vaak zeer groot aantal zoogenaamde weekwoningen, welke door eene gemeente voor allerlei verder liggende doeleinden worden aangekocht en waarvan de huuropbrengst bij voortdurende verhuuring vaak slechts een gedeelte van rente en aflossing van de kosten van aankoop kan dekken voor de gemeente geldelijk nog meer bezwarend zoude worden, indien ook ten aanzien daarvan eene machtiging tot verhuuring ontoelaatbaar moet worden geacht, aangezien immers, bij de vlottende bevolking dezer woningen, telkenmale een gedeelte der jaarlijksche huuropbrengst aan de gemeentekas zou ongaan uit hoofde van de niet-geoorlooftheid van eene nieuwe verhuuring aan een nieuwen huurder zonder nader raadsbesluit, en van de onmogelijkheid voor gegadigden voor deze weekwoningen om met het betrekken van zulk eene woning te wachten, totdat het verhuuringsbesluit den langen administratieven weg heeft ten einde gebracht; dat nu ongetwijfeld de gemeenteraad moet erkennen, dat alle practische bezwaren tegen de door Gedep. Staten — zij het ook in strijd met hun eigen inzicht — aanvaarde zienswijze omtrent art. 138 der Gemeentewet niet zouden kunnen leiden tot vernietiging van hunne beslissing en tot eene herziening van het oordeel, vervat in het Kon. Besluit van 27 September 1913, n°. 44, indien die zienswijze inderdaad door de wet wordt geëischt; dat evenwel te dezen aanzien de ge-

meenteraad zich eerbiedig de vrijheid veroorlooft onder de aandacht van Ons te brengen, dat wel het *besluiten omtrent* verhuren, verpachten of op eenige wijze in gebruik geven der gemeente-eigendommen in art. 138 der Gemeentewet, is gebracht tot de bevoegdheid van den gemeenteraad, maar dat deze bepaling, naar zijne meening, geenszins met zich brengt, dat een dergelijk verhuuringsbesluit nu ook tot in bijzonderheden zou behooren in te houden alle punten, die moeten vaststaan voor de ter uitvoering van dat besluit te sluiten huurovereenkomst; dat immers wel eenige zoodanige *huurovereenkomst* zonder aanwijzing van den huurder ondenkbaar zou zijn, maar dat ditzelfde niet in het algemeen gezegd kan worden het geval te zijn ten opzichte van het *verhuuringsbesluit*; dat toch de wet in het algemeen tot de bevoegdheid van den gemeenteraad verklaart het besluiten omtrent het verhuren, verpachten of op eenige andere wijze in gebruik geven der gemeente-eigendommen, en derhalve den Raad juist vrijheid laat om naar gelang van de omstandigheden in elk bijzonder geval omtrent die verhuuring enz. een zoodanig besluit te nemen als de eischen der practijk en het gemeentebelang vorderen;

dat, al moge erkend worden, dat in het algemeen tegen aanwijzing van den huurder in het besluit geen bezwaar bestaat en in zoodanig geval die aanwijzing ook gewenscht is, zulks niet mag worden aangenomen in gevallen, waarin het vasthouden aan dien eisch met het belang der gemeente strijdig is, en die eisch zeker niet behoort te worden gesteld in gevallen, waarin de aanwijzing feitelijk onmogelijk is;

dat dit, naar het oordeel van den gemeenteraad te minder behoort te geschieden, omdat in het raadsbesluit uitdrukkelijk een bedrag is genoemd, beneden hetwelk Burgemeester en Wethouders bij het verhuren van de berg-ruimten niet zullen mogen gaan, en de gemeenteraad in zijn besluit derhalve overigens alles heeft opgenomen, wat daarin opgenomen kon worden; weshalve de Raad verzocht, met vernietiging van het bestreden besluit van Gedep. Staten, te verklaren, dat het raadsbesluit van 24 September 1914 niet is te achten in strijd met de wet en dat besluit alsnog goed te keuren;

Overwegende dat naar luid van art. 138 der Gemeentewet de gemeenteraad besluit omtrent het verhuren, verpachten of op eenige wijze in gebruik geven der gemeente-eigendommen; dat krachtens dit voorschrift de Raad der

gemeente *Utrecht* op 24 September 1914 een besluit heeft genomen omtrent het verhuren van bepaald aangegeven berg-ruimten en eene regeling heeft vastgesteld, waarbij Burgemeester en Wethouders gemachtigd werden tot de onderhandsche verhuuring daarvan aan personen die aardappelen ter markt aanvoeren of aldaar koopen zulks op nader in verband met de gebleken behoefte door Burgemeester en Wethouders vast te stellen voorwaarden tegen den minimum-prijs van f 0.50 per week, f 2.— per maand of f 6.— per drie maanden;

dat hetgeen door den gemeenteraad in dit Raadsbesluit aan Burgemeester en Wethouders werd overgelaten, waaronder meer ook de aanwijzing van den huurder, behoort tot de uitvoering van het besluit, waartoe ingevolge art. 179 der Gemeentewet Burgemeester en Wethouders zijn geroepen;

dat mitsdien het raadsbesluit van 24 Sept. 1914 voldoet aan de eischen der Gemeentewet en Gedep. Staten daaraan ten onrechte hunne goedkeuring hebben onthouden;

Gezien meergenoemde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedep. Staten, alsnog Onze goedkeuring te verleenen aan het besluit van den Raad der gemeente *Utrecht* van 24 September 1914, strekkende om Burgemeester en Wethouders dier gemeente te machtigen: *a.* tot het onderhands. verhuren van de berg-ruimten in de twee, ten zuiden van de bewaarschool aan het *Paardenveld* gelegen, gebouwen en de op de bij het besluit behoorende teekening met B aangegeven loods aan personen, die aardappelen ter markt aanvoeren of aldaar koopen, zulks op de nader, in verband met de gebleken behoefte, door Burgemeester en Wethouders vast te stellen voorwaarden en tegen den minimumprijs van f 0.50 per week, f 2.— per maand of f 6.— per drie maanden; *b.* in deze verder het noodige te verrichten.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. D. B. A.)

20 Februari 1915. BESCHIKKING van den Minister van Binnenlandsche Zaken tot uitvoering van het Koninklijk besluit van 29 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 29).

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken;

Overwegend, dat krachtens het Koninklijk besluit van 29 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 29), strekkende tot vervanging van het Koninklijk

besluit van 22 Januari 1914 (*Staatsblad* n°. 24) verboden zijn, tenzij met vergunning van den Minister van Binnenlandsche Zaken en met inachtneming van de door dezen ter voorkoming van verbreiding der besmetting te geven voorschriften :

1°. onderzoek van personen en goederen op de aanwezigheid van pestsmetstoffen door middel van proefnemingen op dieren ;

2°. het verrichten van lijkopeningen op lijken van personen overleden aan de pest of verdacht van aan de pest lijdende te zijn geweest ;

3°. het verrichten van lijkopeningen op lijken van dieren gestorven aan de pest of verdacht van aan de pest lijdende te zijn geweest ;

4°. vervoer van stoffen die pest- of cholera-smetstoffen bevatten of verdacht worden dit te doen ;

Gelezen het advies van den Centralen Gezondheidsraad van 22 December 1914 n°. 1989/2 ;

Heeft goedgevonden te bepalen :

§ 1. *Onderzoek van personen en goederen op de aanwezigheid van pestsmetstoffen door middel van proefnemingen op dieren.*

Aanvragen om vergunning tot het verrichten van zulk een onderzoek kunnen worden gedaan aan den inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving der wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten, in wiens inspectie men het onderzoek wil verrichten.

Daarbij zullen alle mogelijke inlichtingen moeten worden gegeven betreffende de inrichting van de localiteit waar het onderzoek zal worden verricht, en de voorzorgen welke bij het onderzoek zullen worden genomen tegen de verspreiding van de smetstof.

Er zal o. a. moeten blijken welke voorzorgen de aanvrager heeft genomen :

a. om de localiteit waar het onderzoek zal worden verricht ontoegankelijk te maken voor personen die niet bij het onderzoek behoeven te zijn, en voor dieren die daarbij niet gebesmet worden ;

b. om de ontsnapping van proefdieren te voorkomen ;

c. om de vernietiging der proefdieren enz. behoorlijk te doen plaats hebben ;

d. om de personen, kleeren en voorwerpen voldoende te kunnen ontsmetten.

Voorts zal moeten worden opgegeven, welke personen bij het onderzoek tegenwoordig zullen zijn en inlichtingen moeten worden gegeven aangaande de bekwaamheid, de ervaring, de nauwgezetheid en de betrouwbaarheid van

de personen die bij het onderzoek zullen behulpzaam zijn.

De inspecteur brengt de aanvraag, met bijvoeging van zijn advies, zoo spoedig mogelijk (desnoods per telegraaf) over aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.

§ 2. *Het verrichten van lijkopeningen op lijken van personen overleden aan de pest of verdacht van aan de pest lijdende te zijn geweest,*

Aanvragen om vergunning tot het verrichten van zulk eene lijkopening kunnen worden gedaan aan den inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving der wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten, in wiens inspectie men de lijkopening wil verrichten.

Daarbij zullen alle mogelijke inlichtingen moeten worden gegeven betreffende :

a. de wijze waarop de stoffen, van het lijk afkomstig, zullen worden gehouden buiten het bereik van dieren, welke de smetstof kunnen verspreiden ;

b. de wijze waarop die stoffen zullen worden verzameld en onschadelijk gemaakt ;

c. de voorzorgen tegen verspreiding der smetstof, te nemen door hen die de lijkopening verrichten, en door hen die daarbij behulpzaam zijn.

Met de aanvraag wordt gehandeld als met die bedoeld in § 1.

§ 3. *Het verrichten van lijkopeningen op lijken van dieren gestorven aan de pest of verdacht van aan de pest lijdende te zijn geweest.*

Aanvragen om vergunning tot het verrichten van zulke lijkopeningen kunnen worden gedaan aan den inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving der wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten, in wiens inspectie men de lijkopeningen wil verrichten.

Daarbij zullen alle mogelijke inlichtingen moeten worden gegeven betreffende de inrichting van de localiteit waar de lijkopeningen zullen worden verricht, en de voorzorgen welke daarbij zullen worden genomen tegen de verspreiding van de smetstof.

Er zal o. a. moeten blijken welke voorzorgen de aanvrager heeft genomen :

a. om de localiteit waar de lijkopeningen zullen worden verricht, ontoegankelijk te maken voor personen die niet bij het onderzoek behoeven te zijn, alsmede voor dieren ;

b. om de vernietiging der dierenlijken behoorlijk te doen plaats hebben ;

c. om de personen, kleeren en voorwerpen voldoende te kunnen ontsmetten.

Voorts zal moeten worden opgegeven, welke personen bestemd zijn om bij de lijkopeningen tegenwoordig te zijn, en inlichtingen moeten worden gegeven aangaande bekwaamheid, ervaring, de nauwgezetheid en de betrouwbaarheid van de personen die bestemd zijn daarbij behulpzaam te zijn.

De inspecteur brengt de aanvraag, met bijvoeging van zijn advies, over aan den Minister van Binnenlandsche Zaken.

§ 4. *Vervoer van stoffen die pestsmetstoffen bevatten of verdacht worden dit te doen.*

Het vervoer van zulke stoffen zonder geleide, met eenig middel van vervoer, wordt niet toegelaten.

Het vervoer is geoorloofd, wanneer het persoonlijk geschiedt door een lid van den Centralen Gezondheidsraad, door een inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving der wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten, door een directeur van een openbaar pathologisch, hygiënisch of pharmaceutisch laboratorium, door een geneeskundige of door een persoon in het bezit van eene bijzondere schriftelijke machtiging daartoe van een lid van den Centralen Gezondheidsraad, een inspecteur, een directeur of een geneeskundige als bovengenoemd, mits:

a. de te onderzoeken stof, met uitzondering van doode ratten (rattenlijken), zij gebracht in eene waterdicht gesloten wijmondsch fleschje, dat, degelijk met gegolfd carton, watten of houtwol omgeven, in een stevig goed gesloten kistje of bus verpakt is, welk kistje of busje weder met papier is omwikkeld of wel in verpakkingsmateriaal, daartoe verstrekt door het Centraal laboratorium voor de volksgezondheid;

b. te onderzoeken doode ratten (rattenlijken) gebracht zijn in eene met schroefsluiting afgesloten metalen bus, in welke deksel zich eene met een schroefdoopje gesloten kleine opening bevindt en welke bus zoodanig hangt in een daarvoor bestemd, goed gesloten houten kistje, dat de bus bij het dragen steeds verticaal blijft, of wel in verpakkingsmateriaal, daartoe verstrekt door het Centraal laboratorium voor de volksgezondheid;

c. het pakket voorzien zij van een duidelijk adres en daarop ook het woord „smetstof” met duidelijke letters vermeld zij.

§ 5. *Vervoer van stoffen die cholerasmetstoffen bevatten of verdacht worden dit te doen.*

Het vervoer van zulke stoffen is geoorloofd, mits met inachtneming van de voorschriften in § 4, onder a en c omschreven.

Deze beschikking zal worden geplaatst in de *Nederlandsche Staatscourant*.

's Gravenhage, 20 Februari 1915.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
J. B. KAN.

22 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van raapolie. S. 113.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van raapolie te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 19 Februari 1915, Kabinet, Litt. A²¹;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 Februari 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 20 Februari 1915, Kabinet, Litt. V²¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:
Eenig artikel.

De uitvoer van raapolie is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behoudens Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 22sten Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(Uitg. 22 Febr. 1915.)

22 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van rijwielanden, daaronder begrepen rijwielanden, bevestigd aan rijwielen. S. 114.

(Tekst als S. 113.)

24 Februari 1915. BESLUIT, houdende instelling van raden van beroep voor de directe belastingen en vaststelling van bepalingen nopens die colleges. S. 115.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 19 Februari 1915, n°. 64, Directe Belastingen;

Gezien de artikelen 1, 8, 9 en 15, 3de lid, der Wet van 19 December 1914 (*Staatsblad* n°. 564);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Er zal een raad van beroep voor de directe belastingen zijn gevestigd in elke der volgende provinciën en gedeelten eener provincie met de daarbij vermelde standplaats:

1°. het gedeelte der provincie *Noordbrabant*, behorende tot de inspectiën der directe belastingen te *Eindhoven*, *Gennep*, *Helmond*, 's *Hertogenbosch*, 1ste en 2de afdeling; standplaats 's *Hertogenbosch*;

2°. het gedeelte der provincie *Noordbrabant*, behorende tot de inspectiën der directe belastingen te *Bergen op Zoom*, *Breda*, *Roosendaal*, *Tilburg* en *Waalwijk*; standplaats *Breda*;

3°. het gedeelte der provincie *Gelderland*, behorende tot de inspectiën der directe belastingen te *Arnhem*, *Lobith*, *Nijmegen*, *Tiel*, *Zaltbommel* en *Harderwijk*, met uitzondering van de gemeenten *Elburg*, *Doornspijk*, *Oldebroek*, *Hattem*, *Heerde* en *Epe*; standplaats *Arnhem*;

4°. het gedeelte der provincie *Gelderland*, omvattende de inspectiën der directe belastingen te *Doetinchem*, *Winterswijk* en *Zutphen*, benevens de gemeenten *Elburg*, *Doornspijk*, *Oldebroek*, *Hattem*, *Heerde* en *Epe*; standplaats *Zutphen*;

5°. het gedeelte der provincie *Zuidholland*, omvattende de gemeenten *Rotterdam* en *Schiedam*; standplaats *Rotterdam* (aan te duiden als raad van beroep voor de directe belastingen I te *Rotterdam*);

6°. het gedeelte der provincie *Zuidholland*, behorende tot de inspectiën der directe belastingen te *Dordrecht*, *Gorinchem*, *Gouda*, *Hellevoetsluis*, *Rotterdam* (buitengemeenten) en *Vlaardingen*, met uitzondering van de gemeenten *Loosduinen*, *Naaldwijk*, *Monster* en 's *Gravenzande*; standplaats *Rotterdam* (aan te duiden als raad van beroep voor de directe belastingen II te *Rotterdam*);

7°. het gedeelte der provincie *Zuidholland*, omvattende de gemeenten 's *Gravenhage*, *Loosduinen*, *Naaldwijk*, *Monster*, 's *Gravenzande* en de inspectie der directe belastingen te *Delft*; standplaats 's *Gravenhage*;

8°. het gedeelte der provincie *Zuidholland*, behorende tot de inspectiën der directe belastingen te *Leiden*, 1ste en 2de afdeling; standplaats *Leiden*;

9°. het gedeelte der provincie *Noordholland*, omvattende de gemeente *Amsterdam*; standplaats *Amsterdam* (aan te duiden als raad van beroep voor de directe belastingen I te *Amsterdam*);

10°. het gedeelte der provincie *Noordholland*, behorende tot de inspectiën der directe belastingen te *Hilversum*, *Zaandam* en *Amsterdam* (buitengemeenten), met uitzondering van de gemeente *Haarlemmermeer*; standplaats *Amsterdam* (aan te duiden als raad van beroep voor de directe belastingen II te *Amsterdam*);

11°. het gedeelte der provincie *Noordholland*, omvattende de inspectiën der directe belastingen te *Haarlem*, 1ste en 2de afdeling, en de gemeente *Haarlemmermeer*; standplaats *Haarlem*;

12°. het gedeelte der provincie *Noordholland*, behorende tot de inspectiën der directe belastingen te *Alkmaar*, *Helder* en *Hoorn*; standplaats *Alkmaar*;

13°. de provincie *Zeeland*; standplaats *Middeburg*;

14°. de provincie *Utrecht*; standplaats *Utrecht*;

15°. de provincie *Friesland*; standplaats *Leeuwarden*;

16°. de provincie *Overijsel*; standplaats *Zwolle*;

17°. de provincie *Groningen*; standplaats *Groningen*;

18°. de provincie *Drenthe*; standplaats *Assen*;

19°. de provincie *Limburg*; standplaats *Roermond*.

2. Onder de benaming „inspectie der directe belastingen”, voorkomende in artikel 1 van dit besluit, wordt verstaan de kring van een inspectie, zooals die door Ons is of nader zal worden vastgesteld.

3. De voorzitters der raden van beroep en hunne plaatsvervangers genieten een vacatiegeld van vijftien gulden en de leden der raden, alsmede hunne plaatsvervangers, genieten ieder een vacatiegeld van tien gulden voor elken dag, waarop zij eene vergadering bijwonen.

4. De declaratiën wegens vacatiegelden worden per drie maanden ingezonden aan het Departement van Financiën. Zij vermelden de dagen, waarop vergaderingen zijn bijgewoond. Die van de leden worden door den voorzitter voorzien van eene verklaring, dat de opgegeven vergaderingen werkelijk door den declarant zijn bijgewoond.

5. De voorzitters en de leden der raden van beroep alsmede hunne plaatsvervangers genieten vergoeding wegens reis- en verblijfkosten, overeenkomstig het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4). Zij worden gerangschikt in de tweede klasse, bedoeld bij artikel 2 van dat besluit.

De vergoeding wordt ook genoten voor de reis, vereischt voor het afleggen van den eed of de belofte, voorgeschreven bij artikel 6 der wet van 19 December 1914 (*Staatsblad* n°. 564).

6. De declaratiën wegens reis- en verblijfkosten worden ingezonden aan het Departement van Financiën. Artikel 21 van genoemd Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 is daarop van toepassing.

7. Als vergoeding voor bureaustkosten wordt door de secretarissen van de raden genoten een bedrag van ten hoogste twaalf honderd gulden 's jaars.

Het bedrag dezer vergoeding wordt door Onzen Minister van Financiën geregeld.

8. De vergoeding voor bureaustkosten wordt tegen quitantie van den secretaris aan het einde van elke drie maanden uitbetaald door den ontvanger der directe belastingen, dien genoemde Minister daartoe aanwijst.

9. De kosten van huur, verwarming, verlichting en schoonhouden van het lokaal, waarin de raad vergadert, en van de bediening van den raad worden door Onzen Minister van Financiën vastgesteld en door den ontvanger der directe belastingen, dien genoemde Minister daartoe aanwijst, aan de daarop rechthebbenden op hunne quitantie uitbetaald.

10. De vergoeding van de deskundigen, die een der raden hebben voorgelicht, wordt hun door den voorzitter toegeschat aan den voet hunner declaratie, welke vermeldt de opdracht van den raad, den aard der verrichte werkzaamheden, den daaraan besteden tijd en de daarvoor gedane reizen. Het vacatiegeld en het voor reiskosten toegeschatte bedrag worden door den voorzitter afzonderlijk vermeld.

De vergoeding wordt door den in artikel 8 bedoelden ontvanger aan de deskundigen uitbetaald tegen hunne, onder de toeschatting te stellen, quitantie.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 24sten Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitgeg.* 9 Maart 1915.)

24 Februari 1915. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent vrijdom van invoerrecht voor waterhoudend calciumacetaat, dat gebezigd wordt voor de vervaardiging van aceton. S. 116.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën, van 4 Februari 1915, n°. 117, Accijnzen;

Gezien artikel 2 der wet van 9 December 1901 (*Staatsblad* n°. 257), houdende nadere bepalingen omtrent vrijdom van invoerrecht voor natriumacetaat en calciumacetaat;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Februari 1915, n°. 64);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 20 Februari 1915, n°. 167, Accijnzen;

Hebben besloten en besluiten:

Art. 1. Er wordt vrijdom van invoerrecht verleend voor waterhoudend calciumacetaat, dat gebezigd wordt voor de vervaardiging van aceton, mits het door vermenging met eene of meer andere stoffen ongeschikt gemaakt wordt om daaruit azijn voor huiselijk gebruik te vervaardigen, en voorts onder de volgende bepalingen:

2. Hij die den vrijdom verlangt, richt zich tot Onzen Minister van Financiën met opgave van de gemeente waar de fabriek is gelegen, de kadastrale sectie en het nummer daarvan, en de hoeveelheid waterhoudend calciumacetaat, welke jaarlijks noodig geacht wordt.

Onze Minister van Financiën, bepaalt de hoeveelheid welke per jaar met vrijdom kan worden ingeslagen, het minimum voor elken inslag, alsmede de stoffen waarmede en de verhouding waarin het waterhoudend calciumacetaat zal worden vermengd.

3. Bij den invoer van waterhoudend calciumacetaat, waarvoor de vrijdom van invoerrecht wordt verlangd, wordt van dat verlangen melding gemaakt in de aangifte, voorgeschreven bij artikel 120 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38).

Op die aangifte wordt, nadat voor het invoerrecht zekerheid is gesteld, een volgbrief afgegeven, waarin ook bedoeld verlangen vermeld wordt.

Het vervoer van het waterhoudend calciumacetaat naar de fabriek geschiedt onder verzegeling of bewaking.

4. De inslag in de fabriek heeft plaats onder toezicht van ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, in wier tegenwoordigheid het water-

houdend calciumacetaat dadelijk wordt vermengd met de door Onzen Minister van Financiën voorgeschreven stoffen.

De ambtenaren stellen op den volgbrief eene verklaring nopens de ingeslagen hoeveelheid en de vermenging.

De voor de vermenging benodigde stoffen, worden door den ontvanger, onder wiens kantoor de fabriek gelegen is, op kosten van den vrijdomgenietende geleverd, tenzij door dien Minister eene andere wijze van levering is bepaald.

5. Het mengsel mag niet uit de fabriek worden uitgeslagen, moet afzonderlijk worden bewaard en mag slechts aan droge distillatie worden onderworpen.

6. De ontvanger, onder wiens kantoor de fabriek gelegen is, houdt van het met vrijdom ingeslagen waterhoudend calciumacetaat met den vrijdomgenietende eene rekening.

Wanneer meer is ingeslagen dan de hoeveelheid waarvoor over het loopend jaar vrijdom kan worden genoten, wordt voor dat meerdere de volgbrief niet gezuiverd en wordt het invoerrecht op de gestelde zekerheid verhaald.

7. De vrijdomgenietende levert bij het einde van het jaar ten kantore van den ontvanger een schriftelijke en onderteekende opgaaf in van de hoeveelheid met vrijdom van invoerrecht ingeslagen waterhoudend calciumacetaat, bij den afloop van dat tijdvak nog onverbruikt voorhanden.

Deze hoeveelheid wordt als eerste inslag in het volgende jaar beschouwd en als zoodanig op de in artikel 6 bedoelde rekening gebracht.

Zoolang de voormelde opgaaf niet is gedaan, wordt geen nieuwe inslag toegelaten.

8. De ambtenaren zijn bevoegd, met machtiging van den ontvanger, binnen acht dagen na afloop van het jaar, het voorhanden waterhoudend calciumacetaat in de fabriek op te nemen, onverschillig of de bij het voorgaand artikel voorgeschreven opgaaf al dan niet reeds is ingeleverd.

9. De ambtenaren zijn bevoegd om van het waterhoudend calciumacetaat, aangegeven tot inslag met vrijdom van het invoerrecht, de proeven te nemen die zij voor een onderzoek noodig achten.

De belanghebbende is verplicht de daarvoor benodigde flesschen te verstrekken.

10. Onze Minister van Financiën kan bij gebleken misbruik of poging daartoe, alsmede bij niet nakoming van de bepalingen van dit besluit, den belanghebbende de bevoegdheid tot verdere inslagen van waterhoudend cal-

ciumacetaat met vrijdom van invoerrecht ontzeggen.

11. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant* waarin het geplaatst is.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 24sten Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(Uitgeg. 5 Maart 1915.)

24 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van voederbieten, mangelwortelen, knolrapen, koolrapen en paardepeen, ook in gedroogden toestand of op andere wijze geconserveerd. S. 117.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van voederbieten, mangelwortelen, knolrapen, koolrapen en paardepeen, ook in gedroogden toestand of op andere wijze geconserveerd, te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 22 Februari 1915, Kabinet, Litt. R²²;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Februari 1915, n°. 47);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 24 Februari 1915, Kabinet, Litt. Q²³;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Eenig artikel.

De uitvoer van voederbieten, mangelwortelen, knolrapen, koolrapen en paardepeen, ook in gedroogden toestand of op andere wijze geconserveerd is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad*

zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 24sten Februari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(Uitgeg. 25 Febr. 1915.)

27 Februari 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van aardappelmeel. S. 118.
(Tekst als S. 117.)

1 Maart 1915. ARREST van den Hoogen Raad. De Wetgever heeft bij de samenstelling van de Begrafeniswet zich gesteld op het standpunt, dat lijkverbranding niet zou zijn geoorloofd.

Die bedoeling heeft in de wet geen uitdrukking gevonden; immers een uitdrukkelijk verbod van verbranden wordt daarin niet aangetroffen.

Dit verbod ligt ook niet opgesloten in het absoluut gebod tot begraven van art. 1, 1^e lid der Begrafeniswet.

(Begrafeniswet art. 1, 1^e lid.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. A. Fentener van Vlissingen, C. O. Segers, H. Hesse en Jhr. Rh. Feith.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Haarlem, requirant van cassatie tegen een vonnis van die Rechtbank van 26 October 1914, houdende bevestiging in hooger beroep van een vonnis van den Kantonrechter aldaar de dato 9 September 1914, waarbij Dr. P. K. v. L., 50 jaar, arts, geboren te Middelburg, wonende te 's Gravenhage, ten aanzien van het hem ten laste gelegde is ontslagen van alle rechtsvervolging, advocaat van gerequireerde Mr. P. Rink, 's Gravenhage.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Bij inleidende dagvaarding was aan beklagde ten laste gelegd, dat hij in de gemeente Velsen op den 1 April 1914 het lijk van den in den nacht van 26 op 27 Maart 1914 te Schiedam overleden persoon Dr. C. J. V., in het crematorium, gelegen bij de begraafplaats Westerveld te Driehuizen, gemeente Velsen, heeft verbrand, door in opdracht van Mr. M. J. M., schoonzoon en executeur-testamentair van gemelden over-

ledene, dat lijk, hetwelk zich bevond in een hermetisch gesloten zinken kist, te plaatsen in een oven, welke tot zeer groote hitte was verhit, zoodat na eenigen tijd van dat lijk niets meer over was dan asch en een weinig verkoold beenderen, waarna hij, beklagde, die overblijfselen, nadat zij waren afgekoeld en bijeenvergaderd, heeft geplaatst in een houten kistje en dat kistje in eene nis van den kelder van het bovengenoemde crematorium heeft bijgezet; en zoodoende heeft verhinderd en onmogelijk gemaakt, dat het lijk van den hierboven genoemden overleden persoon is begraven in eene gesloten kist op eene begraafplaats, overeenkomstig de wet van 10 April 1869 (S. 65) aangelegd of volgens de overgangsbepalingen van die wet toegelaten. — Ook in deze zaak is bij het in hooger beroep bevestigde vonnis het ten laste gelegde met beklagde's schuld daaraan bewezen verklaard, doch is hieronder blijkens eene latere overweging niet begrepen het verhinderen en onmogelijk maken der begraving, hetwelk niet tot het feitelijke deel der telastelegging werd gerekend.

En ook in deze zaak is het bewezenverklaarde, bij het ook in zoverre bevestigde vonnis des Kantonrechters niet strafbaar geacht en de beklagde mitsdien van alle rechtsvervolging ontslagen, en zulks op grond dat art. 1 der Wet van 10 April 1869 (S. 65) wel in art. 1 het gebod bevat, dat elk overleden persoon zal worden begraven, doch niet een verbod om zoodanige persoon te verbranden en dat — daargelaten of bij die wet bepaalde personen met de zorg voor het begraven zijn belast — de beklagde in ieder geval niet tot die personen behoorde.

Hiertegen richt de heer requirant, ofschoon hij zich weder persoonlijk met deze opvatting kan vereenigen, bij tijdig ingediende memorie het volgende middel van cassatie: „Verkeerde toepassing van art. 247 j^o. 256 en 216 Sv. door niet-toepassing van art. 41 sub 1 der Wet van 10 April 1869 (S. 65) in verband met art. 1, 1^e lid der vermelde wet.”

Ook in deze zaak kan ik medegaan met het betoog in het bevestigde vonnis van den Kantonrechter. Inderdaad is het verbranden van een lijk op zich zelf nergens strafbaar gesteld. En wel ligt in deze handeling opgesloten het verhinderen der begraving van de overleden persoon, met wien immers de na verbranding overblijvende asch en beenderen geenszins kunnen worden gelijkgesteld, doch daarmede is nog niet gezegd, dat zoodanige verbranding zou opleveren de overtreding van het gebod van begraving. Het zou misschien kunnen

worden geconstrueerd als middellijk daderschap dier overtreding, in zoovërre als het den voor het begraven verantwoordelijken persoon door overmacht dwingt dit gebod te overtreden, doch — daargelaten dat in de onderhavige telastelegging zoodanige constructie niet is te lezen — zoodanige poging zou steeds moeten afstuiten op de in de vorige zaak door mij betoogde omstandigheid, dat de wet voor het begraven niemand strafrechtelijk aansprakelijk stelt. Waar geen onmiddellijke dader is, kan natuurlijk van middellijk daderschap geen sprake zijn. En mocht mijne opvatting van de Begrafeniswet onjuist zijn en deze wel sommige nabestaanden voor het niet-begraven aansprakelijk stellen, dan zal het verbranden van een lijk stellig niet als middellijk daderschap van het niet begraven kunnen worden beschouwd, omdat dit dan wel steeds juist door den aansprakelijken nabestaande zal zijn uitgelokt, hetgeen alle gedachte aan te diens opzichte bestaande overmacht uitsluit.

Ik concludeer derhalve tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Fentener van Vlissingen ;

Gelet op het middel van cassatie door den requirant voorgesteld bij memorie : (zie concl. adv.-gen.) ;

O. dat aan den gerequireerde bij inleidende dagvaarding is ten laste gelegd, dat hij in de gemeente Velsen op 1 April 1914 het lijk van den in den nacht van 26 op 27 Maart 1914 te Schiedam overleden persoon Dr. C. J. V. in het crematorium, gelegen bij de begraafplaats „Westerveld” te Driehuizen, gemeente Velsen, heeft verbrand, door in opdracht van Mr. M. J. M., schoonzoon en executeur-testamentair van gemelden overledene, dat lijk, hetwelk zich bevond in eene hermetisch gesloten zinken kist, te plaatsen in een oven, welke tot zeer groote hitte was verhit, zoodat na eenigen tijd van dat lijk niets meer over was dan asch en een weinig verkoolde beenderen, waarna hij, beklagde, die overblijfselen, nadat zij waren afgekoeld en bijeenvergaderd, heeft geplaatst in een houten kistje en dat kistje in eene nis van den kelder van het bovengenoemde crematorium heeft bijgezet ; — en zoodoende heeft verhinderd en onmogelijk gemaakt, dat het lijk van den hierboven genoemden overleden persoon is begraven in eene gesloten kist op eene begraafplaats overeenkomstig de Wet van 10 April 1869 (S. 65) aangelegd, of volgens

de overgangsbepalingen van die wet toege-
laten ;

O. dat de Kantonrechter, aannemende, dat het slot der telastelegging, beginnende met de woorden „en zoodoende heeft verhinderd en onmogelijk gemaakt” niet behoort tot het feitelijk deel der dagvaarding en derhalve buiten beschouwing kan blijven, de aanklacht bewezen heeft verklaard, doch den gerequireerde ter zake daarvan heeft ontslagen van alle rechtsvervolging, welke uitspraak bij het bestreden vonnis in hooger beroep is bevestigd ;

O. dat zoowel de Kantonrechter als de Rechtbank het uitgesproken ontslag van rechtsvervolging doen steunen op dezen grond, dat, al blijkt zoo uit de woorden als uit de geschiedenis der Begrafeniswet, dat de bedoeling des wetgevers niet is geweest het verbranden van lijken toe te laten, verzuimd is deze bedoeling om te zetten in een uitdrukkelijk verbod met een strafbepaling op de overtreding daarvan ; — dat toch art. 1, 1^e lid der Wet zoodanig verbod niet inhoudt, daar hierin alleen wordt geboden, dat ieder lijk begraven zal worden, welk gebod niet dezelfde strafrechtelijke gevolgen kan hebben als een verbod om te verbranden zou hebben gehad ;

O. dat het middel tegen dit betoog is gericht en bij de toelichting daarvan wordt aangevoerd, dat art. 1 der Begrafeniswet, hetwelk een absoluut gebod geeft tot begraven, daardoor tevens inhoudt een algemeen verbod van toepassing van eenige andere behandeling van een lijk, dus ook van crematie, en dus overtreding van dit verbod, ook wordt getroffen door de strafbepaling van art. 41, 1°. der Wet ;

dat ten bewijze, dat verbranding door de wet wordt uitgesloten nog wordt verwezen naar het 2^e lid van art. 1, waarin als uitzondering op den algemeenen regel van het 1^e lid, slechts wordt toegelaten, lijken te ontleden of te bewaren, zulks op verzoek van de in de 2^e alinea vermelde personen en met verlof van den burgemeester, zoomede naar hetgeen de geschiedenis dier alinea omtrent de strekking daarvan leert ;

O. te dien aanzien :

dat in het vonnis van den Kantonrechter, hetwelk bij de bestreden uitspraak werd bevestigd, op alleszins juiste gronden is aangenomen dat de wetgever bij de samenstelling der Begrafeniswet zich heeft gesteld op het standpunt, dat lijkverbranding niet zou zijn geoorloofd ;

dat in dat vonnis evenzeer terecht is beslist, dat die bedoeling in de wet geen uitdrukking heeft gevonden ;

dat daarin immers een uitdrukkelijk verbod van verbranden niet wordt aangetroffen;

dat nu wel bij het middel wordt beweerd, dat dit verbod zou zijn opgesloten in het afsluut gebod tot begraven, neergelegd in art. 1, 1^e lid, doch ten onrechte;

dat toch, om uit een gebod, hetwelk werd bedoeld als gericht tot bepaalde personen om te zorgen voor het begraven van een overledene, waartoe zij in zekere betrekking hebben gestaan, af te leiden een voor allen geldend verbod om het lijk van dien overledene een andere behandeling te doen ondergaan, en dan de strafbepaling op niet-naleving van het gebod tevens toepasselijk te verklaren op de overtreding van het daaruit afgeleide verbod, een methode van wetsuitlegging moet worden gebezigd, die in strafzaken zeker niet is geoorloofd;

dat dus het middel is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (Ned. Jur.)

1 Maart 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Art. 1, 1^e lid der Begrafeniswet heeft niet slechts de strekking de wijze te regelen, waarop gehandeld moet worden, *indien* er begraven wordt, maar dit voorschrift bepaalt vóór alles, dat behoudens de in het 2^e lid genoemde uitzonderingen elk overleden persoon — waaronder met juistheid is verstaan *elk lijk* — moet worden begraven.

Aan dit voorschrift wordt niet voldaan, wanneer, na verbranding van het lijk, de overgebleven asch en de uitgegloeide beenderen worden begraven.

De wetgever heeft verzuimd de personen aan te wijzen, die met de zorg voor het begraven worden belast, zoodat wegens niet-naleving van het voorschrift van art. 1, 1^e lid der Begrafeniswet niemand strafrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld.

(Begrafeniswet art. 1, 1^e lid.)

Vorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. A. Fentener van Vlissingen, C. O. Segers, H. Hesse en Jhr. Rh. Feith.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Haarlem, requirant van cassatie tegen een vonnis van die Rechtbank van 26 October 1914, houdende bevestiging in hooger beroep van een vonnis van den Kantonrechter aldaar de dato 9 September 1914, waarbij Mr. M. J. M., 61 jaar, gepensionneerd Indisch ambtenaar, geboren te Batavia, wonende te 's Gravenhage, ten aanzien

van het hem ten laste gelegde is ontslagen van alle rechtsvervolgving, advocaat van gerequireerde Mr. P. Rink, 's Gravenhage.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Bij inleidende dagvaarding was aan beklagde ten laste gelegd, dat hij in de gemeente Velsen op den 1 April 1914, als schoonzoon, en executeur-testamentair van den in den nacht van 26 op 27 Maart 1914 te Schiedam overleden persoon, Dr. C. J. V., het lijk van zijn overleden schoonvader, hetwelk was geplaatst in een hermetisch gesloten zinken kist, heeft doen vervoeren naar het crematorium, gelegen bij de begraafplaats Westerveld te Driehuizen, gemeente Velsen, en aldaar ter verbranding heeft achtergelaten na opdracht gegeven te hebben aan de vereeniging voor Facultatieve Lijkverbranding om dat lijk aldaar te verbranden, aan welke opdracht in den namiddag van den 1 April 1914 is voldaan door het plaatsen van dat lijk in een tot groote hitte verhitten oven, zoodat na eenigen tijd niets meer van dat lijk over was dan asch en een weinig verkoolde beenderen, welke overblijfselen zijn geplaatst in een kistje, dat in een kelder van het bovengenoemde crematorium is bijgezet; en zoodoende heeft verhinderd en onmogelijk gemaakt, in ieder geval niet heeft zorg gedragen, dat het lijk van zijn overleden schoonvader is begraven in een gesloten kist op eene begraafplaats overeenkomstig de wet van 10 April 1869 (S. 65) aangelegd of volgens de overgangsbepalingen van die wet toegelaten. — Bij het in hooger beroep bevestigde vonnis werd het ten laste gelegde met beklagde's schuld daaraan bewezen verklaard. Echter is blijkens een latere overweging hieronder niet begrepen het verhinderen en onmogelijk maken van het begraven, hetwelk niet tot het feitelijke deel der telastelegging werd gerekend. En het vonnis der Rechtbank, hoewel dat van den Kantonrechter bevestigende, ook voorzoo veel betreft de bewezenverklaring van het ten laste gelegde, wijkt toch in zijn overwegingen eenigszins van het bevestigde vonnis af, door de meening uit te spreken, dat ook het niet-zorgdragen voor het begraven niet tot het feitelijke ten laste gelegde gerekend moet worden. Dit verschil maakt intusschen niets uit, daar het duidelijk is, dat wie op den vijfden dag na het overlijden het lijk van de overleden persoon achter laat om verbrand te worden, wanneer die verbranding volgt, daardoor tevens niet zorg draagt, dat deze vóór of op dien vijfden dag

wordt begraven, indien althans de na verbranding overblijvende asch en beenderen niet kunnen worden beschouwd als „de overleden persoon”, hetgeen m. i. op juiste gronden in 's Kantονrechtters vonnis wordt betoogd.

Het alzoo bewezen verklaarde werd zoowel in 's Kantονrechtters vonnis als in dat van de Rechtbank niet strafbaar geacht en de beklagde mitsdien van alle rechtsvervolgίng ontslagen, op grond, dat de wet van 10 April 1869 (S. 65), in art. 1 het gebod bevattend, dat elk overleden persoon zal worden begraven, echter — behoudens in één geval, dat zich hier niet voordoet — verzuimd heeft aan te wijzen, wie voor het niet-begraven aansprakelijk gesteld kan worden.

Hiertegen richt de heer requirant, ofschoon hij zich persoonlijk met deze opvatting vereenigt, ten einde een uitspraak van Uw College uit te lokken, bij tijdig ingediende memorie het volgende middel van cassatie: „Verkeerde toepassing van art. 247 j^o. 256, 216 Sv. door niet-toepassing van art. 41 sub 1 der Wet van 10 April 1869 (S. 65) in verband met art. 1, 1^e lid der Begrafeniswet.”

Ook ik kan mij met het betoog in het bevestigde vonnis van den Kantονrechter vereenigen. Wel is waar vloeit uit art. 1, 2^e lid, zoowel als uit de artt. 9 en 37 der Begrafeniswet, voort, dat de wetgever is uitgegaan van de meening, dat de zorg voor het begraven rust op de nabestaanden van den overledene, eene meening, die in overeenstemming is met de opvattingen van het overgrootte deel der bevolking van ons land, hoewel nog hier en daar oude zeden meebrengt, dat de geburen zich met het begraven belasten, zooals blijken kan uit een arrest van het Hof te Leeuwarden van 29 December 1876 (W. 4078). Doch dat de wetgever hierin meer dan een zedelijke verplichting, een door bij zijn wet bedreigde straffen te handhaven en door de verschillende nabestaanden in de volgorde, waarin art. 1, 2^e lid hen opnoemt, te vervullen rechtsplicht zou hebben gezien, dit kan ik uit de aangehaalde artikelen niet afleiden. Reeds hierom niet, omdat in die verschillende voorschriften die nabestaanden telkens op verschillende, elkander niet dekkende wijzen worden aangegeven, en omdat hunne opsomming, waar zij het volledigst is, nl. in art. 1, 2^e lid, door de opneming van „diegenen, die anderszins voor de begrafenis te zorgen hebben” zoo vaag is, dat niet mag worden aangenomen, dat de wetgever kan hebben bedoeld, hun daar eenigen rechtsplicht op te leggen.

Dit wat de wet betreft. Doch zelfs indien

daaruit wel eene aansprakelijkheid ten opzichte van het niet-begraven voortvloeide voor de art. 1, 2^e lid in een bepaalde volgorde opgenoemde personen, dan zou toch in het onderhavige geval een veroordeeling van den beklagde niet kunnen volgen, omdat hem wel is ten laste gelegd, dat hij een schoonzoon, dus een meerderjarige aanverwant, van den overledene was, doch niet, dat hij de naaste ter plaatse van het sterfgeval aanwezige meerderjarige bloed- of aanverwant is geweest, en dat de in de opsomming hem vóórgaande echtgenoot van den overledene heeft ontbroken.

Ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Fontener van Vlissingen ;

Gelet op het middel van cassatie door den requirant voorgesteld bij memorie : (zie concl. adv.-gen.) ;

O., dat aan den gerequireerde bij inleidende dagvaarding is ten laste gelegd, dat hij in de gemeente Velsen op 1 April 1914, als schoonzoon en executeur-testamentair van den in den nacht van 26 op 27 Maart 1914 te Schiedam overleden persoon Dr. C. J. V., het lijk van zijn overleden schoonvader, hetwelk was geplaatst in een hermetisch gesloten zinken kist, heeft doen vervoeren naar het crematorium, gelegen bij de begraafplaats Westerveld te Driehuizen, gemeente Velsen en aldaar ter verbranding heeft achtergelaten na opdracht gegeven te hebben aan de vereeniging voor Facultatieve Lijkverbranding, om dat lijk aldaar te verbranden, aan welke opdracht in den namiddag van 1 April 1914 is voldaan, door het plaatsen van dat lijk in een tot groote hitte verhitten oven, zoodat na eenigen tijd niets meer van dat lijk over was dan asch en een weinig verkoolede beenderen welke overblijfselen zijn geplaatst in een kistje, dat in een kelder van het bovengenoemde crematorium is bijgezet, en zoodoende verhinderd en onmogelijk gemaakt, in ieder geval niet heeft zorg gedragen, dat het lijk van zijn overleden schoonvader is begraven in eene gesloten kist op eene begraafplaats, overeenkomstig de wet van 10 April 1869 (S. 65) aangelegd, of volgens de overgangsbepalingen van die wet toegelaten ;

O., dat de Kantονrechter, na te hebben beslist, dat wat in de dagvaarding is ten laste gelegd betreffende het verhinderen en het onmogelijk maken van het begraven, niet tot het feitelijk gedeelte kan gerekend worden en derhalve buiten beschouwing kan blijven, de

aanklacht bewezen heeft verklaard, doch den gerequireerde ter zake daarvan heeft ontslagen van alle rechtsvervolging, welke uitspraak bij het bestreden vonnis in hooger beroep is bevestigd;

O., dat zoowel de Kantonrechter als de Rechtbank het uitgesproken ontslag van rechtsvervolging in hoofdzaak doen steunen op dezen grond, dat, waar het verbranden van een lijk bij geen enkele wetsbepaling is strafbaar gesteld, alleen art. 41, 1°. der Begrafeniswet in aanmerking zou kunnen komen om op het ten laste gelegde te worden toegepast;

dat echter veroordeeling krachtens deze bepaling is uitgesloten, omdat daarbij wel straf wordt bedreigd tegen overtreding van art. 1 der Wet, hetwelk in zijn eerste lid inhoudt het voorschrift, dat ieder lijk moet worden begraven, doch dat de wetgever verzuimd heeft de personen aan te wijzen, die met de zorg voor het begraven worden belast en dus wegens niet-naleving van het voorschrift niemand strafrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld;

O. dat het middel zich richt tegen dit betoog en daarbij beroep wordt gedaan op het tweede lid van art. 1, waarin, in verband ook met het bepaalde in de artt. 9 en 37 der Wet de personen, op welke de verplichting tot het begraven rust, duidelijk zouden zijn aangewezen;

O. dienaangaande:

dat in het door de Rechtbank bevestigde vonnis van den Kantonrechter op goede gronden is aangenomen, dat art. 1, 1^e lid, der Begrafeniswet niet slechts de strekking heeft de wijze te regelen, waarop gehandeld moet worden, indien er begraven wordt, maar dit voorschrift vóór alles bepaalt, dat, behoudens de in het 2^e lid genoemde uitzonderingen, elk overleden persoon — waaronder met juistheid is verstaan: elk lijk — moet worden begraven;

dat evenzeer terecht is aangenomen dat aan dit voorschrift niet wordt voldaan wanneer, na verbranding van het lijk, de overgebleven asch en uitgegloeide beenderen worden begraven;

dat de Hooge Raad zich voorts ook vereenigt met het betoog, hierboven weergegeven, dat, hoewel ten aanzien van voorschreven punten het verweer van den gerequireerde moet worden verworpen, een veroordeeling ter zake van het bewezenverklaarde toch niet kon volgen;

dat tegenover dit betoog bij het middel vruchteloos steun wordt gezocht in de artt. 1, 2^e lid, 9 en 37 der Begrafeniswet;

dat toch art. 9 slechts voorschrijft, dat,

ingeval voor het begraven niet door de aldaar genoemde personen of instellingen wordt gezorgd, daarin door den burgemeester wordt voorzien, waaruit niet meer kan worden gelezen, dan dat de wetgever die personen en instellingen allereerst tot de zorg voor het begraven geroepen acht, doch waarbij die zorg hun nog niet als wettelijke plicht is opgelegd;

dat art. 37, regelende de betaling der begrafeniskosten, een geheel andere materie betreft dan het begraven zelf en zich zeer wel laat denken, dat de zorg voor het eene op andere personen rust dan die voor het andere;

dat ook tevergeefs beroep wordt gedaan op het 2^e lid van art. 1, waarin immers alleen wordt bepaald, wie zich tot den burgemeester kunnen wenden om een verlof te verkrijgen tot ontleding of bewaring, geenszins wie krachtens de wet tot begraven zijn verplicht;

dat de gehoudenheid om daarvoor te zorgen zeker niet met zoovele woorden aan de daar genoemde personen is opgelegd, maar zij ook niet mag worden afgeleid uit de omstandigheid, dat in het artikel na opsomming van andere personen, worden genoemd: „diegenen, die anderszins voor de begrafenis te zorgen hebben”; dat immers in vroegere ontwerpen der Begrafeniswet te dezer plaatse slechts werd gesproken van diegenen, die voor de begrafenis „zorgen” en daardoor dus alleen zij werden aangeduid, die los van iedere verplichting, zich metterdaad met de begrafenis bezig houden, terwijl uit niets blijkt, dat de uitdrukking „zorgen” werd vervangen door „te zorgen hebben” om daardoor den wettelijken plicht tot begraven nader te regelen;

dat de uitdrukking „die anderszins voor de begrafenis te zorgen hebben” veeleer de meening versterkt, dat het hier niet gold het opleggen van een last, omdat met die woorden wordt bedoeld op bestuurders van diaconieën en armbesturen, op personen door den overledene bij testament met de zorg voor zijne begrafenis belast of die bij overeenkomst zich daartoe hebben verbonden, op geburen en gilde genooten, die krachtens oud gebruik de begrafenis plegen te verrichten, van al welke personen wel kan worden aangenomen, dat ook zij van den burgemeester een verlof tot ontleding of bewaring konden verkrijgen, doch zeker niet, dat de wetgever hun zou hebben willen opleggen een verplichting, wier nakoming door strafbedreiging kan worden afgedwongen;

dat eindelijk de geschiedenis van het artikel de onjuistheid van het middel aantoonst, vermits uit al wat ten aanzien van art. 1, 2^e lid, zoo

schriftelijk als mondeling is verhandeld, blijkt, dat het bij de vaststelling van deze bepaling niet ging om het opleggen van een verplichting, maar om het verleenen van een bevoegdheid; dat dus het middel is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (Ned. Jur.)

1 Maart 1915. BESLUIT, betreffende vrijstelling van briefport in zake de Wet op de Inkomstenbelasting 1914 en de Wet houdende instelling van raden van beroep voor de directe belastingen, enz.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 26 Februari 1915, n°. 14, afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Gelet op artikel 1 van het Koninklijk besluit van 19 December 1892 (*Staatsblad* n°. 284), gewijzigd bij dat van 12 Januari 1904 (*Staatsblad* n°. 8), tot uitvoering van artikel 24 der wet tot regeling der brievenposterij (*Staatsblad* 1908; n°. 316), gewijzigd bij de wet van 27 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 427);

Hebben goedgevonden en verstaan:

vrijstelling van port te verleenen

A. inzake de Wet op de Inkomstenbelasting 1914;

1. voor de verzending van:

formulieren voor aangiftebiljetten door de ontvangers der directe belastingen aan de belastingplichtigen;

waarschuwingen tot inlevering van uitgeleide aangiftebiljetten door de ontvangers der directe belastingen aan de belastingplichtigen;

uitnodigingen tot het inleveren van aangiftebiljetten en van afschriften van balansen en van winst- en verliesrekeningen, door de inspecteurs aan bestuurders of beheerende vennoten van vennootschappen, vereenigingen en maatschappijen, als bedoeld in artikel 16 der wet;

uitnodigingen tot het verstrekken van inlichtingen omtrent ingeleverde aangiften of bezwaarschriften, door de inspecteurs of de voorzitters der schattingscommissiën aan de belastingschuldigen;

oproepingen van belastingschuldigen, die het verlangen te kennen geven vóór de uitspraak op hun bezwaarschrift te worden gehoord;

uitspraken op bezwaarschriften en verzoekschriften ingediend bij den inspecteur;

mededeelingen aan belastingplichtigen van door den directeur ambtshalve verleende verminderingen of ontheffingen;

verzoeken aan werkgevers tot het verstrek-

ken van loonopgaven volgens artikel 106 der wet, door de inspecteurs;

mededeelingen van feiten, die aanleiding geven tot navordering van belasting; door den inspecteur der directe belastingen of dien der registratie.

2. voor de briefwisseling over dienstzaken tusschen:

den voorzitter van elke schattingscommissie of commissie van aanslag en de leden dier commissiën; en

de leden dier commissiën onderling.

B. inzake de Wet houdende instelling van raden van beroep voor de directe belastingen en vaststelling van algemeene bepalingen betreffende het beroep op die colleges. *Staatsblad* 1914, n°. 564);

1. voor de verzending van:

afschriften van beroepschriften en van verzoekschriften, oproepingen, mededeelingen van uitspraken en andere stukken door de secretarissen der raden van beroep voor de directe belastingen aan belastingplichtigen in verband met ingestelde beroepen;

oproepingen van belastingschuldigen tot aanvulling van ingediende beroepschriften, door de inspecteurs en directeurs der directe belastingen;

afschriften van beroep- en verzoekschriften in cassatie, kennisgevingen en afschriften van arresten door den griffier van den Hoogen Raad aan belastingplichtigen.

2. voor de briefwisseling over dienstzaken tusschen:

de voorzitters en de secretarissen van de raden van beroep voor de directe belastingen en de directeurs en inspecteurs der directe belastingen, alsmede de inspecteurs der registratie; en

den voorzitter en den secretaris van elken raad van beroep en de leden en plaatsvervangende leden van dien raad.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Financiën en van Justitie.

's Gravenhage, den 1sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

2 Maart 1915. BESLUIT, houdende aanvulling van de voorschriften omtrent het bepalen der sterkte van azijn. S. 119.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van

Financiën van 12 Februari 1915, n°. 152, Accijnzen;

Gezien artikel 54 der wet van 25 Juli 1871 (*Staatsblad* n°. 92) en artikel 3 der wet van 4 Mei 1889 (*Staa'sblad* n°. 45);

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Februari 1915, n°. 46);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 26 Februari 1915, n°. 64, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

Aan artikel 1 van Ons besluit van 17 April 1901 (*Staatsblad* n°. 78) wordt het navolgende toegevoegd:

Wordt in den te onderzoeken azijn de aanwezigheid van andere zuren vermoed, dan wordt met geëigende middelen een onderzoek daarnaar ingesteld en de hoeveelheid dier zuren bepaald. Blijkt het vermoeden juist, dan wordt het aantal cM³. normaalloog, die noodig zouden zijn geweest om deze zuren in de onderzochte proef te neutraliseeren, in mindering gebracht van de toegevoegde hoeveelheid normaalloog, vooraleer de hierboven bedoelde vermenigvuldiging wordt verricht. Mierenzuur wordt echter ten deze met azijnzuur gelijkgesteld, zoolang de hoeveelheid niet meer bedraagt dan 10 gram per liter watervrij azijnzuur in den onderzochten azijn voorhanden.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 2den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg. 16 Maart 1915.*)

2 Maart 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat een op zich zelf staand feit — in casu een geval van mishandeling door een gemeenteveldwachter — niet oplevert een „verregaand plichtverzuim”, dat den betrokkene krachtens art. 7 der Pensioenwet gem.-ambtenaren aanspraak op pensioen doet verliezen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de aanvraag om pensioen van A. E. BOERMA te Hellingum, laatstelijk gemeente-veldwachter te Slochteren;

Gezien het advies van den Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren van 7 Nov. 1914, n°. 5;

Den Raad van State, enz.;

Overwegende: dat de Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren in zijn bovenvermeld advies Ons in overweging heeft gegeven op de aanvraag afwijzend te beschikken, daarbij aanvoerende, dat de belanghebbende bij besluit van Onzen Commissaris in de provincie Groningen van 5 Nov. 1913, n°. 11, 1^e Afd., met ingang van 15 Nov. 1913 is ontslagen; dat uit de ontslag-acte blijkt dat hij is ontslagen wegens verregaand plichtverzuim, als hoedanig de mishandeling van een arrestant, waarvoor hij bij vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te Groningen van 17 Juli 1913 tot 14 dagen gevangenisstraf is veroordeeld, is te qualificeeren; weshalve de Pensioenraad van oordeel is, dat hij, uit hoofde van het bepaalde in art. 7, 1^e lid, der Pensioenwet gem.-ambtenaren 1913, alle aanspraak op pensioen heeft verbeurd;

dat, nadat het advies van den Pensioenraad in afschrift aan den belanghebbende was medegedeeld, hij zijn verlangen heeft te kennen gegeven, dat daarover het gevoelen mocht worden ingewonnen van de Afdeling van den Raad van State voor de Geschillen van Bestuur, daarbij aanvoerende, dat hij niet juist acht de overweging van den Pensioenraad dat uit de ontslag-acte blijkt dat hij is ontslagen wegens verregaand plichtverzuim; dat toch in bedoelde ontslag-acte slechts wordt aangehaald het feit dat hij wegens mishandeling bij vonnis van de Arrond.-Rechtbank te Groningen van 17 Juli 1913 tot 14 dagen gevangenisstraf werd veroordeeld; dat hij zich niet kan vereenigen met de qualificatie door den Pensioenraad van het feit, waarop evenvermeld vonnis werd gegrond, als een verregaand plichtverzuim;

O. dat het besluit van Onzen Commissaris in de provincie Groningen, hetwelk het ontslag van den appelland inhoudt, overweegt, dat hij wegens mishandeling is veroordeeld tot gevangenisstraf en daarom niet in zijn ambt kan worden gehandhaafd;

dat dit besluit dus niet van verregaand plichtverzuim van den appelland melding maakt;

dat nu wel de veroordeeling, die tot het ontslag van den appelland heeft geleid, is gegrond op eene door hem in de uitoefening van zijn dienst gepleegde mishandeling, die door de Rechtbank als bewezen is aangenomen, maar dat deze veroordeeling betreft een enkel, op zich zelf staand feit, en, waar allermint is gebleken dat de appelland, gedurende den tijd dat hij zijne functie heeft uitgeoefend, aan doorgaande tekortkomingen schuldig heeft gestaan, dergelijk op zich zelf staand feit niet

oplevert zoodanig verregaand plichtverzuim als is bedoeld in art. 7, lid 1, der Pensioenwet gem.-ambtenaren 1913 en evenmin valt onder een der andere redenen in deze bepaling bedoeld;

dat dus de appellant, zoo hij overigens aanspraak kan maken op pensioen, deze aanspraak niet, zooals door den Pensioenraad wordt aangenomen, heeft verbeurd;

O. wat aangaat het bestaan van deze aanspraak, dat de diensttijd enz.;

Hebben goedgevonden en verstaan

Aan A. E. BOERMA te Hellum, laatstelijk gemeente-veldwachter te Slochteren, met ingang van 15 Nov. 1913 een jaarlijksch pensioen toe te kennen van f 243. (Gem.-stem.)

3 Maart 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van koper en koperlegeeringen, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan koper of koperlegeering geen hoofbestanddeel vormt. S. 120.

WIL WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van Koper en Koperlegeeringen als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan koper of koperlegeering geen hoofbestanddeel vormt, te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 18 Februari 1915, Kabinet, litt. S²⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 Februari 1915 n°. 3);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 2 Maart 1915, Kabinet, litt. X²⁵;

Hebben goedgevonden en verstaan, onder intrekking van Onze Besluiten van 9 October 1914 (*Staatsblad* n°. 476) en van 17 November 1914 (*Staatsblad* n°. 537), te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van Koper en Koperlegeeringen als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan koper of koperlegeering geen hoofbestanddeel vormt, is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Of van eenig vervaardigd artikel koper of koperlegeering een hoofbestanddeel vormt, wordt zoo noodig door Onzen Minister van Financiën beslist.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's Gravenhage, den 3den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 4 Maart 1915.*)

3 Maart 1915. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 371). S. 121.

WIL WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 18 Februari 1915, Kabinet, Litt. T²⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 Februari 1915 n°. 4);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 2 Maart 1915, Kabinet, Litt. Z²⁵;

Hebben goedgevonden en verstaan, met intrekking van het Koninklijk besluit van 21 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 419), te bepalen:

In het Eenig Artikel van het Koninklijk besluit van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 371) wordt, in plaats van: „leder”, gelezen: „leder en daarvan vervaardigde artikelen”.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 3den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 4 Maart 1915.*)

3 Maart 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van alle in blik of andere luchtdichte verpakking verduurzaamde vleeschwaren en levensmiddelen, in welke vleesch is verwerkt. S. 122.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van alle in blik of andere luchtdichte verpakking verduurzaamde vleeschwaren en levensmiddelen, in welke vleesch is verwerkt, te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 27 Januari 1915, Kabinet, Litt. IJ⁹;

Den Raad van State gehoord (advies van 28 Januari 1915, n°. 2);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 2 Maart 1915, Kabinet, Litt. IJ²⁵;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Eenig artikel.

De uitvoer van alle in blik of andere luchtdichte verpakking verduurzaamde vleeschwaren en levensmiddelen, in welke vleesch is verwerkt, is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 3den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg* 4 Maart 1915.)

4 Maart 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *cichorei* in elken vorm (daaronder begrepen *cichoreiwortelen*) en *peekoffie*. S. 123.

(Tekst als S. 122.)

4 Maart 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *levende schapen*. S. 124.

(Tekst als S. 122.)

4 Maart 1915. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van den 7den Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 401). S. 125.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 2 Maart 1915, Kabinet, Litt. W²⁵;

Den Raad van State gehoord (advies van 2 Maart 1915, n°. 46);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 3 Maart 1915, Kabinet, Litt. N²⁶;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Het Eenig artikel van Ons besluit van 7 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 401) wordt gelezen :

De uitvoer van munitieën, buskruit en onderdeelen van munitie is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 4den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg*. 4 Maart 1915.)

4 Maart 1915. BESLUIT, houdende verbod van vervoer van onderscheidene artikelen van uit het gebied van eenige gemeenten naar het overige gedeelte des Rijks. S. 126.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is het vervoer van sommige artikelen van uit het gebied van de na te noemen gemeenten naar het overige gedeelte des Rijks te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 1 Maart 1915, Kabinet La. V²⁵;

Den Raad van State gehoord (advies van 2 Maart 1915, n°. 29);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 3 Maart 1915, Kabinet, Litt. P. 26;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Eenig artikel.

Het vervoer van hout en andere bouwmaterialen, tin, lood, ijzer, koper, motor- en smeeroliën en van werktuigen en gereedschappen van uit het gebied der gemeenten Alblasserdam, Capelle aan den IJssel, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, IJsselmonde, Krimpen aan de Lek, Krimpen aan den IJssel, Lekkerkerk, Nieuwlekkerland, Papendrecht, Ridderkerk, Zwijndrecht en Op- en Neer-Andel naar het overige gedeelte des Rijks is, totdat hieromtrent nader door Ons zal worden beslist, verboden, voor zoover dit door den Minister van Oorlog noodig wordt geoordeeld.

Onze Ministers van Oorlog, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Financiën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 4den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg. 4 Maart 1915.*)

4 Maart 1915. BESLUIT, betreffende het karakter van openbaren weg.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door MR. AUG. PHILIPS als gemachtigde van de Weduwe B. J. W. BIJLEVELD, geboren VAN DER VLIET, te *Overveen*, en anderen, tegen het besluit van Gedep. Staten van *Noord-Holland* van 18 Februari 1914, n°. 4, tot vaststelling van den ligger der wegen in de gemeente *Bloemendaal*, voor zoover betreft het plaatsen op dien ligger van een drietal wegen, aldaar aangeduid als weg n°. 28, *Zeepad*, weg n°. 29 *Zeeveg I* en weg n°. 30, *Zeeveg II*;

Den Raad van State, Afd. voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 30 December 1914, n°. 440;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 2 Maart 1915, n°. 219, Afd. W.;

Overwëgende: dat nadat het ontwerp van den ligger der wegen van de gemeente *Bloemendaal* door den gemeenteraad voorloopig was vastgesteld, en ter provinciale griffie voor ieder ter inzage was nedergelegd, daartegen bij

Gedep. Staten bezwaren zijn ingekomen onder anderen van JOHANNA JACOBA BORSKI, wed. van DAVID VAN DER VLIET, wonende te *Overveen*, gemeente *Bloemendaal*, onder andere op grond dat ten onrechte als voor het publiek openstaande wegen in den ligger zijn beschreven de *Zeeveg I* (weg n°. 29), de *Zeeveg II* (weg n°. 30) en het *Zeepad* (weg n°. 28), welke wegen zouden zijn eigendom van haar adressante en waarvan het gebruik aan het publiek niet alleen niet gedoogd zou worden, maar uitdrukkelijk verboden zou zijn;

dat bij besluit van 18 Februari 1914, n°. 4, Gedep. Staten den ligger der wegen hebben vastgesteld;

dat Gedep. Staten daarbij hebben overwogen voor zoover de wegen n°s. 29 en 30 (*Zeeveg I* en *Zeeveg II*) betreft, dat ter staving van het bezwaar door de gemachtigden van de reclamante J. J. BORSKI, wed. van D. VAN DER VLIET, is aangevoerd, dat deze wegen of sporen alleen geformeerd door rijden met karren ten behoeve van reclamante's eigendommen, nimmer openbare wegen zijn geweest en dat dan ook sedert de inwerkingtreding van art. 461 van het Wetboek van Strafrecht bij het begin dier wegen steeds bordjes met „verboden toegang” hebben gestaan; dat bovendien de beschrijving dier wegen onjuist is, aangezien ze niet tot aan het strand doorloopen, doch in het duin verloren gaan; dat wel is waar de reclamante deze wegen tot aan zee heeft willen doortrekken, doch dat *Dijkgraaf* en *Hoogheemvraden van Rijnland* daarvoor nimmer vergunning hebben willen geven; dat vroeger in die buurt wel een weg naar zee schijnt te hebben bestaan, maar dat deze geheel dicht gestoven en niet meer te onderkennen is; dat op verschillende oude kaarten, vervaardigd in de jaren 1687, 1807 en 1827, deze wegen niet voorkómen en dat nu de gemeenteraad van *Bloemendaal* heeft besloten, den *Korten Bergweg* niet in den ligger te beschrijven, als zijnde geen openbare weg, deze wegen niet meer voor het publiek bereikbaar zijn; dat oudtijds aan het bezit der duinen weinig waarde werd toegekend en deze dus voor het publiek openstonden; dat toen langzamerhand door het verkeer enkele paden en rijsporen zullen zijn ontstaan, die echter door het betrekkelijk gebruik, dat er van gemaakt werd, veelal moeielijk te onderkennen waren en bovendien door de zich wijzigende begroeiing en door de verstuuvingen, waaraan de duinen zijn blootgesteld, meermalen wijzigingen ondergingen; dat er echter toentertijd geene aanleiding bestond om die

paden en rijsporen af te palen en te onderhouden, daar de toegang van het dorp *Bloemendaal (Aelbrechtsberg)* naar het daartoe behoorend strand voor ieder openstond; dat, toen later de eigenaars der duinen weer prijs gingen stellen op hun bezit, bij de toegangen tot die wegen bordjes zijn geplaatst met „verboden toegang” doch dat uit de omstandigheid, dat daartegen door het gemeente-bestuur geen bezwaar is gemaakt, niet mag worden afgeleid, dat die eigenaars bevoegd en gerechtigd waren om de sinds eeuwen bestaan hebbende verbinding tusschen het dorp *Bloemendaal (Aelbrechtsberg)* en het daartoe behoorende strand te verbreken door alle verkeer door die duinen te verbieden; dat uit het vorenstaande volgt, dat moet worden aangenomen, dat de gemeenteraad van *Bloemendaal* te recht heeft beslist, dat er een openbare weg tusschen het dorp van dien naam naar het strand bestaat; dat thans behoort te worden onderzocht, in hoeverre de beschrijving in den ligger juist is; dat wat dit punt betreft, uit oude kaarten van het kadastrale plan der gemeente *Bloemendaal* blijkt, dat reeds ten tijde van de invoering van het kadaster enkele wegen bestonden, welker richting wel is waar niet geheel, maar dan toch grootendeels overeenstemde met die van de thans in den ligger beschreven wegen; dat ook volgens verklaringen van enkele ouden, van dagen vroeger wegen bestaan hebben, welker richting overeenstemt met die van de thans in den ligger beschreven wegen; dat wel is waar blijkens een ingesteld onderzoek enkele kleinere gedeelten dier wegen niet meer te onderkennen zijn en ook, gelijk te recht door de gemachtigden van de adressante is opgemerkt, het laatste ongeveer 300 M lange, gedeelte tot aan de kust zonder aanwijzing zeer moeilijk is te onderscheiden, doch dat dit een gevolg is van de vorenvermelde oorzaken der menigvuldige wijzigingen van duinwegen; dat bovendien door adressante's gemachtigden zelfden is toegegeven, dat de weg vroeger tot het strand heeft doorgelopen, hetgeen ook blijkt uit de omstandigheid, dat bij den oorspronkelijken afrit naar het strand, welke nog duidelijk zichtbaar is, op het duin een paal met ijzeren bord, waarop „verboden toegang,” is geplaatst; dat evenwel de breedte van deze wegen met inbegrip der bermten ten onrechte door den gemeenteraad is gesteld op 6 M., aangezien dergelijke duinwegen nimmer breeder zijn dan de karresporen met de onmiddellijk daarnaast gelegen strooken gronds en daarbij van bermten geen sprake kan zijn; dat der-

halve de breedte dier wegen op 3 M. moet worden gesteld; dat voorts een wijziging in de beschrijving van den *Zeeweg I* (weg n°. 29) zal moeten worden aangebracht in verband met het besluit van den gemeenteraad om den *Korten Bergweg* (weg n°. 9) van den ligger af te voeren; dat dientengevolge een wegs gedeelte ter lengte van enkele meters, dat in den door Burgemeester en Wethouders van *Bloemendaal* opgemaakten ontwerp-ligger als gedeelte van den *Korten Bergweg* was beschreven, als deel uitmakende van den *Zeeweg I* (weg n°. 29) in het liggerblad van den weg moet worden beschreven;

dat Ged. Staten, voor zoover betreft den weg n°. 28 (*Zeepad*) hebben overwogen, dat de gemachtigden van de reclamante er tot staving van hun bezwaar op hebben gewezen, dat ook deze weg nimmer openbaar is geweest, maar alleen geformeerd is door het rijden met karren ten behoeve van reclamante's eigendommen en dat dan ook bij het begin van dien weg, zijnde het einde van den *Tetterodeweg*, een bordje met „verboden toegang” is geplaatst; dat op grond van hetgeen ten aanzien van den *Zeeveg I* en den *Zeeveg II* is overwogen, moet worden aangenomen, dat oudtijds eene verbinding heeft bestaan tusschen het dorp *Overveen (Tetterode)* en het strand, zoodat de gemeenteraad van *Bloemendaal* te recht heeft beslist, dat in den ligger een openbare weg tusschen *Overveen* en het strand moest worden beschreven; dat nu wel is waar bij een ingesteld onderzoek is gebleken, dat een doorgaande weg of pad thans slechts bezwaarlijk te onderkennen valt, daar feitelijk meerdere paden bestaan, die gedeeltelijk ongebaand zijn en gedeeltelijk met voertuigen kunnen bereden worden, doch dat toech, zij het dan ook hier en daar ongebaand, een pad te volgen is, beginnende bij het in den ligger beschreven beginpunt van het *Zeepad* en doorlopende tot over den zeereep, alwaar het aan de strandzijde met een zeer goed te onderscheiden afrit in het buitentalud van het duin eindigt;

dat van het besluit van Gedep. Staten de wed. B. J. W. BIJLEVELD, geboren van DER VLIET, en anderen bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende dat de wegen n°. 28 (*Zeepad*) n°. 29 (*Zeeveg I*) en n°. 30 (*Zeeveg II*) ten onrechte in den ligger zijn opgenomen;

Overwegende: dat blijkens de artt. 1, 2 en 10 van het Reglement op de wegen in *Noord-Holland* door Gedep. Staten voor iedere gemeente een ligger moet worden vastgesteld van de in die gemeente gelegen wegen, waar-

onder verstaan worden de voor het algemeen verkeer openstaande wegen en voetpaden, die niet vallen onder de uitzonderingen sub 1° en 4°, in art. 1 vermeld;

dat het derhalve, om de plaatsing van een weg op den ligger te rechtvaardigen, moet vaststaan, dat die weg is een weg of een voetpad, openstaande voor het algemeen verkeer;

dat dit ten aanzien van de hier bedoelde wegen niet vaststaat; dat immers, zelfs reeds blijkens het bestreden besluit, het „Zeepad” en de „Zeeweg I” althans ten deele, niet werkelijk bestaan;

dat voor zoover de „Zeeweg I” en de „Zeeweg II” alsmede enkele deelen van het „Zeepad” wel bestaan, het niet aannemelijk is gemaakt, veelmin als vaststaande kan worden aangenomen, dat zij voor het algemeen verkeer openstaan;

dat tot bewijs daarvan niet kan dienen de veronderstelling waarop het bestreden besluit, voor zoover deze wegen betreft, berust, dat de duinen oudtijds voor het publieke verkeer openstonden en er toen langzamerhand door het verkeer enkele paden en rijsporen zullen zijn ontstaan;

dat het bewijs ontbreekt, dat de in deze bedoelde wegen of een gedeelte daarvan voor het algemeen verkeer openstaan of hebben opengestaan, terwijl het veeleer van de zijde van de appellanten is aannemelijk gemaakt, dat die wegen, voor zoover zij zijn te vinden, zijn ontstaan door het door de pachters der gronden in hun belang en te hunnen behoeve gedaan vervoer;

dat derhalve het beroep is gegrond;

Gezien het Reglement op de wegen in Noord-Holland;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te verklaren, dat de wegen n°. 28 (*Zeepad*) n°. 29 en n°. 30 (*Zeeweg I* en *Zeeweg II*) ten onrechte zijn geplaatst op den in dit besluit bedoelden ligger van de wegen in de gemeente Bloemendaal.

Onze Minister van Waterstaat is belast enz.
(W. v. D. B. A.)

5 Maart 1915. WET, houdende het aangaan van eene geldleening ten name en ten laste van Nederlandsch-Indië. S. 127.

Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 308, 1—7.

Hand. id. 1914/15, bladz. 720—724.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 308.

Hand. id. 1914/15, bladz. 251—253.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben,

dat het wenschelijk is ter aflossing van vlottende schuld eene geldleening ten name en ten laste van Nederlandsch-Indië aan te gaan;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Onze Minister van Koloniën wordt gemachtigd om ten name en ten laste van Nederlandsch-Indië eene geldleening aan te gaan tot een bedrag van nominaal twee en zestig en een half millioen gulden tegen een rente van vijf ten honderd 's jaars.

2. (1) Bij deelneming in de leening worden aan den deelnemer uitgereikt schuldbewijzen, gesteld aan toonder, zooveel mogelijk te zijner keuze groot een duizend, vijf honderd of een honderd gulden.

(2) Het geleende bedrag wordt terugbetaald, in vijf en twintig ael tereenvolgende jaarlijksche termijnen, verschijnende op 1 April van ieder jaar na 1915, elk bedragende het één vijf en twintigste gedeelte van dat bedrag.

(3) De leening wordt verdeeld in vijf en twintig serieën, elk groot het één vijf en twintigste gedeelte van het geleend bedrag; telken jare wordt bij loting, in de maand Februari in Nederland te houden, bepaald welke serie aan de beurt van aflossing is.

(4) De aflossing geschiedt à pari. De aflosbare schuldbewijzen zijn betaalbaar te Amsterdam, te Batavia en in de verdere, in Nederland door Onzen Minister van Koloniën, in Nederlandsch-Indië door den Gouverneur-Generaal aan te wijzen plaatsen.

(5) De leening zal niet vatbaar zijn voor conversie of versterkte aflossing vóór 1 April 1925.

3. (1) De voorwaarden van de tegeldemaking der schuldbewijzen en de regeling van de uitlotingen worden, voor zoover dienaangaande bij deze wet geen bepalingen zijn gegeven, door Onzen Minister van Koloniën vastgesteld. Van de tegeldemaking wordt eene rekening aangelegd die, na door de Algemeene Rekenkamer in Nederland te zijn opgenomen en gesloten, aan de Staten-Generaal wordt medegedeeld.

(2) De schuldbewijzen worden vóór de uitgifte door de Algemeene Rekenkamer in Nederland geregistreerd en van een bewijs dier registratie voorzien.

(3) De afgeloste schuldbewijzen worden ter vernietiging bij de Algemeene Rekenkamer in Nederland overgebracht.

4. (1) De rente is betaalbaar op halfjaarlijksche coupons, verschijnende 1 April en 1 October. Zij loopt niet verder dan tot op den dag, waarop de schuldbewijzen aflosbaar zijn.

(2) De coupons zijn betaalbaar te Amsterdam, te Batavia en in de verdere, in Nederland, door Onzen Minister van Koloniën, in Nederlandsch-Indië door den Gouverneur-Generaal aan te wijzen plaatsen.

(3) Wanneer plaatsen buiten Nederland en Nederlandsch-Indië gelegen voor die betaalbaarstelling worden aangewezen, kan door Onzen Minister van Koloniën aan de met de uitbetaling belaste bankiers eene provisie worden toegekend van ten hoogste één achtste ten honderd over het nominaal bedrag der door hunne tusschenkomst uitbetaalde coupons.

5. In geval van uitgifte rechtstreeks door Onzen Minister van Koloniën wordt aan bankiers, makelaars in effecten en commissionnairs in effecten, door wier tusschenkomst inschrijvingen voor de leening worden ingeleverd, voor het aan hen toegewezen nominaal bedrag eene provisie van ten hoogste een half ten honderd toegekend en bij de storting verrekend.

6. Het recht tot opvordering van het kapitaal der aflosbaar gestelde stukken vervalt tien jaren na den eersten dag, waarop zij aflosbaar zijn.

7. Voor de voldoening van rente en aflossing wordt het benoodigde bedrag op de begrooting van Nederlandsch-Indië uitgetrokken.

8. De biljetten van inschrijving, de bewijzen van toewijzing, de schuldbewijzen alsmede de coupons zijn vrij van zegelrecht, zoowel in Nederland als in Nederlandsch-Indië.

9. Deze wet treedt in Nederland en in Nederlandsch-Indië achtereenvolgens in werking op den dag, waarop zij aldaar wordt afgekondigd.

10. Deze wet kan worden aangehaald als „Nederlandsch-Indische Leeningwet 1915”.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 5den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 12 Maart 1915.)

5 Maart 1915. WET, houdende aanvulling van het tweede lid van artikel 3 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië. S. 128.

Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 309, 1—5.

Hand. id. 1914/15, *blad.* 724.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 309.

Hand. id. 1914/15, *blad.* 253.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is het tweede lid van artikel 3 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië aan te vullen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Art. 1. Het tweede lid van artikel 3 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië, vastgesteld bij de wet van 2 September 1854 (*Staatsblad* n°. 129 ; *Indisch Staatsblad* 1855 n°. 2), wordt gelezen als volgt :

Hij mag, behalve openbare schuldbrieven, geene schuldvorderingen ten laste van Nederlandsch-Indië bezitten.

2. Deze wet treedt in Nederlandsch-Indië in werking op den dag van hare afkondiging aldaar.
Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 5den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgeg.* 12 Maart 1915.)

5 Maart 1915. WET, houdende aanvulling van het derde lid van artikel 52 der Indische Comptabiliteitswet. S. 129.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is het derde lid van artikel 52 der Indische Comptabiliteitswet aan te vullen ;
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het derde lid van artikel 52 der Indische Comptabiliteitswet (*Staatsblad* 1895 n°. 145 ; *Indisch Staatsblad* 1895 n°. 225) wordt gelezen als volgt :

Zij mogen, behalve openbare schuldbrieven, geene schuldvorderingen ten laste van Nederlandsch-Indië bezitten.

2. Deze wet treedt in Nederlandsch-Indië in werking op den dag van hare afkondiging aldaar.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 5den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgeg.* 12 Maart 1915.)

5 Maart 1915. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de goedkeuring, door Nederland, van de verlenging der bevoegdheden van de gemengde rechtbanken in Egypte (*Staatsblad* 1910 n°. 79). S. 130.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat Wij hebben toegestemd in de hernieuwde verlenging van de bevoegdheden der gemengde rechtbanken in *Egypte* voor den tijd van één jaar, eindigende op 1 Februari 1916;

Gelet op art. 2 der Wet van 6 December 1898 (*Staatsblad* n°. 254);

Gezien de in afschrift hierbijgevoegde Egyptische Wet van 26 Januari 1915, waarbij bedoelde verlenging is afgekondigd, met ingang van 1 Februari d. a. v.

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 3 Maart 1915, Directie van het Protocol, n°. 7013;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de bekendmaking van voorzegde verlenging te bevelen door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem aangaat, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's Gravenhage, den 5den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
J. LOUDON.

(*Uitgeg.* 18 Maart 1915.)

LOI n°. 6 de 1915. Prorogation des Pouvoirs des Tribunaux Mixtes jusqu'au 1er février 1916.

NOUS, SULTAN D'EGYPTE,

Vu le Règlement d'Organisation Judiciaire pour les procès mixtes et notamment l'article 40 du Titre III;

Vu les Décrets des 6 janvier 1881, 28 janvier 1882, 28 janvier 1883, 19 janvier 1884, 31 janvier 1889, 3 février 1890, 29 janvier 1894, 31 janvier 1899, 30 janvier 1900, 30 janvier 1905, 30 janvier 1910 prorogeant successivement jusqu'au 1er février 1915, le terme de la première période judiciaire des Tribunaux mixtes égyptiens;

Considérant que Notre Gouvernement et les Gouvernements des Puissances intéressées sont convenus de proroger pour un an les pouvoirs des dits tribunaux;

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice et l'avis conforme de Notre Conseil des Ministres;

Décrétons:

Art. 1. Les pouvoirs des Tribunaux mixtes égyptiens sont prorogés pour une nouvelle période d'un an à partir du premier février mil neuf cent quinze.

2. Notre Ministre de la Justice est chargé de l'exécution de la présente loi.

Fait au Palais d'Abdine, le 26 janvier 1915.

HUSSEIN KAMIL.

Par le Sultan:

Le Président du Conseil des Ministres,
H. RUCHIL.

5 Maart 1915. BESLUIT, tot uitvoering van artikel 33, tweede lid van het Koninklijk Besluit van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 33) tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (G. B. 1913, n°. 73) in de kolonie *Suriname*. S. 131.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Justitie van 25 Februari 1915, Afdeling B, n°. 50, en van 3 Maart 1915, Afdeling 2 A/4, n°. 630;

Gelet op artikel 33, tweede lid, van Ons besluit van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 33);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Officieren en burgerpersonen, die zich in de kolonie *Suriname* bevinden en die ingevolge Ons besluit van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 33) worden opgeroepen om in persoon voor het Hoog Militair Gerechtshof te verschijnen, ontvangen voor zoover zij niet in verzekerde bewaring zijn gebracht, gedurende hun verblijf in *Nederland* vergoeding van reis- en verblijfskosten naar de regelen van het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4), zooals dat sedert is, of nader mocht worden gewijzigd, met dien verstande dat koloniale landsdienaren worden gerangschikt in de klasse, waarin zij gerangschikt zijn of zullen worden ingevolge Ons besluit van 26 October 1910 (*Staatsblad* n°. 306) en dat de rangschikking van particulieren in ieder bijzonder geval zal geschieden door den Gouverneur.

2. Officieren en ambtenaren behouden bovendien, gedurende hun gansche afwezigheid uit de kolonie, hun volle bezoldiging.

3. Militairen beneden den rang van officier worden van den dag hunner ontscheeping in *Nederland* af geacht deel uit te maken van de Koloniale Reserve en zijn dus aan de voor dat Korps vastgestelde regelen onderworpen.

In afwijking daarvan ontvangen adjudant- onderofficieren, voor iederen nacht dat zij buiten hun standplaats voor eigen rekening in nachtverblijf moeten voorzien, een bedrag van f 3.—.

4. Dit besluit treedt in werking met ingang met 1 April 1915.

Met dien datum wordt Ons besluit van 3 October 1910 (*Staatsblad* n°. 297, *Gouvernementsblad* n°. 82), ingetrokken.

Onze Ministers van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden medegedeeld aan Onze Ministers van Marine en van Oorlog, den Raad van State, de Algemeene Rekenkamer en het Hoog Militair Gerechtshof.

's Gravenhage, den 5den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitg.* 23 Maart 1915.)

5 Maart 1915. BESLUIT, ter uitvoering van artikel 33, tweede lid, van het Koninklijk Besluit van 30 December 1914 (*Staatsblad* n°. 611) tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (P. B. 1914 n°. 2) in de kolonie *Curaçao*. S. 132.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Justitie van 25 Februari 1915, Afdeling B, n°. 50 en van 3 Maart 1915, Afdeling 2 A/4, n°. 630;

Gelet op artikel 33, tweede lid, van Ons besluit van 30 December 1914 (*Staatsblad* n°. 611);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Officieren en burgerpersonen, die zich in de kolonie *Curaçao* bevinden en die ingevolge Ons besluit van 30 December 1914 (*Staatsblad* n°. 611) worden opgeroepen om in persoon voor het Hoog Militair Gerechtshof te verschijnen, ontvangen voor zoover zij niet in verzekerde bewaring zijn gebracht, gedurende hun verblijf in *Nederland* vergoeding van reizen en verblijfkosten naar de regelen van het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4), zooals dat sedert is, of nader mocht worden gewijzigd, met dien verstande dat koloniale landsdienaren worden gerangschikt in de klasse, waarin zij gerangschikt zijn of zullen worden ingevolge Ons besluit van 26 October 1910 (*Staatsblad* n°. 306) en dat de rangschikking van particulieren in ieder bijzonder geval zal geschieden door den Gouverneur.

2. Officieren en ambtenaren behouden, bovendien, gedurende hun gansche afwezigheid uit de kolonie, hun volle bezoldiging.

3. Militairen beneden den rang van officier worden van den dag hunner ontschepping in *Nederland* af geacht deel uit te maken van de Koloniale Reserve en zijn dus aan de voor dat Korps vastgestelde regelen onderworpen.

In afwijking daarvan ontvangen adjudant-onderofficieren, voor iederen nacht dat zij buiten hun standplaats voor eigen rekening in nachtverblijf moeten voorzien, een bedrag van f 3.—.

4. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 April 1915.

Met dien datum wordt Ons besluit van 3 October 1910 (*Staatsblad* n°. 297, *Publicatieblad* n°. 55), ingetrokken.

Onze Ministers van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden medegedeeld aan Onze Ministers van Marine en van Oorlog, den Raad van State, de Algemeene Rekenkamer en het Hoog Militair Gerechtshof.

's Gravenhage, den 5den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitg.* 23 Maart 1915.)

5 Maart 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van boter. S. 133.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 4 Maart 1915, Kabinet; Litt. E²⁷;
Gezien Ons Besluit van 29 October 1914 (*Staatsblad* n°. 510);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het verbod van uitvoer van boter uitgevaardigd bij Ons bovengemeld Besluit, is tijdelijk opgeheven.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 5den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitg.* 5 Maart 1915.)

5 Maart 1915. BESLUIT, tot vaststelling van het formulier voor het aangiftebiljet der inkomstenbelasting voor hen, die binnen het Rijk wonen. S. 134.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 1 Februari 1915, n°. 148, Directe Belastingen;

Gelet op art. 44 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Februari 1915, n°. 77);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 3 Maart 1915, n°. 114, Directe Belastingen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

Voor het aangiftebiljet der inkomstenbelasting voor hen, die binnen het Rijk wonen, wordt vastgesteld het bij dit besluit behoorend formulier A.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's Gravenhage, den 5den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg. 23 Maart 1915.*)

A.

RIJKSINKOMSTENBELASTING.

GEMEENTE

.....
, n^o.....

Belastingjaar 1 Mei 191 —30 April 191 . . .

Uitgereikt

Beschrijvingslijst n^o

Register n^o

AANGIFTEBILJET

voor hen die binnen het Rijk wonen.

Den Heer

Mw.

De vragen I tot en met V en vraag IX moeten worden beantwoord naar den toestand op 1 Mei, of, indien de belastingplichtige op 1 Mei nog niet hier te lande woonde, naar den toestand op het tijdstip van vestiging.

<p>I. Welke zijn Uw naam en voornamen? (Voor eene weduwe ook eigen naam, voluit geschreven.) Welke is Uwe woonplaats? (Gemeente, straat, gracht, enz. en huisnummer nauwkeurig op te geven.)</p>	
<p>II. Indien gij gehuwd zijt, welke zijn de naam en voornamen Uwer vrouw?</p>	
<p>III. Hoeveel minderjarige eigen of aangehuwde kinderen of pleegkinderen hebt gij? (Als pleegkind van den belastingplichtige wordt slechts aangemerkt, wie door hem als een eigen kind wordt onderhouden en opgevoed.) Welke van die kinderen hebben eigen inkomsten? (Naam, voornamen en adres op te geven.)</p>	
<p>IV. Wat is Uw beroep? Welke ambten, waardigheden, bedieningen of betrekkingen bekleedt gij? Welke handelingen, werkzaamheden of diensten, waaraan eenig voordeel is verbonden, worden door U verricht of bevezen? Uit welke onderneming krijgt gij (of Uwe echtgenoot) baten of voordeel zonder persoonlijke werkzaamheden, doch anders dan als aandeelhouder? (In het antwoord moet ook worden opgegeven het beroep, enz. van Uwe echtgenoot. Tevens moeten worden vermeld de particulieren, vennootschappen of vereenigingen, bij wie men in dienst is of eene betrekking bekleedt.)</p>	

<p>V. Indien gij handelt in vennootschap onder firma, welke is haar naam, wie zijn Uwe medefirmandanten en welke zijn hunne adressen ? Indien er commanditaire vennooten zijn of andere personen, die uit eenigen hoofde deelgerechtigd zijn in de winst Uwer zaak, welke zijn hunne namen en adressen ? (Hierbij niet op te geven commanditaire vennooten in commanditaire vennootschappen op aandeelen.)</p>	
<p>VI. Hebt gij <i>meerderjarige</i> eigen of aangehuwde kinderen of andere personen bij U inwonen ? Zoo ja, welke zijn hunne namen en voornamen en wat is hun beroep ? (Bij de beantwoording van deze vraag kunnen dienstboden buiten aanmerking worden gelaten.)</p>	
<p>VII. Indien gij U nà 1 Mei hier te lande gevestigd hebt, van wanneer dagteekent die vestiging ?</p>	
<p>VIII. Indien gij over het vorige belastingjaar aan een ander dan Uw tegenwoordig adres zijt aangeslagen, welk was dat vroeger adres ?</p>	
<p>IX. Zijt gij, of is Uwe echtgenoot ook mede-gerechtigde tot een nog onverdeelden boedel ? Zoo ja, tot welken ?</p>	

Bij de beantwoording der volgende vraag (vraag X) neme men het onderstaande wel in aanmerking :

- 1°. *De opgaven van de opbrengst der verschillende bronnen van inkomen moeten geschieden voor de bronnen van inkomen die bestonden op 1 Mei, of voor hen die zich in den loop van het jaar binnen het Rijk hebben gevestigd, op het tijdstip van vestiging; dit geldt niet voor de op zich zelf staande werkzaamheden bedoeld in vraag X, tr. c, 3.*
- 2°. *Voor iedere op het onder 1°. genoemde tijdstip bestaande bron van inkomen moet worden opgegeven het bedrag dat zij voor den belastingplichtige zuiver heeft opgeleverd over het laatst verlopen kalenderjaar of, voor zooveel de opbrengst van onderneming en arbeid betreft, over het laatst verlopen boekjaar, indien dit niet met het kalenderjaar samenvalt (*). Is de opbrengst van eenige bron van inkomsten nog niet over een vol kalender- of boekjaar genoten, dan wordt zij in rekening gebracht tot haar bekend of te begrooten jaarlijksch zuiver bedrag. Voor op zich zelf staande werkzaamheden, bedoeld in vraag X, tr. c, 3, moet echter steeds worden opgegeven de zuivere opbrengst in het laatst verlopen kalenderjaar.*
(*). *Voor veranderlijke inkomsten wordt dus niet, zoals bij de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten het geval was, het gemiddelde van drie jaren genomen.*
- 3°. *In de opgaven moet worden begrepen het inkomen van de echtgenoot, behalve bij scheiding van goederen (al dan niet gepaard gaande met scheiding van tafel en bed) en indien de vrouw voor zich het beheer harer roerende en onroerende goederen en het vrije genot harer inkomsten heeft. bedongen. Voorts maakt het geen verschil krachtens welk recht de opbrengst van een bron van inkomen genoten wordt (eigendom, vruchtgenot, enz.).*
- 4°. *Als zuivere opbrengst der verschillende bronnen van inkomen moet worden opgegeven de onzuivere opbrengst na aftrek van de kosten tot verwerving, inning en behoud der opbrengst en van de op de opbrengst drukkende lasten, alsmede van afschrijvingen op zaken, die voor de uitoefening van het bedrijf of beroep worden gebruikt en van verplichte bijdragen voor pensioenen en fondsen.*

X. Hoe groot is het bedrag van Uw inkomen gesplitst als volgt :

- a. *zuivere opbrengst van onroerende goederen (niet door U gebezigd voor de uitoefening van een bedrijf of beroep) :*
 1. *huurwaarde van gebouwen, gedeelten van gebouwen of gronden bij eigen gebruik voor woning of tot huishoudelijke doeleinden* f
 2. *huur- of pachtsummen of andere baten uit onroerende goederen, zooals uitkeeringen ter zake van opstal, erfpacht, beklemming of vaste huur, grondrente of andere op onroerend goed gevestigde schuldpllichtigheid, enz.* "
- b. *zuivere opbrengst van roerend kapitaal (niet belegd in eigen bedrijf of beroep),* zooals rente van staatsschulden, dividenden en rente van aandeelbewijzen, obligatiën of andere effecten, uitkeeringen op geldschieting en commandite, rente van andere schuldvorderingen (al dan niet hypothecaire), rente begrepen in de aflossing van schuldvorderingen, alijdurende rente "
- c. *zuivere opbrengst van onderneming en arbeid (met inbegrip van de opbrengst van onroerende goederen en roerend kapitaal, gebezigd in het bedrijf of beroep),* waaronder vallen alle voordeelen verkregen uit bedrijf of "

beroep (ambt, waardigheid, bediening of betrekking daaronder begrepen) en uit handelingen, werkzaamheden en diensten van elken aard:

- 1. vaste baten, zooals vaste traktementen, salarissen, arbeidslooonen, genot van vrije woning, enz. f
- (Van traktementen en salarissen moeten de verplichte bijdragen voor pensioenen en fondsen worden afgetrokken.)
- 2. veranderlijke baten, zooals winst, aandeel in winst of overwinst, vacatie- en presentiegelden, tantièmes, emolumenten, gratificatiën, enz. "
- (Hieronder niet te begrijpen de opbrengst van op zich zelf staande werkzaamheden, bedoeld sub 3 hierna. Zie ook de aantekening onder l^r. c, 1).
- 3. opbrengst van op zich zelf staande werkzaamheden, in het laatst verlopen kalenderjaar genoten "
- (Bedoeld worden werkzaamheden als ex-ecuteur-testamentair, lid eener examen-commissie, enz.)
- d. *zuivere opbrengst van rechten op periodieke uitkeeringen van het leven afhankelijk* :
- 1. verlof- of nonactiviteitstraktement "
- (Van verlof- en nonactiviteitstraktementen, wachtgelden en pensioenen moeten de verplichte bijdragen voor pensioenen en fondsen worden afgetrokken.)
- 2. wachtgelden "
- (Zie de aantekening onder l^r. d, 1.)
- 3. pensioenen "
- (Zie de aantekening onder l^r. d, 1.)
- 4. lijfrenten "
- 5. andere verschuldigde uitkeeringen en verstrekkingen, niet aan de vervulling van een ambt of dienstbetrekking verbonden, die bij overlijden van den gerechtigde of van een derde eindigen "
- (Periodieke uitkeeringen, die genoten worden ingevolge eene verbintenis, waarvan de naleving niet in rechte kan worden gevorderd, zooals jaarlijksche uitkeeringen aan kinderen, die in het huwelijk zijn getreden, worden niettemin als verschuldigd beschouwd. Deze bepaling geldt niet, indien de persoon die de uitkeering geniet met den gever samenwoont.)

Totaal inkomen f

XI. Met welk bedrag moet het hierboven aangegeven inkomen worden *verminderd* :

- 1°. wegens *verschuldigde* en niet met een bron van het inkomen in verband staande :
- a. lijfrenten, pensioenen en andere periodieke uitkeeringen en verstrekkingen, niet aan de vervulling van een ambt of dienstbetrekking verbonden, die bij overlijden van den gerechtigde, of van een derde, eindigen f
- (Periodieke uitkeeringen, die genoten worden ingevolge eene verbintenis, waarvan de naleving niet in rechte kan worden gevorderd, worden niettemin als verschuldigd beschouwd. Deze bepaling geldt niet, indien de persoon die de uitkeering geniet met den gever samenwoont. — Ter zake van opvoeding en onderhoud van minderjarige kinderen is geen aftrek toegelaten.)
- b. alijdurende renten "
- c. renten van andere schulden "
- d. premien voor levensverzekering, lijfrente of pensioen (niet meer dan vijf ten honderd van het inkomen en niet meer dan f 100) "
- (Hieronder vallen niet *verplichte* bijdragen voor pensioenen en fondsen; deze moeten in mindering worden gebracht bij de beantwoording van vraag X, l^r. c of d.)
- 2°. ter zake van de toegekende vrijstelling van belasting voor het halve bedrag der wachtgelden, pensioenen en lijfrenten, die vóór 1 Mei 1915 zijn ingegaan, tot een maximum van f 500 f
- (Hierbij blijven buiten aanmerking lijfrenten, die bij huwelijksche voorwaarden of ter zake van huwelijk, door bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie, ten behoeve van kinderen of andere afstammelingen zijn gevestigd.)

Blijft zuiver f

XII. Indien gij in eene of meer der koloniën en bezittingen van het Rijk aan eene inkomstenbelasting zijt onderworpen, uit welke bron of bronnen vloeit het gedeelte van Uw inkomen, dat aldaar belastbaar is, voort en hoeveel betaragt het voor iedere bron?

De aangifte kan hieronder desverlangd nader worden toegelicht.

Aldus zonder voorbehoud naar waarheid door mij beantwoord en ondertekend.

Te....., den.....1911.....

Ieder wien voor hem zelven of voor een ander een aangiftebiljet is uitgereikt, is gehouden dat biljet duidelijk, stellig en zonder voorbehoud, naar waarheid in te vullen of te doen invullen en te onderteekenen, ook al meent de belanghebbende dat hij niet moet worden aangeslagen. Opzettelijk onjuiste of onvolledige invulling wordt, indien daaruit nadeel voor het Rijk kan ontstaan, gestraft met geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Het biljet moet binnen 20 dagen na de uitreiking worden terugbezorgd ten kantore van den ontvanger der directe belastingen te.....

5 Maart 1915. BESLUIT, tot aanvulling van het Koninklijk besluit van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 64) tot uitvoering van artikel 84 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914. S. 135.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 3 Maart 1915, n°. 111, Directe Belastingen;

Gezien artikel 84 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914, alsmede Ons besluit van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 64);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan Ons besluit van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 64) wordt een tweede lid toegevoegd van den volgende inhoud:

Moet de aanslag tot navordering, ingevolge artikel 89 der wet, worden vastgesteld door den inspecteur der registratie, dan wordt de machtiging verleend door den hoofdambtenaar, aangewezen voor het verlenen van de machtiging tot navordering van vermogensbelasting.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 5den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 19 Maart 1915.)

6 Maart 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke voorziening ten aanzien van den rentevoet der voorschotten uit 's Rijks kas, bedoeld in artikel 33 der Woningwet. S. 136.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van

Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken en van Onze Ministers van Justitie en van Financiën van 1 Februari 1915, n°. 1521, afdeling Volksgezondheid en Armwezen, van 9 Februari 1915, 2de afd. A, n°. 505, en van 9 Februari 1915, n°. 206, Generale Thesaurie;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Februari 1915, n°. 44);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 1 Maart 1915, n°. 2867, afdeling Volksgezondheid en Armwezen, van 3 Maart 1915, 2de afdeling A, n°. 626, en van 4 Maart 1915, n°. 115, afdeling Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Met afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 19, 1ste lid, van Ons besluit van 28 Juli 1902 (*Staatsblad* n°. 160), zooda dat is gewijzigd, laatstelijk bij Ons besluit van 12 Februari 1913 (*Staatsblad* n°. 52), wordt in afwachting dat de tegenwoordige buitengewone omstandigheden hebben opgehouden te bestaan, de rente, tegen welke de voorschotten uit 's Rijks kas, bedoeld in artikel 33 der Woningwet, worden verleend, in elk bijzonder geval door Ons bepaald, met dien verstande, dat die rente nimmer minder zal bedragen dan 3%, ten honderd 's jaars.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Justitie en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant*

zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.
's Gravenhage, den 6den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 24 Maart 1915.)

6 Maart 1915. BESLUIT, betreffende de indienststelling bij het Departement van Koloniën van een boekhouder bij de Indische Weduwen- en Weezenfondsen. S. 137.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 3 Maart 1915, Afdeling D, n°. 23;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Gerekend met ingang van 1 Januari 1915, te bepalen als volgt:

Art. 1. Bij het Departement van Koloniën wordt een boekhouder in dienst gesteld bij de Indische Weduwen- en Weezenfondsen.

Zijne bezoldiging bedraagt tenminste f 1000 (*een duizend gulden*) 's jaars en wordt bij bekwaamheid, geschiktheid en dienstijver verhoogd met f 100 (*eenhonderd gulden*) 's jaars, eerst na één, twee en drie jaren dienst en vervolgens telkens twee jaren later tot een maximum van f 2400 (*twee duizend vierhonderd gulden*) 's jaars.

2. De benoeming en het ontslag van den boekhouder geschieden door Ons; zijn geldelijke bevordering door Onzen Minister van Koloniën.

Op den dag van ingang zijner benoeming vangt tevens het genot der bezoldiging aan.

Gaat de benoeming in op een anderen dan den eersten dag van een kalenderkwartaal, dan worden de in het vorig artikel genoemde tijdvakken geacht aan te vangen met den eersten dag van het onmiddellijk daarop volgende kwartaal.

De tijd, gedurende welken, krachtens wettelijk voorschrift, verlof wordt genoten ter vervulling van militairen dienstplicht, komt van rechtswege in aanmerking als diensttijd, geldig voor periodieke traktementsverhoogingen.

Ingeval een of meer verhoogingen onthouden worden omdat aan de voorwaarden van toekenning niet was voldaan, worden, tenzij er reden is om dienaangaande anders te handelen, de verdere periodieke verhoogingen zooveel later toegekend, als de laatste onthouding heeft geduurd.

Als diensttijd blijft buiten aanmerking de tijd gedurende welken de boekhouder is ge-

schorst, alsmede die buiten bezwaar van 's Rijks schatkist met verlof doorgebracht, indien het verlof langer dan een jaar achtereenvolgens geduurd heeft, of verleend is op een vrijelijk door hem gedaan verzoek in zijn persoonlijk belang.

Wij behouden ons nochtans voor om, wanneer hem een verlof voor langer dan een jaar achtereenvolgens in 's Rijks belang wordt verleend, te bepalen, dat de tijd van dat verlof als diensttijd in aanmerking zal komen.

3. Behalve de voorgeschreven periodieke verhoogingen, kunnen, tot het vastgestelde maximum, ook andere traktementsverhoogingen worden verleend, wanneer zij in het belang van den dienst wenschelijk zijn of wanneer daartoe gronden van billijkheid aanwezig worden geacht. Ten aanzien van deze verhoogingen wordt door Ons beschikt.

De aldus verhoogde bezoldiging wordt, zoo daaromtrent niet anders wordt bepaald, voor toekenning van de naaste en de daaropvolgende periodieke verhoogingen beschouwd als verkregen door regelmatige periodieke verhooging, na den daarvoor gevorderden diensttijd. Het bepaalde in het derde lid van artikel 2 is toepasselijk.

Het vorig lid is eveneens van toepassing voor het geval, dat bij de benoeming eene hoogere dan de minimum-bezoldiging wordt toegekend.

Wordt de bezoldiging niet bepaald op een bedrag dat door regelmatige periodieke verhooging kan worden verkregen, dan wordt bij de eerstvolgende periodieke verhooging het verschil aangezuiverd.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.
's Gravenhage, den 6den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgeg.* 23 Maart 1915.)

6 Maart 1915. WET, houdende goedkeuring van het op 30 Mei 1914 te 's Gravenhage gesloten verdrag tusschen Nederland en Duitschland tot aanvulling van het op 27 Augustus 1907 gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering (*Staatsblad* 1907, n°. 332). S. 138.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het den 30sten Mei 1914 te 's Gravenhage gesloten verdrag tusschen Nederland en Duitschland tot aanvulling van het den 27sten Augustus

1907 gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering (*Staatsblad* 1907, n°. 332) wettelijke rechten betreft;

Gelet op het tweede lid van artikel 59 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Wordt goedgekeurd het in afdruk bij deze wet gevoegd, den 30sten Mei 1914 te 's Gravenhage gesloten verdrag tusschen Nederland en Duitschland tot aanvulling van het den 27sten Augustus 1907 gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering (*Staatsblad* 1907, n°. 332).

2. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 6den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
J. LOUDON.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 24 Maart 1915.)

VERDRAG tusschen Nederland en het Deutsche Rijk tot aanvulling van het op 27 Augustus 1907 gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering.

ZUSATZVERTRAG zwischen den Niederlanden und dem Deutschen Reiche zu dem am 27. August 1907 unterzeichneten Vertrag über Unfallversicherung.

De Nederlandsche Regeering, vertegenwoordigd door den daartoe gevolmachtigden ondergeteekende, den Minister van Buitenlandsche Zaken van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, den Heer Jonkheer J. LOUDON,

Die Königlich Niederländische Regierung, vertreten durch den unterzeichneten und mit Vollmacht versehenen Minister der auswärtigen Angelegenheiten Ihrer Majestät der Königin der Niederlande, Jonkheer J. LOUDON,

en
de Kanselier van het Deutsche Rijk, vertegenwoordigd door den daartoe gevolmachtigden ondergeteekende, den buitengewoon Gezant en gevolmachtigd Minister van Zijne Majesteit den Deutschen Keizer, Koning van Pruisen,

und
der Kanzler des Deutschen Reichs, vertreten durch den unterzeichneten und hierzu mit Vollmacht versehenen ausserordentlichen Gesandten und bevollmächtigten Minister Seiner Majestät des Deutschen Kaisers, Königs von Preussen,

te 's Gravenhage, den werkelijken. Geheimraad, den Heer von MÜLLER,

im Haag, Wirklichen Geheimen Rat von MÜLLER,

zijn overeengekomen het tusschen Nederland en het Deutsche Rijk gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering van 27 Augustus 1907 als volgt aan te vullen:

sind zur Ergänzung des zwischen den Niederlanden und dem Deutschen Reiche abgeschlossenen Vertrags über Unfallversicherung vom 27. August 1907 über folgende Bestimmungen übereingekommen:

Art. I. In het op 27 Augustus 1907 tusschen Nederland en het Deutsche Rijk gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering wordt tusschen de artikelen 3 en 4 het volgende nieuwe artikel opgenomen:

Art. I. In den zwischen den Niederlanden und dem Deutschen Reiche abgeschlossenen Vertrag über Unfallversicherung vom 27. August 1907 wird zwischen den Artikeln 3 und 4 der nachstehende neue Artikel eingefügt:

Art. 3a. Voor zoover ingevolgde artikelen 1 tot en met 3 de daar bedoelde ondernemingen aan de ongevallenverzekering van eene der verdragsluitende Partijen zijn onderworpen, zijn de in die ondernemingen werkzame personen aan die ongevallenverzekering onderworpen, ook indien zij hunne woonplaats niet binnen het gebied der Partij hebben.

Art. 3a. Soweit nach den Artikeln 1 bis 3 die dort bezichneten Betriebe der Unfallversicherung eines der vertragschliessenden Teile unterstellt sind, gilt die Unterstellung für die in den Betrieben beschäftigten Personen auch dann, wenn sie ihren Wohnsitz nicht im Gebiete dieses Teiles haben.

II. De in artikel I vervatte bepaling van het nieuwe artikel 3a is ook van toepassing ten aanzien van ongevallen, welke plaats hadden vóór het in werking treden van dit verdrag, voor zoover ter zake daarvan niet eene beslissing was genomen, welke vóór of op den dag van dat in werking treden onaanstaafbaar was geworden.

II. Die im Artikel I vorgesehene Bestimmung des neuen Artikel 3a erstreckt sich auch auf solche Unfälle, die sich vor Inkrafttreten des gegenwärtigen Vertrags ereignet haben, in Ansehung deren aber vor oder an dem Tage des Inkrafttretens eine rechtskräftige Entscheidung nicht ergangen ist.

III. Dit verdrag zal worden bekrachtigd door Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en door Zijne Majesteit den Duitschen Keizer en de akten van bekrachtiging zullen zoo spoedig mogelijk worden uitgewisseld.

Het verdrag treedt in werking den veertienden dag na dien, waarop de uitwisseling der akten van bekrachtiging heeft plaats gehad.

Ter oorkonde waarvan de wederzijdsche gevolmachtigden dit verdrag onderteekend en van hun zegel voorzien hebben.

Gedaan in tweevoud te 's Gravenhage, den 30sten Mei 1914.

(L. S.) (get.) J. LOUDON.

„ „ F. VON MÜLLER.

III. Dieser Vertrag wird durch Ihre Majestät die Königin der Niederlande und durch Seine Majestät den Deutschen Kaiser ratifiziert werden, und die Ratifikationsurkunden sollen sobald als möglich ausgetauscht werden.

Der Vertrag tritt am vierzehnten Tage nach dem Tage des Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft.

Zu Urkund dessen haben die beiderseitigen Vertreter das gegenwärtige Abkommen unterzeichnet und mit ihren Siegeln versehen.

Ausgefertigt in doppelter Urschrift im Haag am 30 Mai 1914.

verbaal van onderteekening, toegevoegd aan de Herzienne Berner Conventie ter bescherming van letterkundige en kunstwerken, den 13den November 1908 te *Berlijn* gesloten, wettelijke rechten betreft;

Gelet op het tweede lid van artikel 59 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz. Art. 1. Het bij deze wet in afdruk gevoegd den 20sten Maart 1914 te *Bern* onderteekend Additioneel Protocol, met bijbehorend proces-verbaal van onderteekening, toegevoegd aan de Herzienne Berner Conventie ter bescherming van letterkundige en kunstwerken, den 13den November 1908 te *Berlijn* gesloten, wordt goedgekeurd.

II. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 6den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Buitenl. Zaken, J. LOUDON.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(*Uitgeg.* 30 Maart 1915.)

PROTOCOLE ADDITIONNEL à la Convention de Berne révisée du 13 novembre 1908.

Les Pays membres de l'Union internationale pour la protection des oeuvres littéraires et artistiques, désirant autoriser une limitation facultative de la portée de la Convention du 13 novembre 1908, ont, d'un commun accord, arrêté le Protocole suivant :

1. Lorsqu'un pays étranger à l'Union ne protège pas d'une manière suffisante les oeuvres des auteurs ressortissant à l'un des pays de l'Union, les dispositions de la Convention du 13 novembre 1908 ne peuvent porter préjudice, en quoi que ce soit, au droit qui appartient au pays contractant de restreindre la protection des oeuvres dont les auteurs sont, au moment de la première publication de ces oeuvres, sujets ou citoyens dudit pays étranger et ne sont pas domiciliés effectivement dans l'un des pays de l'Union.

2. Le droit accordé aux Etats contractants par le présent Protocole appartient également à chacune de leurs Possessions d'outre-mer.

3. Aucune restriction établie en vertu du n°. 1 ci-dessus ne devra porter préjudice aux droits qu'un auteur aura acquis sur une oeuvre publiée dans un pays de l'Union avant la mise à exécution de cette restriction.

6 Maart 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der ontgeining van eigendommen, noodig voor en ten behoeve van het aanleggen van een verkeersweg tusschen de Jonker Fransstraat en de Coolvest, het vergrooten van het terrein voor een post- en telegraafkantoor aan de Coolvest, het stichten van een beursgebouw aan de Coolvest en het verbreden van aangrenzende straten te *Rotterdam*. S. 139.

6 Maart 1915. WET, houdende goedkeuring van het op den 20sten Maart 1914 te *Bern* onderteekend Protocol toegevoegd aan de Herzienne Berner Conventie ter bescherming van letterkundige en kunstwerken, den 13den November 1908 te *Berlijn* gesloten. S. 140.

Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 249, 1—8.

Hand. id. 1914/15, *blad.* 630.

Bijl. 1e Kamer 1914/15, n°. 249.

Hand. id. 1914/15, *blad.* 253.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het den 20sten Maart 1914 te *Bern* onderteekend Protocol, met bijbehorend proces-

4. Les Etats qui, en vertu du présent Protocole, restreindront la protection des droits des auteurs, le notifieront au Gouvernement de la Confédération Suisse par une déclaration écrite où seront indiqués les pays vis-à-vis desquels la protection est restreinte, de même que les restrictions auxquelles les droits des auteurs ressortissant à ces pays sont soumis. Le Gouvernement de la Confédération Suisse communiquera aussitôt le fait à tous les autres Etats de l'Union.

5. Le présent Protocole sera ratifié, et les ratifications seront déposées à Berne dans un délai maximum de douze mois comptés à partir de sa date. Il entrera en vigueur un mois après l'expiration de ce délai, et aura même force et durée que la Convention à laquelle il se rapporte.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires des Pays membres de l'Union ont signé le présent Protocole, dont une copie certifiée sera remise à chacun des Gouvernements unionistes.

Fait à Berne, le 20 mars 1914, en un seul exemplaire, déposé aux Archives de la Confédération Suisse.

<i>Pour l'Allemagne :</i>	ROMBERG.
<i>Pour la Belgique :</i>	P. DE GROOTE.
<i>Pour le Danemark :</i>	W. PESTALOZZI.
<i>Pour l'Espagne :</i>	FRANCISCO DE REYNOSO.
<i>Pour la France :</i>	BEAU.
<i>Pour la Grande-Bretagne :</i>	E. HICKS BEACH.
<i>Pour Haïti :</i>	CH. FOUCHARD.
<i>Pour l'Italie :</i>	PAULUCCI DE' CALBOLI.
<i>Pour le Japon :</i>	GENSHIRO NISHI.
<i>Pour Libéria :</i>	J. VIEWEG.
<i>Pour le Luxembourg :</i>	P. DE GROOTE.
<i>Pour Monaco :</i>	ALB. OELER.
<i>Pour la Norvège :</i>	DR. GEORG WETTSTEIN.
<i>Pour les Pays-Bas :</i>	VAN PANHUYSEN.
<i>Pour le Portugal :</i>	JOAQUIM PEDROSO.
<i>Pour la Suède :</i>	H. VON ESSEN.
<i>Pour la Suisse :</i>	MÜLLER.
<i>Pour la Tunisie :</i>	BEAU.

PROCÈS-VERBAL DE SIGNATURE.

Les Plénipotentiaires soussignés, à ce dûment autorisés, se sont réunis ce jour à l'effet de procéder à la signature du Protocole additionnel à la Convention de Berne révisée pour la protection des oeuvres littéraires et artistiques, du 13 novembre 1908, et ils ont pris connaissance de la Déclaration suivante, lue par M. le Plénipotentiaire de la Suède :

„Le Gouvernement du Roi, n'ayant pas

encore ratifié la Convention de Berne révisée du 13 novembre 1908, signe le Protocole additionnel à ladite Convention en formulant la réserve que la ratification du Protocole ne pourra avoir lieu qu'avec celle de la Convention.”

En foi de quoi, les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Procès-verbal.

Fait à Berne, le vingtième jour du mois de mars de l'an mil neuf cent quatorze.

(Volgt de onderteekening.)

6. Maart 1915. WET, houdende bepaling betreffende het gebruik van grond voor mijnontginning. S. 141.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten : Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is een voorziening te treffen met het oog op de mogelijkheid, dat voor eenzelfde veld meer dan eene mijnconcessie wordt verleend ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Bij eene acte van concessie als bedoeld in artikel 5 der wet van 21 April 1810, concernant les mines, les minières et les carrières, (*Bulletin der Lois* n°. 285) kan worden bepaald, dat in het belang van een andere voor hetzelfde veld reeds verleende of nog te verlenen mijnconcessie terreinen kunnen worden aangewezen, die door den concessionaris niet voor zijne ontginning zullen mogen worden gebruikt.

Deze aanwijzing geschiedt met Onze machtiging door Onzen Minister, die met de uitvoering van het besluit tot verleening der concessie is belast.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 6den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 16 Maart 1915.*)

6 Maart 1915. WET, houdende nadere bepaling van de waarde van zaken, waarover de rechten van successie of van overgang bij overlijden verschuldigd zijn. S. 142.
Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 278, 1—7.
Hand. id. 1914/15, bladz. 622.
Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 278, 1—3.
Hand. id. 1914/15, bladz. 253—258.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten : Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de tegenwoordige buitengewone omstandigheden het noodig maken bijzondere bepalingen

vast te stellen omtrent de waarde van zaken, waarover de rechten van successie of van overgang bij overlijden verschuldigd zijn;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Indien de waarde van zaken, waarover recht van successie of recht van overgang verschuldigd is, volgens de voorschriften der Successiewet moet worden bepaald naar een tijdstip, dat valt tusschen 20 Juli 1914 en den in art. 2 genoemden dag, wordt daarvoor in de plaats gesteld de waarde op 20 Juli 1914; deze waardebepaling geschiedt naar den toestand, waarin de zaken zich bevonden op het tijdstip, dat volgens de Successiewet voor de vaststelling der waarde zou gelden.

Voor zaken, welke op dien dag nog niet bestonden, blijven de voorschriften der Successiewet van kracht.

2. De overeenkomstig art. 1 aangegeven waarde kan, voor alle zaken, waarop het eerste lid van art. 1 van toepassing is, worden vervangen door de waarde dier zaken op den hondersten dag na dien, waarop de vrede tusschen Duitschland, Engeland en Frankrijk zal zijn gesloten, in den toestand waarin zij zich bevonden op het tijdstip, dat volgens de Successiewet voor de vaststelling der waarde zou gelden. Die vervanging geschiedt bij een binnen vier maanden na dien dag in te dienen memorie van aangifte, waarin de goederen overeenkomstig art. 10 of art. 11 der Successiewet zijn omschreven. Het recht, dat alsdan blijkt te veel te zijn betaald, wordt teruggegeven binnen drie maanden na de indiening dezer aangifte, met eene rente van vijf ten honderd in het jaar van den dag der betaling tot dien der teruggaaft.

De termijn van aangifte kan in bijzondere gevallen door Onzen Minister van Financiën worden verlengd.

3. Indien op den in art. 2 genoemden dag nog geene memorie van aangifte is ingediend, kunnen de tot aangifte, verplichte of bevoegde personen de waarde van de geërfde of verkregen zaken te hunner keuze bepalen volgens die op 20 Juli 1914 of op den in art. 2 genoemden dag. De keuze moet voor alle geërfde of verkregen zaken gelijk zijn. In de aangifte moet, op straf van weigering, worden vermeld welke keuze is gedaan. Op de uitgebrachte keuze kan niet worden teruggekomen.

4. 's Rijks ambtenaar is bevoegd te vorderen, dat de volgens art. 2 gedane nadere aangifte wordt beëdigd. In dat geval geeft hij daarvan kennis — zoo noodig met aanwijzing van den tot beëdiging verplichten aangever —

op de wijze en binnen den tijd, in het voorlaatste lid van art. 28 der Successiewet bepaald.

De af te leggen eed luidt:

„Ik zweer (verklaar), dat ik in gemoede „vermeen, dat ik bij de door mij gedane nadere „aangifte van de waarde der door het overlijden „van N.N. verkregen zaken, aan die zaken, „welker waarde uitsluitend naar de begroting „des aangevers wordt gerekend, die waarde „heb toegekend, welke bij de wet wordt ge- „vorderd.

„Zoo waarlijk helpe mij God almachtig. „(Dat verklaar ik.)”

Overigens is het bepaalde in art. 28 en in de artikelen 32, 33 en 34 der Successiewet toepasselijk.

5. De artikelen 36, 38, 39 en 40 der Successiewet zijn ook toepasselijk op de aangiften volgens art. 2; voor de toepassing van art. 63 nos. 3, 4 en 5 der Successiewet wordt alsdan onder „aangifte” verstaan de aangifte volgens art. 2.

6. Wij behouden Ons voor, kwijtschelding, vermindering of teruggave van recht te verleenen in de gevallen, waarin zaken, waarop deze wet toepasselijk is, vóór den in art. 2 genoemden dag moesten worden verkocht en de opbrengst later blijkt minder te hebben bedragen dan de waarde op dien dag.

7. Deze wet treedt in werking met den dag harer afkondiging.

Indien vóór dien dag aangifte is gedaan, is 's Rijks ambtenaar bevoegd op de wijze en met de gevolgen in art. 21 der Successiewet voorzien, bij nadere memorie aangifte te vorderen van de waarde op 20 Juli 1914. Ook voor het geval, dat geene nadere aangifte is gevorderd, is het bepaalde in de artikelen 2, 4 en 5 van toepassing.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 6den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(Uitgeg. 12 Maart 1915.)

6 Maart 1915. WET, tot vermindering van het recht van overgang bij overlijden van onroerend goed. S. 143.

Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 266, 1—6.

Hand. id. 1914/15, bladz. 630.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 266.

Hand. id. 1914/15, bladz. 258.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is het recht van overgang

bij overlijden van onroerende goederen nader te regelen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz. Art. 1. In artikel 43 der Successiewet wordt in plaats van „acht en een half” gelezen „vier”.

2. Deze wet treedt in werking op 1 Mei 1915.

Zij is van toepassing wanneer het overlijden of de andere gebeurtenis, waardoor de verplichting tot aangifte ontstaat, op of na dien dag plaats heeft, zoomede wanneer op of na dien dag wordt geërfd of verkregen ten gevolge van de vervulling eener voorwaarde:

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 6den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(Uitgeg. 23 Maart 1915.)

6 Maart 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van klaverzaden. S. 144.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 6 Maart 1915, Kabinet Litt. D²⁸ ;

Gezien Ons Besluit van 16 Februari 1915 (Staatsblad n°. 97) ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

Het verbod van uitvoer van klaverzaden, uitgevaardigd bij Ons bovengemeld Besluit, is tijdelijk opgeheven.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 6den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(Uitgeg. 6 Maart 1915.)

6 Maart 1915. MISSIVE van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende uitvoering van de Stoomwet.

Bij Koninklijk besluit van 12 Februari 1915 (Staatsblad n°. 83), is tot uitvoering van de Stoomwet het Stoombesluit 1915 vastgesteld, dat het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (Staatsblad n°. 163), laatstelijk gewijzigd bij dat

van 17 October 1913 (Staatsblad n°. 393), vervangt. Dit nieuwe besluit zal op 15 Maart e.k. in werking treden.

Ingevolge het laatste lid van de artikelen 11 en 73 van het Stoombesluit 1915 zullen van 15 Maart 1915 af, de te verleenende akten van vergunning voor het gebruik van stoomketels en andere stoomtoestellen in den vorm van een boek worden uitgereikt. In dit boek (contrôleboek genaamd), zal behalve de akte van vergunning o. a. een aantal formulieren worden opgenomen; waarop door de ambtenaren voor het Stoomwezen de aantekeningen, betreffende het periodiek onderzoek van het stoomtoestel zullen worden gesteld, welke tot dusver werden ingeschreven in de aantekeninglijst, die, afgescheiden van de akte, tegelijk met deze werd uitgereikt. Deze lijsten zullen slechts in gebruik blijven bij stoomtoestellen, waarvoor eene vóór 15 Maart e.k. verleende akte van vergunning geldt.

Voorts zal het controleboek eenige formulieren bevatten voor beschikkingen, welke door mij genomen worden, ten einde overeenkomstig het eerste lid van artikel 12 of 74 van het Stoombesluit 1915, bij overgang van het stoomtoestel aan een anderen gebruiker, de akte op naam van den nieuwen gebruiker te stellen, of om eenige andere noodig gebleken wijziging in de akte aan te brengen.

Werd tot dusver voor de uitreiking van akten van vergunning, krachtens de Stoomwet, verleend, steeds de tusschenkomst ingeroepen, hetzij van Heeren Commissarissen der Koningin, hetzij van Heeren Burgemeesters, ook voor het vervolg zullen de in den vorm van contrôleboeken te verleenende akten, door mijn departement aan een van beide autoriteiten worden toegezonden, met verzoek deze aan de belanghebbenden te doen uitreiken en dat zoowel, wanneer een nieuw controleboek wordt uitgegeven, als wanneer in een bestaand controleboek een door mij vastgestelde beschikking is opgenomen. Ik zal het zeer op prijs stellen, dat door U H. E. G. en door de Burgemeesters in Uw Gewest het noodige worde verricht, opdat de van mijnenwege toegezonden contrôleboeken aan de belanghebbenden worden ter hand gesteld. In het belang van het toezicht op de naleving van de Hindernet zal het gewenscht zijn daarbij te handelen, overeenkomstig de circulaire d. d. 25 Januari 1901 van den toenmaligen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Opmerking verdient nog, dat artikel 46 van het Stoombesluit van 1896, onder *d*, aan de

gebruikers van stoomketels voorschriften geeft omtrent de plaats, waar de hun uitgereikte akten van vergunning en aanteekeningslijsten aanwezig moeten zijn, welke voorschriften verschillen, naar gelang de akten zijn verleend voor vaste ketels, ketels in stoomvaartuigen of vervoerbare ketels. In verband hiermede werden Heeren Commissarissen der Koningin en Burgemeesters bij de toezending van akten steeds door mij uitgenoodigd, de belanghebbenden bij de uitreiking te wijzen op het voorschrift, dat in elk bijzonder geval diende te worden nageleefd. Het nieuwe Stoombesluit heeft nu de zoeven bedoelde verschillende voorschriften vervangen door de voor alle stoomtoestellen geldende uniforme bepaling, (artikel 44, 1e lid, onder *d* en artikel 72, 1e lid, onder *b*), dat de gebruiker moet zorgen, dat het contrôleboek, (eventueel de akte met aanteekeningslijst), steeds op eerste aanvraag voor den ambtenaar ter inzage is en in goed onderhouden staat verkeert, zonder nadere aanduiding van de plaats, waar de bedoelde bescheiden zich moeten bevinden. Bij de uitreiking van de contrôleboeken, onverschillig voor welke toestellen zij gelden, zullen belanghebbenden dus slechts op deze eene bepaling behoeven te worden gewezen.

Ik moge U H.E.G. verzoeken het bovenstaande ter kennis te brengen van de Burgemeesters in Uw Gewest en voorts hunne aandacht te vestigen op artikel 15 van het Stoombesluit 1915, dat in hoofdzaak overeenkomt met artikel 15 van het Koninklijk besluit van 19 October 1896 (*Staatsblad* n°. 163). Evenals thans zal hij, die een vervoerbaar stoomketel tijdelijk huurt, ingevolge artikel 12, 5e lid, van het Stoombesluit 1915, (overeenkomende met artikel 12, 2e lid, van het besluit van 1896), geen aanvraag behoeven in te dienen, om de daarvoor verleende akte van vergunning op zijn naam te doen stellen. Echter zal volgens artikel 15 hij, die een aan een derde toebehoorende vervoerbaar stoomketel in werking wenscht te brengen, daartoe verlof hebben te vragen aan den Burgemeester. Deze verleent dat verlof, indien aan de voorwaarden, in het 2e lid van artikel 15 onder *a*, *b* en *c* opgesomd, is voldaan. In de eerste plaats behoort ingevolge die voorwaarden aan den Burgemeester te worden overgelegd, of het voor den ketel uitgereikte contrôleboek, waarin zich blijkt het bovenstaande de akte van vergunning moet bevinden, of, (nl. indien de akte van vergunning vóór 15 Maart 1915 is verleend), de akte van vergunning en de daarbij

behoorende aanteekeningslijst. Hetzij uit de aanteekeningen, welke in het contrôleboek zijn opgenomen, hetzij uit de aanteekeningslijst, welke bij de vóór 15 Maart 1915 verleende akten behoort, zal zijn na te gaan, of aan de onder *b* gestelde voorwaarde is voldaan, nl., dat de ketel bij een, binnen de laatste twaalf maanden ingesteld, onderzoek in orde is bevonden. Of de onder *c* gestelde voorwaarde is vervuld (nl., dat de ketel voorzien is van de in artikel 14 van het Stoombesluit bedoelde plaat), zal moeten blijken uit een door of vanwege den Burgemeester in te stellen onderzoek.

Bij kennisneming van een contrôleboek zal er rekening mede zijn te houden, dat de daarin voorkomende akte zelf niet steeds aangeeft, te wiens name de voor het gebruik van het stoomtoestel verleende vergunning staat. Indien nl. de vergunning krachtens artikel 12 of artikel 74 van het Stoombesluit 1915 op naam wordt gesteld van een anderen gebruiker dan die, in een na 15 Maart 1915 verleende akte vermeld, blijft de akte ongewijzigd, maar wordt — zooals uit het bovenstaande blijkt — in het contrôleboek eene beschikking opgenomen, welke aangeeft, dat de vergunning op naam van den nieuwen gebruiker is overgegaan. Inzage van de in de contrôleboeken voorkomende beschikkingen is derhalve mede gewenscht.

Het laatste lid van artikel 15 bevat eene nieuwe bepaling, volgens welke de Burgemeester van elk verlof, dat door hem voor het gebruik van een vervoerbaar stoomketel wordt verleend, kennis behoort te geven aan het in zijne gemeente bevoegde districtshoofd voor het stoomwezen. Ik acht het van veel belang, dat deze bepaling nauwkeurig worde nageleefd en dat de kennisgeving aan het districtshoofd telkens zoo spoedig mogelijk geschiedde.

Ten slotte maak ik van deze gelegenheid gebruik, het verzoek in herinnering te brengen, vervat in de aanschrijving dd. 10 Januari 1912, n°. 114s, afdeling Arbeid van mijn toenmaligen ambtsvoorganger. Dit verzoek had de strekking, dat o. a. de gemeentebesturen zouden worden uitgenoodigd van elke door hen krachtens de Hinderwet verleende vergunning tot oprichting of uitbreiding van een onder die wet vallende inrichting mededeeling te doen aan de districtshoofden voor het stoomwezen. Uit ontvangen ambtsberichten leid ik af, dat niet alle gemeentebesturen aan deze ambtenaren de gewenschte mededeelingen verstrekken.

(W. v. D. B. A.)

8. *Maart* 1915. **BESLUIT**, houdende beslissing dat een reglement van 'eene burgerlijke instelling van weldadigheid, die armenverzorging buiten gestichten ten doel heeft, voldoen moet aan artt. 21 en 29 der armenwet, ook al heeft hare ondersteuning slechts een aanvullend karakter.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende dat door den Raad der gemeente Zutphen op 8 Juli 1913 een reglement is vastgesteld voor de Sint Anné Broederschap te Zutphen, waarvan de artt. 1, lid 2, 4 en 5 luiden:

Art. 1, lid 2. De ondersteuning geschiedt door het uitdeelen van zoogenaamde preuvingen in geld, tot hoogstens een bedrag van zestig cents in de week aan elken met eene preuving begiftigde.

Art. 4. De ondersteuning wordt verleend tot aan het einde van een kalenderjaar; zij kan telkens weder voor een jaar worden verlengd.

Art. 5. Bij overlijden van den man kan de weduwe gedurende het loopend kalenderjaar, of verder bij verlenging, de preuving blijven genieten.

Wanneer zij hertrouwt, beslissen Regenten over de al of niet verlenging van het genot.

Wanneer een ongehuwde, eene preuving genietende, zich in het huwelijk begeeft, beslissen Regenten of het genot der preuving zal blijven voortduren;

dat Gedeep. Staten van Gelderland bij schrijven van 30 Juli 1913 den Raad der gemeente Zutphen hebben medegedeeld, dat, ingevolge art. 29, laatste lid, der armenwet, bedeeing in geld telkens voor niet langer dan ten hoogste drie maanden kan worden toegekend, met welke bepaling de artt. 4 en 5 van het onderwerpelijk reglement strijden, terwijl in het reglement, ingevolge art. 21, lid 2, der armenwet, voorschriften behooren te worden vastgesteld omtrent het geven van voorloopige ondersteuning in de gevallen waarin het verstrekken van onderstand niet zonder gevaar voor het leven of de gezondheid van den arme kan worden uitgesteld, wordende de Raad uitgenoodigd het vorenstaande te overwegen en van den uitslag zijner bevindingen aan Gedeep. Staten mededeeling te doen, casu-quo onder inzending van een in verband daarmede gewijzigd reglement;

dat Burg. en Weth. van Zutphen namens den Raad dier gemeente naar aanleiding van dit schrijven aan Gedeep. Staten hebben opgemerkt, dat men bij beschouwing van art. 29 der armenwet zeer beslist den indruk krijgt, dat daar sprake is van eene andere ondersteuning — al worden in art. 4 van het reglement

der St. Anne Broederschap dezelfde woorden gebruikt — dan de ondersteuning die het reglement bedoelt; dat de ondersteuning, in art. 29 der wet bedoeld, is zeer in het oog loopend eene ondersteuning, die omvat algeheele zorg voor het levensonderhoud, dus het voorzien in de volkomen bestaansvoorwaarden van het individu dat ondersteund wordt; dat art. 29 der armenwet zegt, dat de ondersteuning in zoodanigen vorm en in zoodanige mate moet worden verstrekt als met het oog op de behoeften en de persoonlijke eigenschappen in verband met de omstandigheden van den arme het meest gewenscht is om hem wederom in staat te stellen „in het onderhoud van zich en zijn gezin te voorzien”; dat dit nu de St. Anne Broederschap niet doet, blijkens art. 1, 2de lid, van het reglement, waarin staat, dat eene dergelijke ondersteuning wordt gegeven „tot een bedrag van ten hoogste 60 cents in de week”; dat van een overnemen door de St. Anné Broederschap van de meest volkomen zorg voor het individu geen sprake is, doch zij, integendeel, niets anders doet dan iets bijgeven en zij daarmede pas mag beginnen, indien de menschen een zekeren leeftijd hebben bereikt, terwijl deze bovendien nog aan andere eischen moeten voldoen; dat de wetgever dit niet op het oog heeft gehad in art. 29 der wet, maar deze daar wel degelijk het oog heeft gehad op een zuiver „burgerlijk armbestuur” dat aangewezen is om den arme weer geheel te brengen in den toestand, dat hij tot onderhoud van zich en zijn gezin in staat is;

dat Gedeep. Staten van Gelderland daarop bij besluit van 28 Jan. 1914, no. 6, hunne goedkeuring aan het reglement voor de St. Anne Broederschap hebben onthouden, daarbij overwegende, dat de mate van ondersteuning bepaald wordt door den omvang der behoefte van den armlastige en vervolgens voor het verlenen van onderstand in de eerste plaats in aanmerking komen de in art. 28 der armenwet genoemde personen en instellingen en eerst daarna de burgerlijke instellingen of de burgerlijke overheid, zoodat deze laatsten meestendeels aanvullend optreden en slechts bij geheel in gebreke blijven der hiervoren genoemden, voor de volledige ondersteuning komen te staan; dat derhalve de ondersteuning, in art. 29 der armenwet bedoeld, geene volledige verzorging behoeft te zijn en de bijslag, door het onderwerpelijke gesticht gegeven, ongetwijfeld behoort tot de in het 4de lid, in fine, dier wetsbepaling genoemde ondersteuning in geld, welke telkens voor niet langer dan drie maanden kan worden toegekend, terwijl, voor

het geval dat deze niet toereikend zijn mocht om aan den arme het noodzakelijke levensonderhoud te verschaffen, de burgerlijke instellingen of wel de burgerlijke overheid voor het overige behoort te zorgen; dat het voorts — ter beoordeeling van de vraag of de St. Anne Broederschap „armenzorg buiten gestichten” ten doel heeft en daarmede art. 21 der armen wet op haar toepasselijk is — niet afdoet of deze instelling de volkomen ondersteuning van armen op zich neemt, doch of uit hare fondsen verzorging van armen buiten gestichten plaats vindt; dat blijkens art. 1 van het onderwerpelijke reglement de St. Anne Broederschap is eene instelling van liefdadigheid, welke strekking is uit hare inkomsten huiszittende armen te ondersteunen; dat, blijkens het tweede lid van gemelde bepaling, de ondersteuning geschiedt door het uitdeelen van preuvingen in geld, tot hoogstens f 0.60 in de week, aan elken met eene preuving begiftigde; dat, ingevolge art. 2 van bedoeld reglement, voor die preuvingen slechts in aanmerking komen personen boven 40 jaren van goed zedelijk gedrag en minstens 8 jaren te Zutphen woonachtig; dat de omstandigheid echter, dat de onderwerpelijke instelling hare liefdadigheid niet slechts tot een zeker bedrag doch ook tot een zekeren kring van personen beperkt, niet wegneemt, dat zij niettemin slechts aan armen en wel huiszittenden wordt betoond; dat zij alzoo wel degelijk armenverzorging buiten gestichten ten doel heeft, als waarvan sprake is in het eerste lid van art. 21 der armenwet, en haar reglement derhalve niet voor goedkeuring vatbaar is zolang het niet voldoet aan de voorschriften bij dat artikel voor reglementen voor dergelijke instellingen gesteld;

dat van het besluit van Gedeep. Staten de Raad der gemeente Zutphen bij Ons in beroep is gekomen, met verzoek dit besluit van Gedeep. Staten te vernietigen;

O., dat de St. Anne Broederschap te Zutphen is eene burgerlijke instelling van weldadigheid, welke armenverzorging buiten gestichten ten doel heeft, zoodat ingevolge het tweede lid van art. 21 der armenwet het voor die Broederschap door den gemeenteraad van Zutphen vastgestelde reglement voorschriften had moeten bevatten betreffende het geven van voorloopige ondersteuning in de gevallen, waarin het verstrekken van ondersteuning niet zonder gevaar voor het leven of de gezondheid van den arme kan worden uitgesteld;

dat de artt. 28 en 29 der armenwet de strekking hebben die ondersteuning door burgerlijke instellingen van weldadigheid en door de

burgerlijke overheid rechtstreeks slechts te doen verleen en voor zoover zij, die zich het noodzakelijk levensonderhoud niet kunnen verschaffen, dit niet ontvangen van de in art. 28 bedoelde personen of instellingen, zoodat de ondersteuning, bedoeld in art. 29, slechts een aanvullend karakter heeft, hetgeen ook het geval is met de ondersteuning van de St. Anne Broederschap te Zutphen, waarvan het gevolg is, dat het vierde lid van art. 29 ook voor die Broederschap geldt en beoeldding in geld of in natura gedurende zekeren tijd telkens voor niet langer dan ten hoogste drie maanden door haar mag worden toegekend;

dat alzoo het door den gemeenteraad van Zutphen vastgestelde reglement voor de St. Anne Broederschap aldaar in strijd is met het tweede lid van art. 21 en met het vierde lid van art. 29 der armenwet en het beroep mitsdien ongegrond is;

Gezien de armenwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep van den Raad der gemeente Zutphen tegen het besluit van Gedeep. Staten van Gelderland van 28 Jan. 1914, n°. 6, ongegrond te verklaren. (Gem.-stem.)

9 Maart 1915 Missive van den Minister van Financiën aan de gemeentebesturen ter uitvoering van art. 32 van het besluit van 1 December 1913 (*Staatsblad* n°. 420).

Ingevolge art. 32 van het Kon. besluit dd. 1 Dec. 1913 (*Staatsblad* n°. 420) moeten jaarlijks in de maand Januari aan het Departement van Financiën worden gezonden de quitantiën voor de in het laatst verstrekte jaar op grond van art. 68 der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 gedane stortingen. Aangezien uit de quitantiën niet blijkt voor welke gepensioneerde ambtenaren pensioensbijdragen zijn gestort, noch welk bedrag en over welk tijdvak voor ieder hunner is gestort, heb ik de eer U te verzoeken bij die quitantiën eene lijst, volgens bijgaand model, te doen overleggen.

Gespecificeerde opgave der met het oog op artikel 68 der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 gedane stortingen.

Namen der gepensioneerden.	Betrekking.	Bedrag der storting.	Tijdvak waarover de storting loopt.	Aanmerkingen.

10 Maart 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 9 Maart 1910 (*Staatsblad* n°. 82), waarbij aan de Vereeniging tot opvoeding en verpleging van idioten en achterlijke kinderen, gevestigd te *Utrecht*, vergunning is verleend op het terrein „Lozenoord” te *Ermelo*, een gezicht voor idioten op te richten. S. 145.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 6 Maart 1915, n°. 3035, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165);

Hebben goedgevonden en verstaan : te bepalen :

Eenig artikel.

Aan artikel 2 van Ons besluit van 9 Maart 1910 (*Staatsblad* n°. 82), zooals dat artikel wordt gelezen ingevolge Ons besluit van 10 Januari 1913 (*Staatsblad* n°. 11), wordt een nieuw derde lid toegevoegd, luidende als volgt :

„Bovendien mogen gedurende het tijdvak, eindigende 31 December 1916 of zooveel eerder als Onze Minister van Binnenlandsche Zaken zal bepalen, in de drie paviljoenen nog 19 meisjes verpleegd worden.”

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 10den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 24 Maart 1915.)

12 Maart 1915. BESLUIT, tot aanwijzing van eene vierde mijn ter ontginning overeenkomstig de wetten van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 170) en van 23 September 1912 (*Staatsblad* n°. 307). S. 146.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 2 Februari 1915, n°. 368, Afdeling Nijverheid;

Gezien artikel 1 van de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 170) en artikel 3 van de wet van 23 September 1912 (*Staatsblad* n°. 307);

Den Raad van State gehoord (advies van 2 Maart 1915, n°. 40);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 10 Maart 1915, n°. 1762, Afdeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan :

ter ontginning overeenkomstig de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 170) en de wet van 23 September 1912 (*Staatsblad* n°. 307) aan te wijzen eene vierde mijn, welke op de bij dit besluit behoorende kaart (1) met roode lijnen is aangeduid en welke begrensd wordt als volgt :

Uitgaande van het punt, waar noordoostelijk van Lutterade de as van den spoorweg van Maastricht naar Sittard de as van den „Boschweg” snijdt, volgt de grens van de vierde Staatsmijn :

a. De as van den „Boschweg” in noordwestelijke richting tot waar zij de as van den „Urmonderweg” snijdt;

b. De as van den „Urmonderweg” tot waar zij de grens tusschen de gemeenten Geleen en Sittard snijdt;

c. De grens tusschen deze beide gemeenten, eerst in westelijke en daarna in zuidelijke richting, tot waar zij de as van den hoofdweg van Lutterade naar Urmond snijdt;

d. De as van dezen hoofdweg tot waar zij de as van de „Oude Postbaan” snijdt;

e. De as van de „Oude Postbaan” in zuidelijke richting tot waar zij de as van den „Neerbeeker Veeweg” snijdt;

f. De as van den „Neerbeeker Veeweg” in zuidoostelijke richting en in aansluiting hieraan die van de „Neerbeeker Heerestraat” tot waar deze de as van de „Neerbeeker Dorpstraat” snijdt;

g. De as van de „Neerbeeker Dorpstraat” in noordoostelijke richting en in aansluiting hieraan achtereenvolgens de assen van den „Kapellerweg”, van de „Kapellerstraat”, van de „Peterstraat”, van de „Dorpstraat te Geleen” (ten deele genoemd „het rinde”) en van de „Hongerstraat”, tot waar de as van laatstgenoemde straat die van den „Dassenkuilderweg” snijdt;

h. De as van den „Dassenkuilderweg” en in aansluiting hieraan die van den „Boschweg” terug naar het uitgangspunt.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 12den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 24 Maart 1915.)

(1) Deze kaart is hierna niet opgenomen.

12 Maart 1915. BESLUIT, tot regeling der vergoeding voor bureaunkosten aan de colleges van zettters voor 's-Rijks directe belastingen en der presentiegelden voor de leden der colleges. S. 147.

WJL WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 17 Februari 1915, n°. 91, afdeling Directe Belastingen;

Gezien artikel 1, tweede lid, der wet van 5 April 1870 (*Staatsblad* n°. 63), alsmede Onze besluiten van 8 December 1898 (*Staatsblad* n°. 264), 14 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 148), 6 December 1910 (*Staatsblad* n°. 365) en 6 Februari 1914 (*Staatsblad* n°. 30);

Den Raad van State gehoord (advies van 2 Maart 1915, n°. 26);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 9 Maart 1915, n°. 81, afdeling Directe Belastingen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Aan de colleges van zettters voor 's-Rijks directe belastingen wordt voor elk duizendtal inwoners der gemeente of van het gedeelte der gemeente waarvoor het college is ingesteld, en voor elk kalenderjaar, als vergoeding voor bureaunkosten toegekend:

in gemeenten of gedeelten van gemeenten van 10,000 inwoners en daarboven, f 2;

in gemeenten of gedeelten van gemeenten van 1500 tot 10,000 inwoners, f 1.

Wanneer de vergoeding, berekend naar bovenvermelde regelen voor een college onvoldoende blijkt voor de behoefte in 1915 of volgende jaren, kan zij door Ons worden verhoogd.

2. Aan de leden van een college van zettters te zamen wordt voor elk kalenderjaar als presentiegeld toegekend:

a) aan die van het college te Amsterdam f 4900 ;
te Rotterdam en 's Gravenhage 2800 ;
te Utrecht 2100 ;

b) aan die van de overige colleges, voor elk duizendtal inwoners van de gemeente of van het gedeelte der gemeente, waarvoor het college is ingesteld:

in gemeenten of gedeelten van gemeenten van 10,000 inwoners en daarboven f 14;

in gemeenten of gedeelten van gemeenten van minder dan 10,000 inwoners f 10.

3. Het getal inwoners van eene gemeente of van het gedeelte eener gemeente wordt bepaald naar den toestand bij den aanvang van het jaar waarover de vergoeding voor bureaunkosten of het presentiegeld wordt toegekend.

Onderdeelen van een duizendtal, de helft of meer bedragende, worden voor een geheel duizendtal gerekend en anders buiten aanmerking gelaten.

Voor gemeenten of gedeelten van gemeenten van minder dan 1000 inwoners, bedraagt echter het presentiegeld voor het college steeds f 10.

4. Het bedrag der vergoeding voor bureaunkosten en dat van het presentiegeld worden voor zoover het van het getal inwoners afhankelijk is, voor elk college vastgesteld door den directeur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen in wiens directie de standplaats van het college is gelegen.

De directeur bepaalt voor alle colleges zonder onderscheid het aandeel van elk lid in het presentiegeld naar het getal bijgewoonde vergaderingen blijkens de presentielijsten, die hem na afloop des jaars door den voorzitter van het college worden gezonden, en maakt tot uitbetaling van de vergoeding voor bureaunkosten, ordonnantiën en tot uitbetaling van het presentiegeld, betalingslijsten op.

5. De ordonnantiën worden voor voldaan geteekend door den voorzitter en een lid van het college, de betalingslijsten door elk lid, ieder voor zooveel hem aangaat.

6. De bij artikel 1 vastgestelde vergoeding voor bureaunkosten wordt niet genoten door de colleges van zettters uitsluitend belast met werkzaamheden betreffende de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten.

Met afwijking van het bepaalde bij artikel 2 wordt aan de leden van elk college van zettters voor het jaar 1915 als presentiegeld toegekend:

a) aan die van het college van zettters voor de grond- en personeele belasting:

te Amsterdam f 4900 ;
te Rotterdam en 's Gravenhage f 2800 ;
te Utrecht f 2100 ;

b) aan die van elk der colleges van zettters voor de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten:

te Amsterdam f 1000 ;
te Rotterdam en 's Gravenhage f 800 ;
te Utrecht f 400 ;

c) aan die van de overige colleges, voor elk duizendtal inwoners der gemeente of van het gedeelte der gemeente, waarvoor het college is ingesteld:

in gemeenten of gedeelten van gemeenten van 10,000 inwoners en daarboven f 17.50 ;
in gemeenten of gedeelten van gemeenten van minder dan 10,000 inwoners f 12.50.

Voor de toepassing van het tweede lid van dit artikel worden de voorzitters, bedoeld bij

artikel 18 der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149), niet als leden gerekend.

7. Onze besluiten van 8 December 1898 (*Staatsblad* n°. 264) en van 14 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 148), artikel 2 van Ons besluit van 6 December 1910 (*Staatsblad* n°. 365) en artikel 2 van Ons besluit van 6 Februari 1914 (*Staatsblad* n°. 30) worden ingetrokken.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 12den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitgeg. 25 Maart 1915.*)

12 Maart 1915: MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën; betreffende onderstand van Belgische vluchtelingen.

Ter wille van eene meer eenvoudige administratie bestaat er bij mij geen bezwaar tegen, dat door de gemeentebesturen bij het indienen van hunne declaratiën wegens onderstand aan Belgische vluchtelingen, niet meer wordt ingezonden de z.g. nominatieve opgaaf van de ondersteunden. Volstaan zal kunnen worden met een rekenkundig overzicht van het aantal verpleegdagen. B.v.:

..... volwassen personen gedurende
..... dagen = dagen
..... kinderen gedurende
..... dagen = dagen.

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken, het bovenstaande ter kennis te brengen van de gemeentebesturen. Daarbij zou tevens nog het volgende onder de aandacht kunnen worden gebracht:

Over elke maand moet bij niet meer dan ééne declaratie worden gedeclareerd. Supplettoire declaratiën mogen niet dan bij *hooge uitzondering* worden toegelaten en moeten in dat geval van de gewone declaratiën zijn onderscheiden door de aanduiding: „aanvullende- of vervolgd-declaratie” in het hoofd. Met het oog op eene vlotte en nauwkeurige contrôle is deze maatregel strikt noodzakelijk. De leveranciers kunnen worden ingelicht, dat zij hunne rekeningen telkens over een afgelopen maand aan het gemeentebestuur indienen.

Ter wille van eene vlugge afdoening der declaratiën is het voorts gewenscht, dat door

de gemeentebesturen dadelijk bij inzending van hunne declaratiën toelichting wordt verstrekt wanneer daartoe, in verband met de gegeven voorschriften, aanleiding bestaat.

*De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,*

De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.

13 Maart 1915. BESLUIT, houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *salpeterzuur*. S. 148.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 12 Maart 1915, Kabinet Litt. T³⁰;

Hebben goedgevonden en verstaan :
in te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van salpeterzuur, toegestaan bij Ons besluit van 21 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 421).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 13den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

*De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.*

(*Uitgeg. 13 Maart 1915.*)

13 Maart 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *cacaopasta* en *cacaomassa*. S. 149.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *cacaopasta* en *cacaomassa* te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 10 Maart 1915, Kabinet, Litt. G³⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Maart 1915 n°. 5);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Minister van 12 Maart 1915, Kabinet, Litt. B³¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Eenig artikel.

De uitvoer van cacao pasta en cacao massa is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 13den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 13 Maart 1915.)

13 Maart 1915. BESLUIT, tot wijziging van de Koninklijke Besluiten van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 369a) en van 24 September 1914 (*Staatsblad* n°. 461). S. 150.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 10 Maart 1915, Kabinet, Litt. M⁹;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Maart 1915, n°. 4);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 12 Maart 1915, Kabinet, Litt. C³¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Art. 1. Het eenig artikel van Ons besluit van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 369a) wordt gelezen :

„De uitvoer van rijst en van alle producten van rijst, benevens van rijstafval is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.”

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen, of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

2. In de eerste alinea van het eenig artikel van Ons besluit van 24 September 1914 (*Staatsblad* n°. 461) vervallen de woorden : „meel van rijst en rijstafval”.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad*

zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 13den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 13 Maart 1915.)

13 Maart 1915. BESLUIT, houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van boter. S. 151.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën, van Landbouw, Nijverheid en Handel van 13 Maart 1915, Kabinet, Litt. R³¹;

Hebben goedgevonden en verstaan :

in te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van boter, toegestaan bij Ons besluit van 5 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 133).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 13den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 13 Maart 1915.)

13 Maart 1915. MISSIVE van den Minister van Buitenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin, betreffende de afgifte van buitenlandsche paspoorten.

Het komt nu en dan voor dat personen, onder voorwendsel dat hun buitenlandsch paspoort zoek geraakt of hun afhandig gemaakt is, een nieuw aanvragen binnen den geldigheidsduur van het eerste, met het doel om een ander daarvan gebruik te doen maken.

Teneinde dit misbruik zooveel mogelijk tegen te gaan, zal een nieuw paspoort binnen den geldigheidstermijn van het origineele, slechts moeten worden afgegeven na onderzoek naar de betrouwbaarheid van den aanvrager en de door hem opgegeven redenen.

Dit tweede exemplaar zal *bovenaan* duidelijk gekenmerkt moeten worden door het woord : *Duplicata*.

Een zoodanig duplicaat zal slechts éénmaal

mogen worden afgegeven, terwijl personen, die een paspoort bij wijze van „gunst” hebben ontvangen ingevolge mijne circulaire van 10 Februari jl., Afd. I, n°. 1866, geen duplicaat kunnen bekomen.

15 Maart 1915. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van Burgemeester en Wethouders der gemeente *Breda*, van 22 Februari 1915, n°. 29, 1ste bureau, strekkende tot aankoop van een gasmotor met dynamo en diverse toestellen voor eene elektrische installatie aan de gasfabriek. S. 152.

Geschorst tot 1 Juli 1915.

15 Maart 1915. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* der wijziging van de artikelen 2 en 3 van den Eersten Titel van het Reglement omtrent de Organisatie van de gemengde rechtspraak in Egypte, strekkende tot vermindering van het aantal rechters in de gemengde rechtbanken en het hof van appel daar te lande. S. 153.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat Wij hebben toegestemd in de wijziging van de artikelen 2 en 3 van den Eersten Titel van het Reglement omtrent de Organisatie van de gemengde rechtspraak in Egypte, strekkende tot vermindering van het aantal rechters in de gemengde rechtbanken en het hof van appel daar te lande.

Gezien de in afschrift hierbij gevoegde Egyptische wet van den 19den Januari 1915, waarbij bedoelde wijziging is tot stand gekomen;

Gelet op artikel 2 der Wet van 6 December 1898 (*Staatsblad* n°. 254);

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 11 Maart 1915 n°. 6973; Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan: de bekendmaking van voorzegde wijziging te bevelen door de plaatsing van dit Besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

te Gravenhage, den 15den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
J. LOUDON.

(*Uitgeg. 30 Maart 1915.*)

LOI n°. 3 de 1915. *Modification des Articles 2 et 3 du Titre I du Règlement d'Organisation Judiciaire pour les Procès Mixtes.*

NOUS, SULTAN D'EGYPTE,

Vu le Règlement d'Organisation Judiciaire pour les procès mixtes en Egypte;

Après accord intervenu entre Notre Gouvernement et les Puissances intéressées;

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice et l'avis conforme de Notre Conseil des Ministres;

Décrétons:

Art. 1. Le second alinéa de l'article 2, Titre I, du Règlement d'Organisation Judiciaire est modifié comme suit:

Les sentences seront rendues par trois juges dont deux étrangers et un indigène.

2. Le troisième alinéa de l'article 3, Titre I, du Règlement d'Organisation Judiciaire, est modifié comme suit:

Les arrêts de la Cour d'Appel seront rendus par cinq conseillers dont trois étrangers et deux indigènes.

3. Ces dispositions entreront en vigueur un mois après la publication qui en sera faite dans les formes prévues par l'article 35, Titre I, du Règlement d'Organisation Judiciaire.

4. Notre Ministre de la Justice est chargé de l'exécution de la présente loi.

Fait au Palais d'Abdine, le 19 Janvier 1915.

HUSSEIN KAMIL.

Par le Sultan:

Le Président du Conseil des Ministres,
H. RUCHDI.

15 Maart 1915. BESLUIT, houdende nadere wijziging van de bepalingen betreffende de zeebrieven en jaarpassen in *Nederlandsch-Indië*, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 25 April 1913, n°. 77 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 140, *Indisch Staatsblad* n°. 439). S. 154.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 23 Februari 1915, Afdeling C¹, n°. 3;

Den Raad van State gehoord (advies van 2 Maart 1915, n°. 36);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën van 11 Maart 1915, Afdeling C¹, n°. 43;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het Koninklijk besluit van 30 Januari 1874, n°. 16, houdende bepalingen omtrent de zee-

briefven en jaarpassen in *Nederlandsch-Indië* (Nederlandsch *Staatsblad* 1905, n°. 116, Indisch *Staatsblad* 1905, n°. 316), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 25 April 1913, n°. 77 (Nederlandsch *Staatsblad* 1913, n°. 140, Indisch *Staatsblad* 1913, n°. 439), nader te wijzigen als volgt:

Aan artikel 16, zooals dat artikel luidt ingevolge Ons besluit van 18 April 1908, n°. 70 (Nederlandsch *Staatsblad* 1908, n°. 116, Indisch *Staatsblad* 1908, n°. 424), wordt als vierde lid toegevoegd:

„Bij aankoop of aanbouw van een schip buiten *Nederlandsch-Indië* is de ter plaatse gevestigde Nederlandsche consulaire ambtenaar mede bevoegd om, indien uit het door zijne tusschenkomst ingediend verzoekschrift ter bekoming van een voorloopigen zeebrief is gebleken, dat aan de bij artikel 14 terzake gestelde eischen is voldaan, in afwachting van de beslissing daarop van den Minister van Koloniën of den Gouverneur-Generaal, ten behoeve van dit schip een certificaat af te geven voor de reis naar *Nederlandsch-Indië*”.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Buitenlandsche Zaken en aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 15den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(Uitgeg. 25 Maart 1915.)

15 Maart 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot vaststelling van een letterteeken, dat door zee- of kustvisschersvaartuigen moet worden gevoerd.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gelet op art. 7 der Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* n°. 311), gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 66) en op art. 8 van het Koninklijk besluit van 12 Juni 1911 (*Staatsblad* n°. 144), betreffende de registers voor de zee- en kustvisschersvaartuigen en het voeren van letterteekens en nummers door de kustvisschersvaartuigen, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 5 Februari 1912 (*Staatsblad*, n°. 53);

Heeft goedgevonden:

te bepalen, dat door de zee- en kustvisschers-

vaartuigen tehuis behoorende te Melissant (Z.-H.) moet worden gevoerd het letterteeken M.E.L.

's Gravenhage, 15 Maart 1915.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(get.) VERSTEEG.

15 Maart 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten der provinciën, betreffende uitvoering van de wet van 30 Januari 1915, S. 37, juncto Kon. besluit van 9 Februari 1915 (Stbl. n°. 76).

Het is mij gebleken, dat in verband met de uitvoering van de wet van 30 Jan. 1915 (*Staatsblad* n°. 37), juncto het Kon. besluit van 9 Febr. 1915 (*Staatsblad* n°. 76), omtrent enkele punten twijfel bestaat.

Naar aanleiding daarvan heb ik de eer Uw college te verzoeken het volgende als mijne meening ter kennis van de gemeentebesturen Uwer provincie te brengen.

Personen, wier naam op de kiezerslijst 1914/15 voorkomt, blijven, indien zij niet vallen onder de toepassing van art. 3 der voormelde wet, krachtens art. 2 der wet op de lijst gehandhaafd voor de kiesbevoegdheid, welke zij aan die lijst ontleenen. Voor zover zij wegens het voldoen aan de bij de kieswet gestelde vereischten eerst in 1915 kiesbevoegdheid zouden erlangen voor de Prov. Staten of den Gemeenteraad, zijn hunne namen ingevolge art. 4 der wet van 30 Jan. 1915 (*Staatsblad* n°. 37) j^o. art. 2 van het voormeld Kon. besluit, wat deze kiesbevoegdheid betreft, te plaatsen op de supplettoire lijst.

Voor de supplettoire lijst behoort gebezigd te worden een in aansluiting aan de reeds bestaande kiezerslijst doorlopend volgnummer. Aldus zullen de namen der kiezers, die ingevolge het vorenstaande zoowel op de van kracht blijvende lijst als op de supplettoire lijst voorkomen; twee volgnummers erlangen. Op de oproepingskaart, bedoeld in art. 55 der kieswet, is te vermelden het volgnummer, dat betrekking heeft op de verkiezing, waartoe de oproeping strekt.

Het bepaalde in art. 2 der wet van 30 Jan. 1915 (*Staatsblad* n°. 37) sluit niet uit, dat in de aanwijzing van het stemdistrict achter de namen der kiezers wijziging wordt gebracht als gevolg van verhuizing binnen de gemeente of van verandering in de indeeling in stemdistricten.

(Gem.-stem.)

16 Maart 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van ijzerdraad, prikkeldraad en andere van ijzerdraad vervaardigde artikelen, alsmede van schoppen. S. 155.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van ijzerdraad; prikkeldraad en andere van ijzerdraad vervaardigde artikelen, alsmede van schoppen te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw; Nijverheid en Handel van 12 Maart 1915, Kabinet, Litt. A²¹;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 Maart 1915, n°. 4);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 15 Maart 1915, Kabinet, Litt. F³²;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De uitvoer van ijzerdraad, prikkeldraad en andere van ijzerdraad vervaardigde artikelen, alsmede van schoppen is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

2. In de eerste alinea van het enig artikel van Ons Besluit van 6 October 1914 (*Staatsblad* n°. 474) vervalt het woord: *prikkeldraad*.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 16den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitg. 17 Maart 1915.*)

16 Maart 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van zuurkool en van gezouten groenten. S. 156.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van zuurkool en van gezouten groenten te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 12 Maart 1915, Kabinet Litt. S³⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 Maart 1915, n°. 3);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 15 Maart 1915, Kabinet Litt. G³²;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van zuurkool en van gezouten groenten is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's Gravenhage, den 16den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitg. 17 Maart 1915.*)

16 Maart 1915. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk Besluit van den 7den Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 402). S. 157.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 10 Maart 1915, Kabinet, Litt. F³⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Maart 1915, n°. 6);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 15 Maart 1915, Kabinet, Litt. H³²;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Het eenig artikel van Ons Besluit van 7 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 402) wordt gelezen:

„De uitvoer van lood en van looden of vertind looden waterleidingbuizen is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.”

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.
's Gravenhage, den 16den Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 17 Maart 1915.*)

20 Maart 1915. BESLUIT, tot bepaling van het tijdstip en de wijze waarop de zilverbons van vijf gulden worden ingetrokken. S. 158.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën van den 18den Maart 1915, n°. 127, Generale Thesaurie, en van Waterstaat van den 19den Maart 1915, n°. 31, Afd. Posterijen en Telegrafie;

Gezien de wet van 6 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 377) tot uitgifte van zilverbons, en Ons besluit van 6 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 378) zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 1 September 1914 (*Staatsblad* n°. 439);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De zilverbons van f 5 worden ingetrokken op 25 Maart 1915.

2. Tot en met 3 April 1915 zullen de in het vorig artikel bedoelde zilverbons aan de kantoren der betaalmeeesters en van de ontvangers der directe belastingen alsmede aan de postkantoren (met inbegrip van de bijkantoren) tot elk bedrag tegen wettig betaalmiddel kunnen worden ingewisseld;

Onze Ministers van Financiën en van Waterstaat zijn belast met de uitvoering van dit besluit dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 20sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg. 23 Maart 1915.*)

20 Maart 1915. BESLUIT, houdende bepalingen betreffende de schattingscommissiën en de commissiën van aanslag voor de inkomstenbelasting. S. 159.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 16 Maart 1915, n°. 104, Directe Belastingen;

Gezien de artikelen 57, 2de lid, 65, 2de lid, 66, 3de lid, en 68, 3de lid, der Wet op de Inkomstenbelasting 1914;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Er worden ingesteld schattingscommissiën voor de inkomstenbelasting, voor gedeelten van gemeenten, als omschreven is in den als Bijlage I bij dit besluit gevoegden staat.

2. Er worden ingesteld commissiën van aanslag voor de inkomstenbelasting, voor bepaalde gedeelten van verschillende inspectiën der directe belastingen, en er wordt bepaald dat van commissiën van aanslag de standplaats eene andere zal zijn dan die van den inspecteur; een en ander als omschreven is in den als Bijlage II bij dit besluit gevoegden staat.

3. Aan de niet ambtelijke leden van eene schattingscommissie te zamen wordt, voor elk kalenderjaar, als presentiegeld toegekend:

a. aan die van elk der schattingscommissiën:

te Amsterdam	f 1500
te Rotterdam	„ 1200
te 's Gravenhage	„ 1200
te Utrecht	„ 600

b. aan die van de overige schattingscommissiën: voor elk duizendtal inwoners der gemeente of van het gedeelte der gemeente, waarvoor de commissie is ingesteld, f 8.

4. Het getal inwoners eener gemeente of van het gedeelte eener gemeente wordt bepaald naar den toestand bij den aanvang van het jaar waarover het presentiegeld wordt toegekend.

Onderdeelen van een duizendtal worden, indien zij de helft of meer bedragen, voor een geheel duizendtal gerekend en anders buiten aanmerking gelaten.

Voor gemeenten of gedeelten van gemeenten van minder dan duizend inwoners bedraagt echter het presentiegeld steeds f 8.

5. Het bedrag van het presentiegeld wordt, voor zoover het van het getal inwoners afhankelijk is, voor elke schattingscommissie vastgesteld door den directeur der directe belastingen, in wiens directie de standplaats der commissie is gelegen.

De directeur bepaalt voor alle schattingscommissiën zonder onderscheid het aandeel van elk lid in het presentiegeld naar het getal bijgewoonde vergaderingen blijkens de presentielijsten, die hem na afloop des jaars door den voorzitter der commissie worden gezonden.

Hij maakt tot de uitbetaling der presentie-gelden betalingslijsten op. Die lijsten worden, door elk lid voor zooveel hem aangaat, voor voldaan geteekend.

6. De niet ambtelijke leden der commissiën van aanslag genieten ieder voor elken dag, waarop zij hare vergaderingen bijwonen, een presentiegeld van zes gulden.

De declaratiën wegens presentiegeld worden per drie maanden ingezonden aan het Departement van Financiën. Zij vermelden de dagen waarop de vergaderingen zijn bijgewoond en worden door den voorzitter voorzien van eene verklaring dat de opgegeven vergaderingen werkelijk door den declarant zijn bijgewoond.

7. De commissiën van aanslag vergaderen in de gemeente waarin zij gevestigd zijn, tenzij door den voorzitter eener commissie, welke werkring zich over meerdere gemeenten uitstrekt, eene andere plaats voor de vergadering wordt aangewezen.

De reis- en verblijfkosten der niet ambtelijke leden van de commissiën van aanslag worden hun vergoed overeenkomstig de bepalingen, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4), zooals dat is gewijzigd, laatstelijk bij Ons besluit van 14 Maart 1911 (*Staatsblad* n°. 91). Die leden worden gerangschikt in de derde klasse, bedoeld bij art. 2 van bovengemeld besluit.

8. Onder de benamingen „inspectie” of „kantoor”, voorkomende in de aan dit besluit als bijlagen toegevoegde staten, wordt verstaan de kring van een inspectie of kantoor der directe belastingen, zooals die door Ons is of nader zal worden vastgesteld.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 20sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg. 31 Maart 1915.*)

BIJLAGE I.

STAAT van schattingscommissiën ingesteld voor bepaalde gedeelten van gemeenten.

DIRECTIE ROTTERDAM.

GEMEENTE ROTTERDAM.

Standplaats der Commissie. Gedeelte der gemeente tot het ressort der Commissie behoorende.
Rotterdam. Inspectie 1ste Afdeling.
(aan te duiden als :
Rotterdam I.)

Rotterdam. Inspectie 2de Afdeling.
(Alsvoren II.)
Rotterdam. Inspectie 3de Afdeling.
(Alsvoren III.)
Rotterdam. Inspectie 4de Afdeling.
(Alsvoren IV.)
Rotterdam. Gedeelte der gemeente Rotterdam, hetwelk in de wet van 31 December 1913 (*Staatsblad* n°. 469) wordt aangeduid met de benaming Hoek van Holland.
(Hoek van Holland.)

GEMEENTE 'S GRAVENHAGE.

's Gravenhage. Inspectie 1ste Afdeling.
(aan te duiden als :
's Gravenhage I.)
's Gravenhage. Inspectie 2de Afdeling.
(Alsvoren II.)
's Gravenhage. Inspectie 3de Afdeling.
(Alsvoren III.)
's Gravenhage. Inspectie 4de Afdeling.
(Alsvoren IV.)

GEMEENTE RIDDERKERK.

Ridderkerk. Ridderkerk, behalve het gedeelte der gemeente omvattende Bolnes-Slikkerveer, wijk A en B.
(aan te duiden als :
Ridderkerk I.)
Ridderkerk. Het gedeelte der gemeente omvattende Bolnes-Slikkerveer, wijk A en B.
(Alsvoren II.)

DIRECTIE AMSTERDAM.

GEMEENTE AMSTERDAM.

Standplaats der Commissie. Gedeelte der gemeente tot het ressort der Commissie behoorende.
Amsterdam. 1ste kantoor.
(aan te duiden als :
Amsterdam I.)
Amsterdam. 2de kantoor.
(Alsvoren II.)
Amsterdam. 3de kantoor.
(Alsvoren III.)
Amsterdam. 4de kantoor.
(Alsvoren IV.)
Amsterdam. 5de kantoor.
(Alsvoren V.)
Amsterdam. 6de kantoor.
(Alsvoren VI.)
Amsterdam. 7de kantoor.
(Alsvoren VII.)
Amsterdam. 8ste kantoor.
(Alsvoren VIII.)

GEMEENTE VELSEN.

Velsen.	Het gedeelte der gemeente Velsen, behoorende tot het kantoor Beverwijk.
IJmuiden.	Het gedeelte der gemeente Velsen, behoorende tot het kantoor IJmuiden.

DIRECTIE UTRECHT.

GEMEENTE UTRECHT.

Standplaats der Commissie.	Gedeelte der gemeente tot het ressort der Commissie behoorende.
Utrecht.	De kadastrale gemeenten (aan te duiden als: Utrecht en Catharijne. Utrecht I.)
Utrecht.	De kadastrale gemeenten (Alsvoren II.) Abstede, Lauwerecht en Tolsteeg.

Behoort bij Koninklijk besluit van 20 Maart 1915, n°. 41.

Mij bekend,

De Minister van Financiën, TREUB.

BIJLAGE II.

STAAT van inspectiën waarvoor meer dan ééne commissie van aanslag wordt ingesteld en van inspectiën waarvoor de standplaats der commissie van aanslag eene andere is dan die van den inspecteur.

DIRECTIE ROTTERDAM.

INSPECTIE ROTTERDAM, BUITENGEMEENTEN.

Standplaats der Commissie.	Gedeelte van de inspectie tot elke Commissie behoorende.
Rotterdam.	Kantoren Oud-Beijerland en (aan te duiden als: Strijen.
Rotterdam, buiten-gemeenten I).	
Rotterdam.	Kantoor Hillegersberg. (alsvoren II.)
Rotterdam.	Kantoor Alblasserdam. (alsvoren III.)
Rotterdam.	Kantoor IJsselmonde. (alsvoren IV.)

INSPECTIE DELFT.

Delft.	Gemeenten Delft, Hof van (aan te duiden als: Delft (stadsgedeelte *) en Delft I.) Vrijenban (stadsgedeelte *)
Delft.	Het overig gedeelte der (alsvoren II.) inspectie.

*) Namelijk het stadsgedeelte, bedoeld in de tabel van classificatie der gemeenten, behoorende bij de wet tot regeling der personeele belasting.

INSPECTIE HELLEVOETSLUIS.

Hellevoetsluis.	Kantoren Brielle, Hellevoetsluis en Nieuwesluis.
Middelharnis.	Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE VLAARDINGEN.

Vlaardingen.	Kantoren Maassluis, Overschie en Vlaardingen.
's Gravenzande.	Het overig gedeelte der inspectie.

DIRECTIE AMSTERDAM.

INSPECTIE HAARLEM, 2DE AFDEELING.

Standplaats der Commissie.	Gedeelte van de inspectie tot elke Commissie behoorende.
Haarlem.	Kantoor Haarlem, buiten-gemeenten. (aan te duiden als: Haarlem II.)
Haarlem.	Het overig gedeelte der (alsvoren III.) inspectie.

INSPECTIE HELDER.

Helder.	Kantoren Helder, Texel en Terschelling en de gemeente Wieringen.
Schagen.	Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE ALKMAAR.

Alkmaar.	Gemeente Alkmaar. (aan te duiden als: Alkmaar I.)
Alkmaar.	Het overig gedeelte der (alsvoren II.) inspectie.

INSPECTIE HOORN.

Hoorn.	Kantoren Hoorn, Hoorn (buitengemeenten), met uitzondering van de gemeente Venhuizen; Spanbroek, met uitzondering van de gemeente Sybekarspel.
Enkhuizen.	Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE ZAANDAM.

Zaandam.	Kantoren Zaandam en Wormerveer, met uitzondering van de gemeenten Wormer en Jisp.
Purmerend.	Het overig gedeelte der inspectie.

DIRECTIE UTRECHT.

INSPECTIE UTRECHT, 1STE AFDEELING.

Standplaats der Commissie.	Gedeelte van de inspectie tot elke Commissie behorende.
Utrecht.	De kadastrale gemeenten Utrecht en Catharijne.
(aan te duiden als : Utrecht I).	
Utrecht.	Het overig gedeelte der (alsvoren II).

INSPECTIE UTRECHT, 2DE AFDEELING.

Utrecht.	Kantoren Maarssen, Breukelen, Loenen en Mijdrecht.
(alsvoren III).	
Utrecht.	Het overig gedeelte der (alsvoren IV).

INSPECTIE AMERSFOORT.

Amersfoort.	Kantoren Amersfoort en (aan te duiden als : Baarn en de gemeente Amersfoort I).
Amersfoort.	Woudenberg.
(alsvoren II).	Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE LEIDEN, 1STE AFDEELING.

Leiden.	Gemeente Leiden.
(aan te duiden als : Leiden I).	
Leiden.	Het overig gedeelte der (alsvoren II).

INSPECTIE LEIDEN, 2DE AFDEELING.

Leiden.	Kantoren Katwijk, Leiden (buitengemeenten), met uitzondering van de gemeenten Leiderdorp en Zoeterwoude; Alkemade, met uitzondering van de gemeente Woubrugge; en Nieuwkoop, met uitzondering van de gemeente Nieuwkoop.
(alsvoren III).	
Leiden.	Het overig gedeelte der (alsvoren IV).

INSPECTIE GOUDA.

Gouda.	Gemeente Gouda; kantoren (aan te duiden als : Gouda (buitengemeenten) Gouda I).
Gouda.	en Woerden.
(alsvoren II).	Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE GORINCHEM.

Gorinchem.	Gemeente Gorinchem; kantoren Gorinchem (buitengemeenten), Leerdam en Vianen.
Sliedrecht.	Het overig gedeelte der inspectie.

DIRECTIE ARNHEM.

INSPECTIE ARNHEM.

Standplaats der Commissie.	Gedeelte van de inspectie tot elke Commissie behorende.
Arnhem I.	Gemeente Arnhem.
Arnhem II.	Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE NIJMEGEN.

Nijmegen I.	Gemeente Nijmegen.
Nijmegen II.	Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE ZUTPHEN.

Zutphen I.	Kantoren Zutphen en Zutphen (buitengemeenten).
Zutphen II.	Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE TIEL.

Tiel I.	Gemeente Tiel; kantoren Wamel en Druten.
Tiel II.	Het overig gedeelte der inspectie.

DIRECTIE ZWOLLE.

INSPECTIE ZWOLLE, 1STE AFDEELING.

Standplaats der Commissie.	Gedeelte van de inspectie tot elke Commissie behorende.
Zwolle.	Kantoren Zwolle en Dalfsen.
Kampen.	Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE ZWOLLE, 2DE AFDEELING.

Stad-Ommen.	Kantoren Ommen en Aveereest.
Steenwijk.	Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE DEVENTER.

Deventer.	Gemeente Deventer.
(aan te duiden als : Deventer I).	
Deventer.	Het overig gedeelte der (alsvoren II).

INSPECTIE OLDENZAAL.

Hengelo (O.).	
---------------	--

INSPECTIE ASSEN.

Assen.	Kantoren Assen, Beilen, Gieten, Roden en Zuidlaren en de gemeente Ruinen.
Meppel.	Het overig gedeelte der inspectie.

DIRECTIE BREDA.

INSPECTIE BREDA.

Standplaats der Commissie. Gedeelte van de inspectie tot elke Commissie behorende. Breda. Gemeente Breda.
(aan te duiden als:
(Breda I).

Breda. Het overig gedeelte der (alsvoren II). inspectie.

INSPECTIE TILBURG.

Tilburg. Gemeente Tilburg.
(aan te duiden als:
Tilburg I).

Tilburg. Het overig gedeelte der (alsvoren II). inspectie.

INSPECTIE BERGEN OP ZOOM.

Bergen op Zoom. Kantoren Bergen op Zoom en Ossendrecht.

Steenbergen. Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE MIDDELBURG.

Vlissingen. Gemeente Vlissingen.
Middelburg. Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE ZIERIKZEE.

Zierikzee. Kantoren Zierikzee, Renesse, Brouwershaven en Oosterland, met uitzondering van de gemeente St. Philipsland.

Kortgene. Kantoor Colijnsplaat.
St. Maartensdijk. Het overig gedeelte der inspectie.

DIRECTIE MAASTRICHT.

INSPECTIE ROERMOND.

Standplaats der Commissie. Gedeelte van de inspectie tot elke Commissie behorende. Roermond. Kantoor Roermond (buitengemeenten) en de gemeenten Roermond, Beegden, Heel en Panheel, Wessems, Haelen, Neer, Buggenum en Nunhem.

Weert. Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE VENLO.

Venlo. Gemeente Venlo.
(aan te duiden als:
Venlo I).

Venlo. Het overig gedeelte der (alsvoren II). inspectie.

INSPECTIE GENNEP.

Gennep. Kantoren Gennep en Venraij.
Boxmeer. Het overig gedeelte der inspectie.

INSPECTIE 'S HERTOGENBOSCH, 1STE AFDEELING.

's Hertogenbosch. Gemeente 's Hertogenbosch.
(aan te duiden als:
's Hertogenbosch I)
's Hertogenbosch. Het overig gedeelte der (alsvoren II). inspectie.

INSPECTIE 'S HERTOGENBOSCH, 2DE AFDEELING.

Oss. Kantoren Oss, Lith en Berlicum.
Ravenstein. Het overig gedeelte der inspectie.

Behoort bij Koninklijk besluit van 20 Maart 1915, n°. 41.

Mij bekend,

De Minister van Financiën, TREUB.

22 Maart 1915. BESLUIT, tot uitvoering voor de kolonie *Suriname* van de Wet van 18 April 1885 (*Staatsblad* n°. 98, *Gouvernementsblad* n°. 21) betreffende toepassing van de Crimineele Wetgeving voor het Krijgsvolk te Water in de Koloniën en Overzeesche bezittingen van het Rijk. S. 160.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën, van Marine en van Justitie van 5 Februari 1915, Afdeling B, n°. 2, van 5 Februari 1915, Bureau A, n°. 60, en van 5 Februari 1915, 2de afdeling A, n°. 572;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Februari 1915, n°. 62);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 2 Maart 1915, Afdeling B, n°. 31; van 13 Maart 1915, Bureau B, n°. 40; en van 19 Maart 1915, 2de Afdeling A, n°. 669;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. 1. Europeesche schepelingen en andere aan de Crimineele Wetgeving voor het Krijgsvolk te water onderworpen personen, die niet tusschen de keekringen geboren en opgevoed zijn, worden, indien zij bij vonnis van een Zeerijgsraad in de Kolonie *Suriname* veroordeeld zijn tot gevangenisstraf, militaire gevangenisstraf, militaire detentie of hechtenis, zoo spoedig mogelijk naar *Nederland* opgezonden, ten einde daar te lande hunne straf te

ondergaan, tenzij hun straftijd, gerekend van den dag waarop het vonnis mag worden ten uitvoer gelegd, minder bedraagt dan acht maanden. De opzending geschiedt steeds wanneer de straf gepaard gaat met ontzegging van het recht om bij de gewapende macht of als militair geëmployeerde te dienen. Heeft geen opzending plaats, dan worden de gevangenisstraf en de militaire gevangenisstraf als gevangenisstraf, de militaire detentie of hechtenis als hechtenis ondergaan in eene der daarvoor bestemde inrichtingen in de kolonie *Suriname*.

2. In de gevallen, waarin krachtens het bepaalde in het eerste lid de opgelegde straf in een der daarvoor bestemde inrichtingen in de kolonie *Suriname* zou moeten worden ondergaan, is de Gouverneur dezer kolonie bevoegd, met het oog op den persoon van den veroordeelde te bepalen, dat deze tot het ondergaan van de hem opgelegde straf naar *Nederland* zal worden opgezonden.

2. Ten aanzien van schepelingen en andere aan de Crimineele Wetgeving voor het Krijgsvolk te Water onderworpen personen, die geboren en opgevoed zijn tusschen de keerkringen, worden alle in artikel 1, eerste lid, vermelde straffen, waartoe zij door een Zeekrijgsraad in de kolonie *Suriname* veroordeeld zijn, geheel aldaar ten uitvoer gelegd op de wijze als in die alinea staat vermeld.

3. In de gevallen, waarin de straffen van gevangenis en van militaire gevangenis geheel of gedeeltelijk in afzondering moeten worden ondergaan, of waarin de tot militaire detentie of hechtenis veroordeelde verzoekt zijn straf in afzondering te ondergaan en opzending naar *Nederland* overeenkomstig een der vorige artikelen niet plaats vindt, wordt tot uitvoering der straf zooveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande gelegenheden tot afzondering.

4. De Gouverneur van *Suriname* geeft tot uitvoering van de bovenstaande bepalingen de voorschriften die hij noodig acht.

5. Ons besluit van 8 Juli 1914, n°. 66 (*Staatsblad* n°. 298, *Gouvernementsblad* n°. 47); wordt ingetrokken.

6. De artikelen 1 tot en met 4 van dit besluit treden in werking tegelijk met het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie *Suriname*, vastgesteld bij Ons besluit van 14 October 1910, n°. 44 (*Gouvernementsblad* 1911, n°. 1).

Gelijktijdig wordt ingetrokken het Koninklijk besluit van 18 Februari 1887 (*Staatsblad* n°. 37, *Gouvernementsblad* n°. 12), zocals dat thans luidt.

Onze Ministers van Koloniën, van Marine en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 22sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitgeg.* 8 April 1915.)

22 Maart 1915. BESLUIT, tot uitvoering voor de kolonie *Curaçao* van de Wet van 18 April 1885 (*Staatsblad* n°. 98, *Publicatieblad* 1886, n°. 2) betreffende toepassing van de Crimineele Wetgeving voor het Krijgsvolk te Water in de Koloniën en Overzeesche bezittingen van het Rijk. S. 161.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën, van Marine en van Justitie van 5 Februari 1915, Afdeling B, n°. 2, van 5 Februari 1915, Bureau A, n°. 60, en van 5 Februari 1915, 2de afdeling A, n°. 572;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Februari 1915, n°. 62);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 2 Maart 1915, Afdeling B, n°. 31; van 13 Maart 1915, Bureau B, n°. 40, en van 19 Maart 1915, 2de Afdeling A, n°. 669;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. 1. Europeesche schepelingen en andere aan de Crimineele Wetgeving voor het Krijgsvolk te Water onderworpen personen, die niet tusschen de keerkringen geboren en opgevoed zijn, worden, indien zij bij vonnis van een Zeekrijgsraad in de kolonie *Curaçao*, veroordeeld zijn tot gevangenisstraf, militaire gevangenisstraf, militaire detentie of hechtenis, zoo spoedig mogelijk naar *Nederland* opgezonden, ten einde daar te lande hunne straf te ondergaan, tenzij hun straftijd, gerekend van den dag waarop het vonnis mag worden ten uitvoer gelegd, minder bedraagt dan acht maanden. De opzending geschiedt steeds wanneer de straf gepaard gaat met ontzegging van het recht om bij de gewapende macht of als militair geëmployeerde te dienen. Heeft geen opzending plaats, dan worden de gevangenisstraf en de militaire gevangenisstraf als gevangenisstraf, de militaire detentie of hechtenis als hechtenis ondergaan in eene der daarvoor bestemde inrichtingen in de kolonie *Curaçao*.

2. In de gevallen, waarin krachtens het bepaalde in het eerste lid de opgelegde straf in een der daarvoor bestemde inrichtingen in de kolonie *Curaçao* zou moeten worden ondergaan, is de Gouverneur dezer kolonie bevoegd, met het oog op den persoon van den veroordeelde te bepalen, dat deze tot het ondergaan van de hem opgelegde straf naar *Nederland* zal worden opgezonden.

2. Ten aanzien van schepelingen en andere aan de Crimineele Wetgeving voor het Krijgsvolk te Water onderworpen personen, die geboren en opgevoed zijn tusschen de keerkringen, worden alle in artikel 1, eerste lid, vermelde straffen, waartoe zij door een zee-krijgsraad in de kolonie *Curaçao*, veroordeeld zijn, geheel aldaar ten uitvoer gelegd, op de wijze als in die alinea staat vermeld.

3. In de gevallen, waarin de straffen van gevangenis en van militaire gevangenis geheel of gedeeltelijk in afzondering moeten worden ondergaan, of waarin de tot militaire detentie of hechtenis veroordeelde verzoekt zijn straf in afzondering te ondergaan en opzending naar *Nederland* overeenkomstig een der vorige artikelen niet plaats vindt, wordt tot uitvoering der straf zooveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande gelegenheden tot afzondering.

4. De Gouverneur van *Curaçao* geeft tot uitvoering van de bovenstaande bepalingen de voorschriften die hij noodig acht.

5. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie *Curaçao*, vastgesteld bij Ons besluit van 4 October 1913, n°. 61 (*Publicatieblad* n°. 67).

Gelijkijdig wordt ingetrokken het Koninklijk besluit van 18 Februari 1887 (*Staatsblad* n°. 38, *Publicatieblad* n°. 12), zooals dat thans luidt.

Onze Ministers van Koloniën, van Marine en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 22sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYBE.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitgeg.* 8 April 1915.)

22 Maart 1915. Missive van den Minister van Marine aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende vergoedingen voor de zeemilitie.

Door den Minister van Oorlog worden herhaaldelijk aan de Burgemeesters aanschrijvingen gericht, betrekking hebbende op de toepassing in de tegenwoordige tijdsomstandigheden van de bepalingen van het Militie-Vergoedings-Besluit en de Militie-Vergoedings-Instructie.

Deze bepalingen zijn, zooals U hoogedelgearsene bekend is, in hoofdzaak evenzeer van kracht voor de zeemilitie, hetgeen ten gevolge heeft, dat ook de bedoelde aanschrijvingen in den regel door mij ten aanzien van de zeemilitie van toepassing kunnen worden verklaard.

Ik heb daarom de eer U hoogedelgestrenge te verzoeken aan de Burgemeesters in Uwe provincie te willen bekend maken, dat hun in het algemeen de bevoegdheid wordt verleend om, voor zoover niet mijnerzijds bijzondere regelen te dier zake te hunner kennis zijn of worden gebracht, de hun door den Minister van Oorlog medegedeelde aanwijzingen en voorschriften op het stuk van vergoedingen ook in toepassing te brengen voor de ingelijfdten bij de zeemilitie. (W. v. d. B. A.)

23 Maart 1915. BESLUIT, tot beschikking op de aanvraag om pensioen van den oud-directeur van het Armenhuis te *Amsterdam*, H. FLAES. S. 162.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de aanvraag om pensioen van H. FLAES te *Amsterdam*, gewezen Directeur van het Armenhuis, aldaar;

Gezien het advies van den Pensioenraad, voor de gemeenteambtenaren van 12 September 1914, n°. 101;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 6 Januari 1915, n°. 484;

Gezien de Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 17 Maart 1915, afdeeling Pensioenen, n°. 72;

Overwegende: dat de Pensioenraad voor de gemeenteambtenaren in zijn voormeld advies Ons in overweging heeft gegeven, den belanghebbende met ingang van 1 April 1914, een jaarlijksch pensioen toe te kennen van f 1324, daarbij aanvoerende, dat hij bij besluit van den Raad der gemeente *Amsterdam* van 28 Januari 1914, met ingang van 1 April 1914 eervol is ontslagen; dat zijn diensttijd bedoeld in art. 15a der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 van 6 maanden, vereenigd met den overigen, volgens art. 15b dier wet

in aanmerking komenden, dienst van 12 jaren en 8 maanden en den krachtens art. 15*d* dier wet geldigen militairen dienst van 9 jaren en 8 maanden, een tijdvak uitmaakt van 22 jaren en 10 maanden; dat hij, geboren 20 Juli 1857, den leeftijd van 56 jaren heeft bereikt en uit hoofde van ziekten of gebreken voor de verdere waarneming van zijne betrekking ongeschikt is, welke ongeschiktheid is aangenomen op grond van de op den 27sten December 1913 geregistreerde verklaring der geneeskundigen H. J. DAMEN en Dr. S. J. DE LANGE, benoemd door den Burgemeester te Amsterdam, bij beschikking van 23 December 1913; dat zijn pensioensgrondslag van 1 October 1913 tot en met 31 Maart 1914, f 3900 en de gedurende de tijdvakken van 1 April 1909 tot en met 30 December 1909, van 1 Januari 1910 tot en met 30 Juni 1911, van 1 Juli 1911 tot en met 30 Juni 1913 en van 1 Juli 1913 tot en met 30 September 1913, genoten wedden f 3050, f 3250, f 3650 en f 3900 hebben bedragen, zoodat overeenkomstig de beslissing betreffende de berekening der in art. 8, eerste lid bedoelde middelsom, genomen bij Koninklijk besluit van 21 Juli 1914, n°. 40, een/zestigste deel van die middelsom ad f 3477.50 bedraagt f 57.95 5/6; dat de aanvraag is ingediend binnen één jaar na het tijdstip waarop het recht op pensioen werd verkregen; weshalve de Pensioenraad van oordeel is, dat hij volgens de artt. 3*b* en 15*a* en *b* der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913, juncto art. 14*b* der Burgerlijke Pensioenwet, recht heeft op een pensioen van f 1323.38;

dat, nadat het advies van den Pensioenraad in afschrift aan den belanghebbende was medegedeeld, deze zijn verlangen heeft te kennen gegeven dat daarover het gevoelen mocht worden ingewonnen van de Afdeeling van den Raad van State voor de Geschillen van Bestuur, daarbij aanvoerende, 1. dat, in weerwil van het advies van den Pensioenraad, de wet zegt en uitdrukkelijk verklaart dat het pensioen moet worden berekend niet naar het gemiddelde der laatste vijf jaren, doch naar den pensioensgrondslag, welke slechts bestaat na 1 October 1913; 2. dat de emolumenten, bestaande uit vrije woning, vuur, licht en geneeskundige behandeling, geschat zijn op een waarde van f 500, terwijl dit steeds f 600 heeft bedragen en bij de laatste salarisregeling bepaald is, dat de emolumenten; eenmaal geschat, voor de gemeenteambtenaren, voor de op dat tijdstip in dienst zijnde ambtenaren geschat zouden blijven op het oorspronkelijk bedrag en niet

lager zouden worden berekend; 3. dat van de jaren, door hem in militairen dienst doorgebracht, het gedeelte, dat hij als zeeofficier in de tropen heeft gediend, voor enkele dienstjaren is berekend en niet voor dubbele, zooals toch bij de pensioenberekening voor elken zeeofficier het geval is;

Overwegende: ten aanzien van de bewering van den belanghebbende, dat zijn pensioen had behooren te worden berekend naar den laatsten pensioensgrondslag, dat bij de Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913, als regel is aangenomen dat, evenals het pensioen van den burgerlijken rijksambtenaar, het pensioen van den gemeenteambtenaar wordt berekend naar het gemiddeld bedrag genomen over vijf dienstjaren;

dat aan dezen regel ook wordt vastgehouden in het geval dat de belanghebbende als gemeenteambtenaar een diensttijd van minder dan vijf jaren heeft, doch andere bij de wet genoemde betrekkingen heeft bekleed;

dat de uitzonderingsgevallen, in welke voor de berekening een korter tijdvak dan van vijf jaren in aanmerking wordt genomen, uitdrukkelijk in de wet zijn bepaald;

dat ook uit de geschiedenis van de totstandkoming van de wet blijkt dat met bewustheid de bovengenoemde regel is gewild;

dat toch en in het Voorloopig Verslag, en bij de beraadslagingen tevergeefs er op is aangedrongen om in plaats van vijf jaren, een jaar of drie jaren te stellen;

dat voorts, bijaldien de berekening naar den laatsten pensioensgrondslag zal geschieden, dit in de wet wordt uitgedrukt, zooals in art. 6 van de Weduwenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 het geval is;

dat op grond van een en ander het niet aannemelijk is dat in het onderhavige geval, niet voorzien bij de wet, rekening zou moeten of mogen worden gehouden met een korter tijdvak dan van vijf jaren en alzoo, zonder eenige bepaling daaromtrent, de wetgever voor tal van ambtenaren als den belanghebbende eene regeling zou hebben bedoeld die uitdrukkelijk noch voor de gemeenteambtenaren, noch voor de burgerlijke Rijksambtenaren is gewild, weshalve, bij ontstentenis van eene uitdrukkelijke bepaling overeenkomstig de bedoeling van den wetgever wordt gehandeld door het pensioen van den belanghebbende te berekenen in voege als is geschied in het advies van den Pensioenraad;

Overwegende: ten aanzien van de opvatting van den belanghebbende dat zijne militaire

dienstjaren in de tropen dubbel hadden behooren te worden geteld, dat deze opvatting is ongegrond;

dat immers ingevolge art. 15*d* der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 juncto art. 14, al. 1 sub *b*, der Burgerlijke Pensioenwet bij de regeling van het pensioen van een gemeenteambtenaar en bij de ter beoordeeling van de pensioenaanspraken te maken berekeningen als dienstdijd mede in aanmerking komt de tijd, doorgebracht in militaire betrekkingen, maar niet tevens is bepaald, dat de militaire dienstdijd in 's Rijks koloniën en overzeesche bezittingen dubbel wordt geteld;

Overwegende met betrekking tot het bezwaar van belanghebbende tegen de berekening van zijn pensioen naar eene waarde aan emolumenten van minder dan *f* 600, dat, ofschoon de verordeningen tot regeling van de bezoldigingen der ambtenaren en beambten van het Burgerlijk Armbestuur te Amsterdam van 13 Juni 1906 en 19 Juni 1912, aan de door den directeur van het Armenhuis aldaar te genieten emolumenten van vrij wonen, vuur en licht en vrije geneeskundige hulp, een waarde van *f* 500 hebben toegekend, die emolumenten, op grond van de overgangsbepalingen dier verordeningen, geacht moeten worden ten aanzien van belanghebbende eene waarde te hebben gehad van *f* 600, het bedrag waarop zij bij zijne indiensttreding door Burgemeester en Wethouders zijn geschat;

dat echter het genot van vrije geneeskundige hulp niet behoort tot de in art. 2 H der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 genoemde emolumenten die onder de in die bepaling bedoelde vaste inkomsten gerangschikt en uit dien hoofde als „wedde” aangemerkt moeten worden;

dat dus, aangezien Burgemeester en Wethouders van Amsterdam de waarde van dit genot voor belanghebbende op *f* 50 hebben geschat, zijn pensioen berekend moet worden naar een pensioensgrondslag — over het tijdvak van 1 October 1913 tot 1 April 1914 — van *f* 4000 (*f* 3450 salaris en *f* 550 aan emolumenten) en naar wedden van *f* 3150, *f* 3350, *f* 3750 en *f* 4000 in de in het advies van den Pensioenraad genoemde, aan 1 October 1913 voorafgaande tijdvakken;

dat alzoo, bij een dienstdijd van 22 jaren en 10 maanden het pensioen bepaald moet worden op *f* 1362;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Aan den oud-directeur van het Armenhuis te Amsterdam, H. FLAES, op grond van de

artt. 3, eerste lid *b*, 8, eerste lid en 15, *a*, *b* en *d*, der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913, met ingang van 1 April 1914, een pensioen ten laste van het Pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren toe te kennen ten bedrage van *f* 1362 's jaars.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en tegelijk met het rapport van dien Minister in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State (Afdeling voor de geschillen van bestuur), aan de Algemeene Rekenkamer, aan den Pensioenraad voor de gemeenteambtenaren en aan den directeur van het Pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren.
's Gravenhage, den 23sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(Uitgeg. 13 April 1915.)

26 Maart 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 25 Juli 1908 (*Staatsblad* n°. 274), waarbij aan de Vereeniging tot Christelijke verzorging van krankzinnigen in Zeeland, gevestigd te Middelburg, vergunning is verleend op een terrein in de gemeenten Bergen op Zoom en Halsteren een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 163.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 22 Maart 1915 n°. 3732, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat in het eerste lid van art. 2 van Ons besluit van 25 Juli 1908 (*Staatsblad* n°. 274), zooals dat wordt gelezen ingevolge Ons besluit van 31 Maart 1914 (*Staatsblad* n°. 168), in de plaats van „462 krankzinnigen, 231 mannen en 231 vrouwen” wordt gelezen „472 krankzinnigen, 236 mannen en 236 vrouwen”.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.
Amsterdam, den 26sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.
(Uitgeg. 14 April 1915.)

26 *Maart* 1915. *MISSIVE* van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten, betreffende art. 5, eerste lid, letter c der Kieswet.

Het is mij gebleken, dat onzekerheid bestaat omtrent de strekking van art. 5, eerste lid, letter c, der kieswet, voor zooveel betreft de vraag of onder den term „militie”, landweeren landstormplichtigen begrepen zijn.

Naar aanleiding van dit punt heb ik de eer Uw college te verzoeken, er de aandacht van de gemeentebesturen in Uwe provincie op te vestigen, dat, luidens de desbetreffende wettelijke bepalingen, de dienst bij landstorm en landweer niet is militiedienst.

Uit dien hoofde is art. 5, eerste lid, letter c, der kieswet op landweeren landstormplichtigen niet van toepassing.

Met betrekking tot opgaven, als bedoeld in art. 24 der kieswet, die te hunnen aanzien inkomen, is mitsdien geen uitvoering te geven aan art. 35 dier wet.

Deze kunnen voor kennisgeving worden aangenomen en ter zijde gelegd. (Gem.-stem.)

27 *Maart* 1915. *BESLUIT*, houdende verbod van uitvoer van *bladzink*. S. 164.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *bladzink* te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914. (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 20 *Maart* 1915, Kabinet, Litt. K³⁴;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 *Maart* 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 26 *Maart* 1915, Kabinet, Litt. X³⁶;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van *bladzink* is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen, of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad*

zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. Amsterdam, den 27sten *Maart* 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 29 *Maart* 1915.)

27 *Maart* 1915. *BESLUIT*, houdende verbod van uitvoer van *rubberafval*. S. 165.
(Tekst als S. 164.)

27 *Maart* 1915. *WET*, tot aanvulling van de wet van 1 Juli 1909 (*Staatsblad* n°. 212, *Gouvernementsblad* n°. 61) houdende regeling van het muntwezen in de kolonie *Suriname*. S. 166.

Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 285, 1—7.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 832.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 285.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 261.

Wij WILHELMINA, ENZ. doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de wet van 1 Juli 1909 (*Staatsblad* n°. 212, *Gouvernementsblad* n°. 61), houdende regeling van het muntwezen in de kolonie *Suriname*, aan te vullen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

In het tweede lid van art. 1 der wet van 1 Juli 1909 (*Staatsblad* n°. 212, *Gouvernementsblad* n°. 61), houdende regeling van het muntwezen in de kolonie *Suriname*, wordt het bepaalde onder letter a, 1°. belezen als volgt:

a. tot ieder bedrag:

1°. in goud:

het Nederlandsche tienguldenstuk en vijfguldenstuk;

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 27sten *Maart* 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTJE.
(*Uitgeg.* 13 *April* 1915.)

27 *Maart* 1915. *WET*, tot nadere wijziging en aanvulling van de wet van 23 *Mei* 1899 (*Staatsblad* n°. 126, *Publicatieblad* n°. 22), houdende nadere regeling van het Curaçaosche muntwezen. S. 167.

Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 285, 1—7.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 832.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 285.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 261.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 126, *Publicatieblad* n°. 22), houdende nadere regeling van het Curaçaosche muntwezen, zooals die wet gewijzigd is bij de wet van 2 Januari 1900 (*Staatsblad* n°. 5, *Publicatieblad* n°. 4), nader te wijzigen en aan te vullen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig. artikel.

Het tweede lid van artikel 4 der wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 126, *Publicatieblad* n°. 22), houdende nadere regeling van het Curaçaosche muntwezen, zooals die wet gewijzigd is bij de wet van 2 Januari 1900 (*Staatsblad* n°. 5, *Publicatieblad* n°. 4) wordt gelezen als volgt :

Wettige betaalmiddelen in de kolonie *Curaçao* zijn de volgende munten :

„a. tot onbeperkt bedrag :

het Nederlandsche tienguldenstuk en vijf-guldenstuk ;

de Nederlandsche rijksdaalder, gulden en halve gulden ;

de vreemde gouden munten, welke door Ons in de kolonie *Curaçao* gangbaar zijn verklaard, tegen de door Ons vastgestelde koersen ;

b. tot beperkt bedrag de volgende pas-munten :

1°. in zilver tot een bedrag van tien gulden : het Nederlandsche vijftwintigcentstuk en tiencentstuk ;

het Curaçaosche stuk van 1/4 (een vierde) gulden en van 1/10 (een tiende) gulden.

De beeldenaar der Curaçaosche zilveren pasmunt is op de voorzijde het borstbeeld der Koningin met een opschrift gelijk aan dat der Nederlandsche rijksdaalders, guldens en halve guldens, en aan de keerzijde 's Rijks wapen tusschen de aanduiding der geldswaarde 1/4 G. en 1/10 G. benevens het jaartal en het omschrift „Kolonie *Curaçao*.”

Deze stukken worden in den ring gemunt en hebben een karterand. Zij hebben hetzelfde gehalte en gewicht en dezelfde middellijn als de Nederlandsche zilveren pasmunt van dezelfde waarde.

2°. in nikkel tot een bedrag van één gulden : het Nederlandsche vijftcentstuk ;

3°. in brons tot een bedrag van vijf en twintig cent :

de Nederlandsche twee en een halve cent, cent en halve cent.”

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 27sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgeg.* 13 April 1915.)

27 Maart 1915. WET, tot heffing van opcenten op de Inkomstenbelasting ten behoeve van het „Leeningfonds 1914”. S. 168.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat in verband met de wet op de Inkomstenbelasting 1914 wijziging noodig is van de Leeningwet 1914 ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Het bepaalde in artikel 35, onder a en b, der Leeningwet 1914 wordt vervangen door het volgende :

a. op de aanslagen in de inkomstenbelasting over de belastingjaren loopende van 1 Mei 1915 tot en met 30 April 1918 op te leggen aan de in artikel 1, onder a en c, en in artikel 2 der wet op de Inkomstenbelasting 1914 bedoelde belastingplichtigen ;

b. op de aanslagen in de inkomstenbelasting op te leggen aan de in artikel 1, onder b, der wet op de Inkomstenbelasting 1914 bedoelde belastingplichtigen, wegens uitdeelingen als bedoeld in artikel 20 dier wet, betrekking hebbende op een boekjaar welks einde valt in de hiervoren onder a genoemde belastingjaren.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 27sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 14 April 1915.)

27 Maart 1915. WET, tot aanvulling van de wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 638) tot aanwijzing van de middelen ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 169.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, met het oog op het in werking treden van de Wet op de Inkomstenbelasting 1914 op den 1sten Mei 1915 en in verband met het bepaalde in artikel 32, onder d, der Leeningwet 1914, de wet van 31 December

1914 (*Staatsblad* n°. 638) tot aanwijzing van de middelen ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915, aan te vullen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In artikel 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 638) tot aanwijzing van de middelen ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915, wordt tusschen de nummers 2 en 3 ingevoegd een nieuw nummer:

„2bis. de Inkomstenbelasting”.

Voorts wordt in dat artikel tusschen de nummers 5 en 6 ingevoegd een nieuw nummer:

5bis. de uitkeering uit het Leeningfonds 1914, bedoeld in artikel 32, onder d, der Leeningwet 1914 wegens aandeel in de opbrengst over het jaar 1915 van de krachtens artikel 37, onder b, dier wet geheven wordende opcenten op den accijns op suiker.”

2. Deze wet treedt in werking op 1 Mei 1915.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 27sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 21 April 1915.)

27 Maart 1915. WET, tot wijziging van de Provinciale wet en van de Kieswet, in verband met de wet op de Inkomstenbelasting 1914. S. 170.

Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 307, 1—4.

Hand. id. 1914/15, blad. 987.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 307.

Hand. id. 1914/15, blad. 261.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben dat wegens de inwerkingtreding op 1 Mei 1915, van de wet op de Inkomstenbelasting 1914 en het vervallen op hetzelfde tijdstip. van de wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149), sedert gewijzigd, tot heffing eener belasting op bedrijfs- en andere inkomsten, wijziging noodig is van de bepalingen van de Provinciale wet en van de Kieswet, waarin naar laatstgenoemde belasting verwezen wordt ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. In de Provinciale wet wordt :

a. in artikel 126bis, onder letter c, „der belasting op bedrijfs- en andere inkomsten”, vervangen door „der inkomstenbelasting” ;

b. in artikel 126, *quinquies*, eerste lid, „en der belasting op bedrijfs- en andere inkomsten”, vervangen door „en der inkomstenbelasting” ;

c. artikel 126, *quinquies*, derde lid, gelezen :

1915.

„Voor zooveel de inkomstenbelasting betreft, bepalen de opcenten zich tot de aanslagen der belastingplichtigen, bedoeld bij artikel 1a der wet op de Inkomstenbelasting 1914.”

Art. II. In de Kieswet wordt :

a. in letter a van artikel 1 : „in de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten”, vervangen door : „in de inkomstenbelasting” ;

b. in artikel 2, zesde lid : „bedrijfs-” vervangen door : „inkomsten-” ;

c. in artikel 25, eerste lid, 1°. : „in de bedrijfsbelasting”, vervangen door : „in de inkomstenbelasting”.

Overgangsbepaling.

Tot en met het jaar 1916 blijft voor de plaatsing op de lijst bedoeld in artikel 8 der Kieswet, gelden de aanslag in de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten volgens de wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149), sedert gewijzigd, over het laatstverloopen dienstjaar.

Slopbepaling.

Deze wet treedt in werking op 1 Mei 1915.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 27sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, COFF v. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 13 April 1915.)

27 Maart 1915. WET, tot tijdelijke afwijking van de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 125), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 351). S. 171.

Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 253, 1—9.

Hand. id. 1914/15, blad. 630—636.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 253, 1—3.

Hand. id. 1914/15, blad. 261.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is met het oog op de tegenwoordige buitengewone omstandigheden over te gaan tot tijdelijke afwijking van de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 125), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 351), ter zake van bepaalde werken ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Ter zake van werken, die ontegening ten algemeenen nutte ten name van gemeenten vorderen en tevens ten doel hebben werkloosheid tegen te gaan, kan door Ons worden verklaard, dat er grond bestaat tot afwijking van de wet van 28 Augustus 1851

(*Staatsblad* n°. 125), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 351), op den voet van de volgende artikelen.

2. De artikelen 6—8, 10, tweede en derde lid, 11—14, 16, 23, 2°. en 3°., en 25, 3°. en 4°., der in artikel 1 bedoelde wet blijven buiten toepassing.

3. Het bestuur der gemeente, binnen welke ten behoeve van het werk eigendommen zullen te onteigenen zijn, geeft in de *Staatscourant*, benevens in een of meer dagbladen der provincie en gemeente, of bij het ontbreken daarvan, in dat eener naburige plaats, alsmede op de gebruikelijke wijze, openbare kennis van den aard en de strekking van het werk, met vermelding van de kadastrale nummers en de namen der in de registers van het kadaster aangeduide eigenaars van de te onteigenen eigendommen.

De belanghebbenden worden daarbij tevens opgeroepen. Aan de eigenaars, in het vorig lid bedoeld — alsmede aan hen, die in de daartoe bestemde registers als hypothecaire schuldeischers zijn ingeschreven, aan de bij die inschrijving gekozen woonplaats — wordt een afschrift of afdruk van de openbare kennisgeving toegezonden per aangeteekenden brief.

Tegelijkertijd wordt eene kaart van het plan op de secretarie der gemeente, ter inzage van een ieder, nedergelegd.

De belanghebbenden moeten binnen veertien dagen na de dagteekening der openbare kennisgeving hunne bezwaren schriftelijk opgeven aan het gemeentebestuur. Dit brengt die bezwaren met zijn advies ter kennis van het betrokken Departement van algemeen bestuur.

4. Nadat de verklaring, vermeld in artikel 10, eerste lid, der in artikel 1 bedoelde wet, wet is geworden, geschiedt zoodra mogelijk de eendelige aanwijzing van de perceelen, welke onteigend moeten worden, overeenkomstig artikel 14, eersten volzin, dier wet, met dien verstande, dat aanhaling van plans of kaarten niet wordt vereischt.

5. Met afwijking van het bepaalde bij de artikelen 56—58 der in artikel 1 bedoelde wet, kan de onteigenende partij zich, zoodra Ons besluit de te onteigenen perceelen heeft aangewezen, in het bezit daarvan doen stellen, voor zooveel het onbebouwde eigendommen betreft, mits vooraf door haar eene door de rechtbank voor de gezamenlijke te onteigenen perceelen bepaalde geldsom in gerechtelijke bewaring zij gesteld.

De aldus in bewaring gestelde geldsom kan niet worden teruggenomen voordat met be-

trekking tot alle te onteigenen perceelen het vonnis van onteigening in kracht van gewijsde is gegaan en de schadeloosstelling overeenkomstig de artikelen 55—58 der voormelde wet is betaald of geconsigneerd.

Aan den huurder van een verhuurd goed wordt, zoodra de onteigenende partij zich in het bezit daarvan heeft doen stellen, als voorloopige schadeloosstelling uitbetaald eene som, gelijkstaande aan den huurprijs van een vol jaar. Deze som wordt bij de bepaling van de schadeloosstelling overeenkomstig artikel 42 der voormelde wet in mindering gebracht.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 27sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.
(*Uitg.* 13 April 1915.)

27. Maart 1915. WET, tot wijziging van artikel 276 van het Burgerlijk Wetboek en van daarmede verband houdende artikelen van dat Wetboek en van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. S. 172.
Bijl. 2^e Kamer 1913/14, n°. 271, 1—4; 1914/15, n°. 41, 1—8.

Hand. id. 1914/15, bladz. 636—649.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 42, 1—2.

Hand. id. 1914/15, bladz. 261.

WIJ WILHELMINA, ENZ. ... doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, het artikel 276 van het Burgerlijk Wetboek en eenige daarmede verband houdende artikelen van dat wetboek en van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering te wijzigen, aangezien deze artikelen, zooals zij thans luiden, aanleiding geven tot ernstige moeilijkheden;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het opschrift der Vierde Afdeling des Derden Titels van het Eerste Boek van het Burgerlijk Wetboek wordt gelezen :

„Van de akten van huwelijk, van echtscheiding en van ontbinding des huwelijks na de scheiding van tafel en bed.”

In den aanhef van artikel 48 van gemeld wetboek wordt inplaats van „echtscheiding” gelezen : „echtscheiding en die eener ontbinding des huwelijks na de scheiding van tafel en bed”.

In artikel 48, 1°., van gemeld wetboek vervalt het woord „gescheiden”.

In artikel 48, 2°. van gemeld wetboek en in het laatste lid van het artikel wordt in plaats van „echtscheiding” gelezen: „echtscheiding of de ontbinding des huwelijks na de scheiding van tafel en bed”.

In artikel 49 van gemeld wetboek wordt in plaats van „echtscheiding” gelezen: „echtscheiding en die eener ontbinding des huwelijks na de scheiding van tafel en bed”.

Artikel 254, 3°., van gemeld wetboek wordt gelezen als volgt:

„Door regterlijk vonnis na scheiding van tafel en bed en inschrijving van de daarbij uitgesproken ontbinding des huwelijks in de registers van den burgerlijken stand, overeenkomstig de bepalingen van de tweede afdeeling van dezen titel;”

Artikel 260 van gemeld wetboek wordt gelezen als volgt:

„Het huwelijk wordt ontbonden door het vonnis en de inschrijving van de daarbij uitgesproken ontbinding in de registers van den burgerlijken stand.

De inschrijving moet geschieden op dezelfde wijze, binnen denzelfden termijn en op dezelfde straffen als, ten aanzien der echtscheiding, bij art. 276 is bepaald”.

Art. II. Het eerste lid van artikel 276 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door het volgende:

„Het huwelijk wordt ontbonden door het vonnis en de inschrijving van de daarbij uitgesproken echtscheiding in de registers van den burgerlijken stand.

De inschrijving geschiedt op verzoek van partijen, of van ééne derzelve, in de registers van den burgerlijken stand van de gemeente, waar het huwelijk is voltrokken. Is die gemeente opgeheven, dan geschiedt de inschrijving in de registers van den burgerlijken stand van de gemeente, in wier archieven de registers van den burgerlijken stand der opgeheven gemeente berusten.

Is het huwelijk buiten het Koninkrijk voltrokken, dan geschiedt de inschrijving in de registers van den burgerlijken stand der gemeente 's Gravenhage.

De inschrijving moet geschieden binnen den termijn van zes maanden te rekenen van den dag, waarop het vonnis voor geen wettelijk beroep vatbaar is.”

Art. III. In artikel 82 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt in plaats van „laatste aankondiging, bedoeld in artikel 811, 3°.” gelezen: „aankondiging bedoeld in artikel 811”.

Het eerste lid van artikel 811 van gemeld wetboek wordt gelezen als volgt:

„De scheiding van goederen zal openbaar worden gemaakt door de plaatsing van een uittreksel van het vonnis in de *Nederlandsche Staatscourant*”.

Aan het slot van artikel 811 van gemeld wetboek worden toegevoegd de woorden:

„De gronden waarop het vonnis berust, mogen in dit uittreksel niet worden opgenomen.”

Artikel 812 van gemeld wetboek wordt gelezen als volgt:

„De vrouw mag het vonnis niet ten uitvoer leggen dan nadat de bij het voorgaande artikel voorgeschreven formaliteit is vervuld.”

In artikel 815 van gemeld wetboek wordt in plaats van „811, n°. 2 en 3,” gelezen: „811”.

Art. IV. Deze wet treedt in werking op den dag, volgende op dien harer afkondiging.

De artikelen I en II zijn mede van toepassing op vonnissen, welke vóór haar in werking treden zijn uitgesproken, voor zoover deze niet reeds ingeschreven zijn; artikel III is mede van toepassing op zoodanige vonnissen, welke niet reeds openbaar gemaakt zijn.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te Amsterdam, den 27sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitgeg. 30 Maart 1915.*)

27 Maart 1915. BESCHIKKING van den Minister van Oorlog betreffende de toepassing van de artikelen 10 en 22 der Wet van den 23sten Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), houdende bepalingen ter uitvoering van artikel 187 der Grondwet.

Ingevolge de artikelen 10 en 22 van de Wet van den 23sten Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) gaat in het gebied, hetwelk in staat van oorlog of in staat van beleg is verklaard, de bevoegdheid politieverordeningen en verordeningen en keuren van waterschappen, veenschappen en veenpolders vast te stellen en te wijzigen van het burgerlijk op het militair gezag over. Mitsdien moet, indien in het voornoemde gebied vaststelling of wijziging van een zoodanige verordening noodzakelijk is, zulks steeds door het militair gezag geschieden, ook al wordt bij die vaststelling of wijziging geen militair belang betrokken geacht. Het militair gezag behoort echter geen maatregelen van wetgevenden aard te nemen, tenzij het militair belang zulks eischt, of het orgaan van het bur-

gerlijk gezag, dat in gewone omstandigheden tot het nemen van den maatregel bevoegd zou zijn, zulks verzoekt. Aan zoodanige verzoeken van het burgerlijk gezag behoort zoo spoedig mogelijk gevolg te worden gegeven, voor zover het militair belang zich daartegen niet verzet.

29 Maart 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

De regeling omtrent de gesteldheid van onafgesloten gronden aan openbare wegen in de gemeente gelegen, met betrekking tot die wegen, moet voorzeker geacht worden een algemeen gemeentelijk belang en dus de huishouding der gemeente te betreffen. Hierin wordt geen verandering gebracht, doordat de belangen eener bepaalde klasse van personen bij die regeling in het bijzonder op het spel staan.

(Gemeentewet art. 135; Bouwverordening der gemeente Zwolle art. 89.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. A. Fentener van Vlissingen, H. Hesse, H. M. A. Savelberg en Jhr. Rh. Feith.

M. S., 54 jaar, koopman, geboren te Enschede, wonende te Zwollerkerspel, requirant van cassatie tegen een vonnis te zijnen laste gewezen van de Arr.-Rechtbank te Zwolle van 14 Januari 1915, waarbij de requirant in hooger beroep, na vernietiging van een vonnis van den Kantonrechter aldaar van 29 October 1914 als schuldig aan: het te Zwolle als eigenaar van onafgesloten gronden, die aan den openbaren weg grenzen, op aanzegging van B. en W. niet binnen den door hen gestelden tijd deze gronden met goede grondstoffen behoorlijk ophoogen, met toepassing van art. 89 j^o. 11 en 90 der Bouwverordening der gemeente Zwolle, 23 en 91 Sr. is veroordeeld tot eene geldboete van f 10.— en eene vervangende hechtenis van vijf dagen, met vrijpraak van het onbewezen gedeelte der aanklacht.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

Aan den beklagde in deze zaak was ten laste gelegd, dat hij — niettegenstaande hem als eigenaar van de perceelen kadastraal bekend gemeente Zwolle, Sectie G. n°. 5181, 5179, 5187, 5193, 6326 en 5197, welke perceelen alle waren onafgesloten gronden, die aan een openbaren weg grensden, ongeveer 75 c.M. lager dan het aangrenzend wegvlak lagen, en be-

stonden uit veenachtigen bodem met gras begroeid, omstreeks 15 Mei 1914 door B. en W. der gemeente Zwolle was aangezegd een besluit van dat College van 8 Mei 1914, waarbij hem gelast werd bovengenoemde grondstukken behoorlijk op te hoogen of te doen ophoogen met goede grondstoffen ten minste tot een hoogte van 25 c.M. onder het aangrenzend straatvlak, onder bepaling, dat aan dat bevel moest voldaan zijn binnen twee maanden na dagteekening van dit besluit — op 23 September 1914 onder de gemeente Zwolle nog niet gezorgd had, dat aan bovenomschreven last was voldaan.

Bij het bestreden vonnis werden deze feiten bewezen verklaard met uitzondering echter van de omstandigheid, dat de genoemde perceelen ongeveer 75 c.M. lager dan het aangrenzende wegvlak lagen, en met dien verstande, dat in den bij dagvaarding bedoelden last tot ophooging der grondstukken ten minste tot een hoogte van 25 c.M. onder het aangrenzende straatvlak, onder „straatvlak” werd verstaan het straatvlak, zich bevindende in een openbaren weg, waaraan die grondstukken grensden.

De Rechtbank achtte hierop toepasselijk art. 89 der Zwolsche bouwverordening, op overtreding waarvan art. 90 straf stelt, en voorzover hier in aanmerking komende, luidende:

„1. Onafgesloten gronden, die aan den openbaren weg grenzen, zijn met goede grondstoffen behoorlijk opgehoogd en in aansluiting aan den openbaren weg behoorlijk bestraat of verhard.

„2. enz.

„3. Gronden en stoepen, als in vorenstaande bepalingen zijn bedoeld, die niet aan de bovenvermelde voorschriften voldoen, worden op aanzegging van B. en W. binnen den door dezen gestelden tijd door den eigenaar of dengene, die daartoe is bevoegd, ten genoegen van B. en W. met die voorschriften in overeenstemming gebracht.”

De Rechtbank achtte dan ook den beklagde schuldig aan: „het te Zwolle als eigenaar van onafgesloten gronden, die aan den openbaren weg grenzen, op aanzegging van B. en W. niet binnen den door hen gestelden tijd deze gronden met goede grondstoffen behoorlijk ophoogen” en veroordeelde hem in eene boete.

Bij tijdig ingediende memorie komt de veroordeelde hiertegen op. In dit stuk, bij het samenstellen waarvan hij blijkbaar geen rechtsgeleerde hulp heeft gehad, worden geen bepaalde middelen van cassatie, maar toch wel een aantal grieven aangevoerd.

Vooropgesteld wordt, dat de toegepaste bouwverordening niet zou zijn afgekondigd overeenkomstig art. 173 der Gemeentewet, art. 7 der Woningwet en art. 1 van het K. B. van 28 Juli 1902 (S. 160). Zulks is echter onjuist: blijkens het in het dossier aanwezige exemplaar der verordening zijn de voorgeschreven formulieren letterlijk gevolgd, ook zelfs dat van bedoeld K. B., wat in dit geding echter zonder belang is, omdat de toegepaste bepaling niet behoort tot die, welke berusten op art. 1 der Woningwet.

Verder bevat de memorie een aantal vage en ongegronde grieven, zooals: dat aan de verordening terugwerkende kracht zou zijn gegeven, door haar toe te passen op grondstukken, waarvan de requirant reeds vóór hare invoering eigenaar was; dat eenvoudig nalaten nimmer een strafbaar feit zou kunnen zijn; dat de toegepaste bepaling niet de huishouding der gemeente zou betreffen — hetgeen ik onjuist acht, daar zij is gemaakt in het belang der openbare gezondheid en der veiligheid van het verkeer op den openbaren weg — en dat ten onrechte mede bewezen zou zijn verklaard de, overigens niet ter zake afdoende, ten laste gelegde omstandigheid, dat requirants grondstukken bestonden uit een veenachtigen bodem, welke in cassatie onaantastbare bewezenverklaring echter op zijne eigen erken-
tenis berust.

Intusschen meen ik onder al dit kiezelgruis toch ook den edelsteen te ontdekken, die, behoorlijk geslepen, requirants moeite zal beloonen, door hem het gewenschte gevolg te brengen. Hij beroept er zich nl. op dat zijn grond niet ligt aan wat hij de openbare straat noemt, doch dat deze door een glooiing er van gescheiden is, en meent, dat zulks zal moeten leiden tot zijn ontslag van alle rechtsvervolging. Ik zou het eenigszins anders willen zeggen, daarbij blijvende binnen de grenzen van wat feitelijk vaststaat, doch heb daarmede waarschijnlijk hetzelfde als de requirant op het oog.

Art. 89¹ eischt, dat onafgesloten, aan den openbaren weg grenzende gronden behoorlijk opgehoogd en in aansluiting aan den openbaren weg behoorlijk bestraat of verhard zullen zijn. En in het derde lid wordt dan bevolen, op aanzegging van B. en W. de gronden met deze voorschriften in overeenstemming te brengen, wanneer zij er niet mede in overeenstemming zijn. Dit laatste is dus volgens de verordening — en trouwens uit den aard der zaak — bestanddeel der overtreding. In het onder-

havige geval is dit bestanddeel het niet behoorlijk opgehoogd zijn der gronden en dus de eisch, die gesteld kon worden, het behoorlijk ophoogen daarvan. Wat is hieronder te verstaan? Mij dinkt nooit meer dan dit, dat zij op gelijke hoogte worden gebracht met het aangrenzende wegvlak van den openbaren weg (waaronder volgens art. 11 4^c. der verordening begrepen zijn alle gronden, hoe ook genaamd, die tot den algemeenen dienst bestemd zijn, dus ook de bermen). Wel zegt art. 93, dat „behoorlijk” beteekent „ten genoegen van B. en W.”, doch dit College zal voor het behoorlijk ophoogen toch nimmer een verder gaanden eisch kunnen stellen dan door mij omschreven, omdat anders onuitvoerbaar zou worden het tweede voorschrift van art. 89: de gronden in aansluiting aan den openbaren weg behoorlijk te bestraten en te verharden. De eisch tot ophoogen tot de hoogte van het straatvlak, of maar tot 25 c.M. daaronder, of in het algemeen tot eenige hoogte, welke naar die van het straatvlak gemeten wordt, is dus, wanneer — als in het onderhavige geval — de weg alleen over een verhoogd middengedeelte bestraat is, in strijd met de verordening. Hij had dan ook niet door de Rechtbank, die dezen eisch op in cassatie onaantastbare wijze meende te moeten nederleggen in het besluit van B. en W., waarvan in de telastelegging sprake is, mogen zijn toegewezen, gelijk zij deed door den beklagde te veroordeelen. Zoo-danigen eisch in dit besluit lezende, had zij den beklagde moeten ontslaan van alle rechtsvervolging ter zake van de niet-nakoming daarvan. — Trouwens nadat uitdrukkelijk van het bewezen verklaarde was uitgezonderd de ten laste gelegde omstandigheid, dat de grondstukken lager lagen dan het aangrenzende wegvlak, bleef reeds geen strafbaar feit meer over. Nu immers deed zich niet meer voor het geval van art. 89³, dat de gronden niet aan de voorschriften voldeden: deze waren even hoog als het aangrenzende wegvlak en dus behoorlijk opgehoogd.

Door in stede van den beklagde van alle rechtsvervolging te ontslaan, hem krachtens de artt. 89, 90 en 11 der Zwolsche bouwverordening te veroordeelen, zijn deze voorschriften verkeerd toegepast en is art. 216 in verband met art. 257, beide van het Wetb. v. Strafv. geschonden.

Ik concludeer, dat het bestreden vonnis worde vernietigd en de beklagde ontslagen van alle rechtsvervolging ter zake van het hem ten laste gelegde.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Jhr. Feith ;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie : strekkende tot enz. ;

O. dat bij het bestreden vonnis ten laste van den requirant, met vrijspraak van het hem bij de dagvaarding meer ten laste gelegde, als bewezen is aangenomen ;

dat hij, niettegenstaande hem als eigenaar van de perceelen, kadastraal bekend gemeente Zwolle, Sectie G. nos. 5181, 5179, 5187, 5193, 6326 en 5197, welke perceelen alle waren onafgesloten gronden, die aan een openbaren weg grensden en bestonden uit veenachtigen bodem met gras begroeid, omstreeks 15 Mei 1914 door B. en W. der gemeente Zwolle was aangezegd een besluit van, dat College van 8 Mei 1914, waarbij hem gelast werd boven- genoemde grondstukken behoorlijk op te hoogen of te doen ophoogen met goede grondstoffen ten minste tot eene hoogte van 25 c.M. onder het aangrenzend straatvlak, onder bepaling dat aan dat bevel moest voldaan zijn binnen twee maanden na dagteekening van dit besluit, op 23 September 1914 onder de gemeente Zwolle nog niet gezorgd had, dat aan bovenomschreven last was voldaan, — nemende de Rechtbank daarbij aan, dat met voormelden aan requirant gegeven last om zijne grondstukken ten minste tot eene hoogte van 25 c.M. onder het aangrenzend straatvlak op te hoogen of te doen ophoogen is bedoeld het straatvlak, zich bevindende in een openbaren weg, waaraan requirants perceelen grensden ;

dat dit feit is gequalificeerd en de requirant deswege tot straf is veroordeeld, gelijk hiervoren vermeld ;

O. ten aanzien van het voorgedragen middel :

dat blijkens haren inhoud zoowel bij de afkondiging der ten deze toegepaste Bouwverordening der gemeente Zwolle van 14 November 1904, als bij die der verordeningen tot wijziging dier verordening van 27 Februari 1911, 24 Juli 1911, 22 April 1912 en 26 Januari 1914 zijn gevolgd de formulieren, voorgeschreven bij art. 173 der Gemeentewet en art. 1 van het K. B. van 28 Juli 1902 (S. 160) terwijl bij het middel niet wordt aangegeven, om welke reden die afkondiging niet naar behooren zou zijn geschied ;

dat aan dit middel derhalve de feitelijke grondslag ontbreekt ;

O. voorts met betrekking tot de aangevoerde grieven, *sub 1 en 2* : dat de Rechtbank

het bewijs van requirants schuld geleverd achtende door wettige, in het vonnis opgenomen bewijsmiddelen, welker bewijskracht niet ter beoordeeling staat van den rechter in cassatie, geen rekenschap behoefde te geven, waarom zij dit bewijs niet ontzenuwd achtte door de verklaringen der ten verzoeken van den requirant gehoorde getuigen, en die verklaringen dus ook niet in het bestreden vonnis behoefden te worden vermeld ;

sub 3 : dat art. 11 der toegepaste verordening, voor zoover ten deze van belang, luidt :

„Onder „de openbare weg” wordt verstaan het geheel, dat wordt gevormd door alle gronden, hoe ook genaamd, . . . die tot algemeenen dienst bestemd zijn, onverschillig of ze al dan niet aan de gemeente in eigendom toebehooren.” ;

dat derhalve de Rechtbank, op grond van wettige bewijsmiddelen aannemende, dat de openbare weg de Lindestraat te Zwolle bestaat uit een verhoogd, bestraat en door eene afheijning omgeven gedeelte en eene schuin aflopende glooiing van rivierzand, aan welker voet requirants perceelen, waren gelogen, in verband met voorzegde bepaling en in overeenstemming met de dagvaarding daaruit mocht afleiden, dat de bedoelde perceelen, in stede van door eene glooiing van dien openbaren weg te zijn gescheiden, in den zin der verordening daaraan grensden ;

sub 4a : dat de artt. 89 en 90 der meer- gemelde verordening, mede voorzover ten deze van toepassing, luiden :

„Art. 89. 1°. Onafgesloten gronden, die aan den openbaren weg grenzen, zijn met goede grondstoffen behoorlijk opgehoogd en in aansluiting aan den openbaren weg behoorlijk bestraat of verhard ;

„3°. Gronden . . . als in vorenstaande bepalingen zijn bedoeld, die niet aan de bovenvermelde voorschriften voldoen, worden op aanzegging van B. en W. binnen den door dezen gestelden tijd door den eigenaar of dengene, die daartoe is bevoegd, ten genoegen van B. en W. met die voorschriften in overeenstemming gebracht.” ;

„Art. 90. 2°. Overtreding van artt. . . . 89 wordt gestraft met geldboete van ten hoogste f 25.— of hechtenis van ten hoogste 6 dagen.” ;

dat de in deze artikelen strafbaar gestelde overtreding derhalve geenszins, gelijk requirant beweert, bestaat in het laten voortduren van eene vóór de inwerkingtreding der verordening reeds bestaanden toestand, doch in het binnen den gestelden tijd niet nakomen van een na die

inwerkingtreding vanwege B. en W. gedane aanzegging en van eenige terugwerkende kracht der verordening in de genoemde bepaling alzoo geen sprake is;

en *sub 4b en c*: dat, al moge de overtreding van art. 89 voornoemd, derhalve, voorzover ten deze van belang, bestaan in het niet behoorlijk ophoogen van gronden, aan den openbaren weg grenzende, wanneer dit door B. en W. is gelast, en een dusdanig voorschrift, gelijk bij de grief terecht wordt opgemerkt, in eene Bouwverordening minder op zijne plaats is, zulks aan de verbindbaarheid daarvan niet in den weg staat, zoo de Raad bij het maken slechts binnen de grenzen zijner bevoegdheid is gebleven;

dat blijkens art. 135 der Gemeentewet aan den Raad behoort het maken der verordeningen, die in het belang der openbare orde, zedelijkheid en gezondheid worden vereischt en van andere betreffende de huishouding der gemeente;

dat eene regeling omtrent de gesteldheid van onafgesloten gronden, aan openbare wegen in de gemeente gelegen, met betrekking tot die wegen, nu voorzeker geacht moet worden een algemeen gemeentelijk belang en dus de huishouding der gemeente te betreffen, en hierin geen verandering wordt gebracht, doordat de belangen eener bepaalde klasse van personen bij die regeling in het bijzonder op het spel staan;

O. dat geen der aangevoerde grieven alzoo tot cassatie kan leiden;

O. echter *ambtshalve*:

dat het voorschrift van voornoemd art. 89, dat onafgesloten, aan den openbaren weg grenzende gronden op aanzegging en ten genoegen van B. en W. met goede grondstoffen moeten worden opgehoogd, niet mag worden losgemaakt van de nauw daarmede verbonden bepaling, dat die gronden tevens, in aansluiting aan den openbaren weg, behoorlijk moeten worden bestraat of verhard;

dat derhalve slechts zoodanige ophooging mag worden gelast, welke, ten doel hebbende aan den openbaren weg gelegen gronden op gelijke hoogte daarmede te brengen, de mogelijkheid openlaat om die gronden in aansluiting daaraan te bestraten of te verharden;

dat — waar ten deze, blijkens den inhoud der door de Rechtbank gebezigde bewijsmiddelen, door haar als vaststaande is aangenomen, dat requirants gronden, zich aansluitende aan den openbaren weg, immers aan de tot dien weg behoorende schuin oplopende glooiing, dit na de bevolen ophooging niet

langer zouden doen, doch door eene open ruimte van dien weg zouden zijn gescheiden, waardoor bestrating of verharding in aansluiting daaraan zou zijn uitgesloten — B. en W. van Zwolle, door niettemin de ophooging dier gronden ten minste tot eene hoogte van 25 c.M. onder het aangrenzend straatvlak te gelasten mitsdien de hun bij de verordening toegekende bevoegdheid hebben overschreden; dat hieruit volgt, dat het bewezen verklaarde niet onder de verbodsbepaling van meergemeld art. 89 valt, terwijl het ook niet bij eenige andere wet of wettelijke verordening is strafbaar gesteld;

dat de Rechtbank derhalve, door requirant tot straf te veroordeelen in stede van hem van alle rechtsvervolgung te ontslaan, art. 89 in verband met de artt. 90 en 11 der Bouwverordening te Zwolle heeft geschonden;

Vernietigt het vonnis door de Arr.-Rechtbank te Zwolle op 14 Januari 1915 in deze zaak gewezen, doch alleen voorzover betreft de aan het bewezen verklaarde gegeven qualificatie en requirants veroordeeling te dier zake;

En in zoverre opnieuw rechtdoende ten principale krachtens art. 105 R. O.;

Ontslaat den requirant te dier zake van alle rechtsvervolgung. (Ned. Jur.)

30 Maart 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *zetmeel* en de daaruit vervaardigde producten, S. 173.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *zetmeel* en de daaruit vervaardigde producten te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 18 Maart 1915, Kabinet, Litt. D³³;

Den Raad van State gehoord (advies van 19 Maart 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 29 Maart 1915, Kabinet, Litt. C³⁸;

Hebben goedgevonden en verstaan onder intrekking van Ons Besluit van 27 Februari 1915 (*Staatsblad* n°. 118), te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van *zetmeel* en de daaruit vervaardigde producten is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk

op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Grayenhage, den 30sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 30 Maart 1915.*)

30 *Maart* 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten der provinciën betreffende toepassing van art. 3 der Armenwet.

Een door mijn ambtgenoot van Justitie ingesteld onderzoek heeft aangetoond, dat, hoewel het meerendeel der instellingen, welke zich belasten met de verzorging van voogdijkinderen, geplaatst is op de lijst, bedoeld in art. 3 der Armenwet, een zeker aantal dier instellingen op de bedoelde lijst nog niet voorkomt.

Behalve dat dit laatste een bezwaar oplevert voor een deugdelijke bewerking van de statistiek van het Armwezen, is die omstandigheid m. i. tevens niet in overeenstemming met de bedoeling van de Armenwet. De verzorging van voogdijkinderen toch behoort ongetwijfeld tot de armenverzorging, zulks in tegenstelling met de verzorging van regeeringskinderen, welke niet tot de armen kunnen worden gerekend; omdat men te hunnen aanzien met eene toepassing der Strafwet te doen heeft.

Alleen instellingen, die *uitsluitend* kinderen verzorgen, voor welke de kosten door de familie worden voldaan, zullen op de lijst niet moeten voorkomen. Indien echter de instelling voor de haar toevertrouwde kinderen uit eigen fondsen uitgaven doet, dan is m. i. naar de bedoeling der wet inschrijving op de lijst geboden.

Dat voorzien wordt in de behoeften van kinderen, belet niet, dat hier evenzeer van armenverzorging sprake is als bij de voorziening in de behoeften van *volwassenen*. Bij beide treedt het opvoedkundig element — het maken zooveel mogelijk tot nuttige, zelfstandige leden der maatschappij — op den voorgrond.

(W. v. D. B. A.)

31 *Maart* 1915. BESLUIT, tot vaststelling van een nieuwen uiterlijken vorm voor de zilverbons van twee en een halven gulden, tot bepaling van de hoeveelheid der uit te geven zilverbons van dien vorm en tot bepaling van het tijdstip en de wijze, waarop de zilverbons van f 1 en van f 2,50 van den ouden vorm worden ingetrokken. S. 174.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën van den 26sten Maart 1915, n°. 118, Generale Thesaurie, en van Waterstaat van den 30sten Maart 1915, n°. 20, Afd. Posterijen en Telegrafie;

Gezien de wet van 6 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 377), tot uitgifte van zilverbons en Ons besluit van 6 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 378), zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 1 September 1914 (*Staatsblad* n°. 439);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De uiterlijke vorm van de zilverbons van twee en een halven gulden, is de volgende:

„Serie..... **ZILVERBON** No.....
„Groot **TWEE EN EEN HALVE GULDEN**

„Wordt ter betaling aangenomen door de Nederlandsche Bank en aan alle Rijkskantoren.

„Inwisselbaar in zilver na aankondiging.

Geregistreerd

19

De Agent van het Ministerie De Minister van
van Financiën, Financiën,

WETTIG BETAALMIDDEL.”

Deze woorden, in zwarte kleur gedrukt, zijn omgeven door een in blauwen kleur gedrukten kunstrand, waarin voorkomt:
aan de bovenzijde, de woorden:

„**KONINKRIJK DER NEDERLANDEN**”
aan de onderzijde, de woorden:

„Het namaken of vervalschen van zilverbons met het oogmerk om die als echt en onvervalscht uit te geven of te doen uitgeven wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.”

in de vier hoeken het getal: „2,50”.

In het midden van de bons wordt onder den zwarten tekst in donker blauwe kleur met open cursieve cijfers gedrukt:

2,50

Het geheel is gedrukt op een aan alle zijden afloopen, licht blauwen gefigureerden ondergrond, waarin met uitgespaarde cijfers 2,50 staat.

De achterzijde der bons wordt niet bedrukt.

De bons worden gedrukt op waardepapier van ten naastenbij acht bij twaalf centimeters, waarin het watermerk 2,50 voorkomt. Zij worden voorzien van den stempel der handteekening van Onzen Minister van Financiën en van dien der handteekening van den Agent van het Ministerie van Financiën te Amsterdam.

2. Naar gelang daaraan de behoefte blijkt te bestaan zullen worden uitgegeven vier miljoen zilverbons van twee en een halven gulden van den in artikel 1 omschreven uiterlijken vorm, tegenwoordigende een kapitaal van tien millioen gulden.

3. De zilverbons van f 1 en f 2,50 van den vorm, omschreven in ons besluit van 6 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 378), zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 1 September 1914 (*Staatsblad* n°. 439), worden ingetrokken op 6 April 1915.

4. Tot 15 April 1915 zullen de in het vorig artikel bedoelde zilverbons aan de kantoren der betaalmeesters en van de ontvangers der directe belastingen alsmede aan de postkantoren (met inbegrip van de bijkantoren) tot elk bedrag tegen wettig betaalmiddel kunnen worden ingewisseld.

Onze Ministers van Financiën en van Waterstaat zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 31sten Maart 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg. 1 April 1915.*)

1 April 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van zachte gele en groene zeep. S. 175.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van zachte gele en groene zeep te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 30 Maart 1915, Kabinet, Litt. P³⁸;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 Maart 1915, n°. 28);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 31 Maart 1915, Kabinet, Litt. D³⁹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van zachte gele en groene zeep is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 1sten April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg. 1 April 1915.*)

1 April 1915. BESLUIT, betreffende de vaststelling van jaarwedden voor onderwijzend personeel aan openbare lagere scholen tijdens mobilisatie.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door A. C. M. STEYNIS, onderwijzer aan de 1° openbare lagere school te *Nieuw-Lekkerland*, tegen het besluit van Gedep. Staten van *Zuid-Holland* van 6 October 1914, B. n°. 2060 (4^e afd.) G. S. n°. 22, waarbij goedkeuring is verleend aan het besluit van den Raad der gemeente *Nieuw-Lekkerland* van 25 September 1914, tot wijziging van de verordening, regelende de jaarwedden van de hoofden en het verder onderwijzend personeel der openbare lagere scholen in die gemeente;

Den Raad van State, Afdeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 17 Maart 1915, n°. 34;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 30 Maart 1915, n°. 3814, afd. Onderwijs;

Overwegende: dat de artt. 11 en 11bis der verordening vóór de wijziging luiden als volgt:

Art. 11. Onderwijzers die krachtens art. 185 der Grondwet, krachtens art. 80 of 81 der Militiewet of krachtens art. 11, 11bis of 11ter der Landweerwet onder de wapenen of in werkelijken dienst zijn, genieten verlof met behoud van jaarwedde, ten ware in een der gevallen vermeld in de genoemde artikelen 185; 81, 11bis of 11ter, de afwezigheid uit de school langer mocht duren dan één jaar, in welk ge-

val de jaarwedde slechts gedurende één jaar wordt uitgekeerd;

Art. 11bis. Onderwijzers, die zich verbonden hebben bij het reservekader en die in werkelijken dienst komen krachtens art. 5, 1°, 2°. en 4°. der wet voor het reserve-personeel der Landmacht 1905, genieten eveneens verlof met behoud van jaarwedde, ten ware in de gevallen, vermeld onder 1°. en 2°. van genoemd wetsartikel, de afwezigheid uit de school langer mocht duren dan één jaar, in welk geval de jaarwedde slechts gedurende één jaar wordt uitgekeerd;

dat de Raad bij besluit van 25 September 1914 heeft besloten aan art. 11bis der verordening eene tweede alinea toe te voegen, luidende als volgt:

De wedden worden slechts voor een deel en naar den volgende maatstaf behouden, wanneer de totaal-inkomsten uit militaire dienstbetrekking gevoegd bij het bedrag der wedde als onderwijzer, het bedrag der onderwijzerswedde met meer dan f. 200.— overtreffen.

Is zulks wel het geval, dan wordt slechts ter erkenning van de instandhouding van het dienstverband, de volgende maatstaf voor vergoeding vastgesteld:

Meerdere inkomsten dan wedde:

f 201 tot f 400 f 4.— per week, f 208 's jaars;
f 401 tot f 600 f 3.50 per week, f 182 's jaars;
f 601 tot f 800 f 3.— per week, f 156 's jaars;
f 801 tot f 1000 f 2.50 per week, f 130 's jaars;
f 1001 en daarenboven f 2.— per week,
f 104 's jaars;

Bovendien worden de bijdragen voor het pensioen door de gemeente betaald. Deze regeling treedt in werking den vijftien dag na de goedkeuring van Heeren Gedep. Staten dezer provincie;

dat de Raad daarbij heeft overwogen, dat in abnormale tijdsomstandigheden ook abnormale gevolgen van bestaande regelingen dienen te worden onder de oogen gezien en waar noodig tot het juiste standpunt teruggebracht; dat de onderwijzer ANTON CORNELIS MARIE STEYNIS der gemeente (1° openbare school) als reserve-officier der vesting-artillerie in dienst (gemobiliseerde troepen) is sinds 1 Augustus 1914 en als wedde, belooning of traktement pl.m. f 1100.— 's jaars geniet, terwijl zijn wedde ad f 625.— 's jaars doorgaat en bovendien de gemeente in zijn plaats eene plaatsvervangster ad f 600 's jaars heeft moeten aanstellen; dat art. 11bis der verordening is in het leven geroepen ter voorkoming van schade, eventueel in hun inkomen te lijden door opkomst onder

de wapenen en nu, waar ieder ander door de plichten voor het algemeen belang opgelegd of tengenolge daarvan zich ziet bezwaard of geschaad, hem een groot financieel voordeel komt en de gemeente hem steeds op zeer tegevoetkomende wijze bij zijn dienstvervulling is tegemoet gekomen;

dat Gedep. Staten bij besluit van 6 October 1914, B. n°. 2060 (4^e afd.) G. S. n°. 22, het raadsbesluit hebben goedgekeurd;

dat van het besluit van Gedep. Staten A. C. M. STEYNIS bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat art. 11bis der verordening in dier voege is gewijzigd, dat hem nu in plaats van de volle jaarwedde daarvan slechts f 104.— 's jaars vermeerderd met de pensioensbijdrage, wordt uitbetaald; dat hij bij zijne benoeming tot onderwijzer te *Nieuw-Lekkerland* reeds bij het reserve-kader was verbonden; dat hij, mede vanwege de bepaling uit de salarisverordening die volle wedde waarborgde bij opkomst onder de wapenen voor het reserve-personeel, de benoeming te *Nieuw-Lekkerland* aanvaardde; dat hij met recht kon verwachten dat bij het aanbreken van omstandigheden in de verordening voorzien de regeling daarvoor vastgesteld zou geldig blijven; dat hij mitsdien terzijdestelling van de voor zijne positie gunstiger regeling van het vroegere art. 11bis een onbillijkheid acht;

Overwegende: dat de wijziging, door den Raad in de verordening gebracht noch onwettig, noch onbillijk moet worden geacht en Gedep. Staten dus terecht geen grond hebben gevonden daaraan de goedkeuring te onthouden;

Gezien de wet tot regeling van het lager onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:
het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. D. B. A.)

1 April 1915. MISSIVE van den Minister van Financiën aan de Gedeputeerde Staten, betreffende de raden van beroep voor de directe belastingen.

Ingevolge het bepaalde bij art. 67 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914 zullen door Uw college vóór 1 Mei e.k. moeten worden benoemd vier leden in elk der commissiën van aanslag voor de inkomstenbelasting, wier standplaats in Uwe provincie is gelegen.

Ten aanzien van het ressort en de standplaats van iedere commissie moge worden verwezen naar artikel 66 der voormelde wet en artikel

2 van het Koninklijk besluit van 20 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 159). Ik zou het op prijs stellen van de door Uw college te doene benoemingen te zijner tijd mededeeling te mogen ontvangen.

Voorts heb ik de eer Uw college uit te nodigen, om de aandacht van de gemeentebesturen te vestigen op het bepaalde bij de artikelen 57 tot en met 60 der wet op de Inkomstenbelasting 1914, en, voorzoo veel noodig, op het bepaalde bij artikel J van voormeld besluit van 20 Maart 1915 en om den burgemeesters te verzoeken van door den gemeenteraad gedane benoemingen van leden van schattingscommissiën mededeeling te doen aan den betrokken inspecteur der directe belastingen.

De Minister van Financiën,

Voor den Minister.

De Secretaris-Generaal, DE JONGE.

6 April 1915. BESLUIT, betreffende toepassing van art. 8, eerste lid der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 op een ambtenaar, die op wachtgeld is gesteld.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de aanvraag om pensioen van J. P. MANSVELT te *Heicop* bij *Leerdam*, laatstelijk waagmeester en iker te *'s-Gravenhage*;

Gezien het advies van den Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren van 24 October 1914, n°. 11;

Den Raad van State, Afdéeling voor de Geschieden van Bestuur, gehoord, advies van den 17 Maart 1915, n°. 26;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën, van 31 Maart 1915, n°. 36, Afdéeling: Pensioenen;

Overwegende: dat de Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren in zijn voormeld advies Ons in overweging heeft gegeven, aan den belanghebbende, met ingang van 25 Januari 1914 een jaarlijksch pensioen toe te kennen van f 823.--, daarbij aanvoerende, dat hij bij besluit van Burgemeester en Wethouders van *'s-Gravenhage* van 23 Januari 1914, n°. 639/129, afdéeling F., met ingang van 25 Januari 1914 eervol is ontslagen; dat hij van 1 Augustus 1911 tot en met 24 Januari 1914 op wachtgeld is gesteld geweest wegens opheffing van zijne betrekking, zoodat hij als gemeente-ambtenaar krachtens de pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 niet in werkelijken dienst is geweest en diensgevolge geen diensttijd als bedoeld in art. 15a dier wet kan aanwijzen; dat zijn diensttijd bedoeld in art. 15b van evengemelde wet, na aftrek van het tijdvak van 1 Augustus 1911 tot en met ultimo September 1913,

dat hij niet in werkelijken dienst is geweest, van 36 jaren en 8 maanden, vereenigd met den overigen, volgens art. 15d dier wet, juncto artikel 14a der Burgerlijke Pensioenwet in aanmerking komenden burgerlijken dienst van 2 jaren en 2 maanden, een tijdvak uitsnaakt van 38 jaren en 10 maanden; dat hij, geboren 25 Januari 1849, den leeftijd van 65 jaren heeft bereikt; dat zijn pensioensgrondslag van 1 October 1913 tot en met 24 Januari 1914, f 1300.— en de gedurende het tijdvak van 25 November 1906 tot en met ultimo December 1907, van 1 Januari 1908 tot en met ultimo December 1909 en van 1 Januari 1910 tot en met ultimo Juli 1911 genoten wedden respectievelijk f 1220, f 1270 en f 1300 per jaar hebben bedragen, zoodat overeenkomstig de beslissing betreffende de berekening der in art. 8, 1e lid der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 bedoelde middelsom, genomen bij Kon. Besluit van 21 Juli 1914, n°. 40, 1/60e deel van die middelsom ad f 1270.40 bedraagt f 21.17 1/3; dat de aanvraag is ingediend binnen één jaar na het tijdstip waarop het recht op pensioen werd verkregen; dat bij de berekening der sub 4° bedoelde middelsom is aangenomen, dat de pensioensgrondslag van den belanghebbende gedurende het tijdvak van 1 October 1913 tot en met 24 Januari 1914 op f 1300 behoort te worden vastgesteld, omdat hij — ware hij destijds in werkelijken dienst geweest — gedurende dien tijd de jaarwedde zou hebben genoten, welk laatstelijk, alvorens hem op 1 Augustus 1911 wachtgeld werd verleend, aan zijne betrekking was verbonden; weshalve de Pensioenraad van oordeel is, dat hij volgens de artt. 3c en 15b en d der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, juncto art. 14a der Burgerlijke Pensioenwet, recht heeft op een pensioen van f 822.23;

dat Onze Minister van Financiën zich met het advies van den Pensioenraad niet kan verenigen, daar de adressant, op grond van art. 2 der *'s-Gravenhaagsche* verordening op het verleenen van wachtgeld aan ambtenaren der gemeente, geacht moet worden na met ingang van 1 Augustus 1911 op wachtgeld te zijn gesteld, als waagmeester en iker in dienst der gemeente te zijn gebleven; dat de in art. 8, 1^e lid der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 bedoelde middelsom dus moet berekend worden naar hetgeen hem van 1 October 1913 tot 25 Januari 1914 in die betrekking tot pensioensgrondslag heeft gestrekt en naar de wedde die gedurende het tijdvak van 25 Januari 1909 tot 1 October 1913 aan dat ambt was verbonden; dat die wedde van 25 Januari 1909

tot 1 Januari 1910 f 1270 en van 1 Januari 1910 tot 1 October 1913 f 1300 bedroeg; dat bedoelde middelsom dus f 1294.40 en $\frac{1}{60}^e$ deel hiervan f 21.57 $\frac{1}{3}$ bedraagt; dat de adressant dus over een diensttijd van 38 jaren en 10 maanden recht heeft op een pensioen van f 838;

Overwegende dat het door Onzen Minister aangevoerde juist is;

Gezien de Pensioenwet voor de gemeentebambtenaren 1913;

Hebben goedgevonden en verstaan:

aan J. P. MANSVELT te *Heicop* bij *Leerdam*, laatstelijk waagmeester en ijker te 's-Gravenhage, met ingang van 25 Januari 1914 een jaarlijksch pensioen toe te kennen van f 838.—

Onze Minister van Financiën is belast enz.

(W. v. D. B. A.)

6 April 1915. MISSIVE van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende het opmaken van aanvragen om décharge en rekening en verantwoording in zake veeziekte.

Ik heb de eer het volgende onder de aandacht van U H.E.G. te brengen.

Tengevolge van het heerschen van mond- en klauwzeer wordt, gelijk U bekend is, aan verscheiden Burgemeesters voor het ter zake doen van uitgaven; *gelden ter goede rekening* verstrekt.

Wanneer nu bij een ziektegeval, waarvoor gelden ter goede rekening worden verstrekt, ook verkoop van vleesch plaats heeft, moet door den betrokken Burgemeester worden ingezonden, primo: eene aanvraag om décharge voor de verantwoording van de ontvangen gelden ter goede rekening, en secundo: eene rekening en verantwoording ter zake van de ontvangen gelden wegens den gehouden verkoop.

Deze verantwoordingen (zoowel de aanvragen om décharge als de rekeningen) laten in zeer veel gevallen veel te wenschen over.

Met terzijdestelling van de gegeven voorschriften in de U bekende „Leidraad” worden zeer dikwijls in deze „Verantwoording” opgenomen al de uitgaven die in eene „Aanvraag om décharge” thuis behooren en omgekeerd. Vaak worden uitgaven in een verkeerd dienstjaar verantwoord, enz.

Het in orde brengen van deze verantwoordingen (aanvragen om décharge en rekeningen) vereischt gelijk U H.E.G. kunt nagaan, zoowel aan dit Departement als aan de Algemeene Rekenkamer ontzettend veel tijd, niet alleen voor het uitzoeken van de bescheiden, doch

ook voor de daaruit noodwendig voortvloeiende correspondentie. Veelal is het in orde brengen zeer lastig, omdat in vele gevallen ook storringen plaats hebben, soms nog wel van bedragen die in 't geheel niet of slechts ten deele behoeften te worden gestort.

Een en ander werkt belemmerend op den goeden gang van zaken aan de beide genoemde administratiën die met het nazien zijn belast.

Dit kan evenwel voorkomen worden wanneer zij, die op de secretariën der gemeenten belast zijn met het opmaken der betreffende stukken, goede nota nemen van hetgeen daaromtrent voorkomt in de „Leidraad” die tot dat doel is samengesteld. Bedoelde personen moeten zich goed rekenschap geven, wat in eene aanvraag om décharge moet verantwoord worden en wat in eene rekening en verantwoording. Zij moeten zich goed indenken dat eene aanvraag om décharge en eene rekening en verantwoording twee geheel verschillende handelingen bevatten. Eene aanvraag om décharge dient toch tot het verantwoorden van gelden, die ten laste van de begrooting moeten verevend worden, terwijl eene rekening en verantwoording moet bevatten de verantwoording van de ontvangen gelden wegens een verkoop, dus van gelden, die onder de middelen moeten verantwoord worden; het moet hen duidelijk zijn, dat het een eerste eisch is dat deze twee zaken derhalve goed uit elkaar worden gehouden. Verder wordt ook zeer dikwijls geen acht geslagen op het *steeds* gedaan verzoek om de aanvragen om décharge *niet* rechtstreeks naar de Algemeene Rekenkamer te zenden, doch door tusschenkomst van dit Departement. Dit heeft uiteraard onnoodig heen en weer zenden van stukken tengevolge.

Ik zou het derhalve op hoogen prijs stellen, dat de Burgemeesters in Uw gewest Uwerzijds worden aangeschreven aan deze materie hunne bijzondere aandacht te schenken door de betrokken secretarie-ambtenaren met den meesten nadruk er op te wijzen, dat zij de betreffende stukken met meerdere zorg en kennis van zaken moeten opmaken als zij thans doen. Wanneer zij dit doen wordt veel werk voorkomen, zoowel hier als op de betrokken secretariën, waar alles ten slotte weer terecht komt om te worden gewijzigd.

Ik houd mij aanbevolen in deze op Uwe geëerde medewerking te mogen rekenen.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, VERSTEEG.

6 April 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

De vatbaarheid voor hooger beroep hangt af van de straf, die in het algemeen tegen het telaste gelegde is bedreigd en niet van die, welke in een gegeven geval zou kunnen worden opgelegd. (Aldus de vaste rechtspraak.)

Daar tegen de overtreding van art. 2 in verband met art. 15 der Jagtwet ook de bijkomende straf van verbeurdverklaring is bedreigd, is een ter zake van die overtreding gewezen vonnis voor hooger beroep vatbaar.

De Officier van Justitie bij de Rechtbank te Assen en IJ. B., oud 47 jaar, koopman, wonende te Rotterdam, geboren te Rolde, zijn requiranten van cassatie tegen een vonnis van deze Rechtbank van den 18 Jan. 1915, waarbij de tweede requirant niet-ontvankelijk is verklaard in zijn hooger beroep van het tegen hem op 20 Nov. 1914 door den Kantonrechter te Assen op tegenspraak gewezen vonnis, waarbij hij als schuldig aan: „het bejagen van eens anders grond zonder te zijn voorzien van een schriftelijk bewijs van vergunningen van den eigenaar of rechthebbende”, met toepassing van de artt. 2, 15 en 40 der Jagtwet, de artt. 23 en 91 Strafv., is veroordeeld tot eene geldboete van f 3 en vervangende hechtenis van twee dagen.

Nadat was gehoord het verslag van den raadsheer HESSE, heeft de adv.-gen. TAX de volgende conclusie genomen:

Edele Hoog Achtbare Heeren!

Overeenkomstig de tenlastelegging werd bij vonnis van den Kantonrechter te Assen van 20 Nov. jl. ten aanzien van requirant tevens gerequireerde als wettig en overtuigend beproven aangenomen met diens schuld daaraan: „dat hij, den 12 Sept. 1914, te ongeveer zeven uur in den voormiddag, heeft gejaagd in het jachtveld te Grolloo, gemeente Rolde, op een perceel grond, toebehoorende aan J. L., alwaar hij in jagende houding met een geweer zich heeft bevonden, terwijl hij niet voorzien was van een schriftelijk bewijs van vergunning van den eigenaar of jachtrechthebbende” op bedoelden grond, om dien grond te mogen bejagen”. Deswege schuldig bevonden aan: „Het bejagen van eens anders grond, zonder voorzien te zijn van een schriftelijk bewijs van vergunning van den eigenaar of rechthebbende”, en veroordeeld in eene geldboete van f 3 subsidiair twee dagen hechtenis, zag hij zijn tijd tegen genoemde beslissing aangeteekend hooger

beroep door de Arrond.-Rechtbank te Assen op 18 Jan. jl. niet-ontvankelijk verklaard, daar slechts eene geldboete van ten hoogste f 20 in art. 40 der Jagtwet tegen gemeld feit zou zijn bedreigd.

Deze uitspraak schijnt mij onjuist. Immers het ten laste gelegde feit valt onder de strafbepaling van art. 40 der Jagtwet, terwijl bij art. 45c dier wet daarop als bijkomende straf is bedreigd verbeurte ten behoeve van 's Rijks schatkist van het onwettig gevangen wild. Het feit is, derhalve bedreigd met eene andere straf dan ten hoogste f 25, zoodat hier van toepassing was de regel van art. 44, 2° lid der Wet op de R. O., zonder dat hierop van invloed zijn kon, dat bij het niet bemachtigen van wild ook geene verbeurdverklaring daarvan viel uit te spreken, omdat ter beoordeeling der vatbaarheid van een vonnis voor hooger beroep uitsluitend in aanmerking komt de straf, waarmede het feit, zooals het is ten laste gelegd, is bedreigd en niet de straf, die naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting in een gegeven geval zou kunnen worden toegepast.

Ik acht hierdoor geschonden, gelijk door den Heer Officier van Justitie in zijne memorie is gesteld, art. 44 der Wet op de R. O. in verband met de reeds genoemde artikelen der Jagtwet en de artt. 228, 256 en 257 Strafv. en concludeer mitsdien tot vernietiging der beslissing van voornoemde Rechtbank van 18 Jan. jl. en voorts, krachtens art. 105 der Wet op de R. O., tot ontvankelijkverklaring van het hooger beroep en terugwijzing der zaak naar gemelde Rechtbank, ten einde haar verder op tegenspraak te berechten en af te doen.

De Hooge Raad enz.;

Gelet op het middel van cassatie, door den eersten requirant voorgesteld bij memorie, luidende: zie conclusie adv.-gen.;

Overwegende, dat den tweeden requirant bij inleidende dagvaarding is ten laste gelegd: dat hij den 12 Sept. 1914, te ongeveer 7 uur in den voormiddag, heeft gejaagd in het jachtveld te Grolloo, gemeente Rolde, op een perceel grond toebehoorende aan J. S., althans aan een ander dan aan hem, beklagde, alwaar hij in jagende houding met een geweer zich heeft bevonden, terwijl hij niet voorzien was van een schriftelijk bewijs van vergunning van den eigenaar of jachtrechthebbende op bedoelden grond om dien grond te mogen bejagen;

O. dat dit ten laste gelegde en beklagdes

schuld daaraan; met dien verstande, dat het bedoelde perceel toebehoorde aan J. S., bij voormeld vonnis van den Kantonrechter is bewezen verklaard met qualificatie en strafoplegging als gezegd, terwijl de veroordeelde in het daartegen door hem ingestelde hooger beroep bij het bestreden vonnis niet-ontvankelijk is verklaard, op grond dat het ten laste gelegde slechts strafbaar is met een boete van ten hoogste f 20 en des Kantonsrechtters vonnis dus niet voor hooger beroep vatbaar was;

dat tegen deze beslissing de beroepen in cassatie zijn gericht;

O. hieromtrent:

dat op de blijkbaar hier bedoelde overtreding van art. 2 in verband met art. 15 der Jagtwet, ingevolge art. 40 dezer wet, niet alleen een boete van ten hoogste f 20, maar daarenboven krachtens art. 45c dezer Wet de bijkomende straf van verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen is gesteld, zoodat nog een andere straf is bedreigd dan geldboete van ten hoogste f 25 en derhalve de regel van art. 44 der Wet op de R. O. en niet de uitzondering van toepassing is; — terwijl de vatbaarheid voor hooger beroep afhangt van de straf, die in het algemeen tegen het ten laste gelegde is bedreigd, en niet van die, welke in een gegeven geval zou kunnen worden opgelegd;

O. dat hieruit volgt, dat de beroepen in cassatie zijn gegrond en het bestreden vonnis dient te worden vernietigd;

Vernietigt het vonnis van de Arrond.-Rechtbank te Assen van 18 Jan. 1915 hiervoren vermeld;

Rechtdoende krachtens art. 105 R. O.:

Verklaart het hooger beroep ontvankelijk;

Wijst de zaak naar gemelde Rechtbank terug ten einde op het bestaand hooger beroep verder te berechten en af te doen.

(W. v. 't R.)

8 April 1915. BESLUIT, tot tijdelijke wijziging en aanvulling van eenige bepalingen van het Landstormbesluit (*Staatsblad* 1913, n°. 273). S. 176.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Marine, van 29 Maart 1915, Afdeling Dienstplicht n°. 794 L., en van 31 Maart 1915, Afdeling B, n°. 30;

Overwegende, dat het wenschelijk is, om voor den duur, waarover de bij Ons Besluit van

2 Augustus 1914, n°. 1, verleende machtiging tot oproeping in werkelijken dienst van tot den landstorm behoorende dienstplichtigen van kracht is, de bepalingen nopens de rangschikking en bezoldiging van de gezaghebbenden van den landstorm te verruimen en het maximum-bedrag der vergoeding, welke op grond van art. 9 der Landstormwet wordt toegekend, te verhoogen ter zake van den werkelijken dienst, welke wordt vervuld door tot den landstorm behoorende dienstplichtigen van den militieplichtigen leeftijd of daaromtrent;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat zoolang de bij Ons besluit van 2 Augustus 1914, n°. 1, verleende machtiging om tot den landstorm behoorende dienstplichtigen tot werkelijken dienst te doen oproepen, niet buiten verdere werking wordt gesteld, ten aanzien van de artikelen 24 en 28 van het Landstormbesluit de volgende wijzigingen van kracht zijn:

Art. 24. In het derde lid vervalt het woord „steeds”.

Aan het artikel wordt een lid toegevoegd, luidende:

„5. In bijzondere gevallen kunnen Onze Ministers van Oorlog en van Marine, ieder voor zooveel hem betreft, doen afwijken van de bepalingen van het derde en van het vierde lid, indien die Ministers zulks wegens de belangen van den dienst en van de gezaghebbenden van den landstorm noodig achten.”

Art. 28. In het eerste lid wordt voor „f 1.00” gelezen: „f 1.50”.

In hetzelfde lid vervallen de woorden „26ste levensjaar, ten hoogste f 1.50 per dag, als hij in het jaar van zijn verblijf in werkelijken dienst het”.

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 5sten April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(Uitgeg. 10 April 1915.)

8 April 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van in stukken gesneden of fijn-gemaakte aardappelen, alsmede van afval van aardappelen. S. 177.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van in stukken gesneden, of fijn gemaakte aardappelen, alsmede van afval van aardappelen te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 25 Maart 1915, Kabinet, Litt. P³⁶;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 Maart 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 8 April 1915, Kabinet, Litt. V⁴⁰;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van in stukken gesneden, of fijn gemaakte aardappelen, alsmede van afval van aardappelen is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 8sten April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 8 April 1915.)

8 April 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat een raadsbesluit betreffende het in gebruik geven van gemeente-eigendommen ten publieken dienst bestemd, niet is een besluit omtrent het verhuren, verpachten of op andere wijze in gebruik geven van gemeente-eigendommen, als bedoeld in artt. 138 en 194 litt. e der Gemeentewet, en is derhalve niet aan de goedkeuring van Gedep. Staten onderworpen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente *Zutphen* tegen het besluit van Gedep. Staten van *Gelderland* van 2 September 1914, n°. 26, waarbij goedkeuring is onthouden aan het besluit van dien Raad van 2 Maart 1914, n°. 60, tot vaststelling van eene verordening, regelende het gebruik van schoollokalen voor particuliere lessen;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 24 Februari 1915, n°. 1;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 1 April 1915, n°. 1683, afdeling Binnenlandsch bestuur;

Overwegende: dat artikel 1 der bovengenoemde verordening luidt als volgt:

„Onverminderd het bepaalde in het tweede lid van art. 22 der wet tot regeling van het lager onderwijs, kunnen de lokalen in gemeentelijke inrichtingen voor onderwijs, alsmede de daarin aanwezige meubelen en toestellen, op aanvraag, krachtens door Burgemeester en Wethouders verleende vergunning, — de betrokken commissie van Toezicht of van Bijstand, gehoord — op tijdstippen, waarop deze lokalen niet voor den gemeentelijken dienst benodigd zijn, aan vereenigingen en particulieren in gebruik worden afgestaan, voor het geven van onderwijs, begogende godsdienstige, zedelijke, verstandelijke of lichamelijke ontwikkeling. Burgemeester en Wethouders beslissen wat onder „onderwijs” in den zin van het eerste lid van dit artikel verstaan wordt, of weigeren de vergunning indien de omstandigheden dit wenschelijk maken. Van deze beslissingen staat beroep open bij den Gemeenteraad”;

dat, nadat Burgemeester en Wethouders bovengemelde verordening „voor zooveel noodig” ter goedkeuring bij Gedep. Staten hadden ingezonden, Ged. Staten bij besluit van 2 September 1914, n°. 26, aan de verordening de goedkeuring hebben onthouden;

dat Gedep. Staten daarbij hebben overwogen: dat ingevolge art. 134 in verband met art. 138 der Gemeentewet, het verhuren, verpachten of op eenige andere wijze in gebruik geven van gemeente-eigendommen niet anders kan geschieden dan door den Raad, die deze hem door de wet opgedragen taak niet aan anderen mag overdragen; dat mitsdien de verordening, regelende het gebruik van schoollokaal voor particuliere lessen, waarbij aan Burgemeester en

Wethouders de bevoegdheid wordt toegekend vergunning tot het gebruik maken van schoollokalen en van daarin aanwezige meubelen en toestellen te verlenen, in strijd is met de bovenaangehaalde wetsartikelen;

dat van het besluit van Gedep. Staten de gemeenteraad bij Ons in beroep is gekomen, onder verwijzing naar gronden, ontwikkeld in eene bij het beroepschrift gevoegde memorie van Burgemeester en Wethouders;

Overwegende, dat het raadsbesluit tot vaststelling van bovenbedoelde verordening, als betreffende gemeente-eigendommen ten publieken dienste bestemd, niet is een besluit omtrent het verhuren, verpachten of op andere wijze in gebruik geven van gemeente-eigendommen als bedoeld in art. 188 en 194e der Gemeentewet en derhalve niet aan de goedkeuring van Gedep. Staten is onderworpen;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het bestreden besluit van Gedep. Staten van *Gelderland* van 1 September 1914, n°. 26, te verklaren, dat op het besluit van den Raad der gemeente *Zutphen* van 2 Maart 1914, n°. 60, tot vaststelling van eene verordening regelende het gebruik van schoollokalen voor particuliere lessen, geene goedkeuring van Gedep. Staten wordt gevorderd.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. D. B. A.)

9 April 1915. BESLUIT, ter bevordering van eene behoorlijke uitvoering in de Kolonie *Suriname* van sommige bepalingen van de Regtspleging bij de Zeemagt (*Gouvernementsblad* 1913, n°. 73). S. 178.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën, van Justitie en van Marine van 12 Februari 1915, Afdeling B, n°. 19, van 12 Februari 1915, 2de Afdeling A, n°. 609, en van 12 Februari 1915, Bureau A, n°. 85; Den Raad van State gehoord. (advies van 2 Maart 1915, n°. 35);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 11 Maart 1915, Afdeling B, n°. 20; 22 Maart 1915, 2de Afdeling A, n°. 681; en van 6 April 1915, Afd. B, n°. 52;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Ter bevordering van eene behoorlijke uitvoering in de kolonie *Suriname* van sommige bepalingen van de *Regtspleging bij de Zeemagt*,

waarvan de gewijzigde tekst bekend is gemaakt bij Ons besluit van 5 September 1913 (*Staatsblad* n°. 365, *Gouvernementsblad* n°. 73), vast te stellen hetgeen volgt:

Art. 1. Alle bevelen, vorderingen en oproepingen, ingevolge bepalingen van de *Regtspleging bij de Zeemagt* gericht tot ingezetenen van de kolonie *Suriname*, worden, ook ten aanzien van de daaruit voor die ingezetenen voortvloeiende verplichtingen, gelijk gesteld met soortgelijke bevelen, vorderingen en oproepingen van den militairen rechter of van militair-rechterlijke autoriteiten in die kolonie.

Aan die bevelen, vorderingen en oproepingen moet worden voldaan met inachtneming van de desbetreffende bepalingen van de *Regtspleging bij de Zeemagt*.

2. De missives, bedoeld in de artikelen 79, 80, 81, 82, 87 en 168, juncto 169, van de *Regtspleging bij de Zeemagt*, worden te *Paramaribo* gericht hetzij aan den Commandant der Troepen hetzij aan het Hof van Justitie te *Paramaribo* al naar mate die missives in *Nederland* behooren te worden gezonden aan den Commandeerende-Officier of aan een Burgerlijke Regtbank en in een der districten van de kolonie *Suriname* aan den districtscommissaris.

Aan de daarbij gedane verzoeken of bevelen tot medebrenging wordt uitvoering gegeven overeenkomstig de desbetreffende voorschriften van genoemde Regtspleging.

3. De beteekeningen, bedoeld in artikel 112, derde lid, en in artikel 168, juncto 169, van de *Regtspleging bij de Zeemagt* kunnen, behalve door een onderofficier der zeemagt, in de kolonie *Suriname* geschieden door een door den Procureur-Generaal daartoe aangewezen deurwaarder of dienaar der openbare macht, dan wel door een door den Commandant der Troepen te *Paramaribo* daartoe aangewezen onder zijne bevelen dienenden onderofficier.

Deze aanwijzingen geschieden op schriftelijk verzoek van den Fiscaal, aan wien de exploten van beteekening worden toegezonden.

Voor deze beteekeningen mogen de deurwaarders zoodanige kosten in rekening brengen als hun in soortgelijke koloniale strafzaken toekomen. Zij zenden daartoe hunne overeenkomstig de in de kolonie geldende wetgeving getaxeerde declaratiën in duplo aan den Fiscaal in, die voor de betaling zorg draagt.

4. De dringende en andere gerechtskosten, niet reeds vermeld in artikel 3, worden, voor zooveel verschuldigd aan of ten behoeve van in de kolonie gevestigde of verblijvende personen, door den Fiscaal berekend ingevolge

en betaald overeenkomstig de voor het Hof van Justitie geldende voorschriften.

5. Het binnentreden van eene woning tegen den wil van den rechthebbende, bedoeld in artikel 86, laatste lid, van de *Regtspleging bij de Zeemagt*, geschiedt te *Paramaribo* op last van den Procureur-Generaal en in een der districten op last van den districtscommissaris. Zij kunnen daarbij desverkiezende tegenwoordig zijn.

6. De Fiscaals zijn bevoegd te *Suriname* nasporingen omtrent strafzaken, als bedoeld in artikel 242 van de *Regtspleging bij de Zeemagt*, op te dragen aan de in artikel 8, onder 2°, 3°, 4°, 5°. en 6°. van het bij Ons besluit van 14 October 1910, n°. 45 (*Gouvernementsblad* 1911, n°. 2), vastgestelde Wetboek van Strafvordering voor de kolonie *Suriname* bedoelde ambtenaren en beamtten. Bij deze nasporingen wordt het bepaalde in het laatste lid van gemeld artikel 242 ook ten aanzien van gebouwen, vaartuigen, inrichtingen of terreinen, welke onder het militair gezag in de kolonie staan, in acht genomen.

Onze Ministers van Koloniën, van Justitie en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden medegedeeld aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 9den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(Uitgeg. 21 April 1915.)

9 April 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

De bij art. 32 der Wet Notarisambt voorgeschreven voor-echt-erkenning is niet vereischt, indien het ten bewijze der volmacht overgelegde stuk is een authentiek afschrift van een onderhandsche volmacht. (Van een buiten het Rijk verleden volmacht was i. c. geen sprake.) De beklagde (notaris) is dus terecht te dezer zake ontslagen van rechtsvervolging.

Alle tot de akte behorende woorden, die daarin niet zijn doorgehaald, maken deel der akte uit. Wel kan behalve door doorhaling, ook, gelijk i. c. is geschied, door inlassching van het woord „lees” worden aangeduid, dat in plaats van de gebezigde

uitdrukkingen andere moeten worden gelezen, maar dan maakt ook dit woord „lees” deel der bijvoeging uit.

Waar volgens het ten laste gelegde zes woorden zijn toegevoegd, (vgl. slot dagvaarding en bewezen verklaarde. Red.) terwijl slechts vijf woorden als toegevoegd zijn vermeld, heeft de Rechtbank ter dier zake den beklagde ten onrechte van alle rechtsvervolging ontslagen.

Qualificatie van het feit. (Vgl. Concl. O. M.)

(Wet Notarisambt artt. 32 en 34.)

Voorzitter :

Jhr. Mr. W. H. de Savornin Lohman.

Raden : Mrs. S. Gratana, A. J. L. Nijpels, J. A. A. Bosch en A. P. L. Nelissen.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Maastricht, requirant van cassatie tegen een vonnis der Arr.-Rechtbank aldaar van 14 Januari 1915, voor zoover daarbij Mr. L. J. v. O., oud 73 jaar, notaris, geboren te Schimmert, wonende te Gulpen, ten aanzien van de twee eerste feiten hem bij dagvaarding ten laste gelegd, van alle rechtsvervolging is ontslagen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Bij tijdig ingediende memorie is met uitvoerige toelichting der gronden, als middel van cassatie voorgesteld : „Schending van de artt. 32 en 34 der Wet op het Notarisambt, jo. artt. 10 en 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64) en art. 216 Sv., door in stede van den beklagde wegens de feiten sub 1°. en 2°. hem ten laste gelegd; te veroordeelen, dezen te dier zake van alle rechtsvervolging te ontslaan”. Ten aanzien van het in de eerste plaats ten laste gelegde feit, is de vraag, of een authentiek afschrift, van een voor echt erkende en aan eene notariële akte gehechte onderhandsche volmacht, moet worden voor echt erkend en ten blijke daarvan geteekend, alvorens gehecht te zijn aan de voor eenen anderen notaris verleden akte, waarbij iemand ingevolde die volmacht als lasthebber optrad.

Ik kan mij geheel vereenigen met de ontkenkende beantwoording dezer vraag in de 9de en 10de overweging van het bestreden vonnis gegeven. Art. 32 der Wet op het Notarisambt, heeft met de volmagten, waaruit de handelende personen hunne bevoegdheid ontleenen, op het oog de stukken, originele of

afschriften, waarop iemand zich bij eenige handeling beroept, alzoo het daarbij overgelegd stuk. Aangezien nu in dit geval, dat stuk was eene authentieke akte, was de voor-echt-erkenning, welke alleen voor onderhandsche volmachten is voorgeschreven, niet geboden. Deze opvatting doet ook aan de bedoeling van den wetgever geheel recht verwedervaren. Want de „voor-echt-erkenning” waarvan in art. 32 sprake is, is niet anders dan eene *waarneming* van het *stuk*, zoodat verwisseling daarvan met een ander onmogelijk is, doch heeft geenszins de strekking, een oordeel van den lasthebber over rechtskracht van den inhoud van het stuk vast te leggen; waarneming van authentieke stukken zou derhalve overbodig zijn, daar deze steeds te achterhalen zijn. (Men verg. Bertling, Wet op het Notarisambt bl. 268 vlg., 278/79; Sprenger v. Eyk-Libourel, wetgeving op het Notarisambt, bl. 276 vlg., bl. 286 noot.)

Met betrekking tot het feit in de tweede plaats in de dagvaarding ten laste gelegd, staat vast, dat door den beklagde op tijd en plaats als bewezen is verklaard, is verleden eene akte, waarin achteraan, doch vóór het slot eene bijvoeging heeft plaats gehad, luidende: „(gehuwd in gemeenschap met) lees alleheele gemeenschap van goederen met”. —

Art. 34 der Wet op het Notarisambt behandelt de veranderingen en bijvoegingen die in eene akte noodig mochten blijken en bepaalt in het laatste lid, dat het getal der bijgevoegde woorden of letters bij de bijvoeging of verandering zal moeten worden vermeld. Van verandering kan alleen dan sprake zijn, als woorden of letters zijn doorgeshaald en door andere vervangen, zooals bij Uw arrest van 8 Juni 1855 (W. 1781), met een beroep op de geschiedenis van artt. 34 en 36 en op de woordkeus in laatstgenoemd artikel is beslist, waarbij dan verder werd uitgemaakt „dat het bezigen van het woord „zegge” tusschen twee wijzen van uitdrukking, de eerst gebezigde woorden niet doet verdwijnen en door andere doet vervangen en mitsdien daardoor geene verandering in de akte is gemaakt”. Hetzelfde geldt dan uit den aard der zaak van het in dit geval gebruikte woord „lees”, in strekking trouwens geheel aan „zegge” gelijk.

In de bijvoeging waarmee wij thans te maken hebben en waarin kenlijk eene vergissing heeft plaats gehad, die men heeft willen herstellen, heeft dus naar den vorm geene verandering, geene wegwerking van woorden met vervanging door andere plaats gevonden, maar daaruit volgt dan ook, dat alle gestelde woorden nog

in de bijvoeging zijn blijven staan en dus naar den vorm, — en daar komt het op aan, die bijvoeging niet uit *vijf* maar uit *ien* woorden bestaat, mitsdien de in de dagvaarding en memorie van cassatie gemaakte gevolgtrekking, dat het getal der bijgevoegde woorden niet is vermeld, mij juist voorkomt. Want al kan aan de Rechtbank worden toegegeven, dat de bedoeling van den steller der bijvoeging duidelijk is in dien zin, dat de tusschen haakjes geplaatste woorden „(gehuwd in gemeenschap met)” niet in het zinsverband der akte behoorden te worden begrepen en gelezen, de vraag, of er eene bijvoeging is, en welke, moet niet beoordeeld worden naar de bedoeling van den steller, maar naar den daaraan gegeven vorm. De bijvoeging maakt deel uit van de akte en wil men uit de bijvoeging woorden doen verdwijnen en deze door andere doen vervangen, dan geldt ook daarvoor wat voor elke verandering geldt. (Men verg. ook in dit opzicht het aangehaald arrest van 1855, Bertling t. a. p. bl. 285 vlg.; Sprenger v. Eyk-Libourel bl. 291 vlg.)

Ik acht het middel dus ten opzichte van het feit sub 2 gegrond en concludeer mitsdien tot vernietiging van het bestreden vonnis, doch alleen voorzoover daarbij het in de tweede plaats ten laste gelegde en bewezen verklaard feit niet strafbaar is geoordeeld en beklagde te dien aanzien van alle rechtsvervolging is ontslagen en dat de Hooge Raad dat zal qualificeeren als: als notaris het getal der in eene akte bijgevoegde woorden niet vermelden, den beklagde daaraan schuldig zal verklaren en met toepassing van de reeds in het vonnis aangehaalde artt. 34 der Wet op het Notarisambt, 10 en 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64), 23 en 62 van het Strafwetboek den beklagde zal veroordeelen tot eene boete van f 1.— met bepaling dat de boete bij gebreke van betaling binnen twee maanden na de uitspraak van 's Hoogen Raads arrest, zal worden vervangen door één dag hechtenis.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Nelissen;

Gelet op het middel van cassatie door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie concl. adv.-gen.)

O., dat aan den gerequireerde o. m. was ten laste gelegd en dat in het bestreden vonnis wettig en overtuigend is bewezen verklaard, dat hij als notaris te Gulpen, in eene andere gemeente binnen het arrondissement Maastricht:

I. op den 7 Januari 1913 heeft verleden en in minuut opgemaakt eene akte, waarbij door Theodoor Sporcken, lederfabrikant te München-Gladbach en anderen vast goed onder Heerlen wordt verkocht en welke akte op zijn repertoire is geboekt onder nummer 1, volgens welke akte de heer Sporcken voornoemd tevens handelde als gemachtigde van Anthony Hooker, hotelhouder, wonende te Reading, Pennsylvania, Vereenigde Staten van Noord-Amerika, ingevolge onderhandsche volmacht geregistreerd te Maastricht 5 Juli 1912, deel 45, folio 45 recto vak 7 tegen een recht van f 1.20, welke volmacht na voor-echt-erkenning is gehecht aan eene akte van publieke verkooping verleden voor notaris Merkelbach te Maastricht den 25 Juni 1912, en waarvan een authentiek afschrift aan deze akte is vastgehecht geworden, terwijl dit aangehecht afschrift niet vooraf door den lasthebber in tegenwoordigheid van den notaris en van de getuigen voor echt erkend en ten blijke daarvan door allen geteekend is;

II. op den 7 Januari 1913 eene akte heeft verleden, waarbij ten verzoeke van Theodoor Sporcken, lederfabrikant, wonende te München-Gladbach en anderen vast goed onder Heerlen in het openbaar wordt verkocht en welke akte op zijn repertoire is geboekt onder nummer 2, terwijl achteraan doch vóór het slot dier akte eene bijvoeging heeft plaats gehad luidende: „Wordt alhier goedgekeurd op de eerste bladzijde in den tienden regel van boven de bijvoeging der vijf woorden (gehuwd in gemeenschap met) lees: „algeheele gemeenschap van goederen met”” te lezen achter het woord „in””, zoodat deze bijvoeging niet vijf doch tien woorden omvat en het getal der bijgevoegde woorden alzoo niet is vermeld;

O., dat de Rechtbank deze beide feiten niet strafbaar geoordeeld en den gerequireerde te dier zake van alle rechtsvervolgving ontslagen heeft;

voor wat betreft het eerste feit: „op grond dat de wet de voorafgaande voor-echt-erkenning — behalve voor buiten het Rijk verleden volmachten, waarvan in deze de rede niet is — alleen voorschrijft voor onderhandsche volmachten en voormeld authentiek afschrift niet kan geacht worden eene zoodanige volmacht te zijn;

voor wat betreft het tweede feit:

op grond dat geene verduidelijking, doch dat eene bepaalde uitsluiting der voormelde tusschen haakjes geplaatste woorden was bedoeld, en dat daarbij duidelijk was te kennen

gegeven, dat alleen de woorden „algeheele gemeenschap van goederen met” in de akte moesten worden bijgevoegd;

O. ten aanzien van het ontslag van rechtsvervolgving voor het eerste bewezen verklaarde feit:

dat het 1° lid van art. 32 der Wet op het Notarisambt alleen dan voor-echt-erkenning van de aan de minuut der akte vast te hechten volmacht voorschrijft, als deze is eene onderhandsche, of in geval zij in het buitenland is opgemaakt;

O., dat aan de minuut der akte alleen kan worden vastgehecht, derhalve ook alleen kan worden voor echt erkend, het stuk dat de gemachtigde tot staving der op hem verstrekte volmacht overlegt, onverschillig of, en zoo ja, welke bewijskracht daadwerkelijk aan dat stuk moet worden toegekend, daar alleen de partij, die met den gemachtigde handelt, te beoordeelen heeft, of zij genoeg en nemen met hetgeen de gemachtigde ten bewijze der op hem verstrekte volmacht aanvoert;

O., dat derhalve de gemachtigde bij het tot stand komen der akte aan dat stuk „zijne bevoegdheid ontleent”, en van het antwoord op de vraag of dat overgelegde stuk is eene onderhandsche volmacht of eene volmacht buiten het Rijk verleden, afhangt, of voor-echt-erkenning van het aan te hechten stuk wordt vereischt;

O., dat nu in deze van eene akte in het buitenland opgemaakt de rede niet is, en dat het stuk, dat door den gemachtigde was overgelegd en dat aan de minuut der akte moest worden vastgehecht, was een *authentiek* afschrift, dus geen onderhandsch stuk, derhalve ook geene „onderhandsche volmacht” in den zin van art. 32 der Wet op het Notarisambt; dat mitsdien niet aanwezig was een der gevallen, waarin voormeld art. 32 voorafgaande voor-echt-erkenning eischt;

O., dat er trouwens voor den wetgever geen aanleiding kon bestaan om, wanneer de gemachtigde zijne bevoegdheid verklaart te ontleenen aan een authentiek afschrift eener onderhandsche akte van volmacht, die onder de minuten van een ander notaris berust, voor-echt-erkenning van dit authentiek afschrift te eischen, vermits reeds door de voor-echt-erkenning der onderhandsche volmacht zelve, voldoende waarborg tegen het gevaar van verwisseling is gegeven;

O., dat mitsdien het middel van cassatie, voor zoover gericht tegen dit deel der uitspraak is onaanneemelijk;

O. ten aanzien van het ontslag van rechtsvervolging voor het tweede bewezen verklaarde feit ;

dat de Rechtbank het gegeven ontslag van rechtsvervolging doet steunen op de overweging, dat de gerequireerde, door het tusschen haakjes plaatsende der woorden „gehuwd in gemeenschap met”, daar achter te laten volgen, eerst het woord „lees :” en daarna de vijf woorden „algeheele gemeenschap van goederen met”, op duidelijke wijze heeft te kennen gegeven, dat de tusschen haakjes geplaatste woorden niet in de akte moeten worden gelezen, doch in plaats daarvan de vijf woorden achter het woord „lees” vermeld, en dat het niet aan redelijken twijfel onderhevig is, dat in de voor woordelijk gelijkkluidend geteekende afschriften dezer akte, die tusschen haakjes geplaatste woorden zouden moeten worden weggelaten en in plaats daarvan de vijf bijgevoegde woorden ingelascht ;

dat echter de Rechtbank — daargelaten dat in haar stelsel ook de mede tusschen haakjes geplaatste woorden „gehuwd in” moesten geacht worden uit de akte te zijn vervallen, — daarbij uit het oog verliest, dat deel der akte uitmaken alle tot de akte behoorende woorden, die daarin niet zijn doorgehaald, en dan ook al die niet doorgehaalde woorden der akte in de daarvan voor woordelijk gelijkkluidend afgegeven afschriften moeten voorkomen ;

O., dat wel behalve door doorhaling, ook, gelijk hier is geschied, door inlassching van het woord „lees” kan worden aangeduid, dat in plaats van de gebezigde uitdrukkingen andere moeten worden gelezen, doch dat dan ook dit woord „lees” deel der bijvoeging uitmaakt, terwijl overigens noch de tusschen haakjes geplaatste woorden „(gehuwd in gemeenschap met)”, noch de woorden „te lezen achter het woord „,in”” bestemd waren om aan de akte te worden toegevoegd, doch alleen om aan te duiden, waar tusschen de toegevoegde woorden „lees : in algeheele gemeenschap van goederen met”, moesten worden geplaatst ;

O., dat hieruit volgt, dat volgens de telastegging aan de akte zijn toegevoegd zes woorden en slechts vijf woorden als toegevoegd zijn vermeld, zoodat de Rechtbank, door den gerequireerde ter zake van het onder 2°. ten laste gelegde van alle rechtsvervolging te ontslaan, het 3° lid van art. 34 der aangehaalde Wet op het Notarisambt in verband met de overige in het middel aangehaalde wetsartikelen heeft geschonden, en derhalve voor zoover het aangevoerde middel van cassatie is gegrond ;

Vernietigt het vonnis door de Arr.-Rechtbank

te Maastricht, den 14 Januari 1915 tegen den gerequireerde gewezen, voor zoover het tweede daarbij bewezen verklaarde feit niet strafbaar is geoordeeld en hij te dier zake van alle rechtsvervolging is ontslagen ;

En rechtdoende ten principale krachtens art. 105 R. O. en het Beleid der Justitie ;

Gezien art. 34 der Wet op het Notarisambt van 9 Juli 1842, zooals deze wet bij latere wetten is gewijzigd, de artt. 10 en 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64), en de artt. 23 en 62 Sr. ;

Qualificeert dit feit als :

„het door een notaris in eene achteraan doch vóór het slot eener door hem opgemaakte akte geplaatste bijvoeging niet vermelden van het getal der bijgevoegde woorden” ;

Verklaart den gerequireerde daaraan schuldig ;

Veroordeelt hem te dier zake tot betaling eener geldboete van één gulden ;

Bepaalt, dat die boete, bij gebreke van betaling binnen twee maanden nadat dit arrest kan worden ten uitvoer gelegd, zal worden vervangen door hechtenis van één dag ;

Verwerpt overigens het beroep. (Ned. Jur.)

10 April 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van vliegmachines en onderdeelen daarvan. S. 179.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van vliegmachines en onderdeelen daarvan te verbieden ;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344) ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 3 Maart 1915, Kabinet, Litt. S²⁶ ;

Den Raad van State gehoord (advies van 4 Maart 1915, n°. 3) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 9 April 1915, Kabinet, Litt. Z⁴¹ ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Eenig artikel.

De uitvoer van vliegmachines en onderdeelen daarvan is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 10den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgēg.* 10 April 1915.)

10 April 1915. BESLUIT, houdende wijziging van het verbod van uitvoer van ijzerdraad, prikkeldraad en andere van ijzerdraad vervaardigde artikelen, alsmede van schoppen en zeisen. S. 180.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 31 Maart 1915, Kabinet, Litt. S⁹⁸;

Den Raad van State gehoord (advies van 31 Maart 1915, n°. 3);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 9 April 1915, Kabinet, Litt. IJ⁴¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Het artikel I van Ons besluit van 16 Maart 1915, (*Staatsblad* n°. 155) wordt gelezen:

„De uitvoer van ijzerdraad, prikkeldraad en andere van ijzerdraad vervaardigde artikelen, alsmede van schoppen en zeisen is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 10den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgēg.* 10 April 1915.)

12 April 1915. BESLUIT, tot wijziging en aanvulling van het Reglement voor het Weduwen- en Weezenfonds der Europeesche officieren van het Nederlandsch-Indische leger. S. 181.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën, dd. 11 Maart 1915, Stat. Bureau, n°. 52;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Maart 1915, n°. 22);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister, dd. 8 April 1915, Stat. Bureau, n°. 21;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Het Reglement voor het Weduwen- en Weezenfonds der Europeesche officieren van het Nederlandsch-Indische leger, vastgesteld bij Ons besluit van 18 Juli 1913, n°. 61 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 329, *Indisch Staatsblad* n°. 540), wordt gewijzigd en aangevuld, zooals hierna is aangegeven:

In het elfde lid van artikel 29 vervallen de woorden aan het slot: „dan houdt de nalatige op deelgenoot in het fonds te zijn.”

en treedt daarvoor in de plaats:

„dan wordt het verschuldigde bedrag verhoogd met rente naar reden van zes ten honderd 's jaars, gerekend van het einde van elk kwartaal, waarover de contributie verschuldigd is, tot en met de maand, waarin de betaling geschiedt.

„Zoodra de betrokkene een jaar achterstallig is in de betaling van de contributie met de daarvan verschenen rente, houdt hij op deelgenoot in het fonds te zijn”.

2. Dit besluit rekent in werking te zijn getreden op 1 Januari 1914.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 12den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgēg.* 28 April 1915.)

12 April 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van paardepeen. S. 182.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 10 April 1915, Kabinet, Litt. R⁴²;

Gezien Ons Besluit van 24 Februari 1915 (*Staatsblad* n°. 117);

Hebben goedgevonden en verstaan :

Het verbod van uitvoer van paardepeen, uitgevaardigd bij Ons bovengemeld Besluit, is tijdelijk opgeheven.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 12den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 13 April 1915.)

13 April 1915. **BESLUIT**, tot nadere wijziging en het opnieuw vaststellen van het Reglement voor 's Rijks Veeartsenijschool, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 25 Mei 1894 (*Staatsblad* n°. 65). S. 183.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 15 Februari 1915, Directie van den Landbouw, n°. 3758, 1ste Afdeling;

Overwegende, dat wijziging van het Reglement voor 's Rijks Veeartsenijschool, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 25 Mei 1894 (*Staatsblad* n°. 65) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 10 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 404), wenschelijk is;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Maart 1915, n°. 26);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 9 April 1915, Directie van den Landbouw, n°. 9666, 1ste Afdeling;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen :

Art. I. Artikel 13 van het Reglement voor 's Rijks Veeartsenijschool vervalt.

Art. II. Artikel 22 van genoemd Reglement wordt gelezen als volgt :

„Vrijgesteld van het afleggen van een toelatingsexamen zijn zij, die bij een schriftelijke aan den Directeur te richten aanvraag om toelating als leerling, behalve de in artikel 21 gevorderde stukken, overleggen het getuigschrift verkregen door het met goed gevolg afleggen van het eindexamen voor de hogere burgerscholen met vijfjarigen cursus, bedoeld in artikel 55 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50), of een getuigschrift, waaruit blijkt

dat zij bevoegd zijn tot het afleggen van de examens, bedoeld in artikel 131 der wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102) tot regeling van het hooger onderwijs, of een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de technische hoogeschool, bedoeld in artikel 123 van laatstgenoemde wet.

Door Ons kan op grond van het bezit van andere getuigschriften vrijstelling van sommige vakken van het toelatingsexamen, bedoeld in artikel 20, worden gegeven.”

Art. III. De tekst van genoemd Reglement, zooals die bij de Koninklijke besluiten van 22 April 1899 (*Staatsblad* n°. 110), 3 Februari 1902 (*Staatsblad* n°. 15), 13 Augustus 1903 (*Staatsblad* n°. 255), 25 Juni 1906 (*Staatsblad* n°. 135), 21 Augustus 1906 (*Staatsblad* n°. 228), 10 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 404) en volgens de hiervooraande artikelen I en II is gewijzigd en aangevuld, wordt opnieuw vastgesteld door toevoeging van dien gewijzigden en aangevulden tekst in zijn geheel, aan dit besluit.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 13den April 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 24 April 1915.)

REGLEMENT voor 's Rijks Veeartsenijschool, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 25 Mei 1894 (*Staatsblad* n°. 65) en gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 22 April 1899 (*Staatsblad* n°. 110), 3 Februari 1902 (*Staatsblad* n°. 15), 13 Augustus 1903 (*Staatsblad* n°. 255), 25 Juni 1906 (*Staatsblad* n°. 135), 21 Augustus 1906 (*Staatsblad* n°. 228), 10 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 404), en 13 April 1915 (*Staatsblad* n°. 183).

§ 1. Van den directeur en van den raad van bestuur.

Art. 1. Overeenkomstig artikel 5 der wet van 8 Juli 1874 (*Staatsblad* n°. 99) is het bestuur van 's Rijks Veeartsenijschool opgedragen aan eenen directeur en eenen raad van bestuur, samengesteld uit de leeraren der school.

2. De directeur is voorzitter en, is hij tevens leeraar, ook lid van den raad van bestuur.

De secretaris wordt jaarlijks door den raad uit zijn midden gekozen.

Stukken, van den raad uitgaande, worden door den voorzitter en den secretaris ondertekend.

3. De raad vergadert zoo dikwijls hij door den directeur wordt samengeroepen.

De samenroeping moet geschieden indien twee leden schriftelijk het verlangen daartoe aan den directeur te kennen geven.

De voorzitter en ieder lid van den raad is bevoegd in die vergaderingen zoodanige onderwerpen, het onderwijs en de school betreffende, ter sprake te brengen als hij zal goedvinden.

4. De directeur stelt, voor zoover daarin niet volgens een der volgende artikelen op andere wijze moet worden voorzien, na overleg met den raad van bestuur, onder nadere goedkeuring van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, zoodanige voorschriften vast, als ter uitvoering van dit reglement noodig worden bevonden.

5. Hij heeft het algemeen toezicht over de gebouwen, verzamelingen, werkplaatsen en meubelen en zorgt voor het behoud en onderhoud van het materieel.

Hij voert de huishoudelijke administratie.

6. Hij draagt jaarlijks vóór den 1sten Juni aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel eene begrooting voor van uitgaven ten behoeve van het volgende jaar, voor zoover betreft de kosten van het onderwijs overeenkomstig artikel 31 in overleg met den raad van bestuur; alsmede eene raming der inkomsten, welke gedurende dat tijdvak uit het beheer der inrichting voortvloeien.

7. De invordering en verantwoording der inkomsten, voor zoover deze niet vallen in de termen van artikel 5 van het Koninklijk besluit van 31 December 1847, n°. 106, is hem opgedragen.

8. Hij is verplicht zich naar de bepalingen bij het reglement op het rekenplichtig beheer vastgesteld of nog vast te stellen te gedragen en tot verzekering der richtigheid van zijn beheer borg te stellen tot het bedrag en op de voorwaarden, door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel te bepalen.

9. Hij heeft het algemeen toezicht op het onderwijs en is bevoegd de lessen en praktische oefeningen zoo dikwijls bij te wonen als hij noodig oordeelt.

10. Hij benoemt en ontslaat de bedienden der school, waarvan het aantal door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel bepaald wordt.

Hij regelt de werkzaamheden van de beambten en de bedienden, behoudens het bepaalde bij artikel 17 en bij artikel 41, 1ste lid.

11. Hij doet jaarlijks vóór den laatsten November aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel uitvoerig verslag van den staat der school gedurende het afgelopen schooljaar.

12. Hij mag zich, zonder verlof van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, niet langer dan drie dagen verwijderen. Bij het verleenen van zoodanig verlof belast de Minister een der leeraren met de waarneming van het directeurschap.

Bij ongesteldheid of afwezigheid van den directeur gedurende ten hoogste drie dagen wijst hij een der leeraren aan, die hem, op zijne verantwoordelijkheid, vervangt. Bij ontstentenis van den directeur of zoo deze door plotselinge ongesteldheid of eenig ander geval in de onmogelijkheid verkeert om aan dit voorschrift te voldoen, treedt de oudste leeraar der school voorloopig in zijn plaats en geeft deze ten spoedigste van het gebeurde kennis aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, die alsdan in de waarneming van het directeurschap voorziet.

§ 2. *Van de leeraren, de onderwijzers, de assistenten, de beambten en de bedienden der school.*

13. De leeraren, de onderwijzers en de assistenten mogen geen andere dan consultatieve praktijk uitoefenen.

Zij behoeven de vergunning van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot het bekleeden van openbare of bijzondere betrekkingen en het geven van privaatonderwijs.

In zaken die op de schooltucht of op de inwendige huishouding der school betrekking hebben, gedragen zij zich naar de beslissing van den directeur, behoudens beroep op den Minister.

14. Is een der leeraren of onderwijzers door ongesteldheid of andere wettige reden verhinderd onderwijs te geven, dan verwittigt hij daarvan aanstonds den directeur, die eveneens in kennis wordt gesteld van het ophouden van de reden van verhindering.

Om geen andere reden dan de in het eerste lid van dit artikel genoemde, mag het onderwijs worden nagelaten zonder vergunning van den directeur.

Voor eene afwezigheid van een leeraar of onderwijzer gedurende langer dan eene week wordt de vergunning van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel gevorderd, welke door tusschenkomst van den directeur wordt gevraagd.

15. Worden door een leeraar of onderwijzer

lessen gegeven ter vervanging van die, welke hij verhinderd was te geven, dan geschiedt dat op uren, in overleg met den directeur te bepalen.

Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van een leeraar of van een onderwijzer gedurende langer dan eene week, kan, in overleg met den raad van bestuur, overeenkomstig artikel 31, door den directeur tijdelijk het onderwijs aan een of meer anderen, leeraren, onderwijzers of assistenten, worden opgedragen. Hiervan wordt onmiddellijk kennis gegeven aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

16. De assistenten en de beambten (waaronder de prosector anatomes) der school worden benoemd en ontslagen door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel na voordracht van den directeur, voor zoover betreft de assistenten en de bij het onderwijs behulpzame beambten, overeenkomstig artikel 31 op te maken in overleg met den raad van bestuur.

17. De instructies van de assistenten, van den prosector anatomes en van de verdere bij het onderwijs behulpzame beambten worden, onder goedkeuring van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, vastgesteld door den directeur overeenkomstig artikel 31 in overleg met den raad van bestuur.

Zoo de prosector anatomes tevens custos der kabinetten is, treedt de leeraar, bij wien hij werkzaam is, omtrent de verdeeling van diens functiën met den directeur in overleg.

§ 3. *Van de leerlingen en de toehoorders.*

18. Zij, die verlangen als leerling te worden toegelaten, moeten bij examen doen blijken voldoende kennis te bezitten van :

- a. de gronden van de spraakkunst der Nederlandsche taal ;
- b. de beginselen der Hoogduitsche, der Fransche en der Engelsche taal, zoodat de aspirant ook op het eerste gezicht, uit elk dier talen in het Nederlandsch kan overbrengen ;
- c. de beginselen der algemeene en der vaderlandsche geschiedenis ;
- d. de beginselen der aardrijkskunde en der natuurkundige aardrijkskunde ;
- e. de wiskunde, omvattende de rekenkunde, de gewone stelkunde, de planimetrie, de stereometrie en de vlakke trigonometrie ;
- f. de beginselen der proefondervindelijke natuurkunde ;
- g. de beginselen der anorganische en de hoofdpunten der organische scheikunde ;

h. de beginselen der dier-, plant-, delfstof- en aardkunde ;

bovendien wordt verlangd eenige vaardigheid in het handteekenen.

19. Dit examen wordt jaarlijks vóór den aanvang van het schooljaar door de leeraren der school in het openbaar afgenomen. De directeur is voorzitter der examen-commissie, welke zich door deskundigen kan doen bijstaan.

De regeling van het examen geschiedt, overeenkomstig artikel 31, door den directeur in overleg met den raad van bestuur.

Zij, die verlangen te worden toegelaten, melden zich aan bij den directeur met overlegging van hunne geboorteakte, een bewijs van hun goed gedrag, afgegeven door het gemeentebestuur hunner woonplaats, en eene verklaring van een geneeskundige, dat zij met goed gevolg of meer dan eens de inenting der koepokken hebben ondergaan of aan de natuurlijke kinderpokken (variola) hebben geleden.

20. Vrijgesteld van het afleggen van een toelatingsexamen zijn zij, die bij een schriftelijke aan den directeur te richten aanvraag om toelating als leerling, behalve de in artikel 19 gevorderde stukken, overleggen het getuigschrift verkregen door het met goed gevolg afleggen van het eindexamen voor de hogere burgerscholen met vijfjarigen cursus, bedoeld in artikel 55 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50), of een getuigschrift, waaruit blijkt, dat zij bevoegd zijn tot het afleggen van de examens, bedoeld in artikel 131 der wet van 28 April 1876 (*Staatsblad* n°. 102) tot regeling van het hooger onderwijs, of een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de technische hoogeschool, bedoeld in artikel 123 van laatstgenoemde wet.

Door Ons kan op grond van het bezit van andere getuigschriften vrijstelling van sommige vakken van het toelatingsexamen, bedoeld in artikel 18, worden gegeven.

21. De leerlingen betalen jaarlijks als bijdrage voor onderwijs f 100, te voldoen in twee gelijke termijnen op de dagen, dat de winter- en de zomercursus een aanvang nemen.

22. De leerlingen moeten zich, ter goedkeuring van den directeur, voorzien van de noodige boeken en instrumenten.

Ieder leerling ontvangt bij zijne komst aan de school een uittreksel uit dit reglement, vermeldende datgene, wat daarin voor hem van belang is.

23. Wie, behalve de leerlingen, het onder-

wijs in enkele vakken als toehoorder wensch-
 tij te wonen, moet daartoe vergunning ver-
 krijgen van den directeur. Die vergunning
 wordt niet verleend tenzij de belanghebbende
 vooraf:

a. overlegge zijne geboorteakte, een bewijs
 van goed gedrag, afgegeven door het gemeente-
 bestuur zijner woonplaats, en eene verklaring
 van een geneskundige, dat hij met goed
 gevolg of meer dan eens de inenting der koe-
 pokken heeft ondergaan of aan de natuurlijke
 kinderpokken (variola) heeft geleden;

b. betale voor het onderwijs in de kennis
 van den hoef en het hoefbeslag per halfjarigen
 cursus / 5 en voor een der overige vakken
 bedoeld in artikel 28 per halfjarigen cursus / 15,
 te voldoen op den dag, dat hij het onderwijs
 begint bij te wonen.

24. De leerlingen en toehoorders zijn ver-
 plicht zich gedurende de lessen ordelijk te
 gedragen.

Indien zij de orde storen, moeten zij zich op
 bevel van den leeraar verwijderen.

De leeraar geeft van het voorgevallene
 onmiddellijk kennis aan den directeur.

25. Bij herhaald onordelijk gedrag gedurende
 de lessen of bij onzedelijk of onbetamelijk
 gedrag en bij wederkerende ongehoorzaamheid
 aan de reglementaire voorschriften in het alge-
 meen, kan de raad van bestuur aan den Minister
 van Landbouw, Nijverheid en Handel voor-
 stellen, eene leerling van de school te verwijderen
 en kan de directeur eenen toehoorder de verdere
 bijwoning van lessen ontzeggen.

Ieder leerling is verplicht voor den directeur
 of voor den raad van bestuur te verschijnen,
 wanneer hij daartoe van den directeur eene
 oproeping ontvangen heeft.

26. Leerlingen en toehoorders kunnen behalve
 in het geval, bedoeld bij het tweede lid
 van dit artikel, geen terugbetaling der reeds
 gestorte bijdragen voor onderwijs of verpleging
 vorderen.

Voor elke afwezigheid wegens vervulling
 van militaire plichten gedurende vier achtereen-
 volgende weken tijdens een schooljaar wordt
 den leerling, die zulks onder overlegging van
 het bewijs der verplichte afwezigheid aan-
 vraagt, een tiende deel van het gezamenlijk
 bedrag der bijdragen voor een geheel schooljaar
 terugbetaald.

§ 4. Van het onderwijs en van de examens.

27. Aan 's Rijks Veeartsenijschool wordt
 onderwijs gegeven in:

- 1°. natuurkunde;

- 2°. scheikunde;
- 3°. natuurlijke historie (plant-, dier-, delfstof-
 en aardkunde);
- 4°. kennis der voeder-, vergift- en artseni-
 jplanten en artseniwaren kennis;
- 5°. ontleedkunde der huisdieren;
- 6°. weefselleer en physiologie der huisdieren;
- 7°. natuurlijke historie, leer van het uitwendig
 voorkomen (zoogenaamd exterieur) en ras-
 kennis der huisdieren;
- 8°. gezondheidsleer der huisdieren en veeteelt;
- 9°. kennis van den hoef en het hoefbeslag;
- 10°. ziektekundige ontleedkunde der huis-
 dieren;
- 11°. algemeene en bijzondere ziektekunde en
 genesleer der huisdieren en geschiedenis
 der epizoötische ziekten;
- 12°. heelkundige ontleedkunde, heelkunde, oog-
 heelkunde, operatie- en verbandleer der
 huisdieren en leer der hoefziekten;
- 13°. verloskunde der huisdieren;
- 14°. veeartsenijkundige genesmiddelleer en
 vergiftleer;
- 15°. veeartsenijkundige kliniek en artseni-
 mengkunde;
- 16°. gerechtelijke veeartsenijkunde en veeartse-
 nijkundige politie;
- 17°. geschiedenis en literatuur der veeartseni-
 kunde.

Practisch onderwijs wordt, behalve de
 kliniek, gegeven in:

- 1°. scheikunde;
- 2°. plantkunde;
- 3°. normale en ziektekundige ontleedkunde;
- 4°. normale en ziektekundige weefselleer;
- 5°. exterieur;
- 6°. hoefbeslagleer;
- 7°. artsenijsmengkunde;
- 8°. operatie- en verbandleer;
- 9°. verloskunde;
- 10°. bacteriologie;
- 11°. voederkennis;

Theoretisch en praktisch onderwijs wordt
 gegeven in vleeschkuring.

28. Het onderwijs wordt over vier studie-
 jaren verdeeld als volgt:

EERSTE STUDIEJAAR.

Theoretisch onderwijs

Wintercursus.

- Natuurkunde;
 scheikunde;
 dierkunde;
 ontleedkunde.

Zomercursus.

Natuurkunde;
scheikunde;
dierkunde;
aard- en delfstofkunde;
plantkunde;
ontleedkunde.

Practisch onderwijs.

Wintercursus.

Ontleedkunde;
hoefbeslag;
artsenijmengkunde.

Zomercursus.

Ontleedkunde;
hoefbeslag;
artsenijmengkunde;
plantkunde.

TWEEDE STUDIEJAAR.

Theoretisch onderwijs.

Wintercursus.

Ontleedkunde;
weefselleer en physiologie;
natuurlijke historie, leer van het uitwendig
voorkomen (zoogenaamd exterieur) en ras-
kennis der huisdieren;
kennis der voeder-, artsenij- en vergiftplanten;
artsenijwarenkennis;
artsenijmengkunde.

Zomercursus.

Ontleedkunde;
weefselleer en physiologie;
natuurlijke historie, leer van het uitwendig
voorkomen (zoogenaamd exterieur) en ras-
kennis der huisdieren;
leer van den hoof- en van het hoofbeslag;
gezondheidsleer;
veeteelt;
artsenijmengkunde.

Practisch onderwijs.

Wintercursus.

Ontleedkunde;
hoefbeslag;
artsenijmengkunde;
plantkunde;
scheikunde.

Zomercursus.

Ontleedkunde;
hoefbeslag;
artsenijmengkunde;

plantkunde;
scheikunde;
normale weefselleer.

DERDE STUDIEJAAR.

Theoretisch onderwijs.

Wintercursus.

Algemeene ziektekunde en ziektekundige ont-
leedkunde;
heelkundige ontleedkunde;
verloskunde.

Zomercursus.

Algemeene geneesleer;
bijzondere ziektekunde, ziektekundige ontleed-
kunde en geneesleer;
heelkunde;
operatieleer;
geneesmiddel- en vergiftleer;
verloskunde;
leer der hoefziekten.

Practisch onderwijs.

Wintercursus.

Heelkundige ontleedkunde;
ziektkundige weefselleer;
propaedeutische kliniek;
kliniek;
operatie- en verbandleer;
toegepast exterieur;
artsenijmengkunde.

Zomercursus.

Ziektkundige ontleedkunde;
kliniek;
operatie- en verbandleer;
verloskunde.

VIERDE STUDIEJAAR.

Theoretisch onderwijs.

Wintercursus.

Bijzondere ziektekunde, ziektekundige ontleed-
kunde en geneesleer;
heelkunde en oogheelkunde;
operatieleer;
geneesmiddel- en vergiftleer.

Zomercursus.

Gerechtelijke veeartsenijkunde;
veeartsenijkundige politie;
geschiedenis der epizoötische ziekten;
geschiedenis en literatuur der veeartsenij-
kunde;
vleeschkeuring.

Practisch onderwijs.

Wintercursus.

Ziektekundige ontleedkunde;
kliniek;
operatie- en verbandleer;
toegepast exterieur en raskennis der huis-
dieren;
voederkennis.

Zomercursus.

Ziektekundige ontleedkunde;
kliniek;
operatie- en verbandleer;
bacteriologie;
artsenijmengkunde;
vleeschkeuring.

29. De leeraren geven aan het onderwijs de meest doelmatige, vooral praktische richting met het oog op de toekomstige bestemming der leerlingen.

30. De directeur doet zich, zoo dikwijls hij zulks noodig oordeelt, door de leeraren en onderwijzers schriftelijk verslag geven van den toestand van het hun opgedragen onderwijs en van de vorderingen der leerlingen.

Deze verslagen, benevens een soortgelijk verslag van den directeur, indien hij tevens leeraar is, worden ten minste éénmaal 's jaars in eene vergadering van den raad van bestuur door den directeur medegedeeld en door den raad overwogen; vóór 1 November van elk jaar moet dit geschied zijn ten aanzien van de verslagen, betrekking hebbende op het afgelopen schooljaar.

31. De regeling van het onderwijs geschiedt door den directeur, in overleg met den raad van bestuur.

Bij verschil van gevoelen tusschen den directeur en den raad onderwerpt de directeur de door hem in den raad gedane voorstellen, met het gevoelen van den raad, aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

32. Ieder jaar in de maand Juli wordt het programma der lessen voor het volgend schooljaar in eene vergadering van den raad van bestuur vastgesteld en vóór 20 Juli aan de goedkeuring van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel onderworpen.

Het programma vermeldt het getal lesuren wekelijks aan elk vak te wijden, de namen der leeraren en onderwijzers die het onderwijs geven, en de daarbij te gebruiken boeken.

Het programma wordt tijdig gedrukt; ieder leeraar en onderwijzer ontvangt vóór den aanvang van het schooljaar een exemplaar daarvan,

benevens eene lijst van de leerlingen en toehoorders, die zijne lessen zullen bijwonen.

Ieder leerling ontvangt bij den aanvang van het schooljaar een gedrukt exemplaar van het programma.

Bij het programma wordt een door den directeur overeenkomstig artikel 31 in overleg met den raad van bestuur vastgestelde rooster der lessen gevoegd.

33. Het schooljaar vangt aan op den derden Dinsdag in September en is, met betrekking tot die vakken, welke niet gedurende het geheele schooljaar onderwezen worden, verdeeld in een wintercursus, die den laatsten Januari eindigt, en een zomercursus, die van 1 Februari tot 15 Juli loopt.

Er zijn jaarlijks drie vacantiën, eene van 15 Juli tot den aanvang van het volgend schooljaar, eene met Kerstmis en eene met Paschen, elk van ten hoogste 17 dagen, met inbegrip van Zon- en feestdagen.

Deze bepaling geldt niet voor den leeraar belast met de praktijk; zijne vacantie gaat in op den derden Dinsdag in September en duurt vier weken.

De directeur bepaalt, overeenkomstig artikel 31 in overleg met den raad van bestuur, den dag waarop de Kerst- en Paaschvacantiën aanvangen.

34. Bij het einde van het schooljaar wordt door de leeraren der school, onder voorzitterschap van den directeur, van de leerlingen van het 1ste en van het 3de studiejaar een examen afgenomen, om daarnaar te beoordeelen of zij respectievelijk tot het 2de en het 4de studiejaar kunnen overgaan.

Indien de leerling aan het examen geen deel neemt of daarbij geene blijken van voldoende bekwaamheid geeft, blijft hij in hetzelfde studiejaar.

Tot het 3de studiejaar worden alleen toegelaten de leerlingen, die, na met goed gevolg het natuurkundig examen te hebben afgelegd, het diploma volgens artikel 13 van de wet van 8 Juli 1874 (*Staatsblad* n°. 99) verkregen hebben.

35. De examens worden geregeld als volgt:

bij het einde van het 1ste studiejaar: examen in alle theoretische vakken van dit studiejaar;
bij het einde van het 3de studiejaar: examen in alle theoretische vakken van dit studiejaar; bovendien practisch examen in heelkundige ontleedkunde.

Overigens geschiedt de regeling van de in artikel 34 bedoelde examens overeenkomstig artikel 31, door den directeur in overleg met

den raad van bestuur, voor zoover daarin niet — wat het natuurkundig examen betreft — is voorzien bij de wet van 8 Juli 1874 (*Staatsblad* n°. 99).

§ 5. *Van de hulpmiddelen voor het onderwijs en van de kliniek.*

36. De directeur verschaft den leeraren en onderwijzers binnen de lokalen der school het vrije gebruik van de verzamelingen en andere hulpmiddelen voor het onderwijs, welke de inrichting bezit.

Hij staat hun, tegen bewijs van ontvangst en voor een daarop bepaalden tijd, ook buiten de school het gebruik van hulpmiddelen voor het onderwijs toe.

De leeraren en onderwijzers zijn aansprakelijk voor het behoud van hetgeen aldus te hunner beschikking is gesteld.

37. De zorg voor en het gebruik van de bibliotheek der school worden geregeld bij een reglement, door den directeur, in overleg met den raad van bestuur, onder goedkeuring van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel vast te stellen.

38. Vóór den aanvang van elk dienstjaar, nadat de Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel heeft bericht, welke gelden voor kosten van het onderwijs in dat jaar beschikbaar zijn, wordt door den directeur, in overleg met den raad van bestuur overeenkomstig artikel 31, het bedrag vastgesteld, te bestemmen voor de verzamelingen, werkplaatsen en andere hulpmiddelen, dienende voor elk van de onderscheidene vakken van onderwijs.

39. Aankoop of bestellingen vanwege de school worden niet gedaan zonder machtiging van den directeur.

De directeur gaat met de leeraren, wien het aangaat, te rade over de noodzakelijke vermeerdering der hulpmiddelen voor het onderwijs; ter zake van de aanschaffing van buitengewoon kostbare hulpmiddelen wordt overleg gepleegd met den raad van bestuur en bij verschil van gevoelen overeenkomstig artikel 31 gehandeld.

40. De leiding bij de oefeningen in de apotheek en het toezicht over de bereiding der geneesmiddelen wordt opgedragen aan een deskundige, door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan te wijzen.

41. De directeur voorziet, in overeenstemming met de leeraren, wien dit aangaat, in den dienst der ziekenstallen, in de ontleedkundige oefeningen en in het practisch hoefbeslag.

De directeur is bevoegd, ten behoeve der

kliniek, aan leerlingen van het 3de en 4de studiejaar diensten op te leggen; met hun goedvinden ook op vrije dagen, gedurende de Kersten- en Paaschvacantiën en een gedeelte der groote vacantie.

42. De behandeling van zieke dieren in de stallen der school en de uitoefening der kliniek buiten het terrein der school zijn ter verantwoording van de leeraren, die daarmede belast zijn.

De leeraren dragen zorg, dat de directeur kennis drage van hetgeen er buitengewoons ter zake van de verpleging en behandeling van dieren in de inrichting voorvalt.

Van elke kennisgeving, die, ingevolge artikel 11 der wet van 8 Juli 1874 (*Staatsblad* n°. 99) aan den districtsveearts en aan den burgemeester door de leeraren gedaan wordt betreffende ziektegevallen, die in de kliniek van de school door hen zijn opgemerkt, zenden zij onverwijld een afschrift aan den directeur.

Behoort bij Koninklijk besluit van 13 April 1915 (*Staatsblad* n°. 183).

Mij bekend, enz.

POSTHUMA.

13 April 1915. BESCHIKKING van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, betreffende de zitting van het hoofdstembureau in verband met verkiezing van leden van den raad der gemeente Susteren.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken;

Gehoord Gedeputeerde Staten van Limburg; Gelet op artikel 93, derde lid, en art. 128 der Kieswet;

Heeft goedgevonden:

1°. enz.

2°. te bepalen, dat in het kiesdistrict voor de verkiezing van leden van den raad der gemeente Susteren de zitting van het hoofdstembureau tot het vaststellen van den uitslag der verkiezing gehouden wordt onmiddellijk na afloop van de werkzaamheid bedoeld in art. 92, eerste zinsnede, der Kieswet.

's Gravenhage, 13 April 1915.

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.

14 April 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van teerklurstoffen en alle uit teer afgeleide stoffen, die voor de bereiding of toepassing van teerklurstoffen kunnen dienen. S. 184.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van teerklurstoffen

stoffen en van alle uit teer afgeleide stoffen, die voor de bereiding of toepassing van teerkleurstoffen kunnen dienen, te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel, van 10 April 1915, Kabinet, litt. D⁴²;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 April 1915, n°. 4);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 13 April 1915, Kabinet, litt. B⁴⁴;

Hebben goedgevonden en verstaan :

Eenig artikel.

De uitvoer van teerkleurstoffen en van alle uit teer afgeleide stoffen, die voor de bereiding of toepassing van teerkleurstoffen kunnen dienen is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 14den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 14 April 1915.)

15 April 1915. BESLUIT, tot aanvulling van het — bij het Koninklijk besluit van den 8sten Januari 1908 (*Staatsblad* n°. 9) gewijzigd — Koninklijk Besluit van den 12den September 1905 (*Staatsblad* n°. 268), houdende vaststelling van regelen, met inachtneming waarvan militieplichtigen kunnen worden toegelaten tot de vrijwillige verbintenis, bedoeld bij art. 1, punt 1 a, der Wet van den 6den Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 177). S. 185.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het wenschelijk is, om de bepalingen van het — bij Koninklijk besluit van den 8sten Januari 1908 (*Staatsblad* n°. 9) gewijzigd — Koninklijk Besluit van den 12den September 1905 (*Staatsblad* n°. 268) aan te vullen;

Op de voordracht van Onze Minister van Oorlog van 15 Maart 1915, Kabinet, Litt. Z³¹;
Den Raad van State gehoord (advies van 6 April 1915, n°. 32);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Oorlog van 12 April 1915, Kabinet, Litt. O⁴³;

Hebben goedgevonden en verstaan :

Eenig artikel.

1°. Aan artikel 1 van gemeld gewijzigd Koninklijk Besluit van den 12den September 1905 (*Staatsblad* n°. 268) wordt aan het slot toegevoegd :

„Wanneer aan een vrijwilliger, die vorenomschreven verbintenis heeft aangegaan, door Onze Minister van Oorlog, krachtens de bepaling van het derde lid van Artikel 6 van dit Besluit, het daarbedoelde uitstel wordt verleend, kan hij, indien zulks door hem wordt gewenscht, bij het eindigen van die verbintenis worden toegelaten tot een nieuw verband voor zoodanigen termijn als voor hem benodigd is om alsnog den titel van arts te verkrijgen en — op den voet als hiervóór onder 2°. en bij Artikel 8 hierna omschreven — tot reserve-officier van gezondheid te worden benoemd”.

2°. Aan het gewijzigd Artikel 6 van gemeld Besluit wordt een derde lid toegevoegd, luidende als volgt :

„Aan den vrijwilliger wiens studie geacht kan worden door zijnen werkelijken dienst, als bedoeld in het tweede lid van artikel 4 belangrijk te zijn verstraagd, kan door Onze Minister van Oorlog uitstel worden verleend van den in het eerste lid hiervóór bedoelden eerste-oefeningstijd.”

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 15den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(*Uitgeg.* 24 April 1915.)

15 April 1915. BESLUIT, bevelende de plaatsing in het *Staatsblad* van het op 20 Maart 1914 te Bern onderteeënd Protocol, toegevoegd aan de op den 13den November 1908 te Berlijn gesloten Herzienne Berner Conventie tot bescherming van letterkundige en kunstwerken. S. 186.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het op 20 Maart 1914 te Bern onderteeënd Protocol, met het daarbij behoorend

Proces-Verbaal van onderteekening, toegevoegd aan de op den 13den November 1908 te Berlijn gesloten Herziené Berner Conventie tot bescherming van letterkundige en kunstwerken, van welk Protocol en Proces-Verbaal een afdruk met vertaling bij dit besluit is gevoegd;

Overwegende dat bedoeld Protocol en Proces-verbaal zijn goedgekeurd bij de wet van den 6den Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 140) en dat de Nederlandsche akte van bekrachtiging daarvan te Bern is nedergelegd;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 10den April 1915, n°. 14268, Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan voorzeggd Protocol en Proces-verbaal met de vertaling van die stukken te doen bekend maken door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*. (1)

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's Gravenhage, den 15den April 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Buitenh. Zaken, J. LOUDON.

(*Uitgeg.* 19 April 1915.)

VERTALING.

PROTOCOL *toegevoegd aan de Herziené Berner Conventie van 13 November 1908.*

De landen, die lid zijn van het Internationaal Verbond tot bescherming van letterkundige en kunstwerken, zekere bevoegdheid willende verlenen om desgewenscht de strekking der Conventie van 13 November 1908 te beperken, hebben eenparig het navolgend Protocol vastgesteld:

1. Wanneer een land, dat niet tot het Verbond behoort, niet voldoende de werken beschermt van de auteurs, die tot een der Verbondslanden behooren, kunnen de bepalingen van de Conventie van 13 November 1908 in geen enkel opzicht het recht verkorten, dat aan het verdragsluitend land toekomt om de bescherming te beperken van de werken, waarvan de auteurs, op het oogenblik van de eerste openbaarmaking dier werken, onderdanen of burgers zijn van bovengenoemd, niet tot het Verbond behoorend land, en niet in een der Verbondslanden hunne werkelijke woonplaats hebben.

2. Het bij dit Protocol aan de Verdrag-

(1) Daar de Fransche tekst reeds is opgenomen in de wet van 6 Maart 1915, S. 140, volgt hier alleen de vertaling.

sluitende Staten verleende recht komt ook aan elke hunner overzeesche bezittingen toe.

3. Geen enkele, krachtens bovenstaand n°. 1 vastgestelde beperking, mag de rechten verkorten welke een auteur op een in een Verbondsland openbaar gemaakt werk verkregen heeft vóór de tenuitvoerlegging van die beperking.

4. De Staten, die krachtens dit Protocol de bescherming van de rechten der auteurs beperken, zullen daarvan aan de Regeering van het Zwitsersch Eedgenootschap kennis geven door middel van eene schriftelijke verklaring, waarin zullen aangewezen worden de landen, ten opzichte van welke de bescherming beperkt wordt, alsmede de beperkingen, waaraan de rechten der tot die landen behoorende auteurs onderworpen zijn. De Regeering van het Zwitsersch Eedgenootschap zal hiervan terstond aan al de overige Verbondsstaten mededeeling doen.

5. Dit Protocol zal bekrachtigd worden en de akten van bekrachtiging zullen te Bern nedergelegd worden binnen een tijdsverloop van uiterlijk twaalf maanden, gerekend van af zijne dagteekening. Het zal in werking treden één maand na verloop van dien termijn en zal dezelfde kracht en duur hebben als de Conventie waarop het betrekking heeft.

Ter oorkonde waarvan de Gevolmachtigden der tot het Verbond behoorende landen dit Protocol hebben onderteekend, waarvan een gewaarmerkt afschrift aan elk der Verbondslanden zal overgelegd worden.

Gedaan te Bern, den twintigsten Maart 1914, in een enkel exemplaar, hetwelk is nedergelegd in de Archieven van het Zwitsersch Eedgenootschap.

Voor Duitschland:	RÖMBERG.
Voor België:	P. DE GROOTE.
Voor Denemarken:	W. PESTALOZZI.
Voor Spanje:	FRANCISCO DE REYNOSO.
Voor Frankrijk:	BEAU.
Voor Groot-Britannië:	E. HICKS BEACH.
Voor Haïti:	CH. FOUCHARD.
Voor Italië:	PAULUCCI DE' CALBOLI.
Voor Japan:	GENSHIRO NISHI.
Voor Liberia:	J. VIEWEG.
Voor Luxemburg:	P. DE GROOTE.
Voor Monaco:	ALB. OELER.
Voor Noorwegen:	DR. GEORG WETTSTEIN.
Voor Nederland:	VAN PANHUYNS.
Voor Portugal:	JOAQUIM PEDROSO.
Voor Zweden:	H. VON ESSEN.
Voor Zwitserland:	MÜLLER.
Voor Tunis:	BEAU.

VERTALING.

PROCES-VERBAAL VAN ONDERTEEKING.

De ondergeteekende Gevolmachtigden, daartoe behoorlijk gemachtigd, hebben zich heden vereenigd ten einde over te gaan tot onderteekening van het Protocol toegevoegd aan de den 13den November 1908 gesloten Herziene Berner Conventie ter bescherming van letterkundige en kunstwerken, en hebben kennis genomen van de navolgende, door den Gevolmachtigde voor Zweden voorgelezen verklaring:

„Daar 's Konings Regeering de Herziene Berner Conventie van 13 November 1908 nog niet bekrachtigd heeft, teekent zij het Protocol toegevoegd aan gezegde Conventie, onder voorbehoud dat de bekrachtiging van het Protocol harerzijds niet zal kunnen geschieden dan te gelijk met die der Conventie.”

Ter oorkonde waarvan de wederzijdsche Gevolmachtigden dit Proces-Verbaal onderteekend hebben.

Gedaan te Bern, den twintigsten dag der maand Maart van het jaar negentienhonderd en veertien.

(Volgt de onderteekening.)

16 April 1915. WET, tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij voor het dienstjaar 1915 en regeling van de afschrijvingen en uitkeeringen aan 's Rijks middelen ten laste van dat bedrijf. S. 187.

WIJ WILHELMINA; ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, ingevolge de wet van 16 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 85) in verband met de wet van 21 December 1914 (*Staatsblad* n°. 579) de begrooting van inkomsten en uitgaven voor het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij voor het jaar 1915 bij de wet behoort te worden vastgesteld en voorts bij deze wet voor een tijdvak van vijf jaren behooren te worden geregeld de afschrijvingen der bezittingen van dat bedrijf, alsmede de uitkeeringen aan 's Rijks middelen ten laste van dat bedrijf;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij wordt voor den dienst van 1915

vastgesteld, zooals is aangegeven op den bij deze wet behoorenden staat.

2. Wanneer het bedrag, uitgetrokken bij een der *artikelen* 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16 en 17 van de bij ART. 1 dezer wet vastgestelde begrooting van uitgaven, ontoereikend wordt bevonden, kan het, met inachtneming van het voorschrift vervat in het 2de lid van art. 24 der wet van 5 October 1841 (*Staatsblad* n°. 40), door overschrijving uit *artikel* 13 dier begrooting van uitgaven worden aangevuld.

Uit dit artikel kan mede worden overgeschreven op *artikel* 18.

Op gelijke wijze kunnen, zoo noodig, de *artikelen* 15 en 18 door overschrijving uit de andere in het 1ste lid genoemde artikelen dezer begrooting worden aangevuld en eveneens *artikel* 18 door overschrijving uit *artikel* 15.

3. Op *artikel* 13 der bij ARTIKEL 1 dezer wet vastgestelde begrooting van uitgaven worden aangewezen de tot het dienstjaar 1915 behorende uitgaven, het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij betreffende, die hare omschrijving niet vinden in een der andere artikelen dier begrooting en die moeten dienen ter voorziening in behoeften, welke in den loop van dat dienstjaar onverwacht opkomen.

Die uitgaven worden voor elke soort afzonderlijk in de rekening gebracht en omschreven.

4. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt telken jare 3,75 ten honderd van de kapitalen, welke op 1 Januari van het respectievelijke jaar uit 's Rijks schatkist aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij verstrekt en nog niet terugbetaald waren, door dat bedrijf aan 's Rijks middelen uitgekeerd.

5. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt, behoudens verhooging bij de wet, telken jare van de aanschaffingswaarde der bezittingen van het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij zooveel ten honderd afgeschreven, als voor de verschillende categorieën dier bezittingen is aangegeven in de bij deze wet behoorende tabel.

6. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt telken jare 5,44 ten honderd der ten laste van het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij gebrachte bezoldigingen, welker genot aanspraak geeft op pensioen, door het bedrijf aan 's Rijks middelen uitgekeerd.

7. Gedurende de jaren 1915 tot en met 1919 wordt telken jare 0,2 ten honderd der waarde van de gebouwde eigendommen en van de voor verzekering in aanmerking komende roerende goederen van het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij, als premie voor de door den Staat te dragen risico van brand, door het bedrijf aan 's Rijks middelen uitgekeerd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

(*Uitg.* 26 April 1915.)

De begrooting wordt in ontvangst en uitgaaf vastgesteld op f 621,100.—

16 April 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen in de gemeente *Lonneker*, noodig voor het vestigen van eene inrichting tot reiniging van de *Twekkelerbeek* door de gemeente *Enschede*. S. 188.

16 April 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, noodig voor het verbreden van de kade langs de Keizersgracht te *Leeuwarden*. S. 189.

16 April 1915. WET, tot wijziging van art. 35 der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149), tot heffing eener belasting op bedrijfs- en andere inkomsten. S. 190.

Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 301, 1—4.

Hand. idem 1914/15, *blad.* 1043.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 301.

Hand. idem 1914/15, *blad.* 277.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodig is artikel 35 der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149), tot heffing eener belasting op bedrijfs- en andere inkomsten te wijzigen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In artikel 35 der wet van 2 October 1893 (*Staatsblad* n°. 149) wordt tusschen de woorden „Rijk” en „gevorderd”, gevoegd : „of voor de toepassing van eenig wetsvoorschrift”.

2. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitg.* 29 April 1915.)

16 April 1915. WET, tot nadere wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor de landmacht 1902 (Wet van 9 Juni 1902, *Staatsblad* n°. 90). S. 191.

Bijl. 2^e Kamer 1913/14, n°. 261, 1—14; 1914/15, n°. 21, 1—6.

Hand. idem 1914/15, *blad.* 793—809, 811—819, 822—825.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 21, 1—3.

Hand. idem 1914/15, *blad.* 277.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, de Pensioenwet voor de landmacht 1902 (Wet van 9 Juni 1902, *Staatsblad* n°. 90, zooals die is gewijzigd en aangevuld bij de Wetten van 6 Juni 1905, *Staatsblad* n°. 177, 24 Juli 1908, *Staatsblad* n°. 257, en 31 October 1912, *Staatsblad* n°. 334) op enkele punten te wijzigen en aan te vullen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De Pensioenwet voor de landmacht 1902 wordt nader gewijzigd en aangevuld, als in de hiernavolgende paragrafen is aangegeven :
§ a. Aan artikel 7 wordt toegevoegd een tweede lid, luidende :

„Onder overgang wordt verstaan het onmiddellijk aansluiten van den datum van ontslag uit den militairen dienst aan den datum van aanvaarding van den anderen Rijksdienst.”

§ b. Artikel 13, punt g, wordt gelezen als volgt :

„g. de tijd, gedurende welken de militair deserteur is geweest, wanneer hij wegens desertie is veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis, of wel wanneer het recht tot strafvordering te dier zake is te niet gegaan” ;

Deze wijziging wordt geacht te zijn in werking getreden op 6 Augustus 1914.

§ c. In den staat van het bedrag der pensioenen, bedoeld in artikel 15, eerste lid, wordt in plaats van : „luitenant-generaal” gelezen : „generaal of luitenant-generaal”. Voorts wordt die staat voor zooveel betreft het personeel der landmacht beneden den rang van officier en de weduwen en kinderen van dat personeel, gewijzigd als volgt :

RANGEN EN BETREKKINGEN.	Bedrag van het jaarlijksch pensioen van de	
	militairen.	veduwen en kinderen.
Hoofdpzichter van fortificatiën	/ 850	/ 350
Opzichter van fortificatiën van de 1ste klasse	750	300
Idem van de 2de klasse	700	275
Idem van de 3de klasse	650	250
Adjutant-onderofficier	600	250
Sergeant-majoor (Oppervachtmeester)	500	225
Sergeant (Wachtmeester)	400	200
Korporaal	300	150
Hospitaalbediende	280	125
Soldaat	240	110
<i>Wapen der Marechaussee.</i>		
Adjutant-onderofficier	675	300
Oppervachtmeester	600	250
Wachtmeester	500	225
Marechaussee 1ste en 2de klasse	450	200
Idem 3de klasse	240	110

Voorschreven wijziging der pensioenbedragen, zoome de de wijziging hierna bij § d bedoeld, worden geacht te zijn in werking getreden op 8 Mei 1913. Zij gelden echter niet bij de berekening van het bedrag, waarop voorloopige en tijdelijke pensioenen, verleend vóór dien datum, bij vervanging of vernieuwing moeten worden bepaald.

§ d. Het eerste lid van artikel 25 wordt, na het gestelde voor opzichters en hoofdpzichers van fortificatiën, gelezen als volgt:

„voor de overige onderofficieren boven den rang van korporaal met vijf en twintig gulden; „voor korporaals en militairen beneden dien rang met vijftien gulden”.

§ e. Onmiddellijk na artikel 28 wordt een artikel ingelascht, luidende:

„Art. 28bis. Wij behouden Ons voor, de na 8 Mei 1913 wegens langdurigen dienst gepensioneerden beneden den rang van officier, die jonger dan zestig jaren zijn, in tijden van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden op te roepen, om, na daartoe geschikt te zijn bevonden, in den rang of stand, bij hunne pensionneering bekleed, weder in dienst te worden gesteld.

Het pensioen van hem, die, zonder geldige redenen, ter beoordeeling van Onzen Minister van Oorlog, aan die oproeping niet voldoet, of zich aan de wederindienststelling onttrekt, wordt, op uitspraak van dien Minister tijdelijk geschorst.

1915.

Deze schorsing neemt aanvang met den dag, waarop de gepensioneerde voor den dienst had moeten opkomen en niet is verschenen; zij eindigt met den dag, waarop de gepensioneerden, die aan de oproeping hebben voldaan, bij algemeenen maatregel van bestuur, van hunne verplichting tot den dienst worden ontslagen.”

Overgangsbepaling.

2. Voor adjutanten-onderofficier, oppervachtmeesters en wachtmeesters van het Wapen der Koninklijke Marechaussee wordt de tijd, gedurende welken zij vóór het inwerkingtreden dezer wet bij dat Wapen hebben gediend respectievelijk als oppervachtmeester, wachtmeester en brigadier, gerekend als te zijn doorgebracht in de rangen onderscheidenlijk van adjutant-onderofficier, oppervachtmeester en wachtmeester.

3. Deze wet treedt, voor zooveel hiervoren niet anders wordt bepaald, in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.
(Uitgeg. 23 April 1915.)

16 April 1915. WET, tot nadere wijziging en aanvulling van de „Pensioenwet voor de zeemacht 1902” (wet van 9 Juni 1902, *Staatsblad* n°. 87). S. 192.

Bijl. 2^e Kamer 1913/14, n°. 261, 1—14; 1914/15 n°. 21, 1—6.

Hand. idem 1914/15, bladz. 793—809, 811—819, 822—825.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 21, 1—3.

Hand. idem 1914/15, bladz. 277.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, de Pensioenwet voor de zeemacht 1902 (wet van 9 Juni 1902, *Staatsblad* n°. 87, zooals die is gewijzigd en aangevuld bij de wetten van 2 Januari 1905, *Staatsblad* n°. 3, 24 Juli 1908, *Staatsblad* n°. 257, 15 Juli 1910, *Staatsblad* n°. 217, en 31 October 1912, *Staatsblad* n°. 336) op enkele punten te wijzigen en aan te vullen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De „Pensioenwet voor de zeemacht 1902” wordt nader gewijzigd en aangevuld, als in de hiernavolgende paragrafen is aangegeven:

§ a. Aan artikel 7 wordt toegevoegd een tweede lid, luidende:

„Onder overgang wordt verstaan het onmid-

dellijk aansluiten van den datum van ontslag uit den militairen dienst aan den datum van aanvaarding van den anderen Rijksdienst."

§ b. In artikel 13 wordt het woord „verjaard", voorkomende onder 1°, letter g, vervangen door: „te niet gegaan".

Aan het slot van dit artikel wordt toegevoegd:

„6°. Wanneer aan militairen der zeemacht diensten buiten het zeewezen worden opgedragen, wordt door Ons of door Onzen Minister van Marine, naar gelang het officieren dan wel militairen beneden den rang van officier betreft, in ieder voorkomend geval bepaald, of de opgedragen diensten buiten het zeewezen voor de toepassing der pensioensbepalingen zullen worden aangemerkt als „militaire diensten"."

§ c. 1°. De staat van het bedrag der pensioenen, bedoeld in art. 15, eerste lid, wordt voor zooveel betreft het personeel der zeemacht beneden den rang van officier en de weduwen en kinderen van dat personeel, gewijzigd als volgt:

RANGEN, STANDEN (KLASSEN) en BE- TREKKINGEN.	Bedrag v. h. jaarlijksch pensioen van de	
	militairen.	weduwen en kinderen.
Adjutant-onderofficier.	f 600	f 250
Sergeant-majoor	500	225
Sergeant	400	200
Korporaal	300	150
Matroos der 1ste en der 2de klasse en daar- mede gelijkgestelden.	280	125
Matroos der 3de klasse, lichtmatroos en jon- gen en daarmede ge- lijkgestelden	240	110
Machinist	750	350
Adjunct-machinist	650	275
Adspirant-machinist (sergeant)	400	—
Adspirant-machinist (korporaal)	300	—
Adspirant-machinist (matroos)	280	—
Oppermachinedrijver	600	250
Machinedrijver-majoor	500	225
Sergeant-machinedrij- ver	400	200
Korporaal-machine- drijver der 1ste kl.	360	180
Korporaal-machine- drijver der 2de kl.	340	170
Korporaal-stoker	300	140
Stoker-ollieman	280	125
Stoker der 1ste klasse	300	140
Stoker der 2de klasse	280	125
Stoker der 3de klasse	280	125
Hulpstoker	240	110
Leerling-stoker	240	110

2°. In den sub 1°. genoemden staat worden de woorden: „Adelborst der 1ste klasse" vervangen door: „Luitenant ter zee der 3de klasse".

§ d. In het eerste lid van artikel 15 worden na het woord „stand" ingevoegd de woorden: „en klasse". In het derde lid van dit artikel wordt na het woord „stand" ingevoegd: „en klasse, dan wel gelijkstelling met zoodanigen rang of stand en klasse".

§ e. In het eerste lid van artikel 16 worden ingevoegd:

a. in den aanhef na het woord „stand" de woorden: „en klasse";

b. in het voorkomende onder a, na het woord „rang" de woorden: „of stand en klasse";

c. in het voorkomende onder d, na het woord „stand" de woorden: „en klasse".

Aan dit lid wordt na het voorkomende onder e. toegevoegd:

„f. indien hij den dienst verlaat op een tijdstip, dat hij verminderd was tot eene klasse, waarvoor een lager pensioensbedrag is vastgesteld."

In het tweede lid van dit artikel worden na het woord „stand" ingevoegd de woorden: „en klasse".

Tusschen het tweede en derde lid van dit artikel wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende: „Voor de toepassing van het bepaalde in het eerste lid sub a. van dit artikel geldt:

1°. ingeval voor verschillende klassen in denzelfden stand op den in artikel 15 bedoelden staat een zelfde pensioensbedrag is aangegeven, wordt de werkelijke dienst, in de verschillende klassen doorgebracht, samengerekend;

2°. indien een schepeling, die gedurende de laatste twee jaren werkelijken dienst verminderd is tot eene klasse waarvoor een lager pensioensbedrag is vastgesteld, in klasse is hersteld, wordt de tijd vóór en na zijne vermindering in klasse in werkelijken dienst doorgebracht, met inachtneming van het bepaalde sub 1°. van dit lid, samengerekend."

Aan het laatste lid van dit artikel wordt toegevoegd:

„behoudens in geval van vermindering in klasse van dit personeel, ten opzichte waarvan geldt het bepaalde in het eerste lid sub f. en in het derde lid van dit artikel."

Aan het einde van dit artikel wordt toegevoegd een lid, luidende:

„Dienst in betrekkingen, aan welke door Ons bij besluit gelijkstelling met eene bepaalde klasse in een stand is verbonden, wordt voor

de toepassing van dit artikel beschouwd als in die klasse te zijn doorgebracht."

§ f. In artikel 23 worden na het woord „stand" ingevoegd de woorden: „en klasse".

§ g. Aan het laatste lid van artikel 25 wordt toegevoegd:

„of wanneer een korporaal volgens de bepalingen van dit artikel recht zou hebben gehad op hooger pensioensbedrag, indien hij tot op het tijdstip van zijn ontslag uit den dienst in den onmiddellijk aan zijn rang voorafgaanden stand en klasse ware blijven voortdienen, in welk geval met afwijking in zooverre van artikel 16 dezer wet hem dat hoogere bedrag wordt toegekend."

§ h. In het eerste lid van artikel 26 vervallen het woord „hoofdmachinisten" en de komma daarachter voorkomende. In dat lid worden de woorden „een en twintig gulden" vervangen door: „vijf en twintig gulden" en de woorden „twaalf gulden vijftig cent" door: „vijftien gulden".

§ i. Onmiddellijk na artikel 30 wordt een artikel ingelascht, luidende:

„Art. 30bis. Wij behouden Ons voor, de na 8 Mei 1913 wegens langdurigen dienst gepensioneerden beneden den rang van officier, die jonger dan zestig jaren zijn, in tijden van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden op te roepen, om, na daartoe geschikt te zijn bevonden, in den rang of stand en klasse, bij hunne pensionneering bekleed, weder in dienst te worden gesteld.

Het pensioen van den militair, die zonder geldige redenen, ter beoordeeling van den Minister van Marine, aan die oproeping niet voldoet of zich aan de wederindienststelling onttrekt, wordt, op uitspraak van dien Minister, tijdelijk geschorst.

Deze schorsing neemt aanvang met den dag, waarop de gepensioneerde voor den dienst had moeten opkomen en niet is verschenen; zij eindigt met den dag, waarop de gepensioneerden, die aan de oproeping hebben voldaan, bij algemeenen maatregel van bestuur, van hunne verplichting tot den dienst worden ontslagen."

Overgangsbepalingen.

2. § a. Het volle pensioensbedrag, zonder verhooging om bijzondere redenen, wordt voor hoofdmachinisten en voor hunne weduwen en kinderen bepaald respectievelijk op f 900 en f 400 's jaars.

Het bepaalde in artikel 26 der wet blijft voor hoofdmachinisten ongewijzigd van kracht.

§ b. Het volle pensioensbedrag, zonder ver-

hooging om bijzondere redenen, blijft voor de aspirant-machinisten, die sedert 8 Mei 1913 tot aan den datum van het in werking treden van deze wet in den stand van matroos zijn gepensionneerd, zoomede voor de aspirant-machinisten, die bij het in werking treden van deze wet den stand van matroos bezitten, zoolang zij in dien stand dienen, bepaald op f 300 's jaars.

§ c. Voor luitenants ter zee der 3de klasse en officieren-machinist der 3de klasse wordt de tijd, gedurende welken zij vóór het in werking treden van deze wet gediend hebben in de betrekkingen respectievelijk van adelborst der 1ste klasse en van hoofdmachinist der 1ste en der 2de klasse of van hoofdmachinist, gerekend als te zijn doorgebracht onderscheidenlijk in den rang van luitenant ter zee der 3de klasse en van officier-machinist der 3de klasse.

§ d. Voor oppermachinedrijvers, machinedrijvers-majoor, sergeant-machinedrijvers, korporaalmachinedrijvers der 1ste klasse, korporaalmachinedrijvers der 2de klasse en korporaalmachinedrijvers wordt de tijd, gedurende welken zij vóór het in werking treden van deze wet gediend hebben in de betrekkingen respectievelijk van opperstoker, stoker-majoor, sergeant-stoker, korporaalmachinedrijver der 1ste klasse, korporaalmachinedrijver der 2de klasse en korporaalmachinedrijver der 3de klasse, gerekend als te zijn doorgebracht in de rangen respectievelijk van oppermachinedrijver, machinedrijver-majoor, sergeant-machinedrijver, korporaalmachinedrijver der 1ste klasse, korporaalmachinedrijver der 2de klasse en korporaalmachinedrijver der 3de klasse.

§ e. De bepalingen van deze wet gelden niet bij de berekening van het bedrag, waarop voorloopige en tijdelijke pensioenen, verleend vóór 8 Mei 1913, bij vervanging of vernieuwing moeten worden bepaald.

3. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging met uitzondering van het bepaalde in de paragrafen c, sub 1°, d, e, f, g en h van artikel 1 en in paragraaf a van artikel 2, hetwelk geacht wordt te zijn in werking getreden op 8 Mei 1913 en van het bepaalde in paragraaf b van artikel 1, voor zooveel betreft de wijziging van artikel 13 onder 1°, letter g, hetwelk geacht wordt te zijn in werking getreden op 6 Augustus 1914.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 16den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
(Uitgeg. 24 April 1915.)

16 April 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van een zijtak *Nieuwveen—Ter Aar* (Papenveer) van de spoorweglijnen in de *Haarlemmermeer* en omgeving. S. 193.

16 April 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van uitbreiding van het stationemplacement *Rijssen*. S. 194.

16 April 1915. WET, tot verhooging en wijziging van het *tiende* hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1914. (Verschillende onderwerpen.) S. 195.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd en wordt de omschrijving van een artikel gewijzigd.

Ten gevolge van het vorenstaande wordt het totaal der IIde afdeeling verhoogd met f 26,500: dat der IIIde afdeeling met f 35,041 en wordt het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verhoogd met f 61,541.

16 April 1915. WET, tot aanvulling van de wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 131), tot regeling van het veeartsenijkundig Staatstoezicht en de veeartsenijkundige politie. S. 196.

Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 302, 1—6.

Hand. idem 1914/15, *bladz.* 982—987.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 302, 1—2.

Hand. idem 1914/15, *bladz.* 278.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de bij de uitvoering der Wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 131), tot regeling van het veeartsenijkundig Staatstoezicht en de veeartsenijkundige politie, opgedane ervaring heeft aangetoond, dat de in die wet vervatte voorschriften aanvulling behoeven;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In artikel 15 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 131), tot regeling van het veeartsenijkundig Staatstoezicht en de veeartsenijkundige politie, worden achter het woord „vleesch” ingevoegd de woorden „melk, afgeroomde melk, karnemelk, wei”.

2. Deze wet treedt in werking met den dag, volgende op dien, waarop zij is afgekondigd. Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den April 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitg.* 5 Mei 1915.)

16 April 1915. WET, tot uitvoering van artikel 100 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914. S. 197.

Bijl. 2^e Kamer 1914/15, n°. 276, 1—7.

Hand. idem 1914/15, *bladz.* 826—830.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 276, 1—2.

Hand. idem 1914/15, *bladz.* 277.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat naar art. 100 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914, nader moet worden geregeld in welke gevallen eene vennootschap, vereeniging of maatschappij, vallende onder art. 16 dier wet, die niet uitsluitend binnen het Rijk aan eene inkomstenbelasting of andere naar de winst geheven belasting is onderworpen, recht heeft op vermindering of ontheffing van belasting;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Eenig artikel.

Artikel 100 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914 wordt als volgt gelezen:

Indien eene vennootschap, vereeniging of maatschappij, vallende onder art. 16, tevens in eene der koloniën of bezittingen van het Rijk aan eene inkomstenbelasting is onderworpen, wordt hare uitdeeling over een boekjaar, vóór de berekening der belasting volgens art. 39, verminderd met twee-derde van de som welke tot die uitdeeling in dezelfde verhouding staat als het gedeelte van de opbrengst van het bedrijf, dat geacht kan worden in de kolonie of bezitting te zijn verkregen, tot de geheele opbrengst.

Kan de opbrengst van het bedrijf geacht worden in haar geheel in de kolonie of bezitting te zijn verkregen, dan wordt de uitdeeling, vóór de berekening der belasting volgens art. 39, met twee-derde verminderd.

Onder opbrengst van het bedrijf wordt verstaan de zuivere opbrengst. Deze wordt, voor de toepassing van het eerste lid, bepaald naar de beginselen der artt. 7, 10 en 11.

De in eene kolonie of bezitting met het verzekeringsbedrijf verkregen opbrengst wordt gesteld op de som die aldaar tot grondslag voor de heffing der inkomstenbelasting strekt.

Achter artikel 100 worden in de Wet op de Inkomstenbelasting 1914 twee nieuwe artikelen opgenomen, luidende:

Art. 100bis. Indien eene vennootschap, vereeniging of maatschappij, vallende onder artikel 16, tevens in het buitenland aan eene belasting is onderworpen die, ten behoeve van den Staat, in eenigen vorm naar de winst wordt geheven, wordt hare uitdeeling over een

boekjaar, vóór de berekening der belasting volgens art. 39, verminderd met de helft van de som welke tot die uitdeeling in dezelfde verhouding staat als het gedeelte van de opbrengst van het bedrijf, dat geacht kan worden in het buitenland te zijn verkregen, tot de geheele opbrengst.

Kan de opbrengst van het bedrijf geacht worden in haar geheel in het buitenland te zijn verkregen, dan wordt de uitdeeling, vóór de berekening der belasting volgens art. 39, met de helft verminderd.

Onder opbrengst van het bedrijf wordt verstaan de zuivere opbrengst. Deze wordt, voor de toepassing van het eerste lid, bepaald naar de beginselen der artt. 7, 10 en 11.

De in het buitenland met het verzekeringsbedrijf verkregen opbrengst wordt gesteld op de som die aldaar tot grondslag voor de heffing der belasting strekt.

Art. 100ter. Indien eene vennootschap, vereeniging of maatschappij, vallende onder art. 1b, blijkens te haren name gestelde aandelen, voor ten minste negen tiende gedeelten in het bezit is van het uitgegeven aandeelenkapitaal eener vennootschap, vereeniging of maatschappij, welke hetzij in eene der koloniën of bezittingen van het Rijk is gevestigd en aldaar aan eene inkomstenbelasting is onderworpen, hetzij in het buitenland is gevestigd en aldaar aan eene belasting is onderworpen die, ten behoeve van den Staat, in eenigen vorm naar de winst wordt geheven, wordt in het eerste geval twee-derde en in het laatste geval de helft van het bedrag dat in een boekjaar genoten wordt ter zake van bezit dier aandelen, van de eerstvolgende uitdeeling afgetrokken.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgeg.* 24 April 1915.)

16 April 1915, WET, tot nadere wijziging van de Woningwet. S. 198.

Bijl. 2° Kamer 1914/15, n°. 271, 1—8.

Hand. idem 1914/15, bladz. 831. 832.

Bijl. 1° Kamer 1914/15, n°. 271, 1—2.

Hand. idem 1914/15, bladz. 277.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, den termijn voor aflos-

sing van voorschotten, krachtens § 7 en § 8 van de Woningwet te verleen, te verlengen ; Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In artikel 30, 4de lid, der Woningwet, wordt voor : „vijftig” gelezen : „vijf en zeventig”.

2. In artikel 33, 2de lid, der Woningwet wordt voor „vijftig” gelezen : „vijf en zeventig”.

3. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Justitie, B. ORT.
De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitgeg.* 4 Mei 1915.)

16 April 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van nikkel als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan nikkel geen hoofbestanddeel vormt. S. 199

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van nikkel als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan nikkel geen hoofbestanddeel vormt, te verbieden ;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344) ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 7 April 1915, Kabinet, Litt. T⁴⁰ ;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 April 1915, n°. 2) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 15 April 1915, Kabinet, Litt. F⁴⁵ ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Eenig artikel.

De uitvoer van nikkel als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan nikkel geen hoofbestanddeel vormt, is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Of van eenig vervaardigd artikel nikkel een hoofbestanddeel vormt, wordt zoo noodig door Onzen Minister van Financiën beslist.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk

op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's Gravenhage, den 16den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg. 17 April 1915.*)

16 April 1915. BESLUIT, houdende wijziging van het besluit van 25 Juni 1902 tot uitvoering van art. 23 der Gezondheidswet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 14 April 1915, n°. 4129, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Gelet op Ons besluit van 25 Juni 1902 n°. 55, gewijzigd bij Onze besluiten van 21 Januari 1910 n°. 5, en 3 Augustus 1911 n°. 53;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met nadere wijziging van Ons besluit van 25 Juni 1902 n°. 55 te bepalen:

Eene afzonderlijke gezondheidscommissie wordt ingesteld voor de gemeente Kerkrade.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, 16 April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

17 April 1915. BESLUIT, tot vaststelling van formulieren voor aangiftebiljetten der inkomstenbelasting. S. 200.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 15 Maart 1915, n°. 209, Directe Belastingen;

Gelet op artikel 44 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 Maart 1915, n°. 20);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 15 April 1915, n°. 138, Directe Belastingen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

Voor de aangiftebiljetten der inkomstenbelasting voor de belastingplichtigen, bedoeld in art. 1b en art. 2 der wet, worden vastgesteld de bij dit besluit behoorende formulieren B—F, te weten:

formulier B voor binnen het Rijk gevestigde naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandeelen, coöperatieve en andere vereenigingen en onderlinge verzekeringsmaatschappijen;

formulier C voor niet binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen, niet vallende onder art. 27 der wet;

formulier D voor buitenlandsche ondernemers van spoor- en tramwegdiensten, bedoeld in art. 27 der wet;

formulier E voor buiten het Rijk gevestigde verzekeraars, die hun bedrijf binnen het Rijk uitoefenen;

formulier F voor niet binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen die, persoonlijk of door een vertegenwoordiger, binnen het Rijk een of meer bedrijven of beroepen tijdelijk uitoefenen.

Het aangiftebiljet voor binnen het Rijk gevestigde stichtingen die een bedrijf of beroep uitoefenen, wordt ingericht volgens het bij Ons besluit van 5 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 134) vastgestelde formulier A, met dien verstande, dat in het hoofd daarvan de woorden: „Aangiftebiljet voor hen die binnen het Rijk wonen” worden vervangen door de woorden: „Aangiftebiljet voor binnen het Rijk gevestigde stichtingen”, en dat de in het formulier voorkomende vragen en opmerkingen, die niet op stichtingen betrekking kunnen hebben, achterwege blijven.

Voor het bijzonder aangiftebiljet, bedoeld in art. 44, derde lid, der wet, wordt vastgesteld het bij dit besluit behoorende formulier G.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 17den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg. 30 April 1915.*)

B**RIJKSINKOMSTENBELASTING.**

GEMEENTE Uitgereikt
 Beschrijvingslijst n°.
 Register n°.
, n°.

Belastingjaar 1 Mei 191 —30 April 191

AANGIFTEBILJET.

voor binnen het Rijk gevestigde naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandeelen, coöperatieve en andere vereenigingen en onderlinge verzekeringmaatschappijen.

Aan
 te

- I. Welke zijn de namen, voornamen en adressen van:
- de *bestuurders* of *beheerende vennoten* Uwer vennootschap, vereeniging of maatschappij?
 - de *commissarissen*?

- II. Hoe groot is het bedrag der uitdeeling waarvan hierbij volgens art. 52 der wet aangifte geschiedt:

- in geld? f
- in bijschrijving op, of uitreiking van aandeelen of obligatiën, aandeelen in afzonderlijke fondsen daaronder begrepen en (bij verzekeringmaatschappijen) in verhooging der verzekerde som? f

(In het antwoord op te geven het bedrag der uitdeeling *zonder aftrek* van de bedragen bedoeld in art. 20, tweede lid, en in de artt. 100, 100bis en 100ter der wet, waaromtrent afzonderlijk opgaaf gevraagd wordt onder V, VI en VII.)

Ten zamen f

- III. Op welken datum neemt de uitvoering van het besluit tot het doen der uitdeeling een aanvang?

- IV. Indien nevens de in vraag II bedoelde uitdeeling aflossing van kapitaal heeft plaats gehad, hoe groot was het bedrag dier aflossing?

- V. Indien sedert de vorige uitdeeling een of meer boekjaren zijn afgesloten, waarin een bedrag is genoten ter zake van het bezit van *aandeelen op naam* in an-

dere binnen het Rijk gevestigde naamlooze vennootschappen, commanditaire vennootschappen op aandeelen, coöperatieve of andere vereenigingen of onderlinge verzekeringmaatschappijen; — welke zijn die naamlooze vennootschappen, enz.?

— en hoe groot was het genoten bedrag? f

- VI. Indien Uwe vennootschap, vereeniging of maatschappij in eene der koloniën of bezittingen van het Rijk aan eene inkomstenbelasting is onderworpen, of wel in het buitenland is onderworpen aan eene belasting die, ten behoeve van den Staat, in eenigen vorm naar de winst wordt geheven, oefent zij dan haar bedrijf uit:
- uitsluitend in de koloniën of bezittingen?
 - uitsluitend in het buitenland?
- en zoo neen,
 — hoeveel bedraagt de geheele zuivere opbrengst van het bedrijf over het boekjaar waartoe de uitdeeling betrekking heeft? f
- welk bedrag daarvan kan geacht worden in de koloniën of bezittingen te zijn verkregen? „
 - en (of) welk bedrag in het buitenland? „

(De in eene kolonie of bezitting van het Rijk of in het buitenland met het verzekeringsbedrijf verkregen opbrengst wordt gesteld op de som die aldaar tot grondslag voor de heffing der belasting strekt.)

Ten behoeve van welken Staat en krachtens welke wet wordt de in den aanhef dezer vraag bedoelde buitenlandsche belasting geheven?

- VII. Indien Uwe vennootschap, vereeniging of maatschappij voor ten minste negen tiendegedeelten in het bezit is van het uitgegeven aandeelenkapitaal van een of meer vennootschappen, vereenigingen of maatschappijen, welke hetzij in eene der koloniën of bezittingen van het Rijk zijn gevestigd en aldaar aan eene inkomstenbelasting zijn onderworpen, hetzij in het buitenland zijn gevestigd en aldaar aan eene belasting zijn onderworpen die, ten behoeve van den Staat, in eenigen vorm naar de winst wordt geheven, — welke zijn die vennootschap-

pen, vereenigingen of maatschappijen, en waar zijn zij gevestigd?

— hoe groot is het aandeelenkapitaal?

— hoe groot is het aandeelenbezit (nominiaal)?

— welk bedrag is in het sedert de vorige

de uitdeeling afgesloten

boekjaar genoten ter

boekjaren zake van dat aandeelenbezit?

— ten behoeve van welken Staat en krachtens welke wet wordt de in den aanhef dezer vraag bedoelde buitenlandsche belasting geheven?

De aangifte kan hieronder desverlangd nader worden toegelicht.

Aldus zonder voorbehoud naar waarheid beantwoord en ondertekend.

Te, den 19 ..

Opzettelijk onjuiste of onvolledige invulling wordt, indien daaruit nadeel voor het Rijk kan ontstaan, gestraft met geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Het biljet moet, voordat een besluit tot het doen eener belastbare uitdeeling wordt uitgevoerd, overeenkomstig de eischen der wet ingevuld en ondertekend, worden ingeleverd ten kantore van den ontvanger der directe belastingen te

C

RIJKSINKOMSTENBELASTING.

GEMEENTE	Uitgereikt
.....	Beschrijvingslijst n ^o
.....	Register n ^o
....., n ^o

Belastingjaar 1 Mei 191 —30 April 191 . .

AANGIFTEBILJET

voor niet binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen, niet vallende onder art. 27 der wet.

Aan
..... te

I. Welke zijn Uw naam, voornamen en woonplaats? (Voor maatschappijen, vereenigingen en andere lichamen in te vullen den naam en de plaats waar de zetel is gevestigd.)

II. Indien gij het genot hebt van een binnen het Rijk gelegen onroerend goed of van een op zoodanig goed gevestigd recht,

in welke gemeente of gemeenten is dat goed gelegen, van welken aard is het (bouwland, veenderij, gebouw, enz.) en van welken aard is het recht? (Indien er meerdere goederen of rechten zijn, die alle afzonderlijk op te geven.)

III. Indien gij of Uwe echtgenoot binnen het Rijk, persoonlijk of door een vertegenwoordiger, een bedrijf of beroep (ambt, waardigheid, bediening en betrekking daaronder begrepen) uitoefent, welk is dat bedrijf of beroep en waar geschiedt die uitoefening?

IV. Indien gij als commanditair vennoot of uit anderen hoofde (niet als aandeelhouder) deelgerechtigd zijt in de opbrengst van een bedrijf of beroep, dat binnen het Rijk wordt uitoefend, wie oefent dat bedrijf of beroep uit, en waar wordt het uitoefend?

V. Indien gij buiten het Rijk een uit 's Rijks schatkist bezoldigd ambt bekleedt, welk is dat ambt?

VI. Hebt gij wegens het bekleed hebben van een uit 's Rijks schatkist bezoldigd ambt recht op verlof- of nonactiviteitstraktament uit 's Rijks schatkist?

Hebt gij wegens het bekleed hebben van een uit 's Rijks schatkist bezoldigd ambt recht op wachtgeld of pensioen uit 's Rijks schatkist? Zoo ja, sedert wanneer?

VII. Indien gij na 1 Mei belastingplichtig zijt geworden, op welk tijdstip heeft dat plaats gehad?

Bij de beantwoording der volgende vraag (vraag VIII) neme men het onderstaande wel in aanmerking:

- De opgaven van de opbrengst der verschuldende bronnen van inkomen moeten geschieden voor de bronnen van inkomen die bestonden op 1 Mei, of voor hen die na 1 Mei belastingplichtig zijn geworden, op het tijdstip van aanvang van den belastingplicht.
- Voor iedere op het onder 1°. genoemde tijdstip bestaande bron van inkomen moet worden opgegeven het bedrag dat zij voor den belastingplichtige zuiver heeft opgeleverd over het laatst verloopen kalenderjaar of, voor zooveel de opbrengst van onderneming en arbeid betreft, over het laatst verloopen boekjaar

Voor iedere vennootschap, enz. afzonderlijk te beantwoorden.

indien dit niet met het kalenderjaar samenvalt (*). Is de opbrengst van eenige bron van inkomen nog niet over een vol kalender- of boekjaar genoten, dan wordt zij in rekening gebracht tot haar bekend of te begrooten jaarlijksch zuiver bedrag.

(*) Voor veranderlijke inkomsten wordt dus niet, zooals bij de belasting op bedrijfs- en andere inkomsten het geval was, het gemiddelde van drie jaren genomen.

39. In de opgaven moet worden begrepen het inkomen van de echtgenoot, behalve bij scheiding van goederen (al dan niet gepaard gaande met scheiding van tafel en bed) en indien de vrouw voor zich het beheer harer roerende en onroerende goederen en het vrije genot harer inkomsten heeft bedongen. Voorts maakt het geen verschil krachtens welk recht de opbrengst van een bron van inkomen genoten wordt (eigendom, vruchtgenot, enz.).
40. Als zuivere opbrengst der verschillende bronnen van inkomen moet worden opgegeven de onzuivere opbrengst na aftrek van de kosten tot verwerving, inning en behoud der opbrengst en van de op de opbrengst drukkende lasten, alsmede van afschrijvingen op zaken, die voor de uitoefening van het bedrijf of beroep worden gebruikt en van verplichte bijdragen voor pensioenen en fondsen.

VIII. Hoe groot is het bedrag van Uw inkomen uit de hiervoren aangeduide bronnen, gesplitst als volgt:

- a. zuivere opbrengst van onroerende goederen (niet door U gebezigd voor de uitoefening van een bedrijf of beroep):
1. huurwaarde van gebouwen, gedeelten van gebouwen of gronden bij eigen gebruik voor woning of tot huishoudelijke doeleinden f
 2. huur- of pachtsommen of andere baten uit onroerende goederen, zooals uitkeeringen ter zake van opstal, erfpacht, beklemming of vaste huur, grondrente of andere op onroerend goed gevestigde schuldplichtigheid, enz. „
- b. zuivere opbrengst van geldschieting en commandite in een bedrijf of beroep, waarvan de zetel binnen het Rijk is gevestigd „
- c. zuivere opbrengst van onderneming en arbeid.
1. uit bedrijf of beroep (ambt, waardigheid, bediening en betrekking daaronder begrepen), binnen het Rijk uitgeoefend) „
(Van traktementen en salarissen moeten de verplichte bijdragen voor pensioenen en fondsen worden afgetrokken.)
 2. wegens deelgerechtigdheid in de winst van een bedrijf of beroep, dat binnen het Rijk wordt uitgeoefend „
(Hieronder niet te begrijpen

hetgeen men als commanditair vennoot of als aandeelhouder geniet.)

3. voordeelen uit ambten die uit 's Rijks schatkist worden bezoldigd f
(Zie de aantekening onder lr. c, 1).

- d. zuivere opbrengst van rechten op verlof- of nonactiviteitstraktament, wachtgeld of pensioen uit 's Rijks schatkist „

(Van verlof- en nonactiviteits-traktementen, wachtgeld en pensioenen moeten de verplichte bijdragen voor pensioen en fondsen worden afgetrokken.)

Totaal f

IX. Met welk bedrag moet het hierboven aangegeven inkomen worden verminderd:

- a. ter zake van renten van schulden, die tot aankoop, stichting, verbetering of verandering van binnen het Rijk gelegen gebouwen en gronden zijn aangegaan f
- b. ter zake van de toegekende vrijstelling van belasting voor het halve bedrag der wachtgeld en pensioenen, die vóór 1 Mei 1915 zijn ingegaan, tot een maximum van f 500 „ f

Aangegeven belastbaar inkomen f

De aangifte kan hieronder desverlangd nader worden toegelicht.

Aldus zonder voorbehoud naar waarheid beantwoord en ondertekend.

Te, den 191 .

Ieder wien voor hem zelve of voor een ander een aangiftebiljet is uitgereikt, is gehouden dat biljet duidelijk, stellig en zonder voorbehoud, naar waarheid in te vullen of te doen invullen en te onderteekenen, ook al meent de belanghebbende dat hij niet moet worden aangeslagen. Opzettelijk onjuiste of onvolledige invulling wordt, indien daaruit nadeel voor het Rijk kan ontstaan, gestraft met geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Het biljet moet binnen 20 dagen na de uitreiking worden terugbezorgd ten kantore van den ontvanger der directe belastingen te

D**RIJKSINKOMSTENBELASTING.**

GEMEENTE Uitgereikt
 's-Gravenhage, Beschrijvingslijst n°.
 e afdeling. Register n°.
, n°.

Belastingjaar 1 Mei 191 —30 April 191

AANGIFTEBILJET

voor buitenlandsche ondernemers
 van spoor- en tramwegdiensten,
 bedoeld in art. 27 der wet.

Aan
 te
 ter zake van het baanvak (de baanvakken)

I. Wanneer begint en eindigt het
 boekjaar Uwer onderneming ?

II. Indien de exploitatie van het
 baanvak (of een der baanvak-
 ken) eerst in den loop van het
 laatst verlopen boekjaar aan-
 ving, op welken datum is dat
 geweest ?

III. Hoeveel bedraagt de halve
 bruto-opbrengst der in het hoofd
 dezes bedoelde baanvakken
 over het laatst verlopen boek-
 jaar ? f

Hoeveel bedraagt de van bo-
 venstaand bedrag af te trekken
 interest van vier ten honderd
 over het bedrag der kosten
 van aanleg dier baanvakken ? „

Blijft . . . f

N.B. De bruto-opbrengst van een
 gedeelte eener lijn wordt, zoo
 noodig, berekend in verhou-
 ding tot die der geheele lijn.
 Is eene lijn slechts gedurende
 een gedeelte van het laatst
 verlopen boekjaar in exploi-
 tatie geweest, dan wordt de af
 te trekken interest dienover-
 eenkomstig verminderd.

De aangifte kan hieronder desverlangd
 nader worden toegelicht.

Aldus zonder voorbehoud naar waarheid
 beantwoord en ondertekend.

Te, den 191 ..

Ieder wien voor hem zelve of voor een ander
 een aangiftebiljet is uitgereikt, is gehouden dat
 biljet duidelijk, stellig en zonder voorbehoud,
 naar waarheid in te vullen of te doen invullen
 en te onderteekenen. Opzettelijk onjuiste of
 onvolledige invulling wordt, indien daaruit

nadeel voor het Rijk kan ontstaan, gestraft
 met geldboete van ten hoogste drie duizend
 gulden.

Het biljet moet binnen 20 dagen na de uitrei-
 king worden terugbezorgd ten kantore van den
 ontvanger der directe belastingen te 's-Graven-
 hage, e kantoor.

E**RIJKSINKOMSTENBELASTING.**

GEMEENTE Uitgereikt
 Beschrijvingslijst n°.
 Register n°.
, n°.

Belastingjaar 1 Mei 191 —30 April 191

AANGIFTEBILJET

voor buiten het Rijk gevestigde
 verzekeraars, die hun bedrijf bin-
 nen het Rijk uitoefenen.

Aan den Heer als vertegen-
 woordiger van
 te

I. Zijn er behalve U, nog anderen,
 die hier te lande optreden als
 vertegenwoordiger van den bo-
 venbedoelden verzekeraar ?
 Is een der vertegenwoordigers
 met het algemeen beheer bel-
 last ?

II. Indien *gij* met het algemeen
 beheer belast zijt, welke zijn de
 namen van de overige, in
 vraag I bedoelde, vertegen-
 woordigers en waar houden zij
 kantoor ?

Indien een ander met het alge-
 meen beheer is belast, wie is
 dat en waar houdt hij kantoor ?

III. Welke soort van verzekeringen
 worden door den bovenbedoel-
 den verzekeraar hier te lande
 gesloten ?
 (Deze vraag behoeft niet te
 worden beantwoord indien een
 ander met het algemeen beheer
 belast is.)

IV. Wanneer begint en eindigt het
 boekjaar der door U vertegen-
 woordigde onderneming ?
 (Deze vraag behoeft niet te
 worden beantwoord indien een
 ander met het algemeen beheer
 belast is.)

V. Indien gij als vertegenwoordiger belast zijt met het *algemeen beheer*, hoeveel is door den in het buitenland gevestigden verzekeraar in het laatst verlopen boekjaar aan premiën en kapitaal ontvangen van binnen het Rijk wonende of gevestigde verzekerden? f
Met hoeveel moet bovenstaand bedrag verminderd worden wegens toegestane courtages, provisiën en rabatten? "

Blijft f

N.B. Er mag geen andere aftrek plaats hebben dan de hiergenoemde; aftrek voor kosten van herverzekering en kosten van beheer is dus niet toegelaten.

VI. Indien geen der vertegenwoordigers met het algemeen beheer belast is, hoeveel is, voor *zoveel Uw beheer betreft*, door den in het buitenland gevestigden verzekeraar in het laatst verlopen boekjaar aan premiën en kapitaal ontvangen van binnen het Rijk wonende of gevestigde verzekerden? f
Met hoeveel moet bovenstaand bedrag verminderd worden wegens toegestane courtages, provisiën en rabatten? "

Blijft f

N.B. Er mag geen andere aftrek plaats hebben dan de hiergenoemde; aftrek voor kosten van herverzekering en kosten van beheer is dus niet toegelaten.

De aangifte kan hieronder desverlangd nader worden toegelicht.

Aldus zonder voorbehoud *naar waarheid* beantwoord en *ondertekend*.

Te, den 191

Ieder wien voor hem zelve of voor een ander een aangiftebiljet is uitgereikt, is gehouden dat biljet duidelijk, stellig en zonder voorbehoud, naar waarheid in te vullen of te doen invullen en te onderteekenen. Opzettelijk onjuiste of onvolledige invulling wordt, indien daaruit nadeel voor het Rijk kan ontstaan, gestraft met geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Het biljet moet binnen 20 dagen na de uitreiking worden terugbezorgd ten kantore van den ontvanger der directe belastingen te

F

RIJKSINKOMSTENBELASTING.

GEMEENTE Uitgereikt
Beschrijvingslijst n^o.
Register n^o.
n^o.

Belastingjaar 1 Mei 191 —30 April 191

AANGIFTEBILJET

voor niet binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen die, persoonlijk of door een vertegenwoordiger, binnen het Rijk een of meer bedrijven of beroepen tijdelijk uitoefenen.

Aan
te

I. Welke zijn Uw naam, voornamen en woonplaats? (Voor maatschappijen, vereenigingen en andere lichamen in te vullen den naam en de plaats waar de zetel is gevestigd.)

II. Indien gij of Uwe echtgenote binnen het Rijk, persoonlijk of door een vertegenwoordiger, een *bedrijf of beroep* (ambt, waardigheid, bediening en betrekking daaronder begrepen) uitoefent, welk is dat bedrijf of beroep en waar geschiedt die uitoefening?

III. Wanneer is de hierboven bedoelde uitoefening van het bedrijf of beroep aangevangen? Wanneer zal die uitoefening van het bedrijf of beroep vermoedelijk eindigen?

IV. Indien gij in het loopende belastingjaar reeds in eene gemeente van het Rijk in de inkomstenbelasting zijt aangeslagen of gij daarvoor reeds aangifte hebt gedaan, welke is die gemeente en wanneer hebt gij die aangifte gedaan?

V. Op hoeveel begroot gij de *zuivere opbrengst* van de hierboven bedoelde uitoefening van het bedrijf of beroep in het loopende belastingjaar? f

De aangifte kan hieronder desverlangd nader worden toegelicht.

Aldus zonder voorbehoud *naar waarheid* beantwoord en *ondertekend*.

Te, den 191

Ieder wien voor hem zelve of voor een ander een aangiftebiljet is uitgereikt, is gehouden dat biljet duidelijk, stellig en zonder voorbehoud,

naar waarheid in te vullen of te doen invullen en te onderteekenen, ook al meent de belanghebbende, dat hij niet moet worden aangeslagen. Opzettelijk onjuiste of onvolledige invulling wordt, indien daaruit nadeel voor het Rijk kan ontstaan, gestraft met geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Het biljet moet binnen 20 dagen na de uitreiking worden terugbezorgd ten kantore van den ontvanger der directe belastingen te

G

RIJKSINKOMSTENBELASTING.

GEMEENTE	Uitgereikt
.....	Beschrijvingslijst n ^o
.....	Register n ^o
....., n ^o
Belastingjaar 1 Mei 191	—30 April 191
.....	Belastingplichtige :
.....

BIJZONDER AANGIFTEBILJET

betreffende de deelgerechtigdheid van niet binnen het Rijk wonende of gevestigde personen en lichamen in de opbrengst van een bedrijf of beroep dat binnen het Rijk wordt uitgeoefend.

Aan firma:

..... te

Hoeveel bedraagt het aandeel van den bovenvermeldten belastingplichtige in de opbrengst van Uw bedrijf of beroep (of dat Uwer vennootschap) ?

(Aan te geven het bedrag dat genoten is over het laatst verlopen kalenderjaar of over het laatst verlopen boekjaar, indien dit niet met het kalenderjaar samenvalt. Heeft de deelgerechtigdheid nog niet gedurende een geheel kalender- of boekjaar bestaan, dan moet het bekend of te begrooten jaarlijksch bedrag van het aandeel worden aangegeven.)

Aldus zonder voorbehoud naar waarheid beantwoord en onderteekend.

Te, den 191 ..

Ieder wien voor hem zelve of voor een ander een aangiftebiljet is uitgereikt, is gehouden dat biljet duidelijk, stellig en zonder voorbehoud, naar waarheid in te vullen of te doen invullen en te onderteekenen. Opzettelijk onjuiste of onvolledige invulling wordt, indien daaruit nadeel voor het Rijk kan ontstaan, gestraft met geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Het biljet moet binnen 20 dagen na de uitreiking worden terugbezorgd ten kantore van den ontvanger der directe belastingen te

19 April 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van ruwe phosphaten. S. 201.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van ruwe phosphaten te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 6 April 1915, Kabinet, Litt. E⁴⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 April 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 17 April 1915, Kabinet, Litt. T⁴⁶;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van ruwe phosphaten is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 19den April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 19 April 1915.)

20 April 1915. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 30 September 1914 (*Staatsblad* n°. 467), houdende bepalingen omtrent het gelijktijdig genot van burgerlijke en militaire bezoldiging door burgerlijke ambtenaren en andere doorlopend of voor een bepaald werk in 's Rijks dienst werkzame personen, die zich buitengewoon onder de wapenen bevinden, ingevolge het Koninklijk besluit van 31 Juli 1914, n°. 89. S. 202.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Staat van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en

Handel en van Koloniën van 22 Februari 1915, Iste Afd. n°. 370;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 Maart 1915, n°. 29);

Gezien het nader gemeenschappelijk rapport van Onze voornoemde Ministers van 12 April 1915, Iste Afd. n°. 283;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat het Koninklijk Besluit van 30 September 1914 (*Staatsblad* n°. 467) wordt gewijzigd als volgt:

I. aan artikel I wordt toegevoegd een tweede lid, luidende:

„Deze regeling geldt van af 1 Januari 1915 niet voor het personeel van het Staatsmijnbedrijf, waarop van af dien datum de door Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel te stellen regelen van toepassing zijn”.

II. In artikel 2 vervallen de woorden:

„Op grond van Onze Besluiten van 3 Mei 1904 (*Staatsblad* n°. 103), van 4 Juni 1907 (*Staatsblad* n°. 142) en van 2 October 1908 (*Staatsblad* n°. 309)”.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de onderscheiden Ministerieele Departementen, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 20sten April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

J. LOUDON.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgeg.* 22 Mei 1915.)

20 April 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van koolrapen. S. 203.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van

Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 19 April 1915, Kabinet, Litt. X⁴⁶;

Gezien Ons Besluit van 24 Februari 1915 (*Staatsblad* n°. 117);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het verbod van uitvoer van koolrapen, uitgevaardigd bij Ons bovengemeld Besluit, is tijdelijk opgeheven.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 20sten April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 21 April 1915.)

21 April 1915. BESLUIT, houdende nadere voorziening omtrent de invisseling van de zilverbons van f 1, van f 2.50 (ouden vorm) en van f 5. S. 204.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 17den April 1915, n°. 90, Generale Thesaurie;

Gezien de wet van 6 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 377), tot uitgifte van zilverbons, en Ons besluit van 6 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 378), zooals dat is gewijzigd bij Ons besluit van 1 September 1914 (*Staatsblad* n°. 439);

Gelet op Onze besluiten van 20 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 158) en van 31 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 174);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Tot en met 31 December 1915 zullen de, bij Onze besluiten van 20 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 158) en van 31 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 174) ingetrokken; zilverbons van f 1, van f 2.50 en van f 5 ten kantore van het Agentschap van het Ministerie van Financiën te Amsterdam tegen wettig betaalmiddel kunnen worden ingewisseld.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 21sten April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 24 April 1915.)

21 April 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat: de omstandigheid, dat van eene inrichting hinder van ernstigen aard is blijven bestaan, geen grond kan opleveren tot intrekking eener vergunning op grond van art. 20 der Hinderwet, wanneer van die vergunning geheel naar de voorwaarden, waaronder zij is verleend, is gebruik gemaakt, maar alleen aanleiding kan geven tot het opleggen van nieuwe voorwaarden; daargelaten of de eisch, dat met het in gebruik nemen eener inrichting moet worden gewacht totdat de gemeente-architect schriftelijk heeft verklaard dat de inrichting aan de gestelde eischen voldoet, een voorwaarde oplevert in den zin van art. 12 der Hinderwet, toch in ieder geval de niet-naleving van dezen eisch geen grond kan opleveren tot toepassing van art. 20 dier wet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep ingesteld door B. en J. M. KOK te Sneek, handelende onder de firma GEBR. KOK, tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders dier gemeente van 14 Juli 1914, n°. 4a, waarbij de aan hen en hunne rechtverkrijgenden verleende vergunning tot oprichting van eene graanmalerij met transportinrichting, gedreven door een zuiggasmotor van 50 P.K. in het gebouw kadastraal bekend gemeente Sneek, sectie B, n°. 2687 is ingetrokken;

Den Raad van State, Afdeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 7 April 1915, n°. 63;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 19 April 1915, n°. 258H, afd. A.;

Overwegende: dat bij besluit van 18 April 1914, n°. 4a de vergunning door Burgemeester en Wethouders is verleend onder een viertal voorwaarden, luidende als volgt:

1. dat de motor moet worden geplaatst op een gewapend betonfundatie, geheel vrij van de buitenommuring, ter diepte van minstens 1.80 M. beneden den vloer in het gebouw of zooveel dieper als ter verkrijging van een voldoende draagkracht noodig zal blijken te zijn, opdat tijdens het in werking zijn van den motor geen trillingen worden veroorzaakt, die voor de omgeving hinderlijk kunnen zijn;

2. dat bovendien ter voorkoming van hinderlijke trillingen geen der tot de inrichting behorende beweegbare onderdeelen aan of in de ommuring van het gebouw mogen worden bevestigd;

3. dat de afvoerpijp van den gasmotor rechtstreeks moet omhoog gaan tot minstens 2 M. boven de dakgoot van het perceel waarin de motor zal worden geplaatst;

4. dat de inrichting niet in gebruik mag worden genomen alvorens uit eene schriftelijke verklaring van den gemeente-architect is gebleken, dat de inrichting geheel volgens tekening en beschrijving is uitgevoerd en aan de vereischte voorwaarden is voldaan;

dat bij besluit van 14 Juli 1914, n°. 4a, de vergunning door hen is ingetrokken uit overweging, dat na de inwerkingstelling der fabriek, klachten zijn ingekomen van den bewoner en den eigenaar van een belendend perceel; dat onder de aan de vergunning verbonden voorwaarden ook behoort die omschreven sub 2; dat blijkens overgelegde rapporten van den gemeente-architect en den commissaris van politie de ingediende klachten gegrond zijn bevonden, daar geconstateerd is, dat het hevige schudden en trillen veroorzaakt door de maalderij tot gevolg heeft, dat het huis bewoond door H. J. DOUMA, eigenaar J. VOLKERS, totaal ongeschikt wordt voor bewoning, zoodat ter voorkoming van grootere schade het dringend noodzakelijk is dat bedoelde inrichting wordt stop gezet; dat de maatregelen ter voorkoming van den hinder en de schade, welke concessionarissen voornemens zijn alsnog te nemen, niet voldoende kunnen worden geacht; dat de concessionarissen niet hebben voldaan aan de voorwaarden bij het besluit van 18 April 1914, n°. 4, gesteld, daar niet kon worden getoond en ook nimmer door den betrokken gemeenteambtenaar is afgegeven eene schriftelijke verklaring als bedoeld bij sub 4° dier voorwaarden;

dat B. Kok en J. M. Kok, handelende onder de firma GEBR. KOK, van het intrekingsbesluit bij Ons in beroep zijn gekomen, daarbij in hoofdzaak aanvoerende dat het besluit niet voldoende gemotiveerd en onjuist is; dat immers niet gezegd wordt waarover geklaagd wordt; dat indien de klachten van DOUMA en VOLKERS werkelijk gegrond bevonden mochten worden, laatstgenoemde, de eigenaar van het bewuste perceel, de eerste is die dien hinder kan vermijden en de laatste die er over mag klagen; dat toch de omstandigheid of de bewering dat het aangrenzend perceel zoogenaamd totaal ongeschikt wordt voor bewoning, enkel en alleen een gevolg is van het feit dat Volkens, toen hij eenige jaren geleden zijn perceel (een koffiehuis) bouwde, zonder eenig recht de balken van zijn huis heeft doen steunen in den achtergevel van het pakhuis der adressanten,

een bijzonder zwaren muur die niet massaal is, in welk pakhuis thans de maalterij is opgericht; dat dus het hevige schudden en trillen waarvan klagers hinder hebben, het gevolg is van een door VOLKERS gepleegde onrechtmatige daad; dat adressanten die handelwijze hebben geduld, doch thans maatregelen treffen om *Volkers* te noodzaken dien ongeoorloofden toestand niet langer te doen voortduren, waardoor tevens tegemoet gekomen zal worden aan de bezwaren die VOLKERS thans meent te berde te kunnen brengen; dat wat betreft het niet afwachten van de door den gemeente-architect af te geven verklaring, dat zij wegens het wegblijven van den gemeente-architect de inrichting in gebruik namen, daar zij anders groote schade zouden moeten lijden en hun geen zekerheid verstrekt kon worden omtrent den termijn binnen welken de ambtenaar zou komen; dat zij bovendien meenen dat de voorwaarde sub 4^e geene is, op welker niet-nakoming een besluit tot intrekking gegrond kan worden, en daar die voorwaarde niet in verband staat met of kan tegemoetkomen aan de bezwaren bedoeld in art. 11 der *Hinderwet*; dat immers ook Burgemeester en Wethouders de voorwaarde gesteld hebben dat de inrichting vóór 1 October 1914 voltooid en in werking moest zijn gebracht en zij het in de hand zouden hebben door den gemeente-architect niet te gelasten tijdig zijn onderzoek in te stellen, de geheele vergunning waardeloos te maken; dat adressanten er op wijzen, dat noch door den commissaris van politie noch door den waarnemenden gemeente-architect geconstateerd is, dat zij aan de voorwaarden sub 1 tot en met 3 niet hebben voldaan;

Overwegende, dat Burgemeester en Wethouders de intrekking in de eerste plaats doen steunen op de omstandigheid dat hinder van ernstigen aard is blijven bestaan;

dat nochtans niet beweerd, veelmin bewezen is dat de voorwaarden, welke ter voorkoming van trillingen aan de vergunning zijn verbonden, door de concessionarissen niet zijn nageleefd en het mitsdien niet aangaat op grond van blijvenden hinder de vergunning in te trekken van welke geheel naar de voorwaarden, waaronder zij is verleend, wordt gebruik gemaakt, maar daarin alleen aanleiding kan worden gevonden tot het opleggen van nieuwe voorwaarden;

dat Burgemeester en Wethouders in de tweede plaats als grond voor de intrekking aanvoeren dat niet is nageleefd de vierde voorwaarde, waarbij is bepaald dat met het in

gebruik nemen der inrichting moet worden gewacht totdat de gemeente-architect schriftelijk heeft verklaard dat de inrichting aan de gestelde eischen voldoet;

dat evenwel het in gebruik nemen van de inrichting zonder dat is afgewacht de verklaring, op de afgifte waarvan de concessionarissen hebben aangedrongen, evenmin de intrekking rechtvaardigt, omdat, daargelaten of deze eisch een voorwaarde in den zin van art. 12 der *Hinderwet* oplevert, het daarbij in ieder geval niet geldt een voorschrift welks naleving voor het gemeentebestuur een voldoende grond kan opleveren art. 20 der *Hinderwet* toe te passen, welk voorschrift alleen dan behoort te worden toegepast, indien daarvoor overwegende redenen bestaan;

Gezien de *Hinderwet*;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te vernietigen het besluit van Burgemeester en Wethouders van *Sneek* van 14 Juli 1914, n°. 4a, waarbij de aan B. en J. M. KOL te *Sneek*, handelende onder de firma GÆBR. KOL, verleende vergunning tot oprichting van een graanmalerij met transportinrichting gedreven door een zuiggasmotor van 50 P.K. in het gebouw kadastraal bekend gemeente *Sneek*, Sectie B., n°. 2687, is ingetrokken,

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast, enz.

(W. v. D. B. A.)

21 April 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken betreffende toepassing van het vestigingsverdrag met Duitschland.

Het is gebleken, dat lid 9 der circulaire van mijn toenmaligen ambtsvoorganger dd. 1 Mei 1907, n°. 3988, Afdeling B. B. in verband met artikel 1, 2^e lid van het met Duitschland gesloten Vestigingsverdrag en daarbij behoorende nota (*Staatsblad* n°. 279 van 1906) zoodanige toepassing heeft gevonden; zij het slechts in een enkel geval, alsof daarin het bevel lag opgesloten, om Duitschers, welke niet in het bezit zijn van een geldig paspoort of van een Heimathschein, den toegang of het verblijf hier te lande te ontzeggen.

Met zoodanige opvatting kan ik mij niet vereenigen.

Zij vindt geenszins steun in de bewoordingen der voormelde bepalingen. De aangehaalde circulaire bevat in lid 9 niets meer dan eene uitnodiging om toe te zien, dat de hier te lande verblijvende Duitschers in het bezit zijn van een der voorgeschreven bewijsstukken om

trent hun nationaliteit, en om die belanghebbers te waarschuwen, dat zij zoodanig stuk moeten bezitten, willen zij behoudens voldoening aan de overige voorwaarden (in art. 2 en 3 van het Vestigingsverdrag en in de Vreemdelingenwet vervat) aanspraak kunnen maken op het recht om hier te lande te verblijven.

Daaruit volgt echter geenszins voor de overheid de verplichting tot uitzetting wegens het gemis van het bedoelde bewijsstuk, daar de toelating en uitzetting van vreemdelingen wordt beheerscht door de wet van 13 Augustus 1849 (*Staatsblad* n°. 39), welke bij art. 3 en 4 toelating mogelijk maakt ook op andere wijze dan op vertoon van een paspoort of Heimathschein.

Artikel 6 van het Vestigingsverdrag houdt trouwens slechts de verplichting in om de betrokken personen in hun vaderland over te nemen; indien uitzetting verlangd wordt om een der redenen in art. 2 en 3 van het verdrag vermeld.

En onder die redenen is het gemis van een bewijsstuk als voormeld niet genoemd.

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken de burgemeesters en de besturen der gemeenten in Uwe provincie hiermede in kennis te stellen.
(W. v. D. R. A.)

23 April 1915. BESLUIT, tot vaststelling van een Reglement voor de visscherij in de Zuiderzee en de daaraan gelegen open havens. S. 205.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 14 December 1914 n°. 6803, afd. Nijverheid;

Gelet op de Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* n°. 311), gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 66) en op Ons besluit van 15 April 1911 (*Staatsblad* n°. 117), tot vaststelling van de grenzen tusschen kust- en binnenvisscherij en tusschen de wateren, waarin kustvisscherij wordt uitgeoefend, gewijzigd bij Ons besluit van 30 Juni 1914 (*Staatsblad* n°. 294);

Den Raad van State gehoord, (advies van 2 Februari 1915 n°. 21);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemen Minister van 19 April 1915, n°. 2571, afd. Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. in te trekken Ons besluit van 26 Juni 1911 (*Staatsblad* n°. 162), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 1 October 1914 (*Staatsblad* n°. 463);

2°. vast te stellen het bij dit besluit be-

hoorende *Reglement voor de visscherij in de Zuiderzee en de daaraan gelegen open havens*; 3°. te bepalen, dat dit besluit in werking treedt op den tweeden dag na dien der dagtekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 23sten April 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(Uitgeg. 30 April 1915.)

REGLEMENT voor de visscherij in de Zuiderzee en de daaraan gelegen open havens.

§ 1. ALGEMEENE BEPALING.

Art. 1. 1. In dit reglement wordt verstaan onder:

a. *Onze Minister*, Onze Minister met de uitvoering van de Visscherijwet belast;

b. *visschen*, het te water brengen, te water hebben, lichten of ophalen van vischnetten, korven of andere vischtuigen, alsmede het bezigen van eenig middel om visch te vangen of te doden;

c. *visschersvaartuigen*, ieder vaartuig, dat bij het visschen gebezigd wordt of gewoonlijk daarvoor wordt gebruikt;

d. *schipper*, ieder gezagvoerder van een visschersvaartuig of hij, die dezen vervangt;

e. *maaswijdte*, de lengte van de zonder bijzondere krachtsinspanning gestrekte maas tusschen haar eindknoopen, nat gemeten.

2. Waar in dit reglement een tijdvak wordt aangeduid met de woorden „van . . . tot . . .”, worden de beide genoemde datums bij dat tijdvak inbegrepen.

§ 2. VERBODEN VISCHTUIGEN EN VISCHWIJZEN.

2. Het is verboden te visschen met:

a. den harpoen, den elger, de aalschaar, zoomede alle andere vischtuigen, welke geëigend zijn de visch te verwonden, met uitzondering van het hoekwant;

b. vischnetten, waarvan het netwerk van metaal is vervaardigd.

3. Het is verboden bij het visschen met een vischtuig, waarvoor een minimum-maaswijdte

is vastgesteld, eenige handeling te verrichten of eenig middel aan te wenden, waardoor het ontsnappen van kleine visch kan worden bemoeilijkt of belet.

4. Het is verboden te visschen met gebruikmaking van kokkelboonen, ongebluschte kalk, dynamietpatronen of andere vergiftige, bedwelmende of ontplofbare stoffen.

§ 3. MAAT OP DE VISCHTUIGEN.

5. Het is verboden te visschen met :

a. een wonderkuil, waarvan de maaswijdte kleiner is dan :

1°. 22 m.M. van 1 October tot 14 April ;

2°. 17 m.M. van 15 April tot 30 Juni, met dien verstande dat het aan aalhoekwantvisschers geoorloofd is, te visschen met een wonderkuil met kleiner maaswijdte, uitsluitend voor het vangen van aas, mits met schriftelijke vergunning van het districtshoofd en onder de daarin ter voorkoming van misbruik te stellen voorwaarden ;

b. alle overige kuilnetten, op welke wijze ook aangespannen, waarvan de maaswijdte kleiner is dan 17 m.M., met dien verstande dat het aan aalkubvisschers geoorloofd is, te visschen met een dwarskuil met kleiner maaswijdte, uitsluitend voor het vangen van aas, mits met schriftelijke vergunning van het districtshoofd en onder de daarin ter voorkoming van misbruik te stellen voorwaarden.

6. Het is verboden te visschen met hoekwant, indien de wijdte van den bek der hoeken kleiner is dan 10 m.M., met dien verstande dat het geoorloofd is, met aalhoekwant te visschen met hoeken, waarvan de bek een wijdte heeft van ten minste 8 m.M., mits met schriftelijke vergunning van het districtshoofd en onder de daarin ter voorkoming van misbruik te stellen voorwaarden.

§ 4. GESLOTEN TIJDEN VOOR VISCHTUIGEN EN VISCHSOORTEN.

7. 1. Het is verboden te visschen :

a. van 1 Juli tot 30 September met het staand ansjovisnet, het ansjovissleepnet en den wonderkuil, met dien verstande dat het aan aalhoekwantvisschers geoorloofd is, te visschen met den wonderkuil, uitsluitend voor het vangen van aas, mits met schriftelijke vergunning van het districtshoofd en onder de daarin ter voorkoming van misbruik te stellen voorwaarden ;

b. van 1 Augustus tot 31 October met kuilnetten, op welke wijze ook aangespannen, in het Hoornsche Hóp en op het Pampus ;

c. van 1 April tot 31 October met kuilnetten en sleepnetten, op welke wijze ook aangespannen, op het Kamperzand, in het Zwolsche diep en langs de kust tusschen Vollenhove en Blokzijl, met dien verstande dat het geoorloofd is, met het haringsleepnet te visschen van 1 April tot 30 Juni ;

d. van 1 October tot 28 Februari met alle vischtuigen bij den mond van de Hierdensche beek.

2. Onze Minister stelt de grenzen vast, waarbinnen de in het vorige lid, letter b, c en d opgenomen verbodsbepalingen van kracht zullen zijn.

3. Onze Minister is bevoegd de in het eerste lid genoemde tijdvakken ten hoogste zes weken vroeger of later te doen ingaan of te doen eindigen.

8. 1. De nagenoemde visschen, gedurende de hieronder vermelde tijden gevangen wordende, moeten onmiddellijk weder in het water worden vrijgelaten. Die tijden zijn :

a. voor baars en snoek van 16 Maart tot 30 April ;

b. voor brasem, meun, snoekbaars en winde van 23 April tot 31 Mei ;

c. voor karper van 23 April tot 30 Juni ;

d. voor steur van 1 Juli tot 31 Augustus ;

e. voor houting van 23 November tot 31 December.

2. Onze Minister is bevoegd de in het vorige lid genoemde tijdvakken ten hoogste veertien dagen vroeger of later te doen ingaan of te doen eindigen.

9. De beschikkingen, genomen krachtens het laatste lid van de beide vorige artikelen, worden ten minste drie dagen, vóór zij in werking treden, in de *Staatscourant* geplaatst.

§ 5. MAAT OP DE VISCHSOORTEN.

10. 1. De nagenoemde visschen, beneden de hieronder vermelde maat gevangen wordende, moeten onmiddellijk weder in het water worden vrijgelaten. De maat bedraagt :

a.	voor aal of paling	25	c.M. ;
b.	„ baars	18	„ ;
c.	„ hot	20	„ ;
d.	„ brasem	20	„ ;
e.	„ houting	25	„ ;
f.	„ karper	35	„ ;
g.	„ meun	25	„ ;
h.	„ snoek	40	„ ;
i.	„ snoekbaars	40	„ ;
k.	„ steur	150	„ ;
l.	„ winde	25	„ ;
m.	„ zalm	40	„ .

2. De maat voor gerookte aal of paling bedraagt 22½ c.M.

3. Onder maat wordt verstaan de lengte van den visch, gemeten van de punt van den snuit tot het uiteinde van de staartvin.

§ 6. VERSCHILLENDE BEPALINGEN.

11. Het is verboden te visschen met vaste vischtuigen of tot bevestiging van zoodanige vischtuigen dienende of gediend hebbende voorwerpen te water te brengen of te water te hebben, tenzij met schriftelijke vergunning van het districtshoofd en onder de daarin te stellen voorwaarden.

12. 1. Het is verboden vischtuigen, waarmede ingevolge de bepalingen van dit reglement niet mag worden gevischt, op of in de nabijheid van wateren, ten aanzien waarvan dit verbod van toepassing is, bij zich te hebben, te vervoeren of te doen vervoeren, tenzij droog en zoodanig verpakt, dat zij niet voor dadelijk gebruik kunnen worden aangewend. Vischnetten mogen ook onverpakt zijn, mits zij in zoodanigen toestand verkeerden, dat zij niet voor dadelijk gebruik kunnen worden aangewend.

2. Ingeval van overtreding van het bepaalde in het vorige lid door of vanwege den ondernemer van een openbaar middel van vervoer als zoodanig, zal deze niet worden vervolgd, mits door hem de naam en de woonplaats van den afzender worden bekend gemaakt, uiterlijk op de eerste aanmaning van den ambtenaar van het openbaar ministerie vóór het uitbrengen der dagvaarding en hij aannemelijk maakt, dat hij bij het begaan der overtreding te goeder trouw was.

13. 1. Het bepaalde in de vorige artikelen is niet van toepassing op de deelnemers aan onderzoekingen, ingesteld op last of met goedvinden van Onzen Minister.

2. Door het districtshoofd kan onder de noodige voorwaarden tot het voorkomen van misbruik schriftelijk ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van dit reglement in het belang van de wetenschap, de vischteelt en de voeding van dieren in dieren-tuinen.

14. De aanvrager kan van het opleggen eener voorwaarde en van het weigeren of intrekken van eene vergunning of van eene ontheffing door het districtshoofd binnen veertien dagen schriftelijk in beroep komen bij Onzen Minister; wiens met redenen omkleede beslissing aan den aanvrager wordt medegedeeld. Eene beslissing in beroep, waarbij wordt afgeweken

van die, waartegen beroep is ingesteld, treedt in de plaats daarvan.

15. 1. Op de eerste aanmaning van een der ambtenaren, belast met het opsporen van de bij en' krachtens de Visscherijwet strafbaar gestelde feiten, moet met een visschersvaartuig worden bijgedraaid en het te water zijnde vischtuig worden gelicht.

2. Als zoodanige aanmaning geldt het aanroepen, het in top hijschen of zwaaien van een witte vlag of het toonen van een stakelicht.

§ 7. STRAF-, OVERGANGS- EN SLOT-BEPALINGEN.

16. Overtreding van de bepalingen van dit reglement wordt gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste ééne maand of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden, de overtreding van de artikelen 3, 4, 5, 6, 7, eerste lid, 8, eerste lid, 10, eerste lid, 11 en van de voorwaarden, gesteld in de krachtens de artikelen 5, 6 en 7, eerste lid, letter a, verleende vergunningen;

b. met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, de overtreding van de artikelen 2, 15, eerste lid, en van de voorwaarden, gesteld in de krachtens de artikelen 11 en 13, tweede lid, verleende vergunning of ontheffing;

c. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtreding van artikel 12, eerste lid.

17. In afwijking van het bepaalde in artikel 2, letter a, is het geoorloofd te visschen met den elger, indien de tusschenruimte der tanden nergens minder dan 12 m.M. bedraagt, van den dag van het in werking treden van dit reglement tot 30 April 1915, mits met schriftelijke vergunning van het districts-hoofd.

18. 1. In afwijking van het bepaalde in artikel 5, letter a, is het tot 30 Juni 1915 geoorloofd te visschen met een wonderkuil met een kleinere dan de daarin voorgeschreven maaswijdte.

2. De in artikel 5, letter b, voorgeschreven minimum-maaswijdte wordt, ten aanzien van den kwakkuil en den dwarskuil, van kracht op 1 Januari 1916 en, ten aanzien van iedere andere kuil dan de wonderkuil, de kwakkuil en de dwarskuil, op 1 Januari 1917.

19. In afwijking van het bepaalde in artikel 10, eerste lid, letter c, wordt de maat op bot tot 1 Juli 1915 gesteld op 18 c.M.

20. Dit reglement kan worden aangehaald

onder den titel: „Zuiderzee-visscherijreglement”.

Behoort bij het Koninklijk besluit van 23 April 1915 (*Staatsblad* n°. 205).

Mij bekend,

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

23 April 1915. BESLUIT, tot vaststelling van een nieuw Reglement voor de visscherij in de *Waddenzee, de Lauwerszee, den Dollart, de daaraan gelegen open havens en de Noordelijke zeegeten.* S. 208.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 14 December 1914 n°. 6803, afd. Nijverheid;

Gelet op de Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* n°. 311), gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 66) en op Ons besluit van 15 April 1911 (*Staatsblad* n°. 117), tot vaststelling van de grenzen tusschen kust- en binnenvisscherij en tusschen de wateren, waarin kustvisscherij wordt uitgeoefend, gewijzigd bij Ons besluit van 30 Juni 1914 (*Staatsblad* n°. 294);

Den Raad van State gehoord (advies van 2 Februari 1915 n°. 21);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 19 April 1915, n°. 2571, afd. Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. in te trekken Ons besluit van 26 Juni 1911 (*Staatsblad* n°. 161), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 14 April 1914 (*Staatsblad* n°. 174);

2°. vast te stellen het bij dit besluit behoorende *Reglement voor de visscherij in de Waddenzee, de Lauwerszee, den Dollart, de daaraan gelegen open havens en de Noordelijke zeegeten;*

3°. te bepalen, dat dit besluit in werking treedt op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 23sten April 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 30 April 1915.)

REGLEMENT voor de visscherij in de *Waddenzee, de Lauwerszee, den Dollart, de daaraan gelegen open havens en de Noordelijke zeegeten.*

§ 1. ALGEMEENE BEPALING.

Art. 1. I. In dit reglement wordt verstaan onder:

a. *Onze Minister*, Onze Minister met de uitvoering van de Visscherijwet belast;

b. *visschen*, het te water brengen, te water hebben, lichten of ophalen van vischnetten, korven of andere vischtuigen, het bezigen van eenig middel om visch te vangen of te doodden, alsmede het uitzaaien van oesters of mosselen;

c. *visschersvaartuig*, ieder vaartuig, dat bij het visschen gebezigd wordt of gewoonlijk daarvoor wordt gebruikt;

d. *schipper*, ieder gezagvoerder van een visschersvaartuig of hij, die dezen vervangt;

e. *natuurlijke bank*, iedere niet in uitsluitend gebruik gegeven plaats, waar schelpdieren van nature zijn gevallen;

f. *maaswijdte*, de lengte van de zonder bijzondere krachtsinspanning gestrekte maas tusschen haar eindknoopen, nat gemeten.

II. Waar in dit reglement een tijdvak wordt aangeduid met de woorden „van . . . tot . . .” worden de beide genoemde datums bij dat tijdvak inbegrepen.

§ 2. VERBODEN VISOHTUIGEN EN VISCHWIJZEN.

2. Het is verboden te visschen met:

a. den harpoen, den elger, de aalschaar, zomede alle andere vischtuigen, welke geëigend zijn de visch te verwonden, met uitzondering van het hoekwant;

b. vischnetten, waarvan het netwerk van metaal is vervaardigd.

3. Het is verboden bij het visschen met een vischtuig, waarvoor een minimum-maaswijdte is vastgesteld, eenige handeling te verrichten of eenig middel aan te wenden, waardoor het ontsnappen van kleine visch kan worden bemoedlijkt of belet.

4. Het is verboden te visschen met gebruikmaking van kokkelboonen, ongebluschte kalk, dynamietpatronen of andere vergiftige, bedwelmende of ontplofbare stoffen.

5. Het is verboden te visschen met een oester- of mosselkor, die, al of niet bezwaard, meer weegt dan 40 K.G., indien zij door een zeilvaartuig, en meer dan 50 K.G., indien zij door een mechanisch voortbewogen vaartuig wordt gesleept.

§ 3. MAAT OP DE VISCHTUIGEN.

6. Het is verboden te visschen met :

a. een wonderkuil, waarvan de maaswijdte kleiner is dan :

1°. 22 m.M. van 1 October tot 14 April ;

2°. 17 m.M. van 15 April tot 30 Juni ;

b. alle overige kuilnetten, op welke wijze ook aangespannen, waarvan de maaswijdte kleiner is dan 17 m.M.

7. Het is verboden te visschen met hoekwant, indien de wijdte van den bek der hoeken kleiner is dan 10 m.M., met dien verstande dat het geoorloofd is, met aalhoekwant te visschen met hoeken, waarvan de bek een wijdte heeft van ten minste 8 m.M., mits met schriftelijke vergunning van het districtshoofd en onder de daarin ter voorkoming van misbruik te stellen voorwaarden.

§ 4. GESLOTEN TIJDEN VOOR VISCHTUIGEN EN VISCHSOORTEN.

8. 1. Het is verboden te visschen van 1 Juli tot 30 September met het staand ansjovisnet, het ansjovissleepnet en den wonderkuil.

2. Onze Minister is bevoegd het in het vorige lid bepaalde tijdvak ten hoogste zes weken vroeger of later te doen ingaan of te doen eindigen.

3. De daaromtrent genomen beschikking wordt ten minste drie dagen voordat zij in werking treedt in de *Staatscourant* geplaatst.

9. 1. Het is verboden van 1 April tot 30 September op oesters te visschen, oesters bij zich te hebben of in een vaartuig, bun of kaar voorhanden te hebben.

2. Oesters, gedurende den daarvoor in het vorige lid vastgestelden gesloten tijd gevangen wordende, moeten onmiddellijk weder te water worden geworpen.

3. Het bepaalde in de beide vorige leden is niet van toepassing op in uitsluitend gebruik gegeven plaatsen.

§ 5. MAAT OP DE VISCHSOORTEN.

10. 1. De nagenoemde visschen, beneden de hieronder vermelde maat gevangen wordende, moeten onmiddellijk in het water worden vrijgelaten. De maat bedraagt :

a. voor aal of paling 25 c.M. ;

b. „ alikruiken 9 m.M. ;

c. „ bot 20 c.M. ;

d. „ oesters 6 „ ;

e. „ zalm 40 „ .

2. De Maat voor gerookte aal of paling bedraagt 22½ c.M.

3. Onder maat wordt verstaan de lengte van den visch, gemeten van de punt van den snuit tot het uiteinde van de staartvin, behoudens dat voor de alikruik onder maat wordt verstaan de grootste dwarsdoorsnede van de schelp en voor den oester de breedte van de schelp en of de smalste zijde gemeten.

4. De in het eerste lid, letter d, gestelde maat is niet van toepassing op oesters van elders of van een in uitsluitend gebruik gegeven plaats afkomstig.

§ 7. VERSCHILLENDE BEPALINGEN.

11. Het is verboden te visschen met vaste vischtuigen of tot bevestiging van zoodanige vischtuigen dienende of gediend hebbende voorwerpen te water te brengen of te water te hebben, tenzij met schriftelijke vergunning van het districtshoofd en onder de daarin te stellen voorwaarden.

12. 1. Het is verboden vischtuigen, waarmede ingevolgde de bepalingen van dit reglement niet mag worden gevischt, op of in de nabijheid van wateren, ten aanzien waarvan dit verbod van toepassing is, bij zich te hebben, te vervoeren of te doen vervoeren, tenzij droog en zoodanig verpakt, dat zij niet voor dadelijk gebruik kunnen worden aangewend. Vischnetten mogen ook onverpakt zijn, mits zij in zoodanigen toestand verkeerden, dat zij niet voor dadelijk gebruik kunnen worden aangewend.

2. Ingeval van overtreding van het bepaalde in het vorige lid door of vanwege den ondernemer van een openbaar middel van vervoer als zoodanig, zal deze niet worden vervolgd, mits door hem de naam en de woonplaats van den afzender worden bekend gemaakt, uiterlijk op de eerste aanmaning van den ambtenaar van het openbaar ministerie vóór het uitbrengen der dagvaarding en hij aannemelijk maakt, dat hij bij het begaan der overtreding te goeder trouw was.

13. Het is verboden :

a. gevangen zeesterren over boord te werpen of te doen vallen ;

b. eenige handeling te verrichten, waardoor de op natuurlijke banken aanwezige schelpdieren kunnen worden beschadigd.

14. 1. Onze Minister kan : 1°. natuurlijke banken sluiten voor de visscherij ; 2°. de voorwaarden vaststellen, waaronder het visschen op natuurlijke banken zal zijn toegelaten.

2. Het is verboden te visschen op natuurlijke banken gedurende den tijd, dat zij voor de visscherij zijn gesloten ; overtreding van de voorwaarden, waaronder het visschen op

natuurlijke banken is toegelaten, wordt met visschen op natuurlijke banken, die voor de visscherij zijn gesloten, gelijk gesteld.

3. De sluiting van natuurlijke banken, de opheffing van die sluiting en de vaststelling van de voorwaarden, waaronder het visschen op natuurlijke banken wordt toegelaten, geschiedt telkens bij eene beschikking, die in de *Staatscourant* wordt bekend gemaakt.

15. 1. Ter bevordering van de teelt van schelpdieren in de wateren, waarop dit reglement van toepassing is, kunnen gedeelten van die wateren aan de openbare visscherij worden onttrokken en tijdelijk in uitsluitend gebruik worden uitgegeven voor de teelt van schelpdieren.

2. Van de onttrekking aan de openbare visscherij kan worden uitgezonderd de visscherij met fuiken en andere vaste vischtuigen.

3. De aanwijzing van de plaatsen en de visscherijen, in de beide vorige leden bedoeld, en de vaststelling van de voorwaarden, waarop de plaatsen worden uitgegeven, geschiedt door Onzen Minister bij eene beschikking, die in de *Staatscourant* wordt bekend gemaakt. Op dezelfde wijze wordt ook bekend gemaakt, dat bedoelde plaatsen weder aan de openbare visscherij worden teruggegeven, indien de reden van de onttrekking daarvan ophoudt te bestaan.

16. 1. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 13 en 27 der Visscherijwet, is het verboden op een in uitsluitend gebruik gegeven plaats:

a. de tot afbakening daarvan dienende bakens of boeien te beschadigen, om te halen, omver te varen of van hun plaats te verwijderen;

b. koolasch of eenig opgehaald vuilnis buiten boord te laten, over boord te werpen of te laten vallen;

c. tusschen een half uur na zonsopgang en een half uur vóór zonsopgang te korren of schelpdieren te rapen;

d. tijdens mist met de kor te visschen.

2. Het is aan anderen dan den rechthebbende op het vischrecht verboden op een in uitsluitend gebruik gegeven plaats met een vaartuig stil te liggen of zich daar te bevinden, tenzij met schriftelijke vergunning van den rechthebbende of ten behoeve van den openbaren dienst, gevallen van overmacht uitgezonderd.

3. Onze Minister is bevoegd plaatsen aan te wijzen, waar het verbod om met vaartuigen stil te liggen, bedoeld in het tweede lid, niet van toepassing zal zijn.

17. Wanneer op grond van het bepaalde

in het tweede lid van artikel 15 de visscherij met fuiken en andere vaste vischtuigen van de onttrekking aan de openbare visscherij is uitgezonderd, worden zij, die met die vischtuigen visschen, geacht in het bezit te zijn van de vergunning, bedoeld in artikel 16, tweede lid, van dit reglement en van artikel 13, eerste lid, der Visscherijwet.

18. 1. Het bepaalde in de vorige artikelen is niet van toepassing op de deelnemers aan onderzoekingen, ingesteld op last of met goedvinden van Onzen Minister.

2. Door het districtshoofd kan onder de noodige voorwaarden tot het voorkomen van misbruik schriftelijk ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van dit reglement in het belang van de wetenschap, de vischteelt en de voeding van dieren in dierentuinen.

19. De aanvrager kan van het opleggen eener voorwaarde en van het weigeren of intrekken van eene vergunning of van eene ontheffing door het districtshoofd binnen veertien dagen schriftelijk in beroep komen bij Onzen Minister, wiens met redenen omkleede beslissing aan den aanvrager wordt medegedeeld. Eene beslissing in beroep, waarbij wordt afgewezen van die, waartegen beroep is ingesteld, treedt in de plaats daarvan.

20. 1. Op de eerste aanmaning van een der ambtenaren, belast met het opsporen van de bij en krachtens de Visscherijwet strafbaar gestelde feiten, moet met een visschersvaartuig worden bijgedraaid en het te water zijnde vischtuig worden gelicht.

2. Als zoodanige aanmaning geldt het aanroepen, het in top hijschen of zwaaien van een witte vlag of het toonen van een stakelicht.

§ 7. STRAF-, OVERGANGS- EN SLOT-BEPALINGEN.

21. Overtreding van de bepalingen van dit reglement wordt gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste ééne maand of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden, de overtreding van de artikelen 3, 4, 6, 7, 8, eerste lid, 9, eerste en tweede lid, 10, eerste lid, 11, 14, tweede lid, en van de voorwaarden, gesteld in de krachtens artikel 7 verleende vergunning;

b. met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste vijf en zeventig gulden, de overtreding van de artikelen 2, 5, 13, 16, eerste en tweede lid, 20, eerste lid, en van de voorwaarden, gesteld in de krachtens de artikelen 11 en 18, tweede lid, verleende vergunning of ontheffing;

c. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtreding van artikel 12, eerste lid.

22. In afwijking van het bepaalde in artikel 2, letter a, is het geoorloofd te visschen met der elger, indien de tusschenruimte der tanden nergens minder dan 12 m.M. bedraagt, van den dag van het in werking treden van dit reglement tot 30 April 1915, mits met schriftelijke vergunning van het districtshoofd.

23. 1. In afwijking van het bepaalde in artikel 6, letter a, is het tot 30 Juni 1915 geoorloofd te visschen met een wonderkuil met een kleinere dan de daarin voorgeschreven maaswijdte.

2. De in artikel 6, letter b, voorgeschreven minimum-maaswijdte wordt, ten aanzien van den kwakkuil en den dwarskuil, van kracht op 1 Januari 1916 en, ten aanzien van iederen anderen kuil dan de wonderkuil, de kwakkuil en de dwarskuil, op 1 Januari 1917.

24. In afwijking van het bepaalde in artikel 10, eerste lid, letter c, wordt de maat op bot tot 1 Juli 1915 gesteld op 18 c.M.

25. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel: „Waddenzee-visscherijreglement”.

Behoort bij het Koninklijk besluit van 23 April 1915 (*Staatsblad* n°. 206).

Mij bekend,

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

26 April 1915. BESCHIKKING van den Minister van Financiën ter uitvoering van art. 46 der Ongevallenwet 1901.

De Minister van Financiën;

Gezien art. 46 der Ongevallenwet 1901, zoomede art. 4 der wet van 3 Februari 1902 (*Staatsblad* n°. 14), art. 1 der wet van 28 April 1906 (*Staatsblad* n°. 100) en art. 1 der wet van 30 December 1914 (*Staatsblad* n°. 630);

Heeft goedgevonden:

met ingang van 3 Mei 1915:

in te trekken de beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 23 Maart 1909, n°. 530, afdeling Arbeidersverzekering, en te bepalen:

1. voor zoover in deze beschikking niet anders is bepaald, worden de premieën door de werkgevers halfjaarlijks betaald;

2. de vervaldagen der premieën zijn voor alle werkgevers, die onder 3, 5 en 7 bedoeld uitgezonderd, 1 Januari en 1 Juli;

3. door de werkgevers, die uitoefenen het bedrijf van laden of lossen van schepen, niet

bedoeld in art. 10, onder 6, der Ongevallenwet 1901, en het bedrijf van laden of lossen van andere vaartuigen uit of in schepen, niet bedoeld in art. 10, onder 6, dier wet, al of niet verbonden met eenig ander bedrijf, voor zoover deze werkgevers niet zijn cargadoors, die uitsluitend kantoorpersoneel in hun dienst hebben, worden de premieën maandelijks betaald;

4. voor de onder 3 bedoelde werkgevers is de vervaldag der premie de eerste Maandag in elke maand;

5. door de werkgevers, die uitoefenen het heiersbedrijf of het bedrijf van sloopen van bouwwerken, al of niet verbonden met enig ander bedrijf, worden de premieën tweemaal maandelijks betaald;

6. voor de onder 5 bedoelde werkgevers is de vervaldag der premie de eerste Maandag in de maanden Januari, Maart, Mei, Juli, September en November;

7. door de werkgevers, die het schippersbedrijf uitoefenen of een bedrijf, als genoemd in het Koninklijk besluit van 5 December 1902 (*Staatsblad* n°. 207) worden de premieën jaarlijks betaald;

8. voor de onder 7 bedoelde werkgevers is de vervaldag der premie 1 Januari;

9. wanneer een werkgever meer dan 14 dagen vóór het eindigen eener betalingsperiode ophoudt een verzekeringsplichtig bedrijf uit te oefenen, is de vervaldag van de premie, welke alsdan door hem over de nog niet afge-loopen periode verschuldigd is, de vijftiende dag na dien, waarop hij met de uitoefening van het bedrijf heeft opgehouden;

10. wanneer een werkgever, niet vallende onder n°. 3 of n°. 5 ingevolge de voorgaande bepalingen voor de eerste maal premie zou moeten betalen binnen eene maand na de mededeeling van het bestuur der Rijksverzekeringsbank van het aan zijne onderneming toegewezen gevarencijfer, wordt de eerste vervaldag der door hem verschuldigde premie gerekend die dag te zijn, welke volgens de voorgaande bepalingen de tweede vervaldag van de premie zou zijn;

11. de werkgever, die is toegelaten om zelf het risico te dragen van de bij de Ongevallenwet 1901 geregelde verzekering zijner werklieden of om dat risico over te dragen aan eene naamlooze vennootschap of vereeniging, is bevoegd om, nadat hij, de vennootschap of de vereeniging is aangevangen het bedoelde risico te dragen, de premie, welke hij alsnog aan de Rijksverzekeringsbank mocht verschuldigd zijn, aan de bank te betalen vóór den vervaldag,

welke ingevolge het hiervoor bepaalde voor hem zou gelden.

's Gravenhage, 26 April 1915.

De Minister voornoemd, TREUB.

28 April 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *Blik in bladen* en van *ongevulde blikemballage*. S. 207.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van blik in bladen en van ongevulde blikemballage te verbieden; Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 21 April 1915, Kabinet Litt. A⁴⁸;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 April 1915, n°. 3);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 27 April 1915, Kabinet Litt. A⁵¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Enig artikel.

De uitvoer van blik in bladen en van ongevulde blikemballage is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 28sten April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 28 April 1915.)

28 April 1915. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van den gemeenteraad van Amersfoort van 27 October 1914, n°. 572, betreffende het sloopen van de torentjes van de Kamperbinnenpoort te Amersfoort. S. 208.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 3 April 1915, n°. 888, afdeling Kunsten en

Wetenschappen tot vernietiging van het besluit van den gemeenteraad van Amersfoort van 27 October 1914, n°. 572, betreffende het sloopen van de torentjes van de Kamperbinnenpoort te Amersfoort;

Overwegende, dat bedoelde torentjes deel uitmaken van de vroegere vestingwerken der stad Amersfoort en uit een bouwkundig en historisch oogpunt merkwaardig zijn te achten;

Overwegende, dat het in strijd met het algemeen belang is, wanneer gemeentebesturen zoodanige gebouwen of gedeelten van gebouwen vernietigen;

Overwegende, dat mitsdien de slooping dier torentjes niet kan worden toegelaten, tenzij een ander, meer overwegend, algemeen belang haar zou eischen;

dat, daargelaten of de aanleg van een verbreden verkeersweg als zulk een meer overwegend belang zou kunnen worden beschouwd, dit thans in ieder geval niet tot rechtvaardiging van het raadsbesluit kan strekken, omdat daartoe voorshands niet kan worden overgegaan; Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 April 1915, n°. 21);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 April 1915, n°. 1094, afdeling Kunsten en Wetenschappen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het besluit van den raad der gemeente Amersfoort van 27 October 1914 n°. 572, betreffende het sloopen van de torentjes van de Kamperbinnenpoort te Amersfoort, wegens strijd met het algemeen belang te vernietigen. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 28sten April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 30 April 1915.)

28 April 1915. BESLUIT, betreffende de beëtekenis van wedde in den zin van art. 2, litt. H der Pensioenwet voor de gemeentambtenaren 1918.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de aanvraag om pensioen van D. N. BAKKER te Hoorn, gewezen waagmeester aldaar;

Gezien het advies van den Pensioenraad voor de Gemeente-ambtenaren van 9 Januari 1915, n°. 59;

Den Raad van State, Afd. voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 7 April 1915, n°. 46;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 23 April 1915, n°. 84, afd. P.;

Overwegende: dat de Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren in zijn voormeld advies Ons in overweging heeft gegeven aan den belanghebbende met ingang van 1 October 1914 een jaarlijksch pensioen toe te kennen van f 164, daarbij aanvoerende, dat hij bij besluit van den Raad der gemeente *Hoorn* van 29 December 1914 met ingang van 1 October 1914 ervool is ontslagen; dat zijn diensttijd bedoeld in art. 15a der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 van 1 jaar, vereenigd met den overigen volgens art. 15b dier wet in aanmerking komenden dienst van 23 jaren en 7 maanden een tijdvak uitmaakt van 24 jaren en 7 maanden; dat hij, geboren 26 Juni 1840, den ouderdom van 65 jaren heeft bereikt; dat zijn pensioensgrondslag van 1 October 1913 tot en met 30 September 1914 en de gedurende het tijdvak van 1 October 1909 tot en met 30 September 1913 genoten wedde f 400 per jaar hebben bedragen, zoodat $\frac{1}{60}$ ° deel van de middelsom, bedoeld bij art. 8, 1e lid, der wet bedraagt f 6.66 $\frac{2}{3}$; dat de aanvraag is ingediend binnen één jaar na het tijdstip waarop het recht op pensioen werd verkregen; weshalve de Pensioenraad van oordeel is dat de belanghebbende volgens de artt. 3a en 15a en b der wet recht heeft op een pensioen van f 163.89;

dat, nadat het advies van den Pensioenraad in afschrift aan den belanghebbende was medegedeeld, hij zijn verlangen heeft te kennen gegeven dat daarover het gevoelen mocht worden ingewonnen van de Afd. van den Raad van State voor de geschillen van bestuur, daarbij aanvoerende, dat zijns inziens zijn pensioen berekend dient te worden naar een inkomèn van f 475 en niet van f 400, omdat door het gemeentebestuur van *Hoorn* zijn salaris altijd is berekend geworden naar den grondslag van f 400 en daarbij behorende toelage van f 75 per jaar samen f 475;

Overwegende, dat blijkens een nader van den burgemeester van *Hoorn* ingekomen schrijven door den belanghebbende boven zijne jaarwedde is genoten een jaarlijksche toelage van f 100, van welke toelage $\frac{3}{4}$ gedeelte ad f 75, als ook strekkende tot vergoeding van aan de

waarneming van het ambt verbonden onkosten, moet worden aangemerkt als wedde in den zin van art. 2H der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913;

dat mitsdien de pensioensgrondslag van 1 October 1913 tot en met 30 September 1914 en de gedurende het tijdvak van 1 October 1909 tot en met 30 September 1913 genoten wedde f 475 per jaar hebben bedragen, zoodat $\frac{1}{60}$ ° gedeelte van de middelsom bedoeld bij art. 8, 1^e lid, der wet bedraagt f 7.91 $\frac{2}{3}$;

Gezien de voormelde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:
aan D. N. BAKKER te *Hoorn*, gewezen waagmeester aldaar, met ingang van 1 October 1914 een jaarlijksch pensioen toe te kennen van f 195.

Onze Minister van Financiën is belast, enz.
(W. v. D. B. A.)

28 April 1915. BESLUIT, betreffende de betekenis van wedde in den zin van art. 2, litt. H der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaar van B. VAN DEN BOSCH, gemeente-veldwachter te *Bergambacht*, tegen de beschikking van Onzen Minister van Financiën van 2 December 1914, n°. 73, Afd. P., tot vaststelling van zijn pensioensgrondslag;

Den Raad van State, Afd. voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 17 Maart 1915, n°. 20;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 23 April 1915, n°. 83, afd. P.;

Overwegende: dat de Raad der gemeente *Bergambacht*, bij besluit van 22 October 1913, ingevolge art. 22 der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, met ingang van 1 October 1913, de jaarwedde en belooningen van den veldwachter heeft vastgesteld op f 700, onder welke som begrepen is een bedrag van f 50 voor kleeding, van f 25 voor een rijwiel, van f 100 wegens vrije woning in het raadhuis en van f 50 voor het schoonhouden van het raadhuis;

dat bij beschikking van 2 December 1914, Afd. Pensioenen, n°. 73, Onze Minister met ingang van 1 October 1913 den pensioensgrondslag van B. VAN DEN BOSCH heeft vastgesteld op f 625 in overeenstemming met het advies van den Pensioenraad, daarbij overwegende, dat de toelage voor het schoonhouden van het raadhuis ad f 50, geen deel mag uitmaken van den pensioensgrondslag, aange-

zien zij niet valt onder het begrip „wedde” in den zin van art. 2 der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913;

dat voorts, in verband met de mededeeling van den Minister aan Burgemeester en Wet-houders van *Barradeel* van 13 Juni 1914, afd. Pensioenen, n°. 86, ook de vergoeding voor het gebruik van een rijwiel ad f 25 bij de bepaling van den grondslag niet in aanmerking behoort te komen;

dat, nadat deze beschikking ter kennis van den belanghebbende was gebracht, deze zijn verlangen heeft te kennen gegeven, dat daarentrent het gevoelen mocht worden ingewonnen van de Afd. van den Raad van State voor de geschillen van bestuur;

Overwegende, dat het 1^e lid van art. 18 der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 bepaalt, dat het bedrag der jaarlijksche wedde van een gemeente-ambtenaar als zijn pensioensgrondslag wordt vastgesteld, en dat onder „wedde” blijkens letter *H* van art. 2 dier wet zijn te verstaan de onder welke benaming ook aan eene gemeentelijke betrekking verbonden vaste inkomsten, met uitzondering van de aldaar uitdrukkelijke vermelde inkomsten:

dat de belooning van f 50 voor het schoonhouden van het raadhuis niet geacht kan worden te vallen onder de bovenbedoelde uitgezonderde inkomsten, welke strekken tot vergoeding van aan de waarneming van het ambt verbonden onkosten, en dat zij derhalve moet worden aangemerkt een deel van de wedde uit te maken en als zoodanig bij de vaststelling van den pensioensgrondslag in aanmerking te moeten komen;

dat het bedrag van f 25 voor het houden van een rijwiel moet geacht worden eensdeels te strekken tot belooning voor de daarmede te bewijzen diensten, anderdeels tot vergoeding van onkosten;

dat deze belooning, in verband met het 2^e lid van letter *H* van art. 2 der voormelde wet, is vast te stellen op het twee derde gedeelte van het bedrag van f 25 en dit gedeelte als wedde is aan te merken;

Gezien de Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 October 1913 den pensioensgrondslag van B. VAN DEN BOSCH, gemeente-veldwachter te *Bergambacht*, vast te stellen op f 691.66%;

Onze Minister van Financiën is belast, enz.

(W. v. D. B. A.)

29 April 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van steenkoolenteer. S. 209.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van steenkoolenteer te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 23 April 1915, Kabinet, Litt. L⁴⁹;

Den Raad van State gehoord (advies van 27 April 1915, n°. 27);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 28 April 1915, Kabinet, Litt. T⁵¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van steenkoolenteer is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 29sten April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 29 April 1915.)

29 April 1915. BESLUIT, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door PH. VAN DEN KLOOSTER te *Wemeldinge* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zee-land*, van 30 December 1913, n°. 213, 2de Afdeeling, waarbij aan den adressant vergunning is geweigerd tot het bouwen van een woning op den Nieuwedijk, beoosten het Kanaal door *Zuid-Beveland*. S. 210.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door PH. VAN DEN KLOOSTER te *Wemeldinge* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Zee-land* van 30 December 1913, n°. 213, 2de Afdeeling, waarbij aan den adressant vergunning is geweigerd tot het bouwen van een woning op

den Nieuwedijk, beoosten het kanaal door *Zuid-Beveland* ;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 18 November 1914, n°. 392 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 27 April 1915, n°. 237, Afdeling Waterstaat ;

Overwegende dat PH. VAN DEN KLOOSTER op 14 November 1913 aan Gedeputeerde Staten van *Zeeland* te kennen heeft gegeven dat hij, ten gevolge van de onteigening voor de derde schutsluis te *Wemeldinge*, mettertijd zijne tegenwoordige woning moet verlaten en alsnu te gelegener tijd eene woning wenscht te bouwen op perceel 1945 op den Nieuwedijk beoosten het kanaal door *Zuid-Beveland* en daarvoor de vergunning verzoekt van Gedeputeerde Staten ;

dat bij besluit van 30 December 1913, n°. 213, 2de Afdeling, Gedeputeerde Staten de gevraagde vergunning hebben geweigerd uit overweging, dat de Nieuwedijk is een eerste binnendijk, die bij het bezwijken van den zeedijk het buitenwater zou moeten keeren ; dat het niet raadzaam is de gelijkheid en vastheid der oppervlakte van eerste binnendijken te verminderen, waardoor zij aan weerstandsvermogen verliezen, vooral niet van eerste binnendijken als de bedoelde, waar de daarvoor gelegen zeedijk tot de meest bedreigde dijken behoort ; dat het stichten van gebouwen daarop mitsdien niet kan worden toegelaten ;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten PH. VAN DEN KLOOSTER bij Ons in beroep is gekomen, daarbij in hoofdzaak aanvoerende, dat nimmer gebouwd zal worden op de kruin van den dijk, doch slechts in het talud ; dat voorts door het bouwen in het talud, het leggen van gemetselde fundeeringen daarin, de binnendijk daar ter plaatse niet in vastheid verliest doch integendeel wint en vermeerderd ; dat dientengevolge niet van een verlies van weerstandsvermogen, doch integendeel van een vermeerdering daarvan moet gesproken worden ; dat appellant er bovendien uitdrukkelijk op wijst, dat in de meer dan 35 jaar, die zijn verlopen sedert hij zijn thans onteigende woning bewoonde, nimmer eenig bezwaar is ondervonden van zijn woning aan dienzelfden binnendijk ; dat derhalve, waar hij een toestand wenscht in het leven te roepen geheel gelijk aan den vroegeren toestand, waartegen destijds geene bezwaren zijn geopperd en welke ook nimmer bezwaren heeft opgeleverd, het hem wil voorkomen, dat aan de redeneering van Gedeputeerde Staten de feitelijke grondslag

ontbreekt en de weigering derhalve is ongegrond ;

Overwegende dat, ingeval de zeedijk bij stormweder of onder andere ongunstige omstandigheden mocht komen te bezwijken, de binnendijk tijdelijk tot keering van het zee-water dienst zou moeten doen en dat voor zoodanig geval het aanwezig zijn van een gebouw op het buitentalud van den binnendijk het weerstandsvermogen van dien dijk zou verminderen en gevaar voor doorbraak zou opleveren en dat mitsdien het stichten van gebouwen op dat talud niet kan worden toegelaten ;

Gezien het Reglement van Politie voor de polders in *Zeeland* en de wet van 10 November 1900 (*Staatsblad* n°. 176) ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

met handhaving van het bestreden besluit het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en, met het rapport van Onzen Minister voornoemd, in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, den 29sten April 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg.* 21 Mei 1915.)

30 April 1915, BESLUIT, betreffende de be- teekenis van wedde in den zin van art. 2, litt. H der Pensioenwet voor de gemeente- ambtenaren 1913.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de aanvraag om pensioen van P. J. BOUT, te *Rotterdam*, gewezen brug- en sluiswachter aldaar ;

Gezien het advies van den Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren van 24 October 1914, n°. 35 ;

Den Raad van State, Afd. voor de Geschil- len van bestuur, gehoord advies van 24 Maart 1915, n°. 39 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 27 April 1915, n°. 66, afd. Pen- sioenen ;

Overwegende: dat de Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren in zijn bovenvermeld advies Ons in overweging heeft gegeven, aan den belanghebbende met ingang van 1 Maart 1914 een jaarlijksch pensioen toe te kennen

van f 620, daarbij aanvoerende, dat hij bij besluit van Burgemeester en Wethouders van 10 Februari 1914, met ingang van 1 Maart 1914 eervol is ontslagen; dat zijn diensttijd bedoeld in art. 15a der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 van 5 maanden, vereenigd met den overigen, volgens art. 15b dier wet in aanmerking komenden dienst van 37 jaren, 8 maanden en 2 dagen en den volgens art. 15d geldigen militairdienst van 6 jaren, 8 maanden en 10 dagen, een tijdvak uitmaakt van meer dan 40 jaren; dat hij, geboren 6 Sept. 1845, den leeftijd van 65 jaren heeft bereikt; dat zijn pensioensgrondslag van 1 October 1913 tot en met 28 Februari 1914, f 907 en de gedurende de tijdvakken van 1 Maart 1909 tot en met 31 December 1909, van 1 Januari 1910 tot en met 31 December 1910, van 1 Januari 1911 tot en met 31 December 1911, van 1 Januari 1912 tot en met 31 December 1912, van 1 Januari 1913 tot en met 31 Maart 1913, van 1 April 1913 tot en met 30 September 1913 genoten belooningen onderscheidenlijk f 747.35, f 912.22 $\frac{1}{2}$, f 919.67 $\frac{1}{2}$, f 965.45, f 268.62 $\frac{1}{2}$, en f 453.50 hebben bedragen, zoodat, overeenkomstig de beslissing betreffende de berekening der in art. 8, 1e lid, der wet bedoelde middelsom, genomen bij Koninklijk besluit van 21 Juli 1914, n°. 40, die middelsom bedraagt f 928.94 $\frac{5}{8}$; dat de aanvraag is ingediend binnen één jaar na het tijdstip waarop het recht op pensioen werd verkregen; weshalve de Pensioenraad van oordeel is, dat de belanghebbende, volgens de artt. 3a en 15a, b en d der wet, recht heeft op een pensioen van f 619.80, zijnde het maximum of twee derde gedeelten der voormelde middelsom;

dat, nadat het advies van den Pensioenraad in afschrift aan den belanghebbende was medegedeeld, hij zijn verlangen heeft te kennen gegeven, dat daarover het gevoelen mocht worden ingewonnen van de Afd. van den Raad van State voor de geschillen van bestuur; daarbij aanvoerende, dat bij de berekening van zijn pensioen geen rekening is gehouden met het emolument „vrije geneeskundige hulp”, dat hij steeds heeft genoten, terwijl bij art. 2b Sub H der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 is bepaald, dat onder „wedde” in den zin dier wet wordt verstaan de onder welke benaming ook aan een gemeentelijke betrekking verbonden inkomsten;

Overwegende: dat het bezwaar van den belanghebbende, hieraan ontleend dat bij de berekening van zijn pensioen geen rekening is

gehouden met het emolument „vrije geneeskundige hulp”, gegrond is;

dat toch bedoeld emolument behoorde tot de aan zijne gemeentelijke betrekking verbonden vaste inkomsten en niet strekten tot vergoeding van aan de waarneming van zijn ambt verbonden onkosten en mitsdien ingevolge art. 2, Litt. H der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 deel uitmaakt van zijne wedde;

dat, blijkens het overgelegde schrijven van het gemeentelijke pensioenbureau te Rotterdam, van 16 October 1914, de geschatte waarde van voormeld emolument ten aanzien van P. J. Bout f 25 heeft bedragen;

dat mitsdien de in art. 8, eerste lid, der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 bedoelde middelsom bedraagt f 933.94 $\frac{5}{8}$;

Gezien de bovengemelde wet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

aan P. J. Bout te Rotterdam, gewezen brug- en sluiswachter aldaar, met ingang van 1 Maart 1914 een jaarlijksch pensioen toe te kennen van f 636.

Onze Minister van Financiën is belast, enz.
(W. v. D. B. A.).

30 April 1915. BESCHIKKING van den Minister van Oorlog betreffende geldelijken steun aan betrekkingen van sommige categoriën van militairen.

Ingevolge het Koninklijk Besluit van 20 April 1915, n°. 32, moeten in het Koninklijk Besluit van 21 Augustus 1914, n°. 42 (1) in plaats van de woorden:

„f 1.—, voor zoover de betrokken militair zijn 26^e levensjaar nog niet heeft volbracht;

f 1.50, voor zoover hij wel zijn 26^e maar nog niet zijn 31^e levensjaar heeft volbracht, en” worden gelezen de woorden:

„f 1.50, voor zoover de betrokken militair nog niet zijn 31^e levensjaar heeft volbracht, en”

Van deze wijziging moet aan de betrokken militairen mededeeling worden gedaan.

3 Mei 1915. KONINKLIJK BESLUIT, betreffende wijziging in de titulatuur van het Wapen der Koninklijke Marechaussee.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat ten gevolge van de in de „Pensioenwet voor de landmacht 1902” aangebrachte wijziging in de titulatuur van het kader der Koninklijke Marechaussee, mede wijziging noodig is in de verschillende voor-

(1) Zie de missive van 23 Augustus 1914.

schriften, waarin dat kader in zijn oorspronkelijke benaming wordt aangehaald;

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 28 April 1915, IIIde Afd., n°. 745; Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen; dat in alle thans nog van kracht zijnde Koninklijke Besluiten, waarin sprake is van opperwachtmeesters, wachtmeesters of brigadiers der Koninklijke Marechaussee, in plaats van die rangen zal worden gelezen: adjudanten-onderofficier, opperwachtmeesters of wachtmeesters der Koninklijke Marechaussee.

Dit Besluit wordt geacht gelijktijdig in werking te zijn getreden met de hiervoren bedoelde wijziging in de titulatuur, zooals die is aangebracht in den staat, behoorende bij de „Pensioenwet voor de landmacht 1902”.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit Besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Justitie, aan den Militairen Pensioenraad en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 3 Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

3 Mei 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Ingevolge art. 41 aanhef en letter *e* der Jachtwet kan, indien de verboden poging om wild te bemachtigen bestaat in het gebruik van wildstrikken, eene boete van ten hoogste het dubbel der in art. 40 bedreigde boete of hechtenis van ten hoogste zeven dagen worden opgelegd.

Nu de opvatting van de Rechtbank van genoemd art. 41e der Jachtwet, op grond waarvan zij het vonnis van den Kantonrechter ten aanzien van de daarbij opgelegde geldboete en de subsidiaire hechtenis vernietigde, onjuist is gebleken, kan die vernietiging niet worden gehandhaafd al maakte de Rechtbank zich ook niet schuldig aan een vormfout.

(Jachtwet art. 15 2e lid; Sv. art. 346.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. A. Fentener van Vlissingen, C. O. Segers, H. Hesse en L. E. Vissér.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Arnhem, requirant van cassatie tegen een vonnis van die Rechtbank van 16 Februari 1915, waarbij in hooger beroep is bevestigd, behalve ten aanzien van de opgelegde geldboete en de subsidiaire hechtenis, het vonnis van het

Kantongerecht te Arnhem de dato 18 November 1914, bekrachtigend na verzet het door datzelfde Kantongerecht op 17 Juni 1914 bij verstek gewezen vonnis, bij hetwelk de gerequireerde D. v. R., 39 jaar, arbeider, geboren te Wageningen, wonende te Velp, was schuldig verklaard aan: „pogingen aanwenden om wild te bemachtigen door middel van wildstrikken”, en, met toepassing van de artt. 23 en 91 Sr., 15, 40, 41, 45, 47 en 59 der Jachtwet, 10 sub 14°. en 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64), veroordeeld tot eene geldboete van veertig gulden en vervangende hechtenis van acht dagen, met verbeurdverklaring en bevel tot vernietiging der in beslag genomen strikken, zijnde de beide vonnissen van het Kantongerecht ten aanzien van de hierboven genoemde punten bij het bestreden vonnis vernietigd en de requirant door de Rechtbank daaromtrent opnieuw rechtdoende, na aanhaling van de artt. 23 en 91 Sr., 15, 40, 45, 47 en 59 der Jachtwet, 10 sub 14°. en 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64) veroordeeld tot eene geldboete van f 20.— en vervangende hechtenis van vier dagen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

Bij inleidende dagvaarding was aan gerequireerde ten laste gelegd en bij vonnis van den Arnhemschen Kantonrechter van 17 Juni jl. — bekrachtigd 18 November 1914 — als wettig en overtuigend bewezen aangenomen: „dat hij, in den namiddag van 7 Mei 1914, te Rosendaal (G.), in een dennenbosch te Breedenberg, pogingen heeft aangewend om wild te bemachtigen door middel van wildstrikken, door daarin een aantal van die strikken te stellen”, welk feit werd gequalificeerd als: „Pogingen aanwenden om wild te bemachtigen door middel van wildstrikken”, terwijl gerequireerde vervolgens deswege werd veroordeeld, met toepassing van de artt. 23 en 91 Sr., 15, 40, 41e, 45, 47, 59 der Jachtwet en 10 en 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64) in eene geldboete van f 40.— subsidiair 8 dagen hechtenis, met verbeurde der in beslag genomen strikken, waarvan de vernieling werd bevolen.

Het aangeteekend hooger beroep bracht den veroordeelde in zoverre baat dat, met gedeeltelijke vernietiging van 's Kantonrechters beslissingen, door de Arr.-Rechtbank te Arnhem op 16 Februari jl. de geldboete werd teruggebracht tot f 20.— en de subsidiaire hechtenis werd gereduceerd tot 4 dagen, daar art. 41e der Jachtwet als strafbepaling ten dezen niet van

toepassing werd geacht, terwijl overigens de bestreden uitspraak bevestigd werd.

Den heer Officier van Justitie is echter deze uitspraak zijner Rechtbank blijkbaar niet naar den zin en bij tijdig ingediende memorie stelt hij: „Schending, althans niet-toepassing, van art. 41 sub e der Jachtwet”.

Mijnerzijds kies ik requirants zijde, ofschoon de Rechtbank schijnbaar Uw arrest van 15 April 1912 (W. 9340) in haar voordeel heeft. Immers dit arrest leert, dat art. 41 der Jachtwet slechts dan toepasselijk is, wanneer het gebruik of het enkel bij zich hebben van wildstrikken eene verzwarende omstandigheid oplevert bij eene andere overtreding, zoodat, waar in het onderwerpelijk geval, indien men de wildstrikken uit de dagvaarding licht, geen strafbaar feit overblijft, genoemd artikel buiten beschouwing zou moeten blijven.

Intusschen wil ik trachten de onjuistheid dezer opvatting, indien zij althans algemeen bedoeld is, aan te toonen, waarbij ik het geluk heb mij ter herstel van geschokt evenwicht te kunnen beroepen op Uw arrest van 12 Juni 1899 (W. 7303) en op de daaraan voorafgaande conclusie van 's Raads Procureur-Generaal.

In art. 15 der Jachtwet wordt het jachtvermaak gescheiden in een geoorloofd en in een ongeoorloofd bedrijf, terwijl dan met betrekking tot het ongeoorloofd jachtbedrijf bij wijze van voorbeeld enkele middelen worden opgenoemd, waarmede het verboden is wild op te sporen, te bemachtigen of te doodden. Wanneer nu art. 41e ten aanzien van sommige dier middelen eene zwaardere straf bedreigt, richt zich deze strafverzwaring niet tegen de overtreding, waarbij de in art. 41e genoemde voorwerpen als hulpmiddel dienen, doch uitsluitend tegen het bezigen dier voorwerpen als zoodanig als middel ter uitoefening van het ongeoorloofd jachtbedrijf.

Een beroep op de parlementaire geschiedenis der Jachtwet staaft deze opvatting geheel. In het oorspronkelijk Ontwerp werd in art. 42 (thans art. 41) de daarin aangegeven zwaardere straf bedreigd, „wanneer de overtreding is begaan met, of wanneer personen bevonden worden in het veld, buiten openbare wegen, bij zich te hebben zoogenaamde afdraaijers, stokgeweren, pistolen, of andere verborgen wapenen, lange netten, damnetten, wildstrikken, of middelen om den visch door bedwelming te vangen”, terwijl voorts de slotalinea, die thans aan art. 41 is toegevoegd, daarin gemist werd. De bij het schriftelijk debat gerezen bedenkingen nu werden geconsolideerd in een am-

dement Sander, dat aan het vigeerende artikel het leven schonk en ter verdediging waarvan de voorsteller het volgende aanvoerde: „Wat litt. e betreft, moet ik nog opmerkzaam maken op het groote verschil tusschen de voordragt der Regeering en mijn amendement met betrekking tot het enkele feit van zich met afdraaijers en dergelijke verboden voorwerpen in het veld te bevinden. Volgens het ontwerp wordt de enkele daad van bijv. met een pistool in het veld te zijn, ook al blijkt er van geene andere overtreding, reeds beschouwd als eene overtreding met verzwarende omstandigheid, vallende onder het bereik van art. 42 (41e). Dit kwam mij al te gestreng voor en daarom heb ik voorgesteld die zwaardere straf te beperken, tot het geval dat, of met behulp van zulke voorwerpen eene overtreding wordt gepleegd, of dat iemand bij het plegen van eenige andere overtreding in het bezit van zulke verboden voorwerpen gevonden wordt. Maar de enkele overtreding van het verbod, om zich met die voorwerpen in het veld te bevinden, voorkomende in de slotbepaling van art. 15, zooals het laatstelijk door de Regeering is gewijzigd, — en dit moet ik den geachten spreker uit Almelo bijzonder doen opmerken — zal, wordt mijn amendement aangenomen, slechts strafbaar zijn volgens art. 41 (40) en dus den dader niet aan gevangenisstraf blootstellen.” (Vgl. Gratama, Jachtwet, 3^e dr., bl. 794.)

Nu blijkt hieruit tweërlei. Vooreerst, dat het amendement slechts in zooverre van het Regeeringsontwerp wilde afwijken, als daarin het enkele bij zich hebben der opgesomde voorwerpen reeds met zwaardere straf werd bedreigd en vervolgens dat het in het bezit dezer middelen, bij gelegenheid eener bekeuring ter zake eener andere overtreding, aanleiding vond voor strafverhooging, terwijl het overigens de bedoeling en de strekking van het wetsvoorstel onverlet liet.

Nog aannemelijker wordt deze opvatting, indien men het antwoord van genoemden afgevaardigde op de bedenkingen van Minister van der Bruggen raadpleegt (Gratama, l. c. bl. 801), waarbij hij er aan herinnert, dat zijn amendement slechts een terugkeer wilde tot de beginselen der Wet van 1852 — vgl. art. 42f der Wet van 6 Maart 1852 (S. 47) — omdat hij — let wel — de preventie, die door de slotalinea van art. 15 beoogd werd, reeds voldoende door art. 41 (40) gewaarborgd achtte.

Met geen woord evenwel vindt men aan de Regeeringsredactie getornd, waar zij, naar het voorbeeld der Wet van 1852, het bezigen der

opgenoemde voorwerpen als vangmiddelen aan zwaardere bestraffing onderwierp.

Bovendien vestig ik nog Uwe aandacht op art. 42 der Jachtwet, waarbij gelijke ratio geldt als bij art. 41 en waarin sub e de tirassen behandeld worden, eveneens in art. 15 genoemd, die allergevaarlijkst voor den wildstand schijnen te zijn, tegen wier gebruik, evenals tegen het bij zich hebben daarvan, Ontwerp en Wet beide eene nog hoogere straf bedreigen, zonder dat een later amendement de beteekenis en de strekking dier bepaling heeft beduimd.

Uit dit alles mag, naar ik meen, veilig worden afgeleid, dat de zinsnede, „met behulp van” in art. 41e der Jachtwet slechts bedoelt, de overtreding in de slotalinea van art. 15 omschreven onder het uitsluitend bereik van art. 40 te brengen, doch dat overigens die bepaling in beteekenis gelijk is aan het oorspronkelijke Regeeringsvoorstel, aan art. 42^f der Wet van 6 Maart 1852 (S. 47) en aan art. 42, zoodat het bezigen der verboden middelen ter uitoefening van het ongeoorloofd jachtbedrijf reeds op zich zelf den ernst van het gepleegde feit verhoogt en dit voor strafverzwaring in aanmerking brengt. Eene andere uitlegging schendt de ratio en de geschiedenis der wet en tuurt zich blind op de bewoordingen, die voor tweërlei uitlegging vatbaar zijn, waarvan de eene slechts aan klanken hecht, terwijl de andere aan die klanken leven inblaast door de beteekenis daarvan na te speuren. Mocht ik in mijn betoog zijn geslaagd en geldt dus Uw arrest van 15 April 1912 (W. 9340) alleen voor het daarin behandeld geval, waarvoor ik dit onderdeel gaarne onderschrijf, dan is ten onrechte art. 41 aanhef en sub e der Jachtwet niet toegepast, zoodat door het verzuim, om dit artikel bij de oplegging der straf te vermelden, is geschonden art. 221 in verband met art. 223 Sv.

Ik concludeer mitsdien tot cassatie van het bestreden vonnis en verwijzing der zaak naar het Gerechtshof te Arnhem, ten einde op het bestaande hooger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Fentener van Vlissingen;

Gelet op het middel van cassatie door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie concl. adv.-gen.);

O. dat bij vonnis van het Kantongerecht te Arnhem van 17 Juni 1914 bij verstek gewezen, ten laste van den gerequireerde in overeenstem-

ming met de aanklacht is bewezen verklaard:

„dat hij in den namiddag van 7 Mei 1914 te Roosendaal (G.) in een dennenbosch „de Bredenberg” pogingen heeft aangewend om wild te bemachtigen door middel van wildstrikken door daarin een aantal van die strikken te stellen”;

dat de gerequireerde deswege is veroordeeld, gelijk hierboven is vermeld;

dat die uitspraak na verzet is bekrachtigd bij vonnis van 18 November 1914;

dat na daartegen ingesteld hooger beroep door de Arr.Rechtbank in het bestreden vonnis is overwogen:

dat de Kantonrechter in zijn vonnis de dato 17 Juni 1914 art. 41e der Jachtwet van toepassing heeft verklaard; dat de Rechtbank dit gevoelen niet deelt aangezien de overtreding in casu niet is begaan met behulp van wildstrikken, doch het bezigen dezer strikken de overtreding zelve opleverde en mitsdien niet als verzwarende omstandigheid gebruikt had mogen worden;

dat de Rechtbank vervolgens de beide vonnissen van den Kantonrechter ten deele heeft vernietigd, het beroepen vonnis voor het overige bevestigd en opnieuw recht gedaan, gelijk een en ander aan het hoofd van dit arrest is opgegeven;

dat het voorgestelde middel van cassatie wordt aangedrongen met het betoog, dat het stellen van wildstrikken altijd een zelfstandig middel oplevert om wild te bemachtigen en dat het niet denkbaar is, hoe men wildstrikken zou kunnen aanwenden als een hulpmiddel bij eene andere wijze van wildbemachtiging, zoodat in het door de Rechtbank gevolgde systeem ten aanzien van wildstrikken de bepaling van art. 41e der Jachtwet tot een doode letter zoude gemaakt worden;

O. dat het middel is gegrond;

dat immers in art. 15 tweede lid der Jachtwet in het algemeen zijn verboden „alle andere” — dan de in het eerste lid onder letter a tot h genoemde — „pogingen of middelen om wild op te sporen, te bemachtigen of te dooden”;

dat op de overtreding van dit verbod in het algemeen volgens art. 40 der Jachtwet is gesteld een boete van ten hoogste twintig gulden;

dat echter ingevolge art. 41 aanhef en letter e der Jachtwet een boete van ten hoogste het dubbel der in art. 40 bedreigde boete of hechtenis van ten hoogste zeven dagen kan worden opgelegd, indien de verboden poging om wild

te bemachtigen bestaat in het gebruik van wildstrikken ;

dat dus ten onrechte door de Rechtbank art. 41e op het bewezen verklaarde niet toegepast is geacht ;

dat de Rechtbank zich wel niet schuldig maakte aan een vormfout, toen zij in haar vonnis een door haar niet toegepast wetsartikel, ook niet aanhaalde, doch dat haar vonnis desondanks niet in allen deele kan worden, in stand gehouden ;

dat zij immers blijkbaar alleen tengevolge van de door haar gehuldigde opvatting van gezegd art. 41e het na verzet gewezen vonnis van den Kantongerechter en daarna ook diens verstekvonnis heeft vernietigd ten aanzien van de daarbij opgelegde geldboete en de subsidiaire hechtenis ;

dat nu die opvatting onjuist is gebleken, ook de vernietiging zelve niet kan worden gehandhaafd ;

Vernietigt het vonnis der Arr.Rechtbank te Arnhem op 16 Februari 1915 in deze zaak gewezen, doch alleen voor zoover daarbij ten aanzien der opgelegde geldboete en de subsidiaire hechtenis waren vernietigd het vonnis van het Kantongerecht te Arnhem de dato 18 November 1914 en het daarbij na verzet bekrachtigde verstekvonnis van dat Kantongerecht van 17 Juni 1914 ;

Op dit punt opnieuw rechtdoende ten principale krachtens art. 105 R. O. :

Verstaat, dat op het ten laste gelegde en bewezen verklaarde, behalve de in het bestreden vonnis aangehaalde artikelen, mede van toepassing is art. 41 der Jachtwet ;

Bevestigt, wat de opgelegde geldboete en de vervangende hechtenis betreft, bovenvermeld vonnis van het Kantongerecht te Arnhem van 18 November 1914. (Ned. Jur.)

3 Mei 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Art. 12 van het K. B. van 18 November 1913, S. 412, wijst onvoorwaardelijk en zonder eenige beperking kunstlicht aan als een der middelen, waarmede het ingevolge art. 33 van de Vogelwet verboden is zich in het veld buiten openbare wegen en voetpaden te bevinden.

Het in art. 33 der Vogelwet 1912 verbodene, zooals dit nader is geregeld en beperkt in het K. B. van 18 November 1913, S. 412, is bij art. 36 dezer wet strafbaar gesteld.

(Vogelwet art. 33 ; K. B. van 18 November 1913, S. 412, art. 12.)

Voorzitter : Mr. A. M. B. Hanlo.

Baden : Mrs. C. O. Segers, H. Hesse, Jhr. R. Feith en L. E. Visser.

De Officier van Justitie bij de Rechtbank te Zwolle, requirant van cassatie tegen een vonnis van deze Rechtbank van 18 Februari 1915, waarbij in hooger beroep is bevestigd een vonnis van het Kantongerecht te Ommen van 22 December 1914 (N. J. 1915 bl. 639 Red.), voorzoover daarbij bewezen is verklaard, met beklagde's schuld daaraan, hetgeen aan H. de B., oud 20 jaren, van beroep arbeider, geboren te Avereest en wonende te de Haar, gemeente Avereest, bij de oorspronkelijke dagvaarding is ten laste gelegd en dit bewezen verklaarde, met vernietiging van het vonnis in eersten aanleg voorzoover dit den gerequireerde ontsloeg van rechtsvervolging, is gequalificeerd als : „het zich in het veld buiten openbare wegen en voetpaden bevinden met kunstlicht”, waarna de gerequireerde te dezer zake, met toepassing van de artt. 23 en 91 Sr., artt. 33, 36, 51 en 41 der Vogelwet 1912, art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412) — bij verstek — is veroordeeld tot een geldboete van f 0.50 en vervangende hechtenis van één dag, met verbeurdverklaring van de in beslag genomen lantaarn.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

Bij inleidende dagvaarding was aan gerequireerde ten laste gelegd : „dat hij, (op) 10 November 1914, des avonds circa 8 uur, onder de gemeente Avereest, zich in de buurt de Haar in het veld buiten openbare wegen en voetpaden met een helder brandende lantaarn heeft bevonden”.

Ofschoon de Kantongerechter te Ommen, bij vonnis van 22 December jl. dit feit alsmede de schuld van beklagde daaraan wettig en overtuigend bewezen achtte, ontsloeg hij dezen van alle rechtsvervolging, daar hij voor de strafbaarheid der aanklacht krachtens art. 36 der Vogelwet meende te mogen vorderen, dat het doel, waartoe het kunstlicht werd gebezigd, in de dagvaarding was vermeld, hetgeen dan natuurlijk zou hebben moeten bestaan in het opsporen, yangen of dooden van vogels.

De Arr.-Rechtbank te Zwolle bleek 's Kantongerechters inzicht niet te deelen, althans zij vernietigde op 18 Februari jl. diens uitspraak ten aanzien der rechtsbeschouwingen, verklaarde gerequireerde schuldig aan : „Het zich

in het veld, buiten openbare wegen en voetpaden, bevinden met kunstlicht" en veroordeelde hem deswege in eene geldboete van f 0.50 subsidiair een dag hechtenis, met verbeurte van de in beslag genomen lantaarn.

Tegen deze uitspraak heeft de heer Officier van Justitie zich van cassatie voorzien, terwijl hij bij tijdig ingediende memorie twee middelen stelt, waarvan het eerste luidt: „Schending, althans verkeerde toepassing, van art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412), in verband met de artt. 33 en 36 der Vogelwet 1912, doordien de Rechtbank beslist heeft, dat reeds het bloote feit van het zich in het veld buiten openbare wegen en voetpaden met kunstlicht bevinden strafbaar is.”

Zooals Uw Raad zal blijken, steunt de grief op de argumenten, die door den Ommenschen Kantonrechter voor zijn oordeel (W. 9743) (N. J. 1915 bl. 639 Red.), zijn aangevoerd, die hierin bestaan, dat de in art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412), genoemde voorwerpen niet in hunne algemeene beteekenis mogen worden opgevat, doch slechts als middelen, waarmede de vogelarij wordt uitgeoefend, terwijl deze zienswijze nader wordt geïllustreerd door, voor zooveel vallen en klemmen betreft, bij afwijkende meening te wijzen op mogelijke collusie met art. 28 der Jachtwet.

Ik kan deze opvatting niet deelen. Eerstens toch geeft de bouw van art. 33 al. 2 der Vogelwet, dat als verbodsbepaling uitsluitend in aanmerking komt, zeker geen aanleiding aan 's Kantonsrechtters wensch te voldoen. En vervolgens vindt ook het interpretatief vermaak van dezen en van den heer requirant geen steun in de geschiedenis.

Reeds art. 29 toch van het oorspronkelijk Ontwerp (Bijl. Hand. 2^e Kamer 1910/11, 249, 2) verbodt zich met middelen om vogels te vangen of te dooden, waarvan het gebruik is ontzegd, in het veld buiten openbare wegen en voetpaden te bevinden. Ofschoon nu dit verbod in het gewijzigd Ontwerp (Bijl. Hand. 2^e Kamer 1911/12, 47, 4) niet werd herhaald, daar de Minister op die wijze het best meende te voldoen aan de door hem als juist erkende opmerking in het voorloopig verslag (Bijl. Hand. 2^e Kamer 1910/11, 249, 7), dat de bepaling te algemeen was (Bijl. Hand. 2^e Kamer 1911/12, 47, 1) schijnt toch deze proeve van wetgeving niet geheel te hebben bevredigd. Althans bij de openbare behandeling (Hand. 2^e Kamer 1911/12, bl. 2021 vlg.) werd door Mr. Rink e. a. een amendement ingediend, waarbij aan het inmiddels sterk gewijzigd

art. 29 (thans art. 33) eene nieuwe alinea werd toegevoegd van gelijken inhoud als de thans gewraakte verbodsbepaling. De voorsteller wees er in zijne toelichting op (Hand. 2^e Kamer 1911/12, bl. 2021 vlg.) dat, waar de oorspronkelijke bepaling te algemeen werd geacht, dit geen reden had mogen zijn tot algeheele radecering daarvan, doch veeleer had moeten leiden tot beperking, die hij in zijn amendement meende te hebben toegepast, eerstens door niet alle verboden vangmiddelen van medeneming uit te sluiten en vervolgens door de mogelijkheid te openen van verbinding van voorwaarden aan het uit te vaardigen verbod. Dit amendement nu, dat nu wel geen proeve van edelsmeedkunst is, doch dat toch ten slotte door de Regeering werd overgenomen, ging bepaaldelijk uit van deze nimmer weersproken gedachte, dat het in bouw en beteekenis gelijk wilde zijn aan art. 15 der Jachtwet, behoudens deze uitzondering, dat de opsomming der verboden vangmiddelen werd overgelaten aan het uitvoerend gezag. Als gevolg daarvan is het aanschijn geschonken aan het K. B. van 18 November 1913 (S. 412), dat in art. 12, in verband met het bepaalde in de artt. 9 en 10, kunstlicht rangschikt onder de middelen, waarmede het absoluut verboden is zich in het veld te bevinden.

Nu zal het wel geen verwondering wekken dat, waar zoo dringend de nadruk gelegd is op de gelijkwaardigheid in beteekenis van het voorgesteld amendement aan art. 15 der Jachtwet, door mij groote aandacht is gewijd aan de wording van laatstgemeld artikel ter interpretatie van Mr. Rink's voorstel. Evenals in het onderwerpelijk geval immers geldt art. 15 der Jachtwet de absoluut verboden vangmiddelen, zoodat de maatstaf gelijk is.

Nu vind ik omtrent de noodzakelijkheid der novelle van '57 het navolgende als oordeel der Regeering vermeld (Gratama, Jachtwet, 3^e dr., bl. 393 vlg.): „De wet van 1852 bevat geen *preventieve bepaling* omtrent het gebruiken van verboden middelen om wild te bemachtigen; maar die preventieve bepaling is ook volstrekt noodig, dat heeft de ondervinding geleerd. Zij is vooreerst noodig tot conservatie van het wild. Het is niet genoeg dat een jagtopziener, in het veld komende, ageeren kan tegen iemand dien hij op het wild ziet schieten met afdraaijers, stokgeweren of ander verborgen wapentuig; maar hij moet ook, iemand vindende met zoodanige wapenen bij zich, hem kunnen calangeren en die wapenen in beslag kunnen nemen. Dit kan geen aanleiding

geven tot bezwaren, omdat die middelen alleen gebruikt worden door stroopers; eerlijke jagers komen niet met afdraaiers of stokgeweren in het veld; *het hebben van zoodanige wapenen alleen is een bewijs dat men verkeerde voornemens heeft.*"

Deze slotzinsnede van het betoog van Minister van der Bruggen, elders in nog krasser bewoordingen herhaald (Gratama, I. c., bl. 399), acht ik beslissend niet alleen voor de bepaling van art. 15 der Jachtwet, doch ook voor de betekenis van het amendement Rink, dat op gelijke strekking boogt voor zooveel de absoluut verboden vangmiddelen betreft, omdat daardoor is vastgelegd, dat het enkel bij zich hebben dier voorwerpen reeds het misdadig oogmerk in zich sluit, zoodat dit niet afzonderlijk behoeft te worden ten laste gelegd.

Nu kan wel is waar deze uitlegging onaangename verrassingen uitlokken. — Mr. Leendertz wees hier reeds op in W. 9595 en de heer requirant voegt hieraan nog enkele voorbeelden toe — doch noch het „pijpie" van Mr. Leendertz, noch den „eezamen landbouwer", dien de heer requirant ons schetst, dreigt voorloopig gevaar, indien het officie er slechts van doordrongen is, dat het utiliteitsprincipe niet tevergeefs door den wetgever wordt gehuldigd, terwijl de vossenval of -klem van den Ommenschen Rechter nog altijd art. 42 Sr. in haar voordeel heeft.

Als tweede middel is voorts gesteld: „Schen-ding, althans verkeerde toepassing, van art. 216 Sv., in verband met art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412), en art. 36 der Vogelwet 1912, doordien de Rechtbank heeft geoordeeld, dat overtreding van het verbod van genoemd art. 12 strafbaar is gesteld in art. 36 der Vogelwet, terwijl overtreding van dat verbod noch bij art. 36 der Vogelwet noch bij eenig ander artikel eener wet of wettelijke verordening is strafbaar gesteld."

Voor de bestrijding dezer grief verwijs ik korthedshalve naar de conclusie van Mr. Besier, voorafgaand aan Uw arrest van 18 Januari jl. (N. J. 1915 bl. 516 Red.) en naar de mijne, behoorende bij Uwe beslissing van 25 Januari jl. (N. J. 1915 bl. 509 Red.), alsmede naar Uw eerstgenoemd arrest. Ware hieraan vroeger publiciteit gegeven, dan had de heer requirant voorzeker zelfs niet de conceptie van het middel gewild.

Waar dus beide grieven mij ongegrond voorkomen, concludeer ik tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse; Gelet op de middelen van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie luidende; (zie concl. adv.-gen.);

O., dat bij de oorspronkelijke dagvaarding den gerequireerde is ten laste gelegd: dat hij 10 November 1914 des avonds circa 8 uur onder de gemeente Avereest zich in de buurt de Haar in het veld buiten openbare wegen en voetpaden heeft bevonden met een helder brandende lantaarn;

O. dat dit ten laste gelegde en beklagde's schuld daaraan bij het in zoover door het aangevallen vonnis bevestigde vonnis bewezen zijn verklaard, en het bewezen verklaarde bij eerstgenoemd vonnis is gequalificeerd en de gerequireerde is veroordeeld, zooals hiervoren is vermeld;

O. dat tot toelichting van het eerste tegen deze uitspraak gerichte middel in hoofdzaak wordt betoogd, dat wel de woorden van art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412), voor de opvatting van de Rechtbank pleiten, en het voorts opmerkelijk is, dat, terwijl de middelen waarmede het volgens art. 8 van gemeld K. B. verboden is vogels te vangen of te dooden alle opgenomen zijn in art. 12, met uitzondering van lijn en vergiftige of verdoovende middelen — van welke uitzondering blijkbaar de reden is, dat het niet aangaat te verbieden zich met die middelen, die ook tot andere, geoorloofde, doeleinden kunnen worden gebruikt in het veld te bevinden — voor *kunstlicht* die uitzondering juist niet is gemaakt, doch dat, ware de opvatting van de Rechtbank juist, een toestand zou zijn geschapen, die in de praktijk onduelbaar is;

dat het voorts onaannemelijk is, dat, waar art. 29 van het oorspronkelijk Ontwerp door de Regeering werd teruggenomen in verband met een opmerking in het voorloopig verslag dat het daarin opgenomen verbod om zich met verboden middelen om vogels te vangen of te dooden in het veld te bevinden te algemeen werd geacht, daar zoodoende „landbouwers, die in het veld wonen, zullen kunnen worden vervolgd, zonder dat dit de bedoeling van de wet kan zijn", diezelfde bepaling weder ongewijzigd zou zijn opgenomen in art. 12 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412), steunende op het in de plaats van art. 29 voormeld getreden tweede lid van art. 33;

O. hieromtrent:

dat art. 12 meergenoemd onvoorwaardelijk en zonder eenige beperking kunstlicht aanwijst

als een der middelen, waarmede het ingevolge art. 33 voormeld verboden is zich in het veld buiten openbare wegen en voetpaden te bevinden, terwyl ook de geschiedenis van genoemde wetsbepaling geen aanleiding geeft de aanwijzing van art. 12 in dezen beperkten zin op te vatten, als zou 'er, zooals de eerste rechter oordeelde, tusschen het feit zelf en het vangen of dooden van vogels enig verband moeten bestaan;

dat de ruime opvatting nog steun vindt in het bereids door den requirant aangevoerde, dat van de middelen, waarmede het volgens art. 8 van het K. B. verboden is vogels te vangen of te dooden, lijn en vergiftige of verdoovende middelen niet in art. 12 zijn opgenomen, doch daarentegen wel kunstlicht;

dat wel is waar na de in het voorloopig verslag gemaakte opmerking het oorspronkelijk art. 29 is ingetrokken, doch dat de geschrapte bepaling bij de openbare behandeling ingevolge het amendement Rink — zij in het gewijzigden vorm en onder eenige ten deze niet toepasselijke beperkingen — weer als tweede lid van art. 33 der Vogelwet is opgenomen;

O. voorts dat wat er zij van de bewering, dat door de gewraakte opvatting een in de praktijk onduidbare toestand zou zijn geschapen, dit voor den rechter, die volgens de wet moet recht spreken en in geen geval hare billijkheid mag beoordeelen, geen reden mag zijn aan meergenoemd verbod ten aanzien van kunstlicht de bovenbedoelde beperkte beteekenis te geven;

O. omtrent het tweede middel:

dat volgens den tekst van art. 33 d.r. Vogelwet 1912, gezien onder het licht van zijn geschiedenis, het daarin verbodene zooals dit nader is geregeld en beperkt in meergenoemd Kon. Besluit, bij art. 36 dezer wet strafbaar is gesteld:

O. dat derhalve geen der middelen tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep. (Ned. Jur.)

6 Mei 1915. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), laatstelijk gewijzigd bij die van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 240) en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 211.

6 Mei 1915. BESLUIT, betreffende de uitloting en aflossing van de 5 pcts. schuldbekentenissen, uitgegeven krachtens de Leeningwet 1914 (*Staatsblad* n°. 612). S. 212.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 3den Mei 1915, n°. 56, Generale Thesaurie;

Gezien de Leeningwet 1914 (*Staatsblad* n°. 612);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Ten dienste van de uitloting van de schuldbekentenissen, uitgegeven krachtens de Leeningwet 1914, worden tweehonderd vijfenzeventig duizend kaartjes vervaardigd, welke onderscheidenlijk worden bedrukt met de nummers 1 tot en met 275,000.

Voor zooveel die nummers niet overeenstemmen met die van de uitgegeven schuldbekentenissen van f 1000, worden zij geacht voor de loting te vertegenwoordigen hetzij twee nummers van schuldbekentenissen van f 500 hetzij vijf nummers van schuldbekentenissen van f 200 hetzij tien nummers van schuldbekentenissen van f 100. Op elk der betrokken kaartjes worden de nummers vermeld, welke overeenkomstig het zoeven bepaalde, door het op dat kaartje gedrukte nummer worden vertegenwoordigd. Van laatstbedoelde nummers en van de door elk dier nummers vertegenwoordigde nummers worden lijsten opgemaakt, waarvan een exemplaar blijft berusten bij de Algemeene Rekenkamer, een exemplaar bij het Departement van Financiën en een exemplaar bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën te Amsterdam.

2. De in het vorig artikel bedoelde kaartjes worden door twee, daartoe door Onzen Minister van Financiën aangewezen, ambtenaren gezien en vergeleken met de in den laatsten zin van het vorig artikel bedoelde lijsten. Na accoordbevinding worden de kaartjes gestort in eene, voor de uitlotingen bestemde, om een spil draaiende bus, welke wordt gesloten en verzegeld.

Van die verrichtingen wordt een proces-verbaal opgemaakt, waarvan een exemplaar blijft berusten bij de Algemeene Rekenkamer, een exemplaar bij het Departement van Financiën en een exemplaar bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën te Amsterdam.

De sleutel van de bus blijft onder bewaring van den Thesaurier-Generaal bij het Departement van Financiën.

3. Elke uitloting geschiedt zoo tijdig, dat zij ten minste zes weken yóór den dag, waarop de schuldbekentenissen aflosbaar moeten gesteld worden, is geëindigd.

De uitlotingen geschieden in het openbaar in een lokaal van het Departement van Financiën door een daartoe door Onzen Minister

van Financiën aangewezen ambtenaar ten overstaan van twee leden der Algemeene Rekenkamer of van twee door de Algemeene Rekenkamer aangewezen ambtenaren der Kamer.

De dag, waarop de uitloting aanvangt, wordt tenminste ééne week te voren door middel van de *Nederlandsche Staatscourant* bekend gemaakt.

Onze Minister van Financiën stelt, met inachtneming van het bepaalde in artikel 10 der Leeningwet 1914, het bedrag vast van het kapitaal, dat krachtens elke uitloting zal worden afgelost. Van de loting wordt een proces-verbaal opgemaakt, terwijl de uitgelote nummers, zoo spoedig mogelijk, in de *Staatscourant* worden medegedeeld.

4. De aflossing van de uitgelote schuldbekentenissen geschiedt, van den daarvoor bestemden dag af, ten kantore van de Nederlandsche Bank te Amsterdam en, mits uiterlijk acht dagen vóór den dag, waarop de aflossing verlangd wordt, daarvan aan den betrokken betaalmeester kennis is gegeven, ten kantore van de betaalmeesters.

De aflossing geschiedt tegen intrekking van de uitgelote schuldbekentenissen, voorzien van alle daarbij behorende nog niet verschéne coupons.

Indien een of meer coupons mochten ontbreken kan de aflossing der schuldbekentenissen, onder inhouding van het bedrag der ontbrekende coupons, door Onzen Minister van Financiën worden toegestaan.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 6den Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitgeg. 20 Mei 1915.*)

6 Mei 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van zuurkool. S. 213.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 5 Mei 1915, Kabinet, Litt. H⁵⁴;

Gezien Ons Besluit van 16 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 156);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het verbod van uitvoer van zuurkool uitgevaardigd bij Ons bovengemeld Besluit, is tijdelijk opgeheven.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 6den Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg. 6 Mei 1915.*)

8 Mei 1915. WET, tot vaststelling van bepalingen betreffende het waarborgen van uitkeeringen aan schepelingen en hunne nagelaten betrekkingen in verband met ongevallen aan schepelingen overkomen ten gevolge van of in verband met eene gebeurtenis, welke een onmiddellijk gevolg is van den huidige oorlog. (Oorlogszeeongevallenwet 1915). S. 214.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 304, 1—25.

Hand. id. 1914/15, blad. 1095—1104, 1106—1123, 1127—1144.

Bijl. Hand. 1^e Kamer 1914/15, n°. 304, 1—3.

Hand. id. 1914/15, blad. 307.

WIJ WILHELMINA, ENZ. ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is in de tegenwoordige buitengewone omstandigheden eene regeling te treffen betreffende het waarborgen van uitkeeringen aan schepelingen en hunne nagelaten betrekkingen in verband met ongevallen aan schepelingen overkomen ten gevolge van of in verband met eene gebeurtenis, welke een onmiddellijk gevolg is van den huidige oorlog;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. 1. Onder „zeevaarttuig” in den zin dezer wet wordt verstaan elk in Nederland thuis behoorend vaarttuig, hetwelk niet is in dienst van het Rijk en ten aanzien waarvan het voornemen bestaat om het van uit eene Nederlandsche haven buitengaats te brengen.

2. Een vaarttuig wordt geacht in Nederland thuis te behoreen in de twee na te noemen gevallen:

I. indien de onderneming, waarvoor het vaart, in Nederland is gevestigd;

II. indien het in Nederland wordt uitgerust en zijne bemanning voor ten minste de helft uit ingezetenen van Nederland bestaat.

3. Voor de toepassing van deze wet heeft de uitdrukking „buitengaats brengen” dezelfde beteekenis als die, welke daaraan is toegekend in artikel 1 van de Schepenwet.

4. Voor de toepassing van deze wet wordt onder bemanning de schipper begrepen.

5. Onder „schipper” verstaat deze wet elk gezagvoerder van een zeevaartuig of die dezen vervangt.

6. Onder „zeevisschersvaartuig” verstaat deze wet een zeevaartuig, dat gebezigd wordt voor visscherij buitengaats.

7. Onder „Onze Minister” verstaat deze wet Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

8. Voor de toepassing van deze wet ook wat de strafbepalingen betreft wordt onder „eigenaar” verstaan de persoon, die het beheer over het zeevaartuig heeft, hetzij hij eigenaar, reeder of boekhouder van de reederij van het zeevaartuig is, of bestuurder van den rechtspersoon, aan wien het zeevaartuig behoort, hetzij hem het zeevaartuig in gebruik is gegeven.

2. 1. Elk lid der bemanning van een zeevaartuig, dat na het in werking treden dezer wet uit Nederland buitengaats wordt gebracht, heeft, ingeval hem een ongeval overkomt ten gevolge van of in verband met eene gebeurtenis, welke een onmiddellijk gevolg is van den huidige oorlog, gedurende den tijd van zijne ongeschiktheid tot werken, recht op een uitkeering. Deze uitkeering bedraagt:

I. zeventig procent van het dagloon van den getroffene, ingeval van blijvende of tijdelijke geheele ongeschiktheid tot werken;

II. een in verhouding tot de verloren geschiktheid tot werken staand deel van zeventig procent van zijn dagloon, ingeval van blijvende of tijdelijke gedeeltelijke ongeschiktheid tot werken;

voor de toepassing van deze wet wordt een schepeling geheel of gedeeltelijk ongeschikt geacht tot werken, indien hij geheel of gedeeltelijk ongeschikt is geworden tot arbeid, welke overeenkomt met zijne krachten vóór het ongeval en met zijne bekwaamheden.

2. Indien de getroffene ten gevolge van het ongeval overlijdt, heeft de vrouw, met wie hij ten tijde van het ongeval gehuwd was, hebben de wettige of ten tijde van het ongeval wettiglijk erkende natuurlijke kinderen en hebben de ouders, of bij ontstentenis van dezen de grootouders van den overledene, indien deze hun kostwinner was, en de schoonouders van den overledene, indien deze hun kostwinner was, recht:

a. de vrouw, tot haar opvolgend huwelijk, op eene uitkeering ten bedrage van dertig procent van des overledenen dagloon;

b. elk kind, tot zijn voleindigde zestiende

jaar, op eene uitkeering ten bedrage van vijftien procent van des overledenen dagloon en, bijaldien het ouderloos is of wordt, van twintig procent van dat dagloon;

c. de ouders, of bij ontstentenis van dezen de grootouders, op eene uitkeering, bedragende zooveel als de overledene in den regel tot hun levensonderhoud bijdroeg, doch niet meer dan dertig procent van zijn dagloon, en wel tot der dood van den langstlevende;

d. de schoonouders, op eene uitkeering, bedragende zooveel als de overledene in den regel tot hun levensonderhoud bijdroeg, doch niet meer dan dertig procent van zijn dagloon, en wel tot den dood van den langstlevende; het recht voor de schoonouders op eene uitkeering houdt eveneens op in de gevallen bedoeld onder 1 en 2 van artikel 377 van het Burgerlijk Wetboek;

de nagelaten betrekkingen hebben te zamen op geen hoogere uitkeering recht dan op zestig procent van des overledenen dagloon; met dien verstande, dat de schoonouders alleen recht hebben op uitkeering, indien de personen, bedoeld onder a, b en c, hunne volle uitkeering hebben ontvangen en de ouders of grootouders alleen dan, indien de personen, bedoeld onder a en b, hunne volle uitkeering hebben ontvangen, en dat, indien de vrouw en de kinderen te zamen op eene hoogere uitkeering dan zestig procent van dat dagloon zouden recht hebben, de uitkeering, waarop ieder recht zou hebben, eene evenredige vermindering zal ondergaan.

3. Indien de in het voorgaande lid onder a bedoelde vrouw een nieuw huwelijk aangaat, ontvangt zij een bedrag in eens van tweemaal hare uitkeering over een jaar.

4. De uitkeering is verschuldigd over elken dag, daaronder niet begrepen Zondagen en algemeen erkende Christelijke feestdagen.

5. De uitkeering wordt in wekelijksche termijnen betaald.

6. Bij totaal verlies der goederen van leden der bemanning door een gebeurtenis als in het eerste lid bedoeld, hebben de leden der bemanning, die niet bij die gebeurtenis het leven verliezen, bovendien aanspraak op eene uitkeering in eens. Onder totaal verlies wordt verstaan dat niets is gered dan hetgeen de leden der bemanning op of bij zich dragen.

7. Onze Minister bepaalt, naar den grondslag van het normale loon, welk bedrag voor de verschillende groepen van schepelingen voor de toepassing van deze wet als dagloon zal gelden. Het dagloon wordt gesteld op een driehonderd

en negende gedeelte van het loon, dat per jaar wordt verdiend, doch op niet hooger dan vier gulden. Bij de bepaling van het dagloon wordt rekening gehouden met hetgeen de schepeling van derden ontvangt, voor zoover deze ontvangsten van invloed zijn op de voorwaarden der arbeidsovereenkomst en, voor zooveel betreft schepelingen in een bedrijf, dat gedurende slechts een deel van het jaar wordt uitgeoefend, met hetgeen in den regel wordt verdiend in den tijd, gedurende welken het bedrijf niet wordt uitgeoefend. Onze Minister bepaalt voor de verschillende groepen van schepelingen het bedrag der uitkeering, bedoeld in lid 6.

8. Bij twijfel of een ongeval een gevolg is van of in verband staat met een gebeurtenis, als in het eerste lid bedoeld, is de uitkeering verschuldigd.

3. 1. De in het voorgaande artikel bedoelde uitkeeringen worden beschouwd als een deel van de gagien en komen, behoudens het bepaalde in artikel 10, ten laste van den persoon of de personen, ten laste van wie de gagien komen.

2. Afstand van het schip en van de met hetzelfde verdiende en nog te verdienen vrachtpenningen of afstand door den mede-reeder van diens aandeel ontheft de hiervoren bedoelde personen niet van de betaling dier uitkeeringen.

3. De monsterrol moet bevatten de bepalingen van de voorgaande leden van dit artikel en van de artikelen 2 en 8.

4. 1. Het is den schipper verboden met zijn zeevaartuig eene Nederlandsche haven of reede te verlaten om het buitengaats te brengen, tenzij hij in het bezit is van eene schriftelijke vergunning, afgegeven door of namens den Hoofdinspecteur voor de Scheepvaart.

2. De schipper is verplicht die vergunning op eerste aanvraag te vertoonen aan de ambtenaren, belast met het opsporen van de bij deze wet strafbaar gestelde feiten.

5. De in artikel 4 bedoelde vergunning wordt afgegeven op aanvraag van den eigenaar, wanneer ten genoegen van Onzen Minister of van een door hem aangewezen ambtenaar is aange-toond, dat de in artikel 2 bedoelde uitkeeringen voldoende gewaarborgd zijn.

6. 1. De uitkeeringen zijn voldoende gewaarborgd:

I. indien de persoon of de personen, die tot de uitkeeringen gehouden zijn, ten genoegen van Onzen Minister zekerheid hebben gesteld voor de nakoming der verplichtingen hun bij deze wet opgelegd jegens de bemanning en haar nagelaten betrekkingen;

II. indien een verzekeraar of andere derde krachtens een door den eigenaar met hem gesloten overeenkomst mede is verbonden tot uitkeering aan de leden der bemanning en aan hunne nagelaten betrekkingen van de bedragen, waarop deze krachtens deze wet tegenover de onder I bedoelde personen aanspraak hebben en door dien verzekeraar of anderen derde, ten genoegen van Onzen Minister, zekerheid is gesteld voor de nakoming dier verbintenis.

2. Onze Minister is bevoegd voor den Staat der Nederlanden als verzekeraar overeenkomsten aan te gaan als onder II van het eerste lid bedoeld; zekerheid, als daar bedoeld, wordt in dat geval niet gesteld.

3. Maandelijks worden in de *Staatscourant* openbaar gemaakt de gevallen, waarin het voorgaande lid is toegepast.

7. 1. Onze Minister kan aan een lid der bemanning van een zeevaartuig of aan nagelaten betrekkingen van zoodanig lid de door dezen in rechte gevorderde uitkeering geheel of gedeeltelijk voorloopig betalen uit de ingevolge artikel 6 gestelde zekerheid en daartoe het onderpand voor zooveel noodig te gelde maken. De voorloopige betaling kan te allen tijde door Onzen Minister worden gestaakt. Zij moet worden gestaakt, zoodra de gevorderde uitkeering geheel of gedeeltelijk is toegewezen bij een vonnis, dat, al dan niet voorloopig, kan worden ten uitvoer gelegd.

2. Indien door Onzen Minister aan een lid der bemanning van een zeevaartuig of aan nagelaten betrekkingen van zoodanig lid de door dezen in rechte gevorderde uitkeering geheel of gedeeltelijk voorloopig is betaald en de gevorderde uitkeering geheel of gedeeltelijk is toegewezen bij een vonnis, dat voorloopig kan worden ten uitvoer gelegd, wordt bij die tenuitvoerlegging het door Onzen Minister voorloopig betaalde bedrag voor den tijd voorafgegaan aan het vonnis in mindering gebracht.

3. Wordt de rechtsvordering bij gewijsde toegewezen, voor het geheel of voor een gedeelte, dan wordt het voorloopig betaalde geacht als uitkeering te zijn genoten.

4. Was over den tijd, voorafgegaan aan een vonnis, op grond van het eerste lid meer betaald, dan krachtens dat vonnis over dien tijd verschuldigd, is, dan wordt het te veel betaalde van den betrokkene niet teruggevorderd.

5. Wordt de rechtsvordering bij gewijsde afgewezen of toegewezen tot een lager bedrag dan voorloopig is betaald, dan wordt het voorloopig betaalde of te veel betaalde door het Rijk aan dengene, die de in het eerste lid

bedoelde zekerheid heeft gesteld, vergoed met rente, berekend tegen vijf ten honderd 's jaars.

8. 1. In het geval, bedoeld onder II van het eerste lid van artikel 6, zijn de onder I van dat lid bedoelde personen en de verzekeraar of andere derde hoofdelijk verbonden tegenover den getroffene en diens nagelaten betrekkingen.

2. De bepaling van artikel 39, aanhef en onder 3°. van de Wet op de Regterlijke Organisatie en het Beleid der Justitie is van toepassing op alle vorderingen, krachtens deze wet door of tegen leden der bemanning of hun nagelaten betrekkingen ingesteld.

3. De voorloopige tenuitvoerlegging van het vonnis niettegenstaande hooger beroep of verzet kan bevolen worden met of zonder borgtocht.

4. De voorschriften van artikel 125^a tot en met artikel 125^f van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering zijn van toepassing.

5. Elk beding, strijdig met eenige bepaling van dit artikel of van de artikelen 2 en 3, is nietig.

9. Wanneer, nadat partijen in der minne zijn overeengekomen omtrent het al of niet bestaan van aanspraak op uitkeering of omtrent het bedrag daarvan of nadat een vonnis daaromtrent in kracht van gewijsde is gegaan, feiten of omstandigheden bekend worden, welke, indien zij daarvoor waren bekend geweest van invloed zouden zijn geweest op de tusschen partijen getroffen regeling of op de beslissing van den rechter, alsmede wanneer de toestand, welke den maatstaf vormde bij het bepalen door partijen of door den rechter van het bedrag der uitkeering of bij het weigeren der uitkeering, verandering ondergaat, kan op de vordering van een der partijen door den rechter een beslissing worden genomen, waarbij afgeweken wordt van de tusschen partijen getroffen regeling of van de vroegere beslissing.

10. 1. De leden der bemanning van *a.* zeilzevisschersvaartuigen van meer dan 40 ton (2,83 M³.) bruto-inhoud en van alle door een krachtwerktuig voortbewogen zevisschersvaartuigen en van *b.* alle zeevaartuigen, geene zevisschersvaartuigen zijnde, van 200 ton (2,83 M³.) bruto-inhoud en daar beneden, en hunne nagelaten betrekkingen hebben tegenover de onder I van het eerste lid van artikel 6 bedoelde personen recht op de helft van de uitkeeringen, in artikel 2 bedoeld.

2. De leden der bemanning van zeilzevisschersvaartuigen van 40 ton (2,83 M³.) bruto-

inhoud en daar beneden, en hunne nagelaten betrekkingen hebben tegenover de onder I van het eerste lid van artikel 6 bedoelde personen recht op een vierde gedeelte van de uitkeeringen, in artikel 2 bedoeld.

3. Voor zooveel betreft de bemanning van zeevaartuigen, welke tot eene van de beide in het eerste lid bedoelde categorieën behooren, keert het Rijk aan den getroffene of diens nagelaten betrekkingen een gelijk bedrag uit, als hun ingevolge het eerste lid van dit artikel toekomt. Voor zooveel betreft de bemanning van zeilzevisschersvaartuigen, in het tweede lid van dit artikel bedoeld, keert het Rijk aan den getroffene of diens nagelaten betrekkingen het drievoud van het bedrag uit, dat hun ingevolge het tweede lid van dit artikel toekomt. Onze Minister kan de uitbetaling van hetgeen voor rekening van het Rijk komt, opdragen aan dengene, die het in het eerste of in het tweede lid van dit artikel bedoeld bedrag moet uitkeeren.

11. De leden der bemanning, hunne nagelaten betrekkingen en hunne erfgenamen hebben ter zake van een ongeval, als bedoeld in het eerste lid van artikel 2, geen aanspraak op loon of op schadeloosstelling, hun krachtens het burgerlijk recht toekomende, behoudens de aanspraak op oppassing en genezing, aan eerstgenoemden krachtens het Wetboek van Koophandel toekomende.

12. 1. Indien binnen een door Onzen Minister te bepalen termijn geen bericht van of omtrent een zeevaartuig is ingekomen, wordt het zeevaartuig, zoolang geen bericht daarvan inkomt, voor de toepassing van deze wet geacht te zijn vergaan op den door Onzen Minister bepaalden dag.

2. Indien een zeevaartuig vergaat, en binnen een door Onzen Minister bepaalden termijn na den dag, waarop het is vergaan, geen bericht is ingekomen, dat zijne bemanning nog in leven is, worden, zoolang geen bericht omtrent de bemanning inkomt, de schepelingen aan boord van dat zeevaartuig voor de toepassing van deze wet geacht te zijn overleden op den dag, waarop het zeevaartuig is vergaan. Is de dag waarop het zeevaartuig is vergaan niet bekend, dan wordt als die dag aangenomen de door Onzen Minister bepaalde dag.

3. Het bepaalde in de eerste zinsnede van het vorige lid is mede van toepassing, indien een zeevaartuig voor de toepassing van deze wet geacht wordt te zijn vergaan, of door de bemanning, vermoedelijk op grond van onzekerheid, is verlaten. In het laatste geval

wordt voor de toepassing van deze wet het zeevaartuig geacht te zijn vergaan op den dag, waarop het door de bemanning is verlaten. Is de dag, waarop het zeevaartuig is verlaten, niet bekend, dan wordt als die dag aangenomen de door Onzen Minister bepaalde dag.

4. De termijn en de dag, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, kunnen verschillend worden vastgesteld voor elk zeevaartuig in verband met de reis van het zeevaartuig of met het daarmede uitgeoefende bedrijf.

5. Indien een schepeling ter gelegenheid van eene gebeurtenis, als bedoeld in het eerste lid van artikel 2, wordt vermist of indien zijne vermissing vermoedelijk het gevolg is van zoodanige gebeurtenis, wordt hij, indien binnen een door Onzen Minister bepaalde termijn na den dag, waarop hij werd vermist, geen bericht is ingekomen, dat hij nog in leven is, zoolang geen bericht omtrent hem inkomt, voor de toepassing van deze wet geacht ten gevolge van een ongeval, hetwelk een gevolg was van of in verband stond met eene gebeurtenis, als in het eerste lid van genoemd artikel bedoeld, te zijn overleden op den dag, waarop hij werd vermist.

6. De termijn, bedoeld in het vorige lid, kan verschillend worden vastgesteld naar gelang van de plaats waar en de omstandigheden waaronder de schepeling werd vermist.

7. Indien, ingevolge de bepalingen van het tweede, derde of vijfde lid, ten aanzien van een schepeling is aangenomen, dat hij ten gevolge van een ongeval, hetwelk een gevolg was van of in verband stond met eene gebeurtenis, als bedoeld in het eerste lid van artikel 2, is overleden, en bericht inkomt van het zeevaartuig, van de bemanning ervan of van den schepeling, is geen uitkeering verschuldigd aan de nagelaten betrekkingen, of houdt hun recht op uitkeering op met den dag, volgende op dien, waarop bij dengene, die de uitkeering was verschuldigd, bij de nagelaten betrekkingen, die uitkeering ontvangen of bij een van dezen het bericht is ingekomen.

13. 1. Indien aan een ambtenaar van de Scheepvaartinspectie blijkt, dat een schipper niet voorzien is van de in het eerste lid van artikel 4 bedoelde vergunning, is hij gerechtigd het zeevaartuig aan te houden.

2. Van elke aanhouding en van de opheffing daarvan geeft de ambtenaar van de Scheepvaartinspectie, die de aanhouding heeft gedaan, zoo spoedig mogelijk kennis aan den eigenaar en aan den schipper en aan de betrokken ambtenaren, met de in- en uitklaring belast of —

wanneer het een zeevisschersvaartuig geldt — aan den betrokken waterschout.

3. Na ontvangst van een bericht van aanhouding, als in het tweede lid bedoeld, verleen de daar genoemde belastingambtenaren geene expeditie en laten de daar bedoelde waterschouten de aangehouden zeevisschersvaartuigen niet vertrekken, alvorens hun zal zijn bericht, dat de aanhouding is opgeheven.

4. De in het tweede lid bedoelde belastingambtenaren verleen geene expeditie voor een zeevaartuig, waarvoor geene geldige vergunning, als bedoeld in het eerste lid van artikel 4, kan worden verpoend.

14. Beroep van beslissingen van de ambtenaren van de Scheepvaartinspectie kan bij Onzen Minister worden ingesteld.

15. Met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft de schipper, die niet de geldige vergunning, als bedoeld in artikel 4, eerste lid, op eerste aanvraag vertoont aan de in artikel 22 bedoelde ambtenaren.

16. Met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft de eigenaar, die bemanning heeft aangemonsterd of heeft doen aanmonsteren op een monsterrol, die niet de bepalingen bedoeld bij lid 3 van artikel 8 bevat.

17. Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste twee duizend gulden wordt gestraft de schipper, die het verbod, vervat in het eerste lid van artikel 4, overtreedt.

18. 1. Met hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste vijf duizend gulden wordt gestraft de eigenaar, die niet zorgt, dat met zijn zeevaartuig het verbod, vervat in het eerste lid van artikel 4, niet wordt overtreden.

2. Geen straf wordt in de gevallen voorzien bij het voorgaande lid en bij artikel 16 uitgesproken tegen den eigenaar, van wien blijkt, dat de overtreding buiten zijn toedoen is gepleegd.

19. Indien eene naamlooze vennootschap of eene coöperatieve of andere rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging eigenaar is van het zeevaartuig, worden voor de toepassing van de artikelen 16 en 18 als eigenaren aangemerkt alle leden van het bestuur.

20. Op overtreding van voorschriften der krachtens deze wet uitgevaardigde algemeene

maatregelen van bestuur kan daarbij straf worden gesteld, doch geene andere of hoogere dan, hetzij hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, hetzij geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

21. De bij of krachtens deze wet strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen.

22. Met het opsporen van de overtredingen bij of krachtens deze wet strafbaar gesteld, zijn, behalve de bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de marechaussee, alle ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren van de Scheepvaartinspectie, de ambtenaren met de in- en uitklaring belast, alsmede de ambtenaren, bekleed met militair gezag, aangewezen krachtens artikel 7 van de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128).

23. 1. De verzekeringen door werkgevers van de bemanning van zeevaartuigen, welke bij het in werking treden dezer wet in een Nederlandsche haven of op een Nederlandsche reede liggen, waarbij die bemanning, al of niet uitsluitend, tegen oorlogsrisico is verzekerd, vervallen voor zooveel het oorlogsrisico betreft met alle rechtsgevolgen, gegrond op feiten welke na het oogenblik van het vervallen plaats grepen.

2. Ingeval verzekerd is zowel tegen oorlogsrisico als tegen ander risico, vervalt ook de verzekering tegen dat ander risico, indien partijen niet vóórdat het zeevaartuig buitengaats wordt gebracht, overeenkomen betreffende de instandhouding van die verzekering.

3. Ingeval eene verzekering is aangegaan voor een bepaalden tijdsuur en het zeevaartuig bij het in werking treden dezer wet buitengaats is, vervalt, naar de onderscheidingen van de beide voorgaande leden, bij aankomst van het zeevaartuig in Nederland de verdere verzekering.

4. Van hetgeen door den werkgever aan den verzekeraar voor den tijd over welchen de verzekering ten gevolge van het vervallen daarvan haar kracht verliest, was vooruitbetaald wegens de vervallen verzekering of wegens het gedeelte der verzekering, dat vervalt, wordt hem door den verzekeraar drie vierde terugbetaald. Van hetgeen voor den hiervoren bedoelden tijd door den werkgever vóór het vervallen der verzekering vooruit betaald had moeten zijn, wordt door hem een vierde aan den verzekeraar betaald. Hetgeen overigens door den werkgever voor den hiervoren be-

doelden tijd nog aan den verzekeraar zou hebben moeten worden betaald, is niet verschuldigd.

24. Ten aanzien van de leden van de bemanning van zeevaartuigen, aan wie bij deze wet een uitkeering is gewaarborgd, vervallen alle toezeggingen door werkgevers gedaan tot het doen van uitkeeringen aan hen of aan hunne nagelaten betrekkingen bij een ongeval, als bedoeld in het eerste lid van artikel 2.

25. Alle ten gevolge van deze wet opge- maakte of overgelegde stukken, verzoekschriften, beroepschriften en beschikkingen zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie en worden kosteloos uitgereikt.

26. Hetgeen verder ter uitvoering van deze wet noodig is, wordt bij algemeen maatregel van bestuur geregeld.

27. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel: „Oorlogszeeongevallenwet 1915”.

28. 1. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

2. Zoodra de tegenwoordige buitengewone omstandigheden hebben opgehouden te bestaan, zal aan de Staten-Generaal een voorstel van wet worden gedaan, waarbij de intrekking van deze wet, zoomede de overgang tot den normalen toestand worden geregeld.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 8sten Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitgeg. 17 Mei 1915.*)

8 Mei 1915. WET, houdende wijziging van artikel 111 Regeeringsreglement. S. 215.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1911/12, n°. 205, 1—5; 1912/13, n°. 26, 1; 1914/15, n°. 9, 1—2.

Hand. id. 1914/15, blad. 832—857.

Bijl. Hand. 1^e Kamer 1914/15, n°. 9, 1—2.

Hand. id. 1914/15, blad. 307.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is artikel 111 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië te wijzigen in den zin van artikel 9 der Grondwet en in verband daarmee het laatste lid van artikel 68c van dat Reglement in te trekken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Artikel 111 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië, vastgesteld bij de wet van 2 September 1854 (*Staatsblad* n°. 129), wordt gelezen:

„Het recht der ingezetenen tot vereeniging en vergadering wordt erkend.

„De uitoefening van dat recht wordt in het belang der openbare orde bij algemeene verordening geregeld en beperkt.”

2. Het laatste lid van artikel 68c, in voormeld Reglement ingelascht bij de wet van 23 Juli 1903 (*Staatsblad* n°. 219), wordt ingetrokken.

3. Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 8sten Mei 1915:

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(*Uitgeg.* 28 Mei 1915.)

8 Mei 1915. WET, houdende intrekking van artikel 56 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië. S. 216.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1912/13, n°. 163, 1—6; 1913/14, n°. 29.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 775—780; 785—789.

Bijl. Hand. 1^e Kamer 1914/15, n°. 14, 1—2.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 307.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is over te gaan tot geleidelijke opheffing van de op hoog gezag ingevoerde koffiecultuur, en dat mitsdien artikel 56 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië, hetwelk thans nog alleen op die cultuur van toepassing is, behoort te worden ingetrokken;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Artikel 56 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië, vastgesteld bij de wet van 2 September 1854 (*Staatsblad* n°. 129), wordt ingetrokken.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 8sten Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(*Uitgeg.* 28 Mei 1915.)

10 Mei 1915. BESLUIT, houdende bekendmaking van den tekst der pensioenwetten voor de zee- en landmacht 1902. S. 217.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Marine en van Oorlog van 29 April 1915, Bureau B, n°. 71 en van 6 Mei 1915, IIIde Afd., n°. 115;

Gelet op de wetten van 9 Juni 1902 (*Staatsbladen* n°s. 87 en 90), 2 Januari 1905 (*Staatsblad* n°. 3), 6 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 177), 24 Juli 1908 (*Staatsblad* n°. 257), 15 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 217), 31 October 1912 (*Staatsbladen* n°s. 334 en 336) en 16 April 1915 (*Staatsbladen* n°s. 191 en 192);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Den tekst van de wetten van 9 Juni 1902 (*Staatsbladen* n°s. 87 en 90) tot regeling van de militaire pensioenen bij de zee- en bij de landmacht, zooals deze thans luidt, algemeen bekend te maken, door plaatsing in het *Staatsblad*.

Onze Ministers van Marine en van Oorlog zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 10den Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(*Uitgeg.* 4 Juni 1915.)

TEKST DER WET van den 9den Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 87), tot regeling van de militaire pensioenen bij de zeemacht, zooals die is gewijzigd bij de wetten van 2 Januari 1905 (*Staatsblad* n°. 3), 24 Juli 1908 (*Staatsblad* n°. 257), 15 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 217), 31 October 1912 (*Staatsblad* n°. 336) en 16 April 1915 (*Staatsblad* n°. 192).

EERSTE AFDEELING.

VAN DE PENSIOENEN DER OFFICIEREN, ONDEROFFICIEREN EN MINDERE MILITAIREN.

§ 1. Van het recht op pensioen.

Art. 1. Ten laste van den Staat wordt onder de voorwaarden en naar de regelen, bij deze wet gesteld, voortdurend of tijdelijk pensioen verleend aan militairen van de zeemacht, uitgezonderd het personeel van de Koninklijke Nederlandsche Marinereserve.

2. Het recht op voortdurend pensioen wordt,

behoudens het bepaalde bij artikel 18, verkregen :

1°. ter zake van langdurigen dienst, nader omschreven in artikel 3 en met het bij dat artikel gestelde voorbehoud ;

2°. ter zake van verwonding of verminking, tijdens de uitoefening van den militairdienst in den strijd bekomen, of veroorzaakt door gevorderde of bevolen militaire diensten, alsook ter zake van ziels- of lichaamsgebreken, welke het gevolg zijn van verrichtingen of vermoeienissen, aan de uitoefening van den militairdienst verbonden, of van bijzondere omstandigheden of toestanden, die zich bij de uitoefening van dezen dienst hebben voorgedaan, — voor zoover die verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken den belanghebbende tot de verdere waarneming van den militairdienst ongeschikt maken ;

3°. ter zake van ongeschiktheid voor de verdere waarneming van den militairdienst uithoofde van verwonding of verminking, dan wel ziels- of lichaamsgebreken, ontstaan door andere oorzaken dan onder 2° vermeld, mits de ongeschiktheid niet het gevolg zij van eigen moedwillige handelingen of van ongeregeld gedrag en de belanghebbende ten minste tien jaren *werkelijken dienst* hebbe ;

4°. na een *werkelijken dienst* van ten minste tien jaren, wanneer de militair ontslagen is omdat hij den leeftijd van *vijftig* jaren had bereikt of overschreden en geacht werd, in verband met zijn leeftijd voor de waarneming van den militairdienst niet meer ten volle geschikt te zijn ;

5°. na een *werkelijken dienst* van ten minste *vijftien* jaren, wanneer de militair ontslagen is ter zake van :

a. onbekwaamheid of ongeschiktheid om in den verkregen rang of stand in eenige betrekking bij de zeemacht te dienen ;

b. het eindigen van een dienstverband voor zoover de vernieuwing daarvan met machtiging van Onzen Minister van Marine is geweigerd, mits niet wegens wangedrag, onzedelijkheid of verregaande nalatigheid in de vervulling der dienstplichten.

De vaststelling van den bij deze wet bedoelden *werkelijken dienst* geschiedt met inachtneming van het bepaalde bij de artikelen 11 en 12 en bij artikel 13, sub 1°. Het bepaalde sub 2°, 4° en 5° van laatstgemeld artikel is daarbij niet toepasselijk.

3. Onder langdurigen dienst, bedoeld onder 1° van artikel 2, wordt verstaan :

1°. voor zeeofficieren, officieren van het korps

mariniers, officieren van administratie en officieren-machinist : *veertigjarige dienst* ;

2°. voor officieren van den geneeskundigen dienst alsmede voor alle onderofficieren en minderen : *dertigjarige dienst*.

Het recht op pensioen ter zake van langdurigen dienst wordt geacht niet te bestaan, ingeval ontslag is verleend op eigen verzoek :

a. aan een officier, vóór het bereiken van den leeftijd van *vijftig* jaren ;

b. aan een onderofficier met den rang van sergeant of hooger rang, vóór het bereiken van den leeftijd van *vijf en veertig* jaren ;

c. aan een korporaal of mindere, vóór het bereiken van den leeftijd van *veertig* jaren.

4. Recht op *tijdelijk* pensioen bestaat :

a. bij minder dan *tien*, doch ten minste *vijf* jaren werkelijken dienst, in geval van ontslag uit den dienst om redenen, als vermeld in artikel 2, sub 3° en 4° ;

b. bij minder dan *vijftien*, doch ten minste *vijf* jaren werkelijken dienst, in geval van ontslag uit den dienst om redenen, als bedoeld in artikel 2, sub 5°.

Het tijdelijk pensioen wordt voor niet korter dan *een* jaar en voor niet langer dan *vijf* jaren toegekend.

Is het voor korteren termijn dan vijf jaren toegekend, dan kan het, ingeval de belanghebbende geheel of ten deele buiten staat wordt bevonden om in zijn levensonderhoud te voorzien, opnieuw eens of meermalen worden verleend, met dien verstande, dat het in geen geval kan worden genomen over een langeren dan den gemelden termijn van vijf jaren, eventueel ten tijd van schorsing ingevolge artikel 49 daaronder begrepen.

5. Geen pensioen ter zake van verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken wordt verleend, gewijzigd of verhoogd zonder dat over het ontstaan, den aard en de gevolgen van de verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken, welke recht geven op pensioen, een militair geneeskundig onderzoek heeft plaats gehad, naar regelen te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur.

Dit militair geneeskundig onderzoek wordt eenmaal herhaald op last of met machtiging van Onzen Minister van Marine of op verzoek van den belanghebbende.

6. Het recht op pensioen gaat verloren :

a. door ontslag op eigen aanvraag, wanneer deze niet is gegrond op het bepaalde bij artikel 2 ;

b. voor een officier, door niet-eervol ontslag uit den dienst ;

c. voor een onderofficier of mindere, in geval van ontslag wegens wangedrag, onzedelijkheid of verregaande nalatigheid in de vervulling der dienstplichten;

d. door verwijdering uit den dienst tijdens de militair aan de strengere krijgstuicht onderworpen is;

e. door veroordeeling tot gevangenisstraf of militaire detentie, indien verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg is, of wel door gelijke veroordeeling na het ontslag van den militair wegens een misdrijf, vóór het ontslag begaan, indien uit den aard der zaak verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg zou geweest zijn;

f. door een rechterlijk gewijsde ter zake van desertie, indien verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg is.

7. Overgang uit den dienst bij de zeemacht in een anderen Rijksdienst heeft ten gevolge, dat de betrokkene geen recht meer kan doen gelden op toekenning van pensioen ten laste van het Departement van Marine, volgens deze wet.

Onder overgang wordt verstaan het onmiddellijk aansluiten van den datum van ontslag uit den militairen dienst aan den datum van aanvaarding van den anderen Rijksdienst.

8. Behoudens het bepaalde bij de artikelen 29 en 30 neemt het pensioen aanvang met den dag van het ontslag uit den dienst.

Een tijdelijk opnieuw toe te kennen pensioen gaat in met den dag, volgende op dien, waarop het vorige heeft opgehouden.

9. De militair, die bij de zeemacht is in dienst getreden terwijl hij in het genot was van pensioen ter zake van vorigen militairen dienst bij zee- of landmacht, wordt bij ontslag opnieuw gepensionneerd, tenzij hij het recht op pensioen mocht hebben verloren.

Het pensioen wordt alsdan geregeld naar zijn geheelen diensttijd met inachtneming overigens van de bepalingen dezer wet.

In geen geval zal het latere pensioen minder mogen bedragen dan het vroeger toegkende.

10. Militairen der zeemacht, die hun recht op pensioen volgens deze wet wenschen te doen gelden, moeten eene aan Ons gerichte aanvraag om pensioen inzenden aan het Departement van Marine.

Wij behouden Ons voor, den militair pensioen te verleenen ook zonder dat door hem eene aanvraag werd ingezonden.

Het recht op pensioen is verbeurd, wanneer de belanghebbende het niet heeft doen gelden binnen vijf jaren na ontslag uit den dienst.

Om opnieuw voor toekenning van *tijdelijk* pensioen in aanmerking te komen moet de belanghebbende eene aan Ons gerichte aanvraag aan het Departement van Marine inzenden binnen zes maanden na het einde van den termijn, waarvoor pensioen werd verleend. Door het niet tijdig inzenden van de aanvraag gaat de aanspraak op het verder genot van tijdelijk pensioen verloren, tenzij door Ons termen worden gevonden om van deze bepaling af te wijken.

§ 2. Van den diensttijd.

11. Als diensttijd komt in aanmerking de tijd vóór en na de invoering dezer wet doorgebracht:

a. in militaire betrekkingen bij de zeemacht;
b. in militaire betrekkingen bij de landmacht;
c. in burgerlijke betrekkingen, in die bij het loodswezen en als mindere geëmployeerde, werkman of bediende, op daggeld werkzaam bij inrichtingen van 's Rijks zee- en landmacht en bij het Koloniaal Etablissement te Amsterdam;

d. in militaire en burgerlijke betrekkingen in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën en in die, welke hier te lande ten laste van de koloniale geldmiddelen zijn of zullen worden ingesteld;

mits de diensten, in die betrekkingen bewezen, naar de daarvoor geldende regelen, aanspraak geven op pensioen of gagement en niet reeds met voortdurend pensioen of gagement zijn vergolden.

12. Als diensttijd bij de zeemacht komt ook in aanmerking:

a. de tijd, op nonactiviteit doorgebracht;
b. de tijd van krijgsgevangenschap;
c. de tijd, gedurende welken een officier zich met Onze vergunning in vreemden krijgsdienst heeft bevonden.

13. Voor vaststelling van den bij de zeemacht voor pensioen geldigen diensttijd wordt het navolgende in acht genomen:

1°. Niet in aanmerking komt:
a. diensttijd, voorafgaande aan het tijdstip waarop het zestiende levensjaar is vervuld;
b. de tijd, door een officier doorgebracht met verlof tot het waarnemen van eene betrekking buiten het zeewezen;
c. de tijd, door den zeemilicien in het genot van groot verlof doorgebracht, voor zoover gedurende dien tijd geen dienst is bewezen, als bij artikel 11 bedoeld;
d. de tijd, gedurende welken de militair voor langer dan een jaar met gewoon verlof is ge-

weest, tenzij dit verlof verleend werd tot het verkrijgen van herstel van wonden, ziekten, ziels- of lichaamsgebreken, in den strijd dan wel bij of door het verrichten van militaire diensten ontstaan;

e. de tijd, gedurende welken de militair aan de strengere krijgstuicht onderworpen is geweest;

f. de tijd, gedurende welken de militair, die tot gevangenisstraf, hechtenis of detentie werd veroordeeld, in verzekerde bewaring is geweest, uitgezonderd de duur van het voorloopig arrest, indien dit bij de veroordeeling niet in mindering is gebracht van de opgelegde straf;

g. de tijd, gedurende welken de militair *deserteur* is geweest, wanneer hij wegens desertie is veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis, of wel wanneer het recht tot strafvordering te dier zake is te niet gegaan;

h. de militaire diensttijd, voorafgegaan aan de hiervoren onder letter *g* bedoelde *desertie*, tenzij er in de omstandigheden, waaronder de desertie plaats had, of in het gedrag van den betrokkene gedurende zijn lateren diensttijd door Ons termen zijn gevonden om het hier bepaalde niet te doen toepassen.

2°. *Dubbel* wordt geteld:

a. de tijd van verblijf in actieven dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën;

b. de tijd van verblijf in actieven dienst tusschen de keerkringen buiten 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën.

3°. Het dubbel-tellen van diensttijd wordt niet toegelaten waar het geldt diensttijd, bedoeld in artikel 12.

4°. Voor officieren van den geneeskundigen dienst alsmede voor militairen beneden den rang van officier wordt de diensttijd, doorgebracht in betrekkingen, bedoeld onder *c* van artikel 11, en in burgerlijke betrekkingen, bedoeld onder *d* van dat artikel, voor *drie vierden* berekend.

5°. Indien het eindcijfer van den diensttijd een gedeelte van eene maand oplevert, wordt daarvoor eene geheele maand gesteld.

6°. Wanneer aan militairen der zeemacht diensten buiten het zeewezen worden opgedragen, wordt door Ons of door Onzen Minister van Marine, naar gelang het officieren dan wel militairen beneden den rang van officier betreft, in ieder voorkomend geval bepaald, of de opgedragen diensten buiten het zeewezen voor de toepassing der pensioensbepalingen zullen worden aangemerkt als „militaire diensten”.

14. Wanneer militair personeel der zeemacht op voet van oorlog is geweest en aan krijgsverrichtingen ter zee of te land heeft deelgenomen, mits niet in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën of tusschen de keerkringen buiten die bezittingen en koloniën, wordt door Ons na afloop van die krijgsverrichtingen bepaald, of en voor welk tijdsverloop voor dat personeel diensttijd *dubbel* zal worden geteld.

Dubbel-tellen van diensttijd krachtens dit artikel vervalt voor elk tijdsverloop, waarop het bepaalde bij artikel 13, sub 2°, toepasselijk mocht zijn.

§ 3. Van het pensioensbedrag.

15. Het volle pensioensbedrag, zonder verhooging om bijzondere redenen, is, behoudens het bepaalde bij de artikelen 27 en 56, voor elken rang of stand en klasse aangegeven op den bij deze wet gevoegden staat.

Voor de rangen en betrekkingen van het personeel van den Marine-stoomvaartdienst beneden den rang van officier zijn evenwel op den staat afzonderlijke bedragen vastgesteld.

De sommen, op dezen staat gebracht, dienen ook tot maatstaf van berekening voor de betrekkingen bij de zeemacht, waaraan door Ons bij besluit een militaire rang of stand en klasse, dan wel gelijkstelling met zoodanigen rang, stand en klasse is verbonden.

16. De regeling van het pensioen geschiedt naar den rang of stand en klasse, laatstelijk door den betrokkene bekleed:

a. indien hij den rang of stand en klasse heeft bekleed gedurende de laatste twee jaren werkelijken dienst;

b. in de gevallen, vermeld onder 2° van artikel 2;

c. indien hij, officier zijnde, als zoodanig geen twee jaren werkelijken dienst telt en niet werd bevorderd;

d. indien hij, militair beneden den rang van officier zijnde, in zijne betrekking laatstelijk den laagsten rang of stand en klasse bekleedde;

e. indien hij, verlaagd of bij administratieven maatregel teruggesteld zijnde, den dienst verlaat binnen twee jaar na het tijdstip van in-gang der verlagings of terugstellings;

f. indien hij den dienst verlaat op een tijdstip, dat hij verminderd was tot eene klasse, waarvoor een lager pensioensbedrag is vastgesteld.

In andere gevallen wordt het pensioen geregeld naar den onmiddellijk voorafgaanden

lageren rang of stand en klasse, door den betrockene werkelijk bekleed.

Voor de toepassing van het bepaalde in het eerste lid sub *a* van dit artikel geldt:

1°. ingeval voor verschillende klassen in denzelfden stand op den in artikel 15 bedoelden staat een zelfde pensioensbedrag is aangegeven, wordt de werkelijke dienst, in de verschillende klassen doorgebracht, samengerekend;

2°. indien een schepeling, die gedurende de laatste twee jaren werkelijken dienst vermindert is tot eene klasse waarvoor een lager pensioensbedrag is vastgesteld, in klasse is hersteld, wordt de tijd vóór en na zijne vermindering in klasse in werkelijken dienst doorgebracht, met inachtneming van het bepaalde sub 1°. van dit lid, samengerekend.

Titulaire rangen komen voor de pensioensberekening niet in aanmerking.

Voor de toepassing van dit artikel ten aanzien van het personeel van den Marine-stoomvaartdienst beneden den rang van officier wordt de opeenvolging van betrekkingen, vermeld op den bij deze wet gevoegden staat, beschouwd als eene opeenvolging van rangen, behoudens in geval van vermindering in klasse van dit personeel, ten opzichte waarvan geldt het bepaalde in het eerste lid sub *f* en in het derde lid van dit artikel.

Dienst in betrekkingen, aan welke door Ons bij besluit gelijkstelling met eene bepaalde klasse in een stand is verbonden, wordt voor de toepassing van dit artikel beschouwd als in die klasse te zijn doorgebracht.

17. Het volle pensioensbedrag wordt toegekend ter zake van langdurigen dienst, vermeld sub 1° van artikel 2 en nader omschreven in artikel 3.

18. In de gevallen, vermeld sub 2° van artikel 2, wordt toegekend:

a. indien de bekomen verwonding, vermindering, ziels- of lichaamsgebreken den betrockene voor *altijd* buiten staat stellen om in zijn levensonderhoud te voorzien: het volle pensioensbedrag;

b. indien zij hem *niet* buiten staat stellen om in zijn levensonderhoud te voorzien: *drie vierde* gedeelten van het volle pensioensbedrag of zooveel meer als hem naar eene berekening in evenredigheid van zijne dienstjaren op den voet van het bepaalde bij de artikelen 19 en 20 zou toekomen;

c. indien zij hem *tijdeijk* buiten staat stellen om in zijn levensonderhoud te voorzien: *voorloopig* het volle pensioensbedrag, tenzij hij

het voor pensioen ter zake van langdurigen dienst gevorderde aantal dienstjaren mocht hebben bereikt, in welk geval hem het pensioen al dadelijk op den voet van het bepaalde sub *a* zal worden toegekend.

Het voorloopig te verleenen pensioensbedrag wordt aanvankelijk toegekend voor *een jaar* en zal daarna, zoolang de belanghebbende nog niet verkeert in een der gevallen, sub *a* en *b* vermeld, bij herhaling, doch niet meer dan vier malen; voor gelijken tijd worden toegestaan.

Na verloop van *vijf* jaren wordt het pensioen niet weder voorloopig verleend. De betrockene wordt alsdan geacht te verkeeren in het geval onder *a*, tenzij blijke dat het geval onder *b* aanwezig is.

19. In de gevallen, vermeld onder 3°, 4° en 5° van artikel 2, wordt het pensioen berekend naar het aantal dienstjaren, op de wijze als omschreven in artikel 20.

20. Indien het pensioensbedrag ingevolge artikel 19 moet worden geregeld naar den diensttijd, wordt voor elk dienstjaar toegekend:

a. aan de onder 1° van artikel 3 vermelde officieren, *een veertigste* gedeelte van het volle bedrag, bij artikel 15 bedoeld;

b. aan de officieren en militairen beneden dien rang, onder 2° van artikel 3 vermeld, *een dertigste* gedeelte van dat volle bedrag.

Bij deze regeling wordt echter in geen geval minder dan *de helft* van het volle bedrag toegekend.

21. Het volgens de regelen dezer wet toe te kennen pensioen wordt voor officieren, die teven als hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur zijn werkzaam geweest, vermeerderd met het bedrag van het pensioen, waarop zij bij het nederleggen van genoemde betrekking, ter zake van in die betrekking bewezen diensten, volgens de ten deze toepasselijke wet tot regeling van de pensioenen der burgerlijke ambtenaren aanspraak hadden verkregen, met dien verstande, dat de tijd, in die betrekking doorgebracht, niet geldt als militaire diensttijd en dat het pensioen voor de gezamenlijke diensten de som van *vier duizend gulden* niet kan overschrijden, tenzij de overschrijding voortspruit uit het bepaalde bij de artikelen 22, 23 en 26 dezer wet.

22. Het overeenkomstig artikel 18 toe te kennen pensioensbedrag wordt met *een vierde* gedeelte van het bij artikel 15 bedoelde volle pensioensbedrag vermeerderd, wanneer de verwonding, vermindering en ziels- of lichaamsge-

breken, bij artikel 2 onder 2° bedoeld, het verlies of het geheel en onherstelbaar gemis van het gebruik van één der ledematen (handen of voeten) ten gevolge hebben gehad of een toestand hebben doen ontstaan, met zoodanig verlies of gemis gelijk te stellen.

Hebben omstandigheden als bij het vorig lid bedoeld, het verlies of het geheel en onherstelbaar gemis van het gebruik van twee of meer ledematen (handen of voeten), dan wel het geheel en onherstelbaar verlies van het gezichtsvermogen in beide oogen of onherstelbare krankzinnigheid ten gevolge gehad, of hebben zij een toestand doen ontstaan, met zoodanig verlies of gemis dan wel met onherstelbare krankzinnigheid gelijk te stellen, dan wordt het overeenkomstig artikel 18 toe te kennen pensioensbedrag vermeerderd met *de helft* van het volle pensioensbedrag.

23. De militair, die niettegenstaande het verlies of het onherstelbaar gemis van het gebruik van een of meer ledematen, ontstaan op de wijze bij artikel 2, onder 2° bedoeld, blijft voortdienen, ontvangt, wanneer hij later volgens deze wet wordt gepensionneerd, boven het bedrag waarop hij alsdan recht heeft, eene verhooging ten bedrage van *een vierde gedeelte* of van *de helft* van het volle pensioensbedrag, bij deze wet vastgesteld voor den rang of stand en klasse, door hem bekleed tijdens hij de verwonding, verminking of gebreken heeft bekomen, door welke gemeld verlies of gemis is veroorzaakt.

24. De officier beneden den rang van hoofdofficier, alsmede de onderofficier of korporaal, die in den rang, naar welken zijn pensioen moet worden berekend, een werkelijken dienst van zes jaren telt, erlangt boven het pensioen, waarop hij volgens vorige artikelen, met uitzondering van de artikelen 22 en 23, recht heeft, eene verhooging, bedragende:

voor den luitenant ter zee der 1ste klasse of kapitein, *een zesde gedeelte* van dat pensioen; en voor de overigen *een tiende gedeelte* van dat pensioen.

Voor elk jaar werkelijken dienst, dat hij langer denzelfden rang heeft bekleed, wordt het pensioen nog verhoogd:

voor den luitenant ter zee der 1ste klasse of kapitein met *een zes en dertigste* deel en voor de overigen met *een zestigste* deel, met dien verstande, dat de geheele verhooging over niet meer dan *twaalf* jaren wordt verleend en derhalve niet meer bedraagt dan respectievelijk *een derde* of *een vijfde* gedeelte van het pensioen.

Ingeval hij bij zijne pensionneering een hooger rang bekleedt dan dien, waarnaar het pensioen moet worden geregeld, wordt de tijd van werkelijken dienst, door hem in dien hooger rang doorgebracht, gerekend bij de jaren, welke krachtens dit artikel recht geven op verhooging van het pensioen.

Zou hij volgens de bepalingen van dit artikel recht hebben gehad op hooger pensioensbedrag, indien hij tot op het tijdstip van zijn ontslag uit den dienst in een vroeger door hem bekleeden lageren rang ware blijven voortdienen, dan zal — met afwijking in zooverre van artikel 16 dezer wet — hem dat hoogere bedrag worden toegekend.

De berekening geschiedt bij volle jaren. Levert het eindcijfer een gedeelte van een jaar op, dan wordt dit gedeelte verwaarloosd.

Dit artikel is ook van toepassing wanneer het pensioen van een hoofdofficier moet geregeld worden naar den maatstaf, vastgesteld voor een officier beneden dien rang.

25. Voor den militair beneden den rang van korporaal wordt het pensioen verhoogd: met *een tiende gedeelte* van het volle bedrag, bedoeld bij artikel 15, wanneer hij een diensttijd van *vijf en dertig* jaren heeft bereikt; of met *een vijfde gedeelte* van dat volle bedrag, wanneer hij een diensttijd van *veertig* jaren heeft bereikt.

Dit artikel is ook van toepassing wanneer het pensioen voor een korporaal naar lageren maatstaf moet worden geregeld of wanneer een korporaal volgens de bepalingen van dit artikel recht zou hebben gehad op hooger pensioensbedrag, indien hij tot op het tijdstip van zijn ontslag uit den dienst in den onmiddellijk aan zijn rang voorafgaanden stand en klasse ware blijven voortdienen, in welk geval met afwijking in zooverre van artikel 16 dezer wet hem dat hoogere bedrag wordt toegekend.

26. Het volgens de vorige artikelen en artikel 27 berekend pensioensbedrag wordt verhoogd voor elk jaar in actieven militairen dienst doorgebracht in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën en tusschen de keerkringen:

voor officieren met *vijf en zeventig gulden*;
voor machinisten en adjunct-machinisten met *acht en twintig gulden*;

voor de overige onderofficiëren met den rang van adjudant-onderofficier, sergeant-majoor en sergeant, met *vijf en twintig gulden*;

voor korporaals en minderen met *vijftien gulden*.

Bij de berekening van den duur van dit

verblijf worden gedeelten van jaren bijeenge-
teld en wordt, indien het aldus verkregen
eindeijfer met de helft of een grooter gedeelte
van een jaar sluit, voor dat gedeelte een
geheel jaar toegekend. Voor een kleiner ge-
deelte wordt niets genoten.

Het dubbel-tellen van den diensttijd is hierbij
uitsloten.

De verhooging, in dit artikel bedoeld, wordt
toegekend naar den rang of stand, volgens
welken het pensioen moet worden geregeld.

27. Het pensioen, toe te kennen aan den
officier, die overeenkomstig artikel 24 der
Bewonderingswet voor de zeemacht, voor on-
bepaalden tijd in eene militaire betrekking
aan den wal is gehandhaafd en dienstengevolge
niet bevorderd werd op het tijdstip, waarop
hij naar ouderdom in rang daarvoor in aan-
merking kon komen, wordt voor elk dienstjaar
bepaald op een zestiende gedeelte van de jaar-
lijksche bezoldiging, welke bij ontslag uit den
dienst werd genoten.

Niet meer dan veertig dienstjaren komen in
berekening. In geen geval mag het bedrag
van zoodanig pensioen hooger zijn dan dat,
hetwelk den officier zou zijn toegekend indien
hij wel was bevorderd en evenmin mag het
— behoudens de verhoogingen ingevolge de
artikelen 22, 23 en 26 dezer wet — te boven
gaan dat, hetwelk op den bij deze wet ge-
voegden staat voor een kapitein ter zee is
aangewezen.

28. Het tijdelijk pensioen, bedoeld in ar-
tikel 4 onder a en b, wordt berekend naar
het aantal dienstjaren op de wijze als om-
schreven in artikel 20, eerste lid, met dien
verstande:

a. dat bij minderen diensttijd dan tien jaren
de berekening geschiedt alsof de belangheb-
bende dit aantal dienstjaren voor pensioen in
rekening kon brengen;

b. dat ook ten aanzien van dit pensioen toe-
passelijk is het bepaalde bij de artikelen 24
en 26.

29. Ingeval ter zake van verwonding, ver-
minking, ziels- of lichaamsgebreken, als bedoeld
bij artikel 2 onder 2°, pensioen werd toege-
kend en die verwonding, verminking of ge-
breken den gepensioneerde later, mits niet
door eigen toedoen, in een toestand brengen,
die, had hij reeds bij de pensionneering bestaan,
recht zou hebben gegeven op een hooger pen-
sioen dan verleend werd, dan wordt de belang-
hebbende alsnog in het genot gesteld van dat
hoogere pensioen, mits de daartoe aan Ons te
richten aanvraag binnen vijf jaren na het ver-

laten van den dienst aan het Departement van
Marine zij ingezonden.

Die verhooging gaat in met den dag, waarop
de aanvraag bij gemeld Departement werd
ontvangen.

30. Wanneer een militair zonder toekenning
van pensioen of zonder erkenning van het
recht op pensioen uit den dienst is ontslagen,
hoewel hij recht op pensioen kon doen gelden,
of wanneer een militair, buiten het geval bij
artikel 29 voorzien, recht kan doen gelden op
een ander of een hooger pensioen dan hem
werd verleend, wordt hij alsnog in het genot
van het hem toekomend pensioen of hooger
pensioen gesteld, mits de daartoe aan Ons te
richten aanvraag aan het Departement van
Marine zij ingezonden binnen vijf jaren na het
verlaten van den dienst.

Is de aanvraag ontvangen binnen een jaar
na den dag van het ontslag, dan neemt het
pensioen of de verhooging aanvang met dien
dag. In alle andere gevallen gaat het pensi-
oen of de verhooging in met den dag, waarop
de aanvraag bij gemeld Departement werd
ontvangen.

30bis. Wij behouden Ons voor, de na 8 Mei
1913 wegens langdurigen dienst gepensioneer-
den beneden den rang van officier, die jonger
dan zestig jaren zijn, in tijden van oorlog, oor-
logsgevaar of andere buitengewone omstandig-
heden op te roepen, om, na daartoe geschikt
te zijn bevonden, in den rang of stand en
klasse, bij huane pensionneering bekleed, we-
der in dienst te worden gesteld.

Het pensioen van den militair, die zonder
geldige redenen, ter beoordeeling van den
Minister van Marine, aan die oproeping niet
voldoet, of zich aan de wederindienststelling
onttrekt, wordt, op uitspraak van dien Minis-
ter, tijdelijk geschorst.

Deze schorsing neemt aanvang met den dag,
waarop de gepensioneerde voor den dienst
had moeten opkomen en niet is verschenen;
zij eindigt met den dag, waarop de gepensi-
onneerden, die aan de oproeping hebben voldaan,
bij algemeenen maatregel van bestuur, van
hunne verplichting tot den dienst worden ont-
slagen.

Overgangsbepaling.

31. Wanneer aan een militair, als zoodanig
bij de zeemacht dienende bij het in werking
treden van deze wet, bij pensionneering vol-
gens vorenstaande bepalingen een pensioen tot
lager bedrag zou moeten worden toegekend,
dan dat waarvoor hij volgens de bij de in-

voering dezer wet buiten werking tredende pensioensbepalingen in aanmerking zou gekomen zijn, zal het pensioen hem worden toegekend tot een bedrag, als hem volgens laatstbedoelde bepalingen zou verleend zijn.

TWEEDE AFDEELING.

VAN DEN ONDERSTAND AAN OFFICIEREN.

32. Indien een officier, op wien het bepaalde bij 3° van artikel 28 der Bevorderingswet voor de zeemacht wordt toegepast, niet in staat is om in zijn levensonderhoud te voorzien, of wanneer een officier, met toepassing van een of meer der bepalingen van artikel 31 dierzelfde wet, niet-erfol uit den dienst wordt ontslagen en er volgens het te zijnen aanzien uitgebracht advies of naar Ons gevoelen, bij de redenen tot ontslag verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, wordt hem bij het ontslag, tot levensonderhoud, een *voortdurende* of *tijdelijke* onderstand verleend.

Een *voortdurende* onderstand wordt toegekend wanneer de officier ten minste *vijftien* jaren werkelijken dienst heeft. Bij korteren diensttijd wordt een *tijdelijke* onderstand toegekend.

Het bedrag van den onderstand wordt naar bevind van zaken bepaald, doch zal nimmer te boven gaan *de helft* van het pensioen, zonder verhoogingen, dat de betrokken officier zou ontvangen naar eene berekening volgens zijn laatsten rang en het aantal zijner voor pensioen geldende dienstjaren, waarbij, indien hij minder dan de helft van het getal dienstjaren telt, gevorderd om pensioen ter zake van langdurigen dienst te kunnen doen gelden, die helft als minimum zal worden aangenomen.

Tijdelijke onderstand wordt verleend voor een jaar en houdt daarna op.

DERDE AFDEELING.

VAN DE PENSIOENEN DER WEDUWEN EN KINDEREN.

33. Ten laste van den Staat wordt, onder de voorwaarden en naar de regelen bij deze wet gesteld, pensioen verleend aan de weduwen en kinderen van de bij artikel 1 bedoelde militairen der zeemacht.

34. Eene weduwe heeft recht op pensioen ingeval dat haar echtgenoot in den strijd of in en door gevorderde of bevolen dienstverrichtingen het leven heeft verloren, dan wel aan de onmiddellijke gevolgen van verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken, als bedoeld sub 2°. van artikel 2, binnen *een jaar*

na het ontstaan daarvan is overleden, mits het huwelijk niet na dat ontstaan zij voltrokken.

Van den termijn van een jaar, bij het vorige lid bedoeld, wordt alleen dan afgeweken, indien uit een met redenen omkleed getuigschrift van een geneeskundige — waarvan zoo mogelijk de inhoud door hem onder eede voor den kantonrechter zijner woonplaats zal zijn bevestigd — duidelijk blijkt, dat de dood het onmiddellijk gevolg was van een vroeger bekomen verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebrek, als waarvan hiervoren sprake is.

De bij het vorige lid bedoelde afwijking is echter niet geoorloofd ten behoeve van weduwen van reeds uit den dienst ontslagen militairen, indien het overlijden van den echtgenoot niet plaats had binnen *vijf* jaren nadat deze den dienst verliet.

35. Het bedrag van het weduwe-pensioen is aangewezen op den bij deze wet behoorenden staat.

36. Behoudens het hieronder bepaalde neemt het weduwe-pensioen aanvang met den dag, volgende op dien waarop de bezoldiging van den echtgenoot ophoudt.

Ingeval deze ter zake van in den strijd of of in en door gevorderde of bevolen dienstverrichting bekomen verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebrek reeds in het genot van pensioen gesteld was, neemt het pensioen der weduwe aanvang met den dag, volgende op dien waarop het pensioen van haren echtgenoot heeft opgehouden.

Wanneer de tot Ons te richten aanvraag tot het bekomen van weduwe-pensioen niet binnen een jaar nadat het recht daarop is verkregen, aan het Departement van Marine is ingezonden, gaat het pensioen eerst in met het kwartaal, volgende op dat waarin de aanvraag is gedaan.

Wanneer de aanvraag niet binnen vijf jaren nadat op het pensioen recht is verkregen, mocht zijn ingediend, vervalt alle recht op weduwe-pensioen.

Bij hertrouwen houdt het pensioen op met den dag, waarop het huwelijk is voltrokken.

37. Wanneer de militair, die op een der wijzen, bij artikel 34 vermeld, het leven heeft verloren, geene weduwe achterlaat, maar een of meer kinderen, die uit een vóór het ontstaan der bij evengemeld artikel omschreven omstandigheden voltrokken wettig huwelijk geboren zijn, of vóór dat tijdstip werden gewettigd, dan wordt aan dat kind of die kinderen,

zoolang zij beneden den ouderdom van *achtien jaren* en ongehuwd zijn, en de Staat niet op andere wijze in hun onderhoud voorziet, een pensioen verleend tot gelijk bedrag als dat, hetwelk aan de weduwe zou zijn toegekend.

Zoodra een der kinderen ophoudt gerechtigd te zijn tot pensioen, gaat zijn aandeel over op de overblijvende daarop recht hebbende kinderen.

Op het pensioen der kinderen zijn ook de bepalingen van het eerste, tweede, derde en vierde lid van artikel 36 van toepassing.

38. Aan de vrouw of wettige en gewettigde kinderen van een militair kan *tijdelijk* een pensioen worden verleend in het geval, dat haar echtgenoot of hun vader bij de uitvoering van eene gevorderde of bevolen dienstverrichting is vermist geraakt.

Het bedrag van dit pensioen zal gelijk zijn aan het bedrag van het pensioen, waarop de weduwe of de kinderen bij het overlijden van harer echtgenoot of hunnen vader recht mochten hebben.

De bepalingen betreffende de overige pensioenen, bij deze afdeling bedoeld, zijn ook op dit pensioen toepasselijk.

39. Bijaldien eene weduwe, die in het genot is van een weduwe-pensioen, een huwelijk aangaat, of wanneer eene weduwe, gepensionneerd of op weduwe-pensioen recht hebbende, is overleden en een of meer kinderen aanwezig zijn, geboren uit een wettig huwelijk van of gewettigd door hem, die op een der wijzen, bij artikel 34 omschreven, het leven heeft verloren, wordt aan dat kind of die kinderen, onder dezelfde voorwaardelijke bepalingen en op denzelfden voet als in artikel 37 zijn vastgesteld, het daarbij bepaalde pensioen toegelegd, met ingang van den dag, waarop het weduwe-pensioen of de bezoldiging heeft opgehouden.

40. Ingeval de militair, die op een van de bij artikel 34 omschreven wijzen het leven heeft verloren, behalve eene weduwe, ook een of meer kinderen achterlaat, die door hem in vroeger huwelijk verwekt, of vóór het aangaan van het laatste huwelijk gewettigd zijn, dan wordt het aan de weduwe toe te kennen pensioen, zoolang dat kind of die kinderen in de omstandigheden verkeeren, op grond waarvan zij krachtens de bij artikel 37 vastgestelde bepalingen op pensioen aanspraak hebben, op naam en ten behoeve van de weduwe voor de eene helft, en van gemeld kind of voormelde kinderen voor de wederhelft verleend.

Van den dag dat het kind of de kinderen ophouden op pensioen aanspraak te hebben, wordt de weduwe ook in het genot van de tweede helft van het pensioen gesteld.

Bij overlijden van de weduwe, of wanneer zij in het huwelijk treedt, gaat de door haar genoten helft op voormeld kind of de voormelde kinderen over, voor zoover zij krachtens de bij artikel 37 vastgestelde bepalingen nog op pensioen recht hebben.

Mochten er echter een of meer kinderen aanwezig zijn, voortgesproten uit haar huwelijk met den in het eerste lid van dit artikel bedoelden militair, dan wel bij of tijdens het huwelijk gewettigd, dan gaan hare rechten op deze kinderen over.

De in het voorgaande lid bedoelde kinderen treden ook in het genot van de pensioenshelft, aan de in het eerste, tweede en derde lid van dit artikel bedoelde kinderen verleend, wanneer voor dezen dat genot ophoudt na het hertrouwen of het overlijden van de weduwe huns vaders.

Zoodra een der in dit artikel bedoelde kinderen ophoudt gerechtigd te zijn tot pensioen, gaat zijn aandeel over op de overblijvende daarop rechthebbende kinderen.

41. Eene weduwe, na hertrouwen opnieuw weduwe geworden en, krachtens haar tweede of nader huwelijk, tot Rijkspensioen niet of tot minder bedrag gerechtigd, treedt weder in het genot van haar vorig pensioen. De ingang daarvan wordt, behoudens het voorgeschrevene in het derde en vierde lid van artikel 36, bepaald op den dag, volgende op dien waarop haar laatste echtgenoot is gestorven of waarop later het Rijkstraktement of pensioen, waarvan hij in het genot mocht zijn geweest, heeft opgehouden.

De bepaling van het vorige lid geldt ook voor de weduwe, wier nader huwelijk op haar verzoek door echtscheiding is ontbonden.

Het vorige pensioen gaat dan in met den dag, waarop de echtscheiding tot stand is gekomen.

Ingeval er een of meer kinderen uit vroeger huwelijk, krachtens artikel 39 in het genot zijn van pensioen, wordt de weduwe niet eerder in haar vorig pensioen hersteld dan met den dag, volgende op dien waarop het pensioen, aan dat kind of die kinderen toegekend, geheel heeft opgehouden.

42. Bij het overlijden van een militair, wiens huwelijk door echtscheiding ontbonden is, worden de wettige en gewettigde kinderen,

met betrekking tot de aanspraak op pensioen, met ouderlooze kinderen gelijk gesteld.

43. Wanneer de in de derde afdeling dezer wet bedoelde personen aanspraak op hooger pensioen mochten kunnen doen gelden dan aan hen is verleend, worden zij alsnog in het genot van dat hooger pensioen gesteld, mits de aanvraag daartoe, welke aan Ons gericht moet zijn, binnen den tijd van een jaar nadat het pensioen is aangevangen, aan het Departement van Marine zij ingezonden.

Die verhooging gaat in met den dag, waarop de aanvraag bij het Departement van Marine is ontvangen.

VIERDE AFDEELING.

ALGEMEENE BEPALINGEN BETREFFENDE DE PENSIOENEN EN ONDERSTANDEN.

44. De pensioenen, alsmede de onderstanden, worden, op voordracht van Onzen Minister van Marine, door Ons toegekend.

Van de gronden, waarop het pensioen of de onderstand wordt verleend, en van de toepasselijke wetsbepalingen, wordt in Ons besluit melding gemaakt.

Van onze besluiten wordt, voor zoover de pensioenen der officieren betreft, in de *Staatscourant* opgave gedaan met vermelding van naam en rang van den gepensioneerde, het bedrag van het pensioen en van de toegepaste wetsbepalingen.

Jaarlijks wordt bij de indiening der begroo-ting van Staatsuitgaven, aan de Staten-Generaal eene lijst overgelegd van de sedert de indiening der vorige begroo-ting verleende pensioenen en onderstanden.

Die lijst bevat:

- a. de namen der gepensioneerden of onderstand genietenden;
- b. hun ouderdom, woonplaats en laatsten rang, stand of betrekking;
- c. de gronden, waarop het pensioen of de onderstand is verleend;
- d. de artikelen der wet, krachtens welke het pensioen of de onderstand is toegekend;
- e. het bedrag van het pensioen of den onderstand.

45. De pensioenen, met bijberekening van de verhoogingen, alsmede de onderstanden, worden in volle guldens verleend.

Onderdeelen van een gulden komen daarbij voor een gulden in berekening.

46. De pensioenen en onderstanden worden, behoudens het bepaalde bij het volgende lid, op naam van den belanghebbende ingeschreven

in het Grootboek der pensioenen. Van die inschrijving wordt een bewijs uitgereikt.

De tijdelijke pensioenen en onderstanden, alsmede de pensioenen ingevolge artikel 18 sub *c* voorloopig tot het volle bedrag toegekend, worden niet in gemeld Grootboek ingeschreven. De belanghebbende bekomt wegens de toekenning daarvan eene beschikking van Onzen Minister van Marine.

De uitbetaling van de pensioenen en onderstanden geschiedt volgens door Ons te stellen regelen.

47. Bij overlijden van den titularis wordt het pensioen of de onderstand uitbetaald tot het einde van het kwartaal, waarin het overlijden heeft plaats gehad.

48. De termijnen van een pensioen of onderstand, welke niet zijn ingevorderd binnen een jaar na den eersten dag der betaalbaarstelling, worden niet meer uitbetaald.

Is de invordering achterwege gebleven gedurende vijf achtereenvolgende jaren, dan is het pensioen of de onderstand vervallen.

Wij behouden Ons voor, de titularissen, die dit mochten verzoeken, in het genot van hun vervallen pensioen of onderstand te herstellen. Dit genot zal alsdan ingaan met het kwartaal, volgende op dat waarin het verzoek gedaan is.

49. Een gepensioneerde of onderstand genietende, die is veroordeeld tot gevangenisstraf van drie maanden, tot hechtenis van drie maanden, tot plaatsing in eene Rijkswerkinrichting of tot eenige zwaardere straf, mist gedurende den tijd, dat hij zijne straf ondergaat of zich door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis onttrekt, het genot van pensioen of onderstand.

Wij behouden Ons voor, daartoe termen vindende, gedurende dien tijd over het pensioen of den onderstand van den veroordeelde ten behoeve van zijne vrouw, zijne minderjarige afstammelingen in de rechte linie of zijne bloedverwanten in de opgaande linie te beschikken.

Wij behouden Ons tevens voor, om, voor zoover van de bevoegdheid in het vorig lid bedoeld, geen gebruik is gemaakt, hem, die uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting is ontslagen, in het genot te stellen van eene uitkeering tot een bedrag, dat de helft van het jaarlijksch bedrag van het pensioen of den onderstand niet te boven gaat.

50. Het pensioen en de onderstand vervallen, wanneer de titularis:

- a. naturalisatie in een vreemd land of vreemden adeloom aanneemt;

b. buiten Onze toestemming zich in vreemde krijgsmacht begeeft of een ordeteeken, titel, rang, waardigheid of openbare bediening aanneemt, welke door eene vreemde mogendheid of regeering is verleend of opgedragen.

51. Met Onze toestemming kan het pensioen of de onderstand, geheel of gedeeltelijk, met militair traktement of eenige andere aan den militairen dienst verbonden belooning worden genoten.

Wanneer die toestemming niet verkregen is, houdt het pensioen of de onderstand op met den dag, voortgaande aan dien waarop het militair traktement of de militaire belooning aanvang heeft genomen.

Bij het later ophouden van het militair traktement of de militaire belooning wordt de titularis in het genot van het pensioen of den onderstand hersteld, tenzij er termen bestaan om hem een hooger pensioen te verleenen, of hij het recht op pensioen of onderstand mocht hebben verloren.

52. Het pensioen en de onderstand worden in hun geheel gelijktijdig genoten met de soldij en de toelage, verbonden aan de Militaire Willemsorde en aan de benoeming tot Broeder der Orde van den Nederlandschen Leeuw.

53. De pensioenen en onderstanden zijn onvervreemdbaar.

De titularis kan daarover op geenerlei wijze beschikken, ook niet door verpanding of beleening.

Indien hij last geeft om het pensioen of den onderstand voor hem te ontvangen, kan hij die lastgeving altijd herroepen.

Alle overeenkomsten, hiermede strijdig, zijn nietig.

Deze bepalingen worden op het bewijs van inschrijving van het pensioen of den onderstand uitgedrukt.

De voorschotten, door gemeentebesturen, liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, hetzij renteloos, hetzij tegen matige rente, op pensioenen of onderstanden verstrekt en tot zekerheid waarvan de bewijzen van inschrijving in het bezit van die lichamen worden gesteld, zijn niet onder de bij deze wet verboden beleeningen begrepen, mits de voorwaarden, volgens welke die voorschotten geschieden, zijn goedgekeurd door Onzen Minister van Financiën.

Indien een gepensioneerde of onderstand genietende in een gesticht of eene instelling van weldadigheid, door het openbaar gezag er-

kend, is opgenomen of, op welke wijze ook, door zoodanige instelling of door eene burgerlijke gemeente wordt verpleegd, wordt, zoolang dit geschiedt, zijn pensioen of onderstand uitbetaald aan het bestuur van dat gesticht, die instelling of gemeente, hetwelk zich tot dat einde in het bezit zal stellen van het bewijs van inschrijving.

Indien het bedrag van het pensioen of den onderstand dat der verplegingskosten overtreft, wordt het verschil door het daarbij betrokken bestuur aan of ten behoeve van den gepensioneerde of onderstand genietende uitgekeerd.

54. Op de pensioenen en onderstanden kunnen, ten behoeve van particuliere schuldeischers, alleen kortingen worden toegestaan ter zake van gelden, verschuldigd wegens woning, kleeding en verdere noodwendige levensbehoefden, verstrekt ten behoeve van den gepensioneerde of onderstand genietende of van zijn gezin.

Voor de genoemde onderwerpen kan Onze Minister van Marine, onverschillig de hoegrootheid van de verschuldigde som, na een ingesteld onderzoek, in den geest der bepalingen van de wet van 24 Januari 1815 (*Staatsblad* n°. 5) korting verleenen, ten hoogste tot een zesde van de pensioenen of onderstanden, meer bedragende dan *honderd gulden* in het jaar, en ten hoogste tot een achtste van die van *honderd gulden* of daar beneden.

Indien de schuldeischer naar aanleiding van het voorschreven onderzoek naar den rechter verwezen en de schuldenaar tot het betalen der proceskosten veroordeeld is, kan de korting tevens worden verleend voor het béloep der kosten, door den schuldeischer gemaakt.

Op de pensioenen van kinderen kan geen korting ten behoeve van particuliere schuldeischers worden verleend.

55. In buitengewone gevallen, waarin bij deze wet niet is voorzien of waaromtrent hare bepalingen geacht moeten worden geen billijken maatstaf tot vergelding van bewezen diensten op te leveren, wordt bij afzonderlijke wet voorzien.

VIJFDE AFDEELING.

OVERGANGS EN SLOTBEPALINGEN.

56. Het pensioen, toe te kennen aan den officier, die krachtens artikel 17 der gewijzigde wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 126) uit het korps zeeofficieren werd afgevoerd en in sedentaire betrekking geplaatst, blijft bepaald

voor elk dienstjaar op een zestigste gedeelte der bezoldiging, welke op het tijdstip van ontslag uit zijne sedentaire betrekking wordt genoten.

Niet meer dan veertig dienstjaren komen in berekening, en in geen geval mag het pensioen— behoudens de verhoogingen ingevolge de artikelen 22, 23 en 26 dezer wet — te boven gaan dat, hetwelk op den bij deze wet gevoegden staat voor een kapitein ter zee is aangezezen.

57. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen datum.

Met dat tijdstip vervalt de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 127), zooals die herhaaldelijk werd gewijzigd, onder voorbehoud dat zij van kracht blijft:

1°. ten aanzien van de tijdelijke pensioenen en onderstanden, oorspronkelijk volgens die wet verleend met dien verstande, dat van het opnieuw verleenen van pensioen of onderstand geen sprake zal kunnen zijn in die gevallen, waarin de aanvraag tot het opnieuw bekomen van het pensioen of den onderstand niet bij Ons is ingediend binnen één jaar na het ophouden van het pensioen of den onderstand, laatstelijk toegekend aan hem, door of ten wiens behoeve de aanvraag geschiedt;

2°. in de gevallen, voorzien bij de artikelen 22 en 47 dier wet ten aanzien van militairen, die vóór het in werking treden dezer wet den dienst hebben verlaten.

In verband met het bepaalde bij artikel 41, sub 3°., der wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) blijven de artikelen 19, laatste lid, en 44bis der hiervoren aangehaalde wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 127) gehandhaafd ten aanzien van burgerlijke ambtenaren, die vóór 1 Januari 1891 als zoodanig werden aangesteld.

Bij de verdere toepassing der meergemelde gewijzigde wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 127) worden de woorden: „zonder eenige verhooging”, voorkomende in het vierde lid van artikel 24 dier wet, als vervallen beschouwd.

Het derde lid van artikel 3 der wet van 1 April 1875 (*Staatsblad* n°. 33) vervalt.

Wij behoudens Ons voor, bij het uitvaardigen van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 5 dezer wet, tevens het tijdstip te bepalen, waarop die maatregel in werking zal treden.

58. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel: „Pensioenwet voor de zeemacht 1902”.

STAAT van het bedrag der pensioenen.

Rangen, standen (klassen) en betrekkingen.	Bedrag van het jaarlijksch pensioen van de	
	militairen.	weduwen en kinderen.
Vice-admiraal	f 3000	f 1150
Schout-bij-nacht	2800	950
Kapitein ter zee of kolonel	2500	850
Kapitein-luitenant ter zee of luitenant-kolonel	2800	750
Luitenant ter zee der 1ste klasse of kapitein	1500	600
Luitenant ter zee der 2de klasse of eerste-luitenant	1000	450
Luitenant ter zee der 3de klasse of tweede-luitenant	900	450
Adjutant onderofficier	600	250
Sergeant-majoor	500	225
Sergeant	400	200
Korporaal	300	150
Matroos der 1ste en der 2de klasse en daarmede gelijkgestelden	280	125
Matroos der 3de klasse, lichtmatroos en jongen en daarmede gelijkgestelden	240	110
Machinist	750	350
Adjunct-machinist	650	275
Aspirant-machinist (sergeant)	400	—
Aspirant-machinist (korporaal)	300	—
Aspirant-machinist (matroos)	280	—
Oppermachinedrijver	600	250
Machinedrijver-majoor	500	225
Sergeant-machinedrijver	400	200
Korporaal-machinedrijverder 1e kl.	360	180
Korporaal-machinedrijverder 2e kl.	340	170
Korporaal-stoker	300	140
Stoker-olieman		
Stoker der 1e klasse		
Stoker der 2e klasse	280	125
Stoker der 3e klasse	240	110
Hulpstoker		
Leerling-stoker		

WET van den 16den April 1915 (*Staatsblad* n°. 192).

Artikel 2.

Overgangsbepalingen.

§ a. Het volle pensioensbedrag, zonder verhooging om bijzondere redenen, wordt voor hoofdmachinisten en voor hunne weduwen en kinderen bepaald respectievelijk op f 900 en f 400 's jaars.

Het bepaalde in artikel 26 der wet blijft voor hoofdmachinisten ongewijzigd van kracht.

§ b. Het volle pensioensbedrag, zonder verhooging om bijzondere redenen, blijft voor de aspirant-machinisten, die sedert 8 Mei 1913 tot aan den datum van het in werking treden

van deze wet in den stand van matroos zijn gepensionneerd, zoomede voor de aspirant-machinisten, die bij het in werking treden van deze wet den stand van matroos bezitten, zoolang zij in dien stand dienen, bepaald op f 300 's jaars.

§ c. Voor luitenants ter zee der 3de klasse en officieren-machinist der 3de klasse wordt de tijd, gedurende welke zij vóór het in werking treden van deze wet gediend hebben in de betrekkingen respectievelijk van adelborst der 1ste klasse en van hoofdmachinist der 1ste en der 2de klasse of van hoofdmachinist, gerekend als te zijn doorgebracht onderscheidenlijk in den rang van luitenant ter zee der 3de klasse en van officier-machinist der 3de klasse.

§ d. Voor oppermachinedrijvers, machinedrijvers-majoor, sergeant machinedrijvers, korporaalmachinedrijvers der 1ste klasse, korporaalmachinedrijvers der 2de klasse en korporaalmachinedrijvers der 3de klasse, gerekend als te zijn doorgebracht in de rangen respectievelijk van oppermachinedrijver, machinedrijver-majoor, sergeant-machinedrijver, korporaalmachinedrijver der 1ste klasse, korporaalmachinedrijver der 2de klasse en korporaalmachinedrijver der 3de klasse, gerekend als te zijn doorgebracht in de rangen respectievelijk van oppermachinedrijver, machinedrijver-majoor, sergeant-machinedrijver, korporaalmachinedrijver der 1ste klasse, korporaalmachinedrijver der 2de klasse en korporaalmachinedrijver der 3de klasse, gerekend als te zijn doorgebracht in de rangen respectievelijk van oppermachinedrijver, machinedrijver-majoor, sergeant-machinedrijver, korporaalmachinedrijver der 1ste klasse, korporaalmachinedrijver der 2de klasse en korporaalmachinedrijver der 3de klasse, gerekend als te zijn doorgebracht in de rangen respectievelijk van oppermachinedrijver, machinedrijver-majoor, sergeant-machinedrijver, korporaalmachinedrijver der 1ste klasse, korporaalmachinedrijver der 2de klasse en korporaalmachinedrijver der 3de klasse.

§ e. De bepalingen van deze wet gelden niet bij de berekening van het bedrag, waarop voorloopige en tijdelijke pensioenen, verleend vóór 8 Mei 1913, bij vervanging of vernieuwing moeten worden bepaald.

Behoort bij Koninklijk besluit van 10 Mei 1915 (Staatsblad n°. 217).

Ons bekend,

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

TEKST VAN DE „PENSIOENWET VOOR DE LANDMACHT 1902”

(Wet van 9 Juni 1902, Staatsblad n°. 90),
gewijzigd en aangevuld bij de Wetten van
6 Juni 1905 (Staatsblad n°. 177), van
24 Juli 1908 (Staatsblad n°. 257), van
31 October 1912 (Staatsblad n°. 334) en
van 16 April 1915 (Staatsblad n°. 191).

EERSTE AFDEELING.

VAN DE PENSIOENEN DER OFFICIEREN, ONDEROFFICIEREN EN MINDERE MILITAIREN.

§ 1. Van het recht op pensioen.

Art. 1. Ten laste van den Staat wordt onder

de voorwaarden en naar de regelen, bij deze wet gesteld, voortdurend of tijdelijk pensioen verleend aan militairen van de landmacht, uitgezonderd het personeel der reserve.

2. Het recht op voortdurend pensioen wordt, behoudens het bepaalde bij artikel 18, verkregen:

1°. ter zake van langdurigen dienst, nader omschreven in artikel 3 en met het bij dat artikel gestelde voorbehoud;

2°. ter zake van verwonding of verminking, tijdens de uitoefening van den militairen dienst in den strijd bekomen, of veroorzaakt door gevorderde of bevolen militaire diensten, alsook ter zake van ziels- of lichaamsgebreken, welke het gevolg zijn van verrichtingen of vermoednissen, aan de uitoefening van den militairen dienst verbonden, of van bijzondere omstandigheden of toestanden, die zich bij de uitoefening van dezen dienst hebben voorgedaan, — voor zoover die verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken den belanghebbende tot de verdere waarneming van den militairen dienst ongeschikt maken;

3°. ter zake van ongeschiktheid vóór de verdere waarneming van den militairen dienst uithoofde van verwonding of verminking, dan wel ziels- of lichaamsgebreken, ontstaan door andere oorzaken dan onder 2°. vermeld, mits de ongeschiktheid niet het gevolg zij van eigen moedwillige handelingen of van ongeregeld gedrag en de belanghebbende ten minste tien jaren werkelijke dienst hebbe;

4°. na een werkelijke dienst van ten minste tien jaren, wanneer de militair ontslagen is omdat hij den leeftijd van vijf en vijftig jaren had bereikt of overschreden en geacht werd, in verband met zijn leeftijd voor de waarneming van den militairen dienst niet meer ten volle geschikt te zijn;

5°. na een werkelijke dienst van ten minste vijftien jaren, wanneer de militair ontslagen is ter zake van:

a. onbekwaamheid of ongeschiktheid om in den verkregen rang of stand in eenige betrekking bij de landmacht te dienen;

b. het eindigen van een dienstverband, voor zoover de vernieuwing daarvan met machtiging van Onzen Minister van Oorlog is geweigerd, mits niet wegens wangedrag, onzedelijkheid of verregaande nalatigheid in de vervulling der dienstplichten;

6°. na een werkelijke dienst van ten minste twintig jaren voor een officier en van ten minste vijftien jaren voor een onderofficier met den rang van sergeant (wachmeester) of een hooger rang, wanneer de belanghebbende op zijn

verzoek uit den dienst wordt ontslagen onder de verplichting, na dat ontslag nog, op den voet van het bepaalde bij de „Wet voor het reserve-personeel der landmacht 1905” in den laatstelijk door hem bekleeden rang of in een hoogerem te Onzer beschikking te blijven tot hij, wanneer hij officier is, den leeftijd van 55 of, wanneer hij onderofficier is, dien van 50 jaren zal hebben bereikt.

De vaststelling van den bij deze wet bedoelden *werkelijken dienst* geschiedt met inachtneming van het bepaalde bij de artikelen 11 en 12 en bij artikel 13, sub 1°. Het bepaalde sub 2°, 4°. en 5°. van laatstgemeld artikel is daarbij niet toepasselijk.

3. Onder langdurigen dienst, bedoeld onder 1°. van artikel 2, wordt verstaan :

1°. voor officieren, met uitzondering van de officieren van gezondheid, militaire apothekers en paardenartsen : *veertigjarige* dienst ;

2°. voor officieren van gezondheid, militaire apothekers en paardenartsen, alsmede voor alle onderofficieren en minderen : *dertigjarige* dienst.

Het recht op pensioen ter zake van langdurigen dienst wordt geacht niet te bestaan, ingeval ontslag is verleend op eigen verzoek :

a. aan een officier, vóór het bereiken van den leeftijd van *vijf en vijftig* jaren ;

b. aan een onderofficier met den rang van sergeant (wachmeester) of hoogerem rang, vóór het bereiken van den leeftijd van *vijftig* jaren ;

c. aan een korporaal of mindere, vóór het bereiken van den leeftijd van *vijf en veertig* jaren.

4. Recht op *tijdelijk* pensioen bestaat :

a. bij minder dan *tien* doch ten minste *vijf* jaren werkelijken dienst, ingeval van ontslag uit den dienst om redenen als vermeld in artikel 2, sub 3°. en 4°. ;

b. bij minder dan *vijftien*, doch ten minste *vijf* jaren werkelijken dienst, ingeval van ontslag uit den dienst om redenen, als bedoeld in artikel 2, sub 5°.

Het tijdelijk pensioen wordt voor niet korter dan *één* jaar en voor niet langer dan *vijf* jaren toegekend.

Is het voor korteren termijn dan vijf jaren toegekend, dan kan het, ingeval de belanghebbende geheel of ten deele buiten staat wordt bevonden om in zijn levensonderhoud te voorzien, opnieuw eens of meermalen worden verleend, met dien verstande, dat het in geen geval kan worden genoten over een langeren dan den gemelden termijn van vijf jaren, eventueel den tijd van schorsing ingevolge artikel 47 daaronder begrepen.

5. Geen pensioen ter zake van verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken wordt verleend, gewijzigd of verhoogd zonder dat over het ontstaan, den aard en de gevolgen van de verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken, welke recht geven op pensioen, een militair geneeskundig onderzoek heeft plaats gehad, naar regelen te stellen bij algemeenen maatregel van bestuur.

Dit militair geneeskundig onderzoek wordt eenmaal herhaald op last of met machtiging van Onzen Minister van Oorlog of op verzoek van den belanghebbende.

6. Het recht op pensioen gaat verloren :

a. door ontslag op eigen aanvraag, wanneer deze niet is gegrond op het bepaalde bij artikel 2 ;

b. voor een officier, door niet-eervol ontslag uit den dienst ;

c. voor een onderofficier of mindere, in geval van ontslag wegens wangedrag, onzedelijkheid of verregaande nalatigheid in de vervulling der dienstplichten ;

d. door verwijdering uit den dienst tijdens de militair aan de strengere krijgstuicht onderworpen is ;

e. door veroordeeling tot gevangenisstraf of militaire detentie, indien verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg is, of wel door gelijke veroordeeling ná het ontslag van den militair wegens een misdrijf, vóór het ontslag begaan, indien uit den aard der zaak verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg zou geweest zijn ;

f. door een rechterlijk gewijsde ter zake van desertie, indien verwijdering uit den dienst daarvan het gevolg is.

7. Overgang uit den dienst bij de landmacht in een anderen Rijksdienst heeft ten gevolge, dat de betrokkene geen recht meer kan doen gelden op toekenning van pensioen ten laste van het Departement van Oorlog, volgens deze wet.

Onder overgang wordt verstaan het onmiddellijk aansluiten van den datum van ontslag uit den militairen dienst aan den datum van aanvaarding van den anderen Rijksdienst.

8. Behoudens het bepaalde bij de artikelen 27 en 28 neemt het pensioen aanvang met den dag van het ontslag uit den dienst.

Een tijdelijk opnieuw toe te kennen pensioen gaat in met den dag, volgende op dien, waarop het vorige heeft opgehouden.

9. De militair, die bij de landmacht is in dienst getreden terwijl hij in het genot was van pensioen ter zake van vorigen militairen dienst bij zee- of landmacht, wordt bij ontslag op-

nieuw gepensionneerd, tenzij hij het recht op pensioen mocht hebben verloren.

Het pensioen wordt alsdan geregeld naar zijn geheelen diensttijd met inachtneming overigens van de bepalingen dezer wet.

In geen geval zal het latere pensioen minder mogen bedragen dan het vroeger toegekende.

10. Militairen der landmacht, die hun recht op pensioen volgens deze wet wenschen te doen gelden, moeten eene aan Ons gerichtte aanvraag om pensioen inzenden aan het Departement van Oorlog.

Wij behouden Ons voor, een militair pensioen te verleenen, ook zonder dat door hem eene aanvraag werd ingezonden.

Het recht op pensioen is verbeurd, wanneer de belanghebbende het niet heeft doen gelden binnen vijf jaren na ontslag uit den dienst.

Om opnieuw voor toekenning van *tijdelijk* pensioen in aanmerking te komen moet de belanghebbende eene aan Ons gerichtte aanvraag aan het Departement van Oorlog inzenden binnen zes maanden na het einde van den termijn, waarvoor pensioen werd verleend. Door het niet tijdig inzenden van de aanvraag gaat de aanspraak op het verder genot van tijdelijk pensioen verloren, tenzij door Ons termen worden gevonden om van deze bepaling af te wijken.

§ 2. Van den diensttijd.

11. Als diensttijd komt in aanmerking de tijd vóór en na de invoering dezer wet doorgebracht:

a. in militaire betrekkingen bij de landmacht;

b. in militaire betrekkingen bij de zee-macht;

c. in burgerlijke betrekkingen, in die bij het loodswezen en als mindere geëmployeerde, werkman of bediende, op daggeld werkzaam bij inrichtingen van 's Rijks zee- en landmacht en bij het Koloniaal Etablissement te Amsterdam;

d. in militaire en burgerlijke betrekkingen in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën en in die, welke hier te lande ten laste van de koloniale geldmiddelen zijn of zullen worden ingesteld;

mits de diensten, in die betrekkingen bezwezen, naar de daarvoor geldende regelen, aanspraak geven op pensioen of gagement en niet reeds met voortdurend pensioen, of gagement zijn vergolden.

12. Als diensttijd bij de landmacht komt ook in aanmerking:

a. dienst bij de mobiele schutterijen;

b. de tijd van krijgsgevangenschap;

c. de tijd, gedurende welken een officier zich

met Onze vergunning in vreemden krijgsveld heeft bevonden.

13. Voor vaststelling van den bij de landmacht voor pensioen geldigen diensttijd wordt het navolgende in acht genomen:

1°. Niet in aanmerking komt:

a. diensttijd, voorafgaande aan het tijdstip waarop het zestiende levensjaar is vervuld;

b. de tijd, gedurende welken een officier op nonactiviteit is geweest krachtens het bepaalde bij 6°. van artikel 70. der Bevorderingswet voor de landmacht;

c. de tijd, in reserve of in het genot van groot verlof doorgebracht, voor zoover gedurende dien tijd geen dienst bewezen is, als bij artikel 11 bedoeld;

d. de tijd, gedurende welken de militair voor langer dan een jaar met gewoon verlof is geweest, tenzij dit verlof verleend werd tot het verkrijgen van herstel van wonden, ziekten, ziels- of lichaamsgebreken, in den strijd dan wel bij of door het verrichten van militaire diensten ontstaan;

e. de tijd, gedurende welken de militair aan de strengere krijgsveld onderworpen is geweest;

f. de tijd, gedurende welken de militair, die tot gevangenisstraf, hechtenis of detentie werd veroordeeld, in verzekerde bewaring is geweest, uitgezonderd de duur van het voorloopig arrest, indien dit bij de veroordeeling niet in mindering is gebracht van de opgelegde straf;

g. de tijd, gedurende welken de militair deserter is geweest, wanneer hij wegens desertie is veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis; of wel wanneer het recht tot strafvordering te dier zake is te niet gegaan;

h. de militaire diensttijd, voorafgegaan aan de hiervoren onder letter g bedoelde *desertie*, tenzij er in de omstandigheden, waaronder de desertie plaats had, of in het gedrag van den betrokkene gedurende zijn lateren diensttijd door Ons termen zijn gevonden om het hier bepaalde niet te doen toepassen.

2°. *Dubbel* wordt geteld:

a. de tijd van verblijf in actieven dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën;

b. de tijd van verblijf in actieven dienst tusschen de keerkringen buiten 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën;

c. de tijd der heen- en der terugreis van militairen, uitgezonden tot het verrichten van diensten als onder a en b bedoeld, indien die diensten langer dan een half jaar hebben geduurd.

3°. Het dubbel-tellen van diensttijd wordt

niet toegelaten, waar het geldt diensttijd, bedoeld in artikel 12, sub *b* en *c*.

4°. Voor officieren van gezondheid, militaire apothekers en paardenartsen, alsmede voor militairen beneden den rang van officier, wordt de diensttijd, doorgebracht in betrekkingen, bedoeld onder *c* van artikel 11, en in burgerlijke betrekkingen, bedoeld onder *d* van dat artikel, voor *drie vierden* berekend.

5°. Indien het eindcijfer van den diensttijd een gedeelte van eene maand oplevert, wordt daarvoor eene geheele maand gesteld.

14. Wanneer troepen der landmacht op voet van oorlog zijn geweest en aan krijgsverrichtingen hebben deelgenomen, mits niet in 's Rijks overzeesche bezittingen en koloniën of tusschen de keerkringen buiten die bezittingen en koloniën, wordt door Ons na afloop van die krijgsverrichtingen bepaald, of en voor welk tijdsverloop de diensttijd van den tot die troepen behoord hebbenden militair voor het pensioen *dubbel* zal worden geteld.

Dubbel-tellen van diensttijd krachtens dit artikel vervalt voor elk tijdsverloop, waarop het bepaalde bij artikel 13, sub 2°, toepasselijk mocht zijn.

§ 3. Van het pensioensbedrag.

15. Het volle pensioensbedrag, zonder verhooging om bijzondere redenen, is voor elken rang of stand aangegeven op den bij deze wet gevoegden staat.

De sommen, op dezen staat gebracht, dienen ook tot maatstaf van berekening voor niet in dien staat genoemde betrekkingen bij de landmacht, waaraan door Ons bij besluit een militaire rang of stand den wel gelijkstelling met zoodanigen rang of stand is verbonden.

16. De regeling van het pensioen geschiedt naar den rang of stand, laatstelijk door den betrokkene bekleed:

a. indien hij den rang heeft bekleed gedurende de laatste twee jaren werkelijken dienst;

b. in de gevallen, vermeld onder 2°, van artikel 2;

c. indien hij, officier zijnde, als zoodanig geen twee jaren werkelijken dienst telt en niet werd bevorderd;

d. indien hij, militair beneden den rang van officier zijnde, in zijne betrekking laatstelijk den laagsten rang of stand bekleedde;

e. indien hij, verlaagd of bij administratieven maatregel teruggesteld zijnde, den dienst verlaat binnen twee jaren na het tijdstip van ingang der verlagings of teruggestelling.

In andere gevallen wordt het pensioen ge-

regeld naar den onmiddellijk voorafgaanden lageren rang of stand, door den betrokkene werkelijk bekleed.

Titulaire rangen komen voor de pensioensberekening niet in aanmerking.

17. Het volle pensioensbedrag wordt toegekend ter zake van langdurigen dienst, vermeld sub 1°. van artikel 2 en nader omschreven in artikel 3.

18. In de gevallen, vermeld sub 2°. van artikel 2, wordt toegekend:

a. indien de bekomen verwonding; vermindering, ziels- of lichaamsgebreken den betrokkene *voor altijd* buiten staat stellen om in zijn levensonderhoud te voorzien: het volle pensioensbedrag;

b. indien zij hem *niet* buiten staat stellen om in zijn levensonderhoud te voorzien: *drie vierde* gedeelten van het volle pensioensbedrag of zooveel meer als hem naar eene berekening in evenredigheid van zijne dienstjaren op den voet van het bepaalde bij de artikelen 19 en 20 zou toekomen;

c. indien zij hem *tijdelijk* buiten staat stellen om in zijn levensonderhoud te voorzien: *voorloopig* het volle pensioensbedrag, tenzij hij het voor pensioen ter zake van langdurigen dienst gevorderde aantal dienstjaren mocht hebben bereikt, in welk geval hem het pensioen al dadelijk op den voet van het bepaalde sub *a* zal worden toegekend.

Het voorloopig te verleenen pensioensbedrag wordt aanvankelijk toegekend voor *een jaar* en zal daarna, zoolang de belanghebbende nog niet verkeert in een der gevallen, sub *a* en *b* vermeld, bij herhaling, doch niet meer dan vier malen, voor gelijken tijd worden toegestaan.

Na verloop van *vijf* jaren wordt het pensioen niet weder voorloopig verleend. De betrokkene wordt alsdan geacht te verkeeren in het geval onder *a*, tenzij blijke dat het geval onder *b* aanwezig is.

19. In de gevallen, vermeld onder 3°, 4°, 5°, en 6°. van artikel 2, wordt het pensioen berekend naar het aantal dienstjaren, op de wijze als omschreven in artikel 20.

20. Indien het pensioensbedrag ingevolge artikel 19 moet worden geregeld naar den diensttijd, wordt voor elk dienstjaar toegekend:

a. aan de onder 1°. van artikel 3 vermelde officieren, *een veertigste* gedeelte van het volle bedrag, bij artikel 15 bedoeld;

b. aan de officieren en militairen beneden dien rang, onder 2°. van artikel 3 vermeld, *een dertigste* gedeelte van dat volle bedrag

Bij deze regeling wordt echter in geen geval minder dan de *de helft* van het volle bedrag toegekend.

21. Het volgens de regelen dezer wet toe te kennen pensioen wordt voor officieren, die tevens als hoofd van een Departement van Algemeen Bestuur zijn werkzaam geweest, vermeerderd met het bedrag van het pensioen, waarop zij bij het nederleggen van genoemde betrekking, ter zake van in die betrekking bezwezen diensten, volgens de ten deze toepasselijke wet tot regeling van de pensioenen der burgerlijke ambtenaren aanspraak hadden verkregen, met dien verstande, dat de tijd, in die betrekking doorgebracht, niet geldt als militaire diensttijd en dat het pensioen voor de gezamenlijke diensten de som van *vier duizend gulden* niet kan overschrijden, tenzij de overschrijding voortspruit uit het bepaalde bij de artikelen 22, 23 en 25 dezer wet.

22. Het overeenkomstig artikel 18 toe te kennen pensioensbedrag wordt met *een vierde gedeelte* van het bij artikel 15 bedoelde volle pensioensbedrag vermeerderd, wanneer de verwonding, verminking en ziels- of lichaamsgebreken, bij artikel 2 onder 2°. bedoeld, het verlies of het geheel en onherstelbaar gemis van het gebruik van *een* der ledematen (handen of voeten) ten gevolge hebben gehad of een toestand hebben doen ontstaan, met zoodanig verlies of gemis gelijk te stellen.

Hebben omstandigheden als bij het vorig lid bedoeld, het verlies of het geheel en onherstelbaar gemis van het gebruik van *twee* of *meer* ledematen (handen of voeten), dan wel het geheel en onherstelbaar verlies van het gezichtsvermogen in beide oogen of onherstelbare krankzinnigheid ten gevolge gehad, of hebben zij een toestand doen ontstaan, met zoodanig verlies of gemis dan wel met onherstelbare krankzinnigheid gelijk te stellen, dan wordt het overeenkomstig artikel 18 toe te kennen pensioensbedrag vermeerderd met *de helft* van het volle pensioensbedrag.

23. De militair, die niettegenstaande het verlies of het onherstelbaar gemis van het gebruik van een of meer ledematen, ontstaan op de wijze bij artikel 2, onder 2°. bedoeld, blijft voortdienen, ontvangt wanneer hij later volgens deze wet wordt gepensionneerd, boven het bedrag waarop hij alsdan recht heeft, eene verhooging ten bedrage van *een vierde gedeelte* of van *de helft* van het volle pensioensbedrag, bij deze wet vastgesteld voor den rang of stand, door hem bekleed tijdens hij de verwonding, verminking of gebreken heeft bekomen, door

welke gemeld verlies of gemis is veroorzaakt.

24. De officier beneden den rang van hoofd-officier, alsmede de onderofficier of korporaal, die in den rang, naar welken zijn pensioen moet worden berekend, een werkelijken dienst van *zes* jaren telt, erlangt boven het pensioen, waarop hij volgens vorige artikelen, met uitzondering van de artikelen 22 en 23, recht heeft, eene verhooging, bedragende :

voor den kapitein, *een zesde* gedeelte van dat pensioen en voor de overigen *een tiende* gedeelte van dat pensioen.

Voor elk jaar werkelijken dienst, dat hij langer denzelfden rang heeft bekleed, wordt het pensioen nog verhoogd :

voor den kapitein met *een zes en dertigste* deel en voor de overigen met *een zestigste* deel, met dien verstande, dat de geheele verhooging over niet meer dan *twaalf* jaren wordt verleend en derhalve niet meer bedraagt dan respectievelijk *een derde* of *een vijfde* gedeelte van het pensioen.

Ingeval hij bij zijne pensionneering een hooger rang bekleedt dan dien, waarnaar het pensioen moet worden geregeld, wordt de tijd van werkelijken dienst, door hem in dien hooger rang doorgebracht, gerekend bij de jaren, welke krachtens dit artikel recht geven op verhooging van het pensioen.

Zou hij volgens de bepalingen van dit artikel recht hebben gehad op hooger pensioensbedrag, indien hij tot op het tijdstip van zijn ontslag uit den dienst in een vroeger door hem bekleeden lageren rang ware blijven voortdienen, dan zal — met afwijking in zoverre van artikel 16 dezer wet — hem dat hoogere bedrag worden toegekend.

De berekening geschiedt bij volle jaren. Levert het eindcijfer een gedeelte van een jaar op, dan wordt dit gedeelte verwaarloosd.

Dit artikel is ook van toepassing wanneer het pensioen van een hoofdofficier moet geregeld worden naar den maatstaf, vastgesteld voor een officier beneden dien rang.

25. Het volgens de vorige artikelen berekend pensioensbedrag wordt verhoogd voor elk jaar verblijf in militairen dienst, als bedoeld bij het bepaalde onder 2°. van artikel 13 :

voor officieren met *vijf en zeventig gulden* ;
voor opzichters en hoofdopzichters van forficatiën met *acht en twintig gulden* ;

voor de overige onderofficieren boven den rang van korporaal met *vijf en twintig gulden* ;
voor korporaals en militairen beneden dien rang met *vijftien gulden*.

Bij de berekening van den duur van dit ver-

blijf worden gedeelten van jaren bijeengeteld en wordt, indien het aldus verkregen eindcijfer met de helft of een grooter gedeelte van een jaar sluit, voor dat gedeelte een geheel jaar toegekend. Voor een kleiner gedeelte wordt niets genoten.

Het dubbel-tellen van den diensttijd is hierbij uitgesloten.

De verhooging, in dit artikel bedoeld, wordt toegekend naar den rang of stand, volgens welken het pensioen moet worden geregeld.

26. Het tijdelijk pensioen, bedoeld in artikel 4 onder a en b wordt berekend naar het aantal dienstjaren, op de wijze als omschreven in artikel 20, eerste lid, met dien verstande:

a. dat bij minderen diensttijd dan tien jaren de berekening geschiedt alsof de belanghebbende dit aantal dienstjaren voor pensioen in rekening kon brengen;

b. dat ook ten aanzien van dit pensioen toepasselijk is het bepaalde bij de artikelen 24 en 25.

27. Ingeval ter zake van verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken, als bedoeld bij artikel 2, onder 2°, pensioen werd toegekend en die verwonding, verminking of gebreken den gepensioneerde later, mits niet door eigen toedoen, in een toestand brengen, die, had hij reeds bij de pensionneering bestaan, recht zou hebben gegeven op een hooger pensioen dan verleend werd, dan wordt de belanghebbende alsnog in het genot gesteld van dat hoogere pensioen, mits de daartoe aan Ons te richten aanvraag binnen vijf jaren na het verlaten van den dienst aan het Departement van Oorlog zij ingezonden.

Die verhooging gaat in met den dag, waarop de aanvraag bij gemeld Departement werd ontvangen.

28. Wanneer een militair zonder toekenning van pensioen of zonder erkenning van het recht op pensioen uit den dienst is ontslagen, hoewel hij recht op pensioen kon doen gelden, of wanneer een militair, buiten het geval bij artikel 27 voorzien, recht kan doen gelden op een ander of een hooger pensioen dan hem werd verleend, wordt hij alsnog in het genot van het hem toekomend pensioen of hooger pensioen gesteld, mits de daartoe aan Ons te richten aanvraag aan het Departement van Oorlog zij ingezonden binnen vijf jaren na het verlaten van den dienst.

Is de aanvraag ontvangen binnen een jaar na den dag van het ontslag, dan neemt het pensioen of de verhooging aanvang met dien dag. In allé andere gevallen gaat het pensioen of de

verhooging in met den dag, waarop de aanvraag bij gemeld Departement werd ontvangen.

28bis. Wij behouden Ons voor, de nà 8 Mei 1913 wegens langdurigen dienst gepensioneerden beneden den rang van officier, die jonger dan zestig jaren zijn, in tijden van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden op te roepen, om, na daartoe geschikt te zijn bevonden, in den rang of stand, bij hunne pensionneering bekleed, weder in dienst te worden gesteld.

Het pensioen van hem, die, zonder geldige redenen, ter beoordeeling van Onzen Minister van Oorlog, aan die oproeping niet voldoet, of zich aan de wederindienststelling onttrekt, wordt, op uitspraak van dien Minister tijdelijk geschorst.

Deze schorsing neemt aanvang met den dag, waarop de gepensioneerde voor den dienst had moeten opkomen en niet is verschenen; zij eindigt met den dag, waarop de gepensioneerden, die aan de oproeping hebben voldaan, bij algemeenen maatregel van bestuur, van hunne verplichting tot den dienst worden ontslagen.

Overgangsbepaling.

29. Wanneer aan een militair, als zoodanig bij de landmacht dienende bij het in werking treden van deze wet, bij pensionneering volgens vorenstaande bepalingen een pensioen tot lager bedrag zou moeten worden toegekend, dan dat waarvoor hij volgens de bij de invoering dezer wet buiten werking tredende pensioensbepalingen in aanmerking zou gekomen zijn, zal het pensioen hem worden toegekend tot een bedrag, als hem volgens laatstbedoelde bepalingen zou verleend zijn.

TWEDE AFDEELING.

VAN DEN ONDERSTAND AAN OFFICIEREN.

30. Indien een officier, op wien het bepaalde bij 3° van artikel 39 der Bevorderingswet voor de landmacht wordt toegepast, niet in staat is om in zijn levensonderhoud te voorzien, of wanneer een officier, met toepassing van een of meer der bepalingen van artikel 42 dierzelfde wet, niet-eervol uit den dienst wordt ontslagen en er volgens het te zijnen aanzien uitgebracht advies of naar Ons gevoelen, bij de redenen tot ontslag verzachtende omstandigheden aanwezig zijn, wordt hem bij het ontslag, tot levensonderhoud, een voortdurende of tijdelijke onderstand verleend.

Een voortdurende onderstand wordt toegekend wanneer de officier ten minste vijftien jaren

werkelijken dienst heeft. Bij korteren diensttijd wordt een *tijdelijke* onderstand toegekend.

Het bedrag van den onderstand wordt naar bevind van zaken bepaald, doch zal nimmer te boven gaan de helft van het pensioen, zonder verhoogingen, dat de betrokken officier zou ontvangen naar eene berekening volgens zijn laatsten rang en het aantal zijner voor pensioen geldende dienstjaren, waarbij, indien hij minder dan de helft van het getal dienstjaren telt, gevorderd om pensioen ter zake van langdurigen dienst te kunnen doen gelden, die helft als minimum zal worden aangenomen.

Tijdelijke onderstand wordt verleend voor een jaar en houdt daarna op.

DERDE AFDEELING.

VAN DE PENSIOENEN DER WEDUWEN EN KINDEREN.

31. Ten laste van den Staat wordt, onder de voorwaarden en naar de regelen bij deze wet gesteld, pensioen verleend aan de weduwen en kinderen van de bij artikel 1 bedoelde militairen der landmacht, de tijdelijke officieren van gezondheid en de tijdelijke militaire apothekers daaronder begrepen.

32. Eene weduwe heeft recht op pensioen ingeval haar echtgenoot in den strijd of in en door gevorderde of bevolen dienstverrichtingen het leven heeft verloren, dan wel aan de onmiddellijke gevolgen van verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebreken als bedoeld sub 2°. van artikel 2, binnen een jaar na het ontstaan daarvan is overleden, mits het huwelijk niet na dat ontstaan zij voltrokken.

Van den termijn van een jaar, bij het vorige lid bedoeld, wordt alleen dan afgeweken, indien uit een met redenen omkleed getuigschrift van een geneeskundige — waarvan zoo mogelijk de inhoud door hem onder eede voor den kantonrechter zijner woonplaats zal zijn bevestigd — duidelijk blijkt, dat de dood het onmiddellijk gevolg was van een vroeger bekomen verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebrek, als waarvan hiervoren sprake is.

De bij het vorige lid bedoelde afwijking is echter niet geoorloofd ten behoeve van weduwen van reeds uit den dienst ontslagen militairen, indien het overlijden van den echtgenoot niet plaats had binnen vijf jaren, nadat deze den dienst verliet.

33. Het bedrag van het weduwe-pensioen is aangewezen op den bij deze wet behoorenden staat.

34. Behoudens het hieronder bepaalde neemt het weduwe-pensioen aanvang met den dag,

volgens op dien waarop de bezoldiging van den echtgenoot ophoudt.

Ingeval deze ter zake van in den strijd of in en door gevorderde of bevolen dienstverrichting bekomen verwonding, verminking, ziels- of lichaamsgebrek reeds in het genot van pensioen gesteld was, neemt het pensioen der weduwe aanvang met den dag, volgende op dien waarop het pensioen van haren echtgenoot heeft opgehouden.

Wanneer de tot Ons-te richten aanvraag tot het bekomen van weduwe-pensioen niet binnen een jaar nadat het recht daarop is verkregen, aan het Departement van Oorlog is ingezonden, gaat het pensioen eerst in met het kwartaal, volgende op dat waarin de aanvraag is gedaan.

Wanneer de aanvraag niet binnen vijf jaren nadat op het pensioen recht is verkregen, mocht zijn ingediend, vervalt alle recht op weduwe-pensioen.

Bij hertrouwen houdt het pensioen op met den dag, waarop het huwelijk is voltrokken.

35. Wanneer de militair, die op een der wijzen, bij artikel 32 vermeld, het leven heeft verloren, geene weduwe achterlaat, maar een of meer kinderen, die uit een vóór het ontstaan der bij evengemeld artikel omschreven omstandigheden voltrokken wettig huwelijk geboren zijn, of vóór dat tijdstip werden gewettigd, dan wordt aan dat kind of die kinderen, zoolang zij beneden den ouderdom van *achttien jaren* en ongehuwd zijn en den Staat niet op andere wijze in hun onderhoud voorziet, een pensioen verleend tot gelijk bedrag als dat, hetwelk aan de weduwe zou zijn toegekend.

Zoodra een der kinderen ophoudt gerechtigd te zijn tot pensioen, gaat zijn aandeel over op de overblijvende daarop rechthebbende kinderen.

Op het pensioen der kinderen zijn ook de bepalingen van het eerste, tweede, derde en vierde lid van artikel 34 van toepassing.

36. Aan de vrouw of wettige en gewettigde kinderen van een militair kan *tijdelijk* een pensioen worden verleend in het geval, dat haar echtgenoot of hun vader bij de uitvoering van eene gevorderde of bevolen dienstverrichting is vermist geraakt.

Het bedrag van dit pensioen zal gelijk zijn aan het bedrag van het pensioen, waarop de weduwe of de kinderen bij het overlijden van haren echtgenoot of hunnen vader recht mochten hebben.

De bepalingen betreffende de overige pensioenen, bij deze afdeeling bedoeld, zijn ook op dit pensioen toepasselijk.

37. Bijaldien eene weduwe, die in het genot is van een weduwe-pensioen, een huwelijk aangaat, of wanneer eene weduwe, gepensionneerd of op weduwe-pensioen recht hebbende, is overleden en een of meer kinderen aanwezig zijn, geboren uit een wettig huwelijk van of gewettigd door hem, die op een der wijzen, bij artikel 32 omschreven, het leven heeft verloren, wordt aan dat kind of die kinderen, onder dezelfde voorwaardelijke bepalingen en op denzelfden voet als in artikel 35 zijn vastgesteld, het daarbij bepaalde pensioen toegelegd, met ingang van den dag, waarop het weduwe-pensioen of de bezoldiging heeft opgehouden.

38. Ingeval de militair, die op een van de bij artikel 32 omschreven wijzen het leven heeft verloren, behalve eene weduwe ook een of meer kinderen achterlaat, die door hem in vroeger huwelijk verwekt of vóór het aangaan van het laatste huwelijk gewettigd zijn, dan wordt het aan de weduwe toe te kennen pensioen, zoolang dat kind of die kinderen in de omstandigheden verkeerden, op grond waarvan zij krachtens de bij artikel 35 vastgestelde bepalingen op pensioen aanspraak hebben, op naam en ten behoeve van de weduwe voor de eene helft, en van gemeld kind of voormelde kinderen voor de wederhelft verleend.

Van den dag dat het kind of de kinderen ophouden op pensioen aanspraak te hebben, wordt de weduwe ook in het genot van de tweede helft van het pensioen gesteld.

Bij overlijden van de weduwe, of wanneer zij in het huwelijk treedt, gaat de door haar genoten helft op voormeld kind of de voormelde kinderen over, voor zoover zij krachtens de bij artikel 35 vastgestelde bepalingen nog op pensioen recht hebben.

Mochten er echter een of meer kinderen aanwezig zijn, voortgesproten uit haar huwelijk met den in het eerste lid van dit artikel bedoelden militair, dan wel bij of tijdens het huwelijk gewettigd, dan gaan hare rechten op deze kinderen over.

De in het voorgaande lid bedoelde kinderen treden ook in het genot van de pensioenshelft, aan de in het eerste, tweede en derde lid van dit artikel bedoelde kinderen verleend, wanneer voor dezen dat genot ophoudt na het hertrouwen of het overlijden van de weduwe huns vaders.

Zoodra een der in dit artikel bedoelde kinderen ophoudt gerechtigd te zijn tot pensioen, gaat zijn aandeel over op de overblijvende daarop recht hebbende kinderen.

39. Eene weduwe, na hertrouwen opnieuw

weduwe geworden en, krachtens haar tweede of nader huwelijk, tot Rijkspensioen niet of tot minder bedrag gerechtigd, treedt weder in het genot van haar vorig pensioen. De ingang daarvan wordt, behoudens het voorgeschrevene in het derde en vierde lid van artikel 34, bepaald op den dag, volgende op dien waarop haar laatste echtgenoot is gestorven of waarop later het Rijkstraktement of pensioen, waarvan hij in het genot mocht zijn geweest, heeft opgehouden.

De bepaling van het vorige lid geldt ook voor de weduwe, wier nader huwelijk op haar verzoek door echtscheiding is ontbonden. Het vorige pensioen gaat dan in met den dag, waarop de echtscheiding tot stand is gekomen.

Ingeval er een of meer kinderen uit vroeger huwelijk, krachtens artikel 37 in het genot zijn van pensioen, wordt de weduwe niet eerder in haar vorig pensioen hersteld dan met den dag, volgende op dien waarop het pensioen, aan dat kind of die kinderen toegekend, geheel heeft opgehouden.

40. Bij het overlijden van een militair, wiens huwelijk door echtscheiding ontbonden is, worden de wettige en gewettigde kinderen, met betrekking tot de aanspraak op pensioen, met ouderlooze kinderen gelijk gesteld.

41. Wanneer de in de derde afdeeling dezer wet bedoelde personen aanspraak op hooger pensioen mochten kunnen doen gelden dan aan hen is verleend, worden zij alsnog in het genot van dat hooger pensioen gesteld, mits de aanvraag daartoe, welke aan Ons gericht moet zijn, binnen den tijd van een jaar nadat het pensioen is aangevangen, aan het Departement van Oorlog zij ingezonden.

Die verhooging gaat in met den dag, waarop de aanvraag bij het Departement van Oorlog is ontvangen.

VIERDE AFDEELING.

ALGEMEENE BEPALINGEN BETREFFENDE DE PENSIOENEN EN ONDERSTANDEN.

42. De pensioenen, alsmede de onderstanden, worden, op voordracht van Onzen Minister van Oorlog, door Ons toegekend.

Van de gronden, waarop het pensioen of de onderstand wordt verleend, en van de toepasselijke wetsbepalingen, wordt in Ons besluit melding gemaakt.

Van Onze besluiten wordt, voor zoover de pensioenen der officieren betreft, in de *Staatscourant* opgave gedaan met vermelding van naam en rang van den gepensionneerde, het

bedrag van het pensioen en van de toegepaste wetsbepalingen.

Jaarlijks wordt, bij de indiening der begrooting van Staatsuitgaven, aan de Staten-Generaal eene lijst overgelegd van de sedert de indiening der vorige begrooting verleende pensioenen en onderstanden.

Die lijst bevat :

a. de namen der gepensioneerden of onderstand genietenden ;

b. hun ouderdom, woonplaats en laatsten rang, stand of betrekking ;

c. de gronden, waarop het pensioen of de onderstand is verleend ;

d. de artikelen der wet, krachtens welke het pensioen of de onderstand is toegekend ;

e. het bedrag van het pensioen of den onderstand.

43. De pensioenen, met bijberekening van de verhoogingen, alsmede de onderstanden, worden in volle guldens verleend.

Onderdeelen van een gulden komen daarbij voor een gulden in berekening.

44. De pensioenen en onderstanden worden, behoudens het bepaalde bij het volgende lid, op naam van den belanghebbende ingeschreven in het Grootboek der pensioenen. Van die inschrijving wordt een bewijs uitgereikt.

De tijdelijke pensioenen en onderstanden, alsmede de pensioenen ingevolgé artikel 18 sub c voorloopig tot het volle bedrag toegekend, worden niet in gemeld Grootboek ingeschreven. De belanghebbende bekomt wegens de toekenning daarvan eene beschikking van Onzen Minister van Oorlog.

De uitbetaling van de pensioenen en onderstanden geschiedt volgens door Ons te stellen regelen.

45. Bij overlijden van den titularis wordt het pensioen of de onderstand uitbetaald tot het einde van het kwartaal, waarin het overlijden heeft plaats gehad.

46. De termijnen van een pensioen of onderstand, welke niet zijn ingevorderd binnen een jaar na den eersten dag der betaalbaarstelling, worden niet meer uitbetaald.

Is de invordering achterwege gebleven gedurende vijf achtereenvolgende jaren, dan is het pensioen of de onderstand vervallen.

Wij behouden Ons voor, de titularissen, die dit mochten verzoeken, in het genot van hun vervallen pensioen of onderstand te herstellen. Dit genot zal alsdan ingaan met het kwartaal, volgende op dat waarin het verzoek gedaan is.

47. Een gepensioneerde of onderstand genietende, die is veroordeeld tot gevangenisstraf

van drie maanden, tot hechtenis van drie maanden, tot plaatsing in eene Rijkswerkinrichting, of tot eenige zwaardere straf, mist gedurende den tijd, dat hij zijne straf ondergaat of zich door de vlucht aan de tenuitvoerlegging van het vonnis onttrekt, het genot van pensioen of onderstand.

Wij behouden Ons voor, daartoe termen vindende, gedurende dien tijd over het pensioen of den onderstand van den veroordeelde ten behoeve van zijne vrouw, zijne minderjarige afstammelingen in de rechte linie of zijne bloedverwanten in de opgaande linie te beschikken.

Wij behouden Ons tevens voor, om, voor zoover van de bevoegdheid in het vorige lid bedoeld, geen gebruik is gemaakt, hem, die uit de gevangenis of Rijkswerkinrichting is ontslagen, in het genot te stellen van eene uitkeering tot een bedrag, dat de helft van het jaarlijksch bedrag van het pensioen of den onderstand niet te boven gaat.

48. Het pensioen en de onderstand vervallen, wanneer de titularis :

a. naturalisatie in een vreemd land of vreemden adeloom aanneemt ;

b. buiten Onze toestemming zich in vreemden krijgsveld begeeft of een ordeteeiken, titel, rang, waardigheid of openbare bediening aanneemt, welke door eene vreemde mogendheid of regeering is verleend of opgedragen ;

c. in het genot is van pensioen volgens artikel 2, 6°, dezer wet, en hij als reserve-officier niet-eervol wordt ontslagen op één der gronden, genoemd bij artikel 39 der wet voor het reserve-personeel der landmacht 1905.

49. Met Onze toestemming kan het pensioen of de onderstand, geheel of gedeeltelijk, met militair traktement of eenige andere aan den militairen dienst verbonden belooning worden genoten.

Wanneer die toestemming niet verkregen is, houdt het pensioen of de onderstand op met den dag, voorafgaande aan dien waarop het militair traktement of de militaire belooning aanvang heeft genomen.

Bij het later ophouden van het militair traktement of de militaire belooning wordt de titularis in het genot van het pensioen of den onderstand hersteld, tenzij er termen bestaan om hem een hooger pensioen te verleenen, of hij het recht op pensioen of onderstand mocht hebben verloren.

50. Het pensioen en de onderstand worden in hun geheel gelijktijdig genoten met de soldij en de toelage, verbonden aan de Militaire

Willemsorde en aan de benoeming tot Broeder der Orde van den Nederlandschen Leeuw.

51. De pensioenen en onderstanden zijn onvervreemdbaar.

De titularis kan daarover op geenerlei wijze beschikken, ook niet door verpanding of beleening.

Indien hij last geeft om het pensioen of den onderstand voor hem te ontvangen, kan hij die lastgeving altijd herroepen.

Alle overeenkomsten, hiermede strijdig, zijn nietig.

Deze bepalingen worden op het bewijs van inschrijving van het pensioen of den onderstand uitgedrukt.

De voorschotten, door gemeentebesturen, liefdadige of tot algemeen nut werkende instellingen, hetzij renteloos, hetzij tegen matige rente, op pensioenen of onderstanden verstrekt en tot zekerheid waarvan de bewijzen van inschrijving in het bezit van die lichamen worden gesteld, zijn niet onder de bij deze wet verboden beleeningen begrepen, mits de voorwaarden, volgens welke die voorschotten geschieden, zijn goedgekeurd door Onzen Minister van Financiën.

Indien een gepensioneerde of onderstand genietende in een gesticht of eene instelling van weldadigheid, door het openbaar gezag erkend, is opgenomen of, op welke wijze ook, door zoodanige instelling of door eene burgerlijke gemeente wordt verpleegd, wordt, zoolang dit geschiedt, zijn pensioen of onderstand uitbetaald aan het bestuur van dat gesticht, die instelling of gemeente, hetwelk zich tot dat einde in het bezit zal stellen van het bewijs van inschrijving.

Indien het bedrag van het pensioen of den onderstand dat der verplegingskosten overtreft, wordt het verschil door het daarbij betrokken bestuur aan of ten behoeve van den gepensioneerde of onderstand genietende uitgekeerd.

52. Op de pensioenen en onderstanden kunnen, ten behoeve van particuliere schuldeisers, alleen kortingen worden toegestaan ter zake van gelden, verschuldigd wegens woning, kleeding en verdere noodwendige levensbehoefden, verstrekt ten behoeve van den gepensioneerde of onderstand genietende of van zijn gezin.

Voor de genoemde onderwerpen kan Onze Minister van Oorlog, onverschillig de hoegrootheid van de verschuldigde som, na een ingesteld onderzoek, in den geest der bepalingen van de wet van 24 Januari 1815 (*Staatsblad* n°. 5), korting verleen, ten hoogste tot een

zesde van de pensioenen of onderstanden, meer bedragende dan *honderd gulden* in het jaar, en ten hoogste tot een *achtste* van die van *honderd gulden* of daar beneden.

Indien de schuldeischer naar aanleiding van het voorschreven onderzoek naar den rechter verwezen en de schuldenaar tot het betalen der proceskosten veroordeeld is, kan de korting tevens worden verleend voor het beloop der kosten, door den schuldeischer gemaakt.

Op de pensioenen van kinderen kan geen korting ten behoeve van particuliere schuldeisers worden verleend.

53. In buitengewone gevallen, waarin bij deze wet niet is voorzien of waaromtrent hare bepalingen geacht moeten worden geen billijken maatstaf tot vergelding van bewezen diensten op te leveren, wordt bij afzonderlijke wet voorzien.

VIJFDE AFDEELING.

SLOTBEPALINGEN.

54. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen datum.

Behoudens het bij artikel 29 en het hieronder bepaalde, vervallen met dat tijdstip de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 129), zoöals die herhaaldelijk werd gewijzigd, alsmede de wet van 29 Mei 1877 (*Staatsblad* n°. 114) en artikel 34 der wet van 2 Augustus 1880 (*Staatsblad* n°. 145).

De gewijzigde wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 129) blijft echter voorloopig van kracht:

1°. ten aanzien van de tijdelijke pensioenen en onderstanden, oorspronkelijk volgens die wet verleend met dien verstande, dat van het opnieuw verleen van pensioen of onderstand geen sprake zal kunnen zijn in die gevallen, waarin de aanvraag tot het opnieuw bekomen van het pensioen of den onderstand niet bij Ons is ingediend binnen één jaar na het ophouden van het pensioen of den onderstand, laatstelijk toegekend aan hem, door of ten wiens behoeve de aanvraag geschiedt;

2°. in de gevallen, voorzien bij de artikelen 21, 44 en 46 dier wet, ten aanzien van militairen, die vóór het in werking treden dezer wet den dienst hebben verlaten.

In verband met het bepaalde bij artikel 41, sub 4°, der wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 78) blijft voorts de daarbij bedoelde bepaling van de artikelen 19*bis* en 44*bis* der genoemde gewijzigde wet gehandhaafd ten aanzien van burgerlijke ambtenaren, die als zoodanig vóór 1 Januari 1891 werden aangesteld.

Bij de verdere toepassing der meergemelde gewijzigde wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 129) worden de woorden: „zonder eenige verhooging”, voorkomende in het vierde lid van artikel 23 dier wet, als vervallen beschouwd.

Wij behouden Ons voor bij het uitvaardigen van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 5 dezer wet, tevens het tijdstip te bepalen, waarop die maatregel in werking zal treden.

55. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel: „Pensioenwet voor de landmacht 1902”.

STAAT van het bedrag der pensioenen.

Rangen en betrekkingen.	Bedrag van het jaarlijksch pensioen van de	
	militairen.	weduwen en kinderen.
Generaal of luitenant-generaal	f 3000	f 1150
Generaal-majoor	2800	950
Kolonel	2500	850
Luitenant-kolonel	2300	750
Majoor	2100	650
Kapitein (ritmeester)	1500	600
Eerste-luitenant	1000	450
Tweede-luitenant	900	
Hoofdopzichter van fortificatiën	850	350
Opzichter van fortificatiën van de 1ste klasse	750	300
Idem van de 2de klasse	700	275
Idem van de 3de klasse	650	250
Adjutant-onderofficier	600	250
Sergeant-majoor (Oppervachtmeester)	500	225
Sergeant (Wachtmeester)	400	200
Korporaal	300	150
Hospitaalbediende	280	125
Soldaat	240	110
<i>Wapen der Marechaussee.</i>		
Adjutant-onderofficier	675	300
Oppervachtmeester	600	250
Wachtmeester	500	225
Marechaussee 1ste en 2de klasse	450	200
Idem 3de klasse	240	110

WET van den 16den April 1915 (*Staatsblad* n°. 191).

Artikel 2.

Overgangsbepaling.

Voor adjutant-onderofficier, oppervachtmeesters en wachtmeesters van het Wapen der Koninklijke Marechaussee wordt de tijd, gedurende welken zij vóór het inwerkingtreden

dezer wet bij dat Wapen hebben gediend respectievelijk als oppervachtmeester, wachtmeester en brigadier, gerekend als te zijn doorgebracht in de rangen onderscheidenlijk van adjutant-onderofficier, oppervachtmeester en wachtmeester.

Behoort bij Koninklijk besluit van 10 Mei 1915. (*Staatsblad* n°. 217).

Ons bekend,

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

10 Mei 1915. MISSIVE van den Minister van Financiën aan de burgemeesters der gemeenten, betreffende pensioensgerechtigdheid van personen, die een gemeentelijke functie eershalve vervullen.

Onlangs is tot mij de vraag gericht, of een lid eener Commissie tot wering van schoolverzuim, aan wien niet dan presentiegeld voor het bijwonen der vergaderingen van de Commissie werd toegekend, als „gemeenteambtenaar” in den zin der wet, en dus als pensioensgerechtigd, kon worden beschouwd.

Het antwoord op die vraag moet *ontkennend* luiden. Niet slechts omdat een dergelijk persoon niet kan worden gezegd, een „wedde” in den zin van artikel 2 onder H der wet te genieten, maar ook omdat het nimmer de bedoeling van de wet kan zijn geweest, personen tot pensioensgerechtigd gemeenteambtenaar te maken, die hun functie zuiver in het belang der zaak, niet tot eigen voordeel, waarnemen. Deze overwegingen leiden er toe, de pensioensgerechtigdheid mede uitgesloten te achten van leden eener Commissie tot wering van schoolverzuim, aan wie een kleine vaste toelage mocht zijn toegekend; van secretarissen van zoodanige Commissie, ook al mochten zij een vaste belooning genieten, die als vergoeding van bureaunkosten en tijdverzuim valt aan te merken; en in het algemeen van allen die (zij het dat hun eenige belooning is toegelegd) moeten worden geacht, hun functie eershalve te vervullen.

Waar deze zaak van meer algemeene betekenis is, heb ik gemeend, alle gemeentebesturen met bovenstaande zienswijze in kennis te moeten stellen. Mochten grensgevallen bestaan, die aanleiding tot twijfel geven, dan zal ik, na een tot mij gerichte vraag, gaarne mijn meening daarover doen kennen.

Uiteraard is het mogelijk dat in het verleden in sommige gemeenten ten aanzien van bepaalde betrekkingen een practijk is gevolgd, die met het bovenstaande in strijd is. Zal in

reeds toegekende pensioenen geen verandering worden gebracht — wèl zal in gevallen, waarin nog geen pensioen werd verleend, met het voorgaande rekening moeten worden gehouden. Mocht reeds een bijdrage zijn betaald voor personen, die, naar de bovenvermeldé opvatting, niet pensioensgerechtigd zijn, dan kan die bijdrage in mindering worden gebracht van het totaal der eerstvolgende stortingen. Daarvan behoort alsdan in de betrokken gespecificeerde opgave melding te worden gemaakt, met opgave van de noodige bijzonderheden.

De Minister van Financiën, TREUB.

14 Mei 1915. **BESLUIT**, waarbij de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), houdende voorzieningen tegen besmettelijke ziekten, van toepassing wordt verklaard op meningitis cerebros spinalis epidemica. S. 218.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat meerdere gevallen van meningitis cerebros spinalis epidemica in het Rijk voorkwamen;

Gelet op artikel 1 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165);

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 23 April 1915, n°. 6047, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Mei 1915, n°. 36);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 12 Mei 1915, n°. 7156, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. De wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), houdende voorzieningen tegen besmettelijke ziekten, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165), is gedurende één jaar in het geheele Rijk van toepassing op meningitis cerebros spinalis epidemica.

2. De voorschriften, die in de artikelen 11, 16 en 22 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) zijn gegeven ten aanzien van de bepaaldelijk in die artikelen genoemde ziekten, zijn ook van toepassing ten aanzien van meningitis cerebros spinalis epidemica.

3. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagtekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 14den Mei 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Staat, Min. van Binnenl. Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 21 Mei 1915.)

14 Mei 1915. **BESCHIKKING** van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende vaststelling van regelen van de subsidieering van cursussen ter opleiding voor akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken,

Heeft goedgevonden:

1°. vast te stellen de navolgende Regelen voor de subsidieering van cursussen ter opleiding van akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs;

2°. te bepalen, dat deze Regelen in de *Nederlandsche Staatscourant* zullen worden geplaatst. 's Gravenhage, 14 Mei 1915.

CORT V. D. LINDEN.

REGELEN van de subsidieering van cursussen ter opleiding voor akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs.

Art. 1. Aan cursussen ter opleiding voor akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs kan uit 's Rijks kas subsidie worden verleend, mits zij staan onder het bestuur van eene instelling of vereeniging, die rechtspersoonlijkheid bezit.

2. Het subsidie wordt jaarlijks toegekend en berekend naar het getal akten, bedoeld in art. 4, hetwelk in het vorige jaar is verworven door de leerlingen, welke voldeden aan de in art. 3 gestelde eischen.

3. De leerlingen, voor wier opleiding subsidie kan worden verleend, moeten:

a. bij den aanvang der opleiding in het bezit zijn, hetzij van eene akte van bekwaamheid als bedoeld in art. 77, onder a, der wet tot regeling van het lager onderwijs, en daarenboven kennis hebben van ten minste ééne der Fransche, Hoogduitsche of Engelsche talen, hetzij van een getuigschrift wegens met goed gevolg afleggen van het eindexamen eener h. b. s. met driejarige cursus of daarmede gelijkgesteld of

gelijk te stellen diploma of getuigschrift, hetzij van eene door den Minister van Binnenlandsche Zaken afgegeven verklaring, dat hunne vooropleiding voldoende wordt geacht;

b. tijdens den geheelen duur der opleiding ten minste twee uur per week aan den cursus opleiding hebben ontvangen;

c. bij het behalen der akte ten minste twee jaar onafgebroken zijn opgeleid.

4. Indien de opleiding door ten minste twee docenten heeft plaats gehad, die ieder elke veertien dagen ten minste twee uren les hebben gegeven, wordt voor het verwerven van de navolgende akten van bekwaamheid het daarachter genoemde bedrag toegekend:

Natuurlijke historie (Kiv)	800
Natuurkunde, scheikunde en cosmographie (Kiii)	600
Akte B voor Fransch, Duitsch of Engelsch	
Hoogere wiskunde (Kv)	450
Hoogere werktuigkunde (Kvi)	
Nederlandsche taal en letterkunde (Kvii)	
Geschiedenis (Kviii)	
Aardrijkskunde (Kix)	450
Staathuishoudkunde (Kx), voor bezitters der akte staatsinrichting (Kxi)	
Staathuishoudkunde (Kx) voor wie de akte staatsinrichting niet bezitten	300
Staatsinrichting (Kxi), uitsluitend voor bezitters der akte staathuishoudkunde (Kx)	150
Wiskunde (Kii)	100
Werktuigkunde (Kiii)	
Akte A voor Fransch, Duitsch of Engelsch	

Indien de opleiding op andere wijze heeft plaats gehad, wordt de toelage per akte bepaald op drie vijfden der bovengenoemde bedragen.

Indien de examinandi bij het herhalen der B-akten voor de vreemde talen, de akte Kv, of de akte Kvi, in het bezit zijn onderscheidenlijk van de A-akte, de akte Ki, of de akte Kii, worden de toelagen met 1/100 verminderd.

Voor akten van bekwaamheid tot het geven van *huisonderwijs* wordt geen subsidie uitgekeerd.

5. Indien de examinandus zijne opleiding aan verschillende gesubsidieerde cursussen heeft genoten, geschiedt de verdeling der toelage naar verhouding van den duur der opleiding aan iederen cursus (tot op een maand nauwkeurig) met dien verstande, dat de toelage uitsluitend wordt verleend aan den cursus, dien de candidaat laatstelijk vóór het behalen der akte heeft gevolgd, indien zijne opleiding aan

dezen cursus drie jaar of langer heeft geduurd, en dat opleiding gedurende minder dan één jaar buiten beschouwing blijft.

6. Het bestuur van een cursus, hetwelk voor subsidie in aanmerking wensch te komen, richt eene daartoe strekkende, op zegel gestelde, aanvraag tot den Minister van Binnenlandsche Zaken.

Bij die aanvraag worden overgelegd:

a. de statuten van de instelling of vereeniging, onder welker bestuur de cursus staat, en het reglement voor den cursus;

b. het leerplan van den cursus;

c. een staat, bevattende de(n) na(a)m(en) en voorna(a)m(en) van de(n) leera(a)r(en) van den cursus, met vermelding:

1°. van den datum, sinds welken zij (hij) aan den cursus verbonden zijn (is);

2°. van het vak of de vakken, waarin zij (hij) onderwijs geven (geeft) en van hunne (zijne) bevoegdheden;

d. de lesrooster voor den cursus, vermeldende het gebouw waarin, de dagen en uren waarop, en de(n) na(a)m(en) van de(n) leera(a)r(en), door wie(n) het onderwijs gegeven wordt. Ook de eventueele vacantiën worden daarop vermeld.

Een afschrift van de onder c en d bedoelde bescheiden wordt door het cursusbestuur na ontvangst van het in art. 7 bedoelde bericht gezonden aan den betrokken inspecteur van het middelbaar onderwijs.

7. Het bestuur van een cursus, hetwelk in antwoord op de in art. 6 bedoelde aanvraag van den Minister van Binnenlandsche Zaken bericht heeft ontvangen, tot wederopzegging voor subsidie in aanmerking te komen, geeft van elke wijziging in den, volgens de onder a t/m d van dat artikel bedoelde bescheiden bestaanden, toestand binnen veertien dagen kennis aan den Minister van Binnenlandsche Zaken en aan den betrokken inspecteur van het middelbaar onderwijs.

8. Binnen twee maanden na den aanvang van ieder cursusjaar zendt een cursusbestuur, als bedoeld in art. 7, aan den Minister van Binnenlandsche Zaken en aan den betrokken inspecteur van het middelbaar onderwijs een staat, vermeldende de namen en voornamen der personen die dat jaar tot den cursus zijn toegelaten, de plaatsen en data hunner geboorte, de vakken waarin, en de(n) docent(en) van wie(n), zij onderwijs ontvangen.

Daarbij worden overgelegd de akten, getuigschriften, diploma's en verklaringen, bedoeld in art. 3 onder a.

Voor zooveel betreft de bezitters der akte, bedoeld in art. 77 onder *a* der wet op het lager onderwijs, moet het bestuur tevens aantoonen dat zij, alvorens tot den cursus te worden toegelaten, na het bereiken van den twaalfjarigen leeftijd, ten minste gedurende 2 jaren onderwijs hebben genoten in eene der Fransche, Hoogduitsche of Engelsche talen.

9. Eene verklaring, als bedoeld in art. 3 onder *a*, wordt door het cursusbestuur voor een of meer leerlingen bij gezegeld adres aangevraagd aan den Minister van Binnenlandsche Zaken. Die aanvraag bevat eene omschrijving van het onderwijs, hetwelk de belanghebbende leerling(en) tevens heeft (hebben) genoten, voor zooveel mogelijk gestaafd door schriftelijke bewijzen van de hoofden der inrichtingen waar het onderwijs is gevolgd, en voorts alle gegevens welke omtrent de algemeene ontwikkeling van bedoelde(n) leerling(en) inlichtingen kunnen verschaffen.

Eene verklaring, als in het vorige lid bedoeld, zal slechts worden afgegeven voor leerlingen, van wie moet worden aangenomen, dat hunne algemeene ontwikkeling ten minste gelijk is te stellen met die welke het bezit van de in art. 3 onder *a* genoemde akten, getuigschriften en diploma's waarborgt.

10. Binnen veertien dagen nadat een leerling, als bedoeld in art. 3, heeft opgehouden het onderwijs aan den cursus te volgen, geeft het cursusbestuur hiervan kennis aan den Minister van Binnenlandsche Zaken en den betrokken inspecteur van het middelbaar onderwijs, met vermelding van den datum van vertrek en van de redenen, die daartoe hebben geleid.

11. Ieder jaar in de maand Januari zendt het cursusbestuur aan den Minister van Binnenlandsche Zaken eene op zegel gestelde aanvraag tot uitkeering der bijdrage, waarop het meent aanspraak te hebben, vergezeld van eene opgave der namen, geboorteplaatsen en -data der in het vorige jaar geslaagde leerlingen, bedoeld in art. 3, met vermelding van de door hen behaalde akten. Deze akten worden bij de aanvraag, in originali of in door den betrokken inspecteur van het middelbaar onderwijs gewaarmerkt afschrift, overgelegd.

Voor zooveel betreft de leerlingen, geslaagd voor de akte Staatsinrichting (KxI), worden tevens overgelegd de te voren behaalde akten Staathuishoudkunde (Kx) en, voor zooveel betreft de kandidaten, geslaagd voor de akte Staathuishoudkunde (Kx), eventueel, de te voren verworven akten Staatsinrichting (KxI).

12. De cursussen zijn te allen tijde voor den betrokken inspecteur van het M. O. toegankelijk.

13. Over het jaar, waarin een cursus, als bedoeld in art. 7, is geopend en ten hoogste de onmiddellijk daaropvolgende vier jaren kan voor de berekening van het subsidie art. 2 buiten toepassing worden gelaten en het subsidie op een hooger bedrag worden bepaald, dan waarop art. 4 aanspraak zou geven.

14 Mei 1915. CIRCULAIRE van den Minister van Oorlog aan de burgemeesters betreffende vergoedingen wegens kostwinnerschap.

Zooals U wellicht reeds bekend is, zullen de dienstplichtigen der landweer, wier diensttijd bij de landweer onder normale tijdsomstandigheden reeds op 1 Aug. 1914 of op een lateren dag zou zijn geëindigd, met uitzondering van hen, die thans een rang bekleeden of daarvoor in opleiding zijn, met ingang van 15 Mei a.s. in het genot van voorloopig (klein) verlof worden gesteld, voor zooveel zij zulks wenschen. De bij de vergoedingsvoorschriften voorgeschreven opgaven nopens hen, die met bedoeld voorloopig verlof vertrekken, zullen U in staat stellen tijdig de uitkeering van vergoeding te kunnen staken, welke ter zake van hun verblijf in werkelijken dienst aan hun betrekkingen mocht zijn toegekend.

Ofschoon dus niet op 15 Mei a.s. in het genot van voorloopig verlof zullen worden gesteld de kaderleden, wier landweerdiensttijd onder normale tijdsomstandigheden op 1 Aug. 1914 of op een lateren datum geëindigd zou zijn, zoo ligt het toch in de bedoeling, zooveel mogelijk ook aan de belangen van dezen tegemoet te komen en wel door een groot gedeelte hunner slechts in die mate en zoodanig tot het verrichten van militaire diensten te verplichten, dat zij over voldoende vrijen tijd zullen kunnen beschikken om te hunnent door loonenden arbeid toereikend in de behoeften van hun betrekkingen te kunnen voorzien. Hetzelfde geldt ten aanzien van het dienstplichtige landstorm-personeel, dat thans onder de wapenen is.

Het spreekt van zelf, dat onder die omstandigheden de betrekkingen van de landweerkaderleden en de landstormplichtigen, die huiswaarts keeren, geen rechtmatige aanspraken kunnen doen gelden op vergoeding wegens den dienst van dezen, zoo lang die militairen niet weder tot den geregelden dagelijkschen dienst bij den troep verplicht worden. Ook aan hun betrekkingen dient daarom de vergoe-

ding, welke wegens hun verblijf onder de wapenen mocht zijn verleend, te worden ingehouden van den dag af, volgende op dien, waarop zij huiswaarts zijn gezonden. Opdat U kennis zult kunnen bekomen ook van de namen van deze personen, wordt aan de betrokken militaire autoriteiten door mij opgedragen, U met die namen tijdig in kennis te stellen.

Mocht het niettemin in sommige gevallen voorkomen, dat de militaire diensten, welke van bedoelde landweer-kaderleden en landstormplichtigen worden geëischt, dermate op hun tijd beslag te leggen, dat die personen daardoor niet of niet voldoende in de behoeften van hun gezin kunnen voorzien, dan zou door U een voorstel aan mij kunnen worden gedaan om de betrokken gezinnen in het genot te laten blijven van vergoeding, hetzij tot het volle reeds door U toegekende bedrag, hetzij tot een lager, door U te noemen, bedrag, zoo met een lager bedrag naar Uw oordeel zou kunnen worden volstaan. Door mij zal dan worden overwogen, of en in hoeverre ik mijne goedkeuring aan Uw voorstel zal kunnen hechten. (Gem.-stem.)

15 Mei 1915. BESLUIT, tot verbetering van eene misstelling in het Koninklijk besluit van den 12den Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 146) tot aanwijzing van eene vierde mijn ter ontginning overeenkomstig de wetten van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 170) en van 23 September 1912 (*Staatsblad* n°. 307). S. 219.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 13 April 1915, n°. 2605, afdeling Nijverheid;

Gezien Ons besluit van 12 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 146);

Den Raad van State gehoord (advies van 4 Mei 1915, n°. 24);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 12 Mei 1915 n°. 3325, afdeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen dat in Ons voornoemd besluit van den 12den Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 146) bij de omschrijving der begrenzing van de vierde Staatsmijn sub g, de woorden: „Dorpstraat te Geleen” (ten deele genoemd het „rinde”) worden gelezen als volgt: „Dorpstraat te Geleen” (ten deele genoemd „het Einde”).

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van

dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 15den Mei 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 28 Mei 1915.)

18 Mei 1915. BESLUIT, bevelende de plaatsing in het *Staatsblad* van het op 30 Mei 1914 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Duitschland gesloten verdrag tot aanvulling van het op 27 Augustus 1907 geteekend tractaat betreffende ongevallenverzekering (*Staatsblad* 1907, n°. 332). S. 220.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het op 30 Mei 1914 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Duitschland gesloten verdrag tot aanvulling van het op 27 Augustus 1907 geteekend tractaat betreffende ongevallenverzekering (*Staatsblad* 1907 n°. 332), van welk eerstgenoemd verdrag een afdruk bij dit besluit is gevoegd;

Overwegende, dat bedoeld verdrag is goedgekeurd bij de Wet van 6 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 138) en dat de akten van bekrachtiging daarvan op 12 Mei d. a. v. te 's-Gravenhage zijn uitgewisseld;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van 15 Mei 1915, Directie van het Protocol, n°. 19828;

Hebben goedgevonden en verstaan bedoeld verdrag te doen bekend maken door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's-Gravenhage, den 18den Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
J. LOUDON.

(*Uitgeg.* 21 Mei 1915.)

VERDRAG tusschen Nederland en het Duitse Rijk tot aanvulling van het op 27 Augustus 1907 gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering.

De Nederlandsche Regeering, vertegenwoordigd door den daartoe gevolmachtigden ondergeteekende, den Minister van Buitenlandsche Zaken van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden, den Heer Jonkheer J. LOUDON, en de Kanselier van het Duitse Rijk, vertegen-

woordigd door den daartoe gevolmachtigden ondergeteekende, den buitengewoon Gezant en gevolmachtigd Minister van Zijne Majesteit den Duitschen Keizer, Koning van Pruisen, te 's Gravenhage, den werkelijken Geheimraad, den Heer von MÜLLER,

zijn overeengekomen het tusschen Nederland en het Duitsche Rijk gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering van 27 Augustus 1907 als volgt aan te vullen:

Art. I. In het op 27 Augustus 1907 tusschen Nederland en het Duitsche Rijk gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering wordt tusschen de artikelen 3 en 4 het volgende nieuwe artikel opgenomen:

Art. 3a. Voor zoover ingevolge de artikelen 1 tot en met 3 de daar bedoelde ondernemingen aan de ongevallenverzekering van eene der verdragsluitende Partijen zijn onderworpen, zijn de in die ondernemingen werkzame personen aan die ongevallenverzekering onderworpen, ook indien zij hunne woonplaats niet binnen het gebied dier Partij hebben.

Art. II. De in artikel I vervatte bepaling van het nieuwe artikel 3a is ook van toepassing ten aanzien van ongevallen, welke plaats hadden vóór het in werking treden van dit verdrag, voor zoover ter zake daarvan niet eene beslissing was genomen, welke vóór of op den dag van dat in werking treden onaantastbaar was geworden.

Art. III. Dit verdrag zal worden bekrachtigd door Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en door Zijne Majesteit den Duitschen Keizer en de akten van bekrachtiging zullen zoc spoedig mogelijk worden uitgewisseld.

Het verdrag treedt in werking den veertienden dag na dien, waarop de uitwisseling der akten van bekrachtiging heeft plaats gehad.

Ter oorkonde waarvan de wederzijdsche gevolmachtigden dit verdrag onderteekend en van hun zegel voorzien hebben.

Gedaan in tweevoud te 's Gravenhage, den 30sten Mei 1914.

(get.) J. LOUDON.

(get.) F. VON MÜLLER.

19 Mei 1915. BESLUIT, tot wijziging van artikel 4, sub 1, en artikel 10, sub 2 en 3, van het Koninklijk besluit van 27 December 1907 (*Staatsblad* n°. 355), houdende vaststelling van een algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld bij artikel 9 der Schipperswet (*Staatsblad* 1907, n°. 244). S. 221.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 9 April 1915, n°. 2114, afdeling Nijverheid;

Den Raad van State gehoord, advies van 4 Mei 1915, n°. 23;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 15 Mei 1915, n°. 3324, afdeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. I. Artikel 4, sub 1, van het Koninklijk besluit van 27 December 1907 (*Staatsblad* n°. 355), houdende vaststelling van een algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld bij artikel 9 der Schipperswet (*Staatsblad* 1907, n°. 244) wordt gelezen als volgt:

„1°. aan zeeofficieren en oud-zeeofficieren, die gedurende twee jaren hebben gevaren, hetzij op oorlogsschepen, — waarbij de tijd, doorgebracht op varende opleidingschepen, ook vóór de aanstelling tot officier, en de dienst op torpedobooten worden medegerekend —, hetzij op koopvaardijsschepen”

een diploma van twee-
de stuurman voor
de groote stoomvaart
en een diploma van
tweedestuurman voor
de groote zeilvaart.

Art. II. Artikel 10, sub 2 en 3, van genoemd besluit wordt gelezen als volgt:

„2°. aan machinisten en oud-machinisten, zoomede aan oud-adjunct-machinisten, die met gunstigen uitslag het examen voor machinist hebben afgelegd

een diploma B.

3°. aan officieren-machinist en hoofdmachinisten en oud-officieren machinist en oud-hoofdmachinisten; zoomede aan machinisten en oud-machinisten, die met gunstigen uitslag het examen voor officier-machinist der 3de klasse of voor hoofdmachinist hebben afgelegd

een diploma C.

Art. III. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 19den Mei 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(Uitgeg. 1 Juni 1915.)

19 Mei 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van voederbieten, mangelwortelen en knolrapen. S. 222.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 18 Mei 1915, Kabinet, litt. T⁹⁹;

Gezien Ons Besluit van 24 Februari 1915 (*Staatsblad* n°. 117):

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het verbod van uitvoer van voederbieten, mangelwortelen en knolrapen uitgevaardigd bij Ons bovengemeld Besluit, is tijdelijk opgeheven.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 19den Mei 1915.

W I L H E L M I N A.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 19 Mei 1915.)

21 Mei 1915. BESLUIT, tot nadere aanvulling van het Koninklijk besluit van 22 Augustus 1906 (*Staatsblad* n°. 229), laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij Koninklijk besluit van 28 December 1911 (*Staatsblad* n°. 372), waarbij worden aangewezen de buitenlandsche instellingen en de buitenlandsche getuigschriften, bedoeld in art. 134 der Hooger-onderwijswet. S. 223.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 22 April 1915, n°. 3976/3, afdeling Onderwijs; Gelet op artikel 134 der Hooger-onderwijswet;

Gezien Ons besluit van 22 Augustus 1906 (*Staatsblad* n°. 229), laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij Ons besluit van 28 December 1911 (*Staatsblad* n°. 372):

Medegezien de adviezen van ieder der senaten der Rijks Universiteiten;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Mei 1915, n°. 35);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 19 Mei 1915, n°. 7384, afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan: te bepalen:

In artikel I onder B van Ons besluit van 22 Augustus 1906 (*Staatsblad* n°. 229), laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij Ons besluit van 28 December 1911 (*Staatsblad* n°. 372) wordt vóór 2^e ingevoegd een nieuwe zinsnede, luidende als volgt:

„Met dit getuigschrift wordt voor het jaar 1915, en, zoo daartoe naar het oordeel van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken termen zijn, ook voor het jaar 1916, gelijkgesteld het getuigschrift van het met goed gevolg afgelegd eerste gedeelte van genoemd examen, mits daarbij wordt overgelegd eene verklaring van de betrokken faculteit, dat de kennis en de ontwikkeling van den bezitter van het getuigschrift voldoende waarborgen voor de studie aan eene Nederlandsche Universiteit opleveren;”

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 21sten Mei 1915.

W I L H E L M I N A.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 4 Juni 1915.)

22 Mei 1915. BESLUIT, houdende machtiging om, voor den duur van den abnormalen toestand, voortvloeiende uit de mobilisatie 1914, af te wijken van sommige bepalingen in het Reglement voor den Hoofdcursus. S. 224.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Koloniën van 12 April 1915, Kabinet, Litt. IJ⁴², en van 14 April 1915, Afdeling C¹, n°. 42;

Den Raad van State gehoord (advies van den 4den Mei 1915, n°. 20);

Gezien het nader rapport van Onze Ministers van Oorlog en van Koloniën van 14 Mei 1915, IIde Afd. n°. 150, en van 19 Mei 1915, Afdeling C¹, n°. 18;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Artikel Een. Voor den duur van den abnormalen toestand, voortvloeiende uit de mobilisatie 1914, zullen in het Reglement voor den Hoofdcursus de volgende wijzigingen worden aangebracht:

1°. In Artikel 1 wordt voor „maanden Juli en Augustus” gelezen „maand September”.

2°. Artikel 3 wordt gelezen: „Onze Minister van Oorlog bepaalt den datum van toelating tot den Hoofdcursus, alsmede de data, waarop het leerjaar in elk der beide studie jaren aanvangt.”

„Voor zooveel het bepaalde in Art. 35 der wet van 21 Juli 1890 (*Staatsblad* n°. 126) betreft, blijft 1 October gelden als datum van aanvang van het leerjaar”.

3°. In Artikel 4 worden tusschen „Hoofdcursus” en „onderwijs” ingelascht de woorden: „, voor zooveel mogelijk is,”.

4°. Artikel 5 en de eerste drie alinea's van Artikel 6 worden buiten werking gesteld; in Artikel 6, laatste alinea vervallen voorts de woorden „aan den directeur”.

5°. In Artikel 7 wordt het gestelde onder *a*, eerste alinea aangevuld met: „tenzij de omstandigheden het géwenscht maken, hen naar hun korps te zenden” en vervalt de daarop volgende zinsnede.

6°. In Artikel 7 wordt het gestelde onder *c* vervangen door: „*c*. Zij, die het eindexamen met onvoldoenden uitslag hebben afgelegd, worden naar hun korps teruggezonden.”

7°. De eerste alinea van Art. 8 wordt vervangen door:

„Ten aanzien van hen, die als leerling tot den Hoofdcursus zijn toegelaten, wordt op het tijdstip van toelating door den Korpscommandant, onder wiens bevelen zij waren geplaatst, aan den Minister van Oorlog een rapport uitgebracht aangaande hun gedrag en hunne praktische geschiktheid en bruikbaarheid.”

8°. In de tweede alinea van Art. 8 wordt tusschen „opgeleid” en „ook” ingelascht: „zoo mogelijk”; verder wordt deze alinea vervolgd met: „Aan het einde van het tweede studiejaar wordt door den Inspecteur van het Militair Onderwijs een nader rapport uitgebracht omtrent het gedrag der leerlingen”.

9°. In de derde alinea van Art. 8 wordt voor „bedoeld rapport” gelezen: „bedoelde rapporten”.

10°. Niet toegepast worden:

de derde alinea van Art. 12,

de eerste, tweede en derde alinea van Art. 14, Art. 18,

de tweede en derde alinea van Art. 28, Art. 36.

11°. Art. 40 wordt vervangen door: „Het toelatingsexamen zal worden afgenomen op een door den Minister van Oorlog te bepalen tijdstip, door eene commissie samengesteld uit

de leeraren van den Hoofdcursus onder voorzitterschap van den directeur.”

12°. In Art. 41 wordt bij *b* achter „berekeningen” een punt geplaatst en vervalt het overige onder *b*. gestelde, terwijl onder *c*. vervallen „de exponentiaalvergelijkingen;” en voor *e*. gelezen wordt: „Vaardigheid om zich zoowel mondeling als schriftelijk in zuiver en beschaafd Nederlandsch uit te drukken.”

13°. Art. 42 vervalt.

14°. De eerste alinea van Art. 45 wordt vervangen door: „Het schriftelijk gedeelte van het examen heeft gelijktijdig plaats in een of meer door den Inspecteur van het Militair Onderwijs aan te wijzen garnizoenen.”

15°. Het Derde Hoofdstuk vervalt.

16°. In Art. 59 wordt het gestelde onder *b*. vervangen door: „*b*. Leden: de directeur van den Hoofdcursus en zes of meer officieren van deze Inrichting. Een der leden treedt tevens op als secretaris.”

De derde alinea van dit Artikel vervalt.

17°. In Art. 60 vervallen de vakken genoemd

bij *A*. onder *a*, *b*, *d*, *e*, *f*, *g*, *k*, *s* en *t*;

bij *B*. onder *a*, *d*, *e*, *f*, *h*, *i*, *l* en *q*;

bij *C*. onder *a*, *b*, *d*, *f*, *g*, *k*, *r* en *s*;

bij *D*. onder *c*, *d*, *f*, *i*, *k*, *m* en *q*;

Voorts wordt voor Nederlandsche taal, bij *A*. onder *c*, bij *B*. onder *b*, bij *C*. onder *c* en bij *D*. onder *b* gelezen:

„Vaardigheid om zich zoowel mondeling als schriftelijk in zuiver en beschaafd Nederlandsch uit te drukken”.

18°. In Art. 60 wordt bij *A*. onder *l* II en bij *C*. onder *l* II de aanhef gewijzigd in: „bekendheid, in hoofdzaak, met:”

Voorts wordt het gestelde bij *A*. onder *m* en bij *C*. onder *m* vervangen door:

„Kennis van het Pioniersvoorschrift 1915, deel I, c. q. ook deel II” en wordt het gestelde bij *A*. onder *n* en bij *C*. onder *n* vervangen door:

„Het vervaardigen van pionier- en terreinschetsen; het lezen van topographische kaarten”.

19°. Art. 61 wordt gelezen:

„Het eindexamen wordt deels mondeling, deels schriftelijk afgenomen, op de wijze als de Commissie noodig oordeelt”.

20°. De eerste alinea van Art. 66 vervalt; aan het slot van de voorlaatste alinea worden de woorden: „driemaandelijksche studielijsten in het laatste leerjaar” vervangen door: „gemiddelde beoordeeling tijdens den cursus”.

21°. In Art. 67 wordt voor 2°. gelezen:

„het dubbele van de vorenbedoelde som te

vermeerderen met de som der gemiddelde beoordeeling in de examenvakken, gedurende den cursus, nadat ook vooraf deze beoordeeling, voor zooveel noodig met de aangegeven coëfficiënten zal zijn vermenigvuldigd".

In de volgende zinsnede van dit Artikel wordt, punt *b* niet toegepast.

Artikel Twee. Onze Minister van Oorlog is gemachtigd in het Reglement voor den Hoofdcursus de wijzigingen aan te brengen, welke gedurende den abnormalen toestand ten gevolge van de mobilisatie 1914, nader noodzakelijk zullen blijken.

Onze Ministers van Oorlog en van Koloniën zijn belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 22sten Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYRE.
(*Uitgeg.* 31 Mei 1915.)

25 Mei 1915. BESLUIT, tot wijziging van het Algemeen Reglement Dienst. S. 225.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 13 April 1915, La. G, afdeling Spoorwegen:

Gelet op artikel 27 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 62), en op artikel II der Overgangsbepalingen van de wet van 13 Juli 1907 (*Staatsblad* n°. 193);

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Mei 1915, n°. 41);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 21 Mei 1915, n°. 212, afdeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. Artikel 97, tweede lid, letter *b*, van het Algemeen Reglement Dienst, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 26sten Juni 1913 (*Staatsblad* n°. 315), als volgt te lezen:

„de wijze, waarop wenschen en bezwaren ter kennis van de bestuurders van den spoorwagendienst kunnen worden gebracht en waarop deze zullen worden onderzocht en daaromtrent zal worden beslist”;

II. Aan artikel 98 van bovengenoemd Reglement den volgende volzin toe te voegen:

„De termijn van vijf jaren kan bij een met redenen omkleed, in de *Staatscourant* te plaatsen Koninklijk besluit eens of meermalen, tel-

kens voor niet langer dan een jaar, worden verlengd”.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 25sten Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg.* 5 Juni 1915.)

25 Mei 1915. MISSIVE van den Minister van Marine aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende het verleen van vergunning tot uitoefening van de buitenlandsche zeevaart of van de zeevisscherij buitenslands.

Ik heb de eer U Hoogedelgestrenge mede te deelen, dat wanneer onder de tegenwoordige tijdsomstandigheden aanvragen om vergunning tot uitoefening van de buitenlandsche zeevaart of van de zeevisscherij buitenslands bij U inkomen van zeemiliciens, wien door mij uitstel van eerste-oefening is verleend, op deze aanvragen door U gunstig kan worden beschikt, met toepassing van dezelfde regelen als voor gewone tijden zijn vastgesteld bij de „Voorschriften”, vervat in Bijlage n°. 7 van de „Bepalingen betreffende zeemilitie, militie, landweer en landstorm”.

De Minister van Marine,

RAMBONNET.

25 Mei 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Het niet inleveren door inwoners van in staat van beleg verklaarde plaatsen van de in hun bezit zijnde wapenen op de hun daartoe aangewezen plaatsen is blijkens de artt. 29 en 49 der Wet van 23 Mei 1899, S. 128, slechts strafbaar, indien die uitlevering tevoren door het militair gezag is bevolen.

(Oorlogswet van 23 Mei 1899, S. 128, art. 49.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. H. Hesse, H. M. A. Savelberg, Jhr. Rh. Feith en L. E. Visser:

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Breda, requirant van cassatie tegen een vonnis der Rechtbank van 25 Januari 1915, waarbij in hooger beroep met bevestiging van een vonnis van den Kantonrechter te Breda van 18 December 1914, voorzoover daarbij na verzet ten aanzien der bewezenverklaring van het ten laste gelegde en gerequireerde's schuld

daaraan was bekrachtigd een op 6 November 1914 bij verstek gewezen vonnis van dien Kantonrechter tegen G. A. D., 46 jaar, zonder beroep, geboren en wonende te Princenhage, doch met vernietiging van genoemde vonnissen voor al het overige, de gerequireerde ter zake voormeld van alle rechtsvervolging is ontslagen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Bij inleidende dagvaarding was aan beklagde ten laste gelegd, dat hij, te Princenhage woonachtig zijnde, op 25 September 1914 des voormiddags te 9½ uur een sabel, een revolver en een pistool, welke voorwerpen hij in zijn bezit had, nog niet had ingeleverd ten gemeentehuize te Princenhage. Bij het bestreden vonnis werden dit feit en beklagde's schuld daaraan bewezen geacht, immers werd in zooverre bevestigd 's Kantonsrechtters vonnis, waarbij voorzooveel deze bewezenverklaring betrof zijn vorig, bij verstek gewezen vonnis na verzet werd bekrachtigd. Echter werd met vernietiging voor het overige van 's Kantonsrechtters vonnissen, na verzet en bij verstek gewezen, dit bewezene niet strafbaar verklaard en de beklagde te dien aanzien van alle rechtsvervolging ontslagen. De Rechtbank is n. l. wel van oordeel, dat het feit strafbaar zou zijn krachtens art. 49 der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128), indien het Militaire gezag, d. i. volgens art. 7 dier wet een autoriteit, door H. M. de Koningin of van Harentwege door den Minister van Oorlog daartoe aangewezen, een bevel had uitgevaardigd, waarbij aan de inwoners van Princenhage was gelast hunne wapenen op eene daartoe aangewezen plaats in te leveren, doch aan haar is „niet-gebleken” dat zulks het geval is geweest. Wel heeft de Rechtbank onder de stukken een afschrift gevonden van een aan den Burgemeester van Princenhage gericht schrijven van den Generaal-Majoor, Commandant der Cavalerie-Brigade dd. 10 September 1914, waarin onder meer wordt bepaald, dat alle vuur- en steekwapenen ten gemeentehuize moeten worden ingeleverd — doch aan de Rechtbank is wederom „niet-gebleken”, dat aan deze autoriteit door H. M. de Koningin of van Harentwege door den Minister de uitoefening van het Militaire gezag in den zin der genoemde wet was opgedragen en uit dezen hoofde acht zij art. 49 der wet in dit geval niet toepasselijk.

Tegen deze beslissing komt de heer requirant in cassatie. Wanneer in de daarvan opge-

maakte acte al moet worden gelezen, dat het beroep onbeperkt is ingesteld, dus ook de bevestiging der bewezenverklaring betreft, waaromtrent verschil van gevoelen kan bestaan, dan moet toch worden in aanmerking genomen, dat bij de tijdig ingediende memorie dit beroep wordt beperkt tot, en dan ook alleen met middelen wordt gestaafd voorzooveel betreft dat deel der bestreden uitspraak, waarbij de vernietiging van het in eersten aanleg gewezen vonnis (lees: de vonnissen) is uitgesproken, in zooverre als dit is geschied, en de beklagde is ontslagen van alle rechtsvervolging, zoodat het beroep dan moet worden beschouwd als niet-ontvankelijk, voorzoover het betreft de bevestiging der bewezenverklaring, en deze bewezenverklaring derhalve in ieder geval onaangetaast blijft (verg. laatstelijk Uw arrest van 17 Maart 1913, W. 9478).

Bij bedoelde memorie nu voert de heer requirant als middel van cassatie aan de schending van artt. 216, 2^e lid en 221 Sv., welk middel wordt toegelicht met het betoog, dat de Rechtbank had behooren te beslissen, of dat de Commandant der Cavalerie-Brigade bevoegd was om de aangehaalde bepaling te maken, of dat hij dit niet was, doch zulks niet in het midden had mogen laten door op grond, dat deze bevoegdheid haar niet was *gebleken*, den beklagde van rechtsvervolging te ontslaan, en dat zij, dit doende, het ontslag niet behoorlijk heeft gemotiveerd.

Het middel komt mij gegrond voor, met dit voorbehoud intusschen, dat art. 221 niet door gebrek aan motiveering is geschonden. Immers waar volgens Uwe vaste rechtspraak de toepasselijkheid eener strafbepaling op het bewezene niet afzonderlijk met redenen omkleed behoeft te worden, moet hetzelfde gelden van hare niet-toepasselijkheid. Juist is echter, dat de Rechter, die de rechtsregel heeft te zoeken, bij het vinden van wat naar het uiterlijk zulk een regel is — of juist de bekendmaking daarvan en de inroeping krachtens de artt. 10 en 16 van de eerste Instructie, vastgesteld bij K. B. van 22 Januari 1904 (S. 10) van de medewerking der autoriteiten bij hare uitvoering — zich niet mag bepalen tot het uitspreken van twijfel aan hare geldigheid, om haar op dien grond zonder nader onderzoek op zijde te schuiven, doch dien twijfel in den éénen of in den anderen zin moet oplossen. *Curia jus novit.*

De Rechtbank dan had moeten onderzoeken, wie dan wel als dragers van het Militair gezag, bedoeld in de Wet van 1899, waren aange-

wezen. Zij zouden hebben bevonden, dat vóór het uitbreken van den oorlog deze aangelegenheid voor het hier aanwezige geval van oorlog of oorlogsgevaar was geregeld bij de zoeven genoemde. Instructie in verband laatstelijk met het K. B. van 18 November 1912 (S. 349), doch dat deze regeling weder was gewijzigd door den Minister van Oorlog — hiertoe, hoewel zij bij Kon. Besluit was getroffen, bevoegd door de hem bij art. 7 der Wet van 1899 gegeven opdracht. — bij bekendmaking van 10 Augustus 1914 (buitengewone Staatscourant van 11 Augustus 1914, n°. 186A). Deze bekendmaking op haar zelve bepaalt echter nog niet de bevoegdheid van den Commandant der Cavalerie-Brigade. Immers daarin worden voor de uitoefening van het Militair gezag, bedoeld in de Wet van 1899, naast den Opperbevelhebber van de Land- en Zeemacht, de Commandanten der verdedigingsstellingen en de Territoriale Bevelhebbers aangewezen: de Commandant van het veldleger, respectievelijk de Commandant van een zelfstandig onderdeel van dat leger, en wel om dit gezag uit te oefenen in de gemeenten, alwaar troepen van het veldleger verblijf houden, voorzoo veel die troepen niet onder de bevelen eener andere autoriteit zijn gesteld, alsmede in het étappen gebied, dat aan het veldleger of aan een zelfstandig onderdeel daarvan, als bovenbedoeld, is toegewezen.

De beantwoording van de vraag, of de Commandant der Cavalerie-Brigade onder deze opsomming viel en te Princenhage bevoegd was, hangt derhalve in de eerste plaats hiervan af, of destijds die Brigade een *zelfstandig* onderdeel van het veldleger was, waaronder ik zou willen verstaan niet eene eenheid, die niet meer onder de bevelen van den Commandant van het veldleger staat — immers deze zou daarvan dan geen onderdeel meer uitmaken — doch eene eenheid, welke in zooverre op zich zelf staat, dat zij op haar zelve, en dus niet met andere eenheden te zamen, een onderdeel van dat leger vormt. — In de tweede plaats hangt het antwoord op bedoelde vraag hiervan af, of destijds troepen der Cavalerie-Brigade te Princenhage verblijf hielden, dan wel deze gemeente behoorde tot het étappen gebied dier Brigade, en eindelijk nog — wanneer er althans eenige twijfel mocht bestaan, of dit uitzonderingsgeval wellicht aanwezig was — of de te Princenhage verblijfhoudende troepen der Cavalerie-Brigade soms waren gedetacheerd onder de bevelen van een andere autoriteit dan hun eigen Commandant.

Op deze twee of drie vragen had de Rechtbank een stellig antwoord behooren te zoeken, hetzij in hare eigen wetenschap, hetzij in zels ambtshalve daartoe verzamelde bewijsmiddelen. Door dit na te laten en op grond van de dientengevolge bestaande onzekerheid omtrent de bevoegdheid van den Commandant der Cavalerie-Brigade tot het uitoefenen van het Militair gezag te Princenhage den overtreder van zijn bevel van alle rechtsvervolging te ontslaan, heeft zij in verband met art. 257 Sv. art. 216 daarvan verkeerd toegepast en art. 221 in verband met art. 211 geschonden. Immers het ontslag van rechtsvervolging was, in strijd met art. 216, niet gegrond op de niet-strafbaarheid van het feit of van den dader, doch slechts op de onzekerheid omtrent de strafbaarheid van het feit. En over de qualificatie en de op te leggen straf heeft de Rechtbank niet beraadslaagd en beslist, hoewel zij dit alleen mocht nalaten, wanneer vaststond, dat het feit of de dader niet strafbaar waren, welk geval zich echter niet voordeed.

Mijne conclusie strekt tot vernietiging van het bestreden vonnis, voorzoo ver daarbij de beide in eersten aanleg gewezen vonnissen zijn vernietigd, het bewezen verklaarde niet strafbaar is verklaard en beklagde van alle rechtsvervolging is ontslagen, en verwijzing der zaak naar het Gerechtshof te 's Hertogenbosch om op het bestaande hooger beroep in zooverre, en dus met instandhouding der bewezenverklaring, opnieuw te worden berecht en afgedaan.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Jhr. Feith ;

Gelet op het middel van cassatie door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie concl. adv.-gen.);

O. dat bij het bij vonnis van 18 December 1914 bekrachtigde vonnis des Kantonrechtters van 6 November 1914, in zoover bij het bestreden vonnis bevestigd, ten laste van den gerequireerde bewezen is verklaard: dat hij te Princenhage woonachtig zijnde, op 25 September 1914 des voormiddags te 9½ uur een sabel, een revolver en een pistool, welke voorwerpen hij in zijn bezit had, nog niet had ingeleverd ten gemeentehuze te Princenhage ;

dat de Rechtbank bij het bestreden vonnis aangaande het aldus bewezen verklaarde heeft overwogen: dat dit strafbaar zou zijn krachtens art. 49 der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128), indien het Militair gezag, d. i. volgens art. 7

dier wet eene door H. M. de Koningin of van Harentwege door den Minister van Oorlog daartoe aangewezen autoriteit, een bevel had uitgevaardigd, waarbij aan de inwoners van Princenhage was gelast hunne wapenen op eene daartoe aangewezen plaats in te leveren; dat zich nu wel onder de stukken een afschrift bevindt van een aan den Burgemeester van Princenhage gericht schrijven van den Generaal-Majoor, Commandant der Cavalerie-Brigade, dd. 10 September 1914, waarin o. m. wordt „bepaald”, dat alle vuur- en steekwapenen ten gemeentehuize moeten worden ingeleverd, doch aan de Rechtbank niet is gebleken, dat aan genoemde autoriteit door H. M. de Koningin of van Harentwege door den Minister van Oorlog de uitoefening van het Militair gezag in den zin der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128) is opgedragen; dat art. 49 der wet ten deze alzoo niet toepasselijk is en de beklagde, waar het feit ook niet elders strafbaar is gesteld, te dien aanzien van alle rechtsvervolgning moet worden ontslagen;

O., dat het middel tegen deze beslissing is gericht en tot ondersteuning daarvan is betoogd, dat de door de Rechtbank gebezigde grond is onvoldoende, daar zij of had moeten beslissen, dat de Generaal-Majoor, Commandant der Cavalerie-Brigade niet bevoegd was te bepalen hetgeen in het vonnis wordt vermeld — in welk geval dit bepaalde geen bevel van het Militair gezag, als bedoeld in de artt. 29 en 49 der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128) was — of wel dat voorzegde Generaal-Majoor wel bevoegd was, — in welk geval dan nog overwogen had behooren te worden, of het door hem „bepaalde” was op te vatten als een „bevel” bedoeld in de voormelde artikelen;

O., dat wat er van dit betoog zij, het voorgestelde middel in elk geval niet tot cassatie kan leiden;

O. toch, dat het niet-inleveren door de inwoners van in staat van beleg verklaarde plaatsen van, de in hun bezit zijnde wapenen op de hun daartoe aangewezen plaatsen, blijkens de artt. 29 en 49 der meergemelde Wet van 23 Mei 1899 (S. 128), slechts strafbaar is, indien die uitlevering tevoren door het Militair gezag is bevolen;

dat het uitgevaardigd zijn van zoodanig bevel, omtrent welks afkondiging niets bij de wet is bepaald en hetwelk dus niet als een wettelijk voorschrift kan worden beschouwd, door het nader aan te duiden bevoegd Militair gezag, derhalve een feitelijk bestanddeel der overtreding vormt, hetwelk bij dagvaarding

moet worden ten laste gelegd en waarvan het bewijs in rechte moet worden geleverd;

dat hieruit volgt, dat, waar ten deze slechts is ten laste gelegd en bewezen, dat de requirant op tijd en plaats als bij dagvaarding vermeld, eenige wapenen, welke hij in zijn bezit had, ten gemeentehuize nog niet had ingeleverd, dit feit niet valt onder de verbodsbepaling van art. 49 voormeld, terwijl het ook niet bij eenige andere wet of wettelijke verordening is strafbaar gesteld;

O., dat de requirant alzoo terecht van alle rechtsvervolgning is ontslagen;

Verwerpt het beroep. (Ned. Jur.)

26 Mei 1915. BESLUIT, houdende aanvulling van het Koninklijk besluit van 31 Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 248) tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld bij art. 108 der Provinciale Wet. S. 226.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 24 April 1915, n°. 2612/1, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat aanvulling noodig is van artikel 5 van Ons besluit van 31 Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 248) tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld bij artikel 108 der Provinciale Wet;

Gezien de artikelen 108 en 115 der Provinciale Wet;

Den Raad van State gehoord (advies van 11 Mei 1915, n°. 34);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 20 Mei 1915, n°. 3470, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan: te bepalen:

Art. 1. Aan artikel 5 wordt toegevoegd een tweede lid, luidende als volgt:

„Wanneer eene hoofdsom als in het eerste lid bedoeld, niet kan worden aangewezen of niet tot grondslag der raming kan strekken, geschiedt de raming naar de ter beschikking staande gegevens”.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Financiën, aan den Raad van

State en aan de Algemeene Rekenkamer en gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 28sten Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg. 8 Juni 1915.*)

29 Mei 1915. MISSIVE van den Minister van Oorlog aan de burgemeesters, betreffende vergoeding wegens kostwinnerschap.

Bij de mondelinge beraadslagingen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal over het wetsontwerp tot aanvulling en verhooging van Hoofdstuk VIII der Staatsbegroting voor 1915 (buitengewoon crediet) werd door sommige leden der Kamer weder de meening uitgesproken, dat verschillende burgemeesters hetzij vergoeding wegens kostwinnerschap niet steeds toekennen, in gevallen, waarin die toch noodzakelijk is en er rechtmatige aanspraak op bestaat, hetzij de bedragen lager stellen dan de som, welke feitelijk noodig is om daarmede in toereikende mate in het levensonderhoud te kunnen voorzien.

Vooropstellende, dat de juistheid van die meening bezwaarlijk door mij kan worden beoordeeld, doch dat ik door het raadplegen der verzamelstaten DD den algemeenen indruk heb verkregen, dat de bij het toekennen der vergoedingen aangelegde maatstaf wel met de bedoelingen van den wetgever strookt, vermeen ik niettemin het vorenstaande onder Uwe aandacht te moeten brengen.

Ik vind daarin tevens aanleiding U uit te noodigen nogmaals in Uwe gemeente een ernstig onderzoek in te stellen naar de vraag of bij de toepassing van het vergoedingsinstituut niet een te kleine maatstaf wordt aangelegd.

Ik teeken hier nog bij aan dat, wat mij betreft, goedkeuring aan de toegekende vergoedingen, voor zoover deze het wettelijk maximum niet overschrijden, slechts dan zal worden onthouden, wanneer zij, tegen de bedoeling van den wetgever, mochten zijn verleend:

in gevallen, waarin de bij de zaak betrokken dienstplichtige niet als kostwinner kan worden beschouwd;

wanneer het geldt personen of gezinnen, op wie de in de desbetreffende wetsartikelen voorkomende omschrijving niet van toepassing is;

wanneer de betrokken personen of gezinnen zonder vergoeding voldoende kunnen rondkomen;

wanneer het toegekende bedrag te boven mocht gaan het verschil tusschen hetgeen de dienstplichtige inbracht vóór de mobilisatie en hetgeen hij voor eigen onderhoud stellig zal hebben gekost.

Ik heb de eer U te verzoeken om, wanneer bedoeld onderzoek mocht leiden tot de erkenning, dat in Uwe gemeente meer vrijgevigheid, in verband ook met de tijdsomstandigheden wel raadzaam zou zijn, dienovereenkomstig te handelen.

Indien U in deze aanschrijving aanleiding vindt, nader vergoeding toe te kennen of toegekende vergoedingen te verhoogen, gelieve U aan Uwe beslissing geen terugwerkende kracht te verleen, tenzij Uw beslissing een bijzonder geval mocht betreffen.

De Minister van Oorlog,
BOSBOOM.

31 Mei 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 28 Juli 1902 (*Staatsblad* n°. 160), tot uitvoering van de artikelen 7, 8, 9, 26, 27, 28, 30, 34, 35 en 36 der Woningwet. S. 227.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, en van Onze Ministers van Justitie en van Financiën van 31 Maart 1915, n°. 4894, afdeling Volksgezondheid en Armwezen, van 15 April 1915, 2de afdeling A, n°. 581 en van 19 April 1915, n°. 45, Generale Thesaurie;

Den Raad van State gehoord (advies van 4 Mei 1915, n°. 16);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 11 Mei 1915, n°. 6873, afdeling Volksgezondheid en Armwezen, van 19 Mei 1915, 2de afdeling A, n°. 502 en van 28 Mei 1915, n°. 76, Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. Ons besluit van 28 Juli 1902 (*Staatsblad* n°. 160), gewijzigd bij Onze besluiten van 10 November 1903 (*Staatsblad* n°. 274), 5 November 1906 (*Staatsblad* n°. 277), 28 Februari 1907 (*Staatsblad* n°. 60) en 12 Februari 1913 (*Staatsblad* n°. 52) wordt gewijzigd als volgt:

1°. Artikel 15, letter a, wordt gelezen als volgt:

„a. dat de rente en de aflossing van het voorschot moeten voldaan worden in ten hoogste vijf en zeventig gelijke annuïteiten of, indien het voorschot renteloos is verleend, de aflossing moet geschieden in ten hoogste vijf en zeventig gelijke jaartermijnen.”

2°. In artikel 19, 2de lid, wordt voor „vijftig” gelezen „vijf en zeventig”.

Art. II. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waar in het geplaatst is.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Justitie en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

's Gravenhage, den 31sten Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 17 Juni 1915.)

31 Mei 1915. BESLUIT, tot nadere aanvulling van het besluit op de Indische Bestuursopleiding. S. 228.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën, van 4 Mei 1915, afdeling D, n°. 31; Den Raad van State gehoord (advies van 18 Mei 1915, n°. 19);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 28 Mei 1915, afdeling D, n°. 22;

Hebben goedgevonden en verstaan :

Het bepaalde in art. 5 sub I, litt. e, van Ons besluit op de Indische Bestuursopleiding (*Nederlandsch Staatsblad* 1907, n°. 71, *Indisch Staatsblad* 1907, n°. 230), zooals dat luidt ingevolge Ons besluit van 11 Juni 1914, n°. 66, (*Nederlandsch Staatsblad* 1914, n°. 224, *Indisch Staatsblad* 1914, n°. 567), wordt gelezen als volgt :

het eindexamen van de openbare handelsscholen met tweejarigen cursus te *Amsterdam*, *Groningen*, *Haarlem*, *Harlingen*, *Rotterdam*, *Utrecht*, *Vlissingen* en *Enschede* (afdeeling van de Nederlandsche School voor Nijverheid en Handel aldaar), van de bijzondere handelsscholen met tweejarigen cursus van het Canisius College te *Nijmegen*, het college St. Willebrord te *Katwijk aan den Rijn* en het Bisschoppelijk Seminarie te *Rolduc* (gemeente *Kerkrade*), van de handelsschool deel uitmakende van de Middelbare School voor Handel en Administratie te 's *Gravenhage* en van de aan de Prins Hendrikschool te *Batavia* verbonden openbare handelsschool met tweejarigen cursus.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 31sten Mei 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgeg.* 14 Juni 1915.)

31 Mei 1915. BESLUIT, betreffende onthouding van goedkeuring aan de begrooting der gemeente *Bergen op Zoom* voor het dienstjaar 1915, op grond van het niet voldoende uittrekken van een post voor jaarwedden van politiepersoneel.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep ingesteld door den Raad der Gemeente *Bergen op Zoom* tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant van 4 Februari 1915, G. n°. 219, IIIe Afdeling, waarbij goedkeuring is onthouden aan de begrooting dier gemeente voor het dienstjaar 1915;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur gehoord, advies van 11 Mei 1915, n°. 75;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 Mei 1915, n°. 3622, Afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende : dat op Hoofdstuk IV, Afdeling I, artikel 1 b der uitgaven (jaarwedden van de inspecteurs en agenten van politie en van de veldwachters) van de begrooting der gemeente *Bergen op Zoom* voor het dienstjaar 1915 f 900 minder is uitgetrokken dan Burge-meester en Wethouders hadden voorgesteld, ten gevolge van welken maatregel het politiecorps in die gemeente op 1 Januari 1915 met een agent van politie is verminderd en met den datum, waarop eene vacature zal ontstaan, wederom met een agent van politie zal worden verminderd;

dat Gedeputeerde Staten bij besluit van 4 Februari 1915 G. n°. 219, IIIe Afdeling aan de begrooting de goedkeuring hebben onthouden uit overweging, dat blijkens de ingewonnen ambtsberichten o.m. van den Burge-meester van *Bergen op Zoom* van 22 December 1914, n°. 1091, hetgeen ter motiveering van 's Raads besluit als onttrekking aan den gewonen dienst wordt aangemerkt, juist een maatregel is geweest, gericht op de eerste en voornaamste taak der politie : de handhaving der openbare orde onder alle dus ook in de

door den toeloop van Belgische vluchtelingen ingetreden buitengewone omstandigheden; dat in die ambtsberichten de niet-vervulling eener vacature in het politiecorps, voor zoover daarvan sprake kan zijn, alleszins wordt gemotiveerd, door het in verband met de mobilisatie verklaarde gebrek aan geschikte sollicitanten; dat in die ambtsberichten op aannemelijke gronden wordt betoogd dat voorstellen tot uitbreiding van het gemeentelijk politiecorps uitsluitend wegens de tijdsomstandigheden zijn teruggehouden; dat dan ook vermindering van den betrokken begrootingspost om daardoor te komen tot inperking der eenmaal bestaande nog wel door den Raad zelven gesanctioneerde getalsterkte der politie, door zuinigheidsoverwegingen niet wordt gemotiveerd en in strijd is te achten met de belangen der gemeenschap; dat overigens zonder redelijken grond het bedrag der raming is bepaald naar een toestand die eerst zal intreden nadat in het betrokken politie-personeel nog eene vacature zal zijn ontstaan, zoodat met betrekking tot dezen post op de begrooting niet alle uitgaven zijn gebracht waartoe de gemeente krachtens artikel 205 der Gemeentewet verplicht is te achten;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten de Raad der Gemeente Bergen op Zoom bij Ons in beroep is gekomen daarbij aanvoerende dat de Raad den post op Hoofdstuk IV, Afdeling I, art. 1 b, der uitgaven met een bedrag van f 900 heeft verminderd en geheel in overeenstemming heeft gebracht met de verordening op de inrichting der Politie, zooals deze door den Raad den 29 December 1914 is vastgesteld, welk besluit door den Voorzitter als naar zijn oordeel in strijd met het algemeen belang aan de Kroon ter vernietiging is voorgedragen, doch ten opzichte waarvan Gedeputeerde Staten namens den Minister van Binnenlandsche Zaken hebben medegedeeld dat deze geen termen aanwezig acht om de vernietiging te bevorderen; dat de Raad dezen post uitsluitend heeft verminderd omdat hij van oordeel is dat de uiterste zuinigheid in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, vooral met het oog op den financieelen toestand der Gemeente, moet worden betracht, en het bewezen is dat het politie-personeel zeer goed kan worden verminderd; dat immers gedurende de tegenwoordige abnormale omstandigheden doorlopend eene vacature heeft bestaan, terwijl steeds een en veelal twee politieagenten aan den gewonen dienst zijn onttrokken zonder dat hiervan nadeelige gevolgen zijn ondervonden;

dat waar in deze abnormale omstandigheden de politiedienst blijkt verricht te kunnen worden door een aantal agenten dat bedraagt drie beneden het vroegere maximum, de Raad van oordeel is dat in normale omstandigheden, die naar hij hoopt spoedig zullen wederkeeren, dit vroegere maximum minstens met twee agenten kan worden verminderd en deze kosten kunnen worden bezuinigd; dat nog opgemerkt dient te worden dat 's Raads besluit feitelijk geen verandering brengt in het huidige aantal politieagenten die den laatsten tijd in functie waren; dat immers de Raad duidelijk heeft te kennen gegeven alleen de reeds lang bestaande vacature niet te willen aanvullen en overigens geen vermindering van het aantal politieagenten te wenschen, tenzij bij vacature of bevordering; dat de bestaande vacature dateert van Juli 1914 en onjuist is de bewering van den Commissaris van Politie dat zij eerst van September af zou bestaan; dat het immers geen betoog behoeft, dat waar de vacature van Juli in September is aangevuld, in ieder geval deze vacature tot September heeft bestaan terwijl een nieuwe vacature in September is ontstaan, waaruit volgt dat er van Juli af eene vacature is geweest; dat de Raad opmerkt dat de beslissing omtrent het aantal politieagenten geheel te zijner prudentie en van intiem aard is en de opvatting als zouden Gedeputeerde Staten daarop invloed mogen uitoefenen, een gevaarlijk precedent zou scheppen, waardoor de autonomie der gemeente wordt aangerand; dat zulk een opvatting hiertoe zou leiden dat de interne zaken der gemeente feitelijk beslist zouden worden door het College van Gedeputeerde Staten, ten gevolge waarvan de Raad overbodig zou zijn; dat indien het Raadsbesluit van 29 December 1914 tot wijziging van artikel 4 der verordening op de inrichting der politie in de gemeente Bergen op Zoom door de Kroon was vernietigd, de Raad zich bereid had verklaard op zijn besluit terug te komen en alsnog een post in overeenstemming daarmede op de begrooting te brengen, ja zelfs nu de vernietiging niet heeft plaats gehad, de Raad zelfs bijaldien het hem zal blijken, dat het nu vastgesteld aantal politieagenten in de toekomst niet voldoende zal zijn, geen oogenblik zal weifelen op zijn genomen besluit terug te komen; dat de Raad dan ook met deze mogelijkheid rekening heeft gehouden door den post onvoorziene uitgaven bij het vaststellen van de begrooting met f 825 te verhoogen, waaruit de kosten voor uitbreiding van het politiepersoneel, indien het den Raad mocht

blijken dat in den loop van het jaar eventueel daaraan behoefte zou bestaan, gevonden kunnen worden; dat de overweging van Gedeputeerde Staten als zou de Raad niet alle uitgaven op de begrooting hebben gebracht waartoe de Gemeente krachtens art. 205 der Gemeentewet verplicht is te achten, naar de meening van den Raad niet juist is, omdat de begrooting alle uitgaven der gemeente van welken aard ook, bevat en met het oog op de aanhoudende mutatiën in het politiecorps wel degelijk kan worden aangenomen dat in het eerste halfjaar eene vacature zal zijn ontstaan, waarvoor een post op de begrooting is uitgetrokken en mocht zulks niet het geval zijn, de meerdere kosten aan het langer uitblijven dier vacature verbonden, door den post van onvoorziene uitgaven kunnen worden gedekt;

Overwegende: dat in de aan het schrijven van den Burgemeester van Bergen-op-Zoom van 22 December 1914 toegevoegde bijlage uitvoerige inlichtingen zijn verstrekt, ten betooge van de noodzakelijkheid om den post Hoofdstuk IV, Afdeling I, Artikel 1 b, der gemeentebegrooting voor 1915 vast te stellen zooals deze door Burgemeester en Wethouders den Raad ter vaststelling is aangeboden en dat de in dat stuk voor de versterking der gemeentepolitie aangevoerde gronden niet voldoende zijn weerlegd;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan: het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. d. B. A.)

31 Mei 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Art. 33, 1^e al. der Vogelwet van 1912, S. 303, verbiedt het gebruik van bij algemeenen maatregel van bestuur nader aan te wijzen middelen, om beschermde vogels en vogels, als bedoeld in art. 1c der Wet, te vangen of te dooden.

Het bezigen van lijm tot het vangen der bij art. 33, 1^e al. bedoelde vogels levert in verband met de artt. 36 en 41 der Vogelwet eene zelfstandige overtreding op, zonder dat zulk een vogel inderdaad daardoor behoeft te zijn bemachtigd.

Lijm is niet als vangmiddel verboden ten aanzien van alle vogels zonder onderscheid, maar er zijn integendeel vogels met name de in art. 1a der Vogelwet bedoelde, omtrent welke te dien opzichte in geenerlei wetsvoorschrift is bepaald.

Nude aanklacht en in verband daarmede

de bewezenverklaring zich niet beperken tot het gebruik van lijm bij het vangen van de in art. 33, 1^e al. genoemde vogels, maar betrekking hebben op vogels in het algemeen, volgt daaruit niet, dat beklagde zich heeft schuldig gemaakt aan een strafbaar feit.

(Vogelwet art. 33.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. H. Hesse, H. M. A. Savelberg, Jhr. Rh. Feith en L. E. Visser.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Rotterdam, requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Rotterdam van 11 Maart 1915 houdende bevestiging van een vonnis van het Kantongerecht aldaar de dato 19 Januari 1915, waarbij A. M. de J., fabrieksarbeider, oud 24 jaar, geboren te Beesd en wonende te Rotterdam, is ontslagen van rechtsvervolging.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

Aan gerequireerde was bij inleidende dagvaarding ten laste gelegd: „dat hij, te Rotterdam, op 8 November 1914, des voormiddags omstreeks 11½ ure, op een perceel opgespoten grond, begroeid met houtgewas en gras, gelegen buiten openbare wegen en voetpaden, in den Nieuw-Mathenesepolder, stukjes bies, besmeerd met lijm, zoodanig heeft opgesteld, dat daarmede vogels konden worden gevangen”.

De Kantonrechter te Rotterdam verklaarde bij vonnis van 19 Januari jl. deze aanklacht, alsmede de gevorderde schuld, wettig en overtuigend bewezen, doch ontsloeg gerequireerde van alle rechtsvervolging, daar slechts poging zou zijn ten laste gelegd en geen voltooide overtreding, welk oordeel de Rechtbank aldaar op 11 Maart jl. onderschreef.

De heer Officier van Justitie heeft echter tegen laatstgenoemde beslissing cassatie aangeeteekend, ter ondersteuning waarvan hij bij tijdig ingediende memorie één middel stelt, luidende: „Schending door verkeerde toepassing van art. 216 Sv. en art. 46 Sr. en door niet-toepassing van de artt. 33 en 36 der Vogelwet 1912, in verband met art. 8 K. B. 18 November 1913 (S. 412)”.

In zijne toelichting verwijst hij naar Uw arrest van 22 September 1863 (W. 2523) (vgl. ook arrest H. R. 23 Augustus 1864, W. 2625), waarin gezegd wordt, dat de uitdrukking „uitgraven” of „delven” eene uitgebreidere

beteekenis heeft dan oppervlakkig zou worden vermoed en betoogt hij, dat de strafbaarheid van het bewezene, indien deze leer op de Vogelwet wordt overgebracht, buiten twijfel is.

Ik heb mij afgevraagd, of de bestreden beslissingen, met het oog op de in aanmerking komende, straks te bespreken verbodsbepalingen, wel voldoende met redenen omkleed zijn, meer speciaal, of inderdaad uit de gebezigde bewijsmiddelen kon en mocht worden afgeleid, gelijk de feitelijke Rechter deed, door de dagvaarding in haar geheel en dus ook de daarin voorkomende generieke benaming „vogels” bewezen te verklaren, dat hetzij door het gebruik van lijm als middel, zooals onderwerpelijks geschiedde, hetzij door het bezigen van slagkooien, gelijk elders het geval is, of beschermde vogels en vogels als bedoeld in art. 1 sub c der vigeerende Vogelwet (art. 33 der Vogelwet), of de bij art. 17 der Jagtwet als wild aangewezen vogels konden worden gevangen. Ik antwoord bevestigend, omdat — gelijk overbekend is — zoowel de in art. 1 aanhef en sub c der Vogelwet 1912 genoemde vogels, als de patrijs en de kwartel en misschien ook andere als „wild” aangemerkte vogels zich gemakkelijk met lijm en slagkooi laten bemachtigen, terwijl ik de dagvaarding en het bewezene in dien zin neem, waartoe de bevoordingen mij — en zulks in aansluiting aan het gevoelen van den feitelijken Rechter — mij recht geven, dat zij niet doelen op eene bepaalde vogelsoort, doch op vogels in het algemeen, onder welke benaming dan ook in de ornithologie gekend.

Is dit juist gezien, dan mag ik ook tot op zekere hoogte deze voorziening ondersteunen ondanks Uw arrest van 22 April 1912 (W. 9341) gewezen naar aanleiding van art. 1 der Wet van 25 Mei 1880 (S. 89), welk arrest den feitelijken Rechter blijkbaar ten voorbeeld is geweest en waarin Uw Raad eene duidelijke omschrijving van het begrip „vogels vangen” heeft gegeven, waarbij als toen, evenals in de gewraakte beslissingen, in overeenstemming met Mr. Ledeboer's conclusie, vrijheidsberoving als clementaire voorwaarde op den voorgrond werd gesteld.

Het geval toch ligt hier geheel anders. Immers toen gold het de beteekenis te ontwarren eener bepaling, die ongeveer gelijk-luidend is aan art. 2 der Vogelwet en indien omtrent laatstgemeld voorschrift mijne meening werd gevraagd, zou die zich aanstonds aan Uw oordeel van 1912 aansluiten:

Thans echter komen in verband met de

grootte speling, die de dagvaarding en d' bewezenverklaring ons laten, door van „vogels” te spreken en dus *alle* vogelsoorten te bestrijken, uitsluitend in aanmerking art. 33 der Vogelwet 1912 en art. 15 der Jagtwet, het eerste, voor zooveel de beschermde vogels en de vogels van art. 1 sub c der Vogelwet betreft en het laatste, ter wering van het ongeoorloofd jachtbedrijf, voor de bij art. 17 der Jagtwet als „wild” aangewezen vogels, terwijl voorts het pluimvee, bedoeld in art. 1 sub a der vigeerende Vogelwet, buiten beschouwing kan blijven, omdat dit als zoodanig nergens bijzondere rechtsbescherming ontmoet.

Deze leer is strijdig met die der Rechtbank en klaarblijkelijk ook met die van den steller der dagvaarding, die beide in art. 8 K. B. 18 November 1913 (S. 412), de bij voorkeur toepasselijke verbodsbepaling zien, waarom de eerste in het bijzonder voorliefde toont voor een gevangen vogel en de verboden middelen eigenlijks veronachtzaamt.

Ten onrechte natuurlijk [vgl. arrest H. R. 18 Januari jl. i. z. J. de Wit (C. V. bl. 38 Red.)], omdat de verhouding van art. 33 tot genoemd art. 8 eene is van moeder en kind, in dien zin, dat art. 33 de verbodsbepaling bevat en art. 8 krachtens dat verbod alleen de verboden vangmiddelen behoort aan te wijzen, waardoor het ter waardeering van art. 33 geheel waardeloos is. Dat echter de Kroon verder is gegaan en zich niet beperkt heeft tot de haar wettelijk toegekende bevoegdheid, doch het reeds gegeven verbod meer algemeen en bovendien nog onjuist herhaalde, wijt ik aan het niet goed begrepen, door de Regeering overgenomen amendement-Rink en aan de wisseling van Ministers, zooals blijkt uit de verschillende mede-onderteekening van Wet en Kon. Besluit, hetgeen — het een met het ander — schromelijke verwarring bracht.

Nu lijkt het mij, dat de waarde der beide in aanmerking komende verbodsbepalingen niet moet worden gezocht, gelijk dit in art. 2 der Vogelwet het geval is, in het tegengaan van het vangen of doodden van een vogel, doch kennelijk in de beoogde wering der aanwending van het, hetzij in den algemeenen maatregel van bestuur, hetzij in de wet zelf als ongeoorloofd jachttuig verboden middel. Hierop alleen dient de nadruk gelegd, terwijl het voor de strafbaarheid geheel bijzaak is, of het doel, waarvoor het middel werd gebezigd, al of niet bereikt is, mits dit slechts op de ontworpen wijze bereikbaar kan worden geacht. Voor art. 15 der Jagtwet heeft Uw Raad dit stand-

punt in onderscheidene arresten — als sprekend noem ik slechts die van 10 Juni 1863 (W. 2497) en 20 Juni 1890 (W. 5830) — als juist erkend en voor art. 33 der Vogelwet 1912 vrees ik geen afwijkend inzicht. Immers het daarin voorkomend woordje „om” duidt op het vangen en doden als doel, ter bereiking waarvan het aan te wenden middel moet *kunnen* dienen, terwijl overigens de gansche ratio van dit zoo na aan art. 15 der Jagtwet verwant verbod, in tegenstelling met art. 2, gelijk ik zooeven reeds zeide, zich tegen de verboden vangmiddelen richt. In dien zin luiden dan ook Uw beide arresten van 7 Mei 1839 en 29 October 1844 (v. d. Honert, Jagt en Visscherij, I bl. 6 en II bl. 167) die, schoon van eerbiedwaardigen ouderdom, in cirkelgang jeugdige interpretatieve waarde hebben voor het onderwerpelijk probleem.

Zoo valt dan het bewezene in meer dan ééne strafbepaling en wel als overtreding van art. 33, in verband met art. 8 K. B. 18 November 1913 (S. 412) in die van artt. 36 en 41 der Vogelwet 1912, en in art. 40 j^o. 45 der Jagtwet als inbreuk op het verbod van art. 15 dier Wet. Ofschoon nu krachtens art. 55 Sr. — hier toch geldt het een frappant geval van ééndaadschen samenloop — art. 36 der Vogelwet uitsluitend als *stråfbepaling* in aanmerking komt, daar dit de zwaarste hoofdstraf bedreigt, doet zich thans de vraag voor, hoe gequalificeerd worden moet. Bij arrest van 21 November 1887 (W. 5511) besliste Uw Raad ten gunste der enkelvoudige qualificatie, behoorende bij de in aanmerking komende strafbepaling, doch in Uw later arrest van 15 October 1900 (W. 7504) is reeds eenige kentering merkbaar en wordt eene dubbele gebillijkt. Ik heb hoop, dat Uw Raad thans zal beslissen, dat zij niet alleen is toegestaan, doch tevens plicht is. Immers alleen de zwaarste *hoofdstråfbepaling* is toepasselijk, zegt art. 55 Sr., waardoor dus niet wordt gederogerd aan het beginsel van art. 211 Sv., hetwelk beraadslaging eischt over de qualificatie van het bewezene en aan dat van art. 221, dat op straffe van nietigheid als inhoud van het vonnis de wettelijke benaming van het strafbare feit vordert. Onze doctrine is eenstemming en zelfs van Hamel, die vroeger eene afwijkende meening verdedigde (Inleiding, 1^e dr. bl. 391), geeft zich nu gewonnen en adviseert (3^e dr., bl. 517 en 518) in gelijken zin als waarin Noyon (3^e dr., I, bl. 319) en Simons (Leerboek, 2^e dr. I bl. 305) dit reeds vroeger deden.

In concludeer mitsdien tot vernietiging der

beide uitspraken ten aanzien der rechtsoverwegingen en het gegeven dictum, tot qualificatie van het bewezene, waaraan gerequireerde reeds is schuldig verklaard, als: 1°. „het aanwenden van bij algemeenen maatregel van bestuur van 18 November 1913 (S. 412) verboden middelen om beschermde vogels en vogels als bedoeld in art. 1c der Vogelwet 1912 te vangen”, 2°. „het doen van verboden pogingen om bij art. 17 der Jagtwet als „wild” aangewezen vogels met lijm te bemachtigen” en tot zijne veroordeeling deswege, met toepassing van de artt. 1, 33, 36 en 41 der Vogelwet 1912, art. 8 K. B. 18 November 1913 (S. 412), de artt. 15 en 17 der Jagtwet, de artt. 23, 55 en 91 Sr. en art. 219 Sv., in eene geldboete van f 5, met bepaling dat, indien de boete niet zal zijn betaald binnen twee maanden na de uitspraak van het te geven arrest, deze zal worden vervangen door hechtenis van vijf dagen en tot verbeurdverklaring met last tot vernietiging der voorwerpen, waarmede het bewezene is gepleegd.

De Hóoge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Visser;

Gelet op het middel van cassatie door den requirant voorgesteld bij memorie, luidende: (zie concl. adv.-gen.);

O. dat gerequireerde oorspronkelijk was gedagvaard ter zake: dat hij op 8 November 1914 te Rotterdam op een perceel opgespoten grond, begroeid met houtgewas, en gras, gelegen buiten openbare wegen en voetpaden in den Nieuw-Mathenesse-polder, stukjes bies, besmeerd met lijm, zoodanig heeft opgesteld, dat daarmede vogels konden worden gevangen;

O. dat de Kantonrechter bij zijn door de Rechtbank bevestigd vonnis, dit feit en gerequireerde's schuld daaraan wettig en overtuigend bewezen heeft geacht, doch gerequireerde heeft ontslagen van rechtsvervolging op grond:

- dat dit feit oplevert éen poging tot het vangen van vogels met lijm;

dat toch, om het feit van het vangen van vogels door middel van lijm voltooid te doen zijn, behalve het vangbaar stellen van met lijm bestreken stokjes, behoort het door middel van zulke vangbaar gestelde stokjes inderdaad bemachtigen van een vogel, zoodat het ten laste gelegde en als bewezen aangenomen feit, als slechts opleverende poging tot eene overtreding, niet strafbaar is;

O. dat tegen deze beschouwing zich richt het cassatiemiddel, voorgesteld door den requirant, die volgens de gegeven toelichting van oordeel is, dat in bovenbedoelde artikelen onder „vangen” niet alleen te verstaan is het werkelijk bemachtigen van vogels door middel van lijn, maar ook het pogingen aanwenden om door zoodanig middel vogels te vangen, zoodat een dergelijk pogen als een zelfstandige overtreding moet worden beschouwd;

O. hieromtrent:

dat art. 33, al. 1 der Vogelwet 1912 (S. 303) verbiedt het gebruik van bij algemeenen maatregel van bestuur nader aan te wijzen middelen om beschermde vogels en vogels, als bedoeld in art. 1c der Wet, te vangen of te dooden, terwijl art. 36 op overtreding van dit verbod een geldboete van ten hoogste f 50 als straf stelt;

dat deze beteekenis van art. 33, al. 1 voornoemd volgt zoowel uit den tekst zelven, blijkens het daarin voorkomend woordje „om”, als uit een vergelijking met art. 2 der Wet, hetwelk onder dezelfde strafbepaling reeds het vangen of dooden van beschermde vogels verbiedt, zoodat eerstgenoemde bepaling, indien zij omtrent de beschermde vogels slechts zou inhouden een verbod om die met bepaalde middelen te vangen of te dooden, ten opzichte van die vogels in haar algemeenheid geen zin zou hebben;

dat nu art. 8 van het K. B. van 18 November 1913 (S. 412) aan het voorschrift van art. 33, al. 1 uitvoering heeft gegeven door aan te wijzen de middelen, waarmede het verboden is de in dit artikel genoemde vogels te vangen, en onder de verboden middelen o. m. heeft aangewezen „lijn”;

dat dus het bezigen van lijn tot het vangen der bij art. 33, al. 1 bedoelde vogels in verband met de artikelen 36 en 41 der Vogelwet een zelfstandige overtreding oplevert, zonder dat zulk een vogel daardoor inderdaad behoeft te zijn bemachtigd;

O. dat desniettemin het middel niet tot cassatie kan leiden;

dat toch de aanklacht, en in verband daarmede, de bewezenverklaring zich niet beperken tot het gebruik van het gewraakte middel bij het vangen van de bij art. 33, al. 1 genoemde vogels, maar betrekking hebben op vogels in het algemeen;

dat echter lijn niet als vangmiddel ten aanzien van alle vogels zonder onderscheid is verboden, maar er intendeel vogels zijn, met name de in art. 1a der Vogelwet bedoelde

omtrent welke te dien opzichte in geenerlei wetsvoorschrift iets is bepaald;

dat derhalve uit het ten laste gelegde en bewezenverklaarde niet volgt, dat gerequireerde een strafbaar feit heeft begaan en hij terecht van rechtsvervolging is ontslagen;

Verwerpt het beroep. (Ned. Jur.)

2 Juni 1915. BESLUIT, houdende **intrekking** van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *ruwe katoen*. S. 229.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 2 Juni 1915, Kabinet, Litt. G⁶⁷;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van ruwe katoen, toegestaan bij Ons Besluit van 26 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 27).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 2den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(Uitgeg. 3 Juni 1915.)

3 Juni 1915. BESLUIT, tot vaststelling van een algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, bedoeld in artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118). S. 230.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 30 April 1915, La. D, afdeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 62), op artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118) en op artikel II der Overgangsbepalingen van de wet van 13 Juli 1907 (*Staatsblad* n°. 193);

Den Raad van State gehoord (advies van 25 Mei 1915, n°. 13);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 1 Juni 1915, n°. 235, afdeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan :
met ingang van 1 October 1915 :

1°. te bepalen, dat voor de spoorwegen, bedoeld in artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118), het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 26sten Juni 1913 (*Staatsblad* n°. 315), niet zal gelden ;

2°. vast te stellen het algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, bedoeld in artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118), zooals dat hiernevens is gevoegd ;

3°. te bepalen, dat is vervallen het bij Koninklijk besluit van den 18den Augustus 1902 (*Staatsblad* n°. 170) vastgestelde en laatstelijk bij Koninklijk besluit van den 29sten Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 271) gewijzigde Locaalspoorwegreglement 1902, deel A.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegeedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 3den Juni 1915.

W I L H E L M I N A.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.
(*Uitgeg. 22 Juni 1915.*)

ALGEMEEN REGLEMENT voor den dienst op de spoorwegen, bedoeld in artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118).

HOOFDSTUK I.

VAN DEN WEG.

Onderhoud van weg en werken. Aanduiding van gedeelten, welke slechts met verminderde snelheid en van die, welke niet mogen worden bereden.

Art. 1. 1. De weg en de daartoe behoorende werken worden voortdurend zoodanig onderhouden, dat zij veilig met de grootste overeenkomstig artikel 68 toegelaten snelheid kunnen worden bereden.

2. Gedeelten, welke wegens de uitvoering van werken of om andere redenen niet met de grootste overeenkomstig artikel 68 toegelaten snelheid kunnen worden bereden, zijn, zoowel bij nacht als bij dag, gedurende den dienst, door van den trein duidelijk te herkennen seinen aangewezen.

3. Gedeelten, welke tijdelijk niet te berijden zijn, worden door haltseinen, op voldoende afstand geplaatst, kenbaar gemaakt, ook wanneer geen trein wordt verwacht.

Bewaking en schouwing van den spoorweg.

2. 1. Bewaking van den spoorweg wordt

alleen gevorderd op de door den Minister aan te wijzen plaatsen, en slechts zoolang er treinen verwacht worden.

2. Dagelijks tusschen zonop- en -ondergang moet de weg over zijne geheele lengte ten minste eenmaal nauwkeurig worden geschoofd. In bijzondere gevallen of voor bepaalde baanvakken kan de Raad van Toezicht bepalen, dat meer dan eenmaal per etmaal en op welken tijd van het etmaal moet worden geschoofd.

3. Punten, waar gevaar dreigt, moeten voortdurend worden bewaakt.

4. Bij elke schouwing wordt inzonderheid gelet op den toestand van sporen, wissels en seininrichtingen.

Profiel van vrije ruimte.

3. 1. Ten aanzien van spoorwegen met normale spoorwijdte geldt voor de sporen op den weg en de hoofdsporen op de stations en halten het als bijlage A bij dit reglement gevoegde, met I gemerkte profiel van vrije ruimte, voor de overige sporen het met II gemerkte profiel. Voor de spoorwegen met andere spoorwijdte wordt het profiel van vrije ruimte door den Minister, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, vastgesteld.

2. Binnen deze profielen mogen geene vaste voorwerpen worden gebouwd, tenzij deze voor de veiligheid van het verkeer niet hinderlijk zijn en door den Raad van Toezicht worden toegelaten.

Hoofdsporen.

4. 1. In de hoofdsporen worden geene gezonken sporen en geene draaischijventogelaten.

2. Er moeten inrichtingen zijn, waardoor het omzetten van op een afstand van meer dan 250 meter bediende wissels in de hoofdsporen, terwijl een trein door den wissel rijdt, belet wordt.

3. Bij wissels in de hoofdsporen, welke op een afstand van minder dan 250 meter bediend worden, zijn dergelijke inrichtingen vereischt, indien de Raad van Toezicht, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, dit noodig oordeelt.

4. Van het bepaalde in het eerste en in het tweede lid kan door den Raad van Toezicht ontheffing worden verleend.

Maatregelen ter voorkoming van het ongewenscht met elkaar in aanraking komen van poertuigen.

5. 1. Tusschen twee samenlopende of elkander kruisende sporen wordt de grens aang,

duid, tot welke zich voertuigen op het eene spoor kunnen bewegen, zonder de beweging van voertuigen op het andere spoor te hinderen. Tusschen die grens en den wissel of het kruispunt mogen gelijktijdig op de beide sporen geen voertuigen worden geplaatst of voortbewogen.

2. De wijze, waarop die grens wordt aangeduid, wordt, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, door den Raad van Toezicht vastgesteld.

3. Tijdig vóór de komst van een trein moeten de te berijden sporen vrij en onbelemmerd en de wissels in den juisten stand gesteld zijn.

Aanwijzing van afstanden en hellingen.

6. 1. Op den weg zijn palen geplaatst, die den afstand van een eindstation langs de as van den spoorweg in kilometers aangeven.

2. Waar de weg van een waterpas gedeelte in eene helling, of van de eene helling in eene andere helling overgaat, worden wijzers geplaatst. Op deze wijzers zijn aangegeven de lengte van de waterpas liggende en van de hellende gedeelten, alsmede de sterkte der helling.

3. Wanneer de helling niet sterker is dan 1 op 200 behoeven geene wijzers te worden geplaatst.

4. De palen en de wijzers, in dit artikel bedoeld, moeten bij dag uit den trein duidelijk zichtbaar zijn. Zij behoeven niet geplaatst te worden, waar de spoorweg op den publieken weg gelegen is.

Afsluiting van den spoorweg. Afwijking van artikel 83 der wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67).

7. 1. In afwijking van artikel 83 der wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67) wordt de spoorweg alleen afgesloten op de gedeelten, door den Minister aan te wijzen.

2. De wijze van afsluiting op die gedeelten wordt door den Minister bepaald.

Bewaking en bediening der afsluitingen van openbare overwegen.

8. 1. De beweegbare afsluitingen van openbare overwegen worden bediend en bewaakt door een beambte, die in de onmiddellijke nabijheid daarvan is geplaatst.

2. Door den Raad van toezicht kan ontheffing worden verleend van de bepaling, dat de beambte in de onmiddellijke nabijheid moet zijn geplaatst.

3. Met afwijking van het bepaalde bij het

eerste lid kunnen sluitboomen met goedvinden van den Raad van Toezicht op afstand worden bediend. Bij deze op afstand bediende overwegen is een waarschuwingstoestel geplaatst, waarmede de beambte, met de bediening belast, alvorens den overweg af te sluiten, het sein geeft, dat tot sluiting zal worden overgegaan. Het sein van dat waarschuwingstoestel wordt door bestuurders van den spoorwegdienst aan Burgemeester en Wethouders der gemeente, waarin de overweg gelegen is, opgegeven en door deze algemeen bekend gemaakt.

4. De beweegbare afsluitingen van openbare overwegen worden ten minste drie minuten vóór de komst van elken trein gesloten en onmiddellijk na het voorbijgaan der treinen weder geopend. Afwijkingen van deze bepalingen kunnen door den Raad van Toezicht worden voorgeschreven.

5. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op openbare voetpaden, welke met klaphekken of draaikruisen zijn afgesloten.

Verlichting van openbare overwegen.

9. 1. De openbare overwegen, welke ingevolge bepaling van den Minister, als bedoeld in artikel 7, tweede lid, van beweegbare afsluitingen zijn voorzien, worden, met uitzondering van de openbare voetpaden, des nachts, zoelang zij afgesloten zijn, op naar het oordeel van den Raad van Toezicht voldoende wijze verlicht.

2. Voor weinig bezochte openbare overwegen kan door den Raad van Toezicht ontheffing van de verplichting tot verlichting worden verleend.

Toegang tot den spoorweg. Afwijking van de artikelen 43 en 44 van de wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67).

10. 1. In afwijking van de artikelen 43 en 44 van de wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67) zijn bij de spoorwegen, voor welke dit reglement geldt, de in die artikelen vermelde handelingen slechts voor zooveel betreft de op eigen baan aangelegde gedeelten verboden.

2. Bij spoorwegen of spoorweggedeelten, welke niet op eigen baan zijn aangelegd, en bij welke dus overeenkomstig het eerste lid van dit artikel de in de artikelen 43 en 44 van de wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67) vermelde handelingen niet verboden zijn, is het verboden:

a. met of zonder voertuig op den spoorweg te verblijven of paarden, vee of andere dieren daarover te drijven, wanneer een trein in

aantocht is, en dezen daardoor of op eenigerlei andere wijze in zijn loop te belemmeren ;

b. den spoorweg te berijden met niet tot den spoorwegdienst behoorende voertuigen, welke er op ingericht zijn om een of meer der wielen langs de spoorstaven te doen loopen.

Bepanking in het gebruik van overwegen.

11. 1. Het is aan ieder, wien het uit den aard zijner betrekking niet vrijstaat, verboden :

a. over de van beweegbare afsluitingen voorziene openbare overwegen te gaan of te rijden, wanneer zij afgesloten zijn of het in artikel 8, derde lid, bedoelde sein voor de sluiting gegeven is ;

b. over de niet van beweegbare afsluitingen voorziene openbare overwegen, over de uit- en overwegen, bedoeld in artikel 35, tweede lid, der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), of over de voetpaden, waar deze den spoorweg kruisen te gaan of te rijden, wanneer een trein in aantocht is.

2. Het is verboden ploegen, eggen en andere dergelijke gereedschappen, alsook boomstammen en zware voorwerpen over de overwegen te sleepen. Zij moeten gedragen dan wel met wagens of sleden over de overwegen vervoerd worden.

3. Binnen tien minuten vóór den tijd voor de komst van een trein bepaald, mag, indien de beampte met de bewaking belast, zulks verbiedt, geen vee over den overweg gedreven worden.

Waarschuwingsborden.

12. 1. Langs den spoorweg en langs de overwegen worden op die punten, waar de Raad van Toezicht zulks noodig acht, door den spoorwegdienst waarschuwingsborden geplaatst en onderhouden.

2. Vorm, afmetingen en opschriften dier borden behoeven de goedkeuring van genoemden Raad.

Kruisingen van spoorwegen op gelijke hoogte.

13. 1. Bij kruising op gelijke hoogte van in dit reglement bedoelde spoorwegen door spoorwegen, voor welke noch dit reglement noch het Algemeen Reglement Dienst van kracht is, worden de bepalingen van artikel 10 van het Tramwegreglement 1902 op de in de tweede plaats bedoelde spoorwegen toegepast, ook al mocht dat reglement niet voor die spoorwegen gelden.

2. Voor andere spoorwegkruisingen op gelijke hoogte gelden de bepalingen van artikel

15, eerste lid, en van artikel 17, tweede lid, van dit reglement.

Beweegbare bruggen.

14. 1. Voorschriften voor de bediening en beveiliging van beweegbare spoorwegbruggen, in verband met de scheepvaart worden in bij Koninklijk besluit vast te stellen reglementen gegeven.

2. De bruggen, waarvoor bij een der in het eerste lid bedoelde reglementen niet anders is bepaald, blijven in den regel gesloten en worden op verzoek of belanghebbenden geopend. Zij moeten vijf minuten vóór den tijd, voor de komst van een trein bepaald, gesloten zijn.

3. Des daags wordt het geopend zijn en des nachts zoowel het geopend als het gesloten zijn van de doorvaart door seinen aan de scheepvaart aangegeven. Door den Minister kan van deze bepaling ontheffing worden verleend.

4. Met afwijking van hetgeen omtrent het gesloten zijn of het sluiten van beweegbare spoorwegbruggen in het tweede lid van dit artikel is, en in de in het eerste lid van dit artikel bedoelde reglementen is of zal worden bepaald, moeten die bruggen geopend zijn, voor zooveel en op de tijden, waarvoor dit door den Minister, na bestuurders van den spoorwegdienst te hebben gehoord, zal worden bepaald.

HOOFDSTUK II.

VAN DE SEINEN.

Afstandsseinen en vóórseinen.

15. 1. De stations, de van wissels voorziene halten, de kruissporen, de kruisingen van spoorwegen op gelijke hoogte, welke niet vallen onder het eerste lid van artikel 13, de aansluitingen van spoorwegtakken, de wissels in de hoofdsporen buiten de stations, halten en kruissporen en de beweegbare bruggen worden beveiligd door seinen, die op zekeren afstand van de te beschermen punten worden geplaatst en afstandsseinen worden genoemd.

2. De afstand van die seinen tot het te beschermen punt wordt in verband met het lengteprofiel van den weg en de snelheid, waarmede de treinen worden vervoerd, bepaald, met dien verstande dat die afstand niet kleiner zij dan 300 meter.

3. Deze afstandsseinen moeten, bij normale weersgesteldheid, van den aankomenden trein op zoodanigen afstand zichtbaar zijn, dat deze bij onveiligen stand van het afstandssein daarvóór tot stilstand kan worden gebracht.

4. De stand van het afstandssein moet op de plaats van bediening kunnen waargenomen worden.

5. Waar de veiligheid dit noodig maakt, worden vóór de afstandsseinen vóórseinen geplaatst, die bij onveiligen stand van het afstandssein het sein *langzaam rijden of onveilig aangeven*.

6. Bij gebruik van vóórseinen kunnen de afstandsseinen nabij de te beschermen punten worden geplaatst en behoeven zij niet te voldoen aan de bepaling van het derde lid van dit artikel. De afstand van het te beschermen punt tot het afstandssein moet alsdan ten minste 100 meter bedragen en die van het afstandssein tot het vóórsein op de bij het tweede lid bedoelde wijze worden bepaald en ten minste 450 meter bedragen.

7. Door den Minister kan van de bepalingen van dit artikel ontheffing worden verleend.

Seinen bij wissels en waterkranen. Verbinding tusschen wissels en seinen.

16. 1. De stand van de uitlooppipen der waterkranen langs de hoofdsporen moet bij nacht, die van de wissels in de hoofd- en zijsporen, waar de Raad van Toezicht zulks noodig oordeelt, zoowel bij dag als bij nacht, gedurende den dienst op voldoende afstand kenbaar zijn door middel van zelfwerkende seinen.

2. Wissels, welke buiten de stations en halten in de hoofdsporen gelegen zijn, moeten zoodanig met de afstandsseinen verbonden zijn, dat bij veiligen stand van die seinen, de goede stand van de wissels verzekerd is.

3. Wissels in de hoofdsporen op een station of halte moeten, als zij tegen de punt bereden worden, zoodanig met de seinen verbonden zijn, dat bij veiligen stand van het betrekkelijk sein de goede stand van de wissels verzekerd is.

4. Met goedvinden van den Raad van Toezicht kan afgeweken worden van het bepaalde in het voorgaande lid, mits de wissels alsdan bij het doorrijden van treinen over het hoofdspoor met een slot gesloten of bewaakt zijn.

Verbinding tusschen afstandsseinen en beweegbare bruggen en tusschen afstandsseinen onderling.

17. 1. Bij beweegbare bruggen moeten de afstandsseinen zoodanig ingericht en aan de bruggen verbonden zijn, dat zij niet op veilig kunnen worden gesteld, tenzij de brug is gesloten en opgezet.

2. Bij kruisingen van spoorwegen op gelijke

hoogte, welke van afstandsseinen zijn voorzien, en bij aansluitingen van spoorwegtakken moeten de afstandsseinen zoodanig onderling gekoppeld zijn, dat niet tegelijkertijd veilig kan worden gegeven aan treinen, welke met elkaar in aanraking zouden kunnen komen.

Normale stand der seinen.

18. 1. De afstandsseinen van stations, halten, kruissporen en aansluitingen van spoorwegtakken moeten in normalen stand het sein onveilig geven.

2. Voor de overige afstandsseinen en de andere vaste seinen wordt een normale stand door bestuurders van den spoorwegdienst voorgeschreven.

3. De seinen, waarvoor de onveilige stand als de normale is voorgeschreven, worden alleen uit dien stand gebracht, wanneer een naderende trein veilig kan doorrijden, en op onveilig teruggebracht, zoodra de trein het sein en de daardoor beschermde inrichtingen is voorbijgereden. Het voorbijgereden sein kan, zonder dat de daarbij vermelde voorwaarde is vervuld, op onveilig worden teruggebracht:

a. indien de trein na het passeeren van het sein tot stilstand wordt gebracht, vóórdat de door het sein beschermde inrichtingen zijn voorbijgereden;

b. indien de beschermde inrichtingen ook na het onveilig stellen van het sein gesloten blijven tot na het voorbijrijden van den trein.

4. Van het bepaalde bij het eerste en derde lid van dit artikel kan door den Raad van Toezicht ontheffing worden verleend.

Electrische verbindingen.

19. 1. Het gebruik en de bediening van de electrische verbindingen ter beveiliging van den treinenloop en ter bevordering van de regelmatigheid van het verkeer, als daar zijn: de telegraaf, de toestellen voor den blokseindienst langs den weg, de klokken en wekkers en de noodseininrichtingen, worden geregeld bij het dienstreglement, bedoeld in artikel 6 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67).

2. De Raad van Toezicht bepaalt, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, welke electrische verbindingen voor elken spoorweg noodig zijn.

3. Op spoorwegen, waar de telegraaf gebruikt wordt voor het veilig verkeer der treinen, kan de Raad van Toezicht, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, bepalen, dat voor het wisselen der daarop betrekking hebbende telegrammen een afzonderlijke telegraafdraad moet aangewezen worden.

4. Wachtposten bij beweegbare bruggen, bij kruisingen van spoorwegen op gelijke hoogte en bij aansluitingen van spoorwegtakken worden, tenzij door den Raad van Toezicht hiervan ontheffing wordt verleend, telegrafisch of telefonisch met het naastbij gelegen station, de naastbij gelegen halte of het naastbij gelegen kruisspoor verbonden. De Raad van Toezicht kan, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, bepalen, dat genoemde wachtposten met de aan weerszijden gelegen stations, halten of kruissporen op de aangegeven wijze verbonden moeten zijn. De wachtposten, tot den blokseindienst behoorende, zijn onderling telefonisch verbonden.

Waar de Raad van Toezicht zulks, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, noodig oordeelt, moeten de wachtposten bij overwegen telefonisch met de naastbij gelegen stations of halten worden verbonden.

6. Aan de wachtposten, door den Raad van Toezicht, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, aan te wijzen, moeten inrichtingen zijn voor het ontbieden van eene reserve-locomotief en het geven van andere seinen om hulp.

7. De richting, waarin de naastbij gelegene dier wachtposten zich bevindt, moet door een duidelijk zichtbaar teeken op elken telegraafpaal zijn aangewezen.

Aankondiging van de komst der treinen.

20. 1. Op de baanvakken, waar de Raad van Toezicht, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, zulks noodig acht, wordt de komst van elken trein aan de wachters geseind.

2. Dit sein wordt ten minste drie minuten vóór de komst van den trein gegeven.

3. De daartoe te bezigen middelen behoeven de goedkeuring van den Raad van Toezicht.

4. Het tweede en derde lid van dit artikel zijn niet van toepassing op rangeerende treinen.

Seinen door de wachters te geven.

21. Aan een komenden trein moet, bij nacht zoowel als bij dag, door de wachters kunnen worden geseind: *weg veilig, langzaam rijden of stilhouden.*

Treinseinen.

22. 1. Elke trein voert, zoowel bij dag als bij nacht, de noodige seinen om het achterste voertuig kenbaar te maken.

2. Bovendien wordt des nachts elke trein aan de voorzijde voorzien van ten minste twee helder brandende lantaarns, welke naar voren

wit licht geven, behoudens de afwijkingen, voorgeschreven in het seinreglement, bedoeld bij artikel 26.

3. Elke buitengewone trein moet daarenboven een duidelijk zichtbaar sein voeren.

4. Niet door stoom bewogen voertuigen voeren, wanneer zij zich op de hoofdsporen bevinden, des nachts eene helder brandende lantaarn, welke naar de zijde, vanwaar op het spoor, waarop het voertuig is geplaatst, treinen kunnen worden verwacht, rood licht vertoont.

5. Bij het rangeeren kan van de bepalingen van het eerste en tweede lid worden afgeweken, mits des nachts de locomotief of de locomotief met tender aan de voorzijde en aan de achterzijde van eene lantaarn is voorzien, welke wit licht geeft.

Seinmiddelen op de treinen.

23. 1. In de treinen moeten seinmiddelen aanwezig zijn, waarmede zoowel des daags als des nachts de wachters en het personeel van andere treinen gewaarschuwd worden:

A. dat een trein, die niet vooraf schriftelijk is aangekondigd, in aantocht is:

a. in dezelfde richting;

b. in tegenovergestelde richting;

B. dat er storing is op de telegraaflijnen van het Rijk of van den spoorwegdienst. Dit sein behoeft alleen des daags gegeven te worden.

2. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op rangeerende treinen.

Seinen te geven door den machinist en de overige treinbeambten.

24. 1. De machinist moet de middelen hebben om de volgende seinen te geven:

1°. geeft acht;

2°. remmen vast;

3°. remmen los;

de overige treinbeambten die om het sein tot stilhouden te geven.

2. Bij het naderen van niet bewaakte overwegen, in bochten, waar het uitzicht belemmerd is, en in het algemeen daar, waar de spoorweg is aangelegd op een openbaren weg of waar het op niet afgesloten gedeelten van den weg mocht noodig zijn, wordt met de bel op de locomotief geluid.

Maatregelen bij omstandigheden, waardoor de dagseinen niet duidelijk zijn te onderscheiden.

25. 1. Bij mistig weder, sneeuwjacht en andere omstandigheden, waardoor de dagseinen op een afstand van driehonderd meter niet duidelijk te onderscheiden zijn, worden naast die seinen de nachtseinen gebezigd.

2. Voorschriften tot bevordering van het veilig verkeer in dergelijke gevallen en voor het gebruik van knalsetenen worden gegeven in het dienstreglement, bedoeld in artikel 6 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67).

Plaatsing der seinen. Seinreglement.

26. 1. De plaatsing van de vaste seinen, hunne onderlinge verbindingen en hunne verbindingen met de wissels in de hoofdsporen worden omschreven in voorschriften, welke aan den Raad van Toezicht worden toegezonden.

2. De beschrijving en de voorschriften voor het gebruik van de seinen, in dit hoofdstuk genoemd, worden opgenomen in eene afzonderlijke afdeeling van het dienstreglement, bedoeld in artikel 6 van de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), welke afdeeling den naam „Seinreglement” zal dragen.

HOOFDSTUK III.

VAN DE STATIONS EN DE HALTEN.

Soorten van stations en halten.

27. Na bestuurders van den spoorwegdienst te hebben gehoord, wijst de Minister de stations en de halten aan en bepaalt welke stations als hoofdstations en welke halten als stopplaatsen zijn te beschouwen.

Voorschriften ter instandhouding van de goede orde op buitenpleinen en toegangen.

28. Eene plaatselijke verordening omtrent hetgeen ter instandhouding van de goede orde op de buitenpleinen van en de toegangen tot de stations en halten van spoorwegondernemingen is voor te schrijven, wordt niet vastgesteld, dan nadat bestuurders van den spoorwegdienst zijn gehoord.

Namen van stations en halten. Uurwerken.

29. 1. De naam van elk station en van elke halte wordt met duidelijke, uit den trein leesbare letters aangeduid.

2. Elk station en elke halte, geen stopplaats zijnde, moet voorzien zijn van een goed loopend uurwerk, geregeld naar den middelbaren tijd van Amsterdam.

3. Voor die stations en halten, geen stopplaats zijnde, waar het bij het tweede lid bedoelde uurwerk niet op naar het oordeel van den Raad van Toezicht voldoende wijze voor de vertrekkende reizigers waarneembaar is, kan door dien Raad het aanbrengen van zulk een uurwerk in de wachtkamers of de vestibule worden voorgeschreven.

Verlichting en verwarming.

30. De hoofdingang van de stations en van de halten, geen stopplaats zijnde, alsmede de voor de reizigers of voor het publiek toegankelijke lokalen en perrons worden, zoolang zij zijn opengesteld, bij nacht behoorlijk verlicht; de wachtkamers worden daarenboven van 15 October tot 15 April gedurende den tijd, dat zij zijn opengesteld, voldoende verwarmd.

Ladingmallen en weegbruggen.

31. Op elk station, waar de Raad van Toezicht, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, het noodig acht, moeten een ladingmal voor het meten en eene weegbrug voor het wegen van geladen wagens aanwezig zijn.

Reserve locomotieven alsmede werktuigen en materialen tot ontruiming en herstel van den weg.

32. De Raad van Toezicht wijst, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, de stations aan, waar :

a. zoolang treinen op weg zijn, eene reserve locomotief gereed moet staan om onverwijld dienst te kunnen doen;

b. de noodige werktuigen en materialen aanwezig moeten zijn, om bij ongevallen den weg te ontruimen en voorloopig te herstellen.

Publicatie van reglements- en wetsbepalingen op de stations en halten.

33. 1. Een door den Raad van Toezicht goedgekeurd uittreksel uit dit reglement, uit het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen en uit de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) en uit die van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118), bevattende de voorschriften door het publiek in acht te nemen, wordt in de wachtkamers der stations en halten, op eene plaats, waar het duidelijk leesbaar is, opgehangen of aangeplakt.

2. In dat uittreksel worden ook de straffen vermeld, welke op overtreding van bovenbedoelde voorschriften zijn gesteld, en worden voorts opgenomen de artikelen 164, 165, 179 tot en met 183, 350, 351 en 351bis van het Wetboek van Strafrecht.

Klachtenboeken.

34. 1. Op elk hoofdstation moet op het bureau van den chef een klachtenboek zijn, volgens een door den Raad van Toezicht vast te stellen model, waarin klachten over aangelegenheden, den spoorwegdienst betreffende kunnen worden geschreven.

2. Op de gemeenschappelijke stations moet voor elk der spoorwegondernemingen, die voor haren dienst van dat station gebruik maken, een klachtenboek zijn.

3. Het klachtenboek wordt op elk blad genummerd en op de eerste en laatste bladzijde door een der leden van den Raad van Toezicht gewaarmerkt.

4. Het wordt op de eerste aanvraag door den chef verstrekt aan ieder, die het ter inschrijving van eene klacht verlangt en ter inzage gegeven aan de ambtenaren, genoemd in artikel 11 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), aan de ambtenaren van het Openbaar Ministerie, den kantonrechter, den commissaris van politie en den burgemeester.

5. Een ieder, die van het klachtenboek gebruik maakt, moet duidelijk, volledig en in behoorlijken vorm den aard en de strekking van de klacht, zijn naam en vaste woonplaats opgeven; klachten over beambten en bedienden van den spoorweg moeten, zoo mogelijk, den naam, de betrekking of het nummer van den bedoelden persoon aangeven. De klacht moet ondertekend zijn.

6. Bestuurders dragen zorg, dat zij ten spoedigste afschrift van de klachten ontvangen. Zij zijn verplicht deze te onderzoeken, den uitslag van hun onderzoek zoo spoedig mogelijk aan den klager schriftelijk mede te deelen en een afschrift van de schriftelijke mededeeling achter de klacht in het klachtenboek te doen schrijven.

7. Wanneer de op een station ingeschreven klacht een anderen spoorwegdienst aangaat dan die, waartoe dat station behoort, wordt door de zorg van bestuurders een afschrift der klacht gezonden aan bestuurders van den bij de klacht betrokken spoorwegdienst, die zorg dragen voor het onderzoek en de mededeeling van den uitslag daarvan aan den klager.

8. Zij zenden een afschrift van die mededeeling aan de bestuurders van den spoorwegdienst, tot welken het station behoort, ten einde in het klachtenboek te worden ingeschreven.

9. Indien op een gemeenschappelijk station in het klachtenboek van ééne onderneming eene klacht is ingeschreven, die eene andere bij de gemeenschap betrokken onderneming aangaat, dan wordt die door den stationschef in het klachtenboek dier andere onderneming overgebracht en geacht rechtstreeks in laatstbedoeld boek te zijn ingeschreven.

10. Eene door den stationschef te waarmerken vermelding van het overbrengen dezer klacht in een ander klachtenboek wordt dan in het eerste klachtenboek opgenomen.

11. Door bestuurders van den spoorwegdienst wordt in de eerste helft van elke maand van de klachten, in de vorige maand ingeschreven en van de daarop gegeven antwoorden afschrift gezonden aan den Raad van Toezicht.

Afsluiting van wegen over sporen op stations en halten.

35. 1. Wegen over sporen op stations en halten moeten; indien de Minister zulks noodig oordeelt, van door hem goed te keuren beweegbare afsluitingen worden voorzien.

2. Voorschriften omtrent de bediening en bewaking dezer afsluitingen worden door bestuurders van den spoorwegdienst, onder goedkeuring van den Minister, gegeven.

Verplichtingen van de chefs van stations en halten.

36. 1. De chef van elk station of halte, of een plaatsvervanger, moet bij het vertrek der treinen tegenwoordig zijn.

2. Hij treft de noodige maatregelen om het veilig verkeer van de reizigers naar en van den trein te verzekeren:

Maatregelen ter voorkoming van ongewenscht in beweging geraken van stilstaande voertuigen.

37. Maatregelen worden genomen om te beletten, dat op de sporen staande voertuigen door den wind of door andere onvoorzienne omstandigheden in beweging worden gebracht.

HOOFDSTUK IV.

VAN HET ROLLEND MATERIEEL.

AFDEELING I.

Van locomotieven en tenders.

Voorschriften betreffende de inrichting van locomotieven en tenders.

38. 1. Elke locomotief moet voorzien zijn:

a. van veerkrachtige stoot- en trekrichtingen en aan de voorzijde van spoorstaaf-ruimers en lantaarnijzers;

b. van eene stoomfluit en van eene helder klinkende seinbel, beide onder het onmiddellijk bereik van den machinist;

c. van een aan de vuurkast goed aansluitenden aschbak, die aan de voorzijde en zoo noodig aan de achterzijde met eene trekklep opengaat;

d. van eene inrichting om het uitvliegen van vonken en brandende stoffen uit den schoorsteen zooveel mogelijk te voorkomen;

e. van ten minste twee van elkander onafhankelijke voedingstoestellen, die elk voor zich voldoende zijn om ruimschoots in de waterbehoefte van den ketel te voorzien, en waarvan ten minste één niet door het werktuig gedreven wordt. Elk dier voedingstoestellen moet voorzien zijn van eene afzonderlijk aan den ketel bevestigde afsluitinrichting (klep met kraan of afsluiter).

2. Het gebruik van gegoten ijzer is voor de wielen van de locomotieven en tenders niet geoorloofd. Van dit verbod kan door den Raad van Toezicht ontheffing worden verleend.

3. De wielen van locomotieven en tenders moeten van opstaande randen (flensen) van behoorlijke hoogte voorzien zijn. De dikte van de wielbanden bedraagt ten minste vijf en twintig millimeter.

4. Behalve met de gewone hoofdkoppeling is de locomotief aan den tender verbonden door eene borgkoppeling.

5. Elke tender is aan de achterzijde en elke tenderlocomotief is aan beide einden voorzien van spoorstaafruimers en lantaarnijzers.

6. Elke tender en elke tenderlocomotief is voorts aan beide einden voorzien van veerkrachtige stoot- en trekrichtingen.

7. Bovendien is elke tender en elke tenderlocomotief voorzien van eene handrem, die steeds gemakkelijk en snel in werking kan worden gebracht.

Voorschriften betreffende de inrichting van de ketels der locomotieven.

39. 1. De ketel van elke locomotief moet voorzien zijn:

a. van een met goed leesbaar volgnummer gemerkten manometer, die, rechtstreeks met den ketel verbonden, de drukking van den stoom duidelijk aangeeft en die ten minste twee atmosferen meer kan aanwijzen dan de grootste toegelaten werkelijke drukking, welke laatste op de wijzerplaat door een duidelijk merk moet zijn aangewezen;

b. van eene gebogen afsluitbare pijp met flens van veertig millimeter middellijn en vijf millimeter dikte om daaraan een controlemanometer te kunnen verbinden;

c. van een waterpeilglas met afsluit- en doorblaaskranen, en van ten minste twee proefkranen of een tweede peilglas; de waterpeilglazen en de proefkranen moeten van elkander onafhankelijk, dus niet aan dezelfde pijp aangebracht zijn; de waterpeilglazen moeten bovendien, tenzij de Raad van Toezicht hiervan ontheffing verleent, voorzien zijn van een

schermkoker, zoodanig ingericht, dat het waterpeil goed waarneembaar blijft;

d. van een zelfwerkend middel, waardoor watergebrek in den ketel, onafhankelijk van machinist of stoker, wordt kenbaar gemaakt; daartoe kunnen onder andere dienen één of meer in de hemelplaat van de vuurkast aangebrachte pröppen, waarin zich een bij eene bepaalde temperatuur smeltbaar metaal bevindt;

e. van ten minste twee veiligheidskleppen, voldoende aan de bepalingen van artikel 40.

2. Zóowel de waterstand als de stoomdrukking moeten van de standplaats van den machinist steeds kunnen worden nagegaan.

3. De toegelaten laagste waterstand alsmede de toegelaten grootste stoomdrukking moeten zoodanig zijn aangegeven, dat zij van de standplaats van den machinist zijn waar te nemen.

4. De steunschroefbouten, waarmede de wanden van de vuurkast en van den ketel onderling verbonden zijn, moeten over de lengte geheel of ten deele doorboord zijn.

5. Het gebruik van gegoten ijzer is voor die deelen van den ketel, welke aan de stoomdrukking bloot staan, verboden.

Veiligheidskleppen.

40. 1. De in artikel 39, eerste lid, onder e, bedoelde veiligheidskleppen moeten op den ketel zoodanig worden geplaatst, dat zij, wanneer de ketel in werking is, gemakkelijk kunnen worden onderzocht.

2. De kleinste waarde, te nemen voor de middellijn van elk der beide klepopeningen, wordt berekend naar de formule:

$$d = 190 \sqrt{\frac{R}{p + 1,03}}$$

waarin voorgesteld wordt door:

d de middellijn in millimeters;

p de overdruk van den stoom in kilogrammen per vierkanten centimeter;

R het roosteroppervlak in vierkante meters.

3. Heeft een ketel meer dan twee veiligheidskleppen, dan moet de som van de oppervlakten der klepopeningen ten minste gelijk zijn aan de som van de oppervlakten, die de openingen zouden moeten hebben, indien de ketel van slechts twee kleppen zou worden voorzien.

4. De middellijn eener klepopening mag nooit kleiner zijn dan veertig millimeter.

5. De veiligheidskleppen moeten met vlakke randen op hare zittingen sluiten; de breedte van het draagvlak mag ten hoogste het twintigste gedeelte van de middellijn der opening bedragen, doch mag in geen geval grooter zijn

dan drie millimeter. Voor de toepassing van veiligheidskleppen van bijzondere constructie, waarvan de kleppen met schuine randen op hare zittingen sluiten, kan door den Raad van Toezicht vergunning worden verleend.

6. De kleppen moeten direct of indirect door veeren worden belast; deze zijn zoödanig te maken, dat de klep ten minste over eene hoogte gelijk aan het veertigste deel van de middellijn der opening kan lichten, vóórdat de drukking op de klep met tien procent van den keteldruk toeneemt. De kleppen moeten ten minste over eene hoogte gelijk aan het twintigste deel van de middellijn harer opening kunnen lichten, met een minimum van drie millimeter, en geborgd zijn tegen het wegslingeren voor het geval, dat een veer mocht breken.

Aanschaffing van locomotieven en tenders.

41. 1. Geen locomotieven of tenders worden door bestuurders van den spoorwegdienst aangeschaft dan nadat het type door den Minister is goedgekeurd.

2. Zij zenden daartoe voldoende toegelichte teekeningen van het toe te passen type aan den Minister ter goedkeuring in en geven daarbij tevens op:

a. welk aantal locomotieven of tenders van het voorgestelde type zal worden aangeschaft;

b. binnen welken tijd zij zich voorstellen het onder a bedoelde aantal locomotieven of tenders te doen aanmaken.

3. Voor aanschaffing van een grooter aantal dan ingevolge het bepaalde bij het tweede lid onder a is opgegeven of voor verdere aanschaffing, na het verstrijken van den ingevolge het bepaalde bij het tweede lid onder b opgegeven termijn, wordt opnieuw goedkeuring van de teekeningen vereischt.

4. Van elk aangeschaft nieuw type zenden bestuurders duidelijke teekeningen, aangevende de onderdeelen en afmetingen van den ketel, de assen, wielen, veeren, enz., aan den Raad van Toezicht.

5. Van elke aangeschafte locomotief en tender zenden zij voorts aan dien Raad eene opgave, behelzende:

A. Van de locomotief:

a. het volgnummer, het fabrieksnummer, den naam en de woonplaats van den vervaardiger en het jaar van vervaardiging;

b. de omschrijving van de inrichting der locomotief, haar gewicht met gevulden ketel en voor tenderlocomotieven bovendien met inbegrip van maximum-hoeveelheid brandstof en water, alsmede de belasting der wielen;

c. de middellijn van de stoomcylinders, de zuigerslaglengte, de afmetingen en de grondstoffen van de wielen, assen en banden, benevens den radstand;

d. den vorm, de afmetingen en de wanddikte met omschrijving van de grondstof van den ketel en van zijne onderdeelen;

e. de grootte van het verwarmingsoppervlak;

f. de omschrijving van de veiligheidskleppen met toebehooren en de daarbij voorkomende afmetingen;

g. de omschrijving van de toestellen, dienende om het waterpeil waar te nemen, van die om het op de gevorderde hoogte te houden en van die, bestemd om watergebrek automatisch te geven;

h. de omschrijving en de afmetingen van de draagveeren en van de stoot- en trektoestellen en van het remwerk;

i. de omschrijving van de eventueele inrichtingen voor rookverbranding, van die om het uitvliegen van vonken te verhinderen en van den aschbak, met opgave van de hoogte van het laagste punt boven den bovenkant van de spoorstaven;

k. de in den ketel toe te laten grootste werkelijke drukking van den stoom, in atmosferen; (de werkelijke drukking is het verschil tusschen de absolute drukking van den stoom en die van den dampkring);

l. ingeval zij reeds elders heeft dienst gedaan, het aantal kilometers in het geheel doorloopen en de herstellingen, die zij mocht hebben ondergaan.

B. Van den tender:

a. het volgnummer, het fabrieksnummer, den naam en de woonplaats van den vervaardiger en het jaar van vervaardiging;

b. het gewicht van den tender, wanneer hij ledig is en wanneer hij met brandstof en water geladen is;

c. de afmetingen en de grondstoffen van de wielen, assen en banden, benevens den radstand;

d. de omschrijving en de afmetingen van de draagveeren, van de stoot- en trektoestellen en van het remwerk.

Indienststelling van locomotieven en tenders.

42. 1. Locomotieven en tenders worden niet in dienst gesteld dan na vanwege den Raad van Toezicht te zijn onderzocht en goedgekeurd.

2. Daartoe verstrekken bestuurders van den spoorwegdienst aan den met het onderzoek belasten Rijksambtenaar duidelijke teekeningen van de te onderzoeken locomotieven en tenders, aangevende de onderdeelen en afmetingen

van den ketel, de assen, de wielen, de vee-
ren. enz.

3. Ten bewijze van de goedkeuring strekt voor locomotieven de in artikel 44 bedoelde akte van vergunning of de krachtens dat artikel verleende voorloopige vergunning: Voor tenders wordt door den Raad van Toezicht eene schriftelijke vergunning tot ingebruikneming uitgereikt.

*Onderzoek en beproeving van locomotiefketels
vóór de indienststelling.*

43. 1. De locomotiefketels worden vóór de indienststelling in onbekleeden, of met goedvinden van den Raad van Toezicht in bekleeden toestand, vanwege dien Raad. onderzoek en beproefd. Slechts wanneer onderzoek en beproeving bevredigende uitkomsten hebben opgeleverd, mogen de ketels in gebruik worden genomen.

2. De beproeving geschiedt met water op eene drukking bedragende vijf atmosferen meer dan de gewenschte werkelijke stoomdrukking. Die beproeving duurt zoolang als noodig is, om de verschillende deelen van den ketel behoorlijk te onderzoeken.

3. De juistheid van de belasting van de veiligheidskleppen en de zuiverheid van de manometers worden bij het onderzoek nagegaan.

4. De uitkomst van het onderzoek en de beproeving is onvoldoende, zoo eenig deel van den ketel of van zijne onderdeelen gedurende de beproeving eene nadeelige vervorming heeft ondergaan, of zoo andere belangrijke gebreken aan den dag zijn gekomen.

Akte van vergunning. Voorloopige vergunning.

44. 1. Wanneer het onderzoek van eene locomotief (het onderzoek en de beproeving van den ketel daaronder begrepen) bevredigende uitkomsten heeft opgeleverd en overigens voldaan is aan de bepalingen van dit reglement (met name aan de artikelen 38, 39, 40 en 41), wordt door den Raad van Toezicht eene akte van vergunning uitgereikt.

2. In afwachting van de uitreiking dezer akte kan de met het onderzoek belaste Rijksambtenaar eene voorloopige schriftelijke vergunning tot indienststelling geven. Deze vergunning vervalt, indien zij niet binnen een door genoemden ambtenaar bepaalden termijn door uitreiking der akte van vergunning is gevolgd.

3. In de akte van vergunning worden opgenomen:

a. de naam van den spoorwegdienst, die de locomotief in gebruik neemt;

b. het volgnummer en de korte omschrijving der locomotief;

c. de omschrijving van den vorm en de afmetingen van den ketel alsmede de uitgestrektheid van het verwarmingsoppervlak;

d. de omschrijving der veiligheidstoestellen en hunne voornaamste afmetingen;

e. de grootsté toegelaten werkelijke stoomdrukking in atmosferen.

4. De akte van vergunning moet te allen tijde ter inzage aanwezig zijn bij bestuurders van den spoorwegdienst of in de werkplaats, waar de locomotief in den regel wordt hersteld.

*Onderzoek en beproeving van locomotiefketels
en onderzoek van locomotieven en tenders
na de indienststelling.*

45. 1. Elke locomotiefketel wordt ten minste eenmaal in de drie jaren en bovendien na elke belangrijke herstelling, of wanneer de Raad van Toezicht zulks noodig oordeelt, opnieuw met inachtneming van artikel 43 onderzocht en beproefd. De termijn van drie jaren wordt gerekend van den dag, waarop de locomotief na het laatste onderzoek is in dienst gesteld. Bij de beproeving van vóór het in werking treden van dit reglement aanwezige locomotiefketels wordt het verschil tusschen de drukking, waarop de beproeving geschiedt, en de gewenschte werkelijke stoomdrukking niet grooter genomen dan het was bij de eerste beproeving.

2. Ten hoogste acht jaren na de indienststelling van een locomotiefketel moet hij inwendig nauwkeurig worden onderzocht, nadat daarvoor de vlampijpen zijn weggenomen.

3. Zulk een onderzoek wordt daarna telkens na verloop van ten hoogste zes jaren herhaald.

4. Bij elk bovenbedoeld onderzoek van den ketel worden de locomotief en de tender in al hare onderdeelen aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen.

*Voorschriften voor het geval, dat een onderzoek
of eene beproeving na de indienststelling
onvoldoende uitkomsten oplevert.*

46. 1. Indien eenig onderzoek of eenige beproeving, als in artikel 45 bedoeld, onvoldoende uitkomsten heeft opgeleverd, mag de locomotief of de tender niet weder in gebruik worden genomen, dan nadat de door den Raad van Toezicht noodig geachte voorzieningen zijn aangebracht.

2. Blijkt uit zoodanig onderzoek of zoodanige beproeving, dat de ketel van eene locomotief

niet meer onder de vroeger toegelaten hoogste stoomdrukking veilig werken kan, zoo wordt door den Raad van Toezicht aan bestuurders de keus gelaten de door den Raad noodig geachte voorzieningen aan te brengen, of wel de locomotief met aanwending van eene lagere drukking te gebruiken. In het laatste geval wordt de vroeger verleende akte van vergunning ingeleverd en door eene nieuwe vervangen.

Register van ketelbeproevingen.

47. Van elk onderzoek en elke beproeving van een locomotiefketel, als in de artikelen 43 en 45 bedoeld, wordt door den daarmede belaste Rijksambtenaar aanteekening gedaan in een register, daartoe door bestuurders van den spoorwegdienst onder goedkeuring van den Raad van Toezicht aan te leggen.

Maatregelen bij ketelbeproevingen door den spoorwegdienst te nemen.

48. 1. Bij elk onderzoek en elke beproeving van een locomotiefketel wordt vanwege bestuurders van den spoorwegdienst zorg gedragen, dat:

a. de locomotief geplaatst zij in een daartoe geschikt lokaal boven een droogliggenden aschkuil en te belwamer hoogte voor het onderzoek;
b. de vuur- en rookkast en de pijpen behoorlijk gereinigd, en

c. de aschbak en de roosters verwijderd zijn.

2. In de werkplaatsen, waar ketelbeproevingen plaats hebben, moet eene inrichting zijn, dienende tot het onderzoek van de manometers.

Gebruik van buitenlandsche locomotieven en tenders.

49. 1. Locomotieven en tenders, behoorende aan buitenlandsche spoorwegdiensten en bestemd om dienst te doen op een baarvak, dat ten deele op Nederlandsch grondgebied en ten deele op dat van een naburig Rijk gelegen is, mogen krachtens eene vergunning van den Raad van Toezicht op het op Nederlandsch grondgebied gelegen gedeelte van het baanvak worden gebruikt, zonder dat de bepalingen van dit reglement, het onderzoek en de beproeving van locomotieven betreffende, worden toegepast, mits:

a. de locomotieven en tenders, wat de algemeene inrichting en de hoofdafmetingen aangaat, zonder bezwaar voor de veiligheid kunnen worden toegelaten, en

b. door bestuurders van den spoorwegdienst het bewijs wordt geleverd, dat voor die locomotieven en tenders voldaan is aan de bepalingen, dienaangaande in het naburige Rijk van kracht.

2. Door bestuurders moeten aan den Raad van Toezicht aangaande de locomotieven en de tenders de opgaven worden verstrekt, bedoeld in artikel 41, vijfde lid, alsmede die, welke de Raad bovendien voor het toezicht noodig oordeelt.

3. Eene vergunning, als in het eerste lid bedoeld, kan te allen tijde door den Raad van Toezicht worden ingetrokken.

AFDEELING II.

VAN RIJTUIGEN EN WAGENS.

Voorschriften betreffende de inrichting van rijtuigen en wagens.

50. 1. De rijtuigen en wagens moeten veerkrachtig ondersteund zijn en aan beide einden van veerkrachtige stootinrichtingen en van veerkrachtige trekinrichtingen voorzien zijn.

2. Alle rijtuigen en wagens moeten door twee van elkander onafhankelijke inrichtingen zoo met elkander verbonden kunnen worden, dat bij het breken van eenig deel van de werkende koppeling, de borgkoppeling in werking komt. De Raad van Toezicht bepaalt, of en onder welke voorwaarden sommige deelen der gewone koppeling ook voor de borgkoppeling gebruikt mogen worden. Het hebben van slechts ééne stoot- tevens trekinrichting kan door den Raad van Toezicht onder door hem te stellen voorwaarden worden toegestaan.

3. Voor wagens, alleen in werktreinen te bezigen, kan van de bepalingen der eerste twee leden door den Raad van Toezicht ontheffing worden verleend.

4. Alle wielen moeten opstaande randen van behoorlijke hoogte hebben. De dikte der wielbanden, zoowel van ijzeren als van stalen, moet ten minste twintig millimeter bedragen.

5. Op spoorwegen met normale spoorwijdte gelden voor rijtuigen en wagens met dubbele stootinrichtingen de volgende voorschriften:

a. De horizontale afstand van de stootkussens, midden op midden, moet zijn zeventien tot achttien decimeter. De Raad van Toezicht kan van deze bepaling ontheffing verleen.

b. De normale hoogte boven den bovenkant van de spoorstaven van de middenpunten der stootkussens, liggende met de koppelingen op ééne lijn, moet zijn 1,04 meter, waarbij voor ledige voertuigen eene afwijking van 2,5 centimeter daarboven, en voor beladen voertuigen van 10 centimeter beneden die maat wordt toegelaten.

6. Op spoorwegen van andere spoorwijdte wordt de plaats der stoot- en trekinrichtingen door den Raad van Toezicht bepaald.

7. Alle rijtuigen en bagagewagens, alsmede de wagens, welke als sluitwagen achter een trein geplaatst worden, moeten voorzien zijn van de vereischte dragers of inrichtingen voor de gevorderde seinen.

Bijzondere voorschriften betreffende de inrichting der rijtuigen.

51. 1. De rijtuigen zijn alle overdekt en rondom gesloten. Van dit laatste voorschrift kan door den Minister ontheffing worden verleend. Zij zijn ten genoeg van den Minister voorzien van middelen tot behoorlijke verlichting, luchtversching en verwarming.

2. Gedurende den tijd, dat de rijtuigen ten dienste van het publiek gebruikt worden, zijn zij des nachts van binnen verlicht en van 15 October tot 15 April op voldoende wijze verwarmd.

3. De rijtuigen of rijtuigafdeelingen worden in ten minste twee klassen onderscheiden, tenzij de Minister, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, daaromtrent anders bepaalt.

4. Naar buiten openslaande portieren in de langste zijden der rijtuigen moeten:

a. in een stand, loodrecht op de lengte-as van het voertuig, binnen het profiel van vrije ruimte blijven;

b. voorzien zijn van twee sluitingen, welke beide aldus ingericht zijn, dat zij van buiten, doch ook door de reizigers in den trein, zonder bezwaar kunnen worden geopend;

c. voorzieningen aanbieden tegen gevaar voor klemmen van vingers bij het sluiten der portieren.

5. Afwijkingen van de bepalingen van het vorige lid kunnen door den Raad van Toezicht worden toegestaan.

Aanschaffing van rijtuigen en wagens.

52. 1. Geen rijtuigen of wagens mogen door bestuurders van den spoorwegdienst worden aangeschaft, dan nadat het type door den Minister is goedgekeurd.

2. Zij zenden daartoe voldoende toegelichte teekeningen op $\frac{1}{10}$ der ware grootte van het toe te passen type aan den Minister ter goedkeuring in en geven daarbij op:

a. voor de rijtuigen het aantal zitplaatsen in elke afdeeling; voor de wagens het draagvermogen;

b. welk aantal rijtuigen of wagens van het voorgestelde type zal worden aangeschaft;

c. binnen welken tijd zij zich voorstellen het onder b bedoelde aantal voertuigen te doen aanmaken.

3. Door den Minister kan worden toegestaan,

dat voor lange rijtuigen of wagens teekeningen op eene kleinere schaal dan bovengenoemd worden ingezonden.

4. Voor aanschaffing van een grooter aantal dan ingevolge het bepaalde bij het tweede lid onder b is opgegeven, of voor verdere aanschaffing na het verstrijken van den ingevolge het bepaalde bij het tweede lid onder c opgegeven termijn, wordt opnieuw goedkeuring van de teekeningen vereischt.

5. Bestuurders van den spoorwegdienst verstreken aan den Raad van Toezicht eene beschrijving van elk aangeschaft rijtuig en elken aangeschaften wagen, met opgave van het gewicht van elk voertuig en van de voornaamste afmetingen van den bak, zowel binnen- als buitenwerks gemeten, van het onderraam, met de assen, wielen, draag- en stootveeren en remtoestellen; voor de rijtuigen bovendien van het aantal zitplaatsen en voor de wagens van het draagvermogen en van de oppervlakte van den bodem.

Indienststelling van rijtuigen en wagens.

53. Rijtuigen en wagens worden niet in dienst gesteld, dan na vanwege den Raad van Toezicht te zijn onderzocht en goedgekeurd. Door genoemden Raad wordt daarna eene schriftelijke vergunning tot ingebruikneming uitgereikt.

Onderzoek van rijtuigen en wagens na de indienststelling.

54. 1. De rijtuigen en wagens worden van tijd tot tijd aan een grondig onderzoek onderworpen, waarbij de assen, potten en veeren worden afgenomen.

2. Voor rijtuigen, postrijtuigen en bagagewagens alsmede voor die wagens, welke voornamelijk bestemd zijn om in persontreinen dienst te doen, vindt dit onderzoek plaats, zoodra zij 30,000 kilometer hebben afgelegd, doch uiterlijk na verloop van één jaar, voor de overige wagens uiterlijk na verloop van drie jaren sedert de eerste indienststelling of het laatste onderzoek.

Gebruik van buitenlandsche rijtuigen en wagens.

55. 1. Rijtuigen en wagens, behoorende aan buitenlandsche spoorwegdiensten, mogen op de spoorwegen hier te lande voor doorgaand vervoer worden gebruikt, zonder dat de bepalingen van dit reglement, het onderzoek van rijtuigen en wagens betreffende worden toegepast, mits:

a. die rijtuigen en wagens, wat de algemeene inrichting en de hoofdafmetingen betreft, niet

meer afwijken van de voorschriften van dit reglement dan zonder bezwaar voor de veiligheid op de spoorwegen kan worden toegelaten;

b. het uiterlijk aanzien geen twijfel laat aangaande de deugdelijkheid en den goeden staat van onderhoud van het materieel;

c. de rijtuigen inwendig zindelijk onderhouden en voor het gemak van de reizigers niet minder goed ingericht zijn, dan op de Nederlandsche spoorwegen wordt geëischt.

2. Bestuurders van den spoorwegdienst zorgen, dat de algemeene inrichting en de toestand van de rijtuigen en wagens van buitenlandsche spoorwegdiensten, die in een trein van hun dienst overgaan, vooraf voldoende onderzocht worden, en dat die rijtuigen en wagens niet in den trein worden geplaatst, indien zij aan de bepalingen van dit artikel niet voldoen.

AFDEELING III.

Van rollend materieel in het algemeen.

Maximum-asbelasting.

55bis. Door den Raad van Toezicht wordt voor elken spoorweg, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, vastgesteld, welke maximum-asbelasting van het rollend materieel op den spoorweg kan worden toegelaten.

Onderhoud van het rollend materieel.

56. Het rollend materieel, op den spoorweg in gebruik, wordt in zoodanigen staat gehouden, dat de treinen te allen tijde met de grootste overeenkomstig artikel 68 toegelaten snelheid kunnen worden vervoerd.

Wijziging van het rollend materieel.

57. 1. Wijzigingen in de bestemming of in de inrichting van het rollend materieel, ten gevolge waarvan van de krachtens artikel 41 of artikel 52 door den Minister goedgekeurde teekeningen wordt afgeweken, vereischen de ministerieele goedkeuring.

2. Van alle aanmerkelijke herstellingen aan het rollend materieel wordt aan den Raad van Toezicht kennis gegeven volgens voorschriften door dien Raad te geven.

Opschriften op en in het rollend materieel.

58. Op eene zichtbare plaats wordt duidelijk aangegeven:

a. op alle locomotieven en andere voertuigen: de naam of de naamletters van den spoorwegdienst, het volgnummer en de datum der laatste beproeving of opneming;

b. op de locomotieven en tenders: de naam van den vervaardiger, het fabrieksnummer en het jaar van vervaardiging;

c. op de rijtuigen en wagens: het gewicht, met inbegrip van wielen en assen;

d. op de rijtuigen: de klasse, waartoe elke afdeeling behoort, en in iedere afdeeling het volgnummer van het rijtuig, de klasse van de afdeeling en het maximum-aantal personen, dat daarin kan plaats nemen;

e. op de wagens: het draagvermogen in kilogrammen en de oppervlakte van den bodem in vierkante meters;

f. in de rijtuigen, waarvan de zijwanden minder dan 550 millimeter van de grenslijn van het profiel van vrije ruimte verwijderd zijn: bij elke vensteropening eene waarschuwing tegen het naar buiten steken van lichaamsdeelen.

Omgrenzingsprofiel.

59. 1. Op spoorwegen met normale spoorwijdte moeten alle locomotieven en andere voertuigen met alle daaraan bevestigde losse deelen, als: seinschijven, seinlantaarns en dergelijke, blijven binnen de grenzen van het als bijlage B bij dit reglement gevoegde omgrenzingsprofiel.

2. Tot het veilig doorrijden van bogen zijn de aangegeven breedteafmetingen der voertuigen, in verband met hunne lengte en inrichting, zooveel noodig te verminderen. Hierbij is een straal van 150 meter tot grondslag te nemen.

3. A. Bij rijtuigen en wagens mogen beneden 130 millimeter boven den bovenkant der spoorstaven, bij de kleinste toegelaten bufferhoogte, behalve de wielen, slechts de volgende deelen uitsteken:

a. de door de wielbanden gedekt wordende deelen tot op 50 millimeter boven de spoorstaven;

b. de koppelingen en borgkettingen tot op 75 millimeter boven de spoorstaven.

Deelen der koppelingen, die vrijhangende op minder dan 130 millimeter boven den bovenkant der spoorstaven zouden komen, moeten tot op ten minste deze hoogte kunnen worden verkort of opgehagen.

B. Bij locomotieven mogen beneden 100 millimeter boven den bovenkant der spoorstaven, bij de geringste toegelaten dikte der wielbanden, behalve de wielen slechts de tegengewichten der wielen, de spoorstaafruimers, remblokken, zandstrooiers, koppelingen, borgkettingen en de onafhankelijk van de doorbuigingen der

draagveeren bewegende deelen uitstekende, en wel :

a. de door de wielbanden gedekt wordende deelen tot op 50 millimeter boven de spoorstaven ;

b. de overige genoemde deelen tot op 60 millimeter boven de spoorstaven.

4. De voetplank van de zitplaats van den remmer mag niet hooger zijn dan 2,85 meter boven de spoorstaaf.

5. Van het eerste lid, voor zoover de losse deelen betreft, en van het bij het derde lid onder Bb bepaalde kunnen door den Raad van Toezicht afwijkingen worden toegestaan.

6. Voor spoorwegen met andere dan de in het eerste lid bedoelde spoorwijdte wordt het omgrenzingsprofiel door den Minister, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, vastgesteld.

Registers van het rollend materieel.

60. 1. Van alle locomotieven en andere voertuigen worden registers gehouden, waarin van elk voertuig worden opgeteekend :

a. het volgnummer ;

b. de naam van den vervaardiger ;

c. de dag van indienstelling ;

d. de dagen van de opnemingen en van de wederindienstellingen ;

e. de wijzigingen en belangrijke herstellingen ;

f. en van locomotieven, rijtuigen en daarmee gelijkgestelde voertuigen, als bedoeld bij artikel 54, tweede lid, bovendien het doorloopen aantal kilometers.

2. Voor den tijd, dat de locomotieven rangeerdienst hebben gedaan, wordt 7,5 kilometer per uur in rekening gebracht.

Registers der assen van het rollend materieel.

61. Van de assen der locomotieven en andere voertuigen worden registers gehouden, waarin van elke as worden opgeteekend :

a. het volgnummer ;

b. de omschrijving van de grondstof en de naam van den vervaardiger ;

c. de hoofdafmetingen ;

d. de dag van indienstelling ;

e. de dagen van de opnemingen en van de wederindienstellingen ;

f. de voertuigen, waaronder de as achtereenvolgens heeft dienst gedaan.

Materieel van andere spoorwegen.

61bis. 1. Rollend materieel van spoorwegen, waarop dit reglement niet van toepassing is,

mag op de spoorwegen, voor welke dit reglement geldt, niet gebruikt worden, dan met voorafgaande goedkeuring van den Raad van Toezicht en met inachtneming van de voorwaarden door dien Raad te stellen.

2. Rollend materieel van een onder dit reglement vallenden spoorweg mag op een anderen dergelijken spoorweg worden gebruikt, tenzij dit gebruik door den Raad van Toezicht is uitgesloten.

Gebruik van voertuigen van eene bijzondere inrichting.

62. 1. Indien het noodig is ten aanzien van eenig voertuig, wegens zijne bijzondere inrichting, sommige bepalingen, in dit hoofdstuk opgenomen, buiten werking te stellen, te wijzigen of aan te vullen, kan daartoe door den Minister, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, worden overgegaan.

2. De desbetreffende beschikking wordt aan de akte van vergunning, bedoeld in artikel 44, onderscheidenlijk aan de schriftelijke vergunning, bedoeld in artikel 53, gehecht.

HOOFDSTUK V.

VAN DE TREINEN

Lengte der treinen.

63. Een trein mag bij spoorwegen met normale spoorwijdte niet zijn samengesteld uit meer voertuigen dan door een getal van honderd assen, bij spoorwegen met mindere spoorwijdte niet uit meer voertuigen dan door een getal van zestig assen wordt aangewezen.

Plaatsing der locomotieven in de treinen.

64. 1. De locomotief wordt geplaatst aan het hoofd van den trein.

2. Het duwen van den trein is echter geoorloofd :

a. bij den dienst op de stations en halten ;

b. bij ongevallen op den weg ;

c. bij werktreinen ;

d. bij bijzondere treinen, die niet ten dienste van het publiek zijn ingelegd ;

e. bij treinen, die dienst doen tusschen stations of halten en ganlegplaatsen.

3. In de gevallen, vermeld onder c, d en e van het vorige lid, moet het voorste voertuig bewaakt zijn.

4. Treinen met locomotieven aan het hoofd mogen door eene andere locomotief worden geduwd bij het bestijgen van moeilijke hellingen, bij het in beweging komen op de stations en halten en bij ongevallen op den weg.

mits de duwende locomotief niet aan den trein gekoppeld is.

5. Het rijden van locomotieven met tender voorop is geoorloofd :

a. bij treinen in de gewone dienstregeling slechts bij uitzondering en met goedkeuring van den Raad van Toezicht, die de te nemen maatregelen van voorzorg bepaalt ;

b. bij den dienst op de stations en halten ;

c. bij den dienst tusschen stations of halten en aanlegplaatsen ;

d. bij werktreinen, en

e. wanneer eene hulplocomotief een trein te gemoet gaat.

6. Bij tenderlocomotieven behoëft geen onderscheid te worden gemaakt tusschen het rijden met den schoorsteen voor of achter.

7. Meer dan twee locomotieven mogen niet vóór, meer dan één niet achter aan den trein worden geplaatst.

8. Wordt een trein door twee locomotieven getrokken, dan geeft de machinist van de voorste locomotief de noodige seinen.

9. Op rangeerende treinen zijn het eerste en derde lid van dit artikel niet van toepassing.

Samenstelling der treinen.

65. 1. Wagens beladen met goederen, welke volgens de bepalingen van het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen slechts voorwaardelijk ten vervoer worden toegelaten, alsmede wagens met buitengewone koppeling, zooals : houtwagens met langhout, spoorstaven en dergelijke beladen, worden alleen in goederentreinen vervoerd.

2. Op spoorwegen, waarover geen goederentreinen loopen, worden de in het vorige lid bedoelde wagens met buitengewone koppeling vóór, die beladen met goederen, welke volgens het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen slechts voorwaardelijk ten vervoer worden toegelaten, achter de rijtuigen in gemengde treinen geplaatst en van die rijtuigen door tenminste een gesloten goederenwagen gescheiden.

3. De bepalingen van het eerste en tweede lid van dit artikel, welke op voorwaardelijk ten vervoer toegelaten goederen betrekking hebben, gelden niet voor wagens geladen met gist, met wijn of likeuren in flesschen, met sigaren, eet- of vleeschwaren, met ledige zakken, met schilderijen, beelden en andere voorwerpen van kunst of met bestelgoedzendingen, bestaande uit volgens het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen voorwaar-

delijk ten vervoer toegelaten goederen, voor zoover deze blijkens dat reglement als bestelgoed mogen worden vervoerd.

4. In personen treinen en gemengde treinen worden de rijtuigen en wagens onderling en met den tender zóó vast gekoppeld, dat al de trek- en bufferveeren gespannen zijn.

Remmen.

66. In elken trein moeten, behalve die van locomotief en tender, ten minste zooveel remmen bediend worden als in den volgenden staat is aangegeven :

Op hellingen		Bij eene snelheid tot en met					
van	of	25	30	35	40	45	50
		Kilometer in het uur moeten van elke 100 wagen- (rijtuig-) assen geremd kunnen worden :					
0	1 : ∞	6	6	8	10	12	15
2,5	1 : 400	7	9	11	14	17	20
3,75	1 : 266	8	10	13	16	19	23
5	1 : 200	9	12	15	18	21	25
7,5	1 : 133	13	15	18	21	24	28
10	1 : 100	15	18	21	25	29	33
12	1 : 83	17	20	24	28	32	37
14	1 : 71	19	23	27	31	36	41
15	1 : 66	21	25	29	33	38	43
16	1 : 62,5	23	27	31	35	40	46
17	1 : 59	25	29	33	37	42	49
18	1 : 56	27	31	35	39	45	52

2. Bij het naar dezen staat bepalen van het aantal te remmen assen is het volgende in acht te nemen :

a. voor snelheden en hellingen, gelegen tusschen de in den staat opgenomen getallen, geldt steeds het grootste remcijfer ;

b. het aantal te remmen assen moet worden bepaald naar de sterkste helling, die op het door den trein te berijden baanvak voorkomt ; is de sterkste helling korter dan duizend meter, dan wordt als sterkste helling beschouwd de helling van de lijn tusschen de twee punten van het lengteprofiel van den spoorweg, welke bij een afstand van duizend meter het meest in hoogte verschillen ;

c. als maatstaf voor de snelheid wordt aangenomen die, waarmede de trein op elk baanvak volgens dienstregeling moet worden vervoerd ;

d. zoowel bij de bepaling van het aantal assen, waaruit de trein bestaat, als van het aantal te remmen assen, wordt de as van een onbeladen goederenwagen, bagagewagens daaronder niet begrepen, als eene halve as in rekening gebracht (een wagen wordt hierbij

als onbeladen beschouwd, indien het gewicht der lading niet meer dan 2000 kilogram bedraagt);

e. leidt de bepaling van het aantal te remmen assen tot een gedeelte van eene as, dan wordt dit als een geheel gerekend;

f. indien slechts ééne as zou moeten worden geremd, kan die worden verwaarloosd.

3. Op spoorwegen met hellingen steiler dan 1 op 200 en langer dan duizend meter moet in elken trein het laatste voertuig van een bediend remtoestel voorzien zijn.

4. Bij uitzondering kan in goederen- of gemengde treinen achter dat van remwerk voorzien voertuig, een herstelling behoevend ledig voertuig worden aangehaakt, wanneer het vervoer geen gevaar oplevert en de aard der beschadiging eene andere plaatsing in den weg staat.

5. De personentreinen moeten voorzien zijn van doorgaand remwerk, dat aan de volgende eischen voldoet:

a. de remmen moeten door den machinist van zijne standplaats, zoomede uit elke rijtuigafdeeling en uit elke afdeeling voor verblijf van treinbeambten aangewezen, in werking kunnen worden gebracht;

b. de remmen moeten van zelf in werking treden, zoodra de remleiding wordt verbroken.

6. Het stelsel van doorgaand remwerk op de treinen toe te passen behoeft de goedkeuring van den Raad van Toezicht.

7. Behoudens de verplichting om overigens het bepaalde in dit artikel na te leven, is het geoorloofd achter aan personentreinen, die van doorgaand remwerk voorzien zijn, voertuigen zonder dat remwerk te plaatsen en wel:

a. bij treinen, die met geene grootere snelheid rijden dan van 30 kilometer in het uur, tot een getal door 30 assen aangewezen;

b. bij treinen, die met eene grootere snelheid dan van 30 kilometer in het uur, doch met geene grootere snelheid dan van 40 kilometer in het uur rijden, tot een getal door 16 assen aangewezen, en

c. bij treinen, die met eene grootere snelheid dan van 40 kilometer in het uur rijden, tot een getal door 12 assen aangewezen.

8. Door den Raad van Toezicht kan van de voorschriften, in dit artikel opgenomen, ontheffing worden verleend.

9. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op rangeerende treinen.

Noodrem.

67. De inrichtingen, waardoor het mogelijk 1915.

is, gedurende den rit uit elke rijtuigafdeeling en uit elke afdeeling, voor verblijf van treinbeambten aangewezen, den personentrein te doen stilhouden (de noodrem), worden door den Raad van Toezicht goedgekeurd of, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, voorgeschreven.

Snelheid.

68. 1. De snelheid, waarmede de treinen worden vervoerd, mag niet meer bedragen dan:

a. voor personentreinen, losse locomotieven en proefritten vijftig kilometer per uur;

b. voor treinen, uitsluitend bestemd voor het vervoer van goederen (goederentreinen) of vee (veetreinen), voor treinen zoowel bestemd voor het vervoer van reizigers als van vrachtgoederen en in de dienstregeling als gemengde treinen aangewezen, voor treinen gereden met den tender voorop, voor treinen, welke getrokken en geduwd worden en voor werktreinen veertig kilometer per uur;

c. voor treinen, bedoeld in artikel 109, samengesteld uit tramwegmaterieel, vijf en dertig kilometer per uur;

d. voor treinen, die alleen geduwd worden en voor hulp treinen, die niet vooraf aan het bewakingspersoneel zijn aangekondigd, hetzij door een sein op een voorafgaanden trein, hetzij door een sein, gegeven met de middelen, bedoeld in het derde lid van artikel 20, dertig kilometer per uur.

2. In het dienstreglement, bedoeld in artikel 6 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), zal worden bepaald, of en in welke mate de snelheid moet worden verminderd voor het doorrijden van stations en halten, waar door de bogen of tegen de punt van wissels moet worden gereden, zoomede bij het naderen van beweegbare bruggen van meer dan 6 meter overspanning, van vaste bruggen, langer dan dertig meter, van onbewaakte overwegen, waar bij het uitzicht over den spoorweg belemmerd is, en waar zulks verder voor de veiligheid van het verkeer noodig mocht zijn.

3. Indien tijdens het vervoer iets voorvalt, ten gevolge waarvan niet meer het in artikel 66 voorgeschreven aantal assen geremd kan worden, mag de snelheid, waarmede de reis vervolgd wordt, niet grooter zijn dan die, welke overeenkomt met het aantal assen, dat nog kan worden geremd.

Vervoer van vrachtgoederen met personentreinen.

69. Vrachtgoederen mogen met personentreinen vervoerd worden, mits:

a. het laden en lossen van de goederen en het aan- of afhaken van de wagens geen langer oponthoud op de stations en halten veroorzaken dan daarvoor volgens de dienstregeling is toegestaan, tenzij de vertraging zonder de vastgestelde maximum-snelheid te overschrijden vóór de aankomst op het eerstvolgend hoofdstation kan worden ingehaald;

b. het vervoer van goederenwagens geen oorzaak wordt, dat langer tijd wordt besteed voor den rit tusschen twee opvolgende hoofdstations, dan bij de dienstregeling is vastgesteld;

c. de reizigers geenerlei hinder ondervinden van het verzenden van goederen met die treinen.

Gereedschappen in de treinen.

70. Op elken trein moeten de noodige gereedschappen voorhanden zijn om in kleine ongevallen en herstellingen van het rollend materieel te kunnen voorzien.

Nazien van de treinen.

71. 1. Elke trein moet, voordat hij het station, waar hij is samengesteld, verlaat, geheel zijn nagezien. Daarbij moet er in het bijzonder op worden gelet, dat:

a. het in artikel 66 voorgeschreven aantal assen kan geremd worden en de remtoestellen zooveel mogelijk gelijkelijk over den trein verdeeld zijn;

b. indien de trein voorzien is van doorgaand remwerk, dit goed werkt;

c. de voertuigen geene gebreken vertoonen, welke voor de veiligheid van het verkeer gevaar kunnen opleveren;

d. de voertuigen onderling voldoende vastgekoppeld zijn en de borgkoppeling is ingehaakt;

e. het middel van gemeenschap tusschen den hoofdconductor en den machinist, bedoeld in het derde lid van artikel 79, aanwezig is;

f. de wagens elk zooveel mogelijk gelijkmatig en niet boven het daarop aangegeven draagvermogen beladen zijn;

g. de rijtuigen overeenkomstig het bepaalde in artikel 51 verlicht en verwarmd zijn;

h. de gevorderde seinen en lantaarns aangebracht of aanwezig zijn;

i. de portieren in de langsche zijden der rijtuigen gesloten zijn.

2. Dit onderzoek wordt gedurende den loop van den trein, bij elke wijziging in zijne samenstelling en zoo dikwijls het oponthoud zulks toelaat, herhaald.

Wijze van rijden bij dubbel spoor.

72. 1. Waar dubbel spoor ligt, houden alle

treinen tusschen de stations en halten, in gewone omstandigheden, het ten opzichte van de richting, waarin zij zich bewegen, rechts liggende spoor.

2. Afwijkingen van dien regel zijn geoorloofd:

a. indien zij op voorstel van bestuurders van den spoorwegdienst door den Minister zijn toegestaan;

b. bij ongevallen, bij den dienst van en naar aanlegplaatsen, bij herstellingen van den weg, voor werktreinen en voor terugkeerende opdrukmachines, nadat al de voor de veiligheid gevorderde maatregelen nauwkeurig zijn in acht genomen.

Afstand tusschen opeenvolgende treinen op den weg.

73. 1. Een trein mag een anderen trein niet volgen, voordat laatstgenoemde trein het volgende station of den volgenden blokpost heeft bereikt, dit op het voorgaand station of den voorgaanden blokpost, waar eerstgenoemde trein moet wachten, bekend is en aan het personeel van dezen trein is medegedeeld of door seinen bekend gemaakt.

2. Bij storing der electriche verbindingen kan hiervan met inachtneming van de krachtens artikel 104, onder b, voorgeschreven voorzorgsmaatregelen worden afgeweken.

Rangereen op overwegen.

74. Op overwegen mag niet gerangeerd worden voor zooveel en op de tijden, waarvoor dit door den Minister, na bestuurders van den spoorwegdienst te hebben gehoord, wordt bepaald.

Toezicht op locomotieven in dienstvaardigen staat.

75. 1. Locomotieven in dienstvaardigen staat staan voortdurend onder behoorlijk toezicht.

2. Bij zulke locomotieven, die stilstaan, moet de stoom afgesloten, de gangkruk in rust gesteld en de rem — bij ontstentenis die van den tender — vastgeklemd zijn.

HOOFDSTUK VI.

VAN DE BEAMBTEN EN BEDIENDEN.

AFDEELING I.

Algemeene bepalingen.

Algemeene vereischten voor beamtten en bedienden.

76. 1. Alle beamtten en bedienden moeten de Nederlandsche taal kunnen lezen en schrijven. Zij moeten een voldoende gehoorvermogen en een normaal gezichtsvermogen bezitten, voor zoover zulks voor de behoorlijke uitoefening van hunnen dienst wordt vereischt.

2. Beambten of bedienden, die naar het oordeel van den Minister ongeschikt zijn om de hun opgedragen betrekking waar te nemen, worden op vordering van den Minister door bestuurders van den spoorwegdienst ontslagen.

Vrouwelijke beambten en bedienden.

77. 1. De bewaking en de bediening der middelen tot afsluiting der overwegen kunnen aan vrouwen worden opgedragen, tenzij naar het oordeel van den Raad van Toezicht de beweging op den overweg van dien aard is, dat de bewaking en bediening niet aan eene vrouw kunnen worden toevertrouwd.

2. Tot andere betrekkingen, in verband staande met de veiligheid van het verkeer op de spoorwegen, mogen vrouwen slechts benoemd worden, indien die betrekkingen daartoe, op voordracht van bestuurders van den spoorwegdienst, door den Raad van Toezicht worden aangewezen.

Beambten en bedienden op elken trein noodig.

78. 1. Op elken trein zijn ten minste:

- a. een hoofdconducteur;
- b. een machinist en een leerling-machinist of stoker voor elke locomotief;
- c. daarenboven zooveel personeel, dat elk verplicht remtoestel kan worden bediend.

2. Van de in het voorgaande lid omschreven verplichtingen kan door den Raad van Toezicht ontheffing worden verleend.

3. Op rangeerende treinen is de aanwezigheid van de in het eerste lid onder a en c genoemde beambten en bedienden niet verplicht.

4. Op losse locomotieven, ledige treinen en goederentreinen, die zonder ander bediend remtoestel dan dat op de locomotief of op den tender mogen worden vervoerd, kunnen de functiën van hoofdconducteur aan den machinist worden opgedragen.

Hetgeen door de beambten en bedienden op elken trein is in acht te nemen.

79. 1. De hoofdconducteur vult gedurende den loop van den trein de treinrapporten in, als voorgeschreven in artikel 102.

2. Alle overige beambten of bedienden op den trein zijn gedurende den loop van den trein aan den hoofdconducteur ondergeschikt.

3. De hoofdconducteur moet zich met den machinist in verbinding kunnen stellen. De wijze, waarop dit geschiedt, wordt door den Raad van Toezicht, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, bepaald.

4. Het gebruik van de remtoestellen wordt

door den machinist geregeld. Bij treinen, niet van doorgaande rem voorzien, geeft alleen hij de seinen tot het in werking brengen daarvan.

5. Het handremtoestel van den tender of van de locomotief wordt door den leerling-machinist of stoker bediend.

6. Zoolang de trein in beweging is, moeten de remmers onafgebroken op hun post zijn. Zij zijn steeds gereed om op het sein van den machinist de hun toevertrouwde remmen onmiddellijk te bedienen.

7. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing op rangeerende treinen.

Eischen van bekwaamheid voor machinisten en leerlingen-machinist of stokers.

80. 1. Niemand wordt met het bestuur van eene locomotief belast, tenzij hij:

- a. den leeftijd van 21 jaar heeft bereikt;
- b. voldoende lager onderwijs heeft genoten;
- c. na ten minste gedurende een jaar in de metaalnijverheid werkzaam te zijn geweest, ten minste gedurende twee jaren als leerling-machinist of stoker op locomotieven dienst heeft gedaan;

d. voldoende bewijzen heeft gegeven van practische en theoretische bekwaamheid (kennis der wetten en voorschriften betreffende den dienst op de spoorwegen daaronder begrepen), door proefritten, het uit elkander nemen en weder aanbrengen van de samenstellende deelen van locomotieven en tenders en het met gunstig gevolg afleggen van een examen voor eene commissie van deskundigen.

2. De bij dit examen te stellen eischen en de wijze van samenstelling der examencommissie behoeven de goedkeuring van den Minister.

3. Aan hem, die aan de in het eerste lid genoemde eischen voldoet, wordt ten bewijze daarvan door bestuurders eene verklaring uitgereikt.

4. De leerlingen-machinist of stokers moeten met de behandeling der locomotieven genoegzaam bekend zijn om die zoo noodig in beweging te brengen, te doen stilstaan en terug te zetten.

Bepalingen tot bevordering van de zorgvuldige waarneming van den dienst.

81. 1. Bestuurders van den spoorwegdienst dragen zorg, dat de beambten en bedienden, voor zooverre de zorgvuldige waarneming van hunnen dienst dit vordert, steeds gedurende de uitoefening daarvan te hunner beschikking

hebben de gedeelten van de wetten van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) en van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118), van dit reglement, van het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, van het algemeen reglement voor het vervoer op de locaalspoorwegen en van het dienstreglement, bedoeld in artikel 6 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), welke voor het boven aangegeven doel noodig zijn, alsmede een exemplaar van de handleiding, bedoeld bij artikel 105 van dit reglement en eene tijdtabel van de dienstregeling.

2. De hoofdconducteurs, machinisten, wegopzichters, brug-, wissel- en overwegwachters moeten gedurende de uitoefening van hunnen dienst voorzien zijn van een goed loopend uurwerk.

3. Gedurende de waarneming hunner dienstplichten mogen aan de beambten en bedienden op belangrijke posten, daargesteld ter verzekering van het veilig verkeer op den spoorweg, noch aan remmers, machinisten en leerlingen-machinist of stokers gedurende den loop van de treinen, waarop zij dienst doen, werkzaamheden worden opgedragen of iets veroorloofd worden, waardoor hun aandacht zou kunnen worden afgeleid.

Beëdiging van beambten en bedienden.

82. 1. Bij elken spoorweg worden beëdigd:

a. de chefs en onderchefs der stations en halten en de overige beambten en bedienden op de stations en halten met den buitendienst belast;

b. de beambten, met de contrôle der plaatsbeweijen belast;

c. de portiers op de stations en de nachtwakers;

d. de wegopzichters, ploegbazen en wachters;

e. de hoofdconducteurs en conducteurs op de treinen.

2. Eveneens worden beëdigd de beambten en bedienden, wier beëdiging door bestuurders van den spoorwegdienst wenschelijk geacht wordt met het oog op de door deze beambten en bedienden te verrichten werkzaamheden.

3. De Raad van Toezicht kan, na de bestuurders van den spoorwegdienst te hebben gehoord, andere dan de in de beide vorige leden bedoelde beambten en bedienden van den spoorwegdienst ter beëdiging aanwijzen.

Wijze van beëdiging.

83. 1. De eed (belofte) wordt afgelegd voor

den rechter van een der kantons binnen het Rijk.

2. Ieder doet den eed (de belofte) als volgt: Ik zweer (beloof), dat ik alle plichten, welke mij bij mijne vervulling van eenige betrekking van beambte of bediende van den spoorweg door of krachtens de wet tot regeling van den dienst en het gebruik der spoorwegen of door of krachtens de wet tot regeling van den dienst en het gebruik der spoorwegen, waarop uitsluitend met beperkte snelheid word vervoerd, zijn of zullen worden opgelegd, eerlijk en vlijtig zal vervullen.

Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig! (Dat beloof ik!).

Kleeding en onderscheidingsteekenen.

84. 1. De beambten en bedienden der spoorwegdiensten, die in aanraking komen met het publiek, zijn gedurende de uitoefening van hunnen dienst van eene dienstkleeding of een dienstonderscheidingsteeken voorzien.

2. De stationschefs en hunne plaatsvervangers dragen eene roode pet gedurende den dienst der treinen, bestemd voor reizigersvervoer.

3. De dienstkleeding en het dienstonderscheidingsteeken worden door de bestuurders der spoorwegdiensten vastgesteld; eene beschrijving daarvan wordt aan den Raad van Toezicht medegeedeeld.

AFDEELING II.

Dienst- en rusttijden.

Verklaring van enkele in deze afdeling gebezigde uitdrukkingen.

85. In deze afdeeling wordt verstaan:

A. onder „beambten en bedienden” alle personen, die bij eene spoorwegonderneming in dienst zijn, met uitzondering van:

a. de bestuurders, de secretarissen en de hoofden van takken van dienst of afdelingen;

b. de inspecteurs, de ingenieurs, de controleurs van de comptabiliteit, de controleurs en opzichters van den locomotief-, trein-, wagen-, telegraaf- of seindienst, de werkmeesters, de opzichters van den weg, de depôthouders en de depôtmeesters;

c. de adjuncten en het personeel, werkzaam op de bureelen van de onder a en b genoemden;

d. de opzichters-machinist benevens het personeel werkzaam op hunne bureelen; de Minister kan echter, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, op die personen of op sommige van die personen, door hem aan te wijzen,

een of meer der artikelen 86, 88, 89 en 91 van toepassing verklaren;

e. de alleen met het houden van toezicht belaste chefs en adjunct-chefs van groote stations, door den Minister, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, aan te wijzen, de agenten op stations en de handelsagenten;

f. het personeel, werkzaam aan de informatie-bureaux, de bestelkantoren, de magazijnen en de werkplaatsen.

B. onder „diensttijd” de tijdruimte, gelegen tusschen het oogenblik, waarop de beambte of bediende aanwezig moet zijn om zijnen dienst te beginnen en dat, waarop hij zijn werk kan verlaten tot het genieten van den in artikel 89 vermelden onafgebroken rusttijd. Indien echter aan eenen beambte of bediende te zijner standplaats omstreeks het midden van den dag een onafgebroken rusttijd van ten minste vier (4) uren wordt toegestaan, wordt de helft van dien rusttijd, tot ten hoogste drie (3) uren, niet als diensttijd in rekening gebracht.

C. onder „rusttijd” of „rustdag” de tijdruimte, waarin de beambte of bediende geheel vrij is van elken dienst en van elke bemoeienis met den spoorweg.

D. onder „etmaal” het tijdsverloop van middernacht tot middernacht.

E. onder „tijdvak van een zeker aantal achtereenvolgende etmalen” elk willekeurig gekozen tijdvak van dien duur.

Diensttijd vast te stellen door den Minister.

86. 1. De Minister kan, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, bepalen, dat voor door hem aan te wijzen beambten en bedienden, belast met den buitendienst op stations of halten, voor zoover hunne werkzaamheden buitengewone inspanning vorderen, zoome de voor door hem aan te wijzen wachters op belangrijke posten:

a. geen diensttijd meer mag bedragen,

b. in elk etmaal de gezamenlijke duur van de dienstitijden niet meer mag bedragen, dan een door hem vast te stellen aantal uren.

2. Het ingevolge het eerste lid vast te stellen aantal uren mag niet lager dan tien (10) uren worden bepaald.

Diensttijd van locomotief-, trein- en wegbewakingspersoneel.

87. 1. Ten opzichte van beambten en bedienden op locomotieven en treinen werkzaam geldt het volgende:

a. geen diensttijd mag meer bedragen dan zestien (16) uren;

b. in elk tijdvak van acht en twintig (28) achtereenvolgende etmalen mag de gezamenlijke duur van de daarin vallende dienstitijden en gedeelten van dienstitijden niet meer bedragen dan tweehonderd en tachtig (280) uren voor beambten en bedienden op locomotieven werkzaam en driehonderd en acht (308) uren voor beambten en bedienden op treinen werkzaam.

2. Voor de beambten en bedienden, die uitsluitend of in hoofdzaak belast zijn met de bewaking van den weg en die niet ingevolge het vorige artikel zijn aangewezen, mag geen diensttijd meer bedragen dan zestien (16) uren.

Dienstitijden van de overige beambten en bedienden.

88. Ten opzichte van alle overige beambten en bedienden geldt het volgende:

a. geen diensttijd mag meer bedragen dan zestien (16) uren;

b. in elk tijdvak van veertien (14) achtereenvolgende etmalen mag de gezamenlijke duur van de daarin vallende dienstitijden en gedeelten van dienstitijden niet meer bedragen dan een honderd acht en zestig (168) uren.

Rusttijden en -poozen.

89. 1. Aan de beambten en bedienden moet tusschen elke twee opeenvolgende dienstitijden een onafgebroken rusttijd worden gelaten van ten minste tien (10) uren.

2. Op de door den Minister, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, te bepalen stations, halten, baanvakken of posten kan voorwaardelijk of onvoorwaardelijk voor de door hem aan te wijzen beambten of bedienden die onafgebroken rusttijd tot ten minste acht (8) uren worden beperkt.

3. Aan de beambten en bedienden moeten boven de in het eerste en tweede lid van dit artikel bedoelde rusttijden, gedurende den diensttijd de noodige korte rustpoozen voor het gebruiken van de maaltijden worden toegestaan.

Nachtdienst voor vrouwen.

90. Het is verboden eene vrouw tusschen tien (10) ure des namiddags en vijf (5) ure des voormiddags te laten dienst doen als wachteres.

Zondagsrust.

91. 1. De beambten en bedienden genieten, hetzij elke tweede week, hetzij elke derde week des Zondags een rustdag van ten minste vier en twintig (24) uren, waarvan ten minste acht-

tien (18) uren vallen binnen het etmaal van den Zondag, en in het laatste geval bovendien ten minste negen (9) rustdagen, elk van ten minste dertig (30) uren, in het jaar.

2. Het staat echter aan bestuurders van de spoorwegdiensten vrij aan beambten en bedienden, op locomotieven werkzaam, aan seinhuiswachters, rangeerders en wisselwachters elke vierde week des Zondags eenen rustdag toe te kennen van ten minste acht en twintig (28) uren, waarvan ten minste twee en twintig (22) uren vallen binnen het etmaal van den Zondag, en bovendien ten minste dertien (13) rustdagen, elk van ten minste dertig (30) uren, in het jaar.

3. Voor beambten en bedienden, behoorende tot een kerkgenootschap, dat den wekelijkschen rustdag niet op Zondag viert, wordt, wanneer zij aan bestuurders van den spoorwegdienst hun verlangen daartoe hebben kenbaar gemaakt, de Zondag als rustdag vervangen door den dag, die door hun kerkgenootschap als wekelijksche rustdag is aangewezen.

Ontheffingen.

92. De Minister is bevoegd van de bepalingen van de artikelen 87, eerste en tweede lid, 88, 90 en 91 ontheffing te verleenen voor de beambten en bedienden van minder belangrijke stations, halten en posten, zoomede voor die beambten en bedienden, welke gedurende hunnen diensttijd niet onafgebroken werkzaam zijn.

Dienstroosters en dienstregisters.

93. 1. De dienst- en rusttijden der beambten en bedienden worden opgenomen in dienstroosters, waarin achter den naam van elk hunner melding gemaakt wordt van de strekking, de dagteekening en het nummer der hem betreffende beschikkingen van den Minister, krachtens de artikelen 85 onder A d, 86, 89 en 92 genomen.

2. Aan elk station, elke halte en elken post worden de dienstroosters betreffende de aldaar geplaatste beambten en bedienden binnen vier (4) weken na het in werking treden van eene nieuwe dienstregeling op eene zichtbare plaats opgehangen. Door den Raad van Toezicht kan van deze bepaling ontheffing worden verleend.

3. Door of vanwege bestuurders der spoorwegdiensten worden registers aangelegd en geregeld bijgehouden, ter plaatse door den Raad van Toezicht te bepalen, waarin voor elk persoon, werkzaam op treinen of op locomotieven, wordt aangeteekend tusschen welke

tijdstippen hij dagelijks dienst heeft gedaan en gedurende zijnen diensttijd een onafgebroken rusttijd te zijner standplaats van ten minste vier (4) uren mocht hebben genoten. Aanteekening van bedoelden onafgebroken rusttijd wordt echter niet vereischt, in geval de bepalingen van deze afdeeling te zijnen opzichte zouden zijn opgevolgd, ook wanneer die geheele rusttijd als diensttijd in rekening gebracht werd. De registers worden ingericht naar een model, dat door den Minister, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, wordt vastgesteld. Aan de leden van den Raad van Toezicht en de ambtenaren, onder hen met het dagelijksch toezicht belast, wordt te allen tijde op hun verlangen inzage van die registers verstrekt.

Toegelaten afwijkingen.

94. 1. Van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 86, 87, 88, 89, 90 en 91 kan worden afgeweken, wanneer dit in het belang van de behoorlijke uitoefening van den dienst of van de veiligheid van het verkeer noodzakelijk is en de afwijking niet door het nemen van andere maatregelen kan worden voorkomen.

2. Vanwege de bestuurders van de spoorwegdiensten wordt van elke afwijking binnen acht (8) dagen mededeeling gedaan aan den betrokken, met het dagelijksch toezicht belasten Rijksambtenaar.

Aflossingspersoneel.

95. De bepalingen van artikel 91 zijn niet van toepassing op aflossingspersoneel, hetwelk niet meer dan vier (4) uren per etmaal bij den spoorwegdienst werkzaam is.

AFDEELING III.

Dienstvoorwaarden.

Goedkeuring resp. vaststelling der reglementen.

96. 1. De voorwaarden, volgens welke de beambten en bedienden der spoorwegdiensten in den dienst worden genomen en in den dienst werkzaam zijn, de loonregeling voor de onderscheidene categorieën van personeel inbegrepen, alsmede die, volgens welke hunne dienstbetrekking een einde neemt, worden in een reglement neergelegd, dat door bestuurders aan de goedkeuring van der Minister wordt onderworpen. Wordt omtrent zoodanige regeling tusschen den Minister en de bestuurders der spoorwegdiensten gene overeenstemming bereikt, dan is de Minister bevoegd, die regeling zelfstandig vast te stellen.

2. De in het eerste lid bedoelde reglementen kunnen worden aangehaald onder den titel „Reglement Dienstvoorwaarden” of „R. D. V.” met bijvoeging van het jaar, waarin zij van kracht geworden zijn en — tusschen haakjes — van de naamletters der onderneming, waarvoor zij gelden.

Inhoud der Reglementen Dienstvoorwaarden.

97. 1. In de Reglementen Dienstvoorwaarden moeten bepalingen worden opgenomen, krachtens welke:

a. de beambten en bedienden bevoegd zullen zijn wenschen of bezwaren ter kennis te brengen van bestuurders van den spoorwegdienst;

b. ter zake van disciplinaire straffen, behoudens de eischen van de veiligheid van den dienst, beroep zal openstaan bij scheidsgerechten, die in hoogste ressort eene met redenen omkleede uitspraak doen omtrent de rechtmatigheid en de billijkheid van de straf. Deze scheidsgerechten zullen zijn samengesteld uit vijf leden, waarvan twee leden en hunne plaatsvervangers zijn aangewezen door bestuurders van den spoorwegdienst, twee leden en hunne plaatsvervangers door den beambte of bediende, die het beroep instelde, uit de groep tot welke hij behoort, en het vijfde lid — tevens voorzitter — en diens plaatsvervanger door deze vier worden benoemd, mits deze benoeming met algemeene stemmen geschiedt, en anders door den Minister;

c. aan beambten en bedienden, aan welke de dienstbetrekking van de zijde van bestuurders van den spoorwegdienst wordt opgezegd, behoudens de uitzonderingen, in het Reglement Dienstvoorwaarden omschreven, eene uitkeering zal zijn te doen, waarvan het bedrag in billijkheid zal zijn te bepalen, doch niet minder, onderscheidenlijk niet meer zal zijn dan een in evenbedoeld reglement te bepalen minimum en maximum;

d. in gevallen van dienstopzegging, als onder c bedoeld, beroep zal openstaan bij scheidsgerechten, samengesteld op de wijze als onder b aangegeven. Deze scheidsgerechten doen in hoogste ressort eene met redenen omkleede uitspraak omtrent de aanspraak op eene uitkeering als onder c bedoeld, omtrent het bedrag der uitkeering binnen de gestelde grenzen, zoomede, indien het ontslag is verleend zonder de bijvoeging „ervol”, omtrent de vraag, of tot die bijvoeging aanleiding bestaat.

2. In de Reglementen Dienstvoorwaarden moeten voorts worden geregeld:

a. de indeeling van de beambten en bedienden van den spoorwegdienst in groepen;

b. de wijze, waarop wenschen en bezwaren ter kennis van de bestuurders van den spoorwegdienst kunnen worden gebracht en waarop deze zullen worden onderzocht en daaromtrent zal worden beslist;

c. de wijze, waarop het beroep bij een scheidsgerecht wordt aangebracht, waarop dit de zaak onderzoekt en daarover uitspraak doet, en al hetgeen verder wordt vereischt tot uitvoering van het in het eerste lid onder b en d bepaalde;

d. de tijdruimte, die tusschen het opzeggen van de dienstbetrekking van de zijde van de bestuurders van den spoorwegdienst, onderscheidenlijk door de beambten en bedienden en het eindigen van die dienstbetrekking moet verlopen, met dien verstande, dat zij niet minder dan twee, en niet meer dan vier weken mag bedragen.

Wijziging en herziening der Reglementen Dienstvoorwaarden.

98. Elke verandering van de Reglementen Dienstvoorwaarden wordt aan de goedkeuring van den Minister onderworpen. Zij zullen telken vijftien jaren worden herzien, op welke herziening het bepaalde in den slotzin van het eerste lid van artikel 96 toepasselijk is. De termijn van vijf jaren kan bij een met redenen omkleed, in de *Staatscourant* te plaatsen Koninklijk besluit eens of meer malen, telkens voor niet langer dan een jaar, worden verlengd.

HOOFDSTUK VII.

BEPALINGEN VAN VERSCHILLENDE AARD.

Vaststelling van de dienstregeling, inzending van ontwerpen.

99. 1. De dienstregeling der op vaste tijden rijdende treinen (onverschillig of zij bestemd zijn tot het vervoer van reizigers of van goederen) wordt door den Minister voor een door hem te bepalen tijdvak vastgesteld.

2. Het ontwerp dier regeling wordt, voor zooveel betreft treinen bestemd voor reizigersvervoer, twee en eene halve maand vóór het in werking treden daarvan, voor zooveel betreft andere treinen, zoo spoedig mogelijk aan den Minister ingezonden. Wat betreft laatstvermelde treinen zijn bestuurders bevoegd den dienst naar het ingezonden ontwerp te regelen, tenzij en totdat wijziging van dat ontwerp door den Minister wordt voorgeschreven. Buitenlandsche spoorwegondernemingen, welke hier te lande haren dienst uitoefenen, behoeven

de ontwerpdienstregeling der voor reizigersvervoer bestemde treinen slechts zes weken voor het in werking treden daarvan aan den Minister in te zenden.

3. Bij de inzending van eene ontwerp-dienstregeling worden overgelegd :

a. eene dienstregeling in drievoud, aanwijzende den juisten tijd van vertrek en aankomst van elken trein voor elk station ;

b. eene grafische voorstelling van de dienstregeling in dubbel, ingericht volgens model, door den Raad van Toezicht, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, vast te stellen ;

c. voor zoover de ontwerp-dienstregeling treinen betreft, bestemd voor reizigersvervoer, eene nota in dubbel, waarin alle wijzigingen, welke de bestaande dienstregeling heeft ondergaan om tot de voorgestelde te geraken, zijn opgenomen en toegelicht en de verkregen of verbroken aansluitingen zijn vermeld.

4. Bestuurders van onderling aansluitende diensten treden vóór de inzending der ontwerp-dienstregeling der treinen, bestemd voor reizigersvervoer, over de aansluitingen dier treinen met elkander in overleg.

Bekendmaking en wijziging van de dienstregeling.

100. 1. De dienstregeling van treinen, bestemd voor reizigersvervoer, wordt, dadelijk na hare vaststelling, door bestuurders van den spoorwegdienst algemeen bekend gemaakt.

2. Wijzigingen en aanvullingen in die dienstregeling worden door den Minister, bestuurders van den spoorwegdienst gehoord, vastgesteld.

3. Voorgenomen wijzigingen of aanvullingen in de dienstregeling der niet voor reizigersvervoer bestemde treinen worden zoo spoedig mogelijk aan den Minister medegedeeld, tenzij de Minister van deze verplichting ontheffing verleent. Bestuurders zijn bevoegd die wijzigingen of aanvullingen in te voeren, tenzij en totdat van den Minister bericht is ontvangen, dat zijne goedkeuring aan de wijziging of aanvulling wordt onthouden.

4. Buiten de vastgestelde dienstregeling mogen treinen door of vanwege bestuurders van den spoorwegdienst worden ingelegd, mits door hen of van hunnentwege een exemplaar der daartoe afgevaardigde aanschrijving wordt gezonden aan den betrokken Rijksambtenaar, belast met het dagelijksch toezicht.

Uitvoering van de dienstregeling.

101. 1. De dienstregeling moet door bestuurders zoo nauwkeurig mogelijk worden ten uitvoer gelegd.

2. Zij kunnen echter voorschrijven, dat goederentreinen ten hoogste 10 minuten voor den in de dienstregeling aangegeven tijd van een station mogen vertrekken, mits daardoor de veiligheid van het verkeer en de regelmatigheid van den loop der andere treinen niet in gevaar worden gebracht en geene aangekondigde brugopeningstijden worden verkort.

3. De hoofdconducteurs en machinisten moeten bekend zijn met de dienstregeling op het baanvak, waarop zij dienst doen.

Aanteekeningen, betreffende de uitvoering van de dienstregeling.

102. 1. Op de treinrapporten, bedoeld in artikel 79, eerste lid, worden aangegevend :

a. de dag, het nummer van den trein en het baanvak, waarop deze loopt ;

b. de werkelijke tijd van vertrek en aankomst op elk station en elke halte, geene stopplaats zijnde, benevens het aantal minuten vertraging ;

c. de oorzaken der vertragingen ;

d. alle buitengewone voorvallen, welke zich gedurende den loop van den trein voordoen ;

e. de nummers van de locomotief en van de andere voertuigen, waaruit de trein is samengesteld ;

f. aantal en verdeling van de bezette remmen.

2. Omtrent de verdere behandeling der treinrapporten worden door bestuurders van den spoorwegdienst de noodige instructiën gegeven, welke aan de betrokken, met het dagelijksch toezicht belaste Rijksambtenaren worden medegedeeld.

3. Voor of op den 5den en den 20sten van elke maand wordt over de vorige halve maand door of vanwege bestuurders van den spoorwegdienst een staat, in een door den Raad van Toezicht vast te stellen vorm, aan de betrokken, met het dagelijksch toezicht belaste Rijksambtenaren gezonden, waarin worden opgenomen :

a. de beschrijving van den loop der treinen, welke te laat zijn aangekomen aan de stations van aansluiting en wel van personentreinen, welke 10 minuten, van treinen, samengesteld uit tramwegmaterieel, welke 15 minuten, van gemengde treinen, welke 20 minuten te laat aan de bedoelde stations zijn aangekomen ;

b. de gemiste aansluitingen.

Gebruik van werktreinen, losse locomotieven en niet door stoom bewogen voertuigen.

103. 1. Met werktreinen, losse locomotieven en niet door stoom bewogen voertuigen wordt

niet gereden dan op last van hem, die tot die lastgeving bevoegd is.

2. Voorschriften betreffende het gebruik en het vervoer over den spoorweg van niet door stoom bewogen voertuigen moeten worden opgenomen in het dienstreglement, bedoeld in artikel 6 van de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67).

Maatregelen bij buitengewone omstandigheden en ongevallen.

104. Voorschriften betreffende :

a. de te nemen voorzorgsmaatregelen bij het doen rijden van buitengewone treinen ;

b. de te nemen voorzorgsmaatregelen bij storing van de elektrische verbindingen langs den spoorweg ;

c. de te nemen maatregelen, indien een trein ten gevolge van eenig ongeval op den weg stilsthoudt ;

d. de te nemen maatregelen, indien een gedeelte van een trein onderweg afbreekt ;

e. de te nemen maatregelen, indien door eenige oorzaak het spoor ter linkerzijde van een in beweging zijnden trein versperd is ;

f. de te nemen maatregelen tot spoedig herstel van den dienst bij ongevallen,

moeten worden opgenomen in het dienstreglement, bedoeld in artikel 6 van de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67).

Hulp bij ongevallen.

105. 1. Op elk station en op elke halte, geene stopplaats zijnde, alsmede op elken trein, waarmede reizigers worden vervoerd, moeten de door den Minister voorgeschreven middelen tot het verlenen van eerste hulp aan gekwetsten, benevens eene door den Minister goedgekeurde handleiding voor het verlenen van hulp aan gewonden bij spoorwegongelukken aanwezig zijn.

2. Op de stations moeten zich bovendien bevinden de door genoemden Minister voorgeschreven middelen tot het vervoer van gekwetsten.

3. Het toezicht op de in het eerste en tweede lid bedoelde middelen wordt uitgeoefend door den Raad van Toezicht.

4. Onder goedkeuring van den Minister wordt door bestuurders van den spoorwegdienst eene regeling getroffen omtrent de wijze, waarop aan de daarbij aan te wijzen beambten en bedienden de noodige kennis zal worden bijgebracht omtrent het verlenen van de eerste hulp aan gekwetsten.

Kennisgeving van ongevallen.

106. 1. Van alle feiten of omstandigheden

op den spoorweg, die hetzij den geregelden loop van de treinen, hetzij de veiligheid van reizigers, beambten of andere personen in gevaar hebben gebracht, wordt, ook wanneer daaruit geenerlei noodlottige gevolgen zijn ontstaan, onmiddellijk kennis gegeven aan den Rijksambtenaar, belast met het dagelijksch toezicht op den spoorweg.

2. Deze kennisgeving geschiedt :

a. voor belangrijke of ernstige voorvallen per telegraaf ;

b. voor alle andere voorvallen schriftelijk ;

c. mondeling bij de eerste ontmoeting, mits niet meer dan acht dagen na het voorval, ook wanneer de mededeeling reeds per telegraaf of schriftelijk plaats had.

3. Zij geschiedt door de zorg van den hoofdconductor voor alles, wat gedurende den loop van een trein voorkomt, en overigens door of vanwege den chef van het station of de halte, waar het feit is voorgevallen en bij feiten op den weg door of vanwege den chef van het naastbij gelegen station of de naastbij gelegen halte, alsmede door de zorg van den opzichter van den weg, voor alles wat den toestand van het gedeelte spoorweg onder zijn toezicht en de daartoe behoorende werken en gebouwen aangaat.

4. Bestuurders van den spoorwegdienst geven van ernstige ongevallen terstond per telegraaf kennis aan den Minister en aan den Raad van Toezicht. Zij doen daarna een verslag van het gebeurde aan den Raad toekomen. De Raad van Toezicht schrijft voor wat dat verslag moet behelzen.

5. Zoo het voorval den dood of de verwonding van een of meer personen ten gevolge heeft gehad, is daarvan onmiddellijk door of vanwege den in het derde lid bedoelden hoofdconductor of door of vanwege den aldaar bedoelden stations- of haltechef kennis te geven aan den burgemeester der gemeente, in welke het ongeval heeft plaats gevonden en aan den officier van justitie bij de arrondissementsrechtbank, onder welke die gemeente ressorteert. Tot lijkschouwing zal slechts in overleg met laatstgenoemden ambtenaar mogen worden overgogaan.

HOOFDSTUK VIII.

SLOTBEPALINGEN.

Buitenlandsche spoorwegondernemingen.

107. Ten aanzien van buitenlandsche spoorwegondernemingen, welke haren dienst hier te lande uitoefenen, kunnen door den Minister

afwijkingen van dit reglement worden toegestaan.

Verklaring van enkele in dit reglement gebezigde uitdrukkingen.

108. In dit reglement wordt verstaan onder:
Minister: de Minister, belast met de uitvoering van de wetten van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) en van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118);

Raad van Toezicht: De Raad van Toezicht op de spoorwegdiensten, bedoeld in artikel 10 van de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67);

locomotief: elk voertuig, hetwelk door stoom, voortgebracht in eigen ketel met vuurhaard, wordt voortbewogen en niet met eene ruimte voor reizigers, bagage of andere goederen op hetzelfde onderstel is vereenigd;

hoofdconductor: de beambte of bediende, aan wien de hoofdleiding van en het bevel over den trein is opgedragen;

trein: elke locomotief in dienstvaardigen staat met of zonder andere voertuigen;

rijtuig: elk voertuig, geheel of gedeeltelijk ingericht voor het vervoer van reizigers of uitsluitend ingericht als postkantoor (postrijtuig);

wagen: elk voertuig, ingericht voor het vervoer van bagage, andere goederen of levende dieren;

hoofdsporen: die sporen op de stations en halten of op den weg, welke voor de uitvoering der dienstregeling door de treinen, voor reizigersvervoer bestemd, in gewone omstandigheden worden bereiden;

blokpost: een post op den weg, al of niet halte of station, van vaste seinen voorzien en dienende tot beveiliging en regeling van den treinenloop;

kruisspoor: elke plaats op den spoorweg, uitsluitend bestemd tot kruising en inhaling van treinen;

atmosfeer: de drukking van een kilogram per vierkanten centimeter;

nacht: de tijd tusschen zonsondergang en zonsopgang.

Spoorwegen, uitsluitend voor het vervoer van goederen bestemd.

108bis. 1. In afwijking van artikel 26 van de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) blijft bij spoorwegen, welke uitsluitend bestemd zijn voor het vervoer van goederen, de bepaling van de uren van vertrek en aankomst en van het kleinste getal der dagelijksche treinen aan bestuurders van den spoorwegdienst over-

gelaten, tenzij door den Minister anders wordt bepaald.

2. De Minister kan voor deze spoorwegen ontheffing verleener van de voorschriften van dit reglement.

Bepalingen voor treinen, samengesteld uit tramwegmaterieel.

109. Voor treinen, samengesteld uit tramwegmaterieel, kan de Minister ontheffing verleenen van de bepalingen, voorkomende in de hoofdstukken IV, V, VI (afdeeling I) en VII van dit reglement.

109bis. Indien en voor zooveel op een onder dit reglement vallenden spoorweg het vervoer niet plaats heeft door middel van locomotieven, kan door den Minister ontheffing worden verleend van de bepalingen van hoofdstuk IV afdeeling I en kunnen voorschriften worden gegeven, afwijkende van de artikelen 3 eerste lid, 22 derde lid, 23, 24 tweede lid, 32 onder a, 59 tweede lid, 64, 66 vijfde lid sub a, 71 eerste lid sub e, 73, 75, 78 vierde lid, 79, 80, 81, 85 onder A b en onder A d, 87, 91 tweede lid, 93 derde lid, 103 en 108 van dit reglement.

Overtreding van uitvoeringsvoorschriften.

110. Het niet naleven van krachtens en ter uitvoering van de bepalingen van dit reglement door den Minister of door den Raad van Toezicht gegeven voorschriften staat gelijk met overtreding van die bepalingen.

Voorwaarden, welke aan ontheffingen worden verbonden.

111. 1. Waar in dit reglement aan den Minister of aan den Raad van Toezicht de bevoegdheid is toegekend om ontheffing te verleenen van bepalingen van dit reglement kunnen aan die ontheffingen voorwaarden worden verbonden.

2. Het niet naleven van de gestelde voorwaarden staat gelijk met overtreding van de bepalingen, van welke onder die voorwaarden ontheffing werd verleend.

Verkorte titel.

112. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel „Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen” of „A. R. D. L.”

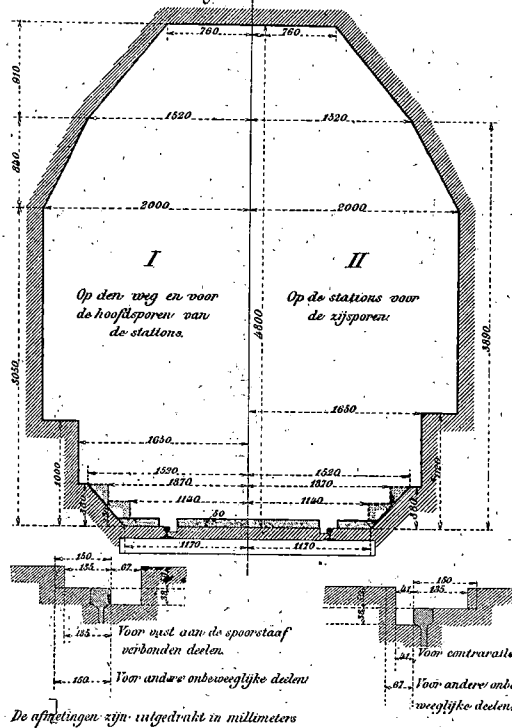
Behoort bij Koninklijk besluit van 3 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 230).

Mij bekend,

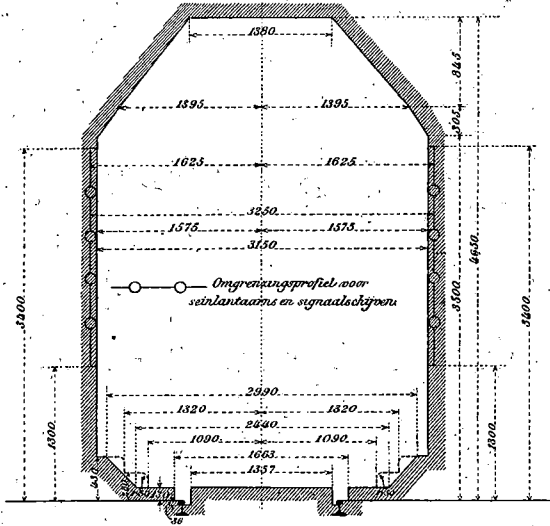
De Minister van Waterstaat, C. LELY.

... Toegelaten ten behoeve van werken
vóór de invoering van dit reglement gebouwd.

Normaal profiel der
vrije ruimte

Omgrenzingoprofiel

De afmetingen zijn uitgedrukt in millimeters.

Zolang er nog kunstwerken op den weg zijn, die vallen tusschen de gestippelde
en de getrokken lijn van de profielen, voorgesteld op bijlage A moet de gestippelde
lijn worden aangehouden.

3 Juni 1915. BESLUIT, houdende beslissing, dat de tijd gedurende welken een militair deserteur geweest is en de diensttijd, aan de desertie voorafgaande, hoewel niet medetellende als diensttijd voor militair pensioen, wel medetellen als diensttijd voor pensioen als gemeente-ambtenaar.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de aanvraag om pensioen van T. W. VAN WEELY te Hoorn, laatstelijk hoofdagent van politie aldaar;

Gezien het advies van den Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren van 6 Maart 1915, n°. 15;

Den Raad van State enz.;

Overwegende: dat de Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren in zijn voormeld advies Ons in overweging heeft gegeven aan den belanghebbende met ingang van 23 Mei 1914 een jaarlijksch pensioen toe te kennen van f 421, daarbij aanvoerende, dat hij bij besluit van den Burgemeester van 2 April 1914, met ingang van 23 Mei 1914 eervol is ontslagen; dat zijn diensttijd bedoeld in art. 15a der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 van 7 maanden en 22 dagen, vereenigd met den overigen, volgens art. 15b dier wet in aanmerking komende dienst van 28 jaren, 4 maanden en 8 dagen en den volgens art. 15d j^o. art. 14b der Burg. Pensioenwet geldigen militairen dienst van 2 jaren en 4 maanden een tijdvak uitmaakt van 31 jaren en 4 maanden enz.;

dat Onze Minister van Financiën zich met het advies van den Pensioenraad niet kan vereenigen en daartegen aanvoert, dat de belanghebbende den 25 Febr. 1879 vrijwillig is geëngageerd als huzaar; dat zijn militaire diensttijd met eene onderbreking van 2 maanden, die hij wegens desertie in detentie heeft doorgebracht en gedurende welke hij dus niet in werkelijken dienst is geweest, loopt tot 11 Mei 1885 en derhalve 6 jaren en 16 dagen belooft; dat de Pensioenraad slechts een militairen diensttijd van 2 jaren en 4 maanden in aanmerking wil doen komen, omdat de tijd gedurende welke de militair deserteur is geweest en de diensttijd voorafgaande aan de desertie ingevolge de Pensioenwet voor de landmacht 1902 voor militair pensioen niet als diensttijd in aanmerking mag worden gebracht; dat naar de meening van den Minister deze opvatting geen steun vindt in de wet; dat krachtens art. 15d der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 j^o. art. 14b der

Burg. Pensioenwet bij de regeling van het pensioen van een gemeente-ambtenaar o. a. als diensttijd in aanmerking komt de tijd in werkelijken dienst doorgebracht in militaire betrekkingen, mits die *betrekkingen* naar de daarvoor geldende regelen aanspraak geven op pensioen; dat aan adressants militaire betrekking ingevolge de Pensioenwet voor de landmacht 1902 pensioen is verbonden en daarom het bovenvermelde tijdvak van 6 jaren en 16 dagen bij de berekening van het hem als gemeente-ambtenaar toe te kennen pensioen in aanmerking moet komen;

O. dat door Onzen Minister van Financiën op juiste gronden wordt aangenomen, dat bij de berekening van het aan T. W. VAN WEELY als gemeente-ambtenaar toe te kennen pensioen in aanmerking moet komen een militaire diensttijd van 6 jaren en 16 dagen;

Gezien de Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913;

Hebben goedgevonden en verstaan:

aan T. W. VAN WEELY te Hoorn, laatstelijk hoofd-agent van politie aldaar, met ingang van 23 Mei 1914 een jaarlijksch pensioen toe te kennen van f 470. (Gem.stem).

4 Juni 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten der provinciën betreffende schoolbouw met buitengewoon Rijks-subsidie.

Herhaaldelijk komt het voor, dat de stukken betreffende de gunning van schoolbouw, welke volgens art. 54, 1^e lid, der wet op het lager onderwijs door mij moet worden goedgekeurd, mij zoo laat bereiken, dat de goedkeuring niet kan worden verleend binnen den termijn van dertig dagen na den dag der aanbesteding, gedurende welke de aannemers aan hunne inschrijving gebonden zijn.

In den laatsten tijd heeft dit eenige malen tengevolge gehad, dat wegens de stijging van de prijzen der bouwmaterialen de laagste inschrijver van zijn recht gebruik maakte om zijn bod niet langer gestand te doen, zoodat het werk voor eene hoogere som moest worden toegevoezen.

Het komt mij voor, dat de gemeenten en het Rijk deze schade niet behoeven te lijden, indien de administratieve behandeling na de aanbesteding met voldoende spoed geschiedt.

Vooreerst moet het gemeentebestuur zorg dragen, dat de onderteekening van het proces-verbaal der aanbesteding, welke ingevolge

§ 448 der Algemeene Voorschriften voor de uitvoering van bouwwerken door den minsten inschrijver en zijne borgen moet geschieden, zeer spoedig plaats vindt.

Ook behoort, ingeval de gemeenteraad zich de gunning van het werk heeft voorbehouden, zoo noodig met spoed eene vergadering van dat college te worden belegd, al ware het alleen om over die gunning te beslissen.

Is het werk niet aan den laagsten inschrijver gegund, of geeft de aanbesteding of gunning om andere redenen tot opmerkingen aanleiding, dan is het wenschelijk, dat het gemeentebestuur de toezending van de stukken van de noodige toelichting vergezeld doet gaan. Overlegging van de inschrijvingsbiljetten is steeds gewenscht. Overlegging van de reeds vroeger goedgekeurde bestekken en teekeningen kan achterwege blijven.

Ik heb enz.

*De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.*

5 Juni 1915. **BESLUIT**, houdende wijziging van het Koninklijk besluit van 14 November 1914 (*Staatsblad* n°. 531). S. 231.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 21 April 1915, Kabinet, Litt. B⁴⁶;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 April 1915, n°. 4);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 3 Juni 1915, Kabinet, Litt. Y⁶⁷;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

In de eerste alinea van het Eenig Artikel van Ons Besluit van 14 November 1914 (*Staatsblad* n°. 531) wordt sub *b* gelezen:

„*b*. alle gesmolten of ongesmolten dierlijke vetten of mengsels van die vetten onderling of mengsels daarvan met plantaardige oliën of vetten is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.”

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan

afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 5den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

*De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.*

(*Uitgeg. 5 Juni 1915.*)

5 Juni 1915. **BESLUIT**, houdende **intrekking** van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *diuretinum*. S. 232.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 4 Juni 1915, Kabinet, litt. N⁶⁸;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *diuretinum* toegestaan bij Ons Besluit van 18 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 416).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 5den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

*De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.*

(*Uitgeg. 5 Juni 1915.*)

5 Juni 1915. **BESLUIT**, houdende beschikking op het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van Haarlem, ter uitvoering van het besluit van den Raad der gemeente van 18 November 1914, n°. 3, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland van 11 November 1914, n°. 50, waarbij goedkeuring is onthouden aan het besluit van den Raad der gemeente Haarlem, van 16 September 1914, n°. 9, tot het verleenen van eervol ontslag, wegens het aangaan van een huwelijk, aan M. A. DIK, geboren VRIJER, uit hare betrekking van onderwijzeres aan eene openbare lagere school in die gemeente. S. 233.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Burgemeester en Wethouders van Haarlem, ter uitvoering van het besluit van den Raad der gemeente van 18 November 1914, n°. 3, tegen

het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland, van 11 November 1914, n°. 50, waarbij goedkeuring is onthouden aan het besluit van den Raad der gemeente *Haarlem*, van 16 September 1914, n°. 9, tot het verleenen van eervol ontslag, wegens het aangaan van een huwelijk, aan M. A. DIK, geboren VRIJER, uit hare betrekking van onderwijzeres aan eene openbare lagere school in die gemeente;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 28 April 1915, n°. 58;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 1 Juni 1915, n°. 6615, afdeling Onderwijs;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten de goedkeuring aan het raadsbesluit hebben onthouden uit overweging, dat de gemeenteraad bovenbedoeld ontslag heeft verleend uitsluitend op grond van het aangaan van een huwelijk, daarbij dus — zooals dan ook in de toelichting tot de voordracht aan den Raad uitdrukkelijk wordt verklaard — als regel aannemende, dat het aangaan van een huwelijk steeds een reden tot ontslag zal opleveren; dat het de' blijkbare bedoeling is van artikel 30, eerste lid, litt. b en c der wet tot regeling van het lager onderwijs, dat de gronden, waarop een ontslag wordt gegeven voor elk bijzonder geval op zich zelf worden beoordeeld en niet aan algemeene redenen mogen worden gebonden; dat ook in dit bijzonder geval niet vooraf vaststaat, dat door het huwelijk van meergenoemde onderwijzeres aan het haar toevertrouwde onderwijs schade zal worden toegebracht; dat van het besluit van Gedeputeerde Staten Burgemeester en Wethouders van *Haarlem*, ter uitvoering van het raadsbesluit van 18 November 1914, n°. 3, bij Ons in beroep zijn gekomen, daarbij aanvoerende, dat het gevoelen van Gedeputeerde Staten door den gemeenteraad niet wordt gedeeld; dat integendeel de ervaring in de gemeente leert, dat het aantal verzuimde schooltijden van de gehuwde onderwijzeres belangrijk grooter is dan dat van de ongehuwde; dat er gevallen zijn, waarin zij na haar huwelijk veel van hare geschiktheid als onderwijzeres verloren heeft en waarbij ook haar leertoon belangrijk aan vriendelijkheid en welwillendheid tegenover de kinderen heeft ingeboet; dat bovendien, ingeval van zwangerschap, de gehuwde onderwijzeres gedurende 5 maanden of langer aan het onderwijs onttrokken is; dat derhalve handhaving van de gehuwde onderwijzeres in de school moet geacht worden strijdig te zijn met de belangen van het onder-

wijs en er geene gronden zijn om aan te nemen, dat vorengenoemde onderwijzeres de opgedane ervaring niet zou bevestigen; dat deze opvatting ook strookt met het Koninklijk besluit van 7 December 1904, n°. 46;

Overwegende, dat de wet tot regeling van het lager onderwijs zonder eenig voorbehoud onderwijzeressen, gehuwd of niet, tot het geven van onderwijs in de lagere scholen toelaat en diensvolgens het enkele feit van het aangaan door haar van een huwelijk voor een gemeenteraad geen voldoende aanleiding mag zijn eene onderwijzeres ongevraagd te onstaan;

dat mitsdien terecht door Gedeputeerde Staten van Noordholland bij hun besluit van 11 November 1914, n°. 50, aan het besluit van den Raad der gemeente *Haarlem* van 16 September 1914, n°. 9, waarbij aan M. A. DIK, geboren VRIJER, wegens het aangaan van een huwelijk eervol ontslag is verleend uit hare betrekking van onderwijzeres aan de opleidingschool tot het middelbaar en hooger onderwijs voor jongens en meisjes te *Haarlem*, de goedkeuring is onthouden;

Gezien de wet tot regeling van het lager onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ongegrondverklaring van het daartegen ingesteld beroep, het evengenoemd besluit van Gedeputeerde Staten van Noordholland te handhaven.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en tegelijk met de in hoofde dezes vermelde voordracht van genoemden Minister in de *Nederlandsche Staatscourant* opgenomen zal worden, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, den 5den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 29 Juni 1915.)

5 Juni 1915. BESLUIT, tot vaststelling van een reglement voor den bakendienst op eenige openbare wateren. S. 234.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 30 April 1915, n°. 241, afdeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 20 April 1895 (*Staatsblad* n°. 71);

Den Raad van State gehoord (advies van 25 Mei 1915, n°. 12);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 3 Juni 1915, n°. 218, afdeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. vast te stellen het navolgende

REGLEMENT voor den bakendienst op eenige openbare wateren.

Art. 1. De openbare wateren, waarvan de bebakening in het belang der scheepvaart van Rijkswegen geschiedt, zijn:

de Boven Rijn,

de Waal,

de Boven-Merwede,

de Beneden-Merwede,

de Oude Maas,

de Noord,

het Mallegat en de Dordtsche Kil,

de Nieuwe Merwede,

het Hollandsch Diep boven de spoorwegbrug,

het Panmerdensch kanaal,

de Neder-Rijn,

de Lek,

de Nieuwe Maas boven Rotterdam,

de Noordgeul, de Botlek en de Brielsche Maas boven Brielle,

het Beerengat en het Spui,

de Maas, de afgedamde Maas, het Heusdensch kanaal, de Bergsche Maas en de Amer,

de IJssel,

het Zwarte Water en Zwolsche Diep,

de Hollandsche IJssel,

de Linge.

2. Op de in artikel 1 genoemde wateren wordt de bakendienst uitgeoefend door bakenmeesters, waarvan het aantal ten hoogste zal bedragen het in den volgende staat vermelde:

Naam van het water.	Aantal bakenmeesters.
Boven-Rijn en Waal	8
Boven-Merwede, Beneden-Merwede, Oude Maas tot 100 M. boven kilometerraai 147, Noord, Mallegat, Dordtsche Kil, Beerengat en Spui	4
Nieuwe Merwede	2
Panmerdensch kanaal, Neder-Rijn en Lek	10
Nieuwe Maas boven Rotterdam	1

Naam van het water.	Aantal bakenmeesters.
Het deel der Oude Maas, beneden 100 M. boven kilometerraai 147, Noordgeul, Botlek en Brielsche Maas boven Brielle	1
Maas, afgedamde Maas, Heusdensch kanaal, Bergsche Maas en Amer	15
IJssel	8
Zwarte water en Zwolsche Diep	2
Hollandsche IJssel	2
Linge	2

II. te bepalen, dat met het in werking treden van het sub I bedoelde reglement is vervallen het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 22 April 1907 (*Staatsblad* n°. 87) en gewijzigd bij Koninklijk besluit van 7 Juni 1910 (*Staatsblad* n°. 159).

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 5den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.
(*Uitg.* 22 Juni 1915.)

8 Juni 1915. BESLUIT, tot wijziging van de Reglementen voor de Middelbare Landbouwschool en de Middelbare Koloniale Landbouwschool, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 3 Augustus 1912 (*Staatsblad* n°. 274). S. 235.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 5 Februari 1915, Directie van den Landbouw, n°. 3044, 1ste Afdeling;

Overwegende, dat wijziging van de Reglementen voor de Middelbare Landbouwschool en de Middelbare Koloniale Landbouwschool, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 3 Augustus 1912 (*Staatsblad* n°. 274) wenschelijk is;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 Maart 1915, n°. 25);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 Juni 1915, Directie van den Landbouw, n°. 9667, 1ste Afdeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. I. A. Artikel 3 van het Reglement

voor de Middelbare Landbouwschool wordt gelezen als volgt:

„Aan de Middelbare Landbouwschool wordt onderwijs gegeven in:

- a. wiskunde;
- b. natuurkunde;
- c. scheikunde;
- d. plantkunde;
- e. dierkunde;
- f. Nederlandsch;
- g. Engelsch;
- h. Duitsch;
- i. Fransch;
- k. aardrijkskunde;
- l. geschiedenis;
- m. technisch teekenen;
- n. kennis van den grond, grondverbetering en grondbewerking;
- o. bemestingsleer;
- p. plantenteelt;
- q. veeteelt en veevoeding;
- r. zuivelbereiding;
- s. landmeten en waterpassen;
- t. landbouwboekhouden;
- u. landbouwwerktuigkunde;
- v. bedrijfsleer;
- w. lichaams oefeningen.

Door Onzen Minister kunnen vakken aan de bovenstaande worden toegevoegd.

De voor volledig onderwijs ingeschreven leerlingen zijn verplicht van de onder *g*, *h* en *i*, genoemde vakken één te volgen ter keuze.

Bij het onderwijs wordt zooveel mogelijk rekening gehouden met de bestemming der leerlingen."

B. Artikel 3 van het Reglement voor de Middelbare Koloniale Landbouwschool wordt gelezen als volgt:

„Aan de Middelbare Koloniale Landbouwschool wordt onderwijs gegeven in:

- a. wiskunde;
- b. natuurkunde;
- c. scheikunde;
- d. plantkunde;
- e. dierkunde;
- f. Nederlandsch;
- g. Engelsch;
- h. Duitsch;
- i. Fransch;
- k. aardrijkskunde;
- l. geschiedenis;
- m. technisch teekenen, eenvoudige bouwconstructies en werktuigen, hout- en metaalbewerking;
- n. algemeene landbouwkunde;
- o. tropische culturen;

- p. veeteelt;
- q. houtteelt;
- r. landmeten en waterpassen;
- s. Maleisch;
- t. land- en volkenkunde van Indië;
- u. boekhouden;
- v. gezondheids- en verbandleer;
- w. lichaams oefeningen.

Aan hen die zulks verlangen wordt ook onderwijs verstrekt in Javaansch, Soendaneesch en Madoereesch, terwijl door Onzen Minister vakken aan de bovenstaande kunnen worden toegevoegd.

De voor volledig onderwijs ingeschreven leerlingen zijn verplicht van de onder *h*. en *i*. genoemde vakken één te volgen ter keuze.

Bij het onderwijs wordt zooveel mogelijk rekening gehouden met de bestemming der leerlingen."

Art. II. Artikel 25 van de Reglementen voor de Middelbare Landbouwschool en de Middelbare Koloniale Landbouwschool wordt gelezen als volgt:

„Bij afwezigheid of ontstentenis van den directeur treedt een voor elk schooljaar door den Directeur-Generaal aangewezen leeraar als directeur op.

Bij afwezigheid zoowel van den directeur als van zijn plaatsvervanger treedt tijdelijk als directeur op de oudste der aanwezige vaste leeraren."

Art. III. In artikel 35 van genoemde Reglementen wordt in plaats van „de hem opgedragen lessen" gelezen: „zijne lesuren."

Art. IV. Aan artikel 54 van genoemde Reglementen wordt als derde lid toegevoegd:

„Door Onzen Minister kunnen, tot wederopzeggens toe, andere onderwijsinrichtingen gelijkgesteld worden met de in het eerste lid van dit artikel genoemde."

Art. V. Artikel 55 van genoemde Reglementen wordt gelezen als volgt:

„Zij die in of de koloniën bezittingen van het Rijk hebben behaald het einddiploma van eene hoogere burgerschool met driejarigen cursus, of van een cursus voor meer uitgebreid lager onderwijs, of aldaar zijn bevorderd tot de vierde klasse van eene hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus, kunnen zonder examen voorloopig tot de eerste klasse worden toegelaten.

Zij moeten overleggen de rapporten van hun laatste schooljaar.

Vóór Kerstmis wordt door den directeur en de leeraren der eerste klasse over hunne toelating beslist."

Art. VI. Artikel 61, lid 2 van genoemde Reglementen wordt gelezen als volgt:

„De voor deze storting ontvangen quitantiën worden bij den directeur ingezonden, die ze binnen eene maand na ontvangst opzendt aan den Directeur-Generaal.”

Art. VII. De artikelen 67, 68 en 69 van genoemde Reglementen worden als volgt gelezen:

Art. 67. „Indien een leerling door zijn gedrag in of buiten de school reden tot ernstige ontevredenheid geeft, kan hij door den directeur voor ten hoogste veertien dagen van de school worden verwijderd.”

Art. 68. „Indien een leerling door zijn gedrag in of buiten de school bij herhaling reden tot ernstige ontevredenheid geeft of zich in of buiten de school schuldig maakt aan wangedrag, kan hij door de vergadering van leeraren, op voorstel van den directeur, voor ten hoogste twee maanden van de school worden verwijderd.”

Art. 69. „Indien een leerling zich bij herhaling schuldig maakt aan wangedrag in of buiten de school of feiten pleegt, die zijne verwijdering voor goed wenschelijk maken, kan hij op voorstel van de vergadering van leeraren, door den Directeur-Generaal voor goed van de school verwijderd worden, den Inspecteur en de Commissie van Toezicht gehoord.”

Art. VIII. Artikel 70 van genoemde Reglementen wordt gelezen als volgt:

„Van elke verwijdering van een leerling van de school geeft de directeur terstond kennis aan de ouders of voogden van den leerling en aan dezen zelf.

Van eene verwijdering volgens artikel 68 of 69 en van eene volgens artikel 67, welke langer duurt dan eene week, geeft de directeur bovendien kennis aan den Inspecteur en de Commissie van Toezicht.”

Art. IX. Artikel 72, lid 3, van genoemde Reglementen wordt gelezen als volgt:

„Indien deze Commissie geen aanleiding vindt in de voorloopige lijst verandering voor te stellen, wordt ze geacht bindend te zijn. In het tegenovergestelde geval wordt in eene nieuwe vergadering van leeraren, na kennisneming van de door genoemde commissie gemaakte opmerkingen, over de bevordering der leerlingen beslist.”

Art. X. Na artikel 72 van genoemde Reglementen wordt een nieuw artikel 72bis ingevoegd, luidende als volgt:

„Leerlingen, welke ten gevolge van ernstig gebrek aan ijver of herhaald verzuim zijn afgewezen bij den overgang tot eene hogere klasse, kan door den Directeur-Generaal, op voorstel van de vergadering van leeraren, het

opnieuw volgen van het onderwijs in dezelfde klasse ontzegd worden.

Leerlingen, die voor de tweede maal zijn afgewezen bij den overgang tot eene hogere klasse of bij het eindexamen, kunnen alleen met toestemming van den Directeur-Generaal, gehoord de vergadering van leeraren, nogmaals het onderwijs in dezelfde klasse volgen.”

Art. XI. Artikel I van dit besluit zal van kracht worden met ingang van het schooljaar 1915/1916, met dien verstande, dat de verplichting om aan de Middelbare Landbouwschool te Groningen het onderwijs in de Fransche, de Duitsche of de Engelsche taal; en aan de Middelbare Koloniale Landbouwschool te Deventer dat in de Duitsche of de Fransche taal te volgen, zal gelden voor hen, die met ingang van dat schooljaar en daarna als leerling worden ingeschreven.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 8sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 22 Juni 1915.*)

8 Juni 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van aardappelen van den nieuwen oogst. S. 236.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 8 Juni 1915, Kabinet Litt. Q⁷⁰;

Gezien Ons Besluit van 15 October 1914 (*Staatsblad* n°. 484);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het verbod van uitvoer van aardappelen van den nieuwen oogst, uitgevaardigd bij Ons bovengemeld Besluit, is tijdelijk opgeheven.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 8sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg. 9 Juni 1915.*)

8 Juni 1915. BESLUIT, betreffende omschrijving der inrichting in een vergunning krachtens de Hinderwet en het begrip rechtverkrigende.

Wij WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de firma ROSSKOPF en SCHOEMAKER te Koog aan de Zaan, tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders dier gemeente van 7 Maart 1914, n°. 2, waarbij eene nieuwe voorwaarde is verbonden aan de door dat college bij besluit van 14 September 1910, n°. 129, aan H. BOLDING en zijne rechtverkrigenden verleende vergunning tot het oprichten van een inrichting tot verwerking van graanproducten gevestigd in het perceel kadastraal bekend gemeente Koog aan de Zaan, Sectie C, n°. 744;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 26 Mei 1915, n°. 84;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 5 Juni 1915, n°. 369 H, afd. Arbeid;

Overwegende: dat nadat bij Burgemeester en Wethouders eene klacht was ingekomen omtrent overlast en schade, veroorzaakt door de inrichting tot verwerking van graanproducten voor de oprichting waarvan vergunning is verleend aan K. BOLDING, welke inrichting sedert volgens Burgemeester en Wethouders is overgegaan aan de firma ROSSKOPF EN SCHOEMAKER, Burgemeester en Wethouders bij besluit van 7 Maart 1914, n°. 2, aan de firma ROSSKOPF EN SCHOEMAKER ten opzichte van bedoelde inrichting de voorwaarde hebben opgelegd: „te zorgen, dat zich geen stof uit de inrichting naar buiten verspreidt, doch het ontwikkelde stof verzameld wordt”;

dat Burgemeester en Wethouders daarbij o. a. hebben overwogen dat de klacht als voldoende gegrond is te beschouwen; dat door persoonlijke waarneming van de leden van hun college de door de klagers genoemde hinder, ten gevolge van het stuiven veroorzaakt, voldoende is geconstateerd; datmitsdien mag worden aangenomen dat de ondervinding de noodzakelijkheid van het opleggen eener nieuwe voorwaarde voldoende heeft aangetoond;

dat van het besluit van Burgemeester en Wethouders de firma ROSSKOPF EN SCHOEMAKER bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat op 14 September 1910 door Burgemeester en Wethouders van Koog aan de Zaan aan K. BOLDING aldaar vergunning is verleend tot „inrichting eener graanmalerij”

in het perceel kadastraal bekend gemeente Koog aan de Zaan, Sectie C. 744, onder zekere voorwaarden; dat op 19 Maart 1912 door gemeld college aan K. BOLDING voornoemd vergunning is verleend tot uitbreiding van zijne graanmalerij, welke uitbreiding bestond in het plaatsen van een ruwoliemotor in de plaats van den bestaanden gasmotor; dat de appellante sinds 1 Februari 1914 het gebouw en erf uitmakende kadastraal gemeente Koog aan de Zaan, Sectie C 744 van K. BOLDING heeft gehuurd, onder voorwaarde dat deze zijn malerij daarin zal mogen houden, terwijl zij de overige ruimte zal mogen bezigen voor haar bedrijf, te weten den opslag en vermenging van verschillende voederartikelen, inzonderheid van diverse soorten meel bestemd tot veevoeder, terwijl de appellante den in de malerij aanwezigen motor alleen zal mogen benutten als hijskracht; dat uitsluitend ten behoeve van het eigen bedrijf van K. BOLDING — drie bakkerijen — van de maal-inrichting wordt gebruik gemaakt en dit gebruik niet geschiedt door de appellante; dat zij zich met het besluit van Burgemeester en Wethouders bezwaard acht; dat toch aan K. BOLDING vergunning is verleend voor de inrichting eener graanmalerij en niet voor eene inrichting tot verwerking van graanproducten; dat K. BOLDING nog die graanmalerij gebruikt doch deze geen stof veroorzaakt; dat de appellante in hetzelfde perceel waarin die graanmalerij gevestigd is, verschillende soorten meel verwerkt voor veevoeder; dat dit meel echter van buiten aangevoerd wordt en niet afkomstig is van stoffen, die in het perceel der graanmalerij gemalen worden; dat die verwerking en vermenging van meelsoorten voor veevoeder een afzonderlijk bedrijf is, dat echter niet valt onder de bedrijven waarop de Hinderwet van toepassing is; dat derhalve het vorenbedoelde besluit van Burgemeester en Wethouders van Koog aan de Zaan van 7 Maart 1914 is in strijd met de wet en behoort te worden vernietigd; dat de appellante subsidiair ook op nog anderen grond meent dat dit besluit van Burgemeester en Wethouders behoort te worden vernietigd; dat toch de nieuwe voorwaarde, zooals zij in dat besluit is gesteld, niet kan worden nagekomen en te vaag is, daar het onmogelijk is te zorgen, dat zich volstrekt geen stof uit een perceel naar buiten verspreidt; dat ter juiste beoordeeling der ingekomen klacht de appellante meent te moeten meedeelen, dat de voornaamste klagers H. DEKKER Jz., een concurrent van de appel-

lante is; dat de buren aan de noordzijde van het perceel in quaestie geweigerd hebben op het verzoek van DEKKER de klacht te onder- teekenen, omdat zij geen hinder van stof verklaarden te hebben; dat alleen bij oosten- wind, dus bij eene niet overheerschende wind- richting uit de ramen aan de wegzijde in den westelijken gevel van het perceel meelstof naar buiten kan komen, doch dan ook weer geen hinder aan de bewoners der zuidelijk gelegen perceelen kan veroorzaken; dat dit stof nooit veel is en het trouwens in het belang van de appellante is zooveel mogelijk te zorgen dat geen stof naar buiten komt, daar dit voor haar verlies van product beteekent; dat zij meent dat de noodzakelijkheid voor het op- leggen dezer nieuwe voorwaarde geenszins door de ondervinding is aangetoond en bij haar handhaving het bedrijf van appellante geheel zou worden belemmerd;

Overwegende ten aanzien van het bezwaar van appellante dat aan K. BOLDING vergunning is verleend voor de inrichting eener graan- mallerij en niet voor eene inrichting tot verwer- king van graanproducten, waarvan in het door haar bestreden besluit van Burgemeester en Wethouders de rede is, dat de nadere omschrij- ving van de vergunning in dat besluit geen twijfel verlaat welke vergunning bedoeld is;

Overwegende voorts dat appellante erkent het gebouw en erf waar de gemelde inrichting gevestigd is, te hebben gehuurd, door welk huurcontract zij de beschikking over het gebouw en de inrichting heeft verkregen, wat mede hieruit volgt, dat de verhuurder het heeft noodig geacht, zich een medegebruik van de inrichting voor te behouden en appellante ten behoeve van haar bedrijf gebruik maakt van het krachtens vergunning in de inrichting aan- wezige krachtwerktuig; zoodat Burgemeester en Wethouders de firma ROSSKOFF EN SCHOE- MAKER te recht gedurende den tijd van de huur als de rechtverkrijgende van K. BOLDING hebben aangemerkt;

Overwegende dat de ondervinding en een nader ingesteld deskundig onderzoek de nood- zakelijkheid van het opleggen van nieuwe voorwaarden hebben aangetoond;

dat echter de opgelegde nieuwe voorwaarde te algemeen is gesteld en behoort te worden vervangen door andere voorwaarden tot het tegengaan van stofverspreiding uit de inrich- ting;

Gezien de Hinderwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:
met wijziging van het bestreden besluit de

daarbij opgelegde voorwaarden te vervangen door de volgende:

1. het mengen en verwerken van graan- producten moet geschieden in, tijdens het gebruik volkomen gesloten, toestellen;

2. het transport naar en van de fabriek der producten moet op zoodanige wijze geschieden, dat zoo min mogelijk meel wordt verstoven of stof wordt verspreid;

3. in of nabij de inrichting mogen geen zakken worden uitgeschud of geklopt, tenzij in eene, tijdens haar gebruik volkomen gesloten, zakkenklopmachine;

met bepaling, dat deze nieuwe voorwaarden in werking treden eene maand na de dagteeke- ning van dit besluit.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast enz. (W. v. d. B. A.)

10 Juni 1915. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkestbiljetten en schat- kistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), laatstelijk gewij- zigd bij die van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 240) en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). -S. 237.

10 Juni 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van alle wapenen, behalve *jacht- wapenen*. S. 238.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van alle wapenen, behalve jachtwapenen te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staats- blad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nij- verheid en Handel van 8 Juni 1915, Kabinet, Litt. H¹⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 8 Juni 1915 n°. 26);

Gezien het nader rapport van Onze voor- noemde Ministers van 9 Juni 1915, Kabinet, Litt. H¹¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te be- palen:

Eenig artikel.

De uitvoer van alle wapenen, behalve jacht- wapenen is verboden van den dag der afkondi- ging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn

ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst er waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 10den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel.

POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 10 Juni 1915.)

10 Juni 1915. BESLUIT, houdende regeling der toelagen aan advocaten-raadslieden van beklaagden, wier zaak voor het Hoog Militair Gerechtshof moet dienen of die naar een krijgsraad bij de landmacht zijn verwezen. S. 239.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 8sten Juni 1915, 2de afdeling A, n°. 603;

Hebben goedgevonden en verstaan:

de navolgende regeling te treffen met betrekking tot toelagen aan advocaten-raadslieden van beklaagden, wier zaak voor het Hoog Militair Gerechtshof moet dienen of die naar een krijgsraad bij de landmacht zijn verwezen.

Art. I. Aan de advocaten, die door het Hoog Militair Gerechtshof op of na 1 Januari 1915 zijn toegevoegd aan beklaagden, wier zaak voor het Hof moet dienen, wordt ter zake van hunne verrichtingen als zoodanig eene toelage toegekend. voor elke zaak, waarin zij de verdediging hebben gevoerd.

Aan de advocaten, die door den president van een krijgsraad bij de landmacht op of na 1 Januari 1915 zijn toegevoegd aan beklaagden, die naar dien krijgsraad zijn verwezen, wordt ter zake van hunne verrichtingen als zoodanig eene toelage toegekend voor elke zaak, waarin zij ter terechtzitting de verdediging hebben gevoerd.

II. Aan advocaten in het arrondissement *Utrecht* zijn de in artikel I, eerste lid, bedoelde toelagen enkel verschuldigd, voor zoover zij ook als procureur bij het Hoog Militair Gerechtshof zijn geadmiteerd. Deze bepaling geldt niet ten aanzien van zaken, waarin de toevoeging vóór 1 Juli 1915 plaats vond.

III. De toelage bedraagt voor elke zaak vijftien gulden (f 15).

Nochtans wordt, onder de tegenwoordige buitengewone omstandigheden, voor elke zaak, waarin de toevoeging plaats vond vóór een door Onzen Minister van Justitie nader te be-

palen toekomstig tijdstip, slechts eene toelage van tien gulden (f 10) toegekend.

IV. Ter zake van de ingevolge dit besluit aan hen verschuldigde toelagen kunnen de advocaten op of na 1 Juli 1915 en vervolgens telkens op of na 1 October, 1 Januari, 1 April en 1 Juli over het aan elk dier data voorafgegane kwartaal declaratiën indienen aan het Departement van Justitie en wel door tusschenkomst van den president van het college, waarvoor de zaak heeft gediend.

Het model dier declaratiën en de verklaring, daarop door dien president te stellen, wordt door Onzen Minister van Justitie bepaald.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 10den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitgeg.* 22 Juni 1915.)

11 Juni 1915. WET, tot aanvulling en verhooging van het achtste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. (Buitengewoon krediet.) S. 240.

Bij deze wet wordt een nieuwe afdeling ingevoegd.

Ten gevolge hiervan wordt het eindcijfer van voormeld hoofdstuk der Staatsbegrooting verhoogd met f 50,000,000.

11 Juni 1915. WET, houdende bijzondere maatregelen met betrekking tot de lichte 1916. S. 241.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat bijzondere maatregelen met betrekking tot de lichte 1916 noodig zijn;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Met afwijking van de bepalingen der Militiewet geldt ten aanzien van de ingeschrevenen voor de lichte 1916 het bepaalde in de volgende artikelen.

2. Met betrekking tot de ingeschrevenen, omtrent wie door den keuringsraad uitspraak wordt gedaan na 30 Mei 1915, wordt in art. 61, eerste lid, der Militiewet in de plaats van „tien dagen” gelezen: „vijf dagen”.

3. De opening der tweede zitting van den militieraad heeft zooveel vroeger plaats dan het daarvoor in art. 45, tweede lid, der Militiewet aangewezen tijdstip als door Ons wordt noodig geacht.

4. De loting, bedoeld in art. 62 der Militiewet, wordt niet gehouden.

5. Alle ingeschrevenen zijn bestemd om bij de militie te worden ingelijfd, uitgezonderd zij:

1°. die voor den dienst bij de militie ongeschikt zijn bevonden;

2°. die bij onherroepelijk geworden uitspraak voorgoed of tijdelijk van den dienst zijn vrijgesteld;

3°. die bij onherroepelijk geworden uitspraak hetzij voorgoed, hetzij voorloopig van den dienst zijn uitgesloten.

6. De termijnen betreffende het aanvragen van vrijstelling, de tijd van de inlijving en hetgeen verder op de inlijving betrekking heeft of daarmede verband houdt, worden, voor zoo veel noodig, nader door Ons of door de door Ons aan te wijzen autoriteit geregeld, met afwijking, des vereischt, van de geldende wettelijke voorschriften.

7. Deze wet treedt in werking op den dag van hare plaatsing in het *Staatsblad*.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 11den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 17 Juni 1915.)

11 Juni 1915. WET, betreffende uitbreiding van den landstorm en aanvulling van de Landstormwet. S. 242.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1914/15, n°. 322, 1—7.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 1392—1404.

Bijl. Hand. 1° Kamer 1914/15, n°. 322.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 319.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat uitbreiding van den landstorm noodig is en dat tevens de gelegenheid tot het aangaan van eene vrijwillige verbintenis bij den landstorm dient te worden opengesteld voor personen, die als landstormplichtige slechts tot ongewapenden dienst kunnen worden bestemd; Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. 1. Behalve degenen, die krachtens de Landstormwet (*Staatsblad* 1913, n°. 149) van den landstorm deel uitmaken, behooren daartoe ook zij, die in 1911, in 1912, dan wel in 1913 vóór 24 Mei. den verplichten of vrijwilligen dienst bij de zeemacht, bij het leger-hier te lande of bij de koloniale troepen hebben verlaten.

2. Voor de toepassing van het eerste lid: worden onder „zeemacht” ook begrepen het korps mariniers en de marine-reserve;

wordt onder „leger hier te lande” ook begrepen het reserve-personeel bij de landmacht; wordt met „koloniale troepen” gelijkgesteld de gouvernementmarine in Nederlandsch-Indië.

3. Het eerste lid is niet van toepassing op hem, die:

verkeert in een der gevallen, bedoeld in art. 2, tweede lid, der Landstormwet;

vóór 1915 den leeftijd van 40 jaren heeft bereikt.

4. Op hem, die bij het in werking treden van deze wet niet is gevestigd binnen het Rijk, in het Deutsche Rijk of in het Koninkrijk België, is het bepaalde in het eerste lid niet van toepassing, zoolang hij zich niet binnen een der Rijken vestigt.

2. Met afwijking van het bepaalde in art. 5 der Landstormwet geschiedt de inschrijving van hen, die krachtens art. 1 dezer wet tot den landstorm behooren, slechts voor zoover dit door Onzen Minister van Oorlog noodig wordt geacht. Zij geschiedt alsdan naar regelen, mede door dien Minister vast te stellen.

3. Aan art. 8 der Landstormwet wordt een lid toegevoegd, luidende:

„4. Tot eene verbintenis, als in het derde lid bedoeld, kan mede worden toegelaten hij, die reeds tot den landstorm behoort, doch van wien, voor zoover hij uit hoofde van zijne wettelijke verplichting tot dienst zou worden geroepen, geen gewapende dienst zou kunnen worden gevorderd.”

4. Deze wet treedt in werking op den dag van hare plaatsing in het *Staatsblad*.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 11den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Min. van Staat, *Min. van Binnenl. Zaken*,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 17 Juni 1915.)

11 Juni 1915. WET, tot nadere verhooging van het achtste hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1914. S. 243.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd.

Ten gevolge hiervan wordt het totaal van de XXste afdeling, zoomede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk verhoogd met f 53,250.

11 Juni 1915. WET, tot toelating in de tegenwoordige buitengewone omstandigheden van voorloopige hechtenis wegens het in artikel 45 der wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) eerstomschreven misdrijf. S. 244.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat wegens het in artikel 45 der wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) eerstomschreven misdrijf in de tegenwoordige buitengewone omstandigheden voorloopige hechtenis dient te worden toegelaten ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Ten aanzien van personen, verdacht of beklaagd van het in artikel 45 der wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) eerstomschreven misdrijf, zijn voorloopige aanhouding, gevangenneming en gevangenhouding toegelaten op denzelfden voet, waarop die kunnen worden toegepast ten aanzien van verdachten of beklagden van een misdrijf waarop als maximum eene gevangenisstraf van vier jaren of meer is gesteld.

De bepalingen van het Wetboek van Strafvordering ten aanzien van alles wat de voorloopige hechtenis betreft, zijn ten deze van toepassing.

Verdachten of beklagden, die zich krachtens dit artikel in voorloopige hechtenis bevinden, zijn van rechtswege vrij, zoodra van alle gedeelten van het grondgebied des Rijks, waarbinnen hun het verblijf is ontzegd, de staat van beleg is opgeheven.

2. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Zoodra de tegenwoordige buitengewone omstandigheden hebben opgehouden te bestaan, zal aan de Staten-Generaal een voorstel van wet worden gedaan, waarbij de intrekking van deze wet wordt geregeld.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 11den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(*Uitgeg.* 14 Juni 1915.)

11 Juni 1915. WET, tot bestendiging van den staat van beleg. S. 245.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is den staat van beleg, verklaard bij Ons besluit van 19 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 18), te doen voortduren ;

Gelet op artikel 5 van de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz. *Eenig artikel.*

De staat van beleg, verklaard bij Ons besluit van 19 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 18), wordt bestendigd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 11den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, J. LOUDON.

De Minister van Justitie, B. ORT.
De Min. v. Staat, Min. v. Binnenlandsche Zaken, COET V. D. LINDEN.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.
De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(*Uitgeg.* 17 Juni 1915.)

11 Juni 1915. WET, tot aanvulling en verhooging van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915 (Buitengewoon krediet). S. 246.

Bij deze wet wordt een nieuwe afdeeling ingevoegd.

Ten gevolge hiervan wordt het eindcijfer van voormeld hoofdstuk der Staatsbegrooting verhoogd met f 2,400,000.

12 Juni 1915. WET, houdende vaststelling van nadere strafrechtelijke voorzieningen betreffende veroordeelingen, waarbij de straf, tenzij de rechter later anders beveelt, niet wordt ondergaan, de betaling van geldboeten en de voorwaardelijke invrijheidstelling. S. 247.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1911/12, n°. 304, 1—4 ; 1913/14, n°. 52, 1—4 ; 1914/15, n°. 32, 1—11.

Hand. idem 1914/15, *bladz.* 859—880, 882—938, 935—940.

Bijl. Hand. 1° Kamer 1914/15, n°. 32, 1—2.

Hand. idem 1914/15, *bladz.* 319—341.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de vaststelling van nadere strafrechtelijke voorzieningen betreffende veroordeelingen, waarbij de straf, tenzij de rechter later anders beveelt, niet wordt ondergaan, de betaling van geldboeten en de voorwaardelijke invrijheidstelling noodzakelijk is ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

HOOFDSTUK I.

Art 1. Na artikel 14 van het Wetboek van Strafrecht worden de volgende artikelen ingevoegd:

„Art. 14a. In geval van veroordeeling tot gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en in geval van veroordeeling tot hechtenis, vervangende hechtenis daaronder niet begrepen, kan de rechter daarbij tevens het bevel geven dat de straf niet zal worden ondergaan, tenzij hij later anders mocht gelasten op grond dat de veroordeelde zich vóór het einde van een bij het bevel te bepalen proeftijd aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt of gedurende dien proeftijd eene bijzondere voorwaarde welke bij het bevel mocht zijn gesteld, niet heeft nageleefd.

Dezelfde bevoegdheid heeft de rechter, behalve in zaken van Rijksbelastingen, in geval van veroordeeling tot geldboete, doch alleen indien hem blijkt dat de betaling der boete of de tevens uitgesproken verbeurdverklaring voor den veroordeelde overwegend bezwaar oplevert.

Het bevel ten aanzien van de hoofdstraf strekt zich, voor zoover de rechter niet anders bepaalt, ook uit tot de opgelegde bijkomende straffen.

Art. 14b. De proeftijd bedraagt bij misdrijven en bij de in de artikelen 432 en 433 omschreven overtredingen ten hoogste drie jaren, bij de overige overtredingen ten hoogste twee jaren.

De proeftijd gaat in zoodra de in artikel 14a bedoelde beteekening is geschied.

De proeftijd loopt niet gedurende den tijd dat den veroordeelde rechtens zijne vrijheid is ontnomen.

Art. 14c. Bij het bevel bedoeld in artikel 14a, kan de rechter, behalve in geval van veroordeeling tot geldboete, naast de algemeene voorwaarde dat de veroordeelde geen strafbaar feit zal begaan, als bijzondere voorwaarde stellen dat de veroordeelde de door het strafbare feit veroorzaakte schade, geheel of tot een daarbij te bepalen gedeelte, binnen een daarbij te stellen termijn, korter dan de proeftijd, zal vergoeden.

In geval van veroordeeling hetzij tot gevangenisstraf van twee maanden of langer, hetzij tot hechtenis opgelegd ter zake van eene der in de artikelen 426, 432, 433 of 453 omschreven overtredingen, is de rechter bevoegd bij zijn bevel ook andere bijzondere voorwaarden het gedrag van den veroordeelde betref-

fende, te stellen, waaraan deze gedurende den proeftijd of een bij dat bevel te bepalen gedeelte daarvan heeft te voldoen.

Die voorwaarden mogen de godsdienstige of staatkundige vrijheid niet beperken.

Art. 14d. Met het toezicht op de naleving der voorwaarden is het openbaar ministerie belast.

De rechter kan, indien hij daartoe termen vindt, bij zijn bevel aan eene in het Rijk gevestigde, rechtspersoonlijkheid bezittende instelling, aan den houder van eene aldaar gevestigde inrichting of aan een bijzondere ambtenaar opdragen aan den veroordeelde ter zake van de naleving der bijzondere voorwaarden hulp en steun te verleen.

Voorschriften tot nadere regeling van dien bijstand en tot nadere aanwijzing van de instellingen en houders van inrichtingen, die met het verleen daarvan kunnen worden belast, worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Art. 14e. Nadat de uitspraak onherroepelijk is geworden, wordt ten spoedigste vanwege het openbaar ministerie door een deurwaarder of dienaar der openbare macht aan den veroordeelde in persoon eene kennisgeving beteekend, houdende de straf waartoe hij is veroordeeld, en alle tot het in artikel 14a bedoelde bevel betrekkelijke beslissingen.

Art. 14f. Indien de voorwaarden niet worden nageleefd, kan het openbaar ministerie bij den rechter die het in artikel 14a bedoelde bevel heeft gegeven, daarvan, aan dien rechter kennis geven, met zoodanige vordering als het noodig zal oordeelen. De kennisgeving dat door den veroordeelde opnieuw een strafbaar feit is begaan, geschiedt niet vóór de nieuwe uitspraak onherroepelijk is geworden.

Het voorgaande lid is mede van toepassing, indien de veroordeelde vóór het einde van den proeftijd ter zake van een vóór het ingaan daarvan begaan strafbaar feit onherroepelijk veroordeeld wordt.

Art. 14g. De rechter die het in artikel 14a bedoelde bevel heeft gegeven, kan, hetzij na ontvangst eener vordering van het openbaar ministerie, hetzij op het verzoek van den veroordeelde, gedurende den proeftijd in de gestelde bijzondere voorwaarden of in den termijn waartoe deze in hare werking binnen den proeftijd zijn beperkt, wijziging brengen, het verleen van bijstand aan een ander dan degene die daarmede te voren was belast, opdragen of den proeftijd éénmaal verlengen. Die verlenging geschiedt voor ten hoogste de

heeft van den langsten termijn waarop de proeftijd bepaald had kunnen worden.

Art. 14h. De rechter die het in artikel 14a bedoelde bevel heeft gegeven, kan na ontvangst eener vordering van het openbaar ministerie, indien de voorwaarden niet worden nageleefd of de veroordeelde vóór het einde van den proeftijd ter zake van een vóór het ingaan daarvan begaan strafbaar feit onherroepelijk veroordeeld wordt, last tot tenuitvoerlegging geven of bepalen dat den veroordeelde van zijntwege eene waarschuwing zal worden toegediend. In het laatste geval bepaalt hij tevens de wijze waarop zulks zal moeten geschieden.

De last tot tenuitvoerlegging kan niet meer worden gegeven, wanneer de proeftijd is verstreken, tenzij de veroordeelde vóór den afloop daarvan ter zake van een gedurende den proeftijd begaan strafbaar feit is vervolgd en de vervolging met eene onherroepelijke veroordeeling eindigt. Alsdan kan nog ter zake van het begaan van dat feit binnen veertien dagen nadat de veroordeeling onherroepelijk is geworden, last tot tenuitvoerlegging worden gegeven.

Art. 14i. In de gevallen bij de artikelen 14g en 14h bedoeld, brengt het openbaar ministerie de zaak aan door de indiening van eene met redenen omkleede vordering. Is door den veroordeelde een verzoekschrift tot toepassing van artikel 14g tot den rechter gericht, dan dient het openbaar ministerie ten spoedigste nadat dat verzoekschrift in zijne handen is gesteld, eene met redenen omkleede conclusie in.

Onmiddellijk na de indiening der vordering of der conclusie bepaalt de rechter, tenzij de summier kennisneming der stukken hem aanleiding geeft om de vordering of het verzoek buiten verdere behandeling te laten, een dag voor het onderzoek der zaak.

Het openbaar ministerie doet daarna ten spoedigste den veroordeelde en dengene die met het verlenen van bijstand is belast, tijdig tot bijwoning van het onderzoek oproepen, onder beteekening van de vordering of conclusie.

Zoowel het openbaar ministerie als de veroordeelde zijn bevoegd getuigen en deskundigen te doen dagvaarden om bij het onderzoek tegenwoordig te zijn. De rechter kan, al dan niet op verzoek van den veroordeelde, bevelen dat bepaalde personen vanwege het openbaar ministerie zullen worden gedagvaard.

De veroordeelde en degene die met het verlenen van bijstand is belast, kunnen vóór den

aanvang van het onderzoek van de stukken ter griffie kennis nemen. Hetzelfde geldt ten aanzien van een advocaat of procureur binnen het Rijk de praktijk uitoefenende, indien deze verklaart tot de kennisneming door den veroordeelde te zijn gemachtigd, of, indien de zaak bij den kantonrechter wordt behandeld, ten aanzien van een bijzonder daartoe door den veroordeelde gemachtigde.

De oproepingen, dagvaardingen en beteekeningen bij dit artikel voorgeschreven, vinden plaats op den voet van artikel 144 van het Wetboek van Strafvordering en kunnen, voor zoover zij van het openbaar ministerie uitgaan, ook door een dienaar der openbare macht geschieden.

Art. 14j. Het onderzoek der zaak vindt plaats met gesloten deuren. Nochtans kan de veroordeelde die den leeftijd van achttien jaren heeft bereikt of meerderjarig is, verzoeken dat het onderzoek in het openbaar zal plaats vinden. De rechter beslist, of en in hoever aan dat verzoek zal worden voldaan.

Het openbaar ministerie is bij het onderzoek tegenwoordig en wordt ter zake gehoord.

De veroordeelde en degene die met het verlenen van bijstand is belast, kunnen bij het onderzoek tegenwoordig zijn en worden alsdan gehoord. De veroordeelde kan zich door een advocaat of procureur binnen het Rijk de praktijk uitoefenende, of, indien de zaak bij den kantonrechter wordt behandeld, door een bijzonder daartoe gemachtigde, als raadsman doen bijstaan.

De bepalingen van de artikelen 154—166 en 168—189 van het Wetboek van Strafvordering vinden overeenkomstige toepassing.

De ingediende vorderingen, conclusies of verzoeken kunnen gedurende het onderzoek door het openbaar ministerie of door den veroordeelde worden gewijzigd.

Art. 14k. De beslissingen in de artikelen 14g en 14h bedoeld, alsmede die waarbij vorderingen of verzoeken tot toepassing van een dier artikelen worden afgewezen, zijn met redenen omkleed; zij zijn niet aan eenig rechtsmiddel onderworpen.

Alleen indien de beslissing inhoudt last tot tenuitvoerlegging, wordt zij in het openbaar uitgesproken.

De inhoud der beslissing wordt vanwege het openbaar ministerie door een deurwaarder of dienaar der openbare macht onverwijld op den voet van artikel 144 van het Wetboek van Strafvordering beteekend aan den veroordeelde, aan dengene die met het verlenen van bijstand

is belast; zoomede aan dengene die bij de beslissing daarvan wordt ontheven."

2. Aan artikel 286, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering wordt een nieuwe tweede zin toegevoegd, luidende: „Hij, te wiens aanzien artikel 14a van het Wetboek van Strafrecht is toegepast, kan in denzelfden vorm verzet doen, doch niet dan uiterlijk binnen den tijd van veertien dagen na dien, waarop het vonnis bij verstek gewezen vanwege het openbaar ministerie aan hem in persoon zal zijn beteekend."

HOOFDSTUK II.

EERSTE AFDEELING.

Art. 1. Het derde lid van artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht wordt gelezen als volgt: „De duur der vervangende hechtenis is ten minste een dag en ten hoogste zes maanden."

2. Het laatste lid van artikel 23 der wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64) en het daarbij aan artikel 1 der wet van 25 Mei 1880 (*Staatsblad* n°. 86) toegevoegde lid vervallen.

3. Het vijfde lid van artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht wordt gelezen als volgt: „De hechtenis kan voor ten hoogste acht maanden worden opgelegd in de gevallen waarin wegens samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of het bepaalde bij artikel 44 het maximum der geldboete wordt verhoogd."

TWEDE AFDEELING.

4. In het tweede lid van artikel 23 alsmede in het eerste lid van artikel 34 van het Wetboek van Strafrecht vervallen de woorden: „binnen twee maanden na den dag waarop de rechterlijke uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd".

5. Het derde lid van artikel 24 van het Wetboek van Strafrecht wordt gelezen als volgt: „De betaling van een gedeelte der boete bevrijdt van de uitvoering van een evenredig gedeelte der vervangende straf."

6. Aan artikel 341 van het Wetboek van Strafvordering wordt een nieuw tweede lid toegevoegd, luidende:

„Voor zoover de straf bestaat in geldboete of verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen, wordt door den ambtenaar, in wiens naam de tenuitvoerlegging geschiedt, een bepaalde termijn van ten hoogste twee maanden gesteld, binnen welken de geldboete moet worden voldaan, of de verbeurdverklaarde voorwerpen

moeten worden uitgeleverd, dan wel het geldelijk bedrag, waarop zij bij de uitspraak zijn geschat, moet worden betaald. Die termijn kan door dien ambtenaar telkens worden verlengd, doch mag nimmer den duur van één jaar te boven gaan."

HOOFDSTUK III.

Art. 1. De artikelen 15—17 van het Wetboek van Strafrecht worden vervangen door de volgende:

„Art. 15. De tot gevangenisstraf veroordeelde kan, wann'er twee derden van zijn werkelijken straftijd en tevens tenminste negen maanden daarvan zijn verstreken, voorwaardelijk in vrijheid worden gesteld. Ingeval de veroordeelde meerdere gevangenisstraffen achtereenvolgens moet ondergaan, worden zij ten deze als één straf aangemerkt.

Bij deze invrijheidstelling wordt tevens een proeftijd voor den veroordeelde bepaald en worden voorwaarden gesteld, waaraan deze gedurende den proeftijd zal moeten voldoen.

De proeftijd duurt een jaar, tenzij het overblijvend gedeelte van den werkelijken straftijd van den veroordeelde langer duurt, in welk geval de proeftijd even lang is als dat gedeelte. Hij loopt niet gedurende den tijd dat den veroordeelde rechtens zijne vrijheid is ontnomen.

Art. 15a. Aan de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt als algemeene voorwaarde verbonden dat de veroordeelde geen strafbaar feit zal begaan, noch zich op andere wijze zal misdragen.

Aan de voorwaardelijke invrijheidstelling kunnen bovendien bijzondere voorwaarden het gedrag van den veroordeelde betreffende, worden verbonden, mits die voorwaarden de godsdienstige of staatkundige vrijheid niet beperken.

Met het toezicht op de naleving der voorwaarden is steeds het openbaar ministerie belast.

Op de naleving der voorwaarden kan bovendien een bijzonder toezicht in het leven worden geroepen.

Gedurende den proeftijd kan in de gestelde bijzondere voorwaarden wijziging worden gebracht of het bijzondere toezicht aan een ander dan degene die daarmede te voren was belast, worden opgedragen.

Aan den voorwaardelijk in vrijheid gestelde wordt een verlofpas uitgereikt, waarin alle hem gestelde voorwaarden zijn uitgedrukt. In geval van toepassing van het voorgaande lid wordt hem een nieuwe verlofpas uitgereikt.

Art. 15b. De voorwaardelijke invrijheidstelling is te allen tijde herroepbaar ingeval de veroordeelde in strijd handelt met de in zijnen verlofopas uitgedrukte voorwaarden.

De tijd verlopen tusschen de invrijheidstelling en de hervatting van de tenuitvoerlegging der straf wordt niet in rekening gebracht op den duur der straf.

De herroeping kan alleen geschieden gedurende den proeftijd, behoudens het bepaalde bij artikel 16, laatste lid.

Art. 16. Alle besluiten uit de toepassing der artikelen 15—15b voortvloeiende, worden genomen door het hoofd van het Departement van Justitie, het Centraal College voor de Reclasseering gehoord, en, voor zoover de besluiten tot voorwaardelijke invrijheidstelling betreft, op voorstel of na ingewonnen bericht van het gevangenisbestuur.

De aanhouding van den voorwaardelijk in vrijheid gestelde die in strijd handelt met de in zijnen verlofopas uitgedrukte voorwaarden, kan in het belang der openbare orde worden bevolen door het hoofd van de gemeentepolitie ter plaatse waar hij zich bevindt, of door den officier van justitie van het arrondissement waartoe die plaats behoort, onder verplichting om daarvan onverwijld kennis te geven aan het Departement van Justitie.

Volgt daarna de herroeping, dan wordt zij geacht bevolen te zijn en wordt de tenuitvoerlegging der straf geacht hervat te zijn op den dag der aanhouding.

Art. 17. Het formulier der verlofpassen, de nadere regeling van het toezicht op de naleving der voorwaarden en die van de taak van het Centraal College voor de Reclasseering op het gebied der voorwaardelijke invrijheidstelling zomede de verdere voorschriften ter uitvoering van de artikelen 15—16 worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur. Daarbij wordt in acht genomen dat het bijzondere toezicht uitsluitend mag gericht zijn op het verleen van hulp en steun aan den veroordeelde."

2. Artikel 32, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht wordt gelezen als volgt:

„De bepalingen der artikelen 14, 15—17, 21 en 22 vinden ten aanzien van de straf van plaatsing in eene Rijkswerkinrichting overeenkomstige toepassing.

Slotbepalingen.

Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Niettemin blijven, totdat dienaangaande nader

bij de wet zal zijn voorzien, de bepalingen der artikelen 14a—14k van het Wetboek van Strafrecht buiten toepassing ten aanzien van straffen door den militairen rechter opgelegd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 12den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie; B. ORT.

(*Uitgeg.* 22 Juni 1915.)

12 Juni 1915. WET, tot verhooging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 248.

Bij deze wet wordt de omschrijving van een artikel gewijzigd en wordt het artikel verhoogd.

Ten gevolge hiervan wordt het totaal der IIde afdeeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk verhoogd met f 50,000.

12 Juni 1915. WET, tot aanvulling en verhooging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. (Verschillende onderwerpen.) S. 249.

Bij deze wet worden drie artikelen ingevoegd.

Ten gevolge hiervan wordt het totaal der IVde afdeeling en het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verhoogd met f 3,300,000.

12 Juni 1915. BESLUIT, houdende aanwijzing van voorloopige bestemming van het Rijksopvoedingsgesticht voor jongens te Alkmaar. S. 250.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 10 Juni 1915, 8de afdeeling B, n°. 590;

Gelet op artikel 100 van den algemeenen maatregel van bestuur, vastgesteld bij Ons besluit van 15 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 209), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 28 October 1911 (*Staatsblad* n°. 328) en op artikel II (Overgangsbeeping) van Ons besluit van 23 September 1910 (*Staatsblad* n°. 291);

Gezien Ons besluit van 14 November 1910 (*Staatsblad* n°. 354);

Hebben goedgevonden en verstaan: met ingang van 16 Juni 1915 te bepalen als volgt:

Art. 1. In afwijking van het bepaalde bij artikel 100 van bovengenoemden gewijzigden algemeenen maatregel van bestuur is het rijksopvoedingsgesticht voor jongens te Alkmaar voorloopig bestemd voor:

1. aanvankelijke opnemings- en desverreicht ook duurzame verzorging van hen:

a. die, na overdracht aan eene vereeniging; stichting of instelling, als bedoeld bij artikel 12 der wet van 12 Februari 1901 (*Staatsblad* n°. 64), daarvoor ongeschikt zijn gebleken;

b. wier voorwaardelijk ontslag is herroepen;

c. die ingevolge artikel 16 van voormelde wet in een rijksopvoedingsgesticht worden geplaatst;

2. opneming van minderjarigen, die, op transport gesteld naar een der rijksopvoedingsgestichten voor jongens, wegens onmogelijkheid van dadelijke opneming tijdelijk elders moeten worden ondergebracht en zij, wier voorloopige onderbrenging wenschelijk is hangende de beslissing omtrent hunne plaatsing in een rijksopvoedingsgesticht of overdracht aan particuliere zorg.

2. De artikelen VII, VIII en IX van Ons besluit van 14 November 1910 (*Staatsblad* n°. 354) zijn vervallen.

Dit besluit zal in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* worden geplaatst.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 12den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitgeg. 15 Juni 1915.*)

12 Juni 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot vaststelling van een letterteeken, dat door zee- of kustvischersvaartuigen moet worden gevoerd.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gelet op art. 7 der Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* n°. 311), gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 66) en op art. 8 van het Koninklijk besluit van 12 Juni 1911 (*Staatsblad* n°. 144), betreffende de registers voor de zee- en kustvischersvaartuigen en het voeren van letterteekens en nummers door de kustvischersvaartuigen, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 5 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 53);

Heeft goedgevonden:

te bepalen, dat door de zee- en kustvischersvaartuigen tehuis behorende te Woensdrecht (N.-B.), moet worden gevoerd het letterteeken W.O.E.

's-Gravenhage, 12 Juni 1915.

De Minister voornoemd, POSTHUMA.

15 Juni 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van aardappelen. S. 251.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 14 Juni 1915, Kabinet, Litt. V⁷³;

Gezien Ons Besluit van 15 October 1914 (*Staatsblad* n°. 484);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het verbod van uitvoer van aardappelen, uitgevaardigd bij Ons bovengemeld Besluit, is tijdelijk opgeheven.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 15den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min: van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg. 15 Juni 1915.*)

16 Juni 1915. WET, houdende goedkeuring van het op 9 Mei 1914 te *Washington* gesloten verdrag tot verlenging van den duur van het op 2 Mei 1908 gesloten Arbitrageverdrag tusschen *Nederland* en de *Vereenigde Staten van Amerika*. S. 252.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben; dat het op 9 Mei 1914 te *Washington* gesloten verdrag tot verlenging van den duur van het op 2 Mei 1908 gesloten Arbitrageverdrag tusschen *Nederland* en de *Vereenigde Staten van Amerika*, wettelijke rechten betreft;

Gelet op het tweede lid van artikel 59 der Grondwet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het in afdruk nevens deze wet gevoegd op 9 Mei 1914 te *Washington* gesloten verdrag tot verlenging van den duur van het op 2 Mei 1908 gesloten Arbitrageverdrag tusschen *Nederland* en de *Vereenigde Staten van Amerika* wordt goedgekeurd.

2. Wij behouden Ons de bevoegdheid voor om de compromissen te sluiten, bedoeld bij Artikel 2 van het bij nevensgevoegd verdrag verlengde Arbitrageverdrag.

3. Deze wet treedt in werking met den dag,

volgende op dien, waarop zij is afgekondigd.
Lasten en bevelen, enz.
Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
J. LOUDON.

(Uitgeg. 6 Juli 1915.)

VERDRAG, houdende verlenging van den duur van het Arbitrageverdrag van 2 Mei 1908.

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en de Regeering der Vereenigde Staten van Amerika, bezielde met den wensch het tijdvak van vijf jaren, gedurende hetwelk het op 2 Mei 1908 tusschen hen gesloten Arbitrageverdrag van kracht bleef en welk tijdvak op 25 Maart 1914 is afgelopen, te verlengen, hebben de ondergeteekenden, namelijk W. L. F. C. RIDDER VAN RAPPARD, Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister van Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden te Washington, en Zijne Excellentie WILLIAM JENNINGS BRYAN, Secretaris van Staat der Vereenigde Staten, gemachtigd het volgend verdrag te sluiten:

Art. I. Het Arbitrageverdrag van 2 Mei 1908 tusschen Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en de Regeering der Vereenigde Staten van Amerika, welks duur bij artikel III van dat verdrag was bepaald op een tijdvak van vijf jaren van af den dag

AGREEMENT, extending the duration of the Arbitration Convention of May 2, 1908.

Her Majesty the Queen of the Netherlands and the Government of the United States of America, being desirous of extending the period of five years during which the Convention of Arbitration concluded between them on May 2, 1908, remained in force, which period has expired on March 25, 1914, have authorized the undersigned, to wit: W. L. F. C. RIDDER VAN RAPPARD, Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary of Her Majesty the Queen of the Netherlands at Washington, and the Honorable WILLIAM JENNINGS BRYAN, Secretary of State of the United States, to conclude the following agreement:

Art. I. The Convention of Arbitration of May 2, 1908, between Her Majesty the Queen of the Netherlands and the Government of the United States of America, the duration of which by Article III thereof was fixed at a period of five years from the date of the

van de uitwisseling der akten van bekrachtiging, welk tijdvak is afgelopen op 25 Maart 1914, wordt hierbij verlengd en gehandhaafd voor een nieuw tijdvak van vijf jaren, van af 25 Maart 1914.

II. Dit verdrag zal worden bekrachtigd door Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden en den President der Vereenigde Staten van Amerika, op advies en met goedkeuren van derzelver Senaat, en het zal in werking treden op den veertienden dag na den dag van de uitwisseling der akten van bekrachtiging, welke zoo spoedig mogelijk te Washington zal plaats hebben.

Gedaan in dubbel te Washington, in de Nederlandsche en Engelsche talen, den negenden Mei negentien honderd en veertien.

(L. S.) W. L. F. C. VAN RAPPARD.

(L. S.) WILLIAM JENNINGS BRYAN.

16 Juni 1915. WET, houdende goedkeuring van het op 25 Maart 1915 te Londen gesloten verdrag tot nadere verlenging van den duur van het op 15 Februari 1905 tusschen Nederland en Groot-Britannië gesloten arbitrageverdrag. S. 253.

Wij WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het op 25 Maart 1915 te Londen gesloten verdrag tot nadere verlenging van den duur van het op 15 Februari 1905 gesloten arbitrageverdrag tusschen Nederland en Groot-Britannië (Staatsblad n°. 250 van 1905), wettelijke rechten betreft;

Gelet op het tweede lid van artikel 59 der Grondwet:

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz. Art. 1. Het bij deze wet in afdruk gevoegd,

exchange of ratifications, which period terminated on March 25, 1914, is hereby extended and continued in force for a further period of five years from March 25, 1914.

II. The present Agreement shall be ratified by Her Majesty the Queen of the Netherlands and by the President of the United States of America, by and with the advice and consent of the Senate thereof, and it shall become effective upon the fourteenth day after the date of the exchange of ratifications, which shall take place at Washington as soon as possible.

Done in duplicate at Washington, in the Dutch and English languages, this ninth day of May one thousand nine hundred and fourteen.

op 25 Maart 1915 te Londen gesloten verdrag tot verlenging van den duur van het op 15 Februari 1905 tusschen Nederland en Groot-Britannië gesloten arbitrageverdrag, wordt goedgekeurd.

2. Wij behouden Ons de bevoegdheid voor om de compromissen te sluiten, bedoeld bij artikel 2 van het bij nevensgevoegd verdrag verlangde arbitrageverdrag.

3. Deze wet treedt in werking op den dag harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 16den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
J. LOUDON.

(*Uitgeg. 22 Juni 1915.*)

HARE Majesteit de Koningin der Nederlanden en Zijne Majesteit de Koning van het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Ierland en van de Britsche Overzeesche Bezittingen, Keizer van Indië, onderteekenen van het Verdrag voor de vreedzame beslechting van Internationale geschillen, gesloten te 's Gravenhage den 29^{en} Juli 1899;

Overwegende dat de Hooge Contracteerende Partijen zich bij artikel 19 van dat Verdrag het recht hebben voorbehouden om overeenkomsten aan te gaan, ten doel hebbende aan arbitrage te onderwerpen alle gevallen die zij voor zoodanige behandeling vatbaar zullen achten;

Hebben benoemd tot Hoogst Derzelver Gevolmachtigden:

Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden: Jonkheer Renke de Marees van

HER Majesty the Queen of the Netherlands and His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland and of the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India, signatories of the Convention for the pacific settlement of international disputes, concluded at The Hague on the 29th July, 1899;

Taking into consideration that by article 19 of that Convention the High Contracting Parties have reserved to themselves the right of concluding Agreements with a view to referring to arbitration all questions which they shall consider possible to submit to such treatment;

Have named as their Plenipotentiaries:

Her Majesty the Queen of the Netherlands: Jonkheer René de Marees van Swin-

Swinderen, Hoogst Derzelver Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister te Londen, Kamerheer in Buitengewonen Dienst; en

Zijne Majesteit de Koning van het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Ierland en van de Britsche Overzeesche Bezittingen, Keizer van Indië: The Right Honourable Sir Edward Grey, Baronet van het Vereenigd Koninkrijk, Ridder van de Orde van den Kouseband, Lid van het Parlement, Zijner Majesteits Voor-naamsten Secretaris van Staat voor Buitenlandsche Zaken;

Die, na elkander hunne wederzijdsche volmachten te hebben medegedeeld, welke in goeden en behoorlijken vorm zijn bevonden, omtrent de volgende artikelen zijn overeengekomen:

Art. 1. De Hooge Contracteerende Partijen vernieuwen bij dezen voor een verderen termijn van vijf jaren, een aanvang nemende den 12en Juli eerstkomende, het den 15en Februari 1905 te Londen geteekend Verdrag nopens de regeling door arbitrage van zekere soorten van geschillen, welke tusschen de twee Regeeringen zouden kunnen rijzen.

2. Deze overeenkomst zal worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen zoo spoedig moge-

deren, Her Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary at London, Chamberlain Extraordinary; and

His Majesty the King of the United Kingdom of Great Britain and Ireland and of the British Dominions beyond the Seas, Emperor of India: The Right Honourable Sir Edward Grey, a Baronet of the United Kingdom, Knight of the Most Noble Order of the Garter, a Member of Parliament, His Majesty's Principal Secretary of State for Foreign Affairs;

Who, after having communicated to each other their respective full powers, found in good and due form, have agreed as follows:

Art. 1. The High Contracting Parties hereby renew for a further period of five years, dating from the 12th July next, the Convention signed at London on the 15th February, 1905, for the settlement by arbitration of questions which may arise between the two Governments.

2. The present Convention shall be ratified, and the ratifications shall be exchanged at London as soon as

lijk te Londen worden possible.
uitgewisseld.

Gedaan in dubbel te Done in duplicate at
Londen, den 25^{en} Maart London, the 25th day
1915. of March, 1915.

(L. S.) R. DE MAREES VAN SWINDEREN.

(L. S.) E. GREY.

16 Juni 1915. BESLUIT, tot wijziging van
de visscherijreglementen. (Maat op bot.)
S. 254.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van
Landbouw, Nijverheid en Handel van 22 Mei
1915, n°. 3575, Afdeling Nijverheid;

Gelet op de Visscherijwet (wet van 6 Octo-
ber 1908, *Staatsblad* n°. 311), gewijzigd bij de
wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 66),
op het Waddenzee-visscherijreglement (Ons be-
sluit van 23 April 1915, *Staatsblad* n°. 206), op
het Zuiderzee-visscherijreglement (Ons besluit
van 23 April 1915, *Staatsblad* n°. 205), op het
Zuidhollandsche stroomen-visscherijreglement
(Ons besluit van 26 Juni 1911, *Staatsblad* n^o.
163), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van
28 Mei 1913 (*Staatsblad* n°. 193), op het Zeeuw-
sche stroomen-visscherijreglement (Ons besluit
van 26 Juni 1911, *Staatsblad* n°. 164), laatstelijk
gewijzigd bij Ons besluit van 11 April 1914
(*Staatsblad* n°. 173) en op het Binnenvisscherij-
reglement (Ons besluit van 15 April 1911,
Staatsblad n°. 119), laatstelijk gewijzigd bij Ons
besluit van 22 Juli 1914 (*Staatsblad* n°. 327);

Den Raad van State gehoord (advies van
8 Juni 1915, n°. 29);

Gezien het nader rapport van Onzen voor-
noemen Minister van 14 Juni 1915, n°. 4003,
afdeeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. In artikel 24 van het *Waddenzee-
visscherijreglement*, artikel 19 van het *Zuiderzee-
visscherijreglement*, artikel 19 van het *Zuid-
hollandsche stroomen-visscherijreglement*, artikel
23, lid 5, van het *Zeeuwsche stroomen-visscherij-
reglement* en artikel 28 van het *Binnenvisscherij-
reglement* wordt, in plaats van „1 Juli 1915”,
gelezen: „1 Juli 1916”.

2. Dit besluit treedt in werking op den
tweeden dag na dien der dagteekening van het
Staatsblad en van de *Staatscourant*, waarin het
is geplaatst.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en
Handel is belast met de uitvoering van dit
besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in
de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waar-

an afschrift zal worden gezonden aan den
Raad van State.

's-Gravenhage, den 16den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(Uitgeg. 19 Juni 1915.)

16 Juni 1915. WET, tot verhooging van het
vierde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor
het dienstjaar 1914. S. 255.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Ten gevolge hiervan wordt het totaal van dit
IXde afdeeling, zoomede het eindcijfer van dit
hoofdstuk, verhoogd met f 12,348.

16 Juni 1915. WETTEN, houdende naturalisatie van:

Franciscus Wilhelmus Hubertus Lennaerts,
geboren te *Beesel*, provincie *Limburg*, den
3 Mei 1869, gemeenteveldwachter, wonende
te *Beesel*, provincie *Limburg*. S. 256.

Christian Heinrich Theodor Schmalz, gebo-
ren te *Böhne (Waldeck Pymont)* den 29
December 1871, koopman in manufacturen,
wonende te *Schagen*, provincie *Noordhol-
land*. S. 257.

Joseph Clemens Weller, geboren te *Mettingen
(Pruisen)* den 17 November 1873, koopman,
wonende te *Essen-Ruhr (Pruisen)*. S. 258.

Carl Friedrich Brüsewitz, geboren te *Star-
gard (Pruisen)* den 6 Maart 1852, bureau-
chef bij de Nederlandsche Centraal Spoor-
weg-Maatschappij, wonende te *Utrecht*, pro-
vincie *Utrecht*. S. 259:

August Maria Hartong, geboren te *Vechta
(Oldenburg)* den 1 November 1867, winke-
lier, wonende te *Zutphen*, provincie *Gel-
derland*. S. 260.

Maud Veitch Flockhart, geboren te *Mount
Florida (Schotland)* den 30 April 1886,
tijdelijk schrijfster bij de Rijksverzekerings-
bank, wonende te *Amsterdam*, provincie
Noordholland. S. 261.

Ludwig Cohn, geboren te *Salzkotten (Pruisen)*
den 9 Maart 1882, winkelier, wonende te
Arnhem, provincie *Gelderland*. S. 262.

16 Juni 1915. WET, tot verhooging van het
vierde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor
het dienstjaar 1914. S. 263.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal der
VIIIste afdeeling, zoomede het eindcijfer van
dit hoofdstuk verhoogd met f 130,000.

16 Juni 1915. WET, houdende eene bijzondere regeling nopens ontheffing en vrijstelling van personeele belasting in verband met de in 1914 plaats gehad hebbende mobilisatie van land- en zeemacht. S. 264.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten : Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eene bijzondere regeling te treffen nopens ontheffing en vrijstelling van personeele belasting in verband met de in 1914 plaats gehad hebbende mobilisatie van land- en zeemacht :

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Eenig artikel.

Er wordt ambtshalve ontheffing van den aanslag in de personeele belasting verleend ter zake van dienstboden, die bij de in 1914 plaats gehad hebbende mobilisatie van land- en zeemacht onder de wapenen zijn gekomen en ter zake van paarden en motorrijtuigen, die bij de mobilisatie krachtens wettelijk voorschrift ten behoeve van de landsverdediging zijn gevorderd ; een en ander voor zoover daarvoor geen andere in de plaats zijn genomen.

Op denzelfden voet wordt ambtshalve ontheffing van den aanslag in de personeele belasting verleend ter zake van motorrijtuigen, waarmede de houders als lid van het Vrijwillig Militair Automobiel Korps bij die mobilisatie, onder de wapenen zijn gekomen.

De ontheffing wordt verleend over de maanden, die tijdens het onder de wapenen komen of tijdens de vordering nog niet waren ingetreden.

Voor den duur van de tegenwoordige mobilisatie van land- en zeemacht wordt aan de houders van de in het tweede lid bedoelde motorrijtuigen, zoolang zij onder de wapenen blijven, vrijstelling van personeele belasting verleend voor die motorrijtuigen, alsmede voor hunne dienstboden, die zich met hen onder de wapenen bevinden.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(Uitgeg. 3 Juli 1915.)

16 Juni 1915. WET, houdende wijziging van wetten betreffende den accijns op het geslacht. S. 265.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 316, 1—5.

Hand. idem 1914/15, blad. 1413, 1414.

Hand. 1^e Kamer 1914/15, blad. 360.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten : Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eenige wijzigingen aan te brengen in de wetten betreffende den accijns op het geslacht ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Aan *artikel 5* der wet van 14 December 1844 (*Staatsblad* n°. 66) wordt tusschen het eerste en het tweede lid een nieuw lid toegevoegd, luidende :

„Voor door Ons aan te wijzen gemeenten of gedeelten van gemeenten wordt de in het eerste lid genoemde hoeveelheid verminderd tot 10 kilogram.”

In het laatste lid van voormeld wetsartikel worden de woorden : „Zoodanig vervoer kan echter” vervangen door de woorden : „Vervoer zonder geleibiljet kan”.

2. In *artikel 6* der wet van 2 Januari 1832 (*Staatsblad* n°. 5) wordt onder letter *b*. het eerste gedeelte, beginnende met : „Bijaldien de aangever”, en eindigende met : „tot benadering toegestaan”, door het volgende vervangen :

„De aangever zal bij zijne verklaring moeten opgeven de plaats alwaar het vee, afgezonderd van elk ander vee, kan worden onderzocht. Voor de bevoegdheid tot benadering wordt de tijd van vier en twintig uren toegestaan.”

In hetzelfde artikel, onder letter *C*. wordt in plaats van de woorden : „door den Ontvanger of door eenigen anderen tegenwoordig zijnden beambte der administratie onvoldoende wordt geoordeeld, zullen deze, hetzij gezamenlijk, hetzij afzonderlijk,” het volgende gelezen : „door een beambte der administratie onvoldoende wordt geoordeeld, zal deze”.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(Uitgeg. 3 Juni 1915.)

16 Juni 1915. WET, tot verhooging van het maximum-bedrag, toegestaan bij de wet van 10 November 1900 (*Staatsblad* n°. 184), tot voorziening in de behoefte aan kasgeld van het Internationaal Bureau van het Hof van Arbitrage. S. 266.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is het maximum-bedrag der loopende voorschotten, toegestaan bij de wet van 10 November 1900 (*Staatsblad* n°. 184), tot voorziening in de behoefte aan kasgeld van het Internationaal Bureau, bedoeld in artikel 22

van het bij de wet van 9 April 1900 (*Staatsblad* n°. 54) bekrachtigd verdrag, te verhoogen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Eenig artikel.

De eerste alinea van het eenig artikel van de wet van den 10den November 1900 (*Staatsblad* n°. 184) wordt gelezen als volgt:

Onze Minister van Financiën is bevoegd doorlopend voorschotten uit 's Rijks Schatkist te verlenen, ten behoeve van het te 's Gravenhage gevestigde Internationaal Bureau, bedoeld in artikel 22 van het bij de wet van 9 April 1900 (*Staatsblad* n°. 54) bekrachtigd verdrag voor de vreedzame beslechting van internationale geschillen. Het gezamenlijk bedrag der loopende voorschotten mag de som van *honderd vijftig duizend gulden* niet te boven gaan.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Buitenlandsche Zaken, J. LOUDON.

(*Uitgeg. 30 Juni 1915.*)

16 Juni 1915. WET, houdende algemeene bepalingen ten aanzien van de kwade posten en de onverhaalbare kosten van vervolging, in zake de directe belastingen. S. 267.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 324, 1—6.

Hand. idem 1914/15, blad. 1437.

Hand. 1^e Kamer 1914/15, blad. 360.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is algemeene bepalingen vast te stellen ten aanzien van de kwade posten en de onverhaalbare kosten van vervolging, in zake de directe belastingen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De verminderingen, ontheffingen en oninbare posten in zake de directe belastingen worden, onverschillig welk belastingjaar zij betreffen, met inbegrip van alle opcenten, in mindering gebracht van de ontvangsten over het jaar, waarin het bevelschrift is opgemaakt.

Na aanzuivering der kohieren van een belastingjaar wordt voor iedere provincie en gemeente het aandeel harer opcenten in de voormelde kwade posten opgemaakt, en wordt het bedrag van dat aandeel in 's Rijks Schatkist teruggestort.

2. De bevelschriften wegens onverhaalbare kosten van vervolging in zake de directe belastingen worden aangewezen op de Staatsbe-

grooting voor het dienstjaar, waarin zij zijn opgemaakt.

3. Deze wet wordt geacht in werking te zijn getreden met 1 Mei 1915.

De wetten van 29 Juli 1848 (*Staatsblad* n°. 32) en 18 September 1852 (*Staatsblad* n°. 177) worden gerekend met dat tijdstip te zijn vervallen.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg. 3 Juli 1915.*)

16 Juni 1915. WET, houdende bekrachtiging van den onderhandschen verkoop van een stuk Staatsbouwterrein ten Noorden van het Prins Hendrikkanaal te *Katwijk aan Zee* aan de Katwijksche Bouwvereniging te *Katwijk*. S. 268.

16 Juni 1915. WET, tot overbrenging bij het Hoogheemraadschap van de *Hondsbosche* en *Duinen* tot *Petten* van het beheer over een gedeelte der Rijksduinen in den zee-reep onder de gemeente *Schoorl* en van het onderhoud van de duinbeplanting op deze oppervlakte, voor zoover dat ten laste van het Rijk is ingevolge het Koninklijk besluit van 27 Mei 1876 (*Staatsblad* n°. 109). S. 269.

16 Juni 1915. WET, houdende verhooging van het *negende* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1914. S. 270.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal van de VIDE afdeeling en het eindcijfer van dat hoofdstuk verhoogd met f 560,000.

16 Juni 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen in de gemeente *Oude Tonge*, noodig voor den aanleg van een afsluitdam met keersluis in het havenkanaal aldaar. S. 271.

16 Juni 1915. WET, tot toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van *Oostvoorne* naar *Rockanje*. S. 272.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, den aanleg te bevorderen van een spoorweg van *Oostvoorne* naar *Rockanje*;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Uit 's Rijks schatkist wordt een rentelooze voorschot beschikbaar gesteld ten bedrage van twee vijfden der kosten van aanleg, doch tot geen hooger bedrag dan f 52,000, ten behoeve van een spoorweg van *Oostvoorne* naar *Rockanje*.

2. Het in artikel 1 genoemde rentelooze voorschot wordt onder voorwaarden, door Ons of krachtens Onze machtiging te stellen, toegekend aan den concessionaris voor den aanleg van den aldaar genoemden spoorweg, doch niet dan nadat door belanghebbenden bij dien aanleg daarvoor, ten' genoegen van Onzen Minister van Waterstaat, voldoende ondersteuning zal zijn verleend, onder geene andere voorwaarden dan waarop de goedkeuring van genoemden Minister zal zijn verkregen.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 16den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg.* 30 Juni 1915.)

16 Juni 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van spoorweglijnen van *Ter Apel* over *Winschoten* naar *Delfzijl* en van *Blijham* naar *Bellingwolde*. S. 273.

16 Juni 1915. WET, houdende vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Curaçao* over het dienstjaar 1912. S. 274.

Het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor *Curaçao* over het dienstjaar 1912 wordt vastgesteld als volgt:

De uitgaven hebben bedragen f 1,149,569.80⁵.

De ontvangsten hebben bedragen f 724,657.62⁵.

Het nadeelig slot der rekening bedraagt alzoo f 424,912.18.

17 Juni 1915. MISSIVE van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche zaken, betreffende vrijstelling en ontheffing van militiedienst.

Tengevolge van de mobilisatie-oproeping van 31 Juli 1914 hebben onderscheidene militieplichtigen, die in het genot waren van vrijstelling van den dienst, zich onder de wapenen begeven. Sommigen deden dit uit vaderlandsliefde. Ten aanzien van anderen moet de opkomst worden toegeschreven aan eene onjuiste meening omtrent hunne dienstverplichtingen.

Bij de korpsen is bij de opkomst van dergelijke personen op verschillende wijze gehandeld.

Aan enkele personen is te kennen gegeven, dat zij tot opkomst niet verplicht waren en deze zijn dan ook voor het meerendeel naar huis teruggekeerd. Anderen zijn onder de wapenen gehouden en na eenigen tijd toen ontdekt werd, dat eene vergissing in het spel was, weggezonden. Weer anderen zijn gebleven en zijn nog bij de korpsen aanwezig.

Telkens blijkt opnieuw van dergelijke gevallen. Zij veroorzaken onregelmatigheden in de stamboeken en brengen ook moeilijkheden met zich ten aanzien van de verantwoording van de kosten, welke uit het verblijf in werkelijken dienst zijn voortgevloeid of nog voortvloeien.

De vele beslommeringen van alle militaire autoriteiten bij de mobilisatie maken het althans voor een deel vergeeflijk, dat niet allerwege is gehandeld zooals het moet.

Met den Minister van Oorlog was ik van gevoelen, dat een regelmatige toestand zou kunnen verkregen worden, indien de bij Kon. besluit verleende vrijstellingen van de onverplicht in werkelijken dienst gekomen militieplichtigen alsnog buiten werking werden gesteld voor den tijd, dien zij tijdens den duur van de vrijstelling onder de wapenen hebben doorgebracht of alsnog vrijwillig zullen doorbrengen.

Het kwam tevens wenschelijk voor, hetzelfde te doen plaats vinden ten aanzien van krachtens de vroegere wet verleende ontheffing van den werkelijken dienst, daar een geval van opkomst en onder de wapenen blijven als hierboven geschetst zich ook heeft voorgedaan met iemand, die verkeerde in het genot van zoodanige ontheffing, welke was verleend voor het nog onvervuld gedeelte van zijnen diensttijd.

Dienovereenkomstig heeft de Koningin op voordracht van genoemden Minister en mij bij besluit van 2 Juni jl., n°. 40 bepaald, dat de door Hare Majesteit krachtens de thans vervallen Militiewet 1901 verleende ontheffingen van den werkelijken dienst en de door Hare Majesteit ingevolge de Militiewet (*Staatsblad* 1912, n°. 21) verleende vrijstellingen van den dienst van de onverplicht in werkelijken dienst gekomen militieplichtigen buiten werking worden gesteld voor den tijd, dien zij tijdens den duur van de ontheffing of vrijstelling onder de wapenen hebben doorgebracht of alsnog vrijwillig zullen doorbrengen.

(W. v. d. B. A.)

18 Juni 1915. **BESLUIT**, tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer 1901. S. 275.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 30 April 1915, n°. 232, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 van de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 62); Den Raad van State gehoord (advies van 1 Juni 1915, n°. 80);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 15 Juni 1915, n°. 249, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 79 van het Algemeen Reglement Vervoer 1901, vastgesteld bij Ons besluit van 4 Januari 1901, (*Staatsblad* n°. 20), laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij Ons besluit van 1 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 341), te wijzigen en te lezen als volgt:

Artikel 79.

„Verkeer met het buitenland.

„Voor het vervoer van reizigers en goederen van of naar het buitenland kunnen door den Minister van Waterstaat van dit reglement afwijkende bepalingen worden toegelaten.”

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 18den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg.* 3 Juli 1915.)

18 Juni 1915. **BESLUIT**, betreffende vrijdom van invoerrecht voor houtgeest, voor uit houtgeest bereide of daarmede vermengde vloeistoffen en voor vaste stoffen die houtgeest bevatten. S. 276.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 25 Mei 1915, n°. 104, Accijnzen;

Gezien artikel 4 der wet van 30 December 1910 (*Staatsblad* n°. 377), houdende bepalingen omtrent het belasten van houtgeest; Den Raad van State gehoord (advies van 8 Juni 1915, n°. 25);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 14 Juni 1915, n°. 115, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Er wordt vrijdom verleend van invoerrecht voor houtgeest en alle daaruit be-

reide of daarmede vermengde vloeistoffen en alle vaste stoffen die houtgeest bevatten:

a. bestemd om te dienen als mengmiddel voor andere goederen waarvoor vrijdom van accijns of invoerrecht wordt genoten;

b. benodigd als hulpmiddel bij de werkzaamheden in fabrieken of trafieken;

c. benodigd in fabrieken of trafieken, waarin de houtgeest zoodanige bewerking ondergaat, dat hij uit het daarbij verkregen product niet weder is af te scheiden.

De voorzieningen, noodig tot wering van misbruik van den sub a bedoelden vrijdom worden vastgesteld door Onzen Minister van Financiën; ten aanzien van den sub b en c bedoelden vrijdom zijn van toepassing de bepalingen, vervat in de artikelen 3 tot en met 11 van Ons besluit van 11 Augustus 1908 (*Staatsblad* n°. 284) of de bepalingen die in bijzondere gevallen door Onzen Minister van Financiën zullen worden vastgesteld.

2. Ons besluit van 10 Augustus 1910 (*Staatsblad* n°. 254) blijft ook verder alleen van kracht, voor zoover de daarin bedoelde stoffen niet uit houtgeest bereid of daarmede vermengd zijn. Artikel 39 van Ons besluit van 30 November 1908 (*Staatsblad* n°. 346) blijft ook verder alleen van kracht voor vernissen en dergelijke niet tot inwendig gebruik bestemde vloeistoffen die buitenslands niet met houtgeest zijn bereid.

Het tegenwoordig besluit brengt geen verandering in de geldigheid van bestaande vrijdommen en vergunningen.

3. Onze besluiten van 24 Januari 1911 (*Staatsblad* n°. 35), 30 Mei 1911 (*Staatsblad* n°. 137) en 5 Juni 1912 (*Staatsblad* n°. 188) zijn ingetrokken.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 18den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 3 Juli 1915.)

18 Juni 1915. **BESLUIT**, houdende beslissing dat, waar uit de overgelegde stukken blijkt, dat aan den rechtsvoorganger van appellante wel vergunning is verleend voor het plaatsen van een stoomwerktuig in zijne branderij, maar dat nimmer vergunning is verleend voor het oprichten van de branderij zelve, ook niet nieuwe voorwaarden door Burg. en Weth. aan de niet bestaande vergunning kunnen worden verbonden.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door de Naamlooze Vennootschap Delftsche Distilleerderij en Roomgistfabriek, voorheen VLEK & Co. te Delft, tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders dier gemeente van 10 Februari 1914, waarbij aan de appellante voor hare branderij: „De Verkeerde Wereld” aan de Brabantsche Turfmarkt n°. 15, kadastraal bekend Sectie D. n°. 1488, krachtens artikel 17 der Hinderwet nieuwe voorwaarden zijn opgelegd;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 2 Juni 1915, n°. 111;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 15 Juni 1915, n°. 386 H, Afd. Arbeid;

Overwegende; dat de nieuwe voorwaarden waartegen bij de appellerende Naamlooze Vennootschap bezwaren bestaan, door Burgemeester en Wethouders van Delft bij hun besluit van 10 Februari 1914 zijn toegevoegd aan eene vergunning, die in 1874 zou zijn verleend voor het oprichten eener branderij aan den rechtsvoorganger van de appellante;

dat evenwel uit de overgelegde stukken blijkt dat aan dien rechtsvoorganger wel bij besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 14 April 1874 vergunning is verleend voor het plaatsen van een stoomwerktuig in zijne branderij, maar dat nimmer vergunning is verleend voor het oprichten van de branderij zelve;

dat, nu geen vergunning is verleend voor het oprichten der branderij in het besluit van Burgemeester en Wethouders bedoeld, ook niet nieuwe voorwaarden aan de niet bestaande vergunning kunnen worden verbonden, en het besluit van Burgemeester en Wethouders van Delft reeds uit dezen hoofde moet worden vernietigd;

Gezien de Hinderwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bestreden besluit van Burgemeester en Wethouders van Delft, waarbij aan de Naamlooze Vennootschap Delftsche Distilleerderij en Roomgistfabriek, voorheen VLEK & Co. te Delft, voor hare branderij „De Verkeerde Wereld” aan de Brabantsche Turfmarkt n°. 15, kadastraal bekend Sectie D. n°. 1488, nieuwe voorwaarden zijn opgelegd, te vernietigen.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast enz.

(W. v. d. B. A.)

19 Juni 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *electrische zaklantaarns*, van *onderdeelen* en *grondstoffen* tot het vervaardigen daarvan. S. 277.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *electrische zaklantaarns*, van *onderdeelen* en *grondstoffen* tot het vervaardigen daarvan te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 11 Juni 1915, Kabinet, Litt. O⁷²;

Den Raad van State gehoord (advies van 15 Juni 1915, n°. 11);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 17 Juni 1915, Kabinet, Litt. M⁷⁵;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van *electrische zaklantaarns*, van *onderdeelen* en *grondstoffen* tot het vervaardigen daarvan, is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behoudens Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 19den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 19 Juni 1915.)

19 Juni 1915. WET, tot het verleenen van uitsstel van betaling van de bijdragen voor inkoop van pensioen van vóór 1 Juli 1912 in zijdelingschen Staatsdienst doorgebrachten diensttijd. S. 278.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 337, 1—5.

Hand. id. 1914/15, *blad.* 1438.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 337.

Hand. id. 1914/15, *blad.* 411.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de inhouding van de bijdragen voor inkoop voor pensioen van vóór

1 Juli 1912 in zijdelingschen Staatsdienst doorgebrachten diensttijd op de jaarwedde, het pensioen of het wachtgeld der betrokken burgerlijke ambtenaren of oud-burgerlijke ambtenaren met het oog op de tijdsomstandigheden uit te stellen of te schorsen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Van de op grond van art. 5, j^o. artikel 4 der Pensioenwet voor zijdelingschen Staatsdienst 1912 verschuldigde pensioensbijdragen, die niet op den voet van het tweede lid van art. 6 dier wet verrekend kunnen worden, wordt de in dat lid voorgeschreven inhouding tot een door Ons te bepalen tijdstip uitgesteld of geschorst.

2. Eene inhouding die op grond van artikel 1 wordt uitgesteld, geschiedt van het aan het slot van dat artikel bedoelde tijdstip af op den in het eerste lid van art. 6 der Pensioenwet voor zijdelingschen Staatsdienst 1912 voorgeschreven voet.

Bij schorsing van eene inhouding op grond van artikel 1 geschiedt de inhouding van het nog verschuldigde deel der pensioensbijdragen van het in het eerste lid bedoelde tijdstip af binnen den tijd binnen welken zij zou geschieden, wanneer de geheele bijdrage op den voet van het eerste lid werd ingehouden.

3. Deze wet is niet van toepassing ten opzichte van de in artikel 1 bedoelde pensioensbijdragen der ambtenaren en oud-ambtenaren die hun verlangen hiertoe aan het hoofd van het Departement, waaronder zij werkzaam zijn, respectievelijk aan Onzen Minister van Financiën schriftelijk te kennen geven.

4. Deze wet wordt geacht in werking te zijn getreden met 1 Januari 1915.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 19 Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(Uitgeg. 9 Juli 1915.)

19 Juni 1915. WET, houdende wijziging van het invoerrecht op sinaasappelen, mandarijnen, citroenen en bananen en op oudheden. S. 279.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is nadere bepalingen vast te stellen met betrekking tot de belasting bij invoer verschuldigd van sinaasappelen, mandarijnen, citroenen en bananen en van oudheden;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In de tabel, vastgesteld bij artikel 1 der wet van 15 Augustus 1862 (*Staatsblad*

n°. 170) en bij latere wetten gewijzigd, wordt aan den post: „Vruchten, alle versche of gedroogde boomvruchten, niet afzonderlijk belast” toegevoegd de volgende

BIJZONDERE BEPALING.

Onder dezen post zijn niet begrepen versche sinaasappelen, mandarijnen, citroenen en bananen.

2. In artikel 6 der voormelde wet wordt tusschen letter i en de laatste zinsnede het volgende ingevoegd:

j. oudheden, waaronder worden verstaan voorwerpen of deelen van voorwerpen, waarvan door of namens den invoerder wordt aangehouden dat zij ouder zijn dan zeventig jaren. Deze vrijdom kan alleen verleend worden, voor zoover de voorwerpen ten invoer worden aangegeven op daarvoor door Ons aan te wijzen kantoren.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 19 Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(Uitgeg. 3 Juli 1915.)

19 Juni 1915. WET, tot herziening der tabel van verdeling der gemeenten in klassen, behoorende bij de wet op de personeele belasting. S. 280.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 263, 1—12. Hand. id. 1914/15.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 263.

Hand. id. 1914/15, blad. 413.

WIJ WILHELMINA ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de tabel van verdeling der gemeenten in klassen, behoorende bij de wet op de personeele belasting, te herzien;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In de tabel, bedoeld bij artikel 5 der wet van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72), welke tabel laatstelijk werd gewijzigd bij artikel 15 der wet van 31 December 1913 (*Staatsblad* n°. 469), worden de wijzigingen gebracht, aangegeven in het bij deze wet gevoegde overzicht.

2. Ten aanzien van gemeenten of gedeelten van gemeenten welke door deze wet in eene lagere klasse worden gerangschikt, blijft voor de toepassing der wet tot regeling van het lager onderwijs ten aanzien van de tegenwoordige titularissen de classificatie van kracht, zooals die voor het in werking treden van deze wet gold.

3. Deze wet treedt in werking op 1 Januari 1916.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 19den Juni 1915.

WILHELMINA

De Minister van Financiën, TREUB.

(Uitgeg. 18 Juli 1915.)

TABEL

zooals zij voor de hieronder genoemde gemeenten zal luiden. (1)

PROVINCIE NOORDBRABANT.

- 4^e Klasse : 's Hertogenbosch.
 5^e Klasse : Breda. Tilburg (stad).
 6^e Klasse : Eindhoven. Halsteren (nabij Bergen op Zoom). 's Hertogenbosch (Orthen). Oss (kom). Princenhage (nabij Breda). Teteringen (Terheijdensche Hoek, Zandberg en Teteringsche Dijk). Tilburg (naaste omgeving der stad).
 7^e Klasse : Baardwijk. Dinteloord en Prinsland (kom Dinteloord). Gestel en Blaarthem (het deel grenzende aan Eindhoven). Loon op Zand (een gedeelte van Kaatsheuvel). Oss (overig deel). Oudenbosch. Princenhage (kom en nabij Ginneken). Stratum (het deel grenzende aan Eindhoven). Strijp (het deel grenzende aan Eindhoven). Tilburg (overig deel). Tongelre (het deel grenzende aan Eindhoven). de Werken en Sleeuwijk (kom). Willemstad (stad). Woensel (het deel grenzende aan Eindhoven).
 8^e Klasse : Beek en Donk (kommen). Deurne en Liesel (kom Deurne). Dinteloord en Prinsland (overig deel). Gemert (kom). Gestel en Blaarthem (Kerkstraat en omgeving). Grave. Halsteren (overig deel). Loon op Zand (overig deel). St. Oedenrode (kom). Oud en Nieuw Gestel. Princenhage (overig deel). Schijndel (kom en naaste omgeving). Stratum (overig deel). Strijp (overig deel, voor zoover niet vallende in de 9de klasse). Teteringen (dorp). Tongelre (overig deel, voor zoover niet vallende in de 9de klasse). Uden (kom). Vrijhoeve Capelle. de Werken en Sleeuwijk (de Kil). Willemstad (overig deel). Woensdrecht (westelijk deel). Woensel (overig deel, voor zoover niet vallende in de 9de klasse).
 9^e Klasse : Beek en Donk (overig deel). Deurne en Liesel (overig deel). Gemert (overig deel). Gestel en Blaarthem (overig deel). St. Oedenrode (overig deel). Schijndel (overig deel). Strijp (Welschap en omgeving). Teteringen

(overig deel). Tongelre (Dorp, Kol en Urkhoven). Uden (overig deel). De Werken en Sleeuwijk (overig deel). Woensdrecht (oostelijk deel). Woensel (Acht, Eckart en Vlokhoven).

PROVINCIE GELDERLAND.

- 3^e Klasse : Nijmegen (kom).
 4^e Klasse : Nijmegen (buitenvijken).
 5^e Klasse : Nijmegen (Hees, Neerbosch en Haltert). Wageningen (stad).
 6^e Klasse : Apeldoorn (kom van de hoofdafdeling Apeldoorn). Bergh ('s Heerenberg en Lengel — gedeeltelijk). Stad-Doetinchem. Elst (de Praets). Winterswijk (dorp).
 7^e Klasse : Aalten (kom). Ambt-Doetinchem (2 deelen nabij Stad-Doetinchem en Nieuw-Gaanderen). Gendringen (Gendringen, de Pol, Oer, Ulft, en Voorst — gedeeltelijk). Groesbeek (Berg en Dal en kom). Huissen (kom). Nijkerk (kom). Nijmegen (overig deel). Wisch (Terborg en Silvolde).
 8^e Klasse : Aalten (overig deel). Bergh (Stokkum, Zeddum, Braamt en Vinkwijk). Borculo (kom). Ambt-Doetinchem (Oosselt en Oud-Gaanderen). Elst (behalve de Praets). Groenlo. Groesbeek (Stekkenberg). Hattem. Hengelo (kom). Huissen (overig deel). Lichtenvoorde (kom). Millingen. Neede (kom). Nijkerk (overig deel). Steenderen (dorpen Steenderen, Bronkhorst en Toldijk). Wageningen (overig deel). Winterswijk (overig deel). Wisch (kom Varsseveld).
 9^e Klasse : Apeldoorn (overig deel). Bergh (overig deel). Borculo (overig deel). Ambt-Doetinchem (overig deel). Gendringen (overig deel). Groesbeek (overig deel). Hengelo (overig deel). Lichtenvoorde (overig deel). Neede (overig deel). Steenderen (overig deel). Wisch (overig deel).

PROVINCIE ZUID-HOLLAND.

- 4^e Klasse : Gorinchem (kom). Vlaardingen.
 5^e Klasse : Gorinchem (overig deel). Helvevoet-sluis. Leerdam. Schiebroek.
 6^e Klasse : Alblasserdam. Helvoet (Nieuw) (kom). Hillegom. Lisse. Ridderkerk. Sasenheim. Waddinxveen.
 7^e Klasse : Ameide. Bleiswijk. Helvoet (Nieuw) (overig deel). Nieuwenhoorn (Vlotbrug en Oostdijk). Puttershoek. Vianen.
 8^e Klasse : Nieuwenhoorn (overig deel).

PROVINCIE NOORD-HOLLAND.

- 2^e Klasse : Sloten (Sloterdijk, Baarsjes en Overtoom met tusschenliggende stadsbebouwing).
 3^e Klasse : Bussum. Haarlemmerliede en Spaarnwoude (in de onmiddellijke omgeving

(1) De in Staatsblad n°. 280 voorkomende tabel, waarin de rangschikking van gemeenten is opgenomen, zooals deze vastgesteld was vóór de wet van 19 Juni 1915, S. 280, is hier niet opgenomen.

- van Haarlem). Heemstede (noordelijk deel). Schoten (zuidelijk deel). Velsen (IJmuiden).
- 4^e Klasse : Heilo (Alkmaarsch gedeelte). Naarden (buiten de vesting). Zaandam (met uitzondering van het Kalf en het gedeelte gelegen in polder III).
- 5^e Klasse : Bloemendaal (behalve Vogelenzang). Haarlemmerliede en Spaarnwoude (Halfweg). Heemstede (midden-gedeelte). Helder (Helder en Nieuwediep). Laren. Nieuwer-Amstel (benoorden de Kalfjeslaan). Schoten (overig deel). Velsen (overig deel). Wormerveer (met uitzondering van het buurtschap Westknolendam). Zaandam (overig deel).
- 6^e Klasse : Assendelft (Stationsbuurt). Bergen. Blaricum. Bloemendaal (Vogelenzang). Heemstede (zuidelijk deel). Naarden (vesting). Nieuwer-Amstel (overig deel). Ransdorp (Schellingwoude). Sloten (overig deel). Weesperkarspel. Wormer. Wormerveer (overig deel). Zandvoort.
- 7^e Klasse : Anna Paulowna. Assendelft (overig deel). Castricum. Egmond aan Zee. Haarlemmerliede en Spaarnwoude (overig deel). Heemskerk. Heerhugowaard. Hoilo (overig deel). Koedijk. Nederhorst den Berg. Ransdorp (overig deel). Schoorl. Terschelling (West-Terschelling). Texel (Burg). Warmenhuizen.
- 8^e Klasse : Helder (overig deel). Terschelling (Oost-Terschelling). Texel (overig deel).

PROVINCIE ZEELAND.

- 8^e Klasse : Breskens (kom).
- 9^e Klasse : Breskens (overig deel).

PROVINCIE UTRECHT.

- 3^e Klasse : Baarn (kom). Zeist (kom).
- 4^e Klasse : Amersfoort (stad). Hoogland (nabij Amersfoort). Leusden (nabij Amersfoort).
- 6^e Klasse : Bunschoten (Spakenburg).
- 7^e Klasse : Bunschoten (overig deel). Maartensdijk. Zeist (overig deel).
- 8^e Klasse : Amersfoort (overig deel). Baarn (overig deel). Hoogland (overig deel). Leusden (overig deel).

PROVINCIE FRIESLAND.

- 6^e Klasse : Dokkum.
- 7^e Klasse : Oostdongeradeel (nabij Dokkum).
- 8^e Klasse : Oostdongeradeel (overig deel).

PROVINCIE OVERIJSEL.

- 5^e Klasse : Almelo (kom).
- 6^e Klasse : Almelo (naaste omgeving der kom). IJsselmuiden (kom). Oldenzaal. Zwollerkerspel (bij Zwolle).

- 7^e Klasse : Denekamp (dorp en omgeving). Diepenveen (bij Deventer). Raalte (kom). Wijhe (kom).
- 8^e Klasse : Almelo (overig deel). Diepenveen (overig deel). Heino. Holten. IJsselmuiden (overig deel). Ootmarsum. Raalte (overig deel). Wierden (dorp en omgeving en nabij Nijverdal). Wijhe (overig deel behalve Marle). Zwollerkerspel (overig deel).
- 9^e Klasse : Denekamp (overig deel). Wierden (overig deel). Wijhe (Marle).

PROVINCIE GRONINGEN.

- 2^e Klasse : Groningen (stad).
- 4^e Klasse : Groningen (Helpman).
- 5^e Klasse : Winschoten (kom).
- 6^e Klasse : Appingedam (kom). Delfzijl (kom). Hoogezand (kom, Martenshoek en Foxhol). Oude Pekela. Slochteren (Foxham). Winschoten (overig deel, voor zoover niet vallende in de 7de klasse).
- 7^e Klasse : Hoogezand (overig deel). Nieuwe Pekela. Onstwedde (Stadskanaal en Musselkanaal). Winschoten (noordelijk en oostelijk deel).
- 8^e Klasse : Appingedam (overig deel). Delfzijl (overig deel). Onstwedde (overig deel). Slochteren (overig deel).

PROVINCIE DRENTHE.

- 5^e Klasse : Meppel (kom).
- 6^e Klasse : Assen (kom).
- 7^e Klasse : Anlo (Eexterveensch kanaal en Annerveenschkanaal). Assen (overig deel). Coevorden (stad). Gasselte (Gasselternijveenschmond). Gieten (Bareveld en Nieuwediep). Meppel (overig deel).
- 8^e Klasse : Anlo (overig deel). Beilen (dorp en de Paltz). Eelde. Emmen (kom, Klazinaveen, Barger-Oosterveen, Barger-Compass., Nieuw-Weerdinge, Nieuw-Amsterdam, Emmer-Compascuum, Munsterscheveld, Emmer-Erfscheidenveen). Gasselte (overig deel). Gieten (overig deel). Roden (kom en Nietap). Smilde. Zuidlaren (kom).
- 9^e Klasse : Beilen (overig deel). Coevorden (overig deel). Emmen (overig deel). Roden (overig deel). Zuidlaren (overig deel).

PROVINCIE LIMBURG.

- 5^e Klasse : Heerlen (kom Zuid).
- 6^e Klasse : Eijgelshoven. Heerlen (kom Noord). Kerkrade (Kerkrade, Holz, Chevremont en Spekholzerheide). Roermond (kom). Venlo (stad met het stadsgedeelte van den Bantuin).
- 7^e Klasse : Heerlen (overig deel). Hoensbroek.

Kerkrade (*overig deel*). Maasniel (*kom en naaste omgeving*). Melick en Herkenbosch (*het gedeelte grenzende aan Roermond*). Nieuwenhagen. Roermond (*gelegen zoowel ten oosten van de Maas als van de Roer*). Schaasberg. Sittard (*stad*). Venlo (*Fort St. Michiel*). Weert (*kom*).

8^e Klasse : Amstenrade. Brunssum. Geleen. Horst (*kom*). Nuth. Oirsbeek (*behalve Doenrade*). Roermond (*overig deel*). Schinnen. Sittard (*overig deel*). Venlo (*overig deel*).

9^e Klasse : Horn. Horst (*overig deel*). Maasniel (*overig deel*). Melick en Herkenbosch (*overig deel*). Oirsbeek (*Doenrade*). Weert (*overig deel*).

19 Juni 1915. WET, tot wijziging van de Veiligheidswet. S. 231.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 144, 1—11. Hand. id. 1914/15, bladz. 1415—1421, 1423—1436.

Bijl. 1^e Kamer 1914/15, n°. 144, 1—3.

Hand. id. 1914/1915, bladz. 411.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de Veiligheidswet (wet van 20 Juli 1895, *Staatsblad* n°. 137, gewijzigd door de wet van 1 Juli 1909, *Staatsblad* n°. 245) behoort te worden gewijzigd ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. In artikel 1 der Veiligheidswet wordt onder 1°. in plaats van „een en ander voor zoover aldaar een krachtwerktuig of een oven wordt gebezigd of tien of meer personen plegen te verblijven” gelezen :

„een en ander voor zoover aldaar een krachtwerktuig of een oven wordt gebezigd of vijf of meer personen plegen te verblijven.”

Onder 2°. wordt in plaats van „vlasbraakhokken en zwingelketen;” gelezen : „besloten ruimten, waar in of voor eenig bedrijf vlas pleegt te worden gebraakt of gezwingeld;”.

De punt aan het slot van het artikel wordt vervangen door eene kommapunt en aan het artikel wordt een nieuw nummer toegevoegd, luidende :

„4°. bemalingsinrichtingen.”

Art. II. In artikel 3 der Veiligheidswet worden onder 3°. de woorden „eischen, voor fabrieken en werkplaatsen, op te richten na het in werking treden van deze wet, gesteld” vervangen door : „voorschriften, gegeven”.

Art. III. In artikel 6 der Veiligheidswet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

De aanhef wordt gelezen als volgt :

„Bij algemeenen maatregel van bestuur kunnen voorschriften worden² gegeven, hetzij

in het algemeen ten opzichte van alle fabrieken en werkplaatsen, hetzij in het bijzonder ten opzichte van sommige bepaalde fabrieken en werkplaatsen, ten aanzien van :”

Het bepaalde onder *a* wordt gelezen als volgt :
„de hoogte van de werkllokalen en de vrije luchtruimte voor elken arbeider in verband met die hoogte;”

Het bepaalde onder *b* vervalt.

Het bepaalde onder *e* wordt gelezen als volgt :
„kleedkamers, kleederbergplaatsen en schaftlokalen;”

De letters *c*, *d*, *e* en *f* worden onderscheidenlijk vervangen door de letters *b*, *c*, *d* en *e*.

Het tweede lid wordt gelezen als volgt :

„Voor fabrieken en werkplaatsen, zoomede voor gedeelten van fabrieken en werkplaatsen, in werking gebracht vóór het in werking treden van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in het eerste lid, kunnen minder strenge voorschriften worden gegeven dan voor fabrieken en werkplaatsen of gedeelten daarvan, in werking gebracht na dat tijdstip.”

Aan het artikel wordt een derde lid toegevoegd, luidende :

„Het hoofd of de bestuurder zorgt, dat zijne fabriek of werkplaats voldoet aan de krachtens dit artikel gegeven voorschriften.”

Art. IV. In artikel 7 der Veiligheidswet worden de volgende wijzigingen aangebracht :

De aanhef van het artikel wordt gelezen :

„Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt, hetzij in het algemeen ten opzichte van alle fabrieken en werkplaatsen, hetzij in het bijzonder ten opzichte van sommige bepaalde fabrieken en werkplaatsen, voorgeschreven, wat door het hoofd of den bestuurder, met inachtneming van de eischen, door het districts-hoofd der arbeidsinspectie gesteld, moet worden aangewend :”

Het bepaalde onder *b* wordt gelezen als volgt :

„tot het bevorderen van eene dragelijke temperatuur en van voldoende luchtverversching zonder hinderlijken tocht;”

In het bepaalde onder *d* wordt na „drijfwerken,” ingevoegd : „vervoermiddelen,” en wordt in plaats van „kokende of bijtende vloeistoffen, gloeiende of gesmolten metalen of door ontplofbare stoffen” gelezen : „vaste, vloeibare of gasvormige stoffen, die bijtend of ontplofbaar zijn of eene hooge temperatuur hebben”.

De punt aan het slot van het eerste lid wordt vervangen door eene kommapunt en aan dat lid wordt het volgende toegevoegd :

„f. tot het verschaffen van gelegenheid tot ontvluchting bij brand ;

g. tot het voorkomen van vergiftiging, besmetting of beroepsziekten."

Na het eerste lid wordt een nieuw tweede lid ingevoegd, luidende :

„Eischen, als in het vorige lid bedoeld, worden door de districtshoofden der arbeidsinspectie niet gesteld dan krachtens den algemeenen maatregel van bestuur, uitgevaardigd ingevolge dat lid ; zij betreffen de wijze van uitvoering in een bepaald geval van daarin vervatte voorschriften."

In den aanhef van het tweede (thans derde) lid wordt in plaats van de woorden „voorschriften gegeven" gelezen : „eischen gesteld".

In het bepaalde in het tweede (thans derde) lid, onder 1°, wordt in plaats van „waar het onvermijdelijk is dat hooge of lage temperaturen, schadelijke dampen, gassen of stof voorkomen" gelezen : „waar hooge of lage temperaturen, schadelijke dampen, gassen of stof voorkomen of waar gevaar voor vergiftiging bestaat".

De laatste drie leden worden vervangen door één nieuw lid, luidende als volgt :

„Bij een eisch, als in het eerste of het derde lid van dit artikel bedoeld, wordt een termijn bepaald, binnen welken er aan behoort te zijn voldaan. De eisch wordt schriftelijk en gedagteekend medegedeeld en daarbij wordt vermeld tot uitvoering van welk voorschrift van den algemeenen maatregel van bestuur hij strekt."

Art. V. In artikel 9 der Veiligheidswet wordt in plaats van „artikel 12 der Arbeidswet" gelezen : „artikel 17 der Arbeidswet 1911 (Staatsblad n°. 319)".

Art. VI. Aan artikel 11 der Veiligheidswet wordt een tweede lid toegevoegd, luidende :

„Het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats is verplicht, met inachtneming van de door het districtshoofd der arbeidsinspectie gegeven aanwijzingen, telkens wanneer deze zulks noodig oordeelt, gelegenheid te geven, om de door het districtshoofd aangewezen, in de fabriek of werkplaats werkzame personen buiten tegenwoordigheid van derden geneeskundig te doen onderzoeken door een geneeskundig ambtenaar der arbeidsinspectie of door een anderen geneeskundige, die is aangewezen door of namens den Minister, met de uitvoering van deze wet belast."

Art. VII. In den aanhef van artikel 13 der Veiligheidswet worden de woorden „binnen eene maand, na het in werking brengen daarvan" vervangen door : „binnen eene maand na het tijdstip, waarop deze in werking is gebracht of deze wet daarop van toepassing is geworden".

Art. VIII. In het eerste lid van artikel 16 der Veiligheidswet worden de woorden „gegeven voorschrift" vervangen door : „gestelden eisch" en wordt in plaats van de woorden „binnen acht dagen" gelezen : „binnen veertien dagen na de dagteekening van den eisch".

Art. IX. Artikel 17 der Veiligheidswet wordt gelezen als volgt :

„Ingeval een eisch in beroep wordt gewijzigd, treedt de gewijzigde eisch in de plaats van dien, waartegen beroep werd ingesteld."

Art. X. In artikel 18 der Veiligheidswet wordt het woord „voorschrift" vervangen door : „gestelden eisch".

Art. XI. In artikel 19 der Veiligheidswet wordt onder a in plaats van „12, 1ste lid, 13, 1ste lid, en 27" gelezen : „12, 1ste en 2de lid, en 13. 1ste lid" en wordt onder c het woord „voorschrift" vervangen door : „eisch. die is gesteld".

Art. XII. In het eerste lid van artikel 21 der Veiligheidswet worden de woorden „de overtredingen van deze wet, van de bepalingen van eenen algemeenen maatregel van bestuur overeenkomstig artikel 6 of artikel 7 uitgevaardigd en van de voorschriften krachtens eenen algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 7 gegeven," vervangen door : „de bij deze wet strafbaar gestelde feiten".

Art. XIII. In het laatste lid van artikel 26 der Veiligheidswet wordt in plaats van „het sub a, d, e of f genoemde" gelezen : „het sub a, c, d of e genoemde" en wordt in plaats van „het sub b of c genoemde" gelezen : „het sub b genoemde".

Art. XIV. De aanhef van artikel 29 der Veiligheidswet, luidende :

„Deze wet is niet van toepassing op het bedrijf van landbouw, tuinbouw, boschbouw, veehouderij of veenderij," wordt gelezen als volgt : „Deze wet is behoudens het bepaalde in artikel 1, onder 2°, niet van toepassing op het bedrijf van landbouw ; voorts is zij niet van toepassing op het bedrijf van tuinbouw, boschbouw of veehouderij."

Aan het eerste lid van het artikel wordt de volgende volzin toegevoegd : „Hetgeen in den vorigen volzin met betrekking tot de bedrijven van landbouw, tuinbouw, boschbouw en veehouderij is bepaald, geldt evenwel in geen geval voor fabrieken, waarin voortbrengselen van die bedrijven worden verwerkt, zooals fabrieken van zuivelproducten, aardappelmeel-, stroocarton-, beetwortelsuiker-, cichorei- en conservenfabrieken, graanmalerijen, graan- en zaad-schoonderijen en -zeefterijen."

Het woord „Zij” in het tweede lid van het artikel wordt vervangen door: „Deze wet”.

Art. XV. In artikel 31 der Veiligheidswet wordt in plaats van „16, 26 en 27” gelezen: „16 en 26”.

Art. XVI. De artikelen 27, 30 en 33 der Veiligheidswet worden ingetrokken.

Art. XVII. De bepalingen dezer wet treden in werking op een door Ons te bepalen tijdstip. Dit tijdstip behoeft niet voor alle bepalingen hetzelfde te zijn.

Art. XVIII. De tekst der Veiligheidswet, zooals deze is gewijzigd bij de wet van 1 Juli 1909 (*Staatsblad* n°. 245) en bij deze wet, wordt zoo spoedig mogelijk, nadat deze tot stand gekomen is, op Onzen last in het *Staatsblad* geplaatst in eene doorlopend genummerde reeks van artikelen, met wijziging dienovereenkomstig van de aanhaling daarin van artikelen of gedeelten van artikelen.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 19den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 30 Juni 1915.*)

19 Juni 1915. WET, tot verhooging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. (Kosten van de maatregelen ter bestrijding van het mond- en klauwzeer en regeling wachtgelden.) S. 282.

Bij deze wet worden twee artikelen verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt verhoogd het totaal der IIde afdeeling met f 550,000 en dat der VIIde afdeeling met f 820, terwijl het eindeijfer van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914 wordt verhoogd met f 550,820.

19 Juni 1915. WET, tot verhooging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. (Kosten van de maatregelen ter bestrijding van het mond- en klauwzeer en regeling wachtgelden.) S. 283.

Bij deze wet worden twee artikelen verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt verhoogd het totaal der IIde afdeeling met f 1,500,000 en dat der VIde afdeeling met f 820, terwijl het eindeijfer van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915 wordt verhoogd met f 1,500,820.

19 Juni 1915. WET, tot aanvulling en verhooging van het derde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 284.

Bij deze wet wordt een nieuw artikel ingevoegd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal van de IIde afdeeling van het IIIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915 met f 12,000 en het eindeijfer van het geheele hoofdstuk met gelijk bedrag verhoogd.

19 Juni 1915. BESLUIT, houdende bepaling van den dag, waarop in werking zal treden de wet van 16 April 1915 (*Staatsblad* n°. 198), tot nadere wijziging der Woningwet. S. 285.

Bepaald op 28 Juni 1915.

19 Juni 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer 1901. S. 286.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 25 Mei 1915, La. C, afdeeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 van de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 62);

Den Raad van State gehoord (advies van 8 Juni 1915, n°. 35);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 17 Juni 1915, n°. 244, afdeeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. Het derde lid van artikel 6 van het Algemeen Reglement Vervoer 1901, vastgesteld bij Ons besluit van 4 Januari 1901 (*Staatsblad* n°. 20), laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij Ons besluit van 1 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 341), te wijzigen en te lezen als volgt:

„3. De bestuurders van den spoorwegdienst bepalen, onder goedkeuring van den Minister van Waterstaat, tegen welken koers zij de in het eerste lid vermelde gouden muntspeciën in betaling nemen en tegen welken koers zij vrachtprijzen en andere door hen in te vorderen of uit te betalen bedragen, die in eene vreemde muntsoort zijn uitgedrukt, in Nederlandsche munt herleiden. Een en ander wordt door aanplakking van eene lijst op de plaatsen der vrachtbetaling ter kennis van het publiek gebracht.”

II. Te bepalen, dat dit besluit in werking treedt den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 19den Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.
(*Uitgeg. 3 Juli 1915.*)

21 Juni 1915. Missive van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken betreffende declaratiën en voorschotten wegens onderstand aan vluchtelingen.

Uit de verificatie van de declaratiën wegens onderstaad aan vluchtelingen blijkt, dat afrekening over het kwartaal in het algemeen de voorkeur verdient boven verrekening per maand. Bij inzending van declaratiën over een langeren termijn kan nl. meer dan thans voorkomen worden, dat aanvullende declaratiën worden ingezonden, waardoor een duidelijk overzicht over de uitgaven bemoeilijkt wordt. Reeds zijn er thans enkele gemeentebesturen, die over een langer tijdvak dan over een maand declareeren, terwijl er weer door andere besturen tegelijkertijd declaratiën over opeenvolgende maanden worden ingediend. Bovendien bedragen de voorschotten van sommige gemeenten, wegens vertrek van nagenoeg alle uitgewekenen, een dergelijk gering bedrag per maand, dat ook uit dien hoofde afrekening per kwartaal te verkiezen is.

Gemeentebesturen, die een kas-voorschot wenschen te ontvangen, kunnen als tevoren een aanvraag daartoe aan mijn Departement richten. Ook ben ik bereid tot verrekening per maand ten aanzien van die gemeenten, die om bijzondere redenen daarop blijven prijs stellen. Van de namen van die gemeenten ontvang ik door Uwe tusschenkomst gaarne vóór 1 Augustus a.s. bericht.

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken het bovenstaande ter kennis te willen brengen van de gemeentebesturen onder mededeeling dat deze maatregel ingaat op 1 Juli a.s. De uitgaven over Juni worden dus nog afzonderlijk in rekening gebracht. (Gem.-stem.)

24 Juni 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Binnenvisscherijreglement. S. 287.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van

Landbouw, Nijverheid en Handel van 15 Mei 1915, n°. 3397, afdeling Nijverheid;

Gelet op de Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* n°. 311), gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 66) en op het Binnenvisscherijreglement (Ons besluit van 15 April 1911, *Staatsblad* n°. 119), laatste-lijk gewijzigd bij Ons besluit van 16 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 254);

Den Raad van State gehoord (advies van 15 Juni 1915, n°. 12);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 19 Juni 1915, n°. 4083, afdeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Artikel 27, lid 1, van het Binnenvisscherijreglement wordt gelezen als volgt:

„1. Tot 1 Januari 1916 is het geoorloofd in iedere provincie te visschen met vischtuigen met kleiner maaswijdte dan in artikel 8 is bepaald, mits zij voldoen aan de vereischten, gesteld in het voor die provincie bij de invoering der Visscherijwet vervallen reglement, ter uitvoering van artikel 9 der Jagtwet”.

In het tweede lid van artikel 27 wordt, in plaats van:

„Gedurende dat tijdvak”, gelezen: „Tot dien datum”.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 24sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 1 Juli 1915.*)

24 Juni 1915. BESLUIT, tot verlenging van de schorsingen, welke in zake de electriciteitsvoorziening in Noordbrabant zijn geschied bij de Koninklijke besluiten van 29 December 1914 (*Staatsblad* n°. 618), 22 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 24), 9 Februari 1915 (*Staatsblad* n°. 75) en 15 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 152). S. 288.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 22 Juni 1915, n°. 2007, afdeling Binnenlandsch

Bestuur, tot verlenging van de schorsingen, welke in zake de electriciteitsvoorziening in Noordbrabant zijn geschied bij Onze besluiten van 29 December 1914 (*Staatsblad* n°. 618), 22 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 24), 9 Februari 1915 (*Staatsblad* n°. 75) en 15 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 152);

Overwegende, dat het wenschelijk is het in werking treden van nagemelde besluiten te voorkomen, zoolang het onderzoek niet is beëindigd omtrent de vraag, of die besluiten in strijd zijn met de wet of met het algemeen belang;

Gelet op art. 166 der Provinciale Wet en op art. 153 der Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

tot 1 December 1915 de schorsing te verlen- gen van:

a. het besluit van den Raad der gemeente 's Hertogenbosch, d.d. 11 December 1914, strekkende tot aankoop van eenige machines met toebehooren voor een gemeentelijk electriciteits-provisorium;

b. het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, d.d. 14 Januari 1915, G n°. 168, 1ste Afdeling, strekkende tot wegneming van elektrische geleidingen over openbare wegen der gemeente Breda;

c. het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, d.d. 14 Januari 1915, G n°. 42, in zake het doen wegnemen van elektrische geleidingen over openbare straten der gemeente 's Hertogenbosch;

d. het besluit van Burgemeester en Wethouders der gemeente Breda, d.d. 22 Februari 1915, n°. 29, 1ste bureau, strekkende tot aankoop van een gasmotor met dynamo en diverse toestellen voor eene elektrische installatie aan de gasfabriek aldaar.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 24sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 9 Juli 1915.)

24 Juni 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van artikel 1, 3°, van het Koninklijk besluit van 6 Februari 1911 (*Staatsblad* n°. 45), tot uitvoering van de artikelen 1, 4 en 5 der „Trekhondenwet” 1910 (*Staatsblad* n°. 203). S. 289.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 20 Mei 1915, n°. 3621, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Den Raad van State gehoord (advies van 8 Juni 1915, n°. 23);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 18 Juni 1915, n°. 4278, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan: te bepalen:

Art. 1. In artikel 1, 3°, van Ons besluit van 6 Februari 1911 (*Staatsblad* n°. 45), gewijzigd bij Onze besluiten van 12 Juni 1911 (*Staatsblad* n°. 143) en van 28 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 431), wordt in plaats van „1 September 1915” (tweemaal) gelezen „1 September 1916”.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 24sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 9 Juli 1915.)

24 Juni 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 23 November 1906 (*Staatsblad* n°. 289), waarbij aan de Vereeniging „Centraal Israëlietisch krankzinnigengesticht in Nederland”, gevestigd te *Amsterdam*, vergunning is verleend op een terrein in de gemeente Apeldoorn een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 290.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 15 Juni 1915, n°. 3187, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat in het eerste lid van artikel 2

van Ons besluit van 23 November 1906 (*Staatsblad* n°. 289), zooals dat wordt gelezen ingevolge Ons besluit van 12 December 1911 (*Staatsblad* n°. 359), in de plaats van „314 krankzinnigen, 157 mannen en 157 vrouwen”, wordt gelezen: „324 krankzinnigen, 162 mannen en 162 vrouwen”.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 24sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 9 Juli 1915.)

24 Juni 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van melasse. S. 291.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van melasse te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 16 Juni 1915, Kabinet Litt. H⁷⁴;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Juni 1915 n°. 6);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 21 Juni 1915, Kabinet Litt. G⁷⁷;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van melasse is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 24sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 28 Juni 1915.)

24 Juni 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van afval van vlas, geschikt voor de werkgarens spinnerijen. S. 292.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 23 Juni 1915, Kabinet, Litt. S⁷⁷;

Gezien Ons besluit van 17 Februari 1915, *Staatsblad* n°. 102;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het verbod van uitvoer van afval van vlas, geschikt voor de werkgarens spinnerijen, uitgevaardigd bij Ons bovengemeld Besluit, is tijdelijk opgeheven.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 24sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 28 Juni 1915.)

24 Juni 1915. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 23 December 1914 (*Staatsblad* n°. 611, *Publicatieblad* 1915, n°. 13), tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (*Publicatieblad* 1914, n°. 2) in de kolonie Curaçao. S. 293.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Justitie d.d. 4 Mei 1915, Afdeling B, n°. 7, en 4 Mei 1915 2de Afdeling A, n°. 583;

Gelet op de artikelen 48 en 149 van het Regeeringsreglement van Curaçao;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 Juni 1915, n°. 31);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 9 Juni 1915, Afdeling B, n°. 9 en 19 Juni 1915, 2de Afdeling A, n°. 504;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Ons besluit van 23 December 1914 (*Staatsblad* n°. 611, *Publicatieblad* 1915, n°. 13) tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (*Publicatieblad* 1914, n°. 2) in de kolonie Curaçao, ondergaat de navolgende wijzigingen:

1°. van artikel 18 vervalt het vierde lid en wordt het eerste lid gelezen :

„(1) Voor zoover de vonnissen van den krijgsraad niet inhouden eene veroordeeling tot gevangenisstraf voor den tijd van drie jaren of tot zwaarder straf worden zij ter approbatie toegezonden aan den Gouverneur.”;

2°. in artikel 23 wordt, in plaats van „artikel 12, sub 1°.—4°.”, gelezen : „artikel 8, sub 1°.—6°.”;

3°. artikel 35 vervalt.

2. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie *Curacao*, vastgesteld bij Ons besluit van 4 October 1913, n°. 61 (*Publicatieblad* n°. 67).

Onze Ministers van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 24sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitgeg.* 10 Juli 1915.)

24 Juni 1915. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 33, *Gouvernementsblad* n°. 11), tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (*Gouvernementsblad* 1913, n°. 73) in de kolonie *Suriname*. S. 294.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Justitie d.d. 4 Mei 1915, Afdeling B, n°. 7, en 4 Mei 1915, 2de Afdeling A, n°. 583 ;

Gelet op de artikelen 48 en 128 van het Regeeringsreglement van *Suriname* ;

Den Raad van State gehoord (advies van 1 Juni 1915, n°. 31) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 9 Juni 1915, Afdeling B, n°. 9, en 19 Juni 1915, 2de Afdeling A, n°. 504 ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Art. 1. Ons besluit van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 33, *Gouvernementsblad* n°. 11) tot invoering van de gewijzigde *Regtspleging bij de Landmagt* (*Gouvernementsblad* 1913, n°. 73) in de kolonie *Suriname*, ondergaat de navolgende wijzigingen :

1°. van artikel 18 vervalt het vierde lid en wordt het eerste lid gelezen :

„(1) Voor zoover de vonnissen van den krijgsraad niet inhouden eene veroordeeling tot gevangenisstraf voor den tijd van drie jaren of tot zwaarder straf worden zij ter approbatie toegezonden aan den Gouverneur.”;

2°. In artikel 23 wordt, in plaats van „artikel 12, 2°.—6°.”, gelezen : „artikel 8 sub 2°.—6°.”;

3°. Artikel 35 vervalt.

2. Dit besluit treedt in werking tegelijk met het Wetboek van Strafrecht voor de kolonie *Suriname*, vastgesteld bij Ons besluit van 14 October 1910, n°. 44 (*Gouvernementsblad* 1911, n°. 1).

Onze Ministers van Koloniën en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 24sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitgeg.* 10 Juli 1915.)

24 Juni 1915. BESLUIT, betreffende de termijnen voor het aanvragen van vrijstelling en de inlijving van ingeschrevenen voor de lichte der militie van 1916. S. 295.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 19 Juni 1915, Kabinet, Litt. B⁷⁶ ; Gezien de wet van 11 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 241) ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

De regeling van al hetgeen ingevolge art. 6 der wet van 11 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 241) moet worden verricht geschiedt door Onzen Minister van Oorlog, in overleg, voor zooveel noodig, met Onze Ministers van Marine en van Binnenlandsche Zaken.

Voor zoover het echter onderwerpen betreft, die moeten worden geacht uitsluitend te behooren tot het gebied van het Departement van Marine, geschiedt de regeling door Onzen Minister van Marine.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine en van Binnenlandsche Zaken zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 24sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(*Uitgeg.* 23 Juni 1915.)

24 Juni 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat bijstand aan kiezers die niet, zooals art. 80 der Kieswet eischt, lichamenlijk hulpbehoevend zijn, tot vernietiging der stemming leiden moet.

WEL WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de beroepen, ingesteld door den Raad der gemeente Nieuwenhagen en door L. J. VAN HAREN aldaar tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 19 Maart 1915, La. 1495/2 U, waarbij is vernietigd het besluit van den Raad der gemeente Nieuwenhagen van 25 November 1914 tot toelating van L. J. VAN HAREN als lid van dien Raad;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 2 Juni 1915, n°. 125;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 14 Juni 1915, n°. 4144, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende: dat nadat de Raad der gemeente Nieuwenhagen op 25 November 1914 had besloten tot toelating van L. J. VAN HAREN als lid van den gemeenteraad, bij Gedeputeerde Staten hiertegen bezwaren zijn ingebracht o. m. hierop neerkomende: 1°. dat de voorzitter van het stembureau in strijd met het bepaalde bij art. 80 der Kieswet zou hebben toegestaan, dat meerdere kiezers, die niet lichamenlijk hulpbehoevend waren, zich hebben doen bijstaan, 2°. dat de pakketten der stembiljetten en kaarten, bij de verkiezing gebruikt, in strijd met het bepaalde bij art. 13 van het Koninklijk Besluit van 26 Februari 1897 (*Staatsblad* n°. 69) slechts zouden zijn verzegeld met het zegel der gemeente en niet ook met dat der leden van het bureau van stemopneming;

dat bij besluit van 19 Maart 1915, La. 1495/2 U Gedeputeerde Staten het raadsbesluit hebben vernietigd;

dat Gedeputeerde Staten daarbij hebben overwogen dat uit een ingesteld onderzoek gebleken is dat aan de gegrondheid der ingebrachte bezwaren geen twijfel bestaat; dat, wat de informaliteit sub 1°. bedoeld aangaat, de volstreekte zelfstandigheid van den kiezer een essentieel bestanddeel van het verkiezingswerk vormt en de uitzondering, die de Kieswet in art. 80 op dit beginsel toelaat, niet mag worden uitgebreid; dat voorts naar het oordeel van Gedeputeerde Staten door een niet-naleving der wettelijke voorschriften omtrent de verzegeling der bij de artikelen 86 en 91 der Kieswet bedoelde pakken, de noodige waarborgen, welke de wetgever uit een oogpunt van betrou-

baarheid aan het verkiezingswerk heeft willen verbinden, gemist worden en de uitslag der gehouden stemming dan ook geen grondslag voor de toelating kan vormen; dat de Raad met het oog op het vorenstaande ten onrechte tot de toelating van L. J. VAN HAREN als lid van den raad besloten heeft;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten L. J. VAN HAREN bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat het bezwaar sub 1°. in strijd is met de waarheid, daar de leden van het stembureau hem eenparig hebben verklaard dat uitsluitend lichamenlijk hulpbehoevenden op hun verzoek bij de stemming zijn bijgestaan geworden; dat overigens gemeld bezwaar niet tot vernietiging der stemming kan leiden, zo lang niet gebleken is dat dit van invloed is geweest op den uitslag der stemming; dat het bezwaar sub 2°. niet tot vernietiging der stemming kan leiden, daar op gemelde overtreding geen nietigheid is bedreigd; dat, waar niet is gebleken dat het zegel der gemeente geschonden was, er hoegenaamd geen aanleiding bestond om wegens gemis aan betrouwbaarheid de stemming te vernietigen; dat overigens in de gemeente Nieuwenhagen de bedoelde pakken nooit zijn gezegeld geworden met het zegel van de leden van het bureau van stemopneming;

dat op vrijwel gelijklopende gronden de gemeenteraad van het besluit van Gedeputeerde Staten bij Ons in beroep is gekomen, bovendien aanvoerende dat na afloop der stemming geene bezwaren daartegen zijn ingekomen;

Overwegende, voorzoo veel betreft het in de eerste plaats door Gedeputeerde Staten aangenomen bezwaar, dat naar het voorschrift van artikel 80 der Kieswet, wanneer blijkt dat een kiezer lichamenlijk hulpbehoevend is, de voorzitter van het stembureau kan toestaan dat hij zich doet bijstaan;

dat blijkens de ingewonnen berichten de voorzitter van het stembureau in strijd met dit voorschrift heeft toegestaan, dat verscheidene kiezers, die niet lichamenlijk hulpbehoevend waren, zich hebben doen bijstaan;

dat de volstreekte zelfstandigheid van den kiezer een essentieel bestanddeel van het verkiezingswerk vormt en de uitzondering die de wet op dit beginsel toelaat, niet mag worden uitgebreid;

dat dus terecht reeds op dezen grond het raadsbesluit door Gedeputeerde Staten is vernietigd

Gezien de Kieswet en de Gemeentewet;
Hebben goedgevonden en verstaan:

de beroepen ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. d. B. A.)

24 Juni 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat eene verordening, waarbij voor te bouwen woningen op zekere terreinen de eisch gesteld wordt van eene minimum-huurwaarde, aan goedkeuring van Gedep. Staten onderworpen is en zoodanige verordening echter niet voor goedkeuring vatbaar is.

WIJ WILHELMINA, ENZ. ;

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Amersfoort, tegen het besluit van Gedep. Staten van Utrecht van 28 September 1914, 3de Afd. n°. 2237/1837, waarbij goedkeuring werd onthouden aan het besluit van dien Raad van 1 September 1914, n°. 465; tot vaststelling van eene verordening regelende het bebouwen van bepaald aangeezenen gronden.

Den Raad van State enz. ;

Overwegende: dat bij besluit van 1 September 1914 n°. 465, de Raad der gemeente te Amersfoort, gelet op art. 135 der gemeentewet en op de woningwet, bovengenoemde verordening heeft vastgesteld, welke luidt als volgt:

Art. 1. De hieronder nader omschreven terreinen en op de bij dit besluit behoorende teekening aangeduid door eene groene kleur, zijn bestemd voor bebouwing met woonhuizen.

Die terreinen zijn: (enz.)

Art. 2. De terreinen, in art. 1 genoemd, mogen slechts bebouwd worden met woonhuizen, die geen lagere werkelijke jaarlijksche huurwaarde dan f 300 hebben. Aan deze huizen mag geen andere bestemming gegeven worden dan die van woonhuis.

Art. 3. Het bepaalde in de artt. 1 en 2 is niet van toepassing ten aanzien van een gebouw, waarin eene inrichting wordt gevestigd, waarvoor eene Hinderwetsvergunning is verkregen.

Art. 4. Overtreding van de bepalingen dezer verordening wordt gestraft: enz.

dat Gedep. Staten bij besluit van 28 September 1914, 3^e Afd., n°. 2237/1837, aan de verordening de goedkeuring hebben onthouden uit overweging, dat blijkens de aan het hoofd van het raadsbesluit voorkomende aanhaling der woningwet de goedkeuring wordt gevraagd krachtens het voorschrift van art. 7 dier wet; dat eene verordening, verbiedende op een daarin nader omschreven terrein, behoudens inrichtingen vallende onder de bepalingen der

Hinderwet, iets anders te bouwen dan woonhuizen boven eene zekere huurwaarde, niet geacht kan worden voorschriften in te houden, waaraan moet worden voldaan wanneer woningen worden opgericht of geheel of ten deele vernieuwd, noch voorschriften met betrekking tot bestaande woningen en evenmin voorschriften nopens behoorlijke bewoning; daarmedien de bovenbedoelde verordening niet valt onder de voorschriften, waarop in art. 7 der woningwet de goedkeuring van Gedep. Staten wordt vereischt; dat evenmin uit anderen hoofde deze verordening aan de goedkeuring van Gedep. Staten is onderworpen;

dat van het besluit van Gedep. Staten Burgemeester en Wethouders, ter uitvoering van een daartoe strekkend raadsbesluit, bij Ons in beroep zijn gekomen, aanvoerende dat, naar het den gemeenteraad wil voorkomen, de verordening, gedeeltelijk althans, voortvloeit uit art. 1 der woningwet; dat dit artikel o. m. bepaalt dat de gemeenteraad voorschriften vaststelt betreffende de eischen waaraan moet worden voldaan: a. bij het bouwen van woningen; b. bij het geheel of voor een gedeelte vernieuwen van woningen; dat waar de verordening o. a. voorschrijft, dat op de daarin genoemde terreinen slechts woningen mogen worden gebouwd van eene huurwaarde van f 300 en hooger, naar de meening van den Raad niets anders wordt genoemd dan een eisch, waaraan bij het bouwen van woningen moet worden voldaan;

O., dat de vraag of de verordening voorschriften bevat, welke ingevolge art. 7 der woningwet aan de goedkeuring van Gedep. Staten zijn onderworpen, bevestigend is te beantwoorden;

dat toch de bepaling dat de terreinen, in de verordening omschreven, slechts mogen worden bebouwd met woonhuizen die geen lagere werkelijke jaarlijksche huurwaarde dan f 300 hebben, is een voorschrift, inhoudende een eisch waaraan moet worden voldaan bij het bouwen van eene woning op die terreinen en mitsdien een voorschrift als bedoeld in art. 1, 1^e lid, onder letter a der woningwet, zoodat het besluit tot vaststelling van dit voorschrift aan de goedkeuring van Gedep. Staten is onderworpen;

O., omtrent het door den Raad vastgesteld voorschrift, dat de eisch eener minimum-huurwaarde geen zakelijken maatstaf biedt voor de wijze waarop de woningen moeten worden gebouwd en ingericht;

dat op dezen grond de ingevolge art. 7 der

woningwet vereischte goedkeuring aan de verordening behoort te worden onthouden ;

Gezien de woningwet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :
het beroep ongegrond te verklaren.

(Gem.stem.)

25 Juni 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van staaldraad en van de daaruit vervaardigde artikelen. S. 296.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van staaldraad en van de daaruit vervaardigde artikelen te verbieden ;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344) ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 16 Juni 1915, Kabinet, Litt. 7⁷⁴ ;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Juni 1915, n°. 4) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 24 Juni 1915, Kabinet, Litt. M⁷⁸ ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Benig artikel.

De uitvoer van staaldraad en van de daaruit vervaardigde artikelen is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 25sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 28 Juni 1915.)

25 Juni 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van alle zeep, niet in poeder, stangen of stukken. S. 297.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van alle zeep, niet in poeder, stangen of stukken, te verbieden ;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344) ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 16 Juni 1915, Kabinet, Litt. G⁷⁴ ;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Juni 1915 n°. 5) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 24 Juni 1915, Kabinet, Litt. O⁷⁸ ;

Hebben goedgevonden en verstaan onder intrekking van Ons Besluit van 1 April 1915 (*Staatsblad* n°. 175), te bepalen :

Benig artikel.

De uitvoer van alle zeep, niet in poeder, stangen of stukken, is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 25sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 28 Juni 1915.)

25 Juni 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van zink, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan zink geen hoofdbestanddeel vormt. S. 298.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van zink, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan zink geen hoofdbestanddeel vormt te verbieden ;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344) ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 18 Juni 1915, Kabinet, Litt. Z⁷⁵ ;

Den Raad van State gehoord (advies van 19 Juni 1915, n°. 1) ;

Gezien het nader rapport van Onze voor-

noemde Ministers van 24 Juni 1915, Kabinet, Litt. Z77.

Hebben goedgevonden en verstaan, onder intrekking van Ons Besluit van 27 Maart 1915, Staatsblad n°. 164, te bepalen :

Eenig artikel.

De uitvoer van zink, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan zink geen hoofdbestanddeel vormt is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Of van eenig vervaardigd artikel zink een hoofdbestanddeel vormt, wordt, zoo noodig, door Onzen Minister van Financiën beslist.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 25sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(Uitgeg. 28 Juni 1915.)

26 Juni 1915 MISSIVE van den Minister van Financiën aan de Burgemeesters betreffende geneeskundig onderzoek in verband met aanvragen om pensioen.

Ik heb de eer U te verzoeken :

I. Aan elke beschikking, waarbij door U geneeskundigen worden benoemd om een onderzoek in te stellen naar den gezondheidstoestand van een burgerlijk ambtenaar of oud-burgerlijk ambtenaar, gemeenteambtenaar of oud-gemeenteambtenaar, onderwijzer of oud-onderwijzer bij het openbaar of bij het bijzonder lager onderwijs, leeraar of oud-leeraar aan eene bijzondere hogere-burgerschool of aan een bijzonder gymnasium toe te voegen de mededeeling, aan wien de doktoren hunne declaratiën behooren te zenden.

Model-formulieren van declaratiën voor geneeskundig onderzoek en voor reis- en verblijfkosten gaan hierbij. (1)

Aan het Departement van Financiën behooren te worden gezonden: de declaratiën voor de keuringen van burgerlijke ambtenaren

(dus o. a. van leeraren aan gemeentelijke hogere burgerscholen, aan gymnasia, aan burgeravondscholen of aan middelbare scholen voor meisjes en van onderwijzers bij Rijksnormalessen), van onderwijzers bij het openbaar of bij het bijzonder lager onderwijs en van leeraren aan bijzondere hogere burgerscholen of aan bijzondere gymnasia.

Aan het Pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren behooren te worden gezonden de declaratiën voor de keuringen van gemeenteambtenaren, dus o. a. van onderwijzers bij het herhalingsonderwijs, van openbare onderwijzers bedoeld in artikel 45 der wet tot regeling van het lager onderwijs, van onderwijzers aan ambachtsscholen.

II. Vóór de uitreiking van een formulier voor eene geneeskundige verklaring aan de tot het instellen van een onderzoek als bedoeld onder I benoemde geneeskundigen in dat formulier te doen vermelden den leeftijd van den te onderzoeken persoon.

De Minister van Financiën, TREUB.

28 Juni 1915. ARREST van den Hoogen Raad,

Art. 22 van de wet van 23 Mei 1899, S. 128; heeft geen verdere strekking dan om in tijden, waarin een deel van het Nederlandsche grondgebied in staat van oorlog of van beleg is verklaard aan het militaire gezag dezelfde door de wet beperkte verordenende bevoegdheid te verleenen, die in normale tijden aan de Provinciale Staten en de gemeenteraden toekomt.

Een verordening van het militair gezag op de uitoefening der jacht kan derhalve niet bevoegdlijk zijn uitgevaardigd krachtens art. 22 der genoemde wet. Art. 29 dier wet echter geeft aan het militair gezag de bevoegdheid, om de gebods- en verbodsbepalingen der Jachtwet te wijzigen, zulks met eerbiediging van de in de wet opgenomen strafbepalingen.

(Anders conclusie O. M.)

(Oorlogswet van 23 Mei 1899, S. 128, artt. 22 en 29.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. A. Fentener van Vlissingen, H. M. A. Savelberg, Jhr. Rh. Feith en L. E. Visser.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Almelo, requirant van cassatie tegen een vonnis van die Rechtbank van 13 April 1915, waarbij in hooger beroep is bevestigd een

(1). Deze zijn hierna niet opgenomen.

vonnis van het Kantongerecht te Enschedé van 11 November 1914, voor zooverre daarbij het aan: 1°. B. G. M., 43 jaar, aannemer, geboren te Hengelo, en 2°. W. J. B., 38 jaar, timmerman, geboren te Lonneker, beiden wonende te Hengelo, ten laste gelégedé was bewezen verklaard, en dezen voorts, met vernietiging van dat vonnis voor het overige, als „schuldige aan: „het te Lonneker jagen op eenig wildsoort”, met toepassing van art. 8 der Verordening van den territoriaal bevelhebber in Overijssel van 30 September 1914, 1, 22, 29 en 43 der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128), het K. B. van 25 September 1914, 15 der Jachtwet, 23 en 91 Sr., zijn veroordeeld ieder tot betaling van eene geldboete van f 1.— en vervangende hechtenis van één dag.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

Nadat bij K. B. van 25 September j.l. (S. 463) de gemeente Lonneker in staat van bevel was verklaard, vaardigde de territoriaal bevelhebber in Overijssel op 30 September 1914, „algemeene bekendmaking n°. 4” uit, in art. 8 waarvan de jacht op alle wildsoorten en het schieten van schadelijk gedierte en vogels verboden wordt.

Aan gerequireerden schijnt dit te zijn ontstaan, waarom zij zich te verantwoorden hadden ter zake: „dat zij, den 3 October 1914, des namiddags circa 3³/₄ uur, alzoo in gesloten jachtijd, te Driene, gemeente Lonneker, in het jachtveld, dragende ieder een geweer in jagende houding, daarmede hebben geloopt op bouw- en weiland en op genoemden dag in genoemde gemeente eenige fazanten hebben geschoten”.

Bij vonnis van 11 November j.l. nam de Kantonrechter te Enschedé te hunnen aanzien als wettig en overtuigend bewezen aan, daarbij de zinsnede „alzoo in gesloten jachtijd” als eene overbodige en bovendien onjuiste qualificatie aanmerkende: „dat zij, den 3 October 1914, des namiddags circa 3³/₄ uur, hebben geloopt te Driene, gemeente Lonneker, op bouw- en weiland, dragende ieder een geweer in jagende houding”, welk feit werd gequalificeerd als: „Het jagen in de gemeente Lonneker, terwijl de jacht op alle wildsoorten in die gemeente is verboden”, waarna zij werden veroordeeld, met toepassing der artt. 18, 91 Sr., 3, 10 pr. en n°. 14, 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64), 15 der Jachtwet, 8 der bekendmaking van den territoriaal bevelhebber genoemd, 1, 29 en 49 der Wet van 23 Mei

1899 (S. 128), alsmede het K. B. van 25 September 1914 (S. 463), ieder in eene hechtenisstraf van één dag, met vrijspraak van het meerdere ten laste gelegde.

In hooger beroep meende de Arr.-Rechtbank te Almelo op 13 April j.l. 's Kantonrechtters beslissing niet te mogen handhaven. Immers hoezeer zij ook diens oordeel onderschreef, voorzooveel het bewezene en de daaraan gegeven qualificatie betrof, waande zij, dat het verbod van den territoriaal bevelhebber niet als een bevel had mogen worden aangemerkt en mitsdien ten onrechte art. 49 der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128) daarop was toegepast. Veeleer achtte zij diens „bekendmaking” eene verordening, weshalve zij daarop art. 43 van genoemde wet van kracht oordeelde, waardoor de gerequireerden — waarschijnlijk tot hun genoegen — ieder hunne straf veranderd zagen in eene geldboete van f 1 subsidiair één dag hechtenis.

Het onderwerpelijk geval laat ons dus nog slechts even ruiken aan de doos van Pandora, waarvan Mr. Kortebout van der Sluis in W. 9751 het deksel gelicht heeft en na al het stof, hetwelk sedert dien deze kwestie reeds alleen in het Weekblad van het Recht heeft opgejaagd [(Mr. H. C. Hoeft Hasselaar (W. 9753), Mr. H. de Bie (W. 9754), Mr. P. J. A. Losecaat Vermeer (W. 9755), Mr. A. N. L. Otten (W. 9760), Mr. A. C. Leendertz (W. 9766) en Mr. Dr. A. J. Eigeman (W. 9767)], kan het werkelijk geen verwondering baren, dat de heer Officier van Justitie Uw oordeel tracht te vernemen, al was het maar enkel om den veel geplaagden Overijsselschen territoriaal bevelhebber, die onwillig in den strijd is gesleept (W. 9766 en 9769), voor herhaling te vrijwaren.

In de uitvoerige Memorie, die de heer requirant ter ondersteuning zijner cassatievoorziening heeft ingediend, stelt hij twee middelen, luidende:

I. „Schending, door verkeerde toepassing, der artt. 22 en 43 van de Wet van 28 Mei 1899 (S. 182), in verband met art. 187 der Grondwet;

II. „Schending, door niet-toepassing, der artt. 40 en 45 der Wet van 13 Juni 1857 (S. 87), in verband met art. 10 sub 14 der Wet van 15 April 1886 (S. 64).”

De behandeling der eerste grief stelt ons voor de vraag, of het verbod van den territoriaal bevelhebber, in art. 8 der „algemeene bekendmaking n°. 4” gegeven, al of niet als eene verordening in den zin der artt. 22 en 43 der

Wet van 28 Mei 1899 (S. 128), is aan te merken. De Rechtbank beantwoordt haar toestemmend, zich daarbij steunend op het karakter van het gegeven voorschrift, dat bestemd is om algemeen te werken, in tegenstelling van een bevel, hetwelk slechts van tijdelijken aard en bovendien zuiver persoonlijk is.

Ik deel dit inzicht niet en schaar mij liever aan de zijde der entente, die aan art. 22 eene meer beperkte machtssfeer toedicht. Reeds de natuurlijke beteekenis van het woord „politieverordeningen” toch duidt op een product, zooals dit anders gewoonlijk door den gemeente- en desnoods op den koop toe door den provincialen wetgever wordt voorgediend en het plaatsn daarnaast van de verordeningen en keuren van waterschappen, veenschappen en veenpolders versterkt mij in de meening, dat ik niet mistast, omdat meestal deze drie categoriën van wettelijke voorschriften van lagere orde in één adem worden genoemd. Ook doelt de mogelijkheid van uitvaardiging van „nieuwe politieverordeningen” naast „wijziging en schorsing van bestaande” veeleer op aansluiting aan de geldende begrippen dan op afwijking daarvan in den zin der door de Rechtbank beproefde omschrijving.

Doch bovendien dringt ook de geschiedenis in andere richting. De bepaling immers van art. 22 wordt in hoofdzaak reeds gevonden in art. 29 van het Ontwerp van 27 April 1889 (Bijl. Hand. 2° K. 1889/90, 147, 1—2) en zoowel in de toelichting daarvan (l. c. 147, 3) als in het voorloopig verslag (Bijl. Hand. 2° K. 1890/91, 31—1) en bij het openbaar debat (Hand. 2° K. 1898/99, bl. 918) komt slechts het streven tot uiting om het militair gezag met de bevoegdheid te bekleeden, die in tijden van rust aan den Gemeenteraad toekomt.

Acht ik dus de opvatting der Rechtbank onjuist, dan erken ik tevens gaarne, dat die van den Kantonrechter de voorkeur verdient. Zij toch schijnt mij — en hiermede luid ik de bespreking van het tweede middel in — in overeenstemming zoowel met de bewoordingen als met de geschiedenis van de artt. 29 en 49 del Wet van 23 Mei 1899 (S. 128).

In het oorspronkelijk Ontwerp toch (Bijl. Hand. 2° K. 1889/90, 147, 1—2) werd over de bevoegdheid van het militair gezag om verandering te brengen in de bepalingen op de uitoefening der jacht gezwegen en werd in art. 36 alleen gewaagd van wijziging der wettelijke bepalingen op het dragen van wapenen. Reeds toen trok dit voorschrift de aandacht en in het Voorloopig Verslag werd gevraagd

(Bijl. Hand. 2° K. 1890/91, 31—1) „of bij wijziging der wettelijke bepalingen op het dragen van wapenen ook de desbetreffende straffen door het militair gezag zullen kunnen worden gewijzigd” en „of het niet wenschelijk zijn zou achter „„wapenen”” te voegen „„alsmede die op de uitoefening der jacht””. In de Memorie van Toelichting op het later Ontwerp (Bijl. Hand. 2° K. 1897/98, 166, 3) beantwoordde de Regeering die opmerkingen ten deele ontkennend en zeide zij, dat het alleen de bedoeling was, dat de bepalingen op het dragen van wapenen en niet die betreffende de straffen door het militair gezag konden worden veranderd. Intusschen werden echter nu ook de bepalingen der Jagtwet aan mogelijke militaire revisie onderworpen en waar zij dus thans aan wijziging blootstaan, meen ik met een beroep op de zooveen geciteerde plaatsen uit het Voorloopig Verslag en de Memorie van Toelichting te mogen volhouden dat die revisie zich nimmer tot de bedreigde straffen mag uitstrekken, doch uitsluitend beperkt is, gelijk trouwens voldoende blijkt uit de redactie van het artikel, tot de bepalingen betreffende de uitoefening der jacht.

Nu vindt de heer requirant hierin kennelijk eene aanwijzing voor de juistheid der bewering, dat de strafbepalingen der Jagtwet des bevelhebbers jachtverbod sanctionneeren. Immers die wet zou dan in den gewijzigden vorm gelden en dus overtreding strafbaar zijn krachtens de artt. 40 en vlg.

De reeks moeilijkheden, die deze opvatting met zich brengt, bewijst reeds hare onjuistheid. Stel eens, dat het militair gezag alleen het jagen met kunstlicht of met een afdraaier zou toestaan, waar zou dan bij overtreding de sanctie moeten worden gevonden? En wat zou er in het onderwerpelijk geval over de geweren moeten worden beslist, waar er van gesloten jachtijd niet de rede is? Met tal van andere vragen zouden deze beide nog kunnen worden vermeerderd en indien de strafbepalingen der Jagtwet hierop het antwoord zouden moeten brengen, dan zou de vergelijking daarop van de tang en het varken niet geheel misplaatst zijn.

Beter en meer aannemelijk schijnt mij dan ook deze uitlegging. Art. 29 der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128), verklaart het militair gezag bevoegd de wettelijke bepalingen op de uitoefening der jacht te wijzigen en dus eene regeling te geven, afwijkende van die der Jagtwet. Daarmede is echter geenszins gezegd, dat die regeling in de plaats treedt der jachtvoorschriften en dus een jagtwetbepaling

wordt, waarop de straffen bij die wet bedreigd van toepassing zijn, doch alleen, dat naast die voorschriften, welke dan tijdelijk buiten werking zijn, doch inderdaad onveranderd voortleven, die van het militair gezag worden gesteld, niet als jagtwetbepalingen, doch als zelfstandige bevelen, waaraan art. 49 eigen strafrechtelijke sanctie waarborgt.

En wanneer ik nu nogmaals de historie ga oproepen, dan blijkt zij eene trouwe bondgenootte, want bij dezelfde gelegenheid, waarbij op aanvulling van art. 29 (36) werd aangedrongen (Bijl. Hand. 2^e K. 1890/91, 31, 1) werd tevens zonder latere tegenspraak der Regeering geconstateerd, dat de bevoegdheid tot wijziging der straffen der wettelijke bepalingen op het dragen van wapenen, die bij het intreden van den staat van oorlog of van beleg eigenlijk te gering zouden zijn, onnoodig en strijdig met den geest van het Ontwerp is, omdat dit zelf de straffen bevat tegen overtreding zijner voorschriften. Zoo dient dus naar analogie de straf op overtreding van het gegeven verbod niet te worden gezocht in de Wet van 13 Juni 1857 (S. 87), doch in die van 23 Mei 1899 (S. 128), omdat de Jagtwet ongewijzigd blijft voortbestaan en alleen hare werking tijdelijk wordt geknot door des bevelhebbers verbod.

Evenwel moet de vraag naar het in dezen bijzonder toepasselijk artikel thans nog even worden besproken. Gelijk ik reeds aantoonde, kan dit nimmer art. 43 zijn en evenmin de artt. 44, 45, 46, 47 en 48, daar deze speciale onderwerpen regelen. Rest dus alleen art. 49, waarin het niet voldoen aan een bevel met straf wordt bedreigd. Nu zegt de Rechtbank daaromtrent, dat als bevelen slechts kunnen worden beschouwd: „de hetzij aan een bepaald persoon, hetzij aan eene groep van personen gegeven voorschriften om een bepaalde handeling of reeks handelingen te verrichten, welke voorschriften, juist omdat zij, slechts op eene bepaalde handeling of reeks handelingen gericht zijn, hunne bindende kracht verliezen, zoodra de persoon of personen, aan wie zij gegeven waren, de hun opgelegde handeling of reeks handelingen hebben verricht”. Hierin zou dan natuurlijk het uitgevaardigd verbod niet passen. Ten onrechte evenwel wordt, naar ik meen, deze strafbepaling ter zijde gelaten, omdat een bevel, dat etymologisch synoniem is met gebod (v. Dale i. v. bevel), geenszins gebonden is aan de enge grenzen, waarmede de Rechtbank dit begrip omringt en evengoed een gebod om iets te doen als om iets na te

laten kan inhouden. In het jachtverbod nu van het militair gezag in Overijssel ligt voor elkeen het gebod opgesloten zich van het jachtvermaak in alle geledingen te onthouden en overtreding van dit verbod is de overtreding van een bevel, ter bestraffing waarvan als strafbepaling uitsluitend art. 49 in aanmerking komt. Bovendien rechtvaardigen noch de bewoordingen, noch de geschiedenis der wet eene zoo beperkte uitlegging, terwijl men toch vóór alles moet uitgaan van deze gedachte, dat de wetgever bij de behandeling van dit belangrijk onderwerp zich gespitst heeft op de verzekering der nakoming zijner bepalingen.

Ik acht mitsdien het eerste middel gegrond en het tweede verwerpelijk en concludeer tot vernietiging van het bestreden vonnis ten aanzien der rechtsoverwegingen, de toegepaste artikelen en de straf en voorts tot bevestiging van 's Kantonrechtters beslissing ook in dit opzicht.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Fentener van Vlissingen;

Gelet op de middelen van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie concl. adv.-gen.);

O., dat bij het in zoover bevestigde vonnis van het Kantongerecht te Enschedé ten laste van de gerequireerden is bewezen verklaard, wat hun o. m. bij de inleidende dagvaarding was ten laste gelegd: dat zij den 3 October 1914 des namiddags circa 3³/₄ uur hebben geloopt te Driene, gemeente Lonneker, op bouw- en weiland, ieder een geweer dragende in jagende houding; dat dit bewezenverklaarde bij het bestreden vonnis is gequalificeerd en de gerequireerden te dier zake zijn veroordeeld, gelijk aan het hoofd van dit arrest is vermeld;

dat de Rechtbank deze veroordeeling heeft uitgesproken na te hebben overwogen, dat het bewezenverklaarde valt onder art. 8 der Verordening van den Territoriaal Bevelhebber in Overijssel, enz. van 30. September 1914, waarbij in verschillende gemeenten in het onder de rechtsmacht van dien bevelhebber staand, in staat van beleg verklaard gebied, o. m. in de gemeente Lonneker de jacht op alle wildsoorten is verboden, doch dat de Kantonrechter ten onrechte de overtreding van dit verbod heeft beschouwd als het niet voldoen aan een bevel van het militair gezag, strafbaar gesteld bij art. 49 der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128);

dat immers art. 22 dier wet aan het militair gezag het recht geeft in gebied, dat in staat van beleg is verklaard, politieverordeningen vast

te stellen, onder welke verordeningen zijn te verstaan voor bepaald grondgebied gegeven algemeene voorschriften, waaraan zij, die zich op dat grondgebied bevinden, zich bij voortdurend hebben te houden, zulks in tegenstelling tot de bij art. 49 bedoelde bevelen, zijnde voorschriften, hetzij aan een bepaalde persoon, hetzij aan een groep personen gegeven om zekere handelingen te verrichten, en welke, zoodra die handelingen zijn verricht, hun bindende kracht verliezen;

dat het militair gezag bij het vaststellen van zoodanige verordeningen zich in het algemeen moet houden binnen de perken, die bij de Gemeentewet en de Prov. Wet aan de wetgevendé bevoegdheid van de Gemeenteraden en van de Prov. Staten zijn gesteld, doch dit uitzondering lijdt, indien de wet van 1899 zelve aan de bevoegdheid van het militair gezag uitbreiding geeft;

dat dit is geschied in art. 29 ten aanzien der bepalingen op de uitoefening der jacht, en het militair gezag krachtens genoemd artikel bevoegd is omtrent dit onderwerp, — ofschoon het, als in vollen omvang door de wet geregeld, ligt buiten het gebied, dat door provinciale of gemeentelijke politieverordeningen wordt bestreken — politieverordeningen vast te stellen;

dat het meergenoemde art. 8 der Verordening van den Territorialen Bevelhebber wegens zijn algemeenheid en doorlopend bindend karakter als een zoodanige verordening is te beschouwen en overtreding daarvan alzoo wordt getroffen door de strafbepaling van art. 43;

O., dat de middelen van cassatie zich richten tegen deze beslissing en ter toelichting daarvan is aangevoerd, dat art. 22 der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128) aan het militair gezag niet de bevoegdheid verleent verordeningen, als daar bedoeld, vast te stellen omtrent onderwerpen die bij Rijkswetten zijn geregeld;

dat art. 8 der Verordening van den Territorialen Bevelhebber desniettemin bindende kracht bezit, vermits dit artikel niet is uitgevaardigd op grond van art. 22 en de naleving daarvan dan ook niet wordt verzekerd door de strafbepaling van art. 43, doch dit voorschrift is een uitvoeisel van de door art. 29 aan het militair gezag gegeven bevoegdheid om de wettelijke bepalingen op de uitoefening der jacht te wijzigen en op overtreding daarvan toepasselijk zijn de artt. 40 en 45 der Jachtwet;

O. dat beide middelen zijn gegrond;

dat immers zoowel de bevoordingen en de tekst van art. 22 der Wet van 1899, als het verband tusschen dit wetsartikel en art. 10,

waarin met de uitdrukking „het burgerlijk gezag” zeker niet is bedoeld het Rijksgesag, aantoonen, dat die bepaling geen verdere strekking heeft dan om in tijden, waarin een deel van het Nederlandsche grondgebied in staat van oorlog of van beleg is verklaard, aan het militair gezag dezelfde door de wet beperkte verordenende bevoegdheid te verleenen, die in normale tijden aan de Provinciale Staten en de Gemeenteraden toekomt;

dat dus een verordening op de uitoefening der jacht, gelijk art. 8 meergemeld, als betreffende een onderwerp, welks regeling de Rijkswetgever zich in vollen omvang heeft voorbehouden, niet bevoegdelijk kan zijn uitgevaardigd krachtens art. 22 der Wet van 1899;

O. echter, dat art. 29 van voormelde wet aan het militair gezag de bevoegdheid geeft de gebods- en verbodsbepalingen der Jachtwet te wijzigen, zulks met eerbiediging van de in die wet opgenomen strafbepalingen;

dat bij gebruikmaking van die bevoegdheid door het militair gezag, gelijk in meergemeld art. 8 is geschied, de strafbepalingen der Jachtwet dus onveranderd van toepassing blijven op wat, overeenkomstig de door het militair gezag gewijzigde norm dier wet, als jachtovertreding is te beschouwen;

O. dat het hierboven betoogde medebrengt dat de veroordeeling, zooals zij door de Rechtbank werd uitgesproken, niet kan worden in stand gehouden;

Vernietigt het vonnis door de Arr.-Rechtbank te Almelo op 13 April 1915 in deze zaak gewezen, doch alleen voorzover betreft de aanhaling der toegepaste wetsartikelen en de aan gerequireerden opgelegde straf;

En te dien aanzien opnieuw rechtdoende uit krachte van art. 105 R. O.;

Gezien de artt. 8 der Verordening van den Territorialen Bevelhebber in Overijssel van 30 September 1914, 40 der Jachtwet, 10, 14°. en 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64), 23 en 91 Sr.;

Veroordeelt de gerequireerden ieder tot betaling van een geldboete van twee gulden;

Bepaalt, dat zoo de boete niet betaald wordt binnen twee maanden na den dag, waarop deze uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd, deze zal worden vervangen door een hechtenis van twee dagen voor ieder der veroordeelden;

Verwerpt het beroep voor het overige.

(Ned. Jur.)

29 Juni 1915. BESLUIT, tot vaststelling van het tijdstip, bedoeld in artikel 1 der wet van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 66). S. 299.

Bepaald op 1 October 1915.

30 Juni 1915. BESLUIT, tot vaststelling van eenen algemeenen maatregel van bestuur tot uitvoering van de Oorlogszeengevallenenwet 1915. S. 300.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel van 2 Juni 1915 n°. 3738, afdeling Nijverheid en van Financiën van 3 Juni 1915 n°. 1808, afdeling Arbeidersverzekering;

Den Raad van State gehoord, advies van 22 Juni 1915 n°. 22;

Gezien het nader rapport van Onze vernoemde Ministers van 25 Juni 1915, n°. 4259, afdeling Nijverheid en van 28 Juni 1915, n°. 2139, afdeling Arbeidersverzekering;

Gelet op de artikelen 20 en 26 van de Oorlogszeengevallenenwet 1915;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van den dag, waarop de Oorlogszeengevallenenwet 1915 in werking treedt, te bepalen als volgt:

Art. 1. 1. Voor de toepassing van dit besluit hebben de woorden en uitdrukkingen „zeevaartuig”, „buitengaats brengen”, „Onze Minister” en „eigenaar” dezelfde beteekenis, welke daaraan voor de toepassing van de Oorlogszeengevallenenwet 1915 is toegekend bij artikel 1 van die wet.

2. Voor de toepassing van dit besluit wordt onder bemanning de schipper begrepen.

2. 1. De eigenaar is verplicht er voor te zorgen, dat vóór het ondernemen van eene reis aan elk lid van de bemanning van zijn zeevaartuig wordt uitgereikt eene door of namens hem onderteekende verklaring, waaruit blijkt tegen wien of tegen wie de schepeling of zijne nagelaten betrekkingen eene vordering tot uitkeering van de bedragen, waarop hij of zijne nagelaten betrekkingen krachtens de Oorlogszeengevallenenwet 1915 aanspraak zullen kunnen verkrijgen, kunnen instellen.

2. Ten aanzien van schepelingen, aangemonsterd vóór het in werking treden van de Oorlogszeengevallenenwet 1915 en van schepelingen, die niet aangemonsterd zijn, omdat te hunnen aanzien aanmonstering niet is voorgeschreven, zal de in het eerste lid bedoelde verklaring de bepalingen moeten bevatten, bedoeld

in het derde lid van artikel 3 van de Oorlogszeengevallenenwet 1915.

3. Van de in het eerste en in het tweede lid van dit artikel bedoelde, door of namens den eigenaar te onderteekenen-verklaringen, waarvan de formulieren door Onzen Minister worden vastgesteld en in de *Staatscourant* bekend gemaakt, worden op aanvraag door of namens den eigenaar kosteloos een voldoende aantal exemplaren door de ambtenaren van de scheepvaartinspectie beschikbaar gesteld.

3. 1. Met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden wordt gestraft de eigenaar, die niet zorgt, dat vóór het ondernemen van eene reis aan elk lid van de bemanning van zijn zeevaartuig eene verklaring, als in het eerste lid van artikel 2 bedoeld, of in het geval, voorzien bij het tweede lid van dat artikel, eene verklaring als in dat lid bedoeld, wordt uitgereikt.

2. Geen straf wordt uitgesproken tegen den eigenaar, van wien blijkt, dat de overtreding buiten zijn toedoen is gepleegd.

4. Dit besluit treedt in werking met den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 30sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg. 10 Juli 1915.*)

30 Juni 1915. BESLUIT, betreffende de opening der tweede zitting van den militieraad voor de lichte der militie van 1916. S. 301.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onzen Minister van Oorlog, Onzen Minister van Marine en Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 26 Juni 1915, Kabinet, Litt. D⁸⁰;

Gezien art. 3 der wet van 11 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 241);

Hebben goedgevonden en verstaan:

De tweede zitting van den militieraad voor de lichte der militie van 1916 wordt geopend op Maandag 12 Juli 1915.

Onze Ministers van Oorlog, Marine en Bin-

nienlandsche Zaken zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst. 's-Gravenhage, den 30sten Juni 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.
De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, CORT V. D. LINDEN.
 (Uitgeg. 3 Juli 1915.)

30 Juni 1915. MISSIVE van den Minister van Oorlog betreffende de vergoeding wegens kostwinnenschap.

De Minister van Oorlog heeft, onder dagteekening van 30 Juni jl., de volgende circulaire tot de burgemeesters gericht:

In sommige gemeenten is het voorgekomen, dat aan personen, die vergoeding wegens kostwinnenschap in ontvangst kwamen nemen, een geringer bedrag werd uitgekeerd dan dat, waarvoor door hen voor voldaan moest worden geteekend.

Hoewel mij gebleken is, dat voor deze wijze van handelen in de mij bekend geworden gevallen wel redenen kunnen worden aangevoerd, vermeen ik toch, dat zij niet behoort te worden toegepast, omdat zelfs de schijn moet worden vermeden, dat bij de bedoelde uitbetalingen niet geheel correct zou worden gehandeld.

Meent de burgemeester eene vordering op den betrokken belanghebbende te kunnen doen gelden, dan zal in elk geval inhouding van een gedeelte van het uit te keeren bedrag niet dan met toestemming van den belanghebbende kunnen geschieden en tegen overgifte van eene quitantie voor het ingehouden bedrag.

(Gem. stem).

1 Juli 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *schellak*. S. 302.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *schellak* te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 24 Juni 1915, Kabinet, Litt. N⁷⁸;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 Juni 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voor-

noemde Ministers van 30 Juni 1915, Kabinet, Litt. A⁸¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Benig artikel.

De uitvoer van *schellak* is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 1sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.
De Minister van Financiën, TREUB.
De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.
 (Uitgeg. 1 Juli 1915.)

1 Juli 1915. BESLUIT, houdende bekendmaking in het *Staatsblad* van het op 20 Januari 1914 te Londen geteekend Internationaal Verdrag voor de beveiliging van menschenlevens op zee. S. 303.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het op 20 Januari 1914 te Londen geteekend internationaal verdrag voor de beveiliging van menschenlevens op zee, welk verdrag, met het daarbij behoorend reglement en slotprotocol, is goedgekeurd bij de wet van den 28sten December 1914 (*Staatsblad* n°. 616) en waarvan een afdruk met vertaling bij dit besluit is gevoegd;

Overwegende dat de Nederlandsche akte van bekrachtiging van bedoeld verdrag te Londen is nedergelegd;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 28sten Juni 1915, n°. 23078, Directie van het Protocol;

Hebben goedgevonden en verstaan: meergenoemd verdrag, met het daarbij behoorend reglement en slotprotocol en de vertaling van die stukken te doen bekend maken door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*. (1).

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder

(1) De Fransche tekst is opgenomen bij de wet van 28 Dec. 1914, *Sibl.* n°. 616, pag. 615 C. V.

voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's-Gravenhage, den 1sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Buitenlandsche Zaken, J. LOUDON.
(*Uitgeg. 21 Juli 1915.*)

INTERNATIONAAL VERDRAG voor de beveiliging van menschenlevens op zee.

VERDRAG.

INLEIDING.

Zijne Majesteit de Duitsche Keizer, Koning van Pruisen, in naam van het Duitsche Rijk; Zijne Majesteit de Keizer van Oostenrijk, Koning van Bohemen enz. en Apostolisch Koning van Hongarije; Zijne Majesteit de Koning der Belgen; Zijne Majesteit de Koning van Denemarken; Zijne Majesteit de Koning van Spanje; de President van de Vereenigde Staten van Amerika; de President van de Fransche Republiek; Zijne Majesteit de Koning van het Vereenigd Koninkrijk van Groot-Britannië en Ierland en van de onder Britsch gezag staande overzeesche Bezittingen, Keizer van Indië; Zijne Majesteit de Koning van Italië; Zijne Majesteit de Koning van Noorwegen; Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden; Zijne Majesteit de Keizer aller Ruslanden; Zijne Majesteit de Koning van Zweden; het nut erkend hebbende van het eenparig vaststellen van bepaalde gelijkvormige regelen voor zoover de beveiliging van menschenlevens op zee betreft, hebben besloten te dien einde een verdrag te sluiten en hebben tot Hunne Gevolmachtigden benoemd, te weten:

Zijne Majesteit de Duitsche Keizer, Koning van Pruisen, in naam van het Duitsche Rijk:

Zijne Excellentie den Heer Dr. von KÖRNER, enz.

die, daartoe behoorlijk gemachtigd, in Conferentie te Londen zijn bijeen gekomen en eenparig het volgend Verdrag hebben vastgesteld:

TITEL I.

OVER DE BEVEILIGING VAN MENSCHEN- LEVENEN OP ZEE.

Art. 1. De Hooge verdragsluitende Partijen verbinden zich, ten einde de beveiliging van menschenlevens op zee te verzekeren, de bepalingen van dit Verdrag toe te passen, alle reglementen uit te vaardigen en alle maatregelen te nemen geschikt om het Verdrag zijne geheele en volledige werking te doen hebben.

De bepalingen van dit Verdrag worden aangevuld door een Reglement, dat dezelfde waarde

heeft en op hetzelfde oogenblik in werking treedt als het Verdrag. Elke verwijzing naar het Verdrag sluit in zich eene gelijktijdige verwijzing naar het bij het Verdrag gevoegde Reglement.

TITEL II.

SCHEPEN, WAAROP DIT VERDRAG TOEPASSELIJK IS.

2. Onderworpen aan de regelen van dit Verdrag zijn, behalve in de gevallen, waarin het Verdrag anders bepaalt, de mechanisch voortbewogen handelsschepen van elken Staat der Hooge verdragsluitende Partijen, welke meer dan twaalf passagiers vervoeren en welke zich begeven van eene haven van een dezer Staten naar eene haven buiten dien Staat gelegen, of omgekeerd. Worden beschouwd als havens, gelegen buiten de Staten van de Hooge verdragsluitende Partijen, de havens, gelegen in hare Koloniën, Bezittingen of Protectoraten.

Als passagiers worden niet beschouwd de personen, die ingescheept zijn als gevolg van overmacht of ten gevolge van de verplichting, welke rust op den schipper, om personen, die in zee zijn opgenomen, dan wel andere personen, over te voeren.

3. Uitgezonderd van dit Verdrag zijn, behalve in de gevallen, waarin het Verdrag anders bepaalt, de schepen, welke de reizen maken, waarvan de lijst door elke Hooge verdragsluitende Partij zal worden overgelegd aan de Britsche Regeering op het oogenblik van de ratificatie van het Verdrag.

Geene lijst zal reizen mogen omvatten gedurende welke de schepen zich meer dan 200 zeemijlen van de dichtstbij gelegen kust verwijderen.

Elke Hooge verdragsluitende Partij heeft het recht later hare lijst van reizen te wijzigen, indien zij zich houdt aan dit artikel en onder verplichting, dat zij deze wijziging mededeelt aan de Britsche Regeering.

Elke Hooge verdragsluitende Partij heeft het recht van eene andere verdragsluitende Partij het genot van de voorrechten van dit Verdrag te vorderen voor al de schepen van haren Staat, die eenige reis, vermeld in hare eigene lijst, volbrengen. Te dien einde zal de Partij, die dit genot zal vorderen, aan de bedoelde schepen de verplichtingen opleggen, welke zijn voorgeschreven door het Verdrag, voor zoover deze verplichtingen niet, met het oog op den aard van de reis, onnoodig of onredelijk zouden zijn.

4. Geen schip, dat bij zijn vertrek niet onder-

worpen is aan de regelen van het Verdrag, kan er aan worden onderworpen gedurende zijne reis, indien storm of eenige andere oorzaak van overmacht het in de noodzakelijkheid brengt een toevlucht te zoeken in eene haven van een der Staten van de Hooge verdragsluitende Partijen.

TITEL III.

VEILIGHEID VAN DE SCHEEPVAART.

5. Wanneer de uitdrukking „elk schip” in dezen Titel en het daarmede verband houdende gedeelte van het hierbij gevoegde Règlement wordt gebruikt, worden hieronder alle handelschepen verstaan, welke tot een van de verdragsluitende Staten behooren, hetzij zij in artikel 2 bedoeld zijn of niet.

6. De Hooge verdragsluitende Partijen verbinden zich alle mogelijke maatregelen te treffen om de opruiming van wrakken te verzekeren in het Noordelijk deel van den Atlantischen Oceaan, dat zich uitstrekt ten Oosten van eene lijn, getrokken van Kaap Sable naar het punt gelegen op 34° Noorderbreedte en 70° Westers lengte. Zij zullen daarenboven, binnen den kortst mogelijken tijd, voor den Noord-Atlantischen Oceaan een dienst voor het bestudeeren en het waarnemen der verschillende ijstoestanden en een dienst voor het opzoeken van het drijvende ijs instellen.

Voor dit doel:

zullen twee schepen worden belast met deze drie diensten;

zullen gedurende het geheele ijsseizoen deze schepen belast zijn met het opzoeken van het drijvende ijs;

zullen gedurende het verdere deel van het jaar deze schepen belast zijn zoowel met het bestudeeren en het waarnemen der verschillende ijstoestanden als met het opruimen van wrakken. Nochtans moeten het bestudeeren en het waarnemen der verschillende ijstoestanden op afdoende wijze verzekerd zijn, inzonderheid van begin Februari tot den tijd, dat de ijsdrift aanvangt.

Terwijl de beide schepen bezig zijn met het opsporen van het drijfij, zullen de Hooge verdragsluitende Partijen voorzover zij daartoe in staat zijn en de eischen van den zeedienst dit toelaten, oorlogsschepen of andere schepen uitzenden om gevaarlijke wrakken op te ruimen, indien dit opruimen dan noodzakelijk wordt geacht.

7. De Regeering van de Vereenigde Staten wordt uitgenoodigd de uitvoering van de drie

diensten, het opruimen van de wrakken, het bestudeeren en het waarnemen der ijstoestanden en het opsporen van het drijfij te verzekeren. De Hooge verdragsluitende Partijen, welke in het bijzonder belang hebben bij deze diensten en die hieronder genoemd worden, verbinden zich om bij te dragen in de uitgaven, voortvloeiende uit het instellen en uitvoeren der genoemde diensten in de volgende verhouding:

	Percent.
Duitschland	15
Vereenigde Staten van Amerika	15
Oostenrijk-Hongarije	2
België	4
Canada	2
Denemarken	2
Frankrijk	15
Groot-Britannië	30
Italië	4
Noorwegen	3
Nederland	4
Rusland	2
Zweden	2

Elke van de Hooge verdragsluitende Partijen heeft de bevoegdheid op te houden met bij te dragen in de kosten van de uitvoering van deze diensten, na den eersten September 1916. De Hooge verdragsluitende Partij, welke van deze bevoegdheid gebruik zal maken, blijft evenwel verplicht bij te dragen in de kosten van de uitvoering tot aan den eersten September, welke volgt op de opzegging van het Verdrag op dit bijzondere punt. Om van deze bevoegdheid gebruik te kunnen maken, zal zij haar voornemen aan de andere verdragsluitende Partijen ten minste zes maanden vóór genoemden eersten September moeten mededeelen, zoodat, om van hare verplichtingen ontslagen te zijn op den eersten September 1916, zij haar voornemen uiterlijk den eersten Maart 1916 moet hebben kenbaar gemaakt en volgende jaren op overeenkomstige wijze.

Voor het geval, dat de Regeering van de Vereenigde Staten het haar gedane voorstel niet mocht aannemen, of indien om de eene of andere reden een der Hooge verdragsluitende Partijen de hierboven vastgestelde geldelijke verplichtingen niet op zich mocht willen nemen, zullen de Hooge verdragsluitende Partijen deze zaak zoo goed mogelijk in verband met hunne wederzijdsche belangen regelen.

De Regeering van de Hooge verdragsluitende Partij, die de uitvoering van den dienst der opruiming van de wrakken op zich neemt, wordt uitgenoodigd naar middelen te zoeken, om ten laste van dezen dienst, aan koopvaardij-

schepen welke op afdoende wijze mochten hebben medegewerkt aan de opruiming van wrakken in den Oceaan, belooningen toe te kennen, welke door de Regeering worden vastgesteld in overeenstemming met de bewezen diensten.

De Hooge verdragsluitende Partijen, welke bijdragen in de kosten van de drie bovengenoemde diensten, zullen het recht hebben in dit artikel en in artikel 6, na gemeenschappelijk overleg en te allen tijde, de veranderingen aan te brengen, welke gewenscht mochten worden geacht.

8. De gezagvoerder van elk schip is verplicht, om indien hij gevaarlijk ijs of een gevaarlijk wrak ontmoet, door alle gemeenschapsmiddelen, waarover hij beschikt, de schepen in de nabijheid zoowel als de bevoegde autoriteiten van het eerste punt van den vasten wal, waarmede hij in verbinding kan komen, te waarschuwen.

Elke administratie, aan welke gevaarlijk ijs of een gevaarlijk wrak gemeld wordt, moet alle maatregelen nemen, welke zij noodig acht om het bericht ter kennis van belanghebbenden te brengen en om het mede te deelen aan andere administraties.

Het overbrengen van berichten betrekking hebbende op ijs en wrakken is kosteloos voor de daarbij belanghebbende schepen.

Het is wenschelijk, dat deze berichten op eene eensluidende wijze worden overgeseind. Tot dit doel is een code, waarvan het gebruik facultatief is gelaten, opgenomen in artikel I van het hierbij gevoegde Reglement.

9. De gezagvoerder van elk schip, voorzien van eene radio-telegrafische installatie, is verplicht, zoodra hij het bestaan vaststelt van een dreigend en ernstig gevaar voor zeevarenden, dit dringend te seinen overeenkomstig de voorschriften, gegeven in artikel II van het hierbij gevoegde Reglement.

10. Indien ijs is geseind op den weg of in de nabijheid van den te volgen weg, is de gezagvoerder van elk schip verplicht des nachts de vaart van zijn schip te matigen of zóódanig van koers te veranderen, dat hij voldoende buiten het gevaarlijke gebied blijft.

11. De schepen, omschreven in artikel 2, moeten aan boord een lantaarn hebben voor het geven van Morse-seinen van voldoende sterkte.

Het gebruik van de Morse-seinen is geregeld in den code, opgenomen in artikel III zoowel als in artikel IV van het hierbij gevoegde Reglement.

12. Het is aan elk schip verboden internationale noodseinen voor een ander doel te gebruiken dan om te seinen, dat men in nood verkeert.

Het is aan elk schip verboden om eigen seinen te gebruiken, welke verward zouden kunnen worden met de internationale noodseinen.

13. De keuze der routes voor zoover het den overtocht in beide richtingen van den Noord-Atlantischen Oceaan betreft, is aan de verantwoordelijkheid van de scheepvaartmaatschappijen overgelaten. De Hooge verdragsluitende Partijen verbinden zich evenwel, om aan deze de verplichting op te leggen, zoowel de routes, welke zij zich voorstellen door hare schepen te doen volgen, als de wijzigingen, welke zij hierin zullen aanbrengen, bekend te maken.

De Hooge verdragsluitende Partijen verbinden zich bovendien om haren invloed aan te wenden om de reeders van alle schepen, welke den Atlantischen Oceaan oversteken, er toe te brengen, voor zoover mogelijk, de routes te volgen, zooals die door de voornaamste maatschappijen zijn aangenomen.

14. De Hooge verdragsluitende Partijen verbinden zich alle mogelijke moeite aan te wenden om van de Regeeringen, welke niet Partij zijn geweest bij dit Verdrag gedaan te krijgen, dat het Internationale Reglement ten doel hebbende het voorkomen van aanvaringen op zee, herzien worde in overeenstemming met de hieronder volgende aanwijzingen.

(A.) Het Reglement zal worden aangevuld of herzien voor zoover betreft :

- (1.) Het tweede witte licht (toplicht).
- (2.) Het heklicht.
- (3.) Een dagmerk voor motorschepen.
- (4.) Een geluidsein voor een gesleept wordend schip.
- (5.) Het verbod van seinen gelijkende op het noodsein.

(B.) De artikelen 2, 10, 14, 15 en 31 van genoemd Reglement zullen gewijzigd worden overeenkomstig de volgende aanwijzingen :

Artikel 2. Het tweede witte toplicht moet gevoerd worden.

Artikel 10. Een wit vast heklicht moet voortdurend getoond worden.

Artikel 14. Een afzonderlijk teeken is gedurende den dag verplicht voor motorschepen.

Artikel 15. Een geluidsein speciaal ten gebruike van een gesleept wordend schip wordt vastgesteld en indien de sleep uit verscheidene schepen

bestaat, ten gebruike van het laatste schip van de sleep.

Artikel 31. Aan de lijst der dagseinen zoowel als aan de lijst der nachtseinen wordt het internationale radio-telegrafische noodsein toegevoegd.

15. De Regeeringen van de Hooge verdrag-sluitende Partijen verbinden zich bepalingen te handhaven of, indien noodig, te maken, strekkende om te verzekeren dat uit het oogpunt van de beveiliging van menschenlevens op zee de schepen, omschreven in artikel 2, eene zoowel naar aantal als bekwaamheid voldoende bemanning aan boord hebben.

TITEL IV.

CONSTRUCTIE.

Nieuwe Schepen en bestaande Schepen.

16. Voor de toepassing van de artikelen van dezen Titel en van het daarmede overeenkomende gedeelte van het hierbij gevoegde Reglement worden de schepen, omschreven in artikel 2, verdeeld in *nieuwe* schepen en *bestaande* schepen.

Nieuwe schepen zijn die, waarvan de kiel na den 1sten Juli 1915 gelegd zal zijn. De volgende artikelen van dezen Titel, namelijk 17 tot en met 30, zijn geheel op hen van toepassing.

De overige schepen worden bestaande schepen genoemd. Voor elk van deze schepen moet de Administratie van den Staat, waartoe het behoort, de bestaande inrichtingen onderzoeken, met het oog op verbeteringen, waarvan het aанbrengen mogelijk en redelijk zou zijn, ter vergroting van de veiligheid.

Waterdichte Indeeling der Schepen.

17. De schepen moeten eene waterdichte indeeling hebben, welke zoo doeltreffend mogelijk is, gelet op den aard van den dienst waarvoor zij bestemd zijn. De voorschriften omtrent de waterdichte indeeling, evenals die, welke de inrichtingen betreffen, welke in verband staan met de waterdichte indeeling, zijn als *minimum eischen* in de volgende artikelen en in het bij dit Verdrag gevoegde Reglement aangegeven.

De graad van veiligheid, verzekerd door de toepassing van deze voorschriften, verandert op eene regelmatige en doorlopende wijze met de scheepslengte en met een zeker *criterium van dienst*: de eischen van het hierbijgevoegde Reglement zijn zóódanig, dat de hoogste graad van veiligheid overeenkomt met de grootste schepen, welke voornamelijk bestemd zijn voor het vervoer van passagiers.

De artikelen V tot en met IX van het hierbijgevoegde Reglement wijzen de methode aan, welke gevolgd moet worden bij het bepalen van de toelaatbare lengte van de afdeelingen, op den grondslag van de vulbare lengte, en bepalen de grenslengte van de afdeelingen, evenals de voorwaarden, welke voor zekere bijzondere gevallen gelden.

Wanneer de waterdichte indeeling van een schip van dien aard is, dat zij daaraan een graad van veiligheid verzekert grooter dan die, welke de regelen van dit Verdrag voorschrijven, moet de Administratie van den Staat, waartoe het schip behoort, op verzoek van den reeder van het schip, van dit feit melding maken op het veiligheidscertificaat van het schip in den omvang en in den vorm als in Artikel X van het hierbij gevoegde Reglement aangegeven.

Aanvaringsschotten en Schotten begrenzendes het Machine-Gedeelte.

18. In de schepen moeten schotten aanwezig zijn aan de uiteinden vóór en achter, alsmede, aan de einden van het machinegedeelte, overeenkomstig de voorschriften van Artikel XI van het hierbij gevoegde Reglement.

Brandschotten.

19. Ten einde de uitbreiding van brand te verhinderen moeten in de schepen niet-brandbare schotten aanwezig zijn, overeenkomstig de voorschriften van artikel XII van het hierbij gevoegde Reglement.

Uitgangen uit waterdichte Afdeelingen.

20. De omstandigheden, onder welke nooduitgangen uit de verschillende waterdichte afdeelingen aanwezig moeten zijn, zijn aangegeven in artikel XIII van het hierbij gevoegde Reglement.

Constructie en Bezproeving van de waterdichte Schotten.

21. Ten einde het weerstandsvermogen en de waterdichtheid van de waterdichte schotten te verzekeren, moeten deze geconstrueerd en aan proeven onderworpen worden, overeenkomstig de voorschriften van artikel XIV van het hierbij gevoegde Reglement.

Openingen in de waterdichte Schotten.

22. Het aantal openingen aangebracht in de waterdichte schotten, moet beperkt worden tot het minimum, dat vereenigbaar is met de algemeene inrichting en de goede exploitatie van het schip; deze openingen moeten van voldoende

de sluitinrichtingen voorzien zijn. De artikelen XV en XVII van het hierbij gevoegde Reglement geven de bepalingen aan omtrent het aantal van de openingen in de waterdichte schotten, omtrent den aard en de gebruikswijze van de sluitinrichtingen, waarvan deze openingen voorzien moeten zijn, alsmede omtrent de proeven, aan welke de waterdichte deuren onderworpen moeten worden.

Openingen in den Boordwand.

23. De patrijspoorten en de andere openingne in den boordwand alsmede de binnenopeningn van uitlaatpijpen door de huid moeten voorzien zijn van sluitinrichtingen en moeten op zoodanige wijze aangebracht zijn, dat zooveel mogelijk elk toevallig indringen van water in het schip verhinderd wordt. De artikelen XVI en XVII van het hierbij gevoegde Reglement vermelden de voorwaarden, waaronder het veroorloofd is openingen in den boordwand aan te brengen, de sluitinrichtingen, waarvan deze openingen voorzien moeten zijn, alsmede de bepalingen voor het behandelen van deze inrichtingen.

Constructie en Beproeving van waterdichte Dekken, enz.

24. Teneinde het weerstandsvermogen en de waterdichtheid van de waterdichte dekken, schachten en ventilatiekokers te verzekeren, moeten deze geconstrueerd en aan proeven onderworpen worden, overeenkomstig de voorschriften van artikel XVIII van het hierbij gevoegde Reglement.

Periodieke oefeningen met en Inspecties van de waterdichte Deuren, enz.

25. De omstandigheden, onder welke periodiek gedurende de reis oefeningen met en inspecties van de inrichtingen voor de waterdichte sluiting van de deuren, enz. uitgevoerd moeten worden, zijn aangegeven in artikel XIX van het hierbij gevoegde Reglement.

Aanteekeningen in het Scheepsjournaal.

26. In het scheepsjournaal moet melding gemaakt worden van het sluiten en het openen van de waterdichte deuren, enz. evenals van alle oefeningen en inspecties, zooals omschreven is in artikel XX van het hierbij gevoegde Reglement.

Dubbele Bodems.

27. De omstandigheden, onder welke een dubbele bodem aangebracht moet zijn op de schepen van verschillende lengten, en in het

bijzonder de minimum-uitgestrektheid van dezen dubbelen bodem in de langsscheepsche richting en in de dwarsscheepsche richting, zijn aangegeven in artikel XXI van het hierbij gevoegde Reglement.

Vaart achteruit en Hulp-Stuurtoestel.

28. De schepen moeten, wat betreft hun vermogen om achteruit te varen en de aanwezigheid van een hulp-stuurtoestel, voldoen aan de voorschriften van de artikelen XXII en XXIII van het hierbij gevoegde Reglement.

Eerste en volgende Inspecties van de Schepen.

29. De algemeene beginselen, welke de inspecties moeten beheerschen van de schepen, omschreven in artikel 2, hetzij het bestaande, hetzij het nieuwe schepen zijn, voor zooveel betreft den romp, de ketels, de hoofd- en hulpmachines, en de uitrusting, zijn gegeven in de artikelen XXIV tot en met XXVI van het hierbij gevoegde Reglement. De Regeering van elke der Hooge verdragsluitende Partijen verbindt zich :

1. gedetailleerde regels uit te vaardigen in overeenstemming met deze algemeene beginselen, of wel hare bestaande regels zóódanig te wijzigen, dat zij met deze beginselen overeenstemmen ;

2. deze regels aan elke der andere verdragsluitende Staten mede te deelen ;

3. ten slotte de toepassing van deze regels te verzekeren.

In het algemeen moeten de detail-regels, bedoeld in de voorgaande paragraaf, zóódanig gesteld zijn dat, uit het oogpunt van de beveiliging van menschenlevens, het schip geschikt worde voor den dienst, waarvoor het bestemd is.

Verdere onderzoekingen en Overeenkomsten. Uitwisseling van Inlichtingen.

30. De Hooge verdragsluitende Partijen verbinden zich met spoed onderzoekingen te laten uitvoeren betreffende het criterium van dienst, bedoeld in het bovenstaande artikel 17, en elkander de uitkomsten van deze onderzoekingen mede te deelen.

De Britsche Regeering wordt uitgenoodigd de zorg voor het overbrengen van deze mededeelingen op zich te nemen en, langs den diplomatieken weg te trachten overeenstemming tusschen de verdragsluitende Staten te verkrijgen betreffende dit criterium, zoodra bepaalde uitkomsten verkregen zullen kunnen worden. Dit criterium zal, eenmaal door elke van de verdragsluitende Staten aangenomen, met ingang

van een datum en onder de voorwaarden, welke vastgesteld zullen worden als gevolg van de bereikte overeenstemming, van toepassing zijn met dezelfde kracht als de voorschriften van het Verdrag zelf.

Dezelfde wijze van handelen geldt voor de volgende punten :

1. toepassing van waterdichte langsschotten, van eene dubbele-huid, van waterdichte dekken en afdekkingen ; eventueele vergrooting van de lengte der door deze inrichtingen beschermde afdeelingen ;

2. voor schepen, welke lengte kleiner is dan die van de schepen, bedoeld in artikel VIII van het hierbij gevoegde Reglement : het bepalen van eene waterdichte indeeling, ten einde de grootste praktisch mogelijke veiligheid te verzekeren ;

3. constructie van de waterdichte schotten : proefondervindelijke bepaling van de noodige overwaarde aan weerstandsvermogen, bedoeld in artikel XIV van het hierbij gevoegde Reglement.

De verdragsluitende Staten verbinden zich tot het op eene zoo ruim mogelijke schaal, uitwisselen van inlichtingen betreffende de toepassing van de bepalingen, van dit Verdrag in zake veiligheid van de constructie. Zij zullen elkander wederkeerig mededeelen :

De methoden of reglementen, welke zij mochten aannemen ;

De inlichtingen over nieuwe inrichtingen of apparaten, welke zij mochten goedkeuren ;

De beslissingen, welke zij mochten nemen over beginselvragen, welke niet behandeld zijn in de voorgaande artikelen en in het daarmede overeenkomende gedeelte van het hierbij gevoegde Reglement ;

Eindelijk de definitieve uitkomsten van hunne verdere onderzoekingen betreffende de niet opgeloste vraagstukken.

TITEL V.

RADIOTELEGRAFIE.

31. Alle handelsschepen, zoowel die, welke mechanisch als die, welke door middel van zeilen worden voortbewogen, van elke der verdragsluitende Staten, moeten, onverschillig of zij passagiers vervoeren of niet, voorzien zijn van eene radio-telegrafische installatie, indien zij in totaal vijftig of meer personen aan boord hebben en indien zij bestemd zijn voor de scheepvaart, omschreven in artikel 2.

Men zal zich niet op de artikelen 2 en 3 van dit Verdrag kunnen beroepen om een schip

vrij te stellen van de verplichtingen, in dezen Titel omschreven.

32. Van deze verplichting zijn vrijgesteld de schepen, waarop het aantal aan boord aanwezige personen bij uitzondering en toevallig vijftig of meer bedraagt ten gevolge van overmacht of doordat de gezagvoerder zich in de noodzakelijkheid bevindt het aantal leden van de bemanning te vermeerderen ten einde zieken onder hen te vervangen, of wel doordat de verplichting op hem rust om personen, op zee opgenomen, of andere personen te vervoeren.

Bovendien kunnen de Regeeringen van elke der verdragsluitende Staten vrijstelling van deze verplichting geven, indien naar haar oordeel de vaarroute en de bijzondere omstandigheden van de reis van dien aard zijn, dat eene radiotelegrafische installatie nutteloos of overbodig zou zijn :

1°. aan schepen, welke zich gedurende hunne reis niet meer dan 150 zeemijlen van de meest nabij zijnde kust verwijderen ;

2°. aan schepen, waarop het aantal aan boord aanwezige personen bij uitzondering en toevallig vijftig of meer bedraagt ten gevolge van het opnemen gedurende een gedeelte van hunne reis van helpers ten behoeve van de lading, mits deze schepen niet varen van het eene vasteland naar het andere en zij gedurende bedoeld gedeelte van hunne reis binnen den 30sten graad noorderbreedte en den 30sten graad zuiderbreedte blijven ;

3°. aan zeilschepen van primitieven bouw, zooals *dhows*, *jonken* enz., indien het praktisch onmogelijk is hen van eene radiotelegrafische installatie te voorzien.

33. De schepen, welke overeenkomstig de bepalingen van het bovenstaand artikel 31 voorzien moeten zijn van eene radiotelegrafische installatie, zijn, wat betreft den radiotelegrafischen dienst, in drie categorieën verdeeld, overeenkomstig de classificatie voor de scheepstations, vastgesteld in artikel XIII (b) van het Reglement, behoorende bij het radiotelegrafische Verdrag, den 5den Juli 1912 te Londen geteekend, en wel :

Eerste categorie. — Schepen, waarvan het station een doorlopende dienst heeft.

Tot de eerste categorie behooren de schepen, welke ingericht zijn voor het vervoer van vijf en twintig of meer passagiers :

1. indien zij in dienst eene gemiddelde snelheid hebben van vijftien knoopen of meer ;

2. indien zij in dienst eene gemiddelde snelheid hebben van meer dan 13 knoopen, maar alléén op de dubbele voorwaarde, dat zij

èn meer dan 200 personen aan boord hebben (passagiers en bemanning), èn gedurende hunne reis een afstand van meer dan 500 zeemijlen tusschen twee op elkander volgende aanloophavens afleggen; deze schepen kunnen evenwel ook in de tweede categorie gerangschikt worden, mits zij een doorlopenden luisterdienst houden.

Tweede categorie. — Schepen, waarvan het station een beperkten dienst heeft.

Tot de tweede categorie behooren de schepen, welke ingericht zijn voor het vervoer van vijf en twintig of meer passagiers, indien zij niet om andere redenen in de eerste categorie zijn gerangschikt.

De schepen van de tweede categorie moeten tijdens de vaart gedurende ten minste zeven uren per dag een doorlopenden luisterdienst waarborgen, en bovendien de eerste tien minuten van elk der andere uren laten luisteren.

Derde categorie. — Schepen, waarvan het station een niet aan bepaalde uren gebonden dienst heeft.

Tot de derde categorie behooren alle schepen, welke noch in de eerste, noch in de tweede categorie zijn gerangschikt.

De reeder van een schip, gerangschikt in de tweede of in de derde categorie, heeft het recht te eischen, dat op het veiligheidscertificaat dat hem wordt uitgereikt, het bedoelde schip wordt opgegeven als te behooren tot eene hogere categorie, indien het aan al de verplichtingen, gesteld aan die categorie, voldoet.

34. De schepen, welke overeenkomstig de bepalingen van het bovenstaande artikel 31, voorzien moeten zijn van eene radiotelegrafische installatie, zullen door de Regeeringen van de landen, waar zij thuis behooren, verplicht worden om gedurende de reis een doorlopenden luisterdienst te verzekeren, zoodra de bedoelde Regeeringen van oordeel zullen zijn, dat dit wenschelijk is voor de beveiliging van menschenlevens op zee.

In afwachting daarvan verbinden de Hooge verdragsluitende Partijen zich na de ratificatie van dit Verdrag en met inachtneming van de na te noemen termijnen het houden van een doorlopenden luisterdienst op te leggen:

1. Aan de schepen, waarvan de gemiddelde snelheid in dienst meer dan 13 knopen bedraagt, welke 200 of meer personen aan boord hebben en gedurende hunne reis een afstand van meer dan 500 zeemijlen tusschen twee op elkander volgende aanloophavens afleggen, indien deze schepen in de tweede categorie zijn gerangschikt;

2. Aan de schepen van de tweede categorie

gedurende den ganschen tijd, dat zij meer dan 500 zeemijlen van de dichtstbij zijnde kust verwijderd zijn;

3. Aan de andere schepen, bedoeld in artikel 31, wanneer zij in de transatlantische vaart dienst doen, of wel, wanneer zij een anderen dienst uitvoeren en hunne reisroute hen er toe dwingt zich meer dan 1000 zeemijlen van de dichtstbij zijnde kust te verwijderen.

De schepen, welke voor alle takken van visscherij, met inbegrip van de walvischvangst gebezigd worden en die verplicht zijn eene radiotelegrafische installatie aan boord te hebben, zijn niet verplicht een doorlopenden luisterdienst te houden.

De doorlopende luisterdienst kan gedaan worden door een of meer telegrafisten, in het bezit van een certificaat, bedoeld in artikel X van het Reglement, behoorende bij het radiotelegrafische Verdrag van 1912 en zoo noodig ook door een of meer gediplomeerde luisteraars.

Indien echter een mechanisch alarmsignaaltoestel mocht worden uitgevonden, dat alle noodige waarborgen biedt, kan in den doorlopenden luisterdienst met behulp van dit toestel worden voorzien, nadat dit door de Regeeringen van de Hooge verdragsluitende Partijen zal zijn overeengekomen.

Onder „gediplomeerd luisteraar” wordt verstaan elke persoon, die voorzien is van een diploma van geschiktheid, afgegeven in naam van de bevoegde Administratie. Om dit diploma te verkrijgen, moet de aanvrager bewijzen afleggen, dat hij in staat is het radiotelegrafisch noodsein, benevens het in het hierbij gevoegde Reglement vastgestelde veiligheidssein te ontvangen en te begrijpen.

De Hooge verdragsluitende Partijen verbinden zich de noodige maatregelen te nemen, opdat het geheim van de gewisselde berichten door de toegelaten luisteraars worde geëerbiedigd.

35. De radiotelegrafische installaties, voorgeschreven in het bovenstaande artikel 31, moeten overdag van schip tot schip in normale omstandigheden duidelijk waarneembare seinen kunnen geven over een minimum afstand van 100 zeemijlen.

Elk schip, dat overeenkomstig de bepalingen van het bovenstaande artikel 31 voorzien moet zijn van eene radiotelegrafische installatie, moet onverschillig in welke categorie het gerangschikt is, overeenkomstig artikel XI van het Reglement, behoorende bij het internationale radiotelegrafische Verdrag van 1912, voorzien zijn van eene radiotelegrafische noodinstallatie,

waarvan alle deelen op eene zoo veilig mogelijke, door de Regeering van het land, waar het schip thuis behoort, vastgestelde plaats, zijn opgesteld.

In ieder geval moet de geheele noodinstallatie in het hoogste gedeelte van het schip, zoo hoog als practisch mogelijk is, worden opgesteld.

De noodinstallatie beschikt, overeenkomstig artikel XI van het Reglement, behoorende bij het internationale radiotelegrafische Verdrag van 1912, over een krachtbron, die alleen voor haar is bestemd. Zij is in staat snel in werking gebracht te worden en dienst te doen gedurende ten minste zes uren met een werkingssfeer van ten minste 80 zeemijlen voor de schepen van de eerste categorie en van ten minste 50 zeemijlen voor de schepen van de twee andere categorieën.

Indien de gewone scheepsinstallatie, welke overeenkomstig de bepalingen van dit artikel een werkingssfeer van ten minste 100 zeemijlen heeft, voldoet aan alle hierboven genoemde voorwaarden, is eene noodinstallatie niet vereischt.

De concessie, bedoeld in artikel IX van het Reglement, behoorende bij het radiotelegrafische Verdrag van 1912, kan niet uitgereikt worden, dan indien de installatie, zoowel aan de bepalingen van het genoemde Verdrag als aan die van dit Verdrag voldoet.

36. De zaken, welke door het internationale radiotelegrafische Verdrag van 1912 en het daarbij behorende Reglement worden beheerscht, met name de radiotelegrafische scheepsinstallaties, de overbrenging van berichten, de certificaten der telegrafisten, blijven en zullen worden onderworpen aan de bepalingen :

(1) van dat Verdrag en van dat Reglement, zoowel als van alle andere besluiten, welke in de toekomst daarvoor in de plaats mochten worden gesteld ;

(2) van dit Verdrag op alle punten, waarop het aan bovenbedoelde stukken uitbreiding geeft.

37. Iedere gezagvoerder van een schip, die een verzoek om hulp ontvangt, afgezonden door een schip, dat in nood verkeert, is verplicht de in nood verkeerenden ter hulp te komen.

Iedere gezagvoerder van een schip, dat in nood verkeert, heeft het recht van de schepen, die zijn verzoek beantwoord hebben, dat schip of die schepen op te roepen, hetwelk of welke hij het meest geschikt acht om hem ter hulp te komen. Hij moet van dit recht geen gebruik maken dan na voor zooveel mogelijk overleg

te hebben gepleegd met de gezagvoerders van deze schepen. Deze laatsten zijn gehouden onmiddellijk aan de vordering gevolg te geven door zoo snel mogelijk de in nood verkeerenden ter hulp te komen.

De gezagvoerders van de schepen, op wie de verplichting rust om hulp te verleenen, zijn daarvan bevrijd, zoodra de opgeroepen gezagvoerder of gezagvoerders hebben medegedeeld, dat zij aan den oproep gehoor zullen geven, of zoodra de gezagvoerder van een der op de plaats van het onheil aangekomen schepen hun heeft doen weten, dat hun hulp niet meer noodig is.

Indien de gezagvoerder van een schip zich in de onmogelijkheid bevindt of meent dat het, gezien de bijzondere omstandigheden van het geval, onredelijk of onnoodig is hulp te gaan verleenen aan het in nood verkeerende schip, dan stelt hij onmiddellijk den gezagvoerder van dat schip daarmede in kennis. Hij moet bovendien in zijn scheepsjournaal de redenen vermelden, die het mogelijk maken zijn gedrag te beoordeelen.

Door de voorafgaande bepalingen wordt geen inbreuk gemaakt op het internationaal Verdrag, geteekend te Brussel den 23sten September 1910, voor het vaststellen van eenige eenvormige regelen betreffende hulp en redding op zee, noch in het bijzonder op de verplichting tot hulp, bepaald bij artikel 11 van gezegd Verdrag.

38. De Hooge verdragsluitende Partijen verbinden zich om alle maatregelen te nemen ten einde in den kortst mogelijken tijd de voorschriften van dezen Titel ten uitvoer te leggen.

Intusschen zullen zij kunnen toestaan :

Een uitstel van ten hoogste een jaar, te rekenen van den datum van de ratificatie van dit Verdrag voor het in dienst nemen van telegrafisten en het installeren van de radiotelegrafische toestellen op schepen, gerangschikt in de eerste en in de tweede categorie ;

Een uitstel van ten hoogste twee jaren, te rekenen van den datum van de ratificatie van dit Verdrag voor het in dienst nemen van telegrafisten en luisteraars op schepen, gerangschikt in de derde categorie, het installeren van de toestellen aan boord van schepen, gerangschikt in de derde categorie en de invoering van een doorloopenden luisterdienst aan boord van schepen, gerangschikt in de tweede en in de derde categorie.

TITEL VI.

REDDINGSMIDDELEN EN MAATREGELEN
TEGEN BRANDGEVAAR.*Nieuwe schepen en bestaande schepen.*

39. Voor de toepassing van de artikelen van dezen Titel en van het daarmede overeenkomstige gedeelte van het hierbij gevoegde Reglement, worden de in artikel 2 bedoelde schepen onderscheiden in *nieuwe* schepen en *bestaande* schepen.

Nieuwe schepen zijn dezulke, waarvan de kiel zal zijn gelegd na den 31sten December 1914.

Bestaande schepen zijn alle andere schepen.

Grondbeginsel.

40. Nimmer zal een schip tijdens de vaart een grooter aantal personen aan boord mogen hebben, dan het aantal, hetwelk de gezamenlijke aan boord aanwezige booten en pontonvloten kunnen bevatten.

Het aantal en de plaatsing van de booten en, indien deze aanwezig zijn, van de pontonvloten van een schip hangt af van het totale aantal personen, waarvoor het schip is ingericht. Intusschen kan voor geene reis geëischt worden, dat de gezamenlijke inhoud van die booten en, indien deze aanwezig zijn, pontonvloten grooter is dan die, welke noodig is om alle aan boord aanwezige personen te bevatten.

Voorgescreven boottypen. Pontonvloten.

41. Alle voor een schip toegelaten reddingbooten moeten voldoen aan de voorschriften, welke door dit Verdrag en door de artikelen XXVII tot en met XXXII van het hierbij gevoegde Reglement zijn vastgesteld; dezelfde artikelen omschrijven de voorgescreven boottypen, welke zijn verdeeld in twee categorieën. De vereischten, gesteld voor de pontonvloten, zijn opgenomen in artikel XXXIII van hetzelfde Reglement.

Sterkte van de booten.

42. Elke boot moet voldoende sterk zijn om zonder gevaar met hare volle belading aan personen en uitrusting te water te kunnen worden gelaten.

Andere typen van booten en vloten.

43. Men zal als gelijkwaardig met eene boot van eene van de reglementaire categorieën, elk ander boottype, en als gelijkwaardig met een goedgekeurd pontonvlot elk ander vlottype kunnen

aannemen, hetwelk door de bevoegde Administratiën na het nemen van behoorlijke proeven zal zijn erkend als biedende dezelfde waarborgen als de reglementaire boottypen van de bedoelde categorie of als het goedgekeurde type pontonvlot.

De Regeering van de Hooge verdragsluitende Partij, die een nieuw type boot of vlot zal hebben aangenomen, zal aan de Regeeringen van de andere verdragsluitende Partijen een verslag doen toekomen van de genomen proeven. Zij zal haar bovendien, als het eene boot betreft, mededeeling doen van de categorie, waarin dit type zal zijn opgenomen.

Inschepping in de booten en op de vloten.

44. Er moeten doelmatige voorzieningen zijn getroffen ten behoeve van de inschepping van de passagiers in de booten.

Op schepen, waarop zich vloten bevinden, moet steeds een aantal touwvladders ten gebuike gereed worden gehouden ten behoeve van de inschepping van personen op de vloten.

Draagvermogen van de booten en van de pontonvloten.

45. Het aantal personen, hetwelk eene boot van een der reglementaire typen of een goedgekeurd pontonvlot kan bevatten, wordt vastgesteld op de wijzen, als aangegeven is in de artikelen XXXIV tot en met XXXIX van het hierbij gevoegde Reglement.

Uitrusting van de booten en van de pontonvloten.

46. De uitrusting van de booten en van de pontonvloten is vastgesteld bij artikel XI van het hierbij gevoegde Reglement. Alle losse uitrustingsstukken moeten stevig vastgebonden zijn aan de boot of aan het pontonvlot, waartoe zij behooren.

Plaatsing der booten. Aantal davits.

47. De maatregelen te nemen voor de plaatsing van de booten en inzonderheid de maatstaf volgens welke pontonvloten kunnen worden toegelaten, zijn aangegeven in de artikelen XLI, XLII en XLIII van het hierbij gevoegde Reglement.

Het minimum aantal stellen davits wordt vastgesteld in verhouding tot de lengte van het schip. Men zal echter nimmer een grooter aantal stellen davits kunnen eischen dan het aantal booten, noodig om alle aan boord aanwezige personen te kunnen opnemen.

Uitrusten van booten en vlotten.

48. Alle booten en alle vlotten moeten zoodanig geplaatst zijn, dat zij in den kortst mogelijken tijd, ook onder voor het te water laten van booten en vlotten ongunstige omstandigheden van slagzijde en stuur- of koplust te water gelaten en met een zoo groot mogelijk aantal personen bemand kunnen worden.

De genomen maatregelen moeten het te water laten van een zoo groot mogelijk aantal booten en vlotten, zoowel van de eene als van de andere zijde van het schip, toelaten.

Nadere aanwijzingen hieromtrent zijn vervat in artikel XLIV van het hierbij gevoegde Reglement.

Sterkte en inrichting der davits.

49. De davits moeten voldoende sterk zijn om daarmede de booten met hare volle belading aan personen en uitrusting te kunnen behandelen, aangenomen dat het schip eene slagzijde van vijftien graden heeft.

De davits moeten van inrichtingen zijn voorzien, welke het mogelijk maken de booten buiten boord te brengen, ook indien het schip de grootste helling heeft, waarbij het te water laten van booten nog uitvoerbaar is.

Andere inrichtingen gelijkwaardig met davits.

50. Men zal als gelijkwaardig met davits of stellen davits alle andere toestellen of inrichtingen kunnen aannemen, welke door de bevoegde Administratiën na het nemen van behoorlijke proeven zullen zijn erkend als biedende dezelfde waarborgen als davits of stellen davits.

De Regeering van de Hooge verdragsluitende Partij, die een nieuw type toestel of inrichting zal hebben aangenomen, zal aan de Regeeringen van de andere verdragsluitende Partijen eene beschrijving daarvan mededeelen, vergezeld van een verslag van de genomen proeven.

Reddingvesten en reddingboeien.

51. 1. Er moet voor iederen aan boord aanwezigen persoon een reddingvest van goedgekeurd model of een ander voorwerp met gelijk drijfvermogen en dat zich ertoe leent om het lichaam te worden gedaan aan boord beschikbaar zijn. Bovendien moet er een voldoende aantal reddingvesten of andere daarmede gelijkwaardige voorwerpen voor kinderen beschikbaar zijn.

2. Artikel XLV van het hierbij gevoegde Reglement stelt het aantal reddingboeien van 1915.

goedgekeurd model vast, hetwelk aan boord van de schepen moet worden geplaatst naar verhouding van hunne lengte, evenals de vereischten, gesteld voor de zwemvesten en reddingboeien en voor de wijze, waarop deze voorwerpen aan boord moeten worden geborgen.

Bestaande schepen.

52. Met betrekking tot bestaande schepen verbindt de Regeering van elke der Hooge verdragsluitende Partijen zich zoo spoedig mogelijk, en op zijn laatst den 1sten Juli 1915, alle voorschriften van de voorafgaande artikelen van dezen Titel, te weten de artikelen 40 tot en met 51, uit te voeren, waarbij in de eerste plaats zal worden geëischt, dat de booten en vlotten ruimte bieden voor alle aan boord aanwezige personen.

Intusschen heeft de Regeering van elke der Hooge verdragsluitende Partijen, ingeval de strikte toepassing van deze beginselen practisch niet mogelijk of niet redelijk zou zijn, het recht om de afwijkingen toe te staan, welke in Artikel XLVI van het hierbij gevoegde Reglement zijn voorzien.

Verkeer. — Noodverlichting.

53. 1. Er moeten doeltreffende voorzieningen worden getroffen voor het binnentreden en het verlaten van de verschillende afdelingen, dekken enz.

2. Eene electriche of andere verlichting, voldoende aan alle eischen van veiligheid, moet in de verschillende gedeelten van nieuwe en bestaande schepen verzekerd zijn, in het bijzonder op de dekken, waar zich reddingbooten bevinden. Op de nieuwe schepen moet een zelfstandige bron aanwezig zijn van voldoende vermogen om, indien noodig, de toestellen van deze veiligheidsverlichting te voeden, welke bron in het hogere gedeelte van het schip, zoo hoog als practisch mogelijk is, geplaatst moet zijn.

3. De uitgang van iedere afdeling moet voortdurend verlicht zijn door een noodlantaarn, welke onafhankelijk is van de gewone verlichting van het schip en met een sleutel gesloten moet zijn. Deze noodlantaarns kunnen worden gevoed door de zelfstandige bron, bedoeld in het voorgaande lid, indien men daartoe eene afzonderlijke geleiding gebruikt en indien deze inrichting tegelijkertijd werkt met de gewone verlichting van het schip.

Gediplomeerde sloepgasten. — Bemanning der booten.

54. Voor elke vereischte boot of elk vereischt.

vlot moet een minimum aantal gediplomeerde sloepgasten aan boord aanwezig zijn.

Het totale minimum aantal gediplomeerde sloepgasten volgt uit de voorschriften van artikel XLVII van het hierbij gevoegde Reglement.

Den gezagvoerder van het schip blijft de bevoegdheid voorbehouden om naar de omstandigheden te bepalen hoeveel gediplomeerde sloepgasten voor iedere boot of ieder vlot worden aangewezen.

Men verstaat onder „gediplomeerd sloepgast” ieder lid der bemanning van het schip, dat in het bezit is van een bewijs van bekwaamheid, uitgegeven in naam van de bevoegde Administratie, overeenkomstig de voorwaarden vermeld in het genoemde artikel van het hierbij gevoegde Reglement.

Het artikel XLVIII van hetzelfde Reglement handelt over de bemanning der booten.

Maatregelen tegen brand.

55. 1. Het is verboden om als ballast of als lading aan boord te nemen stoffen, welke afzonderlijk of in vereeniging met elkaar, in verband met haren aard, hare hoeveelheid of hare wijze van stuwing, het leven der passagiers of de veiligheid van het schip in gevaar kunnen brengen.

Dit verbod is niet van toepassing op het voor het schip zelf bestemde materiaal voor noodseinen noch op de voor den dienst der Staten bestemde marine- en legerbehoefte onder de voorwaarden, door deze voor het vervoer van deze behoeften vastgesteld.

2. De aanduiding der stoffen, welke als gevaarlijk moeten worden beschouwd, en de aanwijzing der verplichte voorzorgsmaatregelen, te nemen voor hare verpakking en hare stuwing, zullen het onderwerp uitmaken van officieele en periodieke voorschriften, uit te vaardigen door de Regeering van elke der Hooge verdragsluitende Partijen.

3. Het artikel XLIX van het hierbij gevoegde Reglement wijst de maatregelen aan, in acht te nemen voor de opsporing en de blussching van brand.

Alarmrol en Oefeningen.

56. Aan ieder schepeling zal een eigen taak bij alarm worden opgedragen.

De alarmrol zal melding maken van alle deze bijzondere werkzaamheden; inzonderheid zal zij voor iederen schepeling de plaats vermelden, waarheen hij zich moet begeven en de werkzaamheden, die hij heeft te verrichten.

Vóór het vertrek naar zee moet de alarmrol opgemaakt en bekend gemaakt zijn en moet de bevoegde macht in de gelegenheid zijn gesteld zich van het bestaan van de rol te overtuigen. Exemplaren van de rol moeten op verschillende goed zichtbare plaatsen van het schip, in het bijzonder in de verblijven der schepelingen, worden opgehangen.

De omstandigheden, waaronder alarm zal worden gemaakt, en de wijze, waarop de schepelingen moeten worden geoefend, zijn aangegeven in de artikelen L en LI van het hierbij gevoegde Reglement.

TITEL VII.

VEILIGHEIDSCERTIFICATEN.

57. Een certificaat, genaamd veiligheids-certificaat, zal na onderzoek worden uitgereikt voor elk schip, dat op afdoende wijze zal hebben voldaan aan de vereischten van het Verdrag.

Het onderzoek der schepen voor zooveel betreft de toepassing van de voorschriften van dit Verdrag en van het daarbij gevoegde Reglement, wordt verricht door gemachtigden van den Staat, waartoe het schip behoort. Intusschen kan de Regeering van elken Staat het onderzoek van hare eigene schepen toevertrouwen hetzij aan door haar tot dat doel aangewezen experts, hetzij aan door haar erkende organisaties. In alle gevallen waarborgt de belanghebbende Regeering geheel de volledigheid en afdoendheid van het onderzoek.

Het veiligheidscertificaat zal worden uitgereikt door de ambtenaren van den Staat, waartoe het schip behoort, of door ieder ander, die daarbij handelt ingevolge eene lastgeving van dien Staat. In beide gevallen neemt de Staat, waartoe het schip behoort, de volle verantwoordelijkheid voor dit certificaat op zich.

58. Het veiligheidscertificaat zal worden opgemaakt in de officieele taal of talen van den Staat, die het uitreikt.

De inhoud van het certificaat zal die zijn van het model, gegeven bij artikel LII van het hierbij gevoegde Reglement.

De typographische indeeling van dit model zal nauwkeurig worden nagevolgd in het certificaat. De geschreven gegevens zullen worden vermeld in latijnsche letters en in Arabische cijfers.

De Hooge verdragsluitende Partijen verbinden zich elkander wederkeerig een voldoende aantal formulieren van hare veiligheids-certificaten mede te deelen ter voorlichting van hare ambtenaren. Deze mededeeling zal, voor

zooveel mogelijk, vóór den eersten April 1915 geschieden.

59. Het veiligheidscertificaat zal slechts voor een termijn van ten hoogste twaalf maanden worden uitgereikt.

Indien het schip zich niet bevindt in eene haven van den Staat, waartoe het behoort, op het oogenblik, dat de termijn van geldigheid van het veiligheidscertificaat afloopt, zal eene verlenging van den geldigheidsduur kunnen worden verleend door een ambtenaar van den Staat, behoorlijk tot dat doel gemachtigd. Deze verlenging zal slechts worden verleend ten einde mogelijk te maken, dat het schip naar zijn land terugkeert ter beëindiging van zijne reis en alléén in de gevallen, waarin deze verlenging gepast en redelijk zal voorkomen.

De verlenging zal slechts kunnen gelden voor ten hoogste vijf maanden. Zij zal aan het schip niet het recht geven op nieuw zijn land te verlaten zonder zijn certificaat te hebben laten vernieuwen.

60. Het veiligheidscertificaat, uitgereikt in naam van een verdragsluitende Staat, zal worden erkend door de Regeeringen van de andere verdragsluitende Staten voor alle onderwerpen, waarop het Verdrag toepasselijk is. Het heeft ten aanzien van de Regeeringen van de andere verdragsluitende Staten dezelfde waarde als de certificaten door haarzelve aan hare schepen uitgereikt.

61. Elk schip, voorzien van het veiligheids-certificaat, uitgereikt door de ambtenaren of gemachtigden van den verdragsluitende Staat, waartoe het behoort, is in de havens van de andere verdragsluitende Staten onderworpen aan het toezicht van de behoorlijk door hunne Regeeringen gemachtigde ambtenaren, voor zoover dit toezicht tot doel heeft zich er van te verzekeren, dat er een geldig veiligheids-certificaat aan boord aanwezig is en, indien zulks noodig is, dat de eischen van zeewaardigheid in beginsel overeenkomstig de gegevens van het bedoelde certificaat vervuld zijn, dat wil zeggen op zoodanige wijze, dat het schip zee zal kunnen kiezen zonder gevaar voor de passagiers en de bemanning.

62. Men zal het genot van de voorrechten van het Verdrag niet kunnen vorderen ten bate van een schip, hetwelk niet voorzien is van een regelmatig en nog geldig veiligheidscertificaat.

63. Indien, gedurende eene bepaalde reis, het schip een geringer aantal passagiers dan het in het veiligheidscertificaat vermelde maximum aantal aan boord heeft, en de regelen van dit Verdrag mitsdien toelaten het schip slechts

te voorzien van reddingbooten en andere reddingmiddelen tot een geringer aantal dan op het bedoelde certificaat is vermeld, zal eene desbetreffende verklaring kunnen worden afgegeven door de ambtenaren of gemachtigden, van wie gesproken wordt in de bovenstaande artikelen 57, derde lid, en 59.

Deze verklaring zal moeten inhouden, dat er in het onderhavige geval niet is afgeweken van de regelen van het Verdrag. De verklaring zal worden gehecht aan het veiligheidscertificaat en zal ervoor in de plaats worden gesteld voor zoover de reddingmiddelen aangaat. De verklaring zal slechts geldig zijn voor de reis met het oog op welke zij zal zijn afgegeven.

TITEL VIII.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

64. De Regeeringen van de Hooge verdragsluitende Partijen verbinden zich elkander wederkeerig mede te deelen, behalve de documenten welke in dit Verdrag het onderwerp zijn van bijzondere bepalingen dienaangaande, alle inlichtingen, waarover zij beschikken en welke de beveiliging van menschenlevens betreffen op hunne schepen, welke onderworpen zijn aan de regelen van dit Verdrag, altijd met dit voorbehoud, dat deze inlichtingen geen vertrouwelijk karakter hebben.

Met name zullen zij elkander mededeelen :

1. De tekst van de Wetten, Besluiten en Reglementen, die zullen zijn uitgevaardigd ten aanzien van de verschillende onderwerpen, welke onder het Verdrag vallen.

2. De beschrijving van de kenmerkende bijzonderheden van de nieuwe toestellen, goedgekeurd ingevolge de uitvoering van de regelen van het Verdrag.

3. Alle officieele verslagen of officieele uittreksels van verslagen, in alle hunne onderdeelen, welke de uitkomsten van de voorschriften van dit Verdrag behandelen.

Totdat andere regelingen mochten zijn getroffen, wordt de Britsche Regeering uitgenoodigd hare bemiddeling te verlenen om al deze inlichtingen te verzamelen en ter kennis te brengen van de Regeeringen van de verdragsluitende Partijen.

65. De Hooge verdragsluitende Partijen verbinden zich de noodige maatregelen te nemen of voor te stellen aan de onderscheidene Wetgevende Machten, om overtredingen van de verplichtingen, voorgeschreven door dit Verdrag, tegen te gaan.

De Hooge verdragsluitende Partijen zullen

elkander wederkeerig, zoo spoedig als doenlijk zal zijn, de Wetten en Reglementen, die tot dat doel zullen zijn uitgevaardigd, mededeelen.

66. De Hooge verdragsluitende Partijen, die zullen goedvinden, dat het Verdrag van toepassing zal zijn op het geheel van hare Koloniën, Bezittingen en Protectoraten, dan wel op een of eenige dezer landen, zullen van dit voornemen kennis geven, hetzij op het oogenblik van de onderteekening van dit Verdrag, hetzij later. Te dien einde zullen zij hetzij eene algemeene verklaring kunnen afleggen, het geheel omvattende van hare Koloniën, Bezittingen en Protectoraten, hetzij met name de landen opsommen, welke zij goedvinden onder de wet van het Verdrag te doen vallen, of, omgekeerd, met name de landen opsommen, welke zij goedvinden daarvan uit te zonderen.

Deze verklaring zal, tenzij zij mocht worden afgelegd op het oogenblik van de onderteekening van dit Verdrag, schriftelijk worden medegedeeld aan de Regeering van Groot-Britannië en door deze Regeering aan alle Regeeringen van de andere Staten, die partij zijn ten aanzien van het Verdrag.

De Hooge verdragsluitende Partijen kunnen ook op dezelfde wijze, mits met inachtneming van de voorschriften van artikel 69, hierna genoemd, dit Verdrag opzeggen met betrekking tot hare Koloniën, Bezittingen en Protectoraten, dan wel tot een of eenige van deze landen.

67. De Staten, die niet partij zijn ten aanzien van het Verdrag zullen, indien zij daarom vragen, tot hetzelfde kunnen toetreden. Hunne toetreding zal langs diplomatieken weg aan de Regeering van Groot-Britannië worden medegedeeld en door deze Regeering aan de Regeeringen van de andere Staten, die partij zijn ten aanzien van het Verdrag.

Deze toetreding zal van rechtswege met zich brengen aanvaarding van alle verplichtingen, voorzien in dit Verdrag en toekenning van het genot van alle voorrechten, vastgesteld in dit Verdrag. Zij zal geheel en volledig gevolg hebben twee maanden na den dag van de verzending van de mededeeling, welke er over zal worden gedaan door de Regeering van Groot-Britannië aan alle andere Regeeringen van de Staten, die partij zijn ten aanzien van het Verdrag, tenzij een latere dag mocht zijn vastgesteld door den toetredenden Staat.

De Regeeringen van de Staten, die zullen toetreden tot dit Verdrag, behooren bij hare verklaring van toetreding de lijst over te leggen, bedoeld in artikel 3 van dit Verdrag. Deze

lijst zal worden gevoegd bij de lijsten, welke reeds door de andere Regeeringen zijn overgelegd. De Britsche Regeering zal er een afschrift van mededeelen aan de andere Regeeringen.

68. De tractaten, verdragen en schikkingen, vroeger dan dit Verdrag gesloten, zullen voortgaan geheel en volledig gevolg te hebben :

1. voor de schepen, welke van het Verdrag zijn uitgezonderd ;

2. voor de schepen, waarop het Verdrag toepasselijk is, voor de onderwerpen, welke het Verdrag niet uitdrukkelijk heeft voorzien.

Overeengkomen is, dat vermits dit Verdrag slechts tot onderwerp heeft de bescherming van menschenlevens ter zee, de vraagstukken betreffende het welzijn en de gezondheid van de passagiers en inzonderheid van de landverhuizers evenals de andere vraagstukken betreffende hun vervoer bij voortduring onderworpen blijven aan de nationale wetgevingen.

69. Dit Verdrag zal in werking treden den eersten Juli 1915 en zal gelden zonder eenige tijdsbepanking. Niettemin zal elke Hooge verdragsluitende Partij het op elk oogenblik kunnen opzeggen na verloop van een termijn van vijf jaren, welke zal beginnen te loopen op den dag, waarop het Verdrag in werking zal zijn getreden in haren Staat.

Deze opzegging zal langs den diplomatieken weg aan de Regeering van Groot-Britannië worden medegedeeld en door deze Regeering aan de Regeeringen van de andere verdragsluitende Partijen. Zij zal van kracht worden twaalf maanden na den dag, waarop de mededeeling zal zijn ontvangen door de Regeering van Groot-Britannië.

Elke opzegging zal slechts van kracht zijn ten opzichte van den Staat, die haar zal hebben gedaan, terwijl het Verdrag zal voortgaan zijn geheel en volledig gevolg te hebben ten aanzien van al de andere Staten, die het zullen hebben geratificeerd, dan wel tot het Verdrag zullen zijn toegetreden of tot het Verdrag zullen toetreden.

70. Dit Verdrag met het daarbij gevoegde Reglement zal in een enkel exemplaar worden vastgesteld, hetwelk zal worden nedergelegd in de archieven van de Regeering van Groot-Britannië. Een gewaarmerkt gelijkkluidend afschrift zal door deze laatste Regeering worden uitgereikt aan elk van de Regeeringen van de Hooge verdragsluitende Partijen.

71. Dit Verdrag zal worden geratificeerd en de akten van ratificatie, vergezeld van de lijsten, bedoeld in artikel 3, zullen te Londen

worden nedergelegd, niet later dan den 31sten December 1914. De Britsche Regeering zal de ratificatiën mededeelen en afschrift van elke lijst overleggen aan de Regeeringen van de andere verdragsluitende Partijen.

Niettegenstaande het nalaten van het ratificeren door eene der Hooge verdragsluitende Partijen zal het Verdrag voortgaan zijn geheel en volledig gevolg te hebben ten aanzien van de verdragsluitende Partijen, die het zullen hebben geratificeerd.

72. Ten einde de ratificatie gemakkelijker te maken voor een verdragsluitenden Staat, die vroeger dan den dag van de onderteekening van dit Verdrag voorschriften zou hebben uitgevaardigd ter zake van eenig onderwerp, deel uitmakende van dit Verdrag, is overeengekomen, dat een schip, hetwelk werkelijk zal hebben voldaan aan de bedoelde voorschriften vóór den 1sten Juli 1915, zich niet zal kunnen beroepen op de door het Verdrag bij wijze van overgangsmaatregel toegestane afwijkingen, ten einde de naleving dezer voorschriften te staken.

73. Wanneer dit Verdrag in het geval voorziet, dat eenige maatregel kan worden genomen als gevolg van eene schikking tusschen alle of eenige verdragsluitende Staten, wordt de Regeering van Zijne Britsche Majesteit uitgenoodigd in verbinding te treden met de bedoelde Staten, met het doel om te vernemen, of zij de voorstellen aannemen, welke mochten zijn aangeboden door een van deze Staten met het oog op de verwezenlijking van zoodanigen maatregel. De Regeering van Zijne Britsche Majesteit zal aan de verdragsluitende Staten de uitkomsten doen weten van het onderzoek, hetwelk het op deze wijze zal hebben ingesteld.

De Staat, welks beschouwingen betreffende de voorstellen, waar het om gaat, de Regeering van Zijne Britsche Majesteit niet zouden bereiken binnen zes maanden, te rekenen van de mededeeling dezer voorstellen, zal worden geacht in deze voorstellen te bewilligen.

74. Dit Verdrag zal kunnen worden gewijzigd in latere conferentiën, waarvan de eerste, zoo noodig, zal plaats hebben in 1920. De plaats en het tijdstip van deze conferentiën zullen worden bepaald bij eenparig besluit van de Regeeringen van de Hooge verdragsluitende Partijen.

De Regeeringen kunnen langs den diplomatieken weg in dit Verdrag bij eenparig besluit en te allen tijde de verbeteringen aanbrengen, welke nuttig of noodzakelijk zouden worden geoordeeld.

Ter oorkonde waarvan de Gevolmachtigden hieronder hebben geteekend :

Gedaan te Londen, den twintigsten Januari 1914.

VON KÖRNER, enz.

VERTALING VAN HET REGLEMENT.

REGLEMENT.

VEILIGHEID VAN DE SCHEEPVAART.

Artikel I.

Code bestemd voor het radiotelegrafisch overseinen van berichten betreffende IJs, Wrakken en het Weder.

INSTRUCTIE.

Het overseinen van berichten. Het overseinen van berichten betreffende ijs en wrakken is verplicht. Deze berichten worden geseind van het eene schip naar het andere of naar het Hydrographic Office te Washington, en wel in gewone taal of door middel van de afkortingen, gebruikt in het eerste deel van dezen Code.

Het zenden van berichten omtrent het weder is vrijwillig. Voor dit doel kan gebruik gemaakt worden van het tweede deel van dezen Code, dat door de Meteorologische Congressen steeds gewijzigd zal kunnen worden.

Te seinen berichten.:

Eerste deel. — IJs en Wrakken.

1. Aard van het waargenomen ijs of wrak.
2. Plaats van het ijs of wrak bij de laatste waarneming.

Tweede deel. — Meteorologische berichten.

1. Richting en kracht van den wind.
2. Richting en snelheid van den stroom.
3. Het weder, hieronder te verstaan het uiterlijk aanzien der lucht op een gegeven uur.
4. Hoogte van den barometer en temperatuur van de lucht.
5. Neiging van den barometer en temperatuur van het water aan de oppervlakte der zee.

Welke tijd gebruikt zal worden :

In alle draadlooze berichten betrekking hebbende op ijs of wrakken, zal men den tijd seinen in middelbaren tijd van Greenwich.

Adres :

Elk bericht gericht aan het Hydrographic Office te Washington moet als adres hebben het woord „Hydrographic” en elk bericht gericht aan het Meteorological Office te Londen, moet als adres dragen „Meteorology”.

Tekst :

1. Om een bericht over te seinen, dat alleen betrekking heeft op ijs of op een wrak, gebruikt men twee groepen elk van vijf cijfers, beide voorafgegaan door het woord „ice”; men kan

deze groepen zooveel malen herhalen als dit noodig mocht blijken.

2. Wil men bovendien meteorologische mededeelingen overseinen, dan doet men dit door middel van vier groepen elk van vijf cijfers, en voorafgegaan door het woord „weather”. Men plaatse deze groepen aan het eind van het radiotelegram, na alle mededeelingen, op het ijs betrekking hebbende, gegeven te hebben.

N.B. Indien het woord „weather” in het radiotelegram voorkomt, geven alle cijferberichten, voorafgaande aan dit woord, mededeelingen betreffende het ijs en alle cijferberichten, welke op het woord „weather” volgen, meteorologische mededeelingen. Indien het woord „weather” niet in het radiotelegram voorkomt, bevat dit slechts mededeelingen betreffende het ijs. (Zie de voorbeelden van twee verschillende radiotelegrammen bij dit artikel).

EERSTE DEEL.

IJS EN WRAKKEN.

Mededeelingen betreffende ijs of wrakken worden overgeseind door middel van tien cijfers, verdeeld in twee groepen elk van vijf cijfers.

Vóór deze twee groepen seint men het woord „ice” :

- Twee cijfers. . . De hoeveelste der maand (*dd*) volgens Code I.
- Een cijfer. . . . Het oogenblik van waarneming (*I'*) volgens Code II.
- Een cijfer. . . . De soort van het waargenomen ijs (*I*) volgens Code III.
- Drie cijfers . . . De breedte, nauwkeurig tot in tiende deelen van een graad, waarop het ijs is gezien (*ppp*) (zie de hieronder volgende tabel).
- Drie cijfers . . . De lengte, nauwkeurig tot in tiende deelen van een graad, waarop het ijs is gezien (*p'p'p'*) (zie de hieronder volgende tabel).
- De eerste groep bestaat uit *ddTIp*.
- De tweede groep bestaat uit *ppp'p'p'*.

CODES.

Code I: *Hoeveelste der maand.*

De hoeveelste der maand wordt geseind door middel van twee cijfers, waarvan het eerste een nul kan zijn, dus van 01 tot 31.

Code II: *Het oogenblik der waarneming.*

Het oogenblik der waarneming ligt tusschen :

1 uur des voormiddags en	4 uur des voormiddags (Middelbare Tijd van Greenwich)	1
4 " " " " " "	7 " " " " " "	2
7 " " " " " "	10 " " " " " "	3
10 " " " " " "	1 " " " " " namiddags	4
1 " " " " " namiddags	4 " " " " " "	5
4 " " " " " "	7 " " " " " "	6
7 " " " " " "	10 " " " " " "	7
10 " " " " " "	1 " " " " " voormiddags	8

Te seinen cijfer.

Code III: *Soort van het waargenomen ijs of wrak.*

0. Geen ijs.
1. Een enkele ijsberg, groote hoeveelheid drijvend ijs.
2. Eenige ijsbergen.
3. Talrijke ijsbergen.
4. Floeberg. Groote hoeveelheid bevroren zeewater, dat den indruk maakt van een kleinen ijsberg.

5. Ijsvelden. Het ijs strekt zich tot den gezichtseinder uit, men kan er echter door heen varen.
6. Pakijs. Stukken van ijsbergen of ijsvelden, welke gedeeltelijk aan elkaar gevoren zijn.
7. Landijs. Ijs dat sinds den winter aan den wal vastzit.
8. Wrak.
9. (Beschikbaar).

VOORBEELD: Radiotelegram gezonden van een schip naar een ander schip.

	Eerste radio-telegram.	Cijfers.	Tweede radio-telegram.	Cijfers.	Derde radio-telegram.	Cijfers.	Vierde radio-telegram.	Cijfers.
Datum der waarneming.	15	15	15	15	15	15	16	16
Oogenblik van waarneming	10—12	4	16—18	6	19—21	7	4—6	2
Soort van het ijs of wrak	IJsvelden	5	Talrijke ijsbergen	3	Wrak	8	Een enkele ijsberg	1
Plaats, waar het ijs of wrak is gezien	45° 42'	457	46° 5'	461	46° 25'	464	47° 19'	473
	Breedte 46° 11'		Breedte 44° 40'		Breedte 48° 58'		Breedte 40° 15'	
	Lengte		Lengte		Lengte		Lengte	
		462		447		440		402

In cijfers overgezet luiden deze radiotelegrammen als volgt:

Stoomschip aan stoomschip

Ice 15454, 57462 : 15634, 61447 : 15784, 64440 : 16214, 73402.

TWEEDE DEEL.

METEOROLOGISCHE BERICHTEN.

Om berichten betreffende het weer enz. over te seinen gebruike men vier groepen elk van vijf cijfers. Deze groepen moeten worden voorafgegaan door het woord „Weather”.

Eerste Groep (DDPPP) bevattende :

De hoeveulste der maand : twee cijfers (DD) volgens Code I.

De plaats van het schip op het oogenblik, dat het radiotelegram wordt verzonden, aangegeven door drie cijfers (PPP), voorstellende het vierkante ééngraadsvak, waarin het schip zich bevindt, volgens Code IV en de genummerde zeekaart, welke bij dit artikel is gevoegd.

Tweede Groep (WWCCX) bevattende :

De richting en kracht van den wind ten 8 uur des voormiddags ten opzichte van den 75sten graad Westerlengte : twee cijfers (WW) volgens Code V.

De richting en snelheid van den stroom : twee cijfers (CC), volgens Code VI.

Het weder of de atmospherische gesteldheid op hetzelfde uur : een cijfer (X) volgens Code VII.

Derde Groep (BBBAA) bevattende :

De aanwijzing van den barometer nauwkeu-

rig tot in tienden van m.M. ten 8 uur des voormiddags ten opzichte van den 75sten graad Westerlengte : drie cijfers (BBB), volgens Code VIII.

De luchttemperatuur voor hetzelfde oogenblik : twee cijfers (AA), volgens Code IX.

Vierde Groep (bbSSS) bevattende :

De neiging van den barometer ten 8 uur des voormiddags ten opzichte van den 75sten graad Westerlengte : twee cijfers (bb), volgens Code X.

De temperatuur van het water aan de oppervlakte der zee voor hetzelfde oogenblik : drie cijfers (SSS) volgens Code XI.

CODES.

Code IV : Plaats van het schip.

In de bij dit artikel gevoegde kaart bevinden zich de getallen, waarmede de vierkante ééngraadsvakken van den Noord-Atlantischen Oceaan genummerd zijn. De plaats van het schip, op het oogenblik van de meteorologische waarnemingen zooals in deel II is aangegeven, wordt geseind door middel van de drie cijfers, voorstellende het vierkante ééngraadsvak, waarin het schip zich bevindt. Bijvoorbeeld, de plaats 51° 55' Noorderbreedte en 26° 49' Westerlengte zal geseind worden als 561.

Code V: *Richting van den wind* (in 16 streken) en *kracht van den wind* ten 8 uur des voormiddags middelbare tijd ten opzichte van den meridiaan van 75° Westerlandte (WW).

	Windkracht in Beaufort- schaaldeelen.	Richting																
		N.N.O.	N.O.	O.N.O.	O.	O.Z.O.	Z.O.	Z.Z.O.	Z.	Z.Z.W.	Z.W.	W.Z.W.	W.	W.N.W.	N.W.	N.N.W.	N.	
Stil	0	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16
Zwakke wind	1, 2 of 3	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Matige wind	4 of 5	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34
Krachtige wind	6 of 7	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51
Stormachtige wind	8 of 9	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68
Storm	10 of 11	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85
Orkaan	12	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02

N.B. Men zorgte er voor de windrichting „rechtwijzend” op te geven.

Code VI: *Richting* (in 16 streken) en *snelheid van den stroom* (CC).

Zeemijlen per uur.	Richting															
	N.N.O.	N.O.	O.N.O.	O.	O.Z.O.	Z.O.	Z.Z.O.	Z.	Z.Z.W.	Z.W.	W.Z.W.	W.	W.N.W.	N.W.	N.N.W.	N.
0,25	01	07	13	19	25	31	37	43	49	55	61	67	73	79	85	91
0,5	02	08	14	20	26	32	38	44	50	56	62	68	74	80	86	92
1	03	09	15	21	27	33	39	45	51	57	63	69	75	81	87	93
2	04	10	16	22	28	34	40	46	52	58	64	70	76	82	88	94
3	05	11	17	23	29	35	41	47	53	59	65	71	77	83	89	95
4	06	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84	90	96
00	Geen stroom															
99	Geene waarneming.															

N.B. Men gelieve de stroomrichting „rechtwijzend” op te geven.

Code VII: *Gesteldheid van de Lucht.*

Ten 8 uur des voormiddags middelbare tijd ten opzichte van den meridiaan van 75° Westerlandte.

0. Geheel onbewolkte lucht.
1. Een vierde deel der lucht bewolkt.
2. De helft der lucht bewolkt.
3. Drie vierde deel der lucht bewolkt.
4. Geheel bedekte lucht.
5. Regen.
6. Sneeuw of hagel.
7. Heilig weer of mist.
8. Dikke mist.
9. Onweer.

Code VIII: *Stand van den Barometer.*

De afgelezen hoogte van den kwikbarometer moet verbeterd worden voor fouten van het instrument en herleid worden tot 0° C en tot den zeespiegel. Eene correctietabel volgt hierachter.

De verbeterde aflezing wordt geseind tot in tienden van m.M. nauwkeurig, men seint het eerste cijfer echter niet; 761.2 m.M. wordt bijvoorbeeld als volgt geseind: 612.

Een tabel om honderdste deelen van duimen in tiende deelen van millimeters te herleiden, volgt hierachter.

Code IX: *De Temperatuur van de Lucht* wordt door twee cijfers geseind volgens de onderstaande tabel.

Graden Celsiusus.	Graden Fahrenheit.	In cijfers.	Graden Celsiusus.	Graden Fahrenheit.	In cijfers.
-15,0	5 0	00	10,0	50,0	50
-14,5	5,9	01	10,5	50,9	51
-14,0	6,8	02	11,0	51,8	52
-13,5	7,7	03	11,5	52,7	53
-13,0	8,6	04	12,0	53,6	54
-12,5	9,5	05	12,5	54,5	55
-12,0	10,4	06	13,0	55,4	56
-11,5	11,3	07	13,5	56,3	57
-11,0	12,2	08	14,0	57,2	58
-10,5	13,1	09	14,5	58,1	59
-10,0	14,0	10	15,0	59,0	60
- 9,5	14,9	11	15,5	59,9	61
- 9,0	15,8	12	16,0	60,8	62
- 8,5	16,7	13	16,5	61,7	63
- 8,0	17,6	14	17,0	62,6	64
- 7,5	18,5	15	17,5	63,5	65
- 7,0	19,4	16	18,0	64,4	66
- 6,5	20,3	17	18,5	65,3	67
- 6,0	21,2	18	19,0	66,2	68
- 5,5	22,1	19	19,5	67,1	69
- 5,0	23,0	20	20,0	68,0	70
- 4,5	23,9	21	20,5	68,9	71
- 4,0	24,8	22	21,0	69,8	72
- 3,5	25,7	23	21,5	70,7	73
- 3,0	26,6	24	22,0	71,6	74
- 2,5	27,5	25	22,5	72,5	75
- 2,0	28,4	26	23,0	73,4	76
- 1,5	29,3	27	23,5	74,3	77
- 1,0	30,2	28	24,0	75,2	78
- 0,5	31,1	29	24,5	76,1	79
0,0	32,0	30	25,0	77,0	80
0,5	32,9	31	25,5	77,9	81
1,0	33,8	32	26,0	78,8	82
1,5	34,7	33	26,5	79,7	83
2,0	35,6	34	27,0	80,6	84
2,5	36,5	35	27,5	81,5	85
3,0	37,4	36	28,0	82,4	86
3,5	38,3	37	28,5	83,3	87
4,0	39,2	38	29,0	84,2	88
4,5	40,1	39	29,5	85,1	89
5,0	41,0	40	30,0	86,0	90
5,5	41,9	41	30,5	86,9	91
6,0	42,8	42	31,0	87,8	92
6,5	43,7	43	31,5	88,7	93
7,0	44,6	44	32,0	89,6	94
7,5	45,5	45	32,5	90,5	95
8,0	46,4	46	33,0	91,4	96
8,5	47,3	47	33,5	92,3	97
9,0	48,2	48	34,0	93,2	98
9,5	49,1	49	34,5	94,1	99

Code X: *De Neiging van den Barometer.*

Onder de uitdrukking „neiging van den barometer op een gegeven uur” wordt verstaan de barometerverandering gedurende de drie voorafgaande uren. Men geeft deze aan in millimeters. Om bijvoorbeeld de barometerneiging ten 8 u. des voormiddags te verkrijgen, vergelijkt men de aflezing van dat oogenblik, stel 755,7 m.M., met de aflezing van 5 uur des voormiddags, stel 759,3 m.M. Men zegt dan, dat de barometerneiging eene daling is van 3,6 m.M. In het algemeen zal men de barometerneiging van de barograaflijn aflezen.

De barometerneiging wordt door twee cijfers geseind volgens onderstaande tabel.

Stijging van den Barometer in			Daling van den Barometer in		
Milli-meters.	Duimen.	In cijfers.	Milli-meters.	Duimen.	In cijfers.
0,0—0,4	0,00—0,01	01	0,0—0,4	0,00—0,01	51
0,5—0,9	0,02—0,03	02	0,5—0,9	0,02—0,03	52
1,0—1,4	0,04—0,05	03	1,0—1,4	0,04—0,05	53
1,5—1,9	0,06—0,07	04	1,5—1,9	0,06—0,07	54
2,0—2,4	0,08—0,09	05	2,0—2,4	0,08—0,09	55
2,5—2,9	0,10—0,11	06	2,5—2,9	0,10—0,11	56
3,0—3,4	0,12—0,13	07	3,0—3,4	0,12—0,13	57
3,5—3,9	0,14—0,15	08	3,5—3,9	0,14—0,15	58
4,0—4,4	0,16—0,17	09	4,0—4,4	0,16—0,17	59
4,5—4,9	0,18—0,19	10	4,5—4,9	0,18—0,19	60
5,0—5,4	0,20—0,21	11	5,0—5,4	0,20—0,21	61
5,5—5,9	0,22—0,23	12	5,5—5,9	0,22—0,23	62
6,0—6,4	0,24—0,25	13	6,0—6,4	0,24—0,25	63
6,5—6,9	0,26—0,27	14	6,5—6,9	0,26—0,27	64
7,0—7,4	0,28—0,29	15	7,0—7,4	0,28—0,29	65
7,5—7,9	0,30—0,31	16	7,5—7,9	0,30—0,31	66
8,0—8,4	0,32—0,33	17	8,0—8,4	0,32—0,33	67
8,5—8,9	0,34—0,35	18	8,5—8,9	0,34—0,35	68
9,0—9,4	0,36—0,37	19	9,0—9,4	0,36—0,37	69
9,5—9,9	0,38—0,39	20	9,5—9,9	0,38—0,39	70
10,0—10,4	0,39—0,40	21	10,0—10,4	0,39—0,40	71
10,5—10,9	0,41—0,42	22	10,5—10,9	0,41—0,42	72
11,0—11,4	0,43—0,44	23	11,0—11,4	0,43—0,44	73
11,5—11,9	0,45—0,46	24	11,5—11,9	0,45—0,46	74
12,0—12,4	0,47—0,48	25	12,0—12,4	0,47—0,48	75
12,5—12,9	0,49—0,50	26	12,5—12,9	0,49—0,50	76
13,0—13,4	0,51—0,52	27	13,0—13,4	0,51—0,52	77
13,5—13,9	0,53—0,54	28	13,5—13,9	0,53—0,54	78
14,0—14,4	0,55—0,56	29	14,0—14,4	0,55—0,56	79
14,5—14,9	0,57—0,58	30	14,5—14,9	0,57—0,58	80
15,0—15,4	0,59—0,60	31	15,0—15,4	0,59—0,60	81
15,5—15,9	0,61—0,62	32	15,5—15,9	0,61—0,62	82
16,0—16,4	0,63—0,64	33	16,0—16,4	0,63—0,64	83
16,5—16,9	0,65—0,66	34	16,5—16,9	0,65—0,66	84
17,0—17,4	0,67—0,68	35	17,0—17,4	0,67—0,68	85
17,5—17,9	0,69—0,70	36	17,5—17,9	0,69—0,70	86
18,0—18,4	0,71—0,72	37	18,0—18,4	0,71—0,72	87
18,5—18,9	0,73—0,74	38	18,5—18,9	0,73—0,74	88
19,0—19,4	0,75—0,76	39	19,0—19,4	0,75—0,76	89
19,5—19,9	0,77—0,78	40	19,5—19,9	0,77—0,78	90
20,0—20,4	0,79—0,80	41	20,0—20,4	0,79—0,80	91
20,5—20,9	0,81—0,82	42	20,5—20,9	0,81—0,82	92
21,0—21,4	0,83—0,84	43	21,0—21,4	0,83—0,84	93
21,5—21,9	0,85—0,86	44	21,5—21,9	0,85—0,86	94
22,0—22,4	0,87—0,88	45	22,0—22,4	0,87—0,88	95
22,5—22,9	0,89—0,90	46	22,5—22,9	0,89—0,90	96
23,0—23,4	0,91—0,92	47	23,0—23,4	0,91—0,92	97
23,5—23,9	0,93—0,94	48	23,5—23,9	0,93—0,94	98
24,0—24,4	0,95—0,96	49	24,0—24,4	0,95—0,96	99

De barometerneiging kan niet geseind worden. 99

Code XI: *Temperatuur van het Water aan de Oppervlakte der Zee.*

De temperatuur van het water aan de oppervlakte der zee wordt — tot in tienden van Celsiusgraden nauwkeurig — geseind door drie cijfers, of, indien noodig, door twee cijfers, voorafgegaan door een nul. Indien de temperatuur onder het vriespunt is, is de eerste van deze drie cijfers een 5. Bijvoorbeeld:

- 2,2° C. wordt uitgedrukt door 522.
- + 1,0° C. ” ” ” 010.
- + 15,6° C. ” ” ” 156.

Tabel tot herleiding van afgelezen barometeraanwijzingen tot 0° C. en tot de hoogte van den zeespiegel.

N.B. Op de afgelezen barometerhoogte moet eerst de Index-correctie worden toegepast. Deze correctie mag verwaarloosd worden, indien zij minder is dan 0.3 m.M.

Het teeken + beteekent, dat de correctie moet worden opgeteld bij de barometeraflezing.

Het teeken — beteekent, dat de correctie moet worden afgetrokken.

Temperatuur, aange- wezen door den aan den barometergehech- ten thermometer.			-4° C.	-2° C.	0° C.	+2° C.	4° C.	6° C.	8° C.	10° C.	12° C.	14° C.	16° C.	18° C.	20° C.	22° C.	24° C.	26° C.	28° C.	
			24.8° F.	28.4° F.	32° F.	35.6° F.	39.2° F.	42.8° F.	46.4° F.	50° F.	53.6° F.	57.2° F.	60.8° F.	64.4° E.	68° F.	71.6° F.	75.2° F.	78.8° F.	82.4° F.	
Aan te brengen correcties.																				
Hoogte van den bak van den barometer boven den zeespiegel.	M.	Voet.	Duim.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.
	0	0	0	+0,5	+0,3	0,0	-0,2	-0,5	-0,7	-1,0	-1,2	-1,5	-1,7	-2,0	-2,2	-2,5	-2,7	-3,0	-3,2	-3,5
	1	3	3	+0,6	0,4	+0,1	-0,1	0,4	0,6	0,9	1,1	1,4	1,6	1,9	2,1	2,4	2,6	2,9	3,1	3,4
	2	6	7	+0,8	0,5	0,3	0,0	0,3	0,5	0,7	1,0	1,2	1,5	1,7	2,0	2,2	2,5	2,8	3,0	3,2
	3	9	10	+0,9	0,6	0,4	+0,1	0,1	0,4	0,6	0,9	1,1	1,4	1,6	1,9	2,1	2,4	2,6	2,9	3,1
	4	13	1	+1,0	0,8	0,5	0,2	0,0	0,3	0,5	0,8	1,0	1,2	1,5	1,7	2,0	2,2	2,5	2,8	3,0
	5	16	5	+1,2	0,9	0,7	0,4	+0,1	0,1	0,4	0,6	0,9	1,1	1,4	1,6	1,9	2,1	2,4	2,7	2,9
	6	19	8	+1,3	1,0	0,8	0,5	0,2	0,0	0,3	0,5	0,8	1,0	1,3	1,5	1,8	2,0	2,3	2,6	2,8
	7	22	0.	+1,4	1,2	0,9	0,6	0,3	0,0	0,1	0,4	0,6	0,9	1,1	1,4	1,6	1,9	2,2	2,4	2,7
	8	26	3	+1,5	1,3	1,0	0,7	0,5	0,2	0,0	0,3	0,5	0,8	1,0	1,3	1,5	1,8	2,1	2,3	2,6
	9	29	6	+1,7	1,4	1,2	0,8	0,6	0,3	+0,1	0,2	0,4	0,6	0,9	1,1	1,4	1,6	2,0	2,2	2,5
	10	32	10	+1,8	1,6	1,3	1,0	0,7	0,5	0,2	0,0	0,3	0,5	0,8	1,0	1,3	1,5	1,9	2,1	2,4
	11	36	1	+1,9	1,7	1,4	1,1	0,8	0,6	0,3	+0,1	0,2	0,4	0,7	0,9	1,2	1,4	1,8	2,0	2,2
	12	39	4	+2,0	1,8	1,5	1,2	1,0	0,7	0,5	0,2	0,0	0,3	0,5	0,8	1,1	1,3	1,6	1,9	2,1
	13	42	8	+2,2	1,9	1,7	1,3	1,1	0,8	0,6	0,3	+0,1	0,2	0,4	0,7	0,9	1,2	1,5	1,8	2,0
	14	45	11	+2,3	2,0	1,8	1,5	1,2	0,9	0,7	0,4	0,2	0,0	0,3	0,6	0,8	1,1	1,4	1,6	1,9
	15	49	3	+2,4	2,2	1,9	1,6	1,4	1,1	0,8	0,6	0,3	+0,1	0,2	0,5	0,7	1,0	1,3	1,5	1,8
	16	52	6	+2,5	2,3	2,0	1,7	1,5	1,2	0,9	0,7	0,4	0,2	0,1	0,4	0,6	0,9	1,2	1,4	1,6
	17	55	9	+2,6	2,4	2,1	1,9	1,6	1,3	1,1	0,8	0,6	0,3	+0,1	0,3	0,5	0,8	1,0	1,3	1,5
	18	59	1	+2,8	2,5	2,3	2,0	1,7	1,4	1,2	0,9	0,7	0,4	0,2	0,1	0,4	0,6	0,9	1,2	1,4
	19	62	4	+2,9	2,6	2,4	2,1	1,9	1,5	1,3	1,0	0,8	0,6	0,3	0,0	0,3	0,5	0,8	1,0	1,3
	20	65	7	+3,0	2,8	2,5	2,3	2,0	1,7	1,4	1,2	0,9	0,7	0,4	+0,1	0,2	0,4	0,7	0,9	1,2
	21	68	11	+3,1	2,9	2,6	2,4	2,1	1,8	1,5	1,3	1,0	0,8	0,5	0,2	0,1	0,3	0,6	0,8	1,1
	22	72	2	+3,3	3,0	2,8	2,5	2,2	1,9	1,7	1,4	1,2	0,9	0,6	0,3	+0,1	0,2	0,4	0,7	0,9
23	75	6	+3,4	3,1	2,9	2,6	2,4	2,1	1,8	1,5	1,3	1,0	0,8	0,4	0,2	0,1	0,3	0,6	0,8	

Tabel om Engelsche duimen in millimeters te herleiden voor de afgelezen barometerhoogten.

Duimen en tiende deelen van duimen.	Honderdste deelen van duimen.									
	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.	Mm.
27,0	685,8	686,0	686,3	686,6	686,8	687,1	687,3	687,6	687,8	688,1
.1	688,3	688,6	688,8	689,1	689,3	689,6	689,9	690,1	690,4	690,6
.2	690,9	691,1	691,4	691,6	691,9	692,1	692,4	692,7	692,9	693,2
.3	693,4	693,7	693,9	694,2	694,4	694,7	694,9	695,2	695,4	695,7
.4	696,0	696,2	696,5	696,7	697,0	697,2	697,5	697,7	697,9	698,2
.5	698,5	698,7	699,0	699,3	699,5	699,8	700,1	700,3	700,5	700,8
.6	701,0	701,3	701,5	701,8	702,0	702,3	702,6	702,8	703,1	703,3
.7	703,6	703,8	704,1	704,3	704,6	704,8	705,1	705,4	705,6	705,9
.8	706,1	706,4	706,6	706,9	707,1	707,4	707,6	707,9	708,1	708,4
.9	708,7	708,9	709,2	709,4	709,7	709,9	710,2	710,4	710,7	710,9
28,0	711,2	711,4	711,7	712,0	712,2	712,5	712,7	713,0	713,2	713,5
.1	713,7	714,0	714,2	714,5	714,7	715,0	715,3	715,5	715,8	716,0
.2	716,3	716,5	716,8	717,1	717,3	717,5	717,8	718,0	718,3	718,6
.3	718,8	719,1	719,3	719,6	719,8	720,1	720,3	720,6	720,8	721,1
.4	721,4	721,6	721,9	722,1	722,4	722,6	722,9	723,1	723,4	723,6
.5	723,9	724,1	724,4	724,7	724,9	725,2	725,4	725,7	725,9	726,2
.6	726,4	726,7	726,9	727,2	727,4	727,7	728,0	728,2	728,5	728,7
.7	729,0	729,2	729,5	729,7	729,9	730,2	730,5	730,7	731,0	731,3
.8	731,5	731,8	732,0	732,3	732,5	732,8	733,0	733,3	733,5	733,8
.9	734,1	734,3	734,6	734,8	735,1	735,3	735,6	735,8	736,1	736,3
29,0	736,6	736,8	737,1	737,4	737,6	737,9	738,1	738,4	738,6	738,9
.1	739,1	739,4	739,6	739,9	740,1	740,4	740,7	740,9	741,2	741,4
.2	741,7	741,7	742,2	742,4	742,7	742,9	743,2	743,4	743,7	744,0
.3	744,2	744,5	744,7	745,0	745,2	745,5	745,7	745,9	746,2	746,5
.4	746,8	747,0	747,3	747,5	747,7	748,1	748,3	748,5	748,8	749,0
.5	749,3	749,5	749,8	750,1	750,3	750,6	750,8	751,1	751,3	751,6
.6	751,8	752,1	752,3	752,6	752,8	753,1	753,4	753,6	753,9	754,1
.7	754,4	754,6	754,8	755,1	755,4	755,6	755,9	756,1	756,4	756,7
.8	756,9	757,2	757,4	757,7	757,9	758,2	758,4	758,7	758,9	759,2
.9	759,5	759,7	760,0	760,2	760,5	760,7	761,0	761,2	761,5	761,7
30,0	762,0	762,2	762,5	762,8	763,0	763,3	763,5	763,8	764,0	764,3
.1	764,5	764,8	765,0	765,3	765,5	765,8	766,1	766,3	766,6	766,8
.2	767,1	767,3	767,6	767,8	768,1	768,3	768,6	768,8	769,1	769,4
.3	769,6	769,9	770,1	770,4	770,6	770,9	771,1	771,4	771,6	771,9
.4	772,2	772,4	772,7	772,9	773,2	773,4	773,7	773,9	774,2	774,4
.5	774,7	774,9	775,2	775,5	775,7	776,0	776,2	776,5	776,7	777,0
.6	777,2	777,5	777,7	778,0	778,2	778,5	778,8	779,0	779,3	779,5
.7	779,8	780,0	780,3	780,5	780,8	781,0	781,3	781,5	781,8	782,1
.8	782,3	782,6	782,8	783,1	783,3	783,6	783,8	784,1	784,3	784,6
.9	784,9	785,1	785,4	785,6	785,9	786,2	786,4	786,6	786,9	787,1
31,0	787,4	787,6	787,9	788,2	788,4	788,7	788,9	789,2	789,4	789,7
.1	789,9	790,2	790,4	790,7	790,9	791,2	791,5	791,7	792,0	792,2
.2	792,5	792,7	793,0	793,2	793,5	793,7	794,0	794,2	794,5	794,8
.3	795,1	795,3	795,5	795,8	796,0	796,3	796,5	796,8	797,0	797,3
.4	797,6	797,8	798,1	798,3	798,6	798,8	799,1	799,3	799,6	799,8

Tabel om minuten tot in tiende deelen van graden te herleiden.

Minuten.	Tiende deelen van graden.	Minuten.	Tiende deelen van graden.
0—3	0	34—39	6
4—9	1	40—45	7
10—15	2	46—51	8
16—21	3	52—57	9
22—27	4	58—59	10
28—33	5		

*) In den Franschen tekst staat abusievelijk: 51 in plaats van 52.

Voorbeeld: Radiotelegram inhoudende meteorologische berichten.

Ice	Eerste radiotelegram.	In Codecijfers.	Tweede radiotelegram.	In Codecijfers.
Datum van de waarneming . . .	21	21	22	22
Uur van de waarneming . . .	13—15	5	3—6	2
Soort van het ijs of het wrak .	Een enkele ijsberg	1	IJsvelden	5
Plaats van het ijs of het wrak .	Breedte 44° 35'	446	Breedte 42° 58'	430
	Lengte 43° 15'	432	Lengte 47° 3'	470
Weather:				
Datum van de waarneming . . .	21	21	22	22
Plaats van het schip	Breedte 45° 13'	825	Breedte 43° 47'	863
	Lengte 42° 5'		Lengte 46° 33'	
Richting en kracht van den wind	O. Z. O. 5	26	Z. W. 2	55
Richting en snelheid van den stroom	N.W. 2 mijl per uur	32	Z.Z.O. 1 mijl p. uur	39
Weder	Onbewolkte lucht	0	Mist	8
Barometer	765.3 m.M.	653	753.2 m.M.	532
Luchttemperatuur	15° 3 C.	61	9° 8 C.	50
Neiging van den barometer . .	Stijging 0.8 m.M.	0.2	Daling 2.7 m.M.	56
Temperatuur van het water aan de oppervlakte der zee	1° 4 C.	0.14	— 0° 7 C.	507

Indien dit radiotelegram naar het Meteorological Office gezonden werd, zoude het als volgt luiden:

Meteorology: Ice, 21514, 46432 : 22254, 30470. Weather: 21825, 26820, 65361, 02014 : 22863, 55398, 53250, 56507.

Artikel II.

Veiligheidssein.

De stations voor radiotelegrafie, welke aan schepen een bericht hebben over te seinen, dat betrekking heeft op de veiligheid van de scheepvaart en van beslist dringenden aard is, (ijsbergen, wrakken, cyclonen, typhonen, plotselinge plaats- of vormveranderingen van vastzittende wrakken of landingsmerken), gebruiken het volgende sein, veiligheidssein genaamd, tien malen met korte tusschenpoozen en met volle kracht herhaald:

— — — (T T T).

In beginsel zullen alle radiotelegrafiestations, welke het veiligheidssein vernemen, en welke door het geven van berichten, het ontvangen door alle andere stations van het bovengenoemde sein en het daarop volgende bericht betreffende de veiligheid kunnen storen, zwijgen, opdat alle stations, welke belang bij dit bericht hebben, dit kunnen opnemen. Uitzondering wordt gemaakt voor het geval van nood. Het bericht betreffende de veiligheid wordt één minuut na het veiligheidssein uitgezonden. Drie malen wordt de uitzending herhaald, met tusschenpoozen van tien minuten.

De Regeeringen van de verdragsluitende Staten wijzen de stations aan, welke belast zijn met het overseinen aan zeevarenden van

berichten, welke betrekking hebben op de veiligheid en van beslist dringenden aard zijn.

Indien genoemde berichten uitgezonden worden door stations, welke ook belast zijn met het geven van het tijdsein, worden zij herhaald na het uitzenden van het tijdsein en van het weerbericht.

Artikel III.

MORSE CODE.

Internationale seinen.

Gedurende den nacht of tijdens betrokken weder, kunnen deze seinen gegeven worden, hetzij door lange of korte lichtflikkeringen, hetzij door lange of korte geluidseinen (sirene, misthoorn, enz.), en, gedurende den dag, door handvlaggen.

1. *Dringende en belangrijke seinen.*

Gij stuurt een gevaarlijke koers
 Ik heb hulp noodig; blijf bij mij
 Ik heb ijs ontmoet
 Uw lichten branden niet (of slecht)
 Ik heb geen vaart meer; gij kunt mij met omzichtigheid voorbij loopen.
 Stop (of draai bij); ik heb een gewichtig bericht voor U
 Ik verkeer in ontredderden toestand; tracht in verbinding met mij te komen

2. Algemeene seinen.

Betekenis.	Sein.	Ooreenkomstige letters en wijze, waarop geseind moet worden.	Hoe te antwoorden.
Vorbereidingssein . . .	----- enz.	Eene opeenvolging van letters E (in eene groep) . . .	Door middel van letter T.
Opgemerkt	—	T (enkel).	
Sein in letters voluit .	-----	F F (in eene groep)	Door middel van letter T.
Gebruik het Internationale Seinboek	----- *)	M M M (in eene groep)	Door middel van letter T.
Onderscheidingswimpel.	-----	M M (in eene groep)	
Onderbrekingssein . . .	-----	I I (als afzonderlijke letters).	
Punt	-----	I I I (als afzonderlijke letters).	
Einde van het sein . . .	-----	V E (in eene groep).	--- R --- D (als afzonderlijke letters).
Verbetersein	----- enz.	Eene opeenvolging van letters E (in afzonderlijke letters)	Eene opeenvolging van letters E (in afzonderlijke letters).
Vernietigingssein . . .	W W -----	W W (in eene groep)	W W (in eene groep).
Herhaal het woord na — (indien men vraagt één enkel woord te herhalen).	I M I W A ----- gevolgd door het woord, dat voorafgaat aan dat, hetwelk men vraagt te herhalen.	I M I (in eene groep) W A (als afzonderlijke letters)	Door middel van letter T.
Herhaal na — (indien men vraagt meerdere woorden te herhalen).	I M I A A -----	I M I (in eene groep) A A (als afzonderlijke letters)	Door middel van letter T.
Herhaal het geheele sein (indien men vraagt het geheele sein te herhalen)	I M I A L L -----	I M I (in eene groep) A L L (als afzonderlijke letters).	Door middel van letter T.

*) In den Franschen tekst staan abusievelijk slechts vijf en niet zes strepen.

3. Nationaliteitsseinen.

Beteekenis.	Sein.	Letters, die dezelfde beteekenis hebben en de wijze, waarop het sein gegeven wordt.
Duitsch	---	G.
Amerikaansch	---	C D in afzonderlijke letters.
Argentijnsch	---	C G " " "
Oostenrijksch-Hongaarsch	---	C F " " "
Belgisch	---	D C " " "
Braziliaansch	---	D E " " "
Britsch	---	F.
Bulgaarsch	---	D F in afzonderlijke letters.
Chileensch	---	D G " " "
Chineesch	---	E C " " "
Columbiaansch	---	E D " " "
Deensch	---	E F " " "
Spaansch	---	G C " " "
Fransch	---	
Grieksch	---	M M in ééne groep, gevolgd door D.
Italiaansch	---	C E in afzonderlijke letters.
Japansch	---	C.
Mexicaansch	---	F C in afzonderlijke letters.
Nederlandsch	---	E G " " "
Noorsch	---	M M in ééne groep, gevolgd door D.
Peruaansch	---	F D in afzonderlijke letters.
Portugeesch	---	F E.
Russisch	---	D.
Slameesch	---	F G in afzonderlijke letters.
Zweedsch	---	M M in ééne groep, gevolgd door E.
Turksch	---	G D in afzonderlijke letters.
Uruguaysch	---	G E " " "
Venezolaansch	---	G F " " "

4. INSTRUCTIES.

1. *De dringende en belangrijke seinen* kunnen geseind worden zonder het antwoord op het voorbereidingssein af te wachten, indien men vermoedt, dat hij, aan wien geseind wordt, onmogelijk terug kan seinen, of in andere bijzondere omstandigheden, doch in dat geval zal men een tusschenruimte laten tusschen het voorbereidingssein en den tekst van het eigenlijke sein.

2. *Het sein* --- (FF) wordt gegeven voor de eerste letter van de woorden, welke men wil spellen.

3. *Het sein* --- (MMM) wordt gebruikt voor elk sein, dat geseind wordt door middel van het Internationaal Seinboek.

4. *Het sein* --- (MM) beteekent, dat de onderscheidingswimpel van het Internationaal Seinboek gebruikt wordt op de wijze als in het Seinboek is aangegeven.

5. *Het onderbrekingssein* wordt gebruikt tusschen het adres van den persoon, voor wien het sein bestemd is en den tekst van dat sein zelf. Ook wordt het gebruikt, indien dit noodig is, tusschen den tekst van het sein en den naam van den afzender.

6. *De punt* wordt gebruikt, indien dit noodig is, in den tekst van het sein.

7. *Het verbetersein* wordt gebruikt om het laatste woord of de laatste seingroep, welke foutief geseind is, te schrappen.

8. *Het vernietigingssein* wordt gebruikt om het geheele sein te herroepen.

9. *Wijze van beantwoorden.* Indien een woord of seingroep begrepen is, wordt dit beantwoord door eene lange flikkering — (T).

Indien een woord of seingroep niet beantwoord wordt, moet de seingever het woord of de groep herhalen, totdat hij antwoord heeft gekregen door eene lange flikkering.

Aan het einde van de mededeeling en indien dit begrepen is, moet de ontvanger antwoorden met de teekens --- (R.D).

Het verbeter- en het vernietigingssein moeten worden beantwoord door herhaling van deze zelfde seinen.

10. *Het nationaliteitssein* wordt gegeven onmiddellijk nadat antwoord op het voorbereidingssein is verkregen, ten einde de nationaliteit van het schip, dat seint, aan te geven.

Het schip, dat de mededeeling ontvangt, antwoordt met het sein van zijne eigen nationaliteit.

Art. IV. Een gedrukt exemplaar van den Code van de dringende en belangrijke seinen moet, op eene goed zichtbare plaats, in de kaartenkamer van elk schip worden opgehangen.

CONSTRUCTIE.

Definitien.

Art. V. De beteekenis, toe te kennen aan de voornaamste technische of andere uitdrukkingen, voorkomende onder het hoofd „Constructie” in het Verdrag zelf als ook in dit Reglement, is als volgt:

(1.) De *lastlijn* is de waterlijn, gebezigd bij de vaststelling van de waterdichte indeeling van het schip.

(2.) De *lengte* van het schip is de grootste lengte, gemeten op de lastlijn.

(3.) De *breedte* van het schip is de grootste breedte op den buitenkant der spanten, gemeten op of beneden de lastlijn.

(4.) Het *schottendek* is het bovenste doorlopende dek tot hetwelk alle waterdichte dwarschotten opgetrokken zijn.

(5.) De *indompelingsgrenslijn* is eene denkbeeldige lijn, getrokken op den boordwand, evenwijdig aan en 76 millimeters (overeenkomende met 3 Engelsche duimen) beneden de snijlijn van het buitenvlak van den boordwand met het bovenvlak van het schottendek.

(6.) De *diepgang* is de vertikale afstand van den bovenkant van de kiel tot de lastlijn, gemeten op het midden van de lengte.

(7.) De *uitwatering* is de verticale afstand van de lastlijn tot de indompelingsgrenslijn midscheeps.

(8.) De *holte* is de som van den diepgang en van de uitwatering.

(9.) De *zeeg* van het schottendek, in elk punt, is de vertikale afstand van de deklijn in de zijde tot eene lijn evenwijdig getrokken aan de lastlijn op de hoogte van de deklijn in de zijde midscheeps.

(10.) De *volheidscoëfficiënt van de waterverplaatsing*, welke zoo noodig is te gebruiken, is de verhouding van het volume der waterverplaatsing op spanten, begrensd door de lastlijn, tot het product van de drie hoofdafmetingen: lengte, breedte, diepgang.

(11.) De *permeabiliteit* van eene ruimte is het gedeelte van deze ruimte, dat door water ingenomen kan worden.

De inhoud van eene afdeeling, welke zich tot boven de indompelingsgrenslijn verheft, moet beschouwd worden als te zijn begrensd ter

hoogte van deze lijn; de inhouden te meten op den buitenkant der spanten.

(12.) Het *machine-gedeelte* strekt zich uit tusschen de buitenste waterdichte hoofdwarschotten, welke de begrenzing vormen van de ruimen, bestemd voor de hoofd- en hulpmachines voor de voortstuwung met inbegrip van de stoomketels, indien deze aanwezig zijn.

Vulbare lengte.

Art. VI. De vulbare lengte voor elk punt van de scheeps lengte moet bepaald worden door rekening te houden met den vorm, den diepgang en de andere meetkundige kenmerken van het betrokken schip.

Voor een schip, waarvan de waterdichte dwarschotten door een doorlopend schottendek begrensd zijn, is de vulbare lengte op een bepaald punt het maximale gedeelte, uitgedrukt in honderdsten, van de scheeps lengte, dat als midden het bedoelde punt heeft, en dat, onder de veronderstelde omstandigheden, omschreven in het volgende Artikel VII, met water gevuld kan worden zonder dat het schip dieper dan tot aan de indompelingsgrenslijn inzinkt.

Voor een schip, waarvan niet al de waterdichte dwarschotten tot een en hetzelfde doorlopende dek opgetrokken zijn, moeten de vulbare lengten op zoodanige wijze bepaald worden, dat aan dit schip, bij alle mogelijke gevallen van stuur- of koplust na averij, eene veiligheid verzekerd wordt, welke ten minste gelijkwaardig is aan die, welke bepaald is voor een schip, waarvan alle schotten tegen één doorlopend dek eindigen.

Permeabiliteit.

Art. VII. De onderstellingen, bedoeld in het voorgaande artikel VI, hebben betrekking op de permeabiliteit van de bedoelde ruimten beneden de indompelingsgrenslijn.

Bij de bepaling van de vulbare lengten neemt men eene uniforme gemiddelde permeabiliteit aan voor het geheel van elk der drie volgende gedeelten van het schip:

- (1.) het machine-gedeelte;
- (2.) het gedeelte gelegen vóór het machine-gedeelte;
- (3.) het gedeelte gelegen achter het machine-gedeelte.

De permeabiliteit, aan te nemen voor het machine-gedeelte, met inbegrip van den inhoud van het overeenkomstige gedeelte van den dubbelen bodem, is tachtig percent voor stoom-

schepen. Voor schepen, voorzien van motoren met inwendige verbranding is de permeabiliteit van het machine-gedeelte vijf en tachtig percent, tenzij door eene rechtstreeksche berekening wordt aangetoond, dat aan de permeabiliteit eene lagere waarde dan dit cijfer toegekend kan worden; het aangenomen cijfer mag echter in geen geval minder dan tachtig percent zijn.

De permeabiliteit aan te nemen voor de ruimten gelegen vóór en achter het machine-gedeelte zijn de volgende:

(a.) Zestig percent voor de laadruimen, de vaste en de reserve kolenbunkers, de bergplaatsen voor provisie, bagage en mail, de kettingbakken, de waterdichte as- en pijpen-tunnels, als ook de boven den dubbelen bodem gelegen zoetwaterkisten.

Het bewijs moet geleverd zijn, dat de hierboven opgenoemde ruimten geschikt zijn voor haar doel en dat zij daarvoor werkelijk gebruikt zullen worden. Eene gelijke permeabiliteit mag, zonder machtiging van de Administratie, niet toegepast worden voor eenige andere, hierboven niet genoemde, ruimte;

(b.) Vijf en negentig percent voor de ruimten, bestemd voor de passagiers en voor de bemanning, de pieken, de tanks, welke uitsluitend als waterballasttanks dienen, de dubbele bodem en al de andere ruimten van het schip, welke niet bestemd zijn voor een van de doeleinden, opgenoemd in de voorafgaande paragraaf (a.).

Wanneer een gedeelte van een tusschendeck, dat ingesloten is door vaste metalen dwarschotten, gedeeltelijk bestemd is voor het vervoer van passagiers, moet deze ruimte beschouwd worden als in haar geheel bestemd te zijn voor passagiers; de gedeelten van een tusschendeck, welke naar verkiezing bestemd zijn, of voor passagiers of voor lading, moeten eveneens beschouwd worden als te zijn bestemd voor passagiers.

Indien in een van de vóór- en achtergedeelten van het schip, beneden de indompelingsgrenslijn, gelijktijdig ruimten aanwezig zijn, welke behooren tot de bovengenoemde categorieën (a.) en (b.), wordt de gemiddelde permeabiliteit voor het betrokken gedeelte in procenten gegeven door de formule $95 - 35r$, waarin r de verhouding is tusschen den inhoud der ruimten van categorie (a.) en den geheelen inhoud van het betrokken scheepsgedeelte.

Toelaatbare lengte van de Afdelingen.

Art. VIII. (1.) De grootste toelaatbare

lengte van eene afdeling, welke haar midden in eenig punt van de scheepslengte heeft, wordt afgeleid uit de vulbare lengte (Artikel VI), door deze te vermenigvuldigen met een bepaalden factor, genoemd „*indeelings-factor*”.

(2.) Deze indeelingsfactor hangt af van de lengte van het schip en verandert bij eene gegeven lengte, met den aard van den dienst, voor welke het schip bestemd is. Deze factor vermindert op eene regelmatige en doorlopende wijze:

(a.) naarmate de scheepslengte toeneemt;

(b.) naarmate, bij eene gegeven lengte, het type van het schip afwijkt van het type, bestemd voor een gemengden passagiers- en goederendienst, om te naderen tot het type hoofdzakelijk bestemd voor het vervoer van passagiers.

(3.) Voor elk van deze beide scheepstypes, bedoeld in dit artikel onder (2.) (b.), kan de veranderlijkheid van den indeelingsfactor weergegeven worden door eene kromme, waarvan de coördinaten de scheepslengten en de waarden van den factor voorstellen; de volgende tabel geeft bepaalde punten van twee krommen aan, welke onderscheidenlijk overeenkomen, te weten:

de bovenste kromme met de minimum-eischen voor het gemengde type;

de onderste kromme met de minimum-eischen voor het passagiers-type.

TABEL.

A	B		C	
—	Me- ters.	Overeen- komende met Engelsche voeten.	Me- ters.	Overeen- komende met Engelsche voeten.
1.00	90	295	79	259
0.90	114	374	87	285
0.81	128	404	93	305
0.65	149	489	116	380
0.50	174	571	149	489
0.39	218	699	209	685
0.34	274	899	274	899

Kolom A geeft aan de grootste toelaatbare waarden voor den indeelingsfactor in verband met de lengten, gegeven in kolommen B en C.

Kolom B moet toegepast worden voor schepen in den gemengden passagiers- en goederendienst. Kolom C moet toegepast worden voor schepen, hoofdzakelijk bestemd voor het vervoer van passagiers.

(4.) Voor een gegeven lengte zal de waarde van den indeelingsfactor, behoorende bij een

schip van een type tusschen de beide uiterste grenzen, liggen tusschen de waarden van den factor, aangegeven door de beide bovengenoemde krommen, en zal automatisch bepaald worden, volgens een *criterium van dienst*, dit criterium zal het onderwerp uitmaken van nadere onderzoekingen.

Art. IX. (1.) Wanneer de indeelingsfactor gelijk aan of kleiner dan 0,50 is, mag hij verdubbeld worden, ten einde voor eenig punt van de scheepslengte, de gezamenlijke lengte van twee aan elkander grenzende afdeelingen te verkrijgen, doch in elk paar afdeelingen mag de lengte van de kortste niet kleiner zijn dan een vierde van de op deze wijze verkregen gezamenlijke lengte. Indien een van de beide aan elkander grenzende afdeelingen deel uitmaakt van het machine-gedeelte, en indien het scheepsgedeelte, dat de andere afdeeling insluit, eene permeabiliteit heeft, afwijkende van tachtig percent, moeten de overeenkomende lengten tot gepaste waarden teruggebracht worden door toepassing van eene doeltreffende correctie.

(2.) In geen geval mag de lengte van eene afdeeling acht en twintig Meters (overeenkomende met .92 Engelsche voeten) overschrijden.

(3.) Wanneer de indeelingsfactor ligt tusschen 0,84 en 0,50, mag de gezamenlijke lengte van de beide voorste afdeelingen, gerekend van af den voorsteven, niet grooter zijn dan de vulbare lengte van het vóóreinde van het schip, en de lengte van de tweede van deze afdeelingen mag ten hoogste gelijk zijn aan de toelaatbare lengte volgens het voorgaande artikel VIII en mag niet korter zijn dan drie Meters (overeenkomende met 10 Engelsche voeten).

(4.) Wanneer de scheepslengte ligt tusschen 213 Meters (overeenkomende met 699 Engelsche voeten) en 251 Meters (overeenkomende met 823 Engelsche voeten), moet de vulbare lengte van het vóóreinde ten minste gelijk zijn aan twintig percent van de scheepslengte, en mogen er niet minder dan drie afdeelingen aanwezig zijn over een afstand, gerekend van af den voorsteven, welke ten hoogste gelijk is aan de bovenbedoelde vulbare lengte en niet kleiner dan twintig percent van de scheepslengte.

(5.) Wanneer de scheepslengte gelijk aan of grooter dan 251 Meters (overeenkomende met 823 Engelsche voeten) is, moet de vóórstaande regel toegepast worden onder voorbehoud, dat vervangen wordt: drie afdeelingen en twintig percent, door: vier afdeelingen en achtentwintig percent.

(6.) In een dwarsschot mag een nis aanwezig zijn onder voorwaarde, dat zij zich op een voldoende afstand van den boordwand bevindt.

Wanneer de indeelingsfactor grooter is dan 0,50, is het trapsgewijze verspringen van de waterdichte hoofddwarsschotten van schepen, op welke Artikel VIII van toepassing is, niet veroorloofd, tenzij eene aanvulling in de waterdichte indeeling aanwezig is, welke dezelfde veiligheid verzekert als vlakke schotten. In geen geval mag in een verspringend schot de lengte, waarover het verspringt, twee honderdsten van de scheepslengte, vermeerderd met drie Meters (overeenkomende met 10 Engelsche voeten) overschrijden.

(7.) De toelaatbare inhouden voor elke van twee aan elkander grenzende afdeelingen, bepaald volgens Artikel VIII en dit Artikel, mogen in geen geval nadeeligen invloed onder vinden door de aanwezigheid van nissen of trappen in het schot, dat hen scheidt.

Art. X. Indien een schip een hooger grad van veiligheid heeft dan die, welke de voorafgaande Artikelen VIII en IX voorschrijven, en de reeder verlangt, dat daarvan overeenkomstig Artikel 17, alinea 4, van het Verdrag aanteekening gehouden wordt op het veiligheidscertificaat, moet dit verzoek vergezeld zijn van alle noodige aanwijzingen tot staving daarvan.

In een dergelijk geval stelt de aanteekening vast, dat de waterdichte indeeling gelijk aan of beter is dan die, welke vastgesteld is voor een schip van dezelfde lengte, behoorende tot de categorie, bedoeld in kolom C van de tabel van het voorafgaande artikel VIII; de aanteekening vermeldt bovendien welke de lengte zoude zijn van het schip, dat tot deze laatste categorie behoort, en voor hetwelk de vóórgeschreven waarde van den indeelingsfactor juist gelijk is aan diegene, welke toegepast is bij de waterdichte indeeling van het betrokken schip.

De lengten en de bijbehorende factoren, welke niet uitdrukkelijk onderscheidenlijk in de kolommen C en A van de tabel van artikel VIII voorkomen, worden verkregen door interpolatie.

Aanvaringsschotten en Schotten, het Machinegedeelte begrenzende.

Art. XI. In het voorste gedeelte van de schepen moet een aanvaringsschot aanwezig zijn, dat opgetrokken is tot aan het schottendek; op de schepen met een doorlopenden bovenbouw moet dit schot opgetrokken zijn tot aan het hoogste dek. De afstand van dit

schot tot den voorsteven, gemeten op de lastlijn, mag niet kleiner zijn dan vijf percent van de scheepslengte.

Eveneens moeten aanwezig zijn een schot in het achterste gedeelte en schotten aan de einden van het machinegedeelte om daarvan de gedeelten van het schip, welke bestemd zijn voor passagiers en voor lading, af te scheiden; al deze schotten moeten opgetrokken zijn tot aan het schottendek. Het achterpiekschot mag echter ophouden beneden dit dek, onder de tweeledige voorwaarde, dat dit schot ten minste opgetrokken is tot aan het eerste dek boven de lastlijn en dat dit dek eene horizontale waterdichte afdekking vormt van af het betrokken schot tot aan den achtersteven; in geen geval mag echter de veiligheid van het schip, wat betreft de waterdichte indeeling, daardoor verminderd zijn.

Brandschotten.

Art. XII. Niet-brandbare schotten moeten de gedeelten van het schip, welke boven de indompelingsgrenslijn liggen, onderverdeelen ten einde de uitbreiding van brand te verhinderen. De gemiddelde afstand van twee op elkaar volgende schotten van dit soort is vastgesteld op veertig Meters (overeenkomende met 131 Engelsche voeten) als maximum. De nissen in deze schotten moeten niet-brandbaar zijn; de openingen in deze schotten moeten voorzien zijn van niet-brandbare deuren.

Uitgangen uit waterdichte Afdelingen.

Art. XIII. (1.) In de voor passagiers en voor de bemanning bestemde gedeelten van het schip moet elke waterdichte afdeling voorzien zijn van een nood-uitgang, welke hun een geschikt middel om te ontkomen biedt.

(2.) Elke machinekamer, elk strookruim en elke astunnel moet in ieder geval voorzien zijn van een nooduitgang, welke voor het personeel een zoodanig middel om te ontkomen biedt, dat het passeeren van waterdichte deuren niet vereischt is.

Constructie van de waterdichte Schotten.

Eerste beproevingen.

Art. XIV. (1.) De waterdichte schotten moeten zoodanig geconstrueerd zijn, dat zij, met de noodige overwaarde aan weerstandsvormogen, den druk kunnen weerstaan van een waterkolom, welke zich verheft tot aan de indompelingsgrenslijn.

(2.) Wanneer een schot trapvormig verspringt of nissen heeft, moeten deze gedeelten

ook waterdicht zijn en denzelfden weerstand bieden als de aangrenzende gedeelten van het schot.

Bij den doorgang van spanten of dekbalken door een waterdicht dek of een waterdicht schot, moet de waterdichtheid verzekerd zijn door gesmeede en waterdicht bewerkte stukken of wel door gegoten stukken, welke met tusschenvoeging van ijermastic bevestigd zijn met uitsluiting van hout of cement als dichtingsmateriaal.

(3.) De beproeving door vulling van de hoofdafdeelingen met water is niet verplicht gesteld. Een volledig onderzoek van de schotten moet uitgevoerd worden door een erkend expert; dit onderzoek moet in alle gevallen aangevuld zijn door een beproeving met de slang.

(4.) De uiterste afdeelingen in het voor- en achterschip moeten onderworpen worden aan een vulproef met den druk van een waterkolom, welke zich verheft tot aan de indompelingsgrenslijn.

De dubbele bodems, watertanks en al de afdelingen, bestemd om vloeistoffen op te nemen, moeten onderworpen worden aan eene vulproef met den druk van een waterkolom, welke zich verheft tot aan de lastlijn, zonder dat echter de hoogte van deze waterkolom boven den bovenkant der tanks kleiner mag zijn dan 2,44 Meters (8 Engelsche voeten).

(5.) Na de inspectie mag geene wijziging aangebracht worden in de constructie van een schot zonder machtiging van de administratie.

(6.) Alle voorschriften, betrekking hebbende op waterdichte hoofddwarsschotten, moeten, voor zoover mogelijk, op langs schotten worden toegepast.

Openingen, aangebracht in de waterdichte Schotten.

Art. XV. (1.) Het aantal openingen, aangebracht in de waterdichte schotten, moet beperkt worden tot het minimum, dat vereenigbaar is met de algemeene inrichting en de goede exploitatie van het schip; deze openingen moeten voorzien zijn van voldoende sluitinrichtingen.

(2.) Er mag noch eene deur, doch eene sluisopening, noch een mangat, noch eenige toegangsofening aanwezig zijn:

(a.) in het waterdichte aanvaringsschot, beneden de indompelingsgrenslijn;

(b.) in de waterdichte dwarsschotten, welke een laadruim scheiden van een aangrenzend laadruim of van een reservekolenbunker, behalve in de uitzonderingsgevallen, vermeld in de ondervolgende paragraaf (6).

(3.) In het machine-gedeelte mag, uitgezonderd de kolenbunker- en astunnel-deuren, slechts ééne verbindingsdeur in elk hoofddwarsschot aanwezig zijn; echter mag, indien er verscheidene afzonderlijke astunnels zijn, ieder van hen voorzien zijn van eene toegangsdeur.

Indien in het voorschip een tunnel aanwezig is voor het verkeer van personen of voor den doorgang van pijpen, moet deze tunnel voorzien zijn van eene waterdichte deur.

(4.) Toegelaten zijn slechts scharnierdeuren en schuifdeuren of alle andere deuren van een ten minste gelijkwaardig type, met uitsluiting echter van deuren, welke alleen door middel van bouten worden bevestigd.

De scharnierdeuren moeten voorzien zijn van grendels, te bewegen door middel van hefboomen, welke aan beide zijden van het schot behandeld kunnen worden.

De schuifdeuren mogen voor verticale of horizontale beweging ingericht zijn. Die, welke alleen met de hand bewogen worden, moeten bediend kunnen worden ter plaatse van de deur, en buitendien, van eene toegankelijke plaats gelegen boven de indompelingsgrenslijn; deuren, welke door mechanische kracht behandeld worden, moeten bediend kunnen worden:

(a.) op mechanische wijze van de kommando- brug;

(b.) met de hand ter plaatse van de deur en van eene toegankelijke plaats boven de indompelingsgrenslijn.

Als eene door mechanische kracht behandelde deur mag worden beschouwd elke deur, welke voorzien is van een cataract-rem of van eene gelijkwaardige inrichting, en welke zóódanig is ingericht, dat zij van uit een punt in de nabijheid van de kommando- brug ontkoppeld kan worden en, eenmaal ontkoppeld, zich sluit ten gevolge van haar eigen gewicht.

(5.) De waterdichte deuren van de kolenbunkers moeten voorzien zijn van schilden, of van andere doelmatige middelen, waardoor voorkomen wordt, dat de kolen een beletsel voor hare sluiting vormen.

(6.) Waterdichte scharnierdeuren kunnen worden toegelaten in de gedeelten van het schip bestemd voor de passagiers en voor de bemanning, evenals in de dienstruimen, onder voorwaarde, dat zij aangebracht zijn boven een dek, waarvan de onderzijde, op haar laagste punt aan den boordwand zich ten minste 2,13 Meters (7 Engelsche voeten) boven de lastlijn bevindt; deze deuren zijn niet veroor-

loofd in zoodanige gedeelten en ruimen van het schip, welke beneden zulk een dek gelegen zijn.

Waterdichte scharnierdeuren van een bijzonder sterke constructie kunnen worden toegelaten in de tusschendeckschotten, welke twee laadruimen scheiden, onder voorwaarde, dat deze deuren zich boven de lastlijn bevinden. Zij moeten met behulp van eene doelmatige inrichting vóór het begin van de reis gesloten worden en mogen niet geopend worden gedurende de reis.

In geen geval mogen waterdichte scharnierdeuren toegelaten worden, zelfs niet in de uiteinden van het schip, in een tusschendeck, hetwelk voor lading bestemd is, indien voor het middengedeelte van dit dek deze deuren verboden zouden zijn.

(7.) Alle andere waterdichte deuren moeten schuifdeuren zijn.

(8.)—(a.) Alle waterdichte deuren, welke beneden de lastlijn gelegen zijn, moeten gelijktijdig gesloten en gecontroleerd kunnen worden van eene enkele plaats gelegen op de kommando- brug of in de onmiddellijke nabijheid daarvan; aan de gelijktijdige sluiting van deze deuren moet het geven van een waarschuwend geluidsignaal voorafgegaan zijn. Deze verplichting is echter slechts geldig voor de schepen, in welke de waterdichte hoofddwarsschotten in het machine-gedeelte ongeveer ter hoogte van den vloer in het stookruim, voorzien zijn van meer dan vijf waterdichte deuren; de waterdichte toegangsdeuren naar de tunnels tellen hierbij niet mede.

(b.) Indien tusschen de kolenbunkers in tusschendecken beneden het schottendeck waterdichte deuren aanwezig zijn, welke, op zee, somtijds geopend moeten worden voor het verwerken van de kolen, dan is voor het bewegen van deze deuren de toepassing van mechanische kracht vereischt. Het openen en het sluiten van deze deuren moet vermeld worden in het scheepsjournaal.

(c.) De toepassing van mechanische kracht is ook vereischt voor de deuren, voor de doorgangen van kanalen voor de koelinrichting van laadruimen, indien deze kanalen, door meer dan een waterdicht hoofddwarsschot gaan, en indien de bovenkant van de drempels van de deuropeningen niet meer dan 2,13 Meters (7 Engelsche voeten) boven de lastlijn is gelegen.

(9.) De toepassing van losneembare platen is slechts in het machine-gedeelte toegelaten. Deze platen moeten altijd voor het begin van de reis op hare plaats zijn; zij mogen gedurende

de reis niet verwijderd worden, behalve in het geval van gebiedende noodzakelijkheid. De noodige voorzorgen moeten genomen worden om bij het wederaanbrengen de volledige waterdichtheid van de verbinding te herstellen.

(10.) Alle waterdichte deuren moeten gedurende de reis gesloten zijn; er mag slechts dan van dezen regel afgeweken worden, wanneer de behoeften van den dienst dit eischen; elke open deur moet onmiddellijk gesloten kunnen worden.

(11.) Indien kanalen voor kunstmatigen trek, of verkeersgangen voor de bemanning, in het bijzonder tusschen het logies van de bemanning en de stookruimen, of alle andere soortgelijke doorgangen, door hoofddwarschotten gaan, moeten deze kanalen, verkeersgangen of doorgangen voorzien zijn van waterdichte deuren of gelijkwaardige inrichtingen, ten einde de waterdichtheid van het schot geheel te behouden.

(12.) Indien pijpleidingen, elektrische leidingen, enz. beneden de indompelingsgrenslijn door waterdichte dwarschotten gaan, moeten maatregelen genomen worden ten einde de volledige waterdichtheid van het schot te verzekeren.

(13.) Het aantal sluisopeningen, aanwezig in de waterdichte schotten, moet tot het minimum beperkt worden. De sluisopeningen zijn slechts toegelaten op plaatsen, welke te allen tijde voldoende toegankelijk zijn, opdat men zich kunne overtuigen van hun goeden staat van onderhoud; zij moeten deugdelijk geconstrueerd en zorgvuldig aangebracht zijn en moeten periodiek nagezien worden. De sluisopeningen moeten behandeld kunnen worden van eene toegankelijke plaats, boven de indompelingsgrenslijn gelegen, en moeten voorzien zijn van eene inrichting, welke aanwijst of de sluisopening geopend of gesloten is.

Openingen in den Boordwand.

Art. XVI. (1.) (a.) Beneden een dek, waarvan de onderzijde op haar laagste punt aan den boordwand zich minder dan 2,13 Meters (7 Engelsche voeten) boven de lastlijn bevindt, mogen slechts vaste zijlichten aangebracht zijn;

(b.) Echter mogen patrijspooften, die geopend kunnen worden, in tusschendekken, als bedoeld in de voorafgaande paragraaf (a) aangebracht worden, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

— deze patrijspooften moeten waterdicht en met een slot gesloten worden vóór het schip naar zee gaat;

— deze patrijspooften mogen niet geopend worden gedurende de reis;

— in het scheepsjournaal moeten de tijdstippen vermeld worden, waarop deze patrijspooften in de haven geopend en vóór het schip naar zee ging met een slot gesloten zijn geworden;

— deze patrijspooften moeten zóódanig ingericht zijn, dat het voor iedereen praktisch onmogelijk is ze te openen zonder machtiging van den gezagvoerder.

(c.) De patrijspooften, aangebracht in de tusschendekken als bedoeld in de voorafgaande paragraaf (a) moeten voorzien zijn van doelmatige metalen deksels.

(2.) Patrijspooften, die geopend kunnen worden, mogen aangebracht worden boven het dek, omschreven in paragraaf 1 (a) van dit artikel, uitgezonderd in de ruimen, uitsluitend bestemd voor het vervoer van goederen of kolen.

(3.) Geene patrijspooften mogen aangebracht worden in de ruimen, uitsluitend bestemd voor het vervoer van goederen of kolen.

(4.) Alle patrijspooften, welke gedurende de reis niet toegankelijk zijn, moeten van doelmatige metalen deksels voorzien zijn en zoowel de patrijspoot als het deksel moeten gedurende de reis gesloten gehouden worden.

(5.) Geene patrijspooften met automatische ventilatie mogen aangebracht worden in den boordwand van het schip beneden de indompelingsgrenslijn.

(6.) De water-inlaat- en uitlaatopeningen in den boordwand moeten zóódanig aangebracht zijn, dat elk toevallig indringen van water in het schip voorkomen wordt.

(7.) Het aantal spugaten, ontlastpijpen en andere soortgelijke inrichtingen, welke eene opening in den boordwand hebben, moet tot het minimum beperkt worden, hetzij door elke uitlaatopening voor het grootst mogelijke aantal inrichtingen te gebruiken, hetzij op eene andere voldoende wijze.

(8.) De door de huid gaande uitlaatpijpen, waarvan de binnenopening zich beneden de indompelingsgrenslijn bevindt, moeten voorzien zijn van doelmatige en toegankelijke inrichtingen, welke het indringen van water in het schip verhinderen. Men mag gebruiken, of één klep, te behandelen op een afstand, of twee gewone kleppen, waarvan eene altijd toegankelijk is; de inrichtingen ter behandeling op een afstand en de gewone kleppen worden slechts dan als toegankelijk beschouwd, indien zij zich bevinden boven het dek, bedoeld in paragraaf 1 (a) van dit artikel.

(9.) Steiger-, laad- en kolenpoorten mogen in geen geval beneden de lastlijn aanwezig zijn; in eene ruimte beneden het laagste tusschen-dek, voor welks midscheepsgedeelte zulke poorten toegelaten zijn, worden zij zelfs aan de uiteinden van het schip niet toegelaten.

(10.) Steiger-, laad- en kolenpoorten, beneden de indompelingsgrenslijn gelegen, moeten afdoende gesloten en verzekerd zijn vóór het schip naar zee gaat; zij moeten gedurende de reis gesloten blijven.

(11.) De binnenopeningen van de stortkokers voor asch, afval, enz. mogen niet beneden het in paragraaf 1 (a) van dit artikel bedoelde dek gelegen zijn; zij mogen boven dit dek aanwezig zijn, indien zij voorzien zijn van deksels, onder goedkeuring van de Administratie aangebracht. Deze deksels moeten waterdicht zijn, indien zij beneden de indompelingsgrenslijn liggen; zij moeten zoodanig ingericht zijn, dat ingedrongen voorwerpen de sluiting niet kunnen verhinderen. Deze sluitinrichting moet ten minste even gemakkelijk en even afdoende zijn als de sluitinrichtingen van de waterdichte deuren en patrijspoorten.

Constructie en Beproeving van de waterdichte Deuren, Patrijspoorten, enz.

Art. XVII. (1.) De toegepaste inrichtingen evenals de materialen, aangewend voor de constructie van de waterdichte deuren, patrijspoorten, steigerpoorten, kolenpoorten, laadpoorten, kleppen, pijpen, asch- en afvalstortkokers moeten voldoen aan de eischen van de Administratie.

(2.) De waterdichte deuren moeten onderworpen worden aan een hydrostatische beproeving onder een druk gelijk aan die, welke voorgeschreven is voor het betreffende gedeelte van het schot. Deze beproeving moet uitgevoerd worden, hetzij vóór, hetzij na het aanbrengen van de deur aan boord, maar in ieder geval vóór de indienststelling van het schip.

Constructie van de waterdichte Dekken, Schachten, enz. Eerste Beproevingen.

Art. XVIII. (1.) De waterdichte dekken, schachten en ventilatiekokers moeten een weerstandsvermogen hebben gelijk aan dat van de aangrenzende gedeelten der waterdichte schotten. De middelen, toegepast om de waterdichtheid van deze gedeelten te verzekeren, evenals de toegepaste sluitinrichtingen voor de openingen, welke er in aangebracht zijn, moeten voldoen aan de eischen van de Administratie. Wanneer vóór deze openingen

van waterdicht sluitende deksels gebruik gemaakt is, moeten deze vóór het schip naar zee gaat, vastgemaakt zijn en gedurende de reis gesloten blijven.

(2.) De waterdichte dekken en de schachten moeten, nadat zij gereed zijn, op waterdichtheid beproefd worden door bespuiting: de beproeving der dekken kan geschieden door ze met water te bedekken. De ventilatiekokers en de waterdichte schachten moeten ten minste opgetrokken zijn tot aan het vlak van de indompelingsgrenslijn.

(3.) In de samenstelling van een waterdicht dek, eene schacht of een ventilatiekoker mag, na de inspectie, geene verandering aangebracht worden zonder machtiging van de Administratie.

Periodieke Oefeningen met en Inspecties van de waterdichte Deuren, enz.

Art. XIX. Op ieder schip, omschreven in Artikel 2 van het Verdrag, moeten, gedurende de reis, periodiek oefeningen plaats hebben met de waterdichte sluitinrichtingen van deuren, patrijspoorten, spugaten, kleppen, asch- en afvalstortkokers. Eene volledige oefening moet plaats hebben vóór het schip naar zee gaat, eene tweede zoo spoedig mogelijk op zee, en vervolgens verdere, gedurende de reis, en wel ten minste eene per week; evenwel moeten met de deuren, welke beweging door mechanische kracht uitgevoerd wordt, en met de scharnierdeuren der hoofdwarsschotten dagelijks oefeningen plaats hebben, wanneer deze deuren op zee gebruikt worden.

De waterdichte deuren met inbegrip van de bijbehorende mechanismen en aanwijsinrichtingen, evenals kleppen, welke sluiting noodzakelijk is om de waterdichtheid van een ruimte te verzekeren, moeten gedurende de reis periodiek nagezien worden, en wel ten minste een keer per week.

Aanteekeningen in het Scheepsjournaal.

Art. XX. Op elk schip, omschreven in Artikel 2 van het Verdrag moeten de scharnierdeuren, de afneembare platen, de patrijspoorten, de steigerpoorten, de laadpoorten, de kolenpoorten en andere openingen, welke, ter nakoming van de vorenstaande voorschriften, gedurende de reis gesloten moeten blijven, vóór het schip naar zee gaat, gesloten worden; in het scheepsjournaal moeten aangeeteekend worden de tijdstippen, waarop al deze deelen gesloten zijn geworden, en de tijdstippen, waarop diegene geopend zijn geworden, waarvan dit Reglement de opening veroorlooft.

Van alle oefeningen en van alle inspecties, voorgeschreven in het voorafgaande Artikel XIX, moet in het scheepsjournaal aantekening gehouden worden; elk vastgesteld gebrek is daarbij uitdrukkelijk te vermelden.

Dubbele bodems.

Art. XXI. (1.) De schepen, welke lengte ten minste gelijk is aan 61 Meters (overeenkomende met 200 Engelsche voeten) en kleiner is dan 76 Meters (overeenkomende met 249 Engelsche voeten), moeten van een dubbelen bodem voorzien zijn, welke zich ten minste uitstekt van de voorzijde van het machine-gedeelte tot aan het voerpiekschot of tot een punt zoo dicht als praktisch mogelijk is, bij dit schot gelegen.

(2.) De schepen, welke lengte ten minste gelijk is aan 76 Meters (overeenkomende met 249 Engelsche voeten) en kleiner dan 91,50 Meters (overeenkomende met 300 Engelsche voeten) moeten althans buiten het machine-gedeelte van dubbele bodems voorzien zijn. Deze dubbele bodems moeten zich naar voren en naar achteren tot aan de piekschotten uitstrekken of zoo dicht als praktisch mogelijk is tot bij deze schotten.

(3.) De schepen, welke lengte gelijk is aan of grooter is dan 91,5 Meters (overeenkomende met 300 Engelsche voeten) moeten midscheeps voorzien zijn van een dubbelen bodem, zich uitstreckende tot aan de piekschotten of deze zoo dicht naderen als praktisch mogelijk is.

(4.) De dubbele bodem in schepen, welke lengte meer bedraagt dan 91,5 Meters (overeenkomende met 300 Engelsche voeten), moet zich dwarsscheeps naar den boordwand toe zóódanig uitstrekken, dat de kim beschermd is.

(5.) In de schepen, welke lengte grooter is dan 213 Meters (overeenkomende met 699 Engelsche voeten) moet de dubbele bodem aan den boordwand opgetrokken zijn tot eene hoogte bovenkant kiel, ten minste gelijk aan een tiende van de scheepsbreedte, op buitenkant spanten gemeten; deze constructie moet zich uitstrekken over ten minste de helft van de scheepslengte midscheeps, evenals naar voren toe tot aan het piekschot.

(6.) De lekwaterputten in den dubbelen bodem aangebracht om de zuigflesschen der pompen op te nemen, mogen geene grootere diepte hebben dan de helft van de hoogte van den dubbelen bodem ter plaatse. Lekwaterputten, welke zich uitstrekken tot aan de huid kunnen toegelaten worden aan het achtereinde van de tunnels in schroefschepen.

Vaart achteruit.

Art. XXII. Het vermogen der werktuigen om achteruit te varen moet voldoende zijn om aan het schip onder alle omstandigheden eene behoorlijke manoeuvreervaardigheid te geven.

Hulpstuurtoestel.

Art. XXIII. De schepen moeten voorzien zijn van een hulpstuurtoestel, dat van geringer vermogen kan zijn dan het hoofdstuurtoestel; het is niet voorgeschreven, dat dit hulptoestel in werking gebracht moet worden door stoom of door eenige andere mechanische kracht.

Eerste en daarop volgende Inspecties van de Schepen.

Art. XXIV. Elk schip, omschreven in Artikel 2 van het Verdrag, moet ten minste onderworpen worden aan de volgende inspecties, omschreven in het ondervolgende artikel XXV:

(A.) eene inspectie voorafgaande aan de indienststelling;

(B.) periodieke inspecties, en wel ééne in den loop van elk jaar;

(C.) aanvullende inspecties naar omstandigheden.

Art. XXV. De inspecties, bedoeld in het voorgaande artikel moeten onder de volgende voorwaarden plaats hebben:

(A.) *De inspectie voorafgaande aan de indienststelling* omvat een volledig onderzoek van den romp, de werktuigen en de uitrusting, in het bijzonder eene inspectie van den scheepsbodem in het droogdok, evenals éen inwendig en uitwendig onderzoek van de ketels.

Deze inspectie moet het mogelijk maken zich te overtuigen, dat het schip, wat betreft de algemeene inrichting, de materialen en de verbanddeelen van den romp, de ketels met toebehooren, de hoofd- en hulpwerktuigen, de reddingmiddelen en andere uitrustingsstukken, volkomen beantwoordt aan de voorschriften van dit Verdrag, evenals aan de eischen van de detailreglementen, welke door de Regeering van den verdragsluitenden Staat, waartoe het behoort, uitgevaardigd zijn voor de schepen van den dienst, waarvoor het schip bestemd is. Het onderzoek moet het eveneens mogelijk maken zich te overtuigen, dat de uitvoering van het schip en zijne uitrusting in elk opzicht voldoende is.

(B.) *Eene periodieke inspectie* omvat een volledig onderzoek van den romp van de ketels, de machinerieën en de uitrusting, en in het bij-

zonder eene inspectie van den scheepsbodem in het droogdok. Deze inspectie moet het mogelijk maken zich te overtuigen, dat het schip, wat betreft den romp, de ketels met toebehooren, de hoofd- en hulpmachines, evenals de reddingmiddelen en andere uitrustingsstukken in een bevredigenden toestand verkeert en geschikt is voor den dienst, waarvoor het bestemd is, en dat het bovendien beantwoordt aan de voorschriften van dit Verdrag en aan de eischen van de krachtens dit Verdrag door de Regeering van den Staat, waartoe het schip behoort, uitgevaardigde detail-reglementen.

(C.) *Eene algemeene of gedeeltelijke inspectie* moet, al naar gelang van omstandigheden, elke keer plaats hebben, indien er een ongeval gebeurd is, of als een gebrek aan het licht komt, dat hetzij de veiligheid van het schip, hetzij de volledigheid of de deugdelijkheid van de reddingmiddelen of andere uitrustingsstukken aantast; tevens elken keer als het schip eene herstelling ondergaan heeft of als er belangrijke deelen daarvan vernieuwd zijn geworden. Het onderzoek moet het mogelijk maken zich te overtuigen, dat de noodzakelijke herstellingen of de vernieuwingen op deugdelijke wijze uitgevoerd geworden zijn, dat de gebezigde materialen, evenals de toegepaste wijze van uitvoering geheel en al voldoening geven, en dat het schip in alle opzichten beantwoordt aan de voorschriften van dit Verdrag en aan de eischen van de krachtens dit Verdrag door de Regeering van den Staat, waartoe het schip behoort, uitgevaardigde detail-reglementen.

Art. XXVI. De detail-reglementen, bedoeld in het voorafgaande artikel XXV, stellen in het bijzonder vast de hoogte van den druk voor de waterdrukproeven, evenals de tusschen twee opeenvolgende proeven toelaatbare tusschenpoozen, ten aanzien van de hoofd- en hulpstoomketels met hun toebehooren, de stoompijpleidingen, de tanks met hoogen druk en de tanks voor vloeibare brandstof voor de motoren met inwendige verbranding.

De hoofd- en hulpstoomketels, hun toebehooren, de verschillende tanks en de stoompijpleidingen van meer dan eenhonderd en twee millimeters (4 Engelsche duimen) middellijn moeten vóór hunne indienstelling met goed gevolg aan een waterdrukbeproeving en, bovendien, nog aan periodieke beproevingen onderworpen worden.

Wat de stoomketels betreft moeten de eerste beproeving en de daaropvolgende beproevingen

onder de volgende voorwaarden plaats hebben :

De werkelijke beproevingsdruk moet ten minste gelijk zijn aan anderhalf maal de werkelijke werkdrukking; evenwel is niet vereischt, dat de overdruk meer dan vijf kilogram per vierkanten centimeter bedraagt. Indien de druk van de eerste beproeving niet met meer dan vijf kilogrammen per vierkanten centimeter de werkdrukking overschrijdt, is de langste tusschenpooz, toelaatbaar tusschen twee op elkander volgende beproevingen, twee jaren; deze tusschenpooz kan langer zijn, wanneer de druk van de eerste beproeving de voorgaande grens overschrijdt; in geen geval mag echter de tusschenpooz meer dan zes jaren bedragen, en dit uiterste uitstel is slechts dan van toepassing, indien de druk van de eerste beproeving eene waarde bereikt dubbel zoo groot als de werkdrukking.

REDDINGMIDDELEN EN MAATREGELEN TEGEN BRAND.

Voorgescreven boottypen.

Art. XXVII. De voorgescreven boottypen zijn ingedeeld als volgt :

Categorie.	Soort.	Type.
1. met vaste boorden.	A.	Open. Drijfvermogen uitsluitend binnenboord.
	B.	Open. Drijfvermogen binnen- en buitenboord.
	C.	Ponton. Verhoogd dek langs de boorden; vaste waterdichte boorden.
2. met gedeeltelijk samen- vouwbaar boorden.	A.	Open. Het bovenste gedeelte van het boord samenvouwbaar.
	B.	Ponton. Verhoogd dek langs de boorden; waterdichtesamen- vouwbaar boorden.
	C.	Ponton. Doorlopend dek; waterdichtesamen- vouwbaar boorden.

Motorbooten kunnen worden toegelaten, indien zij voldoen aan de vereischen, gesteld voor reddingbooten van de eerste categorie, doch slechts tot een beperkt aantal, hetwelk door iedere Regeering in hare eigene voorschriften zal worden vastgesteld.

Geene boot zal worden goedgekeurd, indien

van het aangeboden type het drijfvermogen niet is verzekerd zonder voorafgaande gereedmaking van een der voornaamste gedeelten van den romp, of indien de boot minder dan 35 M³. (overeenkomende met 125 kubieke Engelsche voeten) inhoud heeft.

Booten van de Eerste Categorie.

Art. XXVIII. De voorwaarden, aan welke de boottypen van de eerste categorie moeten voldoen, zijn de navolgende :

1A. *Open booten met uitsluitend inwendig drijfvermogen.*

Het drijfvermogen van eene houten boot van dit type moet verzekerd zijn door waterdichte luchtkasten, welke gezamenlijke inhoud ten minste gelijk is aan het een tiende gedeelte van den inhoud der boot.

Het drijfvermogen van eene metalen boot van dit type mag niet minder zijn dan het drijfvermogen, dat hierboven geëischt is voor eene houten boot van denzelfden inhoud ; de inhoud van de waterdichte luchtkasten moet dienovereenkomstig worden vastgesteld.

1B. *Open booten met inwendig en uitwendig drijfvermogen.*

Het inwendig aangebrachte drijfvermogen van eene houten boot van dit type moet verzekerd zijn door waterdichte luchtkasten, welke gezamenlijke inhoud tenminste gelijk is aan zeven en een half percent van den inhoud der boot.

De buitenboordsdrijfgordel mag vervaardigd zijn van kurk of van elke andere daarmede ten minste gelijkwaardige stof. Niet toegelaten zijn drijfgordels, welke gevuld zijn met biezen, kurkafval, kurkkorrels, of eenige andere afvalstof zonder samenhang, alsmede drijfgordels, welke moeten worden opgeblazen.

Indien de drijfgordels van kurk zijn vervaardigd, mag hun inhoud, voor eene houten boot, niet minder zijn dan drie en dertig duizendsten van den inhoud der boot ; indien zij van een andere stof dan kurk zijn vervaardigd, moeten zij zoodanig volume hebben en moeten zij zoodanig zijn aangebracht, dat het drijfvermogen en de stabiliteit van de boot niet minder is dan die van eene dergelijke boot, voorzien van kurken drijfgordels.

Het drijfvermogen van eene metalen boot mag niet minder zijn dan hetgeen hierboven geëischt is voor eene houten boot van denzelfden inhoud ; de inhoud van de luchtkasten en van de buitenboordsdrijfgordels moet dienovereenkomstig worden vastgesteld.

1C. *Pontonbooten, hebbende een verhoogd dek rond de boorden en vaste waterdichte boorden, en waarin de personen niet onder een dek worden ondergebracht.*

Het niet verhoogde gedeelte van het dek van eene boot van dit type moet eene oppervlakte hebben, welke niet minder is dan dertig percent van de geheele oppervlakte van het dek. Dit niet verhoogde gedeelte moet overal ten minste op een hoogte gelijk aan een half percent van de lengte der boot gelegen zijn boven de toegeladen lastlijn ; dit percentage wordt voor de uiteinden op anderhalf percent gebracht.

De uitwatering van eene boot van dit type moet zoodanig zijn, dat een reserve drijfvermogen van ten minste vijf en dertig percent blijft gewaarborgd.

Booten van de Tweede Categorie.

Art. XXIX. De voorwaarden, aan welke de boottypen van de tweede categorie moeten voldoen, zijn de navolgende :

2A. *Open booten, waarvan het bovenste gedeelte van het boord samenvoerbaar is.*

Eene boot van dit type moet tegelijkertijd voorzien zijn van waterdichte luchtkasten en van buitenboordsgordels. Hun inhoud moet voor elk persoon, dien de boot kan bevatten, ten minste gelijk zijn aan de hieronder vermelde waarden :

	d.M ³ .	Kubieke Engelsche voeten.
Waterdichte luchtkasten.	43	1,5
Buitenboordsgordels (indien zij van kurk zijn vervaardigd)	6	0,2

De minimum-uitwatering van de booten van dit type wordt vastgesteld naar verhouding van hare lengte ; zij wordt op de helft van de lengte der boot loodrecht op de zijden gemeten van af den bovenkant van het vaste gedeelte van de zijden tot aan de toegeladen lastlijn.

De uitwatering in zoet water mag niet minder zijn dan de hieronder vermelde cijfers.

Lengte van de boot.		Minim.-uitwatering.	
M.	Overeenkomende met Engelsche voeten.	m.M.	Overeenkomende met Engelsche duimen.
7,90	26	200	8
8,50	28	225	9
9,15	30	250	10

De uitwatering van booten, welke lengte tusschen de hierboven opgegeven maten gelegen is, wordt door middel van interpolatie verkregen.

2B. Pontonbooten, met verhoogd dek langs de boorden en samenvouwbare boorden.

Alle cischen, gesteld voor de booten van het type 1c, zijn toepasselijk op de booten van dit type, welke daarvan slechts verschillen door de boorden.

2c. Pontonbooten met een doorlopend dek en samenvouwbare boorden, en waarin de personen niet onder een dek worden ondergebracht.

De minimum-uitwatering van de booten van dit type is onafhankelijk van hare lengte en wordt uitsluitend berekend naar hare holte; de maten worden genomen op de helft van de lengte der boot, loodrecht van af het hoogste punt van het dek in de zijden tot aan de onderzijde van de zandstrookgang, voor het meten van de holte, en van af het hoogste punt van het dek in de zijden tot aan de toegeladen lastlijn, voor het meten van de uitwatering.

De uitwatering in zoet water mag niet minder zijn dan de hieronder vermelde cijfers, welke zonder correcties toepasselijk zijn op booten, welke gemiddelde zeeg gelijk is aan drie honderdsten van de lengte.

Holte van de boot.		Minim.-uitwatering.	
m.M.	Overeenkomende met Engelsche duimen.	m.M.	Overeenkomende met Engelsche duimen.
310	12	70	$\frac{28}{4}$
460	18	95	$\frac{38}{4}$
610	24	130	$\frac{51}{8}$
760	30	165	$\frac{61}{2}$

De uitwatering van booten, welke holte tusschen de hierboven opgegeven maten gelegen is, wordt door middel van interpolatie verkregen.

Indien de zeeg minder bedraagt dan het hierboven opgegeven als normaal aangenomen bedrag, wordt de minimum-uitwatering verkregen door het bedrag volgens de tabel te vermeerderen met een zevende gedeelte van het verschil tusschen de normale zeeg en de gemiddelde werkelijke zeeg aan voor- en achterstevan; geene vermindering van uitwatering is toegelaten, ook indien de zeeg meer bedraagt dan de normale of indien het dek gekromd heeft.

Motorbooten.

Art. XXX. Voor motorbooten, welke aan boord der schepen zijn toegelaten, moet bij de vaststelling van den inhoud van de luchtkasten en, zoo deze er zijn, van de gordels het verschil in rekening worden gebracht tusschen het gewicht van den motor met toebehooren en het gewicht van de personen, welke de boot meer zoude kunnen bevatten, indien de ruimte, welke door den motor en diens toebehooren wordt ingenomen, beschikbaar was.

Pontonbooten. Waterlooizing.

Art. XXXI. Alle pontonbooten moeten voorzien zijn van doelmatige inrichtingen, welke een vlugge Waterlooizing van het dek waarborgen.

De daartoe aangebrachte openingen moeten zóódanig zijn, dat het water niet daarlangs in de boot kan binnendringen, indien die openingen nu en dan onder water komen; haar aantal en hare afmetingen moeten voor ieder type van boot proefondervindelijk worden vastgesteld.

Bij die proefneming zal de pontonboot belast moeten worden met een gewicht aan ijzer, gelijk aan dat van hare belading met personen en uitrusting, overeenkomstig de voorschriften.

Voor eene boot van 8.5 M. lengte (overeenkomende met 28 Engelsche voeten) moeten 2000 L. water van het dek worden geloosd in een tijd, welke niet langer duurt dan hieronder is aangegeven:

Type 1c	60 seconden.
„ 2B	60 „
„ 3c	20 „

Voor eene boot van eene andere lengte dan 8.5 M. (overeenkomende met 28 Engelsche voeten) moet het gewicht van het gedurende dienzelfden tijd te loozen water vastgesteld worden in evenredigheid met de bootlengte.

Constructie van de Booten.

Art. XXXII. De open reddingbooten, behoorende tot de eerste categorie (typen 1A en 1B) moeten eene gemiddelde zeeg hebben ten minste gelijk aan vier honderdsten van hare lengte.

De luchtkasten van de open booten, behorende tot de eerste categorie, moeten tegen de boorden geplaatst zijn; eveneens mogen luchtkasten geplaatst worden aan de uiteinden, doch nimmer onder in de boot.

De pontonbooten mogen zoowel van hout als van metaal vervaardigd zijn. Zij, die van

hout vervaardigd zijn, moeten een dubbelen wand met tusschengelegde geweven stof hebben; zij, die van metaal vervaardigd zijn, moeten in waterdichte afdeelingen zijn verdeeld, welke afdeelingen ieder op zich zelf toegankelijk zijn.

Alle booten moeten zoodanig ingericht zijn, dat zij met een stuurriem kunnen worden gestuurd.

Pontonvloten.

Art. XXXIII. Een type van pontonvlot kan slechts worden goedgekeurd, indien het aan de onder volgende eischen voldoet :

1. Het moet aan beide zijden gebruikt kunnen worden en aan elke zijde voorzien zijn van houten, zeildoeksche of van ander doelmatig materiaal vervaardigde verschansingen, welke samenvouwbaar kunnen zijn.

2. Het moet van zoodanige afmetingen, sterkte en gewicht zijn, dat het behandeld kan worden zonder behulp van mechanische werktuigen, en dat het zoo noodig van af het dek van het schip te water kan worden geworpen.

3. Het moet voorzien zijn van luchtkasten, of daarmede gelijkwaardige drijvers, tot een gezamenlijken inhoud van ten minste 85 d.M³. (overeenkomende met 3 kubieke Engelsche voeten) voor ieder der personen, welke op het vlot kunnen worden ingescheept.

4. Het moet een dek hebben, waarvan de oppervlakte niet kleiner is dan ten minste 3720 c.M². (overeenkomende met 4 vierkante Engelsche voeten) voor ieder der personen, welke op het vlot kunnen worden ingescheept; de hoogte van het platform boven de toegeladen lastlijn, mag niet minder zijn dan 15 c.M. (overeenkomende met 6 Engelsche duimen).

5. De luchtkasten of drijvers moeten zoo dicht mogelijk bij de boorden zijn aangebracht.

Draagvermogen van de Booten en Pontonvloten.

Art. XXXIV. 1. Het aantal personen, hetwelk eene boot of een pontonvlot van een der voorgeschreven typen kan bevatten, is gelijk aan het grootste geheele getal, vervat in het quotient van den inhoud in kubieke meters (of voeten) van de boot, of van de oppervlakte in vierkante meters (of voeten) van het vlot, en de voorgeschreven eenheid van draagvermogen, onderscheidenlijk eenheid van oppervlakte, welke eenheden hieronder voor ieder type worden aangegeven.

2. De kubieke inhoud van een reddingmiddel, hetwelk gekenschetst wordt door zijne oppervlakte, is gelijk aan het aantal personen,

hetwelk het kan bevatten, vermenigvuldigd met 0.283.

3. De voorgeschreven standaard-eenheden van inhoud en oppervlakte zijn de volgende :

Eenheden van inhoud.	In M ³ .	Overeenkomende met kubieke Engelsche voeten.
Open booten, Type 1A	0,283	10
" " " 1B	0,255	9

Eenheden van oppervlakte.	In M ² .	Overeenkomende met vierkante Engelsche voeten.
Open booten, Type 2A	0,325	3 ¹ / ₂
Pontonbooten 2C		
" " 1C	0,302	3 ¹ / ₄
" " 2B		

4. De Regeering van elke Hooge verdrag-sluitende Partij heeft de bevoegdheid om, in stede van het getal 0.302 (3¹/₄), een lager getal aan te nemen, indien haar door proefneming zal zijn gebleken, dat het aantal zitplaatsen in de bewuste pontonboot groter is dan het aantal, hetwelk door toepassing van het genoemde getal zoude worden verkregen; echter zal de, in stede van 0.302 (3¹/₄), aangenomen waarde niet minder mogen zijn dan 0.279 (3).

De Regeering, welke van de hierboven bedoelde bevoegdheid gebruik zal hebben gemaakt, zal aan de Regeeringen van de andere verdrag-sluitende Partijen mededeeling doen van den uitslag van de genomen proeven, onder overlegging van de planteekeningen van de bewuste pontonboot.

Grenzen van het Draagvermogen.

Art. XXXV. Nimmer zal op de booten en pontonvloten een grooter aantal personen mogen worden aangegeven dan het aantal, hetwelk verkregen wordt op de wijze als in dit Reglement is vastgesteld.

Dit grootsté aantal moet worden vermindert :

1. Indien het groter is dan het aantal behoorlijke zitplaatsen; het laatstbedoelde aantal moet zoodanig worden bepaald, dat de inzittenden op geenerlei wijze de behandeling van de riemen hinderen.

2. Indien bij booten; andere dan die van de eerste twee typen van de eerste categorie, de uitwatering bij volle toelading minder bedraagt

dan de onderscheidenlijk voor de verschillende typen vastgestelde uitwatering.

In dit geval moet het betreffende aantal zoover worden verminderd, als noodig is om de uitwatering bij volle toelading ten minste gelijk te doen zijn aan de bovengenoemde voorgeschreven uitwatering.

Het verhoogde dek langs de boorden van de booten der typen 1 C en 2 B, kan beschouwd worden zitplaatsen aan te bieden.

Plaatsing en Gewicht der Personen.

Art. XXXVI. Bij de proefnemingen, welke ten doel hebben om het aantal personen, dat eene boot of dat een pontonvlot kan bevatten, vast te stellen, wordt als eenheid genomen een volwassen persoon, voorzien van een zwemvest.

Bij het onderzoek naar de minimum-uitwatering zullen de pontonbooten belast worden met een gewicht van ten minste 75 K.G. (165 pond) voor elken volwassen persoon, die een pontonboot geacht wordt te kunnen bevatten.

Als algemeenen regel worden twee kinderen beneden de twaalf jaar voor een persoon gerekend.

Kubieke inhoud van de open Booten van de Eerste Categorie.

Art. XXXVII. 1. De kubieke inhoud der open booten van de typen 1 A en 1 B moet bepaald worden naar den Regel van Stirling (Simpson) of volgens eenige andere methode, welke denzelfden graad van nauwkeurigheid oplevert. De inhoud van eene boot, welke van achteren vierkant van vorm is, moet worden berekend alsof de boot van achteren scherp toeliep.

2. Als voorbeeld kan de inhoud in kubieke meters (of kubieke Engelsche voeten) van eene boot, berekend met behulp van den Regel van Stirling, beschouwd worden te worden uitgedrukt door de formule:

$$\text{Inhoud} = \frac{l}{12} \times (4A + 2B + 4C).$$

l beteekent de lengte van de boot in Meters (of Engelsche voeten) gemeten aan de binnenzijde van de houten of ijzeren huid, van den voorsteven tot den achtersteven; in het geval, dat de boot van achteren vierkant van vorm is, moet de lengte gemeten worden tot aan de binnenzijde van den spiegel.

A , B en C geven onderscheidenlijk de oppervlakken der dwarsdoorsneden aan, op een vierde van de lengte van voren afgerekend, in

het midden en op een vierde van de lengte van achteren af gerekend; alzoo overeenkomende met de 3 punten, welke men verkrijgt bij deeling van l in 4 gelijke deelen. (De oppervlakken aan de twee uiteinden der boot worden beschouwd te kunnen worden verwaarloosd.)

De oppervlakken A , B en C moeten geacht worden in vierkante Meters (of vierkante Engelsche voeten) verkregen te worden, door achtereenvolgens op elk der dwarsdoorsneden de volgende formule toe te passen:

$$\text{Oppervlak} = \frac{h}{12} \times (a + 4b + 2c + 4d + e).$$

h beteekent de holte in Meters (of Engelsche voeten) gemeten aan de binnenzijde van de houten of ijzeren huid van de kiel tot op de hoogte van het dolboord of, in zekere gevallen, tot aan eene lagere grens, als hieronder wordt aangegeven.

a , b , c , d , e , beteekenen de horizontale wijdte van de boot in Meters (of in Engelsche voeten) gemeten op de twee uiterste punten van de holte, alsmede op drie punten, welke men verkrijgt bij deeling van h in vier gelijke deelen (a en e zijn de uiteinden en c het midden van h).

3. Indien de zeeg van het dolboord, gemeten op twee punten, gelegen op een vierde deel der lengte van de uiteinden gerekend, meer bedraagt dan één honderdste van de lengte der boot, moet de holte, te gebruiken voor de berekening van de doorsnede A of C , genomen worden ten hoogste gelijk aan de holte in het midden, vermeerderd met het één honderdste deel der lengte van de boot.

4. Indien de holte van de boot in het midden meer bedraagt dan vijf en veertig honderdsten van de breedte, moet de holte, te gebruiken voor de berekening van de noorsnede B , gelijk aan dit laatste bedrag worden genomen en moeten de holten, te gebruiken voor de berekening van de doorsneden A en C , gelegen op een vierde deel der lengte van voren en van achteren af gerekend, worden afgeleid van bedoeld bedrag door het te vermeerderen met één honderdste van de lengte der boot, met dien verstande echter, dat de werkelijke holte op die punten niet mag worden overschreden.

5. Indien de holte van de boot meer bedraagt dan een honderd en twee en twintig centimeter (overeenkomende met 4 Engelsche voeten) zal het aantal personen, hetwelk bij toepassing van deze regels zal worden toegelaten, verminderd moeten worden in evenredigheid met de verhouding van een honderd en twee en twintig centimeter tot de werkelijke holte,

totdat eene proefneming met de boot te water met het bedoelde aantal inzittenden, allen voorzien van een zwemvest, zal hebben mogelijk gemaakt om dit aantal voor goed vast te stellen.

6. Elke Administratie moet met behulp van geschikte formules eene grens vaststellen voor het toegelaten aantal personen in booten, welke voor en achter zeer scherp toelooopen, en in booten, welke zeer volle vormen hebben.

7. Elke Administratie behoudt het recht om voor eene boot een inhoud vast te stellen, gelijk aan 0,6 maal het product van de drie afmetingen, indien het vaststaat, dat deze wijze van berekening geene te hooge benaderde uitkomst geeft; de afmetingen worden geacht op de volgende wijze gemeten te zijn:

Lengte. Aan de buitenzijde der huid tusschen de snijpunten van deze met den voorsteven en den achtersteven; indien de boot van achteren vierkant is gebouwd, tot aan de achterzijde van den spiegel.

Breedte. Aan de buitenzijde der huid, ter hoogte van de grootste breedte der boot.

Holte. In het midden, aan de binnenzijde der huid van de kiel tot op de hoogte van het dolboord. Evenwel mag de holte, gebruikt voor de berekening van den kubieken inhoud, in geen geval meer bedragen dan het vijf en veertigsterdeel van de breedte.

In alle gevallen heeft de reeder het recht om te eischen, dat de inhoud der boot nauwkeurig wordt berekend.

8. De kubieke inhoud van eene motorboot wordt afgeleid van den bruto-inhoud, door dezen te verminderen met een bedrag, gelijk aan het deel der ruimte, dat door den motor en toebehooren wordt ingenomen.

Dekruimte der Pontonbooten en der open Booten van de Tweede Categorie.

Art. XXXVIII. 1. Het oppervlak van het dek van eene pontonboot van de typen 1 c, 2 b of 2 c, moet bepaald worden op de hieronder aangegeven wijze, of volgens eenige andere methode, welke denzelfden graad van nauwkeurigheid oplevert. Dezelfde regel moet worden toegepast bij de berekening van het oppervlak binnen het vaste gedeelte der boorden van eene boot van het type 2 a.

2. Als voorbeeld van het oppervlak in vierkante Meters (of Engelsche voeten) van eene boot beschouwd worden te worden uitgedrukt door de formule:

$$\text{Oppervlak} = \frac{l}{12} \times (2a + 1.5b + 4c + 1.5d + 2e).$$

l beteekent de *lengte*, gemeten in Meters (of in Engelsche voeten) aan de buitenzijde der huid tusschen de snijpunten van deze met den voorsteven en den achtersteven.

a, b, c, d en *e* beteekenen de *horizontale breedten*, gemeten in Meters (of in Engelsche voeten), aan de buitenzijde der huid op de punten, welke men verkrijgt bij deeling van *l* in vier gelijke deelen, en op de punten, welke het midden aangeven van de voorste en achterste vierdedeelen (*a* en *e* gevende de breedte ter hoogte van de voorste en achterste onderverdeling, *c* de breedte op het midden der lengte, *b* en *d* de breedte op de tusschengelegen punten).

Merken van Booten en Pontonvlotten.

Art. XXXIX. De afmetingen van de boot, alsmede het aantal personen, dat de boot erkend is te kunnen bevatten, worden daarop met onuitwischaar en gemakkelijk leesbaar schrift aangegeven. Deze merken moeten in het bijzonder door de ambtenaren, belast met het onderzoek van het schip, worden geod-gekeurd.

De pontonvlotten zullen op dezelfde wijze met het toegelaten aantal personen worden gemerkt.

Uitrusting van de booten en van de pontonvlotten.

Art. XL. 1. De gewone uitrusting van elke boot moet omvatten:

(a.) Een voldoende aantal riemen om te roeien, benevens twee waarlooze riemen, anderhalf stel roeipennen of dollen, een bootshaak.

(b.) Twee proppen voor elk propgat (er worden geene proppen vereischt voor propgaten, welke voorzien zijn van behoorlijke automatische kleppen), een hoosvat, een galvaniseerd ijzeren emmer.

(c.) Een helmstok of stuurjuk met stuurreepen.

(d.) Twee bijlen.

(e.) Een lantaarn met toebehooren.

(f.) Een of meer masten met ten minste één sterk zeil en bijbehorend tuig (dit voorschrift is niet van toepassing op motorreddingbooten).

(g.) Een behoorlijk kompas.

De pontonbooten moeten voorzien zijn van ten minste twee lenspompen, doch zullen geene propgaten hebben.

Indien een schip, als bedoeld in artikel 2 van het Verdrag, passagiers vervoert over den Noord-Atlantischen Oceaen, behoeven, indien het is uitgerust met toestellen voor radiotele-

grafie, niet alle booten voorzien te zijn van kompassen, masten en zeilen.

2. De gewone uitrusting van elk goedgekeurd pontonvlot moet omvatten:

(a.) Vier riemen.

(b.) Vijf dollen.

(c.) Een zelfontbrandend reddingboeilicht.

3. De uitrusting van elke boot en van elk pontonvlot moet bovendien omvatten:

(a.) eene lijflijn in bochten aan de buitenzijde aangebracht;

(b.) een drijfanker;

(c.) eene vanglijn;

(d.) een vat, inhoudende: 5 Liter (overeenkomende met 1 Engelsch gallon) plantaardige of dierlijke olie; het vat moet zoodanig zijn ingericht, dat gemakkelijk olie over het water kan worden verdeeld en dat het aan het drijfanker kan worden vastgemaakt;

(e.) een waterdichte kist bevattende eene hoeveelheid levensmiddelen berekend naar een Kilogram (of 2 Engelsche ponden) per persoon.

(f.) een waterdicht vat met een hoeveelheid zoet water berekend naar 1 Liter (overeenkomende met een Engelsch quarter) per persoon;

(g.) eenige roode lichten met automatische ontsteking en eene waterdichte doos met lucifers.

Davits.

Art. XLI. Aan elk stel davits moet eene boot van de eerste categorie verbonden zijn. Intusschen zal men aan de davits een aantal open booten van de eerste categorie moeten verbinden, hetwelk niet minder mag zijn dan het minimum, hetwelk in de hieronder volgende tabel is aangegeven.

Indien het practisch niet mogelijk of niet redelijk zou zijn om aan boord van het schip het voorgeschreven minimum aantal stellen davits aan te brengen, zal de Regeering van den Staat, waartoe het schip behoort, machtiging kunnen verleenen tot het aanbrengen van een kleiner aantal stellen davits, met dien verstande echter, dat dit aantal nimmer kleiner mag zijn dan het voorgeschreven minimum aantal open booten van de eerste categorie.

Indien de aan boord aanwezige opvarenden grootendeels plaats kunnen vinden in booten, die langer zijn dan 15 M. (overeenkomende met 50 Engelsche voeten), kan bij wijze van uitzondering nog eene verdere vermindering van het aantal stellen davits worden toegestaan, indien de bevoegde Administratie zich heeft overtuigd, dat de genomen maatregelen in alle opzichten voldoende zijn.

In alle gevallen, waarin eene vermindering van het voorgeschreven aantal stellen davits of andere daarmede gelijkwaardige inrichtingen zal zijn toegestaan, zal de reeder van het betrokken schip gehouden zijn in tegenwoordigheid van een door de Regeering aangestelden ambtenaar door eene beproeving het bewijs te leveren, dat alle booten inderdaad op doeltreffende wijze in zeer korten tijd te water kunnen worden gebracht.

De voorwaarden, waaronder deze beproeving moet geschieden, zijn de volgende:

1. Het schip moet recht liggen en in kalm water;

2. De tijd is de tijd noodig van het oogenblik, dat men begint met de dekkleeden of kappen af te nemen of met eenige andere verrichting noodig om de booten gereed te maken om te water te worden gelaten, tot aan het oogenblik, waarop de laatste boot of het laatste pontonvlot te water is gebracht;

3. Het aantal manschappen, gebruikt voor de geheele verrichting, mag niet grooter zijn dan het gezamenlijk aantal in den gewonen dienst ingescheepte sloepgasten;

4. In elke boot moeten zich, wanneer zij gestreken wordt, ten minste twee manschappen bevinden, terwijl de geheele voorgeschreven uitrusting daarin aanwezig moet zijn.

De tijd, toegestaan voor het te water laten van alle booten, zal door eene formule worden bepaald, welke vaststelling overgelaten wordt aan de Regeering van elke Hooge verdragsluitende Partij, welke Regeering verplicht is aan de Regeeringen der andere verdragsluitende Partijen van hare beslissing kennis te geven.

Aanvullende Booten en Pontonvloten.

Art. XLII. Indien de reddingbooten, welke aan davits zijn verbonden, niet genoeg ruimte bieden om alle aan boord aanwezige personen op te nemen, zal men op het schip aanvullende booten van een der voorgeschreven typen moeten plaatsen.

Deze aanvulling zal den totalen inhoud der booten van het schip ten minste moeten opvoeren tot het grootste van de twee hieronder volgende waarden:

(a.) De minimum inhoud geëischt volgens dit Reglement.

(b.) Een voldoende inhoud om vijf en zeventig percent van de opvarenden te kunnen opnemen.

De verdere aanvulling van de benodigde ruimte moet geschieden met behulp van voor-

geschreven booten van de eerste of tweede categorie of van pontonvloten van een goed-gekeurd type.

Minimum aantal Davits en open Booten van de Eerste Categorie. Minimum Draagvermogen van de gezamenlijke Booten.

Art. XLIII. De hieronder volgende tabel geeft in verband met de lengte van het schip aan :

A. *Het minimum aantal stellen davits, welke aanwezig moeten zijn, en welke alle verbonden moeten zijn met eene boot van de eerste cate-*

gorie, overeenkomstig het voorschrift, vervat in artikel 47 van den Vlen Titel (Redding-middelen) van het Verdrag, en het voorschrift, vervat in het bovenstaande artikel XLI.

B. *Het minimum aantal open booten van de eerste categorie, welke aan davits moeten zijn verbonden, overeenkomstig het voorschrift, vervat in het meergenoemde artikel XLI.*

C. *Het minimum draagvermogen van de gezamenlijke aan davits verbonden en aanvullende booten, overeenkomstig het voorschrift, vervat in het bovenstaande artikel XLII.*

Ingeschreven lengte van het schip :		(A.)	(B.)	(C.)	
In meters :	Overeenkomende met Engelsche voeten :	Minimum aantal stellen davits :	Minimum aantal open booten van de eerste categorie :	Minimum draagvermogen, vereischt voor de gezamenlijke reddingbooten.	
				Kubieke meters :	Overeenkomende met kubieke Engelsche voeten :
31 tot minder dan 37	100 tot minder dan 120	2	2	28	980
37	43 120	2	2	35	1.220
43	49 140	2	2	44	1.550
49	53 160	3	3	53	1.880
53	58 175	3	3	68	2.390
58	63 190	4	4	78	2.740
63	67 205	4	4	94	3.330
67	70 220	5	4	110	3.900
70	75 230	5	4	129	4.560
75	78 245	6	5	144	5.100
78	82 255	6	5	160	5.640
82	87 270	7	5	175	6.190
87	91 285	7	5	196	6.930
91	96 300	8	6	214	7.550
96	101 315	8	6	235	8.290
101	107 330	9	7	255	9.000
107	113 350	9	7	273	9.630
113	119 370	10	7	301	10.650
119	125 390	10	7	331	11.700
125	133 410	12	9	370	13.060
133	140 435	12	9	408	14.430
140	149 460	14	10	451	15.920
149	159 490	14	10	490	17.310
159	168 520	16	12	530	18.720
168	177 550	16	12	576	20.850
177	186 580	18	13	620	21.900
186	195 610	18	13	671	23.700
195	204 640	20	14	717	25.350
204	213 670	20	14	766	27.050
213	223 700	22	15	808	28.560
223	232 730	22	15	854	30.180
232	241 760	24	17	908	32.100
241	250 790	24	17	972	34.350
250	261 820	26	18	1.031	36.450
261	271 855	26	18	1.097	38.750
271	282 890	28	19	1.160	41.000
282	293 925	28	19	1.242	43.880
293	303 960	30	20	1.312	46.350
303	314 995	30	20	1.380	48.750

Indien de lengte van een schip grooter is dan 314 Meter (overeenkomende met 1030 Engelsche voeten) zal door de Regeering van het land, waar het schip thuis behoort, het aantal stellen davits en open booten van de eerste categorie worden vastgesteld, waarmede het bedoelde schip zal moeten zijn uitgerust. Een afschrift van de genomen beschikking zal aan de Regeeringen van de andere verdragssluitende Partijen worden toegezonden.

Behandeling van Booten en Vloten.

Art. XLIV. Voor het aan beide zijden van het schip te water laten van booten, zijn toegelaten hetzij inrichtingen om de booten of vloten van het eene boord naar het andere over te brengen, hetzij in rijen dwars over het dek geplaatste, niet aan davits verbonden booten of vloten, hetzij eenige andere, als even doelmatig erkende opstelling.

De davits en andere toestellen, bestemd voor het te water laten van booten, moeten op zoodanige wijze op een of meer dekken zijn opgesteld, dat het behandelen der booten op doelmatige wijze kan geschieden; zij mogen niet opgesteld zijn nabij den boeg van het schip en evenmin daar, waar de nabijheid der schroeven een gevaar voor de booten zoude kunnen opleveren, bij het te water laten.

Het opstellen van booten op verschillende dekken is slechts toegelaten, onder voorwaarde, dat de noodige maatregelen zijn genomen om beschadigingen te voorkomen, welke booten zouden kunnen veroorzaken aan andere booten, welke onder haar zijn geplaatst.

Indien meerdere booten door hetzelfde stel davits worden behandeld, moeten voorzorgen worden genomen, opdat de takels bij het opheffen niet onklaar raken.

Reddingvesten en Reddingboeien.

Art. XLV. (1.) De voorwaarden, waaraan een reddingvest moet voldoen, zijn de volgende:

— zoowel het materiaal als de constructie moeten goedgekeurd zijn;

— zij moeten in staat zijn om in zoet water, gedurende vier en twintig uren, zonder te zinken, een gewicht aan ijzer van 6.8 Kilogram (overeenkomende met 15 Engelsche ponden) te dragen.

Reddingvesten, waarvan het drijfvermogen wordt verkregen door luchtdichte afdeelingen, zijn verboden.

(2.) De voorwaarden, waaraan eene reddingboei moet voldoen, zijn de volgende:

— zij moet vervaardigd zijn hetzij van massief kurk, hetzij van eenige andere daarmee gelijkwaardige stof;

— zij moet in staat zijn om in zoet water, gedurende vier en twintig uur, zonder te zinken, een gewicht aan ijzer van ten minste 14 Kilogram (overeenkomende met 31 Engelsche ponden) te dragen.

Verboden zijn reddingboeien, welke zijn gevuld met biezen of kurkafval, kurkkorrels, of eenige andere afvalstof zonder samenhang, alsmede reddingboeien, welke drijfvermogen wordt verkregen door middel van luchtdichte afdeelingen, welke voor het gebruik moeten worden opgeblazen.

(3.) Het minimum aantal reddingboeien, waarmede de schepen moeten zijn uitgerust, is in onderstaande tabel vastgesteld:

Lengte van het schip:		Minimum aantal redding- boeien:
In meters:	Overeenkomende met Engelsche voeten:	
Minder dan 122 M	Minder dan 400	12
122 M. tot minder dan 183 M.	400 tot minder dan 600	18
183 M. tot minder dan 244 M.	600 tot minder dan 800	24
244 M. en meer	800 en meer	30

(4.) Alle boeien moeten voorzien zijn van eene stevige in bochten daaraan verbonden lijftijl.

Aan iedere zijde van het schip moet ten minste eene reddingboei zijn, voorzien van eene lijn van ten minste 27,5 M. (15 vadem) lengte.

Het aantal lichtgevend reddingboeien mag niet minder zijn dan de helft van het gezamenlijke aantal reddingboeien en mag niet dalen beneden zes. De bijbehorende boeilichten moeten zelfwerkend en doelmatig zijn en moeten in het water niet uitdoven; zij moeten met de noodige middelen tot verbinding in de nabijheid van de bijbehorende boeien worden geplaatst.

(5.) Alle reddingboeien en alle reddingvesten moeten aan boord op zoodanige wijze zijn geborgen, dat zij onder het onmiddellijk bereik van alle aan boord aanwezige personen zijn; hunne plaats moet op duidelijke wijze worden aangeduid, zoodat belanghebbenden daarmee bekend kunnen zijn.

De reddingboeien moeten immer onmiddellijk kunnen worden weggeworpen en mogen geene nrichting hebben voor blijvende bevestiging.

Toegelaten Vrijstellingen voor bestaande Schepen.

Art. XLVI. De toegelaten vrijstellingen voor bestaande schepen, bedoeld in artikel 52 van het Verdrag, zijn de volgende:

(a.) Tot den 1sten Januari 1920 kunnen de booten en pontonvloten, welke door de Administratie van een der verdragsluitende Staten aan boord van een bestaand schip zijn toegelaten, gebezigd worden in plaats van de reddingbooten en pontonvloten, beschreven in deze Overeenkomst.

(b.) Tot den 1sten Januari 1920 zal niet worden vereischt, dat pontonbooten, welke zijn toegelaten ingevolge de hieraan voorafgaande paragraaf (a) voorzien zijn van eene dubbele huid en dubbel dek met tusschengelegd weefsel, noch dat zij de voorgeschreven minimum-uitwatering behouden.

(c.) Indien de schepen meer dan vijf en zeventig Meter (overeenkomende met 245 Engelsche voeten) en minder dan een honderd en veertig Meter (overeenkomende met 460 Engelsche voeten) lang zijn, zal kunnen worden toegestaan, dat voor de vaststelling van het minimum aantal stellen davits, waarden worden aangenomen, welke gelijk zijn aan de getallen van kolom B van de tabel, vervat in het hieraan voorafgaande artikel XLVIII verminderd met één.

Indien de schepen een honderd veertig Meter (overeenkomende met 460 Engelsche voeten) of meer lang zijn, mag de vermindering een stel aan iedere zijde bedragen.

Deze verminderingen zullen echter slechts worden toegestaan, indien het gemakkelijk te water brengen der booten is verzekerd.

(d.) De voorschriften, vervat in de artikelen 42 en 49 van het Verdrag, betrekking hebbende op het te water brengen der reddingbooten, zullen niet van toepassing zijn op bestaande schepen.

Gediplomeerde Sloepgasten.

Art. XLVII. Om in het bezit te worden gesteld van het bijzondere diploma als sloepgast, hetwelk is bedoeld in artikel 54 van den VIen Titel, (Reddingmiddelen) van het Verdrag, zal de belanghebbende het bewijs moeten leveren, dat hij volledig bedreven is in het te water brengen der reddingbooten en in het gebruik van de riemen; dat hij kennis en ervaring bezit van het omgaan met de booten zelve, en dat hij bovendien in staat is om de bevelen betrekking hebbende op den dienst van de verschillende toestellen te kunnen begrijpen en die bevelen uit te voeren.

Voor iedere reddingboot of ieder vlot moet een aantal sloepgasten beschikbaar zijn, hetwelk ten minste gelijk is aan het in onderstaande tabel aangegeven aantal:

Indien de boot of het vlot aan boord heeft:	Moet het aantal gediplomeerde sloepgasten ten minste bedragen:
Minder dan 61 personen.	3
Van 61 tot 85 "	4
" 88 " 110 "	5
" 111 " 160 "	6
" 161 " 210 "	7

En verder voor iedere 50 personen meer 1 gediplomeerde sloepgast meer.

Personeel van de Booten.

Art. XLVIII. Met de zorg voor elke boot of elk pontonvlot moet een officier, een onder-officier of een matroos belast zijn, die voorzien is van eene lijst, vermeldende de bemanning daarvan, en die er zich van moet verzekeren, dat de onder zijne bevelen geplaatste manschappen bekend zijn met hunne plaats en hun werk.

Voor elke motorboot moet een persoon aangewezen zijn, die bekend is met de behandeling van den motor.

Een of meer officieren moeten belast zijn met de zorg voor het te allen tijde voor gebruik gereed zijn van de booten, pontonvloten en andere reddingmiddelen.

Opsporing en Blussching van Brand.

Art. XLIX. 1. Er moet een geregelde patrouilledienst worden ingesteld ten einde elk begin van brand dadelijk te ontdekken.

2. Elk schip moet voorzien zijn van krachtige brandbluschpompen, welke door stoom of eenige andere krachtbron worden gedreven.

Op schepen van minder dan vier duizend tonnen moeten twee en op grootere schepen drie pompen aanwezig zijn. Elke van deze pompen moet voldoende krachtig zijn om gelijktijdig met twee krachtige stralen eene voldoende hoeveelheid water in eenig gedeelte van het schip te brengen.

Zij moeten voor het vertrek naar zee in gereedheid zijn gebracht voor onmiddellijk gebruik.

3. De brandbluschleidingen moeten veroorloven, dat ten spoedigste gelijktijdig twee krachtige waterstralen kunnen gericht worden op elk willekeurig gedeelte van eenig tot bewoning dienend dek, waarvan de waterdichte deuren en de branddeuren zijn gesloten.

De brandslangen en de leidingen moeten van ruime afmetingen zijn en vervaardigd zijn van doelmatig materiaal. De aansluitingen der pijp-

leidingen moeten op ieder dek zóó zijn aangebracht, dat de slangen daaraan gemakkelijk kunnen worden bevestigd.

4. In elke voor lading gebezigde ruimte moeten tegelijkertijd twee krachtige waterstralen en bovendien eene voldoende hoeveelheid stoom kunnen worden gebracht. De inrichting tot het inblazen van stoom is niet vereischt op schepen van minder dan duizend tonnen.

5. Draagbare extincteurs van een vloeistof-type moeten in voldoende aantal aanwezig zijn. In elke afdeeling van het voor de werktuigen bestemde gedeelte van het schip moeten er ten minste twee aanwezig zijn.

De Regeeringen van de Hooge verdragsluitende Partijen kunnen andere typen van extincteurs toelaten, indien door eene proefneming is gebleken, dat de waarborgen, welke deze extincteurs opleveren, gelijkwaardig zijn met de waarborgen van het hierboven bedoelde type. De Regeering, die een nieuw type extincteur zal hebben aangenomen, zal aan de Regeeringen der andere verdragsluitende Partijen eene beschrijving van het toestel zenden en tevens mededeeling doen van den uitslag van de proefneming.

6. Er moeten aan boord twee brand-uitrustingen, elk bestaande uit een brandhelm en een veiligheidslamp, aanwezig zijn. Deze moeten op twee verschillende plaatsen geborgen zijn.

7. Alle brandbluschmiddelen en inrichtingen moeten ten minste eens per jaar door een daartoe door de Regeering aan te wijzen deskundige worden onderzocht.

Alarmrol.

Art. L. In de alarmrol worden de plichten van ieder lid der bemanning vastgesteld ten aanzien van :

(a.) Het sluiten van waterdichte deuren, schuiven, enz. ;

(b.) De uitrusting van de booten en vlotten in het algemeen ;

(c.) Het te water brengen met alles wat daarbij behoort van de aan davits verbonden booten ;

(d.) Het gereedmaken van de overige booten en pontonvloten in het algemeen ;

(e.) Het verzamelen van de passagiers ;

(f.) Het blusschen van den brand.

In de alarmrol worden de werkzaamheden van het bedienend personeel vastgesteld met betrekking tot de passagiers in geval van alarm. Deze werkzaamheden omvatten met name :

(a.) Het waarschuwen van de passagiers ;

(b.) De zorg, dat de passagiers de reddingvesten aantrekken en op de juiste wijze omdoen ;

(c.) Het verzamelen van de passagiers ;

(d.) Het handhaven van de orde in de gangen en op de trappen en in het algemeen de regeling van het verkeer der passagiers.

De alarmrol bevat de bijzondere alarmseinen, waarmede de bemanning op hunne posten bij de reddingbooten of bij brand worden geroepen. Zij moet bovendien eene beschrijving van alle die seinen bevatten.

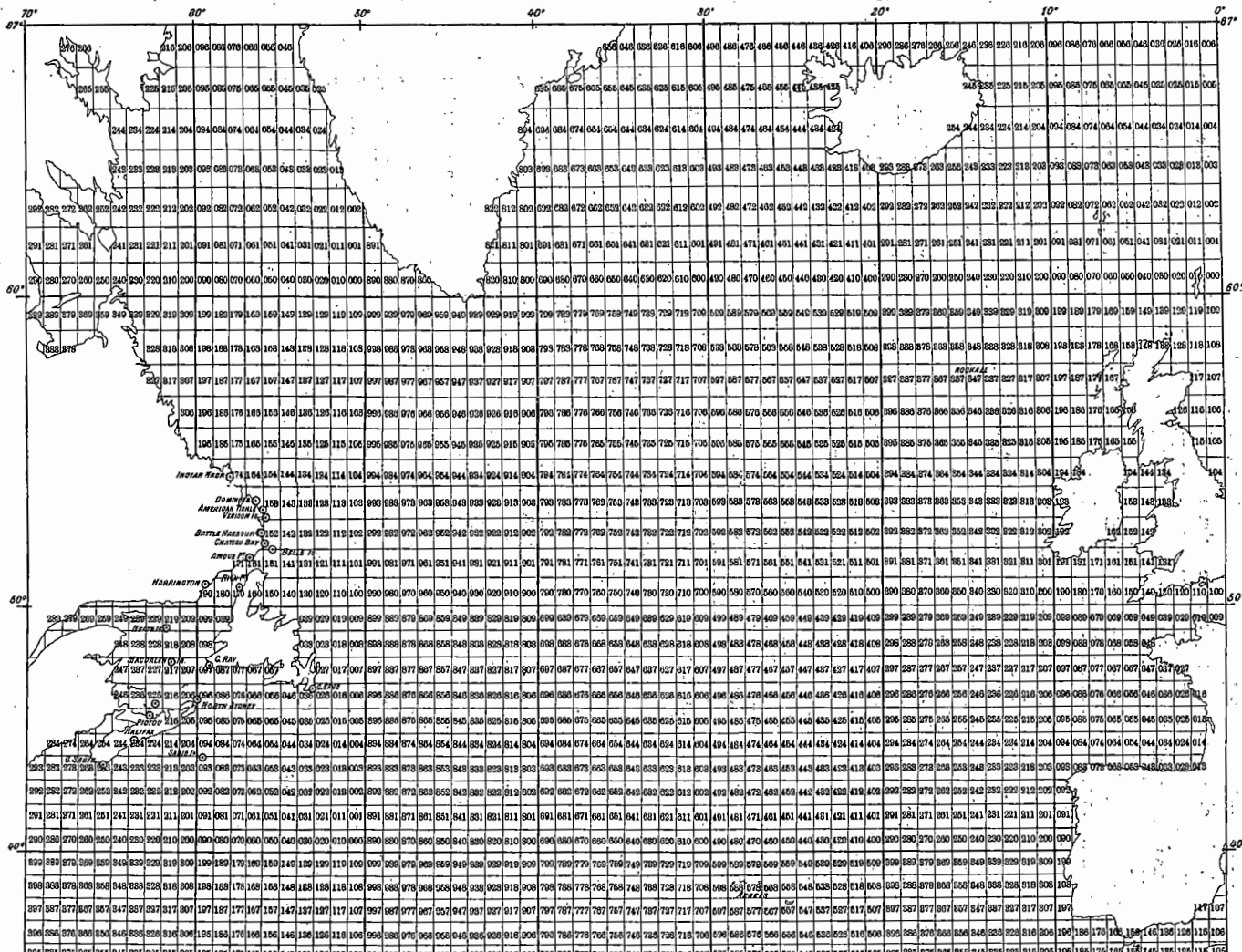
Appèls, Bootoefeningen en Brandoefeningen.

Art. LI. Ten minste eens in de veertien dagen moet, zoowel gemeerd liggende als in zee zijnde, bootenappèl of brandappèl worden gehouden, gevolgd door daarmede verband houdende oefeningen. In het scheepsjournaal zal van die oefeningen melding worden gemaakt, of, indien deze niet hebben plaats gehad, van de redenen, waarom de oefeningen niet hebben kunnen geschieden.

Bij de bootoefeningen moeten om beurten de verschillende groepen booten gebezigd worden. De inspecties en de oefeningen moeten op zoodanige wijze geschieden, dat de bemanning bekendheid krijgt met, en geoefend wordt in de werkzaamheden, welke moeten worden verricht, en dat alle booten en pontonvloten van het schip, zoowel als hun toebehooren steeds tot onmiddellijk gebruik gereed zijn.

(Zie vervolg op bladz. 387.)

Nummering der vierkante ééngraadsvakken om de plaats van het schip op het oogenblik van waarneming aan te geven.

1915

1 JULI.

386

VEILIGHEIDSCERTIFICATEN

ARTIKEL LII.

Model van het veiligheidscertificaat.

(Zegel.)

(Aanwijzing van nationaliteit.)

VEILIGHEIDSCERTIFICAAT,

Uitgereikt ingevolge de bepalingen van het

INTERNATIONAAL VERDRAG VOOR DE BEVEILIGING VAN
MENSCHENLEVENS OP ZEE,

geteekend te Londen den Januari 1914.

Naam van het schip.	Internationaal naam- sein van het schip.	Haven, waar het schip thuis behoort.	Bruto-inhoud in registertonnen.

Naam (Namen)

De ondergeteekende(n)..... verklaart (verklaren):

I. dat het bovenvermelde schip behoorlijk is onderzocht overeenkomstig de bepalingen van het bovenbedoelde Internationaal Verdrag;

II. dat het onderzoek heeft aangetoond, dat de verplichtingen, opgelegd bij dit Verdrag, waren nageleefd voor zooveel betreft:

(1.) den romp; de waterdichte indeeling, de stoomketels en de hoofd- en hulpwerktuigen :

Verdrag, artikel 17, en daarbij gevoegd Reglement, artikel X.	(Slechts in te vullen op verzoek van den reeder.)	
Vergelijking der lengte.	In meters.	Overeenkomende met Engelsche voeten tegen
1. Van het schip bedoeld in het certificaat....	—	—
2. Van het type-schip (kolom C van de tabel van artikel VIII van het Reglement) welks factor voor de waterdichte indeeling is toege- past voor het schip, bedoeld in het certificaat.	—	—

(2.) de booten en reddingmiddelen

..... booten, kunnende bevatten	personen.
..... vloten	"
..... reddingboeien.	"
..... reddingvesten.	"

(3.) installatie voor radiotelegrafie :

		Voorgeschreven bij de artikelen 33 en 34 van het bedoelde Verdrag.	Feitelijke toestand.
Categorie van het schip
Aantal {	Telegrafisten 1ste klasse.....
	" " IIde. "
	Gediplomeerde luisteraars.....

III. dat, in alle andere opzichten, het schip beantwoordt aan de eischen van het bedoelde Verdrag, voor zoover deze eischen er op van toepassing zijn.

Dit certificaat is afgegeven onder verantwoordelijkheid van de Regeering van, en is geldig tot den

De ondergeteekende(n) verklaart (verklaren) ten deze behoorlijk gemachtigd te zijn door de voornoemde Regeering.

Uitgereikt te, den

Ter oorkonde waarvan de Gevolmachtigden hieronder hebben geteekend :

Gedaan te Londen, den twintigsten Januari 1914.

VON KOERNER, enz.

VERTALING VAN HET SLOTPROTOCOL.

SLOTPROTOCOL.

Op het oogenblik, dat tot onderteekening wordt overgegaan van het Verdrag voor de beveiliging van menschenlevens op zee, welke heden is gesloten, zijn de onderteekende Gevolmachtigden overeengekomen hetgeen volgt :

I. De reizen, bedoeld in artikel 2 van dit Verdrag omvatten ook de reizen, welke gemaakt worden tusschen eene haven, gelegen binuten eene Kolonie, eene Bezitting of een Protectoraat, waar het Verdrag in werking is, en eene haven, gelegen buiten dit land, en omgekeerd.

II. Wat de ratificatie van dit Verdrag betreft wordt een bijzonder uitstel verleend aan de Deensche Regeering, dat het recht zal hebben het Verdrag te ratificeeren tot den eersten April 1915.

III. Dit Verdrag zal niet van toepassing zijn op schepen, ingeschreven of thuis behoorende in eene Kolonie, eene Bezitting of een Protectoraat, waar het Verdrag niet in werking is.

Ter oorkonde waarvan de Gevolmachtigden dit Slotprotocol hebben opgesteld, hetwelk dezelfde kracht en dezelfde waarde heeft alsof zijne bepalingen waren opgenomen in den tekst zelf van het Verdrag, waarop het betrekking heeft, en hebben het in één exemplaar geteekend, dat zal blijven nedergelegd in de archieven van de Britsche Regeering en waarvan een afschrift zal worden uitgereikt aan elke partij.

Gedaan te Londen den twintigsten Januari 1914.

VON KOERNER, enz.

De Conferentie spreekt den wensch uit, dat :
Voor zooveel betreft de veiligheid van de Scheepvaart :

1. Aanbevolen wordt aan de Regeering van de Vereenigde Staten en aan de Directeuren van de Maatschappij van het Kanaal van Suez om te Colon, te Panama en te Suez om de vier uren een bericht uit te geven betreffende den barometerstand met de noodige correcties voor de temperatuur en de hoogte boven den zeespiegel.

2. De aandacht van de Regeeringen, welke de regels hebben erkend, welke zijn vastgesteld ten einde aanvaringen op zee te voorkomen, wordt gevestigd op de noodzakelijkheid om deze te herzien, inzonderheid voor zooveel betreft :

1. de lichten van zeilschepen ;
2. de seinen bestemd om de richting van een schip in den mist aan te geven ;
3. de regels, betrekking hebbende op oorlogsschepen, welke zonder lichten varen ;
4. de vaart in de nabijheid van oorlogsschepen ;
5. de regels, betrekking hebbende op onderzeebooten ;
6. de aanpassing van lichten en geluidseinen aan de afmetingen en de snelheid van moderne schepen.

3. De belanghebbende administratiën voortgaan er voor te zorgen, dat de kracht van de lichten en van de geluidseinen, aan boord van schepen, ten volle beantwoorden aan de eischen van het internationale Reglement, dat ten doel heeft aanvaringen op zee te voorkomen.

4. Met het oog op de verschillen in de practijk en in de meningen, welke in de onderscheidene landen bestaan, het vraagstuk van de aanvaarding van een uniform stelsel voor het roercommando bestudeerd worde tegelijk met de herziening van het internationale Reglement, dat ten doel heeft aanvaringen op zee te voorkomen.

5. In de streken, waar mist veelvuldig voorkomt, alle buitenlichtschepen, vastgelegd op belangrijke punten, voorzien zullen worden van onderwater-kloksignalen.

6. Elk schip, omschreven in artikel 2 van dit Verdrag, indien het van groote afmetingen is, voorzien zal worden van zoeklichten ten gebruike bij reddingen en in andere dringende gevallen.

7. Er geene kijkers zullen worden gegeven aan de uitkijken.

8. Men algemeen toepassing zal geven aan de gebruikelijke proeven om de gezichtsscherpte en het kleurenonderscheidingsvermogen van officieren en uitkijken te onderzoeken.

9. De vraag, of haven- en getij-seinen gelijk-

vormig kunnen worden gemaakt, door de verschillende Regeeringen in overweging zal worden genomen.

10. De Regeeringen van de Hooge verdragsluitende Partijen de vraag onder de oogen zullen zien, of zij bij de scheepvaart-maatschappijen en reeders invloed zullen kunnen uitoefenen om te verkrijgen, dat de schepen, welke den Noord-Atlantischen Oceaan oversteken, niet over de banken van New-Foundland zullen varen gedurende het drukke seizoen van de visscherij.

11. De internationale diensten, bedoeld in de artikelen 6 en 7 van het Verdrag, indien mogelijk, zóó tijdig worden ingericht, dat zij in de jaren 1914 en 1915 werken.

12. De internationale Conferentie betreffende de laadlijn, welke de Britsche Regeering zich voorstelt bijeen te roepen, zoodra de noodige voorbereidende studies voltooid zullen zijn, zoo mogelijk eveneens zal behandelen de houtdeladingen.

Voor zooveel betreft de radiotelegrafie :

13. De Regeeringen van de verdragsluitende Staten de noodige stappen doen bij de internationale meteorologische Commissie, opdat deze de uitbreiding van het aantal stations, welke meteorologische seinen aan schepen in zee kunnen zenden, en de meest geschikte plaatsing van deze stations, in overweging neme.

14. Overeenkomstig de wenschen van de internationale Tijdconferentie in 1912 te Parijs gehouden :

1. Een radiotelegrafische dienst voor de meteorologie ingericht worde in overeenstemming met de bepalingen van artikel 45 van het Reglement, gevoegd bij het radiotelegrafische Verdrag van Londen ;

2. De zeilschepen en de stoomschepen, welke lange reizen maken, voorzien zullen worden van eene installatie, welke het hun mogelijk maakt de tijdseinen en meteorologische seinen te ontvangen.

15. De aandacht van de Regeeringen van de verdragsluitende Staten worde gevestigd op het belang, dat er aan zou zijn verbonden, indien zij pogingen aanwendden om de termijnen van in werking treding, bedoeld in artikel 38 van dit Verdrag, voor de installatie van de toestellen voor radiotelegrafie en voor de indienstneming van telegrafisten op de schepen van de eerste en de tweede categorieën, evenals de termijnen, bedoeld in hetzelfde artikel, voor de installatie van de genoemde toestellen, de indienstneming van telegrafisten en de inrichting van een voortdurenden luisterdienst aan boord van de

schepen van de tweede en van de derde categorieën, te verkorten.

Voor zooveel betreft de reddingmiddelen :

16. De aandacht van elk der Regeeringen van de verdragsluitende Staten worde gevestigd op het belang, dat er aan zou zijn verbonden; indien verzekerd kon worden, dat zoo spoedig mogelijk de maatregelen zouden worden toegepast, welke in het Verdrag zijn vermeld betreffende de behandeling van en de oefeningen met booten en de oefeningen met brandblusmiddelen, alsmede de maatregelen tot voorkoming, ontdekking en blussing van brand.

Ter oorkonde waarvan de Gevolmachtigden hebben besloten, dat de bovenvermelde wenschen zouden worden gehecht aan het Slotprotocol, opdat ermede zou worden gehandeld naar redelijkheid.

Gedaan te Londen den twintigsten Januari 1914.

VON KOERNER, enz.

1 Juli 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat aanstellingen met periodieke aftreding en herbenoeming in den zin der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, als vaste aanstellingen zijn aan te merken, ook dan wanneer de periodieke aftreding niet bij wet of verordening is geregeld, maar de gemeenteraad, die daartoe bevoegd is, een door hem zelven daarvoor aangenomen regel volgt.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de aanvraag om pensioen van J. HANNIK te Rotterdam, laatstelijk onderwijzer aan de vormschool tot opleiding van onderwijzeressen aldaar ;

Gezien het advies van den Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren van 6 Maart 1915. La. G. n°. 1 ;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 9 Juni 1915, n°. 104 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 23 Juni 1915, n°. 121, afd. Pensioenen ;

Overwegende : dat de Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren in zijn bovengemeld advies Ons in overweging heeft gegeven op de aanvraag afwijzend te beschikken, daarbij aanvoerende, dat de belanghebbende bij besluit van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam van 7 October 1913 met ingang van 1 Januari 1914 eervol is ontslagen ; dat zijn diensttijd bedoeld in art. 15a der Pensioenwet voor

de gemeente-ambtenaren 1913 van 3 maanden vereenigd met den overigen, volgens artikel 15b dier wet in aanmerking komenden, dienst van 6½ jaren, 3 maanden en 15 dagen, een tijdvak uitmaakt van slechts 6 jaren, 6 maanden en 15 dagen; dat hij, geboren 1 September 1851, bij ontslag eerst den leeftijd van 62 jaren had bereikt; dat hij uit hoofde van ziekten of gebreken voor de verdere waarneming van zijne betrekking ongeschikt is, welke ongeschiktheid is aangenomen op grond van de geregisteerde verklaring der geneeskundigen A. F. SOER en B. C. VAN DER NAGEL, benoemd door den Burgemeester van Rotterdam; dat, aangezien niet is gebleken dat gemelde ziekten of gebreken het gevolg zijn van eene der oorzaken bedoeld in art. 13 der wet, den Pensioenraad van oordeel is, dat de belanghebbende aan geen enkele bepaling der wet aanspraak op pensioen kan ontleenen;

dat, nadat het advies van den Pensioenraad in afschrift aan den belanghebbende was medegedeeld, hij zijn verlangen heeft te kennen gegeven dat daarover het gevoelen mocht worden ingewonnen van de Afdeling van den Raad van State voor de Geschillen van Bestuur, daarbij aanvoerende, dat hij meent dat bij de berekening van zijn pensioen niet slechts de diensttijd na 16 Juni 1907, doch ook die van 16 Juni 1893 tot 16 Juni 1907 in aanmerking kan komen; dat hij zoowel vóór als na 16 Juni 1907 telkens voor den tijd van één jaar werd benoemd en dat, indien de diensttijd na 16 Juni 1907 als definitieve diensttijd moet worden aangemerkt, zulks ook het geval moet zijn met den diensttijd vóór 16 Juni 1907; dat namelijk blijkt de gedrukte stukken van den gemeenteraad van Rotterdam van 1907 (volgno. 26 van 1907) in de wijze van benoeming van de onderwijzers aan de vormschool tot opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen slechts deze wijziging is gebracht, dat die benoeming voortaan door Burgemeester en Wethouders in plaats van door den Gemeenteraad zou geschieden, en dat in de benoeming van jaar tot jaar zakelijk niet de minste wijziging is gebracht; dat de uitdrukkelijke vastlegging in de desbetreffende verordening, welke vastlegging voorheen onnoodig werd geacht, omdat toch de benoeming bij den gemeenteraad berustte, slechts een noodzakelijk gevolg was van het voorstel om voortaan de benoeming door Burgemeester en Wethouders te doen geschieden; dat het laatste lid van art. 6 der verordening voor de vormschool tot opleiding van onderwijzeressen van 1880 wel niet anders kon bedoelen dan dat de benoe-

ming van jaar tot jaar geschiedt, zooals dan ook uit bovengenoemde stukken blijkt;

Overwegende, dat de voorstelling van den belanghebbende aangaande het karakter zijner aanstellingen vóór 1907 bevestigd wordt zoowel door de akten van aanstelling als door het hieronder vermelde schrijven van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam;

dat, immers J. HANNIK, laatstelijk onderwijzer aan de vormschool tot opleiding van onderwijzeressen te Rotterdam, bij besluit van den raad der gemeente Rotterdam van 15 Juni 1893 voor den duur van den toen loopenden cursus tot onderwijzer aan die vormschool benoemd en sedert dien tijd tot en met 31 December 1913 telkens herbenoemd is, en mitsdien onafgebroken in vasten dienst der gemeente is geweest;

dat blijkens schrijven van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam van 8 Februari 1915, n°. 18 P. het vóór 1907 usance was dat de benoeming der onderwijzers aan bedoelde school door den gemeenteraad telkens voor één jaar geschiedde en ook later ingevolge artikel 3 der verordening van 30 Mei 1907 (*Gemeenteblad* n°. 25) voor de bedoelde vormschool de onderwijzers telkens voor den tijd van één jaar door Burgemeester en Wethouders werden benoemd; dat uit een en ander moet worden afgeleid dat een herbenoeming van J. HANNIK, zoo daartegen geene bezwaren mochten rijzen, van den aanvang af in de bedoeling lag;

dat derhalve J. HANNIK gedurende het tijdperk van 16 Juni 1893 tot en met 31 December 1913 dienst heeft gedaan als onderwijzer aan de vormschool krachtens aanstellingen met periodieke aftreding en herbenoeming;

dat die aanstellingen in den zin der wet als vaste aanstellingen zijn aan te merken en daartegen niet afdoet, dat de periodieke aftreding vóór 1907 niet bij de wet of verordening was geregeld, maar de raad, die daartoe bevoegd was, een door hem zelven aangenomen regel volgde;

dat derhalve ook de dienstjaren van J. HANNIK van 16 Juni 1893 tot 16 Juni 1907 bij de berekening van zijn pensioen in aanmerking moeten worden genomen en vermits zijn diensttijd een tijdvak uitmaakt van 20 jaren, 6 maanden en 15 dagen, hem een pensioen toekomt van f 257.—;

Gezien de Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913;

Hebben goedgevonden en verstaan:
aan J. HANNIK te Rotterdam, laatstelijk onderwijzer aan de Vormschool tot opleiding van onderwijzeressen aldaar; met ingang van

1 Januari 1914 een pensioen te verleenen van f 257.—'s jaars.

Onze Minister van Financiën is belast enz.
(W. v. D. B. A.)

1 Juli 1915. MISSIVE van den Minister van Financiën aan de burgemeesters betreffende geneeskundige verklaringen in verband met pensioenaanvragen.

Ik heb de eer U te verzoeken, wanneer door U doktoren worden benoemd ten einde een onderzoek in te stellen naar den gezondheids-toestand van pensioenaanvragende ambtenaren, bij de uitreiking van een formulier-geneeskundige verklaring, tevens daarbij te voegen een exemplaar van de hiernevensgaande strooken.

De Minister van Financiën, TREUB.

Beschouwingen over het oorzakelijk verband bedoeld in artikel 6 van de Burgerlijke Pensioenwet (artikel 5 van de Pensioenwet voor de Gemeentambtenaren 1913).

Wanneer de belanghebbende beweert, dat de ziekte of het gebrek, die of dat zijne (hare) ongeschiktheid voor het verder waarnemen van zijne (hare) betrekking heeft veroorzaakt, het gevolg is, hetzij van tegen hem (haar) in de uitoefening van zijn (haren) dienst, of ter zake van die uitoefening gepleegde gewelddadigheden, hetzij van andere bijzondere omstandigheden, die zich bij de uitoefening van den dienst niet door zijne (hare) schuld of onvoorzichtigheid hebben voorgedaan, voegen de heeren geneeskundigen aan hun attest toe eene verklaring omtrent het al dan niet bestaan van oorzakelijk verband tusschen de door belanghebbende opgegeven oorzaken en de ziekte of het gebrek. Zij vermelden daarin de medische gronden, waarop hun gevoelen berust.

1 Juli 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende onderstand aan vluchtelingen.

Naar mij wordt medegedeeld is het voorgekomen, dat Belgische arbeiders, die hier te lande in normalen loondienst waren, met verbreking van hun contract den arbeid neerlegden en zich in een andere gemeente als vluchteling voor onderstand aanmeldden. Het is mij niet bekend, of in dergelijke gevallen onderstand voor rijksrekening werd gegeven, maar vast schijnt te staan, dat onderstand is verleend. Voor zoover particulieren dit doen, kan daartegen mijnerzijds geen maatregel worden genomen, maar ik verzoek U H.E.G. den burge-

meesters in Uw gewest, onder mededeeling van het bovenstaande, namens mij uit te noodigen, scherp toe te zien, dat de rijksonderstand alleen aan de werkelijke vluchtelingen ten goede kome, en niet aan hen, die loonenden arbeid moedwillig hebben neergelegd.

De bovenbedoelde feiten schijnen in de laatste maanden te zijn voorgekomen. Onderzoek van de ondersteunden die zich in dien tijd hebben aangemeld, en van nieuwe gevallen zal dus voor het beoogde doel toereikend zijn.

In het uiterste geval, wanneer ter voorkoming van erger, hulp aan dergelijke pseudo-vluchtelingen moet worden geboden, kunnen zij met mijne machtiging worden opgezonden naar een vluchtoord.
(W. v. D. B. A.)

2 Juli 1915. BESLUIT houdende bekendmaking van den tekst der Veiligheidswet, S. 304.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 30 Juni 1915, n°. 1233, afdeling Arbeid;

Gelet op artikel XVIII der wet van 19 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 281);

Hebben goedgevonden en verstaan:

den tekst der Veiligheidswet, zooals deze is gewijzigd bij de wetten van 1 Juli 1909 (*Staatsblad* n°. 245) en van 19 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 281), overeenkomstig het bepaalde in artikel XVIII van laatstgenoemde wet algemeen bekend te maken door bijvoeging van dien tekst in zijn geheel bij dit besluit.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 2den Juli 1915.

WILHELMINA:

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitg.* 13 Juli 1915.)

TEKST DER VEILIGHEIDSWET.

§ 1. Inleidende bepaling.

Art. 1. Onder fabrieken en werkplaatsen verstaat deze wet:

1°. alle zoowel open als besloten ruimten, waar in of voor eenig bedrijf pleegt gewerkt te worden aan het vervaardigen, veranderen, herstellen, versieren, afwerken of op andere wijze tot verkoop of gebruik geschikt maken van voorwerpen of stoffen, of waar in of voor eenig bedrijf voorwerpen of stoffen eene

daartoe strekkende bewerking plegen te ondergaan; een er ander voor zoover aldaar een krachtwerktuig of een oven wordt gebezigd of vijf of meer personen plegen te verblijven.

Daar, waar de werkzaamheden ten behoeve van eenzelfde bedrijf worden verricht in afzonderlijke, doch met elkander in gemeenschap staande ruimten, worden de afzonderlijke ruimten geacht een onafgescheiden geheel uit te maken;

2°. besloten ruimten, waar in of voor eenig bedrijf vlas pleegt te worden gebraakt of gewringeld;

3°. elektrische centraalstations en elektrische onderstations, voor zoover aldaar in of voor eenig bedrijf elektrische energie wordt opgewekt, getransformeerd of bewaard;

4°. bemalingsinrichtingen.

§ 2. *Van het oprichten van fabrieken en werkplaatsen.*

2. Hij die eene fabriek of werkplaats wenschte op te richten of uit te breiden, is bevoegd vooraf het bouwplan aan de beoordeeling van het districtshoofd der arbeidsinspectie te onderwerpen.

3. Bij het verzoek om beoordeeling worden overgelegd:

1°. eene nauwkeurige beschrijving in tweevoud van de plaats waar de fabriek of werkplaats zal worden opgericht, eene opgave in tweevoud van hetgeen daarin zal worden verricht of vervaardigd, benevens van de drijfkracht, die daarbij zal worden aangewend;

2°. eene plattegrond-teekening in tweevoud op eene schaal van ten minste een op honderd, aanduidende de uit- en inwendige inrichting der fabriek of werkplaats;

3°. eene nauwkeurige beschrijving in tweevoud van de wijze waarop de aanvrager zich voorstelt te voldoen aan de voorschriften, gegeven krachtens artikel 6, voor zooveel noodig toegelicht door, eveneens in tweevoud over te leggen, doorsneden en opstanden op eene schaal van ten minste een op honderd.

Het districtshoofd der arbeidsinspectie bericht de ontvangst dezer stukken bij gedagteekend en ondertekend schrijven.

4. Het districtshoofd der arbeidsinspectie is bevoegd van den aanvrager alle inlichtingen te vragen, die hij behoeft tot eene juiste beoordeeling van de overgelegde stukken.

5. Binnen eene maand na de dagteekening van het bewijs van ontvangst bedoeld in artikel 3, deelt het districtshoofd der arbeidsinspectie schriftelijk zijn oordeel over de overgelegde stukken aan den aanvrager mede.

Luidt dit ongunstig, dan worden de redenen medegedeeld, waarop het oordeel steunt.

Aan de beoordeeling wordt een exemplaar gehecht van de in artikel 3 bedoelde stukken, door het districtshoofd der arbeidsinspectie gewaarmerkt.

§ 3. *Maatregelen tot beveiliging.*

6. Bij algemeenen maatregel van bestuur kunnen voorschriften worden gegeven, hetzij in het algemeen ten opzichte van alle fabrieken en werkplaatsen, hetzij in het bijzonder ten opzichte van sommige bepaalde fabrieken en werkplaatsen, ten aanzien van:

a. de hoogte van de werklokalen en de vrije luchtruimte voor elken arbeider in verband met die hoogte;

b. de verlichting

c. het voorkomen van brand en van ongevallen bij brand;

d. kleedkamers, kleederbergplaatsen en schaftlokalen;

e. de privaten.

Voor fabrieken en werkplaatsen, zoomede voor gedeelten van fabrieken en werkplaatsen, in werking gebracht vóór het in werking treden van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in het eerste lid, kunnen minder strenge voorschriften worden gegeven dan voor fabrieken en werkplaatsen of gedeelten daarvan, in werking gebracht na dat tijdstip.

Het hoofd of de bestuurder zorgt, dat zijne fabriek of werkplaats voldoet aan de krachtens dit artikel gegeven voorschriften.

7. Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt, hetzij in het algemeen ten opzichte van alle fabrieken en werkplaatsen, hetzij in het bijzonder ten opzichte van sommige bepaalde fabrieken en werkplaatsen, voorgeschreven, wat door het hoofd of den bestuurder, met inachtneming van de eischen, door het districtshoofd der arbeidsinspectie gesteld, moet worden aangewend:

a. tot het bevorderen van zindelijkheid;

b. tot het bevorderen van eene dragelijke temperatuur en van voldoende luchtverversching zonder hinderlijken tocht;

c. tot het tegengaan van het ontstaan of de verspreiding of tot het verwijderen van schadelijke of hinderlijke dampen of gassen of van stof;

d. tot het voorkomen van ongevallen door werktuigen, werktuigdeelen, drijfwerken, voermiddelen, gereedschappen, elektrische geleidingen of toestellen, door vallen, door vallende voorwerpen, vaste, vloeibare of gasvor-

mige stoffen, die bijtend of ontplofbaar zijn of eene hooge temperatuur hebben.

e. tot het verschaffen van hulp bij ongevallen;

f. tot het verschaffen van gelegenheid tot ontvluchting bij brand;

g. tot het voorkomen van vergiftiging, besmetting of beroepsziekten.

Eischen, als in het vorige lid bedoeld, worden door de districtshoofden der arbeidsinspectie niet gesteld dan krachtens den algemeenen maatregel van bestuur, uitgevaardigd ingevolge dat lid; zij betreffen de wijze van uitvoering in een bepaald geval van daarin vervatte voorschriften.

De algemeene maatregel van bestuur bepaalt tevens in welke gevallen door het districtshoofd der arbeidsinspectie eischen gesteld kunnen worden:

1°. ten aanzien van den tijd gedurende welken personen mogen vertoeven in ruimten, waar hooge of lage temperaturen, schadelijke dampen, gassen of stof voorkomen of waar gevaar voor vergiftiging bestaat;

2°. ten aanzien van het verstrekken van goed drinkbaar water.

Bij een eisch, als in het eerste of het derde lid van dit artikel bedoeld, wordt een termijn bepaald, binnen welken er aan behoort te zijn voldaan. De eisch wordt schriftelijk en gedagteekend medegedeeld en daarbij wordt vermeld tot uitvoering van welk voorschrift van den algemeenen maatregel van bestuur hij strekt.

8. Het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats is verplicht op last van het districtshoofd der arbeidsinspectie, op door dezen aan te wijzen plaatsen en zóó, dat het voor een ieder duidelijk leesbaar zij, een door dien ambtenaar opgemaakt en door hem en het hoofd of den bestuurder der fabriek of werkplaats ondertekend reglement op te hangen en opgehangen te houden, bevattende hetgeen door de in de fabriek of werkplaats verblijvende personen behoort te worden nagekomen in het belang van hen zelve of van anderen.

Het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats zorgt, dat een afschrift of afdruk van zoodanig reglement worde uitgereikt aan elken vasten arbeider in zijne fabriek of werkplaats, binnen acht dagen na de ondertekening, en aan alle nieuwe vaste arbeiders vóór of bij het begin hunner werkzaamheden.

§ 4. Toezicht.

9. De ambtenaren, bedoeld in artikel 17 der Arbeidswet 1911. (Staatsblad n°. 319), zijn be-

last, met de handhaving van deze wet en met de medewerking aan de uitvoering ervan.

10. De hoofden en bestuurders van fabrieken en werkplaatsen en de daarin verblijvende personen zijn verplicht aan den bevoegden ambtenaar de verlangde inlichtingen te geven, omtrent zaken en feiten, de naleving van deze wet betreffende.

Het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats is verplicht, met inachtneming van de door het districtshoofd der arbeidsinspectie gegeven aanwijzingen, telkens wanneer deze zulks noodig oordeelt, gelegenheid te geven, om de door het districtshoofd aangewezen, in de fabriek of werkplaats werkzame personen buiten tegenwoordigheid van derden geneeskundig te doen onderzoeken door een geneeskundig ambtenaar der arbeidsinspectie of door een anderen geneeskundige, die is aangewezen door of namens den Minister, met de uitvoering van deze wet belast.

11. Het hoofd of de bestuurder van eene inrichting, waarin eenige tak van fabrieks- of handwerksnijverheid wordt uitgeoefend, is verplicht van elk in zijne onderneming aan een persoon overkomen ongeval, ten gevolge waarvan deze langer dan tweemaal vier en twintig uren tot het verrichten van zijn gewonen arbeid ongeschikt is, schriftelijk kennis te geven aan den burgemeester der gemeente, waar het ongeval plaats had.

De kennisgeving wordt ingezonden binnen vier en twintig uren, nadat de verplichting tot kennisgeving is ontstaan, en in een vorm, welke wordt vastgesteld door Onzen Minister, met de uitvoering van deze wet belast.

De verplichting tot kennisgeving vervalt, indien ingevolge artikel 61 der Ongevallenwet 1901. aangifte van het ongeval heeft plaats gehad.

De burgemeester zendt binnen vier en twintig uren de kennisgeving aan het districtshoofd der arbeidsinspectie.

De burgemeester stelt een onderzoek in naar de oorzaken en gevolgen van het ongeval en deelt den uitslag daarvan mede aan het districtshoofd der arbeidsinspectie.

12. Indien na een ongeval het in artikel 63 der Ongevallenwet 1901 bedoelde onderzoek is ingesteld, deelt het bestuur der Rijksverzekeringbank den uitslag daarvan ten spoedigste mede aan het districtshoofd der arbeidsinspectie.

Door Onzen Minister, met de uitvoering van deze wet belast, kunnen gevallen worden aangewezen, waarin het bepaalde in het eerste lid niet van toepassing is.

13. Het districtshoofd der arbeidsinspectie is te allen tijde bevoegd ter zake van een ongeval, waarvan hem ingevolge eenig wettelijk voorschrift mededeeling behoort te worden gedaan, een onderzoek in te stellen.

14. Het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats zendt binnen eene maand na het tijdstip, waarop deze in werking is gebracht of deze wet daarop van toepassing is geworden, aan den burgemeester van de plaats, waar de fabriek of werkplaats is gelegen, eene opgave:

a. van het bedrijf, dat wordt uitgeoefend;

b. van de soort van drijfkracht en het aantal krachtwerktuigen die worden gebezigd;

c. van het aantal der personen die aldaar in den regel zullen verblijven;

d. voor het geval, dat de fabriek of werkplaats behoort tot de inrichtingen, die gevaar, schade of hinder kunnen veroorzaken en niet mogen worden opgericht zonder vooraf verkregen vergunning, van het gezag, dat de vergunning gaf tot het oprichten en van de dagteekening van het besluit, waarbij de vergunning werd verleend.

De vorm dezer opgave wordt door den Minister, met de uitvoering van deze wet belast, vastgesteld.

15. De burgemeester zendt de in het vorig artikel bedoelde opgaven aan het districtshoofd der arbeidsinspectie, na daarvan aanteekening te hebben gehouden.

§ 5. Hooger beroep.

16. Heeft het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats bezwaar tegen een door het districtshoofd der arbeidsinspectie gestelden eisch, dan kan hij daarvan binnen veertien dagen na de dagteekening van den eisch in beroep komen bij den Minister, met de uitvoering van deze wet belast.

De Minister beslist na onderzoek.

Van de met redenen omkleede beslissing wordt afschrift gezonden aan het hoofd of den bestuurder van de fabriek of werkplaats.

17. Ingeval een eisch in beroep wordt gewijzigd, treedt de gewijzigde eisch in de plaats van dien, waartegen beroep werd ingesteld.

18. Voor het hoofd of den bestuurder van eene fabriek of werkplaats vloeit geenerlei verplichting voort uit een gestelden eisch; zoo lang daartegen beroep kan worden ingesteld en zolang omtrent een ingesteld beroep niet is beslist.

§ 6. Strafbepalingen.

19. Met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden wordt gestraft:

a. overtreding van een der artikelen 8, 10, 11, 1ste en 2de lid, en 14, 1ste lid;

b. overtreding van eene der bepalingen van eenen algemeen maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 6 of artikel 7;

c. het niet voldoen aan een eisch, die is gesteld krachtens eenen algemeen maatregel van bestuur uitgevaardigd ingevolge artikel 7.

Indien tijdens het plegen van het feit nog geen twee jaren zijn verlopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens eene overtreding als hiervoor sub a, b, of c genoemd, onherroepelijk is geworden, kunnen de straffen worden verdubbeld.

20. Met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft het hoofd of de bestuurder van eene fabriek of werkplaats, die eene onjuiste opgave doet van het in artikel 14 voorgescrevene.

21. Met het opsporen van de bij deze wet strafbaar gestelde feiten zijn, behalve de bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de marechaussee, alle ambtenaren van Rijks- en gemeente-politie, alsmede de in artikel 9 bedoelde ambtenaren.

Ten aanzien van de inrichtingen, bedoeld bij artikel 24 der wet van 2 Juni 1875 (*Staatsblad* n°. 95), zijn uitsluitend met deze taak belast de districtshoofden der arbeidsinspectie en de door den Minister van Oorlog op grond van het tweede lid van genoemd artikel 24 der wet van 2 Juni 1875 (*Staatsblad* n°. 95) aangewezen ambtenaren en officieren.

Het bepaalde in het eerste lid van dit artikel is niet van toepassing op de Rijkswerkplaatsen en -fabrieken. Aldaar wordt voor de toepassing der wet het toezicht geregeld door de hoofden der betrokken Departementen van Algemeen Bestuur.

22. De in het eerste lid van artikel 21 bedoelde ambtenaren hebben toegang tot alle plaatsen, waar eenige tak van fabrieks- of handwerksnijverheid wordt uitgeoefend, met uitzondering van de Rijkswerkplaatsen en -fabrieken en de inrichtingen bedoeld in artikel 24 der wet van 2 Juni 1875 (*Staatsblad* n°. 95), waartoe, behoudens uit anderen hoofde aan anderen toekomende bevoegdheid, alleen toegang hebben de districtshoofden der arbeidsinspectie.

De veld- en boschwachters, de beambten der marechaussee, niet zijnde hulpofficier van justitie, en de ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie beneden den rang van inspecteur der Rijksveldwacht en van commissaris van politie behoeven daartoe, voor zoover hun de toegang niet uit anderen hoofde vrijstaat, een schriftelijken bijzonderen last van den burgemeester of van den kantonrechter.

Wordt aan de in artikel 21 bedoelde ambtenaren de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich dien desnoods met inroeping van den sterken arm.

In plaatsen, in het eerste lid bedoeld, die tevens woningen zijn of alleen door eene woning toegankelijk zijn, treden zij tegen den wil van den bewoner niet binnen dan op vertoof van een schriftelijken bijzonderen last van den burgemeester of van den kantonrechter. Van dit binnentreden wordt, door hen proces-verbaal opgemaakt en binnen tweemaal vier en twintig uren aan dengene, in wiens woning is binnengetreden, in afschrift medegedeeld.

23. De in artikel 21 bedoelde ambtenaren zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun in plaatsen, waar zij krachtens artikel 22 binnentreden, omtrent het daar uitgeoefend wordend bedrijf is bekend geworden, voor zoover het niet in strijd is met de bepalingen van deze of van eene andere wet.

Hij, die opzettelijk de bij het vorige lid opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden, of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden, met of zonder ontzetting van het recht om ambten of bepaalde ambten te bekleeden.

Hij, aan wiens schuld schending van die geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Geen vervolging heeft plaats dan op klachte van het hooft of den bestuurder van het bedrijf of de onderneming.

24. De bij deze wet strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen, behalve de feiten, strafbaar gesteld bij het tweede en derde lid van artikel 23, die als misdrijven worden beschouwd.

§ 7. Overgangs- en slotbepalingen.

25. Bij een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 6 of artikel 7, kan worden bepaald, dat de maatregel op een tijdstip na den twintigsten dag na de afkondiging zal in werking treden.

26. Door of vanwege den Minister, met de uitvoering van deze wet belast, kan voor fabrieken en werkplaatsen, in werking gebracht vóór of binnen het jaar na het tijdstip van afkondiging van eenen ingevolge artikel 6 uitgevaardigden algemeenen maatregel van bestuur, vrijstelling worden verleend van de bij zoodanigen maatregel van bestuur gestelde voorschriften gedurende een voor elk geval te bepalen termijn.

Deze termijn kan eenmaal worden verlengd.

De gezamenlijke duur der vrijstelling kan ten aanzien van het sub *a, c, d* of *e* genoemde den tijd van tien jaren en ten aanzien van het sub *b* genoemde den tijd van drie jaren na het in het eerste lid genoemde tijdstip niet overschrijden.

27. Indien bijzondere omstandigheden van plaatselijken aard in eene gemeente voorschriften betreffende het onderwerp, in deze wet geregeld, noodig maken, die niet bij algemeenen maatregel van bestuur zijn gegeven, kunnen deze voorschriften door den gemeenteraad onder Onze goedkeuring worden vastgesteld.

Artikel 161 der wet van 29 Juni 1851 (*Staatsblad* n°. 85) is op deze plaatselijke verordening van toepassing.

Deze plaatselijke verordening wordt afgekondigd op de wijze, bedoeld in de artikelen 172 en 173 van die wet, met dien verstande, dat in het formulier van afkondiging in plaats van de inzending aan en het ontvangstbericht van Gedeputeerde Staten, worden vermeld de dagteekening en het nummer van het Koninklijk besluit, waarbij de verordening is goedgekeurd.

28. Deze wet is behoudens het bepaalde in artikel 1, onder 2°, niet van toepassing op het bedrijf van landbouw; voorts is zij niet van toepassing op het bedrijf van tuinbouw, boschbouw of veehouderij, op het schippers- of visschersbedrijf, op 's Rijks opvoedingsgestichten en werkinrichtingen en vangennissen, noch op werkzaamheden in militairen dienst verricht. Hetgeen in den vorigen volzin met betrekking tot de bedrijven van landbouw, tuinbouw, boschbouw en veehouderij is bepaald, geldt evenwel in geen geval voor fabrieken, waarin voortbrengselen van die bedrijven worden verwerkt, zooals fabrieken van zuivelproducten, aardappelmeel-, strocarton-, beetwortelsuiker-, cichorei- en conservenfabrieken, graanmalerijen, graan- en zaadschoonderijen en -zeefterijen.

Deze wet brengt geene wijziging in de voorschriften betreffende het Rijkstoezicht op stoomtoestellen.

29. Alle stukken, verzoekschriften en beschikkingen ten gevolge van de artikelen 2 tot en met 5, 7, 8, 14, 16 en 26 opgemaakt, zijn vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie en worden kosteloos uitgereikt.

30. Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „veiligheidswet”.

Behoort bij Koninklijk besluit van 2 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 304).

Mij bekend,

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

5 Juli 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van alle soorten ruw ijzer. S. 305.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van alle soorten ruw ijzer te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1915 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 28 Juni 1915, Kabinet, Litt. T⁷⁷;

Den Raad van State gehoord (advies van 28 Juni 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voorzoonde Ministers van 3 Juli 1915, Kabinet, Litt. B¹³;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

•Eenig artikel.

De uitvoer van alle soorten ruw ijzer is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 5den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 6 Juli 1915.)

5 Juli 1915. BESLUIT, houdende nadere vaststelling van de beschrijvingen van de uniformen van de Johanniter- en Malthezerorden alsmede vaststelling van de beschrijving van de uniform van de Vereeniging het Nederlandsche Roode Kruis. S. 306.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Marine van 21 Juni 1915, Vide Afd., n°. 157 en van 30 Juni 1915, Bureau B, n°. 69;

Gelet op het bepaalde in artikel 16 van het Koninklijk Besluit van 29 Maart 1913 (*Staatsblad* n°. 113);

Gezien het Koninklijk Besluit van 7 Augustus 1914, n°. 63;

Hebben goedgevonden en verstaan: met intrekking van het Koninklijk Besluit van 5 December 1913 (*Staatsblad* n°. 438), goed te keuren:

De beschrijving van de velduniform van de Commanderij Nederland der Johanniter Orde, van de Nederlandsche Afdeling der Ridders van Malta en van de Vereeniging het Nederlandsche Roode Kruis, onderscheidenlijk vermeld in de Bijlagen A, B en C, behoorende bij dit Besluit.

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Koloniën en van Binnenlandsche Zaken, aan den Chef van Ons Militaire Huis, alsmede aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 5den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
(*Uitgeg.* 22 Juli 1915.)

BIJLAGE A.

Behoort bij het Koninklijk besluit van 5 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 306).

BESCHRIJVING van de velduniform van de Commanderij Nederland der Johanniter-Orde

1. PET.

De Johanniter Eereridders, die den rang van Kapitein hebben, dragen een pet van donkergrijs laken; ovaal ronden bodem, middellijn ongeveer 4 c.M. grooter dan die van den recht-opstaanden rand; hoogte van de pet \pm 9 c.M., hoogte van den rand \pm 5½ c.M.; vallende

klep met omboorden rand en stormband van verlakt leder; om den rand een band van scharlakenrood laken breed 4 c.M.; om den band boven en beneden eene gouden bies; de bol gebiedt met laken van dezelfde kleur als dat van de pet; de band aan de voorzijde voorzien van een geborduurde gouden lauwerkrans met kokarde, boven de kokarde een Johanniterkruis in zilver met gouden rand.

De Johanniter Rechtsridders, die den rang van Hoofdofficier hebben, dragen bovendien een gouden bies om den bol van de pet.

De Johanniter Ridders, die den rang van Opperofficier hebben, dragen een pet van hetzelfde model, bovendien de benedenrand van den band bezet met geschulpt gouden borduursel. De bovenkant van den band, de bol en de vier opstaande naden boven den band voorzien van een gouden bies.

2. VELDJAS.

Veldjas van donkergrijs laken; één rij van 5 matvergulde platte metalen knopen; de kraag, opstaande ter hoogte van 3 à 6 c.M. en verder omgeslagen, van dezelfde stof als de jas; op den kraag aan weerszijden een pat van scharlakenrood laken met het Johanniterkruis; op de borst twee buitenzakken met klep; voorts twee buitenzijzakken met klep; de mouwen op de hand doorstikt ter hoogte van 10 c.M.; lengte der jas zoodanig, dat de onderkant van deze ongeveer overeenstemt met den onderkant van de mouw bij omlaag gestreken arm; de jas niet gebiedt.

De Johanniter Eereridders, die den rang van Kapitein hebben, dragen op den kraag aan weerszijden 3 zilveren sterren en daarachter een vierkant pat van scharlakenrood laken met het Johanniterkruis.

De Johanniter Rechtsridders, die den rang van Hoofdofficier hebben, dragen op den kraag aan weerszijden een pat van goud met 1, 2 of 3 zilveren sterren, naar gelang zij den rang van Majoor, Luitenant-Kolonel of Kolonel hebben en daarachter een vierkant pat van scharlakenrood laken met het Johanniterkruis.

De Johanniter Ridders, die den rang van Opperofficier hebben, dragen langs de voor- en bovenzijde over ongeveer 5 c.M. lengte van den kraag een geschulpt gouden borduursel, in den hoek waarvan zijn geplaatst 4 sterren van zilver of 4 sterren, waarvan 2 goud en 2 zilver, naar gelang zij Luitenant-Generaal of Generaal-Majoor zijn, en daarachter een vierkant pat van scharlakenrood laken met het Johanniterkruis.

3. PANTALONS.

Lange pantalon van donkergrijs laken, niet gebiedt.

Korte pantalon (rijbroek) van donkergrijs laken, de spanning naar verkiezing, niet gebiedt.

4. OVERJAS.

Overjas van donkergrijs laken of donkergrijze waterdichte stof met twee rijen, elk van zes matgele, platte metalen knopen; een breedde liggende kraag van dezelfde stof als de jas; op den kraag aan weerszijden een pat van scharlakenrood laken met het Johanniterkruis; aan de rugzijde twee sluitpatten; breed 6 c.M., van dezelfde stof als de jas, met twee matgele platte metalen knopen; mouwopslagen breed 12 c.M.; de lengte der panden ongeveer $1\frac{1}{2}$ maal de lengte der taille (1). Capuchon. De jas naar verkiezing gevoerd en zonder sabelsplit; lang achtersplit.

De Johanniter Eereridders, die den rang van Kapitein hebben, dragen op elke punt van den kraag 3 zilveren sterren en daarachter een vierkant pat van scharlakenrood laken met het Johanniterkruis.

De Johanniter Rechtsridders, die een rang van Hoofdofficier hebben, dragen op elke punt van den kraag 1, 2 of 3 zilveren sterren, naar gelang zij den rang van Majoor, Luitenant-Kolonel of Kolonel hebben, met een goud geborduurde bies lang $8\frac{1}{2}$ c.M., geplaatst ter zijde van de sterren en daarachter een vierkant pat van scharlakenrood laken met het Johanniterkruis.

De Johanniter Ridders, die den rang van Opperofficier hebben, dragen op elke punt van den kraag 4 zilveren of wel 2 gouden en 2 zilveren sterren, naar gelang zij den rang van Luitenant-Generaal of Generaal-Majoor hebben, met bies van geborduurde gouddraad met geschulpten rand, lang $9\frac{1}{2}$ c.M., ter zijde van de sterren geplaatst en daarachter een vierkant pat van scharlakenrood laken met het Johanniterkruis.

5. MANTEL.

Mantel van donkergrijs laken of donkergrijze waterdichte stof; een breedde liggende kraag van dezelfde stof als de mantel; op den kraag aan weerszijden een pat van scharlakenrood

(1) Onder de lengte der taille wordt verstaan de afstand van de onderzijde van den sluitknop van den kraag tot den onderste uniformknop, gemeten over de borst.

laken met het Johanniterkruis. De lengte van den mantel zoodanig, dat te paard de knieën gedekt zijn tegen regen.

Voor wat betreft de onderscheidingsteekenen gelden dezelfde bepalingen als voor de overjas.

6. SCHOEISEL.

Naar keuze, doch van zwart leder. Beestukken van zwart leder.

7. DIVERSEN.

Schouderbedekkingen van goud gevlochten koord met het Johanniterkruis met gouden rand.

Dragon. De kwast van masief plet goud met bodem van oranjeszijde; peer met Johanniterkruis; gouden koord doorweven met roode zijde.

Sporen van wit metaal.

Ridderorden. Van Ridderorden en Eeretekenen worden alleen de linten gedragen aan een decoratiegesp, met uitzondering van het Johanniterborstkruis, dat gedragen wordt op de veldjas onder de linkerborst.

Sabel met gevest van verguld metaal of tombak; de greep voorzien van horizontale groeven met wit metalen draad en gedekt door een leeuwenkop met aflopenden rug; bijna recht-hoekig omgebogen beugel; op de stootplaat aan de buitenzijde het Johanniterkruis in zilver; licht gebogen wit metalen scheede met één band op 8 c.M. van den bovenkant, voorzien van een ring.

Sabelkoppel. Lijfriem van leder of singelband.

Ons bekend:

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

BIJLAGE B.

Behoort bij het Koninklijk Besluit van 5 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 306).

BESCHRIJVING van de velduniform van de Nederlandsche Afdeling van de Ridders van Malta.

1. PET.

Pet van donkergrijs laken van fijne wol, ovaal ronden bodem, middellijn ongeveer 4 c.M. grooter dan die van den rechtopstaanden rand; hoogte van de pet \pm 9 c.M., hoogte van den rand \pm 5½ c.M.; vallende klep met omboorden rand en stormband van verlakt leder; om den rand een band van zwart fluweel; om den band boven en beneden eene gouden bies; de bol goud gebiesd; de band aan de voorzijde voor-

zien van eene geborduurde gouden lauwerkrans met kokarde, boven de kokarde op den opstaanden rand een Malthezerkruis van zilver.

2. VELDJAS.

Veldjas van donkergrijs laken; één rij van 6 verguld metalen knoopen met wit Malthezerkruis; de kraag opstaande geheel belegd met goud en voorzien van 1, 2 of 3 zilveren sterren naar gelang de rang van Majoor, Luitenant-Kolonel of Kolonel wordt bekleed. Wanneer de rang van Generaal-Majoor of van Luitenant-Generaal bekleed wordt, de kraag opstaande van zwart fluweel, omgeven door geschulpt gouden borduursel met 4 sterren, waarvan 2 van goud en 2 van zilver of 4 zilveren, naarmate een van beide genoemde rangen bekleed wordt. Op de borst twee buitenzakken met klep; in elk der voorpanden een schuin geplaatste schootzak; mouwopslagen breed ongeveer 10 c.M.; lengte der jas zoodanig, dat de onderkant van deze ongeveer overeenstemt met den onderkant van de mouw bij omlaag gestrekte arm; de jas niet gebiesd; kort achtersplit.

3. KORTE PANTALON.

(Rijbroek), van donkergrijs laken, de spanning naar verkiezing, de buitennaad zwart gebiesd.

4. OVERJAS.

Overjas van donkergrijs laken (donkergrijze waterdichte stof of gummi) met 2 rijen elk van 6 verguld metalen knoopen met wit Malthezerkruis; een breede liggende kraag van fluweel, op elke punt van den kraag 1, 2 of 3 zilveren sterren, naar gelang de rang van Majoor, Luitenant-Kolonel of Kolonel bekleed wordt, met een goud geborduurde bies lang 8½ c.M., geplaatst ter zijde van de sterren of 4 zilveren sterren, wanneer de rang van Luitenant-Generaal, of 2 gouden en 2 zilveren sterren, wanneer de rang van Generaal-Majoor bekleed wordt, met bies van geborduurd goud-draad met geschulpten rand, lang 9½ c.M., ter zijde van de sterren geplaatst. Aan de rugzijde twee sluitpatten breed 6 c.M. van dezelfde stof als de jas, met 2 verguld metalen knoopen als boven; mouwopslagen breed 12 c.M., de lengte der panden ongeveer 1½ maal de lengte der taille (1).

(1) Onder de lengte der taille wordt verstaan de afstand van de onderzijde van den sluit-haak van den kraag tot den ondersten uniform-knoop, gemeten over de borst.

Capuchon. De jas naar verkiezing gevoerd en met of zonder sabelsplit.

5. MANTEL.

Mantel van donkergrijs laken (donkergrijze waterdichte stof of gummi), een breede liggende kraag van zwart fluweel; op den kraag de onderscheidingsteekenen als bij de overjas. De lengte van den mantel zoodanig, dat te paard de knieën gedekt zijn tegen regen.

6. SCHOEISEL.

Naar keuze, doch van bruin leder. Beenstukken van bruin leder.

7. DIVERSEN.

Schouderbedekkingen van goud gevlochten koord; het bovenende voorzien van een verguld metalen knoopje; op het benedeneinde een Malthezerkruis in zilver.

Dragon: de kwast van massief plet-goud met bodem van roode zijde; peer met Malthezerkruis; gouden koord doorweven met roode zijde.

Sporen van verguld metaal, licht gebogen stang en getand raadje.

Ridderorden. Van Ridderorden en Eeretekenen worden alleen de linten gedragen aan een decoratiegesp, met uitzondering van het Malthezerkruis, dat gedragen wordt op de veldjas onder de linkerborst.

Sabel met korfgevest, van staal of van vernikkeld staal; met licht gebogen scheidde, eveneens van staal of van vernikkeld staal, met twee banden, waarvan één band geplaatst op 8 c.M. afstand van den bovenkant en voorzien van eene gleuf en van eenen ring, de tweede band 20 c.M. lager alleen voorzien van eenen ring.

Sabelkoppel van bruin leder, met 2 ahangriemen; aan elken ahangriem een vergulde gesp met twee vergulde leeuwkoppen; boven den korten riem een vergulde haak met ketting.

Ons bekend:

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

BIJLAGE C.

Behoort bij het Koninklijk besluit van 5 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 306).

BESCHRIJVING van de uniform van de *Vereeniging Het Nederlandsche Roode Kruis.*

1. PET.

a. Minderen (helpers).

Van donkerblauw laken van fijne wol, ovaal

ronden bodem, middellijn ongeveer 4 c.M. grooter dan die van den rechtopstaanden rand; hoogte van de pet \pm 9 c.M.; hoogte van den rand \pm 5½ c.M.; vallende klep met omboorden rand en stormband van verlakt-leder; om den rand een band van wit geribd katoen (piqué), breed 4 c.M.; de bol gebied met laken van dezelfde kleur als dat van de pet; de band aan de voorzijde voorzien van een geborduurd rood kruis, hoog ongeveer 2 c.M.

b. Onderofficieren (gediplomeerde hoofdverplegers, verplegers en ploegcommandanten van transportcolonnes).

Als de pet van de minderen, behoudens dat de witte band van onder en van boven, rood is gebied.

c. Officieren (artsen).

Als de pet van de onderofficieren c. q. minderen, behoudens dat de witte band van onder en van boven goud is gebied.

d. Hoofdofficieren.

Als de pet van Officieren, behoudens dat de bol van de pet goud is gebied.

e. Opperofficieren.

Als de pet van Hoofdofficieren, behoudens dat de benedenrand van den band is bezet met een geschulpt gouden borduursel, en de vier opstaande naden boven den rand voorzien zijn van een gouden bias.

2. VELDJAS.

a. Onderofficieren en minderen.

Veldjas van grijs laken van dezelfde stof en kleur als bij het leger in gebruik, gesloten met 6 hoornen knopen, bedekt door den linkervoorschoot; de kraag opstaande ter hoogte van 3 à 6 c.M. en verder omgeslagen, van dezelfde stof als de jas; op den kraag aan weerszijden een vierkant pat van wit laken met het Roode Kruis teken; op de borst twee opgenaaide geploide buitenzakken, gesloten met klep en groot model Roode Kruis knoop van geel metaal; voorts twee opgenaaide buiten-zijkzakken zonder sluiting; mouw zonder opslagen aan het onderende, naast den achternaad met twee klein model Roode Kruis knopen versierd; lengte van de jas zoodanig dat de onderkant van de jas ongeveer 10 c.M. langer is dan de onderkant van de mouw bij omlaag gestrekten arm, in elk der lendenen en op elk der schouders een laken passant met klein model Roode Kruis knoop ter bevestiging.

De sergeant-majors (gediplomeerde hoofdverplegers van transportcolonnes) dragen op elke mouw 6 c.M. boven den onderkant 2 chevrons van half goudgalon 10 m.M. breed; ge-

biesd met laken van dezelfde kleur, als die van de uitmonstering van de uniformen.

De sergeants (gediplomeerde verplegers en ploegcommandanten van transportcolonnen) dragen op dezelfde wijze 1 chevron van half goud galon 10 m.M. breed.

b. Officieren.

Als Veldjas van onderofficieren en minderen, behoudens het navolgende: van fijn laken, geen passanten in de lendenen, op den kraag de onderscheidingsteekenen aan hun rang verbonden en geplaatst vóór het Roode Kruis embleem, op de volgende wijze:

de Eerste Luitenants (artsen als bedoeld in het Landstormbesluit) op den kraag aan weerszijden 2 zilveren sterren;

de Kapiteins (artsen met verantwoordelijke leiding) op den kraag aan weerszijden 3 zilveren sterren;

de Hoofdofficieren (Commissarissen van het Nederlandsche Roode Kruis) op den kraag aan weerszijden een vierkante pat van goud met 1, 2 of 3 zilveren sterren naar gelang zij den rang van Majoor, Luitenant-Kolonel of Kolonel hebben;

de Opperofficieren (Commissarissen van het Nederlandsche Roode Kruis) langs de voren bovenzijde over ongeveer 5 c.M. lengte van den kraag een geschulpt gouden borduursel in den hoek waarvan zijn geplaatst 4 sterren van zilver of 4 sterren, waarvan 2 goud, de voorste, en 2 zilver, naar gelang zij Luitenant-Generaal of Generaal-Majoor zijn.

3. PANTALON.

Rijbroek van grijs laken, van dezelfde stof en kleur als de veldjas; de buitennaden niet gebieds; de pijpen van onderen aan de buitenzijde met een split, lang ongeveer 20 c.M., gesloten met 4 hoornen knoopen.

4. OVERJAS.

a. Onderofficieren en minderen.

Van grijs laken van dezelfde stof en kleur als de veldjas, met één rij van 6 groot model Roode Kruis knoopen, te plaatsen midden op de borst; de knoopen en knoopsgaten op ongeveer 8 c.M. van den kant af. Een breede kraag 2½ c.M. opstaande en 10 c.M. liggende met sluitlus. Aan de rugzijde twee sluitpatten, breed 7 c.M., van laken als dat van de jas, met twee overtrokken knoopen; lang achter-split met beenen knoopjes; twee schuine zijzakken met klep in den schoot; lengte van de jas een handbreedte onder de knie.

Op elk der schouders een laken passant met

klein model Roode Kruis knoop ter bevestiging. In elk der lendenen een taillehaak van zwart verlakt metaal.

De sergeant-majors en sergeants dezelfde onderscheidingsteekenen als op de veldjas.

b. Officieren:

Als overjas van onderofficieren en minderen, behoudens het navolgende: van fijn laken, zonder taillehaken; op den kraag de onderscheidingsteekenen aan hun rang verbonden, en geplaatst vóór het Roode Kruis embleem, op de volgende wijze:

de Eerste Luitenants op elke punt van den kraag 2 zilveren sterren;

de Kapiteins als voren 3 sterren;

de Majors een ster als voren met bies geborduurd van gouddraad lang 8½ c.M. geplaatst ter zijde van de ster;

de Luitenant-Kolonels met 2 sterren als voren;

de Kolonels met 3 sterren als voren;

de Generaal-Majors met 2 gouden (de voorste) en 2 zilveren sterren als voren, de bies van geborduurd gouddraad met geschulpten rand, lang 9½ c.M.; bovendien op elke mouw van de overjas 2 zilveren sterren;

de Luitenant-Generaals vier zilveren sterren als boven;

op elke mouw 3 sterren als boven.

5. SCHOEISEL.

Stevige schoenen van zwart leder.

Beenstukken van zwart leder, zonder souspieds, van voren gesloten met stalen veer, van onderen gestoken in metalen passant; van boven vastgehouden tegen het been met lederen riempjes en gesp, met lederen lus ter bevestiging aan den bovensten knoop van de rijbroek.

Ons bekend:

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

5 Juli 1915. BESLUIT, waarbij met wijziging van het besluit van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, dd. 11 April 1914, G. n°. 367, IIIde afd., het bedrag der Rijksbijdragen, overeenkomstig art. 59 der wet tot regeling van het Lager Onderwijs, over het jaar 1913 toekomende aan het bestuur der bijzondere lagere school te *Schijndel*, Heikant, B 175, van de Vereeniging van Vrouwen ter verpleging van zieken en het geven van Onderwijs, aldaar, wordt vastgesteld op f 6930.83⁵. S. 307.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door

den Inspecteur van het lager onderwijs in de Iste inspectie, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van *Noordbrabant*, van 11 April 1914, G, n°. 367, IIIde afdeeling, genomen op de aanvraag van het bestuur der bijzondere lagere school, Heikant B 175, te *Schijndel*, van het burgerlijk zedelijk lichaam „Vereeniging van vrouwen ter verpleging van zieken en het geven van onderwijs”, tot het bekomen van de Rijksbijdragen, bedoeld in artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, over het jaar 1913; —

Den Raad van State, afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 31 Maart 1915, n°. 401/1914;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 1 Juli 1915, n°. 9556, afdeeling Onderwijs;

Overwegende, dat Gedeputeerde Staten bij hun bovenvermeld besluit ten behoeve dezer school over 1913 Rijksbijdragen hebben toegekend tot een bedrag van f 7315.33⁵;

dat van dit besluit van Gedeputeerde Staten de Inspecteur van het lager onderwijs in de Iste inspectie bij Ons in beroep is gekomen op grond, dat in het toegékend bedrag van f 7315.33⁵ begrepen is eene bijdrage van f 600, gelijkstaande met de minimum-jaarwedde van eene onderwijzeres van bijstand gedurende het geheele jaar, en wel van 1 Januari tot 9 Mei voor mejuffrouw VAN DEN OORD en van 10 Mei tot 31 December voor mejuffrouw KORTING, die geen van beiden in het bezit zijn van de akte, bedoeld in artikel 77, onder a, der Lager-onderwijswet, doch slechts van eene akte voor schoonschrijven middelbaar onderwijs; dat mejuffrouw KORTING geboren is te *Odenkirchen* in *Pruisen* en mitsdien vreemdelinge is die, zonder de Koninklijke vergunning, geen lager onderwijs mag geven; dat mejuffrouw C. W. DE GIER niet als onderwijzeres van bijstand in aanmerking kan komen, daar zij aan de school slechts onderwijs geeft in de Fransche taal, zang en teekenen;

Overwegende, wat betreft het bezwaar tegen het verleenen van Rijksbijdrage voor de onderwijzeres M. E. KORTING, dat, aangezien is gebleken, dat deze onderwijzeres vreemdelinge is en Onze vergunning, bedoeld in artikel 6, tweede lid, der Lager-onderwijswet, niet heeft verkregen, zij niet bevoegd is hier te lande lager onderwijs te geven en dat voor haar dus geen aanspraak op Rijksbijdrage kan worden gemaakt;

dat derhalve het ingesteld beroep, voor zoveel dit punt betreft, gegrond is;

1915.

Overwegende, ten aanzien van de overige door appellant aangevoerde bezwaren, dat vak-onderwijzers niet kunnen worden gerangschikt onder die onderwijzers van bijstand, voor wie de wet op het lager onderwijs Rijksbijdrage toekent;

dat evenwel eene analogische toepassing der op de toekenning der Rijksbijdrage betrekking hebbende wetsbepalingen toelaat, ook den vak-onderwijzer voor de Rijksbijdrage in aanmerking te nemen, als hij geregeld voor het onderwijs aan de betrokken school beschikbaar en werkzaam is en het aantal zijner wekelijksche lesuren gelijk is of nabij komt aan dat der onderwijzers van bijstand voor wie op de Rijksbijdrage aanspraak kan worden gemaakt;

dat dit nu, blijkens de door Gedeputeerde Staten van *Noordbrabant* verstrekte inlichtingen en het nader ingesteld onderzoek, gedurende het jaar 1913 het geval is geweest met betrekking tot de onderwijzeressen VAN DEN OORD en DE GIER en dus voor haar door Gedeputeerde Staten terecht Rijksbijdrage is toegekend;

Gezien de wet tot regeling van het lager onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan;

met wijziging van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van *Noordbrabant* het bedrag der Rijksbijdragen over 1913 voor de onderwerpelijke school vast te stellen op f 6980.33⁵.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en, tegelijk met het rapport van genoemden Minister, in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, afdeeling voor de Geschillen van Bestuur. 's Gravenhage, den 5den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 24 Juli 1915.)

5 Juli 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat het bijwonen der vergaderingen belegd door de Algemeene Armencommissie, bedoeld in art. 32 der Armenwet, tot de taak der Armenraden behoort, zoodat, voor zoover daaraan kosten verbonden zijn die niet door het Rijk worden vergoed, deze behooren tot de kosten van den Armenraad en alzoo volgens art. 61 der Armenwet ten laste der gemeente komen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschekkende op het beroep, ingesteld door den Armenraad te Meppel tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 22 Januari 1915, waarbij is afgewezen zijn verzoek om het bestuur der gemeente Meppel te gelasten alsnog ten laste van de gemeente te nemen een bedrag van f 10.— wegens verblijfkosten van den Voorzitter en den Secretaris te Utrecht, tijdens de vergadering belegd door de Algemeene Armencommissie op verzoek van het departement van Binnenlandsche Zaken;

Den Raad van State, afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 16 Juni 1915, n°. 120;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 1 Juli 1915, n°. 8998, afd. V. A.;

Overwegende, dat de gemeenteraad van Meppel op 21 October 1914 heeft besloten de in de begrooting van den Armenraad dier gemeente voor 1914 opgenomen uitgaven voor rekening der gemeente te nemen, met uitzondering van den hierboven omschreven post van f 10.—;

dat, nadat de Armenraad Gedeputeerde Staten had verzocht, het gemeentebestuur te gelasten bedoeld bedrag van f 10.— alsnog op de gemeentebegrooting te plaatsen, Gedeputeerde Staten bij besluit van 22 Januari 1915, n°. 33 afwijzend op het verzoek hebben beschikt;

dat Gedeputeerde Staten daarbij hebben overwogen dat ingevolge art. 61 der Armenwet voor rekening van de gemeente genomen moeten worden de kosten van den Armenraad met uitzondering van de wedde van den Secretaris en de kosten van het register van inlichtingen;

dat met deze kosten geen andere bedoeld zijn dan die, welke de Armenraad moet maken ter uitoefening van de hem door de wet opgelegde taak;

dat naar het oordeel van Gedeputeerde Staten tot die taak niet gerekend kan worden het bijwonen door den Voorzitter en den Secretaris van den Armenraad van vergaderingen van Voorzitters en Secretarissen van Armenraden, uitgeschreven door de Algemeene Armencommissie;

dat kosten, welke te dier zake gemaakt moeten worden, alzoo vallen buiten die welke in art. 61 der Armenwet worden bedoeld; dat de Raad der gemeente Meppel dus terecht bedoelde f 10.— niet ten laste van de gemeente heeft genomen;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten de Armenraad bij Ons in beroep is gekomen;

Overwegende, dat bij algemeenen maatregel van bestuur, ingevolge art. 82 der Armenwet is ingesteld eene Algemeene Armencommissie aan welke is opgedragen het dienen van raad aan autoriteiten en, op verzoek, aan instellingen van weldadigheid, en dat in art. 2, 2^e lid, van dien algemeenen maatregel van bestuur aan die Commissie is voorgeschreven zich zooveel mogelijk op de hoogte te houden van de werking van de Armenwet;

dat het houden van besprekingen met daartoe door armenraden uit hun midden of uit hun bestuur afgevaardigde vertegenwoordigers een der middelen is tot naleving van genoemd voorschrift;

dat het derhalve tot de taak der armenraden behoort om, tot zoodanige besprekingen door de Algemeene Armencommissie uitgenoodigd, daaraan deel te nemen en dat, voor zoover daaraan kosten verbonden zijn die niet door het Rijk worden vergoed, deze behooren tot de kosten van den Armenraad en alzoo volgens artikel 61 der Armenwet ten laste der gemeente komen;

dat het afvaardigen van den Voorzitter en den Secretaris en het in rekening brengen van f 10.— voor verblijfkosten te Utrecht de grenzen van gepaste zuinigheid niet overschrijdt;

Gezien de Armenwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te beslissen, dat de Armenraad te Meppel op zijne begrooting voor het jaar 1914 terecht een post van f 10.— wegens afvaardigingskosten heeft gebracht.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. D. B. A.)

5 Juli 1915. BESLUIT, houdende beslissing omtrent artikel 39 Armenwet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beslissende het geschil over de woonplaats van de armlastige krankzinnige R. VAN DER VEGT;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 16 Juni 1915, N°. 130:

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 2 Juli 1915, N°. 9000, afdeling V. en A.;

Overwegende: dat RIKSTE VAN DER VEGT, geboren den 18 December 1888 te Nieuweschans, in die gemeente inwonende dienstbode was bij den predikant T. BOLT;

dat zij op 1 September 1914 wegens ongesteldheid door hare moeder werd afgehaald en zich naar het huis dezer laatste te Nieuwbeerta, gemeente Beerta, heeft begeven;

dat toen hare ongesteldheid — na eenige tijdelijke beterschap — te Nieuwbeerta verergerde, zij op 16 October 1914 voor eigen rekening ter behandeling werd opgenomen in de psychiatrische afdeling van het ziekenhuis te Groningen en aldaar tot het laatst van Januari 1915 in verpleging is gebleven;

dat zij daarop ter verpleging is opgenomen in het krankzinnigengesticht te Zutphen;

dat, doordat hare middelen ontoereikend zijn om de kosten van laatstbedoelde verpleging te voldoen, omtrent de verplichting tot betaling dezer kosten geschil is ontstaan tusschen de besturen der gemeenten Beerta en Nieuweschans;

dat Gedeputeerde Staten van Groningen er niet in zijn geslaagd, het geschil in der minne bij te leggen;

Overwegende: dat RIKSTE VAN DER VEGT, zoolang zij inwonende dienstbode was te Nieuweschans, uit kracht van art. 79 van het Burgerlijk Wetboek in die gemeente hare woonplaats had;

dat blijkens eene schriftelijke verklaring van hare werkgeefster bij het verlaten dier gemeente, althans kort daarna hare dienstbetrekking is geëindigd en daarmede hare woonplaats in de gemeente Nieuweschans is verloren gegaan;

dat, aangenomen dat de patiente daarna in staat is geweest tot het vestigen van een hoofdverblijf — hetgeen blijkens een door den Inspecteur van het geneeskundig staatstoezicht op krankzinnigen ingesteld onderzoek allerminst vaststaat — het twijfelachtig blijft of zij inderdaad in de gemeente Beerta haar woonplaats gevestigd heeft;

dat onder deze omstandigheden geene gemeente als hare woonplaats kan worden aangewezen;

Gezien de Armenwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te verklaren, dat geene gemeente kan worden aangewezen als de woonplaats van de armalastige krankzinnige R. VAN DER VEGT voor de toepassing van art. 39 der Armenwet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. D. B. A.)

7 Juli 1915. BESLUIT, tot wijziging van het besluit van 8 Mei 1906, betreffende het reservepersoneel van de landmacht beneden den rang van officier.

Ingevolge het Koninklijk Besluit van 7 Juli 1915, No. 31, zijn van het sedert herhaaldelijk gewijzigd en aangevuld Koninklijk Besluit van

8 Mei 1906, No. 95, de navolgende artikelen gewijzigd:

a. de aanhef van art. 26 wordt gelezen als volgt:

„Behoudens de uitzonderingen, in de artt. 21, 27 en 29 vermeld, kunnen als vrijwilliger worden toegelaten personen, die tot geenerlei vrijwilligen militairen dienst, noch tot dienst bij de militie, bij de landweer of bij het reservepersoneel der landmacht verplicht zijn, en:”

b. de aanhef van art. 27 wordt gelezen als volgt:

„Met afwijking in zoverre van het bepaalde bij het vorig artikel, kunnen, zoolang zij den leeftijd van 36 jaar niet hebben volbracht, als vrijwilliger worden aangenomen:”

c. Punt 2°. van art. 27 wordt gelezen als volgt:

„2°. in den rang van sergeant-majoor-administrateur, van fourier of van sergeant-majoor-instructeur, personen, die tot den dienst bij de militie, bij de landweer of bij het reservepersoneel der landmacht verplicht zijn.”

d. Het tweede lid van art. 30 wordt gelezen als volgt:

„Eene engagementspremie wordt niet toegekend ter zake van eene verbintenis, bedoeld in art. 27, punt 2°, en evenmin ter zake van eene verbintenis als korporaal of als soldaat (tamboer of hoornblazer).”

e. Het 1° lid van art. 32 wordt gelezen als volgt:

„De verbintenis wordt, behoudens c.q. het bepaalde in het laatste lid van art. 27, gesloten: „a. voor wat de personen betreft, bedoeld in art. 27, punt 1°. voor den tijd van 7 jaren, met dien verstande, dat die termijn stilzwijgend wordt verlengd met den tijd, welke mocht verlopen tusschen den datum van aanvang der verbintenis en den daarop volgende 1sten Augustus; en

„b. voor wat de personen betreft bedoeld in art. 27, punt 2°. voor den verderen duur van hun verplichten diensttijd, dien bij den landstorm daaronder niet begrepen.”

7 Juli 1915. MISSIVE van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten der provinciën betreffende invordering van schoolgeld.

Het is te vreezen dat bij het voortduren van de tegenwoordige buitengewone tijdsomstandigheden, zich meer en meer gevallen zullen voordoen, waarin personen die ter zake van het openbaar L. O. schoolgeldplichtig zijn, door financieelen achteruitgang niet in staat zijn het

door hen verschuldigde schoolgeld op de vastgestelde tijdstippen en tot het volle bedrag te voldoen.

Het zoude noodlottig te achten zijn indien als gevolg van zoodanigen staat van zaken, door toepassing van het dwangmiddel „weg-zending van de school” het onderwijs voor de betrokken leerlingen wierd onderbroken.

Ik heb mitsdien de eer Uw college te verzoeken de aandacht der gemeentebesturen in Uwe provincie namens mij, voor zooveel nodig op dit punt te vestigen, met uitnoodiging aan die besturen om bij wanbetaling niet na te laten de oorzaak van den achterstand te onderzoeken en buitengewone matiging bij toepassing van bedoeld dwangmiddel te betrachten, zoodat slechts bij onomstootelijk gebleken onwil van de zijde der schoolgeldplichtigen, dat expedient ware in werking te stellen.

(W. v. D. B. A.)

8 Juli 1915. **BESLUIT**, houdende het in staat van beleg verklaren van verschillende gemeenten of gedeelten van gemeenten. S. 308.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van den Raad van Ministers van 7 Juli 1915;

Gelet op art. 1 van de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128);

Gezien Ons besluit van 30 Juli 1914, n°. 72;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat, met ingang van 8 Juli 1915, in staat van beleg worden verklaard de navolgende gemeenten of gedeelten van gemeenten:

in de provincie Gelderland:

Gent, onderdeel *Lent* (gemeente *Elst*) en *Bemmel*, voor zoover nog niet in staat van beleg verklaard;

in de provincie Drenthe:

Odoorn;

in de provincie Groningen:

Onstwedde.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 8sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Tijdelijk-Voorz. van den Raad van Ministers,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 8 Juli 1915.)

8 Juli 1915. **BESLUIT**, tot vaststelling van een algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, bedoeld in artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118). S. 309.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 15 Mei 1915, n°. 221, afdeling Spoorwegen;

Gelet op art. 27 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 62) en op artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118);

Den Raad van State gehoord (advies van 1 Juni 1915, n°. 32);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 6 Juli 1915, n°. 219, afdeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 October 1915:

1°. te bepalen, dat voor de spoorwegen, bedoeld in artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118), het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 4den Januari 1901 (*Staatsblad* n°. 20), laatstelijk gewijzigd bij Onze besluiten van 18 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 275) en 19 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 286), van kracht zal zijn, voor zoover bij het sub 2 van dit besluit genoemde reglement niet het tegendeel is bepaald of daarvan bij dat reglement niet wordt afgeweken;

2°. vast te stellen het algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, bedoeld in artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118), zooals dat hiernevens is gevoegd;

3°. te bepalen, dat is vervallen het bij Koninklijk besluit van den 18den Augustus 1902 (*Staatsblad* n°. 170) vastgestelde en laatstelijk bij Koninklijk besluit van den 24sten Juni 1911 (*Staatsblad* n°. 154) gewijzigde Locaalspoorwegreglement 1902, deel B.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 8sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, O. LELY.

(*Uitgeg.* 24 Juli 1915.)

ALGEMEEN REGLEMENT voor het vervoer op de spoorwegen, bedoeld in artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118).

HOOFDSTUK I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Toepasselijkheid van het Algemeen Reglement Vervoer 1901.

Art. 1. In afwijking van de artikelen 4, 8 tot en met 12, 13 en 15 van het Algemeen Reglement Vervoer 1901 gelden voor de in dit reglement bedoelde spoorwegen de bepalingen van de artikelen 4 tot en met 11 van dit reglement. Bovendien zijn de bepalingen van de artikelen 23, tiende lid, 39, vijfde lid, en 80 van genoemd reglement slechts met inachtneming van de in de artikelen 12 tot en met 14 van dit reglement vermelde wijzigingen voor deze spoorwegen van kracht.

Vervoer bij staking van den dienst. Afwijking van art. 8 der wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67).

2. In geval van staking van den dienst op een spoorweg, voor welken dit reglement geldt, zijn, in afwijking van art. 8, eerste lid, der wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67), bestuurders niet verplicht voor het vervoer van personen en goederen in de richting van den spoorweg te zorgen.

Postvervoer. Afwijking van art. 47 der wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67).

3. In afwijking van art. 47 van de wet van 9 April 1875 (Staatsblad n°. 67), heeft op de in dit reglement bedoelde spoorwegen alleen het vervoer van brievenmalen en van de ambtenaren, met het overbrengen daarvan belast, kosteloos plaats.

HOOFDSTUK II.

AFWIJKINGEN VAN HET ALGEMEEN REGLEMENT VERVOER 1901.

Toegang tot de treinen. Afwijking van art. 4 Algemeen Reglement Vervoer 1901.

4. 1. Het is aan een ieder verboden:

a. zich zonder toestemming van een beambte of bediende van den spoorwegdienst op eene locomotief of in een wagen te begeven;

b. zich zonder behoorlijk plaatsbewijs in den trein te bevinden, tenzij op eerste aanvraag van den beambte of bediende van den spoorwegdienst de plaats, waar men is ingestapt, en de

plaats van bestemming worden opgegeven en de verschuldigde vrachtprijs wordt betaald tegen ontvangst van een plaatsbewijs;

c. zich in een rijtuig of rijtuigafdeeling van eene hogere klasse te begeven, dan door het plaatsbewijs is aangegeven, tenzij dit tegen betaling van den hoogerden vrachtprijs is toegelaten;

d. verder te reizen dan het station, waarvoor het plaatsbewijs is genomen, zonder hiervan vooraf kennis te geven aan den conducteur en onmiddellijk de bijkomende vracht te betalen;

e. een plaatsbewijs te verminken of onleesbaar te maken, of te weigeren het te vertoonen of af te geven, zoodra zulks door een beambte of bediende van den spoorwegdienst wordt verlangd;

f. zich in de rijtuigen of de rijtuigafdeelingen of op de balcon te begeven, indien daardoor een grooter aantal plaatsen wordt ingenomen, dan daarin of daarop blijkens het opschrift beschikbaar is;

g. de rijtuigen te verlaten aan eene andere zijde, dan die daartoe eventueel is aangewezen;

h. in het algemeen bij het plaats nemen in de rijtuigen of het verlaten daarvan af te wijken van de aanwijzingen, door de beambten en bedienden van den spoorwegdienst gegeven;

i. in of uit de rijtuigen of wagens te gaan, daartoe pogingen aan te wenden of anderen in hunne pogingen daartoe behulpzaam te zijn of de portieren in de zijwanden der rijtuigen te openen, terwijl de trein in beweging is;

k. gedurende den rit op de balcon te verblijven, wanneer dit door bestuurders van den spoorwegdienst op duidelijk zichtbare wijze is verboden;

l. aan mannen, om zich te begeven in rijtuigen of rijtuigafdeelingen, welke alleen voor vrouwen zijn aangewezen;

m. de rijtuigen door spuwen of op andere wijze te verontreinigen.

2. Wanneer blijkens de biljetten der dienstregeling op eene lijn met goedkeuring van den Minister van Waterstaat van de reizigers, die zich zonder behoorlijk plaatsbewijs in den trein bevinden, boven den gewonen vrachtprijs een toeslag geheven wordt van f 0.50 in de tweede en van f 0.25 in de derde klasse, zijn deze reizigers verplicht op eerste aanvraag van den beambte of bediende van den spoorwegdienst dien toeslag, boven en behalve den in het eerste lid onder b bedoelden vrachtprijs, te betalen.

3. Met dengene, die zich zonder behoorlijk plaatsbewijs in den trein bevindt, wordt gelijkgesteld hij, die, bij het opragen der plaatsbe-

wijzen na aankomst van den trein, op het terrein van den spoorweg niet in het bezit is van een behoorlijk, niet verminkt of onleesbaar gemaakt plaatsbewijs, of dit weigert te vertoonen of af te geven.

4. Voor de naleving van de bepalingen van de beide onmiddellijk voorafgaande leden, alsmede van de in het eerste lid onder *b*, *c*, *d* en *e* voorkomende bepalingen wordt ten aanzien van kinderen beneden den leeftijd van tien jaar, die niet vrachtvrij worden vervoerd, hun geleider aansprakelijk gesteld.

5. Op hen, die volgens de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) recht hebben op kosteloos vervoer op den spoorweg, zijn bovenstaande bepalingen alleen van toepassing, in zooverre als met dat recht en met de bevoegdheden, in die wet gegeven, is overeen te brengen. Zij moeten voorzien zijn van het bewijs van hun voormeld recht en dit of een bewijs van vrij vervoer op verlangen der beambten of bedienden van den spoorwegdienst vertoonen.

Wachtkamers. Afwijking van art. 8 Algemeen Reglement Vervoer 1901.

5. 1. De wachtkamers worden ten minste een half uur vóór het vertrek van elken trein voor de reizigers opengesteld.

2. Zij blijven geopend tot na het vertrek van elken trein.

3. Wanneer door aansluiting met corresponderende middelen van vervoer een langer oponthoud wordt gevorderd, zijn de reizigers bevoegd het vertrek van den trein in de wachtkamers af te wachten.

Het afgeven van plaatsbewijzen. Afwijking van art. 9 Algemeen Reglement Vervoer 1901.

6. 1. Aan de stations, waar plaatsbewijzen worden afgegeven, moeten de bureaux, met de afgifte belast, ten minste twintig minuten vóór het vertrek van de treinen geopend zijn.

2. Drie minuten vóór het vertrek van een trein behoeven geene plaatsbewijzen meer te worden afgegeven.

Inrichting en geldigheid der plaatsbewijzen.

Vervoer van kinderen. Afwijking van art. 10 Algemeen Reglement Vervoer 1901.

7. 1. De geldigheidsduur der plaatsbewijzen wordt in de tarieven geregeld. Mits binnen den geldigheidsduur van zijn plaatsbewijs, is het den reiziger vergund zijne reis te onderbreken; het aantal malen en de voorwaarden, waaronder van deze bevoegdheid mag worden gebruik gemaakt, worden in de tarieven geregeld.

2. De afgifte van bagage kan in zoodanig geval niet op het station, waar de reiziger uitstapt, worden gevorderd; art. 23 van het Algemeen Reglement Vervoer 1901 is daarop toepasselijk.

3. Voor kinderen beneden den leeftijd van drie jaar wordt, zoo zij geene afzonderlijke plaats innemen, geen vrachtprijs gevorderd.

4. Het vervoer van kinderen beneden den leeftijd van tien jaar geschiedt tegen verminderden vrachtprijs.

5. Bij twijfel omtrent den leeftijd van kinderen beslist de beambte van den spoorwegdienst, met de contrôle der plaatsbewijzen belast.

6. Met de tarieven voor bijzondere plaatsbewijzen, retourkaarten, abonnementskaarten, te zamen reizende gezelschappen, plezier- en andere goedkoope treinen, kunnen bijzondere bepalingen voor het vervoer worden vastgesteld.

Verwisselen van plaatsbewijzen. Afwijking van art. 11 Algemeen Reglement Vervoer 1901.

8. 1. De reizigers kunnen hun aan een station genomen plaatsbewijs aan datzelfde station tot drie minuten vóór het vertrek van den trein inwisselen tegen dat van eene hogere klasse door bijbetaling van het verschil in vrachtprijs, zulks echter alleen voor zoover er nog plaats in de hogere klasse beschikbaar is.

2. De reizigers, die onderweg van eene klasse in de daarop volgende hogere wenschen over te gaan, zijn, zoo zulks toegestaan wordt, verplicht een plaatsbewijs der klasse, waarin zij zich bevinden, bij te nemen.

Plaatsnemen in de rijtuigen. Afwijking van art. 12 Algemeen Reglement Vervoer 1901.

9. 1. Er worden geene plaatsbewijzen voor bepaald aangewezen plaatsen in de rijtuigen afgegeven en deze kunnen niet vooruit besproken worden.

2. De beambten en bedienden van den spoorwegdienst zijn bevoegd, en op verlangen der reizigers verplicht, hun plaatsen aan te wijzen.

3. Indien in den trein afdelingen uitsluitend voor vrouwen bestemd mochten zijn, worden jongens beneden den leeftijd van dertien jaar, door vrouwen begeleid, in die afdelingen toegelaten.

4. In geval van gebrek aan plaatsruimte hebben, bij verwisseling van rijtuigen, reizigers voorzien van doorgaande plaatsbewijzen den voorrang boven reizigers, die de reis aanvangen.

5. Een reiziger, die zijne plaats verlaat zonder daarop enig voorwerp te laten liggen, moet, wanneer die plaats inmiddels door een

reiziger is bezet, zich met eene andere plaats tevreden stellen.

6. De vensters moeten, wanneer één of meer reizigers zulks verlangen, aan de windzijde gesloten zijn.

Rookten in de rijtuigen. Afwijking van art. 13 Algemeen Reglement Vervoer 1901.

10. 1. Het rooken is verboden in alle rijtuigen of rijtuigafdeelingen, in welke dat verbod duidelijk zichtbaar is aangegeven. Met het rooken in die rijtuigen of rijtuigafdeelingen wordt gelijk gesteld het zich aldaar met brandende tabak bevinden.

2. Wordt in een rijtuig gerookt uit tabakspijpen, dan moeten deze van een dopje voorzien zijn.

3. In elken trein moet ten minste één rijtuig of ééne rijtuigafdeeling van de tweede en zoo mogelijk ook van de derde klasse aanwezig zijn, waarin niet gerookt mag worden.

In- en uitstappen der reizigers. Openen en sluiten der portieren. Contrôle der plaatsbewijzen. Afwijking van art. 15 Algemeen Reglement Vervoer 1901.

11. 1. De reiziger, die verzuimt plaats te nemen, heeft geen aanspraak op vergoeding, of op terugbetaling van den vrachtprijs. Hij mag op het door hem genomen plaatsbewijs naar het station van bestemming reizen met den eerstvolgenden trein, mits hij zoo noodig zijn plaatsbewijs terstond door den stationschef voor dien anderen trein laat geldig maken.

2. De termijn, gedurende welke de verschillende soorten van plaatsbewijzen geldig zijn, kan hierdoor niet verlengd worden.

3. De naam van een station wordt bij aankomst van den trein duidelijk afgeroepen.

4. De reizigers hebben evenwel zelve te zorgen bij aankomst op het station van bestemming de rijtuigen tijdig te verlaten en bij treinverwisseling niet in een verkeerden trein te blijven of over te gaan.

5. De reizigers behouden hun plaatsbewijs, totdat het door een beambte of bediende van den spoorwegdienst wordt afgevraagd.

Bewaring van bagage. Afwijking van art. 23, tiende lid, Algemeen Reglement Vervoer 1901.

12. De bepaling van art. 23, tiende lid, van het aangehaalde reglement wordt gelezen als volgt:

De reizigers kunnen hunne bagage, zoolang aan het station van vertrek, als aan dat van bestemming, indien aldaar de gelegen-

heid daartoe is opengesteld, aan daartoe door de bestuurders van den spoorwegdienst aangewezen personen in bewaring geven.

Rollend spoorwegmaterieel. Afwijking van art. 39, vijfde lid, Algemeen Reglement Vervoer 1901.

13. De bepaling van art. 39, vijfde lid, van het aangehaalde reglement wordt gelezen als volgt:

Locomotieven, tenders, tenderlocomotieven of ander beladen of onbeladen rollend materieel, dat door zijn gewicht den spoorweg sterker aangrijpt dan het op dien weg gebruikelijke materieel, kunnen slechts met toestemming van de bestuurders van den spoorwegdienst en onder het nemen van de noodige voorzorgen, krachtens bijzondere overeenkomst tusschen den afzender en de genoemde bestuurders vervoerd worden, nadat daartoe door den Raad van Toezicht toestemming zal zijn verleend.

Ontheffing bij gebruik van treinen, als bedoeld bij art. 109 Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen. Afwijking van art. 80 Algemeen Reglement Vervoer 1901.

14. In art. 80 van het Algemeen Reglement Vervoer 1901 wordt in plaats van „Algemeen Reglement Dienst” gelezen: „Algemeen Reglement Dienst Locaalspoorwegen”.

HOOFDSTUK III.

SLOTBEPALINGEN.

Verkeer met het buitenland.

15. Voor het vervoer van reizigers en goederen van of naar het buitenland kunnen door den Minister van Waterstaat van dit reglement afwijkende bepalingen worden toegelaten.

Spoorwegen, uitsluitend voor het vervoer van goederen bestemd.

16. 1. In afwijking van de artikelen 45, 46 en 47 van de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) en in afwijking van art. 3 van dit reglement behoeft bij spoorwegen, welke uitsluitend bestemd zijn voor het vervoer van goederen, niet overeenkomstig de in die artikelen vervatte voorschriften te worden gehandeld.

2. De Minister van Waterstaat kan voor deze spoorwegen geheel, ten deele of voorwaardelijk ontheffing verleen van de bepalingen van dit reglement en van het Algemeen Reglement Vervoer 1901, voor zooveel hier van toepassing.

Overtreding van uitvoeringsvoorschriften.

17. Het niet naleven van krachtens en ter uitvoering van de bepalingen van dit reglement door den Minister van Waterstaat of door den Raad van Toezicht gegeven voorschriften staat gelijk met overtreding van die bepalingen.

Verkorte titel.

18. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel „Algemeen Reglement Vervoer Locaalspoorwegen” of „A. R. V. L.”

Behoort bij Koninklijk besluit van 8 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 309).

Mij bekend,

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

8 Juli 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer 1901. S. 310.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 15 Mei 1915, n°. 221, afdeling Spoorwegen;

Gelet op artikel 27 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 62);

Den Raad van State gehoord (advies van 1 Juni 1915, n°. 32);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 6 Juli 1915, n°. 219, afdeling Spoorwegen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 October 1915 het Algemeen Reglement Vervoer 1901, vastgesteld bij Ons besluit van den 4den Januari 1901 (*Staatsblad* n°. 20), laatstelijk gewijzigd bij Onze besluiten van 18 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 275) en 19 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 286), te wijzigen als volgt:

1°. In artikel 2 vervallen het derde tot en met het zevende lid.

2°. Artikel 80 wordt opnieuw vastgesteld en gelezen als volgt:

„*Ontheffing bij gebruik van treinen, samengesteld uit bijzonder soort materieel*”.

„Wanneer het gebruik van treinen, als bedoeld in artikel 109 van het Algemeen Reglement Dienst, ontheffing van sommige bepalingen van dit reglement noodig maakt, is de Minister van Waterstaat bevoegd die te verleenen”.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst, en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 8sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg.* 24 Juli 1915.)

8 Juli 1915. BESLUIT, houdende vrijstelling van de verplichting tot overlegging van attestatiën de vita bij betaling van pensioenen en gagementen ten laste van de Staatsbegrooting, aan den belanghebbende in persoon, in de koloniën *Suriname* en *Curaçao*. S. 311.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Koloniën en van Financiën van 22 Juni 1915, afdeling E¹, n°. 49 en 6 Juli 1915, afdeling Pensioenen, n°. 69;

Gelet op het Koninklijk besluit van 16 November 1894 (*Staatsblad* n°. 173);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

Tot het bekomen van betaling van pensioenen en gagementen ten laste van de Staatsbegrooting is in de koloniën *Suriname* en *Curaçao* overlegging van eene attestatie de vita niet noodig, indien belanghebbenden het hun toekomende in persoon komen ontvangen. Alsdan moet echter door den met de uitbetaling belasten ambtenaar op het betalingsstuk eene verklaring worden gesteld, dat de uitbetaling van het bedrag aan den — hem bekenden — belanghebbende in persoon heeft plaats gehad.

Onze Ministers van Koloniën en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 8sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 24 Juli 1915.)

8 Juli 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *notenboomen* en *notenboomenhout*. S. 312.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *notenboomen* en *notenboomenhout* te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 6 Juli 1915, Kabinet, Litt. T⁸³;

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Juli 1915 n°. 46);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 8 Juli 1915, Kabinet, Litt. U⁸⁴;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van notenboomen en notenboomenhout is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 8sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg. 8 Juli 1915.*)

8 Juli 1915, BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot vaststelling van een tarief van de premieën voor verzekering bij den Staat der Nederlanden van de uitkeeringen, bedoeld in artikel 2 van de Oorlogszeeongevallenwet 1915.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gezien artikel 6, tweede lid, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (*Staatsblad* 1915, n°. 214);

Heeft goedgevonden:

vast te stellen het ondervolgende tarief van de premieën voor verzekering bij den Staat der Nederlanden van de uitkeeringen, bedoeld in artikel 2 van de Oorlogszeeongevallenwet 1915.

Voor de toepassing van het tarief zijn de verzekerden ingedeeld in twee groepen. Tot groep I behooren mannelijke gehuwde verzekerden, mannelijke verzekerden, die, weduwnaar of gescheiden zijnde, kinderen hebben van minder dan zestienjarigen leeftijd, en vrouwelijke verzekerden met kinderen beneden den zestienjarigen leeftijd; tot groep II behooren alle andere verzekerden dan die tot groep I behooren.

Het tarief is voorts ingedeeld in drie gevaarenklassen *a*, *b* en *c*, welke onderscheidenlijk omvatten:

gevaarenklasse *a*: alle zeil-zeevaartuigen en de stoomzeevaartuigen met een bruto-inhoud van minder dan 1000 ton (2,83 M³);

gevaarenklasse *b*: alle stoomzeevaartuigen met een bruto-inhoud van 1000 tot 3000 ton (2,83 M³);

gevaarenklasse *c*: alle stoomzeevaartuigen met een bruto-inhoud van 3000 ton (2,83 M³) of meer.

De premieën zijn uitgedrukt in veelvouden van de som der dagloonen van de verzekerden.

Premieën voor eene reis naar of van	I.			II.		
	Gevarenklasse.			Gevarenklasse.		
	a.	b.	c.	a.	b.	c.
Londen	7,2	4,16	2,72	1,92	1,6	1,44
Zuidkust van Engeland	10,72	6,24	4,—	2,88	2,4	2,08
Oostkust van Engeland	10,72	6,24	4,—	2,88	2,4	2,08
Frankrijk	10,72	6,24	4,—	2,88	2,4	2,08
Spanje	10,72	6,24	4,—	2,88	2,4	2,08
Portugal	10,72	6,24	4,—	2,88	2,4	2,08
Middellandsche Zee	10,72	6,24	4,—	2,88	2,4	2,08
Griekenland	10,72	6,24	4,—	2,88	2,4	2,08
Nederlandsch-Indië	10,72	6,24	4,—	2,88	2,4	2,08
Noord-Amerika	10,72	6,24	4,—	2,88	2,4	2,08
Zuid-Amerika	10,72	6,24	4,—	2,88	2,4	2,08
Denemarken	21,44	12,48	8,—	5,76	4,64	4,16
Göthenburg	21,44	12,48	8,—	5,76	4,64	4,16
Christiania	21,44	12,48	8,—	5,76	4,64	4,16
Stockholm	21,44	12,48	8,—	5,76	4,64	4,16
Oostzee	36,04	20,96	13,44	9,6	7,84	6,88
Premie voor zeevisschersvaartuigen per week	13,92	—	—	3,68	—	—

Indien eene premie moet worden vastgesteld voor eene samengestelde reis naar meerdere havens of streken in de gevaarlijke kustgebieden, waarvoor reeds verschillende premieën

zijn vastgesteld, zal als premie voor die reis gelden de hoogste der bedoelde premiën, verhoogd met niet meer dan 25 pCt. van elk der andere premiën.

Voor reizen naar in het tarief niet aangewezen havens zal de premie zoo spoedig mogelijk na ontvangst der aanvraag door den ondergeteekende worden vastgesteld.

's Gravenhage, 8 Juli 1915.

De Minister voornoemd, POSTHUMA.

8 Juli 1215. MISSIVE van den Minister van Oorlog aan de burgemeesters der gemeenten betreffende vergoeding wegens kostwinnerschap.

Ik heb de eer U mede te deelen, dat wanneer tijdens den verderen duur van den huidigen mobilisatietoestand *verlof tot herstel van gezondheid* wordt verleend aan militairen, wier betrekkingen vergoeding wegens kostwinnerschap genieten, die betrekkingen ook over den duur van bedoeld verlof in het genot mogen worden gelaten van de hun toegekende vergoeding.

Ter kennis van de autoriteiten der landmacht wordt gebracht, dat zij nopens verleende verloven tot herstel van gezondheid voortaan geen opgaven, als bedoeld in de vergoedingsvoorschriften, aan U behoeven toe te zenden.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM,

9 Juli 1915. WET, tot verhooging van het vijfde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 313.

Bij deze wet wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Art. 85bis. Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgeweken en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders, met f 3,000,000.

Tengevolge hiervan wordt het totaal van de IIIde afdeling van genoemd hoofdstuk verhoogd met f 3,000,000 en het eindcijfer van dat hoofdstuk met gelijk bedrag.

9 Juli 1915. WET, tot nadere aanvulling en wijziging der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), houdende buitengewone maatregelen tot afwendings van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 314.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1914/15, n°. 353, 1—5.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 1562—1563.

Hand. 1° Kamer 1914/15, *bladz.* 422.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de wet van den 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), houdende buitengewone maatregelen tot afwendings van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen, zooals die wet is aangevuld en gewijzigd bij de wetten van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 164) en 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), nader aan te vullen en te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. In artikel 1 der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80) wordt in de plaats van: „of pokken” gelezen: „, pokken of vlektyphus (typhus)”.

Art. II. Deze wet treedt in werking met den dag, volgende op dien, waarop zij is afgekondigd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 9den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 22 Juli 1915.)

9 Juli 1915. WET, tot aanvulling en verhooging van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 315.

Bij deze wet wordt de omschrijving van een artikel veranderd en wordt het artikel verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal van de IIIde onderafdeeling der 1ste afdeling, het totaal der 1ste afdeling en het eindcijfer van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1915 verhoogd met f 10,000.

9 Juli 1915. WET, houdende verbod om sommige artikelen te laden in of te vervoeren met visschersvaartuigen. S. 316.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is te voorkomen, dat door visschersvaartuigen in tijden van oorlog of oorlogsgevaar goederen worden uitgevoerd waarvan de uitvoer verboden is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In tijd van oorlog of oorlogsgevaar is het verboden in visschersvaartuigen goederen, waarvan de uitvoer verboden is, in te laden of te vervoeren, voor zooverre die goederen niet noodig zijn voor uitsluitend gebruik aan boord.

2. Door of namens Onzen Minister van Marine kan, wanneer bijzondere omstandig-

heden daartoe aanleiding geven, geheel of gedeeltelijk dispensatie worden verleend van het verbod, bedoeld in artikel 1.

3. Hij, die in strijd met het verbod bedoeld in artikel 1, eenig. goed inlaadt of vervoert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste één jaar of een geldboete van ten hoogste vijfhonderd gulden.

De goederen waarmede het strafbare feit is gepleegd, kunnen worden verbeurd verklaard.

Feiten bij dit artikel strafbaar gesteld, worden beschouwd als misdrijven.

4. Met het opsporen van de overtredingen van deze wet zijn, behalve de bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de ambtenaren der invoer-rechten en accijnzen.

5. Deze wet treedt in werking met den dag volgende op dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz,

Gegeven te 's-Gravenhage, den 9den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(Uitgeg. 16 Juli 1915.)

9 Juli 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, noodig in verband met het bouwen van een post- en telegraafkantoor en voor verbreding van de Drakenburgsteeg te Utrecht. S. 317.

9 Juli 1915. WET, tot aanvulling en verhooging van het zevende hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. S. 318.

Bij deze wet worden eenige artikelen ingevoegd en verhoogd en wordt de omschrijving van een artikel gewijzigd.

Tengevolge hiervan wordt in het VIIde hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914 het totaal van de IIde Afdeeling gebracht op f 147,750; dat van de IVde Afdeeling op f 9,975,658.50; dat van de VIde Afdeeling op f 2,796,071.—; dat van de VIIIste Afdeeling op f 1,369,041.75; dat van de IXde Afdeeling op f 12,625,612.50; dat van de Xde Afdeeling op f 5,713,189.22; en het eindcijfer van het hoofdstuk op f 43,249,814.22⁵.

9 Juli 1915. WET, tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Leeningfonds 1914 voor het dienstjaar 1915. S. 319.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, ingevolge artikel 31 der Leeningwet 1914, eene afzonderlijke begrooting van inkomsten en uitgaven van het Leeningfonds 1914 voor het jaar 1915 bij de wet behoort te worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. De begrooting van uitgaven van het Leeningfonds 1914 wordt voor het dienstjaar 1915 vastgesteld als volgt:

Art. 1. Renten van de krachtens de Leeningwet 1914 uitgegeven schuldbekentenissen, tegen vijf ten honderd in het jaar, over een gezamenlijk kapitaal van f 275,000,000, verschijnende 1 Augustus 1915 f 6,875,000

Art. 2. Uitgaven in 1914 en 1915 gedaan ten behoeve van de uitgifte der krachtens de Leeningwet 1914 aangegane leening, met inbegrip van de provisie en vergoeding bedoeld in artikel 9 dier wet. 699,000

Art. 3. Periodieke kosten van het beheer der in het vorig artikel bedoelde leening, daaronder begrepen provisie van één achtste ten honderd van het nominaal bedrag van de in het buitenland betaalde coupons van de schuldbekentenissen dier leening. 2,000

Art. 4. Uitkeering aan de algemeene middelen tot dekking der uitgaven begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915 1,000,000

Art. 5. Gratificatiën wegens kleine uitgaven, gedaan ten behoeve van de uitgifte der in artikel 1 bedoelde leening. 300

Art. II. Tot dekking van de uitgaven, begrepen in de bij artikel I dezer wet vastgestelde begrooting, worden aangewezen de volgende middelen:

A. Opcnten op directe belastingen:

1. de krachtens artikel 34 der Leeningwet 1914 geheven wordende twintig opcenten op de grondbelasting over het belastingjaar 1915;

2. de krachtens het onder I genoemd artikel geheven wordende twintig opcenten op de personeele belasting over het jaar 1915;

3. ²/₃ gedeelte van de krachtens artikel 35 der Leeningwet 1914 geheven wordende drie en

dertig opcenten op de inkomstenbelasting over het belastingjaar 1915—1916;

4. $\frac{2}{3}$ gedeelte van de krachtens artikel 35 der Leeningwet 1914 geheven wordende drie en dertig opcenten op de vermogensbelasting over het belastingjaar 1915—1916;

B. Opcenten op indirecte belastingen :

1. de krachtens artikel 36 der Leeningwet 1914 geheven wordende vijftig opcenten op de zegelrechten van buitenlandsche effecten geheven of verschuldigd geworden in het tijdperk van 1 Januari 1915—31 December 1915;

2. de krachtens evengenoemd artikel 36 geheven wordende tien opcenten op de rechten en boeten van registratie alsmede op de rechten en boeten van hypotheek, verschuldigd van de in het tijdperk van 1 Januari 1915—31 December 1915 geregistreerde akten;

C. Opcenten op accijnzen :

1. de krachtens artikel 37 der Leeningwet 1914 geheven wordende 10 opcenten op den gedistilleerdaccijns, die in het tijdperk 1 Januari 1915—31 December 1915 vorderbaar wordt;

2. de krachtens evengenoemd artikel 37 geheven wordende twintig opcenten op den accijns op suiker, welke geheven wordt in het jaar 1915;

3. de krachtens evengenoemd artikel 37 geheven wordende twintig opcenten op den accijns geheven van wijn, die in het jaar 1915 wordt ingevoerd, hier te lande vervaardigd of uitgeslagen uit entrepôt of uit een bergplaats, als bedoeld in artikel 14 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 127), alsmede op den wijnaccijns, die in het jaar 1915 ter zake van ondermaat in een particulier entrepôt moet worden ingevorderd;

D. de in 1915 door het Rijk ontvangen sommen wegens rente en terugbetaling van voorschotten aan gemeenten en andere lichamen in verband met de buitengewone omstandigheden in de jaren 1914 en 1915 ten laste van het Rijk verstrekt;

E. de in 1915 door het Rijk ontvangen sommen wegens den verkoop van zaken, welke ten laste van het Rijk zijn gevorderd of aangekocht ten behoeve van de mobilisatie en van het in staat van verdediging brengen van stellingen en forten;

F. de rente, welke in het dienstjaar 1915 door de koloniën aan 's Rijks schatkist wegens kasvoorschotten wordt vergoed, voor zoover de verstrekking dezer voorschotten geacht moet worden slechts te kunnen zijn geschied ten gevolge van de aanwezigheid in 's Rijks kas

van gelden, verkregen door de krachtens de Leeningwet 1914 aangegane leening;

G. Andere ontvangsten en toevallige baten. Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 9den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg. 17 Juli 1915.*)

9 Juli 1915. WET, houdende vrijstelling van successierecht voor de schenking van schilderijen en teekeningen door dr. C. HOFSTEDDE DE GROOT aan de gemeente Groningen. S. 320.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is vrijstelling van successierecht te verleenen voor de schenking van schilderijen en teekeningen door dr. C. HOFSTEDDE DE GROOT aan de gemeente Groningen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Er zal geen recht van successie worden geheven wegens de schenking van schilderijen en teekeningen door dr. C. HOFSTEDDE DE GROOT te 's Gravenhage aan de gemeente Groningen bij akte, den 18 Januari 1915 verleend voor den notaris Jhr. A. J. B. VERHEIJEN te Groningen.

2. De verplichting tot aangifte overeenkomstig artikel 59 der Successiewet wordt voor de in artikel 1 bedoelde schenking opgeheven.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 9den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg. 23 Juli 1915.*)

9 Juli 1915. WET, tot wijziging van de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) tot regeling van den dienst en het gebruik der spoorwegen. S. 321.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1913/14, n°. 381, 1—3; 1914/15, n°. 92, 1—5.

Hand. id. 1914/15, bladz. 1560, 1561.

Hand. 1° Kamer 1914/15, bladz. 422.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat wijziging wenschelijk is van de wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) tot regeling van den dienst en het gebruik der spoorwegen, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 62);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Art. 27 der wet van 9 April 1875 (*Staatsblad* n°. 67) wordt gewijzigd als volgt :

a. tusschen de woorden: „de beëdiging van de beambten en bedienden van den spoorweg” en de slotwoorden: „en hetgeen verder ter verzekering van de behoorlijke uitoefening der spoorwegdiensten en het veilig verkeer over de spoorwegen, krachtens deze wet, is voor te schrijven” wordt ingevoegd: „de wijze, waarop omtrent ongevallen in den spoorwegdienst een onderzoek wordt ingesteld”;

b. als tweede tot en met vijfde lid wordt toegevoegd:

„Bij de voorschriften omtrent onderzoek van ongevallen kan worden bepaald, dat zoodanig onderzoek, zoo dikwijls dit door Onzen Minister van Waterstaat wordt bevolen, zal geschieden in het openbaar, behoudens de beperkingen, voor te schrijven in het algemeen belang.

Onverminderd het bepaalde in artikel 12 is een ieder, die door of vanwege het gezag, dat met de leiding van een onderzoek volgens het vorig lid is belast, wordt opgeroepen om als getuige of deskundige te verschijnen, verplicht aan die oproeping gevolg te geven en getuigenis van de waarheid af te leggen of voorlichting te geven.

Aan deze getuigen en deskundigen wordt, zoo zij dit verlangen, eene schadeloosstelling toegelegd naar den maatstaf der tarieven van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken.

De kosten van het onderzoek volgens het tweede lid worden gedragen door het Rijk.”
Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 9den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitgeg. 27 Juli 1915.*)

9 Juli 1915. WET, tot bevordering van de kanalisatie van Westerwolde. S. 322.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de bij de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 186) aan het waterschap Westerwolde uit 's Rijks schatkist verleende bijdrage te verhoogen;—

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Uit 's Rijks schatkist wordt aan het waterschap Westerwolde eene nadere bijdrage verleend van de helft der kosten, die de kanalisatie van Westerwolde bedoeld bij de wet van 24 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 186) meer zal vorderen dan drie miljoen gulden (*f* 3,000,000),

tot een maximum van vijfhonderd duizend gulden (*f* 500,000).

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 9den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg. 17 Juli 1915.*)

9 Juli 1915. WET, houdende goedkeuring van eene door den Staat met de gemeente Utrecht gesloten overeenkomst in zake ruiling van terreinen. S. 323.

9 Juli 1915. WET, houdende wijziging van de begrooting van inkomsten en uitgaven voor de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor den dienst van 1915 (ruiling van terreinen te Utrecht). S. 324.

9 Juli 1915. WET, houdende bepalingen tot wijziging van de Meeldauwwet 1912. S. 325.
Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 330, 1—6.
Hand. id. 1914/15, bladz. 1561.
Hand. 1^e Kamer 1914/15, bladz. 423.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is eenige wijzigingen aan te brengen in de wet van 23 September 1912 (*Staatsblad* n°. 304), houdende bepalingen tot wering en bestrijding van den Amerikaanscher kruisbessenmeeldauw;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

In de wet van 23 September 1912 (*Staatsblad* n°. 304), houdende bepalingen tot wering en bestrijding van den Amerikaanscher kruisbessenmeeldauw, worden de volgende wijzigingen aangebracht:—

Art. I. In artikel 1 vervallen de woorden: „zwarte bessen, roode of witte aalbessen of frambozen”, en worden de woorden „in- of door te voeren” veranderd in „in te voeren”.

Art. II. In het tweede lid van artikel 2 worden de woorden: „in- en doorvoer” veranderd in: „invoer”.

Art. III. In artikel 6 worden de woorden: „het afsnijden en onschadelijk maken der aangetaste scheuten” vervangen door: „het snoeien en onschadelijk maken van scheuten van aangetaste of verdachte struiken”.

Art. IV. In artikel 12 vervallen de woorden: „zwarte bessen, roode of witte aalbessen of frambozen”.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 9den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 24 Juli 1915.*)

9 Juli 1915. WET, houdende wijziging van artikel 49 van het bij de wet van 2 September 1854 (*Staatsblad* n°. 129) vastgesteld Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië. S. 326.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 206. 1—7.

Hand. id. 1914/15, blad. 1557—1558.

Bijl. Hand. 1^e Kamer 1914/15, n°. 206.

Hand. id. 1914/15, blad. 423.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is artikel 49 van het bij de wet van 2 September 1854 (*Staatsblad* n°. 129) vastgestelde Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Artikel 49 van het bij de wet van 2 September 1854 (*Staatsblad* n°. 129) vastgesteld Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië wordt gelezen :

Met inachtneming van de regelen, bij algemeene verordening gesteld, en behoudens de uitzonderingen bij dit reglement en andere wetten bepaald, worden de ambtenaren benoemd en ontslagen door den Gouverneur-Generaal.

Het ontslag aan ambtenaren, die met verlof of wegens redenen van dienst buiten Nederlandsch-Indië vertoeven, wordt door den Koning verleend.

De Gouverneur-Generaal kan met machtiging des Konings zijne in het eerste lid van dit artikel bedoelde bevoegdheid aan anderen overdragen.

De regelen omtrent het toekennen van pensioenen worden bij algemeene verordening gesteld.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 9den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, Th. B. PLEYTE.

(*Uitgeg. 24 Juli 1915.*)

9 Juli 1915. WET, houdende goedkeuring van overschrijding van eenige artikelen van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1913. S. 327.

9 Juli 1915. WET, houdende verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1915. S. 328.

9 Juli 1915. WET, houdende verhooging van het elfde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 329.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Ten gevolge van die verhooging wordt het totaal van de IIde afdeeling gebracht op f 1,835,099.37 en het eindcijfer van dat hoofdstuk op f 3,229,288.98.

9 Juli 1915. BESLUIT, tot wijziging van het Motor- en Rijwielreglement. S. 330.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 7 Juni 1915, n°. 266, Afdeeling Waterstaat;

Gezien artikel 2 der Motor- en Rijwielwet;

Gelet op de door Onzen Minister voornoemd overgelegde adviezen van de Gedeputeerde Staten der provinciën;

Den Raad van State gehoord, advies van 22 Juni 1915, n°. 20;

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 6 Juli 1915, n°. 230, Afdeeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan :

I. In artikel 20, tweede lid, van het Motor- en Rijwielreglement wordt als punt 2 de navolgende zinsnede ingevoegd :

ten aanzien van dienstverrichtingen van ambtenaren der invoerrechten en accijnzen voor zooveel afwijking van het daar bepaalde is gelast door den inspecteur dier middelen.

II. Het tegenwoordig punt 2 wordt vernummerd tot punt 3.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 9den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg. 24 Juli 1915.*)

9 Juli 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot uitvoering van art. 5 van de Oorlogszeeongevallenwet 1915.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gezien art. 5 van de Oorlogszeeongevallenwet 1915;

Heeft goedgevonden;

de hoofdinspecteur, inspecteurs en adjunct-inspecteurs voor de scheepvaart aan te wijzen als de ambtenaren, die bevoegd zijn te beoordeelen of de in art. 2 van de Oorlogszeongevallenwet 1915 bedoelde uitkeeringen voldoende gewaarborgd zijn.

's Gravenhage, 9 Juli 1915.

De Minister voornoemd. POSTHUMA.

9 Juli 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot uitvoering van art. 8 van de Oorlogszeongevallenwet 1915 en art. 2 van het Koninklijk besluit van 30 Juni 1915 (Staatsblad n°. 300).

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gezien art. 8. van de Oorlogszeongevallenwet 1915 en art. 2 van het Koninklijk besluit van 30 Juni 1915 (Staatsblad n°. 300), tot vaststelling van eenen algemeenen maatregel van bestuur tot uitvoering van de genoemde wet;

Heeft goedgevonden vast te stellen de hieronder afgedrukte formulieren I en II van de vóór het ondernemen van eene reis aan elk lid van de bemanning van een zeevaartuig uit te reiken verklaring, waaruit blijkt tegen wien of tegen wie de schepeling of zijne nagelaten betrekkingen eene vordering tot uitkeering van de bedragen, waarop hij of zijne nagelaten betrekkingen krachtens de Oorlogszeongevallenwet 1915 aanspraak zullen kunnen verkrijgen, kunnen instellen.

's Gravenhage, 9 Juli 1915.

De Minister voornoemd, POSTHUMA.

FORMULIER I,

bedoeld in artikel 2, derde lid, van den algemeenen maatregel van bestuur tot uitvoering van de Oorlogszeongevallenwet 1915, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 30 Juni 1915 (Staatsblad n°. 300).

De ondergeteekende verklaart als
eigenaar van het zeevaartuig
namens den
gemerkt, onderscheidingssein
., thuis behoorende te

dat de leden van de bemanning van genoemd zeevaartuig en hunne nagelaten betrekkingen eene vordering tot uitkeering van de bedragen, waarop zij krachtens artikel 2 van de Oorlogszeongevallenwet 1915 aanspraak zullen kunnen verkrijgen, mede zullen kunnen instellen tegen
., den

FORMULIER II,

bedoeld in artikel 2, derde lid, van den algemeenen maatregel van bestuur tot uitvoering van de Oorlogszeongevallenwet 1915, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 30 Juni 1915 (Staatsblad n°. 300).

De ondergeteekende verklaart als
nemens den
eigenaar van het zeevaartuig
gemerkt, onderscheidingssein
., thuis behoorende te

dat de leden van de bemanning van genoemd zeevaartuig en hunne nagelaten betrekkingen eene vordering tot uitkeering van de bedragen, waarop zij krachtens artikel 2 van de Oorlogszeongevallenwet 1915 aanspraak zullen kunnen verkrijgen, mede zullen kunnen instellen tegen
., den

Artikel 2 en de daarmede verband houdende artikelen 3 en 8 van de Oorlogszeongevallenwet 1915 luiden als volgt:

Art. 2. 1. Elk lid der bemanning van een zeevaartuig, dat na het in werking treden dezer wet uit Nederland buitengaats wordt gebracht, heeft, ingeval hem een ongeval overkomt ten gevolge van of in verband met eene gebeurtenis, welke een onmiddellijk gevolg is van den huidige oorlog, gedurende den tijd van zijne ongeschiktheid tot werken, recht op een uitkeering. Deze uitkeering bedraagt:

I. zeventig procent van het dagloon van den getroffene, ingeval van blijvende of tijdelijke geheele ongeschiktheid tot werken;

II. een in verhouding tot de verloren geschiktheid tot werken staand deel van zeventig procent van zijn dagloon, ingeval van blijvende of tijdelijke gedeeltelijke ongeschiktheid tot werken;

voor de toepassing van deze wet wordt een schepeling geheel of gedeeltelijk ongeschikt geacht tot werken, indien hij geheel of gedeeltelijk ongeschikt is geworden tot arbeid, welke overeenkomt met zijne krachten vóór het ongeval en met zijne bekwaamheden.

2. Indien de getroffene ten gevolge van het ongeval overlijdt, heeft de vrouw, met wie hij ten tijde van het ongeval gehuwd was, hebben de wettige of ten tijde van het ongeval wettiglijk erkende natuurlijke kinderen en hebben de ouders, of bij ontstentenis van deze de grootouders van den overledene, indien deze

hun kostwinner was, en de schoonouders van den overledene, indien deze hun kostwinner was, recht:

a. de vrouw, tot haar opvolgend huwelijk, op eene uitkeering ten bedrage van dertig procent van des overledenen dagloon;

b. elk kind, tot zijn voleindigde zestiende jaar, op eene uitkeering ten bedrage van vijftien procent van des overledenen dagloon en; bijaldien het ouderloos is of wordt, van twintig procent van dat dagloon;

c. de ouders, of bij ontstentenis van dezen de grootouders, op eene uitkeering, bedragende zooveel als de overledene in den regel tot hun levensonderhoud bijdroeg, doch niet meer dan dertig procent van zijn dagloon, en wel tot den dood van den langstlevende;

d. de schoonouders, op eene uitkeering, bedragende zooveel als de overledene in den regel tot hun levensonderhoud bijdroeg, doch niet meer dan dertig procent van zijn dagloon, en wel tot den dood van den langstlevende; het recht voor de schoonouders op eene uitkeering houdt eveneens op in de gevallen bedoeld onder 1 en 2 van artikel 377 van het Burgerlijk Wetboek;

de nagelaten betrekkingen hebben te zamen op geen hoogere uitkeering-recht dan op zestig procent van des overledenen dagloon, met dien verstande, dat de schoonouders alleen recht hebben op uitkeering, indien de personen, bedoeld onder a, b en c, hunne volle uitkeering hebben ontvangen en de ouders of grootouders alleen dan, indien de personen, bedoeld onder a en b, hunne volle uitkeering hebben ontvangen, en dat indien de vrouw en de kinderen te zamen op eene hoogere uitkeering dan zestig procent van dat dagloon zouden recht hebben, de uitkeering, waarop ieder recht zou hebben, eene evenredige vermindering zal ondergaan.

3. Indien de in het voorgaande lid onder a bedoelde vrouw een nieuw huwelijk aangaat ontvangt zij een bedrag in eens van tweemaal hare uitkeering over een jaar.

4. De uitkeering is verschuldigd over elken dag, daaronder niet begrepen Zondagen en algemeen erkende Christelijke feestdagen.

5. De uitkeering wordt in wekelijksche termijnen betaald.

6. Bij totaal verlies der goederen van leden der bemanning door een gebeurtenis als in het eerste lid bedoeld, hebben de leden der bemanning, die niet bij die gebeurtenis het leven verliezen, bovendien aanspraak op eene uitkeering in eens. Onder totaal verlies wordt

verstaan dat niets is gered dan hetgeen de leden der bemanning op of bij zich dragen.

7. Onze Minister bepaalt, naar den grondslag van het normale loon, welk bedrag voor de verschillende groepen van schepelingen voor de toepassing van deze wet als dagloon zal gelden. Het dagloon wordt gesteld op een driehonderd en negende gedeelte van het loon, dat per jaar wordt verdiend, doch op niet hooger dan vier gulden. Bij de bepaling van het dagloon wordt rekening gehouden met hetgeen de schepeling van derden ontvangt, voor zoover deze ontvangsten van invloed zijn op de voorwaarden der arbeidsovereenkomst en, voor zooveel betreft schepelingen in een bedrijf, dat gedurende slechts een deel van het jaar wordt uitgeoefend, met hetgeen in den regel wordt verdiend in den tijd, gedurende welken het bedrijf niet wordt uitgeoefend. Onze Minister bepaalt voor de verschillende groepen van schepelingen het bedrag der uitkeering, bedoeld in lid 6.

8. Bij twijfel of een ongeval een gevolg is van of in verband staat met een gebeurtenis, als in het eerste lid bedoeld, is de uitkeering verschuldigd.

Art. 3. 1. De in het voorgaande artikel bedoelde uitkeeringen worden beschouwd als een deel van de gagien en komen, behoudens het bepaalde in artikel 10, ten laste van den persoon of de personen, ten laste van wie de gagien komen.

2. Afstand van het schip en van de met hetzelfde verdiende en nog te verdienen vrachtpenningen of afstand door den mede-reeder van diens aandeel ontheft de hiervoren bedoelde personen niet van de betaling dier uitkeeringen.

3. De monsterrol moet bevatten de bepalingen van de voorgaande leden van dit artikel en van de artikelen 2 en 8.

Art. 8. 1. In het geval, bedoeld onder II van het eerste lid van artikel 6, zijn de onder I van dat lid bedoelde personen en de verzekeraar of andere derde hoofdelijk verbonden tegenover den getroffen en diens nagelaten betrekkingen.

2. De bepaling van artikel 39, aanhef en onder 3°. van de Wet op de Regterlijke Organisatie en het Beleid der Justitie is van toepassing op alle vorderingen, krachtens deze wet door of tegen leden der bemanning of hun nagelaten betrekkingen ingesteld.

3. De voorloopige tenuitvoerlegging van het vonnis niettegenstaande hooger beroep of verzet kan bevolen worden met of zonder borgtocht.

4. De voorschriften van artikel 125a tot en met artikel 125f van het Wetboek van Burgerlijke Regtsoverdracht zijn van toepassing.

5. Elk beding, atrijsdig met eenige bepaling van dit artikel of van de artikelen 2 en 3, is nietig.

9 Juli 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot uitvoering van art. 6, tweede lid, van de Oorlogszeengevallenenwet 1915.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel,

Gezien artikel 6, tweede lid, van de Oorlogszeengevallenenwet 1915;

Brengt ter algemeene kennis;

dat hij, die met den Staat der Nederlanden als verzekeraar eene overeenkomst wenschte aan te gaan, waardoor de Staat der Nederlanden mede wordt verbonden tot uitkeering aan de leden van de bemanning van een zeevaartuig en hunne nagelaten betrekkingen van de bedragen, waarop deze krachtens vorenbedoelde wet tegenover hem aanspraak hebben, zich met een door of namens hem ingevuld en ondeteekend formulier van aanvraag in dubbel behoort te wenden tot den hoofdinspecteur of tot een der inspecteurs voor de scheepvaart;

dat de bedoelde formulieren, waarvan het model bij deze beschikking is gevoegd, op verzoek kosteloos verkrijgbaar zijn bij den hoofdinspecteur en bij de inspecteurs voor de scheepvaart;

dat een der beide exemplaren door den betrokken ambtenaar van de scheepvaartspectie, nadat door hem op dat exemplaar zal zijn aangegeven hoeveel wegens premie gestort zal moeten worden, aan den aanvrager zal worden teruggezonden;

dat het vastgestelde bedrag vooruit zal moeten worden betaald en, ingeval de overeenkomst met den Staat is aangegaan voor een bepaalden tijd, dit bedrag zal worden berekend voor zóódanigen termijn, dat zal kunnen worden aangenomen, dat vóór het verstrijken daarvan het zeevaartuig weer in eene Nederlandsche haven zal zijn teruggekeerd; dat na terugkeer terugbetaling van het eventueel te veel betaalde zal plaats hebben en bijbetaling zal moeten plaats hebben van hetgeen na aanvang van de reis verschuldigd mocht zijn geworden in verband met gedurende de reis plaats gehad hebbende bijmonstering voor zoover met die bijmonstering als zijnde waar-schijnlijk niet rekening is kunnen gehouden

1915.

worden, toen berekend werd welk bedrag wegens premie moest worden gestort;

dat voor het geval het zeevaartuig langer buiten Nederland blijft dan de termijn, waarover premie betaald is, duurt, de verzekering doorloopt totdat het zeevaartuig in Nederland zal zijn teruggekeerd, weshalve voor dien langeren tijdsduur aanvullende premie verschuldigd zal zijn;

dat het bewijs, dat de uitkeeringen voldoende zijn gewaarborgd, aan den aanvrager eerst zal kunnen worden verstrekt na inzending van eene quitantie van storting van het verschuldigde bedrag bij een der Rijksbetaalmeesters, uit welke quitantie behoort te blijken, dat het betaalde verschuldigd was wegens premie Oorlogszeengevallenenwet 1915;

dat de aanvrager verplicht is aan den betrokken ambtenaar van de scheepvaartspectie zoo spoedig mogelijk na afloop van eene reis mede te deelen, welke wijzigingen gedurende de reis in de samenstelling van de bemanning zijn gebracht en hoe lang de reis geduurd heeft.

's-Gravenhage, 9 Juli 1915.

De Minister voornoemd, POSTHUMA.

FORMULIER

van aanvraag van verzekering bij den Staat der Nederlanden van de uitkeeringen, bedoeld in artikel 2 van de Oorlogszeengevallenenwet 1915.

De ondergeteekende verklaart als
 eigenaar van het zeevaartuig als
 gemerkt onderscheidingssein
 thuisbehorende te
 groot ton (2,83 M³) bruto;
 dat hem bekend is het door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, bij beschikking van . . Juli 1915 Afd. Nijverheid n^o. . . vastgestelde tarief van de premiën voor verzekering bij den Staat der Nederlanden van de uitkeeringen, bedoeld in artikel 2 der Oorlogszeengevallenenwet 1915;
 dat hij de leden van de bemanning van genoemd zeevaartuig en hunne nagelaten betrekkingen bij den Staat der Nederlanden op den voet van het bepaalde in het bovenbedoelde tarief wenschte te verzekeren voor de uitkeeringen, bedoeld in artikel 2 van de Oorlogszeengevallenenwet 1915 en wel a *) voor den tijd van . . maanden, gedurende welke het zeevaartuig bestemd is om c)

 b *) voor eene reis naar
 en terug op Nederland, waarbij vermoedelijk zullen worden aangedaan op de heenreis de

havens en op de
 erugreie de havens ;
 dat gedurende $\frac{a^*)}{b^*)}$ dien tijd de bemanning
 van het genoemde zeevaartuig vermoedelijk
 zal bestaan uit personen, van welke
 er behooren . . . tot groep I en . . . tot
 groep II, bedoeld in bovengenoemd tarief;
 dat de sommen der dagloonen van de per-
 sonen, behorende onderscheidenlijk tot de
 groepen I en II bedragen f . . . en f . . . ;
 dat hij genoeg neemt met de bepalingen
 van de aan de rugzijde dezes afgedrukte be-
 schikking van den Minister van Landbouw,
 Nijverheid en Handel van . . . Juli 1915,
 afdeling Nijverheid n°.
 , den

De Hoofd-Inspecteur voor de Scheepvaart
 de Inspecteur " " "
 de Adj.-Inspecteur " " "

daartoe door den Minister van Landbouw, Nij-
 verheid en Handel gemachtigd, verklaart, dat
 het wegens premie voor de verzekering bij
 den Staat der Nederlanden van de bemanning
 van het bovenbedoelde zeevaartuig en voor
 den $\frac{\text{den tijd}}{\text{de reis}}$ bedraagt
 den
 De Hoofd-Inspecteur voornoemd,
 De Inspecteur voornoemd,
 De Adjunct-Inspecteur voornoemd,

*) a en b. Door te halen wat niet toepas-
 selijk is.
 c. In te vullen de bestemming, zoowel
 wat de voorgenomen vaart als wat de
 voorgenomen reizen aangaat.

10 Juli 1915. BESLUIT, houdende vaststelling
 van het tijdstip, waarop de Oorlogszee-
 ongevallenwet 1915 in werking zal treden.
 S. 331.
 Bepaald op 19 Juli 1915.

10 Juli 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot uit-
 voering van art. 2, zesde en zevende lid, slot, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915.
 De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;
 Gezien art. 2, zesde lid en zevende lid, slot, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (Staats-
 blad n°. 214);

Heeft goedgevonden:
 te bepalen, dat de uitkeering in eens, wegens totaal verlies van goederen, bedoeld in art. 2,
 zesde lid, der genoemde wet, uitgedrukt in veelvouden van het dagloon, dat elk individueel
 lid van de bemanning van een zeevaartuig geacht wordt voor de toepassing van de Oorlogs-
 zeeongevallenwet 1915 te verdienen, zal bedragen voor:

Rang.	Op handelsschepen.	Op visschersvaartuigen.	
		a. zeilzevisschersvaartui- gen van meer dan 40 ton (2,83 M ³ .) bruto-inhoud en alle door een kracht- werktuig voortbewogen zevisschersvaartuigen.	b. zeilzevisschersvaartui- gen van 40 ton (2,83 M ³ .) bruto-inhoud en daar beneden.
schippers	75 × het dagloon	50 × het dagloon	30 × het dagloon.
stuurlieden	75 × " "	40 × " "	30 × " "
machinisten	50 × " "	40 × " "	30 × " "
overigen.	40 × " "	40 × " "	30 × " "

's Gravenhage, 10 Juli 1915.

Dr Minister voornoemd, POSTHUMA.

10 Juli 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, afd. Nijverheid, n°. 4650, tot uitvoering van art. 6, eerste lid, van de Oorlogszeengevallenvet 1915.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gezien artikel 6, eerste lid, van de Oorlogszeengevallenvet 1915;

Heeft goedgevonden te bepalen:

Art. 1. De persoon of de personen, bedoeld in het eerste lid, onder I, van artikel 6 van de Oorlogszeengevallenvet 1915, en de verzekeraar of andere derde, bedoeld in het eerste lid, onder II, van dat artikel, worden geacht voldoende zekerheid te hebben gesteld voor de uitkeeringen aan de bemanning en haar nagelaten betrekkingen van zeevaartuigen krachtens voornoemde wet verschuldigd, indien en zolang door hen aan den Staat een pand is gegeven, overeenkomstig het in de volgende artikelen van deze beschikking bepaalde.

2. Het in het voorgaand artikel bedoelde pand wordt onderscheiden in „algemeen pand” en „bijzonder pand”.

3. 1. Het algemeen pand bestaat uit:

I. Een bedrag, gelijk aan de som van drie producten, welke worden verkregen door 3000 gulden achtereenvolgens te vermienigvuldigen met het aantal leden der bemanningen van de drie sterkst bemande schepen, waarvan het risico der verzekering door den tot het stellen van zekerheid gehoudene wordt gedragen. Elk product, dat minder dan 100,000 gulden bedraagt, wordt door 100,000 gulden vervangen.

II. Een bedrag, gelijk aan het m -voud van het product van 3000 gulden met het aantal leden der bemanning van het sterkst bemande van de onder I bedoelde schepen, doch niet meer dan $m \times 100,000$ gulden.

De grootte van het getal m wordt ontleend aan de volgende tabel:

$2a + b$	m
minder dan 100	0
100—200	3
200—300	4
300—400	6
400—500	7
500—600	8
600—700	9
700—800	10
800—900	11
900 en hooger	13

In deze tabel stelt in de grootte $2a + b$

de letter a voor het door den Minister geschatte aantal volledige reizen (heen- en terugreis), dat gemiddeld door de schepen, aan de bemanningen waarvan voor risico van dengene, door wien de zekerheid wordt gesteld, de wettelijke uitkeeringen zijn verzekerd, in een tijdvak van drie weken wordt gemaakt. Visschersvaartuigen, welke in den regel binnen het gezicht der Nederlandsche kust blijven, komen niet in aanmerking, terwijl ten aanzien van de overige zeevisschersvaartuigen voor $2a$ het cijfer 3 wordt in rekening gebracht. De letter b stelt voor het totaal aantal zeevaartuigen, aan de bemanningen waarvan voor risico van dengene, door wien de zekerheid wordt gesteld, de wettelijke uitkeeringen zijn verzekerd.

2. Indien de gezamenlijke bemanning van de drie sterkst bemande schepen of de bemanning van het sterkst bemande schip talrijker wordt dan zij bij het geven van het pand was, is de pandgever verplicht het pand binnen den door den Minister bepaalden termijn aan te vullen.

3. Ingeval het pand moet worden gegeven door eene vereeniging van reeders en(of) van vereenigingen van reeders, die door de onderlinge aansprakelijkheid van de leden naar het oordeel van den Minister voldoende waarborg biedt voor het nakomen door de vereeniging van alle verplichtingen, welke deze op zich heeft genomen tegenover de bemanningen der betrokken zeevaartuigen en de nagelaten betrekkingen der bemanningen, is de Minister, na advies te hebben ingewonnen van het bestuur der Rijksverzekeringsbank, bevoegd het bedrag van het pand, hetwelk volgens het eerste lid van dit artikel moet worden gesteld, te verlagen. De Minister kan te allen tijde op de verlaging geheel of gedeeltelijk terugkomen; de pandgever is in dat geval verplicht het pand binnen den door den Minister bepaalden tijd aan te vullen.

4. Na een ongeval, als bedoeld in het eerste lid van artikel 2 van de Oorlogszeengevallenvet 1915, is degene, voor wiens risico de wettelijke uitkeering aan den betrokken schepeling is verzekerd, verplicht binnen acht dagen, nadat dit hem vanwege den Minister is aangezegd, het algemeen pand te verhoogen met een bedrag, gelijkstaande:

a. ingeval het ongeval het overlijden van een schepeling heeft veroorzaakt of door den Minister wordt vermoed te hebben veroorzaakt, met de contante waarde der renten, op welke ter zake van dat overlijden naar het oordeel van den Minister vermoedelijk aanspraak kan worden gemaakt:

b. ingeval het ongeval naar het oordeel van den Minister ongeschiktheid tot werken van een getroffen heeft veroorzaakt, met de contante waarde van de blijvende rente wegens geheele ongeschiktheid tot werken, met dien verstande echter, dat, indien de ongeschiktheid naar het oordeel van den Minister slechts gedeeltelijk zal zijn, de contante waarde berekend wordt naar het percentage der door den Minister ten hoogste verwachte blijvende ongeschiktheid, en dat, indien de ongeschiktheid naar het oordeel van den Minister niet blijvend zal zijn, in plaats van eene contante waarde, een bedrag van eenmaal de jaarrente, berekend naar geheele ongeschiktheid, moet worden gestort.

5. De bepalingen van het voorgaande artikel zijn van toepassing, ook ingeval door dengene, te wiens laste eventueel de uitkeeringen zullen komen, betwist wordt, dat er een ongeval heeft plaats gehad, als bedoeld in het eerste lid van dat artikel.

6. 1. Ingeval betreffende het recht op uitkeering of het bedrag daarvan tusschen een door het ongeval getroffen schepeling of diens nagelaten betrekkingen en dengene, voor wiens rekening de uitkeeringen komen, geen geschil bestaat, is laatstbedoelde verplicht om:

a. ingeval de invaliditeit blijvend is geworden;

b. ingeval de schepeling ten gevolge van het ongeval is overleden, zoodra voldoende vaststaat, dat er nagelaten betrekkingen zijn, die aanspraak hebben op uitkeering,

ter verzekering van de behoorlijke uitbetaling der uitkeeringen een bijzonder pand te stellen ter waarde van de contante waarde der verschuldigde renten.

2. Ingeval betreffende het recht op uitkeering of het bedrag daarvan tusschen de in den aanhef van het eerste lid bedoelde personen geschil bestaat, wordt de in het eerste lid bedoelde verplichting opgeschort, totdat bij in kracht van gewijsde gegaan vonnis eene beslissing in het geschil zal zijn gegeven.

7. Storting van panden in fondsen geschiedt bij Generale Thesaurie van het Departement van Financiën, of, op uitnoodiging van de Generale Thesaurie, op het door haar aangezeven kantoor van de Nederlandsche Bank.

Storting van panden in geld geschiedt bij een der betaalmeesters tegen eene kwitantie van storting met de omschrijving „wegens het stellen van zekerheid als bedoeld in artikel 6 der Oorlogszeengevallenenwet 1915". Deze kwitantie wordt, na van het vereischte visum te

zijn voorzien, gezonden aan het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel.

8. Ingeval den Minister blijkt, dat de overledene geene betrekkingen, die aanspraak op uitkeering kunnen maken, heeft nagelaten of dat de door het ongeval getroffen schepeling zijne door het ongeval verloren geschiktheid blijvend heeft herkegen of is overleden, doch niet tengevolge van het ongeval, alsmede ingeval bij in kracht van gewijsde gegaan vonnis is vastgesteld, dat ter zake van het ongeval geen recht op uitkeering bestaat, wordt de ingevolge artikel 4 gestorte verhooging van het algemeen pand aan den pandgever teruggegeven.

9. In de gevallen, voorzien bij artikel 6, wordt de ingevolge artikel 4 gestorte verhooging van het algemeen pand tegen storting van het verschuldigde bijzondere pand teruggegeven.

10. De bijdrage van de contante waarden van renten worden vastgesteld door den Minister. De berekening geschiedt door overeenkomstige toepassing van de bepalingen, waarnaar de contante waarden worden berekend, ter hoogte waarvan krachtens de Ongevallenwet 1901 pand moet worden gegeven ter verzekering van de uitbetaling van krachtens die wet verschuldigde renten, met dien verstande, dat vorenbedoelde berekening geschiedt naar een rentevoet van vier ten honderd per jaar.

11. 1. In pand gegeven kunnen slechts worden gelden en fondsen.

2. Indien het pand geheel of gedeeltelijk uit een geldsom bestaat, wordt daarover door het Rijk halfjaarlijks rente vergoed, gelijk aan het wisseldisconto der Nederlandsche Bank, doch in geen geval meer dan vier percent 's jaars.

3. Indien het pand geheel of gedeeltelijk uit fondsen bestaat, is de pandgever verplicht daarover aan het Rijk een bewaarloon te betalen, gelijk aan dat, hetwelk de Nederlandsche Bank voor open bewaargeving bij het jaar berekent, benevens de verdere noodzakelijke kosten uit de bewaring en administratie van de fondsen voortvloeiende.

4. Door den Minister worden de fondsen aangewezen, welke in pand kunnen worden gegeven, en de koers vastgesteld, waarnaar de waarde van die fondsen zal worden berekend.

5. Ingeval van daling van den koers der in pand gegeven fondsen is de pandgever verplicht het pand binnen den door den Minister bepaalden termijn aan te vullen.

6. De verschenen coupons van de in pand gegeven fondsen worden aan den pandgever toegezonden.

12. Bij eene overeenkomst betreffende het geven van een pand, als in artikel 1 bedoeld, moet worden bepaald:

1°. dat de Minister, onverminderd het bepaalde bij artikel 7 der Oorlogszeeongevallenwet 1915, bevoegd is, om ingeval door dengene, door wien het pand is gegeven, de uitkeeringen, welke deze in der minne heeft erkend schuldig te zijn of waartoe hij is veroordeeld bij een vonnis, dat voorloopig uitvoerbaar verklaard of in kracht van gewijsde gegaan is, naar het oordeel van den Minister niet regelmatig aan de rechthebbenden worden uitbetaald, die uitkeeringen uit het pand te betalen en daartoe het pand voor zooveel noodig te gelde te maken.

2°. dat de Minister bevoegd is de in pand gegeven schuldvordering, welke opeischbaar mocht worden, in te vorderen; het ingevorderde bedrag wordt dan beschouwd als in geld gestort pand;

3°. dat de Minister bevoegd is ruil van in pand gegeven fondsen tegen andere fondsen, alsmede ruil van in pand gegeven fondsen tegen geld, en omgekeerd, toe te staan;

4°. dat ook de bijzondere panden verbonden zijn voor de behoorlijke uitbetaling van alle uitkeeringen ten laste van den pandgever;

5°. dat geene terugbetaling van bijzondere panden en, behoudens het bepaalde bij de artikelen 8 en 9 van deze beschikking, ook geene terugbetaling van het algemeen pand zal plaats vinden voordat de Minister na het eindigen van den huidige oorlog daarvoor een regeling zal hebben gemaakt;

6°. dat de pandgever verplicht is alle inlichtingen te verstrekken, middellijk of onmiddellijk betrekking hebbend op de uitvoering van de Oorlogszeeongevallenwet 1915, door of vanwege den Minister gevraagd, desverreicht schriftelijk en aangeteekend en binnen den bij het vragen der inlichtingen gestelden termijn.

13. Waar in deze beschikking wordt gesproken van „de Minister”, wordt daaronder verstaan de Minister, belast met de uitvoering van de Oorlogszeeongevallenwet 1915.

's Gravenhage, 10 Juli 1915.

De Minister voornoemd, POSTHUMA.

Gezien artikel 11, vierde lid, van zijne beschikking van 10 Juli 1915, afd. Nijverheid, n°. 4650, waarbij krachtens artikel 6, eerste lid, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 regelen zijn gegeven voor de beoordeeling van het al dan niet voldoende zijn van de door hen, die gehouden zijn tot de in artikel 2 der Oorlogszeeongevallenwet 1915 bedoelde uitkeeringen, dan wel door een verzekeraar of andere derde, te stellen zekerheid voor de nakoming hunner verplichtingen;

Heeft goedgevonden te bepalen:

I. dat in pand zullen kunnen worden gegeven de fondsen, welke ingevolge de betrekkelijke bepalingen der Ongevallenwet 1901 aan de Rijksverzekeringsbank in pand kunnen worden gegeven, mits zij opgenomen zijn in de Prijscourant van de Vereniging voor den Effectenhandel te Amsterdam.

II. dat wat betreft de bepaling van den koers, waarnaar de waarde der in pand te geven fondsen zal worden berekend, ten aanzien van de vijf percents Staatsobligatiën, voortspuitende uit de Leeningwet 1914 en ten aanzien van de vijf percents obligatiën ten laste van de Nederlandsch-Indische Leeningwet 1915, de waarde zal worden berekend naar een koers, welke vijf, onderscheidenlijk tien, ten honderd lager is dan de laagste koers, welke voor die obligatiën in de maand, voorafgaande aan den dag waarop die fondsen in pand worden gegeven, is genoteerd in de bovenbedoelde Prijscourant, en dat ten aanzien van de overige voor inpandgeving vatbare fondsen, de waarde zal worden berekend naar een koers, welke tien ten honderd lager is dan de laagste koers, welke voor het betrokken fonds in de maand voorafgaande aan den dag waarop het in pand wordt gegeven, is genoteerd in de bovenbedoelde Prijscourant, met dien verstande, dat, indien in die maand het betrokken fonds niet in die Prijscourant is genoteerd, de waarde zal worden berekend naar een koers, welke twintig ten honderd lager is dan de laagste koers, welke voor dat fonds in de laatste vier weken vóór 28 Juli 1914 in die Prijscourant is genoteerd.

's Gravenhage, 10 Juli 1915.

De Minister voornoemd, POSTHUMA.

10 Juli 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, betreffende uitvoering van zijne beschikking van 10 Juli 1915 tot uitvoering art. 6, eerste lid, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915.
De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

13 Juli 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging en aanvulling

1°. van het Reglement op het verleen van verloven naar *Europa* aan de officieren van het leger in *Nederlandsch-Indië*;

2°. van de „Regeling van de bevordering,

het ontslag en het op non-activiteit stellen van de Europeesche officieren, behorende tot de Nederlandsch-Indische landmacht”.

3°. van de Regelingen betreffende het Instituut der militaire architecten bij het wapen der genie, het instituut der onderluitenanten bij de wapens der infanterie, cavalerie en artillerie en bij de genietroepen, der onderluitenanten bij de militaire administratie en bij den magazijnsdienst der intendance en der genie; en

4°. van het Reglement op het toekennen van pensioen en onderstand aan de Europeesche en aan de daarmede gelijkgestelde officieren van de Landmacht in *Nederlandsch-Indië*. S. 332.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 24 Maart 1915, afdeling D en C², n°. 47;

Den Raad van State gehoord (advies van 4 Mei 1915, n°. 26);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën van 8 Juli 1915, afdeling D en C², n°. 34;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen als volgt:

Art. 1. Het „Reglement op het verleen van verloven naar *Europa* aan de officieren van het leger in *Nederlandsch-Indië*”, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 24 Juli 1893, n°. 35 (*Indisch Staatsblad* n°. 237), zooals dat laatstelijk is gewijzigd bij Ons besluit van 1 Maart 1912, n°. 24 (*Indisch Staatsblad* n°. 290), wordt nader gewijzigd als volgt:

1°. Tusschen het eerste en het tweede lid van artikel 1 wordt opgenomen een nieuw lid, luidende:

De Gouverneur-Generaal kan in bijzondere gevallen te zijner beoordeeling aanspraak op een verlof naar *Europa* wegens langdurigen dienst op verzoek van den belanghebbende veranderen in aanspraak op een binnenlandsch verlof van ten hoogste zes maanden onder genot van verlofstraktement. In dat geval vervalt de aanspraak op verlof naar *Europa*.

2°. Het derde lid van artikel 1 wordt gelezen:

Wanneer aan een officier beneden den rang van kolonel, ingevolge het eerste lid, verlof naar *Europa* of een daarvoor in de plaats tredend binnenlandsch verlof wordt verleend, bepaalt de Gouverneur-Generaal tevens of die officier gedurende zijne afwezigheid met verlof of ten behoeve van dienstverrichtingen in het belang der koloniën, al dan niet aanspraak op bevordering behoudt. De aldus verleende aan-

spraak op bevordering kan alleen worden ingetrokken:

a. wegens feiten, die eerst ter kennis van het legerbestuur komen na de afzending van de voordracht tot het verleen van verlof;

b. wegens gedragingen van den officier, nadat hij *Nederlandsch-Indië* heeft verlaten of het binnenlandsch verlof is ingegaan;

3°. Het derde lid van artikel 2 wordt gelezen:

Onderbrekingen, waardoor de vorige dienst bij de beoordeeling van aanspraak op verlof wegens langdurigen dienst buiten rekening blijft, ontstaan door:

a. ontslag uit den dienst;

b. verlof naar *Europa* of daarvoor in de plaats tredend binnenlandsch verlof, of detachering naar *Europa*;

4°. Het vierde lid van artikel 2 wordt gelezen:

Onderbreking ten gevolge van een verlof als bedoeld in het derde lid van artikel 1, dat niet langer dan zes maanden heeft geduurd, blijft buiten rekening, wanneer na eindiging daarvan ten minste drie jaren in actieven dienst in *Nederlandsch-Indië* zijn doorgebracht.

5°. Het tweede lid van artikel 6 wordt gelezen:

Wanneer niet binnen drie maanden (of, wanneer het een binnenlandsch verlof geldt, als bedoeld in het tweede lid van artikel 1, binnen eene maand) na ingang van het verlof, of, wanneer door den Gouverneur-Generaal uitstel wordt verleend, vóór het verstrijken van den nader gestelden termijn, de reis is aanvaard, wordt het verlof beschouwd als te zijn vervallen en is de officier gehouden in 's Lands kas terug te storten al wat ten gevolge van het verlofsbesluit aan of voor hem is uitgegeven of verschuldigd.

2. De bij artikel één van Ons besluit van 8 September 1910, n°. 39, vastgestelde „Regeling van de bevordering, het ontslag en het op non-activiteit stellen van de Europeesche officieren, behorende tot de Nederlandsch-Indische landmacht” (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 278, *Indisch Staatsblad* n°. 592), zooals die regeling laatstelijk is gewijzigd bij Ons besluit van 14 Januari 1914, n°. 49 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 14, *Indisch Staatsblad* n°. 266), wordt nader gewijzigd als volgt:

1°. Het 3de lid van artikel 14 wordt aangevuld als volgt:

De officieren, die met een voor verlof naar *Europa* in de plaats tredend binnenlandsch verlof in *Nederlandsch-Indië* vertoeven, tellen in de sterkte zes en dertig dagen voor dat hun verlof komt te eindigen.

2°. In artikel 18, 1°, wordt na *c* opgenomen:
d. met een voor verlof naar *Europa* in de plaats tredend binnenlandsch verlof met behoud van aanspraak op bevordering;

3°. In artikel 71 wordt sub 2°, *b.*, gelezen:
 wanneer er geene vacature in zijnen rang bestaat bij zijne terugkomst, hetzij van buitenlandsch verlof, hetzij van een daarvoor in de plaats tredend binnenlandsch verlof, hetzij uit krijgsgevangenschap, hetzij uit vreemden krijgsdienst.

3. In § 10 van artikel 1 van de „Regeling van het Instituut der onderluitens bij de wapens der infanterie, cavalerie, en artillerie en bij de genietroepen”, van de „Regeling van het Instituut der militaire architecten bij het wapen der genie”, van de „Regeling van het Instituut der onderluitens bij de militaire administratie” en van de „Regeling van het Instituut der onderluitens bij den magazijnsdienst der intendance en van het wapen der artillerie en der genie”, zooals deze regelingen luiden sedert Ons besluit van 21 Juni 1915, n°. 28, wordt:

1°. tusschen het eerste en tweede lid een nieuw lid gevoegd, luidende:

De Gouverneur-Generaal kan in bijzondere gevallen te zijner beoordeeling aanspraak op een verlof naar *Europa* wegens langdurigen dienst op verzoek van den belanghebbende veranderen in aanspraak op een binnenlandsch verlof van ten hoogste 6 maanden onder genot van verlofstraktement. In dat geval vervalt de aanspraak op verlof naar *Europa*.

2°. het tweede lid gelezen:

Op alle krachtens deze paragraaf verleende verloven zijn, behoudens het bepaalde bij § 7 van dit artikel toepasselijk de bepalingen omtrent het verleenen van verlof naar *Europa* of van een daarvoor in de plaats tredend binnenlandsch verlof aan tweede-luitens van het leger in *Nederlandsch-Indië*.

4. In het reglement op het toekennen van pensioen en onderstand aan de Europeesche en aan de daarmede gelijkgestelde officieren van de landmacht in *Nederlandsch-Indië*, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 1 December 1879, n°. 34 (*Indisch Staatsblad* 1880, n°. 22), en laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 6 Maart 1914, n°. 42 (*Indisch Staatsblad* n°. 377), wordt:

1°. in artikel 6 gelezen:

A. het eerste lid, sub *b.*

de tijd doorgebracht op non-activiteit, verleend overeenkomstig artikel 71, 1°. *c* en 2°. *d* en *e* van de Regeling, vastgesteld bij Ons besluit van 8 September 1910, n°. 39 (*Neder-*

landsch Staatsblad n°. 278, *Indisch Staatsblad* n°. 592), zoomede de tijd door den officier doorgebracht met buitenlandsch verlof buiten bezwaar van 's Lands schatkist, en

B. het vierde lid:

Non-activiteit buiten *Nederlandsch-Indië* als bedoeld in artikel 71, 1°. *a* en *b* van de Regeling, vastgesteld bij Ons besluit van 8 September 1910, n°. 39 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 278, *Indisch Staatsblad* n°. 592), wordt voor de toepassing van dit Reglement gelijk gesteld met verlof, met bezwaar van 's Lands schatkist buiten *Nederlandsch-Indië* doorgebracht.

2°. Artikel 8, tweede lid, aangevuld met:

C. met een voor verlof naar *Europa* in de plaats tredend binnenlandsch verlof.

3°. in artikel 19, in stede van „artikel 184-der Grondwet” gelezen:

„artikel 185 der Grondwet”.

5. Dit besluit treedt, wat de artikelen één, twee, drie en vier, 2°, betreft, in werking op een nader door den Gouverneur-Generaal van *Nederlandsch-Indië* te bepalen tijdstip.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Oorlog, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 13 Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
 (Uitgeg. 28 Juli 1915.)

14 Juli 1915. BESLUIT, tot uitvoering der wet van 19 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 279), betreffende vrijdom van invoerrecht voor oudheden. S. 333.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 30 Juni 1915, n°. 158 (Invoerrechten); Gezien artikel 2 der wet van 19 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 279), alsmede artikel 7 der wet van 15 Augustus 1862 (*Staatsblad* n°. 170), houdende vaststelling van het tarief van rechten op den in-, uit- en doorvoer;

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Juli 1915, n°. 45);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 12 Juli 1915, n°. 125 (Invoerrechten);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Oudheden als bedoeld in artikel 2 der wet van 19 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 279) moeten, om met vrijdom van invoerrecht te kunnen worden toegelaten, ten invoer worden

aangegeven op een der kantoren Amsterdam, 's Gravenhage of Rotterdam.

In de aangifte, moet de ouderdom der voorwerpen worden vermeld.

2. Indien de ambtenaar, met de visitatie belast, twijfelt aan de juistheid der aangifte voor zooveel betreft den ouderdom der voorwerpen, wordt de zaak onderworpen aan de beslissing van twee deskundigen, waarvan een aan te wijzen door den inspecteur der invoerrechten en accijnzen en een door den aangever.

Kunnen dezen niet tot overeenstemming komen, dan kiezen zij te zamen een derden deskundige, wiens uitspraak beslissend is.

Indien zij het niet eens worden omtrent den persoon van den derden deskundige, wordt deze aangewezen door den Voorzitter van den Raad van Beroep voor de invoerrechten, bedoeld in art. 20 der Waardewet 1906 (*Staatsblad* n°. 216).

3. Aan de in het vorig artikel bedoelde deskundigen wordt, voor zoover zij geen bezoldigde betrekking bij 's Rijks belastingen bekleeden, door den inspecteur der invoerrechten en accijnzen een vacatiegeld toegekend overeenkomstig de artikelen 61 en 63 van het tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken, met dien verstande, dat des inspecteurs beoordeeling in de plaats treedt van die van den rechter.

Het vacatiegeld wordt door den inspecteur toegekend aan den voet der declaratie van den deskundige, welke daarin melding maakt van zijn aanwijzing, van den aard der verrichte werkzaamheden en van den daaraan besteden tijd.

Het alzoo door den inspecteur toegeschatte bedrag wordt door den ontvanger te wiens kantore de aangifte is geschied, aan den deskundige uitbetaald op zijne onder des inspecteurs toeschatting te stellen quitantie.

4. Indien door de beslissing der deskundigen de aangever in het ongelijk wordt gesteld, komen de kosten, in het vorig artikel bedoeld, te zijnen laste en worden de ten invoer aangegeven voorwerpen in geen geval te zijner beschikking gesteld dan nadat hij die kosten ten kantore van den in gemeld artikel genoemden ontvanger heeft betaald of daarvoor ten genoegen van dien ontvanger zekerheid heeft gesteld.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 14den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitg.* 19 Juli 1915.)

14 Juli 1915. BESCHIKKING van den Minister van Oorlog tot wijziging van zijne beschikking van 6 Juni 1906, houdende voorschriften ter uitvoering van het Koninklijk besluit van 8 Mei 1906.

In verband met het Koninklijk besluit van 7 Juli 1915 wordt in de Ministerieele Beschikking van 6 Juni 1906, IIIde Afd. n°. 396 na § 36 eene nieuwe paragraaf ingelascht, luidende:

§ 36bis. Door den Minister van Oorlog kan aan een sergeant-majoor of fourier der landweer vrijstelling worden verleend van de verplichting tot het wonen in de standplaats, welke hem door den landweerdistrictscommandant zou moeten zijn aangewezen. Moet de belanghebbende dientengevolge in zijnen rang overcompleet worden gevoerd, dan is te zijnen aanzien van toepassing het bepaalde bij het laatste lid van art. 41 van meergenoemd Koninklijk Besluit.

14 Juli 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot uitvoering van art. 6, tweede lid, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gezien artikel 6, tweede lid, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915;

Heeft goedgevonden:

vast te stellen het bijbehorende formulier verklaring betreffende Staatsverzekering.

's Gravenhage, 14 Juli 1915.

De Minister voornoemd, POSTEUMA.

FORMULIER

verklaring betreffende Staatsverzekering.

De hoofdinspecteur voor de scheepvaart;

De inspecteur voor de scheepvaart in het district;

De adjunct-inspecteur voor de scheepvaart in het district;

Gezien de aanvraag d.d. van verzekering bij den Staat der Nederlanden van de uitkeeringen, bedoeld in art. 2 juncto art. 10 van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 voor het zeevaartuig gemerkt onderscheidingssein thuis behoorende te groot ton (2,83 M³) bruto;

Gezien de quitantie van storteng van gulden wegens premie;

Verklaart, daartoe door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel gemachtigd, dat bedoelde verzekering overeenkomstig bovenbedoelde aanvraag, met ingang van des om uur

- a) voor den tijd van
 b) voor eene reis naar
 en terug is tot stand gekomen.

. den
De Hoofdinspecteur voornoemd,
De Inspecteur voornoemd,
De Adjunct-Inspecteur voornoemd,

a) of b) door te halen.

14 Juli 1915. *MISSIVE* van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende onderstand aan Belgische gezinnen.

Bij dezerzijsche circulaire van 30 November jl., n°. 11753, Afd. V. A., werd door uwe tusschenkomst opgaaf gevraagd aangaande onderstand aan z.g. Belgische gezinnen.

Het blijkt, dat aan sommige gemeentebesturen niet geheel duidelijk is, welke onderstandskosten in de opgaven moeten worden opgenomen. Daarom noodig ik U H.E.G. uit de gemeentebesturen er nog eens op te wijzen, dat de opgaaf moet omvatten:

1°. de ondersteuning aan gezinnen, waarvan de kostwinner in Belgischen krijgsveld is, krijgsgevangene is of hier te lande geïnterneerd is. *Ten aanzien van deze gezinnen is het onverschillig of zij vóór of ná het uitbreken van den oorlog hier te lande gevestigd waren;*

2°. de ondersteuning aan gezinnen die vóór het uitbreken van den oorlog hier te lande gevestigd waren en die door werkloosheid of door andere omstandigheden hulpbehoevend zijn geworden.

Aangezien deze onderstandskosten door de Belgische Regeering zullen worden terugbetaald, is eene nauwkeurige opgave vanwege de gemeentebesturen noodig. Aanvullingen of verbeteringen op bereids ingezonden opgaven worden door tusschenkomst van de Commissarissen der Koningin gaarne bij den Minister ingewacht.

Indien de ondersteuning met de gewone uitgewekenen gezamenlijk geschiedt en de kosten niet afzonderlijk kunnen worden opgegeven, zal naar verhouding moeten worden berekend, welk bedrag ten behoeve van de zoogenaamde Belgische gezinnen is besteed.

14 Juli 1915. *MISSIVE* van den Minister van Oorlog, betreffende de lichting 1916.

Nu ingevolge de wet van 11 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 241) voor de lichting 1916 geen loting zal worden gehouden, wordt door mij,

mede krachtens het Kon. besluit van 24 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 295), met betrekking tot de lichting 1916 het navolgende bepaald.

Waar in eenig wettelijk voorschrift of wettelijk vastgesteld model van „loteling” wordt gesproken, moet daarvoor worden gelezen: „dienstplichtige”.

Waar in eenig voorschrift, als bedoeld, wordt gesproken van de gemeente, voor welke iemand heeft geloot, moet daaronder worden verstaan de gemeente, waar hij voor de militie is ingeschreven.

— Waar in eenig model, als bedoeld, vermelding van het lotingsnummer zou moeten geschieden, moet daarin — met wijziging voor zooveel noodig van het model — worden vermeld het nummer, waaronder de dienstplichtige in het alphabetisch register, bedoeld in art. 20 der militiewet, is ingeschreven.

De kolommen 14 en 15 van het alphabetisch register moeten worden bestemd voor het doen van aantekeningen, welke anders in de kolommen 12 en 13 van het lotingsregister worden vermeld. In verband hiermede zal het hoofd van bedoelde kolom 14 dienen te worden gewijzigd overeenkomstig het hoofd van kolom 12 van het model voor het lotingsregister.

Ik heb de eer U te verzoeken, het vorenstaande ter kennis te brengen van de burgermeesters in Uwe provincie en hun tevens te verzoeken zorg te dragen, dat de inlijvingsstukken, modellen F en G, tijdig in gereedheid worden gebracht, opdat, indien de oproeping — zij het ook aanvankelijk slechts voor een deel der dienstplichtigen — op korten termijn zou moeten plaats hebben, geen vrees behoeft te bestaan voor het niet tijdig gereedkomen of niet naar behooren invullen van die stukken.

14 Juli 1915. *BESCHIKKING* van den Minister van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot uitvoering van art. 2, zevende lid van de Oorlogszeeongevallenwet 1915;

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gezien art. 2, zevende lid, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (*Staatsblad* n°. 214);

Heeft goedgevonden:

te bepalen, dat voor de toepassing van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 als dagloonen voor de verschillende groepen van schepelingen zullen gelden de bedragen, vermeld op de lijsten, welke als bijlagen A 1, A 2 en B, bij deze beschikking zijn gevoegd.

De Minister voornoemd, POSTHUMA.

BIJLAGE I A.

Gemiddelde dagloonen in guldens van
(HANDELS- E

OMSCHRIJVING DER UITGEOEFENDE VAART.		schipper.	1 ^e stuurman.	2 ^e stuurman.	3 ^e stuurman, indien ook een 4 ^e stuurman is gemonsterd.	3 ^e stuurman, indien geen 4 ^e stuurman is gemonsterd.	4 ^e stuurman.	stuurmansleerling.	runner.	1 ^e machinist.	2 ^e machinist.	3 ^e machinist.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
A. Stoom- en motorvaart.												
I. Mail- en passagierschepen		M.	M.	M.	M.	—	M.	3.—	—	M.	M.	M.
	a. met zeevaartuigen van meer dan 400 ton (2.83 M ³) bruto-inhoud	M.	M.	M.	M.	3.20	3.20	1.80	—	M.	M.	M.
II. Vrachtvaart												
	b. met zeevaartuigen van 400 ton (2.83 M ³) bruto-inhoud of minder	M.	2.90	—	—	—	—	—	—	M.	—	—
	a. met zeesleepbooten van meer dan 100 ton (2.83 M ³) bruto-inhoud	M.	M.	—	—	—	—	—	—	M.	M.	3.40
III. Sleepvaart												
	b. met zeesleepbooten van 100 ton (2.83 M ³) bruto-inhoud of minder	3.40	—	—	—	—	—	—	—	3.—	—	—
B. Zeilvaart en zeilvaart met hulpvermogen		M.	2.90	—	—	—	—	—	—	M.	—	—
C. Sleepschepen en ander gesleept materiaal												
	a. zeelichters van meer dan 400 ton (2.83 M ³) bruto-inhoud.	M.	3.80	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	b. zeelichters van 400 ton (2.83 M ³) bruto-inhoud of minder	M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	c. overig gesleept materiaal	—	—	—	—	—	—	—	M.	—	—	—
D. Zelfstoomend baggermateriaal		M.	3.60	—	—	—	—	—	—	M.	3.60	—

*) Onder M wordt verstaan het maximum-dagloon, nl. f 4, hetwelk voor de toepassing van de Oorlogszee

BIJLAGE I B.

Gemiddelde dagloonen in guldens van de bemanningen
(HANDELS- EN

OMSCHRIJVING DER UITGEOEFENDE VAART.		Geneesheer.	Administrateur (Purser).	Maitre d'Hôtel.	Adjunct-administrateur.	Chef Hofmeester (1 ^e klas steward).	Hofmeester en chef du rang.	Hofmeester korte trajecten.	Assistent hofmeester.	Pantry-hofmeester.	Bath-room steward.	Commis du rang.	Hofmeesteres.	Linnenjuffrouw.	Magazijnmeester.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	
A. Stoom- en Motorvaart.															
I. Mail- en passagierschepen		M.	M.	M.	M.	M.	M.	3.90	3.90	3.90	3.90	3.90	2.30	2.70	M.

*) Onder M wordt verstaan het maximum-dagloon, nl. f 4, hetwelk voor de toepassing van de Oorlogszee

BIJLAGE II.

Gemiddelde dagloonen in guldens van

OMSCHRIJVING DER UITGEOEFENDE VISSCHERIJ.	VAARTUIGEN, WAARMEDE DE VISSCHERIJ UITGEOEFEND WORDT.		schipper.	stuurman.
			3.	4.
1.	2.			
1 ^o . uitsluitend haringvisserij	Stoomloggers	M. *)	2.90	2.90
	Zeilloggers	2.70	1.80	—
	Bommen	2.20	—	—
2 ^o . haringvisserij met werkzaamheden in het bedrijf aan den wal	Zeilloggers	2.70	1.80	1.80
	Bommen	2.50	—	—
	Motorloggers	M.	3.40	3.40
	Stoomloggers en stoomtrawlers	M.	M.	M.
	Motorloggers	M.	M.	M.
3 ^o . haring- en trawlvisserij	Stoomdriters	M.	3.70	3.70
	Zeilloggers en stoomtrawlers	—	—	2.60
	Bommen en stoomtrawlers	—	—	—
	Zeilloggers	3.70	2.30	2.30
4 ^o . haring- en beugvisserij	Stoom loggers	M.	3.40	3.40
	beugers	—	—	—
	Zeilvloepen	2.90	—	—
5 ^o . haringvisserij en visserij in de Zuiderzee, de zeegaten enz.	Stoomloggers en blazers, botters, schokkers, enz.	—	—	—
	Zeilloggers en blazers, botters, schokkers, enz.	—	—	—
	Bommen en blazers, botters, schokkers, enz.	—	—	—
6 ^o . haringvisserij en werkzaamheden in andere bedrijven aan den wal (vaklandarbeid enz.)	Stoomloggers	—	—	—
	Zeilloggers	—	—	—
	Bommen	—	—	—
	Stoomtrawlers	M.	3.60	3.60
7 ^o . uitsluitend trawlvisserij	Kotters	2.90	—	—
	Blazers, botters, schokkers, enz.	2.50	—	—
8 ^o . trawlvisserij en visserij in de Zuiderzee, de zeegaten enz.	Blazers, botters, schokkers, enz.	2.50	—	—
9 ^o . uitsluitend beugvisserij	Zeilvloepen	2.90	—	—
10 ^o . Visserij in de zeegaten en op de kust.	Blazers, botters, schokkers, enz.	—	—	—

*) Onder M. wordt verstaan het maximum-dagloon, n.l. / 4, hetwelk voor de toepassing van de Oorlog

17 Juli 1915. BESLUIT, tot overbrenging van de registers van eigendomsovergangen, welke in de jaren 1812—1832 door de maires en gemeentebesturen zijn aangelegd en bijgehouden met de daarbij behorende bescheiden naar de bewaringen van de hypotheken en het kadaster. S. 334.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën van 19 Januari 1915, n°. 219, afdeling Kunsten en Wetenschappen, en van 3 Februari 1915, n°. 23, afdeling Hypotheken en Kadaster;

Overwegende, dat het wenschelijk is om de

registers van eigendomsovergangen, welke in de jaren 1812—1832 door de maires en gemeentebesturen zijn aangelegd en bijgehouden, met de daarbij behorende bescheiden naar de bewaringen van de hypotheken en het kadaster over te brengen;

Den Raad van State gehoord (advies van den 2den Maart 1915, n°. 44);

Gelet op het nader rapport van voornoemde Ministers van 18 Mei 1915, n°. 1258/2, Afdeling Kunsten en Wetenschappen en van 13 Juli 1915, n°. 70, Afdeling Hypotheken en Kadaster;

Hebben goedgevonden en verstaan: te bepalen:

de bemanningen in het zeevisschersbedrijf.

RANG, WAARIN WORDT DIENST GEDAAN :

matroos.	Schippers en matrozen op kustvisschersvaartuigen met gelijke deelen van de inkomsten.	oudste kok.	jongste.	reepschieter.	afhouder.	machinist.	stoker.	2 ^e stoker.	kok.	middelste of midden jongen.	bovenman of oude jongen.	inbakker.	2 ^e jongen of kl. jongen.	kleine jongen.
5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.
2.20	—	1.70	1.30	1.—	0.80	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.30	—	1.00	0.90	0.80	0.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.20	—	—	—	0.80	0.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.70	—	1.40	1.20	0.90	0.80	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.60	—	—	—	0.90	0.80	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.20	—	2.60	1.80	1.30	1.10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.50	—	2.60	—	—	—	M.	3.90	2.40	—	—	—	—	—	—
3.50	—	2.50	2.—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.—	—	2.30	—	—	—	M	3.60	2.40	2.30	—	—	—	—	—
2.50	—	1.90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.20	—	1.60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.20	—	2.50	2.—	1.50	1.30	M.	3.50	1.50	—	—	—	—	—	—
2.20	—	2.—	1.40	1.10	0.90	—	—	—	—	1.80	—	—	—	—
2.60	—	2.—	1.60	1.20	1.—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.80	—	1.30	1.20	0.90	0.80	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.70	—	—	—	0.90	0.80	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.80	—	2.20	1.60	1.20	1.—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.—	—	1.50	1.30	1.10	0.90	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.90	—	—	—	1.10	0.90	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.—	—	—	—	—	—	M.	3.40	3.—	2.10	—	—	—	—	—
2.50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.30
1.80	1.70	—	1.10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.80	1.70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.10	—	—	—	—	—	—	—	—	1.80	1.70	2.—	1.40	1.10	0.90
—	1.70	—	1.10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

zeonge vallenwet 1915 als dagloon zal gelden.

Art. 1. De registers van eigendomsovergangen van gebouwde en ongebouwde eigendommen (livres des mutations des propriétés bâties et non-bâties), welke krachtens artikel 33 der wet van 3 frimaire jaar VII (Bulletin des lois n°. 243) door de maires en gemeentebesturen in de jaren 1812—1832 zijn aangelegd en bijgehouden, en welke in de archieven der gemeenten, op de griffie der provinciale besturen of onder de ambtenaren der directie belastingen berusten, zullen met de daarbij behoorende aangiften van notarissen en eigenaars van onroerende goederen en uittrekels uit en afschriften van authentieke en andere akten van overdracht of eigendomsverkriging

naar de bewaringen van de hypotheeken en het kadaster worden overgebracht.

2. De overbrenging dier registers en bescheiden zal geschieden naar het kantoor van de hypotheeken en het kadaster, tot welks ressort de gemeente, waaronder de betrokken eigendommen gelegen zijn, thans behoort.

3. Van de bij eenige bewaring van de hypotheeken en het kadaster overgebrachte registers en bescheiden, hiervoren genoemd, zal kosteloos inzage worden gegeven:

1°. aan den Algemeenen Rijksarchivaris, de Rijksarchivarissen in de provinciën en de besturen der gemeenten, waaronder de betrokken eigendommen gelegen zijn;

2°. aan andere personen, indien door hen eene verklaring wordt overgelegd afgegeven door een hoogleeraar aan een der Universiteiten of door een Rijks- of gemeente-archivaris, waaruit blijkt, dat de inzage voor wetenschappelijke onderzoekingen wordt verlangd.

Overigens zullen de hierbovenbedoelde registers en bescheiden, wat het verlenen van inzage en het geven van afschriften er uit betreft, worden gelijkgesteld met de hypotheekregisters.

Onze Ministers voornoemd zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 17den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORF v. D. LINDEN.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 20 Aug. 1915.)

19 Juli 1915. BESLUIT, tot regeling van de opleiding van Indische jongelieden tot onderwijzer aan gemeentelijke en bijzondere kweekscholen in *Nederland*. S. 335.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 10 Juni 1915, Afdeeling A¹, n°. 24; Den Raad van State gehoord (advies van 6 Juli 1915, n°. 53);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 15 Juli 1915, Afdeeling A¹, n°. 70

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Aan jongelieden uit Nederlandsch-Indië, behoorende tot de Europeesche en daarmede gelijkgestelde bevolking, die het examen, bedoeld in artikel 2 van Ons besluit van 3 Februari 1915 n°. 16 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 67, *Indisch Staatsblad* n°. 173), met gunstig gevolg hebben afgelegd en ook overigens voldoen aan de bij dat artikel gestelde vereischten, kan op het daartoe door of namens hun ouders of voogden gedaan verzoek; door Onzen Minister van Koloniën vergund worden de opleiding tot onderwijzer te ontvangen aan eene in het genot van eene Rijksbijdrage gestelde gemeentelijke of bijzondere kweekschool in *Nederland*.

2. (1) De bepalingen van de artikelen 4 en 5 van Ons voornoemd besluit zijn op hen, aan wie de in het vorig artikel bedoelde vergun-

ning verleend is, van toepassing, behoudens het volgende.

(2) Het bedrag der toelage voor huisvesting en verpleging, bedoeld in artikel 5 lid 1 van dat besluit, wordt door Onzen Minister van Koloniën bepaald.

(3) Wanneer de kweekeling na eene onafgebroken opleiding van vier jaren de akte van bekwaamheid, bedoeld in artikel 77 onder a der wet tot regeling van het lager onderwijs, niet behaalt, kan de toelage door Onzen voornoemden Minister worden ingetrokken dan wel in bijzondere gevallen nog gedurende één opleidingsjaar worden uitgekeerd.

3. (1) Ter bestrijding van de opleidingskosten (daaronder begrepen de uitgaven van boeken en leermiddelen) ontvangt het bestuur der kweekschool eene vergoeding ten laste van de begroting van Nederlandsch-Indië tot een in elk geval afzonderlijk door Onzen Minister van Koloniën te bepalen bedrag, niet te boven gaande eene som van f 350 per kweekeling en per jaar, gedurende ten hoogste vier opleidingsjaren.

(2) In de gevallen, bedoeld aan het slot van het derde lid van het vorige artikel, wordt de termijn, gedurende welken deze vergoeding wordt genoten, met één jaar verlengd.

4. Verandering van kweekschool tijdens de opleiding mag niet plaats hebben dan met vergunning van Onzen Minister van Koloniën.

5. (1) Het bestuur der kweekschool is gehouden aan Onzen Minister van Koloniën de door hem verlangde inlichtingen te geven omtrent al zulke zaken, welke verband houden met de opleiding van de in dit besluit bedoelde kweekelingen.

(2) Het is bovendien verplicht na afloop van elk schooljaar een verslag in te dienen omtrent vlijt, gedrag en vorderingen dier kweekelingen.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 19den Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgeg.* 23 Juli 1915.)

19 Juli 1915. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62); laatstelijk gewijzigd bij die van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 240) en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 336.

21 Juli 1915. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het te Londen op 25 Maart 1915 gesloten verdrag tot nadere verlenging van den duur van het op 15 Februari 1905 tusschen *Nederland* en *Groot-Britannië* gesloten arbitrageverdrag (*Staatsblad* 1905 n°. 250). S. 337.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het op 25 Maart 1915 te Londen gesloten verdrag tot nadere verlenging van den duur van het op 15 Februari 1905 tusschen *Nederland* en *Groot-Britannië* gesloten arbitrageverdrag, van welk eerstgenoemd verdrag een afdruk in Nederlandschen en Engelschen tekst bij dit besluit is gevoegd;

Overwegende dat bedoeld verdrag is goedgekeurd bij de wet van 16 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 253) en dat de akten van bekrachtiging daarvan te Londen zijn uitgewisseld;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 19den Juli 1915, Directie van het Protocol, n°. 30189;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bedoeld verdrag te doen bekend maken door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*. (1)

Onze Ministers, hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur, zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's-Gravenhage, den 21sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

J. LOUDON.

(*Vitgeg.* 26 Juli 1915.)

22 Juli 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin betreffende kosten van legalisatie van extracten uit de registers van den burgerlijken stand.

Ingevolge de circulaire van den toenmaligen Minister van Binnenlandsche Zaken dd. 10 Februari 1819 (opgenomen in het Bijvoegsel tot het *Staatsblad* van 1819, II, bladz. 914), op welke circulaire nog gevolgd is de aanschrijving van mijn ambtsvoorganger aan de Commissarissen der Koningin van 8 April 1905, n°. 2349, afd. B.B., zenden de gemeentebesturen aan U.H.E.G. gelegaliseerde extracten uit de registers van den burgerlijken stand van hier te lande overleden vreemdelingen, en voor zooveel betreft onderdanen van Zweden of Noorwegen, ook afschriften van de in hunne

gemeente opgemaakte akten van geboorte, van erkenning van een natuurlijk kind of van huwelijk.

Te dezer zake is door den Minister van Justitie aan de griffiers der rechtbanken de circulaire gericht d.d. 18 Juli 1915, 4^e Afd., n°. 555, van welke U.H.E.G. hierbij een afschrift gelieve aan te treffen.

Ik heb de eer U.H.E.G. te verzoeken den inhoud van die circulaire ter kennis te brengen van de gemeentebesturen in Uwe provincie en hen er tevens opmerkzaam op te maken, dat de in die circulaire bedoelde extracten, wil de legalisatie kosteloos geschieden, dienen voorzien te zijn van de aantekening, dat zij bestemd zijn voor den Commissaris der Koningin.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.

's Gravenhage, 13 Juli 1915.

Het is mij gebleken, dat door de Griffiers van enkele Rechtbanken griffierecht wordt geheven ter zake van de legalisatie van extracten uit de registers van den burgerlijken stand, vreemdelingen betreffende, welke extracten door tusschenkomst van de Commissarissen der Koningin in de provinciën aan het Departement van Buitenlandsche Zaken worden ingezonden.

Daar deze kosten, door de gemeentebesturen voldaan, aan de gemeenten zouden moeten worden vergoed, als betreffende het hier niet een gemeentebelang, maar het nakomen van voorschriften in het algemeen Rijksbelang, heb ik de eer U weledelgestrenge te verzoeken het heffen van griffierecht bij de legalisatie der handteekeningen op bovenbedoelde extracten in het vervolg achterwege te laten.

Bij aanvraag van particulieren van extracten, vreemdelingen betreffende, blijft natuurlijk het voorschrift over de heffing van griffierecht gelden, weshalve bij de toezending der extracten ter legalisatie van de bestemming voor den Commissaris der Koningin zal moeten blijken, wil die legalisatie zonder kosten plaats hebben.

De Minister van Justitie, B. ORT.

23 Juli 1915. BESLUIT, bevelende de bekendmaking in het *Staatsblad* van de op 4 Juni 1915 te *Berlijn* namens de Nederlandsche en Duitsche Regeeringen gewisselde nota's nopens de rechtstreeksche overbrenging van rogatoire commissies in strafzaken. S. 338.

(1) Zie voor de tekst van het verdrag en de vertaling S. 253 van 1915.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien de op 4 Juni 1915 te *Berlijn* namens de Nederlandsche en Duitsche Regeeringen gewisselde nota's nopens de rechtstreeksche overbrenging van rogatoire commissies in strafzaken, van welke nota's een afdruk met vertaling bij dit besluit is gevoegd;

Op de voordracht van Onzen Minister van Buitenlandsche Zaken van den 21sten Juli 1915 Directie van het Protocol en Eerste Afdeling n°. 31039;

Hebben goedgevonden en verstaan:

De bekendmaking van gezegde nota's en van de vertalingen daarvan te bevelen door plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*.

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's-Gravenhage, den 23sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
J. LOUDON.

(*Uitgeg.* 28 Juli 1915.)

LEGATION ROYALE DES

PAYS-BAS. n°. 5466. Berlin, le 4 juin 1915.

Monsieur le Secrétaire d'Etat,

Me référant aux négociations antérieures relatives à la transmission des commissions rogatoires en matière pénale, j'ai l'honneur de faire savoir ce qui suit à Votre Excellence:

D'après l'article 12 du traité d'extradition conclu, le 31 décembre 1896, entre les Pays-Bas et l'Allemagne, les commissions rogatoires, en matière pénale, sont transmises par la voie diplomatique, sauf dans les cas urgents.

En vue de hâter et de simplifier l'exécution des commissions rogatoires, la communication directe sera admise, d'une manière générale, à partir du 1er août 1915, entre les autorités judiciaires néerlandaises et allemandes, pour les commissions rogatoires à exécuter en conformité de l'article précité.

Les commissions à exécuter aux Pays-Bas seront transmises par l'autorité judiciaire allemande compétente au Procureur près l'Arrondissement-Rechtbank. Les commissions à exécuter en Allemagne seront transmises par l'autorité judiciaire néerlandaise compétente au Président du Landgericht.

En cas d'incompétence de l'autorité à qui a été envoyée une commission rogatoire, cette autorité la fera parvenir directement à l'auto-

rité compétente et en informera, sans délai, l'autorité requérante.

Il est entendu que l'autorité requise pourra refuser l'exécution d'une commission rogatoire, si l'instruction est dirigée contre un ressortissant de son pays qui ne se trouve pas sur le territoire de l'autre pays.

Je saisis cette occasion pour Vous renouveler, Monsieur le Secrétaire d'Etat, l'assurance de ma haute considération.

GEVERS.

A Son Excellence

*Monsieur le Secrétaire d'Etat au
Département Impérial des Affaires
Etrangères. Berlin.*

VERTALING.

Berlijn, 4 Juni 1915.

Mijnheer de Staatssecretaris,

Met verwijzing naar de vroeger gevoerde onderhandelingen betreffende de overmaking van rogatoire commissies in strafzaken, heb ik de eer Uwer Excellentie het volgende te doen weten:

Volgens artikel 12 van het uitleveringsverdrag, den 31sten December 1896 tusschen Nederland en Duitschland gesloten, moeten rogatoire commissies in strafzaken, behoudens in dringende gevallen, worden overgemaakt langs den diplomatieken weg.

Ten einde de uitvoering van rogatoire commissies te bespoedigen en te vereenvoudigen, zal van den 1sten Augustus 1915 af de rechtstreeksche mededeeling tusschen de Nederlandsche en Duitsche rechterlijke autoriteiten van de rogatoire commissies, uit te voeren overeenkomstig het bovenaangehaald artikel, in het algemeen geoorloofd zijn.

De in Nederland uit te voeren commissies zullen door de bevoegde Duitsche rechterlijke autoriteit worden overgemaakt aan den Officier van Justitie bij de Arrondissementsrechtbank. De in Duitschland uit te voeren commissies zullen door de bevoegde Nederlandsche rechterlijke autoriteit worden overgemaakt aan den President van het „Landgericht“.

Ingeval van onbevoegdheid der autoriteit, aan welke eene rogatoire commissie is gezonden, zal deze autoriteit haar rechtstreeks doen toekomen aan de bevoegde autoriteit en van een en ander onverwijld kennis geven aan de autoriteit, die het verzoek gedaan heeft.

Het is wel te verstaan, dat de aangezochte autoriteit de uitvoering van eene rogatoire commissie zal kunnen weigeren, wanneer het

onderzoek gericht is tegen een onderdaan van haar land, die zich niet bevindt op het gebied van het andere land.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik, Mijnheer de Staatssecretaris, om U de hernieuwde verzekering mijner bijzondere hoogachting aan te bieden.

GEVERS.

AUSWÄRTIGES AMT.

Nr. III a 10890/74008. Berlin, le 4 juin 1915.

Monsieur le Ministre,

Me référant aux négociations antérieures relatives à la transmission des commissions rogatoires en matière pénale, j'ai l'honneur de Vous faire savoir ce qui suit:

D'après l'article 12 du traité d'extradition conclu, le 31 décembre 1896, entre l'Allemagne et les Pays-Bas, les commissions rogatoires, en matière pénale, sont transmises par la voie diplomatique, sauf dans les cas urgents.

En vue de hâter et de simplifier l'exécution des commissions rogatoires, la communication directe sera admise, d'une manière générale, à partir du 1er août 1915, entre les autorités judiciaires allemandes et néerlandaises, pour les commissions rogatoires à exécuter en conformité de l'article précité.

Les commissions à exécuter aux Pays-Bas seront transmises par l'autorité judiciaire allemande compétente au Procureur près l'Arrondissement-Rechtbank. Les commissions à exécuter en Allemagne seront transmises par l'autorité judiciaire néerlandaise compétente au Président du Landgericht.

En cas d'incompétence de l'autorité à qui a été envoyée une commission rogatoire, cette autorité la fera parvenir directement à l'autorité compétente et en informera, sans délai, l'autorité requérante.

Il est entendu que l'autorité requise pourra refuser l'exécution d'une commission rogatoire, si l'instruction est dirigée contre un ressortissant de son pays qui ne se trouve pas sur le territoire de l'autre pays.

Je saisis cette occasion pour Vous renouveler, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

JAGOW.

A Monsieur le Baron GEVERS,
Ministre des Pays-Bas, Berlin.

VERTALING.

Berlijn, 4 Juni 1915.

Mijnheer de Gezant,

Met verwijzing naar de vroeger gevoerde 1915.

onderhandelingen betreffende de overneming van rogatoire commissies in strafzaken, heb ik de eer Uwer Excellentie het volgende te doen weten:

Volgens artikel 12 van het uitleveringsverdrag, den 31sten December 1896 tusschen Duitschland en Nederland gesloten, moeten rogatoire commissies in strafzaken; behoudens in dringende gevallen, worden overgemaakt langs den diplomatieken weg.

Ten einde de uitvoering van rogatoire commissies te bespoedigen en te vereenvoudigen, zal van den 1sten Augustus 1915 af de rechtstreeksche mededeeling tusschen de Duitsche en Nederlandsche rechterlijke autoriteiten van de rogatoire commissies, uit te voeren overeenkomstig het bovenaangehaald artikel, in het algemeen geoorloofd zijn.

De in Nederland uit te voeren commissies zullen door de bevoegde Duitsche rechterlijke autoriteit worden overgemaakt aan den Officier van Justitie bij de Arrondissementsrechtbank. De in Duitschland uit te voeren commissies zullen door de bevoegde Nederlandsche rechterlijke autoriteit worden overgemaakt aan den President van het „Landgericht”.

Ingeval van onbevoegdheid der autoriteit, aan welke eene rogatoire commissie is gezonden, zal deze autoriteit haar rechtstreeks doen toekomen aan de bevoegde autoriteit en van een en ander onverwijld kennis geven aan de autoriteit, die het verzoek gedaan heeft.

Het is wel te verstaan, dat de aangezochte autoriteit de uitvoering van eene rogatoire commissie zal kunnen weigeren, wanneer het onderzoek gericht is tegen een onderdaan van haar land, die zich niet bevindt op het gebied van het andere land.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik, Mijnheer de Gezant, om U de hernieuwde verzekering mijner bijzondere hoogachting aan te bieden.

JAGOW.

23 Juli 1914. MISSIVE van den Minister van Oorlog aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende uitbreiding van den landstorm en aanvulling van de Landstormwet.

In verband met art. 2 der wet van 11 Juni 1915. (Staatsblad no. 242) tot uitbreiding van den landstorm heeft de Minister van Oorlog bij missive van 23 Juli jl. — gericht tot de Commissarissen der Koningin — de burgemeesters doen uitnoodigen, onverwijld de inschrijving te bevorderen van hen, die krachten

art. 1 dezer wet tot den landstorm zijn komen te behooren, en daaromtrent het volgende bepaald.

Onder de in te schrijven personen zullen zijn vroegere militie- en vroegere landweerplichtigen, en voorts oud-vrijwilligers. Wat de oud-militieplichtigen betreft, zijn het in hoofdzaak zij, die hebben behoord tot de lichtingen 1903 en 1904 van de bereiden korpsen en het korps torpedisten, tot de lichting 1904 van het korps pantserfort-artillerie en tot de lichtingen 1906 en 1907 der zeemilitie, wat de oud-landweerplichtigen betreft, zijn het in hoofdzaak zij, die behoord hebben tot de lichtingen 1904 en 1905.

Als grondslag voor de inschrijving der vroegere dienstplichtigen bij militie en landweer zijn te nemen de verlofgangers-registers. Zij, die nog in de gemeente woonachtig zijn, kunnen ter plaatse in het landstormregister worden ingeschreven. Het zal zich echter voordoen, dat in de verlofgangersregisters personen zijn vermeld, die niet meer in de gemeente wonen. Ten aanzien van de zoodanigen zendt de burgemeester bericht aan zijne ambtgenooten in de gemeenten, waarheen bedoelde personen vertrokken zijn, onder bijvoeging van eene opgave, ingericht voor zooveel mogelijk overeenkomstig model 4, en met verzoek om doorzending naar opvolgende gemeenten bij eventueel vertrek. De burgemeester der gemeente, waar dan ten slotte de inschrijving voor den landstorm tot stand komt, zendt hiervan bericht aan zijn ambtgenoot in de gemeente, waar de man in het verlofgangersregister laatstelijk stond ingeschreven.

Wat de oud-vrijwilligers aangaat, zal de inschrijving moeten geschieden na ontvangst van de opgaven der militaire autoriteiten. Het zou evenwel kunnen voorkomen, dat vooral onder de tegenwoordige omstandigheden deze opgaven niet volledig zijn of niet aan het goede adres zijn verzonden. Ook in verband hiermede zal het nuttig zijn, dat bij openbare kennisgeving wordt bekend gemaakt, welke categorieën van personen ingevolge genoemde wet van 11 Juni 1915 tot den landstorm zijn komen te behooren en dezen daarbij uit te noodigen zich ter gem.-secretarie aan te melden met hun zakboekje, bewijs van ontslag en andere bescheiden, op hun vroegeren militairen dienst betrekking hebbende. Zijn deze personen zelf verhinderd ter secretarie te verschijnen, dan zou kunnen worden aanbevolen, de aanmelding hetzij schriftelijk, hetzij door een familielid of ander persoon te doen geschieden. Meldt zich tengevolge van de openbare kennisgeving iemand

aan, omtrent wien geen opgave werd ontvangen, dan zal de burgemeester zich dienen te wenden tot de militaire autoriteit, die de stamboeken beheert van het korps, waarbij de man blijkens de vertoonde bescheiden of naar eigen opgave laatstelijk diende.

Omtrent de sterkte van het personeel, dat ingevolge meergenoemde wet voor den landstorm wordt ingeschreven, zal vóór 20 Augustus a.s. aan den C. d. K. opgave moeten worden gedaan op de wijze aangegeven in art. 51 van het Landstormbesluit. Deze heeft vóór 1 September d.a.v. van die opgaven verzamelingen, als bedoeld in art. 52 van genoemd besluit, aan den Minister toe te zenden.

(Gem.-stem.)

24 Juli 1915. BESLUIT, houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van aardappelen. S. 339.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 23 Juli 1915, n°. 127, afdeling Invoerrechten en van 22 Juli 1915; Directie van den Landbouw, n°. 18670, 6de Afdeling B;

Hebben goedgevonden en verstaan:

in te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van aardappelen, toegestaan bij Ons besluit van 15 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 251).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 24sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(Uitgeg. 28 Juli 1915.)

24 Juli 1915. BESLUIT, betreffende geneeskundig onderzoek van dienstplichtigen bij den landstorm.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog, van 22 Juli 1915, afdeling Dienstplicht, n°. 92 M;

Gezien het bepaalde in art. 16, 1ste lid, onder 2°; der Landstormwet (*Staatsblad* 1913, n°. 149) en in de artt. 41—46 van het Landstormbesluit (*Staatsblad* 1913, n°. 273);

Overwegende, dat het in verband met de heerschende buitengewone omstandigheden wenschelijk is de dienstplichtigen bij den landstorm in de gelegenheid te stellen om, voordat zij in werkelijken dienst zouden moeten komen, een onderzoek omtrent hunne geschiktheid voor den dienst te ondergaan;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Gedurende de heerschende buitengewone omstandigheden wordt naar regelen, door Onzen Minister van Oorlog gesteld, voor de dienstplichtigen bij den landstorm, die zich niet in werkelijken dienst bevinden, de gelegenheid opengesteld tot het ondergaan van een onderzoek omtrent de geschiktheid voor den dienst.

2. Het onderzoek, in art. 1 bedoeld, wordt opgedragen aan de keuringsraden voor de militia voor de lichting 1916.

3. Omtrent ieder dienstplichtige bij den landstorm, vanwege den keuringsraad onderzocht, doet de raad uitspraak op de wijze ten aanzien van militieplichtigen bepaald en met inachtneming van het bepaalde in art. 41 van het Landstormbesluit.

Indien niet beide geneeskundigen, die het onderzoek hebben verricht, den dienstplichtige ongeschikt achten, wordt hij voor geschikt gehouden.

De uitspraak wordt in het openbaar medegedeeld.

4. De dienstplichtige bij den landstorm, die door den keuringsraad ongeschikt is verklaard, wordt terstond van den dienstplicht bij den landstorm ontslagen.

5. Het bepaalde in de vorige artikelen sluit niet uit de bevoegdheid om ontslag van den dienstplicht bij den landstorm te vragen, overeenkomstig het bepaalde in art. 42 van het Landstormbesluit.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waaryan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 24 Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

26 Juli 1915. BESLUIT, strekkende tot aanvulling van artikel 5 van het Koninklijk besluit van 21 Maart 1907, n°. 19 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 75, *Indisch Staatsblad* n°. 264), zooals het luidt ingevolge het Koninklijk besluit van 28 Maart 1913, n°. 52 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 116, *Indisch Staatsblad* n°. 393). S. 340.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 17 Juni 1915, Afdeeling D, n°. 20; Den Raad van State gehoord (advies van 13 Juli 1915, n°. 20);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën van 22 Juli 1915, Afdeeling D, n°. 52; .

Hebben goedgevonden en verstaan:

aan artikel 5 van Ons besluit van 21 Maart 1907, n°. 19 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 75, *Indisch Staatsblad* n°. 264), zooals het luidt ingevolge Ons besluit van 28 Maart 1913, n°. 52 (*Nederlandsch Staatsblad* n°. 116, *Indisch Staatsblad* n°. 393), wordt als tweede en derde lid toegevoegd:

„Voor hen die gedurende vier jaren of langer in het genot zijn geweest van de toelage bedoeld bij Ons besluit van 18 Januari 1915, n°. 21, is aan de uitzending eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting verbonden ten bedrage van f 1500 (een duizend vijfhonderd gulden), welk bedrag voor hen, die minder dan vier jaren de toelage hebben genoten, wordt verhoogd met f 250 (tweehonderd vijftig gulden) voor elk aan de vier jaren ontbrekend jaar of gedeelte van een jaar grooter dan een half jaar, waarover geen toelage is ontvangen.

„Bovendien wordt voor degenen, die behalve het examen in de Maleische taal ook dat in de Javaansche taal met gunstig gevolg hebben afgelegd, de hiervoren bedoelde tegemoetkoming verhoogd met f 250 (tweehonderd vijftig gulden), onverschillig of zij al dan niet eene studie-toelage hebben genoten.”

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 26sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgeg.* 7 Aug. 1915.)

27 Juli 1915. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders der gemeente Heiloo van 31 December 1914, tot toekenning van eervol ontslag aan den ambtenaar ter secretarie K. BLANKESTIJN met 1 Januari 1915. S. 341.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 24 Juni 1915, n°. 4029, afdeeling Binnenlandsch

Bestuur, tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders der gemeente *Heiloo* van 31 December 1914, tot toekenning van eervol ontslag aan den ambtenaar ter secretarie K. BLANKESTIJN met 1 Januari 1915;

Overwegende, dat bij Ons besluit van 15 April 1914 (*Staatsblad* n°. 175) het besluit van den Raad der gemeente *Heiloo*, dd. 24 December 1913, waarbij het salaris van den ambtenaar ter secretarie was ingetrokken, wegens strijd met het algemeen belang werd vernietigd;

dat aan dien ambtenaar bij besluit van Burgemeester en Wethouders van *Heiloo*, dd. 31 December 1914 ongevraagd en zonder vermelding van reden eervol ontslag is verleend met ingang van 1 Januari 1915;

dat blijkens eene schriftelijke verklaring van den Burgemeester dier gemeente dd. 16 Januari 1915 genoemde ambtenaar ruim acht jaren in die betrekking tot groote tevredenheid is werkzaam geweest en in alle opzichten zijn plicht heeft vervuld;

dat derhalve voor het verlenen van gemeld ongevraagd ontslag geen gegronde reden bestond en het gemeentebestuur van *Heiloo* blijkbaar beoogde door dat ontslag de strekking van Ons voormeld besluit d.d. 15 April 1914 (*Staatsblad* n°. 175) te niet te doen;

dat het verlenen van ongevraagd ontslag aan een ambtenaar zonder gegronde reden in strijd is te achten met het algemeen belang;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 6 Juli 1915, n°. 42;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 17 Juli 1915, n°. 5079, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

genoemd besluit van Burgemeester en Wethouders der gemeente *Heiloo* te vernietigen wegens strijd met het algemeen belang.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 27sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Staat, Min. van Binnenl. Zaken,
CORT V. D. LINDEN.
(*Uitgeg.* 14 Aug. 1915.)

29 Juli 1915. WET, betreffende het langer in dienst houden van ingelijfd en bij de militie. S. 342.

WIJ WILHELMINA, ENZ.. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de heerschende buitengewone omstandigheden verlenging noodig maken van den termijn, gesteld bij art. 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 664), gewijzigd bij de wet van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 36);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In art. 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 664), gewijzigd bij de wet van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 36), wordt voor „31 Juli 1915” gelezen: „31 December 1915”.

2. Deze wet treedt in werking met den dag, volgende op dien, waarop zij is afgekondigd. Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 29sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
(*Uitgeg.* 30 Juli 1915.)

29 Juli 1915. WET, betreffende het langer in dienst houden van dienstplichtigen bij de landweer. S. 343.

WIJ WILHELMINA, ENZ.. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de heerschende buitengewone omstandigheden verlenging noodig maken van den termijn, gesteld bij art. 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 650), gewijzigd bij de wet van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 35);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In art. 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 650), gewijzigd bij de wet van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 35), wordt voor „31 Juli 1915” gelezen: „31 December 1915”.

2. Met betrekking tot de dienstplichtigen bij de landweer, voor wie volgens art. 37, eerste, tweede of derde lid, der Landweerwet de dienst bij de landweer zou zijn geëindigd op 1 Augustus 1915 of op een lateren dag, is art. 2 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 650), gewijzigd bij de wet van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 35), slechts van toepassing voor zooveel betreft den werkelijken dienst, welke wordt vervuld na 31 Juli 1915.

3. Deze wet treedt in werking op den dag, volgende op dien, waarop zij is afgekondigd. Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 29sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(*Uitgeg.* 30 Juli 1915.)

31 Juli 1915. WET, tot bestendiging van den staat van beleg en den staat van oorlog. S. 344.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten :
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is den staat van beleg en den staat van oorlog, verklaard bij Ons Besluit van 11 Februari 1915 (*Staatsblad* n°. 81) te doen voortduren ;

Gelet op artikel 5 van de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128):

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Eenig artikel.

De staat van beleg en de staat van oorlog, verklaard bij Ons Besluit van 11 Februari 1915 (*Staatsblad* n°. 81), worden bestendigd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.
De Min. van Buitenlandsche Zaken, J. LOUDON.
De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
De Minister van Financiën, TREUB.
De Minister van Waterstaat, C. LELY.
De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(*Uitgeg.* 5 Aug. 1915.)

31 Juli 1915. WET, tot nadere uitbreiding van den landstorm, enz. S. 345.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 373, 1—10.
Hand. id. 1914/15, bladz. 1680—1693, 1696—1706, 1708—1741.

Bijl. Hand. 1^e Kamer 1914/15, n°. 373,
Hand. id. 1914/15, bladz. 429—432.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten :
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, ten einde de onder de wapenen staande landweermannen met verlof te kunnen laten gaan, uitbreiding van den landstorm noodig is en van alle landstormplichtigen gewapende dienst moet kunnen worden gevorderd ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Art. 1. 1. Met afwijking van het bepaalde in de overgangsbepaling der Landstormwet kan door Ons worden bepaald, dat tot den landstorm behoort ieder — voor zoover hij niet reeds tot den landstorm behoort — die niet vóór 1916 het 30ste levensjaar heeft volbracht en :

a. vóór het in werking treden van de Landstormwet is komen te verkeeren in een der gevallen, bedoeld in art. 2, eerste lid, onder 1°, a en 2°, dier wet ;

b. in 1912 heeft deelgenomen aan de loting voor de militie en niet is aangewezen om daarbij te worden ingelijfd ;

c. vóór het in werking treden van de Militiewet (*Staatsblad* 1912, n°. 21) tot den dienst is aangewezen, doch niet ter inlijving bestemd is geworden ;

d. uit den dienst bij de militie is ontslagen wegens de inlijving van een ander.

2. Het vorige lid is niet van toepassing ten aanzien van personen, als bedoeld in art. 2, tweede lid, der Landstormwet.

2. De dienstplicht bij den landstorm vangt voor de in art. 1 bedoelden aan met den dag, waarop zij volgens Ons daartoe strekkend besluit tot den landstorm komen te behooren.

3. Het tweede lid van art. 4 der Landstormwet is tot een nader door Ons te bepalen tijdstip niet van kracht.

4. 1. Door Ons kan worden bepaald, dat voor den landstorm wordt ingeschreven, zonder daartoe te behooren, ieder, die vóór 1916 het 30ste, maar nog niet het 40ste levensjaar heeft volbracht en valt onder een der omschrijvingen, voorkomende in art. 1, eerste lid, onder a, b, c en d, dan wel van den dienst bij de militie is vrijgesteld als eenige wettige zoon of door het stellen van een plaatsvervanger zijn dienst bij de militie niet zelf heeft volbracht.

2. Het vorige lid is niet van toepassing ten aanzien van personen, als bedoeld in art. 2, tweede lid, der Landstormwet.

5. Deze wet treedt in werking met den dag, volgende op dien, waarop zij is afgekondigd.

Zoodra de tegenwoordige buitengewone omstandigheden hebben opgehouden te bestaan, zal aan de Staten-Generaal een voorstel van wet worden gedaan tot intrekking van deze wet.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.
De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 3 Aug. 1915.)

31 Juli 1915. WÉT, houdende herziening van de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 63) en 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen. S. 346.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1914/15, n°. 292, 1—9. Hand. id. 1914/15, bladz. 1742.

Hand. 1° Kamer 1914/15, bladz. 437.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is de wettelijke bepalingen tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen te herzien ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. In de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 63) en 28 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen, worden de volgende wijzigingen gebracht :

1°. *Artikel 1* wordt gelezen als volgt :

„Elk schip, uit zee in eene Nederlandsche haven of op eene Nederlandsche reede aankomende of na aankomst uit zee daar liggende, wordt onderworpen aan een gezondheidsonderzoek :

1°. wanneer het komt uit landen, landstreken of plaatsen, die, op het tijdstip van het vertrek van het schip, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken zijn besmet verklaard wegens eene der ziekten, in of krachtens het volgend artikel aangewezen ;

2°. wanneer eene zoodanige ziekte tijdens de jongste zeereis voorgekomen is, of aan boord voorkomt.

Bij algemeenen maatregel van bestuur kan nader worden bepaald, wanneer een schip, voor de toepassing van deze wet, wordt geacht te komen uit een land, landstreek of plaats.

Bij algemeenen maatregel van bestuur kunnen gevallen worden aangewezen, waarin schepen, met afwijking van het bepaalde in het eerste lid, niet aan een gezondheidsonderzoek worden onderworpen.”

2°. In het tweede lid van *artikel 2* vervallen de woorden „inwendig” en „door Ons”.

3°. *Artikel 3* wordt gelezen als volgt :

„De gezagvoerder van een schip, dat aan een gezondheidsonderzoek moet worden onderworpen, uit zee eene Nederlandsche haven of reede willende aandoen, zorgt, zoodra hij in het gezigt van den wal is, dat zijn schip een bij algemeenen maatregel van bestuur te omschrijven

sein voert, totdat het schip tot het vrije verkeer is toegelaten of totdat het het gebied van het Rijk in Europa verlaten heeft, en zorgt voorts dat geene gemeenschap van het schip met den wal of met andere schepen plaats hebbe, alvorens het gezondheidsonderzoek is afgelopen.

De gezagvoerder van het loodsvaartuig is verplicht, wanneer hij verneemt, dat eene der in of krachtens art. 2 aangewezen ziekten aan boord voorkomt, zorg te dragen, dat de bemanning van het loodsvaartuig geene gemeenschap met het schip hebbe. Hij mag evenwel zijne hulp en die van den loods aan het schip niet onthouden. De aan boord genomen loods is verplicht voor de naleving van het in de eerste alinea van dit artikel vermelde voorschrift te waken, voor zoover dit nog niet vóór zijne komst aan boord is nageleefd, en den gezagvoerder bekend te maken met de namen der landen, landstreken en plaatsen krachtens art. 1 besmet verklaard, en met zijne verplichtingen volgens deze wet.

De loods, of bij ontstentenis van een loods, de gezagvoerder, geeft onverwijld aan den burgermeester der plaats, waar het gezondheidsonderzoek zal worden verrigt, of aan de door deze aan te wijzen personen, hetzij door seinen, hetzij schriftelijk, bericht van den gezondheidstoestand der opvarenden en van de reden, waarom het schip het sein, krachtens de eerste zinsnede van dit artikel voorgeschreven, voert.

De gezagvoerder is verplicht met zijn schip de ligplaats, hem door of vanwege den burgermeester aangewezen, in te nemen, en aldaar te verblijven, totdat hem, in verband met op eene andere plaats te nemen maatregelen, bevel tot opvaren daarheen is verstrekt ; of hem verlof tot doorvaren gegeven is, of hij gebruik makende van de bevoegdheid hem bij *artikel 8*, 2de lid, toegekend, weder-zee kiest.”

4°. In het eerste lid van *artikel 4* wordt voor „vaartuigen” gelezen : „schepen”, worden na : „loods” ingevoegd de woorden : „de ambtenaren van het Staatstoezigt op de volksgezondheid”, wordt voor : „ontsmetting” gelezen : „uitvoering van ingevolge deze wet te nemen maatregelen” ; wordt voor : „of de verpleging” gelezen : „voor de uitvoering van ingevolge deze wet te nemen maatregelen of voor de verpleging”, en worden vóór : „onmiddellijk” ingevoegd de woorden : „, zoo noodig.”

5°. *Artikel 5* wordt gelezen als volgt :

„De gezagvoerder, indien een geneeskundige aan boord is, ook deze en de opvarenden zijn verplicht de vragen, hun door den loods, den inspecteur of den met het gezondheidsonder-

zoek belasten geneeskundige gedaan, desgevraagd ook schriftelijk, nauwkeurig en naar waarheid te beantwoorden. Zij bevorderen, voorzooverre dat in hun vermogen staat, het gezondheidsonderzoek. De gezagvoerder overhandigt zijne gezondheidspassen, zoo hij die bezit, aan den inspecteur of den geneeskundige, die het gezondheidsonderzoek verrigt. De overige scheepspapieren worden desverlangd aan den inspecteur of den geneeskundige, die het gezondheidsonderzoek verrigt, ter inzage gegeven."

6°. In *artikel 6* wordt voor: „schipper” gelezen: „gezagvoerder”; voor: „vaartuig” „schip”; voor: „in artikel 2 bedoelde” „in of krachtens artikel 2 aangewezen”; voor: „hijscht de gele vlag en zorgt dat die blijve waaijen en”: „doet zijn schip het krachtens art. 3 voorgeschreven sein voeren, totdat het schip tot het vrije verkeer is toegelaten of totdat het het gebied van het Rijk in Europa verlaten heeft, en zorgt” en voor „vaartuigen” „schepen”.

7°. In *artikel 7* worden de volgende wijzigingen gebracht:

He tweede lid wordt derde lid. Na het eerste lid wordt een nieuw, tweede, lid ingevoegd, luidende als volgt:

„Bij algemeenen maatregel van bestuur kunnen bijzondere voorschriften worden vastgesteld ten aanzien van het gezondheidsonderzoek van passagiersbooten.”

In het derde lid wordt voor: „Bij ontstentenis van de in het vorige” gelezen: „Bij verhindering of ontstentenis van de in het eerste”.

8°. *Artikel 8* wordt gelezen als volgt:

„De gezagvoerder zorgt met al de te zijner beschikking staande middelen voor de stipte naleving van de voorschriften, die in of krachtens deze wet worden gegeven.

Het staat evenwel aan den gezagvoerder vrij, weder naar zee te vertrekken, wanneer hij zich aan deze voorschriften niet wil onderwerpen. Hij neemt daarbij de hem gegeven bevelen in acht.

Bij algemeenen maatregel van bestuur worden de voorwaarden vastgesteld, onder welke de gezagvoerder in dat geval passagiers kan ontschepen en lading en poststukken kan lossen.”

9°. *Artikel 9* wordt gelezen als volgt:

„Hij, die het gezondheidsonderzoek doet, geeft den burgemeester van de gemeente, waar de maatregelen behooren te worden toegepast, schriftelijk advies omtrent de in 't belang der volksgezondheid te nemen maatregelen. De burgemeester beslist, behoudens beroep van hem, die het gezondheidsonderzoek instelde,

op Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, welk gevolg aan dit advies zal worden gegeven. Zoo noodig, roept hij daarbij de hulp der maritieme of militaire magt in.

In geval van beroep blijft, hangende de beslissing van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, het schip buiten gemeenschap met den wal.”

10°. De *artikelen 10, 11, 12, 13 en 14* worden vervangen door vijf nieuwe artikelen, luidende als volgt:

„Art. 10. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden voorgeschreven de maatregelen, waaraan het schip, dat aan een gezondheidsonderzoek onderworpen is geweest, zijn lading, daaronder begrepen postpakketten, en zijn opvarenden worden of kunnen worden onderworpen.

Art. 11. Bij algemeenen maatregel van bestuur kunnen tevens voorschriften worden gegeven ten aanzien van de periodieke verdelging van ratten aan boord van schepen, liggende binnen het Rijk in Europa, ook al zijn deze niet aan een gezondheidsonderzoek onderworpen geweest.

Art. 12. Bij of krachtens algemeenen maatregel van bestuur wordt vastgesteld de vorm der aan de belanghebbenden af te geven verklaringen betreffende de toegepaste maatregelen.

Art. 13. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden aangewezen de plaatsen, waar het gezondheidsonderzoek wordt ingesteld en waar de maatregelen, bedoeld in artikel 10, en de voorschriften, bedoeld in artikel 11, worden toegepast.

Art. 14. Door Ons kan, met afwijking voor zoover noodig van het bepaalde bij artikel 7, onder nader te stellen voorwaarden, in overleg met het bestuur eener gemeente, worden bepaald, dat het gezondheidsonderzoek, de maatregelen, bedoeld in artikel 10, en de voorschriften, bedoeld in artikel 11, worden toegepast door die gemeente. De kosten van een en ander worden, volgens door Ons te stellen regelen, aan de gemeente vergoed.”

11°. In *artikel 15* vervallen de woorden: „, behoudens het bepaalde in art. 13.”.

12°. In *artikel 16* wordt voor: „en het door hem noodig gekeurde en hem vergezellende personeel is” gelezen: „de ambtenaren van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, de geneeskundige, die het gezondheidsonderzoek instelt, benevens het verdere personeel, dat belast is met de uitvoering van ingevolge deze wet te nemen maatregelen, zijn” en voor: „schipper”: „gezagvoerder”.

13°. In *artikel 17* wordt onder 1°. voor: „schipper” gelezen: „gezagvoerder”.

In *artikel 17* wordt het bepaalde onder 2°. gelezen als volgt:

„dat het gezondheidsonderzoek zich kan bepalen tot eene schriftelijke beantwoording van vragen door een der in *artikel 7* of ingevolge *artikel 13* aangewezen ambtenaren of geneeskundigen gedaan”.

14°. Het eerste lid van *artikel 19* wordt gelezen als volgt:

„Overtreding van een van de bepalingen der artikelen 3, 4, 5, 6, 8, of van de krachtens deze wet vastgestelde algemeene maatregelen van bestuur wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste f 5000.”

In het tweede lid van *artikel 19* wordt voor: „bijschen der vlag, zooals dat bij” gelezen: „voeren van het sein, zooals dat krachtens”.

15°. Na *artikel 19* wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende als volgt:

„Art. 19a. De in deze wet strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen”.

Art. II. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Art. III. Op Onzen last wordt de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), met de daarin door of tengevolge van vroegere wetten en van deze wet gebrachte wijzigingen en aanvullingen, zoo spoedig mogelijk na de totstandkoming van deze wet in eene doorlopend genummerde reeks van artikelen samengevat en, onder inachtneming van de, in van Regeeringswege uitgaande stukken, gevolgde spelling in het *Staatsblad* geplaatst.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Binnenlandsche Zaken.

CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Marine. J. J. RAMBONNET.

(*Uitgeg.* 9 Aug. 1915.)

31 Juli 1915. WET, tot onteigening van eigendommen in de gemeente *Haren*, provincie *Groningen*, noodig tot het verkrijgen van een oefeningsterrein voor het garnizoen *Groningen*. S. 347.

31 Juli 1915. WET, tot verhooging van het achtste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. (Buitengewoon krediet, enz.). S. 348.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd.

Ten gevolge hiervan worden verhoogd: de XIXde Afdeling van voormeld hoofdstuk der Staatsbegrooting met f 22,500, de XXVIIste Afdeling met f 90,000,000 en het eindcijfer van dat hoofdstuk met f 90,022,500.

31 Juli 1915. WET, in zake tijdelijke afwijking van de bepalingen der „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902”. S. 349.

Bijl. Hand. 2° Kamer 1914/15, n°. 354, 1—4.

Hand. id. 1914/15, *bladz.* 1572—1575.

Hand. 1° Kamer 1914/15, *bladz.* 483.

WIJ WILHELMINA, enz. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het ten gevolge van de buitengewone omstandigheden, ontstaan door de in 1914 bevolen mobilisatie der strijdkrachten, noodig kan zijn tijdelijk af te wijken van de ten aanzien van de rangschikking en van de bevordering van de officieren der zeemacht geldende bepalingen der „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902”;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Van de in de Tweede Afdeling der „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902” gestelde eischen voor bevordering van officieren der zeemacht tot hooger rang kan door Ons tijdelijk, uiterlijk tot één jaar na demobilisatie der strijdkrachten, worden afgeweken ten aanzien van de officieren der zeemacht die, ten gevolge van de in 1914 bevolen mobilisatie dier strijdkrachten, op het tijdstip, waarop zij voor bevordering in aanmerking zouden komen, niet aan die eischen hebben voldaan.

2. 1. Wanneer de in *artikel 1* bedoelde afwijking betreft het niet hebben voldaan aan het voor bevordering tot hooger rang vereischte examen, zal dit examen door hen die op het tijdstip van demobilisatie der strijdkrachten binnenslands dienen, uiterlijk binnen één jaar na dat tijdstip moeten worden afgelegd.

2. Zij, die op dat tijdstip buitenslands dienen, moeten het examen binnen één jaar na hunne terugkomst in Nederland afleggen.

3. Wordt het examen niet binnen den vastgestelden termijn met voldoende uitslag afgelegd, zonder dat voor dit verzuim billijke redenen, ter beoordeeling van Onzen Minister van Marine, aanwezig zijn, dan blijft de betrokkene stilstaan op de door hem na afloop van den termijn bereikte plaats in de ranglijst en vangt de opklimming van die plaats eerst aan, nadat het examen met voldoende uitslag is afgelegd.

4. Op den officier die verkeert in het geval,

in het derde lid voorzien, is het bepaalde in het zesde lid van artikel 5 der „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902” van overeenkomstige toepassing.

3. De rangschikking van de luitenants ter zee der derde klasse en de officieren van administratie der derde klasse, die, ten gevolge van de mobilisatie der strijdkrachten, vóór hunne benoeming tot dien rang niet hebben afgelegd het volledige eindexamen respectievelijk als adelborst en aspirant-administrateur bij het Koninklijk Instituut voor de Marine te Willemsoord, zal na hunne bevordering onderscheidenlijk tot luitenant ter zee der tweede klasse en officier van administratie der tweede klasse, met afwijking van het bepaalde in het vierde lid van artikel 5 der „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902”, worden herzien naar regelen door Ons vast te stellen.

4. Op officieren-machinist der derde klasse, die als zoodanig worden benoemd zonder het examen voor dien rang te hebben afgelegd en die aan de eischen van dit examen binnen een door Ons te bepalen tijdstip niet hebben voldaan, is het bepaalde in het derde en vierde lid van artikel 2 van overeenkomstige toepassing.

5. Deze wet treedt in werking met den dag volgende op dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
(*Uitgeg.* 8 Aug. 1915.)

31 Juli 1915. WET, houdende aanvulling van den „Staat van het bedrag der pensioenen”, behorende bij de „Loodspensioenwet 1905”. S. 350.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 364, 1—4.
Hand. idem 1914/15, *blad.* 1680.

Hand. 1^e Kamer 1914/15, *blad.* 433.

WIJ WILHELMINA, enz... doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat aanvulling noodig is van den „Staat van het bedrag der pensioenen”, behorende bij de „Loodspensioenwet 1905” en vermeld bij artikel 13 dier wet:

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Op den staat, behorende bij de „Loodspensioenwet 1905” (*Staatsblad* n°. 172) wordt tusschen de betrekkingen van „Roelier der 1ste klasse” en „Eerste stoker” ingevoegd de betrekking van „Machinist-motorist”, zullende het bedrag van het jaarlijksch pensioen,

in dien staat voor de beide eerstgenoemde betrekkingen aangegeven, mede gelden voor laatst genoemde betrekking.

2. Deze wet wordt geacht te zijn in werking getreden met 1 Maart 1915.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
(*Uitgeg.* 13 Aug. 1915.)

31 Juli 1915. WET, tot verhooging van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 351.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd:

Tengevolge hiervan worden de totalen der navolgende afdelingen verhoogd als: de Iide onderafdeeling der 1ste afdeling en de 1ste afdeling met f 6,070,000, de 4de afdeling met f 1,600,000, terwijl het eindcijfer van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1915 wordt verhoogd met f 7,670,000.

Van het bedrag ad f 6,000,000, waarmede een artikel wordt verhoogd, komt f 3,000,000 ten laste van het Iste hoofdstuk der begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1915. Dat bedrag wordt geboekt onder de middelen ter goedmaking van de uitgaven begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915.

31 Juli 1915. WET, houdende verhooging van het eerste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1915. S. 352.

31 Juli 1915. WET, houdende wijziging en verhooging van de begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1915. S. 353.

31 Juli 1915. WET, houdende overeenkomst met de te *Rotterdam* gevestigde Droogdok-Maatschappij „Tandjong Priok”, betreffende de verhuur van terreinen en wateroppervlakte van de haven van *Tandjong Priok*, en den verkoop aan die maatschappij van het daar aanwezige 4000-tons dok, gebouwen enz., aan den Lande toebehorende. S. 354.

31 Juli 1915. WET, tot aanvulling en verhooging van het zevende hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 355.

Bij deze wet wordt de omschrijving van eenige artikelen gewijzigd, en worden voorts eenige artikelen ingevoegd en verhoogd.

Tengevolge hieryan wordt in het VIIde hoofdstuk B der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915 het totaal van de IIde Afd. gebracht op f 119,850.—; dat van de IVde Afd. op f 18,083,000.—; dat van de VIIIste Afd. op f 2,864,117.—; dat van de IXde Afd. op f 3,277,250.—; dat van de XIde Afd. op f 12,399,538.—; dat van de XIIde Afd. op f 40,124,811.—; en het eindcijfer van het hoofdstuk op f 102,620,955.75^c.

31 Juli 1915. WET, tot aanvulling en verhooging van de bij de wet van 20 Februari 1914 (*Staatsblad* n°. 40) vastgestelde, begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsmuntbedrijf voor het dienstjaar 1914 en machtiging tot afwijking, voor zooveel die begrooting betreft, van het bepaalde in artikel 12 der wet van 16 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 85). S. 356.

31 Juli 1915. WET, tot aanvulling en verhooging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 357.

Bij deze wet wordt een artikel ingevoegd. Tengevolge hiervan wordt het totaal der Vde afdeling, alsmede het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verhoogd met f 2,800,000.

31 Juli 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen in de gemeente *Katwijk*, noodig voor den aanleg van eene berghaven voor de visschersvloot te *Katwijk aan Zee*. S. 358.

31 Juli 1915. WET, betreffende de overbrenging in beheer en onderhoud bij het waterschap „de Lage Landen” onder *Oosterhout* van twee sluisjes in den westelijken dijk van het *Wilhelmina-kanaal* onder die gemeente, alsmede van de daarbij gelegen bermsloot. S. 359.

31 Juli 1915. WET, tot aanvulling van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. (Kosten voortvloeiende uit de artikelen 7 & 10 der Oorlogszeengevallenwet 1915.) S. 360.

Bij deze wet worden eenige artikelen ingevoegd.

31 Juli 1915. BESLUIT, houdende het in staat van beleg verklaren van de gemeente *Wehl*, provincie Gelderland. S. 361.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van den Raad van Ministers van 31 Juli 1915;

Gelet op art. 1 van de Wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128);

Gezien Ons besluit van 30 Juli 1914 n°. 72; Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat met ingang van 31 Juli 1915 in staat van beleg wordt verklaard:

in de Provincie *Gelderland*:
de Gemeente *Wehl*.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 31sten Juli 1915.

WILHELMINA.

De tijdelijke Voorzitter
van den Raad van Ministers,
CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 31 Juli 1915.)

2 Augustus 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 13 Februari 1892 (*Staatsblad* n°. 42), waarbij aan de Vereeniging tot Opvoeding en Verpleging van idioten en achterlijke kinderen, gevestigd te *Utrecht* vergunning is verleend, om het landgoed 's Heerenloo te *Ermelo* tot een-gesticht voor idioten in te richten. S. 362.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 27 Juli 1915, n°. 9972, afdeling Volksgezondheid Armwezen;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Tot 31 December 1916 mogen in het idiotengesticht „s Heerenloo” te *Ermelo* elf mannen en vier vrouwen meer verpleegd worden, dan bepaald bij Ons besluit van 16 November 1914 (*Staatsblad* n°. 532).

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 2den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg. 21 Aug. 1915.*)

2 Augustus 1915. BESLUIT, tot vernietiging van het Besluit van Burgemeester en Wethouders der gemeente Heer van 9 September 1914, in zake de regeling van en het toezicht over de secretariëwerkzaamheden. S. 363.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 26 Mei 1915, n°. 3002, afdeling Binnenlandsch Bestuur, tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders der gemeente Heer van 9 September 1914, waarbij aan een der wethouders de regeling van en het toezicht over de secretariëwerkzaamheden is opgedragen en hij tevens is gemachtigd alle voorbereidende maatregelen te nemen, welke hij in het belang van eene goede gemeente-administratie noodig acht;

Overwegende, dat de regeling van de secretariëwerkzaamheden en van het toezicht op die werkzaamheden niet behoort tot de taak welke bij artikel 179 der Gemeentewet aan Burgemeester en Wethouders is opgedragen, zoodat de bevoegdheid tot het geven van voorschriften te dier zake, behoudens het bepaalde in artikel 179 a, p, q en v, in verband met artikel 70 en 91 der Gemeentewet ingevolge artikel 134 der Gemeentewet aan den Raad behoort;

dat de Raad der gemeente Heer geene zoodanige voorschriften heeft gemaakt, waaraan Burgemeester en Wethouders de bevoegdheid tot het geven van voorschriften ter uitvoering ervan zouden kunnen ontleenen;

dat voormeld besluit van Burgemeester en Wethouders mitsdien in strijd is met artikel 134 der Gemeentewet;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord; (advies van 29 Juni 1915, n°. 17);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 27 Juli 1915, n°. 4882, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

genoemd besluit van Burgemeester en Wet-

houders der gemeente Heer te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 2den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg. 21 Aug. 1915.*)

2 Augustus 1915. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Bunschoten van 22 Juni 1914, tot toekenning van eene schadevergoeding van f 600 aan den burgemeester L. VAN DUYN, wegens gemis van den tuin zijner van de gemeente gehuurde woning. S. 364.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 12 Juni 1915, n°. 3811, afdeling Binnenlandsch Bestuur, tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Bunschoten van 22 Juni 1914 tot toekenning van eene schadevergoeding van f 600 aan den Burgemeester L. VAN DUYN, wegens gemis van den tuin zijner van de gemeente gehuurde woning, welke tuin met daarnaast gelegen gemeentegrond is bestemd voor het bouwen van een nieuw raadhuis;

Overwegende, dat, volgens op last van Gedeputeerde Staten van Utrecht gedane schatting, de geleden schade, ruim berekend, op geen hoogere vergoeding dan van ongeveer f 40 aanspraak geeft, zoodat door het toekennen aan den Burgemeester van eene schadevergoeding van f 600 daadwerkelijk door hem een inkomen uit de gemeentekas is genoten boven en behalve zijne jaarwedde;

dat derhalve het raadsbesluit, waarbij eene schadevergoeding tot dit bedrag is toegekend, is in strijd met artikel 73, 2de lid, der Gemeentewet;

Overwegende, dat de Raad der gemeente Bunschoten wel is waar zijn gemeld besluit in zijne vergadering van 15 Februari 1915 heeft ingetrokken, doch dat aan gemeld raadsbesluit dd. 22 Juni 1914 reeds uitvoering was gegeven vóór 15 Februari 1915 en dat de Burgemeester blijkens zijn brief dd. 14 Mei 1915 bezwaar heeft te voldoen aan de uitnoodiging, hem namens Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, gedaan om het hem uitgekeerde

bedrag van f 600 aan de gemeente Bunschoten terug te geven;

dat mitsdien gemeld raadsbesluit dd. 22 Juni 1914, hetwelk tot 15 Februari 1915 van kracht is geweest, behoort te worden vernietigd wegens strijd met de wet;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 13 Juli 1915, n°. 26;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 27 Juli 1915, n°. 5223, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan: genoemd besluit van den Raad der gemeente Bunschoten dd. 22 Juni 1914 te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 2den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Staat, Min. van Binnenlandsche Zaken,

CORF v. D. LINDEN.

(*Uitgeg. 24 Aug. 1915.*)

2 Augustus 1915. WET, tot aanvulling van het Wetboek van Strafrecht met een nieuw artikel ter bestrijding van de oneerlijke mededinging. S. 365.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1913/14, n°. 268, 1—4; 1914/15, n°. 46, 1—4.

Hand. idem 1914/15, bladz. 1145—1164, 1166—1186, 1188—1202.

Bijl. Hand. 1^e Kamer 1914/15, n°. 46, 1—2.

Hand. idem 1914/15, bladz. 404—409.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het ter bestrijding van de oneerlijke mededinging noodzakelijk is, het Wetboek van Strafrecht met een nieuw artikel aan te vullen; Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Na artikel 328 wordt een nieuw artikel in het Wetboek van Strafrecht ingevoegd, luidende:

Art. 328bis. Hij, die, om het handels- of bedrijfsdebet van zichzelf of van een ander te vestigen, te behouden of uit te breiden, eenige bedriegelijke handeling pleegt tot misleiding van het publiek of van een bepaald persoon, wordt, indien daaruit eenig nadeel voor concurrenten van hem of van dien ander kan ontstaan, als schuldig aan oneerlijke mededinging, gestraft met gevangenisstraf van ten

hoogste een jaar, of geldboete van ten hoogste negenhonderd gulden.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 2den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(*Uitgeg. 5 Aug. 1915.*)

2 Augustus 1915. BESLUIT, houdende bepalingen betreffende het gelijktijdig genot van gagement en soldij door gegageerde militairen van het Nederlandsch-Indische leger. S. 366.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 1 Juli 1915, afdeling C^e, n°. 64; Den Raad van State gehoord (advies van 20 Juli 1915, n°. 34);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 29 Juli 1915, afdeling C^e, n°. 35;

Nog gezien:

Artikel 21 punt *a* van het bij Koninklijk besluit van 24 Augustus 1875, n°. 42 (*Indisch Staatsblad* 1876, n°. 44), vastgestelde gagementreglement, laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 26 October 1914, n°. 50 (*Indisch Staatsblad* n°. 778), alsmede het Koninklijk besluit van 15 Juni 1889, n°. 28, tot vaststelling van het gelijktijdig genot van gagement en soldij door gegageerde militairen van het Nederlandsch-Indische leger, de hoedanigheid van Nederlander niet bezittende, die in het genot van soldij zijn of worden gesteld omdat zij — na terugkeer uit Indië in hun vaderland dienstplichtig bevonden — krachtens de wetten des lands onder de wapenen geroepen werden of worden;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van het Koninklijk besluit van 15 Juni 1889, n°. 28, te bepalen als volgt:

Art. 1. Aan gegageerde militairen van het leger in Nederlandsch-Indië, de hoedanigheid van Nederlander niet bezittende, die in het genot van soldij zijn of worden gesteld omdat zij — na terugkeer uit Indië in hun vaderland dienstplichtig bevonden — krachtens de wetten des lands onder de wapenen geroepen werden of worden, kan door Ons, met afwijking van het bepaalde bij artikel 21 sub *a* van het in den aanhef van dit besluit vermelde gagementreglement, worden vergund het gagement te blijven genieten.

2. Dit besluit treedt in werking op den dag

der afkondiging en werkt terug tot 1 Augustus 1914.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Oorlog, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 2den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, Th. B. PLEYTE.
(*Uitgeg.* 24 Aug. 1915.)

2 Augustus 1915. BESLUIT, tot aanvulling van het gagementsreglement, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 24 Augustus 1875, n° 42 (*Indisch Staatsblad* 1876, n° 44) en van het pensioenreglement voor de militairen van het Nederlandsch-Indische leger beneden den rang van onderluitenant, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 17 Februari 1905, n° 8 (*Indisch Staatsblad* n° 299). S. 367.

WIJ WILHELMINA, ENZ

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 1 Juli 1915, Afdeling C², n° 65; Den Raad van State gehoord (advies van 20 Juli 1915, n° 33);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 29 Juli 1915, Afdeling C², n° 36;

Nog gezien:

a. het reglement op het toekennen van gagement aan de Europeesche militairen beneden den rang van officier van de landmacht in Nederlandsch-Indië en aan de hen gelijkgestelde militaire personen, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 24 Augustus 1875, n° 42 (*Indisch Staatsblad* 1876, n° 44), zooals dit reglement is gewijzigd, laatstelijk bij Ons besluit van 26 October 1914, n° 50 (*Indisch Staatsblad* n° 778);

b. het reglement op het verleen van pensioenen en van onderstanden voor ééns aan de Europeesche en met dezen gelijkgestelde militairen beneden den rang van onderluitenant van het Nederlandsch-Indische leger, vastgesteld bij Ons besluit van 17 Februari 1905, n° 8 (*Indisch Staatsblad* n° 299); zooals dit reglement is gewijzigd, laatstelijk bij Ons besluit van 14 September 1914, n° 69 (*Staatsblad* n° 729).

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. In het gagementsreglement in *Indisch Staatsblad* 1876, n° 44, wordt ingelascht:

1°. als:

Art. 25. De koning behoudt zich voor om de gegageerden in tijden van oorlog of andere buitengewone omstandigheden, bedoeld bij artikel 185 der Grondwet, op te roepen, om, na daartoe geschikt te zijn bevonden, in dienst te worden gesteld bij de strijdkrachten van den Staat.

Het pensioen van den gepensioneerde, die zonder geldige redenen, aan die oproeping niet voldoet of zich aan de weder indienststelling onttrekt, wordt op uitspraak van den Minister van Koloniën geschorst.

Deze schorsing neemt aanvang met den dag, waarop de gegageerde moest opkomen en niet opgekomen is en eindigt met dien, waarop de gegageerden, die aan de oproeping hebben voldaan, bij algemeenen maatregel van hunne verplichting tot den actieven dienst worden ontslagen.

2°. als:

Art. 25bis. De bepalingen in artikel 25 vervat, zijn mede van kracht in geval van oorlog of opstand in Nederlandsch-Indië (artikel 43 der wet van 2 September 1854, *Staatsblad* n° 129, *Indisch Staatsblad* 1855, n° 2), met dien verstande, dat in Nederlandsch-Indië de oproeping tot weder-indienststelling uitgaat van den Gouverneur-Generaal en de schorsing wordt toegepast op uitspraak van den Commandant van het leger.

2. In het pensioenreglement in *Indisch Staatsblad* 1905, n° 299, wordt ingelascht:

1°. als:

Art. 29. De Koning behoudt zich voor om de gepensioneerden in tijden van oorlog of andere buitengewone omstandigheden, bedoeld bij artikel 185 der Grondwet, op te roepen, om, na daartoe geschikt te zijn bevonden, in dienst te worden gesteld bij de strijdkrachten van den Staat.

Het pensioen van den gepensioneerde, die zonder geldige redenen aan die oproeping niet voldoet of zich aan de weder indienststelling onttrekt, wordt op uitspraak van den Minister van Koloniën geschorst.

Deze schorsing neemt aanvang met den dag, waarop de gepensioneerde moest opkomen en niet opgekomen is, en eindigt met dien, waarop de gepensioneerden, die aan de oproeping hebben voldaan, bij algemeenen maatregel van hunne verplichting tot den actieven dienst worden ontslagen.

2°. als:

Art. 29bis. De bepalingen in artikel 29 vervat, zijn mede van kracht in geval van oorlog

of opstand in Nederlandsch-Indië (artikel 43 der wet van 2 September 1854, *Staatsblad* n°. 129, (*Indisch Staatsblad* 1855, n°. 2), met dien verstande, dat in Nederlandsch-Indië de oproeping tot weder-indienstelling uitgaat van den Gouverneur-Generaal en de schorsing wordt toegepast op uitspraak van den Commandant van het leger.

3. Het bepaalde in de artikelen een en twee is toepasselijk op de militairen van het Nederlandsch-Indische leger beneden den rang van onderluitenant, die na de dagteekening van dit besluit worden gegedeerd of gepensionneerd.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Oorlog, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 2den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(*Uitgeg.* 24 Aug. 1915.)

2 Augustus 1915. BESLUIT, houdende instelling van de betrekking van handelscorrespondent bij het Technisch Bureau van het Departement van Koloniën. S. 368.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 30 Juli 1915, Afdeling T. B., n°. 46;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Gerekend met ingang van 1 Augustus 1915 te bepalen als volgt:

Art. 1. Bij het Technisch Bureau van het Departement van Koloniën worden in dienst gesteld handelscorrespondenten.

Hunne bezoldiging bedraagt ten minste f 700 (zevenhonderd gulden) 's jaars en wordt bij bekwaamheid, geschiktheid en dienstijver telkens na twee jaren dienst met f 100 (eenhonderd gulden) verhoogd tot een maximum van f 1500 (vijftienhonderd gulden).

2. De benoeming, de geldelijke bevordering en het ontslag van de handelscorrespondenten geschieden door Onzen Minister van Koloniën.

Op den dag van ingang der benoeming vangt tevens het genot der bezoldiging aan.

Gaat de benoeming in op een anderen dan den eersten dag van een kalenderkwartaal, dan worden de in het vorig artikel genoemde tijdvakken geacht aan te vangen met den eersten dag van het onmiddellijk daarop volgende kwartaal.

Ingeval een of meer traktements-verhoogen

onthouden worden omdat aan de voorwaarden van toekenning niet was voldaan, worden, tenzij er reden is om dienaangaande anders te handelen, de verdere periodieke verhoogeningen zooveel later toegekend, als de laatste onthouding heeft geduurd.

Als diensttijd blijft buiten aanmerking de tijd gedurende welke de handelscorrespondent is geschorst, alsmede die buiten bezwaar van 's Rijks schatkist met verlof doorgebracht, indien het verlof langer dan een jaar achtereenvolgens geduurd heeft of verleend is op een vrijelijk door hem gedaan verzoek in zijn persoonlijk belang.

3. Behalve de voorgeschreven periodieke verhoogeningen, kunnen, tot het vastgestelde maximum, ook andere traktementsverhoogeningen worden verleend, wanneer zij in het belang van den dienst wenschelijk zijn of wanneer daartoe gronden van billijkheid aanwezig worden geacht.

De aldus verhoogde bezoldiging wordt, zoo daaromtrent niet anders wordt bepaald, voor toekenning van de naaste en de daarop volgende periodieke verhoogeningen beschouwd als verkregen door regelmatige periodieke verhooging, na den daarvoor gevorderden diensttijd. Het bepaalde in het derde lid van artikel 2 is toepasselijk.

Het vorig lid is eveneens van toepassing voor het geval, dat bij de benoeming eene hoogere dan de minimum-bezoldiging wordt toegekend.

Wordt de bezoldiging niet bepaald op een bedrag, dat door regelmatige periodieke verhooging kan worden verkregen, dan wordt bij de eerstvolgende periodieke verhooging het verschil aangezuiverd.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 2den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(*Uitgeg.* 18 Aug. 1915.)

5 Augustus 1915. BESLUIT, betreffende nadere uitbreiding van den landstorm. S. 369.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog, van 4 Augustus 1915, Kabinet, Litt, S⁹⁸; Gezien de wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 345);

Hebben goedgevonden en verstaan:

Van 20 Augustus 1915 af behooren ook tot

den landstorm — voor zoover zij alsdan niet reeds daartoe behooren — de personen, bedoeld in art. 1 der wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 345), die zijn geboren in 1894 of in 1893.

Bij de inschrijving voor den landstorm van deze personen kan worden afgeweken van de bepalingen van het Landstorm-Besluit, voor zoover dit door Onzen Minister van Oorlog wordt bepaald.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 5den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(*Uitgeg.* 7 Aug. 1915.)

6 Augustus 1915. BESCHIKKING van den Minister van Oorlog betreffende oproeping van landstormplichtigen.

Voor zoover gedurende de heerschende buitengewone omstandigheden dienstplichtigen in werkelijken dienst zullen worden geroepen in verband met de wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 345), geschiedt de vordering tot oproeping — met afwijking van het bepaalde in § 11 der Landstorm-Instructie — door den Minister van Oorlog.

7 Augustus 1915. BESLUIT, houdende bepalingen omtrent de aangifte van ten uitvoer bestemde goederen. S. 370.

WIJ WILHELMINA. ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 4 Augustus 1915, n°. 64, Invoerrechten;

Gezien artikel 1 der wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 61) alsmede artikel 1 der wet van 28 December 1879 (*Staatsblad* n°. 250) en de wet van 7 December 1896 (*Staatsblad* n°. 212);

Den Raad van State gehoord (advies van 6 Augustus 1915, n°. 1 B.);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemd Minister van 6 Augustus 1915, n°. 135, Invoerrechten;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Voor de door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen goederen, welke ten uitvoer worden aangegeven, behoeft in de schriftelijke opgaaf, bedoeld in artikel 143 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38), geen melding gemaakt te worden van de bestemming; echter wordt, ten einde misbruik tegen te gaan, in die opgaaf ten genoegen van de ambtenaren der invoerrechten

melding gemaakt van den naam en de woonplaats van hem, die de goederen of de voor de samenstelling daarvan gebezigde grondstoffen heeft geïmporteerd.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 7den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 7 Aug. 1915.)

7 Augustus 1915. BESLUIT, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 19 Februari 1896 (*Staatsblad* n°. 29), houdende instelling van strafregisters. S. 371.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 5 Augustus 1915, 2de afdeling A, n°. 504;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met ingang van 1 Augustus 1915 de navolgende wijzigingen aan te brengen in het Koninklijk besluit van 19 Februari 1896 (*Staatsblad* n°. 29), tot instelling van strafregisters; Art. I. In artikel 9, eerste lid, wordt gelezen:

in plaats van „auditeur-militair”, : „secretaris”;

in plaats van: „voor de Zeemacht binnengaats”: „binnen het rijk in Europa voor de Zeemacht”;

in plaats van „fiskaal”: „secretaris”; en

in plaats van „voor de Zeemacht buitengaats”: „buiten het rijk in Europa voor de Zeemacht”.

Art. II. In artikel 10, eerste lid, wordt, in plaats van „auditeurs-militair”, gelezen: „secretarissen”.

In artikel 10, tweede lid, wordt gelezen: in plaats van „voor de Zeemacht buitengaats”: „buiten het rijk in Europa voor de Zeemacht”; en

in plaats van „201”: „208”.

Art. III. In artikel 24 wordt, in plaats van „griffiers”, gelezen: „griffiers, de secretarissen”.

Art. IV. In model A, behoorende bij voormeld Koninklijk besluit, wordt gelezen;

in plaats van „de Officier van Justitie”:

„de Officier van Justitie

de Fiscaal

de Auditeur-Militair”; en

in plaats van „den Auditeur-Militair
den Fiscaal”

„den Secretaris”.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 7den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(Uitgeg. 17 Aug. 1915.)

9 Augustus 1915. BESLUIT, betreffende de wijze van aansluiting bij een commissie van beroep, bedoeld in art. 59, eerste lid sub 7 der Wet op het lager onderwijs.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Onzen Commissaris in Noordholland tegen het besluit van Ged. Staten dier provincie van 24 Maart 1915, n°. 143, genomen op de aanvraag van het bestuur der bijzondere lagere school Linschotenstraat 23 te Haarlem, van het Kerkbestuur der R. K. Parochie van O. L. Vrouw van den H. Rozenkrans en van den H. Dominicus aldaar, tot het bekomen der Rijksbijdragen, bedoeld in art. 59 der wet tot regeling van het L. O., over het jaar 1914;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 7 Juli 1915, n°. 150;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 4 Augustus 1915, n°. 11479, afdeling Onderwijs;

Overwegende: dat Ged. Staten bij bovengemeld besluit de Rijksbijdrage voor deze school over 1914 hebben bepaald op f 4021.90½;

dat van dit besluit Onze Commissaris bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat bedoelde school op 1 Mei 1914 naar bovengenoemd bestuur is overgegaan; dat dit bestuur: blijkens een schrijven van den Minister van Binnenlandsche Zaken van 9 April 1915, n°. 4533, afdeling Onderwijs, verzuimd heeft de school opnieuw aan te sluiten bij eene Commissie van beroep als is bedoeld bij art. 59, 1e lid, sub 7°, der wet op het Lager Onderwijs, zoodat Ged. Staten ten onrechte eene bijdrage hebben toegekend;

Overwegende, dat het eerste lid van art. 59 der Wet op het lager Onderwijs onder de voorwaarden voor het verleen van eene bij-

drage aan de besturen der bijzondere lagere scholen onder 7 deze stelt, dat de voor vast of voor een bepaald tijdvak benoemde onderwijzers, die voordat zij den leeftijd van 65 jaar hebben bereikt of het tijdvak, waarvoor zij zijn aangesteld, is verstreken, anders dan op eigen verzoek worden ontslagen, van dit ontslag in beroep kunnen komen bij eene commissie aan wier uitspraak het schoolbestuur zich heeft te onderwerpen;

dat, blijkens de schriftelijke mededeeling van de Ged. Staten van Noordholland, bij de aanvraag om subsidie, door het Kerkbestuur der R. K. Parochie van O. L. Vrouw van den H. Rozenkrans en van den H. Dominicus te Haarlem ten behoeve van de school Linschotenstraat gedaan, zich heeft bevonden eene verklaring van het aan deze school verbonden onderwijzend personeel, inhoudende dat hem het beroep op de Commissie in art. 59, 1e lid, onder 7 bedoeld, is toegekend;

dat, waar dit vaststaat en daarenboven het kerkbestuur dat thans de school beheert, één is van de zes kerkbesturen onder wier beheer de school tot 1 Mei 1914 heeft gestaan en die de aansluiting hebben gedaan, de omstandigheid dat het kerkbestuur der R. K. Parochie van O. L. Vrouw van den H. Rozenkrans en van den H. Dominicus niet op zijne beurt nader zich heeft aangesloten bij de Commissie van beroep, niet mag worden aangemerkt, op te leveren het verzuim van het bepaalde in art. 59, 1^e lid, onder 7, van de wet op het L. O. of van de voorschriften betreffende de samenstelling en werking der Commissie van beroep;

Gezien de wet op het Lager Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het beroep ongegrond te verklaren en het bedrag der Rijksbijdragen voor deze school over het jaar 1914 vast te stellen op f 4021.90½.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz.

(W. v. D. B. A.)

12 Augustus 1915. BESLUIT, houdende beslissing:

dat, wanneer over de gevolgen eener inrichting, voor welke oprichting krachtens de Hinderwet vergunning is gevraagd, reeds dadelijk met voldoende zekerheid kan worden geoordeeld, voor het verleen van eene vergunning voor een bepaalden proeftijd de wettelijke grond ontbreekt;

dat een voorwaarde, die verband houdt met het gebouw der inrichting en niet met de inrichting zelve, niet kan worden gesteld.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door H. R. VAN KEMPEN te Eindhoven tegen het besluit van B. en W. dier gemeente van 17 Maart 1915, waarbij aan hem en zijne rechtverkrigenden voorwaardelijk voor een proeftijd vergunning is verleend tot het aanbrengen van een electrische lift in het perceel kad. bekend gemeente Eindhoven Sectie C. n°. 638 ;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 28 Juli 1915 n°. 209 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, van 11 Aug. 1915 n°. 483 H. Afd. A. ;

Overwegende: dat, uit overweging, dat over de gevolgen der inrichting vooralsnog niet met voldoende zekerheid kan worden geoordeeld, B. en W. bij bovengemeld besluit de vergunning hebben verleend voor den proeftijd van een jaar en onder de volgende voorwaarden :

a. de betonfundeering onder den meter, ter lengte van 1 M. ter breedte van 1 M. en ter dikte van 50 c.M., moet worden aangelegd op een vast zandbed ;

b. een luchtkoker moet worden aangebracht ter grootte van 0.8 M. bij 0.6 M. ;

dat van het besluit van B. en W. H. R. VAN KEMPEN bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat het gemeente-bestuur ten onrechte en zonder enige motiveering heeft geoordeeld dat de gevolgen der verzochte inrichting tijdens de aanvraag om vergunning niet met voldoende zekerheid kunnen worden beoordeeld ; dat de gevraagde inrichting geheel binnen eigen woonhuis is ingericht, geen gedruisch, hinder of wat dies meer zij veroorzaakt en dit reeds thans door iederen deskundigen kan worden geconstateerd, terwijl het gebrek aan motiveering gelegenheid geeft om aan den proeftijd, zooals verstaan in dit artikel, een verkeerde uitlegging te geven en deze b.v. zou kunnen strekken om een proef te nemen met de op te leggen voorwaarde ; dat, wat betreft de bepaling gesteld omtrent het aanbrengen van een luchtkoker, de appellant ook daaromtrent elke motiveering mist, en hij zich ook niet kan indenken op welke wijze door het stellen van die voorwaarde aan enig eventueel gevaar, schade of hinder kan worden tegemoet gekomen, terwijl elke deskundige omtrent dit punt het met den appellant eens zal zijn, zoodat hij meent dat een en ander slechts is geschied ten gerieve der gezusters VAN DEN BROEK, welke op deze wijze

ten koste van den appellant een recht op licht en lucht wenschen te verkrijgen ;

Overwegende dat over de gevolgen der inrichting voor welker oprichting vergunning is gevraagd, reeds thans met voldoende zekerheid kan worden geoordeeld, zoodat voor het verlenen van eene vergunning voor een bepaalden proeftijd de wettelijke grond ontbreekt ;

Overwegende wat betreft de aan de vergunning verbonden voorwaarden, dat de appellant terecht bezwaar maakt tegen de tweede van deze voorwaarden, daar zij verband houdt met het gebouw der inrichting, maar met het oog op deze zelve niet wordt vereischt, zoodat het stellen er van niet is gerechtvaardigd ;

Gezien de Hinderwet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

met handhaving voor het overige van het besluit van B. en W. van Eindhoven van 17 Maart 1915, de daarbij verleende vergunning definitief te verlenen en de voorwaarde onder b in het besluit aan die vergunning verbonden, te verklaren voor vervallen ;

met bepaling voorts dat de inrichting moet zijn voltooid en in werking gebracht binnen 8 maanden na de dagteekening van dit besluit.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast enz. (W. v. d. B. A.)

17 Augustus 1915. BESLUIT, houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *zuurkool*. S. 372.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 18 Augustus 1915, Kabinet Litt. T¹⁶⁴ ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

In te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *zuurkool*, toegestaan bij Ons Besluit van 6 Mei 1915 (*Staatsblad* n°. 213).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 17den Augustus 1915.
WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTRUMA.

(Uitgeg. 18 Aug. 1915.)

17 Augustus 1915. BESLUIT, tot instelling van commissiën van voorlichting nopens bezwaarschriften over door de burgemeesters genomen beslissingen op aanvragen om vergoeding wegens kostwinnerschap van dienstplichtigen bij de militia, de landweer, of den landstorm.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat wenschelijk is, commissiën in te stellen, die Onze Ministers van Oorlog en van Marine van voorlichting kunnen dienen nopens bezwaarschriften over door de burgemeesters genomen beslissingen op aanvragen om vergoeding wegens kostwinnerschap van dienstplichtigen bij de militia, de landweer, of den landstorm;

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Marine, van 12 Augustus 1915, afdeling Dienstplicht, n°. 261 L. en van 14 Augustus 1915, Bureau B, n°. 34;

Gezien art. 8 van het militia-vergoedingsbesluit (*Staatsblad* 1912, n°. 90), art. 8 van het landweerbesluit III (*Staatsblad* 1913, n°. 194) en art. 29 van het landstormbesluit (*Staatsblad* 1913, n°. 273) tijdelijk gewijzigd en aangevuld bij Ons besluit van 8 April 1915 (*Staatsblad* n°. 176);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Voor elke provincie wordt, met ingang van 1 September 1915, voor den verderen duur van den huidige mobilisatietoestand, of voor zooveel langer als door Ons wordt noodig geacht, eene commissie ingesteld ten einde Onze Ministers van Oorlog en van Marine, ieder voor zooveel hem betreft, te dienen van voorlichting inzake bezwaarschriften over door de burgemeesters genomen beslissingen nopens aanvragen om vergoeding wegens kostwinnerschap van dienstplichtigen bij de militia, de landweer en den landstorm.

2. De commissie bestaat uit drie leden en is gevestigd in de hoofdplaats der provincie.

3. De leden der commissie worden door Ons op voordracht van Onzen Minister van Oorlog benoemd en ontslagen.

4. Onze Commissaris in de provincie wijst een der leden van de commissie aan om als voorzitter daarvan op te treden.

Aan de commissie wordt een door of vanwege Onzen Minister van Oorlog aan te wijzen secretaris toegevoegd.

Door of vanwege Onzen genoemden Minister wordt het noodige schrijverspersoneel ter beschikking van den secretaris gesteld.

Aan deze schrijvers kan eene belooning van

ten hoogste twee gulden (f 2) per werkdag worden uitbetaald.

5. Elk lid der commissie geniet een vacatiegeld van tien gulden (f 10) per dag over de dagen gedurende welke de commissie vergadert en hij in de vergadering der commissie aanwezig is.

Aan den secretaris wordt eene doorlopende belooning toegekend van acht gulden (f 8) per dag.

De vacatiegelden en de belooning, in het vorige lid bedoeld, en de vergoeding voor de reis- en verblijfkosten, aan de leden der commissie en den secretaris als zoodanig aankomende, zoomede de verdere kosten op deze commissiën vallende, komen ten laste van de begrooting van het Departement van Oorlog en worden rechtstreeks door dat Departement voldaan, nadat daarbij, ter zake van voormelde vorderingen, declaraties zullen zijn ontvangen.

6. Onze Minister van Oorlog stelt, voor zooveel noodig na overleg met Onzen Minister van Marine, regelen vast, nopens de wijze van indiening der bezwaarschriften, het naar aanleiding van de bezwaarschriften in te stellen onderzoek en het verstrekken van voorlichting in zake de bezwaarschriften.

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de Algemeene Rekenkamer.

Het Loo, 17 Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

17 Augustus 1915. MISSIVE van den Minister van Oorlog aan de burgemeesters betreffende vergoeding wegens kostwinnerschap.

Ten vervolge op mijn brief van 8 Juli 1915, Afdeling Dienstplicht, n°. 362 L., heb ik de eer, U mede te deelen, dat het daarin vermelde uitsluitend betrekking heeft op militairen, die inderdaad in het belang van hun gezondheid voor korteren of langeren duur met verlof worden gezonden.

Die brief geldt derhalve o. a. niet ten aanzien van de militairen, die wegens ambtelijk geconstateerde ziekte verhinderd zijn van bekomen verlof terug te keeren. Ten aanzien van deze militairen wensch ik bij de beslissing omtrent de vraag, of hun betrekkingen de hun toegekende vergoeding wegens kostwinnerschap

al dan niet ook over den duur van het achterblijven van verlof zullen genieten, als tot nog toe, elk geval op zich zelf te beschouwen.

De Minister van Oorlog,
Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, A. J. DOORMAN.

18 Augustus 1915. **BESLUIT**, houdende verbod van uitvoer van witte kool, pronksnijboonen, spersieboonen en Heinrich Reesenboonen. S. 373.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van witte kool, pronksnijboonen, spersieboonen en Heinrich Reesenboonen, te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 18 Augustus 1915, Kabinet Litt. S¹⁶⁴;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Augustus 1915, n°. 26);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 17 Augustus 1915, Kabinet, Litt. Q¹⁰⁵;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig Artikel.

De uitvoer van witte kool, pronksnijboonen, spersieboonen en Heinrich Reesenboonen is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 18den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitg.* 21 Aug. 1915.)

18 Augustus 1915. **BESLUIT**, houdende verbod van uitvoer van alle medische en optische instrumenten. S. 374.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den

Staat noodig is, den uitvoer van alle medische en optische instrumenten te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 14 Augustus 1915, Kabinet, Litt. Q¹⁰³;

Den Raad van State gehoord (advies van 17 Augustus 1915, n°. 27);

Gezien het nader rapport van onze voornoemde Ministers van 17 Augustus 1915, Kabinet, Litt. R¹⁰⁵;

Hebben goedgevonden en verstaan, onder intrekking van Ons Besluit van 16 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 413), te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van alle medische en optische instrumenten is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 18den Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitg.* 23 Aug. 1915.)

18 Augustus 1915. **MISSIVE** van den Minister van Oorlog aan de burgemeesters betreffende tijdelijke wijziging van model 3 van het Landstormbesluit (1913, *Staatsblad* n°. 273).

Nu het tweede lid van art. 4 der landstormwet ingevolge het bepaalde in art. 3 der wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 345) tot een nader bij Kon. besluit te bepalen tijdstip niet van kracht is, kan gewapende dienst worden gevorderd van alle landstormplichtigen, dus ook van hen, die naar de gewone regelen enkel voor ongewapenden dienst bestemd zijn.

In verband hiermede acht ik het raadzaam, dat in de kennisgevingen van inschrijving, model 3, wordt vermeld de inschrijving „voor den dienst bij den landstorm” zonder aanduiding van de soort van dienst, waarvoor de ingeschrevene bestemd is. Het is alzoo mijne

bedoeling, dat in de op te maken kennisgevingen de in het model voorkomende woorden „zoowel gewapenden als ongewapenden” alle wor-
ongewapenden” alle wor-
ongewapenden” alle wor-
ongewapenden” alle wor-
ongewapenden” alle wor-
ongewapenden” alle wor-
ongewapenden” alle wor-
ongewapenden” alle wor-
ongewapenden” alle wor-
ongewapenden” alle wor-

Ik heb de eer U te verzoeken wel in dezen zin te willen handelen. (Gem.-stem.)

20 Augustus 1915. BESLUIT, houdende in staat van beleg verklaring van een gedeelte des Rijks. S. 375.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van den Raad van Ministers van 18 Augustus 1915;

Gelet op Art. 1 van de Wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128);

Gezien ons Besluit van 30 Juli 1914, n°. 72; Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat, met ingang van 21 Augustus 1915, in Staat van Beleg wordt verklaard:

1°. het watergebied gelegen tusschen 53° 16' en 53° 24' N.Br., 0° 6' 30" en 0° 18' O.L. van Amsterdam;

2°. het watergebied gelegen tusschen 53° 24' en 53° 28' N.Br., 0° 36' en 0° 46' O.L. van Amsterdam;

3°. het watergebied tusschen 53° 26' en 53° 31' N.Br., 1° 2' en 1° 16' O. L. van Amsterdam.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 20sten Augustus 1915.

WILHELMINA.

De w.n.d. tijdelijk-Voorzitter van den Raad van Ministers, BOSBOOM.

(*Uitgeg.* 24 Aug. 1915.)

22 Augustus 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van profielijzer, gereedschapsstaal en oud gietijzer. S. 376.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van profielijzer, gereedschapsstaal en oud gietijzer te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nij-

verheid en Handel van 17 Augustus 1915, Kabinet, Litt. P¹⁰⁵;

Den Raad van State gehoord (advies van 18 Augustus 1915, n°. 1b);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 21 Augustus 1915, Kabinet, Litt. H¹⁰⁷;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van profielijzer, gereedschapsstaal en oud gietijzer is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 22sten Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 24 Aug. 1915.)

24 Augustus 1915. MISSIVE van den Minister van Oorlog aan de burgemeesters betreffende vergoeding wegens kostwinnerschap.

Ik heb de eer U mede te deelen, dat, gelijk ten aanzien van de vergoeding, verleend ter zake van het verblijf in werkelijken dienst van militieplichtigen en landweerplichtigen, reeds door mij werd bepaald, eveneens de vergoeding, tijdens den duur der huidige bijzondere tijdsomstandigheden aan de betrekkingen van dienstplichtigen van den landstorm toegekend ter zake van verblijf in werkelijken dienst, mag worden uitgekeerd óók over den duur van aan hen verleend verlof, zoo het verlof is verleend voor een tijdvak van niet langer dan vier achtereenvolgende dagen.

Ik maak van deze gelegenheid gebruik, om, zij het wellicht overbodig, er Uw aandacht op te vestigen, dat zoolang ter zake van den werkelijken dienst van militieplichtigen ten hoogste f 1.50 per dag en van sommige categorieën landweerplichtigen ten hoogste f 2.— per dag vergoeding mag worden toegekend, bij de toepassing van het tweede lid van § 21 der Militie-Vergoedings-Instructie voor het in dat lid genoemde bedrag van f 1.— moet worden

gelezen f 1.50, en bij de toepassing van het tweede lid van § 31 der Landweer-Instructie III voor het in dat lid genoemde bedrag van f 1.50 moet worden gelezen f 2.— voor zooveel het geldt verblijf onder de wapenen van bedoelde categorieën landweerplichtigen.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

25 Augustus 1915. MISSIVE van den Minister van Buitenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende buitenlandsche paspoorten.

Naar mij is gebleken, worden door de Fransche consulaten bij de afgifte van de papieren, vereischt voor de reis naar *Frankrijk*, de identiteitspapieren, die Nederlandsche reizigers moeten overleggen bij hunne aanvraag, ingehouden. Meermaalen is het voorgekomen, dat personen, die op deze wijze hun buitenlandsch paspoort hadden afgegeven, in het buitenland en zelfs in *Frankrijk* moeilijkheden hebben ondervonden, daar zij niet voorzien waren van het door de Nederlandsche overheid afgegeven paspoort. Daar de Fransche consulaten genoeg nemen met een bewijs van Nederlanderschap, verzoek ik U de aanvragers van paspoorten voor *Frankrijk* den raad te doen geven om als zij bij de Fransche consulaten de verdere papieren noodig voor de reis naar *Frankrijk* aanvragen, als identiteitsbewijs niet hun paspoort, doch een bewijs van Nederlanderschap af te geven. (W. v. d. B. A.)

26 Augustus 1915. BESLUIT, tot intrekking van het Koninklijk besluit van 19 September 1904 (*Staatsblad* n°. 224) en tot vaststelling van een nieuw Reglement voor de Rijkszuivelschool te Bolsward. S. 377.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 7 Juli 1915, Directie van den Landbouw, n°. 16983, eerste afdeling;

Gezien Onze besluiten van 19 September 1904 (*Staatsblad* n°. 224) en van 16 Juni 1908 (*Staatsblad* n°. 198);

Overwegende, dat het wenschelijk is het bij Ons eerstgenoemd besluit vastgestelde Reglement voor de Rijkszuivelschool te Bolsward te wijzigen;

Den Raad van State gehoord (advies van 3 Augustus 1915, n°. 21);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 23 Augustus 1915, Directie van den Landbouw, n°. 19891, eerste afdeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. vast te stellen het bij dit besluit behorende Reglement voor de Rijkszuivelschool te Bolsward;

II. te bepalen, dat dit Reglement van kracht zal worden met ingang van het schooljaar 1916/1917, op welk tijdstip het Reglement, vastgesteld bij Ons besluit van 19 September 1904 (*Staatsblad* n°. 224), zal vervallen, met dien verstande evenwel, dat voor hen, die met ingang van of gedurende het schooljaar 1915/16 als leerling der Rijkszuivelschool zijn of worden ingeschreven, niet zal gelden de verplichting, bedoeld in artikel 3, tweede lid, van het sub I bedoelde Reglement.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

Het Loo, den 26sten Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(Uitgeg. 11 Sept. 1915.)

REGLEMENT voor de Rijkszuivelschool te Bolsward, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 1915 (*Staatsblad* n°. 377).

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. Wanneer in de volgende artikelen gesproken wordt van Minister, Directeur-Generaal of inspecteur, worden bedoeld Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, de Directeur-Generaal van den Landbouw en de Inspecteur van het Landbouwendewijs.

2. 1. De school heeft een tweejarigen cursus. De leerlingen vormen twee klassen.

2. Aan de school wordt theoretisch onderrecht gegeven met het doel grondig onderlegde leiders van zuivelbedrijven te vormen.

3. Aan de school kunnen cursussen van korten duur in onderdeelen van de zuivelbereiding worden gegeven.

4. Alles, wat op de in het voorgaande lid bedoelde cursussen-betrekking heeft, wordt door den Directeur, onder goedkeuring van den Directeur-Generaal, geregeld.

3. 1. Aan de Rijkszuivelschool wordt onderwijs gegeven in:

a. wiskunde;

b. natuur- en werktuigkunde en kennis van werktuigen;

c. scheikunde;

- d. zuivelbereiding ;
 - e. bacteriologie ;
 - f. voedings- en gezondheidsleer van het rundvee ;
 - g. beginselen der staathuishoudkunde ;
 - h. boekhouden en handelerekenen ;
 - i. kennis van wetten ;
 - k. economische aardrijkskunde ;
 - l. Nederlandsch en Nederlandsche handels-correspondentie ;
 - m. Duitsch en Duitse handelscorrespondentie ;
 - n. Engelsch en Engelsche handelscorrespondentie ;
 - o. Fransch en Fransche handelscorrespondentie ;
 - p. technisch teekenen ;
 - q. eerste hulp bij bedrijfsongevallen ;
 - r. lichaams oefeningen.
2. De voor volledig onderwijs ingeschreven leerlingen zijn verplicht van de onder m, n en o genoemde vakken ten minste één ter keuze te volgen.
3. Door den Minister kunnen vakken aan de in het eerste lid van dit artikel genoemde worden toegevoegd.
4. Bij al het onderwijs wordt zooveel mogelijk rekening gehouden met de bestemming der leerlingen.

HOOFDSTUK II.

§ 1. Van den directeur, de leeraren en de vergadering van leeraren.

4. Aan het hoofd van de school staat een directeur, die, onder het toezicht van den inspecteur, belast is met het beheer.
5. De directeur verstrekt aan den inspecteur de verlangde inlichtingen en geeft hem uit eigen beweging steeds kennis van hetgeen meldenswaardig voorvalt.
6. De directeur draagt zorg, zoowel door het bijwonen van de lessen en practische oefeningen als door andere gepaste middelen, dat het onderwijs geregeld en overeenkomstig de voorschriften gegeven wordt.
7. De directeur stelt, onder goedkeuring van den Directeur-Generaal, een huishoudelijk reglement vast, waarin zoodanige voorschriften worden opgenomen als ter uitvoering van dit reglement noodig worden bevonden.
8. 1. De directeur heeft het algemeen toezicht over de tot de school behoorende terreinen, gebouwen, werkplaatsen, hulpmiddelen voor het onderwijs en meubelen.
2. Hij is belast met het administratieve beheer en daarvoor verantwoordelijk

9. 1. Onder overlegging van de daarvoor door iederen leeraar verstrekte gegevens zendt de directeur jaarlijks vóór 1 Mei aan den Directeur-Generaal eene begrooting van uitgaven en eene raming van inkomsten voor het volgende kalenderjaar.

2. Hij doet, tenzij met machtiging van den Minister, geen aankopen of bestellingen dan die op de goedgekeurde begrooting zijn voorzien.

10. Jaarlijks vóór 1 December doet de directeur aan den inspecteur een verslag toekomen van den staat der school gedurende het afgelopen schooljaar.

11. 1. De directeur wordt bijgestaan door zooveel vaste en tijdelijke leeraren als voor het onderwijs noodig zullen zijn.

2. De tijdelijke leeraren worden door den Minister, den inspecteur gehoord, benoemd, geschorst en ontslagen.

3. De inspecteur zendt zijn hiertoe betrekkelijk advies, vergezeld van het voorstel van den directeur, aan den Directeur-Generaal.

4. De tijdelijke leeraren genieten eene bezoldiging, waarvan het bedrag door den Minister wordt vastgesteld.

12. 1. Voor het geval van afwezigheid, ongesteldheid of andere verhindering van den directeur gedurende ten hoogste drie dagen wijst hij een der vaste leeraren aan, die hem, op zijne verantwoordelijkheid, vervangt.

2. Voor afwezigheid gedurende langer dan drie dagen behoeft de directeur verlof van den Directeur-Generaal, die bij het verleen van dat verlof een der vaste leeraren met de waarneming van het directeurschap belast.

3. Voor verblijf buitenslands behoeft de directeur verlof van den Minister.

4. De directeur doet van eene door hem volgens het eerste lid gedane opdracht mededeeling aan den inspecteur.

5. Verkeert de directeur door ongesteldheid of eenig ander geval in de onmogelijkheid aan het voorschrift van het eerste lid te voldoen, dan treedt de vaste leeraar, die den hoogsten leeftijd heeft, in zijne plaats en geeft ten spoedigste van het gebeurde kennis aan den Directeur-Generaal en aan den inspecteur.

6. Bij ontstentenis van den directeur wordt door den Directeur-Generaal in de waarneming van het directeurschap voorzien.

13. De directeur houdt een register van de leerlingen en vermeldt daarin onder meer den tijd, gedurende welken zij aan de school, onderwijs hebben genoten, en, zoo mogelijk, de betrekkingen, waarin zij na het verlaten der school werkzaam zijn.

14. 1. Onverminderd het bepaalde bij de artikelen 30 en 33, rœpt de directeur de leeraren samen, zoo dikwijls hij zulks noodig oordeelt.

2. De directeur is tot samenroeping binnen acht dagen verplicht, indien drie leeraren hem het verlangen daartoe schriftelijk te kennen geven.

3. De directeur is voorzitter van de vergadering van leeraren.

4. De vergadering van leeraren kiest vóór het einde van ieder schooljaar uit haar midden eenen secretaris voor het volgende jaar.

5. Alle besluiten worden bij volstrekte meerderheid van stemmen genomen.

6. Behoudens het in artikel 34, 2de lid, en in artikel 35, 6de lid, bepaalde hebben alle leeraren eene beslissende stem.

7. Bij staking van stemmen beslist, zoo het personen geldt, het lot, zoo het zaken geldt de stem van den voorzitter; beslissingen over den uitslag van een examen, de toelating of de bevordering van een leerling en de verwijdering van een leerling volgens artikel 27, 5de en 6de lid, gelden zaken.

8. De directeur zorgt voor de uitvoering van de besluiten der vergadering, behoudens beroep op den Minister.

9. Stukken, van de vergadering van leeraren uitgaande, worden door den voorzitter en den secretaris ondertekend.

10. Het archief der school berust onder den directeur.

11. Ieder leeraar is bevoegd in de vergadering van leeraren zoodanige onderwerpen, het onderwijs of de school betreffende, ter sprake te brengen als hem goeddunkt.

12. De vergadering van leeraren is bevoegd tot het doen van voorstellen aan den Minister en aan den Directeur-Generaal.

15. 1. De leeraren gedragen zich in zaken, die op de schooltucht of op de inwendige huishouding der school betrekking hebben, naar de beslissing van den directeur, behoudens beroep op den Minister. Het beroep heeft geene schorsende kracht ten aanzien van de beslissing van den directeur.

2. Is een der leeraren verhinderd onderwijs te geven, dan geeft hij daarvan onverwijld kennis aan den directeur onder opgaaf van de reden; laatstgenoemde wordt eveneens verwittigd, zodra de reden van verhindering heeft opgehouden.

3. Anders dan wegens ongesteldheid mag het geven van onderwijs niet worden nagelaten zonder vergunning van den directeur, behoudens het bepaalde bij het vierde lid.

4. Voor afwezigheid van eenen leeraar gedurende langer dan ééne week wordt de, door tusshenkomst van den directeur aan te vragen, vergunning van den Directeur-Generaal vereischt.

16. 1. Bij afwezigheid of ontstentenis van een leeraar wordt door den directeur zooveel doenlijk in diens lessen voorzien.

2. Is extra hulp noodzakelijk, dan doet hij daartoe onverwijld de noodige voorstellen aan den Directeur-Generaal.

17. 1. De directeur en de vaste leeraren behoeven de vergunning van den Minister tot het bekleeden van openbare of bijzondere betrekkingen en tot het geven van privaot onderwijs.

2. De leeraren verzoeken deze vergunning door tusshenkomst van den directeur.

18. 1. De zorg voor de verzamelingen, hulpmiddelen en werkplaatzen, welke bij sommige vakken van onderwijs dienen, is opgedragen aan de leeraren, met dat onderwijs belast. Ingeval dezelfde hulpmiddelen door meer dan één leeraar bij het onderwijs worden gebruikt, beslist de directeur, wie met de zorg daarvoor zal zijn belast.

2. De leeraren houden van de aan hunne zorg toevertrouwde verzamelingen en andere hulpmiddelen nauwkeurige inventarissen volgens model bij.

3. Aan het einde van elk burgerlijk jaar leggen zij deze over bij den directeur met vermelding van den staat, waarin een en ander zich bevindt.

4. Vóór 1 Maart van ieder jaar worden deze inventarissen met eenen door den directeur op te maken en bij te houden staat van de meubelen en andere bezittingen der school aan den inspecteur ter waarmerking gezonden.

§ 2. Van de beamtten.

19. 1. De beamtten hebben zich te gedragen naar de voorschriften, te geven door den directeur of door den leeraar, dien zij behulpzaam moeten zijn. Hunne werkzaamheden kunnen worden geregeld bij eene instructie, door den directeur, onder goedkeuring van den Directeur-Generaal, vast te stellen.

2. De beamtten worden benoemd, geschorst en ontslagen door den Minister.

§ 3. Van de leerlingen.

20. 1. Behoudens het bepaalde in het tweede en derde lid, wordt iemand niet tot de eerste klasse van de school toegelaten dan na het afleggen van een openbaar examen, af te

nemen door den directeur en de leeraren, waaruit blijkt, dat hij de kundigheden bezit, vereischt om het onderwijs in die klasse met vrucht te kunnen bijwonen.

2. Zij, die in het bezit zijn van het eind-diploma eener hoogere burgerschool met drie-jarigen cursus, der Middelbare Landbouwschool, of eener Rijkslandbouwwinterschool, of van het diploma B der examens van meer uitgebreid lager onderwijs, benevens zij, die overleggen het bewijs van te zijn bevorderd tot de vierde klasse van eene hoogere burgerschool met vijf-jarigen cursus of van een gymnasium, kunnen door den directeur, in overleg met de betrokken leeraren, geheel of gedeeltelijk van het toelatingsexamen worden vrijgesteld.

3. Door Onzen Minister kunnen, tot weder-opzeggens toe, andere diploma's gelijkgesteld worden met de in het eerste lid van dit artikel genoemde.

4. Zij, die het onderwijs in slechts enkele vakken wenschen te volgen, kunnen door den directeur, in overleg met de leeraren, van het in dit artikel bedoelde examen worden vrijgesteld.

5. De dagen, waarop het examen wordt afgenomen, worden door den directeur tijdig bekend gemaakt.

6. Al hetgeen voorts betrekking heeft op de toelating en de bevordering der leerlingen, wordt door den Minister geregeld.

21. 1. Tot de eerste klasse van de school worden alleen toegelaten zij, die bij den aanvang van het schooljaar den leeftijd van negentien jaren hebben bereikt en een naar het oordeel van den directeur voldoende bewijs overleggen van ten minste tweejarige werkzaamheid in eene inrichting voor fabriekmatige boter- en kaasbereiding of in eene room-boterfabriek en eene inrichting voor kaasbereiding.

2. Uit het in het vorige lid bedoelde bewijs moet blijken, dat hij, die tot de school wenscht te worden toegelaten, voldoende met de practijk van de boter- en kaasbereiding vertrouwd is.

3. Zij, die zonder het onderwijs in de eerste klasse te hebben gevolgd tot de tweede klasse van de school wenschen te worden toegelaten, moeten bij den aanvang van het schooljaar den leeftijd van twintig jaren hebben bereikt, in het bezit zijn van een bewijs als in het eerste en tweede lid bedoeld van minstens $2\frac{1}{4}$ -jarige practische werkzaamheid en door het afleggen van een openbaar examen, af te nemen door den directeur en de leeraren, blijken geven, dat zij

de kundigheden bezitten, vereischt om het onderwijs in de tweede klasse met vrucht te kunnen bijwonen.

4. Op het examen, in het vorige lid bedoeld, is het bepaalde in artikel 20, vierde lid, van toepassing.

22. 1. De bepaling der halfjaarlijks door iederen leerling voor het onderwijs te storten bijdrage geschiedt door den Minister, met dien verstande, dat de som per halfjaar niet meer dan f 30.— bedraagt.

2. Zij, die het onderwijs in slechts enkele vakken wenschen te volgen, betalen ieder halfjaar voor lessen, die gegeven worden :

eenmaal per week	2.50
tweemaal „ „	5.—
driemaal „ „	7.50
viermaal of meermaalen per week	10.—

met dien verstande, dat het gezamenlijk bedrag voor het onderwijs in enkele vakken niet meer bedraagt dan voor volledig onderwijs verschuldigd is.

3. De bijdragen voor het onderwijs moeten worden gestort bij den Ontvanger der Registratie te Bolsward of bij een der Rijksbetaalmeesters. De daarvoor ontvangen quitantiën van storting moeten bij den directeur worden ingezonden, die ze binnen ééne maand na ontvangst opzenden aan den Directeur-Generaal.

4. Op voorwaarden, door den Minister te stellen, kunnen kosteloos leerlingen worden toegelaten.

23. Leerlingen die voor de tweede maal zijn afgewezen bij den overgang naar de tweede klasse of bij het eindexamen, kunnen alleen met toestemming van den Directeur-Generaal, gehoord de vergadering van leeraren, het onderwijs in dezelfde klasse blijven volgen.

24. 1. Niemand wordt tot de lessen toegelaten dan na door den directeur te zijn ingeschreven en de verschuldigde gelden te hebben voldaan.

2. De inschrijving, welke voor niet langer dan één semester geldt, geschiedt kosteloos.

3. Ieder ingeschrevene ontvangt een gedrukt exemplaar van het in artikel 30 bedoelde programma en van den in artikel 31 bedoelden rooster van lesuren.

4. Ieder ingeschrevene geeft aan den directeur op, of hij het volledig onderwijs of het onderricht in slechts enkele vakken wenscht te volgen.

25. Onverminderd het bepaalde bij de artikelen 20, 21, 22 en 23 kan de directeur ook in den loop van een semester tot inschrijving van nieuwe leerlingen overgaan.

26. 1. De leerlingen kunnen, behalve in het geval, bedoeld bij het tweede lid, geene terugbetaling der voor het onderwijs gestorte bijdragen vorderen.

2. Voor elke afwezigheid wegens vervulling van militaire plichten gedurende vier achtereenvolgende weken tijdens een semester wordt den leerling, die zulks onder overlegging van het bewijs der verplichte afwezigheid aanvraagt, een vijfde deel van de voor dat semester gestorte bijdrage terugbetaald.

27. 1. De leerlingen zijn verplicht zich gedurende het onderwijs ordelijk te gedragen.

2. Indien zij de orde storen, moeten zij zich op bevel van den leeraar verwijderen.

3. De leeraar geeft van het voorgevallene zoodra mogelijk kennis aan den directeur.

4. De directeur kan een leerling wegens wangedrag voor ten hoogste veertien dagen van de school verwijderen.

5. Wanneer een leerling zich bij herhaling schuldig maakt aan wangedrag, nalatigheid of verzet of in het algemeen nadeelig op zijne medeleerlingen werkt, kan hem door de vergadering van leeraren, op voorstel van den directeur, de toegang tot de school voor ten hoogste twee maanden worden ontzegd.

6. Op voorstel van de vergadering van leeraren kan de Directeur-Generaal den toegang tot de school voor goed aan een leerling ontzeggen.

7. De Directeur geeft van elke verwijdering kennis aan de ouders of voogden van den leerling en aan dezen zelf, en van eene verwijdering voor langer dan een week ook aan den inspecteur.

28. Ieder leerling is verplicht voor den directeur of voor de vergadering van leeraren te verschijnen, wanneer hij daartoe van den directeur eene oproeping heeft ontvangen.

§ 4. *Van het onderwijs, het eindexamen en de vacantiën.*

29. De regeling van het onderwijs geschiedt door den directeur in overleg met de leeraren. Bij verschil beslist de Minister.

30. 1. In de maand April wordt het programma der lessen voor het volgende schooljaar in eene vergadering van leeraren vastgesteld en vóór 1 Mei aan de goedkeuring van den Minister onderworpen.

2. Het programma vermeldt:

a. de namen van het onderwijzend personeel en de beambten;

b. de eischen van toelating en het bedrag van het schoolgeld;

c. het getal uren in elke klasse aan de onderscheidene vakken van onderwijs te wijden;

d. voor elke klasse eene omschrijving van het onderwijs in ieder vak en een overzicht van de practische oefeningen;

e. de bij het onderwijs te gebruiken boeken en leermiddelen en hunnen prijs;

f. de hulpmiddelen, benoodigd voor de practische oefeningen, en den prijs daarvan;

g. het in artikel 6 bedoelde huishoudelijk reglement;

h. een uittreksel uit het geldende reglement;

i. al datgene, wat de vergadering van leeraren ter voorlichting van belanghebbenden meent te moeten mededeelen.

31. Afdrukken van het programma worden vóór den aanvang van het schooljaar door den directeur gezonden aan den Directeur-Generaal, den inspecteur en de leeraren.

32. Vóór den aanvang van het schooljaar wordt door den directeur een rooster van lesuren vastgesteld, waarvan hij afdrukken zendt aan den Directeur-Generaal, den inspecteur en de leeraren.

33. De directeur draagt zorg, dat ieder leeraar bij den aanvang van elk semester eene naamlijst ontvangt van hen, die zijne lessen zullen volgen.

33. 1. De directeur doet zich, zoo dikwijls hij zulks noodig oordeelt, door de leeraren schriftelijk verslag geven van den toestand van het hun opgedragen onderwijs en van de vorderingen, den ijver en het gedrag der leerlingen.

2. Deze verslagen worden ten minste éénmaal vóór het einde van het schooljaar in eene vergadering van leeraren ter sprake gebracht.

3. De directeur doet aan ouders of voogden mededeelingen betreffende de vorderingen der leerlingen en indien hij zulks gewenscht vindt betreffende hun vlijt en gedrag en hetgeen verder aangaande hen te vermelden valt.

34. 1. Aan het einde van het schooljaar wordt door de vergadering van leeraren, mede op grond van de verslagen, in het vorige artikel bedoeld, beslist, welke leerlingen van de eerste klasse tot de tweede klasse worden bevorderd.

2. Een leeraar heeft ten aanzien van een leerling, aan wien hij in het laatste semester geen les heeft gegeven, alleen een raadgevende stem.

3. De directeur geeft van de beslissing, bedoeld in het eerste lid, kennis aan den Directeur-Generaal, den inspecteur, de ouders of voogden van den leerling en aan dezen zelf.

35. 1. Aan het einde van het schooljaar

kunnen de leerlingen der 2de klasse een examen afleggen, ter verkrijging van een kosteloos uit te reiken getuigschrift, waaruit blijkt, dat de geëxamineerde voldoet aan de eischen van bekwaamheid, bij dit examen gesteld overeenkomstig het aan de Rijkszuivelschool gegeven onderwijs.

2. Tot het examen, in het eerste lid bedoeld, worden ook toegelaten zij, die niet als leerling van de tweede klasse zijn ingeschreven, mits zij bij den aanvang van het eerstvolgende schooljaar den leeftijd van een en twintig jaren zullen hebben bereikt en een bewijs overleggen als bedoeld in artikel 21, eerste en tweede lid, met dien verstande, dat het bewijs moet loopen over een minstens 2½-jarige werkzaamheid.

3. Op het in het eerste lid bedoelde examen is het bepaalde in artikel 20, vierde lid, toepasselijk.

4. Dit examen is openbaar en wordt afgenomen door den directeur en de leeraren ten overstaan van drie door den Directeur-Generaal te benoemen deskundigen en voor zooveel mogelijk van den inspecteur.

5. De inspecteur en de deskundigen zijn bevoegd tot het stellen van vragen aan de examinandi en hebben in de vergadering van leeraren, waarin na afloop van het examen over de uitreiking der getuigschriften wordt beslist, eene raadgevende stem.

6. De leeraren hebben in deze vergadering ten aanzien van geëxamineerden aan welke zij in het laatste semester geen les hebben gegeven en welke zij ook niet hebben geëxamineerd, alleen eene raadgevende stem.

36. 1. Het schooljaar vangt aan op den eersten September en is verdeeld in twee semesters, waarvan het eerste aanvangt op den eersten September en het tweede op den eersten Maart.

2. Er zijn jaarlijks drie vacantiën, eene Kerstvacantie van ten hoogste twaalf dagen, eene Paaschvacantie van ten hoogste tien dagen, beide met inbegrip van Zon- en feestdagen, en eene zomervacantie van den laatsten Vrijdag in Juni tot aan den eersten Donderdag in September, op welken dag de lessen beginnen.

3. De leerlingen der eerste klasse en zij die niet slaagden bij het eindexamen en weer tot de tweede klasse wenschen te worden toegelaten zijn verplicht van het begin der zomervacantie gedurende zes weken en de leerlingen der tweede klasse van het begin der Paaschvacantie gedurende een maand practisch werkzaam te zijn in, hun door den directeur aan te wijzen, inrichtingen voor zuivelbereiding.

4. Zij worden daar, zoo mogelijk, door den directeur bezocht en staan met hem in briefwisseling.

5. Van hunne waarnemingen en werkzaamheden houden zij volgens hun door den directeur te geven voorschriften aanteekening en na afloop van hunne practische werkzaamheid dienen zij een verslag daarover bij den directeur in.

Behoort bij Koninklijk besluit van 26 Augustus 1915 (*Staatsblad* n°. 377).

Mij bekend,

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

27 Augustus 1915. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), laatstelijk gewijzigd bij die van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 240) en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 378.

27 Augustus 1915. MISSIVE van den Minister van Oorlog aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende landstormplichtigen der jaarklasse 1915, die aan de oproeping voor den werkelijken dienst niet hebben voldaan.

Ik heb de eer U mede te deelen, dat ten aanzien van landstormplichtigen der jaarklasse 1915, die aan de oproeping voor den werkelijken dienst niet hebben voldaan, behoort te worden gehandeld in den zin van het bepaalde in § 15, vierde lid, der Landstorm-Instructie.

Zoolang geen uitvoering is gegeven aan een eventueel last tot hunne afvoering als deserateur, zullen deze achtergeblevenen zich mitsdien bij den provinciale-adjudant hebben aan te melden, ten einde in werkelijken dienst te worden gesteld en vervolgens te worden opgezonden naar het legeronderdeel, waarbij zij in onderhoud moeten worden opgenomen.

U gelieve de burgemeesters in Uwe provincie van het vorenstaande mededeeling te doen.

(Gem.stem.)

28 Augustus 1915. BESLUIT, bepalende de bekendmaking in het *Staatsblad* van het op 9 Mei 1914 te *Washington* gesloten verdrag tot verlenging van den duur van het op 2 Mei 1908 tusschen *Nederland* en de *Vereenigde Staten van Amerika* gesloten arbitrage-verdrag (*Staatsblad* 1909 n°. 105). S. 379.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gezien het op 9 Mei 1914 te *Washington* tusschen *Nederland* en de *Vereenigde Staten van Amerika* gesloten verdrag tot verlenging van den duur van het op 2 Mei 1908 tusschen genoemde landen gesloten arbitrage-verdrag, van welk eerstgenoemd verdrag een afdruk in *Nederlandschen* en *Engelschen* tekst bij dit besluit is gevoegd;

Overwegende dat bedoeld verdrag is goedgekeurd bij de wet van den 16den Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 252) en dat de akten van bekrachtiging daarvan op 20 Augustus d. a. v. te *Washington* zijn uitgewisseld;

Op de voordracht van Onze Minister van Buitenlandsche Zaken van 24 Augustus 1915 Dir. v. h. Prot. n°. 38035;

Hebben goedgevonden en verstaan:

bedoeld verdrag te doen bekend maken door de plaatsing van dit besluit in het *Staatsblad*. (1)

Onze Ministers, Hoofden van Departementen van Algemeen Bestuur zijn belast, ieder voor zooveel hem betreft, met de uitvoering van hetgeen ten deze wordt vereischt.

's Gravenhage, den 28sten Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

J. LOUDON.

(*Uitgeg.* 3 Sept. 1915.)

28 Augustus 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *linnen- en werkgarens*, zoodeme van daarvan geheel of gedeeltelijk vervaardigde goederen, voor militaire doeleinden geschikt. S. 380.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *linnen- en werkgarens*, zoodeme van daarvan geheel of gedeeltelijk vervaardigde goederen, voor militaire doeleinden geschikt, te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 28 April 1915, Kabinet, Litt. S⁵¹;

Den Raad van State gehoord (advies van 29 April 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 28 Augustus 1915, Kabinet, Litt. O¹⁰⁹;

(1) De inhoud van het verdrag is opgenomen in S. 252.

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van *linnen- en werkgarens*, zoodeme van daarvan geheel of gedeeltelijk vervaardigde goederen, geschikt voor militaire doeleinden, is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 28sten Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 1 Sept. 1915.)

28 Augustus 1915. BESCHIKKING van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, betreffende de zitting van het hoofdstembureau in verband met verkiezing van leden van den raad der gemeente Wierden.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken;

Gelet op art. 93, derde lid, der Kieswet;

Heeft goedgevonden, na ingewonnen advies van Gedeputeerde Staten van Overijssel, te bepalen, dat in het kiesdistrict voor de verkiezing van leden van den raad der gemeente Wierden de zitting van het hoofdstembureau tot het vaststellen van den uitslag der verkiezing gehouden wordt onmiddellijk na afloop van de werkzaamheid, bedoeld in art. 92, eerste zinsnede, der Kieswet.

's Gravenhage, 28 Augustus 1915.

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.

28 Augustus 1915. BESCHIKKING van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, betreffende de zitting van het hoofdstembureau in verband met verkiezing van leden van den raad der gemeente Almelo.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken;

Gelet op art. 93, derde lid, der Kieswet;

Heeft goedgevonden, na ingewonnen advies van Gedeputeerde Staten van Overijssel, te bepalen, dat in de kiesdistricten voor de verkiezing van leden van den raad der gemeente Almelo de zitting van het hoofdstembureau tot het vaststellen van den uitslag der verkiezing gehouden wordt onmiddellijk na afloop van de werkzaamheid, bedoeld in art. 92, eerste zinsnede, der Kieswet.

's Gravenhage, 28 Augustus 1915.

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.

30 Augustus 1915. BESLUIT, betreffende de uitloting en aflossing van de 5 pcts. schuldbekentenissen, uitgegeven krachtens de Leeningwet 1914 (*Staatsblad* n°. 612), S. 881.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 26 Augustus 1915, n°. 115, Generale Thesaurie;

Gezien de Leeningwet 1914 (*Staatsblad* n°. 612);

Gelet op Ons besluit van 6 Mei 1915 (*Staatsblad* n°. 212);

Overwegende, dat bezwaren van technischen aard zijn gerezen tegen de in Ons evengenoemd besluit opgenomen regeling betreffende de uitloting, in verband waarmede het wenselijk is die regeling te herzien;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met intrekking van Ons besluit van 6 Mei 1915 (*Staatsblad* n°. 212) te bepalen als volgt:

Art. 1. De uitloting van de schuldbekentenissen, uitgegeven krachtens de Leeningwet 1914, zal loopen over tweehonderd vijf en zeventig duizend nummers, te weten de nummers I tot en met 275.000.

Voor zooveel die nummers niet overeenstemmen met die van de uitgegeven schuldbekentenissen van f 1000, worden zij geacht voor de loting te vertegenwoordigen hetzij twee nummers van schuldbekentenissen van f 500, hetzij vijf nummers van schuldbekentenissen van f 200, hetzij tien nummers van schuldbekentenissen van f 100. Van eerstbedoelde nummers en van de door elk dier nummers vertegenwoordigde nummers worden lijsten opgemaakt, waarvan een exemplaar blijft berusten bij de Algemeene Rekenkamer, een exemplaar bij het Departement van Financiën en een exemplaar bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën te *Amsterdam*.

2. Ten dienste van de uitloting worden vervaardigd duizend kaartjes, elk bedrukt met

een getal van drie cijfers 000, 001, 002, 003, enz. oplopend tot en met 999.

De in het vorig lid bedoelde kaartjes worden door twee, daartoe door Onzen Minister van Financiën aangewezen, ambtenaren nagezien en na accoordbevinding gestort in eene voor de uitlotingen bestemde, om een spil draaiende bus, welke, gesloten en verzegeld, wordt bewaard bij het Departement van Financiën. Van die verrichtingen wordt een proces-verbaal opgemaakt, waarvan een exemplaar blijft berusten bij de Algemeene Rekenkamer, een exemplaar bij het Departement van Financiën en een exemplaar bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën te *Amsterdam*. De sleutel van de bus blijft onder bewaring van den Thesaurier-Generaal bij het Departement van Financiën.

3. De uitloting geschiedt door uit de lotingsbus een zoodanig aantal kaartjes te trekken, als gevonden wordt door het aantal af te lossen bedragen van 1000 te deelen door 275.

Elk uit de bus getrokken kaartje wijst als uitgeloot aan die 275 lotingsnummers, als in het eerste lid van artikel 1 bedoeld, welke eindigen met de drie cijfers, die het getal vormen, dat op het kaartje voorkomt.

4. Elke uitloting geschiedt ten minste zes weken vóór den dag, waarop de schuldbekentenissen aflosbaar moeten gesteld worden.

De uitlotingen geschieden in het openbaar in een lokaal van het Departement van Financiën door een daartoe door Onzen Minister van Financiën aangewezen ambtenaar ten overstaan van twee leden der Algemeene Rekenkamer of van twee door de Algemeene Rekenkamer aangewezen ambtenaren der Kamer.

De dag der uitloting wordt ten minste één week te voren door middel van de *Nederlandsche Staatscourant* bekend gemaakt.

Onze Minister van Financiën stelt, met inachtneming van het bepaalde in artikel 10 der Leeningwet 1914, het bedrag vast van het kapitaal, dat krachtens elke uitloting zal worden afgelost. Van de loting wordt een proces-verbaal opgemaakt, terwijl de uitgelote nummers, zoo spoedig mogelijk, in de *Staatscourant* worden medegedeeld.

5. De aflossing van de uitgelote schuldbekentenissen geschiedt, van den daarvoor bestemden dag af, ten kantore van de *Nederlandsche Bank* te *Amsterdam* en, mits uiterlijk acht dagen vóór den dag, waarop de aflossing verlangd wordt, daarvan aan den betrokken betaalmeester kennis is gegeven, ten kantore van de betaalmeesters.

De aflossing geschiedt tegen intrekking van de uitgelote schuldbekentenissen, voorzien van alle daarbij behorende nog niet verschenen coupons.

Indien een of meer coupons mochten ontbreken kan de aflossing der schuldbekentenis, onder inhouding van het bedrag der ontbrekende coupons, door Onzen Minister van Financiën worden toegestaan.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 30sten Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 18 Sept. 1915.)

30 Augustus 1915. BESLUIT, betreffende vergoeding wegens kostwinnenschap van dienstplichtigen. S. 382.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en Marine van 23 Augustus 1915, Afdeeling Dienstplicht, n°. 511 L, en van 27 Augustus 1915, Bureau B, n°. 60;

Gezien het Militie-Vergoedings-Besluit (*Staatsblad* 1912, n°. 90), het Landweer-Besluit III (*Staatsblad* 1913, n°. 194) en het Landstorm-Besluit (*Staatsblad* 1913, n°. 273), tijdelijk gewijzigd en aangevuld bij Ons besluit van 8 April 1915 (*Staatsblad* n°. 176);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Aan art. 9 van het Militie-Vergoedings-Besluit, art. 9 van het Landweer-Besluit III en art. 30 van het Landstorm-Besluit wordt een nieuw, tweede, lid toegevoegd, luidende:

Indien Onze ter zake betrokken Minister de toekenning van vergoeding noodig acht in gevallen, waarin de burgemeester vergoeding niet verleende, kan de Minister aan den burgemeester de opdracht verstrekken, om in die gevallen nader een vergoeding toe te kennen tot het door den Minister te bepalen bedrag. Eveneens kan de hiervoren bedoelde Minister den burgemeester de opdracht geven, om een toegekende vergoeding nader te verhoogen of te verlagen tot een door den Minister te noemen bedrag. Bij het verleen van een opdracht tot het toekennen of het verhoogen van vergoeding wordt er rekening mede gehouden, dat het vergoedingsbedrag niet mag te boven gaan het bedrag aan inkomsten, hetwelk wordt gederfd wegens de afwezig-

heid van den betrokken dienstplichtige, verminderd met hetgeen deze aan eigen levensonderhoud kostte aan het gezin of de personen waaraan of aan wie de vergoeding ten goede komt. Het terugbrengen van vergoeding tot een lager bedrag dan het door den burgemeester toegekende geschiedt niet ten aanzien van termijnen van verblijf in werkelijken dienst van den betrokken dienstplichtige, over welke de burgemeester bij de ontvangst der in den tweeden volzin bedoelde opdracht de hoogere vergoeding reeds heeft uitgekeerd, tenzij het terugbrengen tot een lager vergoedingsbedrag verband houdt met het bepaalde in het eerste lid.

Het bestaande tweede lid van genoemde artikelen wordt derde lid.

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 30sten Augustus 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(*Uitgeg.* 7 Sept. 1915.)

30 Augustus 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat, indien vergunning gevraagd voor eene inrichting, die tevens zal zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der veiligheidswet, en het districtshoofd der arbeidsinspectie verklaart, dat de inrichting niet zal voldoen aan de eischen, krachtens art. 6 dier wet gesteld, B. en W. de juistheid dezer verklaring niet hebben te onderzoeken, maar zij de vergunning moeten weigeren.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door P. VAN DER PLAS te Heukelum tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders dier gemeente van 1 Mei 1915, waarbij hem vergunning is geweigerd tot oprichting van een moffeloven op het perceel aan den Achterweg, kad. bekend gem. Heukelum, sectie A, n°. 1125;

Den Raad van State enz.;

Overwegende: dat Burgemeester en Wethouders de gevraagde vergunning hebben geweigerd op grond van de verklaring van het districtshoofd der arbeidsinspectie in het 4e district, dat de inrichting niet zal voldoen aan

de eischen krachtens art. 6 der veiligheidswet gesteld;

dat P. VAN DER PLAS in beroep aanvoert dat de inrichting enkel door het plaatsen van den moffeloven valt onder de veiligheidswet; dat deze moffeloven hoogstens éénmaal per maand en dan slechts eenige uren wordt gebruikt; dat de lakdampen door eene afvoerbuis via den schoorsteen in de buitenlucht voldoende zullen worden afgevoerd; dat in de werkplaats slechts twee werklieden werken en derhalve de bepalingen van de veiligheidswet omtrent ventilatie en privaten, gesteld voor inrichtingen alwaar tien of meer personen werkzaam zijn hier, z. i. niet mogen worden toegepast; dat immers, als de moffeloven niet wordt geplaatst, de geheele inrichting buiten het kader zoowel van de hinder- als van de veiligheidswet valt; dat de inrichting door drie opschuifbare ramen en eene in drieën gedeelde inrijdeur van 2.30 M. breedte en 2.40 M. hoogte gemeenschap heeft met de buitenlucht; dat het privaat geventileerd wordt door een opendraaiend raampje en ook overigens voldoet aan de bepalingen van de bouwverordening der gemeente Heukelum; dat bovendien de inrichting buiten de gemeente zonder eenige belendingen is gelegen, zoodat voor onvoldoende luchtversching niet gevreesd behoeft te worden; dat appellant dan ook van meening is dat voor weigering der vergunning geen gegronde redenen bestaan;

O.: dat art. 11bis der hinderwet bepaalt, dat, zoo de inrichting waarvoor vergunning is gevraagd, tevens zal zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der veiligheidswet, de vergunning ook wordt geweigerd, indien de inrichting, voor zoover zulks kan blijken uit de in art. 5, sub 1 en 2, bedoelde stukken, volgens het districtshoofd der arbeidsinspectie niet zal voldoen aan de eischen, krachtens art. 6 der veiligheidswet gesteld;

dat, blijkens de onder dagteekening van 20 April 1915, n°. 1440, door het districtshoofd der arbeidsinspectie in het 4e district afgegeven verklaring, deze inrichting niet zal voldoen aan de eischen krachtens art. 6 der veiligheidswet gesteld en Burgemeester en Wethouders te recht uit dien hoofde, zonder in een onderzoek naar de juistheid dier verklaring te treden, de vergunning hebben geweigerd;

Gezien de hinderwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:
het beroep ongegrond te verklaren.

(Gem.-stem.)

30 Augustus 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat eene opdracht van het gemeentebestuur aan het hoofd eener school, tot het schoonhouden der schoollokalen en het aanleggen van kachels, niet oplevert de aanstelling tot eene gemeentelijke betrekking in den zin van art. 2 der pensioenwet gemeente-ambtenaren.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op de aanvraag om pensioen van A. SPOEL te Dordrecht, als schoonhouder der schoollokalen en aanlegger der schoolkachels van het gebouw der openbare lagere school II te Westmaas;

. Gezien het advies van den Pensioenraad enz.;

Overwegende, dat de Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren in zijn voormeld advies Ons in overweging heeft gegeven, op de aanvraag afwijzend te beschikken, daarbij aanvoerende, dat, aangezien het niet aanmerkelijk is dat de belanghebbende de werkzaamheden als schoonhouder der schoollokalen en aanlegger der schoolkachels zelf verrichtte, de door hem daarvoor genoten inkomst niet als wedde, doch uitsluitend als eene vergoeding van onkosten aan de waarneming van de betrekking van onderwijzer, hoofd der openbare lagere school n°. 2 te Westmaas, zal zijn aan te merken en hij dus niet geacht kan worden gemeente-ambtenaar in den zin der wet te zijn geweest; weshalve de Pensioenraad van oordeel is dat hij aan geen enkele bepaling der wet aanspraak op pensioen kan ontlenen;

dat, nadat het advies van den Pensioenraad in afschrift aan den belanghebbende was medegedeeld, hij zijn verlangen heeft te kennen gegeven, dat daarover het gevoelen mocht worden ingewonnen van de Afdeling van den Raad van State voor de geschillen van bestuur, daarbij aanvoerende, dat hij werkelijk altijd de schoolkachels aanlegde en behulpzaam was bij het vegen der schoollokalen, daartoe gedwongen door het kleine tractement, n°. f 1050 plus ambtswoning;

O., dat het opdragen door het gemeentebestuur aan den belanghebbende, hoofd der school, van het schoonhouden der schoollokalen en het aanleggen van kachels niet oplevert de aanstelling in eene gemeentelijke betrekking in den zin van art. 2 der pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913;

Gezien de pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913;

Hebben goedgevonden en verstaan:
te verklaren, dat de aanvraag om pensioen van A. SPOEL, te Dordrecht, als schoonhouder

der schoollokalen en aanlegger der schoolkachelen van het gebouw der openbare lagere school II, te Westmaas, niet vatbaar is voor inwilliging. (Gem.-stem.)

2 September 1915. BESLUIT, houdende wijziging der bepalingen omtrent uitvoer van goederen per pakketpost. S. 383.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën en van Waterstaat van 30 Augustus 1915, n°. 52, Afdeling Invoerrechten en van 30 Augustus 1915, n°. 1, Afdeling Posterijen en Telegrafie;

Gezien artikel 1 der wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 61), alsmede artikel 1 der wet van 28 December 1879 (*Staatsblad* n°. 250) en de wet van 7 December 1896 (*Staatsblad* n°. 212);

Den Raad van State gehoord (advies van 31 Augustus 1915, n°. 35);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 1 September 1915, n°. 138, Afdeling Invoerrechten en 1 September 1915, n°. 5, Afdeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Aan artikel 15 van het Koninklijk besluit van 17 Maart 1882 (*Staatsblad* n°. 44), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 14 Januari 1914 (*Staatsblad* n°. 15), wordt een tweede lid toegevoegd, luidende: „Het eerste lid van dit artikel blijft buiten toepassing ten aanzien van goederensoorten, door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen.”

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Financiën en van Waterstaat zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 2den September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg.* 2 Sept. 1915.)

2 September 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *schapenvleesch*. S. 384.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *schapenvleesch* te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 28 Augustus 1915, Kabinet, Litt. P¹⁰⁹;

Den Raad van State gehoord (advies van 31 Augustus 1915, n°. 36);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 1 September 1915, Kabinet, Litt. X¹¹¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van *schapenvleesch* is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 2den September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 3 Sept. 1915.)

3 September 1915. BESLUIT, bepalende de vestiging van locale Rijkstelefoonnetten te *Aalsmeer*, *Bodegraven*, *Coevorden*, *Delfzijl*, *Doetinchem*, *Ede*, *Franeker*, *Harderwijk*, *Hoogeveen*, *Laren* (Noordholland), *Steenwijk*, *Valkenburg* (Limburg) en *Weert*, en houdende regelen voor het gebruik van deze netten. S. 385.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* n°. 7);

In aanmerking nemende, dat het wenschelijk is om te *Aalsmeer*, *Bodegraven*, *Coevorden*, *Delfzijl*, *Doetinchem*, *Ede*, *Franeker*, *Harderwijk*, *Hoogeveen*, *Laren* (Noordholland), *Steenwijk*, *Valkenburg* (Limburg) en *Weert* locale Rijkstelefoonnetten te vestigen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 9 Augustus 1915, n°. 10, Afdeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van den 17den Augustus 1915, n°. 33);

Gezien het nader rapport van voornoemden

Minister van 30 Augustus 1915, n°. 35, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Met ingang van 1 October 1915 worden locale Rijkstelefoonnetten gevestigd te *Aalsmeer, Bodegraven, Oevorden, Delfzijl, Doetinchem, Ede, Franeker, Harderwijk, Hoogeveen, Laren (Noordholland), Steenwijk, Valkenburg (Limburg) en Weert*, met een bureel voor elk van deze netten in het post- en telegraafkantoor ter plaatse.

Aan deze netten kunnen, ter beoordeeling van Onzen Minister van Waterstaat en op de voorwaarden, door of van wege dezen in het belang van den dienst te stellen, op verzoek van belanghebbenden worden aangesloten alle perceelen, die niet zijn gelegen binnen eene gemeente, aan welke vergunning is verleend voor den aanleg en de exploitatie van een lokaal telefoonnet, en wel:

a. perceelen, gelegen binnen den kring, getrokken met een straal van 500 meter uit het bureel van het net, tegen betaling voor elk perceel van een jaarlijksch abonnement van f 35.—;

b. perceelen, gelegen buiten dien kring, tegen betaling voor elk perceel van een jaarlijksch abonnement van f 35.—, verhoogd voor elk 100-tal meters of gedeelte daarvan, dat het perceel buiten den genoemden kring gelegen is:

tot 5000 meter afstand van het bureel, per jaar met	f 3.—
voor het gedeelte boven 5000 meter tot 6000 meter afstand van het bureel, per jaar met	„ 5.—
voor het gedeelte boven 6000 meter tot 7000 meter afstand van het bureel, per jaar met	„ 7.—
voor het gedeelte boven 7000 meter tot 8000 meter afstand van het bureel, per jaar met	„ 9.—
voor het gedeelte boven 8000 meter tot 9000 meter afstand van het bureel, per jaar met	„ 11.—
voor het gedeelte boven 9000 meter tot 10,000 meter afstand van het bureel, per jaar met	„ 13.—
voor het gedeelte boven 10,000 meter afstand van het bureel, per jaar met „	15.—

De in dit artikel genoemde afstanden worden hemelsbreed gemeten.

Door de toetreding als geabonneerde van een der in den aanhef van dit artikel genoemde locale Rijkstelefoonnetten, wordt die geabonneerde met ingang van den dag, waarop het abonnement voor het locale Rijkstelefoonnet

ingaat, ontheven van zijne verbintenis, welke voor het aangesloten perceel mocht bestaan ingevolge artikel 6, derde alinea, van het Koninklijk besluit van 9 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 117), gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 28 Augustus 1905 (*Staatsblad* n°. 257) en van 26 November 1910 (*Staatsblad* n°. 362), tenzij door hem het voortbestaan daarvan, tot het einde van den loopenden verbintenistermijn, mocht worden verlangd.

2. Op verzoek van belanghebbenden kunnen seizoenabonnementen worden gegeven voor den tijd van ten hoogste 6 achtereenvolgende maanden en tegen betaling van $\frac{2}{3}$ van het in artikel 1 genoemde jaarlijksche abonnement.

3. Van Rijkswegen worden op verzoek van den geabonneerde en voor diens eigen gebruik in de aansluiting van zijn perceel neventoestellen ingeschakeld of wijzigingen gebracht tegen betaling van het tarief, in onderstaanden staat vermeld:

ONDERWERP.	Vergoeding.
1. Tweede en volgend wandtoestel:	
a. in hetzelfde perceel als het hoofdtoestel, per toestel	Per jaar f 10.—
b. in een ander perceel, doch op hetzelfde erf, per toestel	„ 15.—
c. in een ander perceel, gelegen op een ander erf, doch niet meer dan 100 meter hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin het hoofdtoestel is geplaatst, per toestel	„ 25.—
d. in een ander perceel, gelegen op een ander erf, en meer dan 100 meter hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin het hoofdtoestel is geplaatst, per toestel	„ 25.—
verhoogd voor elk 100-tal meters (of gedeelte daarvan) meerdere lengte van de nevenaansluiting met respectievelijk f 3, f 5, f 7, f 9, f 11, f 13 of f 15 per jaar, naar gelang de nevenaansluiting geheel of gedeeltelijk valt binnen de in artikel 1 bedoelde tariefskringen met straal van 5000 meter, 6000 meter, 7000 meter, 8000 meter, 9000 meter, 10,000 meter of buiten den laatstbedoelden kring.	
Zijn in een perceel, als bedoeld in punt b, c of d hierboven, twee of meer neventoestellen op dezelfde aansluiting geplaatst, dan is alleen op het eerste van deze neventoestellen het tarief volgens	

ONDERWERP.	Vergoe- ding.	ONDERWERP.	Vergoe- ding.
punt <i>b</i> , <i>c</i> of <i>d</i> van toepassing, terwijl voor de overige neven-toestellen in dat perceel verschuldigd is het in punt <i>a</i> genoemde bedrag.		het tweede en volgende toestellen betreft)	In eens f 10.—
2. Voor een tafeloestel (in plaats van een wandtoestel) worden de kosten verhoogd met . . .	Per jaar f 2.50	Vervanging van een wand-door een tafeloestel, of omgekeerd, wordt als eene verplaatsing van een toestel binnen hetzelfde vertrek aangemerkt, indien de vervanging niet gepaard gaat met verplaatsing van het toestel naar een ander vertrek of naar een ander perceel. Is dit wel het geval, dan is verschuldigd het bedrag, zooveen genoemd in punt <i>b</i> , <i>c</i> of <i>d</i> .	
3. Extra-schel (verklikker): <i>a.</i> in hetzelfde perceel als het toestel, waarmede de extra-schel verbonden is, per schel . . .	„ 1.50	8. Verplaatsing van èene extra-schel:	
<i>b.</i> in een ander perceel, doch op hetzelfde erf, per schel . . .	„ 3.—	<i>a.</i> binnen hetzelfde vertrek . . .	„ 1.50
<i>c.</i> in een ander perceel gelegen op een ander erf, doch niet meer dan 100 meter hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin het met de extra-schel verbonden toestel is geplaatst, per schel . . .	„ 5.—	<i>b.</i> in hetzelfde perceel naar een ander vertrek	„ 2.50
<i>d.</i> in een ander perceel, gelegen op een ander erf, en meer dan 100 meter hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin het met de extra-schel verbonden toestel is geplaatst, per schel	„ 5.—	<i>c.</i> naar een ander perceel op hetzelfde erf	„ 3.50
verhoogd voor elk 100-tal meters (of gedeelte daarvan) meerdere lengte van de schelgeleiding met	„ 3.—	<i>d.</i> naar een ander perceel op een ander erf	„ 5.—
Zijn in een perceel, als bedoeld in punt <i>b</i> , <i>c</i> of <i>d</i> hiervoren, twee of meer met hetzelfde toestel verbonden extra-schellen geplaatst, dan is alleen op de eerste van deze extra-schellen het tarief volgens punt <i>b</i> , <i>c</i> of <i>d</i> van toepassing, terwijl voor de overige op hetzelfde toestel geplaatste extra-schellen in dat perceel verschuldigd is het in punt <i>a</i> genoemde bedrag.		9. Werkzaamheden aan den aanleg:	
4. Schakelaar:		<i>a.</i> wegens verhuizing (overbrenging van het hoofdtoestel naar een ander perceel op een ander erf)	„ 12.50
<i>a.</i> uitschakelaar voor toestel of extra-schel	„ 1.—	benèvens voor elk toestel of elke extra-schel boven het hoofdtoestel	„ 4.—
<i>b.</i> omschakelaar (niet ingericht voor het voeren van onderlinge gesprekken) omschakelaar (ingericht voor het voeren van onderlinge gesprekken tusschen twee toestellen)	„ 2.50	<i>b.</i> tengevolge van verbouwing of onderhoud van het aangesloten perceel, of om andere redenen	De kos- tende prijs in eens.
5. Tweede telefoon	„ 1.—	10. Voorziening in gebreken aan geleidingen en toestellen, welke niet te wijten zijn aan gebrekkige constructie, aan de wijze van aanbrengen of aan onvoldoend onderhoud	De kos- tende prijs in eens.
6. Voor elke aansluiting op een schakelbord	„ 3.—	Op verzoek van den geabonneerde kunnen ook andere toestellen en inrichtingen, dan in het algemeen worden verstrekt en hiervoren zijn bedoeld, in gebruik worden gegeven, en zulks tegen betaling in eens, boven en behalve het volgens vorenstaand tarief jaarlijks verschuldigde, van het verschil tusschen den kostenden prijs van het toestel en de inrichting, in het tarief bedoeld, en van hetgeen in gebruik wordt gegeven.	
7. Verplaatsing van een toestel:	In eens	4. Uit de openbare spreekcellen of publieke telefoonstations van het net kunnen locale gesprekken worden aangevraagd met de aangeslotenen van het net, tegen vooruitbetaling van 10 cent per gesprek van 3 minuten of minder.	
<i>a.</i> binnen hetzelfde vertrek	f 2.50	5. Verandering of uitbreiding van hetgeen	
<i>b.</i> in hetzelfde perceel naar een ander vertrek	„ 5.—		
<i>c.</i> naar een ander perceel op hetzelfde erf	„ 7.50		
<i>d.</i> naar een ander perceel op een ander erf (alleen voor zooveel			

in enig perceel van Rijkswege is aangebracht, geschiedt eveneens van Rijkswege.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 8den Sept. 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.
(*Uitgeg.* 21 Sept. 1915.)

3 September 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat aan eene vergunning tot uitbreiding eener inrichting krachtens de Hinderwet geen voorwaarden kunnen worden verbonden, die de strekking hebben, niet om tegemoet te komen aan bezwaren aan de voorgenomen uitbreiding verbonden, maar om gevolgen te keeren, die onafhankelijk van de uitbreiding en reeds voordat daartoe was besloten, werden onderzonden.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door M. D. M. VAN DER HAGEN, te 's-Gravenhage, Directeur der Maatschappij „Nutricia” te Zegwaard, tegen het besluit van Burgemeester en Wethouders van St.-Oedenrode van 17 December 1914, n°. 9, waarbij aan genoemde Maatschappij en hare rechtverkrijgenden voorwaardelijk vergunning is verleend tot uitbreiding van de zuivelfabriek te St.-Oedenrode door plaatsing van een nieuwen stoomketel van 65 M² V. O. in het perceel kad. bekend gem. St.-Oedenrode, Sectie G. n°. 1785; Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 18 Augustus 1915, n°. 264;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 1 September 1915, n°. 524 H. Afd. Arbeid;

Overwegende: dat bij bovengemeld besluit de vergunning is verleend onder de volgende voorwaarden:

I. Het afvoer-afvalwater der fabriek, zoowel als het condensatiewater der machines, behoort van het fabrieksterrein terstond en regelmatig verwijderd te worden door eene rioleering te volgen door of langs de sloot, loopende naast de perceelen ter noordzijde kad. bekend Sectie G. nos. 1780, 1796, 1560, 1356, 290, 291 en 297 en vervolgens langs den kortsten weg door het perceel Sectie G. n°. 510 naar de Sluiswiel van de rivier „de Dommel”

door den daarvoor gelegen sluisdijk; kad. bekend Sectie G. n°. 330;

II. Voor deze rioleering moet eene buiswijdte worden gebezigt van ten minste 40 à 45 c.M.;

III. Waar de aanwezige sloot en de verder gelegen stroom der „Dommel” wordt gekruist, moeten de buizen in ijzer worden uitgevoerd;

IV. De aanvang der rioleering behoort te worden gelegd ten minste 50 c.M. hooger dan de hoogste waterstand waarop op voorbedoelde rivierwiel te rekenen valt;

V. Bij het verrichten van werken in den sluisdijk moet datgene worden aangewend, waardoor instorting of uitspoeling van den dijk door het daarlangs stroomende water wordt voorkomen;

VI. Burgemeester en Wethouders behooren van den aanvang dezer werken terstond in kennis te worden gesteld;

dat van het besluit van Burgemeester en Wethouders M. D. M. VAN DER HAGEN, te 's-Gravenhage, Directeur der Maatschappij „Nutricia” te Zegwaard, bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende dat de voorwaarden niet hadden mogen worden gesteld omdat zij geen verband houden met de vergunning tot het plaatsen van een nieuwen stoomketel in de zuivelfabriek; dat de voorgeschreven rioleering zou moeten worden gelegd door perceelen welke aan derden toebehooren en waarover de Maatschappij derhalve niet te beschikken heeft en werken zouden moeten worden uitgevoerd in den Sluisdijk, waartoe zij niet bevoegd is; dat de oorzaak der verontreiniging van de sloot langs het terrein loopende z. i. niet is te zoeken in de vervuiling door de afvalproducten van de fabriek der Maatschappij, doch doordat door den Heer H. DE LEYER, brouwer te St.-Oedenrode, in die sloot eigenmachtig zijn gemaakt bruggenhoofden waardoor de doorstroomingswijdte daar ter plaatse tot op 60 à 80 c.M. is teruggebracht, de uifloozing in de rivier „De Dommel” daardoor zeer wordt belemmerd en de sloot, welke sinds onheugelijke jaren „vaarsloot” was, thans niet meer als zoodanig is te gebruiken;

Overwegende: dat de door Burgemeester en Wethouders aan de vergunning tot uitbreiding der inrichting verbonden voorwaarden zonder onderscheid de strekking hebben, niet om tegemoet te komen aan bezwaren aan de voorgenomen uitbreiding verbonden, maar om de nadelige gevolgen te keeren, welke onafhankelijk van de uitbreiding en reeds vóórdat daartoe was besloten, door de vervui-

ling der sloot, waarop de inrichting haar afvalwater brengt, werden ondervonden;

dat derhalve de door Burgemeester en Wethouders aan de vergunning tot uitbreiding verbonden voorwaarden dienen te vervallen;

Gezien de Hinderwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:
met handhaving voor het overige van bovenvermeld besluit van Burgemeester en Wethouders van St. Oedenrode, de aan de bij dat besluit verleende vergunning verbonden voorwaarden te doen vervallen,

met bepaling wijders dat de inrichting zal moeten zijn voltooid en in werking gebracht binnen drie maanden na de dagteekening van dit besluit.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast enz.

(W. v. d. B. A.)

3 September 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot wijziging van de beschikking van 10 Juli 1915, tot uitvoering van art. 6, 1° lid, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;

Gezien art. 6, eerste lid, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 en zijne beschikking d.d. 10 Juli 1915, afdeling Nijverheid, n°. 4650, betreffende de te stellen zekerheid voor de nakoming der bij de Oorlogszeeongevallenwet 1915 aan hen die tot de in die wet bedoelde uitkeeringen gehouden zijn opgelegde verplichtingen;

Heeft goedgevonden:
te bepalen:

A. Aan art. 3, eerste lid, onder I, van bovenbedoelde beschikking wordt de volgende zin toegevoegd: „Voor zooveel betreft zeevisschersvaartuigen wordt elk product, dat minder dan 50,000 gulden bedraagt, vervangen door 50,000 gulden.”

B. Aan art. 3 van bovenbedoelde beschikking wordt een nieuw tweede lid toegevoegd, luidende als volgt:

„2. Als algemeen pand kan, waar het uitsluitend betreft schepen bedoeld in art. 10, 1ste lid, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915, worden volstaan met de helft, en waar het uitsluitend betreft schepen bedoeld in art. 10, 2de lid, van de Oorlogszeeongevallenwet 1915, worden volstaan met een vierde gedeelte van de bedragen, bedoeld in art. 3, 1ste lid, onder I en onder II van bovenbedoelde beschikking.

Het algemeen pand zal in de gevallen, in dit lid bedoeld, echter nooit minder dan 100,000 gulden bedragen.”

Het oorspronkelijke 2de en 3de lid wordt 3de en 4de lid.

's Gravenhage, 3 September 1915.

De Minister voornoemd, POSTHUMA.

4 September 1915. MISSIVE van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende pensioenbijdragen van gemeente-ambtenaren.

Het is den Minister van Financiën gebleken, dat door tal van gemeentebesturen lijsten, bedoeld in zijne circulaire aan Burgemeester en Wethouders van de verschillende gemeenten des rijks d.d. 20 Februari 1914, afdeling Pensioenen, n°. 1 worden overgelegd, die niet zijn ingevuld volgens het model, bedoeld in zijn brief aan de Commissarissen der Koningin d.d. 16 Februari 1915, afdeling Pensioenen, n°. 79.

Aangezien de Directeur van het Pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren voor zijne administratie de in dat model aangegeven specificatie van de pensioenbijdragen hoog noodig heeft, heb ik de eer U H.E.G. te verzoeken de gemeentebesturen er met nadruk op te willen wijzen, dat aan de invulling van de betrokken lijsten op vorenbedoelden voet stipt de hand behoort te worden gehouden.

(W. v. d. B. A.)

6 September 1915. BESLUIT, tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de Drentsche Hoofdvaart en het Veenhuizer kanaal (Norger- en Kolonievvaart). S. 386.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 28 Juli 1915, n°. 217, Afdeling Waterstaat;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (Staatsblad n°. 69) en op het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen, havens, sluizen, bruggen en daartoe behoorende werken, onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (Staatsblad n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 16 December 1913 (Staatsblad n°. 445);

Den Raad van State gehoord, advies van 17 Augustus 1915, n°. 32;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 3 September 1915, n°. 212, Afdeling Waterstaat;

Hebben goedgevoonden en verstaan:

het bijzonder reglement van politie voor de *Drentsche Hoofdvaart* en het *Veenhuizer kanaal* (*Norger- en Kolonievaart*), vastgesteld bij Koninklijk besluit van 23 Mei 1892 (*Staatsblad* n°. 106) en gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 4 Januari 1894 (*Staatsblad* n°. 3), 15 Januari 1896 (*Staatsblad* n°. 5) en 18 Juni 1902 (*Staatsblad* n°. 116), nader te wijzigen als volgt:

het in artikel 2 omtrent den grootst geoorloofden diepgang bepaalde wordt vervangen door het navolgende:

„diepgang:

„op de *Drentsche Hoofdvaart*:

„a. gedurende de maanden Januari, Februari, Maart, April en December, voor alle vaartuigen, 1.41 M.;

„b. gedurende de overige maanden, voor vaartuigen met eene breedte van ten hoogste 4.85 M., gemeten over de koppen der zwaarden en met inbegrip van de lading, 1.41 M.; voor bredere vaartuigen of voor vaartuigen met bredere lading, 1.25 M.

„Op het gedeelte van het kanaal tusschen de Veenbrug en het noordelijk einde van den kaaimuur vóór de bij die brug geplaatste bergloods kan de diepgang 1.80 M. bedragen.

„Op de overige kanalen, voor alle vaartuigen, 1.25 M.;"

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

s-Gravenhage, den 6den September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg.* 25 Sept. 1915.)

6 September 1915. BESLUIT, tot regeling van den dienst der Rijkslandbouwproefstations. S. 387.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 24 Juli 1915, Directie van den Landbouw, n°. 18643, 5de Afdeling;

Overwegende, dat wijziging van het Koninklijk besluit van 10 Mei 1911 (*Staatsblad* n°. 124), tot regeling van den dienst der Rijkslandbouwproefstations, wenschelijk is;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Augustus 1915, n°. 35);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 3 September 1915,

Directie van den Landbouw, n°. 21690, 5de Afdeling;

Hebben goedgevoonden en verstaan: te bepalen:

I. ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. Dit besluit verstaat door:

- a. Minister, Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel;
 - b. Directeur-Generaal, Directeur-Generaal van den Landbouw;
 - c. Proefstation, Rijkslandbouwproefstation.
2. In de gemeenten *Groningen*, *Hoorn*, *Wageningen*, *Maastricht* en *Goes* zijn proefstations gevestigd.

II. VAN DE INDEELING EN BESTEMMING DER PROEFSTATIONS.

3. De proefstations worden onderscheiden in:

- a. Proefstations voor landbouwkundig onderzoek;

- b. Proefstations voor controle-onderzoek.

4. Proefstations voor landbouwkundig onderzoek zijn die gevestigd in de gemeenten *Groningen* en *Hoorn*.

Het proefstation te *Groningen* is bestemd voor het verrichten van onderzoekingen en het leiden en uitvoeren van proefnemingen op het gebied van den akker- en weidebouw.

Het proefstation te *Hoorn* is bestemd voor het verrichten van onderzoekingen en het leiden en uitvoeren van proefnemingen op het gebied van de *zuivelbereiding* en de *veevoeding*.

5. Proefstations voor controle-onderzoek zijn die gevestigd in de gemeenten *Wageningen*, *Maastricht* en *Goes*.

Eén der proefstations te *Wageningen* is bestemd voor het onderzoek van zaden.

Het tweede der proefstations te *Wageningen* is bestemd voor het onderzoek van veevoeder-middelen.

Het proefstation te *Maastricht* is bestemd voor het onderzoek van meststoffen.

Het proefstation te *Goes* is bestemd voor het onderzoek van landbouwproducten en hulpmiddelen voor den landbouw van verschillende aard.

6. Aan de proefstations voor controle-onderzoek worden tevens die onderzoekingen verricht, welke noodig en dienstig zijn voor eene richtige vervulling van de taak, welke aan deze stations is opgedragen.

7. De proefstations verrichten voorts alle werkzaamheden hun door Onzen Minister of door den Directeur-Generaal opgedragen.

III. VAN DE PROEFSTATIONS VOOR LANDBOUWKUNDIG ONDERZOEK.

I. VAN HET BEHEER EN HET PERSONEEL.

8. De proefstations voor landbouwkundig onderzoek worden verdeeld in afdelingen.

9. Aan het hoofd van elke afdeling staat een directeur.

10. De directeuren der afdelingen vormen samen een raad van bestuur, die met de algemeene leiding van het proefstation is belast.

11. Een der directeuren treedt voor den tijd van één dienstjaar als voorzitter van den raad van bestuur van het proefstation op.

De voorzitter van den raad van bestuur onderteekeet alle van dien raad uitgaande bescheiden en vertegenwoordigt het proefstation naar buiten.

Zijne aftreding en vervanging geschiedt volgens een door den Minister vast te stellen rooster.

12. De voorzitter van den raad van bestuur belegt ten minste viermaal in het jaar en verder zoo dikwijls hij dit noodig oordeelt, of een der directeuren dit schriftelijk aanvraagt, eene vergadering van den raad van bestuur.

In het laatste geval belegt hij de vergadering binnen veertien dagen na ontvangst van de aanvraag.

13. Alle besluiten worden bij volstrekte meerderheid van stemmen genomen.

Bij staking van stemmen over zaken wordt het voorstel geacht te zijn verworpen; bij staking van stemmen over personen beslist het lot.

14. Het huishoudelijk reglement en het reglement van orde worden door den raad van bestuur vastgesteld en aan de goedkeuring van Onzen Minister onderworpen.

15. Het geldelijk en administratief beheer berust bij den voorzitter van den raad van bestuur van het proefstation, die daarin wordt bijgestaan door een ambtenaar van administratie.

Alle bestellingen geschieden door of namens den voorzitter van den raad van bestuur van het proefstation.

Hij draagt daarbij zorg, dat de voor iedere afdeling toegestane kredieten niet worden overschreden, doch blijft buiten beoordeeling van de door de directeuren der afdelingen gevraagde aankopen of bestellingen.

16. De directeuren worden door Ons benoemd, geschorst en ontslagen.

Omtrent de benoeming en het ontslag der

directeuren wordt de in artikel 22 bedoelde commissie van advies gehoord.

17. De ambtenaren bij de proefstations worden door Ons benoemd, geschorst en ontslagen.

Omtrent de benoeming en het ontslag der vaste ambtenaren wordt de in artikel 22 bedoelde commissie van advies gehoord.

18. De beambten en vaste bedienden bij de proefstations worden, op voordracht der betrokken directeuren, door Onzen Minister benoemd, geschorst en ontslagen.

19. De tijdelijke bedienden bij de proefstations worden, na machtiging van Onzen Minister, op voordracht der betrokken directeuren door den voorzitter van den raad van bestuur van het proefstation benoemd, geschorst en ontslagen.

20. De directeuren, ambtenaren en beambten bekleeden geen ander ambt en oefenen geen beroep uit zonder toestemming van Onzen Minister.

21. De instructiën van de directeuren, ambtenaren en beambten worden vastgesteld door Onzen Minister.

De instructiën van de bedienden worden vastgesteld door den raad van bestuur en aan de goedkeuring van Onzen Minister onderworpen.

2. VAN DE COMMISSIE VAN ADVIES.

22. In de zorg voor eene richtige vervulling van de taak der proefstations voor landbouwkundig onderzoek wordt Onze Minister bijgestaan door eene commissie van advies van ten minste twaalf leden, die door Ons worden benoemd, geschorst en ontslagen en uit wier midden door Ons een voorzitter wordt aangewezen.

23. Om de twee jaren treedt een derde der leden af, volgens een door Onzen Minister vast te stellen rooster.

24. Die ter vervulling van eene tusschentijds opgevallen plaats is benoemd, treedt af op het tijdstip, waarop degene, in wiens plaats hij is benoemd, zou moeten aftreden.

25. De commissie verdeelt zich in twee sub-commissiën.

De eene sub-commissie wijdt hare aandacht aan den gang van zaken aan het proefstation te *Groningen*, de tweede aan dien aan het proefstation te *Hoorn*.

26. De voorzitter der commissie is tevens voorzitter der sub-commissiën.

Hij kan zich in deze laatste functie doen vervangen door een door hem in overleg met

de betrokken sub-commissie uit haar midden aangewezen onder-voorzitter.

27. Aan de commissie wordt een secretaris toegevoegd, die door Ons, nadat de commissie in de gelegenheid is gesteld eene aanbeveling van twee personen in te dienen, wordt benoemd, geschorst en ontslagen.

De secretaris der commissie is tevens secretaris van de sub-commissiën.

Hij wordt benoemd voor den tijd van zes jaar.

28. De secretaris geniet vergoeding voor bureaustkosten tot een bedrag, te bepalen door Onzen Minister, de commissie gehoord.

29. De instructie van den secretaris wordt door de commissie vastgesteld en aan Onzen Minister meegedeeld.

30. De voorzitter belegt eene vergadering van de commissie of van de sub-commissiën zoo dikwijls hij het noodig oordeelt of ten minste twee leden het schriftelijk aanvragen.

In het laatste geval belegt hij de vergadering binnen veertien dagen na de aanvraag.

31. De Directeur-Generaal ontvangt mededeeling van de plaats waar en het tijdstip, waarop de vergaderingen der commissie of van hare sub-commissiën worden gehouden met opgave van de te behandelen onderwerpen.

Hij is bevoegd die vergaderingen bij te wonen.

32. De artikelen 13 en 14 zijn op de commissie van toepassing.

33. De sub-commissiën houden zich door bezoek op de hoogte van den gang der zaken aan het betreffende proefstation.

34. De commissie dient Onzen Minister van bericht en raad omtrent :

a. de ontwerp-begroeting van de uitgaven voor den dienst der proefstations ;

b. de voorstellen betreffende onderzoekingen en proefnemingen, bedoeld in artikel 43 ;

c. alle andere door Onzen Minister in hare handen gestelde aangelegenheden.

35. De commissie doet aan Onzen Minister de voorstellen en mededeelingen, welke zij in het belang der proefstations voor landbouwkundig onderzoek wenschelijk oordeelt.

36. De leden en de secretaris der commissie hebben te allen tijde toegang tot de proefstations te *Groningen* en *Hoorn*.

37. De leden der commissie zijn bevoegd zich door het personeel bij de in het vorige artikel genoemde proefstations te doen voorlichten.

38. De commissie ontvangt mededeeling van alle, door Onzen Minister en den Directeur-

Generaal genomen beslissingen, waarvan de kennis geacht kan worden van belang te zijn voor de uitoefening van hare taak.

3. VAN DE WERKZAAMHEDEN.

39. Jaarlijks in de maand Februari wordt door elke sub-commissie der commissie van advies eene vergadering gehouden met den raad van bestuur van het betreffende proefstation.

De voorzitter der sub-commissie is voorzitter dezer vergadering.

40. In deze vergadering worden de plannen voor de onderzoekingen en proefnemingen, die in het volgende jaar zullen worden uitgevoerd, ter tafel gebracht en de vraagpunten besproken, welke ten minste zes weken te voren schriftelijk zijn ingezonden en geplaatst op de lijst der te behandelen onderwerpen.

Later ingekomen vraagpunten kunnen, indien de vergadering zulks wenschelijk acht, eveneens een onderwerp van bespreking uitmaken.

41. Vraagpunten kunnen bij den voorzitter van den raad van bestuur van het betrokken proefstation worden ingezonden door :

a. de ambtenaren van de proefstations voor landbouwkundig onderzoek ;

b. vereenigingen op landbouw- en zuivelgebied ;

c. ambtenaren op landbouw- en zuivelgebied bij het Rijk, openbare instellingen of vereenigingen werkzaam ;

d. de directeuren en de ambtenaren bij de proefstations voor controle-onderzoek werkzaam ;

e. practische landbouwers en zuivelbereiders.

42. De inzenders van vraagpunten kunnen door den voorzitter der betrokken sub-commissie worden uitgenoodigd tot toelichting van de door hen ingezonden vraagpunten in de vergadering, bedoeld in artikel 39.

43. Na kennisneming van het behandelde op de vergadering, bedoeld in artikel 39, welke geheel het karakter eener bespreking moet dragen, wordt door de betrokken directeuren der afdelingen het werkplan voor het volgende jaar opgemaakt, dat vergezeld van eene raming van kosten door den voorzitter van den raad van bestuur van het proefstation voor het einde der maand Maart bij de commissie van advies wordt ingezonden.

De werkplannen dienen vergezeld te zijn van eene memorie van toelichting, alsmede van de opmerkingen, welke de directeuren der afdelingen van het betrokken station meenen te moeten maken.

44. De commissie zendt de werkplannen met bijlagen vergezeld van het advies der betrokken sub-commissie en dat van haar zelve aan den Directeur-Generaal.

Hierbij wordt tevens een kort overzicht van het behandelde op de in artikel 39 bedoelde vergadering overgelegd.

45. De Directeur-Generaal geeft regelen, volgens welke de uitkomsten van onderzoeken en proefnemingen zullen worden openbaar gemaakt.

46. Voor zoover de onderzoeken en proefnemingen geschieden op aanvraag van bijzondere instellingen of personen, kan daarvoor eene voor ieder geval door Onzen Minister vast te stellen vergoeding van kosten worden geheven.

De wijze van invordering en verantwoording dezer vergoeding van kosten wordt geregeld door Onzen Minister.

IV. VAN DE PROEFSTATIONS VOOR CONTRÔLE-ONDERZOEK.

1. VAN HET BEHEER EN HET PERSONEEL.

47. Aan het hoofd van ieder proefstation voor contrôle-onderzoek staat een directeur.

48. De directeur wordt voor het geldelijk en administratief beheer bijgestaan door een rekenplichtig ambtenaar van administratie.

49. Op de directeuren, de ambtenaren, beampten en bedienden zijn toepasselijk de artikelen 16, 17, eerste lid, 18 en 20.

50. De tijdelijke bedienden bij de proefstations worden, na machtiging van Onzen Minister, door den directeur benoemd, geschorst en ontslagen.

51. De instructiën van de directeuren, ambtenaren en beampten worden vastgesteld door Onzen Minister.

De instructiën van de bedienden worden vastgesteld door den directeur en aan de goedkeuring van Onzen Minister onderworpen.

52. De directeuren vormen een college.

De leden van het college treden ieder op zijne beurt volgens een door hen op te maken en door Onzen Minister vast te stellen rooster gedurende een jaar, als voorzitter van het college op.

53. De voorzitter belegt ten minste viermaal in het jaar en verder zoo dikwijls hij het noodig oordeelt, of twee leden het schriftelijk aanvragen, eene vergadering van het college van directeuren.

In het laatste geval belegt hij de vergadering

binnen veertien dagen na ontvangst der aanvraag.

De door den Directeur-Generaal aangewezen ambtenaren van de proefstations voor contrôle-onderzoek worden ten minste éénmaal per jaar tot bijwoning van de vergadering van het college van directeuren uitgenoodigd en hebben in deze vergadering eene adviseerende stem.

54. Indien een directeur verhinderd is eene vergadering bij te wonen, kan hij voor de behandeling van een of meer zaken worden vervangen door één door hem aan te wijzen ambtenaar bij het onder zijn beheer gesteld proefstation.

55. Alle besluiten worden bij volstreckte meerderheid van stemmen genomen.

Bij staking van stemmen beslist over zaken de stem van den voorzitter, over personen het lot.

56. Het huishoudelijk reglement en het reglement van orde worden door het college van directeuren vastgesteld en aan de goedkeuring van Onzen Minister onderworpen.

57. Van het tijdstip en de plaats van iedere vergadering, de punten van behandeling en de genomen besluiten wordt kennis gegeven aan den Directeur-Generaal en aan de in artikel 22 bedoelde commissie van advies.

2. VAN DE COMMISSIE VAN ADVIES.

58. De commissie van advies, bedoeld in artikel 22, dient den Directeur-Generaal van advies in aangelegenheden de proefstations voor contrôle-onderzoek betreffende.

59. De voorzitter en de secretaris der commissie houden zich door bezoek op de hoogte van den gang der zaken aan deze proefstations.

De voorzitter der commissie is bevoegd zich door het personeel der stations te doen voorlichten.

De leden der commissie hebben te allen tijde toegang tot deze stations.

3. VAN DE WERKZAAMHEDEN.

60. De werkzaamheden van de proefstations voor contrôle-onderzoek bestaan in:

- a. het op aanvraag onderzoeken van de artikelen voor ieder dezer proefstations in artikel 5 vermeld;

- b. het opsporen van vervalschingen;

- c. het verrichten van de in de artikelen 6 en 7 vermelde onderzoeken en werkzaamheden.

61. De methoden, volgens welke de onderzoeken bedoeld in artikel 60, onder a, geschieden, worden op voorstel van het college

van directeuren door den Directeur-Generaal vastgesteld en, voor zooveel de landbouw en de handel bij de kennis daarvan belang hebben, tijdig in de *Staatscourant* medegedeeld.

62. Alles, wat verband houdt met de uitvoering van de onderzoekingen en opsporingen, bedoeld in artikel 60, onder *a* en *b*, wordt geregeld bij een reglement, vast te stellen door Onzen Minister, het college van directeuren gehoord.

63. Voor zoover de in artikel 60, onder *a*, bedoelde onderzoekingen geschieden op aanvraag van bijzondere instellingen of personen, wordt vergoeding geheven tot een door Onzen Minister vast te stellen bedrag.

De wijze van invordering en verantwoording dezer bedragen wordt geregeld door Onzen Minister.

V. VAN HET TOEZICHT.

64. Het toezicht op de proefstations wordt uitgeoefend door den Directeur-Generaal.

VI. SLOTBEPALING.

65. Met het in werking treden van dit besluit vervalt het Koninklijk besluit van 10 Mei 1911 (*Staatsblad* n°. 124).

De voorschriften, krachtens dat besluit gegeven, blijven van kracht en de commissie en het college, overeenkomstig dat besluit werkzaam, blijven in functie, totdat zij overeenkomstig de bepalingen van dit besluit door andere zijn vervangen.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 6den September 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 15 Sept. 1915.)

6 September 1915. MISSIVE van den Minister van Buitenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende paspoorten.

Voor zooveel noodig heb ik de eer U mede te deelen, dat het niet geoorloofd is, dat één persoon twee of meer geldige paspoorten bezit, ook al zijn die paspoorten voor verschillende landen afgegeven.

Verlangt iemand binnen den geldigheidsduur van het oude een nieuw paspoort, dan zal steeds het oude moeten worden ingehouden.

Ik moge ten deze verwijzen naar mijne circulaire d.d. 13 Maart j.l., Afdeling I, N°. 9847.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, HANNEMA.

7 September 1915. BESLUIT, betreffende nadere uitbreiding van den Landstorm. S. 388.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 4 September 1915, Kabinet, letter M¹¹⁴;

Gezien de wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 345);

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. Behoudens het bepaalde onder 2°. behooren van 1 October 1915 af ook tot den Landstorm — voor zoover zij alsdan niet reeds daartoe behooren — de personen, bedoeld in art. 1 der wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 345), die zijn geboren in 1892.

2°. Degenen der onder 1°. bedoelde personen, die vrijwilligen dienst bij de zeemacht, bij het leger hier te lande of bij de koloniale troepen hebben vervuld en op 1 October 1915 niet zijn gevestigd binnen het Rijk, in het Duitsche Rijk of in het Koninkrijk België, komen eerst tot den landstorm te behooren op den dag, volgende op dien, waarop zij zich aldaar mochten vestigen.

3°. Bij de inschrijving voor den Landstorm van de onder 1°. en 2°. bedoelde personen kan worden afgeweken van de bepalingen van het Landstorm-Besluit, voor zoover dit door Onzen Minister van Oorlog wordt bepaald.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 7den September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(*Uitgeg.* 11 Sept. 1915.)

8 September 1915. MISSIVE van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Gedeputeerde Staten der provinciën betreffende toepassing van art. 65, 4^e lid, Drankwet.

Binnen korten tijd zal door de gemeentebesturen moeten worden overgegaan tot het geven van uitvoering aan het voorschrift van het tweede gedeelte van art. 65, 4^e lid der Drankwet.

Aangezien die uitvoering wellicht tot moeilijkheden aanleiding kan geven, heb ik de eer Uw

college te verzoeken aan de gemeentebesturen in Uwe provincie het volgende te hunner voorlichting mede te deelen.

Volgens de aangehaalde wetsbepaling zullen moeten worden ingetrokken de verloven, indertijd verleend zonder dat met de localiteits-eischen rekening behoeft te worden gehouden, indien de localiteiten op 1 Januari 1916 niet voldoen aan de eischen, krachtens art. 35 der wet gesteld, voor zoover die eischen golden op het tijdstip, waarop het verlov werd verleend.

Van de thans geldende localiteitseischen, komen dus slechts die in aanmerking, die reeds golden, of met een minder verre strekking golden, op het tijdstip, waarop het verlov verleend werd. Aangezien de uiterste termijn, waarop dergelijke verloven verleend konden worden, 30 April 1906 was, valt dus na te gaan, welke der eischen van de Koninklijke besluiten vóór dien datum van kracht geworden (dat zijn dus de Koninklijke besluiten van 1 April 1905, *Staatsblad* n°. 120, en 7 Februari 1906, *Staatsblad* n°. 22), met de thans geldende eischen overeenstemmen of in de thans geldende eischen liggen opgesloten. Vergelijkt men nu de bepalingen van die beide Koninklijke besluiten met die van het thans geldende besluit, dan blijkt dat daarvan voor toepassing in aanmerking komen de volgende artikelen, als daarachter is aangegeven:

A. voor de verloven, waarop het Koninklijk besluit van 1905 van toepassing is:

Art. 10. Vloeroppervlakte ten minste 20 M².

Art. 11. Gemiddelde hoogte, van den vloer tot den onderkant van de daarboven gelegen bintlaag of tot het plafond, niet minder dan 2.80 M., met dien verstande, dat de hoogte niet minder mag bedragen dan is bepaald bij de voorschriften, vastgesteld ingevolge art. 1 of art. 8 der Woningwet.

Art. 12. Geheel.

Art. 13, 1e lid. Geheel.

2e lid. Indien de localiteit meer dan één buitenwand heeft en één buitenwand zich aan de zijde van den openbaren weg bevindt, moet deze voldoen aan het bepaalde in het eerste lid.

Art. 14. Glasoppervlakte 1/6 van de vloeroppervlakte.

Art. 15. Bovengedeelte lichtramen beweegbaar ter oppervlakte van ten minste 1/20 gedeelte der vloeroppervlakte, met dien verstande, dat door eene opening van gelijke grootte de buitenlucht de localiteit kan worden binnengelaten.

Afwijkingen toe te staan:

Art. 10. Niet.

Art. 11. Door den inspecteur.

Art. 12. Idem.

Art. 13. Idem.

Art. 14. Idem.

Art. 15. Niet.

B. voor de verloven, waarop het Koninklijk besluit van 1906 van toepassing is:

Art. 10. Vloeroppervlakte ten minste 20 M².

Art. 11. Geheel, behalve wat de maat van 2.80 M. betreft, waarvoor te lezen 2.65 M.

Art. 12. Geheel.

Art. 13, 1e lid. Geheel.

2e lid. Indien de localiteit meer dan één buitenwand heeft en één buitenwand zich aan de zijde van den openbaren weg bevindt, moet deze voldoen aan het bepaalde in het eerste lid.

Art. 14. Geheel.

Art. 15. Eén beweegbaar raam en één beweegbare deur, zich elk bevindend in een buitenwand of in een van de buitenwanden, tenzij voldaan wordt aan den thans geldenden eisch.

Afwijkingen toe te staan:

Art. 10. Niet.

Art. 11. Door den inspecteur.

Art. 12. Idem.

Art. 13. Idem.

Art. 14. Idem.

Art. 15. Idem.

Het Koninklijk besluit van 1 April 1905 is van toepassing voor de verloven, vallende onder het ongewijzigde art. 65, waarvoor de verzoeken zijn ingediend vóór 1 Januari 1905 en voor zoover de verloven werden verleend na 4 Mei 1905, omdat het Koninklijk besluit eerst 5 Mei 1905 van kracht werd. De verloven vóór 5 Mei 1905 verleend, vallen derhalve niet onder het eischenbesluit.

Het (ongewijzigde) Koninklijk besluit van 7 Februari 1906 is van toepassing voor de verloven, vallende onder het gewijzigde art. 65, waarvoor de verzoeken werden ingediend tusschen 1 Januari 1906 (datum waarop de wijzigingswet van kracht werd) en 1 Maart 1906 (datum waarop de termijn voor het indienen van verzoeken verliet), doch slechts voor zooverre de verloven werden verleend na 10 Februari 1906, omdat het Koninklijk besluit op 11 Februari 1906 van kracht werd.

Voor de hierbedoelde verloven, verleend vóór 11 Februari 1906, gold het Koninklijk besluit van 1905 niet, doch wordt (beperkt) met 1 Januari 1916 er voor van toepassing.

Er zijn dus vier categoriën van verloven te onderscheiden :

1°. die, waarvoor het verzoek is ingediend vóór 1 Januari 1905 en het verlof verleend is vóór 5 Mei 1905. Deze hebben aan geen localiteitseischen te voldoen ;

2°. die, waarvoor het verzoek is ingediend vóór 1 Januari 1905 en het verlof is verleend nà 4 Mei 1905.

Op deze zijn van toepassing de eischen (beperkt als boven aangegeven) van het Koninklijk besluit van 1 April 1905 (*Staatsblad* n°. 120) ;

3°. die, waarvoor het verzoek is ingediend vóór 1 Januari 1906 en het verlof is verleend vóór 11 Februari 1906. Van toepassing zijn (beperkt) de eischen van het Koninklijk besluit van 1 April 1905 (*Staatsblad* n°. 120) ;

4°. die, waarvoor het verzoek is ingediend vóór 1 Januari 1906 en het verlof werd verleend nà 10 Februari 1906. Hierop zijn van toepassing (beperkt) de eischen van het Koninklijk besluit van 7 Februari 1906 (*Staatsblad* n°. 22).

Ik vertrouw, dat na deze uiteenzetting de toepassing van de bedoelde wetsbepaling geen moeilijkheden meer zal opleveren.

De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.

9 September 1915. BESLUIT, houdende wederopenstelling van de gelegenheid tot inwisseling van de 5-centstukken, geslagen overeenkomstig de wet van 31 December 1906 (*Staatsblad* n°. 376). S. 389.

WIJ WILHELMINA, enz.

Gelet op artikel 12 der wet van 31 October 1912 (*Staatsblad* n°. 324) tot wijziging en aanvulling van de Muntwet 1901 ;

Gezien Onze besluiten van 21 Januari 1914 (*Staatsblad* n°. 23) en van 10 December 1914 (*Staatsblad* n°. 556) ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 18 Augustus 1915, n°. 89, Generale Thesaurie ;

Den Raad van State gehoord (advies van den 31 Augustus 1915, n°. 40) ;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van den 7 September 1915, n°. 107, Generale Thesaurie ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, als volgt :

Art. 1. De in artikel 2 van Ons besluit van 21 Januari 1914 (*Staatsblad* n°. 23) gegeven en bij Ons besluit van 10 December 1914 (*Staatsblad*

n°. 556) tot 1 Juli 1915 verlengde gelegenheid tot inwisseling van de 5-centstukken geslagen overeenkomstig de wet van 31 December 1906 (*Staatsblad* n°. 376) wordt opnieuw opengesteld tot 1 Juli 1916.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage den 9den September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 17 Sept. 1915.)

9 September 1915. BESCHIKKING van den Minister van Landbouw, Handel en Nijverheid tot vaststelling van een letterteeken, dat door zee- en kustvisschersvaartuigen moet worden gevoerd.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel ;

Gelet op art. 7 der Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* n°. 311), gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 66) en op art. 8 van het Koninklijk besluit van 12 Juni 1911 (*Staatsblad* n°. 144), betreffende de registers voor de zee- en kustvisschersvaartuigen en het voeren van letterteekens en nummers door de kustvisschersvaartuigen, gewijzigd bij Koninklijk besluit van 5 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 53) ;

Heeft goedgevonden :

te bepalen, dat door de zee- en kustvisschersvaartuigen tehuis behorende te Baflo (Gr.), moet worden gevoerd het letterteeken B.A.F. 's Gravenhage, 9 September 1915.

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, VERSTEEG.

9 September 1915. MISSIVE van den Minister van Financiën aan de gemeentebesturen, betreffende toepassing van de Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren.

Eenige gemeentebesturen hebben mij verzocht te willen bevorderen, dat, met toepassing van art. 2 A, b, der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren, bij de wet als gemeente-ambtenaren in den zin dier Pensioenwet worden aangemerkt de secretarissen en de beambten der Kamers van Koophandel en Fabrieken,

de secretarissen en de verdere ambtenaren en beambten der Armenraden en de secretarissen der Gezondheidscommissies. Naar aanleiding hiervan heb ik de eer er Uwe aandacht op te vestigen, dat deze ambtenaren — met uitzondering van de secretarissen der Armenraden — reeds gemeente-ambtenaren in bedoelden zin zijn. De secretarissen der Kamers van Koophandel en fabrieken worden op grond van het eerste lid van art. 18 van het bij Koninklijk besluit van 4 Mei 1896 (*Staatsblad* n°. 76) vastgesteld Algemeen Reglement voor die Kamers, door deze benoemd. Dat artikel behelst dus eene delegatie van de Kroon op de Kamers tot benoemen en de benoeming geschiedt derhalve vanwege de Kroon.

De beambten eener Kamer worden door haar benoemd op grond van haar reglement van orde, dat ingevolge art. 21, eerste lid, van genoemd Algemeen Reglement, de goedkeuring van den gemeenteraad behoeft. In die goedkeuring van bepalingen, betrekking hebbende op de aanstelling van beambten, ligt eene delegatie van den gemeenteraad op de Kamer tot benoemen en de benoeming van de beambten geschiedt dus vanwege den gemeenteraad.

De ambtenaren — met uitzondering van den secretaris — en de beambten der Armenraden worden benoemd door de besturen of de dagelijkse besturen dier colleges, krachtens de huishoudelijke reglementen, die volgens art. 52, eerste lid, der Armenwet aan de goedkeuring van de Kroon worden onderworpen. Ook hier is dus eene aanstelling vanwege de Kroon.

De secretarissen der Gezondheidscommissiën worden krachtens art. 26, eerste lid, der Gezondheidswet benoemd door den Commissaris der Koningin in de provincie.

Aangezien de genoemde categoriën van ambtenaren voorts ingevolge art. 19, eerste lid, van voormeld Algemeen Reglement, respectievelijk art. 61, eerste lid, der Armenwet, of art. 28, derde lid, der Gezondheidswet uit gemeentelijke inkomsten worden bezoldigd, vallen zij allen onder art. 1 A, a, der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren.

De secretarissen der Armenraden zijn, omdat zij krachtens art. 51, eerste en tweede lid, der Armenwet door de Kroon benoemd en uit 's Rijks kas bezoldigd worden burgerlijke ambtenaren in den zin der Burgerlijke Pensioenwet.

Ik heb de eer U te verzoeken het bovenstaande met het oog op art. 62 der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren, zoo

spoedig mogelijk ter kennis te willen brengen van de in Uwe gemeente fungeerende gemeente-ambtenaren in den zin dier wet.

(W. v. d. B. A.)

10 September 1915. BESLUIT, houdende wijziging van het verbod van uitvoer van witte kool, pronksnijboonen, van spersieboonen en Heinrich's Riesenboonen. S. 390.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van alle soorten van snijboonen te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 7 September 1915, Kabinet, Litt. D¹¹⁵;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 September 1915 n°. 20);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 9 September 1915, Kabinet, Litt. K¹¹⁶;

Hebben goedgevonden en verstaan:

in de eerste alinea van het Eenig Artikel van Ons Besluit van 18 Augustus 1915 (*Staatsblad* n°. 373) zal in plaats van „pronksnijboonen”, worden gelezen: „alle soorten van snijboonen.”

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 10den September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(Uitgeg. 14 Sept. 1915.)

10 September 1915. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente.

Harderwijk van 17 Januari 1908, waarbij ten aanzien van de openbare lagere school C dier gemeente is bepaald, dat van gemeentewege worden bekostigd de boeken, welke bij het onderwijs gebruikt worden, en niet die welke voor huiswerk worden bezield. S. 391.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van

Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 31 Juli 1915, n°. 3810, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Gezien het daarbij overgelegd besluit van den Raad der gemeente *Harderwijk* van 17 Januari 1908, waarbij ten aanzien van de openbare lagere school C der gemeente is bepaald, dat van gemeentewege worden bekostigd die boeken, welke bij het onderwijs gebruikt worden, en niet die welke voor huiswerk worden gebezigd;

Overwegende, dat volgens artikel 46 der wet op het L. O., de kosten van het openbaar L. O., onder welke kosten ingevolge artikel 47, letter f dier wet, zijn begrepen die van het aanschaffen en onderhouden der schoolboeken, ten laste der gemeente zijn;

dat de in voormeld artikel 46 op dezen regel vervatte uitzonderingsbepaling geacht moet worden niet meer te omvatten dan de gevallen waarin vrijwillig of krachtens eene bij de invoering der wet op het L. O. bestaande verplichting, van elders in de kosten der schoolbehoefte wordt bijgedragen;

dat bij voormelde wetsartikelen geen onderscheid wordt gemaakt tusschen het gebruik van schoolboeken bij het onderwijs in de school, en het gebruik van die boeken bij het verrichten van huiswerk;

dat mitsdien het voormeld besluit van den Raad der gemeente *Harderwijk* van 17 Januari 1908, is in strijd met de wet;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Augustus 1915 n°. 37);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 7 September 1915 n°. 6608, afdeling Binnenlandsch Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het bovengenoemd besluit van den Raad der gemeente *Harderwijk* van 17 Januari 1908 te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst; en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 10den September 1915.

WILHELMINA.

De Min. v. Staat, Min. v. Binnenlandsche Zaken,

CORT v. D. LINDEN.

(*Uitgeg. 30 Sept. 1915.*)

11 September 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *zuurkool*, van *gezouten groenten*, van *gedroogde snijboonen* en van *gedroogde spersieboonen*. S. 392.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van gedroogde snijboonen en van gedroogde spersieboonen te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 7 September 1915, Kabinet, Litt. W¹¹⁵;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 September 1915, n°. 16);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 10 September 1915, Kabinet, Litt. N¹¹⁷;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

de eerste alinea van het Eenig Artikel van Ons Besluit van 16 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 156), wordt gelezen als volgt:

„De uitvoer van zuurkool, van gezouten groenten, van gedroogde snijboonen en van gedroogde spersieboonen is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.”

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State: 's-Gravenhage, den 11den September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg. 13 Sept. 1915.*)

13 September 1915. BESLUIT, tot het in staat van beleg verklaren van eenige gemeenten. S. 393.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van den Raad van Ministers van 11 September 1915;

Gelet op Art. I van de Wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128);

Gezien Ons Besluit van 30 Juli 1914, n°. 72;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat met ingang van 13 September 1915, in staat van beleg worden verklaard

de gemeente *Mill en St. Hubert* en de gemeente *Wanroy*.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel, en van Koloniën, zijn, ieder voorzoo veel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 13den September 1915.

WILHELMINA.

De tijdelijk-Voorzitter van den Raad van Ministers,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 14 Sept. 1915.)

13 September 1915. BESLUIT, houdende wijziging van dat van 29 September 1909 (*Staatsblad* n°. 326), betreffende het krediet voor den accijns op zout, bestemd voor vrijdomgenietenden, den vrijdom van den accijns op zout, benoodigd voor de zeevisscherij en den vrijdom van den accijns op zout, benoodigd voor vischzouterijen aan den wal. S. 394.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 14 Augustus 1915, n°. 94, Accijnzen;

Gezien art. 74 der wet van 27 September 1892 (*Staatsblad* n°. 227);

Den Raad van State gehoord (advies van 24 Augustus 1915, n°. 23);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 9 September 1915, n°. 37 Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. In artikel 12 van Ons besluit van 29 September 1909 (*Staatsblad* n°. 326), wordt voor: „benoodigd voor de zeevisscherij” gelezen: „en het ruwe mijnzout benoodigd voor de zeevisscherij, dit laatste echter alleen, voor zoover het niet fijner en niet blanker is dan het hiervoor door Onzen Minister van Financiën vast te stellen standmonster”.

2. Tusschen het eerste en het tweede lid van artikel 20 van Ons voormeld besluit wordt een nieuw lid ingevoegd, luidende:

„Aan garnalenzouters, die hun bedrijf aan den wal uitoefenen op den voet van hoofdstuk III van dit besluit, wordt vergund om van het door hen met vrijdom van den accijns ingeslagen zout telken reize mede te geven

aan elk vischschip, dat voor hen ter garnalenvangst uitgaat, ten hoogste 300 kilogram.”

In het daaropvolgend lid wordt voor:

„Deze vergunning wordt” gelezen: „Deze vergunningen worden” en sub 5, voor „ansjovis”: „ansjovis of garnalen”, voor „de visch”: „de visch of de garnalen” en voor „gezouten is”: „gezouten zijn”.

Aan dat artikel wordt het navolgende toegevoegd:

„De zoutbergplaatsen van vereenigingen van visschers met rechtspersoonlijkheid die een vischafslag hebben en die op den voet van dit artikel zout aan vischschepen verlangen af te leveren, worden voor de toepassing van dit besluit met ansjoviszouterijen en garnalenzouterijen gelijk gesteld.”

3. In artikel 22 van Ons voormeld besluit vervalt de komma achter „zeezout” en wordt voor: „benoodigd voor vischzouterijen aan den wal” gelezen: „en het ruwe mijnzout benoodigd voor vischzouterijen, aan den wal, dit laatste echter alleen voor zoover het niet fijner en niet blanker is dan het in artikel 12 van dit besluit bedoelde standmonster”.

4. Dit besluit treedt in werking 1 November 1915.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 13den September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 28 Sept. 1915.)

13 September 1915. MISSIVE van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende opzending van cadavers van van hondsdoelheid verdachte honden.

De Directeur van 's Rijks Veeartsenijschool deelt mede, dat het voorkomt, dat het onderzoek van de cadavers van van hondsdoelheid verdachte honden belemmerd wordt door den vergorderden staat van ontbinding, waarin deze cadavers bij aankomst verkeeren en wijst er op, dat het ten zeerste aanbeveling verdient, zooveel mogelijk zorg te dragen, dat de gezonden cadavers in frisschen toestand de plaats van hunne bestemming bereiken, door althans de koppen in ijs te verpakken en het vervoer als ijsgoed te doen bewerkstelligen.

Ik heb de eer U.H.E.G. te verzoeken den

burgemeesters in Uwe provincie te verzoeken, met het bovenstaande rekening te houden.

(W. v. d. B. A.)

15 September 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van levende geiten en van geitenvleesch. S. 395.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van levende geiten en van geitenvleesch te verbieden;

Gezien de wet van 8 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 13 September 1915, Kabinet, Litt. Z¹¹⁷;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 September 1915, n°. 8);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 14 September 1915, Kabinet, Litt. M¹¹⁹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van levende geiten en van geitenvleesch is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzonder gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 15den September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(Uitgeg. 18 Sept. 1915.)

16 September 1915. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Pernis van 6 November 1914, waarbij aan F. VAN LUYK, te Rotterdam, vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 396.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 17 Augustus 1915, n°. 9964, afdeling Volksgezondheid en Armwezen, betreffende het be-

sluit van Burgemeester en Wethouders van Pernis van 6 November 1914, waarbij aan F. VAN LUYK, te Rotterdam, vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein;

Overwegende, dat ingevolge het bepaalde bij artikel 8, eerste lid, 1° der Drankwet (*Staatsblad* 1904 n°. 235) de vergunning door Burgemeester en Wethouders geweigerd wordt o.a. wanneer door het verleenen der vergunning in strijd zou worden gehandeld met een besluit, door Ons genomen ingevolge artikel 4, tweede lid dier wet;

dat ingevolge het bepaalde bij artikel 4, tweede lid, der Drankwet bij Ons besluit van 28 December 1910, n°. 69, het maximum aantal der vergunningen voor den kleinhandel in sterken drank voor de gemeente Pernis is bepaald op zeven;

dat toen Burgemeester en Wethouders van Pernis bij hun bovenvermeld besluit aan F. VAN LUYK vergunning verleenden, reeds zeven door hun College verleende vergunningen van kracht waren;

dat de localiteit, waarvoor aan F. VAN LUYK vergunning verleend werd, niet behoort tot die, waarvoor hem eene vergunning ingevolge het bepaalde bij artikel 55, 1ste lid, der Drankwet niet kan worden geweigerd;

dat derhalve bovenvermeld besluit van Burgemeester en Wethouders van Pernis is genomen in strijd met de wet;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 31 Augustus 1915, n°. 39;

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 10 September 1915, n°. 11450, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Hebben goedgevonden en verstaan: voormeld besluit van Burgemeester en Wethouders van 6 November 1914 te vernietigen wgens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden. 's-Gravenhage, den 16den September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(Uitgeg. 1 Oct. 1915.)

16 September 1915. BESLUIT, houdende nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 16 September 1895 (*Staatsblad* n°. 161), waarbij aan het bestuur der gemeente Leiden vergunning is verleend op het landgoed „Endegeest”, gemeente *Oegstgeest*, een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 397.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 10 September 1915, n°. 11228, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

In artikel 2 van het Koninklijk besluit van 16 September 1895 (*Staatsblad* n°. 161), zooals dat wordt gelezen ingevolge Onze besluiten van 2 Juni 1913 (*Staatsblad* n°. 199) en van 5 December 1914 (*Staatsblad* n°. 549), worden nader de volgende wijzigingen gebracht.

Het eerste lid van artikel 2 wordt gelezen als volgt:

„In het gesticht, bestaande uit vijf paviljoenen voor mannen, vijf paviljoenen voor vrouwen en de noodige dienstgebouwen en ziekenpaviljoenen, mogen niet meer dan 524 krankzinnigen, 242 mannen en 282 vrouwen, verpleegd worden.”

Aan het slot van artikel 2 wordt een nieuw, vierde lid toegevoegd, luidende als volgt:

„Bovendien mogen gedurende het tijdvak, eindigende 31 December 1916, in elk der beide paviljoenen voor jeugdige idioten zes patiënten verpleegd worden boven het bepaalde maximum.”

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 16den September 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Staat, Min. van Binnenl. Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 7 Oct. 1915.)

16 September 1915. BESLUIT, houdende nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 17 Augustus 1892 (*Staatsblad* n°. 212), waarbij aan het bestuur van het krankzinnigengesticht „Het St. Elisabeth's Gasthuis” te *Deventer*, vergunning is verleend op het landgoed „De Brinkgreve”, gemeente *Deventer*, een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 398.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 9 September 1915, n°. 11157, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat aan art. 2 van het Koninklijk besluit van 17 Augustus 1892 (*Staatsblad* n°. 212), zooals dat wordt gelezen ingevolge Ons besluit van 11 Januari 1913 (*Staatsblad* n°. 28), na het eerste lid een nieuw, tweede lid wordt toegevoegd, luidende als volgt:

„Bovendien mogen gedurende het tijdvak, eindigende 31 December 1916, in het gesticht twaalf krankzinnigen, 6 mannen en 6 vrouwen, worden verpleegd.”

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 16den September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 7 Oct. 1915.)

18 September 1915. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), laatstelijk gewijzigd bij die van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 240) en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 399.

20 September 1915. BESLUIT, tot verlenging van den termijn, genoemd in artikel 2, eersten volzin, der wet van 7 Juni 1913 (*Staatsblad* n°. 257). S. 400.

Verlengd met zes maanden.

22 September 1915. BESLUIT, houdende reorganisatie van het krankzinnigengesticht „Huize Padua” te *Boekel*. S. 401.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 14 September 1915, n°. 11064, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Met ingang van 1 Juli 1916 worden

ingetrokken de Koninklijke besluiten van 13 October 1885 (*Staatsblad* n°. 186) en van 6 Juli 1892 (*Staatsblad* n°. 173).

2. Aan het bestuur van Huize Padua wordt vergunning verleend vier paviljoenen van Huize Padua in te richten tot een gesticht voor krankzinnigen en één paviljoen in te richten tot een gesticht voor zwakzinnigen (idioten en imbecillen), een en ander overeenkomstig de overgelegde teekeningen en daarbij gegeven beschrijving.

3. Twee van de overige paviljoenen worden gezamenlijk onder de Voorwaarden, behorende bij dit besluit, aangewezen als eene inrichting, die niet als krankzinnigengesticht wordt beschouwd, ook wanneer daarin meer dan twee krankzinnigen worden verpleegd.

Wij behouden Ons voor die voorwaarden, wanneer dit noodig blijkt, aan te vullen of te wijzigen.

4. In het gesticht voor krankzinnigen, zoomede in dat voor zwakzinnigen, mogen slechts mannen verpleegd worden, in het eerste ten getale van niet meer dan 137, in het tweede ten getale van niet meer dan 90.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken bepaalt na de voltooiing van elk paviljoen het tijdstip, waarop dit in gebruik mag worden genomen en het maximum van het getal verpleegden, dat daarin mag worden opgenomen.

5. Zonder toestemming van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken mogen op het terrein van Huize Padua geen opstallen, tenzij overeenkomstig de teekeningen en beschrijving, genoemd in artikel 2, worden opgericht en mag niet aan derden de beschikking over eenig deel van dit terrein worden gegeven.

6. Zonder toestemming van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken mag in de gebouwen van Huize Padua, de riolering en verdere inrichtingen op het terrein, zoomede de afrastering van het terrein en in de omheining van de tuinen der beide gestichten geen verandering worden aangebracht, welke tengevolge zoude hebben, dat zij niet meer geheel overeenstemden met de teekeningen en beschrijving, bedoeld in artikel 2.

7. In elk voor meer dan één verpleegde bestemd slaapvertrek der beide gestichten, bedoeld in artikel 2, wordt op eene duidelijk zichtbare plaats het aantal personen aangegeven, waarvoor het bestemd is.

8. De geneeskundige behandeling der verpleegden in Huize Padua wordt opgedragen aan ten minste één geneeskundige, die gevestigd moet zijn in eene woning op het terrein van

Huize Padua, en daarbuiten geen geneeskundige praktijk mag uitoefenen.

9. Aan de inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten wordt ten allen tijde vrije toegang verleend tot de dienstgebouwen van Huize Padua.

10. Een afschrift van dit besluit en van de Ministerieele beschikkingen, bedoeld in de artikelen 4, 5 en 6 van dit besluit, zoomede een copie van de teekeningen en beschrijving, bedoeld in artikel 2, moeten in Huize Padua aanwezig zijn en aan de inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten en aan den officier van justitie ten allen tijde op verlangen ter inzage voorgelegd worden.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 22sten September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 12 Oct. 1915.)

VOORWAARDEN, waaronder 2 paviljoenen van Huize Padua gezamenlijk worden aangewezen als eene inrichting, die niet als krankzinnigengesticht wordt beschouwd, ook wanneer daarin meer dan 2 krankzinnigen worden verpleegd.

Art. 1. Tot de inrichting wordt ten allen tijde vrije toegang verleend aan de inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten.

Het bestuur, de geneeskundigen aldaar werkzaam, benevens het overige personeel, geven den inspecteurs de door hen verlangde inlichtingen.

2. Het aantal verpleegden mag niet meer bedragen dan een door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen getal.

3. Het bestuur zendt aan den inspecteur, in het bijzonder met het toezicht belast, binnen 24 uur eene schriftelijke kennisgeving van elke opneming, ontslag of overlijden van een verpleegde.

4. Het is verboden den verpleegden te beletten zich schriftelijk te wenden tot de hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur, tot de inspecteurs en tot den officier van justitie.

5. Door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken kunnen nadere voorschriften worden

gegeven ten aanzien van het bepaalde in de artikelen 3 en 4.

Behoort bij Koninklijk besluit van 22 September 1915 (*Staatsblad* n°. 401).

Mij bekend,

*De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORF V. D. LINDEN.*

22 September 1915. BESLUIT, houdende *intrekking* van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *afval van vlas*, geschikt voor de werkgarensponnerijen. S. 402.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 21 September 1915, Kabinet, Litt. S¹²²;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van afval van vlas, geschikt voor de werkgarensponnerijen toegestaan bij Ons besluit van 24 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 292).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 22sten September 1915.

WILHELMINA.

*De Minister van Oorlog, BOSBOOM.
De Minister van Financiën, TREUB.
De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.*

(*Uitgeg.* 23 Sept. 1915.)

22 September 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *vlas*. S. 403.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van vlas te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 18 September 1915, Kabinet, Litt. IJ¹²¹;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 September 1915, n°. 19);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 21 September 1915, Kabinet, Litt. U¹²²;

1915.

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van vlas is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behoudens Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 22sten September 1915.

WILHELMINA.

*De Minister van Oorlog, BOSBOOM.
De Minister van Financiën, TREUB.
De Min. v. Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.
(Uitgeg. 25 Oct. 1915.)*

22 September 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *melk* en alle producten van melk, voor zooverre deze niet reeds verboden zijn. S. 404.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van melk en alle producten van melk, voor zoover die niet reeds verboden zijn, te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 9 September 1915, Kabinet, Litt. B¹¹⁷;

Den Raad van State gehoord, advies van 20 September 1915, n°. 20;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 21 September 1915, Kabinet, Litt. V¹²²;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig Artikel.

De uitvoer van melk en alle producten van melk, voor zooverre deze niet reeds verboden zijn, is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staats-*

blad zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State's-Gravenhage, den 22sten September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 24 Sept. 1915.)

22 September 1915. BESLUIT, betreffende tegemoetkoming in reiskosten, enz. aan tot den landstorm behoorende dienstplichtigen.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 18 September 1915, Afdeling Dienstplicht, N°. 373 L;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Aan tot den landstorm behoorende dienstplichtigen, die in de tegenwoordige bijzondere tijdsomstandigheden in werkelijken dienst moeten opkomen of hebben moeten opkomen en daartoe hun reis naar de plaats van opkomst in het buitenland hebben moeten aangaan, kan naar door Onzen Minister van Oorlog te stellen regelen een tegemoetkoming in de kosten van hun reis, voeding en huisvesting worden toegekend.

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en Buitenlandsche Zaken, zoomede aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, den 22 September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

24 September 1915. BESLUIT, houdende bekendmaking van den tekst der wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 63), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157) en 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 346), tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen. S. 405.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken en van Onzen Minister van Marine van 10 September 1915, n°. 11581, afdeling Volksgezondheid en Armwezen en van 22 September 1915, afdeling B n°. 45;

Gelet op artikel III der wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 346);

Hebben goedgevonden en verstaan: den tekst der wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen, zooals deze is gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 63), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157) en 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 346), overeenkomstig het bepaalde in artikel III van laatstgenoemde wet, algemeen bekend te maken door bijvoeging van dien tekst in zijn geheel bij dit besluit.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Marine zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 24sten September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(*Uitgeg.* 16 Oct. 1915.)

TEKST der wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen.

Art. 1. Elk schip, uit zee in eene Nederlandsche haven of op eene Nederlandsche reede aankomende of na aankomst uit zee daar liggende, wordt onderworpen aan een gezondheidsonderzoek:

1°. wanneer het komt uit landen, landstreken of plaatsen, die, op het tijdstip van het vertrek van het schip, door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken zijn besmet verklaard wegens eene der ziekten; in of krachtens het volgend artikel aangewezen;

2°. wanneer eene zoodanige ziekte tijdens de jongste zeereis voorgekomen is, of aan boord voorkomt.

Bij algemeen maatregel van bestuur kan nader worden bepaald, wanneer een schip, voor de toepassing van deze wet, wordt geacht te komen uit een land, landstreek of plaats.

Bij algemeen maatregel van bestuur kunnen gevallen worden aangewezen, waarin schepen, met afwijking van het bepaalde in het eerste lid, niet aan een gezondheidsonderzoek worden onderworpen.

2. De ziekten, in het voorgaande artikel bedoeld, zijn: pest, gele koorts en Aziatische cholera.

Bij algemeen maatregel van bestuur kan deze wet ook van toepassing verklaard worden op daarin niet genoemde ziekten:

Die maatregel is niet langer verbindende dan

gedurende een jaar na zijne afkondiging, tenzij hij binnen dat tijdperk door de wet bekrachtigd zij.

3. De gezagvoerder van een schip, dat aan een gezondheidsonderzoek moet worden onderworpen, uit zee eene Nederlandsche haven of reede willende aandoen, zorgt, zoodra hij in het gezicht van den wal is, dat zijn schip een bij algemeenen maatregel van bestuur te omschrijven sein voert, totdat het schip tot het vrije verkeer is toegelaten of totdat het het gebied van het Rijk in Europa verlaten heeft, en zorgt voorts dat geene gemeenschap van het schip met den wal of met andere schepen plaats hebbe, alvorens het gezondheidsonderzoek is afgelopen.

De gezagvoerder van het loodsvaartuig is verplicht, wanneer hij verneemt, dat eene der in of krachtens art. 2 aangewezen ziekten aan boord voorkomt, zorg te dragen, dat de bemanning van het loodsvaartuig geene gemeenschap met het schip hebbe. Hij mag evenwel zijne hulp en die van den loods aan het schip niet onthouden. De aan boord genomen loods is verplicht voor de naleving van het in de eerste alinea van dit artikel vermelde voorschrift te waken, voor zoover dit nog niet vóór zijne komst aan boord is nageleefd, en den gezagvoerder bekend te maken met de namen der landen, landstreken en plaatsen krachtens art. 1 besmet verklaard, en met zijne verplichtingen volgens deze wet.

De loods, of bij ontstentenis van een loods, de gezagvoerder, geeft onverwijld aan den burgemeester der plaats, waar het gezondheidsonderzoek zal worden verricht, of aan de door deze aan te wijzen personen, hetzij door seinen, hetzij schriftelijk, bericht van den gezondheids-toestand der opvarenden en van de reden, waarom het schip het sein, krachtens de eerste zinsnede van dit artikel voorgeschreven, voert.

De gezagvoerder is verplicht met zijn schip de ligplaats, hem door of van wege den burgemeester aangewezen, in te nemen, en aldaar te verblijven, totdat hem, in verband met op eene andere plaats te nemen maatregelen, bevel tot opvaren daarheen is verstrekt; of hem verlof tot doorvaren gegeven is, of hij, gebruik makende van de bevoegdheid hem bij artikel 8, 2de lid, toegekend, weder zee kiest.

4. Het verbod van gemeenschap met den wal of met andere schepen brengt mede, dat geen der opvarenden het schip mag verlaten en dat niemand zich aan boord van het schip mag begeven, met uitzondering van den loods, de ambtenaren van het Staatstoezicht op de

volksgezondheid, de geneeskundigen met het gezondheidsonderzoek en de personen met de uitvoering van ingevolge deze wet te nemen maatregelen belast, van de geneeskundigen of geestelijken, belast met het verleenen van geneeskundige of geestelijke hulp aan de lijdens, en van de Rijksambtenaren der belastingen tot uitoefening van hunne functiën, alsmede van ambtenaren van justitie en politie, wanneer hunne ambtsverrichtingen dit vereischen; dat geene goederen gelost mogen worden en geene andere goederen aan boord gebracht mogen worden dan die, welke voor het levensonderhoud der opvarenden, voor de uitvoering van ingevolge deze wet te nemen maatregelen of voor de verpleging der zieken noodig zijn, met bepaling dat de personen, met het overbrengen belast, zich niet aan boord mogen begeven. De kleederen van de personen, die krachtens de vorige zinsnede aan boord worden toegelaten, worden, zoo noodig, onmiddellijk na het verlaten van het schip, op de krachtens artikel 25 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) voorgeschreven wijze, ontsmet.

Zij, die zich in strijd met het verbod van gemeenschap aan boord hebben begeven, worden onder de opvarenden gerekend en zijn aan dezelfde bepalingen als deze onderworpen, onverminderd de straffen tegen de gepleegde overtreding bedreigd.

5. De gezagvoerder, indien een geneeskundige aan boord is, ook deze en de opvarenden zijn verplicht de vragen, hun door den loods, den inspecteur of den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige gedaan, desgevraagd ook schriftelijk, nauwkeurig en naar waarheid te beantwoorden. Zij bevorderen, voorzoverre dat in hun vermogen staat, het gezondheidsonderzoek. De gezagvoerder overhandigt zijne gezondheidspassen, zoo hij die bezit, aan den inspecteur of den geneeskundige, die het gezondheidsonderzoek verricht. De overige scheepspapieren worden, desverlangd aan den inspecteur of den geneeskundige, die het gezondheidsonderzoek verricht, ter inzage gegeven.

6. Onverminderd de verplichting tot aangifte krachtens artikel 19 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), geeft de gezagvoerder op wiens schip, na aankomst uit zee in eene Nederlandsche haven of op eene Nederlandsche reede liggende, eene der in of krachtens artikel 2 aangewezen ziekten waargenomen wordt, daarvan binnen twaalf uren kennis aan den burgemeester van die havenplaats of van de gemeente, die het naast aan zijne ankerplaats

ligt, doet zijn schip het krachtens artikel 3 voorschreven sein voeren, totdat het schip tot het vrije verkeer is toegelaten, of totdat het het gebied van het Rijk in Europa verlaten heeft, en zorgt dat geene gemeenschap met den wal en met andere schepen plaats hebbe, alvorens het gezondheidsonderzoek is afgelopen.

7. Het gezondheidsonderzoek geschiedt door den inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving der wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten of, onder zijn opzicht, door geneeskundigen, daartoe door Ons aangewezen.

Bij algemeenere maatregel van bestuur kunnen bijzondere voorschriften worden vastgesteld omtrent het gezondheidsonderzoek van passagiersbooten.

Bij verhinderd of ontstentenis van de in het eerste lid genoemde personen, wordt in spoedeisende gevallen door den burgemeester, in artikel 3 of 6 bedoeld, een voorloopig gezondheidsonderzoek aan een anderen geneeskundige opgedragen.

8. De gezagvoerder zorgt met al de te zijner beschikking staande middelen voor de strikte naleving van de voorschriften, die in of krachtens deze wet worden gegeven.

Het staat evenwel aan den gezagvoerder vrij, weder naar zee te vertrekken, wanneer hij zich aan deze voorschriften niet wil onderwerpen. Hij neemt daarbij de hem gegeven bevelen in acht.

Bij algemeenere maatregel van bestuur worden de voorwaarden vastgesteld, onder welke de gezagvoerder in dat geval passagiers kan ontschepen en lading en poststukken kan lossen.

9. Hij, die het gezondheidsonderzoek doet, geeft den burgemeester van de gemeente, waar de maatregelen behooren te worden toegepast, schriftelijk advies omtrent de in 't belang der volksgezondheid te nemen maatregelen. De burgemeester beslist, behoudens beroep van hem, die het gezondheidsonderzoek instelde, op Onzen Minister van Binnenlandse Zaken, welk gevolg aan dit advies zal worden gegeven. Zoo noodig, roept hij daarbij de hulp der maritieme of militaire macht in.

In geval van beroep blijft, hangende de beslissing van Onzen Minister van Binnenlandse Zaken, het schip buiten gemeenschap met den wal.

10. Bij algemeenere maatregel van bestuur worden voorgeschreven de maatregelen, waaraan het schip, dat aan een gezondheidsonderzoek onderworpen is geweest, zijn lading, daar-

onder begrepen postpakketten; en zijn opvarenden worden of kunnen worden onderworpen.

11. Bij algemeenere maatregel van bestuur kunnen tevens voorschriften worden gegeven ten aanzien van de periodieke verdeling van ratten aan boord van schepen, liggende binnen het Rijk in Europa, ook al zijn deze niet aan een gezondheidsonderzoek onderworpen geweest.

12. Bij of krachtens algemeenere maatregel van bestuur wordt vastgesteld de vorm der aan de belanghebbenden af te geven verklaringen betreffende de toegepaste maatregelen.

13. Bij algemeenere maatregel van bestuur worden aangewezen de plaatsen, waar het gezondheidsonderzoek wordt ingesteld en waar de maatregelen, bedoeld in artikel 10, en de voorschriften, bedoeld in artikel 11, worden toegepast.

14. Door Ons kan, met afwijking voor zoover noodig van het bepaalde bij artikel 7, onder nader te stellen voorwaarden, in overleg met het bestuur eener gemeente, worden bepaald, dat het gezondheidsonderzoek, de maatregelen, bedoeld in artikel 10, en de voorschriften, bedoeld in artikel 11, worden toegepast door die gemeente. De kosten van een en ander worden, volgens door Ons te stellen regelen, aan de gemeente vergoed.

15. De kosten van het gezondheidsonderzoek en van de dientengevolge genomen maatregelen komen ten laste van het Rijk.

16. De burgemeester, de ambtenaren van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, de geneeskundige, die het gezondheidsonderzoek instelt, benevens het verdere personeel, dat belast is met de uitvoering van ingevolge deze wet te nemen maatregelen, zijn bevoegd, ter uitvoering van deze wet, uit zee aankomende of aangekomen schepen ten allen tijde te betreden, zelfs zonder toestemming van den gezagvoerder.

17. De voorafgaande bepalingen omtrent schepen zijn op oorlogschepen, zoowel Nederlandsche als vreemde, toepasselijk; met dien verstande:

1°. dat hetgeen ten aanzien van den gezagvoerder is voorgeschreven toepasselijk is op den commandeerenden officier;

2°. dat het gezondheidsonderzoek zich kan bepalen tot eene schriftelijke beantwoording van vragen door een der in artikel 7 of ingevolge artikel 13 aangewezen ambtenaren of geneeskundigen gedaan.

Die beantwoording moet dan worden onder-

teekend door den commandeerenden officier en den eerstaanwezenden officier, van gezondheid aan boord.

Strafbepalingen.

18. Overtreding van een van de bepalingen der artikelen 3; 4, 5, 6, 8, of van de krachtens deze wet vastgestelde algemeene maatregelen van bestuur wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste / 5000.

De straf tegen het niet voeren van het sein, zooals dat krachtens het eerste lid van artikel 3 is voorgeschreven, is niet toepasselijk op hem, die tijdens het verzuim met de besmetverklaring niet bekend was.

19. De in deze wet strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen.

Slotbepalingen.

20. De publicatie van 10 Januari 1805 van het Staatsbewind der Bataafsche Republiek en de Koninklijke besluiten van 8 Maart 1817, van 19 November 1819 en van 6 Juli en 18 Augustus 1831 zijn ingetrokken.

21. Onder het woord „reede” wordt in deze wet verstaan elke ankerplaats voor uit zee komende schepen binnen de zeegaten en op de rivieren en stroomen.

22. Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip.

Behoort bij het Koninklijk besluit van 24 September 1915 (*Staatsblad* n°. 405).

Ons bekend,

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

24 September 1915. BESLUIT, tot vaststelling van een reglement van politie op het ankeren op de rivieren bij *Dordrecht*. S. 406.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 25 Juni 1915, n°. 238, Afdeling Waterstaat;

Gezien de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69);

Den Raad van State gehoord, advies van 20 Juli 1915, n°. 31;

Gezien het nader rapport van Onzen Minister voornoemd van 22 September 1915, n°. 227, Afdeling Waterstaat;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. vast te stellen het navolgende

REGLEMENT van politie op het ankeren op de rivieren bij *Dordrecht*.

Art. 1. Dit reglement is van toepassing op de rivieren de *Beneden-Merwede* beneden de tweede dwarskrib boven de kerk te *Papendrecht*, de *Oude Maas* tot het *Mallegat* en de *Dordtsche Kil*, met uitzondering van:

1. het riviervak, zich uitstreckende van 250 M. boven tot 250 M. beneden de spoorwegbrug te *Dordrecht*;

2. eene strook ter breedte van 25 M. langs de aan het Rijk en aan de gemeente *Dordrecht* behoorende kaden.

2. Het is, tenzij met schriftelijke vergunning van een ambtenaar van den Rijkswaterstaat, aan de schippers van vaartuigen of andere drijvende voorwerpen verboden daarmede te meren of voor anker te komen of geankerd of gemeerd te liggen buiten de hieronder beschreven ankerplaatsen, te weten:

Ankerplaats n°. 1, langs den rechter oever van de *Beneden-Merwede*, loopende van het verlengde der tweede dwarskrib boven de kerk te *Papendrecht* tot het verlengde der eerste dwarskrib boven het veer te *Papendrecht* en rivierwaarts begrensd:

aan de zuidzijde, door de lijn gaande door de zwarte ankerbakens gemerkt 1, geplaatst op de *Slijkplaat*, en

aan de zuidwestzijde, door de lijn gaande door de zwarte ankerbakens, eveneens gemerkt 1 op de oeverwerken aan den mond van de *Noord*;

Ankerplaats n°. 2, langs den linker oever van de *Oude Maas*, loopende van af den mond der *Wolleweershaven* tot de lijn, gaande door twee zwart en wit geblokte ankerbakens, gemerkt 2 op de *Buiten Walevest* te *Dordrecht*, en rivierwaarts begrensd:

aan de noordzijde, door de lijn, gaande door twee zwart en wit geblokte ankerbakens, gemerkt 2 op den rechter oever;

aan de noordwestzijde, door de lijn, getrokken door den lichtopstand op den kop van den dam aan de westzijde van den mond van de *Noord* en het zwart en wit geblokte ankerbaken gemerkt 2 op het *Slobbengors*;

Ankerplaats n°. 3, langs den rechter oever der *Dordtsche Kil*, loopende van kilometerraai CXXIV tot 100 M. boven kilometerraai CXXVI en rivierwaarts begrensd door:

de lijn gaande door twee zwarte ankerbakens gemerkt 3, staande op den dijk langs den polder *Trekdam* ter hoogte ongeveer van den water-toren van 's *Gravendeel* en vervolgens door de

lijn, getrokken op 35 M. uit de rechter oeverlijn ;

Ankerplaats n°. 4, langs den rechter oever der *Dordtsche Kil*, loopende van 400 M. beneden kilometerraai CXXVI tot 40 M. beneden kilometerraai CXXVII en rivierwaarts begrensd door :

de lijn op 50 M. uit de rechter oeverlijn, welke lijn op het terrein wordt aangegeven door twee zwarte ankerbakens gemerkt 4, staande op den dijk langs den polder *Trekdam* boven het „*Spui*” ;

Ankerplaatsen nos. 5, 6 en 7, achtereen gelegen langs den rechter oever der *Dordtsche Kil* loopende van 200 M. beneden kilometerraai CXXVII tot den benedenmond der *Dordtsche Kil* en rivierwaarts begrensd door :

eene gebroken lijn, liggende gemiddeld op ongeveer 100 M. uit de linker oeverlijn der *Dordtsche Kil* en bestaande uit 3 rechte lijnen, achtereenvolgens de ankerplaatsen nos. 5, 6 en 7 begrenzende en elk op het terrein aangegeven door twee zwarte ankerbakens, gemerkt achtereenvolgens 5, 6 en 7 en staande respectievelijk op den *Ouden Beerdijk* benoorden het sluisje in dezen dijk, op den *Ouden Beerdijk* bezuiden het sluisje in dezen dijk en in de buitengronden aan den rechter oever der *Dordtsche Kil* tusschen de hoekpuntpalen CCCLXXII en CCCLXXIV.

Wederzijds wordt het einde van elk der ankerplaatsen, zooveel mogelijk, aangegeven door borden op den wal.

De ankerplaatsen zijn op de aangehechte kaart aangeduid. (1)

De Minister van Waterstaat is bevoegd om, na overleg met het gemeentebestuur van *Dordrecht*, voor een tijdvak van ten hoogste drie maanden, wijziging in de aangewezen ankerplaatsen te brengen. Hiervan geschiedt mededeeling in de *Staatscourant*.

In de riviervakken, zich uitstreckende van 750 M. tot 250 M. boven de spoorwegbrug te *Dordrecht*, en van 250 M. tot 880 M. beneden die spoorwegbrug, geldt het in dit artikel bedoeld verbod niet voor vaartuigen, welke na de laatste opening bij dag voor de beweegbare bruggen in genoemde spoorwegbrug komen en hunne reis niet kunnen vervolgen ; alsmede niet voor vaartuigen, welke gemeerd liggen aan boeien, die aan de gemeente *Dordrecht* toebehooren.

3. Het is aan de schippers van vaartuigen of andere drijvende voorwerpen verboden, op de in artikel 2 beschreven ankerplaatsen zooda-

nig geankerd of gemeerd te liggen, dat eenig deel dier vaartuigen of voorwerpen buiten de grenzen der ankerplaatsen valt.

De eerstaankomende schippers moeten zooveel mogelijk aan de landzijde der ankerplaatsen ligplaats nemen.

Vaartuigen, met bestemming naar hooger op de rivier gelegen plaatsen, moeten zooveel mogelijk in het bovengedeelte van ankerplaats n°. 1 ligplaats nemen.

Vaartuigen grooter dan 100 tonnen (100 M³. inhoud of 100,000 K.G. laadvermogen) moeten door den schipper zoodanig geankerd of gemeerd worden, dat zij bij tijkentering of harden wind niet zwaaien.

Onverminderd het bepaalde in artikel 9 van het Algemeen Reglement is de schipper van een vaartuig van meer dan 10 tonnen (10 M³. inhoud of 10,000 K.G. laadvermogen), die zijn in een dezer ankerplaatsen liggend vaartuig verlaat, verplicht zich door een geschikt persoon te doen vervangen.

4. Het is aan de schippers van vaartuigen, geladen met buskruit, andere ontplofbare stoffen, petroleum, benzine (naphtha) of terpentijnolie verboden, daarmede te ankeren op de ankerplaatsen in artikel 2 genoemd.

5. De schippers en schepelingen zijn verplicht, de bevelen te gehoorzamen, die hun door de ambtenaren, in artikel 7 genoemd, worden gegeven ten aanzien van het leggen en verhalen hunner vaartuigen, in verband met het daaromtrent bepaalde in dit reglement.

6. Dit reglement wordt algemeen verkrijgbaar gesteld.

Elke schipper, die van de in artikel 1 genoemde rivieren en riviergedeelten gebruik maakt, moet van een exemplaar van dit reglement voorzien zijn en dit, alsmede den meetbrief van zijn vaartuig, desgevorderd vertoonen aan de ambtenaren genoemd in artikel 7.

7. De handhaving van dit reglement is opgedragen aan de ambtenaren van den Rijks-waterstaat, aan de ambtenaren der Rijks- en gemeentepolitie, aan de havenmeesters der gemeente *Dordrecht*, aan de commissarissen der overzetteren van *Papendrecht en Zwijndrecht* op *Dordrecht* v.v., aan de schippers der stoomvaartuigen varende in die veren, en aan de Rijksambtenaren, door den Minister van Waterstaat met enig toezicht of beheer over het geheel of over enig gedeelte belast.

De ambtenaren en beambten, in het eerste lid bedoeld, zijn bevoegd tot de handelingen in artikel 6 der wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69) omschreven ; de ambtenaren

(1) Deze kaart wordt hierna niet opgenomen.

van den Rijkswaterstaat, de havenmeesters, de commissarissen der overzetteren en de Rijkswaterstaatsambtenaren, in het slot van het eerste lid bedoeld, zijn bevoegd tot de handelingen in artikel 3 der genoemde wet omschreven.

De opgemaakte processen-verbaal worden gezonden aan de betrokken ambtenaren van het openbaar ministerie bij het kantongerecht en in afschrift aan den betrokken hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat medegedeeld.

8. Overtreding van dit reglement wordt, voor zooveel daartegen niet bij de wet is voorzien, gestraft als volgt:

a. met geldboete van ten hoogste *honderd gulden*, de overtreding van artikel 2, artikel 3, eerste, tweede, derde en vierde lid, artikel 4 en artikel 5;

b. met geldboete van ten hoogste *vijftig gulden*, de overtreding van artikel 3, laatste lid;

c. met geldboete van ten hoogste *vijf en twintig gulden*, de overtreding van artikel 6, tweede lid.

9. Dit reglement verstaat onder schippers hen, die op het vaartuig of over eenig ander drijvend voorwerp het gezag uitoefenen of met de leiding belast zijn;

onder ambtenaren van den Rijkswaterstaat, de inspecteurs-generaal, hoofdingenieurs-directeuren, hoofdingenieurs, ingenieurs, opzichters en adjunct-opzichters van den Rijkswaterstaat, zoome de Rijkswaterstaatsmeesters.

10. Dit reglement kan aangehaald worden als „*Dordtsch Ankerreglement*”.

II. te bepalen, dat met het in werking treden van het sub I bedoelde reglement is vervallen het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 11 Augustus 1902 (*Staatsblad* n°. 166).

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's Gravenhage, den 24sten September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitg.* 11 Nov. 1915.)

24. September 1915. WET, tot verhooging van het negende hoofdstuk der Staatsbegroo-ting voor het dienstjaar 1914. S. 407.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal der IIde Afdeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk, verhoogd met f 83,000.

25. September 1915. BESLUIT, tot wijziging van artikel 9 van het Koninklijk besluit van 25 Juni 1912 (*Staatsblad* n°. 192), waarbij algemeene regelen omtrent den bouw en de inrichting van schoollokalen voor openbaar lager onderwijs zijn vastgesteld, en van artikel 7 van het Koninklijk besluit van 25 Juni 1912 (*Staatsblad* n°. 193) tot vaststelling van de regelen omtrent den bouw en de inrichting van schoollokalen, bedoeld in het vijfde lid onder A van art. 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs. S. 408.

Wij WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 17 Augustus 1915, n°. 11809/3, afdeling Onderwijs;

Den Raad van State gehoord, advies van 7 September 1915, n°. 21;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 20 September 1915, n°. 13844, afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. I. Aan artikel 9, derde lid, van Ons besluit van 25 Juni 1912 (*Staatsblad* n°. 192), waarbij algemeene regelen omtrent den bouw en de inrichting van schoollokalen voor openbaar lager onderwijs zijn vastgesteld, wordt de volgende volzin toegevoegd: „Indien baksteen wordt gebruikt kan door den districts-schoolopziener voor die buitenmuren, welke geen muren van schoolvertrekken zijn, ontheffing worden verleend van het voorschrift, dat zij als spouwmuren worden opgetrokken”.

Art. II. Aan artikel 7, derde lid, van Ons besluit van 25 Juni 1912 (*Staatsblad* n°. 193) tot vaststelling van de regelen omtrent den bouw en de inrichting van schoollokalen, bedoeld in het vijfde lid onder A van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, wordt de volgende volzin toegevoegd: „Indien baksteen wordt gebruikt kan door den districts-schoolopziener voor die buitenmuren, welke geen muren van schoolvertrekken zijn, ontheffing worden verleend van het voorschrift, dat zij als spouwmuren worden opgetrokken”.

In artikel 7, vierde lid, van Ons laatstvermeld besluit wordt in plaats van „die ontheffing” gelezen: „de in het vorige lid bedoelde ontheffing”.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en

waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 25sten September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg. 9 Oct. 1915.*)

25 September 1915. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente *Zaandam* van 25 Maart 1915 tot benoeming van eene onderwijzeres aan eene openbare lagere school aldaar. §. 409.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 16 Augustus 1915, n°. 11984/2, afdeling Onderwijs, tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente *Zaandam* van 25 Maart 1915, waarbij A. TIESSEN—GROEN is benoemd tot onderwijzeres aan de openbare lagere school E aldaar;

Overwegende, dat Burgemeester en Wethouders naar aanleiding van de vacature aan genoemde school bij schrijven van 9 Februari 1915 aan den arrondissements-schoolopziener hebben doen toekomen het bericht van het hoofd der school, de sollicitatiestukken en eene naamlijst van de sollicitanten, daarbij de aandacht vestigende op een tweetal sollicitanten en met betrekking tot de sollicitatie van A. TIESSEN—GROEN als hunne zienswijze mededeelende, dat in den regel de algemeene onderwijsbelangen zich kanten tegen de benoeming van gehuwde onderwijzeressen, en dat zij in casu niet aanwezig achten een zeer bijzonder geval, waarin eene andere meening recht van bestaan mocht kunnen hebben;

dat de arrondissements-schoolopziener bij schrijven van 13 Februari 1915 aan Burgemeester en Wethouders heeft medegedeeld, welke sollicitanten naar zijne meening op de voordracht behoorden voor te komen en in welke volgorde, alsmede dat hij zich met de beschouwing van dat College ten aanzien van A. TIESSEN—GROEN vereenigde;

dat Burgemeester en Wethouders bij schrijven van 5 Maart 1915 den arrondissements-schoolopziener hebben bericht, dat de meerderheid van hun College bij nadere overweging geen voldoende bezwaren had tegen het op de voordracht plaatsende eener gehuwde onderwijzeres, en dat eene voordracht was samengesteld, waarop A. TIESSEN—GROEN als n°. 1 voor kwam;

dat de arrondissements-schoolopziener bij schrijven van 24 Maart 1915 aan Burgemeester en Wethouders als zijne meening heeft te kennen gegeven, dat het overleg betrekkelijk deze voordracht niet als geëindigd kon worden beschouwd;

dat de gemeenteraad in zijne vergadering van 25 Maart 1915 uit de door Burgemeester en Wethouders ingediende voordracht A. TIESSEN—GROEN tot onderwijzeres aan de openbare lagere school E heeft benoemd;

Overwegende, dat ingevolge art. 29, achtste lid, der wet tot regeling van het lager onderwijs de benoeming van onderwijzers geschiedt uit eene voordracht van minstens drie bevoegden, opgemaakt door Burgemeester en Wethouders in overleg met den arrondissements-schoolopziener na ingewonnen bericht van het hoofd der school;

dat in het aanhangig geval de schoolopziener in kennis is gesteld met de sollicitatiestukken en het bericht van het hoofd der school, maar niet zijn oordeel is ingewonnen over de voordracht, die men voornemens was te doen;

dat derhalve het gevorderd overleg niet heeft plaats gehad, en de voordracht geacht moet worden in strijd te zijn met voornoemd art. 29, achtste lid, en evenzeer het besluit van den gemeenteraad van 25 Maart 1915, dat op die voordracht is gegrond;

Gelet op de artt. 153 en 158 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord, advies van 7 September 1915, n°. 33;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 21 September 1915, n°. 13849, afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

het besluit van den Raad der gemeente *Zaandam* van 25 Maart 1915, waarbij A. TIESSEN—GROEN is benoemd tot onderwijzeres aan de openbare lagere school E aldaar, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 25sten September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg. 9 Oct. 1915.*)

25 September 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat het verstrekken van reisgeld aan een armlastig gezin op zich zelf nog geen aanleiding tot toepassing van art. 40 der armenwet geeft.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende dat PIETER VAN DER WEY en zijne echtgenote KNIERKE (CORNELIA) VAN WIER op 28 Dec. 1914 uit de gemeente Egmond-Binnen naar de gemeente Leeuwarderadeel zijn vertrokken;

dat PIETER VAN DER WEY, naar aanleiding van eene veroordeeling te Alkmaar wegens stroopen met geweer, ongeveer een week na zijne komst te Leeuwarderadeel in de strafgevangenis te Sneek werd opgenomen;

dat het gezin bij aankomst in de gemeente Leeuwarderadeel verkeerde in een toestand, die ondersteuning noodzakelijk maakte, welke door het burgerlijk armbestuur dier gemeente werd verleend;

dat B. en W. van Leeuwarderadeel bij missives van 22 en 28 Jan. 1915 aan B. en W. van Egmond-Binnen inlichtingen hebben verzocht of het gezin VAN DER WEY in laatstgenoemde gemeente onderstand had genoten en of het van gemeentewege reiskosten had genoten wegens vertrek uit de gemeente;

dat door B. en W. van Egmond-Binnen hierop werd geantwoord, dat het gezin VAN DER WEY bij tusschenpoozen wel eens ondersteuning had genoten in eene zeer kleine mate, doch dat van geregelde bedeeling geen sprake was geweest, terwijl voorts van gemeentewege geen reiskosten zijn verschaft;

dat naar aanleiding van mededeelingen van de echtgenote van P. VAN DER WEY, dat zij te Egmond-Binnen onderstand had genoten door bemiddeling van den armmeester aldaar en reisgeld van de politie had gekregen, B. en W. van Leeuwarderadeel op 9 Febr. 1915 aan B. en W. van Egmond-Binnen hebben verzocht de ondersteuning van het gezin VAN DER WEY voor rekening van hunne gemeente te nemen;

dat, vermits B. en W. van Egmond-Binnen hiertegen bezwaren hadden, B. en W. van Leeuwarderadeel aan Gedep. Staten van Noordholland hun vermoeden hebben kenbaar gemaakt dat tot de komst van het gezin VAN DER WEY in hunne gemeente heeft medegewerkt eenige invloed als bedoeld in art. 40 der armenwet;

O. dat P. VAN DER WEY zich in Mei 1914 met zijne vrouw en kinderen in de gemeente Egmond-Binnen heeft gevestigd, sinds half Augustus 1914 zonder werk is geweest en uit

dien hoofde tot Kerstmis 1914 geringe ondersteuning heeft genoten van een particulier alsmede een rijksdaalder vanwege den burgemeester, terwijl hij voorts heeft getracht door stroopen in zijn onderhoud te voorzien, ter zake waarvan hij tot 6 weken gevangenisstraf is veroordeeld;

dat hij met zijn gezin einde December 1914 is vertrokken naar de gemeente Leeuwarderadeel, omdat zijne vrouw, vermits hare familie in Friesland woonde, er op aandrong, dat hij zijne straf in Friesland zou uitzitten, en omdat hij zelf meende, na het uitzitten der straf, in Friesland gemakkelijker werk te zullen kunnen vinden dan in Noordholland;

dat hij door gebrek aan middelen verhinderd was de reis te ondernemen en dan ook eerst nadat hem vanwege den burgemeester en overeenkomstig diens belofte door den politie-agent KRAMER reisgeld was verstrekt, met zijn gezin de reis naar de gemeente Leeuwarderadeel ondernomen heeft;

dat het gezin, in de gemeente Leeuwarderadeel aangekomen, aanvankelijk door de ouders der vrouw is ondersteund, en daarna van gemeentewege f 4.10 per week ondersteuning genoten heeft tot 27 Febr. 1915, als wanneer P. VAN DER WEY werk heeft gekregen;

dat B. en W. van Leeuwarderadeel zich hebben gewend tot Gedep. Staten van Noordholland met de mededeeling, dat moet worden vermoed, dat enige invloed vanwege den burgemeester van Egmond-Binnen heeft medegewerkt tot vertrek van den armlastige P. VAN DER WEY met zijn gezin naar Leeuwarderadeel, en Gedep. Staten van Friesland, door Gedep. Staten van Noordholland daarvan in kennis gesteld, als hun gevoelen hebben te kennen gegeven, dat dit inderdaad heeft plaats gehad en de kosten van ondersteuning dus ten laste der gemeente Egmond-Binnen behooren te worden gebracht;

O. dat nu moet worden beslist: *ten eerste*, of eenige invloed van den burgemeester van Egmond-Binnen heeft medegewerkt tot het vertrek van P. VAN DER WEY met zijn gezin naar de gemeente Leeuwarderadeel; *ten tweede*, of er termen bestaan deswege de gemeente Egmond-Binnen met de kosten van ondersteuning te belasten;

O. dat de eerste vraag bevestigend moet worden beantwoord, omdat P. VAN DER WEY de reis niet zou hebben ondernomen, indien hem niet vanwege den burgemeester reisgeld ware verstrekt;

dat niettemin de tweede vraag ontkennend moet worden beantwoord, omdat de reden waarom P. VAN DER WEY met zijn gezin naar Friesland wilde vertrekken uitsluitend gelegen was in het belang van hem en zijn gezin, met het oog op familie-omstandigheden en op de kans om werk te krijgen, terwijl dan ook de familie aanvankelijk hulp heeft verleend en de man na het uitzitten van zijn straftijd werk heeft gekregen, en men van te voren niet kon weten dat in dien tusschentijd ondersteuning van het gezin van gemeentewege ook in Friesland noodzakelijk zou zijn;

dat onder deze omstandigheden het verstrekken van reisgeld niet als ongeoorloofde afschuiving kan worden aangemerkt en dus voor Ons geene termen bestaan gebruik te maken van Onze bevoegdheid om de kosten der ondersteuning van het gezin VAN DER WEY door de gemeente Leeuwarderadeel ten laste van de gemeente Egmond-Binnen te brengen;

Gezien de armenwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te verklaren dat er geen termen bestaan om de kosten van de ondersteuning van het gezin VAN DER WEY door de gemeente Leeuwarderadeel ten laste van de gemeente Egmond-Binnen te doen komen.

(Gem.-stem.)

27 September 1915. **BESLUIT**, houdende verbod van uitvoer van *spinazie*zaad, van *peen*zaad en van *postelein*zaad. S. 410.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van spinazie-zaad, van peenzaad en van posteleinzaad te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 21 September 1915, Kabinet, Litt. T¹²²;

Den Raad van State gehoord (advies van 22 September 1915, n°. 1);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 25 September 1915, Kabinet, Litt. S¹²⁴;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van spinazie-zaad, van peenzaad en van posteleinzaad is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk

op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 27sten September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitg.* 28 Sept. 1915.)

27 September 1915. **BESLUIT**, houdende **intrekking** van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *paardepeen* en van *knolrapen*. S. 411.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 25 September 1915, Kabinet, Litt. T¹²⁴;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van paardepeen en van knolrapen, onderscheidenlijk toegestaan bij Onze Besluiten van 12 April 1915 (*Staatsblad* n°. 182) en van 19 Mei (*Staatsblad* n°. 222).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 27sten September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitg.* 28 Sept. 1915.)

29 September 1915. **BESCHIKING** van den Minister van Oorlog betreffende vorderingen van legerbehoefden. (1)

Herhaaldelijk voorgekomen moeilijkheden met de vordering van legerbehoefden van verschillenden aard maken het wenschelijk de

(1) Ingevolge missive van den Minister van Oorlog van 29 September 1915, 1° Afd., n°. 500, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën zijn de burgemeesters met deze legerorder in kennis gesteld.

aandacht van de militaire autoriteiten te vestigen op het volgende.

Moet met toepassing van artikel 32 der Wet op de inkwartieringen eenige leverantie gevorderd worden, dan behoort een aanvraag daartoe gezonden te worden aan den betrokken burgemeester, die volgens de artikelen 10 en 11 van het Koninklijk Besluit van 10 November 1892 (*Staatsblad* n°. 253) verplicht is onder meer den daarvoor te betalen prijs vast te stellen.

In een groot aantal gemeenten kan echter, sedert bij Koninklijk Besluit de in artikel 33 van genoemde Wet bedoelde machtiging is verleend, door hen, die daartoe gerechtigd zijn, ook krachtens dit artikel gevorderd worden.

Hoewel zoodanige vorderingen volgens de wet door de militaire autoriteiten rechtstreeks tot de inwoners gericht kunnen worden, acht ik het wenschelijk dat — zoolang *Nederland* niet in den oorlog wordt betrokken — ook voor deze vorderingen de tusschenkomst van den burgemeester wordt ingeroepen en zulks vooral met het oog op de omstandigheid, dat deze in den regel beter dan de militaire autoriteit zal weten wie der inwoners het gemakkelijkst aan de vordering zal kunnen voldoen. Weigert de burgemeester in zoodanig geval de medewerking, waartoe hij overigens niet verplicht kan worden, dan wordt uit den aard der zaak rechtstreeks gevorderd. Zoowel in het eene als in het andere geval wordt echter bij eene vordering krachtens artikel 33 de te betalen prijs door de militaire overheid bepaald.

Volledigheidshalve wordt er verder op gewezen, dat de inwoners of de militaire overheid, die bezwaar hebben tegen *door den burgemeester* voor vorderingen krachtens artikel 32 bepaalde prijzen, dit volgens artikel 10 of 11 van het aangehaald besluit ter kennis kunnen brengen van den Commissaris der Koningin in de betrokken provincie, die alsdan den prijs in hooger beroep vaststelt, en dat de inwoners, die bezwaren hebben tegen *door de militaire overheid* voor vorderingen krachtens artikel 33 bepaalde prijzen, deze te mijner kennis kunnen brengen, opdat zij op de in artikel 12 van dat besluit voorgeschreven wijze kunnen worden onderzocht en afgedaan.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

30 September 1915. BESLUIT, tot aanvulling van het Koninklijk besluit van 14 Maart 1911 (*Staatsblad* n°. 90), aangevuld bij Koninklijk besluit van 18 October 1912 (*Staatsblad* n°. 320), tot vaststelling van voorschriften voor het verleenen van eene

Rijksbijdrage aan gemeentelijke en bijzondere kweekscholen, bedoeld in art. 12, derde lid, sub 1°. der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 26 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219). S. 412.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 12 Augustus 1915, n°. 11542/3, afdeling Onderwijs;

Overwegende, dat het wenschelijk voorkomt Ons besluit van 14 Maart 1911 (*Staatsblad* n°. 90), aangevuld bij Ons besluit van 18 October 1912 (*Staatsblad* n°. 320), tot vaststelling van voorschriften voor het verleenen van eene Rijksbijdrage aan gemeentelijke en bijzondere kweekscholen, bedoeld in art. 12, derde lid, sub 1°. der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 26 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 219), nader aan te vullen;

Den Raad van State gehoord (advies van 14 September 1915 n°. 14);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemen Minister van 24 September 1915, n°. 14252, afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

in art. 2 van Ons besluit van 14 Maart 1911 (*Staatsblad* n°. 90) wordt aan het eerste lid van het bepaalde onder 8°. de volgende zinsnede toegevoegd:

„Het bestuur is bevoegd de jongelieden uit Nederlandsch-Indië, bedoeld in art. 1 van Ons besluit van den 19den Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 335), van dit examen vrij te stellen.”

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 30sten September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitg.* 23 Oct. 1915.)

30 September 1915. BESLUIT, houdende wijziging in de Instructie, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 22 Januari 1904 (*Staatsblad* n°. 10) en daarin bedoeld onder 1°. S. 413.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Marine van 24 September 1915, Kabinet, Litt. E¹²⁴; en van 25 September 1915 Bureau S n°. 415 A geheim;

Gezien de Wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128);

Gelet op het Koninklijk Besluit van 22 Januari 1904 (*Staatsblad* n°. 10);

Overwegende dat het noodig is eenige wijzigingen aan te brengen in de bij vorenaangehaald besluit vastgestelde en daarin onder 1°. bedoelde Instructie;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen, dat in de „Instructie voor de Autoriteit, bedoeld in artikel 7 der Wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), uitoefenende in tijden van oorlog of oorlogsgevaar het militair gezag, in eenig gedeelte van het Rijk, gelegen buiten de Stellingen en afzonderlijke Forten” de navolgende wijzigingen worden gebracht:

1°. Artikel 2 wordt gelezen, als volgt:

„Art. 2. De autoriteiten, die in tijden van oorlog of oorlogsgevaar het militair gezag, bedoeld in de Wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) zullen uitoefenen in gedeelten van het grondgebied des Rijks, niet behorende tot de stellingen of afzonderlijke forten, worden, naar gelang zulks noodzakelijk wordt geacht, door Ons, of van Onzentwege door Onzen Minister van Oorlog, aangewezen.

„Het gebied, waarin door de hiervoren genoemde autoriteiten bedoeld militair gezag zal worden uitgeoefend, wordt door Ons of van Onzentwege door Onzen voornoemden Minister aangewezen.

„Ook wanneer de in het eerste en tweede lid bedoelde aanwijzing door Ons is geschied, kan daarvan door Onzen voornoemden Minister bij nadere aanwijzing van Onzentwege worden afgeweken.”

2°. Artikel 3 wordt gelezen als volgt:

„Art. 3. Wanneer in het gebied, alwaar een autoriteit, als bedoeld in artikel 2, het militair gezag uitoefent, het operatiegebied, dan wel het etappengebied van een onderdeel van de zee- of landmacht, hetwelk niet onder de bevelen van die autoriteit is gesteld, is gelegen, strekt de bevoegdheid van eerstvermelde autoriteit zich niet uit over de — voor zooveel noodig van Onzentwege door Onzen Minister van Oorlog aan te duiden — landstreek, welke het operatiegebied van evenbedoeld onderdeel van de zee- of landmacht uitmaakt, noch over de landstreek, die daaraan als etappengebied is toegewezen.

„In beide laatstvermelde landstreken is — voor zooveel niet door Ons of van Onzentwege door Onzen Minister van Oorlog anders wordt bepaald — met de uitoefening van het militair gezag belast de commandant van vorenbedoeld onderdeel van de zee- of landmacht, zoo deze *rechtstreeks* onder de bevelen van den Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht is gesteld, of anders degene zijner hoogere Chefs, die in bedoelde *rechtstreeksche* verhouding tot dien Opperbevelhebber staat”.

3°. In artikel 7 wordt voor: „Leider der Verdediging” gelezen: „Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht”.

4°. In het slot van de voorlaatste alinea van artikel 13 worden de woorden:

„gebied, voor zooveel de hiervoren bedoelde troepen, oorlogsvaartuigen en officieren niet onder de bevelen van eenige andere autoriteit zijn of worden gesteld”.

vervangen door:

„gebied;

„voor zooveel de hiervoren onder a. en b. bedoelde commandanten, troepen, oorlogsvaartuigen en officieren niet onder de bevelen van eenige andere autoriteit zijn of worden gesteld.”

5°. In artikel 17 wordt voor „Koninklijk besluit van 9 Januari 1901 (*Staatsblad* n°. 23)” gelezen:

„Koninklijk besluit van 8 September 1909 (*Staatsblad* n°. 305), zooals dit gewijzigd is of worden zal.”

en vervalt voorts de slotzin.

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel, en dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 30sten September 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(Uitg. 4 Oct. 1915.)

2 October 1915. BESLUIT, tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente Oud-Vroenhoven van 7 September 1915, strekkende tot benoeming van Q. J. H. THUSSEN tot wethouder. S. 414.

Geschorst tot 1 April 1916.

2-October 1915: BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 28 Juli 1902 (*Staatsblad* n°. 160), tot uitvoering van de artikelen 7, 8, 9, 26, 27, 28, 30, 34, 35 en 36 der Woningwet. S. 415.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, en van Onze Ministers van Justitie en van Financiën van 4 Augustus 1915, n°. 9933, afdeling Volksgezondheid en Armwezen, van 18 Augustus 1915, 2de afdeling A, n°. 571, en van 23 Augustus 1915, n°. 99, afdeling Generale Thesaurie;

Den Raad van State gehoord, advies van 14 September 1915 n°. 15;

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 20 September 1915, n°. 11882, afdeling Volksgezondheid en Armwezen; van 25 September 1915, 2de afdeling A, n°. 568 en van 30 September 1915, n°. 106, afdeling Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan:
te bepalen:

Art. I. Ons besluit van 28 Juli 1902 (*Staatsblad* n°. 160), gewijzigd bij Onze besluiten van 10 November 1903 (*Staatsblad* n°. 274), 5 November 1906 (*Staatsblad* n°. 277), 28 Februari 1907 (*Staatsblad* n°. 60), 12 Februari 1913 (*Staatsblad* n°. 52) en 31 Mei 1915 (*Staatsblad* n°. 227), wordt nader gewijzigd als volgt:

1°. In artikel 19 wordt tusschen het tweede en derde lid een nieuw lid ingevoegd, luidende als volgt:

„Door Ons kan aan de gemeente een bedrag van ten hoogste 0.1 pct. van het voorschot als vergoeding voor kosten van toezicht in rekening worden gebracht. Zoo noodig kan het bedrag van het voorschot daarmede worden verhoogd.”

2°. In artikel 26 wordt de tweede zinsnede van het derde lid gewijzigd als volgt:

„De voorzitter kan, zoo dikwijls hij dit in het belang acht van de werkzaamheden van het college, door den secretaris of een der andere ambtenaren van het college, plaatselijk onderzoek doen instellen.

Art. II. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Justitie en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant*

geplaatst en in afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

's-Gravenhage, den 2den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 26 Oct. 1915.)

2 October 1915. BESLUIT, tot toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 9 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 314), tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwendiging van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 416.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 9 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 314), tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwendiging van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen noodzakelijk is, wegens het voorkomen van pest en andere der bedoelde ziekten in enkele plaatsen in het buitenland;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 10 Augustus 1915, n°. 10077, afdeling Volksgezondheid en Armwezen en van Onzen Minister van Financiën van 24 Augustus 1915 n°. 109, afdeling Invoerrechten;

Gelet op Ons besluit van 12 September 1914 (*Staatsblad* n°. 451);

Den Raad van State gehoord (advies van 14 September 1915, n°. 4);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 25 September 1915 n°. 11901, afdeling Volksgezondheid en Armwezen en van Onzen Minister van Financiën van 29 September 1915, n°. 84, Invoerrechten;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. In-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kledingstukken en ongewassen lijfen beddegoed zijn verboden uit landen of plaatsen, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen.

De aanwijzingen worden telkens ten minste één dag vóórdat zij in werking treden, door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

Onze voornoemde Ministers zijn bevoegd die aanwijzingen te veranderen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, alsmede te bepalen, of en in hoeverre de bagages, door reizigers medegebracht, onder het verbod zijn begrepen. De beschikkingen over deze onderwerpen worden ook in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst.

2. Heeft het verbod afwending van de Aziatische cholera of van pest ten doel, dan gedragen zich Onze genoemde Ministers bij aanwijzingen betreffende den in- en doorvoer uit landen, die toegetreden zijn tot de op 17 Januari 1912 te *Parijs* gesloten en bij de wet van 26 Februari 1914 (*Staatsblad* n°. 57) goedgekeurde internationale sanitaire overeenkomst, naar de bepalingen van die overeenkomst.

3. Met het opsporen van de overtredingen van de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80) en van dit besluit zijn, behalve de ambtenaren en beambten, daartoe in artikel 6 dier wet aangewezen, mede belast de geneeskundigen, die ingevolge het bepaalde in artikel 7, 1ste lid, der wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen, door Ons voor het in artikel 7 bedoelde gezondheidsonderzoek zijn aangewezen.

4. Dit besluit, dat gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 2den October 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Staat, Min. van Binnenl. Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitg.* 27 Oct. 1915.)

2 October 1915. BESLUIT, tot gelijkstelling van het door de gemeente *Amsterdam* geëxploiteerde spoorwegnet, waarop in hoofdzaak geen ander vervoer dan personenvervoer binnen ééne gemeente plaats heeft, met de spoorwegen waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen ééne gemeente plaats heeft. S. 417.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 26 Augustus 1915, n°. 262, afdeling Spoorwegen ;

Overwegende, dat het gewenscht voorkomt den door de gemeente *Amsterdam* geëxploiteerden spoorweg van het Nassauplein te *Amsterdam* naar *Sloterdijk* voorloopig gelijk te stellen met spoorwegen, waarop geen ander vervoer plaats heeft dan dat van personen binnen ééne gemeente, evenals reeds bij Ons besluit van 14 Augustus 1906 (*Staatsblad* n°. 223) geschied is ten aanzien van het door de gemeente *Amsterdam* geëxploiteerde spoorwegnet in die gemeente ;

Gezien artikel 4 der wet van 9 Juli 1900 (*Staatsblad* n°. 118) ;

Den Raad van State gehoord (advies van 20 September 1915, n°. 35) ;

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Waterstaat van 30 September 1915, n°. 219, afdeling Spoorwegen ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

onder intrekking van Ons besluit van 14 Augustus 1906 (*Staatsblad* n°. 223) het door de gemeente *Amsterdam* geëxploiteerde spoorwegnet tot wederopzeggens toe gelijk te stellen met de spoorwegen, waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen ééne gemeente plaats heeft.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 2den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitg.* 20 Oct. 1915.)

2 October 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *allen honing*. S. 418.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van allen honing te verbieden ;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344) ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 25 September 1915, Kabinet, Litt. V¹²⁴ ;

Den Raad van State gehoord (advies van 28 September 1915, n°. 31) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 1 October 1915, Kabinet, Litt. I²⁸ ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Eenig artikel.

De uitvoer van allen honing is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft belast met de uitvoering van dit Besluit dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 2den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 4 Oct. 1915.*)

2 October 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van cokes. S. 419.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van cokes te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 25 September 1915, Kabinet, Litt. U¹²⁴;

Den Raad van State gehoord (advies van 28 September 1915, n°. 30);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 1 October 1915, Kabinet, Litt. K¹²⁸;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van cokes is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 2den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 4 Oct. 1915.*)

2 October 1915. BESCHIKKING van den Minister van Oorlog tot uitvoering van het besluit van 22 September 1915 betreffende tegemoetkoming in reiskosten, enz. aan tot den landstorm behorende dienstplichtigen.

§ 1. Aan tot den landstorm behorende dienstplichtigen, als in het besluit bedoeld, wordt desverlangd en naar de regelen, in de volgende paragrafen vervat, het volle bedrag der reiskosten vergoed.

§ 2. De vergoeding, in de vorige paragraaf bedoeld, wordt toegekend tot ten hoogste het bedrag der reiskosten, noodig om in de laagste klasse de reis te maken met die openbare middelen van vervoer, waarmede de reis het minste aantal dagen duurt.

§ 3. Het bedrag der tegemoetkoming in de kosten van voeding en huisvesting bedraagt de vaste som van *een gulden* (f 1.—) per reisdag. Gedeelten van dagen worden hierbij als geheele dagen in rekening gebracht. In zoover echter die kosten bij vervoer per boot in de kosten der reis zijn begrepen, kan het geheele bedrag van deze kosten worden vergoed.

§ 4. De toekenning en de uitbetaling of toezending van de vergoeding geschiedt door den burgemeester, door wien de oproeping in werkelijken dienst is gedaan. De burgemeester handelt wijders zooveel mogelijk overeenkomstig de regelen, ten aanzien van de ter inlijving opgeroepen militieplichtigen gesteld in de beschikking van den Minister van Oorlog van 6 April 1912, Afdeling Militie en Landweer (M.) Nr. 175.

Hij, die, na reeds in werkelijken dienst te zijn gesteld een vergoeding wenscht te ontvangen als in de voorgaande paragrafen bedoeld, moet den burgemeester alsnog zooveel mogelijk aantoonen, van welke plaats in het buitenland hij de reis heeft moeten aanvangen, en verder de inlichtingen verschaffen, welke noodig zijn ter beoordeeling van de aanspraak op vergoeding.

§ 5. De teruggaaf van de door de burgemeesters ingevolge de voorgaande paragrafen betaalde bedragen geschiedt door de administrateurs, genoemd in § 4 der beschikking van den Minister van Oorlog van 6 April 1912, Afdeling Militie en Landweer (M.) Nr. 175, na akkoordbevinding der betrekkelijke bescheiden.

Tot terugbekoming van de gedane betalingen zenden bedoelde administrateurs aan het Departement van Oorlog eene declaratie, in tweeyoud, belegd met de daarbij behorende bewijzen.

De commandeerende-officieren brengen, voor zoover noodig, deze bepalingen onder de aandacht van de landstorplichtigen, die zich in werkelijken dienst bevinden.

4 October 1915. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), laatstelijk gewijzigd bij die van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 240) en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 420.

5 October 1915. BESLUIT, tot het verleen van vervroegd voorschot op de Rijksbijdragen over 1915 aan besturen van bijzondere lagere scholen, bedoeld in artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs. S. 421.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 11 September 1915, n°. 13702/3, afdeling Onderwijs;

Overwegende, dat het wenschelijk is aan besturen van bijzondere scholen, die hebben doen blijken aanspraak te zullen maken op Rijksbijdrage, bedoeld in artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs, over het jaar 1915, met afwijking van het bepaalde in artikel 11bis van Ons besluit van 13 November 1905 (*Staatsblad* n°. 303), zooals dat is aangevuld bij Ons besluit van 2 Juni 1910 (*Staatsblad* n°. 153), vervroegd voorschot op die Rijksbijdrage uit te keeren;

Den Raad van State gehoord, advies van 28 September 1915, n°. 34;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 2 October 1915, n°. 14968, afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. I. Met afwijking van het bepaalde bij artikel 11bis van Ons besluit van 13 November 1905 (*Staatsblad* n°. 303), zooals dat besluit is aangevuld bij Ons besluit van 2 Juni 1910 (*Staatsblad* n°. 153), kan door Onzen Minister, met de uitvoering der wet tot regeling van het lager onderwijs belast, aan het bestuur van de bijzondere lagere school, hetwelk heeft doen blijken aanspraak te zullen maken op Rijksbijdrage, bedoeld in artikel 59 der genoemde wet, over het jaar 1915 en dat, naar het oordeel van Onzen voornoemden Minister, dringend behoefte aan kasgeld heeft, een vervroegd voorschot op die Rijksbijdrage worden verleend tot

een bedrag van ten hoogste zestig ten honderd van de laatstelijk aan dat bestuur toegekende Rijksbijdrage, indien dat bestuur een daartoe strekkend verzoek aan dien Minister indient en zich daarbij bereid verklaart tot terugbetaling van hetgeen eventueel bij voorschot te veel mocht worden genoten, voor de nakoming van welke verbintenis twee door voornoemden Minister goed te keuren borgen behooren te worden gesteld. In dat verzoekschrift behoort te worden vermeld het bedrag der laatstelijk toegekende Rijksbijdrage, het bedrag van het verlangde vervroegde voorschot, zoome de waarom en in hoeverre dringend behoefte aan kasgeld bestaat.

Indien het eene school betreft, welke voor de eerste maal aanspraak maakt op Rijksbijdrage, wordt het vervroegde voorschot berekend over het vermoedelijk bedrag der Rijksbijdrage over het jaar 1915.

Art. II. Het krachtens artikel I van dit besluit uitbetaalde voorschot wordt bij de uitbetaling van het juiste bedrag der Rijksbijdragen, waarop het schoolbestuur overeenkomstig de bepalingen van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs over het jaar 1915 aanspraak heeft, in mindering gebracht.

Art. III. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant* waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 5den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(Uitg. 23 Oct. 1915.)

6 October 1915. BESLUIT, houdende wijziging van het verbod van uitvoer van witte kool, van alle soorten van snijboonen, van spersieboonen en van Heinrich's Riesenboonen. S. 422.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van alle kool, van uien, van alle peensoorten — voor zooverre nog niet reeds verboden — en van krotten te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 27 September 1915, Kabinet, Litt. V¹³⁵;

Den Raad van State gehoord (advies van 28 September 1915, n°. 32);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 5 October 1915, Kabinet, Litt. Q¹²⁹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

De eerste alinea van het *Eenig artikel* van Ons Besluit van 10 September 1915, (*Staatsblad* n°. 390), wordt gelezen als volgt:

De uitvoer van alle kool, van alle soorten van snijboonen, van spersieboonen, van Heinrich's Riesenboonen, van uien, van alle peensoorten — voor zooverre niet reeds verboden — en van kroten is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 6den October 1915.

— WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 7 Oct. 1915.)

6 October 1915. MISSIVE van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende onderstand van Duitsche gezinnen.

Ten einde de uitkeering van dubbelen onderstand te voorkomen, is het, naar door den Duitschen Gezant aan den Minister van Buitenlandsche Zaken is medegedeeld, gewenscht, dat de ondersteuning van Duitsche gezinnen, waarvan de kostwinner zich in Duitschen krijgsdienst bevindt, van 8 dezer af niet meer, als tot dusver in sommige gemeenten, zal geschieden door de burgemeesters van de betrokken gemeenten, doch door den Duitschen Consul-Generaal te Amsterdam.

Slechts in de provincie Limburg kan de 1915.

ondersteuning door de burgemeesters blijven geschieden, terwijl te 's-Gravenhage en te Rotterdam, de ondersteuning zal plaats hebben respectievelijk door de Duitsche legatie en door den Duitschen Consul.

Met de ondersteuning van kraamvrouwen is de Duitsche Consul-Generaal te Amsterdam voor het geheele land belast.

Ik heb de eer U H.E.G. te verzoeken de burgemeesters van de gemeenten in Uw gewest, die tot nu toe uitkeeringen als bovenbedoeld deden, uit te noodigen de belanghebbenden spoedig in te lichten, dat zij zich in het vervolg moeten wenden tot den Consul-Generaal te Amsterdam. (Gem.-stem.)

7 October 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 8 December 1902 (*Staatsblad* n°. 214), laatstelijk gewijzigd bij Koninklijkbesluit van 6 Augustus 1913 (*Staatsblad* n°. 346), tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 72 der Ongevallenwet 1901. S. 423.

— WIL WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 3 September 1915, n°. 3629, afdeling Arbeidersverzekering;

Gezien artikel 72 der Ongevallenwet 1901 (*Staatsblad* 1910, n°. 241), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 11 Februari 1911 (*Staatsblad* n°. 62);

Den Raad van State gehoord (advies van 28 September 1915, n°. 47);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 5 October 1915, n°. 3951, afdeling Arbeidersverzekering;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Te bepalen als volgt:

Art. 1. Artikel 10 van Ons besluit van 8 December 1902 (*Staatsblad* n°. 214), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 6 Augustus 1913 (*Staatsblad* n°. 346), wordt gelezen als volgt

„Door elk gemeentebestuur wordt eene lijst of een kaartregister gehouden van de namen van hen, aan wie anders dan voorloopig eene rente ingevolge de Ongevallenwet 1901 is toegekend, benevens van hen, van wier in leven zijn het recht op — of het bedrag van een rente ingevolge die wet afhankelijk is, een en ander voor zooveel die personen binnen de gemeente woonachtig zijn.

Tweemaal in de maand doet het gemeentebestuur aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde personen eene opgave toekomen van de

gevallen van verandering van woonplaats, overlijden, huwelijk of bereiken van den zestien-jarigen leeftijd. De opgaven geschieden met zooveel mogelijk gelijke tusschenruimten en worden door het gemeentebestuur op de lijst of het register aangeteekend. Indien gedurende twee kalendermaanden geene opgave, als in dit lid bedoeld, had behooren te geschieden, doet het gemeentebestuur vóór den 5den der volgende maand daarvan mededeeling aan het bestuur der bank.

Het bestuur der bank geeft zoo spoedig mogelijk aan het bestuur der betrokken gemeente kennis van de namen der personen, die op de lijst of het kaartregister moeten worden gebracht of van die lijst of dat register moeten worden afgevoerd."

2. Artikel 11 van Ons besluit van 8 December 1902 (*Staatsblad* n°. 214), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 6 Augustus 1913 (*Staatsblad* n°. 346), wordt vervangen door de volgende vijf artikelen:

„Art. 11. Wanneer een persoon, die aanspraak heeft op geldelijke schadeloosstelling vanwege de Rijksverzekeringsbank, niet in Nederland zijn woonplaats heeft, is hij verplicht in Nederland woonplaats te kiezen en van de gekozen woonplaats schriftelijk mededeeling te doen aan het bestuur der bank. Verder is hij gehouden op de wijze, door het bestuur te bepalen, aan het bestuur een gemachtigde op te geven, wien de schadeloosstelling ten kantore der posterijen van de gekozen woonplaats moet worden uitbetaald.

Wanneer aan een persoon als in het eerste lid bedoeld eene rente is toegekend, is deze bovendien verplicht op de tijden en op de wijze door het bestuur te bepalen aan het bestuur aan te toonen, dat hij nog in leven is en, ingeval het recht op de rente eindigt met zijn hertrouwen, ook dat hij niet hertrouwd is.

Art. 11bis. Indien aan den schoonvader of de schoonmoeder van een overleden getroffenene een rente is toegekend, is deze verplicht om, wanneer noch de echtgenoot van den overledene, door wien de zwagschap bestond, noch een van de kinderen uit de huwelijksvereniging van dien echtgenoot met den overledene gesproten, in Nederland woonplaats heeft, op de tijden en op de wijze door het bestuur der Rijksverzekeringsbank te bepalen, aan het bestuur aan te toonen, dat een van die personen nog in leven is.

Art. 11ter. Wanneer een persoon, die aanspraak heeft op geldelijke schadeloosstelling vanwege de Rijksverzekeringsbank, een wettelijken

vertegenwoordiger heeft en ingevolge de beslissing van het bestuur der bank de uitkeering der schadeloosstelling aan dezen moet plaats hebben, zijn de voorschriften van het eerste lid van artikel 11 van toepassing ten aanzien van dien vertegenwoordiger, indien deze niet in Nederland zijn woonplaats heeft.

Art. 11quater. Wanneer een persoon, als bedoeld in het tweede lid van artikel 11 of in den aanhef van artikel 11bis, een wettelijken vertegenwoordiger heeft en ingevolge de beslissing van het bestuur der Rijksverzekeringsbank de uitkeering der schadeloosstelling aan dezen moet plaats hebben, moeten de verplichtingen, in genoemde bepalingen aan dien persoon opgelegd, door diens wettelijken vertegenwoordiger worden vervuld.

Art. 11quinquies. Indien een zoolang door of ten aanzien van een persoon, als bedoeld in een van de voorgaande vier artikelen, de aldaar gestelde voorschriften niet worden nagekomen, is het bestuur der Rijksverzekeringsbank bevoegd de uitkeering der door de bank verschuldigde schadeloosstellingen te weigeren."

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State's-Gravenhage, den 7den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(Uitg. 12 Oct. 1915.)

7 October 1915. MISSIVE van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende betaalbaarstelling van veenziekte-kredieten.

Naar aanleiding van een door een Uwer Ambtgenooten kenbaar gemaakt bezwaar en tengevolge van een deswege met den Minister van Financiën gevoerde correspondentie, heb ik de eer U H.E.G. mede te deelen, dat deze laatste bereid is bevonden om ten aanzien van het innen van de bedragen van de aan Heeren Burgemeesters toegezonden assignatiën of orders van betaling inzake veenziekte meer faciliteit te verlenen.

Als regel moet blijven gelden, dat wanneer een betalingsstuk bij een ontvanger wordt gepresenteerd, waarvan de betaling te boven gaat, wat hij uit zijn kas kan beschikbaar stellen, die betaling slechts kan plaats hebben, wanneer de belanghebbende de risico wil dragen van het overmaken van het geld bij ambtshalve aangeteekenden brief of wel de

kosten wil dragen van de aanteekening met aangegeven geldswaarde.

Echter zijn de Betaalmeesters aangeschreven dat, wanneer een ontvanger een betalingsstuk ten name van een Burgemeester en veeziekte betreffende wenscht uit te betalen en zich daartegen bij den Betaalmeester geen bezwaren voordoen, de benoodigde gelden voor die uitbetaling na ontvangst van het gequiteerd betalingsstuk (waarvoor de burgemeester in-middels een reçu kan krijgen van den ontvanger) aan den ontvanger kunnen toegezonden worden bij aangeteekenden brief met aangegeven geldswaarde en dat de kosten van het aanteekenen door den Betaalmeester ten laste van het Rijk kunnen worden gebracht.

Ook bestaat er bij den Minister van Financiën geen bezwaar tegen, dat de Burgemeesters de betalingsstukken gequiteerd aan de Betaalmeesters zenden, ten einde het geld van deze bij aangeteekenden brief met aangegeven geldswaarde te ontvangen.

De ontvangers der directe belastingen zijn mede aangeschreven om zooveel mogelijk de Burgemeesters ter wille te zijn, door hun hunne betalingsstukken uit, te betalen en daarvoor gelden bij de Betaalmeesters aan te vragen.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, VERSTEEG.

8 October 1915. BESLUIT, houdende aanwijzing van *Eindhoven* als losplaats van ruw zout of zouthoudend water. S. 424.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 5 October 1915, n°. 22, Acoijnzen; Gezien artikel 5 der wet van 27 September 1892 (*Staatsblad* n°. 227), artikel 2 van Ons besluit van 3 Januari 1908 (*Staatsblad* n°. 2) en Ons besluit van 14 Juni 1910 (*Staatsblad* n°. 162):

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Met ingang van de dagteekening van dit besluit wordt *Eindhoven* aangewezen als losplaats van ruw zout of zouthoudend water bij invoer te lande, met spoorwagens.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 8sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 4 Nov. 1915.)

8 October 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *paardenvleesch*. S. 425.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *paardenvleesch* te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 30 September 1915, Kabinet, Litt. G¹²⁷;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 September 1915, n°. 7);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 7 October 1915, Kabinet, Litt. M¹³⁶;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van *paardenvleesch* is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen ont-heffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 8sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 9 Oct. 1915.)

8 October 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *eieren*. S. 426.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *eieren* te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 2 October 1915, Kabinet, Litt. IJ¹²⁸;

Den Raad van State gehoord (advies van 5 October 1915, n°. 18);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 7 October 1915, Kabinet, Litt. N° 130;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van eieren is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 8sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitg.* 9 Oct. 1915.)

12 October 1915. BESLUIT, tot wijziging van het besluit van 17 Augustus 1915 tot instelling van commissiën van voorlichting nopens bezwaarschriften over door de burgemeesters genomen beslissingen op aanvragen om vergoeding wegens kostwinnerschap van dienstplichtigen bij de militie, de landweer of den landstorm.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Marine, van 4 October 1915, afdeling Dienstplicht, n°. 568 L. en van 9 October 1915, afdeling B, n°. 39;

Gezien ons besluit van 17 Augustus 1915 n°. 34;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Het eerste lid van art. 5 van Ons vermeld besluit wordt gelezen als volgt:

Elk lid der commissie geniet een vacatiegeld van tien gulden (f 10) per dag, over de dagen gedurende welke de commissie vergadert en hij in de vergadering der commissie aanwezig is, alsook over de dagen gedurende welke hij in opdracht der commissie persoonlijk een onderzoek instelt ter woonplaats of verblijfplaats van het gezin of den persoon bij de in onderzoek zijnde aanvraag om vergoeding betrokken.

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en aan de Algemeene Rekenkamer.

's Gravenhage, 12 October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

13 October 1915. BESLUIT, houdende wijziging der bepalingen omtrent het vervoer van versch vleesch. S. 427.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 24 September 1915, n°. 149, Accijnzen;

Gezien art. 1 der wet van 16 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 265);

Den Raad van State gehoord (advies van 5 October 1915, n°. 22);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 11 October 1915, n°. 132, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De hoeveelheid versch vleesch die zonder geleibiljet mag worden vervoerd wordt verminderd tot tien kilogram voor de navolgende gemeenten of gedeelten van gemeenten, te weten:

de gemeenten *Bathmen, Diepenheim, Diepenveen, Goor, Holten, Markelo, Olst, Voorst* en *Wijhe*, het deel der gemeente *Apeldoorn* gelegen ten oosten van de spoorlijn *Dieren—Apeldoorn—Hattem* en ten zuiden van de spoorlijn *Deventer—Apeldoorn—Amersfoort*, het deel der gemeente *Ambt-Delden*, gelegen ten westen van *Hagmolenbeek* en *Drekkersstrang*, het deel der gemeente *Hellendoorn*, plaatselijk bekend als wijk G en bestaande uit de buurtschappen *Daarle* en *Daarlerveen*, het deel der gemeente *Raalte*, gelegen ten oosten van den westelijken berm van het kanaal van *Deventer* naar *Raalte* en tevens ten zuiden van den rijksweg van *Raalte* naar *Almelo*.

2. Het vorig artikel is niet van toepassing op het vervoer van vleesch door spoorweg-, tramweg- en stoombootmaatschappijen.

3. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 13den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg. 27 Oct. 1915.*)

14 October 1915. BESLUIT, betreffende beperking van de teruggaaf van suikeraccijns wegens uitvoer van met suiker bereide goederen. S. 428.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel, van 29 September 1915, n°. 120, afdeling Accijnzen en van 17 September 1915, n°. 35457, afdeling Handel;

Gezien Ons besluit van 7 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 395) en artikel I van Ons besluit van 15 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 412);

Gezien artikel 83 der wet van 29 Januari 1897 (*Staatsblad* n°. 63) aangevuld bij artikel V der wet van 5 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 32), zoomede de Koninklijke besluiten van 5 Augustus 1897 (*Staatsblad* n°. 186), 15 Maart 1910 (*Staatsblad* n°. 86) en 2 November 1914 (*Staatsblad* n°. 513), zooals zij bij latere besluiten zijn gewijzigd of aangevuld;

Den Raad van State gehoord (advies van 5 October 1915, n°. 19);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 7 October 1915, n°. 110, afdeling Accijnzen en van 12 October 1915, n°. 41229, afdeling Handel;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De teruggaaf van suikeraccijns wegens uitvoer van met suiker bereide goederen, wordt voor goederen die na 30 September 1915 ten uitvoer zijn aangegeven, niet verleend dan op machtiging van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant* waarin het is geplaatst.

Onze Ministers van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal

worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 14den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg. 26 Oct. 1915.*)

14 October 1915. MISSIVE van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten der provinciën betreffende uitvoering van de Burgerlijke Pensioenwet en van het Koninklijk besluit van 17 Maart 1914 (*Staatsblad* n°. 150).

In verband met de wijzigingen, welke door de wet van 21 Juni 1913 (*Staatsblad* n°. 303) zijn gebracht in de bepalingen der Burgerlijke Pensioenwet met betrekking tot de vaststelling der pensioensgrondslagen van burgerlijke ambtenaren en het geneeskundig onderzoek dier ambtenaren, welke laatstbedoelde bepalingen ingevolge de wet tot regeling van het ager onderwijs eveneens van toepassing zijn op onderwijzers bij het openbaar en het bijzonder lager onderwijs, komt het mij, na overleg met mijn ambtgenoot van Financiën, noodig voor, de aandacht der provinciale- en der gemeentebesturen op die veranderingen, alsmede op de tot uitvoering der Burgerlijke Pensioenwet bij algemeenen maatregel van bestuur van 17 Maart 1914 (*Staatsblad* n°. 150) vastgestelde bepalingen te vestigen en daarbij aan te geven in hoeverre de op deze onderwerpen betrekking hebbende, bij vorige circulaires gegeven voorschriften, wijziging ondergaan.

De voorschriften, vervat in de circulaires van 8 Januari 1906, n°. 71, afd. O; 25 Augustus 1906, n°. 10083/1, afd. O; 17 Mei 1907, n°. 6290/II, afd. O; 22 December 1908, n°. 1770/1, afd. H. M. O.; 29 April 1909, n°. 1499/I, afd. H. M. O.; 21 Februari 1911, n°. 916/887, afd. H. M. O./L. O. en 16 November 1911, n°. 8236, afd. L. O. worden vervangen door de hierna volgende.

Geneeskundig onderzoek van burgerlijke ambtenaren in provincialen en gemeentelijken dienst en van het personeel bij het openbaar en het bijzonder lager onderwijs (bedoeld in de artt. 39 en 60 der wet tot regeling van het l. o.).

De burgemeester der woonplaats van hem, die een geneeskundig onderzoek, als bedoeld in art. 5 der Burgerlijke Pensioenwet wenscht, benoemt op aanvraag van den belanghebbende,

twee geneeskundigen uit de daartoe in elke provincie door de Koningin aangewezen geneeskundigen. Indien de belanghebbende dit uitdrukkelijk verlangt, wordt één der geneeskundigen op zijne aanwijzing benoemd. De benoeming geschiedt bij eene beschikking, behelzende naam, leeftijd, woonplaats en betrekking van den te onderzoeken persoon.

Bij de toezending van het benoemingsbesluit doet de Burgemeester den geneeskundigen een formulier toekomen — volgens een door den Minister van Financiën vastgesteld model — voor de door hen af te leggen verklaring en deelt hij hun mede :

dat één door beiden onderteevende verklaring op dat formulier moet worden ingevuld ;

dat die verklaring moet worden geregistreerd, hetgeen ingevolge het bepaalde in het laatste lid van art. 5 der Burgerlijke Pensioenwet kosteloos geschiedt ;

dat den geneeskundigen wordt verzocht zelf voor de registratie hunner verklaring zorg te dragen ;

dat de verklaring ná registratie door de geneeskundigen onmiddellijk aan den Burgerlijken Pensioenraad moet worden toegezonden ;

dat de geneeskundigen hunne declaratie van kosten aan het Departement van Financiën kunnen inzenden ;

dat het honorarium van een aangewezen geneeskundige voor het verrichten van een onderzoek ten hoogste vijf gulden, of, is de betrokkene een specialist, ten hoogste tien gulden bedraagt, en dat reis- en verblijfkosten hem worden vergoed op den voet van het Koninklijk besluit van 5 Januari 1384 (*Staatsblad* n°. 4), laatstelijk gewijzigd bij het Koninklijk besluit van 14 Maart 1911 (*Staatsblad* n°. 91) naar het tarief, bij eerstgenoemd besluit vastgesteld voor de derde klasse.

De burgemeester doet van de benoeming der geneeskundigen onmiddellijk bij ongezegd schrijven mededeeling aan den belanghebbende. Hij draagt zorg dat aan den voet van het door hem aan de geneeskundigen uit te reiken formulier een gewaarmerkt afschrift wordt gesteld van de op de benoeming betrekking hebbende beschikking.

De formulieren voor de bovenbedoelde geneeskundige verklaringen zullen op aanvraag van den Voorzitter van Uw College door den Minister van Financiën in voorraad worden verstrekt, ten einde ze aan de burgemeesters op hunne, tot Z.H.E.G. te richten, aanvragen te kunnen doen uitreiken.

Staat van dienst, over te leggen bij aanvraag om pensioen.

De staten van dienst, in te vullen door de pensioenaanvragende burgerlijke ambtenaren en onderwijzers bij het openbaar en het bijzonder lager onderwijs zullen door het Departement van Financiën worden verstrekt. Bij elken staat zal zijn gevoegd eene lijst van stukken, die bij de pensioensaanvraag moet worden overgelegd.

Aan ieder van bovenbedoelde ambtenaren en onderwijzers die den dienst verlaat met aanspraak op pensioen, zal tegelijk met het afschrift van het besluit, waarbij hem ontslag wordt verleend, een exemplaar van zoodanigen staat met lijst worden uitgereikt.

Deze uitreiking zal geschieden :

a. aan de burgerlijke ambtenaren in provinciale dienst door het provinciaal bestuur ;

b. aan de burgerlijke ambtenaren in gemeentediens, zoomede aan de onderwijzers bij het openbaar lager onderwijs in gemeentediens, door het gemeentebestuur ;

c. aan de onderwijzers bij het bijzonder lager onderwijs, door het bestuur der inrichting voor bijzonder lager onderwijs.

Het hiervoor benodigde materieel zal het bestuur eener bijzondere lagere school hebben aan te vragen aan het gemeentebestuur en dat bestuur aan het Departement van Financiën.

De pensioenaanvragende zal den behoorlijk ingevulden en door hem onderteehenden dienststaat, voor wat betreft de opgaven, betrekking hebbende op den tijd, in zijne laatste betrekking doorgebracht, als volgt moeten doen waarmerken :

a. door den griffier van het provinciaal bestuur, zoo hij laatstelijk als burgerlijk ambtenaar in dienst der provincie is werkzaam geweest ;

b. door den secretaris der gemeente, zoo hij laatstelijk als burgerlijk ambtenaar of als onderwijzer in dienst der gemeente is werkzaam geweest ;

c. door den voorzitter en den secretaris van het bestuur der bijzondere lagere school, zoo hij laatstelijk als onderwijzer bij het bijzonder lager onderwijs is werkzaam geweest.

De opgave zal door hem, aan wien de waarmerking is opgedragen, zoo noodig moeten worden aangevuld of verbeterd.

Voorloopige regeling van de pensioensgrondslagen der burgerlijke ambtenaren.

Bij de voorloopige regeling van de pen-

sioensgrondslagen is in het bijzonder te letten op de artt. 22, 23 en 24 der Burgerlijke Pensioenwet en in verband daarmee op de artt. 9 en 13 van het Koninklijk besluit van 17 Maart 1914 (*Staatsblad* n°. 150).

Art. 22 schrijft voor dat bij de benoeming tot een ambt de som wordt bepaald, die tot grondslag moet strekken zoo voor de berekening van de bijdrage als voor de latere regeling van het pensioen; voorts dat hij, die in twee of meer burgerlijke betrekkingen wordt geplaatst, voor elke betrekking afzonderlijk een pensioensgrondslag ontvangt. Daaruit spreekt duidelijk de bedoeling der wet, dat pensioensgrondslag en betrekking onafscheidelijk aan elkander verbonden zijn.

Onder „betrekking” in gemeld art. 22 wordt alleen verstaan, wat in art. 14 der Burgerlijke Pensioenwet nader is omschreven als „burgerlijke betrekkingen, die aanspraak geven op pensioen”. Bij eene tijdelijke aanstelling behoort derhalve geen grondslag te worden vastgesteld.

Elke vaste betrekking afzonderlijk geeft aanspraak op pensioen. Verkrijgt dus b.v. een leeraar, bedoeld in de wet van 5 Juni 1905 (*Staatsblad* n°. 154), aan meer dan eene school een vaste aanstelling, dan zal ook voor elke dier betrekkingen een afzonderlijke grondslag moeten worden vastgesteld, onverschillig of de scholen, aan welke de leeraar verbonden wordt, van dezelfde dan wel van verschillende soort zijn. Geschiedt de benoeming in meer dan ééne betrekking op een gezamenlijke jaarwedde, dan moet ten aanzien van elke betrekking worden bepaald, welk gedeelte daarvoor de wedde wordt geacht te zijn, met voorloopige regeling van den pensioensgrondslag voor elke dier betrekkingen.

Een leeraar in twee of meer leervakken aan ééne school moet geacht worden ééne betrekking te bekleeden en zijn pensioensgrondslag moet dus worden gesteld op het gezamenlijk bedrag zijner vaste wedde.

Bij de voorloopige regeling van een pensioensgrondslag is er steeds op te letten, dat — daargelaten de gevallen van bevestiging, bedoeld in de artt. 22, derde lid, en 24, eerste en tweede lid, der Burgerlijke Pensioenwet, en die van verhooging, bedoeld in de artt. 23, eerste lid, en 24, derde en vierde lid, dier wet — de grondslag alleen bij genot van vrij wonen of vrije huisvesting en voeding (art. 2, derde lid, der wet) van het werkelijk genotene mindere salaris mag afwijken.

Bij vermindering van belooning wordt de

vroegere grondslag bevestigd, tenzij de belanghebbende het tegendeel verkiest, in welk geval met inachtneming van de voorschriften van het derde en het vierde lid van art. 22 de grondslag verminderd kan worden.

Tijdelijke inkomsten of toevallige baten wegens tijdelijke vermeerdering van lesuren blijven in het algemeen bij de voorloopige regeling van den grondslag buiten aanmerking.

Ten opzichte van een leeraar met een afwisselend aantal lesuren, wiens bezoldiging per lesuur wordt berekend, wil het Departement van Financiën als zijne wedde zien aangemerkt het gemiddelde bedrag, hetwelk die leeraar geacht moet worden per jaar als vaste inkomst te genieten. Door genoemd Departement wordt in overweging gegeven in zoodanige gevallen de volgende regeling toe te passen:

Een leeraar met een afwisselend aantal lesuren, wiens bezoldiging per lesuur wordt berekend, wordt geacht gedurende zijne eerste vijf dienstjaren per jaar als vaste inkomst te genieten het bedrag aan inkomsten, berekend naar het aantal lesuren, dat zijn ambtsvoorganger in zijn laatste vijf dienstjaren als leeraar, of, — had deze een diensttijd als zoodanig van minder dan vijf dienstjaren, — in dat kortere tijdvak gemiddeld per jaar heeft gehad.

Heeft de belanghebbende geen ambtsvoorganger, dan geschiedt de berekening naar het aantal uren, waarin hij, naar den maatstaf van het bij zijne benoeming voor hem vastgestelde aantal lesuren per week, per jaar onderricht zal geven.

Na elk vijftal dienstjaren van den belanghebbende wordt berekend het gemiddelde per jaar zijner inkomsten als leeraar over de laatste vijf jaren. Is dit gemiddelde hooger dan het bedrag, dat hij geacht wordt gedurende die jaren per jaar als vaste inkomst te hebben genoten, dan wordt dat hoogere bedrag aangemerkt als zijne vaste inkomst per jaar over het volgende vijftal jaren.

Verhooging van eene jaarwedde of van eene toelage moet volgens het Departement van Financiën geacht worden een tijdelijke te zijn geweest en het bedrag dier verhooging moet dus niet als wedde worden aangemerkt, wanneer voor den betrokken leeraar het onderbroken genot van de hoogere belooning niet langer dan vier jaren heeft geduurd. Dit verhindert echter niet verhooging van een vast salaris onmiddellijk door verhooging van den pensioensgrondslag te doen volgen.

Als regel kan het bedrag der traktementsverhooging terstond in den pensioensgrondslag worden opgenomen. Mocht intusschen later blijken, dat het gerot der hoogere belooning minder dan vier achtereenvolgende jaren heeft geduurd, dan zal de pensioensgrondslag tot het bedrag voor de verhooging moeten worden teruggebracht. Slechts wanneer reeds aanstonds voldoende zekerheid bestaat, dat het hoogere salaris minder dan vier achtereenvolgende jaren zal worden genoten, zal niet tot verhooging van den pensioensgrondslag mogen worden overgegaan.

Inzending van gegevens betreffende burgerlijke ambtenaren in gemeentelijken dienst.

Door de nieuw aangestelde leeraren wordt een staat van dienst ingevuld volgens het hierbijgaand model. Van deze staten worden van Rijkswege geen formulieren verstrekt. De dienststaten worden aan de gemeentebesturen ingeleverd en door deze terstond gezonden aan het Departement van Binnenlandsche Zaken.

Ingeval van toekenning van gemeentelijk wachtgeld aan een leeraar moet daarvan door het betrokken gemeentebestuur onverwijld aan het Departement van Binnenlandsche Zaken worden kennis gegeven.

Voorts zal nauwkeurig moeten worden zorg gedragen voor het op tijd inzenden van de in artt. 6, 7 en 8 van het Koninklijk besluit van 17 Maart 1914 (*Staatsblad* n°. 150) genoemde gegevens aan den Burgerlijken Pensioenraad.

Tevens wordt de aandacht er op gevestigd, dat krachtens artikel 27 van dat besluit o. m. zijn vervallen de artt. 3, 9, 18. en 19 van het Koninklijk besluit van 21 Februari 1906 (*Staatsblad* n°. 38) en voorts uit de artt. 2, 10, 12, 13 en 15 van laatstgenoemd besluit al wat betrekking heeft op de door de in art. 1 genoemde directeuren, leeraren en onderwijzers verschuldigde bijdragen voor *eigen* pensioen en op de contrôle op de inhouding van die bijdragen.

Zoo behooren, om een voorbeeld te noemen, de gemeentebesturen de bijdragen voor weduwen- en weezenpensioen van bedoeld personeel, als vanouds ingevolge art. 12 van het Koninklijk besluit van 21 Februari 1906 (*Staatsblad* n°. 38) te verantwoorden aan Gedeputeerde Staten, maar die voor eigen pensioen, krachtens art. 18 van het Koninklijk besluit van 17 Maart 1914 (*Staatsblad* n°. 150) aan den Minister van Financiën.

Ten slotte zij erop gewezen, dat voortaan bij de mutatielijsten, bedoeld in art. 1 van het Koninklijk besluit van 21. Februari 1906 (*Staatsblad* n°. 38) nog slechts behoeven te worden overgelegd afschriften (in enkelvoud) van de besluiten van gemeentebesturen, voor zooveel deze betrekking hebben op vast aangesteld personeel, in dat artikel bedoeld, welke gegevens bestemd zijn voor het pensioenfonds voor weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren.

In afwijking van het bij genoemd artikel 1 bepaalde, zal voorts in het vervolg genoegen worden genomen met eene toezending van die lijsten in enkelvoud.

Ik heb de eer Uw College te verzoeken het bovenstaande ter kennis te brengen van de gemeentebesturen in Uwe provincie, wie zulks aangaat.

*De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,
Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.*

STAAT VAN DIENST.

van
benoemd
geboren te den

VASTE DIEN- STEN BIJ HET RIJK, PRO- VINCIËN OF GEMEENTEN.	TIJDELIJKE DIENSTEN	TIJDELIJKE EN VASTE DIENSTEN	BIJZON- DER- HEEDEN.
	BIJHETRIJK, PROVINCIEËN OF GE- MEENTEN.	BIJ HET BIJ- ZONDERHOOG- ERE, MID- DELBAAR EN LAGER ON- DERWIJS EN ZIJDELIJNG- SCHESTAATS- DIENSTEN.	

....., den 19 ..
(Handteekening).

15 October 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van tin. S. 429.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van tin te verbieden ;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 12 October 1915, Kabinet, Litt. X¹³²;

Den Raad van State gehoord (advies van 12 October 1915, n°. 22);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 14 October 1915, Kabinet, Litt. K¹³⁴;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Eenig artikel.

De uitvoer van tin is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 15den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 15 Oct. 1915.)

16 October 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *alle groenten* in gezouten of gedroogden toestand of op andere wijze verduurzaamd, welke in verschen toestand niet mogen worden uitgevoerd (voor zooverre de uitvoer daarvan niet reeds verboden is). S. 430.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van alle groenten in gezouten of gedroogden toestand of op andere wijze verduurzaamd, welke in verschen toestand niet mogen worden uitgevoerd (voor zooverre de uitvoer daarvan niet reeds verboden is) te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 9 October 1915, Kabinet, Litt. E¹³²;

Den Raad van State gehoord (advies van 12 October 1915, n°. 21);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 14 October 1915, Kabinet, Litt. Y¹³¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Eenig artikel.

De uitvoer van alle groenten in gezouten of gedroogden toestand of op andere wijze verduurzaamd, welke in verschen toestand niet mogen worden uitgevoerd (voor zooverre de uitvoer daarvan niet reeds verboden is) is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 16den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 19 Oct. 1915.)

18 October 1915. BESLUIT, houdende wijziging van het verbod van uitvoer van *profielijzer, gereedschapsstaal en oud gietijzer*. S. 431.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van rond, vierkant en zeskant staafijzer en staaftaal, boven 40 m.M. diameter of zijde, alsmede van gereedschapsstaal, onverschillig of het oud of nieuw is, te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 27 September 1915, Kabinet, Litt. W¹²⁵;

Den Raad van State gehoord (advies van 28 September 1915, n°. 33);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 15 October 1915, Kabinet, Litt. M¹²⁵;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

De eerste alinea van het *Eenig artikel* van Ons Besluit van 22 Augustus 1915 (*Staatsblad* n°. 376), wordt gelezen als volgt :

De uitvoer van rond, vierkant en zeskant staafijzer, en staafstaal, boven 40 m.M. diameter of zijde, alsmede van gereedschapsstaal, onverschillig of het oud of nieuw is, is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 18den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg. 20 Oct. 1915.*)

18 October 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van katoenzaadolie, kokosolie, kokosvet, sesamolie, soyaolie, grondnotenolie en, voor zooverre de uitvoer daarvan niet reeds verboden is, alle eetbare vetten, met uitzondering van margarine, voor zooverre deze door hare bereiding met melk en melkbestanddeelen geschikt is gemaakt om boter te vervangen. S. 432.

Wij WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van katoenzaadolie, kokosolie, kokosvet, sesamolie, soyaolie, grondnotenolie en, voor zooverre de uitvoer daarvan niet reeds verboden is, alle eetbare vetten, met uitzondering van margarine, voor zooverre deze door hare bereiding met melk en melkbestanddeelen geschikt is gemaakt om boter te vervangen te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 2 October 1915, Kabinet, Litt. Z¹²⁸;

Den Raad van State gehoord (advies van 5 October 1915 n°. 29);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 15 October 1915, Kabinet, Litt. N¹²⁵;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van katoenzaadolie, kokosolie,

kokosvet, sesamolie, soyaolie, grondnotenolie en, voor zooverre de uitvoer daarvan niet reeds verboden is, alle eetbare vetten met uitzondering van margarine, voorzooverre deze door hare bereiding met melk en melkbestanddeelen geschikt is gemaakt om boter te vervangen, is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel, zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 18den October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg. 20 Oct. 1915.*)

18 October 1915. BESCHIKKING van den Minister van Oorlog, tot wijziging van de beschikking van den Minister van Marine, waarnemend Minister van Oorlog, van 28 April 1909, betreffende dienstreizen van dienstplichtigen der nationale militie — die voor den dienst ter zee bestemd, daaronder begrepen — en van personeel der landweer, voorzooveel de zorg daarvoor aan den burgemeester der gemeente is opgedragen.

Het „Voorschrift betreffende dienstreizen van dienstplichtigen der Militie enz.” wordt gewijzigd als volgt:

§ 25. In de vóórlaatste alinea vervallen de woorden:

„naar de omstandigheden gewijzigde” en de woorden:

„— eveneens voor zooveel noodig gewijzigde —”.

Model N°. 4.

In plaats van „landweerplichtige” te lezen:

„dienstplichtige”.

De woorden „der lichte” alsmede de daarachter opengelaten ruimte vervallen.

Model N°. 5.

Dit model te vervangen door het hierna volgende Model N°. 5.

Model No. 5.
(§ 25 van het Voorschrift.)

DEPARTEMENT VAN OORLOG
MARINE

**Uitsluitend te bezigen bij opkomst
met spoed.**

MARSHORDER voor een dienstplichtige,
die niet in het bezit is van de lastgeving
in zijn zakboekje, zich niet in uniform
kan kleden en ter bereiking van de plaats
van opkomst per spoor moet reizen.

Als gevolg van de in de gemeente bekend
gemaakte *Openbare kennisgeving* betreffende de
oproeping tot opkomst in werkelijken dienst
wordt deze marschorder afgegeven aan den
dienstplichtige (1)
met last om zoodra mogelijk te reizen naar
(2) en zich aldaar aan
te melden bij (3)
. den 19 .
De *Burgmeester der Gemeente*

N.B. Het is aan de dienstplichtigen vergund
om voor rekening van het Rijk op hunne
reis gebruik te maken van trams, veer-
booten, veerschuiten en veerponten. Dit
geldt niet voor trams, waarvan de dienst
beperkt is tot één gemeente.

Het vervoer per spoortrein geschiedt
op vertoon van deze marschorder; bij
vervoer per tram, per boot, per veer-
schuit of per veerpont wordt, op aan-
vraag van het tram- of bootpersoneel of
van den veerman, een *bon* afgegeven,
in het zakboekje van den dienstplichtige
aanwezig. Mocht het zakboekje, of
mochten de *bons* daarin, niet in het be-
zit zijn van den dienstplichtige, dan is
de burgemeester uitgenoodigd bij deze
marschorder het noodige aantal *bons* uit
te reiken.

Op gebruik van paardentrams kan
niet worden gerekend.

(1) Naam en voorletters.	} in te vullen
door de zorg
van den Bur-
gemeester.
(2) Plaats van bestemming.	
(3) Korps, korpsgedeelte,
landweerafdeling of autori-
teit, waarbij de aanmelding
moet geschieden.	

20 October 1915. **BESLUIT**, ter aanvulling van
het Koninklijk besluit van 7 Juni 1906
(*Staatsblad* n°. 125), waarbij buitenland-
sche instellingen, bedoeld in art. 132 der
Hooger-onderwijswet, worden aangewezen,
alsmede de diploma's en getuigschriften,
bedoeld in dat wetsartikel, en de daar-
aan verbonden vrijstellingen worden om-
schreven. S. 433.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van
Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van
31 Augustus 1915, n°. 11822/3, Afdeling
Onderwijs;

Gelet op art. 132 der Hooger-onderwijswet;
Gezien Ons besluit van 7 Juni 1906 (*Staats-
blad* n°. 125);

Mede gezien de adviezen van ieder der
Senaten der Rijksuniversiteiten;

Den Raad van State gehoord (advies van
28 September 1915, n°. 49);

Gelet op het nader rapport van Onzen voor-
noemden Minister van 14 October 1915,
n°. 15152, Afdeling Onderwijs;

Hebben goedgevonden en verstaan:

na artikel 12 van Ons besluit van 7 Juni 1906
(*Staatsblad* n°. 125), wordt ingevoegd een
nieuw artikel, luidende als volgt:

Art. 13. „Van het afleggen van het candi-
daatsexamen ter verkrijging van het doctoraat
in de rechtswetenschap wordt, onder het in
artikel 132 der Hooger-onderwijswet gestelde
voorbehoud, vrijgesteld de bezitter van het
diploma van doctor in de rechtsgeleerdheid,
verkregen aan de Universiteit te *Gent*, de
Universiteit te *Luik*, de Katholieke Universiteit
te *Leuven* of de Vrije Universiteit te *Brussel*”.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is
belast met de uitvoering van dit besluit, dat
in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en
waarvan afschrift zal worden gezonden aan den
Raad van State.

's-Gravenhage, den 20sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitg.* 11 Nov. 1915.)

20 October 1915. **BESLUIT**, waarbij aan F. P.
SCHUITMAKER, arts, te *Gorssel*, vergunning
wordt verleend het gebouw „Veldzicht”
aldaar tot een gesticht voor krankzinnigen
in te richten. S. 434.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van

Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 14 October 1915, n°. 12616, afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Gelet op de wet van 27 April 1884 (*Staatsblad* n°. 96), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165);

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen:

Art. 1. Aan F. P. SCHUTEMAKER, arts, te *Gorssel*, wordt vergunning verleend om het gebouw „Veldzicht” aldaar, met het daarbij behoorend terrein, tot een gesticht voor krankzinnigen in te richten, op de wijze zooals dit, overeenkomstig de aan Mejuffrouw ALIDA DE MUNNIK verleende vergunning, thans is ingericht.

2. In het gesticht mogen uitsluitend vrouwen, doch niet meer dan twaalf, verpleegd worden.

3. Zonder goedkeuring van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken mag noch in de lokalen, noch in hunne bestemming eene verandering gemaakt worden, die invloed heeft op de plaatsruimte of den aanvoer van versehe lucht in de voor de verpleegden bestemde dag- of nachtverblijven.

4. De geneeskundige behandeling der verpleegden wordt opgedragen aan ten minste één geneeskundige.

5. Ons besluit van 15 October 1898 (*Staatsblad* n°. 219), gewijzigd bij dat van 24 Januari 1906 (*Staatsblad* n°. 10), waarbij aan Mejuffrouw A. DE MUNNIK, te *Gorssel*, vergunning is verleend tot oprichting van een gesticht voor krankzinnigen aldaar, vervalt.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 20sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 12 Nov. 1915.)

20 October 1915. MISSIVE van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende accijns op het geslacht van onteigend vee.

De Minister van Financiën deelt mij mede, dat het bepaalde bij het Koninklijk besluit van 10 Augustus 1909 (*Staatsblad* n°. 294) ten opzichte van ter bestrijding van het mond- en klauwzeer onteigend en daarna geslacht vee door de met de uitvoering hiervan belaste

autoriteiten niet nauwkeurig wordt opgevolgd. In het bijzonder vestigt Zijne Excellentie er de aandacht op, dat de betaling van den accijns op het geslacht, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 2 van genoemd besluit, behoort plaats te hebben ten kantore van den ontvanger der accijnsen voor de gemeente, waar het afmaken van het vee plaats heeft, terwijl niets aan den verkoop mag worden onttrokken.

Ik heb de eer U.H.E.G. te verzoeken het bovenstaande ter kennis te brengen van de burgemeesters in Uw amtsgebied en hen er op te wijzen, dat de bepalingen van meergenoemd Koninklijk besluit stipt dienen te worden nagekomen.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal,

VERSTEEG.

21 October 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Zuiderzee-visscherijreglement en het Waddenzee-visscherijreglement. S. 435.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 11 September 1915, n°. 5726, afdeling Nijverheid;

Gelet op de Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* n°. 311), gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 66), op het Zuiderzee-visscherijreglement (Ons besluit van 23 April 1915, *Staatsblad* n°. 205) en op het Waddenzee-visscherijreglement (Ons besluit van 23 April 1915, *Staatsblad* n°. 206), beide gewijzigd bij Ons besluit van 16 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 254);

Den Raad van State gehoord (advies van 12 October 1915, n°. 33);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 19 October 1915, n°. 6572, afdeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Artikel 18, eerste lid, van het Zuiderzee-visscherijreglement wordt gelezen als volgt:

„In afwijking van het bepaalde in artikel 5, letter *a*, is het tot 30 Juni 1916 geoorloofd te visschen met een wonderkuil met eene kleinere dan de daarin voorgeschreven maaswijdte, mits het aatje geen kleinere maaswijdte heeft dan:

1°. 22 m.M. van 1 October tot 14 April;
2°. 17 m.M. van 14 April tot 30 Juni.”

2. Artikel 23, eerste lid, van het Waddenzee-visscherijreglement, wordt gelezen als volgt:

„In afwijking van het bepaalde in artikel 6, letter *a*, is het tot 30 Juni 1916 geoorloofd te

visschen met een wonderkuil met eene kleinere dan de daarin voorgeschreven maaswijdte, mits het aatje geen kleinere maaswijdte heeft dan :

- 1°. 22 m.M. van 1 October tot 14 April ;
- 2°. 17 m.M. van 14 April tot 30 Juni."

3. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 21sten October 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg. 27 Oct. 1915.*)

21 October 1915. **BESLUIT**, houdende verbod van uitvoer van *nikkelen* en *bronzen pasmunt* van het Koninkrijk der Nederlanden. S. 436.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van nikkelen en bronzen pasmunt van het Koninkrijk der Nederlanden te verbieden ;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344) ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 13 October 1915, Kabinet, Litt. D³⁴ ;

Den Raad van State gehoord (advies van 14 October 1915, n°. 1) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 20 October 1915, Kabinet, Litt. X³⁷ ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Benig artikel.

De uitvoer van nikkelen en bronzen pasmunt van het Koninkrijk der Nederlanden is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad*

zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 21sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg. 21 Oct. 1915.*)

22 October 1915. **MISSIVE** van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van onderscheidene provincien, betreffende het aanspoelen van groote zeedieren.

Gedurende den afgelopen winter zijn op verschillende plaatsen aan onze zee kust groote zeedieren aangespoeld.

Slechts van drie dier aanspoelingen werd — gelijk verzocht was bij dezerzijdsche circulaire van 11 Augustus 1884, n°. 2504/2, afdeling O, intijds mededeeling gedaan aan den directeur van 's Rijks Museum van Natuurlijke Historie te Leiden.

Deze mededeeling, waardoor de directeur in de gelegenheid was de noodige maatregelen te nemen, ten einde de aangespoelde dieren te conserveeren en voor de wetenschap te bewaren, geschiedde door de burgemeesters van *Katwijk* en *Wissekerke* en door den commissaris van politie te *Hoek van Holland*. De overige aanspoelingen vernam DR. VAN OORT eerst later uit de nieuwsbladen en derhalve te laat om nog pogingen tot behoud der dieren in het werk te stellen.

Om het groot gewicht, dat er voor bovengenoemd museum in gelegen is, zoo spoedig mogelijk mededeeling van aanspoeling te ontvangen, acht ik het van genoegzaam belang Uw college uit te noodigen om bij hernieuwing de aandacht der betrokken gemeentebesturen op deze aangelegenheid te vestigen.

(W. v. D. B. A.)

23 October 1915. **BESLUIT**, tot het in staat van beleg verklaren van enkele gemeenten des Rijks. S. 437.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van den Raad van Ministers van 22 October 1915 ;

Gelet op art. 1 van de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) ;

Gezien Ons Besluit van 30 Juli 1914, n°. 72 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen, dat, met ingang van 26 October

1915, in Staat van Beleg worden verklaard de gemeenten Oosterhesselen, Sleen en Zweelo.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rijkencamer.

's-Gravenhage, den 23sten October 1915.

WILHELMINA.

De tijdelijk-voorzitter van den Raad van Ministers,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 25 Oct. 1915.)

23 October 1915. BESLUIT, tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwendig van vlektyphus en tot wering zijner uitbreiding en gevolgen. S. 438.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat toepassing der wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), aangevuld door de wet van 20 Juli 1884 (*Staatsblad* n°. 164) en gewijzigd bij art. 19 van de wet van 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64) en bij de wet van 9 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 314), tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwendig van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen, noodzakelijk is wegens het voorkomen van vlektyphus in het buitenland;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, en van Onze Ministers van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 17 Augustus 1915, n°. 8105, afd. V. A., van 23 Augustus 1915, n°. 125, Invoerrechten, van 1 September 1915, n°. 230, afd. Spoorwegen, en van 3 September 1915, n°. 5694, afd. Nijverheid;

Gelet op de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80);

Den Raad van State gehoord, advies van 28 September 1915, n°. 36;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, en van Onze Ministers van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 11 October 1915, n°. 12443, afd. V. A., van 15 October 1915, n°. 104, afd. Invoerrechten, van 19 October 1915, La. B. afd. Spoorwegen, en van 21 October 1915, n°. 6662, afd. Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan: te bepalen:

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. De gemeentebesturen en de burgemeesters, ieder voor zooveel hun aangaat, dragen nauwlettend zorg voor eene doeltreffende toepassing van de bepalingen der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), gewijzigd bij de wetten van 3 December 1874 (*Staatsblad* n°. 188), 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 64), 21 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 166), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), 14 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 204), 17 Juli 1911 (*Staatsblad* n°. 208) en 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165).

Uittreksels uit den tekst dier wet, voor zoover de bepalingen op vlektyphus toepasselijk zijn, en de herinnering daarvan aan de ingezetenen van belang moet worden geacht, benevens uit den tekst van dit besluit worden vanwege Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken verzonden aan de besturen der gemeenten, waar dit noodig wordt geacht, ten einde in elk van die gemeenten te worden aangeplakt.

2. Een ieder is verplicht de inlichtingen, door ambtenaren of geneeskundigen van hem verlangd ter zake van de uitvoering van dit besluit, nauwkeurig en naar waarheid onverwijld te geven.

3. Een ieder, die waarneemt, dat een persoon aan vlektyphus lijdt of verschijnselen vertoont, welke doen vermoeden dat hij door die ziekte is besmet, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en op het daarbij werkzame personeel.

4. De burgemeester is bevoegd, op de personen, die aan vlektyphus lijden of, op grond van een ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, doen vermoeden dat zij door die ziekte zijn besmet of de besmetting op anderen kunnen overbrengen, de door hem noodig geachte maatregelen van onderzoek, afzondering en ont-smetting te doen toepassen en hen naar eene openbare inrichting of andere verblijfplaats in de gemeente ter verpleging te doen over-

brenge, wanneer hun toestand overeenkomstig de verklaring van den behandelenden geneeskundige dit gedooft.

De personen, waarop de in de vorige alinea bedoelde maatregelen worden toegepast, zijn verplicht zich aan die maatregelen te onderwerpen en mogen zich niet zonder vergunning van den burgemeester naar eene andere plaats begeven.

5. De burgemeester is bevoegd, na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, het uitvoeren van verdachte of voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen van welken aard ook, uit het huis, erf, voer- of vaarttuig, waar een geval of een verdacht geval van vlektyphus voorkwam, anders dan met inachtneming van de door hem te geven voorschriften, te verbieden.

6. In spoedeisende gevallen zijn de bestuurders van Rijksinrichtingen, voor zoover de dienst in hunne inrichting het toelaat, verplicht, op verzoek van een burgemeester aan deze onmiddellijk te doen toekomen of ten gebruike af te staan tot hunne inrichting behorend materieel, noodig voor behandeling, verpleging, afzondering, ontsmetting of vervoer van lijders aan vlektyphus of daarvan verdachten, of voor ontsmetting of voor vervoer van besmette of van besmetting verdachte goederen of voorwerpen.

Bij weigering of geschil wordt onverwijld de beslissing ingeroepen van het hoofd van het Departement, waaronder de inrichting ressorteert.

7. De burgemeester doet de hand houden aan een nauwkeurig bijhouden van het in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde register in slaapsteden en logementen, en doet, voor zoover hem dit noodig voorkomt, toezicht houden op deze inrichtingen en op de aldaar nachtverblijfhoudende reizigers, zoome de op woonwagens en woon-schepen en op de daarin verblijfhoudende personen.

Indien vanwege het gemeentebestuur een geneeskundige met het houden van toezicht op de in het eerste lid van dit artikel bedoelde personen belast is, zijn deze verplicht dien geneeskundige bij hem te ontvangen en hem alle verlangde inlichtingen ter zake van de uitvoering van dit besluit hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, te verschaffen.

De burgemeester doet van hetgeen door hem ter bestrijding van vlektyphus of van

verdachte gevallen dier ziekte wordt of is verricht, ten spoedigste mededeeling aan den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

HOOFDSTUK II.

§ 1. VAN HET TOEZICHT OP LANDVERHUIZERS EN DERGELIJKEN.

8. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, worden: *a.* landloopers en personen die met woonwagens reizen, *b.* landverhuizers en personen, die bij troepen reizen of de grens over trekken, niet toegelaten dan na geneeskundig onderzoek te zijn en, zoo noodig, na ontsmetting.

Uitzonderingen op het bepaalde in het eerste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën gegeven.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel kunnen bepalen, dat personen, bedoeld sub *b.* van het eerste lid van dit artikel, in Nederland slechts worden toegelaten, langs de wegen en met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten, wegen en treinen, worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst tenminste één dag, voordat zij in werking treden.

9. Het onderzoek geschiedt aan het grensstation of den eersten Nederlandschen grenspost, waar de in het vorig artikel bedoelde personen aankomen, door eenen geneeskundige, die daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken met toekenning van een door deze te bepalen vergoeding tot wederopzeggens wordt aangewezen, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10, 11 en 12 van dit besluit.

10. Het onderzoek valt steeds zooveel mogelijk samen met het douane-onderzoek en wordt verricht op de wijze, die door den geneeskundige, met inachtneming van het bepaalde in het eerste lid van artikel 23, het meest doeltreffend wordt geoordeeld.

Deze treedt omtrent het onderzoek in overleg met den hoogst in rang zijnden der aanwezige ambtenaren van de Invoerrechten en Accijnzen, en, indien het onderzoek geschiedt op een spoorweg- of tramstation, tevens met den chef daarvan.

11. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden aan vlektyphus te lijden, worden onverwijld, met inachtneming van artikel 9 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), overgebracht naar eene door den burgemeester der grensgemeente, waarin het onderzoek plaats heeft, volgens artikel 20 van dit besluit aan te wijzen inrichting voor verpleging van lijdens aan besmettelijke ziekten en daar afgezonderd en verpleegd.

Mede worden maatregelen van afzondering en ontsmetting genomen, indien de geneeskundige dit noodig oordeelt, ten opzichte van personen, die verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte zijn aangetast of de besmetting op anderen kunnen overbrengen of behept zijn met ongedierte of daarvan verdacht.

De kosten van vervoer en verpleging worden door de verpleegden of erfgenamen vergoed. Behoeftigen worden op 's Rijks kosten vervoerd of verpleegd.

12. Personen, wier lichamen of kleederen besmet moeten worden geacht, worden niet tot voortzetting hunner reis toegelaten, dan na ontsmetting.

Personen, die door den geneeskundige bevonden worden niet aan vlektyphus te lijden, noch verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte zijn aangetast of de besmetting op anderen kunnen overbrengen of behept zijn met ongedierte of daarvan verdacht, mogen niet worden aangehouden, maar worden terstond tot voortzetting van hunne reis toegelaten.

Aan de vergunning tot voortzetting van de reis kunnen voorwaarden worden verbonden.

Aan hen wordt zoo spoedig mogelijk een schriftelijk bewijs afgegeven, volgens door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vastgesteld model, vermeldende dat zij, Nederland binnengekomen, geen ziekteverschijnselen vertoonden, welke het bestaan van vlektyphus deden vermoeden.

§ 2. VAN HET GRENSVERKEER.

13. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, worden geen personen toegelaten, komende uit door Onze genoemde Ministers aangewezen naburige, met vlektyphus besmette, buitenlandsche gemeenten, dan na geneeskundig onderzoek en zoo noodig ontsmet te zijn.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten worden in de *Nederlandsche*

Staatscourant geplaatst tenminste één dag vóórdat zij in werking treden.

Uitzonderingen op het bepaalde in het 1ste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën gegeven.

Op dit onderzoek is toepasselijk het bepaalde in de artikelen 9, 10, 11 en 12 van dit besluit.

§ 3. VAN HET GOEDERENVERVOER.

14. Onverminderd de bestaande bepalingen omtrent het verbod van in-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kledingstukken en ongewassen lijf- en beddegoed uit landen en plaatsen, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, is verboden in-, door- en vervoer van onbewerkte wol en haar, huiden, bontwerk en andere voor het overbrengen van voor besmetting vatbare voorwerpen, uit landen of plaatsen, mede door Onze genoemde Ministers aan te wijzen.

De aanwijzingen worden door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

15. Een ieder, die waarneemt, dat van goederen, waarvan in-, door- en vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie of van 's Rijks belastingen.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en op het daarbij werkzame personeel.

Op de goederen, van welke, niettegenstaande daarvan in-, door- of vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is artikel 5 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) toepasselijk.

16. Brieven en correspondentie, drukwerken, boeken, dagbladen, dienststukken enz. (postpakketten niet inbegrepen) worden aan geen enkele belemmering of ontsmetting onderworpen.

17. Spoor- of tramwagens (zoo personen als goederenwagens) uit het buitenland binnekomende, worden aan de grenzen niet aangehouden, behoudens dat wagens, waarin lijdens aan vlektyphus of personen, die verdacht worden aan vlektyphus te lijden of doen vermoeden, dat zij de ziekte op anderen kunnen overbrengen, of behept zijn met ongedierte of daarvan verdacht, of waarin besmette of van besmetting verdachte goederen aangebracht

zijn — indien de geneeskundige het noodig oordeelt — van den trein worden gehaakt en op de wijze, door den geneeskundige voorgeschreven, worden ontsmet.

18. Bagages en lijfgoederen van personen, als bedoeld in de artikelen 8 en 13, zijn onderworpen aan het onderzoek, bedoeld in genoemde artikelen.

Deze bagages en lijfgoederen worden niet aangehouden dan voor zoover en voor zoolang dit ter ontsmetting noodig is.

Bagages en lijfgoederen, voor ontsmetting aangehouden, worden desverlangd door den burgemeester op Rijkskosten aan de eigenaars nagezonden.

19. Koopmans- en andere goederen, uit het buitenland aangevoerd, waarvan de in- of doorvoer niet verboden is, worden niet aangehouden en aan ontsmetting onderworpen, tenzij zij, naar het oordeel van den met het onderzoek belasten geneeskundige, geacht worden besmet te kunnen zijn.

§ 4. VERDERE BEPALINGEN.

20. De burgemeester van elke grensgemeente, als in artikel 8 en artikel 13 van dit besluit is bedoeld, zorgt, zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of met den krachtens artikel 9 aangewezen geneeskundige:

a. voor de inrichting van een gelegenheid tot afzondering, ontsmetting en verpleging van de in de artikelen 8 en 13 van dit besluit bedoelde personen, lijdende aan of verdacht van vlektyphus, zoomede van een gelegenheid tot huisvesting van gezonde verdachte personen en tot het reinigen van personen;

b. voor een geschikte plaats voor de ontsmetting van de in de artikelen 18 en 19 van dit besluit bedoelde goederen;

c. voor het personeel, noodig tot hulp of opzicht bij het onderzoek, de afzondering, de verpleging, de ontsmetting, of het vervoer van personen of van goederen, bedoeld in de artikelen 8, 13, 18 en 19 van dit besluit;

d. voor de noodige geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, vervoermiddelen, meubelen en ander noodig materieel, en voor alles wat noodig is voor een behoorlijke verzorging van hen, die zijn afgezonderd.

Zoo gebruik gemaakt wordt van de inrichting van gemeentewege tot stand gebracht ter voldoening aan artikel 7 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), bepaalt Onze Minister van Binnenlandsche Zaken de

som deswege aan de gemeente te vergoeden.

21. De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en het personeel werkzaam aan een spoor- of tramwegonderneming zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door den krachtens artikel 9 van dit besluit aangewezen geneeskundige voorgeschreven maatregelen, betreffende het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting, de behandeling en verpleging en het vervoer van personen of van goederen.

Onverminderd het bepaalde in artikel 3, zijn conducteurs van elken uit het buitenland binnenkomenden trein of tram verplicht, den geneeskundige zoo spoedig mogelijk na aankomst van den trein of tram aan het station, kennis te geven van de verdachte verschijnselen, die zij bij personen, als bedoeld in de artikelen 8 en 13, hebben waargenomen en van hunne bevinding omtrent de aanwezigheid in den trein of tram van voor het overbrengen van voor besmetting vatbare voorwerpen.

22. De kosten, vallende op de maatregelen, voorgeschreven in de artikelen 9, 11, 12, 13, 18 en 19 van dit besluit, komen ten laste van het Rijk, voorzover in genoemde artikelen niet anders is bepaald en die kosten niet, ingevolge eenige andere wettelijke bepaling, ten laste van anderen moeten worden gebracht.

23. De krachtens artikel 9 van dit besluit aangewezen geneeskundige volgt in de uitoefening van zijn ambt de aanwijzingen, die Onze Minister van Binnenlandsche Zaken of de ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, tot wiens dienstkring zijne standplaats behoort, hem geven.

Hij staat den burgemeester, elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie, of van invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en het overige personeel werkzaam bij eene spoor- of tramwegonderneming met zijn advies ter zijde, wanneer zij dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding van vlektyphus.

Ontdekt hij dreigend gevaar voor de openbare gezondheid, dan geeft hij daarvan, onverminderd artikel 16 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), onverwijld kennis aan den burgemeester en aan bovengenoemden ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

§ 5. VAN HET SCHEEPVAARTVERKEER.

24. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is bevoegd om, waar noodig, met medewerking van Onze Ministers van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel, tot wering van de besmetting door vlektyphus, toezicht te doen houden op schepen, die langs binnenwateren het land binnenvaren, en zulks met toepassing voor zoover mogelijk en noodig, van de artikelen 8 tot en met 12 en 20 tot en met 23 van dit besluit.

25. Aan elk der door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat aan te wijzen gemeenten, gelegen aan stroomen, rivieren, kanalen of andere binnenwateren, wordt geneeskundig toezicht gehouden op de daarlangs varende schepen en hunne opvarenden door een of meer geneeskundigen, die daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met toekenning van een door deze te bepalen vergoeding, tot wederopzegging worden aangewezen.

De beschikking tot aanwijzing van bedoelde gemeenten wordt in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag vóórdat zij in werking treedt.

Onverminderd het bepaalde in de beide voorgaande leden, is de burgemeester bij het verschijnen of dreigen van vlektyphus bevoegd, geneeskundig toezicht te doen houden op de opvarenden van de in de gemeente vertoevende vaartuigen. De personen, waarop dit toezicht wordt uitgeoefend, zijn verplicht zich daaraan te onderwerpen.

26. Onverminderd artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), wordt elk schip, varende langs of aankomende aan eene der in artikel 25 van dit besluit bedoelde gemeenten, onderworpen aan een gezondheidsonderzoek.

De schipper is verplicht met zijn schip de door den burgemeester aan te wijzen ligplaats in te nemen en aldaar zonder gemeenschap met den wal of niet andere vaartuigen te blijven, totdat het gezondheidsonderzoek en de naar aanleiding daarvan bevolen gezondheidsmaatregelen toegepast zijn.

Op dit verbod van gemeenschap met den wal is toepasselijk het tweede lid van artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36).

De schipper zorgt met al de te zijner beschikking staande middelen voor de stipte

naleving van de gegeven bevelen en is verplicht de vragen, hem door of namens den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige gedaan, nauwkeurig en naar waarheid te beantwoorden.

27. De geneeskundige verricht, behoudens het bepaalde in artikel 23, 1ste lid, het gezondheidsonderzoek van het schip, van de opvarenden en van de lading of andere op het schip aanwezige goederen, op de wijze, die hem, na overleg met den burgemeester, het meest doeltreffend voorkomt.

Indien het blijkt, dat het schip binnen de laatste 24 uren een gezondheidsonderzoek overeenkomstig de voorschriften van dit besluit heeft ondergaan, kan hij het van verder onderzoek vrijstellen, indien de toestand van het schip of van de opvarenden hem tot zoodanig onderzoek overigens geen aanleiding geeft.

28. De geneeskundige, die het onderzoek verricht heeft, geeft den burgemeester advies omtrent de in het belang der volksgezondheid te nemen maatregelen, aan welk advies de burgemeester verplicht is onverwijld gevolg te geven, behoudens beroep op Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

De kosten op deze maatregelen vallende komen ten laste van het Rijk.

29. Het schip wordt dadelijk tot den verderen doortocht toegelaten en het verbod van gemeenschap met den wal opgeheven, hetzij na afloop van het gezondheidsonderzoek, indien dit tot geen verdere maatregelen aanleiding geeft, hetzij, nadat aan de maatregelen, naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven, uitvoering is gegeven. In het laatste geval kunnen evenwel de opvarenden, die bij het gezondheidsonderzoek bevonden worden, niet te lijden aan vlektyphus, noch verschijnselen van die ziekte te vertoonen, noch doen vermoeden dat zij de besmetting op anderen kunnen overbrengen, noch behept zijn met ongedierte of daarvan verdacht, met toestemming van den met het onderzoek belasten geneeskundige terstond zonder verdere belemmering aan den wal worden toegelaten. Vooraf heeft ontsmetting der kleederen en reiniging der personen plaats, indien dit door den geneeskundige noodig wordt geoordeeld.

30. Ten bewijze, dat het schip tot den verderen doortocht is toegelaten en het verbod van gemeenschap met den wal is opgeheven, ontvangt de schipper van den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige eene schriftelijke verklaring volgens het model

door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vast te stellen en waaruit zal moeten blijken van den toestand van het schip, van dien der opvarenden en van dien der lading of andere op het schip aanwezige goederen, benevens van het aantal der opvarenden.

Eene dergelijke verklaring wordt ook door den geneeskundige afgegeven in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 27 van dit besluit, in welk geval daarvoor ook de bevestiging van eene vroegere verklaring in de plaats kan treden.

31. De burgemeester van elke gemeente, als in artikel 25 van dit besluit bedoeld, zorgt, overeenkomstig het bepaalde in art. 20, zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of den krachtens eerstgenoemd artikel aangewezen geneeskundige, voor het personeel en het materieel, dat de geneeskundige voor het gezondheidsonderzoek behoeft en dat noodig is voor de uitvoering van de naar aanleiding van het gezondheids-onderzoek voorgeschreven maatregelen.

32. O de krachtens artikel 25 van dit besluit aangewezen geneeskundigen zijn toepasselijk het eerste en derde lid van artikel 23 van dit besluit.

Zij staan den burgemeester en elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie met hun advies ter zijde, wanneer dezen dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding van vlektyphus.

De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de voorgeschreven maatregelen.

HOOFDSTUK III.

Stotbepalingen.

33. Onze in dit besluit genoemde Ministers zijn bevoegd de door hen krachtens dit besluit genomen beschikkingen of gedane aanwijzingen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, op dezelfde wijze als zij zija tot stand gekomen, te wijzigen of in te trekken.

34. Waar in dit besluit sprake is van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid wordt daaronder verstaan de Inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving

van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten.

Waar in dit besluit sprake is van ontsmetten of ontsmetting, wordt daaronder mede verstaan het verdelgen van ongedierte.

35. Dit besluit, dat, tenzij het eerder wordt ingetrokken, gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 23sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitg. 20 Nov. 1915.*)

23 October 1915. BESLUIT, tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 439.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat, onverminderd Ons besluit van 12 September 1914 (*Staatsblad* n°. 451), nader buitengewone maatregelen noodzakelijk zijn tot afwending der pest en tot wering harer uitbreiding en gevolgen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, en van Onze Ministers van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 18 Augustus 1915, n°. 10076, afdeling Volksgezondheid en Armwezen, van 24 Augustus 1915, n°. 108, afdeling Invoerrechten, van 1 September 1915, n°. 229, afdeling Spoorwegen, en van 3 September 1915, n°. 5695, afd. Nijverheid;

Gelet op de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), laatstelijk aangevuld en gewijzigd bij de wet van 9 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 314);

Den Raad van State gehoord (advies van 28 September 1915, n°. 35);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, en van Onze Ministers van Finan-

ciën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 11 October 1915, n°. 12442; afdeling Volksgezondheid en Armeezaken, van 15 October 1915, n°. 103, afd. Invoerrechten, van 19 October 1915, La. C, afd. Spoorwegen, en van 21 October 1915, n°. 6663, afd. Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan :
te bepalen :

HOOFDSTUK I.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. De gemeentebesturen en de burgemeesters, ieder voor zooveel hun aangaat, dragen nauwlettend zorg voor eene doeltreffende toepassing van de bepalingen der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), gewijzigd bij de wetten van 3 December 1874 (*Staatsblad* n°. 188), 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 66), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 64), 21 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 166), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), 14 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 204), 17 Juli 1911 (*Staatsblad* n°. 208) en 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165).

Uittreksels uit den tekst dier wet, voor zoover de bepalingen op pest toepasselijk zijn, en de herinnering daarvan aan de ingezetenen van belang moet worden geacht, benevens uit den tekst van dit besluit worden vanwege Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, zoodra deze dit noodig acht, aan de gemeentebesturen verzonden, ten einde in elke gemeente te worden aangeplakt.

2. Een ieder is verplicht de inlichtingen, door ambtenaren of geneeskundigen van hem verlangd ter zake van de uitvoering van dit besluit, nauwkeurig en naar waarheid onverwijld te geven.

3. Een ieder, die waarneemt, dat een persoon aan pest lijdt of verschijnselen vertoont, welke doen vermoeden, dat hij door die ziekte is besmet, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

4. De burgemeester is bevoegd, op de personen, die aan pest lijden of, op grond van een ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, doen vermoeden dat zij door die ziekte besmet zijn of de besmet-

ting op anderen kunnen overbrengen, de door hem noodig geachte maatregelen van onderzoek, afzondering en ontsmetting te doen toepassen en hen naar eene openbare inrichting of andere verblijfplaats in de gemeente ter verpleging te doen overbrengen, wanneer hun toestand overeenkomstig de verklaring van den behandelenden geneeskundige dit gedooft.

De personen, waarop de in de vorige alinea bedoelde maatregelen worden toegepast, zijn verplicht zich aan die maatregelen te onderwerpen en mogen zich niet zonder vergunning van den burgemeester naar eene andere plaats begeven.

5. De burgemeester is bevoegd, na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, het uitvoeren van verdachte of voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen van welken aard ook, uit het huis, erf, voer- of vaarttuig, waar een geval of een verdacht geval van pest voorkwam, anders dan met inachtneming van de door hem te geven voorschriften, te verbieden.

6. In spoedeisende gevallen zijn de bestuurders van Rijksinrichtingen, voor zoover de dienst in hunne inrichting het toelaat, verplicht, op verzoek van een burgemeester aan deze onmiddellijk te doen toekomen of ten gebruike af te staan tot hunne inrichting behoorend materieel, noodig voor behandeling, verpleging, afzondering, ontsmetting of vervoer van liders aan pest of daarvan verdachten, of voor ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — of voor vervoer van besmette goederen of voorwerpen.

Bij weigering of geschil wordt onverwijld de beslissing ingeroepen van het hoofd van het Departement, waaronder de inrichting ressorteert.

7. De burgemeester doet de hand houden aan een nauwkeurig bijhouden van het in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde register in slaapsteden en logementen, en doet, voor zoover hem dit noodig voorkomt, toezicht houden op deze inrichtingen en op de aldaar nachtverblijfhoudende reizigers.

Indien vanwege het gemeentebestuur een geneeskundige met het houden van toezicht op de in het eerste lid van dit artikel bedoelde reizigers belast is, zijn deze verplicht dien geneeskundige bij zich te ontvangen en hem alle verlangde inlichtingen ter zake van de uitvoering van dit besluit, hetzij mondeling,

hetzij schriftelijk, te verschaffen, tenzij zij kunnen aantonen binnen de laatste vijf dagen niet in eene met pest besmette plaats vertoefd te hebben.

De burgemeester doet van hetgeen door hem ter bestrijding der pest of van verdachte gevallen dier ziekte wordt of is verricht, ten spoedigste mededeeling aan den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

HOOFDSTUK II.

§ 1. *Van het toezicht op landverhuizers en dergelijken.*

8. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, worden: *a.* landloopers en zigeuners (bohémien), *b.* landverhuizers en personen, die bij troepen reizen of de grens overtrekken, niet toegelaten, dan na geneeskundig onderzoek te zijn en zoo noodig, na ontsmetting der kleederen en reiniging der personen.

Uitzonderingen op het bepaalde in het eerste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën gegeven.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel kunnen bepalen, dat personen, bedoeld sub *b.* van het eerste lid van dit artikel, in Nederland slechts worden toegelaten, langs de wegen en casu quo met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten, wegen en casu quo treinen, worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag, voordat zij in werking treden.

9. Het onderzoek geschiedt aan het grensstation of den eersten Nederlandschen grenspost, waar de in het vorig artikel bedoelde personen aankomen, door eenen geneeskundige, die daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken met toekening van een door deze te bepalen vergoeding tot wederopzeggens wordt aangewezen, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10, 11 en 12 van dit besluit.

10. Het onderzoek valt steeds zooveel mogelijk samen met het douane-onderzoek en wordt verricht op de wijze, die door den geneeskundige het meest doeltreffend wordt geoordeeld.

Deze treedt omtrent het onderzoek in over-

leg met den hoogst in rang zijnden der aanwezige ambtenaren van de Invoerrechten en Accijnzen, en, indien het onderzoek geschiedt op een spoorweg- of tramstation, tevens met den chef daarvan.

11. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden niet aan pest te lijden, noch verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn, mogen niet worden aangehouden, maar worden terstond tot voortzetting van hunne reis toegelaten.

Aan de vergunning tot voortzetting van de reis kunnen voorwaarden worden verbonden.

Aan hen wordt zoo spoedig mogelijk een schriftelijk bewijs afgegeven, volgens door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vastgesteld model, vermeldende dat zij, Nederland binnengekomen, geen ziekteverschijnselen vertoonden, welke het bestaan van pest deden vermoeden.

12. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden aan pest te lijden, worden onverwijld, met inachtneming van artikel 9 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), overgebracht naar eene door den burgemeester der grensgemeente, waarin het onderzoek plaats heeft, volgens artikel 20 van dit besluit aan te wijzen inrichting voor verpleging van lijders aan besmettelijke ziekte en daar afgezonderd en verpleegd.

Gelijke maatregelen worden genomen, indien de geneeskundige dit noodig oordeelt, ten opzichte van personen, die verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn.

De kosten van vervoer en verpleging worden door de verpleegden of hunne erfgename vergoed. Behoeftigen worden op 's Rijks kosten vervoerd of verpleegd.

Personen, wier lichamen of kleederen besmet moeten worden geacht, worden niet tot voortzetting hunner reis toegelaten, dan na reiniging en ontsmetting, waaronder het onschadelijk maken van ongedierte is begrepen.

§ 2. *Van het grensverkeer.*

13. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, worden geen personen toegelaten, komende uit door Onze genoemde Ministers aangewezen naburige, met pest besmette, buitenlandse gemeenten, dan na geneeskundig onderzoek en zoo noodig ontsmet te zijn.

De beschikkingen tot aanwijzing van be-

doelde gemeenten worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst tenminste één dag vóórdat zij in werking treden.

Uitzonderingen op het bepaalde in het 1ste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën gegeven.

Op dit onderzoek is toepasselijk het bepaalde in de artikelen 9, 10, 11 en 12 van dit besluit.

§ 3. Van het goederenvervoer.

14. Onverminderd de bestaande bepalingen omtrent het verbod van in-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kledingstukken en ongewassen lijf- en beddegoed uit landen en plaatsen, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, is verboden in-, door- en vervoer van onbewerkte wol en haar, huiden, bontwerk en andere voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen, uit landen of plaatsen, mede door Onze genoemde Ministers aan te wijzen.

De aanwijzingen worden door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

Bij aanwijzingen betreffende den in- of doorvoer uit landen, die toegetreden zijn tot de op 3 December 1903 te Parijs gesloten en bij de wet van 31 December 1906 (*Staatsblad* n°. 370) goedgekeurde internationale sanitaire overeenkomst, gedragen Onze genoemde Ministers zich naar de bepalingen van die overeenkomst.

15. Een ieder, die waarneemt, dat van goederen, waarvan in-, door- of vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie of van 's Rijks belastingen.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

Op de goederen, van welke, niettegenstaande daarvan in-, door- of vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is artikel 5 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) toepasselijk.

16. Brieven en correspondentie, drukwerken, boeken, dagbladen, dienststukken enz. (postpakketten niet inbegrepen) worden aan geen enkele belemmering of ontsmetting onderworpen.

17. Spoor- of tramwagens (zoo personen-

als goederenwagens) uit het buitenland binnenkomende, worden aan de grenzen niet aangehouden, behoudens dat wagens, waarin pestlijders of personen, die verdacht worden aan pest te lijden of waarin besmette of van besmetting verdachte goederen aangebracht zijn — indien de geneeskundige het noodig oordeelt — van den trein worden gehaakt en op de wijze door den geneeskundige voorgescreven, worden ontsmet en zoo noodig van ongedierte worden gezuiverd.

18. Bagages en lijfgoederen van personen, als bedoeld in de artikelen 8 en 13, zijn onderworpen aan het onderzoek, bedoeld in genoemde artikelen.

Deze bagages en lijfgoederen worden niet aangehouden dan voor zoover en voor zoolang dit ter ontsmetting noodig is.

Bagages en lijfgoederen, voor ontsmetting aangehouden, worden desverlangd aan de eigenaars op hunne kosten door den burgemeester nagezonden.

19. Koopmans- en andere goederen, uit het buitenland aangevoerd, waarvan de in- of doorvoer niet verboden is, worden niet aangehouden en aan ontsmetting onderworpen, tenzij zij, naar het oordeel van den met het onderzoek belasten geneeskundige, geacht kunnen worden besmet te zijn.

§ 4. Verdere bepalingen.

20. De burgemeester van elke grensgemeente, als in artikel 8 en artikel 13 van dit besluit is bedoeld, zorgt, zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of met den krachtens artikel 9 aangewezen deskundige :

a. voor de inrichting van een gelegenheid tot afzondering en verpleging van de in de artikelen 8 en 13 van dit besluit bedoelde personen, lijdende aan of verdacht van pest ;

b. voor een geschikte plaats voor de ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdachte ongedierte — van de in de artikelen 18 en 19 van dit besluit bedoelde goederen ;

c. voor het personeel, noodig tot hulp of opzicht bij het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — of het vervoer van personen of van goederen, bedoeld in de artikelen 8, 13, 18 en 19 van dit besluit ;

d. voor de noodige geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, middelen tot het onscha-

delijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte, vervoermiddelen, meubelen en ander noodig materieel.

Zoo gebruik gemaakt wordt van de inrichting van gemeentewege tot stand gebracht ter voldoening aan artikel 7 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), bepaalt Onze Minister van Binnenlandsche Zaken de som deswege aan de gemeente te vergoeden.

21. De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en alle geëmployeerden aan een spoor- of tramwegonderneming zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onvervuld mede te werken tot de uitvoering van de door den krachtens artikel 9 van dit besluit aangewezen geneeskundige voorgeschreven maatregelen, betreffende het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — behandeling en verpleging en het vervoer van personen of van goederen.

Onverminderd het bepaalde in artikel 3, zijn conducteurs van elken uit het buitenland binnenkomende trein of tram verplicht, den geneeskundige zoo spoedig mogelijk na aankomst van den trein of tram aan het station, kennis te geven van de verdachte verschijnselen, die zij bij personen, als bedoeld in de artikelen 8 en 13, hebben waargenomen en van hunne bevinding omtrent de aanwezigheid in den trein of tram van voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen.

22. De kosten, vallende op de maatregelen, voorgeschreven in de artikelen 9, 11, 12, 13, 18 en 19 van dit besluit, komen ter laste van het Rijk, voor zoover in genoemde artikelen niet anders is bepaald, en die kosten niet ingevolge eenige andere wettelijke bepaling, ten laste van andere moeten worden gebracht.

23. De krachtens artikel 9 van dit besluit aangewezen geneeskundige volgt in de uitoefening van zijn ambt de aanwijzingen, die Onze Minister van Binnenlandsche Zaken of de ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, tot wiens dienstkring zijne standplaats behoort, hem geven.

Hij staat den burgemeester, elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie, of van invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en de overige geëmployeerden bij eene spoor- of tramwegonderneming met zijn advies ter zijde wanneer zij dit behoeven bij de uit-

voering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der pest.

Ontdekt hij dreigend gevaar voor de openbare gezondheid, dan geeft hij daarvan, onverminderd artikel 16 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), onvervuld kennis aan den burgemeester en aan bovengenoemden ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

§ 5. Van het scheepvaartverkeer.

24. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is bevoegd om, waar noodig, met medewerking van Onze Ministers van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel, tot wering van de besmetting van pest, toezicht te doen houden op schepen, die langs binnenwateren het land binnenvaren, en zulks met toepassing, voor zoover mogelijk en noodig, van de artikelen 8 tot en met 12 en 20 tot en met 23 van dit besluit.

25. Schippers van vaartuigen, komende uit landen of plaatsen door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken wegens pest besmet verklaard of aan boord waarvan een geval dier ziekte tijdens de jongste zeereis is voorgekomen, mogen geen andere Nederlandsche havens of reeden dan die van *Vlissingen*, *Hoek van Holland*, *IJmuiden*, *Helder*, *Harlingen*, *Delfzijl*, *Hellevoetsluis* of *Neuzen* of die nader door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken zullen zijn aangewezen, aandoen, of elders in *Nederland* landen, dan na hun schip in eene der genoemde havens of op eene der genoemde reeden het gezondheidsonderzoek, voorgeschreven bij de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), te hebben doen ondergaan.

De schipper van een vaartuig, na aankomst uit zee in *Nederland* elders liggende, dan in een van bovengenoemde havens of op een van bovengenoemde reeden, en waarop de pest wordt waargenomen, is verplicht op de eerste aanzegging van den burgemeester van de havenplaats, waar hij ligt, of van de gemeente, die het naast aan zijn ankerplaats ligt, naar eene der genoemde havens of reeden te vertrekken, tenzij hij verkiest weder zee te kiezen.

Onder „reede” wordt verstaan elke ankerplaats voor uit zee komende schepen binnen de zeegaten en op de rivieren en stroomen.

26. Aan elk der door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat aan te wijzen plaatsen, gelegen aan stroomen, rivieren, kanalen of andere binnenwateren, wordt geneeskundig toezicht gehouden op de

daarlangs varende schepen en hunne opvarenden door een of meer geneeskundigen, die daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met toekenning van een door dezen te bepalen vergoeding, tot wederopzegging worden aangewezen.

De beschikking tot aanwijzing van bedoelde plaatsen wordt in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag vóórdat zij in werking treedt.

Onverminderd het bepaalde in de beide voorgaande leden, is de burgemeester bij het verschijnen of dreigen der pest bevoegd, ten koste van de gemeente geneeskundig toezicht te doen houden op de opvarenden van de in de gemeente vertoevende vaartuigen. De personen, waarop dit toezicht wordt uitgeoefend, zijn verplicht zich daaraan te onderwerpen.

27. Onverminderd artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), wordt elk schip, varende langs of aankomende aan eene der in artikel 26 van dit besluit bedoelde plaatsen, onderworpen aan een gezondheidsonderzoek.

De schipper is verplicht met zijn schip de door den burgemeester aan te wijzen ligplaats in te nemen en aldaar zonder gemeenschap met den wal of met andere vaartuigen te blijven, totdat het gezondheidsonderzoek en de naar aanleiding daarvan bevolen gezondheidsmaatregelen toegepast zijn.

Op dit verbod van gemeenschap met den wal is toepasselijk het tweede lid van artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36).

De schipper zorgt met al de te zijner beschikking staande middelen voor de stipte naleving van de gegeven bevelen en is verplicht de vragen, hem door of namens den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige gedaan, nauwkeurig en naar waarheid te beantwoorden.

28. De geneeskundige verricht het gezondheidsonderzoek van het schip, van de opvarenden en van de lading of andere op het schip aanwezige goederen, op de wijze, die hem, na overleg met den burgemeester, het meest doeltreffend voorkomt.

Indien het blijkt, dat het schip binnen de laatste 24 uren een gezondheidsonderzoek overeenkomstig de voorschriften van dit besluit heeft ondergaan, kan hij het van verder onderzoek vrijstellen, indien de toestand van

het schip of van de opvarenden hem tot zoodanig onderzoek overigens geen aanleiding geeft.

29. De geneeskundige, die het onderzoek verricht heeft, geeft den burgemeester advies omtrent de in het belang der volksgezondheid te nemen maatregelen, aan welk advies de burgemeester verplicht is onverwijld gevolg te geven, behoudens beroep op Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

De kosten op deze maatregelen vallende, komen ten laste van het Rijk.

Ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — geschiedt, zoo noodig, volgens de regelen, krachtens artikel 25 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) vastgesteld.

30. Het schip wordt dadelijk tot den verderen doortocht toegelaten en het verbod van gemeenschap met den wal opgeheven, hetzij na afloop van het gezondheidsonderzoek, indien dit tot geen verdere maatregelen aanleiding geeft, hetzij, nadat aan de maatregelen naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven, uitvoering is gegeven. In het laatste geval kunnen evenwel de opvarenden, die bij het gezondheidsonderzoek bevonden worden, niet te lijden aan pest, noch verschijnselen van die ziekte te vertoonen, met toestemming van den met het onderzoek belasten geneeskundige, terstond onbelemmerd aan den wal worden toegelaten. Vooraf heeft ontsmetting der kleederen en reiniging der personen plaats, indien dit door den geneeskundige noodig wordt geoordeeld.

31. Ten bewijze, dat het schip tot den verderen doortocht is toegelaten, en het verbod van gemeenschap met den wal is opgeheven, ontvangt de schipper van den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige eene schriftelijke verklaring volgens het model door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vast te stellen en waaruit zal moeten blijken van den toestand van het schip, van dien der opvarenden en van dien der lading of andere op het schip aanwezige goederen, benevens van het aantal der opvarenden.

Eene dergelijke verklaring wordt oock door den geneeskundige afgegeven in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 28 van dit besluit, in welk geval daarvoor ook de bevestiging van eene vroegere verklaring in de plaats kan treden.

32. De burgemeester van elke gemeente, waarin eene plaats ligt, als in artikel 26 van

dit besluit bedoeld, zorgt zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of den krachtens genoemd artikel aangewezen geneeskundige, voor het personeel en het materieel, dat de geneeskundige voor het gezondheidsonderzoek behoeft en dat noodig is voor de uitvoering van de naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven maatregelen.

33. Op de krachtens artikel 26 van dit besluit aangewezen geneeskundigen zijn toepasselijk het eerste en derde lid van artikel 23 van dit besluit.

Zij staan den burgemeester en elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie met hun advies ter zijde, wanneer dezen dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der pest.

De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door bedoelde geneeskundigen voorgeschreven maatregelen.

HOOFDSTUK III.

Slotbepalingen.

34. Onze in dit besluit genoemde Ministers zijn bevoegd de door hen krachtens dit besluit genomen beschikkingen of godane aanwijzingen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, op dezelfde wijze als zij zijn tot stand gekomen, te wijzigen of in te trekken.

35. Waar in dit besluit sprake is van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, wordt daaronder verstaan de Inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten.

36. Dit besluit, dat, ténzij het eerder wordt ingetrokken, gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het ge-laatst is.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal wor-

den geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 23sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,
Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Financiën. TREUR.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

De Minister van Landbouw,

Nijverheid en Handel.

POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 20 Nov. 1915.)

27 October 1915. BESLUIT tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders van Naarden van 21 Maart 1911, waarbij aan G. VUYST, aldaar; vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein. S. 440.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 17 September 1915, n°. 11640, Afdeling Volksgezondheid en Armwezen, betreffende het besluit van Burgemeester en Wethouders van Naarden, van 21 Maart 1911, waarbij aan G. VUYST, aldaar, vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein in de kelderlocaliteit van het perceel, plaatselijk gemerkt n°. 479 en gelegen aan de Gansoordstraat aldaar;

Overwegende, dat artikel 8, eerste lid, 8°. van de Drankwet (*Staatsblad* 1904 n°. 235) bepaalt, dat de vergunning wordt geweigerd, wanneer de localiteit, waarvoor zij wordt gevraagd, niet voldoet aan de eischen, gesteld krachtens artikel 6 dier wet;

dat krachtens artikel 6 dier wet eischen zijn gesteld bij de artt. 2—8 van Ons besluit van 7 Februari 1906 (*Staatsblad* n°. 22);

dat de localiteit, voor welke door Burgemeester en Wethouders van Naarden bij hun bovenvermeld besluit aan G. VUYST vergunning is verleend, aan die eischen niet voldoet;

dat derhalve bedoeld besluit is genomen in strijd met de wet;

Gelet op artikel 153 der Gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van 12 October 1915, n°. 34);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 23 October 1915, n°. 12911, Afdeling Volksgezondheid en Armwezen;

Hebben goedgevonden en verstaan:

voormeld besluit van Burgemeester en Wet-

houders van *Naarden*, van 21 Maart 1911, te vernietigen wegens strijd met de wet.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en in afschrift zal worden medegeedeeld aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 27sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, *CORT V. D. LINDEN.*
(*Uitgeg.* 16 Nov. 1915.)

28 October 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van lijnolie. S 441.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van lijnolie te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 9 Juli 1915, Kabinet, Litt. IJ⁸⁵;

Den Raad van State gehoord (advies van 13 Juli 1915, n°. 18);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 26 October 1915, Kabinet, Litt. T¹⁴⁰;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Benig artikel.

De uitvoer van lijnolie is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 28sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 28 Oct. 1915.)

28 October 1915. BESLUIT, betreffende wijziging van het Koninklijk Besluit van 10 November 1892 (*Staatsblad* n°. 253), zooals dat is gewijzigd bij de Koninklijke Be-

sluiten van 5 Augustus 1895 (*Staatsblad* n°. 147), 17 Januari 1898 (*Staatsblad* n°. 22), 24 Juni 1898 (*Staatsblad* n°. 149) en 16 December 1902 (*Staatsblad* n°. 222), yan welk gewijzigd Koninklijk Besluit de tekst is bekend gemaakt bij het Koninklijk Besluit van 19 Februari 1903 (*Staatsblad* n°. 78) en zooals deze tekst sedert wederom is gewijzigd bij het Koninklijk Besluit van 9 September 1910 (*Staatsblad* n°. 279), houdende o. a. vaststelling der reglementaire bepalingen ter uitvoering van de wet betrekkelijk de inkwartieringen en het onderhoud van het krijgsvolk en de transporten en leverantiën voor de legers of verdedigingswerken van het Rijk gevorderd, van den 14den September 1866 (*Staatsblad* n°. 138), zooals die wet is gewijzigd bij de wetten van 29 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 53), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), van 10 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 83) en van 22 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 175). S. 442.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog, van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, alsmede van Onze Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel, van Financiën, van Marine en van Koloniën, van 26 Juni 1915, Vde Afdeling n°. 102, van 2 Juli 1915, n°. 4757, Afdeling B.B., van 7 Juli 1915, Afdeling II, Bureau A, n°. 17142, van 9 Juli 1915, Generale Thesaurie, n°. 156, van 14 Juli 1915, Bureau B, n°. 78, en van 20 Juli 1915, Afdeling C¹, n°. 2;

Den Raad van State gehoord (advies van 31 Augustus 1915, n°. 50);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 17 September 1915, IIde Afd. n°. 615, van 25 September 1915, n°. 7232, Afdeling Binnenlandsch Bestuur, van 4 October 1915, Directie van den Landbouw, n°. 24030, 2de Afdeling, Bureau A, van 8 October 1915, Generale Thesaurie, n°. 91, van 21 October 1915, Bureau B n°. 46, en 25 October 1915, Afdeling C¹, n°. 18;

Overwegende, dat de ondervinding heeft geleerd, dat het wenschelijk is om wijziging te brengen in den sedert herhaaldelijk gewijzigden tekst van het Koninklijk Besluit van 10 November 1892 (*Staatsblad* n°. 253), zooals deze is bekend gemaakt bij het Koninklijk Besluit van 19 Februari 1903 (*Staatsblad* n°. 78) en sedert weder is gewijzigd bij het Koninklijk Besluit van 9 November 1910 (*Staatsblad* n°. 279);

„Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen, dat in voormelden gewijzigden tekst de navolgende wijzigingen worden gebracht :

Art. 8. Aan punt 5° wordt eene alinea toegevoegd, luidende :

„De Minister van Oorlog is bevoegd in bijzondere omstandigheden de schadeloosstellingen bedoeld in de punten 2°, 3° en 5° van dit artikel te verhoogen.”

Art. 13. Voor: „buitengewoon onder de wapenen” wordt gelezen :

„in werkelijken dienst”.

Voor: „Militietelegram” wordt gelezen : „oproepingstelegram”.

Art. 14bis. In de eerste alinea wordt voor :

„één hulp-vorderingscommissaris ;” gelezen :

„één of twee hulp-vorderingscommissarissen ;”

De vierde alinea, luidende :

„Voor al de genoemde . . . moeten verichten” vervalt.

Art. 15. Voor: „welke zijn aangewezen voor vordering” wordt gelezen :

„welke zijn aangewezen voor vordering van paarden”.

Voor: „van het uur (de uren)” wordt gelezen :

„van het uur of de uren”.

Art. 16. Na de eerste alinea wordt eene nieuwe alinea ingelascht, luidende :

„Komen op de in art. 17 hierna bedoelde „alphabetische lijst(en) een groot aantal „paarden voor, dan wordt door den burgemeester, in overleg met den Directeur van het „Remontewezen, eene regeling getroffen, dat „de paarden bij gedeelten op de verzamelplaats „aanwezig moeten zijn”.

Art. 17. De eerste en de tweede alinea worden vervangen door twee nieuwe alinea's, luidende :

„Voor iedere gemeente, of — indien op den „dag van opkomst der militie de paarden uit „verschillende deelen der gemeente op ver- „schillende plaatsen, of wel uit een deel der „gemeente niet ter vordering moeten worden „aangeboden — voor ieder zoodanig deel der „gemeente, wordt door de zorg van den bur- „gemeester eene alphabetische lijst in tweevoud „aangelegd en bijgehouden, bevattende de „namen van de metterwoon in de gemeente of „het deel der gemeente, waarop de lijst betrek- „king heeft, gevestigde eigenaren van de in die „gemeente of dat deel der gemeente, aanwezige „paarden, ook dan, wanneer het paard (de „paarden) slechts gedurende een deel van het „jaar in die gemeente of in dat deel der ge- „meente aanwezig is (zijn). Woont de eigenaar „buiten de gemeente, of het deel der gemeente,

„dan wordt (worden) de naam (namen) van „den (de) in de gemeente of het deel der ge- „meente metterwoon gevestigden (gevestigde) „gewoonlijk voor den eigenaar optredenden „(optredende); persoon (personen) (zetbaas, zet- „boer, bouwmeester, huurder van een paard, „ook wanneer dit een zoogenaamd maandpaard „is, of andere met het toezicht op het paard of „op de paarden belaste personen) op de lijst „vermeld.

„In het geval dat de eigenaar buiten de „gemeente of het deel der gemeente woont, „doch er in die gemeente of dat deel der ge- „meente geen persoon kan worden aange- „wezen, die gewoonlijk voor den eigenaar „optreedt, wordt de naam van den eigenaar „op de lijst geplaatst. Wonen en de eigenaar „en de gewoonlijk voor den eigenaar optredende „persoon buiten de gemeente of het deel der „gemeente, dan wordt de naam van den laatsten „op de lijst vermeld. Op de genoemde alpha- „betische lijst wordt bij iederen eigenaar, dan „wel den voor een eigenaar gewoonlijk optre- „denden persoon, het aantal der in zijn bezit „of onder zijn beheer of zijn toezicht zijnde „paarden vermeld”.

In de vierde alinea wordt voor :

„Kunnen de gemeentebesturen” gelezen :

„Kan de burgemeester”

en wordt voor :

„Ontvangers” gelezen: „ontvangers”.

De vijfde alinea vervalt.

Aan het slot van het artikel wordt eene nieuwe alinea toegevoegd, luidende :

„Door de burgemeesters van gemeenten, „welker paarden alle, of voor een deel, op een „buiten die gemeente gelegen vorderingsplaats „ter vordering moeten worden aangeboden, „wordt aan den burgemeester van de gemeente, „waarbinnen die vorderingsplaats gelegen is, „een exemplaar toegezonden van dezulke „der bovenbedoelde lijsten, welke betrekking „heeft, hetzij op de geheele gemeente, hetzij „op dat deel der gemeente, uit hetwelk de „paarden te dier vorderingsplaats moeten „worden aangeboden. Dit exemplaar wordt „jaarlijks in de eerste helft van Maart aan den „betrokken burgemeester opgezonden en, na „zooveel noodig te zijn herzien, vóór het einde „dier maand weder aan den burgemeester van „de gemeente, waarbinnen de vorderingsplaats „is gelegen, teruggezonden.”

Art. 18. De eerste alinea wordt vervangen door eene nieuwe alinea, luidende :

„Ieder, wiens naam voorkomt op een der „in het vorig artikel bedoelde lijsten, voor

„zoover die lijsten betrekking hebben op eene „gemeente, welke — of op een deel eener gemeente, hetwelk — voor vordering op den dag „van opkomst der militie is aangewezen, „ontvangt in den loop der maand Januari van „elk jaar, door de zorg van den burgemeester „der betrokken gemeente eene ingevulde lastgeving volgens het als bijlage B bij dit besluit „gevoegde model.”

In de tweede alinea wordt voor :

„de bedoelde lijst” gelezen :

„eene zoodanige lijst”.

Art. 19. Onder 4°. wordt voor :

„paarden.” gelezen :

„paarden ;”

na 4°. worden twee nieuwe punten 5°. en 6°. opgenomen, luidende :

„5°. de verstreking van een geldelijk „voorschot uit de gemeentekas aan den vorderingscommissaris of diens vervanger ;

„6°. het opleggen van bescheiden en materieel „ten dienste van de paardenvordering.”

Art. 20. Onder *k* wordt voor : „veertien dagen”

gelezen : „vier weken”.

Art. 22. Het artikel wordt gelezen :

„Zoodra het oproepingstelegram is ontvangen, wordt door de zorg van den burgemeester in die gemeenten, welke volgens „art. 15 voor vordering van paarden zijn aangewezen, bij Openbare Kennisgeving door „aanplakking en voorts hoofdelijk, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, ieder aan wien de „in art. 18 van dit besluit bedoelde lastgeving „is uitgereikt, herinnerd aan de verplichting „van alle daarvoor op dat tijdstip in de termen „vallende paarden op het, in de bedoelde lastgeving vermelde uur van den dag van opkomst „der militie, aanwezig te doen zijn op de in „die lastgeving vermelde verzamelplaats.

„De openbare kennisgeving, waarin de „dag van opkomst der militie wordt vermeld, „is echter rechtens voldoende oproeping tot „de vordering, onverschillig of de hierbedoelde herinnering de betrokken personen al „dan niet heeft bereikt.

„Aan personen, die nog geene lastgeving „ontvangen hebben, doch die daarvoor alsnog „in de termen vallen, wordt zij, na ontvangst „van het oproepingstelegram uitgereikt.

„Door den burgemeester der gemeente, „waarbinnen de vorderingsplaats is gelegen, „wordt bovendien aan alle burgemeesters van „de gemeenten, die hunne paarden op dezelfde „vorderingsplaats moeten brengen, na ontvangst van het oproepingstelegram, eene

„telegrafische herinnering aan de aanstaande „paardenvordering gezonden.”

Art. 23. Aan het artikel wordt eene nieuwe alinea toegevoegd luidende :

„De burgemeesters zullen zoo mogelijk op „de verzamelplaats de paarden doen opstellen „in de volgorde der alphabetische lijst, en „aldaar nagaan of alle op die lijst voorkomende „eigenaren of houders met hunne paarden, „waarmede zij ter vordering moeten verschijnen, „aanwezig zijn.”

Art. 26. „Voor : den hulp-vorderingscommissaris.” wordt gelezen : „den hulp-vorderingscommissaris, die het oudst in leeftijd is „en bij afwezigheid der hulp-vorderingscommissarissen door den paardenarts of den „geëxamineerden vecarts.”

Art. 27. In de tweede alinea wordt voor : „hulpvorderingscommissaris” gelezen : „diens vervanger”.

Art. 28. In de derde alinea wordt voor : „de hulpvorderingscommissaris” gelezen : „een „hulpvorderingscommissaris ;”

Aan het artikel wordt eene vijfde alinea toegevoegd, luidende :

„Op verzoek van den vorderingscommissaris „of van diens vervanger, kan de burgemeester „ter plaatse één of meer taxateurs benoemen”.

Art. 30. Voor „paarden” wordt gelezen : „rijpaarden”.

Voor : „of van den als zoodanig optredenden „hulp-vorderingscommissaris” wordt gelezen : „of van diens vervanger”.

Art. 30bis. Tusschen de artikelen 30 en 31 wordt een nieuw artikel 30bis ingelascht, luidende :

„Indien de vorderingscommissaris of diens „vervanger er niet in slaagt het benooidigde „aantal paarden bijeen te brengen, kan op den „volgenden dag de vordering worden voortgezet. De vorderingscommissaris of diens „vervanger doet van dit voornemen mededeeling aan de bij de voortgezette vordering betrokken burgemeesters, die voor de aankondiging zorg dragen. Overigens zijn op die „voortgezette vordering de voorschriften van „toepassing, welke bij dit besluit ten aanzien „van de vordering op den dag van opkomst „der militie zijn vastgesteld.”

Art. 31. De derde alinea wordt vervolgd met : „Van den verzamelstaat wordt een gewaarsmerkt afschrift daarbij gevoegd.”

Art. 32. In den aanhef worden de woorden : „Wordt gedurende den oorlogstoestand” vervangen door „Wordt na den dag in het oproepingstelegram vermeld.”

Art. 36. In de tweede alinea worden de woorden: „De besturen” vervangen door: „De burgemeesters”.

Art. 37. In de tweede alinea wordt voor: „het gemeentebestuur” gelezen: „den burgemeester”.

In de laatste alinea wordt voor: „hunne paarden” gelezen: „hunne paarden, of een gedeelte hunner paarden.”

Art. 38. In de eerste en in de vierde alinea wordt voor: „veertig kilometers” gelezen: „twintig kilometers”;

In de derde alinea wordt voor: „uiterlijk drie dagen” gelezen: „uiterlijk — tenzij zulks „niet mogelijk is geweest — drie dagen”;

Tusschen de vierde en de vijfde alinea wordt eene nieuwe alinea opgenomen, luidende:

„Paarden, blijkens eene verklaring, geteekend door den betrokken districtsveearts „of zijn plaatsvervanger en vóór de keuring „aan den betrokken burgemeester overgelegd, „wegens been- of hoefgebreken geheel onge„schikt voor dravend werk op harde wegen, „behoeven niet ter keuring te verschijnen.”

Art. 41. De eerste drie alinea's worden vervangen door twee nieuwe alinea's, luidende:

„Officieren, optredende in eene functie als „bedoeld in art. 14bis van dit besluit, genieten „bij keuring of vordering van paarden, boven „hunne bezoldiging vergoeding vóór reis- „en verblijfkosten volgens de alsdan voor mili„tairen van kracht zijnde bepalingen. Andere „personen, optredende in zoodanige functiën, „genieten bij de bovenbedoelde keuringen en „vorderingen een vacatiegeld van *twintig „gulden* voor elken dag of gedeelte van een dag, „waarop zij in functie zijn geweest; bij gebruik „making van middelen van versneld vervoer „worden de reiskosten in de eerste klasse „vergoed, een en ander met afwijking van het „sedert herhaaldelijk gewijzigd Koninklijk „Besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4).”

De voorlaatste alinea van dit artikel vervalt. De laatste alinea wordt gelezen als volgt:

„Bij eene vordering van paarden wordt „door de vorderingscommissarissen aan de „belanghebbenden een bedrag, hoogstens ge„lijkstaande met hetgeen hun wegens reis- en „verblijfkosten, of wegens vacatiegeld en „reiskosten aankomt, in voorschot uitbetaald.”

BIJLAGE B.

In de „Lastgeving” wordt voor:
„ingeval de dienstplichtigen, overeenkomstig „art. 185 der Grondwet buitengewoon onder „de wapenen worden geroepen,”

gelezen:

„ingeval de Militie in haar geheel, overeen- „komstig art. 185 der Grondwet, buitengewoon „onder de wapenen wordt geroepen,”

voor:

„op welken de dienstplichtigen, overeen- „komstig art. 185 der Grondwet buitengewoon „onder de wapenen zullen worden geroepen, „alle paarden, welke alsdan in zijn bezit of „onder zijn beheer zijn, ook voor zooveel deze „niet in de gemeente aanwezig zijn, doch de „voor hen aangewezen verzamelplaats nog op „dien dag kunnen bereiken en voor zoover zij „niet van aanbidding zijn vrijgesteld”

gelezen:

„op welken de Militie in haar geheel, over- „eenkomstig art. 185 der Grondwet buiten- „gewoon onder de wapenen zal worden „geroepen — en zoo noodig ook den daarop „volgenden dag — alle paarden, welke als- „dan in zijn bezit of onder zijn beheer „zijn, en welke hun gewoon verblijf in „de gemeente

„het deel der gemeente hetwelk begrensd wordt

„door

„(f) hebben, ook voor zooveel deze niet in „de gemeente „het bovenvermeld deel der gemeente (f) aan- „wezig zijn, doch de voor hen aangewezen „verzamelplaats nog op den dag van opkomst „der Militie kunnen bereiken en voor zoover „zij niet van aanbidding zijn vrijgesteld”

voor:

„De paarden moeten te (e) „ter vordering worden aangeboden en daarbij „zooveel mogelijk voorzien zijn”

gelezen:

„De paarden moeten op den eerstgenoemden „dag te (e) ter vordering „worden aangeboden, terwijl de burgemeester „tijdig zal aankondigen, welke paarden ook op „den in de tweede plaats genoemden dag op „de vorderingsplaats aanwezig moeten zijn „met opgave van het uur; bij elke vordering „zijn de paarden zooveel mogelijk voorzien”

De alinea, luidende:

„De zoogenaamde maandpaarden moeten „door de zorg der eigenaars ter vordering „worden aangeboden, tenzij de eigenaars buiten „de gemeente woonachtig zijn, in welk geval „genoemde paarden door de zorg der houders „moeten worden aangeboden.”

wordt vervangen door eene alinea, luidende:
„Met paarden aan welker eigenaars of be- „heerders in meer dan eene gemeente de boven- „staande lastgeving is uitgereikt, wordt ge-

„handeld, zooals in de lastgeving van die „gemeente is vermeld, waarin de bedoelde „paarden op het tijdstip der openbare kennis- „geving feitelijk thuis behooren.”

In het gestelde onder *k* wordt voor :

„veertien dagen”

gelezen :

„vier weken”

Voor :

„Voor ieder overgenomen paard, dat opgezadeld”

wordt gelezen :

„Voor ieder overgenomen rijpaard, dat opgezadeld”

Na noot (e) wordt een noot (f) opgenomen, luidende :

„(f) Indien de paarden uit de geheele gemeente ter vordering moeten worden aangeboden op de in de lastgeving ingevulde vorderingsplaats, vervallen de woorden : „het „deel der gemeente, hetwelk begrensd wordt „door” en „het bovenvermeld deel „der gemeente.

„Indien de paarden uit slechts een deel der „gemeente ter vordering moeten worden aangeboden op de in de lastgeving ingevulde vorderingsplaats, zijn de grenzen van dat „deel in te vullen en vervallen de woorden : „„deze gemeente”.”

BIJLAGE E.

In de „Lastgeving” wordt voor :

„veertig kilometers”

gelezen :

„twintig kilometers”.

De alinea, luidende :

„De zoogenaamde maandpaarden moeten „door de zorg der eigenaars ter keuring worden „aangeboden, tenzij de eigenaars buiten de „gemeente woonachtig zijn, in welk geval „genoemde paarden door de zorg der houders „moeten worden aangeboden.”

vervalt.

In het gestelde onder *k* wordt voor :

„veertien dagen”

gelezen :

„vier weken”.

Na het gestelde onder *l* wordt eene nieuwe alinea ingelascht, luidende :

„Paarden, blijkens eene verklaring, geteekend door den betrokken districtsveearts „of zijn plaatsvervanger, en vóór de keuring „aan den betrokken burgemeester overgelegd, „wegens been- of hoeftgebreken geheel ongeschikt voor dravend werk op harde wegen, „behoeven niet ter keuring te verschijnen.”

Voor :

„Nopens de paarden, welke op grond van „hunne aanwezigheid, gedurende een tijdsverloop van driemaal vier en twintig uur vóór, „tot en met driemaal vier en twintig uur na „den dag der keuring, op een afstand van „veertig kilometers”

wordt gelezen :

„Nopens de paarden, welke op grond van „hunne aanwezigheid, gedurende een tijdsverloop van driemaal vier en twintig uur vóór, tot en met driemaal vier en twintig uur na den dag der keuring, op een afstand van twintig kilometers”.

Onze Ministers van Oorlog, van Binnenlandsche Zaken, van Landbouw, Nijverheid en Handel, van Financiën, van Marine en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 28sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, CORT V. D. LINDEN.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE. .
(Uitgeg. 30 Nov. 1915.)

28 October 1915. BESLUIT, betreffende het geschil omtrent de gemeenschappelijke regeling voor het beheer en onderhoud van een grintweg tusschen de gemeenten *Ooltgensplaat, Oude Tonge, Middelharnis, Stad aan 't Haringvliet en den Bommel*. S. 443.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beslissende het aan Ons onderworpen geschil, dat tusschen de gemeenten *Ooltgensplaat, Oude Tonge, Middelharnis, Stad aan 't Haringvliet en den Bommel* gerezen is omtrent de gemeenschappelijke regeling voor het beheer en onderhoud van den grintweg, loopende van den bestaanden *Schelpweg* van *Middelharnis*, langs *Stad aan 't Haringvliet* over den *Bommel* naar *Ooltgensplaat* en van beide laatstgenoemde gemeenten naar *Oude Tonge*;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 30 Juni 1915, n°. 123;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken,

van 25 October 1915, n°. 4970, afdeling Binnenlandsch Bestuur ;

Overwegende, dat de raad der gemeente *Stad aan 't Haringvliet* bij besluit van 13 December 1913 heeft besloten tot opzegging aan de vier na te noemen gemeenten, met ingang van 1 Januari 1915, van de op 15 December 1857 door Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* goedgekeurde gemeenschappelijke regeling tusschen die gemeente en de gemeenten *Ooltgensplaat*, *Oude Tonge*, *Middelharnis* en *den Bommel* omtrent het beheer en het onderhoud van den grintweg loopende van *Middelharnis* langs *Stad aan 't Haringvliet* over *den Bommel* naar *Ooltgensplaat* en van beide laatstgenoemde gemeenten naar *Oude Tonge* ;

dat Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* aan de gemeenteraden van *Middelharnis*, *den Bommel*, *Ooltgensplaat* en *Oude Tonge* door tusschenkomst van Burgemeester en Wethouders de vraag hebben doen voorleggen of door hen al dan niet opheffing van de gemeenschappelijke regeling van 1857 wordt verlangd ;

dat uit de ontvangen antwoorden is gebleken, dat de raden der gemeenten *den Bommel*, *Ooltgensplaat* en *Oude Tonge* genoegen nemen met het opzeggingsbesluit van den gemeenteraad van *Stad aan 't Haringvliet*, doch dat de gemeenteraad van *Middelharnis* geen aanleiding heeft gevonden om zich over de wenschelijkheid der opheffing van de gemeenschappelijke regeling uit te spreken, zoolang geene overeenstemming is verkregen omtrent de voorwaarden, waaronder de opheffing zou kunnen geschieden ;

dat, nadat het gemeentebestuur van *Stad aan 't Haringvliet* door Gedeputeerde Staten was uitgenoodigd om zich met de vier andere gemeentebesturen te verstaan omtrent de voorwaarden, waaronder de opheffing van de gemeenschappelijke regeling zou kunnen plaats hebben, de gemeentebesturen van *Stad aan 't Haringvliet*, *den Bommel*, *Ooltgensplaat* en *Oude Tonge* aan Gedeputeerde Staten hebben medegedeeld, dat geene overeenstemming met Burgemeester en Wethouders van *Middelharnis* omtrent de opheffing van de gemeenschappelijke regeling is kunnen verkregen worden ;

dat Gedeputeerde Staten, er niet in geslaagd zijnde, dit geschil in der minne te doen bijleggen, het ingevolge artikel 70 der Grondwet in verband met art. 147 der Provinciale Wet aan Ons ter beslissing hebben voorgedragen ;

Overwegende, dat eene regeling als de bovengenoemde gegrond is op het gemeenschappelijk belang der betrokken gemeenten ;

Overwegende, dat, bij gebreke van voorschriften omtrent de opheffing of wijziging dier regeling, niet aanneembaar is, dat de regeling naar de bedoeling der betrokken gemeenten, ook zou blijven gelden, indien de omstandigheden zoodanig veranderden, dat een of meer der partijen niet alleen generlei belang meer bij de regeling zoude hebben maar integendeel schade zou worden berokkend ;

dat naar door den raad van de gemeente *Stad aan 't Haringvliet* voldoende is aangetoond, bovenvermelde gemeenschappelijke regeling in strijd is met haar belang en hare opheffing door den raad dier gemeente uitdrukkelijk uit dien hoofde verlangd wordt, terwijl de raden der gemeenten *Ooltgensplaat*, *Oude Tonge* en *den Bommel* de billijkheid daarvan erkennen en met opzegging van gemelde regeling genoegen nemen ;

dat zij dan ook behoort te worden opgeheven ;

Gelet op artikel 70 der Grondwet, artikel 147 der Provinciale Wet en artikel 121 der Gemeentewet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :
te beslissen,

1°. dat de in 1857 door de gemeenteraden van *Ooltgensplaat*, *Oude Tonge*, *Middelharnis*, *Stad aan 't Haringvliet* en *den Bommel* getroffen gemeenschappelijke regeling van het beheer en onderhoud van een grintweg tusschen genoemde gemeenten vervalt, zes maanden na dagteekening van dit besluit ;

2°. dat de raden van genoemde gemeenten binnen vier maanden na dagteekening van dit besluit, met inachtneming van het bepaalde bij art. 121 der Gemeentewet, de gevolgen van het vervallen dier regeling nader moeten regelen, zullende die nadere regeling, zoo zij niet binnen genoemden termijn tot stand is gekomen, geschieden door Ons.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst zal worden en tegelijk met de in hoofde dezes genoemde voordracht van Onzen voornoemden Minister in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden opgenomen, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur.

's-Gravenhage, den 28sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(Uitgeg. 23 Nov. 1915.)

28 October 1915. BESLUIT, tot regeling van den herijk der maten en gewichten in 1916 en 1917. S. 444.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 29 September 1915, n°. 6085, afdeling Nijverheid;

Gelet op artikel 15, letter a, der wet van 7 April 1869 (*Staatsblad* n°. 57), waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij Koninklijk besluit van 29 November 1874 (*Staatsblad* n°. 143);

Den Raad van State gehoord (advies 19 October 1915, n°. 42);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 26 October 1915, n°. 6762, afdeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:
te bepalen:

1°. de maten en gewichten moeten in het jaar 1916 of 1917 worden onderworpen aan den herijk, bedoeld bij artikel 15, letter a, der bovengenoemde wet;

2°. de herijk heeft plaats binnen het tijdvak van 1 Januari 1916 tot en met 31 December 1917;

3°. aan Gedeputeerde staten der provinciën wordt opgedragen het tijdstip te bepalen, waarop de herijk voor elke gemeente binnen het onder 2°. genoemde tijdvak zal geschieden;

4°. het merk van goedkeuring, dat in 1914 en 1915 bij den ijk en herijk van maten en gewichten gebezigd is, is geldig tot 1 Januari 1918.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 28sten October 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitg.* 9 Nov. 1915.)

28 October 1915. BESLUIT, tot wijziging van het Reglement voor de kustvisscherijruden, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 19 September 1910 (*Staatsblad* n°. 284). S. 445.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 28 September 1915, n°. 5564, Afdeling Nijverheid;

Gelet op Ons besluit van 19 September 1910

(*Staatsblad* n°. 284), tot vaststelling van een Reglement op de visscherijruden voor de kustvisscherij;

Den Raad van State gehoord (advies van 19 October 1915, n°. 41);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemd Minister van 26 October 1915, n°. 6761, Afdeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Eenig artikel.

Het Reglement voor de kustvisscherijruden, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 19 September 1910 (*Staatsblad* n°. 284) wordt als volgt gewijzigd:

I. In artikel 2, nummer 2, wordt in plaats van „inspecteur voor de visscherij”, gelezen: „inspecteur der visscherijen in het district”, terwijl de eerstgenoemde benaming in de artikelen 4, lid 1, 14, lid 1, 15, lid 1, 5, 6 en 7 wordt vervangen door: „voornoemde(n) inspecteur”.

II. In artikel 15 worden de nagenoemde wijzigingen aangebracht:

in lid 2 wordt „31 December” vervangen door: „1 December”; in lid 5 wordt „1 Februari” vervangen door: „31 December”; in lid 6 wordt „10 Februari” vervangen door: „10 Januari”; in lid 6 wordt „1 Maart” vervangen door: „20 Januari”; in lid 6 wordt „10 Maart” vervangen door: „1 Februari”; in lid 6 wordt „1 April” vervangen door: „15 Februari”; in lid 7 wordt „15 April” vervangen door: „20 Februari” en in lid 8 wordt „15 April tot 15 April” vervangen door: „20 Februari tot 20 Februari”.

III. In artikel 17, eersten regel, wordt in plaats van „vier”, gelezen: „twee”.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 28sten October 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitg.* 5 Nov. 1915.)

29 October 1915. WET, tot nadere wijziging van de Overgangsbepalingen der Auteurswet 1912. S. 446.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1914/15, n°. 427, 1—4; 1915/16, n°. 139, 1—4.

Hand. id. 1915/16, *blad.* 24—37.

Bijl. 1^e Kamer 1915/16, n°. 139.

Hand. id. 1915/16, *blad.* 12.

WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is nadere wijzigingen te brengen in de Overgangsbepalingen der Auteurswet 1912, ten einde eene voor alle belanghebbenden billijke regeling in het leven te roepen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. I. Het slot van het eerste lid van artikel 47 der Auteurswet 1912 wordt gelezen als volgt :

„alsmede op alle zoodanige niet aldus uitgegeven werken, welker makers zijn Nederlanders of andere Nederlandsche onderdanen.”

Art. II. Artikel 50 van gemelde wet wordt vervangen door de volgende zeven artikelen :

Art. 50. Hij die vóór 1 September 1912, niet in strijd met de bepalingen der wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 124), tot regeling van het auteursrecht, noch met die van eenig tractaat, in het Rijk in Europa of in Nederlandsch-Indië in het openbaar eene voordracht heeft gehouden, of eene op- of uitvoering, tentoonstelling of voorstelling van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, of van eenige veeleelvoudiging daarvan, heeft gegeven, verliest door het in werking treden van deze wet niet de bevoegdheid om in het openbaar dezelfde voordrachten te houden, of op- of uitvoeringen, tentoonstellingen of voorstellingen te geven.

Dit artikel blijft van kracht in het Rijk in Europa tot 1 November 1915 en in Nederlandsch-Indië, voor zooveel Java en Madoera betreft, tot 20 Januari 1916 en voor zooveel aangaat de bezittingen buiten Java en Madoera, tot 31 Maart 1916.

Art. 50a. Hij die vóór 1 September 1912, niet in strijd met de bepalingen der wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 124), tot regeling van het auteursrecht, noch met die van eenig tractaat, in het Rijk in Europa of in Nederlandsch-Indië een nadruk heeft uitgegeven van het geheel of een gedeelte van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst, als bedoeld bij artikel 10, 1°, 2°, 5°, of 7°, verliest door het in werking treden van deze wet niet de bevoegdheid om den vóór dat tijdstip uitgegeven nadruk, ook wat betreft later vervaardigde exemplaren, te verspreiden en te verkoopen.

Het eerste lid van dit artikel blijft van kracht in het Rijk in Europa tot 1 November 1915 en in Nederlandsch-Indië, voor zooveel Java en Madoera betreft, tot 20 Januari 1916 en voor zooveel aangaat de bezittingen buiten Java en Madoera, tot 31 Maart 1916.

Het uitgeven van een werk, bestemd voor

het onderwijs, of een ander wetenschappelijk doel, waarin opstellen, gedichten of gedeelten van andere werken zijn overgenomen, en het uitgeven van eene bloemlezing, wordt niet beschouwd als het uitgeven van een nadruk in den zin van het eerste lid van dit artikel.

Art. 50b. Het uitsluitend recht van den maker van een muziekwerk om rollen, platen en andere voorwerpen te vervaardigen, welke bestemd zijn om het geheel of een gedeelte van dat werk langs mechanischen weg ten gehooore te brengen, zoomede om door middel van dergelijke voorwerpen op- of uitvoeringen in het openbaar van dat muziekwerk te geven, geldt niet ten aanzien van die muziekwerken of gedeelten van een muziekwerk, welke vóór 1 November 1912 in het Rijk in Europa of in Nederlandsch-Indië bewerkt waren om langs mechanischen weg ten gehooore te worden gebracht.

Rollen, platen en andere voorwerpen, als in het eerste lid bedoeld, die in een der Staten, aangesloten bij de Internationale Unie voor de bescherming van letterkundige en kunstwerken, zonder toestemming van den maker van het muziekwerk, doch niet in strijd met eenig alstoen in dien Staat geldend wettelijk voorschrift, vervaardigd zijn, mogen in het Rijk in Europa en in Nederlandsch-Indië verspreid, verkocht en voor openbare op- of uitvoeringen gebruikt worden.

Art. 50c. Hij die vóór 1 September 1912, niet in strijd met de bepalingen der wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* n°. 124), tot regeling van het auteursrecht, noch met die van eenig tractaat, in het Rijk in Europa of in Nederlandsch-Indië eenige, niet onder het eerste lid van artikel 50a of onder artikel 50b begrepen, veeleelvoudiging van een werk van letterkunde, wetenschap of kunst heeft uitgegeven, verliest door het in werking treden van deze wet niet de bevoegdheid om de vóór dat tijdstip uitgegeven veeleelvoudiging, ook wat betreft later vervaardigde exemplaren, te verspreiden en te verkoopen. Deze bevoegdheid gaat over bij erfopvolging en is vatbaar voor geheele of gedeeltelijke overdracht. Het tweede lid van artikel 47 vindt overeenkomstige toepassing.

Niettemin kan de rechter, op het schriftelijk verzoek van dengene wien het auteursrecht op het oorspronkelijk werk toekomt, hetzij de in het eerste lid genoemde bevoegdheid geheel of gedeeltelijk opheffen, hetzij den verzoeker ter zake van de uitoefening dier bevoegdheid eene schadeloosstelling toekennen, een en ander volgens de bepalingen der beide volgende artikelen.

Art. 50d. Het verzoek tot geheele of gedeeltelijke opheffing der in artikel 50c genoemde bevoegdheid kan slechts worden gedaan vóór 1 Januari 1917 of, indien na 1 November 1915 eene nieuwe uitgave der verveelvoudiging plaats heeft, vóór het verstrijken van het kalenderjaar, volgende op dat, waarin die uitgave heeft plaats gehad. Artikel 41 en het tweede lid van artikel 47 vinden overeenkomstige toepassing.

Het verzoekschrift wordt gericht, indien het betreft eene verveelvoudiging, uitgegeven in het Rijk in Europa, tot de arrondissementsrechtbank te Amsterdam en, indien de verveelvoudiging is uitgegeven in Nederlandsch-Indië, tot den raad van justitie te Batavia. Het wordt ondertekend door den verzoeker zelf, door een procureur of door een schriftelijk gemachtigde. De rechter beveelt den griffier partijen op te roepen tegen een bepaalden bewakenden termijn. Bij de oproeping van den gene die de bevoegdheid uitoefent, zendt de griffier hem een afschrift van het verzoekschrift. De zaak wordt in raadkamer behandeld. Partijen kunnen verschijnen in persoon, bij procureur of bij schriftelijk gemachtigde. De rechter vraagt, indien hij zelf of een der partijen dit wenschelijk oordeelt, de voorlichting van eene door Ons in te stellen Commissie van Advies. Aan partijen worden ter zake van de werkzaamheden der Commissie van Advies geene kosten in rekening gebracht.

Het verzoek tot opheffing der bevoegdheid wordt slechts ingewilligd, indien en voor zoover de rechter van oordeel is, dat het zedelijk belang des verzoekers door de verspreiding en den verkoop der verveelvoudiging wordt gekrenkt. Geschiedt het verzoek niet door den maker van het oorspronkelijk werk, dan wijst de rechter het af, indien het hem aannemelijk voorkomt, dat de maker die uitgave der verveelvoudiging heeft goedgevonden. De rechter wijst het verzoek ook af, indien de verzoeker pogingen heeft aangewend tot het bekomen eener schadeloosstelling van dengene die de bevoegdheid uitoefent. De rechter kan het verzoek afwijzen, indien door de opheffing dengene die de bevoegdheid uitoefent, in verhouding tot het te beschermen belang des verzoekers, te zeer zou worden benadeeld. Indien de rechter de bevoegdheid geheel of gedeeltelijk opheft, bepaalt hij het tijdstip waarop die opheffing in werking treedt.

Bij zijne beslissing maakt de rechter zoodanige bepalingen als hij met het oog op de belangen van beide partijen en van derde belangheb-

benden billijk oordeelt. Hij begroot de kosten van beide partijen en bepaalt in welke verhouding zij deze zullen dragen. Tegen de rechterlijke beslissingen, ingevolge dit artikel gegeven, staat geene hoogere voorziening open. Alle stukken, ingevolge dit artikel opgemaakt, en alle overige stukken, opgemaakt door de Commissie van Advies bij de vervulling van haar taak, zijn vrij van zegel en worden voor zooveel noodig kosteloos geregistreerd; griffierechten zijn ter zake van de toepassing van dit artikel niet verschuldigd.

Art. 50e. Eene schadeloosstelling ter zake van de uitoefening der in artikel 50c genoemde bevoegdheid kan slechts worden toegekend, indien na 1 Mei 1915 eene nieuwe uitgave der verveelvoudiging heeft plaats gehad. Het tweede lid van artikel 47 vindt overeenkomstige toepassing.

Hij die een verzoek tot bekoming eener schadeloosstelling tot den rechter wenschte te richten, wendt zich vooraf — en wel vóór het verstrijken van het kalenderjaar, volgende op dat, waarin die uitgave heeft plaats gehad — tot de in het voorgaand artikel genoemde Commissie van Advies met het schriftelijk verzoek de schadeloosstelling te bepalen, die naar haar oordeel ter zake van die uitgave billijkerwijze aan den maker van het oorspronkelijk werk of zijne rechtverkrijgenden behoort te worden toegekend. Artikel 41 vindt overeenkomstige toepassing.

De Commissie tracht, indien de zaak haar voor minnelijke schikking vatbaar schijnt, zoodanige schikking tot stand te brengen. Indien eene schikking tot stand komt, wordt daarvan eene akte opgemaakt en door partijen ondertekend. De Commissie deelt den inhoud der schikking mede aan de arrondissementsrechtbank te Amsterdam en aan den raad van justitie te Batavia. Indien geene schikking tot stand komt, doet de Commissie haar advies schriftelijk aan ieder van beide partijen toekomen.

Bij zijn verzoekschrift tot den rechter legt degene wien het auteursrecht op het oorspronkelijk werk toekomt, dit advies over.

Het tweede en het vierde lid van het voorgaand artikel zijn van toepassing.

Art. 50f. Al hetgeen betreft de samenstelling, de taak en de werkwijze der Commissie van Advies, in de beide voorgaande artikelen genoemd, wordt, voor zoover daarin niet bij deze wet is voorzien, bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

Art. III. Deze wet is ook verbindend voor

Nederlandsch-Indië; zij treedt in werking in het Rijk in Europa met 1 November 1915 en in Nederlandsch-Indië, voor zooveel Java en Madoera betreft, met 20 Januari 1916 en voor zooveel aangaat de bezittingen buiten Java en Madoera, met 31 Maart 1916.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 29sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(Uitgeg. 30 Oct. 1915.)

29 October 1915. WET, tot verhooging en aanvulling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen voor het dienstjaar 1915. S. 447.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het eindcijfer der begrooting van inkomsten, alsmede dat der begrooting van uitgaven van het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen voor het dienstjaar 1915 verhoogd met f 6,500,000 en mitsdien gebracht op f 9,415,215.

29 October 1915. WET, houdende vaststelling van het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor *Nederlandsch-Indië* over het dienstjaar 1911. S. 448.

Het slot der rekening van de koloniale ontvangsten en uitgaven voor *Nederlandsch-Indië* over het dienstjaar 1911 wordt vastgesteld als volgt:

De *ontvangsten* bedragen f 248,519,211.62.

De *uitgaven* bedragen f 249,789,832.50.

Het *nadeelig* slot der rekening bedraagt f 1,270,620.88.

29 October 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van den aanleg van de vierde Staatsmijn. S. 449.

29 October 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van uitbreiding van het stationsemplement *Sittard* en van het samenvoegen van de spoorwegovergangen van den Hooleweg met dien van den Bergerweg en van den Limbrichtêrweg met dien van den Vauerweg aldaar. S. 450.

29 October 1915. BESLUIT, tot regeling van de vergoeding voor reis- en verblijfkosten. S. 451.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het wenschelijk is de bepalingen nopens de vergoeding van reis- en verblijfkosten, wegens reizen voor 's Rijks dienst, te herzien;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 22 Juni 1915, n°. 109, Generale Thesaurie;

Den Raad van State gehoord (advies van den 17 Augustus 1915, n°. 41);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Financiën van den 26 October 1915, n°. 117, Generale Thesaurie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van 1 Januari 1916 te bepalen als volgt:

Art. 1. Vergoeding van reis- en verblijfkosten ter zake van dienstreizen buiten de woonplaats, ten behoeve van het Rijk gedaan, wordt verleend naar de regelen van dit besluit.

Waar in dit besluit sprake is van woonplaats, wordt daaronder verstaan de plaats (burgerlijke gemeente of het bij name bekend, afgezonderd liggend, onderdeel dier gemeente), die den belanghebbende tot standplaats strekt of waar hij metterwoon gevestigd is ingeval hij eene bepaalde standplaats niet heeft. Of en waar de belanghebbende voor de toepassing van dit besluit eene bepaalde standplaats heeft, wordt naar de omstandigheden beoordeeld. Daarbij geldt als regel, dat als standplaats wordt aangemerkt de plaats, waar de belanghebbende zijne gewone dienstverrichtingen moet uitoefenen. Ten aanzien van die landsdienaren, welke slechts gedurende een zeer klein gedeelte van het jaar tot die uitoefening verplicht zijn en aan wie tot het wonen buiten hunne standplaats verlof is verleend, wordt voor de reizen van uit de plaats waar zij metterwoon gevestigd zijn, deze plaats als woonplaats aangemerkt.

Bij reizen van burgerlijke en militaire landsdienaren en andere personen in dienst van publiekrechtelijke lichamen, gedurende den tijd dat zij met verlof buiten hunne woonplaats vertoeven, wordt de tijdelijke verblijfplaats, van uit welke de reis geschiedt, als woonplaats aangemerkt.

Het bepaalde in het vorig lid geldt niet:

a. indien de werkzaamheden, tot welke uitvoering de reis strekt, vóór den aanvang van het verlof zijn opgedragen, tenzij bij die op-

dracht het bepaalde in het vorig lid van toepassing mocht zijn verklaard ;

b. indien de reis wordt gedaan naar de woonplaats. In dit geval kunnen alleen dan de reiskosten in rekening worden gebracht, wanneer de belanghebbende weder naar de tijdelijke verblijfplaats terugkeert, terwijl de verblijfkosten slechts worden vergoed, wanneer hij in zijne declaratie de uitdrukkelijke verklaring aflegt, dat de kosten, welke uit het verblijf in zijne woonplaats zijn voortgevloeid, hetzelfde karakter dragen als de kosten verbonden aan het vertoeven op eene tijdelijke verblijfplaats.

Bij reizen van anderen dan de in het derde lid bedoelde landsdienaren en personen, wordt de tijdelijke verblijfplaats, van uit welke de reis geschiedt, als woonplaats aangemerkt, wanneer het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur hiertoe termen aanwezig acht.

2. Voor de toepassing van dit besluit worden de burgerlijke en militaire landsdienaren en andere personen, die tot eenige dienstverrichting buiten hunne woonplaats ten behoeve van het Rijk geroepen worden, verdeeld in de volgende vijf klassen :

EERSTE KLASSE.

De Ministers, Hoofden van de Departementen van algemeen bestuur.

De vice-president en leden van den Raad van State.

De president en leden van de Algemeene Rekenkamer.

De directeur van het Kabinet der Koningin.

De buitengewone gezanten en gevolmachtigde ministers.

De president en leden der commissie voor het afnemen van examen voor diplomatieke betrekkingen.

De president, vice-president, leden, procureur-generaal en advocaten-generaal van en bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

De president, leden, advocaat-fiscaal en plaatsvervangende advocaat-fiscaal van en bij het Hoog Militair Gerechtshof.

De president en leden van den Hoogen Raad van Adel.

De Commissarissen der Koningin in de provinciën.

De curatoren van de Rijks-Universiteiten.

De curatoren van de Technische Hoogeschool.

De vlagofficieren en in rang daarmede gelijkgestelden bij de zeemacht.

De generaals, luitenant-generaals en generaal-majors bij de landmacht.

De leden van den Raad van Defensie en hunne plaatsvervangers.

De curatoren van het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.

TWEEDE KLASSE.

De griffiers van de beide Kamers der Staten-Generaal.

De bibliothecaris bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De secretarissen van den Raad van State en van de Algemeene Rekenkamer.

De secretaris bij het Kabinet der Koningin. De secretarissen-generaal, directeuren-generaal, administrateurs, referendarissen en met deze ambtenaren in rang gelijkgestelden bij de Departementen, administratiën en colleges van algemeen bestuur en verdere Rijksinstellingen.

De ministers-residenten, zaakgelastigden, gezantschapsraden, gezantschaps-secretarissen en gezantschaps-attachés.

De chef van het Kabinet van den Minister van Buitenlandsche Zaken.

De consuls-generaal en consuls.

De president en leden der commissiën belast met het afnemen van examens voor den consulaire dienst.

De Rijkslandbouwconsulent te Londen.

De afgevaardigde van Nederland in den Internationalen Gezondheidsraad te Constantinopel.

De secretaris van den Hoogen Raad van Adel. De hoofddirecteur der Rijkswerkenrichtingen te Veenhuizen.

De griffier en substituut-griffiers bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

De griffier van het Hoog Militair Gerechtshof. De presidenten, vice-presidenten, leden, procureurs-generaal, advocaten-generaal en griffiers van en bij de Gerechtshoven.

De presidenten, vice-presidenten, leden en officieren van justitie, substituut-officieren van justitie en griffiers bij de Arrondissements-Rechtbanken.

De presidenten en plaatsvervangende presidenten der krijgsraden.

De kantonrechters.

De auditeurs-militair en de plaatsvervangende auditeurs-militair.

De fiscaal en de fiscaal-plaatsvervangers bij den zeerijksraad.

De directeuren van Rijkspolitie.

De Rijksbouwmeester voor de Justitiegebouwen.

De leden van de Kâmers van Toezicht op de notarissen en de candidaat-notarissen.

De leden van Gedeputeerde Staten van de provinciën.

De griffiers der Staten van de provinciën.

De militie-commissarissen en zij, die hen vervangen.

De voorzitters van de Militieraden en hunne plaatsvervangers.

De leden en de buitengewone leden van den centralen gezondheidsraad, met inbegrip van de hoofdinspecteurs van de volksgezondheid, de inspecteurs van de volksgezondheid en de leden en den secretaris van het College van bijstand bedoeld in art. 35 der Woningwet.

De directeur en de hoofden van de bacteriologisch-biologische en van de chemisch-pharmaceutische afdeling van het centraal laboratorium ten behoeve van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

De directeur van het Rijksbureau voor drinkwatervoorziening.

De inspecteurs voor het toezicht op de naleving van de Drankwet.

De secretaris-generaal van het Permanent internationaal bureau der geneeskundige congressen.

De inspecteurs voor het Staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten.

De geneesheeren-directeur van 's Rijks krankzinnigengestichten.

De directeur van het centraal bureau voor de statistiek.

De leden en de secretaris van de Algemeene Armencommissie.

De hoogleeraren aan de Rijks-Universiteiten.

De directeur-geneesheer der klinieken voor chirurgie, obstetrie en gynaecologie aan de Rijks-Universiteit te Utrecht.

De hoogleeraren aan de Technische Hoogeschool en de deskundigen buiten de Technische Hoogeschool, bedoeld in art. 119 der Hooger Onderwijswet.

De inspecteur der Gymnasia.

De inspecteurs van het middelbaar onderwijs.

De inspecteurs van het lager onderwijs.

De inspecteurs van de Lichamelijke opvoeding.

De algemeene Rijksarchivaris.

De bibliothecaris van de Koninklijke bibliotheek.

De leden van de commissie van toezicht van 's Rijks academie van beeldende kunsten.

De hoogleeraren aan de Rijksacademie van beeldende kunsten.

De leden van de commissie van toezicht van 's Rijks museum te Amsterdam.

De hoofd-directeur van het Rijksmuseum te Amsterdam.

De architect voor de Rijksmuseumgebouwen.

De Rijksbouwkundige bij het Departement van Binnenlandsche Zaken voor de gebouwen van onderwijs enz.

De deskundigen, belast met het toezicht op en het onderzoek van de gedenkteekenen van geschiedenis en kunst.

De directeur van de Algemeene Landsdrukkerij.

De leden van de commissie van toezicht op de Algemeene Landsdrukkerij.

De inspecteur-generaal en de inspecteurs over het loodswezen, de betonning, bebakening en verlichting.

De directeur van scheepsbouw bij het Departement van Marine.

De chef en de sous-chef der afdeling hydrographie bij het Departement van Marine.

De hoofdingenieurs der Marine.

De hoofdofficieren bij de zeemacht en in rang daarmede gelijkgestelden bij de zeemacht.

De adviseur-verificateur van 's Rijks zee-instrumenten.

De scheikundige bij de Marine.

De directeur van 's Rijkswerpen, directeur van 's Rijkswerf te Willemsoord.

De adjunct-directeur van 's Rijkswerpen, directeur van 's Rijkswerf te Hellevoetsluis.

De Koninklijke commissaris bij de Nederlandsche Bank.

De agent van het Ministerie van Financiën te Amsterdam — directeur van de Grootboeken der Nationale Schuld.

De muntmeester van 's Rijksmunt.

De hoofd-directeur, hoofdinspecteurs, directoren en inspecteurs der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

De inspecteur der grondbelasting.

De inspecteur van den waarborg en de belasting op de gouden en zilveren werken.

De Rijksadvocaten en waarnemende Rijksadvocaten.

De directeur van het Laboratorium van het Departement van Financiën.

De hoofd-directeur van de registratie, de hypotheeken en het kadaster.

De directoren en inspecteurs der registratie en domeinen.

De voorzitter en leden van het bestuur der visscherijen op de *Zeeuwse stroomen*.

De directeur der Staatsloterij.

De inspecteurs van het kadaster.
 De ingenieurs-verificateurs van het kadaster en der domeinen.
 De voorzitter, leden en secretaris van den burgerlijken pensioenraad.
 De voorzitter, leden en secretaris van den militairen pensioenraad.
 De voorzitter, leden en secretaris van den pensioenraad voor de gemeenteambtenaren.
 De commissarissen en directeur van het weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren.
 De commissarissen en directeur van het pensioenfonds voor de gemeenteambtenaren.
 De adviseur in zake arbeidsbemiddeling.
 De voorzitter van de commissie van uitvoering in zake de vergemakkelijking der voldoening aan de credietbehoefte van den kleinen middenstand als gevolg van de oorlogs-crisis.
 De kolonels, luitenant-kolonels en majoors en in rang daarmede gelijkgestelden bij de landmacht.
 De kolonels, luitenant-kolonels en majoors van het reserve-personeel der landmacht.
 De stations-commandanten.
 De directeuren der artillerie-inrichtingen.
 De adjunct-directeur der artillerie-inrichtingen.
 De secretaris der artillerie-inrichtingen.
 De directeur der topographische inrichting.
 De onderdirecteur der topographische inrichting.
 De secretarissen toegevoegd aan den Raad van Defensie.
 De inspecteurs-generaal, de hoofdingenieurs-directeuren en de hoofdingenieurs van den Rijkswaterstaat.
 De leden voor Nederland van de Permanente Internationale Commissie voor scheepvaartcongressen.
 De leden en plaatsvervangende leden voor Nederland van het Permanent Bureau tot voorbereiding der driejaarlijks te houden scheepvaartcongressen.
 De leden en plaatsvervangende leden voor Nederland van de Permanente Internationale commissie voor wegencongressen.
 De deskundige belast met het aan het Departement van Waterstaat geven van adviezen omtrent aangelegenheden op electrotechnisch gebied.
 De toezichthebbenden op de onteigeningen ten behoeve van Rijkswerken.
 De commissaris voor Nederland bij de centrale commissie voor de Rijnvaart.

De technische commissaris voor Rijnvaart-aangelegenheden.
 De Rijksbouwmeesters.
 De voorzitter, leden en secretaris van den Raad van toezicht op de spoorwegdiensten.
 De hoofdingenieurs voor het stoomwezen en voor de electriche inrichtingen der spoorwegdiensten.
 De Rijkshoofdingenieurs voor de spoorwegen.
 De Rijkscommissaris bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en bij de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij.
 De Rijkscommissaris voor de spoorwegen met beperkte snelheid.
 De hoofdinspecteurs bij den dienst der posterijen en telegrafie.
 De hoofdingenieur der telegrafie.
 De inspecteurs bij den dienst der posterijen en telegrafie.
 De voorzitter en leden van den Raad van toezicht op de Rijkspostspaarbank.
 De directeur der Rijkspostspaarbank.
 De onderdirecteur der Rijkspostspaarbank.
 De directeur van 's Rijksveeartsenijschool.
 De directeur van de Rijksseruminrichting.
 De hoofddirecteur van het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.
 De voorzitter, de leden en de secretaris van het college voor de visscherijen.
 De hoofdinspecteur en de inspecteurs der visscherijen.
 De wetenschappelijke adviseur in visserijzaken, tevens hoofd van het Rijksinstituut voor visserijonderzoek.
 De wetenschappelijke adjunct-adviseur in visserijzaken.
 De directeur-generaal van den arbeid.
 De hoofdinspecteurs van den arbeid.
 De inspecteurs van den arbeid der 1e klasse.
 De electro-technisch ingenieur bij de arbeidsinspectie.
 De medisch-adviseur bij de arbeidsinspectie.
 De voorzitter, leden, secretaris en hun plaatsvervangenden van den Raad voor de Scheepvaart.
 De hoofdinspecteur en de inspecteurs voor de scheepvaart.
 De inspecteur van het ijkwezen.
 De hoofdingenieur der mijnen.
 De hoofdingenieur voor het stoomwezen.
 De ingenieur-directeur der Rijksopsporing van delfstoffen.
 De voorzitter, de leden, de secretaris en de plaatsvervangend secretaris van den Mijnraad.
 De leden en plaatsvervangende leden van den Raad van beroep, bedoeld bij het Mijnreglement 1906.

De leden van den Octrooiraad.

De directeur van het bureau voor den industrielen eigendom.

De inspecteurs van het landbouwonderwijs.

De inspecteurs van den landbouw.

De inspecteur in algemeenen dienst bij den landbouw.

De directeur en de adviseur van het Rijksbureau tot onderzoek van handelswaren.

De inspecteurs van den veeartsenijkundigen dienst.

De inspecteurs der domeinen.

De directeur van de Rijks hogere land-, tuin- en boschbouwschool.

De directeur van het Instituut voor Landbouwwerktuigen, verbonden aan de Rijks hogere land-, tuin- en boschbouwschool.

De directeur van het Instituut voor veredeling van landbouwgewassen, verbonden aan de Rijks hogere land-, tuin- en boschbouwschool.

De inspecteur der Staatsbosschen en -ontginningen.

De Rijkszuivelinspecteur.

De directeur van het Phytopathologisch Instituut.

De nijverheidsconsulenten.

De Regeeringscommissaris bij de te Amsterdam gevestigde Naamlooze Vennootschap „Koninklijke Hollandsche Lloyd”.

De Gevolmachtigde volgens artikel X van het Zalmtractaat.

De Regeeringsgevolmachtigde bij de maatschappij „De Schelde” en Regeeringscommissaris bij de gemeente Vlissingen.

De commandant van het korps geleiders van ontplofbare stoffen.

De leden der commissie van keuring voor het Departement van Koloniën te Amsterdam.

De directeur en de ingenieurs der 1ste klasse van het technisch bureau aan het Departement van Koloniën.

De voorzitters, leden en secretarissen der bij eene Wet, een Koninklijk besluit of eene Ministeriele beschikking ingestelde commissiën, alsmede hunne plaatsverangers en de aan die commissiën toegevoegde deskundigen, voor zoover niet door Ons, hetzij in dit besluit, hetzij in nader op de voordracht van het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur te nemen besluiten, die commissiën als zoodanig, al dan niet met inbegrip van hare voorzitters, de secretarissen of de deskundigen in eene lagere klasse worden gerangschikt.

DERDE KLASSE A.

De commiezen-griffier der beide Kamers der Staten-Generaal.

De commiezen van Staat.

De directeur en de onderdirecteur van de stenografische inrichting van de beide Kamers der Staten-Generaal.

De directeur van de tachygraphische inrichting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De hoofdcommiezen en daarmede in rang gelijkgestelden bij de Departementen, administratiën en colleges van algemeen bestuur en verdere Rijksinstellingen alsmede bij de provinciale griffiën.

De vice-consuls, aspirant-vice-consuls en candidaat consulaire ambtenaren.

De directeurs der kanselarijen van- en kanseliers aan gezantschappen en consulaten.

De ambtenaren en candidaat-ambtenaren bij de tolkendiensten bij gezantschappen en consulaten.

De secretarissen van de Voogdijraden.

De secretaris van het Centraal college voor de reclasseering.

De substituut-griffiers bij de Gerechtshoven en rechtbanken.

De griffiers, substituut-griffiers en ambtenaren van het Openbaar Ministerie bij de kanton-gerechten.

De commies ter griffie van het Hoog Militair Gerechtshof.

De districts-commandanten tevens Inspecteurs der Rijksveldwacht.

De adjunct-rijksbouwmeesters voor de justitiegebouwen.

De directeurs der gevangnissen 1ste klasse en van de tuchtcholen en de Rijksopvoedingsgestichten.

De directrices van de tuchtcholen en de Rijksopvoedingsgestichten.

De geestelijken en godsdienstleeraren in de gevangnissen, Rijkswerkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen), tuchtcholen en Rijksopvoedingsgestichten.

De burgerlijke geneesheeren en apothekers bij de gevangnissen en Rijkswerkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen) en de burgerlijke geneesheeren bij de tuchtcholen en Rijksopvoedingsgestichten.

De hoofdcommissarissen en commissarissen van politie.

De leden der Militieraden en hunne plaatsverangers.

De deskundigen door den centralen gezondheidsraad tot bijwoning van bijeenkomsten van

den raad uitgenoodigd en de deskundigen door den voorzitter van eene sub-commissie van den centralen gezondheidsraad tot bijwoning van vergaderingen van die sub-commissie uitgenoodigd.

De ingenieurs en de geoloog bij het Rijksbureau voor Drinkwatervoorziening.

De geneesheeren bij 's Rijks krankzinnigen-gestichten.

De burgerlijke genees-, heel- en vroedkundigen voor 's Rijks dienst in commissie gesteld.

De geneesheer-directeur van de Rijkskweek-school voor vroedvrouwen te Rotterdam.

De leeraren bij de Rijkskweekscholen voor vroedvrouwen.

De secretaris bij het Permanent internationaal bureau der geneeskundige congressen.

De secretarissen van de Colleges van curatoren der Rijksuniversiteiten.

De secretaris van het college van curatoren der Technische Hoogeschool.

De lectoren bij de Rijks-universiteiten.

De bibliothecarissen bij de Rijks-universiteiten.

De lectoren bij de Technische hoogeschool.

De bibliothecaris bij de Technische hoogeschool.

De directeuren van de Rijks hogere burger-scholen.

De leeraren der Rijks hogere burgerscholen.

De directeur van de Rijksrietvlechtschool.

De directeur van de Rijkschool voor leerlooiers en schoenmakers, met daaraan verbonden proefstation voor de lederindustrie.

De directeuren en directrices van de Rijkskweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen.

De districts-schoolopzieners.

De arrondissements-schoolopzieners.

De adjunct-Rijksbouwkundigen voor de gebouwen van onderwijs, enz.

De Rijksarchivarissen en de hoofdcommiezen bij 's Rijks archieven.

De directeur van het Nederlandsch instituut voor geschiedkundig en Kunsthistorisch onderzoek te Rome.

De secretaris van het Nederlandsch Historisch Instituut te Rome.

De bewaarder van het paviljoen Welgelegen te Haarlem.

De directeur en onderdirecteur bij het bureau van de commissie voor 's Rijks geschiedkundige publicatiën.

De onder-bibliothecarissen bij de Koninklijke Bibliotheek.

De Rijksarchitect voor de monumenten van geschiedenis en kunst.

De directeuren, beheerders en onder-directeuren van de Rijksmusea, kabinetten, verzamelingen en monumenten.

De directeur van de Rijksnormaalschool voor teekenonderwijzers.

De leeraren aan de Rijksnormaalschool voor teekenonderwijzers.

De directeur van de Rijkschool voor kunstnijverheid.

De leeraren en leeraren aan de Rijkschool voor kunstnijverheid.

De deskundigen bij het eindexamen der Rijksnormaalschool voor teekenonderwijzers en der Rijkschool voor kunstnijverheid.

De deskundigen, belast met het toezicht op en de verbetering van het teekenonderwijs.

De leden van de commissie van toezicht op de te houden spreekcursussen.

De leden van de commissie van toezicht op de met Rijkssubsidie te houden cursussen in handenarbeid.

De kaartgraveur, hoofd van het bureau graveur bij het Departement van Marine.

De ingenieur bij den dienst van het loodswezen.

De bouwkundige bij het loodswezen.

De ingenieurs en adjunct-ingenieurs bij de Marine.

De luitenants ter zee der 1ste, 2de en 3de klasse en de in rang daarmede gelijkgestelden bij de zeemacht en de Koninklijke Marine-reservé; de adelborsten der 1ste klasse en de buitengewone adelborsten bij de Koninklijke Marine-reserve.

De electrotechnisch ingenieur bij de Marine.

De electro-technicus der Marine.

De commiezen van aanneming der Marine.

De ingenieur der verlichting.

De adjunct-ingenieurs bij den dienst van het loodswezen.

Het hoofd van het internaat voor aspirant-adelborsten bij de zeemacht.

De burgerleeraren bij het Koninklijk Instituut voor de Marine en bij de Marine-Machinistenschool.

De burgerapothekers bij de zeemacht.

De Rijksbetaalmeesters.

De eerste scheikundige, chef der afdeling contrôle bij 's Rijks munt.

De stempelsnijder bij 's Rijks munt.

De leden der commissiën van aanslag voor de inkomstenbelasting.

De secretaris van den raad van beroep voor de invoerrechten.

De leden der commissiën van beoordeeling

in zake de heffing van invoerrecht naar de waarde der goederen.

De controleurs der grondbelasting.

De ontvangers-entrepouseur en de ontvangers der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen aan kantoren der 1ste en 2de klasse.

De controleurs, essaieurs en de ontvangers van den waarborg en de belasting op de gouden en zilveren werken.

De scheikundigen bij het laboratorium van het Departement van Financiën te Amsterdam.

De bewaarders van de hypotheeken, het kadaster en de scheepsbewijzen.

De ontvangers van de registratie, de successie en de domeinen aan kantoren met een pensioensgrondslag van f 3000 of meer.

De ontvangers van het buitengewoon zegel.

De landmeters van het kadaster en der domeinen met een pensioensgrondslag van f 3000 of meer.

De ingenieurs der domeinen.

De verificateur van werkloozenkassen en werkloozenfondsen in verband met de noodregeling in zake werklozenverzekering.

De leden, de buitengewone leden en de secretaris van de algemeene commissie en van de commissie van uitvoering in zake de vergemakkelijking der voldoening aan de credietbehoefte van den kleinen middenstand als gevolg van de oorlogscrisis.

De kapiteins en in rang daarmede gelijkgestelden bij de landmacht.

De kapiteins van het reserve-personeel der landmacht.

De luitenants en in rang daarmede gelijkgestelden bij de landmacht.

De luitenants van het reservepersoneel der landmacht.

De bedrijfschefs, de administrateur en de technoloog bij de artillerie-inrichtingen.

De keurmeesters bij de centrale magazijnen van kleding en uitrusting.

De burgerleeraren bij de Hoogere Krijgsschool, bij de Koninklijke Militaire Academie, bij de Cadettenschool en bij den Hoofdcursus.

De correctoren bij de topographische inrichting.

De magazijnmeesters bij de centrale magazijnen van militaire kleding en uitrusting.

De tijdelijke civiele ingenieurs ressorteerende onder het Departement van Oorlog.

De ingenieurs van den Rijkswaterstaat alsmede de tijdelijke ingenieurs bij den algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat.

De havenmeesters bij de groote kanalen en zeehavens.

De administrateur bij de visschershaven te IJmuiden.

De halchef bij de visschershaven te IJmuiden.

De adjunct-Rijksbouwmeesters.

De Rijksingenieurs voor de spoorwegen.

De tijdelijke en adjunct-ingenieurs bij den Raad van toezicht op de spoorwegdiensten.

De ingenieurs en adjunct-ingenieurs voor het stoomwezen der spoorwegdiensten.

De ingenieurs en adjunct-ingenieurs voor de electrische inrichtingen der spoorwegdiensten.

De tijdelijk-ingenieur bij de voorbereiding van de werken voor den aanleg van spoorwegverbindingen met de havens West bij Amsterdam, de aansluiting van den spoorweg Amsterdam—Haarlem aan die verbindingen en den aanleg van een rangeerterrein met bijkomende werken nabij Duivendrecht.

De geneeskundige inspecteurs der spoorwegdiensten.

De districts-inspecteurs der spoorwegdiensten.

De inspecteurs in algemeenen dienst voor de spoorwegen.

De adjunct-Rijkscommissaris bij de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en bij de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij.

De controleur-magazijnmeester bij de posteries en telegrafie.

De adjunct-inspecteurs bij den dienst der posterijen en telegrafie.

De directeuren der spoorwegpostkantoren.

De directeuren der postkantoren te Amsterdam, Rotterdam en 's Gravenhage.

De directeuren van postkantoren van de 1ste tot en met de 4de klasse.

De directeuren der telegraafkantoren te Amsterdam, Rotterdam en 's Gravenhage.

De directeuren van telegraafkantoren van de 1ste tot en met de 3de klasse.

De directeuren van vereenigde post- en telegraafkantoren, waarvan één der beide dienstvakken is gerangschikt in de 5de klasse of hooger.

De directeuren van post-, telegraaf- en vereenigde post- en telegraafkantoren, van hun beheer ontheven en met andere werkzaamheden bij den post- en telegraafdienst belast, voor zooveel hun kantoor op het tijdstip van ontheffing van dat beheer behoorde tot één der kantoren, hiervoor vermeld.

De adjunct-directeuren bij den dienst der posterijen en telegrafie.

De ingenieurs en aspirant-ingenieurs der telegrafie.

De chef van den technischen dienst der radiotelegrafie.

De door den raad van toezicht op de Rijks-postspaarbank aangewezen deskundigen, belast met het onderzoek naar de soliditeit van fondsen, welke voor aankoop tot belegging in aanmerking komen.

De leeraren en de bibliothecaris aan de Rijks hogere land-, tuin- en boschbouwschool.

De afdelingcheffs bij de instituten, verbonden aan de Rijks hogere land-, tuin- en boschbouwschool.

De leeraren en prosectoren aan 's Rijks-veearsenijsschool.

De directeur der Middelbare Landbouwschool te Groningen en de Middelbare Koloniale landbouwschool te Deventer.

De directrice aan de Rijkslandbouwhuishoudschool.

De Rijksland- en Rijkstuinbouwleeraren.

De Rijkslandbouwingenieurs.

De leeraren aan de middelbare landbouwschool te Groningen.

De leeraren aan de middelbare Koloniale landbouwschool te Deventer.

De directeur der Rijkszuivelschool.

De leeraren aan de Rijkszuivelschool te Bolsward.

De directeur der Rijksland- en Rijkstuinbouwwinterscholen.

De directeur van het Rijkshengstveulendepôt te Bergen op Zoom.

De districtsveeartsen.

De plaatsvervangende districtsveeartsen.

De geëxamineerde veartsen.

De onderdirecteur der Rijksseruminrichting.

De bacteriologen aan de Rijksseruminrichting.

De rentmeesters der domeinen.

De houtvesters bij het Staatsboschbeheer.

De directeur van het Rijkszuivelstation.

De scheikundigen aan het Rijkszuivelstation.

De Rijkszuivelconsulenten.

De Rijksveeteeltconsulenten.

De inspecteurs bij den Phytopathologischen dienst.

De directeuren van de Rijkslandbouwproefstations en van het proefstation voor zaadcontrole.

De afdelingcheffs aan de Rijkslandbouwproefstations en het proefstation voor zaadcontrole.

De directeuren bij het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch instituut.

De ingenieur bij het Nijverheidslaboratorium.

De ijkers, chefs van dienst, der maten en gewichten.

De ingenieurs bij den Octrooiraad.

De juridische ambtenaren bij den Octrooiraad.

De chef van den administratieven dienst en de chef van het bureel „aanvragen” bij het bureau voor den industrieelen eigendom.

De ingenieur en adjunct-ingenieur der mijnen.

De districtsgeoloog bij de Rijksopsporing van delfstoffen.

De afdelingchef bij het Rijksbureau tot onderzoek van handelswaren.

De inspecteur voor de Rijnvaart.

De adjunct-inspecteur der visscherijen.

De consulent voor de schelpdierenteelt.

De technoloog bij den voorlichtingsdienst ten behoeve van den rubberhandel en de rubbernijverheid.

De scheikundig-ingenieur bij de arbeidsinspectie.

De geneeskundige bij de arbeidsinspectie.

De inspecteurs van den arbeid der 2de klasse.

De adjunct-inspecteurs van den arbeid.

De inspectrices en adjunct-inspectrices van den arbeid.

De ingenieurs en adspirant-ingenieurs voor het stoomwezen.

De voorzitter van de plaatselijke commissie bedoeld bij art. 86 der Ongevallenwet 1901.

De ingenieurs van de 2de en van de 3de klasse, alsmede de technische ambtenaren der 1ste klasse en de tijdelijke ingenieurs bij het technisch bureau aan het Departement van Koloniën.

DERDE KLASSE B.

De stenografen.

De commiezen en adjunct-commiezen en in rang daarmede gelijkgestelden bij de Departementen, administratiën en colleges van algemeen bestuur en verdere Rijksinstellingen alsmede bij de provinciale griffiën.

De surnumerairs bij de verschillende administratiën, ressorteerende onder de Departementen van algemeen bestuur, voor zoover voor sommige hunner geen andere klassen zijn aangewezen.

De agenten van de voogdijraden.

De plaatsvervangende secretarissen van de voogdijraden.

De Rijksagenten voor gezinsverpleging.

De directeuren en directrices der gevangesnissen 2e, 3e en 4e klasse en van de Rijkswerk-inrichtingen (behalve die te Veenhuizen) en de adjunct-directeuren van de Rijksopvoedingsgestichten.

De godsdienstonderwijzers in de gevangenissen en Rijkswerkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen).

De hoofdonderwijzers en hoofdonderwijzeressen bij de gevangenissen, Rijkswerkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen), tucht-scholen en Rijksopvoedingsgestichten.

De Rijksagenten voor voorwaardelijk ontslag.

De hoofdopzichters over de justitiegebouwen.

De 'hoofdcmmiezen' ter directie bij de Rijksopvoedingsgestichten.

De secretarissen der Militieraden en zij die hen vervangen.

De burgemeesters, wethouders, leden der gemeenteraden en secretarissen der gemeenten, alsmede de burgerlijke geneeskundigen wegens reizen ter zake van de militie.

De secretarissen van de keuringsraden en zij, die hen vervangen.

De plaatselijke autoriteiten, wegens reizen ter zake van de inspectie van de grenzen des Rijks.

De assistenten van het centraal laboratorium ten behoeve van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

De adjunct-ingenieurs bij het Rijksbureau voor drinkwatervoorziening.

De houder bij 's Rijkskrankzinnigen-gesticht te Medemblik.

De assistent-verloskundigen aan de Rijkskweekscholen voor vroedvrouwen.

De adjunct-inspecteurs voor het toezicht op de naleving van de Drankwet.

De assistenten bij het onderwijs aan de Rijks-Universiteiten.

De conservatoren en de observatoren bij de Rijksuniversiteiten.

De prosectoren bij de Rijks-Universiteiten.

De hortulanussen bij de Rijks-Universiteiten.

De assistenten bij het onderwijs aan de Technische hoogeschool.

De conservatoren bij de Technische hoogeschool.

De ambtenaar van administratie bij de Technische hoogeschool.

De leeraren aan de Rijksrietvlechtschool.

De leeraren aan de Rijkschool voor leerlooiers en schoenmakers met daaraan verbonden proefstation voor de lederindustrie.

De onderwijzers en onderwijzeressen aan de Rijkskweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen zoemde de hoofden, onderwijzers en onderwijzeressen der daaraan verbonden leerscholen.

De hoofden, onderwijzers en onderwijzeressen

der Rijks lagere scholen in de Koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid.

De districtsbouwkundigen belast met het toezicht op de gebouwen van onderwijs, enz.

De hoofdopzichters voor den technischen dienst der gebouwen ressorteerende onder het Departement van Binnenlandsche Zaken.

De architect-teekenaars bij de Rijkscommissie tot het opmaken en uitgeven van een inventaris en eene beschrijving van de Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst.

De architect-teekenaar voor de monumenten van geschiedenis en kunst.

De adjunct-secretaris bij de Rijkscommissie tot het opmaken en uitgeven van een inventaris en eene beschrijving van de Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst.

De commiezen en adjunct-commiezen bij 's Rijks archieven.

De wetenschappelijke assistenten en de administrateur bij de Koninklijke bibliotheek.

De hoofdopzichter met den personeelen titel van chef van het dienstpersoneel van het Rijksmuseum te Amsterdam.

De conservators en administrateurs van de Rijksmusea, kabinetten, verzamelingen en monumenten.

De onder-directeur van de Algemeene Landsdrukkerij.

De algemeene bedrijfschef bij de Algemeene Landsdrukkerij.

De adjunct-scheikundige bij de Marine.

De adjunct-verificateur van 's Rijks zee-instrumenten.

De administrateur van de marine-bakkerij.

De 1ste technische ambtenaren bij het bureau Gravure bij het Departement van Marine.

De hydrographische teekenaars bij de afdeling Hydrographie van het Departement van Marine.

Het hoofd van het teekenenbureau voor scheepsbouw bij het Departement van Marine.

De commissarissen der loodsen.

De ontvangers der loodsgelden.

De 1ste teekenaar, toegevoegd aan den inspecteur van den Marinestoomvaartdienst.

De chef der afdeling Muntfabricage bij 's Rijks Munt.

De chef van administratie bij 's Rijks Munt.

De scheikundige der fabricage bij 's Rijks Munt.

De inspecteur bij de afdeling Contrôle bij 's Rijks Munt.

De door de commissiën van beoordeeling in zake de heffing van invoerrecht naar de waarde

der goederen en de door den raad van beroep voor de invoerrechten geraadpleegde deskundigen.

De experts voor de invoerrechten.

De adjunct-inspecteurs der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

De controleurs der invoerrechten en accijnzen.

De adjunct-controleurs der grondbelasting.

De ontvangers der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, voor zoover zij bij dit besluit niet in klasse 3 A zijn gerangschikt.

De hoofdcommiezen en commiezen ter directie der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

De adjunct-controleurs van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken.

De ontvangers van de registratie, de successie en de domeinen, met een pensioensgrondslag van minder dan f 3000.

De controleurs van het buitengewoon zegel.

De commiezen ter directie van de registratie en domeinen.

De boekhouder en de commies van trekking aan de directie der Staatsloterij.

De secretaris-penningmeester van het bestuur, alsmede de hoofdopziener en de technische opziener der visscherijen op de *Zeeuwsche stroomen*.

De bacteriologisch onderzoeker bij het bestuur der visscherijen op de *Zeeuwsche stroomen*.

De hoofdopzieners en adjunct-hoofdopzieners der domeinen.

De landmeters van het kadaster en der domeinen met een pensioensgrondslag van minder dan f 3000.

De bibliothecarissen bij de Koninklijke Militaire Academie en bij de overige inrichtingen van militair onderwijs.

De opzichters van den Rijkswaterstaat der 1ste klasse.

De boekhouder bij de visschershaven te IJmuiden.

De hoofdopzieners bij de Rijkselectriciteitswerken.

De hoofdopziener bij Rijksbemaalingsinrichtingen en Rijksstoompontveren.

De hoofdopzichters bij de landsgebouwen.

De technische ambtenaren 1ste klasse bij den Raad van toezicht op de spoorwegdiensten.

De directeuren van postkantoren van de 5e tot en met de 8e klasse.

De directeuren van telegraafkantoren van de 4e tot en met de 8e klasse.

De directeuren van verenigde post- en telegraafkantoren, waarvan elk der beide dienstvakken is gerangschikt in de 6e klasse of lager.

De directeuren-brievengarder van Rijks-telegraaf- en hulppostkantoren.

De directeuren van post-, telegraaf- of verenigde post- en telegraafkantoren, van hun beheer ontheven en met andere werkzaamheden bij den post- en telegraafdienst belast, voor zooveel hun kantoor op het tijdstip van ontheffing van dat beheer behoorde tot één der kantoren, hiervoren in deze rubriek vermeld.

De hoofdcommiezen en commiezen bij den dienst der posterijen en telegrafie.

De technische ambtenaar voor keuring van Rijks-telegraaf- en telefoonmaterieel.

De opzichters der telegrafie.

De magazijnchef bij den telegraafdienst.

De hoofdambtenaren van administratie aan de Rijks hogere land-, tuin- en boschbouwschool.

De hoofdassistenten bij de instituten verbonden aan de Rijks hogere land-, tuin- en boschbouwschool.

De assistenten aan de Rijks hogere land-, tuin- en boschbouwschool.

De leeraren aan de middelbare landbouwschool te Groningen en de middelbare Koloniale landbouwschool te Deventer.

De assistenten aan de middelbare landbouwschool te Groningen en de middelbare Koloniale landbouwschool te Deventer.

De leeraren aan de Rijkslandbouwhuishoudschool.

De leeraren aan de Rijksland- en tuinbouw-winterscholen.

De leeraren aan de Rijkszuivelscholen.

De assistenten aan het Rijkszuivelstation.

De hoofd-assistenten en assistenten aan de Rijkslandbouwproefstations en aan het proefstation voor zaadcontrole.

De assistenten aan de Rijksveeartsenijschool.

De conservator van 's Rijksveeartsenijschool.

De assistenten aan de Rijksseruminrichting.

De landbouwkundige aan de Rijksseruminrichting.

De Rijkskeurmeesters.

De gouvernementskeurmeesters.

De adjunct-Rijkszuivelinspecteurs.

De technische hoofdassistenten en de assistenten bij den Octrooiraad.

De assistenten bij het bureau voor de fabrieks- en handelsmerken bij het bureau voor den industrieelen eigendom.

De bibliothecaris bij den Octrooiraad.

De kassier bij het bureau voor den industrieelen eigendom.

De adjunct-directeur bij het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.

De secretaris en de assistenten bij het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch instituut.

De ijkers en adjunct-ijkers der maten en gewichten.

De assistenten bij het Rijksinstituut voor het onderzoek der zee.

De assistenten bij het Rijksinstituut voor visscherijonderzoek.

De adjunct-houtvesters bij het Staatsbosbeheer.

De hoofdassistent en de assistenten bij het Rijksbureau tot onderzoek van handelswaren.

De bureauambtenaren bij het Staatstoezicht op de mijnen.

De experts bij de scheepvaartinspectie met standplaats Amsterdam en Rotterdam.

De ambtenaar bij den administratieyen dienst der visscherij-inspectie.

De ambtenaar belast met het bewerken van verslagen en de visscherijstatistiek bij de visscherij-inspectie.

De onderinspecteurs der visscherijen met eene bezoldiging (jaarwedde en toelage) van f 1800 en daarboven.

De assistenten bij den voorlichtingsdienst ten behoeve van den rubberhandel en de rubbernijverheid.

De assistent-scheikundige bij het Profstation voor de Lederindustrie.

De administratieve ambtenaren der 1ste klasse bij de arbeidsinspectie.

De technische ambtenaren der 2de klasse en de tijdelijke technische ambtenaren bij het technisch bureau aan het Departement van Koloniën.

De voorzitters, leden en secretarissen van examencommissiën alsmede hunne plaatsvervangens en aan die commissiën toegevoegde deskundigen, voor zoover niet de commissiën als zoodanig of wel de voorzitters, de secretarissen of de deskundigen als zoodanig bij dit besluit in eene hoogere klasse zijn gerangschikt of door Ons in nader op de voordracht van het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur te nemen besluiten in de 2de klasse of de 3de klasse A worden gerangschikt.

VIERDE KLASSE A.

De klerken bij de Departementen, administratiën en colleges van algemeen bestuur en verdere Rijksinstellingen alsmede bij de provinciale griffiën voor zoover zij niet in eene andere klasse zijn of worden gerangschikt.

De directeuren van de gevangnissen 5de

en 6de klasse alsmede de adjunct-directeuren en adjunct-directrices van de gevangnissen.

De commiezen bij de gevangnissen, Rijkswerkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen) en Rijksopvoedingsgestichten.

De meesterknechts bij den arbeid in de gevangnissen en Rijkswerkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen).

De commiezen bij de tuchtcholen.

De commiezen ter directie bij de Rijksopvoedingsgestichten.

De hoofdopzichter van den arbeid in de Rijksopvoedingsgestichten.

De werkmeesters en werkmeesteressen bij de tuchtcholen en Rijksopvoedingsgestichten.

De onderwijzers en onderwijzeressen bij de tuchtcholen en Rijksopvoedingsgestichten.

De candidaat-opvoedende ambtenaren en de opvoedende ambtenaren bij de Rijksopvoedingsgestichten.

De Rijksklerken van de 1e klasse ter griffie en ten parkette.

De Rijksveldwachters-rechercheurs.

De opzichters der 1ste en 2de klasse en de tijdelijke opzichters bij de Justitiegebouwen.

De opzichters benevens het bureau-personeel bij het Rijksbureau voor Drinkwatervoorziening.

De meesterknechten ter Algemeene Landsdrukkerij.

De inspecteurs van politie wegens reizen ter zake van de inspectie van de grenzen des Rijks.

De commiezen en verdere bureau-geëmployeerden bij de gemeentebesturen en de inspecteurs van politie wegens reizen ter zake van de militie.

De huismeester, de adjunct-directrice, de hoofdverplegers en hoofdverpleegsters bij 's Rijks krankzinnigengestichten.

De meesteressen-vroedvrouw, de huismeessteressen, de hoofdonderwijzers, de hoofdonderwijzeressen, de hoofdverpleegsters en de administrateurs bij de Rijkskweekscholen voor vroedvrouwen.

De teekenaars bij de Rijks-Universiteiten.

De praeparateurs en praeparatrices bij de Rijks-Universiteiten.

De opzichters en de ambtenaren van administratie bij den technischen dienst der gebouwen, ressorteerende onder het Departement van Binnenlandsche Zaken.

De bouwkundig teekenaar bij de Rijkscommissie tot het opmaken en uitgeven van een inventaris en eene beschrijving van de Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst.

De assistenten, de amanuenses en de adjunct-amanuenses bij de Koninklijke bibliotheek.

De assistenten bij 's Rijksmuseum te Amsterdam.

De assistenten bij het Koninklijk munt- en penningkabinet.

De opzichters-teekenaars voor de gedenk-teekenen van vaderlandsche geschiedenis en kunst.

De 2de technische ambtenaren bij het bureau Gravure bij het Departement van Marine.

De teekenaar bij het bureau Artillerie bij het Departement van Marine.

De teekenaar bij het bureau Torpedodienst bij het Departement van Marine.

De adjunct-commissarissen der loodszen.

De bureelambtenaren bij het loodswezen.

De ambtenaren voor opnemingswerkzaamheden ten behoeve van loodswezen, betoning en verlichting.

De opzichters voor den algemeenen dienst van loodswezen, betoning en verlichting.

De opzichters bij de kustverlichting.

De machinist bij 's Rijks verlichting.

De hoofdmachinisten, machinisten en adjunct-machinisten bij den Marine-stoomvaartdienst en de in rang daarmede gelijkgestelden bij de Marine-reserve.

De burgeronderwijzers bij opleidingen van de zeemacht.

De studenten voor den militairen geneeskundigen dienst.

De adelborsten bij het Koninklijk instituut voor de Marine.

De aspirant-administrateurs voor de Marine.

De aspirant-machinisten bij de Marine.

De teekenaars bij de afdeling Hydrographie bij het Departement van Marine.

De verificateurs, aspirant- en kommiezen-verificateurs, de hoofdkommiezen en de assistenten der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

De assistent en de analisten bij het Laboratorium van het Departement van Financiën.

De Rijksklerken der 1ste klasse der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

De personen in dienst gesteld voor het houden van toezicht op ten behoeve van het Departement van Financiën uit te voeren werken.

De deskundigen, bedoeld in art. 50, § 2 der Wet van 16 April 1896 (*Staatsblad* n°. 72).

De commiezen, aide-essaieurs en plaats-bekleedende ontvangers van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken.

De magazijnmeester van het algemeen zegelkantoor.

De Rijksklerken van de 1ste klasse bij de administratie der registratie.

De boekhouders van het kadaster.

De aspirant-landmeters van het kadaster.

De teekenaars van het kadaster.

De opziensers bij de ontmanteling der opgeheven vestingen.

De opziensers en tijdelijke opziensers der domeinen.

De opziensers-teekenaar der domeinen.

De opzichter in algemeenen dienst voor de voormalige vestinggronden.

De teekenaars ten behoeve van het domeinbestuur.

De Rijksklerk ten kantore van den secretarispenningsmeester van het bestuur der visscherijen op de *Zeeuwische stroomen*.

De controleurs der visscherijen op de *Zeeuwische stroomen*.

De opziensers der visscherijen op de *Zeeuwische stroomen*.

De adjunct-commies en de klerken aan de directie der Staatsloterij.

De opzichters bij 's Rijks Munt.

De controleurs bij de afdeling Contrôle bij 's Rijks munt.

De adjunct-bedrijfschef, de adjunct-administrateurs, de eerste-opzichters, de opzichters, de eerste-machinist, de bureelambtenaren 1ste klasse, de eerste-teekenaar werkzaam bij een der artillerie-inrichtingen.

De cadetten bij de Koninklijke Militaire Academie.

De cadetten der cadettenschool.

De leerlingen van den hoofdcurcus.

De buitengewone opzichters van fortificatiën.

De opzichters-bureelambtenaar der Genie en die bij de bureaux van de commandanten in de verdedigingsstellingen en liniën.

De tijdelijke opzichters, de tijdelijke teekenaars en tijdelijke opzichters-teekenaars der Genie.

De assistent-magazijnmeesters, de bureelambtenaren 1ste klasse bij de centrale magazijnen van militaire kleeding en uitrusting en bij 's Rijks magazijn van geneesmiddelen.

De adjudanten-onderofficier en onderofficieren van hooger rang alsmede de daarmede in rang gelijkgestelde onderofficieren der landmacht en bij de reserve van de landmacht.

De administrateurs der verplegingsinrichtingen.

De bureelambtenaren 1ste klasse bij 's Rijks magazijn van geneesmiddelen.

De hoofdwerktuigkundigen bij de Luchtvaartafdeeling.

De hoofdmachinist bij eene militaire inrichting tot drinkwatervoorziening.

De opzichters 2de, 3de en 4de klasse, de adjunct-opzichters en buitengewone opzichters bij den Rijkswaterstaat.

De tijdelijke hoofdopzichters, opzichters, teekenaars en schrijvers-teekenaar bij den aanleg van Rijkswaterstaatswerken.

De ambtenaren bij den algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat.

De bureelambtenaren van den Rijkswaterstaat.

De havenmeesters, met uitzondering van die bij de Marine en bij de groote kanalen en zeehavens.

De hoofdmachinisten bij Rijksstoomgemalen en elektrische centralen.

De opziensers bij de Rijkselectriciteitswerken.

De opzichters-electricien en de hoofdmachinisten-electricien bij de Rijkselectriciteitswerken.

De opziener bij het stoompontveer over het Noordzeekanaal te Velsen.

De sluismeesters en hulpsluismeesters.

De voogd van Rottum.

De opzichters en buitengewone opzichters bij de Landsgebouwen.

De technische ambtenaren 2de klasse bij den Raad van toezicht op de spoorwegdiensten.

De opzichters in algemeenen dienst voor de spoorwegen.

De tijdelijk-opzichter bij de voorbereiding van de werken voor den aanleg van spoorwegverbindingen met de havens West bij Amsterdam, de aansluiting van den spoorweg Amsterdam—Haarlem aan die verbindingen en den aanleg van een rangeerterrein met bijkomende werken nabij Duivendrecht.

De surnumerairs bij den dienst der posterijen en telegrafie.

De telegrafisten.

De klerken van de 1ste klasse bij den dienst der posterijen en telegrafie.

De bureelambtenaren der posterijen en telegrafie met eene jaarwedde van f 900 en daarboven.

De buitengewoon geëmployeerden bij den Rijkstelegraafdienst, wier maximum-jaarwedde f 1500 of meer bedraagt.

De boekhouders bij den dienst der posterijen en telegrafie.

De aspirant-opzichters en chefs-instrumentmaker der telegrafie.

De werkmeester bij de herstellingswerkplaats der telegrafie.

De magazijnchef bij de directie van de Rijkspostspaarbank.

De boekhouder, de conservator en de lithograaf-teekenaar aan de Rijksasserminrichting.

De conservatrice en de ambtenaar van administratie bij de Rijks hogere land-, tuin- en boschbouwschool.

De boekhouders bij de instituten, verbonden aan de Rijks hogere land-, tuin- en boschbouwschool.

De aspirant-Rijksland- en tuinbouwleeraren.

De aspirant-Rijkslandbouwingenieur.

De ambtenaren van administratie bij de middelbare landbouwschool te Groningen en de middelbare Koloniale landbouwschool te Deventer.

De onderwijzers bij de middelbare Koloniale landbouwschool te Deventer.

De opperstalbaas bij het Rijkshengstveulendepôt.

De ambtenaar aan het instituut voor Phytopathologie.

De controleurs bij den phytopathologischen dienst.

De hoofdopziener en de opziensers bij 's Rijksveeartsenijschool.

De hoefsmidbaas, tevens onderwijzer in praktisch hoefbeslag bij 's Rijksveeartsenijschool.

De veeopzichters.

De hulpkeurmeesters.

De boschwachters en tijdelijke ambtenaren bij het Staatsboschbeheer.

De Rijksklerken op de kantoren der rentmeesters en op het bureau van den inspecteur der Staatsbosschen en ontginningen.

De analisten, adjuncten, boekhouders en controleurs bij de Rijkslandbouwproefstations en bij het proefstation voor zaadcontrole.

De Rijkszuivelvisiteurs.

De controleurs aan het Rijkszuivelstation te Leiden.

De boekhouders bij het Rijkszuivelstation.

De assistenten bij den dienst der Rijkszuivelconsulenten.

De adjunct-secretaris, instrumentmaker, rekenaars, klerken en observatoren bij het Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut.

De bureelambtenaar bij den mijnraad.

De opzichters der mijnen.

De hoofdopzichters en de opzichters bij de Rijksopsporing van delfstoffen.

De administratieve ambtenaar bij de vischerijinspectie.

De onderinspecteurs der visscherijen met eene bezoldiging (jaarwedde en toelage) van minder dan f 1800.

De laboranten en amanuenses van het Rijksbureau tot onderzoek van handelswaren.

De laboranten bij het Proefstation voor de lederindustrie.

De analist bij den voorlichtingsdienst ten behoeve van den rubberhandel en de rubbernijverheid.

De experts bij de scheepvaartsinspectie met uitzondering van die met standplaats Amsterdam en Rotterdam.

De administratieve ambtenaren bij het bureau voor den industrieelen eigendom.

De opzichters van den arbeid.

De administratieve ambtenaren der 2de klasse bij de arbeidsinspectie.

De opzichters voor het stoomwezen.

De bureelambtenaar bij het stoomwezen.

De pakhuismeester, de eerste pakhuisopzichter, de pakhuisopzichters, de werkopzichters en de assistenten bij de keuringen bij het Koloniaal Etablissement te Amsterdam.

VIERDE KLASSE B.

De schrijvers bij de Departementen, administratiën en colleges van algemeen bestuur en verdere Rijksinstellingen alsmede bij de Provinciale griffiën.

De cipiers van de gevangenis 7de klasse.

De onderwijzers en onderwijzeressen, de geagreëerde onderwijzers en geagreëerde onderwijzeressen bij de gevangenis en de Rijks-werkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen).

De schrijvers bij de gevangenis, Rijks-werkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen), tuchtsholen en Rijksopvoedingsgestichten.

De bedienden bij den arbeid in de gevangenis en Rijks-werkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen).

De opzichters der 3de klasse bij de justitiegebouwen.

De Rijksklerken der 2de klasse ter griffie en ten parkette.

De klerk bij den dienst der justitiegebouwen.

De expeditie bij de Nederlandsche Staatscourant en het Staatsblad.

De amanuenses bij het centraal laboratorium voor het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

De machinisten bij 's Rijkskrankzinnigengestichten.

De machinisten bij 's Rijkskweekscholen voor vroedvrouwen.

De amanuenses bij de Rijksinrichtingen voor hooger en voor middelbaar onderwijs.

De machinist bij 's Rijks archief te 's Gravenhage.

De amanuenses bij 's Rijksarchieven.

De amanuenses bij 's Rijks normaalschool

voor teekenonderwijzers en bij 's Rijkschool voor kunstnijverheid.

De beamtten bij 's Rijks academie van beeldende kunsten.

De machinist bij het Departement van Binnenlandsche Zaken.

De klerken bij het Koninklijk penningkabinet.

De tijdelijke opzichters bij werken voor de Marine, het loodswezen enz.

De instrumentmaker bij de verificatie van 's Rijks zeeinstrumenten.

De amanuensis bij de verificatie van 's Rijks zeeinstrumenten.

De amanuensis bij het Koninklijk Instituut voor de Marine.

De deurwaarders der directe belastingen.

De kommies-ontvangers der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

De kommiezen 1ste en 2de klasse en de kommiezen te water 1ste klasse der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

De Rijksklerken der 2de klasse der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

De Rijksklerken van de 2de klasse bij de administratie der registratie.

De onderopziens der domeinen.

De machinisten bij de visscherijpolitie op de *Zeeuwsche Stroomen*.

De waardsman voor de gronden van de Bergsche Maas (Nieuwē Maasmond).

Alle onderofficieren der landmacht in de rangen van sergeant-majoor en sergeant of daarmede gelijkgestelden; de administrateurs der verplegingsinrichtingen, in rang met vorenstaanden gelijkgesteld, de opzichter eener militaire bakkerij; de opzichters en meester-werklieden bij de centrale magazijnen van kleeding en uitrusting; de opzichter en de machinist bij 's Rijks magazijn van geneesmiddelen, de verplegers en verpleegsters bij de militaire hospitalen.

De bureelambtenaren 2de klasse bij 's Rijks magazijn van geneesmiddelen.

De beheerder van het materieel, tevens belast met de werkzaamheden van schrijver bij de Normaalschool.

De machinisten, de keurders, de amanuenses, de bureelambtenaren 2de klasse, de teekenaars, de buitengewone werklieden, de werklieden belast met den dienst van hulpopzichter en hulpkeurder, werkzaam bij een der artillerie-inrichtingen alsmede de meester-geweermakers bij de wapendépôts.

De meester-schoenmaker en de meester-zadelmaker bij het centraal-magazijn van

militaire kleeding en uitrusting te Amsterdam.

De bureelambtenaren 2de klasse bij de centrale magazijnen van militaire kleeding en uitrusting en bij 's Rijks magazijn van geneesmiddelen.

De amanuenses bij de Koninklijke Militaire Academie en bij de Hoogere Krijgsschool.

De schrijvers bij den aanleg van Rijkswaterstaatswerken.

De onderhavenmeesters met uitzondering van die bij de Marine.

De dokmeester, afslagers, havenklerken en bureelambtenaren bij de vissershaven te IJmuiden.

De machinisten, hulpmachinisten en machinisten-stokers bij Rijksstoomgemalen, bij elektrische centralen, op Rijksstoomponten en directievaartuigen.

De electriciens, electriciens-monteurs, electriciens-hulpmachinisten, machinisten-electriciens en monteurs.

De gezagvoerders, stuurlieden, stuurlieden-roergangers en motorschippers op Rijksdirectievaartuigen.

De gezagvoerders-pontwachters.

De klerken van de 2de klasse bij den dienst der posterijen en telegrafie.

De bureelambtenaren der posterijen, en telegrafie met eene jaarwedde tot f 900.

De huietgewoon geëmployeerden bij den Rijkstelegraafdienst, wier maximum-jaarwedde minder dan f 1500. bedraagt.

De telefonisten.

De hulptelegrafisten.

De hulptelefonisten.

De kantoorbedienden bij den dienst der posterijen en telegrafie.

De brievegaarders.

De adsistenten.

De conducteurs der brievenmalen.

De hoofdbestellers, magazijnopzichters, hulpboekhouders, machinisten en teekenaars bij den dienst der posterijen en telegrafie.

De assistent-chefs-instrumentmaker, monteurs en lijnwachters der telegrafie.

De machinist bij de Directie van de Rijkspostspaarbank.

De beambten aan de Rijks-hoogere land-, tuin- en boschbouwschool.

De beambten aan de Rijksveeartsenijschool.

De beambten aan de middelbare landbouwschool te Groningen en de middelbare Koloniale landbouwschool te Deventer.

De beambten aan de Rijkszuivelschool.

De beambten aan de Rijksland- en tuinbouwwinterscholen.

De onderstalbaas bij het Rijkshengstveulen-depôt.

De amanuenses bij de Rijkslandbouwproefstations en het proefstation voor zaadcontrole.

De schrijvers bij de Rijkslandbouwproefstations en het proefstation voor zaadcontrole.

De schrijvers bij het Rijkszuivelstation.

De amanuenses bij het Rijkszuivelstation.

De amanuenses bij het Rijksinstituut voor het visscherijonderzoek.

De klerken bij het Staatstoezicht op de mijnen.

De hulpopzichters bij de Rijksopsporing van delfstoffen.

De amanuenses bij de Rijksopsporing van delfstoffen.

De amanuenses-schrijver bij de Rijksopsporing van delfstoffen.

De opperkeurmeester van de geëkaakte haring.

De adspirant-adjunct-inspecteur der visscherijen.

De opzieners der visscherijen andere dan die voor de Zeeuwsche stroomen.

De klerk-rekenaar en de amanuenses bij het Rijksinstituut voor visscherijonderzoek.

De controleurs van den arbeid.

De tijdelijke controleurs van den havenarbeid.

De administratieve ambtenaren der 3de klasse bij de arbeidsinspectie.

VIJFDE KLASSE.

De kamerbewaarders, conciërges, portiers, boden en alle verdere mindere beambten, bedienden en werklieden bij de Departementen, Administratiën en Colleges van algemeen bestuur, bij de Gerechten en verdere Rijksinstellingen alsmede bij de Provinciale griffiën.

De Rijksklerken der 3e klasse ter griffie en ten parkette.

De Rijksveldwachters.

De provoosten-geweldige.

De bewaarders, bewaarsters, zaalopzichters en zaalopzichteressen bij de gevangnissen en Rijkswerkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen).

De geëgreerde schrijvers bij de gevangnissen en Rijkswerkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen).

De verdere mindere beambten bij de gevangnissen en Rijkswerkinrichtingen (behalve die te Veenhuizen).

De huismeesters bij de Rijksopvoedingsgestichten.

De tuinlieden-portiers, beambten in alge-

meenen dienst, koks en assistent-koks bij de tuchtcholen en Rijksopvoedingsgestichten.

De vrouwelijke beambten voor den huishoudelijken dienst (dienstboden) bij de tuchtcholen voor jongens.

De vrouwelijke beambten in algemeenen en voor den huishoudelijken dienst bij de tucht-school en het rijksopvoedingsgesticht voor meisjes.

De gemeente-boden, veldwachters, agenten van politie en verdere lagere beambten bij de gemeentebesturen wegens reizen ter zake van de militie en van de Landweer.

De beambten bij de Rijks-Quarantaine en Ontsmettingsdienst.

De verplegers, verpleegsters, leerling-verplegers, leerling-verpleegsters, aspirant-verplegers, aspirant-verpleegsters, en bedienden bij de Rijkskrankzinnigengestichten.

De concierge, hoofdassistent en assistenten bij het Koninklijk Kabinet van schildorijen te 's Gravenhage.

De oppassers, opzichters en custoden bij 's Rijks musea, kabinetten en verzamelingen.

De klerken en klerken-binders bij 's Rijks archieven.

De mouleurs bij de Rijkscommissie voor de vervaardiging en ruiling van reproductiën van kunstvoorwerpen.

De lichtwachters bij 's Rijks kustverlichting.

De leerling-machinisten bij de Marine-reserve.

De monteurs, instrumentmakers, stokers en matrozen bij 's Rijks verlichting.

De assistent-deurwaarders der directe belastingen.

De kommiezen 3de klasse en de kommiezen te water 2de klasse der directie belastingen, invoerrechten en accijnzen.

De hulpkommiezen en hulpkommiezen. op daggeld en de vaste knechts bij de administratie der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

De Rijksklerken der 3de klasse der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

De Rijksklerken van de 3de klasse bij de administratie der registratie.

De stempelaars aan de zegelkantoren.

De schippers en schippersknechts bij de visscherijpolitie op de *Zeeuwse stroomen*.

Alle jaarwedde genietende militairen der landmacht in den rang van korporaal of in den stand van soldaat of daarmede gelijkgestelden.

De portier bij de centrale magazijnen van kleeding en uitrusting.

De portier bij 's Rijks magazijn van geneesmiddelen.

De lijnwerkers bij het regiment genietroepen.

De portiers, magazijnknechts en bedienden bij de artillerieinrichtingen en bij de magazijnen ressorteerende onder het Departement van Oorlog.

De machinisten, stokers en bedienden bij eene militaire inrichting tot drinkwatervoorziening.

De wachters en tijdelijke wachters ressorteerende onder het Departement van Oorlog.

De corveërs in de kazernen.

De machineknechts bij de Rijksstoomgemalen, bij elektrische centrales, op Rijksstoomponten en -directievaartuigen.

De arbeiders bij de Rijkswaterstaatswerken.

De bakemeesters.

De sluiswachters.

De sluisknechts.

De brugwachters.

De brugknechts.

De pontwachters.

De pontknechts.

De duinwachters.

De dijkwachters.

De lichtwachters.

De schippers en schippersknechts.

De stokers.

De dekknechts.

De stokers-dekknechts.

De Rijkswachthouders.

De smeden-bankwerkers.

De kanaalwachters.

De havenknechts.

De haven-, hal- en dokknechts, smeden-machinedrijvers en havenbeambten, belast met het politietoezicht, bij de visschershaven te IJmuiden.

De schrijvers, concierges, portiers, zaalwachters, stokers, kantoorknechts, bestellers en jongelingen bij den dienst der posterijen en telegrafie.

De postboden.

De instrumentmakers en vaste werklieden der telegrafie.

De kweekelingen en vaste arbeiders bij het beheer der Staatsbosschen.

De stalknechts bij het Rijkshengstveulendepôt te Bergen op Zoom.

De bedienden bij het ijkwezen.

De vaste en tijdelijke geleiders van transporten ontplofbaar stoffen.

De bedienden bij het Rijksinstituut voor het visscherijonderzoek.

De schipper, knecht, stuurman en machinist van de bij de visscherijinspectie in dienst zijnde vaartuigen.

De bedienden bij het Rijksinstituut voor visserijonderzoek.

Rangschikking van andere dan de hierboven genoemde burgerlijke en militaire landsdienaren geschiedt door Ons op de voordracht van het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur, met medewerking van Onzen Minister van Financiën, indien de voordracht niet van dezen uitgaat.

3. Gepensioneerden alsmede burgerlijke en militaire landsdienaren op wachtgeld of nonactiviteit zijn gerangschikt in de klasse, waartoe de betrekking behoort, die zij het laatst hebben bekleed of waarin zij het laatst dienst gedaan hebben.

Het bepaalde in het vorig lid is niet van toepassing wanneer de daarbedoelde personen reizen in eene betrekking of functie, welke in eene der bij artikel 2 genoemde klassen is gerangschikt.

4. Personen, geene bezoldiging uit 's Rijks schatkist trekkende en niet opgenoemd onder een der klassen van artikel 2, zijn gerangschikt in de 3de klasse A.

Wij behouden Ons evenwel voor personen als evenbedoeld in ieder bijzonder geval, op de voordracht van het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur, in eene hoogere klasse te rangschikken.

De hoofden der Departementen van algemeen bestuur zijn bevoegd personen als in het eerste lid bedoeld in ieder bijzonder geval te rangschikken in eene lagere klasse dan de 3de klasse A.

5. Dienstdoende ambtenaren of officieren, aan wie een hoogere rang is toegekend dan die van de betrekking naar welke zij zijn bezoldigd of aan wie een personeele titel of titulaire rang is verleend, mogen de vergoeding wegens reizen verblijfkosten niet berekenen naar den maatstaf van dien hooger rang of titel.

6. Die meer dan éne betrekking bekleedt of eene betrekking tijdelijk waarneemt, geniet de vergoeding wegens reis- en verblijfkosten naar de klasse van het tarief waarin de betrekking is gerangschikt, waarin hij gereisd heeft.

Onder de uitdrukking „betrekking” wordt in dit artikel verstaan iedere functie welke in een der bij artikel 2 genoemde klassen is gerangschikt.

Wij behouden Ons voor, op de voordracht van het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur, afwijking van het bepaalde in dit artikel toe te staan ten behoeve van voorzitters van commissiën.

7. De reizen behooren te worden gedaan op

de voor het Rijk minst kostbare wijze tenzij bijzondere omstandigheden naar het oordeel van het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur of van de door dezen daartoe aangewezen autoriteit zich daartegen verzetten.

Wanneer reizigers tusschentijds van uit hunne woonplaats heen en weer hebben gereisd, ten gevolge waarvan de uitgaven hooger zijn geworden dan bij onafgebroken verblijf buiten de woonplaats het geval zou zijn geweest, worden die hoogere kosten alleen dan vergoed indien het heen en weer reizen met het oog op 's Rijks belang door het Hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur of de door dezen daartoe aangewezen autoriteit werd toegestaan of nader wordt goedgekeurd.

Voor zoover, met het oog op de werkzaamheden, tusschentijdsche terugkeer naar de woonplaats redelijkerwijze mag verwacht worden en in 's Rijks geldelijk belang is, worden hoogere kosten, veroorzaakt door onafgebroken verblijf buiten de woonplaats, alleen dan vergoed indien dit verblijf met het oog op 's Rijks belang door het Hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur of de door dezen daartoe aangewezen autoriteit werd toegestaan of nader wordt goedgekeurd.

De reizen worden in den regel gedaan met openbare middelen van vervoer. Afwijkingen van dezen regel kunnen worden toegestaan of goedgekeurd door het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur of de door dezen daartoe aangewezen autoriteit.

8. Behoudens het bepaalde in de artikelen 7, 9, 10 en 12, wordt als vergoeding voor reiskosten niet meer in rekening gebracht dan :

1°. de verschuldigde en betaalde vracht voor het vervoer — daaronder begrepen de kosten verbonden aan het bezigen van een slaapwagen in den spoortrein en voor zooveel noodig van eene slaaphut aan boord van schepen — van :

a. den reiziger ;

b. de medegenomen reisbenodigdheden ingeval buiten de woonplaats is overnacht ;

c. dienstbenodigdheden ingevolge algemeen of bijzonderen last medegenomen ;

2°. de verschuldigde en betaalde tol-, brug-, veer- en overvaartgelden ;

3°. eene overeenkomstig het bepaalde in artikel 11. berekende vergoeding wegens het gebruik van eigen vervoermiddelen.

9. Reizigers, behorende tot de eerste klasse, tot de tweede klasse en tot de derde klasse A, mogen wegens het vervoer van hun persoon met een openbaar middel van vervoer in reke-

ning brengen de verschuldigde en betaalde vracht voor eene plaats der eerste klasse.

Reizigers, behorende tot de derde klasse B en tot de vierde klasse A, mogen wegens het vervoer van hun persoon in rekening brengen :

a. voor reizen per spoor trein, de verschuldigde en betaalde vracht voor eene plaats in een rijtuig der tweede klasse tenzij de reis in spoedeisende gevallen gedaan is met een trein, waarin dergelijke rijtuigen niet zijn, in welk geval de verschuldigde en betaalde vracht voor eene plaats in een rijtuig der eerste klasse kan in rekening gebracht worden ;

b. voor reizen per stoomboot, stoomtram of ander openbaar middel van vervoer, niet vallende onder letter a, de verschuldigde en betaalde vracht voor eene plaats der eerste klasse.

Reizigers, behorende tot de vierde klasse B en tot de vijfde klasse, mogen wegens het vervoer van hun persoon niet meer in rekening brengen dan :

a. voor reizen per spoor trein, de verschuldigde en betaalde vracht voor eene plaats in een rijtuig der derde klasse, tenzij de reis, in spoedeisende gevallen, gedaan is met een trein, waarin dergelijke rijtuigen niet zijn, in welk geval de verschuldigde en betaalde vracht voor eene plaats in een rijtuig der daarop volgende, hoogere klasse in rekening mag gebracht worden ;

b. voor reizen per stoomboot, stoomtram of ander openbaar middel van vervoer, niet vallende onder letter a, de vracht voor eene plaats der tweede klasse, tenzij er slechts ééne klasse is.

Echter kunnen reizigers als in het tweede en derde lid van dit artikel bedoeld, in geval zij de reizen gezamenlijk moeten doen met personen, die in een hoogere klasse van artikel 2 zijn gerangschikt, ten aanzien van de vergoeding wegens reiskosten, met de laatstbedoelden worden gelijkgesteld, wanneer het hoofd van het betrokken Departement van algemeene bestuur zulks met het oog op de te verrichten werkzaamheden toestaat of nader goedkeurt.

Wij behouden Ons voor te bepalen, dat eene of meer bepaalde groepen van commiezen bij een der Departementen van algemeen bestuur, uit hoofde van den bijzonderen aard der door hen te verrichten werkzaamheden, wegens het vervoer van hun persoon met een openbaar middel van vervoer in rekening mogen brengen de verschuldigde en betaalde vracht voor eene plaats der eerste klasse, mits de reizen zijn

geschied tot het verrichten van de evenbedoelde werkzaamheden.

10. Abonnementen en andere speciale biljetten, tot het doen van een onbeperkt aantal reizen gedurende eenig tijdvak recht gevende, worden van 's Rijkswege verstrekt:

Bij gebruik van een, niet van 's Rijkswege verstrekt, biljet als in het eerste lid bedoeld, kan eene vergoeding in rekening gebracht worden, welke overeenkomt met 2/3 gedeelten van de vergoeding, welke, bij gebruik van een kilometerboekje, overeenkomstig het bepaalde in het vierde lid, in rekening zou gebracht kunnen worden of, bijaldien en voor zoover het gebruik van kilometerboekjes voor de betrokken reis niet mogelijk is, van de vergoeding volgens het gewone tarief voor het betrokken middel van vervoer.

Bij gebruik van eene vrijkaart mag geene vergoeding aan het Rijk in rekening gebracht worden. Reizigers, die in het bezit zijn van eene vrijkaart, zijn verplicht bij dienstreizen daarvan gebruik te maken.

Bij gebruik van een kilometerboekje of van een ander speciaal biljet, tot het doen van een beperkt aantal reizen recht gevende, kan vergoeding in rekening gebracht worden naar evenredigheid van den, voor dat boekje of biljet betaalden, prijs.

Door of van wege het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur kan aan reizigers, als in dit besluit bedoeld, de verplichting worden opgelegd tot het aanschaffen van een boekje of biljet als in het vorig lid omschreven. De schade, welke door den reiziger, buiten diens schuld, uit hoofde van het nakomen van evenbedoelde verplichting, wordt geleden, wordt door het Rijk vergoed.

11. In gevallen als bedoeld sub 3 van artikel 8 mag ten hoogste worden in rekening gebracht :

1°. wegens het gebruik van eigen rijwiel : 3 cents per afgelegden kilometer ;

2°. wegens het gebruik van eigen motorrijwiel : 6 cents per afgelegden kilometer ;

3°. wegens het gebruik van eigen automobiel : 20 cents per afgelegden kilometer ;

4°. wegens het gebruik van eigen rijtuig onderscheidenlijk met één en met twee paarden / 1 en / 1.50 voor elk uur dat het rijtuig voor den dienst ter beschikking van den reiziger moet zijn ;

5°. wegens het gebruik van eigen rijpaard / 0.75 voor elk uur dat het paard voor den dienst ter beschikking van den reiziger moet zijn.

Gedeelten van een kilometer gelden voor

eenen geheel kilometer; gedeelten van een uur worden als een vol uur aangemerkt.

Echter mag voor reizen met eigen middelen van vervoer gedaan, als vergoeding voor reizen verblijfkosten, niet meer in rekening gebracht worden dan het bedrag waarop, bij gebruik van openbare middelen van vervoer, aanspraak zou zijn, verkregen.

Wij behouden Ons voor den in dit artikel vastgestelden maatstaf voor vergoedingen, wegens het gebruik van eigen vervoermiddelen in rekening te brengen, op de voordracht van Onzen Minister van Financiën, naar gelang van de omstandigheden, te wijzigen en aan te vullen.

12. Reizen naar een plaats (burgerlijke gemeente of het bij name bekend, afgezonderd liggend, onderdeel eener gemeente), op geen verderen afstand dan van 3 kilometers buiten de woonplaats, geven geen aanspraak op vergoeding van kosten wegens het vervoer van den persoon des reizigers, behalve wanneer op denzelfden dag twee of meer reizen zijn gedaan en de werkelijk afgelegde afstand, met inbegrip van de terugreis of reizen, meer dan 6 kilometers bedraagt of wanneer de reizen zijn gedaan met een openbaar middel van vervoer.

Wegens vervoer van den persoon des reizigers binnen de bebouwde kom van de woonplaats worden geene reiskosten vergoed. Deze bepaling geldt niet ten opzichte van het vervoer hetwelk binnen de bebouwde kom geschiedt met het openbaar middel van vervoer waarmede, tot het ondernemen van de reis, de woonplaats wordt verlaten of wel, bij het einde van de reis, in de woonplaats wordt teruggekeerd.

Wegens vervoer van den persoon des reizigers binnen de bebouwde kom van eene andere plaats dan de woonplaats mag uitsluitend de vracht voor de gebezigde openbare middelen van vervoer worden in rekening gebracht, mits dat gebruik door 's Rijks belang wordt gevorderd.

Ten behoeve van personen, reizende in een kwaliteit, aan welke geenerlei bezoldiging of beloning uit 's Rijks schatkist verbonden is, kan door het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur afwijking van het bepaalde in dit artikel worden toegestaan of goedgekeurd.

13. Bij de toepassing van de artikelen 11 en 12, 1ste lid, geschiedt de berekening van het aantal afgelegde kilometers met gebruikmaking van den, bij het Koninklijk besluit van 4 Maart 1862 (*Staatsblad* n°. 27) vastgestelden of nader door Ons vast te stellen afstandswijzer. Indien in eenig geval de afstand tusschen de

twee plaatsen niet op den evenbedoelden afstandswijzer is aangegeven, wordt die afstand bepaald door het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur of de door dezen daartoe aangewezen autoriteit.

Indien door den belanghebbende het bewijs wordt geleverd, dat het overeenkomstig het vorige lid berekende aantal kilometers belangrijk kleiner is dan dat der werkelijk afgelegde kilometers, kan, wanneer dit met het oog op 's Rijks belang wenschelijk is te achten, door het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur of door dezen daartoe aangewezen autoriteit worden bepaald, dat de vergoeding over het laatstbedoelde aantal kilometers zal berekend worden.

14. De vergoeding wegens verblijfkosten bedraagt per etmaal:

voor de 1e klasse	f 9.—
„ „ 2e „	„ 7.—
„ „ 3e „	„ 6.—
„ „ 4e „	„ 5.—
„ „ 5e „	„ 3.50

Voor gedeelten van een etmaal bedraagt de vergoeding:

voor de 1e klasse	f 0.38 per uur
„ „ 2e „	„ 0.30 „ „
„ „ 3e „	„ 0.25 „ „
„ „ 4e „	„ 0.21 „ „
„ „ 5e „	„ 0.15 „ „

met dien verstande, dat de aldus berekende vergoeding in geen geval meer zal mogen bedragen dan de voor de betrokken klasse vastgestelde vergoeding per etmaal.

Gedeelten van een uur worden als een vol uur aangemerkt.

De hoofden van de Departementen van algemeen bestuur zijn bevoegd, voor reizen naar, in en uit het buitenland gedaan, de in dit artikel vastgestelde vergoeding in bijzondere gevallen of voor bepaalde klassen van personen met ten hoogste de helft te verhoogen.

15. Voor de berekening van de vergoeding wegens verblijfkosten wordt als begin eener reis aangemerkt:

a. wanneer de reis wordt aanvaard met een openbaar middel van vervoer en het station van vertrek ligt binnen of in de onmiddellijke nabijheid van de bebouwde kom, het tijdstip waarop dat vervoermiddel volgens de officieele dienstregeling vertrekt;

b. in alle andere gevallen, het tijdstip waarop tot het aanvaarden van de reis de woning moet worden verlaten.

Op overeenkomstige wijze wordt het tijdstip bepaald, waarop eene reis geacht wordt te zijn

geëindigd, met dien verstande, dat, wanneer bij het einde van de reis het openbaar vervoermiddel met vertraging in de woonplaats aankomt, het uur van aankomst als tijdstip van terugkeer wordt beschouwd, mits van die vertraging door den belanghebbende bewijs worde overgelegd. In gevallen, waarin de reis niet in de woonplaats wordt beëindigd, wordt dit tijdstip bepaald door het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur of de door dezen daartoe aangewezen autoriteit.

Met afwijking in zooverre van het bepaalde in de vorige twee leden, worden twee of meer reizen als ééne reis aangemerkt, wanneer kennelijk slechts aan ééne voortgezette reis moet worden gedacht ter beslissing van het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur of van de door dezen daartoe aangewezen autoriteit.

16. Vergoeding wegens verblijfkosten wordt niet geleden :

a. wanneer de reis niet langer heeft geduurd dan vier uren, behoudens ingeval het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur of de daartoe door dezen aangewezen autoriteit, in verband met het gedeelte van den dag dat voor de reis moest worden bestemd, termen voor vergoeding op den voet van artikel 14 aanwezig acht ;

b. wanneer de belanghebbende reeds in ééne bezoldigde betrekking of met genot van verblijfkosten uit anderen hoofde geacht moet worden ter bestemde plaatse aanwezig te zijn.

17. Vergoeding wegens verblijfkosten wordt slechts voor 2/3 gedeelten verleend :

a. over elk etmaal of — ingeval vergoeding voor een gedeelte van een etmaal in rekening wordt gebracht — over het gedeelte van een etmaal, tijdens hetwelk of het nachtverblijf moest gehouden worden in een door of vanwege het Rijk beschikbaar gestelde gelegenheid (gebouw of vaartuig, tent, enz.) of op 's Rijks kosten van ééne bijzondere slaapgelegenheid in een vervoermiddel is gebruik gemaakt.

b. over het tijdvak dat de belanghebbende meer dan 30 achtereenvolgende etmalen verblijf op dezelfde plaats buiten zijne woonplaats heeft gehouden.

Voor de toepassing van het in dit artikel onder b bepaalde, wordt het verblijf op dezelfde plaats geacht niet te zijn onderbroken :

1°. wanneer de belanghebbende zich gedurende niet langer dan drie achtereenvolgende etmalen buiten die plaats heeft opgehouden ;

2°. wanneer, niettegenstaande de belanghebbende zich langer achtereen dan gedurende

drie etmalen buiten die plaats heeft opgehouden, het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur termen aanwezig acht om het verblijf als niet onderbroken aan te merken.

Bij reizen naar, in en uit het buitenland gedaan, wordt over het tijdvak, gedurende hetwelk de reiziger noch voor nachtverblijf noch voor voeding kosten behoeft te betalen, doordat die kosten in de door hem betaalde vracht zijn begrepen, per etmaal wegens verblijfkosten vergoed :

voor de 1e klasse	f 4.50
„ „ 2e „	„ 3.50
„ „ 3e „	„ 2.50
„ „ 4e „	„ 1.75
„ „ 5e „	„ 1.25

Voor gedeelten van een etmaal wordt de zooveel bedoelde vergoeding naar evenredigheid verminderd.

18. De hoofden der Departementen van algemeen bestuur zijn bevoegd de vergoeding wegens verblijfkosten te verminderen :

a. voor bepaalde klassen van personen ;

b. voor bijzondere personen, wanneer, in verband met de door de belanghebbenden te bezoeken plaatsen of den duur der reis, een lager bedrag dan bij dit besluit is vastgesteld, geacht wordt voldoende te zijn.

19. Wij behouden Ons voor in bijzondere gevallen of voor bepaalde klassen van personen de vergoeding wegens reis- en verblijfkosten voor reizen naar, in en uit het buitenland gedaan, bij afzonderlijke besluiten te regelen.

20. Vergoeding wegens reis- en verblijfkosten wordt alleen genoten voor reizen, die krachtens ééne wet, een Koninklijk besluit, ééne instructie, ééne doorlopende machtiging of op last van ééne hogere autoriteit zijn gedaan of door deze worden goedgekeurd.

De hoofden van de Departementen van algemeen bestuur, de vice-president van den Raad van State, de voorzitter der Algemeene Rekenkamer en de Directeur van Ons Kabinet genieten vergoeding voor reizen op eigen gezag gedaan.

Vergoeding voor reizen naar, in en uit het buitenland wordt alleen genoten ingeval de reizen zijn gedaan, voor zooveel betreft de in het vorig lid bedoelde personen, met Onze toestemming of nadere goedkeuring en voor zooveel de overige personen betreft, met toestemming of nadere goedkeuring van het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur.

21. De declaratiën wegens reis- en verblijfkosten vermelden :

a. dag en uur waarop iedere reis is aangevangen en geëindigd.

Moeten de verblijfkosten overeenkomstig artikel 17 worden berekend, dan worden de bijzonderheden, welke voor die berekening noodig zijn, in de declaratie vermeld.

Ingeval de reis langer heeft geduurd dan uit hoofde van de voor 's Rijksdienst te verrichten werkzaamheden noodzakelijk was, wordt het tijdvak van dien langeren duur in de declaratie vermeld ;

b. de gevolgde route, met duidelijke aanwijzing van de verschillende middelen van vervoer waarvan gebruik is gemaakt ;

c. de kwaliteit waarin gereisd is en de klasse van het tarief, waarnaar wordt gedeclareerd ;

d. de verklaring, dat de reis is geschied voor 's Rijks dienst en dat de declarant gedurende het tijdvak, waarover de verblijfkosten in rekening zijn gebracht, werkelijk tot het doen van de gedeclareerde reis of reizen, van zijne woonplaats afwezig was en heeft moeten zijn of wel, in verband met het bepaalde in artikel 7, 2de lid, van dit besluit afwezig zou geweest moeten zijn in geval van onafgebroken verblijf als in die bepaling bedoeld ;

e. de verklaring, dat de bedragen, volgens de declaratie uitgegeven wegens reiskosten, de vracht van goederen en andere bijkomende kosten hieronder begrepen, niet hooger zijn dan hetgeen ter zake werkelijk is betaald. Is voor de reis van een speciaal biljet gebruik gemaakt, dan wordt hiervan, met omschrijving van het biljet, melding gemaakt ;

f. de verwijzing naar de wet, het Koninklijk besluit, de instructie, de doorlopende machtiging of bijzondere lastgeving krachtens welke gereisd is ;

g. of een voorschot overeenkomstig artikel 27 genoten is en, zoo ja, het bedrag van dat voorschot.

Door Onzen Minister van Financiën worden de modellen van de declaratiën wegens reis- en verblijfkosten vastgesteld.

22. Bij de declaratiën worden overgelegd de lastgevingen, waar die bestaan, zoome de kwitantien wegens betaalde en in rekening gebrachte kosten van bijzondere vervoermiddelen.

Indien de reis is gedaan op mondelingen last, moet hiervan blijken door eene op de declaratie te stellen verklaring van hem, die den last gaf. Is zij geschied zonder last, doch later goedgekeurd, dan moet van die goedkeuring blijken door eene, door de bevoegde autoriteit op de declaratie te stellen, verklaring.

Uit eene, door de bevoegde autoriteit op de declaratie te stellen verklaring moet blijken, dat de reizen en het verblijf, waarvoor wordt gedeclareerd, in het belang van 's Rijks dienst hebben plaats gehad.

Het doel der reis moet in de lastgeving tot reizen of in de nadere, overeenkomstig het tweede lid gestelde, verklaring vermeld worden, tenzij de zaak geheimhouding vordert.

In de gevallen, waarin is afgeweken van de in artikel 7 gestelde regelen, alsmede in de gevallen als bedoeld in artikel 15, tweede lid, of waarin is gebruik gemaakt van de in de artikelen 1, laatste lid, 9, voorlaatste lid, 12, laatste lid, 14, laatste lid, 15, laatste lid en 16 sub a gegeven bevoegdheid, wordt door het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur of — voor zoover zoodanige aanwijzing bij dit besluit is toegestaan — door de daartoe door dezen aangewezen autoriteit eene verklaring hieromtrent afgegeven.

Op wijzigingen in de declaratie, ten gevolge waarvan de door den reiziger gedeclareerde bedragen zijn verhoogd, wordt geen acht geslagen, tenzij uit de declaratie blijkt, dat die wijzigingen door den declarant zijn goedgekeurd.

23. De declaratiën van de voorzitters, leden en secretarissen van commissiën, alsmede van hunne plaatsvervangende en van de aan die commissiën toegevoegde deskundigen, zijn steeds, onverschillig of de declarant al of niet van Rijkswege bezoldigd wordt, onderworpen aan het onderzoek en de goedkeuring van het hoofd van het Departement van algemeen bestuur, waaronder de commissie ressorteert.

Die declaratiën vereischen overigens tot staving van hare deugdelijkheid geen ander bewijs dan, wat de voorzitters betreft, eene verklaring van het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur en wat de overige, in het vorig lid bedoelde, personen aangaat, eene verklaring van den voorzitter der commissie, dat de reis en het verblijf, waarvoor wordt gedeclareerd, in het belang van 's Rijks dienst hebben plaats gehad.

24. Wij behouden Ons voor om, in overeenstemming met de Algemeene Rekenkamer, personen of categorieën van personen aan te wijzen, voor welke eene verklaring van de bevoegde autoriteit, dat de reis en het verblijf, waarvoor wordt gedeclareerd, in het belang van 's Rijks dienst hebben plaats gehad, niet behoef te worden afgegeven.

25. De hoofden der Departementen van algemeen bestuur verminderen het bedrag der ingediende declaratiën wanneer het tijdvak,

waarvoor vergoeding wegens verblijfkosten in rekening gebracht wordt, te groot voorkomt voor de werkzaamheden die te verrichten waren of wanneer de noodige spaarzaamheid door de declaranten niet is in acht genomen.

26. Ter vervanging van de bij dit besluit geregelde vergoeding voor reis- en verblijfkosten kan door het hoofd van het betrokken Departement van algemeen bestuur aan personen, wier werkkring zich over meer dan ééne plaats uitstrekt, eene vaste som als afkoop of abonement worden toegekend. Elk abonement moet na een tijdsverloop van ten hoogste vijf jaren opnieuw worden geregeld.

De bij het in werking treden van dit besluit bestaande afkopen of abonnements blijven voorloopig van kracht, doch niet langer dan tot op den eersten dag van het tweede kwartaal volgende op den datum van dat in werking treden.

27. Door de hoofden der Departementen van algemeen bestuur kunnen voorschotten worden toegekend op rekening van de voor reis- en verblijfkosten te declareeren bedragen. Deze voorschotten mogen niet meer bedragen dan twee derden van het totaalbedrag, hetwelk naar schatting ter zake van de reis, of, indien het voor meer dan ééne reis strekt, ter zake van de gedurende ten hoogste ééne maand te doene reizen, overeenkomstig de bepalingen van dit besluit, in rekening gebracht zal mogen worden. Het voorschot kan tot ten hoogste zeven achtsten van het zoeven in de eerste plaats bedoelde totaalbedrag worden toegekend in de gevallen, waarin door den betrokkene eene buitenlandsche reis van langen duur moet worden gedaan.

Aan hen, die ingevolge dit artikel voorschot hebben genoten, kan een nieuw voorschot niet worden verstrekt alvorens eene declaratie ter verrekening van het laatstontvangen voorschot is ingediend.

28. Dit besluit is niet van toepassing op :

a. de ambtenaren en beambten van de Rijks-werkinrichtingen te Veenhuizen, met uitzondering van den hoofddirecteur van die gestichten ;

b. personen, opgeroepen tot herkenning van veroordeelden ;

c. de officieren van de zeemacht, die met eene van wege het Rijk verstrekte gelegenheid zich naar het buitenland begeven of vandaar terugkeeren ;

d. militairen der zeemacht beneden den rang van officier, uitgezonderd het machinekamerpersoneel, de mindere geëmployeerden en werklieden bij 's Rijks werven en maritieme inrichtin-

gen en het lagere personeel bij het loodswezen :

e. de wakers bij den dienst der belastingen ;

f. de deurwaarders bij den dienst der belastingen in de gevallen waarin door hen reizen zijn gedaan als bedoeld in art. 47 der wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 66) ;

g. alle militairen niet in het genot van jaarwedden ;

h. het personeel van de Staatsmijnen in Limburg alsmede particulieren, die ten behoeve van de Staatsmijnen reizen.

Voor zoover dit besluit niet van toepassing is op reizen door de in dit artikel bedoelde personen gedaan, wordt de vergoeding voor reis- en verblijfkosten wegens die reizen genoten naar de regelen bij het in werking treden van dit besluit bestaande of nader door Ons vast te stellen.

29. Dit besluit is niet van toepassing op reizen welke verandering van woonplaats ten doel hebben.

30. Het Koninklijk besluit van 5 Januari 1884 (*Staatsblad* n°. 4) en alle besluiten, waarbij dat besluit is aangevuld of gewijzigd, worden door de tegenwoordige bepalingen vervangen.

31. De vergoeding voor reis- en verblijfkosten, wegens reizen aangevangen vóór den dag waarop dit besluit in werking treedt, wordt berekend volgens de vóór dat in werking treden geldende bepalingen.

Wegens reizen, waarbij gebruik is gemaakt van een, vóór den in het vorig lid bedoelden dag aangeschaft, speciaal biljet, als bedoeld in artikel 10 van dit besluit, wordt de betrekking, waarin gereisd is, voor zooveel betreft de vergoeding ter zake van het vervoer van den persoon des reizigers, gerekend te zijn gerangschikt in de klasse, waarin die betrekking vóór het in werking treden van dit besluit gerangschikt was. Voor de toepassing van deze bepaling worden de 3de en de 4de klasse van artikel 2 van het in artikel 30 genoemde besluit gelijkgesteld met onderscheidenlijk klasse 3 A en klasse 4 A van artikel 2 van Ons onderhavig besluit.

32. Dit besluit kan worden aangehaald onder den titel van „Reisbesluit 1916”.

Onze Ministers zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 29sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(Uitg. 10 Nov. 1915.)

30 October 1915. BESLUIT, tot vaststelling van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 50f der Auteurswet 1912, gewijzigd bij de wet van 29 October 1915 (*Staatsblad* n°. 446). S. 452.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Koloniën van 22 October 1915, 1ste afd. C, n°. 613;

Overwegende, dat krachtens art. 50f der Auteurswet 1912, zooals deze luidt ingevolge de daarin bij de wet van 29 October 1915 (*Staatsblad* n°. 446) gebrachte wijzigingen, al hetgeen betreft de samenstelling, de taak en de werkwijze der Commissie van Advies, in de artikelen 50d en 50e dier wet genoemd, bij algemeenen maatregel van bestuur moet worden geregeld, voor zoover daarin niet reeds bij die wet is voorzien;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 October 1915, n°. 27);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 29 October 1915, 1ste Afd. C, n°. 598;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin deze algemeene maatregel van bestuur geplaatst is, te bepalen als volgt:

§ 1. ALGEMEENE BEPALING.

Art. 1. In dit besluit wordt verstaan onder:

a. „de wet” de Auteurswet 1912, zooals deze luidt ingevolge de bij de wet van den 29sten October 1915 (*Staatsblad* n°. 446) daarin gebrachte wijzigingen;

b. „de commissie” de Commissie van Advies, bedoeld bij de artikelen 50d, 50e en 50f der zoeven genoemde wet.

§ 2. DE SAMENSTELLING DER COMMISSIE.

2. De commissie bestaat uit ten minste 19 leden, meerderjarige Nederlanders, in het Rijk in Europa woonachtig.

Onder de leden zijn één voorzitter en twee plaatsvervangende voorzitters, allen doctor in de rechts- of staatswetenschap.

Overigens bestaat de commissie uit ten minste één kunstschilder, één beeldhouwer, één bouwkundige, één grafisch kunstenaar, één fotografisch kunstenaar, één nijverheidskunstenaar, één letterkundige, één componist, één uitgever van verveelvoudigingen van werken van beeldende kunst, één uitgever van letterkundige werken, één uitgever van muziek-

werken en één fabrikant van werken van kunstnijverheid.

Aan de commissie worden een secretaris en een plaatsvervangend secretaris toegevoegd, beiden meerderjarig Nederlander en doctor in de rechts- of staatswetenschap, in het Rijk in Europa woonachtig.

3. De voorzitter, de plaatsvervangende voorzitters, de verdere leden der commissie, de secretaris en de plaatsvervangende secretaris worden door Ons benoemd en ontslagen.

De benoeming geschiedt voor den tijd van 4 jaar; de aftredenden zijn terstond herbenoembaar.

4. Bij afwezigheid of ontstentenis van den voorzitter worden zijne werkzaamheden verricht door een der beide plaatsvervangende voorzitters.

Bij afwezigheid of ontstentenis van den secretaris worden zijne werkzaamheden verricht door den plaatsvervangenden secretaris of, bij afwezigheid of ontstentenis van dezen, door het lid der commissie, dat de voorzitter daartoe zal aanwijzen.

5. De leden der commissie en de plaatsvervangende secretaris genieten voor hunne werkzaamheden eene schadeloosstelling bij wijze van vacatiegeld van f 8 per zittingdag, met uitzondering van den voorzitter der zitting, voor wien dit bedrag wordt bepaald op f 12 per zittingdag.

6. De secretaris geniet eene vaste bezoldiging, door Ons te bepalen.

Voor de vergoeding van bureau-onkosten en van de aan getuigen en deskundigen toe te leggen schadeloosstellingen worden hem gelden ter goede rekening gegeven.

§ 3. DE TAAK DER COMMISSIE.

7. Indien ingevolge de artikelen 50c, tweede lid, en 50d der wet een verzoek aan den rechter is gedaan tot geheele of gedeeltelijke opheffing van de in artikel 50c genoemde bevoegdheid, geeft de commissie op verzoek van den rechter hare voorlichting omtrent de inwilliging daarvan.

8. Hij die een verzoek tot den rechter wenscht te richten tot bekoming van de schadeloosstelling, bedoeld bij de artikelen 50c, tweede lid, en 50e der wet, wendt zich vooraf — en wel vóór het verstrijken van het kalenderjaar, volgende op dat, waarin de nieuwe uitgave der verveelvoudiging heeft plaats gehad — tot de commissie met het verzoek de schadeloosstelling te bepalen, die naar haar oordeel ter zake van die uitgave billijkerwijze aan dengene

wien het auteursrecht op het oorspronkelijk werk toekomt, behoort te worden toegekend.

De commissie tracht, indien de zaak haar voor minnelijke schikking vatbaar schijnt, zoodanige schikking tot stand te brengen. Indien eene schikking tot stand komt, wordt daarvan eene akte opgemaakt en door partijen onderteekeud. De commissie deelt den inhoud der schikking mede aan de arrondissementsrechtbank te Amsterdam en aan den raad van justitie te Batavia. Indien geene schikking tot stand komt, doet de commissie haar advies schriftelijk aan ieder van beide partijen toekomen.

9. Hij die ingevolge de bepalingen van artikel 50c, eerste lid, der wet bevoegd is eene nieuwe uitgave van eene verveelvoudiging van eenig werk van letterkunde, wetenschap of kunst te ondernemen, kan, alvorens daartoe over te gaan, zich tot de commissie wenden met het verzoek de schadeloosstelling te bepalen; die hij naar haar oordeel ter zake van die uitgave billijkerwijze aan dengene, wien het auteursrecht op het oorspronkelijk werk toekomt, zou moeten betalen.

Het tweede lid van het voorgaand artikel is van toepassing.

10. In alle gevallen, waarin partijen het oordeel der commissie wenschen te vernemen betreffende het bedrag, te betalen als:

a. vergoeding voor de geheele of gedeeltelijke overdracht van het auteursrecht op eenig werk van letterkunde, wetenschap of kunst,

b. vergoeding voor de vergunning tot uitoefening van eenige tot het auteursrecht behorende bevoegdheid,

c. schadevergoeding wegens inbreuk op het auteursrecht,

kunnen partijen zich gezamenlijk tot de commissie wenden met het verzoek haar oordeel ter zake kenbaar te maken.

11. Wanneer partijen een geschil omtrent auteursrecht bij compromis aan de uitspraak van leden der commissie hebben onderworpen, geven die leden daarvan kennis aan den secretaris. De commissie verleent hun, desgevraagd zooveel mogelijk medewerking. De scheidsmannen doen een afschrift hunner uitspraak aan den secretaris toekomen.

12. De rechter kan steeds de voorlichting der commissie verzoeken ten aanzien van eenig bedrag, als bedoeld bij artikel 10.

13. In alle vragen betreffende het auteursrecht dient de commissie de hoofden der ministerieele departementen desgevraagd van voorlichting.

14. Aan partijen worden ter zake van de

werkzaamheden der commissie geene kosten in rekening gebracht.

§ 4. DE WERKWIJZE DER COMMISSIE.

15. Eene zaak kan alleen schriftelijk bij de commissie aanhangig worden gemaakt.

De secretaris doet alle ingekomen stukken onverwijld aan den voorzitter ter kennisneming toekomen. Hij geeft aan een ieder die een voor de commissie bestemd stuk te zijnen kantore bezorgt, desverlangd een gedagteekend ontvangstbewijs af.

16. Ter behandeling van de zaken, bedoeld bij artikel 13, vergadert de commissie met zooveel mogelijk leden, doch met niet minder dan vijf, den voorzitter inbegrepen.

De commissie behandelt alle andere zaken met vijf leden, den voorzitter inbegrepen. De voorzitter wijst zoo spoedig mogelijk de andere leden aan, daarbij zorg dragende dat de verschillende belangen, bij de zaak betrokken, zooveel mogelijk gelijkelijk naast hem in de commissie vertegenwoordigd zijn.

In buitengewone omstandigheden, ter beoordeeling van den voorzitter, kan de commissie eene zaak met drie leden behandelen, den voorzitter inbegrepen.

17. Bij de aanwijzing van de leden bepaalt de voorzitter tevens dag, plaats en uur van behandeling. Van dit alles geeft de secretaris onverwijld kennis aan de aangewezen leden.

Schriftelijke bescheiden, tot de zaak betrekkelijk, worden vóór de behandeling zooveel mogelijk rondgezonden ter kennisneming van de leden, die voor de behandeling zijn aangewezen.

18. De leden der commissie onthouden zich van deelneming aan de behandeling van zaken, welke hun, hunnen echtgenooten of bloed- of aanverwanten tot en met den vierden graad, persoonlijk aangaan, of waarin zij of de genoemde personen als gemachtigden zijn betrokken.

19. Wanneer een lid der commissie, de secretaris of de plaatsvervangende secretaris voor meer dan eene week de plaats zijner inwoning verlaat, geeft hij daarvan, zoowel als van zijne terugkomst, kennis aan den voorzitter.

De voorzitter zelf doet in gelijke omstandigheden kennisgeving aan een der plaatsvervangende voorzitters, die den secretaris daarvan verwittigt.

20. De leden der commissie, de secretaris en de plaatsvervangende secretaris zijn verplicht tot geheimhouding omtrent al hetgeen hun in hunne hoedanigheid is bekend geworden

en waaromtrent niet ingevolge besluit der commissie de geheimhouding is opgeheven.

21. Partijen worden zooveel mogelijk met een bekwaamen termijn opgeroepen om bij de behandeling harer zaak door de commissie te worden gehoord.

De oproeping van partijen en, zoo noodig, die van getuigen en deskundigen, geschiedt bij aangeteekenden brief. De geldelijke vergoeding, aan getuigen en deskundigen wegens hunne verschijning toe te leggen, wordt bepaald met overeenkomstige toepassing van het tarief, bedoeld bij artikel 15, vierde lid, van het Octrooireglement (*Staatsblad* 1914 n°. 559).

22. Partijen kunnen zich voor de commissie door een gemachtigde doen bijstaan of door een schriftelijk gemachtigde doen vertegenwoordigen.

23. In alle zaken doet de voorzitter hoofdelijk omvraag, te beginnen met het jongste lid in leeftijd. Zelf brengt hij het laatst zijn advies uit.

Ieder lid, dat aan de behandeling eener zaak ingevolge de aanwijzing des voorzitters deelneemt, is verplicht zijn advies uit te brengen.

Een afwezig lid kan zijn advies niet door een der aanwezigen doen voordragen of het schriftelijk uitbrengen.

24. Alle besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen. In geval van staking van stemmen is de stem des voorzitters beslissend.

25. De uitspraak der commissie wordt op schrift gesteld met vermelding van de leden, die haar hebben gegeven. Zij bevat kortelijk de gronden, waarop de beslissing berust, en wordt door den voorzitter en den secretaris der zitting, waarin de beslissing genomen is, ondertekend en in afschrift aan belanghebbenden uitgereikt.

26. Alle stukken, van de commissie uitgaande, worden door den voorzitter en den secretaris ondertekend.

27. De secretaris is ter zitting van de commissie tegenwoordig.

Hij houdt aantekening van hetgeen aldaar verhandeld wordt, met vermelding van den zakelijken inhoud van de verklaringen der door de commissie gehoorde personen. Die aantekeningen (notulen) worden door den voorzitter vastgesteld en door hem en den secretaris ondertekend.

28. De secretaris houdt 7 afzonderlijke registers, te weten:

1°. van de zaken, waarin ingevolge artikel 50d der wet en artikel 7 van dit besluit de voor-

lichting der commissie wordt gevraagd („opheffingen”);

2°. van de zaken, waarvan de commissie ingevolge artikel 50e der wet en artikel 8 van dit besluit kennis neemt („schadeloosstellingen”);

3°. van de zaken, waarin ingevolge artikel 9 van dit besluit de voorlichting der commissie wordt gevraagd („adviezen schadeloosstelling”);

4°. van de zaken, waarin ingevolge artikel 10 van dit besluit de voorlichting der commissie wordt gevraagd („adviezen over bedragen”);

5°. van de zaken, welke overeenkomstig artikel 11 van dit besluit aan de scheidsrechtelijke beslissing van leden der commissie zijn opgedragen („uitspraken in geschillen”);

6°. van de zaken, waarin ingevolge artikel 12 van dit besluit de voorlichting der commissie wordt gevraagd („adviezen aan den rechter”);

7°. van de zaken, waarin ingevolge artikel 13 van dit besluit de voorlichting der commissie wordt gevraagd („adviezen aan de Regeering”).

In ieder register worden, ieder onder een afzonderlijk nummer, kortelijk vermeld alle zaken in de volgorde, waarin zij worden aangebracht. Bij iedere zaak wordt kortelijk aangetekend hetgeen er in is voorgevallen.

29. De secretaris bewaart het archief der commissie en is daarvoor persoonlijk verantwoordelijk.

Van de uitgaande brieven houdt hij afschrift.

30. De secretaris verricht voorts de werkzaamheden, hem door de commissie of door den voorzitter opgedragen.

31. Jaarlijks, uiterlijk in de maand Mei, brengt de commissie aan Onze Ministers van Justitie en van Koloniën verslag uit van hare werkzaamheden gedurende het afgelopen kalenderjaar. Dit verslag wordt door die Ministers in de *Nederlandsche Staatscourant* openbaar gemaakt.

Voor de eerste maal wordt het verslag uitgebracht over de jaren 1915 en 1916 gezamenlijk.

Onze Ministers van Justitie en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 30sten October 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.

(*Uitgég.* 31 Oct. 1915.)

1 November 1915. BESLUIT, houdende wijziging van het verbod van uitvoer van eieren. S. 453.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van eigeel en van eiwit in verschen en gedroogden toestand, zoomede van producten daarvan te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 27 October 1915, Kabinet, Litt. Q¹⁴⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 27 October 1915, n°. 4);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 29 October 1915, Kabinet, Litt. H¹⁴²;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

De eerste alinea van het *Eenig Artikel* van Ons Besluit van 8 October 1915 (*Staatsblad* n°. 426) wordt gelezen als volgt:

De uitvoer van eieren, van eigeel en van eiwit, in verschen en gedroogden toestand, zoomede van producten daarvan is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 1sten November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 2 Nov. 1915.)

1 November 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *aluminium* en *aluminiumlegeringen*, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan aluminium geen hoofbestanddeel vormt, van *chloorkalk* en van *natriumzouten*. S. 454.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van aluminium en aluminiumlegeringen, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan aluminium geen hoofd-

bestanddeel vormt, van *chloorkalk* en van *natriumzouten* te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 27 October 1915, Kabinet, Litt. S¹⁴⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 27 October 1915, n°. 3);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 29 October 1915, Kabinet, Litt. I¹⁴²;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van aluminium en aluminiumlegeringen, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan aluminium geen hoofbestanddeel vormt, van *chloorkalk* en van *natriumzouten* is verboden van den dag der afkondiging van dit besluit.

Of van eenig vervaardigd artikel aluminium of aluminiumlegering een hoofbestanddeel vormt, wordt zoo noodig door Onzen Minister van Financiën beslist.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 1sten November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 2 Nov. 1915.)

1 November 1915. BESLUIT, houdende *intrekking* van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *antimoon regulus*. S. 455.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 29 October 1915, Kabinet, Litt. L¹⁴²;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *antimoon regulus*, toe-

gestaan bij Ons Besluit van 21 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 421).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 1sten November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 2 Nov. 1915.)

1 November 1915. BESLUIT, houdende wijziging van het verbod van uitvoer van tin. S. 456.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van tin en tinlegeringen, als grondstof en bewerkt, ténzij gebruikt als onderdeel van enig vervaardigd artikel, waarvan tin of tinlegering geen hoofdbestanddeel vormt, te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 22 October 1915, Kabinet, Litt. W¹³⁸;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 October 1915, n°. 26);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 30 October 1915, Kabinet, Litt. E¹⁴³;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Het eenig artikel van Ons Besluit van 15 October 1915 (*Staatsblad* n°. 429) wordt gelezen als volgt:

De uitvoer van tin en tinlegeringen, als grondstof en bewerkt, (met uitzondering van staniol en capsules), ténzij gebruikt als onderdeel van enig vervaardigd artikel, waarvan tin of tinlegering geen hoofdbestanddeel vormt, is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit. Of van enig vervaardigd artikel tin of tinlegering een hoofdbestanddeel vormt, wordt zoo noodig, door Onzen Minister van Financiën beslist.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën

en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 1sten November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 2 Nov. 1915.)

1 November 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van uienzaad en preizaad. S. 457.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van uienzaad en preizaad te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 18 October 1915, Kabinet, Litt. X¹³⁶;

Den Raad van State gehoord (advies van 19 October 1915, n°. 30);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 1 November 1915, Kabinet, Litt. H¹⁴³;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig Artikel.

De uitvoer van uienzaad en preizaad is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 1sten November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 2 Nov. 1915.)

1 November 1915. **BESLUIT**, betreffende bepaling van de bebouwde kom eener gemeente overeenkomstig art 16, eerste lid der Begraafwet.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door L. HENNEMAN e. a. te Haarlem tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 5 Mei 1915, n°. 91, waarbij is verklaard dat de perceelen, gemeente Schoten Sectie B. nos. 228 en 1172 niet uitmaken een bebouwde kom in den zin van het 1e lid van art. 16 der wet van 10 April 1869 (*Staatsblad* n°. 65) betreffende het begraven van lijken, de begraafplaatsen en de begrafenisrechten;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 12 October 1915, n°. 291;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 26 October 1915, n°. 12996, Afd. Volksgezondheid en Armwezen;

Overwegende, dat, nadat de Raad der gemeente Haarlem in 1912 een terrein aan de Kleverlaan voor de uitbreiding der Algemeene Begraafplaats had bestemd, hij bij besluit van 28 October 1914, n°. 7, gelden heeft beschikbaar gesteld ter uitvoering van voormeld plan; dat hiertegen L. en M. HENNEMAN en P. F. BULTERS bij Ged. Staten van Noord-Holland bezwaren hebben ingebracht op grond dat de hun toebehoorende perceelen gemeente Schoten sectie B. nos. 1172 en 229 en het perceel Schoten sectie B. no. 228 vormen eene bebouwde kom; dat het perceel Haarlem sectie G. n°. 5 (zijnde het meest noordelijke gedeelte van het voor uitbreiding der begraafplaats bestemd terrein) minder dan 50 M. is gelegen van die bebouwde kom; dat dus door deze gemeente is gehandeld in strijd met het bepaalde bij art. 16, 1e lid der wet van 1869 (*Staatsblad* n°. 65);

dat Gedeputeerde Staten bij bovengenoemd besluit hebben verklaard dat de perceelen gemeente Schoten sectie B. nos. 229, 228 en 1172 niet uitmaken een bebouwde kom in den zin van het 1e lid van art. 16 van voornoemde wet;

dat tegen deze beslissing L. HENNEMAN e. a. bij Ons bezwaren hebben ingebracht waarbij zij aanvoeren, dat naar hun oordeel de bedoelde perceelen, althans in ieder geval perceel 228, behooren tot de bebouwde kom der gemeente Schoten en dat het ophoogen en inrichten en bestemmen tot algemeene begraafplaats van het terrein, bedoeld bij de Raadsbesluiten der gemeente Haarlem d.d. 17 Januari 1912, n°. 10 en 28 October 1914, n°. 7 volgens het daarbij

behoorende bestek en teekening wel degelijk is in strijd met de wet;

Overwegende, dat de appellanten van oordeel zijn dat het complex perceelen gemeente Schoten sectie B. nos. 229, 228 en 1172 deel uitmaakt van een bebouwde kom en dat daarom de uitbreiding van de Algemeene Begraafplaats te Haarlem ten minste 50 M. van uit deze perceelen moet verwijderd blijven;

Overwegende, wat betreft de perceelen nos. 229 en 1172 dat evenbedoelde perceelen, waar van het eerste onbebouwd is en het tweede evenzoo, behalve een enkele daarop voorkomende landelijke arbeidswoning, in geenerlei verband staan tot eenige huizengroep en aldus niet kunnen worden gerekend te behooren tot eenige bebouwde kom;

Overwegende, ten aanzien van het perceel n°. 228 dat hiérop is gelegen de boerderij, „Hoogewoerd” met schuur in de nabijheid der „Hoogewoerdbouwving”;

dat, daargelaten of deze bebouwing een bebouwde kom kan genoemd worden, voormelde boerderij niet kan gerekend worden tot die bebouwing te behooren;

dat de boerderij reeds lang ter plaatse bestond voordat de bedoelde arbeiderswijk werd aangelegd en steeds een geheel zelfstandig karakter heeft gehad;

dat zij dat karakter na den aanleg ook heeft behouden en dat zij door de wijze waarop zij van de bedoelde huizengroep thans nog is gescheiden, niet geacht kan worden daarmede in eenig verband te staan;

dat daarom meerbedoeld perceel niet gerekend kan worden te behooren tot een bebouwde kom en dat, waar dit evenmin het geval is met de reeds genoemde perceelen nos. 229 en 1172, de bezwaren van de appellanten ongegrond zijn.

Gezien de wet van 10 April 1869 (*Staatsblad* n°. 65);

Hebben goedgevonden en verstaan: met handhaving van het bestreden besluit van Ged. Staten het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. D. B. A.)

1 November 1915. **ARREST** van den Hoogen Raad.

Onder het verbod van toelating van art. 43 der Drankwet van de daarbij aangeduide personen is te verstaan, dat deze niet mogen zijn in de betreffende localiteit. Toelaten kan niet alleen geschieden

op het oogenblik van het binnenkomen, doch toelaten geschiedt ook en het verbod wordt overtreden op elk oogenblik; dat de binnengetreden persoon in zoodanige localiteit vertoeft met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van den vergunninghouder.

De Rechtbank heeft in cassatie onaanastbaar uitgemaakt, dat in beklagde's optreden was gelegen een stilzwijgende toestemming.

(Drankwet art. 43.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. S. Gratama, H. Hesse, H. M. A. Savelberg en Jhr. Rh. Feith.

B. v. S., oud 47 jaren, tapper, geboren en wonende te Utrecht, requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Utrecht van 14 Juni 1915, waarbij in hooger beroep, behalve, voorzover betreft de opgelegde straf, werd bevestigd een vonnis van den Kantonrechter aldaar van 23 April 1915, bij hetwelk de requirant werd schuldig verklaard aan: „het in eene voor het publiek toegankelijke localiteit, waarvoor door Burgemeester en Wethouders eene vergunning is verleend, een persoon in kennelijken staat van dronkenschap toelaten”, en met toepassing van de artt. 23 Sr. 43, 51 en 75 der Drankwet veroordeeld tot eene geldboete van f 10, of vervangende hechtenis van vijf dagen, welke geldboete bij het aangevallen vonnis, met vernietiging van het vonnis des Kantonrechters in zooverre, is verminderd tot f 5.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledebroer.

Bij memorie is als cassatiemiddel voorgedragen:

„Schending of verkeerde toepassing van de artt. 43, 51, 75 der Drankwet en artt. 23, 246, 247, 256 en 257 Sr., — bedoeld is waarschijnlijk art. 23 van dat Wetboek en verder artikelen van Strafvordering — door te beslissen, dat onder toelaten in art. 43 der Drankwet niet alleen moet worden verstaan, elk vertoeven in de localiteit met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van den vergunninghouder of van dengene, die hem vervangt, maar ook wanneer door den vergunninghouder, of dengene, die hem vervangt den bezoeker uitdrukkelijk is verzocht de localiteit terstond te verlaten, — het niet verrichten van eenige handeling waaruit kan worden afgeleid dat zorg is gedragen, dat dit verzoek werd nagekomen.”

Bij arrest van den Hoogen Raad van 2 November 1908 (W. 8761), is op grond van de geschiedenis van art. 43 der Drankwet aangenomen, dat onder het verbod van toelaten is te verstaan, dat een persoon als in dat artikel bedoeld, niet mag zijn in eene voor het publiek toegankelijke localiteit, waarvoor door Burgemeester en Wethouders eene vergunning is verleend en dat toelaten niet alleen kan geschieden op het oogenblik van het binnenkomen, doch dit toelaten ook geschiedt en het verbod van toelating dus ook wordt overtreden op elk oogenblik, dat de binnengetreden persoon in zoodanige localiteit vertoeft met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van den vergunninghouder (of diens vervanger).

Nu wordt bij het bevestigd vonnis in dit geval aangenomen — nadat uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming als vereichte voor toelaten is vooropgesteld — dat de beklagde, den persoon die in kenlijken staat van dronkenschap, in de bij dagvaarding bedoelde vergunningslocaliteit vertoefde, wel is waar verzoekt heeft zijne inrichting te verlaten, doch tevens, dat beklagde verder geen enkele handeling heeft verricht, waaruit kon worden afgeleid, dat hij zorg heeft gedragen, dat dit verzoek werd nagekomen. Mij dunkt dat de Rechter waar hij — nu afgescheiden van binnentreden waarvan hier geen sprake was — de uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming als vereichte voor „toelaten” vooropstelde, op de aangehaalde wijze te kennen gaf, dat hij onder de bestaande omstandigheden, in de absolute lijdelijkheid van beklagde, nadat aan diens verzoek aan den beschonkene om zich te verwijderen, niet was voldaan, eene stilzwijgende toestemming tot vertoef aldaar heeft gezien.

Uit een en ander volgt dan, dat de Rechter bij het bewezen verklaren van het ten laste gelegde, een juisten maatstaf aanlegde aan het begrip „toelaten” in art. 43 Drankwet, alsmede, dat feitelijk, in cassatie onaanastbaar, is beslist, dat stilzwijgende toestemming tot vertoeven was verleend en voorts, dat ten onrechte in het middel de voorstelling wordt gegeven, alsof de Rechter zou hebben beslist, dat ook buiten uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming, van toelaten sprake zou kunnen zijn.

Het middel kan dus m. i. niet opgaan en ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Gratama;

Gelet op het middel van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie concl. adv.-gen.);

O. dat bij het in zooverre bevestigde vonnis des Kantonrechters ten laste van den requirant wettig en overtuigend bewezen is verklaard: dat hij op 24 Maart 1915 des namiddags omstreeks te 10¹/₄ ure te Utrecht in de in perceel Stationsplein n°. 2a aldaar gevestigde voor het publiek toegankelijke localiteit waarvoor door Burgemeester en Wethouders dier gemeente aan A. G. O. vergunning was verleend tot verkoop van sterken drank bij hoeveelheden van minder dan 10 Liter voor gebruik ter plaatse van verkoop, en in welke localiteit, hij, beklagde, gemelde vergunninghoudster in de uitoefening van dat bedrijf verving, P. B. M., die in kennelijken staat van dronkenschap verkeerde, heeft toegelaten;

O. dat daarna nog door den Kantonrechter wordt overwogen — welke overweging bij het aangevallen vonnis door de Rechtbank tot de hare is gemaakt — „dat onder toelaten in art. 43 der Drankwet moet worden verstaan elk vertoeven in de localiteit met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van den vergunninghouder of van dengene die hem vervangt; dat wel is waar beklagde, getuige M. heeft verzocht zijne inrichting te verlaten, doch verder geen enkele handeling heeft verricht waaruit kan worden afgeleid dat beklagde zorg heeft gedragen, dat dit verzoek werd nagekomen”;

O. dat het middel zich tegen deze uitspraak richt, doch te vergeefs;

O. toch dat onder het verbod van toelating in art. 43 der Drankwet van de daarbij aangeduide personen is te verstaan, dat deze niet mogen zijn in de betreffende localiteit, en dat toelaten niet alleen kan geschieden op het oogenblik van het binnenkomen, doch toelaten ook geschiedt, en het verbod wordt overtreden op elk oogenblik, dat de binnengetreden persoon in zoodanige localiteit vertoeft, met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van den vergunninghouder;

O. voorts, dat de Rechtbank zich niet heeft uitgesproken in den zin als in het middel wordt aangegeven, maar, in cassatie onaantastbaar, heeft uitgemaakt dat in beklagde's optreden was gelegen een stilzwijgende toestemming;

O. dat alzoo het beroep in cassatie niet kan opgaan;

Verwerpt het beroep. (Ned. Jur.)

2 November 1915. *MISSIVE* van den Minister van Buitenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin betreffende buitenlandsche paspoorten.

Zooals U bekend is, werd tot nu toe door de Duitsche overheid van Rijnschippers voor het grensverkeer op den Rijn alleen een paspoort gevorderd, afgegeven op naam van den houder, hoofd van het gezin, waarop tevens de fotografieën, echter zonder signalement enz., van de gezinsleden boven 17 jaar waren gehecht, zoodat voor elk lid van het gezin een afzonderlijke pas niet gevorderd werd.

Sedert 21 October j.l. geschiedt dit laatste wel en ik verzoek U derhalve beleefd daarmede bij de afgifte van paspoorten aan Rijnschippers rekening te willen houden. (W. v. d. B. A.)

3 November 1915. *MISSIVE* van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin, betreffende het Model van bewijzen van Nederlandschap.

Het is den Minister van Buitenlandsche Zaken gebleken, dat bij aanvragen om bewijzen van Nederlandschap door personen, van wie niet blijkt, dat zij het voor een verblijf in *Duitschland* behoeven, toch een bewijs van Nederlandschap wordt afgegeven of toegezonden, aan de keerzijde waarvan allerlei mededeelingen worden gedaan met het oog op een verblijf in *Duitschland*. Nu bestaat er kans dat personen, die een bewijs van Nederlandschap behoeven met het oog op een verblijf in staten, die met *Duitschland* in oorlog verkeerden, in die landen moeilijkheden zullen ondervinden, indien hun bewijs van Nederlandschap bedoelde mededeelingen bevat, doordat ondergeschikte autoriteiten in die landen, telkens het woord „*Duitschland*” herhaald vindende en de Nederlandsche taal niet voldoende machtig om de juiste beteekenis der gedrukte mededeelingen te begrijpen, verdenkingen zullen opvatten omtrent den waren aard van het stuk.

Mitsdien heb ik de eer U H.E.G. te verzoeken op bewijzen van Nederlandschap, zoo niet blijkt, dat de aanvraag geschiedt voor verblijf in *Duitschland*, de volgende aantekeningen voorkomende in het model, vastgesteld bij de circulaire van mijn departement d.d. 30 Juli 1913, n°. 4143, Afdeling B. B. weg te laten, t. w.:

op blz. 1. „Geldig vijf jaar na dagteekening dezes voor verblijf in *Duitschland*.”
op blz. 2, de ter zijde gestelde aantekeningen,

op blz. 3, het tweede lid „Vernieuwing (verlenging) enz.”; benevens het voorlaatste lid „Indien de in *Duitschland* verblijvende Nederlander, enz.”
(W. v. D. B. A.)

3 November 1915. *MISSIVE* van den Minister van Financiën aan de Gedeputeerde Staten betreffende onkosten van het ambt bij de berekening van den pensioensgrondslag.

Volgens onderscheidene pensioenwetten wordt de pensioensgrondslag van ambtenaren vastgesteld op het bedrag hunner wedde, d. w. z. der inkomsten uit de burgerlijke (gemeentelijke) betrekking met aftrek van het bedrag dat strekt tot vergoeding van aan de waarneming van het ambt verbonden onkosten.

Het heeft nu mijn aandacht getrokken, dat in sommige gevallen in de practijk bepaalde onkosten, aan de waarneming van een ambt verbonden, feitelijk en volgens de bedoeling der salarisregeling ten laste van den functionaris blijven, maar dat het besluit, waarbij de salariering werd geregeld, van zulk een verplichting niet spreekt. De vraag rijst dan, of de pensioensgrondslag niet op het nominale bedrag der bezoldiging zou moeten worden gesteld, ofschoon de bedoeling der wettelijke bepalingen zoowel als de billijkheid zouden medebrengen, dat de pensioensgrondslag werd gesteld op het verminderd bedrag.

De hier geschetste toestand doet zich in verschillende provinciën bijvoorbeeld voor ten aanzien van de gemeente-ontvangers, te wiens laste bepaalde bureau-uitgaven zijn gebracht, schoon daarvan in het besluit van benoeming of tot regeling der salariering niet uitdrukkelijk is gesproken. Wellicht doet hij zich mede voor ten aanzien van groepen gemeenteamttenaren, wier salariering door de gemeentebesturen zonder inmenging van hooger gezag wordt geregeld.

In verband daarmee zou ik het op prijs stellen als U wilde nagaan of het bovenbedoelde geval zich voordoet ten aanzien van categoriën, welke bezoldiging door Uw college is geregeld. Zoo ja, dan zou het besluit tot regeling kunnen worden aangevuld en zou daarvan aan mij mededeeling kunnen worden gedaan, met de namen en de gegevens van hen, wier pensioensgrondslag dientengevolgde zou moeten worden gewijzigd. Mocht U van oordeel zijn, dat ook groepen van personen, wier wedde uitsluitend door de gemeente wordt geregeld, in de bovenvermelde omstandigheden verkeerden, dan zou ik het op prijs stellen, als U die gemeenten zoudt willen uitnodigen,

om harezijds de maatregelen te nemen, die voor de andere groepen bij dit schrijven van Uw college worden gevraagd. (W. v. D. B. A.)

4 November 1915. **BESLUIT**, houdende **intrekking** van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van voederbieten en mangelwortelen. S. 458.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 3 November 1915, Kabinet, Litt. IJ¹⁴³;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van voederbieten en mangelwortelen, toegestaan bij Ons Besluit van 19 Mei 1915 (*Staatsblad* n°. 222).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 4den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 5 Nov. 1915.)

4 November 1915. **BESLUIT**, houdende **intrekking** van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van koffie, voor zoover betreft *gebrande koffie*. S. 459.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 3 November 1915, Kabinet, Litt. X¹⁴³;

Hebben goedgevonden en verstaan:

In te trekken, voor zoover betreft gebrande koffie de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van koffie toegestaan bij Ons Besluit van 12 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 409).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 4den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 5 Nov. 1915.)

4 November 1915. BESLUIT, houdende tijdelijke ophëffing van het verbod van uitvoer van zilveruien. S. 460.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 3 November 1915, Kabinet, Litt. Z¹⁴⁴;

Gezien Ons Besluit van 6 October 1915, *Staatsblad* n°. 422,

Hebben goedgevonden en verstaan :

Het verbod van uitvoer van zilveruien, uitgevaardigd bij Ons bovengemeld Besluit, is tijdelijk opgeheven.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 4den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitg. 5 Nov. 1915.*)

4 November 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van zeep in elken vorm. S. 461.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van zeep in elken vorm te verbieden ;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344) ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 26 October 1915, Kabinet, Litt. E¹⁴⁰ ;

Den Raad van State gehoord (advies van 26 October 1915, n°. 41) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 3 November 1915, Kabinet, Litt. IJ¹⁴⁴ ;

Hebben goedgevonden en verstaan, onder intrekking van Ons Besluit van 25 Juni 1915, (*Staatsblad* n°. 297), te bepalen :

Eenig artikel.

De uitvoer van zeep in elken vorm is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verlenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de

uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's Gravenhage, den 4den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitg. 5 Nov. 1915.*)

6 November 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat onder de in art. 2 H der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 uitgezonde inkomsten, als strekkende tot vergoeding van aan de waarneming van het ambt verbonden onkosten, niet mogen worden gebracht zoodanige onkosten, waarvan niet door het bevoegd gezag bij de vaststelling der wedde die strekking uitdrukkelijk is bepaald.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het bezwaar van F. F. X. CERUTTI, gemeente-ontvanger te Breda, tegen de beschikking van Onzen Minister van Financiën van 21 Juli 1915, *Afd. Pens.*, n°. 92, tot vaststelling van zijn pensioensgrondslag ;

Den Raad van State, Afdeling voor de geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 6 October 1915, n°. 316 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 3 November 1915, n°. 43, Pensioenen ;

Overwegende, dat de Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren in zijn advies van 29 Mei 1915, n°. 39, Ons in overweging heeft gegeven, den belanghebbende te kennen te geven dat zijn pensioensgrondslag op f 3100.— wordt vastgesteld, daarbij aanvoerende, dat weliswaar, blijkens de overgelegde stukken de jaarwedde van den gemeente-ontvanger van Breda sedert 1866 is vastgesteld op f 4127.—, maar dat de heer CERUTTI bij besluit van den raad der gemeente Breda van 12 Maart 1892 is benoemd onder de voorwaarde „dat hij zich in alle opzichten zal behooren te gedragen naar de instructie voor den gemeente-ontvanger vastgesteld bij raadsbesluit van 27 Februari 1892 . . . enz.” ; dat in art. 22 § 2 dier instructie is bepaald, dat in alle niet in het 1^e lid van dat artikel uitdrukkelijk genoemde behoeften van zijn bureau door den ontvanger voor eigen rekening wordt voorzien, in artikel 23, dat de hulp, die de ontvanger op zijn kantoor noodig heeft, voor zijne rekening is en in artikel 2, dat de ontvanger verplicht is kantoor te houden in een

door Burgemeester en Wethouders goed te keuren — derhalve niet door de gemeente te verstrekken — lokaal; dat mitsdien de heer CERUTTI zijne betrekking heeft aanvaard onder de hem bij zijne benoeming gestelde voorwaarde op een jaarwedde van f 4127.—, waarin evenwel inkomsten welke strekken tot vergoeding van onkosten aan de waarneming van het ambt verbonden, waren begrepen; dat die onkosten door het gemeentebestuur van Breda zijn geraamd op f 1027.—, weshalve de pensioensgrondslag krachtens de gemeentelijke pensioenverordening voor den heer CERUTTI werd vastgesteld op f 3100.—; dat — welke ook de redenen mogen zijn, die hem daartoe hebben geleid — die onkosten door den belanghebbende zelf, voor de aangifte in den gemeentelijken hoofdelijken omslag zijn opgegeven als te hebben bedragen f 1010.—; dat uit dit alles blijkt, dat de inkomsten van den heer CERUTTI geacht moeten worden, na aftrek der hem opgelegde onkosten, niet meer te hebben bedragen dan f 3100.—; dat uit de pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 — in het bijzonder uit de artt. 8 § 1, 12 en 18 § 1, 2, la. H. — en ook uit de geschiedenis der pensioenwetgeving hier te lande blijkt, dat het pensioen is te beschouwen als eene vergelding van bewezen diensten, welker bedrag wordt berekend naar de werkelijk over de laatste 5 dienstjaren genoten wedde en naar evenredigheid van den diensttijd, des, dat bij 40-jarigen dienst aan den aftredenden ambtenaar een inkomen blijft gewaarborgd van twee derden der werkelijk door hem in zijn ambt genoten inkomsten; dat het derhalve moet worden geacht in strijd te zijn met de bedoeling van de wet, door het vaststellen van den pensioensgrondslag op een hooger bedrag dan dat der inderdaad genoten inkomsten, den ambtenaar aanspraak te geven op een hooger pensioen dan hem naar evenredigheid van die inkomsten toekomt; dat art. 2 H. der wet bepaalt, dat van het bedrag van inkomsten, die ook strekken tot vergoeding van onkosten aan de waarneming van het ambt verbonden, *ten minste* het twee derde gedeelte als wedde wordt aangemerkt; dat, in casu, het bedrag dier onkosten door het gemeentebestuur van Breda en ook door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant blijkens hun schrijven van 21 April 1915, G. n.º 65, IIIe Afd. is gesteld op f 1027.—, derhalve op een geringer bedrag dan op een derde deel der geheele wedde; dat derhalve de grondslag van den heer CERUTTI, gemeente-ontvanger te Breda, behoort te worden vastgesteld op een bedrag van f 3100.—;

dat bij beschikking van 21 Juli 1915, Afd. Pens., Onze Minister van Financiën met ingang van 1 October 1913 den pensioensgrondslag van den belanghebbende heeft vastgesteld op f 3117.—; daarbij overwegende, dat het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant van 8 November 1900, waarbij laatstelijk de wedde van den belanghebbende werd vastgesteld, in dien zin moet worden opgevat, dat die wedde zou worden bepaald naar den tekst van dat besluit doch met de stilzwijgende erkenning dat, evenals vóór 1900, een deel der kosten aan het ambt verbonden ten laste van den ontvanger zou blijven; dat in dien gedachtengang het alleen nog de vraag is welk bedrag moet worden aangemerkt als ten laste van den ontvanger komende kosten aan het ambt verbonden; dat blijkens van het gemeentebestuur van Breda ontvangen inlichtingen de betrokkene zelf, in verband met toegestane aftrek voor den hoofdelijken omslag zijner gemeente, dat bedrag over 1912 en 1913 heeft vastgesteld op f 1010.— en dat er geen reden bestaat om dit cijfer thans niet over te nemen;

dat, nadat de beschikking van Onzen Minister aan den belanghebbende was medege-deeld, deze zijn verlangen heeft te kennen gegeven dat daarover het gevoelen mocht worden ingewonnen van de Afdeeling van den Raad van State voor de geschillen van bestuur;

Overwegende: dat het 1^e lid van art. 18 der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 bepaalt, dat het bedrag der jaarlijksche wedde van een gemeente-ontvanger als zijn pensioensgrondslag wordt vastgesteld en dat onder „wedde” blijkens art. 2 sub H dier wet, zijn te verstaan de onder welke benaming ook aan eene gemeentelijke betrekking verbonden vaste inkomsten met uitzondering van de aldaar uitdrukkelijk vermelde inkomsten;

dat blijkens de overgelegde stukken de jaarwedde van den gemeente-ontvanger van Breda krachtens het besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant van 8 November 1900, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 30 Januari 1901, n.º 23, is vastgesteld op f 4127 en dat dit bedrag door den belanghebbende sedert zijne benoeming als vaste inkomst is genoten;

dat wel is waar ingevolge de door den gemeenteraad vastgestelde instructie voor den gemeente-ontvanger door hem voor eigen rekening moest worden voorzien in alle niet uitdrukkelijk uitgezonderde behoeften van zijn bureau en ook voor zijne rekening kwam de hulp die hij op zijn kantoor noodig had, maar het tot dekking der daaruit voor hem voort-

8 November 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

De Rechter, die volgens de wet heeft recht te spreken, zal, wanneer hij geroepen wordt in een bepaald geval eene verordening toe te passen, in de eerste plaats moeten nagaan of die verordening ook inderdaad verbindende kracht heeft, derhalve, zoo het betreft een algemeen voorschrift van politie door den Burgemeester uitgevaardigd, of men te doen heeft met „zodanigen toestand”, dat die Burgemeester de bevoegdheid tot het uitvaardigen van zulke voorschriften heeft, dat is ingevolge art. 187 j^o. 184 der Gemeentewet ingeval van oproerige beweging, van samenschooling, of andere stoornis der openbare orde.”

Wanneer de Rechter die bevoegdheid zou zijn ontzegd, zou dit bij eene uitdrukkelijke wetsbepaling moeten geschied zijn, gelijk zulks, waar het de bevoegdheid van den wetgever betreft, in art. 121 2° lid der Grondwet het geval is; zoodanig wetsvoorschrift echter ten aanzien der hierbedoelde politievoorschriften van den Burgemeester bestaat niet.

Terecht heeft derhalve de Kantonrechter onderzocht of in de gegeven omstandigheden de Burgemeester bevoegd was het betreffende voorschrift van politie uit te vaardigen.

De juistheid der andere grieven behoeft niet te worden onderzocht, wijl zij nimmer tot cassatie kunnen leiden, daar toch, zoo deze grieven juist waren daaruit alleen zou volgen, dat ook nog op andere niet in het bevestigde vonnis opgenomen gronden van de Politieverordening van den Burgemeester verbindende kracht zou moeten worden ontzegd.

(Gemeentewet art. 187; Sv. art. 346; Sr. art. 443.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. C. O. Segers, H. Hesse, H. M. A. Savelberg en Jhr. Rh. Feith.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Zwolle, requirant van cassatie tegen een bij verstek en in hooger beroep gewezen vonnis van de Arr.-Rechtbank te Zwolle van 10 Juni 1915, waarbij is bevestigd een mede bij verstek gewezen vonnis van den Kantonrechter te Harderwijk van 16 Maart 1915, waarbij M. H. J. F., kleermaker, geboren te Ubbergen en wonende te Harderwijk van alle rechtsvervolging is ontslagen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Van oordeel zijnde, dat het geval van art. 184 der Gemeentewet zich in zijne gemeente voerdeed, heeft de Burgemeester van Harderwijk op 12 November 1914 algemeene voorschriften van politie voor de inwoners uitgevaardigd, welke tijdig door den Raad bekrachtigd zijn en waarvan art. 2 luidt: „Het is verboden aan geïnterneerde militairen, beneden den rang van officier, nachtverblijf of inwoning te verschaffen, tenzij deze voorzien zijn van eene schriftelijke vergunning van den Commandant van het Interneerings-Depôt.”

Ter zake van overtreding van deze bepaling stond de gerequireerde terecht. Het ten laste gelegde werd bewezen verklaard, doch reeds in eersten aanleg werd hij deswege van alle rechtsvervolging ontslagen en bij het bestreden vonnis werd deze uitspraak bevestigd.

De grond dezer uitspraak was deze, dat geen der gevallen van art. 184 der Gemeentewet aanwezig werd geacht op het oogmerk, waarop de algemeene voorschriften van politie werden gegeven. Wel was er naar 's Rechters oordeel toen te Harderwijk een buitengewone toestand ontstaan, door het verblijf in die gemeente van een zeer groot aantal geïnterneerde Belgische militairen en door den buitengewonen toeloop van hunne vrouwen en verdere familieleden, die zoowel overdag als 's nachts herberging vonden in particuliere woningen, welke m. a. w. in logementen werden herschapen, waardoor de controle op deze vreemdelingen zoowel als hare bescherming onvoldoende was. Doch deze toestand had toen reeds eenigen tijd bestaan, n.l. wat de geïnterneerden zelve betreft gedurende een maand en wat hunne betrekkingen betreft gedurende een paar weken en wel — naar de verklaring van den Burgemeester zelve als getuige — zonder een bepaalde verstoring der openbare orde op te leveren en zonder dat daarvoor eenige vrees in de toekomst bestond. Onder deze omstandigheden vonden 's Burgemeesters politievoorschriften geen steun in de Gemeentewet en hadden zij derhalve geen verbindende kracht. Ofschoon de Heer requirant zich met dit oordeel kan vereenigen, heeft hij met het oog op de belangrijke rechtsvragen, waartoe het vonnis aanleiding geeft en het verschil van meening, dat in deze tusschen de administratieve en de rechterlijke macht bestaat, zich in cassatie voorzien, en voert hij bij tijdig ingediende memorie als middel daarvoor aan:

„Schending, althans verkeerde toepassing van artt. 184, 187 en 162—178 Gemeentewet en art. 443 Sr., doordat:

1°. aan den Rechter niet het recht toekomt om te onderzoeken, of zich een der gevallen, bedoeld bij art. 184 der Gemeentewet voordoet, dat de beantwoording van deze vraag uitsluitend ter beoordeeling van den Burgemeester staat en van den Commissaris der Koningin, die de bevoegdheid heeft deze burgemeesterlijke verordeningen te schorsen, en aan den Raad, die deze verordeningen in haar eerstvolgende raadsvergadering moet bekrachtigen of alsdan daartegen haar veto uitspreken;

2°. bijaldien Uw Raad met hem van oordeel mocht zijn, dat den Rechter een dergelijk toetsingsrecht wel toekomt, dat in casu geen quaestie was van stoornis der openbare orde (van de andere gevallen, bedoeld in art. 184 Gemeentewet was in casu geen sprake), doch hoogstens vrees voor *stoornis der openbare orde* in welk geval volgens de letter van art. 184 j^o. 187 der Gemeentewet de Burgemeester nog geen bevoegdheid heeft om verordeningen te maken, welke meening door den heer Procureur-Generaal bij Uwen Raad gedeeld wordt, volgens wien de burgemeesterlijke voorschriften hun oorsprong moeten hebben in gepleegde ordeverstoring;

3°. doordat de verordening van den Burgemeester, nadat die door den Raad in haar eerstvolgende vergadering was bekrachtigd, niet is tot stand gekomen, niet is medegedeeld en niet is afgekondigd op de wijze als bedoeld in artt. 161—178 der Gemeentewet, zooals de Staatsraad Mr. Oppenheim meent dat noodig is en op welchen grond de verordening verbindende kracht zou missen.”

Van deze drie onderdeelen van het middel kan ik de laatste twee buiten uitdrukkelijke bespreking laten. Want indien juist is, wat hierbij wordt gesteld — of schijnt bedoeld te worden, want van het tweede onderdeel is de zinsbouw niet duidelijk — zijn zij gronden te meer voor de juistheid der uitspraak, welke heet bestreden te worden.

Het eerste onderdeel acht ik ongegrond. De Rechter heeft te beoordeelen, of de rechtsregel, waarvan toepassing gevraagd wordt, verbindend is. Naar de wijze, waarop deze is tot stand gekomen, heeft hij niet te vragen, wanneer de eindvorm, waarin hij hem wordt voorgelegd, niet te wenschen overlaat, maar wel naar de bron, waaruit hij blijkens die vorm is voortgevloeid. De bevoegdheid van den

wetgever m. a. w. mag een punt van onderzoek door den Rechter uitmaken en behoort niet aan de beoordeeling van den wetgever zelf en overgelaten te blijven, behoudens dan het bij art. 121 2° lid der Grondwet bepaalde. In het onderhavige geval hing de bevoegdheid des Burgemeesters van het vervuld zijn van zekere in art. 184 der Gemeentewet genoemde voorwaarden af. Of deze vervuld waren, had dus de Rechter te onderzoeken.

In dit geding heeft de Rechter over de feiten beslist, dat de bedoelde voorwaarden hebben ontbroken. Indien Uw College aan deze beslissing gebonden is, is de zaak hiermede uit. — Over de vraag, of in cassatie nog geoordeeld kan worden over de aanwezigheid van feitelijke omstandigheden, die van invloed zijn op de geldigheid van het toe te passen wettelijke voorschrift, zijn lang geleden eenige arresten door Uw College gewezen, welke zijn vermeld in Leons 5^e aant. op art. 1 der Wet houdende Alg. Bepalingen met eene noot van dien schrijver. — Mijne meening hieromtrent is, dat deze omstandigheden, al zijn zij van feitelijke aard, geheel andere zijn dan die welke de feitelijke bestanddeelen van het strafbare feit vormen, en waarvan de beoordeeling aan den Hoogen Raad is onttrokken. Juist omdat de geldigheid van het wettelijke voorschrift er van afhangt, betreffen zij de vraag, of *de wet* is geschonden, inimmers of wat geschonden zou zijn een wet is. De Hooge Raad heeft derhalve over de aanwezigheid van deze omstandigheden zelf te oordeelen.

Mijn oordeel hieromtrent leidt tot geen andere uitkomst dan die van het bestreden vonnis. Uit de getuigenverklaring van den Burgemeester blijkt, dat de geschetste buitengewone toestand zijner gemeente niet heeft geleid tot stoornis der openbare orde. Vrees voor zoodanige stoornis behoort niet tot de voorwaarden, die den Burgemeester bevoegd maken tot het uitvaardigen van algemeene voorschriften van politie voor de inwoners. Immers art. 184 der Gemeentewet, hetwelk als eene uitzondering op art. 134 beperkt moet worden uitgelegd, noemt deze voorwaarde niet, en eene uitbreidende uitlegging zou de geheele veroderende macht van den Raad op losse schroeven stellen. En ook al ware vrees voor stoornis der openbare orde reeds een voldoende grond voor de bevoegdheid van den Burgemeester om algemeene politievoorschriften te geven, op goede gronden, welke ik reeds vermeldde, is beslist, dat ook zoodanige vrees niet heeft bestaan.

Terecht is dus beslist, dat het ingeroepen voorschrift niet verbindend was.

Ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Segers ;

Gezien de insinuatie, namens den Procureur-Generaal aan den gerequireerde beteekend, ter kennisgeving van den dag, voor de behandeling dezer zaak bepaald ;

Gelet op het middel van cassatie door den requirant voorgesteld bij mémoire : (zie concl. adv.-gen.) ;

O., dat bij de bestreden uitspraak is bevestigd, met overneming der gronden, een door den Kantonrechter te Harderwijk den 16 Maart 1915 bij verstek gewezen vonnis, waarbij wettig en overtuigend bewezen is verklaard met des beklaagden schuld daaraan, dat hij omstreeks het midden van de maand December 1914 gedurende twee nachten, telkens onder de gemeente Harderwijk in zijne aan de Schoemakerstraat gelegen woning nachtverblijf heeft verschaft aan Albert Baerens, zijnde een geïnterneerd militair beneden den rang van officier ; zonder dat deze voorzien was van eene schriftelijke vergunning van den Commandant van het Interneeringsdepôt ;

dat de Kantonrechter, ofschoon van oordeel, dat dit bewezen feit wordt gewraakt door art. 2 der Algemeene voorschriften van Politie den 12 November 1914 door den Burgemeester der gemeente Harderwijk uitgevaardigd den 13 November d. a. v. afgekondigd en den 23 November 1914 door den Raad der gemeente bekrachtigd, welk artikel luidt :

„Het is verboden aan geïnterneerde militairen beneden den rang van officier, nachtverblijf of inwoning te verschaffen tenzij deze voorzien zijn van eene schriftelijke vergunning van den Commandant van het Interneeringsdepôt.” ;

art. 443 Sr. ten deze niet toepasselijk heeft geacht en den beklaagde van alle rechtsvervolging heeft ontslagen ;

O., dat tot verdediging dezer zienswijze in het bevestigde vonnis in hoofdzaak is overwogen :

dat toen in de dagen van 10—11 October 1914 plotseling omstreeks 500 Belgische vluchtelingen en meer dan 9000 geïnterneerden van het Belgische leger te Harderwijk moesten worden gehuisvest en de Burgemeester toen eenige politievoorschriften heeft uitgevaardigd, deze op grond van art. 187 j^o. 184 der Gemeentewet daartoe bevoegd was ;

dat nu wel in den aanhef der door den Burgemeester den 12 November 1914 uitgevaardigde voorschriften wordt gelezen :

„Gezien den buitengewonen toeloop van vrouwen en verdere familieleden enz. van geïnterneerden naar deze gemeente hetgeen tengevolge heeft, dat een groot aantal van haar zich zoowel overdag als des nachts tegen vergoeding herbergen in particuliere woningen, welke woningen als het ware in logementen worden herschapen en de contrôle op deze vreemdelingen zoowel als hare bescherming onvolgende is”, doch dat uit de verklaringen van drie ter terechtzitting gehoorde getuigen blijkt, dat deze toeloop reeds omstreeks veertien dagen na de komst der geïnterneerden op 12 October begon, terwijl volgens de verklaring van den als getuige gehoorde Burgemeester de Gemeenteraad van Harderwijk reeds op 2 November, zij het ook niet afdoende, voor het verblijf dier familieleden had gezorgd door het laten bouwen van drie loodsen ;

dat hieruit blijkt, dat de voorschriften van 12 November niet moesten voorzien in een plotseling ingetreden toestand, die het verstoren der orde dreigt, doch in een hoewel buitengewoon toch reeds eenigen tijd bestaanden gang van zaken, namelijk wat de geïnterneerden zelve betreft van eene maand en wat hun betrekkingen aangaat van een paar weken, welken toestand men reeds kalm kon overzien en die blijkens de verklaring van den getuigeburgemeester nog geen bepaalde verstoring van de openbare orde als bedoeld in art. 184 der Gemeentewet had opgeleverd — kunnende toch het wat rumoerig zijn des avonds daaronder niet worden gebracht — noch eenige vrees daarvoor in de toekomst had doen ontstaan ;

dat nu wel de Burgemeester als getuige heeft verklaard, dat het voorschrift door hem den 13 October gegeven ter zake van het verschaffen van nachtverblijf aan geïnterneerden beneden den rang van officier, moest worden gewijzigd en hij er de voorkeur aan gaf om zijne voorschriften na intrekking der vroegere opnieuw bij bulletin uit te vaardigen, hetgeen eveneens wenschelijker zou zijn dan de vaststelling bij gemeenteverordening, terwijl de inhoud dier voorschriften bij de hoogere autoriteiten instemming heeft gevonden, doch dat dit alles den Rechter niet mocht weerhouden om te onderzoeken of een der gevallen hier aanwezig was, waarin art. 187 der Gemeentewet den Burgemeester het recht toekent om algemeene voorschriften van politie te geven, ook al is

op den inhoud dier voorschriften geen aanmerking te maken ;

dat deze vraag nu ontkenning moet worden beantwoord, wijl de op 12 November 1914 in het leven geroepen voorschriften tot stand kwamen op een tijdstip, waarop men den buitengewonen toestand reeds eenigen tijd had kunnen waarnemen zonder dat de openbare orde was gestoord en zonder dat die stoornis te duchten was, — zijnde toch het aanwezig zijn van buitengewone omstandigheden alléén niet voldoende om den Burgemeester daartoe bevoegd te achten ;

O., dat tegen deze beslissing in de eerste plaats is aangevoerd, dat de Rechter de bevoegdheid zou missen om na te gaan of een Burgemeester, die ingevolge art. 187 der Gemeentewet een algemeen politievoorschrift heeft uitgevaardigd, daartoe in verband met de al of niet aanwezigheid van een der in art. 184 dier wet bedoelde gevallen bevoegd was ;

dat deze grief echter niet gegrond is, wijl de Rechter, die volgens de wet heeft recht te spreken, wanneer hij geroepen wordt in een bepaald geval eene verordening toe te passen steeds in de eerste plaats zal moeten nagaan of die verordening ook inderdaad verbindende kracht heeft, derhalve, zoo het betreft een algemeen voorschrift van politie door den Burgemeester uitgevaardigd, of men te doen heeft met „zoodanigen toestand”, dat die Burgemeester de bevoegdheid tot het uitvoeren van zulke voorschriften heeft, dat is ingevolge art. 187 j^o. 184 der Gemeentewet ingeval van oproerige beweging, van samenscholing „of andere stoornis der openbare orde” ;

dat, wanneer de Rechter die bevoegdheid zou zijn ontzegd, dit bij eene uitdrukkelijke wetsbepaling zou moeten geschied zijn, gelijk zulks, waar het de bevoegdheid van den wetgever betreft, in art. 121 2° lid der Grondwet het geval is, doch dat zoodanig wetsvoorschrift ten aanzien der hierbedoelde politievoorschriften van den Burgemeester niet bestaat ;

dat mitsdien de Kantonrechter terecht heeft onderzocht of in de gegeven omstandigheden de Burgemeester van Harderwijk den 13 November 1914 bevoegd was een voorschrift als het bovenbedoeld art. 2 uit te vaardigen, zoodat dit gedeelte van het cassatieberoep ongegrond is ;

O. ten aanzien van hetgeen in de tweede en derde plaats tegen het bestreden vonnis wordt aangevoerd, dat de juistheid *dezer* grieven niet behoeft te worden onderzocht, wijl zij nimmer tot cassatie kunnen leiden. daar toch, zoo deze

grieven juist waren, daaruit alleen zou volgen dat ook nog op andere niet in het bevestigde vonnis opgenomen gronden aan de Politieverordening van den Burgemeester van Harderwijk van 13 November 1914 verbindende kracht zou moeten worden ontzegd, doch geenszins, dat het bestreden vonnis in strijd met de wet zou zijn ;

Verwerpt het beroep. (Ned. Jur.)

8 November 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

De uitdrukking „voorzien zijn” in art. 2 der Jachtwet heeft evenals de gelijkkluidende van art. 1 dier wet geen andere beteekenis dan die van „verkregen hebben”, dit blijkt uit den tekst en de geschiedenis van art. 40 2^e lid der Jachtwet.

De Rechtsbank heeft blijkbaar aan de woorden „voorzien zijn” van art. 2 der Jachtwet de beteekenis toegekend van bij zich dragen en heeft ingevolge deze minder juiste opvatting der wet haar onderzoek enkel doen loopen over laatstgenoemde omstandigheid. Zij heeft derhalve niet omtrent hetgeen den beklagde naar hare opvatting der dagvaarding *werkelijk* was ten laste gelegd eene rechtsgeldige beslissing gegeven.

(Jachtwet artt. 1, 2 en 40 2^e lid.)

Voorzitter : Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden : Mrs. H. Hesse, H. M. A. Savelberg, Jhr. Rh. Feith en Dr. L. E. Visser.

J. B., 47 jaar, koopman, geboren te Rolde, wonende te Rotterdam, requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtsbank te Assen van 31 Mei 1915, waarbij in hooger beroep, na vernietiging van een vonnis van den Kantonrechter te Assen van 20 November 1914, de requirant als schuldig aan : „het bejagen van eens anders grond zonder te zijn voorzien van een schriftelijk bewijs van vergunning van den eigenaar of rechthebbende”, met toepassing van de artt. 2, 15 en 40 der Jagtwet, de artt. 23, 91 Sr., 10 begin en onder n°. 14 en 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64), is veroordeeld tot eene geldboete van drie gulden en vervangende hechtenis van twee dagen.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Hesse ;

Gehoord den Advocaat-Generaal Ledehoer, namens den Procureur-Generaal, in zijne

conclusie strekkende tot verwerping van het ingestelde beroep ;

O., dat noch bij de aantekening van het beroep, noch naderhand, door of van wege den requirant enige gronden voor dat beroep zijn aangevoerd ;

O. echter *ambtshalve* :

dat den beklagde, nu requirant, bij de oorspronkelijke dagvaarding is ten laste gelegd, dat hij den 12 September 1914 te 7 uur ongeveer in den voormiddag heeft gejaagd in het jachtveld te Grolloo, gemeente Rolde, op een perceel grond toebehoorende aan Jan Lels, althans aan een ander dan aan hem, beklagde, alwaar hij in jagende houding met een geweer zich heeft bevonden, terwijl hij niet voorzien was van een schriftelijk bewijs van vergunning van den eigenaar of jachtrechthebbende op bedoelden grond om dien grond te mogen bejagen ;

O., dat bij het aangevallen vonnis het ten laste gelegde en beklagde's schuld daaraan bewezen zijn verklaard, met dien verstande, dat het ter dagvaarding bedoelde perceel grond toebehoorde aan een ander dan aan hem beklagde ;

O., dat blijkens het vonnis, tot het bewijs heeft medegewerkt beklagde's opgaaf ter terechtzitting, dat hij „niet was voorzien van een schriftelijk bewijs van den eigenaar van dien grond om dien grond bij vergunning, huur of pacht te mogen bejagen” ;

O. echter, dat blijkens dit vonnis, de beklagde ook het verweer heeft gevoerd, dat hij bevoegd was te doen wat hij deed, wijl hij toen huurder was van het jachtrecht op bedoelden grond en voorzien was van een ook op eerste vordering aan den verbalisant heeft vertoond :

I^o. een schriftelijk huurcontract, blijkens hetwelk de volmachten der markgenooten van Grolloo aan hem verhuurden het jachtrecht op de gronden en velden onder en behoorende tot de marke van Grolloo, ingaande 1 Juli 1905 en eindigende 30 Juni 1908, onder dien verstande, dat de huurder het recht zal hebben, mits drie maanden vóór den afloop der huur hiervan aan de volmachten voornoemd kennis gevende, de huur telkens met den duur van een jachtseizoen te verlengen ;

2°. een deurwaardersexploijt dd. 20 Maart 1914 houdende evenbedoelde kennisgeving voor het jachtseizoen 1914, terwijl de beklagde voorts heeft beweerd, dat hij elk jaar tijdig aan de volmachten heeft kennis gegeven de huur telkens met den duur van een jachtseizoen te verlengen ;

dat de Rechtbank, dit verweer besprekende, zegt : dat, daargelaten in welken zin de verschillende vragen, waartoe dit verweer aanleiding geeft, beantwoord moeten worden, het door beklagde niet met rucht kan worden gevoerd, „nu niet is gebleken en zelfs niet door hem is beweerd dat hij op het oogenblik, waarop hij jagende werd aangetroffen, voorzien was van, d. w. z. bij zich droeg, de bewijzen, waaruit zou hebben kunnen blijken, dat hij van zijn gepretendeerd recht om de huur telkens met den duur van een jachtseizoen te verlengen, ieder jaar tijdig had gebruik gemaakt” ;

dat de Rechtbank mitsdien beklagde's opgaaf van niet voorzien te zijn geweest van het schriftelijk bewijs in dien zin heeft opgevat, dat hij heeft erkend, dat hij *al* de schriftelijke bewijstukken van zijn beweerd recht destijds niet bij zich droeg ;

dat evenwel de Rechtbank blijkens de door haar aan het bewezen verklaarde gegeven qualificatie en de toepassing van art. 2 der Jagtwet aan de uitdrukking „voorzien zijn” in de dagvaarding dezelfde beteekenis heeft gehecht welke zij in gemeld wetsartikel heeft ;

dat nu die uitdrukking evenals de gelijk-luidende van art. 1 geen andere beteekenis heeft dan die van „verkregen hebben” ;

dat dit ten opzichte van art. 1 blijkt, als men het vergelijk met art. 40 tweede lid, terwijl in het tweede lid aanvankelijk ook het schriftelijk bewijs was opgenomen, dat bij amendement daaruit is gelicht, omdat, zooals uit de geschiedenis der Jagtwet blijkt, men op het niet op eerste vordering vertoonen daarvan niet een lagere straf wilde stellen ;

dat de wetgever derhalve aan de uitdrukking „voorzien zijn” van de artt. 1 en 2 kennelijk geen verschillenden zin gaf, en zoowel het niet-verkregen-hebben als het niet op eerste vordering vertoonen van de daarin vermelde stukken strafbaar stelde, doch wat betreft het schriftelijk bewijs zonder onderscheid van straf ;

O. echter, dat de Rechtbank blijkbaar aan de woorden „voorzien zijn” in art. 2 de beteekenis heeft toegekend van „bij zich dragen” en ingevolge deze minder juiste opvatting der wet, haar onderzoek enkel heeft doen loopen over laatstgemelde omstandigheid en zij derhalve niet omtrent hetgeen den beklagde, naar haar opvatting der dagvaarding, *werkelijk* is ten laste gelegd, een rechtsgeldige beslissing heeft gegeven, zoodat het vonnis uit kracht van de artt. 221, 211 in verband met de artt. 223 en 257 Sv. dient te worden vernietigd ;

Vernietigt het aangevallen vonnis ;

Rechtdoende krachtens art. 106 R. O.;

Verwijst de zaak naar het Gerechtshof te Leeuwarden om op het bestaande hooger beroep te worden berecht en afgedaan. (Ned. Jur.)

9 November 1915. BESLUIT, bepalende de vestiging van lokale Rijkstelefoonnetten te *Bolsward*, *Oss* en *Wassenaar*, en houdende regelen voor het gebruik van deze netten. S. 464.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* n°. 7);

In aanmerking nemende, dat het wenschelijk is om te *Bolsward*, *Oss* en *Wassenaar* lokale Rijkstelefoonnetten te vestigen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 16 October 1915, n°. 4, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van den 26sten October 1915, n°. 36);

Gezien het nader rapport van voornoemden Minister van 5 November 1915, n°. 22, Afdeeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Met ingang van 1 Januari 1916 worden lokale Rijkstelefoonnetten gevestigd te *Bolsward*, *Oss* en *Wassenaar* met een bureel voor elk van deze netten in het post- en telegraafkantoor ter plaatse.

Aan deze netten kunnen, ter beoordeeling van Onzen Minister van Waterstaat en op de voorwaarden door of van wege dezen in het belang van den dienst te stellen, op verzoek van belanghebbenden worden aangesloten alle perceelen, die niet zijn gelegen binnen eene gemeente, aan welke vergunning is verleend voor den aanleg en de exploitatie van een lokaal telefoonnet en wel:

a. perceelen, gelegen binnen den kring, getrokken met een straal van 500 Meter uit het bureel van het net, tegen betaling voor elk perceel van een jaarlijksch abonnement van f 35.—;

b. perceelen, gelegen buiten dien kring, tegen betaling voor elk perceel van een jaarlijksch abonnement van f 35.—, verhoogd voor elk 100-tal Meters of gedeelte daarvan, dat het perceel buiten den genoemden kring gelegen is:

tot 5000 Meter afstand van het bureel, per jaar met f 3.—

voor het gedeelte boven 5000 Meter tot 6000 Meter afstand van het bureel, per jaar met „ 5.—

voor het gedeelte boven 6000 Meter tot 7000 Meter afstand van het bureel, per jaar met „ 7.—

voor het gedeelte boven 7000 Meter tot 8000 Meter afstand van het bureel, per jaar met f 9.—

voor het gedeelte boven 8000 Meter tot 9000 Meter afstand van het bureel, per jaar met „ 11.—

voor het gedeelte boven 9000 Meter tot 10,000 Meter afstand van het bureel, per jaar met „ 13.—

voor het gedeelte boven 10,000 Meter afstand van het bureel, per jaar met „ 15.—

De in dit artikel genoemde afstanden worden hemelsbreed gemeten.

Door de toetreding als geabonneerde van een der in den aanhef van dit artikel genoemde lokale Rijkstelefoonnetten, wordt die geabonneerde met ingang van den dag, waarop het abonnement voor het lokale Rijkstelefoonnet ingaat, ontheven van zijne verbintenissen, welke voor het aangesloten perceel mocht bestaan ingevolge artikel 6, derde alinea, van het Koninklijk besluit van 9 Juni 1904 (*Staatsblad* n°. 117), gewijzigd bij dat van 28 Augustus 1905 (*Staatsblad* n°. 257), en van 26 November 1910 (*Staatsblad* n°. 362), tenzij door hem het voortbestaan daarvan, tot het einde van den loopenden verbintenistermijn, mocht worden verlangd.

2. Op verzoek van belanghebbenden kunnen seizoenabonnementen worden gegeven voor den tijd van ten hoogste 6 achtereenvolgende maanden en tegen betaling van $\frac{2}{3}$ van het in artikel 1 genoemde jaarlijksche abonnement.

3. Van Rijkswegen worden op verzoek van den geabonneerde en voor diens eigen gebruik in de aansluiting van zijn perceel neventoe stellen ingeschakeld of wijzigingen gebracht, tegen betaling van het tarief, in onderstaanden staat vermeld:

ONDERWERP.	Vergoeding.
1. Tweede en volgende wandtoestel:	
a. in hetzelfde perceel als het hoofdtoestel, per toestel . . .	Per jaar f 10.—
b. in een ander perceel, doch op hetzelfde erf, per toestel . . .	„ 15.—
c. in een ander perceel, gelegen op een ander erf, doch niet meer dan 100 Meter hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin het hoofdtoestel is geplaatst, per toestel . . .	„ 25.—
d. in een ander perceel, gelegen op een ander erf, en meer dan 100 Meter hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin	

ONDERWERP.	Vergoe- ding.	ONDERWERP.	Vergoe- ding.
<p>het hoofdtoestel is geplaatst, per toestel</p> <p>verhoogd voor elk 100-tal Meters (of gedeelte daarvan) meerdere lengte van de nevenaansluiting, met respectievelijk <i>f</i> 3, <i>f</i> 5, <i>f</i> 7, <i>f</i> 9, <i>f</i> 11, <i>f</i> 13 of <i>f</i> 15 per jaar, naar gelang de nevenaansluiting geheel of gedeeltelijk valt binnen de in artikel 1 bedoelde tariefskringen met straal van 5000 Meter, 6000 Meter, 7000 Meter, 8000 Meter, 9000 Meter, 10,000 Meter of buiten den laatstbedoelden kring.</p>	<p>Per jaar <i>f</i> 25.—</p>	<p>dat perceel verschuldigd is het in punt <i>a</i> genoemde bedrag.</p>	
<p>Zijn in een perceel, als bedoeld in punt <i>b</i>, <i>c</i> of <i>d</i> hiervoren, twee of meer neven-toestellen op dezelfde aansluiting geplaatst, dan is alleen op het eerste van deze neven-toestellen het tarief volgens punt <i>b</i>, <i>c</i> of <i>d</i> van toepassing, terwijl voor de overige neven-toestellen in dat perceel verschuldigd is het in punt <i>a</i> genoemde bedrag.</p>		<p>4. Schakelaar:</p> <p><i>a.</i> uitschakelaar voor toestel of extra-schel</p> <p><i>b.</i> omschakelaar (niet ingericht voor het voeren van onderlinge gesprekken)</p> <p><i>c.</i> omschakelaar (ingericht voor het voeren van onderlinge gesprekken-tusschen twee toestellen)</p> <p>5. Tweede telefoon</p> <p>6. Voor elke aansluiting op een schakelbord</p> <p>7. Verplaatsing van een toestel:</p> <p><i>a.</i> binnen hetzelfde vertrek</p> <p><i>b.</i> in hetzelfde perceel naar een ander vertrek</p> <p><i>c.</i> naar een ander perceel op hetzelfde erf</p> <p><i>d.</i> naar een ander perceel op een ander erf (alleen voor zooveel het tweede en volgende toestellen betreft)</p>	<p>Per jaar <i>f</i> 1.—</p> <p>„ 2.50</p> <p>„ 6.—</p> <p>„ 1.—</p> <p>„ 3.—</p> <p>In eens <i>f</i> 2.50</p> <p>„ 5.—</p> <p>„ 7.50</p> <p>„ 10.—</p>
<p>2. Voor een tafelhoestel (in plaats van een wandtoestel) worden de kosten verhoogd met</p>	<p>„ 2.50</p>	<p>Vervanging van een wand-door een tafelhoestel, of omgekeerd, wordt als eene verplaatsing van een toestel binnen hetzelfde vertrek aangemerkt, indien de vervanging niet gepaard gaat met verplaatsing van het toestel naar een ander vertrek of naar een ander perceel. Is dit wel het geval, dan is verschuldigd het bedrag, zooveen genoemd in punt <i>b</i>, <i>c</i> of <i>d</i>.</p>	
<p>3. Extra-schel (verklikker):</p>		<p>8. Verplaatsing van eene extra-schel:</p> <p><i>a.</i> binnen hetzelfde vertrek</p> <p><i>b.</i> in hetzelfde perceel naar een ander vertrek</p> <p><i>c.</i> naar een ander perceel op hetzelfde erf</p> <p><i>d.</i> naar een ander perceel op een ander erf</p>	<p>„ 1.50</p> <p>„ 2.50</p> <p>„ 3.50</p> <p>„ 5.—</p>
<p><i>a.</i> in hetzelfde perceel als het toestel, waarmede de extra-schel verbonden is; per schel</p> <p><i>b.</i> in een ander perceel, doch op hetzelfde erf, per schel</p> <p><i>c.</i> in een ander perceel, gelegen op een ander erf, doch niet meer dan 100 Meter hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin het met de extra-schel verbonden toestel is geplaatst, per schel</p>	<p>„ 1.50</p> <p>„ 3.—</p> <p>„ 5.—</p>	<p>9. Werkzaamheden aan den aaleg:</p> <p><i>a.</i> wegens verhuizing (overbrenging van het hoofdtoestel naar een ander perceel op een ander erf)</p> <p>benevens voor elk toestel of elke extra-schel boven het hoofdtoestel</p> <p><i>b.</i> tengevolge van verbouwing of onderhoud van het aangesloten perceel, of om andere redenen</p>	<p>„ 5.—</p> <p>„ 5.—</p> <p>„ 12.50</p> <p>„ 4.—</p>
<p><i>d.</i> in een ander perceel, gelegen op een ander erf, en meer dan 100 Meter hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin het met de extra-schel verbonden toestel is geplaatst, per schel</p> <p>verhoogd voor elk 100-tal Meters (of gedeelte daarvan) meerdere lengte van de schelgeleiding met</p>	<p>„ 5.—</p> <p>„ 3.—</p>	<p>10. Voorziening in gebreken aan geleidingen en toestellen, welke niet te wijten zijn aan gebrekkige constructie, aan de wijze van aanbrengen of aan onvoldoend onderhoud</p>	<p>De kostende prijs in eens.</p> <p>De kostende prijs in eens.</p>

Op verzoek van den geabonneerde kunnen ook andere toestellen en inrichtingen, dan in het algemeen worden verstrekt en hiervoren zijn bedoeld, in gebruik worden gegeven, en zulks tegen betaling in eens, boven en behalve het volgens vorenstaand tarief jaarlijks verschuldigde, van het verschil tusschen den kostenden prijs van het toestel en de inrichting, in het tarief bedoeld, en van hetgeen in gebruik wordt gegeven.

4. Uit de openbare spreekcellen of publieke telefoonstations van het net kunnen locale gesprekken worden aangevraagd met de aangesloten van het net, tegen vooruitbetaling van 10 cents per gesprek van 3 minuten of minder.

5. Verandering of uitbreiding van hetgeen in eenig perceel van Rijksweg is aangebracht geschiedt eveneens van Rijksweg.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 9den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitg.* 27 Nov. 1915.)

9 November 1915. BESCHIKKING van den Minister van Oorlog, betreffende toepassing van de Artikelen 10 en 22 der Wet van den 23sten Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128), houdende bepalingen ter uitvoering van artikel 187 der Grondwet.

Het is voorgekomen, dat het militair gezag, bedoeld in de Wet van den 23sten Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128) ter uitvoering van de ministerieele beschikking van 27 Maart 1915, Ie Afd., n°. 3 een verordening vaststelde en deed afkondigen, waarbij werd verklaard, dat de vaststelling van een reeds te voren door het burgerlijk gezag vastgestelde verordening wordt geacht te zijn geschied door het bevoegd militair gezag. Dit is evenwel niet juist. Indien het burgerlijk gezag aan het militair gezag verzoekt een door dat burgerlijk gezag onder den staat van oorlog of den staat van beleg vastgestelde verordening, opnieuw vast te stellen, behoort, voor zoover het militair belang zich daartegen niet verzet, die verordening in haar geheel opnieuw te worden vastgesteld door het militair gezag en eveneens in haar geheel opnieuw te worden afgekondigd.

11 November 1915. BESLUIT, tot nadere wijziging van het Binnenvisscherijreglement. S. 465.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 23 September 1915, n°. 5868 A, afdeling Nijverheid; Gelet op de Visscherijwet (wet van 6 October 1908, *Staatsblad* n°. 311), gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 66) en op het Binnenvisscherijreglement (Ons besluit van 15 April 1911, *Staatsblad* n°. 119), laatstelijk gewijzigd bij Ons besluit van 24 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 287);

Den Raad van State gehoord (advies van 2 November 1915, n°. 54);

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemde Minister van 8 November 1915, n°. 7082, afdeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

a. in het Binnenvisscherijreglement de in de artikelen I tot en met V omschreven wijzigingen aan te brengen.

Art. I. In artikel 1, lid II, wordt tusschen de nummers 11 en 12 ingevoegd een nieuw nummer, luidende:

„11bis. *fint- of houtingzegen*, iedere zegen, die gebruikt wordt op de wijze als onder n°. 21 voor de zalm- of elftzezen is omschreven en eene maaswijdte heeft van tenminste 45 m.M., doch kleiner dan 65 m.M.;”

N°. 15 van artikel 1, lid II, wordt gelezen als volgt:

„*spiering- of alverzegen*, iedere zegen, langer dan 40 M., met eene maaswijdte kleiner dan 40 m.M.”

Tusschen de nummers 17 en 18 van artikel 1, lid II, wordt ingevoegd een nieuw nummer, luidende:

„17bis. *vischfuik*, iedere andere fuik dan de aalfuik en de zalm- of elftfuik;”

N°. 18 van artikel 1, lid II, wordt gelezen als volgt:

„*vischzegen*, iedere andere zegen dan de zalm- of elftzezen, de fint- of houtingzegen, de spiering- of alverzegen en de aalzegen.”

In n°. 21 van artikel 1, lid II, worden in de letters a en c achter de woorden: „iedere zegen” ingevoegd de woorden: „met een maaswijdte van ten minste 65 m.M.”

Art. II. In artikel 5, letter a, wordt in plaats van: „de zegen en het schrobnet”, gelezen: „de zegen, het schrobnet en de mosselrijf.”

Art. III. Letter f van artikel 8 wordt gelezen als volgt:

„een reep, indien de wijdte van den bek der hoeken kleiner is dan 8 m.M. of met een dobber of een zetlijn, indien die wijdte kleiner is dan 1 c.M.”

Letter *f* van artikel 8 wordt gelezen als volgt:

„een schakel, een fint- of houtingzegen, een vischzegen, een vischfuik, een schrobnet of schutwant, waarvan de maaswijdte kleiner is dan 45 m.M., met dien verstande dat:

1°. de kuil van de vischzegen of, indien geen kuil aanwezig is, de zegen over ten hoogste een vijfde van haar lengte,

2°. het achterlichaam van de vischfuik, waaronder verstaan wordt het gedeelte, dat zich bevindt achter de laatste inkeling,

3°. de fuik en de strijkzegen, gebruikt bij het visschen met schutwant, een maaswijdte mogen hebben van ten minste 40 m.M.”

In letter *g* van artikel 8 wordt, in plaats van „de aalfuik en de gebbe”, gelezen: „de aalfuik, de gebbe en de mosselrijf”.

Art. IV. In artikel 10 wordt tusschen de letters *e* en *f* ingevoegd een nieuwe letter, luidende:

„*ee*. van 21 Juni tot 15 October en van 23 November tot 31 December met de fint- of houtingzegen;”.

In letter *l*, onder 1°. van artikel 10 wordt in plaats van: „de peur en de gebbe”, gelezen: „de peur, de gebbe en de mosselrijf.”

Art. V. In artikel 12, tweede lid, letter *b*, worden na het woord: „stalnet” ingevoegd de woorden: „aalfuiken, gebezigd aan een dichtvisscherij, den aanlegkorf, de aalzegen.”;

b. te bepalen, dat de tekst van het Binnenvisscherijreglement, zooals deze bij dit besluit en bij Onze besluiten van 17 October 1911 (*Staatsblad* n°. 318), 16 December 1911 (*Staatsblad* n°. 360), 28 Maart 1912 (*Staatsblad* n°. 114), 25 April 1913 (*Staatsblad* n°. 138), 28 Mei 1913 (*Staatsblad* n°. 193), 22 Juli 1914 (*Staatsblad* n°. 327), 16 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 254) en 24 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 287) is gewijzigd, op Onze last in het *Staatsblad* wordt geplaatst.

Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waar-

van afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 11den November 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 18 Nov. 1915.)

11 November 1915. **BESLUIT**, houdende in staat van beleg verklaring van enkele gemeenten en gedeelten van gemeenten des Rijks. S. 466.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van den Raad van Ministers van 9 November 1915;

Gelet op art. 1 van de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128);

Gezien Ons Besluit van 30 Juli 1914, n°. 72;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

met ingang van 13 November 1915, worden in staat van beleg verklaard de navolgende gemeenten of gedeelten van gemeenten:

in de provincie *Noordholland*:

de gedeelten der gemeente Amsterdam begrepen tusschen:

I. a. het gedeelte der grens tusschen de gemeenten *Zaandam* en *Amsterdam*, van het snijpunt dier grens met de Zuidelijke oeverlijn van het Noordzeekanaal tot het snijpunt dier grens met den noordoostelijken teen van den spoordijk *Zaandam—Amsterdam*;

b. den noordoostelijken teen van evengenoemden spoordijk tot aan het snijpunt met den zuidelijken teen van de Kade tusschen den *Amsterdammerpolder* en den *Overbraker Buitenpolder*;

c. den zuidelijken teen van de onder *b* genoemde Kade;

d. den westelijken teen van den spoordijk *Amsterdam—Petroleumhaven* tot aan het snijpunt met het oostelijk verlengde van den *Hemweg*;

e. een lijn, die van het onder *d* bedoelde snijpunt loopt naar den oostelijken kant van den ingang van de *Nieuwe Houthaven* en de *Minervahaven*;

f. de zuidelijke oeverlijn van het *Noordzeekanaal*, alsmede het verlengde dier oeverlijn, waar deze door haveningangen wordt onderbroken, tot aan het snijpunt met de grens tusschen de gemeenten *Zaandam* en *Amsterdam*.

II. den zuidelijken oever van de dijksgracht de westzijde van het *Mariniersplein*, de westzijde van de *Grooté Kattenburgerstraat*, de

westzijde van het Kattenburgerplein, den noordelijken oever van de IJgraacht en den oostelijken oever van het Oosterdok;

de gemeente *Muiden*;

de gemeente *Nieuweramstel*;

de gemeente *Ouderamstel*;

het gedeelte der gemeente *Zaandam*, begrepen tusschen:

a. den oostelijken en hoordoostelijken teen van den spoordijk *Zaandam—Amsterdam* van de watergemeenschap tusschen de *Voorzaan* en de *Nieuwe Zeehaven* af, tot het punt waar genoemde teen tegenover de *Molentogt* wordt gesneden door de grens tusschen de gemeenten *Zaandam* en *Amsterdam*, alsmede het verlengde van dien teen, waar deze wordt onderbroken;

b. de onder *a* bedoelde gemeentegrens vanaf het onder *a* genoemde snijpunt tot aan het snijpunt met de zuidelijke oeverlijn van het *Noordzeekanaal*;

c. de zuidelijke oeverlijn van het *Noordzeekanaal* van het laatstelijk onder *b* genoemde snijpunt tot het punt, waar deze oeverlijn wordt gesneden door de verlengde westelijke oeverlijn van *Zijkanaal G*;

d. het verlengde van de westelijke oeverlijn van *Zijkanaal G*, voorzoover dit verlengde het *Noordzeekanaal* snijdt;

e. de westelijke oeverlijn van *Zijkanaal G* en van de *Voorzaan* tot aan de watergemeenschap tusschen deze en de *Nieuwe Zeehaven*;

f. de zuidelijke oeverlijn van laatstgenoemde watergemeenschap.

In de provincie *Zuidholland*:

het gedeelte van de gemeente *Delft*, waarop de Constructiewerkplaatsen gevestigd zijn.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft; belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 11den November 1915.

WILHELMINA.

De tijdelijk-voorzitter van den Raad van Ministers,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 11 Nov. 1915.)

12 November 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *antimoon*, *oxaalzuur* en *natronloog*. S. 467.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van antimoon, oxaalzuur en natronloog te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 5 November 1915, Kabinet, Litt. U¹⁴⁵;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 November 1915, n°. 29);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 11 November 1915, Kabinet, Litt. O¹⁴⁸;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van antimoon, oxaalzuur en natronloog is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft; belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 12den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 13 Nov. 1915.)

12 November 1915. BESLUIT, houdende wijziging van het Koninklijk Besluit van 24 September 1914 (*Staatsblad* n°. 461). S. 468.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van natte pulp te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 8 November 1915, Kabinet, Litt. D¹⁴⁷;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 November 1915, n°. 30);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 11 November 1915, Kabinet, Litt. D¹⁴⁸;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

In de eerste alinea van het *Eenig artikel* van Ons Besluit van 24 September 1914 (*Staatsblad* n°. 461), wordt in plaats van „gedroogde pulp en suikerpulp” gelezen „alle pulp.”

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State. 's-Gravenhage, den 12den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 13 Nov. 1915.)

15 November 1915. BESLUIT, tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending der Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 469.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat, onverminderd Ons besluit van 12 September 1914 (*Staatsblad* n°. 451), nader buitengewone maatregelen noodzakelijk zijn tot afwending der Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken en van Onze Ministers van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 24 September 1915, n°. 10075, afdeling Volksgezondheid en Armwezen; van 29 September 1915, n°. 83, afd. Invoerrechten, van 1 October 1915, La. E, afd. Spoorwegen en van 4 October 1915, n°. 6263, afdeling Nijverheid.

Gelet op de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 9 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 314), en op de wet van 31 December 1906 (*Staatsblad* n°. 370);

Den Raad van State gehoord (advies van 26 October 1915, n°. 29);

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, en van Onze Ministers van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 6 November 1915, n°. 13388, afdeling Volksgezondheid en Armwezen, van 9 November 1915, n°. 159, afdeling Invoerrechten, van 10 November 1915, La. D, afdee-

ling Spoorwegen en van 12 November 1915, n°. 7203, afdeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

HOOFDSTUK I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. De gemeentebesturen en de burgemeesters, ieder voor zooveel hen aangaat, dragen nauwlettend zorg voor eene doeltreffende toepassing van de bepalingen der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), gewijzigd bij de wetten van 3 December 1874 (*Staatsblad* n°. 188), 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 64), 21 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 166), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), 14 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 204), 17 Juli 1911 (*Staatsblad* n°. 208) en 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165).

Uittreksels uit den tekst dier wet, voor zoover de bepalingen op Aziatische cholera toepasselijk zijn, en de herinnering daarvan aan de ingezetenen van belang moet worden geacht, benevens uit den tekst van dit besluit worden vanwege Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, zoodra deze dit noodig acht, aan de gemeentebesturen verzonden, ten einde in elke gemeente te worden aangeplakt.

2. Een ieder is verplicht de inlichtingen, door ambtenaren of geneeskundigen van hem verlangd ter zake van de uitvoering van dit besluit, nauwkeurig en naar waarheid onverwijld te geven.

3. Een ieder, die waarneemt, dat een persoon aan Aziatische cholera lijdt of verschijnselen vertoont, welke doen vermoeden dat hij door die ziekte is besmet, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

4. De burgemeester is bevoegd, op de personen, die aan Aziatische cholera lijden of, op grond van een ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, doen vermoeden dat zij door die ziekte besmet zijn of de besmetting op anderen kunnen overbrengen, de door hem, gehoord genoemden ambtenaar of geneeskundige, noodig geachte maatregelen van onderzoek, afzondering en ontsmetting te doen toepassen en hen naar

eene openbare inrichting of andere verblijfplaats in de gemeente ter verpleging te doen overbrengen, wanneer hun toestand overeenkomstig de verklaring van den behandelenden geneeskundige dit gedooft.

De personen, waarop de in de vorige alinea bedoelde maatregelen worden toegepast, zijn verplicht zich aan die maatregelen te onderwerpen en mogen zich niet zonder vergunning van den burgemeester naar eene andere plaats begeven.

5. De burgemeester is bevoegd, na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, het uitvoeren van verdachte of voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen, van welken aard ook, uit het huis, erf, voer- of vaarttuig, waar een geval of een verdacht geval van Aziatische cholera voorkwam, anders dan met inachtneming van de door hem te geven voorschriften, te verbieden.

6. In spoedeisende gevallen zijn de bestuurders van Rijksinrichtingen, voor zoover de dienst in hunne inrichting het toelaat, verplicht, op verzoek van een burgemeester aan deze onmiddellijk te doen toekomen of ten gebruke af te staan tot hunne inrichting behoorend materieel, noodig voor behandeling, verpleging, afzondering, ontsmetting of vervoer van lijders aan Aziatische cholera of daarvan verdachten, of voor ontsmetting of vervoer van besmette goederen.

Bij weigering of geschil wordt onverwijld de beslissing ingeroepen van het hoofd van het Departement, waaronder de inrichting ressorteert.

7. De burgemeester doet de hand houden aan een nauwkeurig bijhouden van het in artikel 436 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde register in slaapsteden en logementen, en doet, voor zoover hem dit noodig voorkomt, toezicht houden op deze inrichtingen en op de aldaar nachtverblijfhoudende reizigers.

Indien vanwege het gemeentebestuur een geneeskundige met het houden van toezicht op de in het eerste lid van dit artikel bedoelde reizigers belast is, zijn dezen verplicht dien geneeskundige bij zich te ontvangen en hem alle verlangde inlichtingen ter zake van de uitvoering van dit besluit, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, te verschaffen, tenzij zij kunnen aantoonen binnen de laatste vijf dagen niet in eene met Aziatische cholera besmette plaats vertoefd te hebben.

De burgemeester doet van hetgeen door hem ter bestrijding der Aziatische cholera of van

verdachte gevallen dier ziekte wordt of is verricht, ten spoedigste mededeeling aan den ambtenaar van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid.

HOOFDSTUK II.

§ 1. Van het toezicht op landverhuizers en dergelijken.

8. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, worden: *a.* landloopers en zigeuners (bohémien), *b.* landverhuizers en personen, die bij troepen reizen of de grens overtrekken, niet toegelaten, dan na geneeskundig onderzoek te zijn en zoo noodig, na ontsmetting der kleederen en reiniging der personen.

Uitzonderingen op het bepaalde in de eerste alinea worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën gegeven.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel kunnen bepalen, dat personen, bedoeld sub *b* van het eerste lid van dit artikel, in Nederland slechts worden toegelaten, langs de wegen en casu quo met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten, wegen en casu quo treinen, worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst tenminste één dag, vóórdat zij in werking treden.

9. Het onderzoek geschiedt aan het grensstation of den eersten Nederlandschen grenspost, waar de in het vorig artikel bedoelde personen aankomen, door eenen geneeskundige, die daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken met toekening van een door dezen te bepalen vergoeding tot wederopzeggens wordt aangewezen, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10, 11 en 12 van dit besluit.

10. Het onderzoek valt steeds zooveel mogelijk samen met het douane-onderzoek en wordt verricht op de wijze, die door den geneeskundige het meest doeltreffend wordt geoordeeld.

Deze treedt omtrent het onderzoek in overleg met den hoogst in rang zijnden der aanwezige ambtenaren van de Invoerrechten en Accijnzen en, indien het onderzoek geschiedt op een spoorweg- of tramstation, tevens met den chef daarvan.

11. Personen, die door den geneeskundige

bevonden worden, niet aan Aziatische cholera te lijden, noch verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn, mogen niet worden aangehouden, maar worden terstond tot voortzetting van hunne reis toegelaten.

Aan de vergunning tot voortzetting van de reis kunnen voorwaarden worden verbonden.

Aan hen wordt zoo spoedig mogelijk een schriftelijk bewijs afgegeven, volgens door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vastgesteld model, vermeldende dat zij, Nederland binnengekomen, geen ziekteverschijnselen vertoonden, welke het bestaan van Aziatische cholera deden vermoeden.

12. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden aan Aziatische cholera te lijden, worden onverwijld, met inachtneming van artikel 9 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), overgebracht naar eene door den burgemeester der grensgemeente, waarin het onderzoek plaats heeft, volgens artikel 20 van dit besluit aan te wijzen inrichting voor verpleging van lijders aan besmettelijke ziekte, en daar afgezonderd en verpleegd.

Gelijke maatregelen worden genomen, indien de geneeskundige dit noodig oordeelt, ten opzichte van personen, die verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn.

De kosten van vervoer en verpleging worden door de verpleegden of hunne erfgenamen vergoed: Behoeftigen worden op 's Rijks kosten vervoerd en verpleegd.

Personen, wier lichamen of klederen besmet moeten worden geacht, worden niet tot voortzetting hunner reis toegelaten, dan na reiniging en ontsmetting.

§ 2. Van het grensverkeer.

13. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, worden geen personen toegelaten, komende uit door Onze genoemde Ministers aangewezen naburige, met Aziatische cholera besmette, buitenlandse gemeenten, dan na geneeskundig onderzoek en zoo noodig ontsmet te zijn.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag vóórdat zij in werking treden.

Uitzonderingen op het bepaalde in het 1ste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën gegeven.

Op dit onderzoek is toepasselijk het bepaalde in de artikelen 9, 10, 11 en 12 van dit besluit.

§ 3. Van het goederenvervoer.

14. Onverminderd de bestaande bepalingen omtrent het verbod van in-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kledingstukken en ongewasschen lijf- en beddegoed uit landen en plaatsen, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, is verboden in-, door- en vervoer van onbewerkte wol en haar, huiden, bontwerk en ander voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen, uit landen of plaatsen, mede door Onze genoemde Ministers aan te wijzen.

De aanwijzingen worden door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

Bij aanwijzingen betreffende den in- of doorvoer uit landen, die toegetreden zijn tot de op 3 December 1903 te *Parijs* gesloten en bij de wet van 31 December 1906 (*Staatsblad* n°. 370) goedgekeurde internationale sanitaire overeenkomst, gedragen Onze genoemde Ministers zich naar de bepalingen van die overeenkomst.

15. Een ieder, die waarneemt, dat van goederen, waarvan in-, door- en vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabijzijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie of van 's Rijks belastingen.

Deze verplichting rust, in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

Op de goederen, van welke, niettegenstaande daarvan in-, door- of vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is artikel 5 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) toepasselijk.

16. Brieven en correspondentie, drukwerken, boeken, dagbladen, dienststukken enz. (postpakketten niet inbegrepen) worden aan geen enkele belemmering of ontsmetting onderworpen.

17. Spoor- of tramwagens (zoo personen- als goederenwagens) uit het buitenland binnekomende, worden aan de grenzen niet aangehouden, behoudens dat wagens, die bevuild zijn — indien de geneeskundige het noodig oordeelt — van den trein worden gehaakt en op de wijze, door den geneeskundige voorgeschreven, worden ontsmet.

18. Bagages en lijfgoederen van personen,

als bedoeld in de artikelen 8 en 13, zijn onderworpen aan het onderzoek, bedoeld in genoemde artikelen.

Deze bagages en lijfgoederen worden niet aangehouden dan voor zoover en voor zolang dit ter ontsmetting noodig is.

Bagages en lijfgoederen, voor ontsmetting aangehouden, worden, desverlangd, aan de eigenaars op hunne kosten door den burgemeester nagezonden.

19. Koopmans- en andere goederen, uit het buitenland aangevoerd, waarvan de in- of doorvoer niet verboden is, worden niet aangehouden en aan ontsmetting onderworpen, tenzij zij, naar het oordeel van den met het onderzoek belasten geneeskundige, geacht kunnen worden besmet te zijn.

§ 4. *Verdere bepalingen.*

20. De burgemeester van elke grensgemeente, als in artikel 8 en artikel 13 van dit besluit is bedoeld, zorgt, zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of met den krachtens artikel 9 aangewezen deskundige :

a. voor de inrichting van een gelegenheid tot afzondering en verpleging van de in de artikelen 8 en 13 van dit besluit bedoelde personen, lijdende aan of verdacht van Aziatische cholera ;

b. voor een geschikte plaats voor de ontsmetting van de in de artikelen 18 en 19 van dit besluit bedoelde goederen ;

c. voor het personeel, noodig tot hulp of opzicht bij het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting of het vervoer van personen en goederen, bedoeld in de artikelen 8, 13, 18 en 19 van dit besluit ;

d. voor de noodige geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, vervoermiddelen, meubelen en ander noodig materieel.

Zoo gebruik gemaakt wordt van de inrichting van gemeentewege tot stand gebracht ter voldoening aan artikel 7 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), bepaalt Onze Minister van Binnenlandsche Zaken de som deswege aan de gemeente te vergoeden.

21. De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en alle geëmployeerden aan een spoor- of tramwegonderneming zijn, voor zoover hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door den krachtens artikel 9

van dit besluit aangewezen geneeskundige voorgeschreven maatregelen, betreffende het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting, behandeling en verpleging en het vervoer van personen of van goederen.

Onverminderd het bepaalde in artikel 3, zijn conducteurs van elken uit het buitenland binnenkomenden trein of tram verplicht, den geneeskundige, zoo spoedig mogelijk na aankomst van den trein of tram aan het station, kennis te geven van de verdachte verschijnselen, die zij bij personen, als bedoeld in de artikelen 8 en 13, hebben waargenomen en van hunne bevinding omtrent de aanwezigheid in den trein of tram van voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen.

22. De kosten, vallende op de maatregelen, voorgeschreven in de artikelen 9, 11, 12, 13, 18 en 19 van dit besluit, komen ten laste van het Rijk, voor zooveel in genoemde artikelen niet anders is bepaald, en die kosten niet ingevolge eenige andere wettelijke bepaling, ten laste van anderen moeten worden gebracht.

23. De krachtens artikel 9 van dit besluit aangewezen geneeskundige volgt in de uitoefening van zijn ambt de aanwijzingen, die Onze Minister van Binnenlandsche Zaken of de ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, tot wiens dienstkring zijne standplaats behoort, hem geven.

Hij staat den burgemeester, elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie, of van de invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en de overige geëmployeerden bij eene spoor- of tramwegonderneming met zijn advies ter zijde, wanneer zij dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der Aziatische cholera.

Ontdekt hij dreigend gevaar voor de openbare gezondheid, dan geeft hij daarvan, onverminderd artikel 16 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), onverwijld kennis aan den burgemeester en aan bovengenoemden ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

§ 5. *Van het scheepvaartverkeer.*

24. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is bevoegd om, waar noodig, met medewerking van Onze Ministers van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel, tot wering van de besmetting van Aziatische cholera, toezicht te doen houden op schepen, die langs binnenwateren het land binnenvaren, en zulks met toepassing, voor zoover mogelijk en noodig, van de artikelen 8

tot en met 12 en 20 tot en met 23 van dit besluit.

25. Schippers van vaartuigen, komende uit landen of plaatsen door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken wegens Aziatische cholera besmet verklaard of aan boord waarvan een geval dier ziekte tijdens de jongste zeereis is voorgekomen, mogen geen andere Nederlandsche havens of reeden dan die van *Vlissingen*, *Hoek van Holland*, *IJmuiden*, *Helder*, *Harlingen*, *Delfzijl*, *Hellevoetsluis* of *Neuzen* of die nader door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken zullen zijn aangewezen, aandoen, of elders in *Nederland* landen, dan na hun schip in eene der genoemde havens of op eene der genoemde reeden het gezondheidsonderzoek, voorgeschreven bij de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), te hebben doen ondergaan.

De schipper van een vaartuig, na aankomst uit zee in *Nederland* elders liggende, dan in een van bovengenoemde havens of op een van bovengenoemde reeden, en waarop de Aziatische cholera wordt waargenomen, is verplicht op de eerste aanzegging van den burgemeester van de havenplaats, waar hij ligt, of van de gemeente, die het naast aan zijn ankerplaats ligt, naar eene der genoemde havens of reeden te vertrekken, tenzij hij verkiest weder zee te kiezen.

Onder „reede” wordt verstaan elke ankerplaats voor uit zee komende schepen binnen de zeegaten en op de rivieren en stroomen.

26. Aan elk der door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat, aan te wijzen plaatsen, gelegen aan stroomen, rivieren, kanalen of andere binnenwateren, wordt geneeskundig toezicht gehouden op de daarlangs varende schepen en hunne opvarenden door een of meer geneeskundigen, die daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met toekenning van een door dezen te bepalen vergoeding, tot wederopzegging worden aangewezen.

De beschikking tot aanwijzing van bedoelde plaatsen wordt in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag, vóórdat zij in werking treedt.

Onverminderd het bepaalde in de beide voorgaande leden, is de burgemeester bij het verschijnen of dreigen der Aziatische cholera bevoegd, ten koste van de gemeente geneeskundig toezicht te doen houden op de opvarenden van de in de gemeente vertoevende vaartuigen. De personen, waarop dit toezicht wordt uitgeoefend, zijn verplicht zich daaraan te onderwerpen.

27. Onverminderd artikel 10 der wet van

4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), wordt elk schip, varende langs of aankomende aan eene der in artikel 26 van dit besluit bedoelde plaatsen, onderworpen aan een gezondheidsonderzoek.

De schipper is verplicht met zijn schip de door den burgemeester aan te wijzen ligplaats in te nemen en aldaar zonder gemeenschap met den wal of met andere vaartuigen te blijven, totdat het gezondheidsonderzoek en de naar aanleiding daarvan bevolen gezondheidsmaatregelen toegepast zijn.

Op dit verbod van gemeenschap met den wal is toepasselijk het tweede lid van artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36).

De schipper zorgt met al de te zijner beschikking staande middelen voor de stipte naleving van de gegeven bevelen en is verplicht de vragen, hem door of namens den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige gedaan, nauwkeurig en naar waarheid te beantwoorden.

28. De geneeskundige verricht het gezondheidsonderzoek van het schip, van de opvarenden en van de lading of andere op het schip aanwezige goederen, op de wijze, die hem, na overleg met den burgemeester, het meest doeltreffend voorkomt.

Indien het blijkt, dat het schip binnen de laatste 24 uren een gezondheidsonderzoek overeenkomstig de voorschriften van dit besluit heeft ondergaan, kan hij het van verder onderzoek vrijstellen, indien de toestand van het schip of van de opvarenden hem tot zoodanig onderzoek overigens geen aanleiding geeft.

29. De geneeskundige, die het onderzoek verricht heeft, geeft den burgemeester advies omtrent de in het belang der volksgezondheid te nemen maatregelen, aan welk advies de burgemeester verplicht is onverwijld gevolg te geven, behoudens beroep op Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

De kosten op deze maatregelen vallende, komen ten laste van het Rijk.

Ontsmetting geschiedt, zoo noodig, volgens de regelen, krachtens artikel 25 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) vastgesteld.

30. Het schip wordt dadelijk tot den verderen doortocht toegelaten en het verbod van gemeenschap met den wal opgeheven, hetzij na afloop van het gezondheidsonderzoek, indien dit tot geen verdere maatregelen aanleiding

geeft, hetzij, nadat aan de maatregelen naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven, uitvoering is gegeven. In het laatste geval kunnen evenwel de opvarenden, die bij het gezondheidsonderzoek bevonden worden, niet te lijden aan Aziatische cholera, noch verschijnselen van die ziekte te vertoonen, met toestemming van den met het onderzoek belasten geneeskundige, terstond onbelemmerd aan den wal worden toegelaten. Vooraf heeft ontsmetting der kleederen en reiniging der personen plaats, indien dit door den geneeskundigen noodig wordt geoordeeld.

31. Ten bewijze dat het schip tot den verderen doortocht is toegelaten, en het verbod van gemeenschap met den wal is opgeheven, ontvangt de schipper van den met het gezondheidsonderzoek belasten geneeskundige eene schriftelijke verklaring volgens het model door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vast te stellen en waaruit zal moeten blijken van den toestand van het schip, van dien der opvarenden en van dien der lading of andere op het schip aanwezige goederen, benevens van het aantal der opvarenden.

Eene dergelijke verklaring wordt ook door den geneeskundige afgegeven in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 28 van dit besluit, in welk geval daarvoor ook de bevestiging van een vroegere verklaring in de plaats kan treden.

32. De burgemeester van elke gemeente, waarin eene plaats ligt als in artikel 26 van dit besluit bedoeld, zorgt zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of den krachtens genoemd artikel aangewezen geneeskundige, voor het personeel en het materieel, dat de geneeskundige voor het gezondheidsonderzoek behoeft en dat noodig is voor de uitvoering van de naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven maatregelen, en voorts voor de voortdurende aanwezigheid van zuiver drinkwater en water voor huishoudelijke doeleinden, opdat dit aan de schippers, indien de geneeskundige het noodig oordeelt, kunne worden verstrekt.

Onverminderd het in het voorgaande lid bepaalde, zorgt de burgemeester van elke gemeente, waarin een plaats ligt, daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken aangewezen, zoo spoedig mogelijk op 's Rijks kosten voor de verstrekking van zuiver drinkwater en water voor huishoudelijke doeleinden aan de schippers der langs de plaats varende schepen.

33. Op de krachtens artikel 26 van dit besluit aangewezen geneeskundigen zijn toepasselijk het eerste en derde lid van artikel 23 van dit besluit.

Zij staan den burgemeester en elkén ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie met hun advies ter zijde, wanneer dezen dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der Aziatische cholera.

De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht, met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijd mede te werken tot de uitvoering van de door bedoelde geneeskundigen voorgeschreven maatregelen.

HOOFDSTUK III.

SLOTBEPALINGEN.

34. Onze in dit besluit genoemde Ministers zijn bevoegd de door hen krachtens dit besluit genomen beschikkingen of gedane aanwijzingen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, op dezelfde wijze als zij zijn tot stand gekomen, te wijzigen of in te trekken.

35. Waar in dit besluit sprake is van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, wordt daaronder verstaan de Inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten.

36. Dit besluit, dat, tenzij het eerder wordt ingetrokken, gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 15den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 16 Dec. 1915.)

15 November 1915. **BESLUIT**, houdende tijdelijke gedeeltelijke buiten werkingstelling van artikel 5, § 2, en artikel 14 van het Koninklijk besluit van 30 September 1907 (*Staatsblad* n°. 260), gewijzigd bij dat van 5 Februari 1909 (*Staatsblad* n°. 24), tot uitvoering van het Algemeen Postverdrag en de Overeenkomst van Rome, betreffende de uitwisseling van brieven en doosjes met aangegeven waarde. S. 470.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 16 October 1915, n°. 3, Afdeling Posterijen en Telegrafie;

Gelet op artikel 25 der wet van 15 April 1891 (*Staatsblad* n°. 87), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 427), alsmede op het den 26sten Mei 1906 te Rome gesloten Algemeen Postverdrag en de op denzelfden datum mede aldaar gesloten Overeenkomst tot uitwisseling van brieven en doosjes met aangegeven waarde, welk Verdrag en welke Overeenkomst den 14den Mei 1907 zijn bekrachtigd;

Den Raad van State gehoord (advies van den 2den November 1915, n°. 58);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 11 November 1915, n°. 11, Afdeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Met wijziging in zoover van het bepaalde bij artikel 5, § 2, en artikel 14 van Ons besluit van 30 September 1907 (*Staatsblad* n°. 260), gewijzigd bij dat van 5 Februari 1909 (*Staatsblad* n°. 24), wordt tot nadere beschikking, geen schadeloosstelling verleend terzake van het verlies van aangeteekende stukken en van het verlies, de berooving of de beschadiging van brieven en doosjes met aangegeven waarde, als bedoelde voorwerpen zijn verloren, beroofd of beschadigd tengevolge van overmacht, en ter post zijn bezorgd na den dag, waarop dit besluit in de *Nederlandsche Staatscourant* is opgenomen.

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden geplaatst en in afschrift aan den Raad van State zal worden medegedeeld.

's-Gravenhage, den 15den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg.* 23 Nov. 1915.)

15 November 1915. **BESLUIT**, tot toepasselijk-verklaring van de artikelen 1 en 2 der wet van 21 December 1914 (*Staatsblad* n°. 571) op in het jaar 1916 te houden verkiezingen en vast te stellen kiezerslijsten voor de Kamers van arbeid. S. 471.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 12 November 1915, n°. 2165, afdeling Arbeid;

Gelet op artikel 3 van de wet van 21 December 1914 (*Staatsblad* n°. 571), houdende bijzondere maatregelen ten opzichte van de Kamers van arbeid met het oog op de tegenwoordige buitengewone omstandigheden;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De artikelen 1 en 2 van voormelde wet zijn van toepassing op in het jaar 1916 te houden verkiezingen en vast te stellen kiezerslijsten voor de Kamers van arbeid.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 15den November 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 20 Nov. 1915.)

15 November 1915. **BESLUIT**, houdende intrekking van dat van 28 Juni 1910 (*Staatsblad* n°. 174), houdende nadere bepalingen omtrent den vrijdom van den accijns voor amylnalcohol. S. 472.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 16 October 1915, n°. 70, Accijnzen;

Gezien Ons besluit van 28 Juni 1910 (*Staatsblad* n°. 174);

Den Raad van State gehoord (advies van 26 October 1915, n°. 30);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 11 November 1915, n°. 7, Accijnzen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

Ons besluit van 28 Juni 1910 (*Staatsblad* n°. 174), houdende nadere bepalingen omtrent den vrijdom van den accijns voor amylnalcohol, ten behoeve van zuivelfabrieken en melkinrichtingen, alsmede van fok- en controle-vereenigingen, wordt ingetrokken.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 15den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 3 Dec. 1915.)

16 November 1915. **BESLUIT**, houdende het in staat van beleg verklaren van eenige gemeenten en gedeelten van gemeenten des Rijks. S. 473.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van den Raad van Ministers van 15 November 1915;

Gelet op art. 1 van de Wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128);

Gezien Ons Besluit van 30 Juli 1914, n°. 72;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen: met ingang van 18 November 1915 wordt in Staat van Beleg verklaard het gebied, als volgt begrensd:

van het punt, gelegen op 53° 32' N.Br. en 1° 16' O.L. van Amsterdam langs genoemde parallel tot het snijpunt met de Westkust van Rottumeroog; vervolgens langs de Zuidkust van dit eiland naar het snijpunt van de Oostkust van genoemd eiland met de evenvermelde parallel; langs deze parallel tot den meridiaan van 1° 44' O.L. van Amsterdam; langs dezen meridiaan tot de kust van Groningen; vervolgens langs deze kust en die van Friesland, tot den voormaligen verbindingsdam met Ameland; langs de lijn, gevormd door de overblijfselen van den verbindingsdam tusschen den Nieuwen Zeedijk bij Holwerd en de Zuidkust van Ameland ten Z.O. van Buren;

Zuidkust van Ameland tot 1° 2' O.L. van Amsterdam; langs dezen meridiaan tot 53° 26' N.Br.; langs deze parallel tot 1° 16' O.L. van Amsterdam; dezen meridiaan volgen tot de kust van Schiermonnikoog; langs de Zuid-Oost- en Noordkust van Schiermonnikoog, totdat laatstgenoemde meridiaan weder bereikt is; langs dezen meridiaan tot 53° 32' N.Br.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën zijn, ieder voor zoveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan

afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 16den November 1915.

WILHELMINA.

De tijdelijke voorzitter van den Raad van Ministers, CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 17 Nov. 1915.)

17 November 1915. **BESLUIT**, houdende bepalingen omtrent het gelijktijdig genot van burgerlijke en militaire bezoldiging door burgerlijke ambtenaren en andere doorlopend of voor een bepaald werk in 's Rijks dienst werkzame personen, die als dienstplichtige bij den Landstorm in werkelijken dienst worden gesteld. S. 474.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Oorlog; van Marine; van Buitenlandsche Zaken; van Justitie; van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken; van Financiën; van Waterstaat; van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën van 22 October 1915, Iste Afd., n°. 507;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 November 1915, n°. 34);

Gezien het nader gemeenschappelijk rapport van Onze voornoemde Ministers van 13 November 1915, Iste Afd., n°. 492;

Gelet op Onze besluiten van 30 September 1914 (*Staatsblad* n°. 467) en van 20 April 1915 (*Staatsblad* n°. 202);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Burgerlijke ambtenaren en andere doorlopend of voor een bepaald werk in 's Rijks dienst werkzame personen, die als dienstplichtige bij den landstorm in werkelijken dienst worden gesteld, blijven, voor zover zij niet vóór het einde van den militairen dienst uit hun burgerlijk ambt of hunnen burgerlijken dienst worden ontslagen en behoudens het bepaalde in het volgende artikel, de aan hun burgerlijk ambt of hunnen burgerlijken dienst verbonden bezoldiging genieten, indien en voor zover deze hooger is dan hetgeen zij in militairen dienst als soldij, jaarwedde of traktement genieten.

2. Van de burgerlijke ambtenaren en andere doorlopend of voor een bepaald werk in 's Rijks dienst werkzame personen, behorende tot een landstormjaarklasse, welke geheel of gedeeltelijk in werkelijken dienst wordt gesteld binnen één jaar, nadat het eerste gedeelte van de lichte der militie, waarvoor zij waren ingeschreven, werd ingelijfd, wordt zoolang zij onder de wapenen zijn, doch niet langer

dan acht en een halve maand de aan hun burgerlijk ambt of hunnen burgerlijken dienst verbonden bezoldiging ingehouden.

3. Dit besluit geldt niet voor het personeel van het Staatsmijnbedrijf, waarop de door Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel te stellen regelen van toepassing zijn.

4. Dit besluit wordt geacht in werking te zijn getreden op 24 Augustus 1915.

Onze Ministers van Oorlog; van Marine; van Buitenlandsche Zaken; van Justitie; van Binnenlandsche Zaken; van Financiën; van Waterstaat; van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de onderscheiden Ministerieele Departementen, aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 17den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,
J. LOUDON.

De Minister van Justitie, B. ORT.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(*Uitgeg.* 19 Nov. 1915.)

18 November 1915. BESLUIT, houdende wijziging en intrekking van Koninklijke besluiten betreffende vrijstelling van het invoerrecht voor stoffen benoodigd als hulpmiddel bij de werkzaamheden in fabrieken of trafieken. S. 475.

WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 30 October 1915, n°. 93, Accijnzen;

Gezien de wet van 11 December 1893 (*Staatsblad* n°. 175) houdende bepalingen omtrent vrijstelling van belasting voor buitenlandsche goederen;

Den Raad van State gehoord (advies van 9 November 1915, n°. 33);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 15 November 1915, n°. 139, Accijnzen.

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen: Art. 1. a. In artikel 1 van Ons besluit van 11 Augustus 1908 (*Staatsblad* n°. 284) vervalt het bepaalde sub 2 en 4.

b. Onze besluiten van 30 Juni 1909 (*Staatsblad* n°. 209) en 16 Augustus 1909 (*Staatsblad* n°. 297) zijn ingetrokken.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 18den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitgeg.* 3 Dec. 1915.)

19 November 1915. BESLUIT, tot wijziging van bijlage B van het Landstorm-Besluit (*Staatsblad* 1913, n°. 273). S. 476.

WILHELMINA, ENZ.

Op de gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Marine, van 10 November 1915, Afdeling Dienstplicht, n°. 186 L, en van 16 November 1915, Bureau B, n°. 45;

Gezien bijlage B van het Landstorm-Besluit (*Staatsblad* 1913, n°. 273);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

In het tweede lid van bijlage B van het Landstorm-Besluit wordt in plaats van het woord „voorwaarde” gelezen: „voorwaarde 3)” en wordt de punt achter het woord „oordeelen” vervangen door „3)”.

Aan genoemd lid wordt toegevoegd:

„dat de aangenomene verklaart, dat het hem bekend is, dat indien hij ter zake van het de

hierna vermelde gebrek, waarmede hij bij zijn aanneming is behept bevonden, van de tegenwoordige verbintenis wordt ontslagen, hij geen aanspraak op pensioen zal kunnen maken op grond van art. 2, sub 2° der Pensioenwet voor de landmacht 1902.

Gebrek, waarmede behept bevonden . . . 3)”

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast

met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 19den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(*Uitgeg.* 30 Nov. 1915.)

19 November 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van turf en van turfstrooisel. S. 477.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van turf en van turfstrooisel te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 16 November 1915, Kabinet, Litt. X¹⁵⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 November 1915, n°. 49);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 18 November 1915, Kabinet, Litt. V¹⁵¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van turf en van turfstrooisel is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 19den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 20 Nov. 1915.)

19 November 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van kaffie-extract. S. 478.
(Tekst als S. 477.)

19 November 1915. BESLUIT, houdende wijziging van het verbod van uitvoer van afval van vlas, geschikt voor de werkgarenspinnerijen. S. 479.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van afval van vlas te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 16 November 1915, Kabinet, Litt. N¹⁵⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 November 1915, n°. 35);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 18 November 1915, Kabinet, Litt. E¹⁵²;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

De eerste alinea van het Eenig Artikel van Ons Besluit van 17 Februari 1915 (*Staatsblad* n°. 102), wordt gelezen als volgt:

De uitvoer van afval van vlas is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 19den November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 20 Nov. 1915.)

20 November 1915. BESLUIT, betreffende het geneeskundig onderzoek van aan den dienst van gebiedsdeelen met eigen geldmiddelen in *Nederlandsch-Indië* verbonden of daarvoor bestemd personeel. S. 480.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 17 November 1915, Afdeling D, n°. 49;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen als volgt:

Art. 1. Het aan den dienst van gebiedsdeelen met eigen geldmiddelen in *Nederlandsch-Indië* verbonden of daarvoor bestemd personeel wordt gekeurd en herkeurd door de bij Ons besluit van 29 Augustus 1914 (*Nederlandsch Staatsblad* 1914, n°. 436, *Indisch Staats-*

blad 1914, n°. 722) ingestelde commissie voor het geneeskundig onderzoek van aan den dienst in de Koloniën verbonden of daarvoor bestemd personeel en zulks op den voet van de bij dat besluit gegeven voorschriften.

2. Artikel 11 van Ons in artikel 1 genoemd besluit is hier niet van toepassing.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer en dat in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 20sten November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, TH. B. PLEYTE.
(Uitg. 4 Dec. 1915.)

22 November 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Overeenkomstig het spraakgebruik moet worden aangenomen, dat eene onderneming, als bedoeld in art. 13 I der Arbeidswet 1911, meer bedrijven kan omvatten, dit wil zeggen daarin ter bereiking van haar doel meerdere soorten van arbeid kunnen worden verricht.

Dit klemt te meer, daar de Ongevallenwet 1901 — met welker woordenkeus de Arbeidswet bij hare herziening in 1911 in overeenstemming is gebracht — blijkens het in art. 3 dier wet bepaalde aanneemt, dat in eene onderneming meer bedrijven kunnen worden uitgeoefend.

De Rechtbank heeft i. c. terecht aangenomen, dat in de twee werkplaatsen voor ééne en niet voor twee ondernemingen arbeid werd verricht.

Art. 13 1°. der Arbeidswet 1911 vindt mede toepassing in geval in eene op elk der fabrieken of werkplaatsen minder dan 10, doch in alle te zamen 10 of meer mannelijke personen van 17 jaar of ouder in of voor de onderneming arbeid verrichten.

(Arbeidswet 1911 art. 13 1^e lid.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. S. Gratama, C. O. Segers,
Jhr. Rh. Feith en Dr. L. E. Visser.

1°. Jhr. Mr. W. v. d. W., 56 jaren, wonende te Amsterdam; 2°. J. A. K., 46 jaren, wonende te Hilversum, leden van de Directie der H. IJ. S. M., requiranten van cassatie tegen een te hunnen laste gewezen vonnis van de Arr.-Rechtbank te Almelo van den 16 Maart 1915, waarbij in hooger beroep een nader onderzoek

is gelast, en een mede tegen hen gewezen vonnis dier Rechtbank van 18 Mei 1915, waarbij zij in hooger beroep, na vernietiging van een vonnis van den Kantonrechter aldaar van 24 Juli 1914 bij hetwelk zij wegens na te noemen overtredingen ieder waren veroordeeld tot tweemaal tién geldboeten elk van f 0.50, en een vervangende hechtenis van een dag voor elke boete, zijn schuldig verklaard aan het: als bestuurder van eene onderneming, waarvoor in werkplaatsen arbeid wordt verricht door meer dan negen mannelijke personen van 17 jaar of ouder, niet zorgen: 1°. dat in zijne werkplaats, op eene plaats, waar niet uitsluitend door hemzelf arbeid pleegt te worden verricht, eene gedagteekende en door hem onderteekende arbeidslijst, welke voldoet aan de in artikel 13 der Arbeidswet 1911 gegeven voorschriften wordt opgehangen en opgehangen blijft, zoodanig dat daarvan gemakkelijk kan worden kennis genomen; 2°. dat in zijn werkplaats een arbeidsregister aanwezig is, dat voldoet aan de in art. 13 der Arbeidswet gegeven voorschriften; en deswege, met toepassing van de artt. 1, 2, 13, 22 en 26 der Arbeidswet 1911, artt. 23, 62 en 91 Sr. zijn veroordeeld tot dezelfde straffen als hun in eersten aanleg waren opgelegd, met vrijpraak van het onbewezen gedeelte der aanklacht (advocaat Mr. H. J. Worst te Amsterdam).

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

In deze zaak is bij pleidooi als cassatiemiddel aangevoerd:

„Schending of verkeerde toepassing van art. 13 eerste lid en art. 22 der Arbeidswet 1911 j^o. art. 1 Sr. door te beslissen:

dat de bestuurders van de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij op grond, dat in de locomotief-remise en de electriche centrale van die Maatschappij te Almelo te zamen meer dan 9 personen van 17 jaar en ouder arbeidden, verplicht zijn te zorgen, dat en zelfs dat in elke van hare fabrieken en werkplaatsen, waar een of meer personen in of voor hare onderneming werkzaam zijn, een arbeidslijst is opgehangen en dat dus, waar gebleken is, dat zij die verplichting ten opzichte van de locomotief-remise met werkplaats en de electriche centrale te Almelo niet zijn nagekomen, deze feiten te hunnen opzichte strafbaar zijn, en zulks niettegenstaande tevens is beslist:

a. dat de locomotief-remise met werkplaats enerzijds en de electriche centrale anderzijds, beide op het emplacement te Almelo govestigd,

moeten worden beschouwd als twee afzonderlijke werkplaatsen;

b. dat in de locomotief-remise met werkplaats 6; in de elektrische centrale met werkplaats 3 personen arbeid verrichtten en 1 persoon in de locomotief-remise met werkplaats en in de elektrische centrale met werkplaats beide."

De vraag, welke hier wordt opgeworpen, is, of art. 13 1^e lid der Arbeidswet 1911 ook geldt voor eene fabriek of werkplaats, waarin minder dan 10 onbeschermden personen arbeid verrichten, wanneer zij behoort tot eene onderneming, welke meer fabrieken of werkplaatsen drijft en waarin of waarvoor in het geheel 10 of meer onbeschermden personen, of wel ook beschermden personen arbeid verrichten.

Men zou geneigd zijn deze vraag dadelijk toestemmend te beantwoorden, omdat in den aanhef van het genoemde wetsvoorschrift het geval wordt omschreven als dat, waarin door de bedoelde personen in of voor eene onderneming arbeid wordt verricht in fabrieken of werkplaatsen. Het hier gebezigde meervoud wekt den indruk, dat het voorschrift juist is gegeven voor het geval dat meer fabrieken of werkplaatsen tot ééne onderneming behooren en dat dan rekening moet worden gehouden met het totaal der in die fabrieken of werkplaatsen arbeidende personen. Deze indruk zou echter onjuist zijn: in de Arbeidswet is: „arbeid in fabrieken of werkplaatsen" een telkens wederkerend begrip, dat staat tegenover arbeid in het algemeen, ook de werkzaamheden buiten fabrieken of werkplaatsen omvattende. Het met het tegenwoordige art. 13 overeenkomende art. 11 der Arbeidswet in haar oorspronkelijken vorm had dan ook dit meervoud even goed, ofschoon deze bepaling ongetwijfeld ook het geval betrof, dat de arbeid in slechts ééne fabriek of werkplaats — immers slechts door één beschermden persoon — werd verricht.

Mag dit argument derhalve niet gelden, toch meen ik, dat de bij het cassatiemiddel bestreden opvatting de juiste is. Immers art. 13 verbindt de verplichting tot het aanhouden van eene arbeidslijst en van een arbeidsregister aan de omstandigheid, dat in of voor de onderneming door personen in het bedoeld aantal of van de bedoelde soort arbeid wordt verricht, onverschillig of dit geschiedt in één of in meer fabrieken of werkplaatsen. En de onderneming is niet — gelijk bij pleidooi is betoogd — het bedrijf in een bepaalde fabriek of werkplaats uitgeoefend, zoodat dezelfde persoon of hetzelfde lichaam evenveel ondernemingen zou

hebben, als hij fabrieken of werkplaatsen dreef. Zulks blijkt uit art. 3 der Ongevallenwet 1901, hetwelk de uitdrukking „onderneming" bezigt in een ruimeren zin dan „bedrijf"; zoodat bij veelheid van bedrijven de onderneming de verschillende bedrijven omvat. Op de Ongevallenwet mag ook hier, naar het de Arbeidswet 1911 geldt, een beroep worden gedaan, omdat in laatstgenoemde wet de woordenkeus opzettelijk met die van eerstgenoemde in overeenstemming is gebracht door overal het woord „bedrijf" der vroegere lezing te vervangen door „onderneming". (Verg. de Mem. van Toel. ad art. I, bl. 9.)

Toegegeven kan worden, dat het bij de hier verdedigde opvatting juist zou zijn geweest, wanneer onder a. en b: van art. 13 1^e lid aan het hoofd der onderneming de verplichting was opgelegd om de arbeidslijst en het arbeidsregister aan te houden in elke fabriek of werkplaats, en niet in zijne fabriek of werkplaats, zooals de voorschriften luiden, waardoor de schijn wordt gewekt, of bij veelheid van fabrieken of werkplaatsen ééne onderneming, alleen rekening ware te houden met de personen, werkzaam in de afzonderlijke werkplaatsen of fabrieken. De gebezigde uitdrukking is echter zeer goed te verklaren uit de omstandigheid, dat den wetgever hier slechts het gewone geval voor oogen stond, dat de onderneming slechts in ééne fabriek of werkplaats wordt uitgeoefend. En in het tegenovergestelde geval is dan natuurlijk aan het voorschrift niet voldaan door de lijst of het register slechts in ééne der fabrieken of werkplaatsen aan te houden, doch behoort zulks in elke daarvan te geschieden, met dien verstande dat krachtens het 2e en het 11e lid van art. 13, elke lijst en elk register slechts betrekking behoeven te hebben op de personen in elke afzonderlijke fabriek of werkplaats werkzaam.

De hier verdedigde opvatting strookt ook het best met het doel, dat met het voorschrijven der lijsten en registers werd beoogd, n. bekend te worden met de arbeidstijden, in meer belangrijke ondernemingen geldend. Wel kunnen dan soms ook minder belangrijke ondernemingen onder de regeling vallen, wanneer zij n. in meerdere zeer kleine werkplaatsen worden uitgeoefend; doch dit zal slechts zelden voorkomen: eene onderneming met meer werkplaatsen is gewoonlijk een belangrijke. Veel eerder zal het — als in het onderwerpelijk geval — voorkomen, dat een belangrijke onderneming, waarin of waarvoor veel meer dan 9 personen arbeid verrichten, in een aantal

werkplaatsen wordt uitgeoefend, in alle of in sommige echter door minder dan 10 personen, en eene zoodanige onderneming zou, in strijd met de bedoeling, bij de bestreden opvatting buiten de regeling van art. 13 vallen.

Ik acht derhalve de in het bestreden vonnis gehuldigde opvatting juist en concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Jhr. Feith ;

Gelet op het middel van cassatie, namens de requiranten voorgesteld bij pleidooi : (zie concl. adv.-gen.) ;

O., wat het beroep in cassatie betreft tegen het vonnis van 16 Maart 1915, dat noch bij de aantekening daarvan noch later door of vanwege de requiranten eenige gronden voor dat beroep zijn aangevoerd en dat er ook geene zijn gevonden, waarom het beklagde vonnis ambtshalve zoude behooren te worden vernietigd ;

O., wat het beroep in cassatie tegen het vonnis van 18 Mei 1915 betreft, dat daarbij van het aan de requiranten bij de inleidende dagvaarding ten laste gelegde bewezen is verklaard, dat zij op 22 Juli 1913 als bestuurders der Naaml. Venn. H. IJ. S. M., immers als leden van de Directie van die Maatschappij niet hebben gezorgd, dat in de locomotief-remise met werkplaats en in de elektrische centrale met werkplaats der H. IJ. S. M. voornoemd gelegen op het emplacement Almelo (voormalige gemeente Ambt-Almelo) een gedagteekende en door hen onderteekende arbeidslijst, voldoende aan de wettelijke voorschriften was opgehangen, zoodanig dat daarvan gemakkelijk kon worden kennis genomen, en evenmin hebben gezorgd, dat in genoemde plaatsen aanwezig was een arbeidsregister, voldoende aan de wettelijke vereischen, zijnde in bovenvermelde locomotief-remise met werkplaats en elektrische centrale met werkplaats op het bovenvermelde datum voor genoemde onderneming, de H. IJ. S. M. arbeid verricht door een tiental met name in het vonnis vermelde personen, alle ouder dan 17 jaar, welke arbeid vervolgens ten aanzien van ieder dier personen in het vonnis is vermeld, — zijnde genoemde locomotief-remise met werkplaats een besloten ruimte, waar voor de onderneming der H. IJ. S. M. plaecht gewerkt te worden, aan het herstellen van voorwerpen en wordende in genoemde elektrische centrale voor de H. IJ. S. M. elektrische stroom opgewekt ;

dat de Rechtbank, na aan de hand der bijgebrachte bewijsmiddelen te hebben vastgesteld dat van de genoemde personen zes arbeid verrichtten in de locomotief-remise met werkplaats, drie in de elektrische centrale met werkplaats en één in de locomotief-remise met werkplaats en in de elektrische centrale met werkplaats beide, en na te hebben overwogen dat voormelde locomotief-remise met werkplaats enerzijds en voormelde elektrische centrale met werkplaats anderzijds als twee afzonderlijke werkplaatsen zijn te beschouwen, — aangaande de strafbaarheid der in voege als voormeld bewezen verklaarde feiten overwoog :

dat de bepalingen van art. 13 1^e, 2^e en 11^e lid der Arbeidswet, blijkens hare bewoordingen en onderlingen samenhang, aldus moeten worden opgevat, dat, wanneer in of voor eene onderneming, in haar geheelen omvang beschouwd, meer dan negen mannelijke personen van 17 jaren of ouder, in fabrieken of werkplaatsen arbeid verrichten, de bestuurder of het hoofd van zoodanige onderneming moet zorgen dat in elke zijner fabrieken en werkplaatsen, waar een of meer personen in of voor de onderneming werkzaam zijn, een arbeidslijst is opgehangen en een arbeidsregister aanwezig is, welke arbeidslijst en arbeidsregister dan betrekking moet hebben op alle personen, in of voor de onderneming werkzaam in de fabriek of werkplaats, waar de lijst moet worden en blijven opgehangen of het register aanwezig moet zijn ;

dat derhalve de beide requiranten, waar is komen vast te staan, dat alleen reeds in de bij dagvaarding genoemde werkplaatsen der H. IJ. S. M. in of voor hare onderneming arbeid wordt verricht door meer dan negen mannelijke personen van 17 jaar of ouder, als bestuurders dier Maatschappij verplicht waren te zorgen, dat in de voormelde werkplaatsen, in elk waarvan een of meer personen in of voor hare onderneming werkzaam waren, een arbeidslijst was opgehangen en een arbeidsregister aanwezig was, beide voldoende aan de voorschriften der Arbeidswet ;

dat die feiten vervolgens zijn gequalificeerd en de requiranten deswege tot straf zijn veroordeeld, gelijk aan het hoofd van dit arrest is gemeld ;

O., dat tot ondersteuning van het middel van cassatie is betoogd :

1°. dat onder de uitdrukking „onderneming” in art. 13 1^e lid der Arbeidswet 1911 niet mag worden verstaan de door het hoofd of den bestuurder gedreven zaak in haar geheelen

omvang, doch alleen het in elke fabriek of werkplaats afzonderlijk uitgeoefend bedrijf;

dat mitsdien, waar ten deze gebleken is dat in de meergenoemde locomotief-remise met werkplaats en elektrische centrale met werkplaats geheel verschillende bedrijven, hoewel beide voor de H. IJ. S. M. werden uitgeoefend, de Rechtbank, in stede van te beslissen dat in die werkplaatsen voor ééne onderneming arbeid werd verricht, had moeten uitmaken dat zulks voor twee ondernemingen, beide door de H. IJ. S. M. gedreven, geschiedde;

2°. dat de in voormeld art. 13 1e lid genoemde verplichtingen slechts dan op het hoofd of den bestuurder der onderneming rusten, *indien in een en dezelfde fabriek of werkplaats* in of voor die onderneming door meer dan negen mannelijke personen van 17 jaar of ouder arbeid wordt verricht;

O. met betrekking tot eerstgemeld betoog:

dat de door requiranten aan het woord „onderneming” gehechte beteekenis geen steun vindt in de wet en derhalve overeenkomstig het spraakgebruik moet worden aangenomen, dat eene onderneming meer bedrijven kan omvatten, dit wil zeggen daarin ter bereiking van haar doel meerdere soorten van arbeid kunnen worden verricht;

dat dit te meer klemmt, daar ook de Ongevallenwet 1901 — met welker woordenkeus de Arbeidswet bij hare herziening in 1911 in overeenstemming is gebracht, door waar het woord „bedrijf” in den zin van „onderneming” in de Wet van 1889 voorkwam, dien term door „onderneming” te vervangen — blijkens het in art. 3 dier wet bepaalde aanneemt, dat in een onderneming meer bedrijven kunnen worden uitgeoefend en aan eerstbedoelde uitdrukking in dit opzicht alzoo eene ruimere beteekenis toekomt dan aan laatstgemelde;

dat de Rechtbank, als bewezen aannemende dat zowel in de bij dagvaarding bedoelde locomotief-remise met werkplaats (voor het herstellen van voorwerpen) als in de daar genoemde elektrische centrale (door het opwekken van stroom ten behoeve van het door de H. IJ. S. M. bij hare onderneming beoogde doel, namelijk het vervoer van personen en goederen), werd gearbeid, hieruit dan ook terecht heeft afgeleid, dat in die werkplaatsen voor ééne en niet voor twee ondernemingen arbeid werd verricht;

en ten aanzien der tweede stelling:

O., dat meergemeld art. 13 1e lid de in die alinea onder a. en b. genoemde verplichtingen oplegt aan alle hoofden en bestuurders van

ondernemingen, waarin of waarvoor in fabrieken of werkplaatsen door meer dan negen mannelijke personen van 17 jaar of ouder arbeid wordt verricht, zonder te onderscheiden of voormeld aantal personen in de verschillende fabrieken en werkplaatsen, waarin in of voor die onderneming wordt gearbeid, gezamenlijk dan wel afzonderlijk werkzaam is;

dat het artikel alzoo mede toepassing vindt, in geval in eene of elk dier fabrieken of werkplaatsen minder dan tien, doch in alle te zamen tien of meer mannelijke personen van 17 jaar of ouder in of voor de onderneming arbeid verrichten;

O., dat derhalve beide grieven ongegrond zijn en het middel dus niet tot cassatie kan leiden;

Verwerpt het beroep tegen de beide vonnissen.

23 November 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten, betreffende bestekken en teekeningen betreffende schoolbouw.

Bij dezerzijdsche circulaire aan de Commissarissen des Konings van 24 Februari 1881, nr. 669/1, afd. O., is o. a. voorgeschreven, dat de gemeentebesturen van elke der door den districts-schoolopziener goedgekeurde bestekken en teekeningen betreffende bouw en verbouw van openbare lagere scholen en onderwijzerswoningen twee exemplaren moeten inzenden aan mijn departement, en bij circulaire aan de colleges van Gedeputeerde Staten van 27 Februari 1908, n°. 1367/1, afdeling L. O., dat inzending van drie exemplaren behoort te geschieden ingeval in de kosten van den bouw of verbouw overeenkomstig artikel 53 der wet op het lager onderwijs, buitengewoon subsidie wordt verleend.

Ik heb de eer uw College te verzoeken, aan de besturen der gemeente in Uwe provincie mede te deelen, dat voortaan kan worden volstaan met inzending van één exemplaar in het hierboven in de eerste plaats bedoelde geval en van twee exemplaren in het in de tweede plaats bedoelde geval.

De Min. v. Staat, Min. v. Binnenlandsche Zaken.

Voor den Minister,

De Secretaris-Generaal, J. B. KAN.

25 November 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *haring* in elken vorm. S. 481.

WIJ WILHELMINA, RNZ.

Overwegende, dat het in het belang van

den Staat noodig is, den uitvoer van haring in elken vorm te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad*, n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 22 November 1915, Kabinet, Litt. X¹⁵³;

Den Raad van State gehoord (advies van 23 November 1915, n°. 13);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 24 November 1915, Kabinet, Litt. D¹⁵⁵;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig artikel.

De uitvoer van haring in elken vorm, is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 25sten November 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,

POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 26 Nov. 1915.)

25 November 1915. **BESLUIT**, houdende beslissing dat art. 40 armenwet geen toepassing kan erlangen, wanneer het verblijf van een armlastige in eene gemeente het gevolg is van diens verpleging aldaar in een ziekenhuis voor rekening eener andere gemeente.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat de zwerveling JAN MAKIENJE, geboren 18 Dec. 1835 te Huizen, op 8 Nov. 1914 op advies van den gemeente-geneesheer te Ermelo voor rekening van die gemeente werd opgenomen in eene slaapstede, daar hij ziek en armlastig was;

dat hij bij het erger worden zijner ziekte op 29 Dec. 1914 ter verpleging voor rekening der gemeente Ermelo werd overgebracht naar het Sophiaziekenhuis te Zwolle, waaruit hij half Mei 1914 is ontslagen, omdat hij blijkens

een rapport van den gemeente-geneesheer aldaar niet zoozeer ziekenhuisbehandeling als wel verpleging noodig had;

dat, daar hij geen middelen bezat om van te leven, terwijl de krachten hem ontbraken om in zijn onderhoud te voorzien, hem vanwege de gemeente Zwolle voorloopig onderdak in het gemeentelijk passantenhuis werd verleend;

dat B. en W. van Zwolle niet bereid zijn de kosten der verpleging voor rekening hunner gemeente te nemen, daar zich h.i. hier zou voordoen het geval voorzien in art. 40 der armenwet, omdat op de komst van MAKIENJE naar Zwolle door B. en W. van Ermelo invloed zou zijn uitgeoefend;

dat B. en W. van Ermelo daartegen aanvoeren, dat indien MAKIENJE niet ziek was geweest, zij hem niet zouden hebben ondersteund, maar hem als landlooper ter beschikking der Justitie zouden hebben gesteld; dat, toen zij dan ook op 18 Mei 1915, het bericht ontvingen van den geneesheer te Zwolle, dat MAKIENJE hersteld was en het ziekenhuis zoude kunnen verlaten, zij den geneesheer onmiddellijk verzocht hebben hem te ontslaan, aangezien de reden, waarom zij hem ondersteuning verleenden, n.l. zijne ziekte, had opgehouden te bestaan; dat van eene voortzetting der ondersteuning als bedoeld in de laatste zinsnede van art. 30 der armenwet alzoö geen sprake kan zijn;

O., dat omtrent de toepasselijkheid van art. 30 der armenwet in verband met art. 76 dier wet door Ons geene beslissing kan worden genomen;

dat, nu het gemeentebestuur van Ermelo niet, ten einde zich aan den ondersteuningsplicht te onttrekken den armlastige MAKIENJE naar Zwolle heeft doen gaan, maar hem heeft ondersteund door plaatsing voor rekening der gemeente Ermelo in een ziekenhuis te Zwolle, zich hier geen geval voordoet, dat tot toepassing van art. 40 der armenwet aanleiding zou kunnen geven en mitsdien eene beslissing als bedoeld in dat artikel in deze door Ons niet kan worden genomen;

Gezien de armenwet;

Hebben goedgevonden en verstaan: te verklaren, dat een geval als bedoeld in art. 40 der armenwet, zich hier niet voordoet en dat artikel mitsdien geene toepassing kan erlangen.

(Gem.-stem).

25 November 1915. **BESLUIT**, houdende beslissing dat de Militiewet niet toelaat, wanneer geen onderlinge overeenkomst ingevolge art. 30, lid 3 der wet is aangegaan, den uitslag der loting, bedoeld bij art. 30, lid 2 der wet, op verzoek van belanghebbenden te wijzigen.

WIJ WILHELMINA, KON. Q.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door F. H. en J. BRANDENBURG te Rotterdam tegen de beslissing van Ged. Staten van Zuid-Holland van 6 September 1915, G. S. n°. 79, waarbij, met ongegrondverklaring van het daartegen ingebracht bezwaar de uitspraak van den Militieraad in het 2e district van Zuid-Holland van 15 Juli 1915, waarbij van de tweelingbroeders F. H. en J. BRANDENBURG aan JAN vrijstelling werd verleend, wegens aanwezigheid van een in hetzelfde jaar geboren broeder, is gehandhaafd;

Den Raad van State, Afdeling voor de geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 3 November 1915, n°. 390;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 11 November 1915, n°. 8539, Afd. B. B.;

Overwegende: dat nadat de tweelingbroeders FRANCISCUS HENDRIKUS en JAN BRANDENBURG bij Ged. Staten bezwaren hadden ingebracht tegen de uitspraak van den militieraad in het 2e district van Zuid-Holland van 15 Juli 1915 waarbij aan J. BRANDENBURG vrijstelling werd verleend wegens aanwezigheid van een in hetzelfde jaar geboren broeder, Ged. Staten bij besluit van 6 September 1915, G. S. n°. 79, met ongegrondverklaring van de ingebrachte bezwaren, de uitspraak van den Militieraad hebben gehandhaafd;

dat Ged. Staten daarbij hebben overwogen, dat in de vergadering van den Militieraad van 15 Juli 1915 aanwezig was een getuigschrift van den Burgemeester van Rotterdam van 6 Juli 1915, opgemaakt ingevolge art. 30 der Militiewet en art. 30 van het Militiebesluit (*Staatsblad* n°. 145 van 1912), waaruit bleek, dat FRANCISCUS HENDRIKUS en JAN BRANDENBURG zijn tweelingbroeders; dat de Militieraad daarop, vermits van geen onderlinge overeenkomst bleek, als bedoeld bij art. 30, lid 3, in verband met art. 29, 2e lid, der Militiewet, is overgegaan tot de loting bedoeld bij art. 30, lid 2, der wet, in verband met art. 57 van het Militiebesluit (*Staatsblad* n°. 145 van 1912), bij welke loting voor FRANCISCUS n°. 1 en voor JAN BRANDENBURG n°. 2 getrokken werd, waarna, ingevolge art. 57,

lid 8, van het Militiebesluit, aan JAN BRANDENBURG, wien het hoogste nummer was ten deel gevallen, vrijstelling is verleend; dat de appellanten aan hun College hebben verzocht de uitspraak van den Militieraad in dier voege te wijzigen, dat niet JAN, maar FRANCISCUS HENDRIKUS zal worden vrijgesteld; dat de Militiewet de inwilliging van dit verzoek niet toelaat en dat, nu geene overeenkomst is aangegaan, de Militieraad terecht hem wien bij loting het hoogste nummer ten deel viel, van den dienst heeft vrijgesteld;

dat van het besluit van Ged. Staten, F. H. en J. BRANDENBURG bij Ons in beroep zijn gekomen, daarbij aanvoerende, dat de eerstgenoemde eenige dagen na de keuring eene verklaring heeft ingediend bij het Bureau voor Militaire Zaken te Rotterdam, aantoonend dat zij tweelingbroeders zijn, op grond waarvan de eerstgenoemde vrijstelling wegens broederdienst heeft gevraagd; dat hem bij de inlevering van deze verklaring door den betrokken beambte van gemeld bureau werd medegeedeeld, dat hem nader bericht zou worden gezonden, welk nader bericht echter niet bij hem is ingekomen; dat nu echter de in de tweede plaats genoemde onder dagteekening van 15 Juli 1915 van genoemd Bureau bericht heeft ontvangen, dat hij en niet de eerstgenoemde wegens broederdienst is vrijgesteld; dat aan dezen laatste bij navraag aan genoemd Bureau werd medegeedeeld, dat hij in persoon had behooren te verschijnen ter zitting van den Militieraad, te Rotterdam gehouden, welke zitting door aanplakking werd bekend gemaakt, welke aanplakking hem ongelukkiger wijze is ontgaan, hetgeen grootendeels te wijten is aan het feit, dat hem door het Bureau nader bericht was toegezegd, waarop hij uit den aard der zaak heeft gewacht; dat beiden zich gewend hebben tot Ged. Staten van Zuid-Holland met verzoek alsnog, met vernietiging van het besluit van den Militieraad te Rotterdam, te willen bepalen, dat niet JAN, doch FRANCISCUS HENDRIKUS wegens broederdienst zal worden vrijgesteld, op welk verzoek den 6 Sept. 1915, G. S. n°. 79, afwijzend is beschikt; dat nu als gevolg van een en ander de in de eerste plaats genoemde zich den pas ziet afgesneden om — in overeenstemming met zijn wensch — bij de nationale militie te worden ingelijfd;

Overwegende, dat de gronden, waarop de beslissing van Ged. Staten, waartegen het beroep is gericht, rust, juist zijn en deze tot de Onze makende;

Gezien de Militiewet;

Hebben goedgevonden en verstaan :
het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is
belast, enz. (W. v. d. B. A.)

26 November 1915. BESLUIT, tot nadere verlenging van de schorsingen, welke inzake de electriciteitsvoorziening in Noordbrabant zijn geschied bij de Koninklijke besluiten van 29 December 1914 (*Staatsblad* n°. 618), 22 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 24), 9 Februari 1915 (*Staatsblad* n°. 75) en 15 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 152). S. 482.

Geschorst tot 28 December 1915.

27 November 1915. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), laatstelijk gewijzigd bij die van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 240) en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 483.

29 November 1915. BESLUIT, tot plaatsing in het *Staatsblad* van den tekst van het Binnenvisscherijreglement (Koninklijk besluit van 15 April 1911, *Staatsblad* n°. 119), zoo als dat laatstelijk is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 11 November 1915 (*Staatsblad* n°. 465). S. 494.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 26 November 1915, n°. 7501, afdeling Nijverheid ;

Gezien het bepaalde onder *b* van het Koninklijk besluit van den 11den November 1915 (*Staatsblad* n°. 465), tot nadere wijziging van het Binnenvisscherijreglement ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te bepalen, dat de tekst van het Binnenvisscherijreglement, zooals dit is gewijzigd bij Koninklijke besluiten van 17 October 1911 (*Staatsblad* n°. 318), 16 December 1911 (*Staatsblad* n°. 360), 28 Maart 1912 (*Staatsblad* n°. 114), 25 April 1913 (*Staatsblad* n°. 138), 28 Mei 1913 (*Staatsblad* n°. 193), 22 Juli 1914 (*Staatsblad* n°. 327), 16 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 254), 24 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 287) en 11 November 1915 (*Staatsblad* n°. 465), als bijlage van dit besluit in het *Staatsblad* zal worden opgenomen.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit be-

sluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 29sten November 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg. 7 Dec. 1915.*)

KONINKLIJK BESLUIT van den 15den April 1911 (*Staatsblad* n°. 119), tot vaststelling van een Reglement voor de binnenvisscherij, zooals dit is gewijzigd bij Koninklijke besluiten van den 17den October 1911 (*Staatsblad* n°. 318), van den 16den December 1911 (*Staatsblad* n°. 360), van den 28sten Maart 1912 (*Staatsblad* n°. 114), van den 25sten April 1913 (*Staatsblad* n°. 138), van den 28sten Mei 1913 (*Staatsblad* n°. 193), van den 22sten Juli 1914 (*Staatsblad* n°. 327), van den 16den Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 254), van den 24sten Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 287) en van den 11den November 1915 (*Staatsblad* n°. 465).

REGLEMENT VOOR DE BINNEN- VISSCHERIJ.

§ 1. Algemeene bepalingen.

Art. 1. I. Voor de toepassing van dit reglement wordt verstaan onder *Onze Minister*, Onze Minister met de uitvoering van de Vischerijwet belast.

II. Voor de toepassing van dit reglement wordt beschouwd als :

1. *visschen*, het te water brengen, hebben, lichten of ophalen van vischnetten, korven of andere vischtuigen, alsmede het bezigen van eenig middel om visch te vangen of te dooden ;
2. *visschersvaartuig*, ieder vaartuig, dat bij het visschen gebezigd wordt of gewoonlijk daarvoor wordt gebruikt ;

3. *nacht*, de tijd tusschen één uur na zons-
ondergang en één uur vóór zonsopgang ;

4. *hoepelwijdte*, de middellijn of de hoogte binnenwerks van den hoepel ;

5. *maaswijdte*, de lengte van de zonder bijzondere krachtsinspanning gestrekte maas tusschen haar eindknoopen, nat gemeten.

Bij meerwandige netten heeft de bepaling der maaswijdte betrekking op de boezem-
mazen ;

6. *rivieren*, alle niet door sluizen of duiker-
sluizen afgesloten stroomende wateren, zoo-
mede de daarmede in open gemeenschap staande
vertakkingen en armen.

Tot de rivieren worden geacht niet te beho-

ren de daarmede in open gemeenschap staande inhammen, krekken, spranken en killen.

Waar in dit reglement sprake is van den Rijn, zijn vertakkingen en uitmondningen, worden daartoe niet gerekend te behooren de beneden afdammingen gelegen afgedamde rivierarmen, wanneer de afdammingen geen voor den doortocht van visch geschikte opening hebben en niet overstroemd zijn;

7. *Zuidhollandsche benedenrivieren*, alle rivieren, welke water afvoeren van den Rijn en de Maas, beneden de volgende grenzen:

in de Lek:

de lijn, gaande van den toren der Nederlandsch Hervormde kerk te Krimpen aan de Lek naar het Noordelijk uiteinde van den Veerweg aan den Elshout;

in de Merwede:

de lijn, gaande van het licht op den Oostelijken havendam van de doorvaarthaven te Workendam over het licht op het scheidingspunt van Nieuwe Merwede en Merwede naar den Noordelijken oever van de Merwede;

in de Bergsche Maas:

de grens tusschen de gemeenten Made en Drimmelen en Raamsdonk;

8. *aalfuik*, iedere fuik met een maaswijdte van ten hoogste 36 m.M. en een hoepelwijdte van ten hoogste 110 c.M.;

9. *aalzak*, mede de sluis- of henfuik, de molenzak, de tjoel en het aalraamnet;

10. *aalzege*, iedere zege met een lengte van ten hoogste 40 M. en een maaswijdte van ten hoogste 28 m.M.;

11. *fiut- of houtingdrijfnet*, ieder drijfnet, waarvan de maaswijdte minder dan 12 c.M., doch meer dan 35 m.M. bedraagt;

11bis. *fiut- of houtingzege*, iedere zege, die gebruikt wordt op de wijze als onder n°. 21 voor de zalm- of elftzege is omschreven en een maaswijdte heeft van ten minste 45 m.M., doch kleiner dan 65 m.M.;

12. *gebbe*, mede de oever-, bos-, steek- of slaghaam;

13. *schutwaaier*, ieder net, waarmede bij ebbe geheel of gedeeltelijk droog vallende platen of oevers geheel of gedeeltelijk worden afgezet;

14. *spieringdrijfnet*, ieder één- of meerwandig drijfnet, waarvan de maaswijdte ten hoogste 35 m.M. bedraagt;

15. *spiering- of alverzege*, iedere zege langer dan 40 M., met een maaswijdte kleiner dan 40 m.M.;

16. *staand spieringnet*, ieder één- of meerwandig staand net, waarvan de maaswijdte ten hoogste 35 m.M. bedraagt;

17. *steurdrijfnet*, ieder drijfnet, waarvan de maaswijdte meer dan 25 c.M. bedraagt;

17bis. *vischfuik*, iedere andere fuik dan de aalfuik en de zalm- of elftfuik;

18. *vischzege*, iedere andere zege dan de zalm- of elftzege, de fiut- of houtingzege, de spiering- of alverzege en de aalzege;

19. *zalm- of elfdrijfnet*, ieder drijfnet, waarvan de maaswijdte meer dan 12 c.M., doch minder dan 25 c.M. bedraagt. Stukken drijfnet, die tegelijk te water of in een vaartuig, of gedeeltelijk te water en gedeeltelijk in een vaartuig zijn, worden als één drijfnet beschouwd;

20. *zalm- of elftfuik*, iedere fuik met een hoepelwijdte voor den grootsten hoepel van meer dan 1,25 M. en die gebruikt wordt, staande aan een steek of aan een andere uit schuttingen of vastgezette netten bestaande geleiding;

21. *zalm- of elftzege:*

a. iedere zege, met een maaswijdte van ten minste 65 m.M., die met een spil ingehaald en aan een of meer vaste ophaalplaatsen opgehaald wordt, of bij het uitbrengen, afdrijven of inhalen waarvan gebruik wordt gemaakt van stoomkracht of van paarden;

b. iedere zege, die langer is dan 100 M. en wordt gebruikt op den Rijn of op een zijner vertakkingen of uitmondningen gedurende den voor de zalmzege gesloten tijd;

c. iedere zege, met een maaswijdte van ten minste 65 m.M., die na te zijn opgehaald, weder in dezelfde zegendreef of zegenworp wordt uitgeworpen, of met een of meer andere zegens om beurten in dezelfde zegendreef of zegenworp in dier voege wordt gebezigd, dat het inhalen van de eene door het uitwerpen van de andere gevolgd wordt.

Stukken zege, die tegelijk te water of in een vaartuig, of gedeeltelijk te water en gedeeltelijk in een vaartuig zijn, worden als één zege beschouwd.

III. Waar in dit reglement een tijdvak wordt aangeduid met de woorden: „van..... tot.....” worden de beide genoemde datums bij dat tijdvak inbegrepen.

§ 2. *Van de verboden stoffen, vischtuigen en vischwijzen.*

2. Het is verboden te visschen met gebruikmaking van kokkelboonen, ongebluschte kalk, dynamietpatronen, of andere vergiftige, bedwelmende of ontplofbare stoffen.

3. Het is verboden te visschen met:

a. den karpereugel, het beugelnet, het hoepnet, den handkuil, het schepnet en alle andere daarmede overeenkomende of op over-

eenkomstige wijze gebezigde vischtuigen, hoe ook genaamd, met uitzondering van de gebbe; het gebruik van het schepnet is toegelaten om gevangen visch op te scheppen, over te zetten of te vervoeren;

b. de stolpmand;

c. den strik;

d. den harpoen, den elger, de aalschaar, den zeeltklauw, de snoekdreg, zoomede alle andere vischtuigen, welke geëigend zijn de visch te verwonden, met uitzondering van alle hoekwant;

e. vischnetten, waarvan het netwerk van metaal is vervaardigd.

4. 1. Het is verboden:

a. zalm- of elftdrijfnetten vast te zetten of op korteren afstand van elkander uit te werpen, dan de dubbele lengte van het grootste net;

b. op een zegenvisscherij met spil en een of meer vaste ophaalplaatsen meer dan twee netten tegelijk visschende in het water te hebben, met dien verstande, dat een zegen met beide vleugels aan denzelfden oever toegehaald als niet visschende wordt beschouwd;

c. op den Rijn, zijn vertakkingen en uitmondningen, de rivier over meer dan de helft harer breedte, gemeten bij gewoon laag water in de kortste rechte lijn, van oever tot oever, te bezetten met een zalm- of elftsteek of met andere schuttingen van staken of rijshout, of met vaststaande netten, of met verschillende dezer inrichtingen.

2. Als vaststaand net wordt beschouwd:

a. ieder net, waarvan een of beide einden op den oever of aan een of meer staken of ankers in den rivierbodem bevestigd is;

b. ieder net, dat, zonder op den oever of in den rivierbodem bevestigd te zijn, meer dan 15 minuten geheel of gedeeltelijk te water is zonder af te drijven.

5. Het is verboden:

a. elk ander vischnet dan de zegen, het schrobnet en de mosselrijf, door het water voort te bewegen anders dan om het te water te brengen, te lichten of op te halen;

b. de aalzeggen op een andere wijze te bezigen, dan door haar van uit een vaartuig te water te brengen en haar daarin weder op te halen;

c. te visschen onder aanwending van middelen om de visch te verdooven of te bedwelmen.

§ 3. Van het gebruik der vischtuigen en de eischen, waaraan deze moeten voldoen.

6. 1. Het is verboden, wanneer het water met ijs bedekt is, te visschen:

a. met fuiken, indien een water over meer

dan de halve breedte daarmede wordt bezet;

b. met vischzeggen in molentochten en andere wateren, leidende naar watermolens, stoomgemalen en uitwateringssluizen, binnen een afstand van 200 M. hiervan.

2. Wanneer zich de omstandigheid voordoet, dat belanghebbenden bij de visscherij in eenig water niet tot eenstemmigheid kunnen komen over het niet-visschen met een bepaald vischtuig, kan het visschen met zoodanig vischtuig in dat water door Onzen Minister tijdelijk worden verboden. Van de beschikking, die zoodanig verbod uitvaardigt, geschiedt aankondiging in de *Staatscourant* en in een of meer plaatselijke bladen.

7. Het is verboden te visschen:

a. met de vischzegen in alle wateren der provinciën *Friesland*, *Groningen* en *Drenthe*, met uitzondering van de navolgende:

in de provincie *Friesland*:

het Tjeukemeer, de Groote Brekken in Lemsterland, het Slotermeer, de Morra, het Ond Karre, de Oorden, de Fluessen, het Heegermeer, het Groote Gaastmeer, het Zandmeer, de Vlakke Brekken, de Ringwiël, de Oudega'ster Brekken, de Idsega'ster poelen, het Jentje-meer, het Koeverdmeer, de Langweerderwielen bewesten de trambaan, de Zwarte en Witte Brekken, de Goingarjipster poelen, het Sneekmeer, de Terkaplester poelen, de Terhornster poelen, het Pikmeer, de Wijde Ee in Idaarderadeel, de Sytebuurster Ee, de Wijde Ee in Smallerland, de Oudega'sterzanding, de Smalle Eesterzanding, de Kruisdobbe, de Westertzanding, het Eernewoudsterwijd, de Wijde Ee in Tietjerksteradeel, het Noordermeer, het Suameerdermeer, de Leijen, het Bergumermeer, de Groote en de Kleine Wielen, de Sierdswiël, de Zwarte Broek, de Houtwielen en de Sanjes;

in de provincie *Groningen*:

het Zuidlaardermeer, het Schildmeer, het Leekstermeer en het benedenpand van het Reitdiep van het punt af, waar de grens tusschen de gemeenten Leens en Ulrum het Reitdiep ontmoet;

in de provincie *Drenthe*:

het Zuidlaardermeer, het Leekstermeer en de navolgende wateren:

het Meppelerdiep, de Drentsche hoofdvaart, het Noord-Willemskanaal, de Witte wijk, de Hoogeveensche vaart tot aan de Duitsche grens, het Stieltjeskanaal, het kanaal Koeverdoren—Alte Picardie, het Koeverdoren Vechtkanaal, de Lutter hoofdwijk, het Oranjekanaal, het

Compascuumkanaal, het Scholtenskanaal en het Veenhuizer kanaal;

b. met de spiering- of alverzegen in alle wateren, behalve de rivieren;

c. met de aalzeggen in alle wateren, met uitzondering van:

de wateren in de provincie Zeeland;
de meren, kanalen en ringvaarten in de provincie Noordholland;

d. met het spieringdrijfnet in alle wateren, met uitzondering van:

het Zwarte Water beneden de lijn, gaande van het punt van samenvloeiing tusschen het Zwarte Water en de Overijselsche Vecht, haaks over den stroom;

den Gelderschen IJssel beneden de as van de spoorwegbrug bij Deventer;

de Zuidhollandsche benedenrivieren, de Boven-Merwede en de Waal bovenwaarts tot de as van de spoorwegbrug te Zaltbommel;

e. met ankerkuilen en raampalingfuiken in de Zuidhollandsche benedenrivieren.

8. Het is verboden te visschen met:

a. een zalm- of elftzege of een zalm- of elftfuik, waarvan de maaswijdte kleiner is dan 65 m.M.;

b. een ankerkuil, een raampalingfuik, een spieringdrijfnet of een staand spieringnet, waarvan de maaswijdte kleiner is dan 25 m.M.;

c. een aalzak, een aaljaagnet, een aalzeggen, een stalnet, een spiering- of alverzegen of een kruisnet, waarvan de maaswijdte kleiner is dan 20 m.M.;

d. een zalm- of elftdrijfnet, dat tusschen den houtreep en den loodreep breeder is dan 2,5 M. langs het garen der laddermazzen gemeten;

e. een zalm- of elftsteek, indien:

1°. de palen en staken of rijzen van den steek of van iedere andere tot geleiding naar een of meer zalm- of elftfuiken dienende schutting minder dan 10 c.M. en de dwarsverbindingen minder dan 20 c.M. van elkander verwijderd zijn;

2°. de vaststaande netten, dienende tot geleidingen naar een of meer zalm- of elftfuiken, een kleiner maaswijdte hebben dan 14 c.M.;

f. een reep, indien de wijdte van den bek der hoeken kleiner is dan 8 m.M., of met een dobber of een zétlijn, indien die wijdte kleiner is dan 1 c.M.;

g. een schakel, een fint- of houtingzegen, een vischzegen, een vischfuik, een schrobnet of schutwant, waarvan de maaswijdte kleiner is dan 45 m.M., met dien verstande dat:

1°. de kuil van de vischzegen of, indien

geen kuil aanwezig is, de zegen over ten hoogste een vijfde van haar lengte,

2°. het achterlichaam van de vischfuik, waaronder verstaan wordt het gedeelte, dat zich bevindt achter de laatste inkeling,

3°. de fuik en de strijkzegen gebruikt bij het visschen met schutwant, een maaswijdte mogen hebben van ten minste 40 m.M.;

g. een niet in de vorige letters genoemd vischnet, met uitzondering van de aalkubbe, de aalfuik, de gebbe en de mosselrijf, waarvan de maaswijdte kleiner is dan 55 m.M.

§ 4. *Van de tijden gedurende welke niet gevischt mag worden.*

9. 1. Het is verboden te visschen:

a. van 16 Maart tot 30 April op baars en snoek;

b. van 23 April tot 31 Mei op barbeel, brasem, meun, sneep, snoekbaars, winde en zeelt;

c. van 23 April tot 30 Juni op karper;

d. van 21 Juni tot 28 Februari op elft en fint;

e. van 1 Juli tot 31 Augustus op steur;

f. van 16 October tot 14 Februari op beekforel;

g. van 23 November tot 31 December op houting.

2. Visschen, gevangen gedurende den daarvoor in het vorige lid vastgestelden gesloten tijd, moeten onmiddellijk, nadat zij zijn opgehaald, weder in hetzelfde water worden vrijgelaten.

3. Als visschen, gevangen gedurende den daarvoor vastgestelden gesloten tijd, worden mede beschouwd die, welke gedurende dien tijd worden aangetroffen in het bezit van iemand, terwijl hij bezig is te visschen of zich te dien einde bevindt op of in de nabijheid van water, waarop dit reglement van toepassing is.

10. Het is verboden te visschen:

a. van 16 Maart tot 30 April met zetangels, zétlijnen en loop- of sleephengels;

b. van 23 April tot 31 Mei met de vischzegen in de rivieren;

c. van 1 Maart tot 30 September met de vischzegen en het schrobnet in de overige wateren;

d. van 1 October tot 31 Mei met de aalzeggen;

e. van 16 Augustus tot 15 October met de zalm- of elftzege;

ee. van 21 Juni tot 15 October en van 23 November tot 31 December met de fint- of houtingzegen;

f. van 1 Juli tot 31 Augustus met het steurdrijfnet;

g. van 1 Maart tot 31 October met het staand spieringnet ;

h. van 23 April tot 15 October met de spiering- of alverzegen ;

i. met het spieringdrijfnet :

1°. van 23 April tot 31 Januari in den Gelderschen IJssel, het Zwarte Water, de Waal en de Boven-Merwede ;

2°. van 23 April tot 15 October in de Zuidhollandsche benedenrivieren boven de volgende grenzen :

in het Scheur : de verlengde aslijn van de haven van Vlaardingen ;

en in de Brielsche Nieuwe Maas : de lijn, gaande van de lantaarn op den Westelijken havendam van de haven te Nieuwesluis naar het Zuidelijk uiteinde van den daartegenover gelegen veerweg ;

3°. van 23 April tot 14 September in de Zuidhollandsche benedenrivieren beneden de in 2°. genoemde grenzen ;

k. van 1 April tot 31 Mei met ankerkuilen en raampalingvuiken ;

l. van 23 April tot 31 Mei met alle overige vischtuigen, met uitzondering van :

1°. den hengel, doch alleen ingeval deze uitsluitend met de kunstvlieg geaasd is, den aalkorf, de aalkubbe, de aalfuik, den aalreep, den aaldobber, de peur, de gebbe en de mosselrjif ;

2°. het zalm- of elftdrijfnet, het fint- of houtingdrijfnet, de zalm- of elftfuik en het kruisnet, mits alleen in de rivieren en, wat het zalm- of elftdrijfnet en het fint- of houtingdrijfnet aangaat, tevens in de met de Zuidhollandsche benedenrivieren in open gemeenschap staande inhammen, kreken, spranken en killen ;

m. van 16 October tot 14 Februari met den hengel, geaasd met de kunstvlieg.

11. 1. Onze Minister is bevoegd, met afwijking van het in de beide vorige artikelen bepaalde, de tijdvakken waarin op eenige vischsoort of met eenig vischtuig niet mag worden gevischt ten hoogste veertien dagen vroeger of later te doen ingaan of te doen eindigen.

2. De daaromtrent genomen beschikking wordt ten minste drie dagen, vóór zij in werking treedt, in de *Staatscourant* geplaatst.

3. Het in het eerste lid van dit artikel bepaalde is niet van toepassing op den in artikel 10, letter e, vastgestelden gesloten tijd voor het vissen met de zalm- of elftzegeu.

12. 1. Het is verboden te vissen gedurende den nacht.

2. Dit verbod geldt niet :

a. op de Zuidhollandsche benedenrivieren en

de daarmede in open gemeenschap staande inhammen, kreken, spranken en killen voor het vissen met alle vischtuigen ;

b. op de overige wateren voor het vissen met drijfnetten, den ankerkuil, de raampalingfuik, den aalzak, het stalnet, aalfuiken, ge bezigd aan een dichtvisscherij, den aanlegkorf, de aalzegeu, de zalm- of elftzegeu, het schutwant, het kruisnet, de geel en de peur, zoodat voor het te water hebben van andere vischtuigen.

3. Onze Minister kan, wanneer dit in verband met de uitoefening der scheepvaart en andere bijzondere omstandigheden wenschelijk blijkt, voor eenig water vrijstelling verleenen van het in het eerste lid verbodene, voor zooveel betreft het vissen met aalfuiken gedurende den nacht.

13. Het is verboden op den Rijn, zijn vertakkingen en uitmondingen :

a. met een zalm- of elftzegeu of een zalm- of elftdrijfnet te vissen tusschen Zaterdagavond zes uur en Zondagavond zes uur ;

b. een zalm- of elftfuik openstaande te water te hebben :

1°. daar waar vloed gaat, tusschen het tijdstip van het eerste laagwater na Zaterdagavond zes uur en het tijdstip van het tweede daaropvolgende laagwater ;

2°. daar waar geen vloed gaat, tusschen Zaterdagavond zes uur en Zondagavond zes uur.

Een zalm- of elftfuik wordt slechts dan geacht niet open te staan, wanneer het einde van den niet aan de zijde van den bout zich bevindenden vleugel is vastgezet tegen den wel aan die zijde zich bevindenden vleugel.

§ 5. Van het vervoer van vischtuigen.

14. 1. Het is verboden vischtuigen, welke bij artikel 3 verboden zijn, zoodat die, welke niet aan de bij artikel 8 gestelde eischen voldoen, op of in de nabijheid van wateren, waarop dit reglement van toepassing is, op openbare wegen of voetpaden, of in een openbaar middel van vervoer, bij zich te hebben, te vervoeren of te doen vervoeren, tenzij droog en zoodanig verpakt of in zoodanigen toestand, dat zij niet voor dadelijk gebruik kunnen worden aangewend.

2. In geval van overtreding van het bepaalde in het vorige lid door of vanwege den ondernemer van een openbaar middel van vervoer als zoodanig, zal deze niet worden vervolgd, mits door hem de naam en de woonplaats van den afzender worden bekend gemaakt, uiterlijk op de eerste aanmaning van den ambtenaar van

het openbaar ministerie vóór het uitbrengen der dagvaarding en hij aannemelijk maakt, dat hij bij het begaan der overtreding te goeder trouw was.

15. 1. Het is verboden op eenig water, waarop dit reglement van toepassing is, geoorloofde vischtuigen te vervoeren of te doen vervoeren, anders dan in een openbaar middel van vervoer, of op of in de nabijheid van zoodanige wateren geoorloofde vischtuigen bij zich te hebben.

Dit verbod geldt niet :

a. wanneer het gebruik der vischtuigen in het water, waarop of in welks nabijheid zij worden aangetroffen, op dat tijdstip niet verboden is ingevolge het bepaalde in of krachtens de artikelen 6, tweede lid, 7 en 10, en degene, die de vischtuigen vervoert of bij zich heeft, kan aantoonen, dat hij in dat water tot visschen bevoegd is ;

b. wanneer degene, die de vischtuigen vervoert of bij zich heeft, kan aantoonen, dat hij op weg is naar water, waarin op dat tijdstip het gebruik dier vischtuigen niet verboden is ingevolge het bepaalde in of krachtens de artikelen 6, tweede lid, 7 en 10, en waarin hij tot visschen bevoegd is, of zich vandaar naar huis begeeft.

2. Het bepaalde in het vorige lid is niet van toepassing op den hengel.

§ 6. *Van de maat op de visch.*

16. 1. De maat, welke op nagenoemde vischsoorten wordt gesteld, bedraagt als volgt :

a. voor aal of paling	25 c.M. ;
b. „ baars	18 „ ;
c. „ barbeel	30 „ ;
d. „ beek- en regenboogforel	20 „ ;
e. „ bot	20 „ ;
f. „ brasem	20 „ ;
g. „ houting	25 „ ;
h. „ karper	35 „ ;
i. „ meun	25 „ ;
k. „ sneep	25 „ ;
l. „ snoek	40 „ ;
m. „ snoekbaars	40 „ ;
n. „ steur	150 „ ;
o. „ winde	25 „ ;
p. „ zalm	40 „ ;
q. „ zeelt	21 „ ;

2. Onder maat wordt verstaan de lengte van den visch, gemeten van de punt van den snuit tot het uiteinde van de staartvin.

3. Visschen, beneden de in het eerste lid gestelde maat, moeten onmiddellijk nadat zij

zijn opgehaald, weder in hetzelfde water worden vrijgelaten.

§ 7. *Van de paaiplaatsen van visch en de bescherming van kuit en broed van visch.*

17. De aanwijzing van eenig water als paaiplaats van visch, bedoeld in artikel 21 der Visscherijwet, geschiedt door Onzen Minister.

18. 1. Hij, die een water, waarvan hij de rechthebbende op het vischrecht is, als paaiplaats van visch wil doen aanwijzen of de intrekking van die aanwijzing wenscht, dient daartoe een aan Onzen Minister gerichte aanvraag (op ongezegeld papier) in bij den Inspecteur der visscherijen in het district, waarin het water gelegen is.

2. Van deze aanvraag wordt mededeeling gedaan in de *Staatscourant*.

19. De aanvraag tot aanwijzing houdt in een opgave van :

a. den naam, de voornamen, het beroep en de woonplaats van den aanvrager ;

b. het water, dat deze als paaiplaats van visch wil doen aanwijzen ;

c. de overige wateren, waarvan de aanvrager de rechthebbende op het vischrecht is en die met het in b bedoelde water in open gemeenschap staan.

20. 1. De aanwijzing van een water als paaiplaats van visch geschiedt voor den duur van ten hoogste vijf jaren.

2. De aanwijzing kan tusschentijds worden ingetrokken :

a. bij overgang van het vischrecht, op verzoek van den nieuwen rechthebbende ;

b. wanneer het water zijn geschiktheid als paaiplaats van visch heeft verloren ;

c. bij veroordeeling van den rechthebbende op het vischrecht wegens overtreding van het bepaalde in de artikelen 23 en 25 van dit reglement of van de voorwaarden, gesteld in de krachtens artikel 24 verleende vergunning, wanneer de veroordeeling onherroepelijk is geworden, of de opgelegde boete is betaald ;

d. bij nalatigheid in de betaling van de in artikel 22, tweede lid, bedoelde vergoeding.

21. 1. Van de beschikkingen tot aanwijzing van een paaiplaats van visch en tot intrekking van die aanwijzing wordt ten minste veertien dagen, vóór zij in werking treden, mededeeling gedaan in de *Staatscourant* en in een of meer plaatselijke bladen.

2. De beschikking, houdende weigering van de aanwijzing, wordt met redenen omkleed.

22. 1. De grenzen van een paaiplaats van

visch worden van Rijkswegen aangeduid door borden met aan beide zijden het opschrift:

„Paaiplaats van visch.

Verboden te visschen van 1 Februari—
31 Augustus.”

2. Ter tegemoetkoming in de kosten moet door den rechthebbende op het vischrecht jaarlijks vóór 1 October een bedrag van f 0.50 voor ieder bord aan den in de beschikking aan te wijzen Ontvanger der registratie en domeinen worden voldaan.

23. Het is verboden op of in een paaiplaats van visch van 1 Februari tot 31 Augustus:

- a. te visschen;
- b. zich te bevinden met visschersvaartuigen of vischtuigen bij zich te hebben;
- c. te baggeren, te slikkeren, zand of andere zinkende stoffen te storten, riet te snijden, te kroozen of op eenige andere wijze de zich in het water bevindende waterplanten te verwijderen, tenzij ten behoeve van de uitvoering van waterstaatswerken;
- d. visch te verstoren of te verjagen;
- e. eenden, ganzen of zwanen te laten zwemen of vertoeven.

24. Door den Inspecteur der visscherijen in het district, waarin een paaiplaats van visch is gelegen, kan op schriftelijk verzoek van den rechthebbende op het vischrecht, onder ontheffing van het in artikel 23, letters a en b, bepaalde, tot wederopzegging, vergunning worden verleend om op die paaiplaats te visschen op aal of paling, baars en snoek, met de in de vergunning te noemen vischtuigen, gedurende het daarin te bepalen tijdvak en onder tot bescherming der paaiplaats en in het belang der vischteelt te stellen voorwaarden.

25. 1. Het is verboden vischkuit of vischbroed als lokaas te bezigen, te bemachtigen, te vernielen, te beschadigen of te verstoren.

2. Het verbod van het vorige lid geldt niet voor vischkuit, welke aan te water staande vischtuigen op natuurlijke wijze is afgezet.

§ 8. *Straf-, overgangs- en slotbepalingen.*

26. Overtreding van de bepalingen van dit reglement wordt gestraft als volgt:

a. met hechtenis van ten hoogste één maand of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden, de overtreding van de artikelen 2, 4, 5 en 6, eerste lid, van een verbod, uitgevaardigd krachtens artikel 6, tweede lid, en van de artikelen 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16, derde lid, 23, letter a, en 25;

b. met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste vijf en ze-

ventig gulden, de overtreding van de artikelen 3, 23, letter b, en van de voorwaarden, gesteld in de krachtens artikel 24 verleende vergunning;

c. met geldboete van ten hoogste honderd gulden, de overtreding van de artikelen 14, eerste lid, en 23, letters c, d en e.

27. 1. Tot 1 Januari 1916 is het geoorloofd in iedere provincie te visschen met vischtuigen met kleiner maaswijdte dan in artikel 8 is bepaald, mits zij voldoen aan de vereischten, gesteld in het voor die provincie bij de invoering der Visscherijwet vervallen reglement, ter uitvoering van artikel 9 der Jagtwet.

2. Tot dien datum worden in iedere provincie, voor de toepassing van artikel 14, eerste lid, de vischtuigen, welker mazen aan de in het vorige lid bedoelde vereischten voldoen, geacht aan de bij artikel 8 gestelde eischen te beantwoorden.

3. Het bepaalde in het eerste en tweede lid van dit artikel geldt niet voor vischzegen met een kleiner maaswijdte dan 35 m.M.

28. In afwijking van het bepaalde in artikel 16, eerste lid, wordt, ook voor de toepassing van het derde lid van dat artikel, de maat op bot tot 1 Juli 1916 gesteld op 18 c.M.

29. Dit reglement kan worden aangehaald onder den titel: „Binnenvisscherijreglement”.

Behoort bij Koninklijk besluit van 29 November 1915 (*Staatsblad* n°. 484).

Mij bekend,

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

29 November 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Waar aan de bij art. 26 der Jagtwet bedoelde buitengewone machtigingen zoodanige beperkingen kunnen worden verbonden als aan de administratieve autoriteiten, tot het verlenen daarvan bevoegd, geraden en wenschelijk voorkomen, is art. 45b der Jagtwet aldus op te vatten, dat de daargenoemde verbeurdverklaring mede moet worden uitgesproken indien de buitengewone machtiging, den dader, die zich onder de in dat artikel genoemde omstandigheden met een geladen schietgeweer in het veld bevindt verleend, dusdanige beperkingen bevat, dat zij het gepleegde feit dekt.

De Rechtbank derhalve als bewezen aannemende, dat de beklaagden, toen zij zich in voege als bij de dagvaarding vermeld,

ieder met een geladen schietgeweer in het veld bevonden de in de hun verleende buitengewone machtigingen uitgedrukte voorwaarden niet zijn nagekomen, heeft terecht de verbeurdverklaring dier jachttuigen uitgesproken.

(Sv. art. 346; Jachtwet artt. 26 en 45b.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. H. Hesse, H. M. A. Savelberg, Jhr. Rh. Feith en Dr. L. E. Visser.

1°. Jhr. C. F. W. v. H., 56 jaar, zonder beroep, geboren en wonende te Helmond, 2°. J. M. Baron v. T. v. S., 29 jaren, zonder beroep, geboren te Voorburg, wonende te Geldrop, requiranten van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Roermond van 24 Juni 1915, waarbij zij in hooger beroep, na vernietiging van een vonnis van den Kantonrechter te Helmond van 8 Mei 1915, en van een na verzet daarbij bekrachtigd, bij verstek gewezen vonnis van dien Kantonrechter van 10 April 1915, wegens het in gesloten jachtijd zonder consent of buitengewone machtiging zich in het jachtveld met geladen schietgeweer bevinden, met toepassing van de artt. 20, 40 en 45 der Jagtwet, artt. 23, 34 en 91 Sr. zijn veroordeeld, de eerste requirant tot eene geldboete van f 5, en eene vervangende hechtenis van vijf dagen, de tweede requirant tot eene geldboete van f 2 en eene vervangende hechtenis van twee dagen, met verbeurdverklaring der niet in beslag genomen geweren, bevel tot uitlevering daarvan of betaling der geschatte waarde van f 20 en bepaling der vervangende hechtenis op vijf dagen voor elk geweer (advocaat Mr. L. A. J. J. M. van Heyst te 's-Hertogenbosch).

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Als cassatiemiddelen zijn voorgedragen:

„Schending, althans verkeerde toepassing der artt. 20, 40 en 45 en art. 26 al. 2 der Wet van den 13 Juni 1857 (S. 87), zooals deze wet is gewijzigd bij de Wetten van 14 April 1886 (S. 61), 15 April 1886 (S. 64), 13 Juli 1896 (S. 105), 14 Juli 1904 (S. 148) en 6 October 1908 (S. 311):

A. omdat de Rechtbank de beklagden Jhr. C. F. W. v. H. en J. M. Baron v. T. v. S. heeft veroordeeld wegens overtreding van art. 20 der Wet van 13 Juni 1857 (S. 87) daarbij verwerpende het verweer der beklagden, dat zij gedekt waren door hunne buitengewone machtigingen;

B. omdat de Rechtbank, aannemende dat deze beide beklagden, voorzien waren van eene buitengewone machtiging als bedoeld in art. 26 al. 2 der voormelde Wet, heeft beslist dat die buitengewone machtiging hen niet vergunde te zamen en in vereeniging met behulp van drijvers schadelijk gedierte te dooden, daar die buitengewone machtigingen hen slechts toestonden met één schietgeweer — dus ieder afzonderlijk — schadelijk gedierte te bemachtigen;

C. omdat de Rechtbank, aannemende dat de beide beklagden voorzien waren van de buitengewone machtiging als in art. 26 al. 2 der voornoemde Wet bedoeld, desniettegenstaande verbeurdverklaring van hunne niet in beslag genomen geweren heeft uitgesproken.

De drie onderdeelen kunnen te zamen worden behanJeld. Beslissend toch voor elk is het antwoord op de vraag, of de requiranten al dan niet gedekt waren door de buitengewone machtiging waarvan zij voorzien waren, om, zooals te hunnen opzichte als bewezen is aangenomen ten tijde en plaatsen en onder de omstandigheden bij dagvaarding vermeld, ieder met een geladen schietgeweer, te zamen en in vereeniging, door drijvers gedreven konijnen dood te schieten.

In de dagvaarding is gesteld en als bewezen is aangenomen, dat de requiranten slechts voorzien waren van eene buitengewone machtiging als bedoeld in art. 26 der Jachtwet, tot het dooden door middel van een schietgeweer van schadelijk gedierte. Uit de laatste overweging van het arrest blijkt, dat de Rechtbank heeft aangenomen, dat de bedoelde machtiging waarvan de inhoud in het vonnis is opgenomen en tot het bewijs heeft medegewerkt, den requiranten slechts vergunde te jagen op schadelijk gedierte met één schietgeweer, dus slechts zooals de Rechtbank zegt, *ieder afzonderlijk*. Waar het hier betreft de uitlegging van den inhoud van een bewijsmiddel, is deze uitlegging in cassatie onaantastbaar. Ik veroorloof mij echter hieraan toe te voegen, dat in het gedrukt afschrift van die machtiging in het dossier aanwezig en in overeenstemming daarmede in de oorspronkelijke dagvaarding, ook uitdrukkelijk van één schietgeweer de rede is, zoodat 's Rechter's opvatting de eenige juiste is.

Uit het redeverband tusschen bedoelde overweging en de voorafgaande inhoud van het vonnis, volgt, dat ook in dien zin Let in de dagvaarding gestelde is opgevat en als bewezen is aangenomen, zoodat vaststaat, dat van de

buitengewone machtiging gebruik werd gemaakt op eene andere wijze dan waartoe verlof was verleend.

In het vonnis wordt ook nog aangestip, dat requirant v. T. de buitengewone machtiging slechts had voor gronden in eenige andere gemeenten dan onder de gemeente Helmond, waar het feit plaats had, doch ik kan evenals de Rechtbank deed, buiten bespreking laten welken invloed deze omstandigheid gehad zou kunnen hebben, omdat in het bewezen verklaarde, in overeenstemming met de dagvaarding, van die omstandigheid geene melding wordt gemaakt. Wel is gesteld en bewezen verklaard, dat de beklagden door drijvers gedreven konijnen schoten, doch ook of dit, al dan niet buiten het kader van de verleende machtiging viel, kan ik, evenals bij het bestreden vonnis geschiedde, in het midden laten. Immers of de machtiging op één of op meerdere punten werd overschreden, is zonder belang voor de vraag, of handelen *anders* dan in de machtiging is bepaald, gelijk gesteld moet worden met handelen *zonder* machtiging. En daar komt het nu op aan.

De Rechtbank constateert, dat de requiranten niet door hunne buitengewone machtigingen waren gedekt en aan die beslissing ligt ten grondslag, de ook naar mijne meening volkomen juiste overweging, dat de buitengewone machtigingen bij art. 26 lid 2 der Jachtwet bedoeld, door de administratieve autoriteiten onder zoodanige beperkingen kunnen worden verleend, als zij geraden en wenschelijk oordeelen en dan ook uit den aard der zaak, de houders van die stukken slechts in zoover tegen het anders strafbare van zich in gesloten jachtijd met geladen schietgeweer in het veld bevinden, zijn gedekt, als zij zich stipt en geheel binnen de termen hunner machtiging houden. [Geheel conform de 5^e overweging van het arrest H. R. van 3 November 1879 (W. 4444), N. R. dl. 123 bl. 109, vgl. ook H. R. 28 Mei 1894 (W. 6511)].

Aangezien nu in dit geval vaststaat, dat de grenzen der machtiging door requiranten waren overschreden, zijn deze m. i. terecht schuldig verklaard aan, het in gesloten jachtijd zonder consent of buitengewone machtiging, zich met geladen schietgeweer in het veld bevinden en dan volgt daaruit weder, dat geheel overeenkomstig het voorschrift van art. 45 aanhef en letter b., de verbeurdverklaring is uitgesproken van de gebezigde geweren. Ik acht het middel mitsdien in elk onderdeel onaannemelijk.

Bij het bestreden vonnis werd requirant (Jhr. C. F. W.) veroordeeld tot een boete van f 5 en werd bij vergissing de duur der vervangende hechtenis bepaald op vijf dagen. Daar de tegen het feit bedreigde boete ten hoogste f 20 bedraagt, kon krachtens art. 23 Sr. de duur der vervangende hechtenis niet meer dan vier dagen zijn, zoodat genoemd artikel in verband met artt. 20, 40 der Jachtwet is geschonden.

Ik concludeer alzoo tot vernietiging van het bestreden vonnis, doch alleen voorzover daarbij voor requirant Jhr. C. F. W. v. H., de duur der vervangende hechtenis bij niet-betaling der hem opgelegde boete is bepaald op vijf dagen en dat de Hooge Raad zal bepalen, dat bij niet-betaling van die boete binnen twee maanden na de uitspraak van dit arrest, deze zal worden vervangen door hechtenis van vier dagen; overigens tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Jhr. Feith;

Gelet op het middel van cassatie, namens de requiranten voorgesteld bij pleidooi: (zie concl. adv.-gen.);

O., dat bij het bestreden vonnis overeenkomstig de aanklacht als bewezen is aangenomen, dat de requiranten den 19 Februari 1915 des namiddags onder de gemeente Helmond, zich bevindende in het jachtveld ter plaatse genaamd „in de Warand” in gesloten jachtijd, ieder voorzien van een geladen schietgeweer, te zamen en in vereeniging met een medebeklaagde door drijvers gedreven konijnen hebben doodgeschoten zonder consent als bedoeld bij art. 16 der Jagtwet, zulks terwijl de voormelde medebeklaagde niet voorzien was van eene buitengewone machtiging als bedoeld in art. 26 der Jagtwet en de requiranten ieder van geen andere buitengewone machtiging als bedoeld in art. 26 der Jagtwet waren voorzien dan tot het dooden door middel van een (lees: één) schietgeweer van schadelijk gedierte;

dat deze feiten zijn gequalificeerd en de requiranten deswege zijn veroordeeld gelijk aan het hoofd van dit arrest is vermeld;

O., dat tot ondersteuning van het middel van cassatie is aangevoerd:

ad A. en B.: dat blijkens den inhoud van het bestreden vonnis ten tijde en ter plaatse voormeld elk der requiranten voorzien was van eene buitengewone machtiging van den Commissaris der Koningin in de provincie Noord-

Brabant om van 29 (resp. 31) December 1914 tot en met 30 Juni 1915 van zonsopgang tot zonsondergang ter plaatse in die machtiging genoemd schadelijk gedierte te dooden door middel van één schietgeweer, met gebruik van één hond tot 1 Maart 1915; dat de Rechtbank ten onrechte aannam, dat het ten laste gelegde en bewezen verklaarde feit, bestaande in het te zamen en in vereeniging, ieder voorzien van een geladen schietgeweer, doodschieten van door drijvers gedreven konijnen, door gemelde buitengewone machtigingen niet was gedekt; dat toch het houden eener drijfjacht als een op zich zelf geoorloofd jachtbedrijf is te beschouwen, hetwelk den requiranten, nu het hun door den Commissaris der Koningin niet uitdrukkelijk was verboden, vrijstond, terwijl zij ook het hun gegeven verbod om het schadelijk wild met meer dan één schietgeweer te dooden niet hebben overtreden, vermits ieder der requiranten met slechts één schietgeweer op de konijnen schoot;

en ad C.: dat, waar de requiranten blijkens de telastelegging en de bewezenverklaring in elk geval voorzien waren van eene buitengewone machtiging als bedoeld in art. 26 der Jagtwet, verbeurdverklaring der geweren niet als bijkomende straf had mogen zijn uitgesproken;

O. ad A. en B.:

dat in het bestreden vonnis naar aanleiding van bovenvermeld, door de requiranten ook in hooger beroep gevoerd verweer, is overwogen:

„dat . . . hunne buitengewone machtigingen hun slechts vergunden met een (lees: één) schietgeweer, dus ieder afzonderlijk, op schadelijk gedierte te jagen, en niet, zooals zij gedaan hebben, te zamen met meerdere schietgeweren, terwijl naar hen dan nog wel de konijnen, die zij schoten, door drijvers werden gedreven, zoodat zij dan ook door hunne buitengewone machtigingen niet zijn gedekt”;

dat hiernit volgt, dat de Rechtbank de voormelde, den requiranten verleende, in het vonnis als bewijsmiddelen gebezigde buitengewone machtigingen, in dezen zin heeft uitgelegd, dat aan requiranten slechts is toegestaan afzonderlijk en alzoo niet in vereeniging met anderen, al waren deze ook van eene soortgelijke buitengewone machtiging voorzien, en, met geen andere hulpmiddelen dan (tot 1 Maart 1915) met gebruik van één hond, schadelijk gedierte te dooden;

dat deze beslissing, de uitlegging van den inhoud van een gebezigd bewijsmiddel betreffende, is feitelijk en de daartegen door requi-

ranten aangevoerde grieven alzoo in cassatie niet kunnen worden onderzocht;

en ad C.: dat waar aan de bij art. 26 der Jagtwet bedoelde buitengewone machtiging zoodanige beperkingen kunnen worden verbonden als aan de administratieve autoriteiten, tot het verleenen daarvan bevoegd, geraden en wenschelijk voorkomen, ook art. 45b aldus is op te vatten, dat de daar genoemde verbeurdverklaring mede moet worden uitgesproken, indien de buitengewone machtiging, den dader, die zich onder de in dat artikel genoemde omstandigheden met een geladen schietgeweer in het veld bevindt, verleend, dusdanige beperkingen bevat, dat zij het gepleegde feit niet dekt;

dat derhalve de Rechtbank, als bewezen aannemende dat de requiranten, toen zij zich in voege als bij de dagvaarding vermeld, ieder met een geladen schietgeweer in het veld bevonden, de in de hun verleende buitengewone machtigingen uitgedrukte voorwaarden niet zijn nagekomen, terecht de verbeurdverklaring dier jachtuigen heeft uitgesproken;

O., dat het voorgedragen middel mitsdien niet tot cassatie kan leiden;

O. evenwel *ambtshalve*:

dat bij art. 40 der Jagtwet de gepleegde overtreding strafbaar wordt gesteld met eene geldboete van ten hoogste f 20, zoodat volgens art. 23 in verband met art. 91 Sr. de vervangende hechtenis den duur van vier dagen niet kan te boven gaan;

dat derhalve de Rechtbank door de vervangende hechtenis, door den eersten requirant te ondergaan bij niet-betaling der hem opgelegde geldboete, te bepalen op vijf dagen, de laatstgenoemde wetsartikelen heeft geschonden;

Vernietigt het bestreden vonnis, voorzover betreft den daarbij bepaalden duur van de vervangende hechtenis door den requirant Jhr. C. F. W. v. H. te ondergaan bij niet-betaling der hem opgelegde geldboete;

In zoover rechtdoende ingevolgt art. 105 R. O.:

Bepaalt, dat de aan den gemelden requirant opgelegde geldboete, zoo zij niet is betaald binnen twee maanden na den dag, waarop deze uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd, zal worden vervangen door hechtenis van vier dagen;

Verwerpt voor het overige het beroep.

(Ned. Jur.)

29 November 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

De uitdrukking „belemmeren” in art. 41 1°. der Wet van 14 September 1866, S. 138, omvat zoowel taalkundig als wegens hare tegenstelling tot het in hetzelfde artikel strafbaar gestelde „verhinderen” elke bemoeilijking bij het gebruik der openbare wegen aan het krijgsvolk of de militaire transporten aangedaan; zij laat eene onderscheiding als in het bestreden vonnis gemaakt tusschen meer en minder vergaande bemoeilijkingen niet toe.

Van zoodanig „belemmeren” is derhalve zeer zeker sprake, waar het — zooals i. e. — krijgsvolk betreft, hetwelk in meerdere sectiën in het geld marcheert en daarin door de eigendunkelijk verrichte handeling van den beklagde, zij het ook tijdelijk, wordt bemoeilijkt.

(Inkwartieringswet art. 41.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. S. Gratama, C. O. Segers, H. Hesse en Jhr. Rh. Feith.

De Officier van Justitie bij de Arr.-Rechtbank te Rotterdam, requirant van cassatie tegen een vonnis dier Rechtbank van den 14 September 1915, waarbij met niet-ontvankelijkverklaring van den Ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht te Brielle in zijn hooger beroep tegen een vonnis van dat Kantongerecht van den 9 Juni 1915, voorzoover dit beroep is gericht tegen de daarbij gegeven vrij spraak van de subsidiaire telastelegging, en vernietiging van dat vonnis, voorzoover betreft de daarbij ten aanzien van het primair ten laste gelegde gegeven beslissing — in hooger beroep J. L., oud 33 jaren, arbeider, geboren te Oostvoorne en wonende te Roekanje, ter zake van laatstgenoemd feit is ontslagen van alle rechtsvervolgning.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Bij memorie zijn twee middelen van cassatie voorgedragen, waarvan het eerste luidt:

„Schending of niet-toepassing der artt. 211, 221, 223 jo. 253 en 257 Sv., doordat de Rechtbank heeft verzuimd een beslissing te nemen omtrent de schuld van den beklagde aan het bewezen verklaarde ten laste gelegde feit; het vonnis zou n. slechts inhouden eene overweging, door welke rechtsmiddelen de Rechtbank de schuld van den beklagde bewezen acht.”

Het komt mij voor, dat het middel feitlijken grondslag mist. Immers in de zevende overweging, zegt de Rechtbank met zooveel woorden, dat het primair ten laste gelegde feit, dat beklagde op tijd en plaats en onder de omstandigheden in de dagvaarding omschreven — d. i. als bestuurder van een met een paard gespannen wagen, rijdende op den openbaren weg — eigendunkelijk van achteren met zijn gosan in een troep — op marsch zijnde — soldaten van het 37^e Bataljon Landweer is gereden, zoodat zij ter zijde moesten springen uit het gelid, om niet onder het paard en voertuig te geraken, met zijne schuld daaraan — wettig en overtuigend is bewezen door getuigenverklaringen in het vonnis opgenomen, in verband met de daaruit en uit beklagde's gerelateerde erkentenis, voortvloeiende aanwijzingen.

Duidelijker kon de Rechtbank niet zeggen, dat zij eene beslissing omtrent beklagde's „schuld” had genomen en welke. Het bezwaar van den heer requirant is dan ook kenlijk dat, nu de Rechtbank later het vonnis waarvan beroep, vernietigt voorzoover betreft de beslissingen ten aanzien van het primair ten laste gelegde en dan — zooals zij zegt — „opnieuw rechtdoende, verklaart bewezen het aan beklagde ten laste gelegde *feit*”, slechts hierin te dien opzichte eene beslissing, het eigenlijk dictum, is te lezen en aldus de beslissing omtrent beklagde's schuld zou ontbreken. Al ware het nu echter naar den vorm wellicht juister geweest, de vernietiging van het vonnis des eersten Rechters aan elke andere beslissing te doen voorafgaan, toch kan dunkt mij, uit het geheele redeverband van het bestreden vonnis niet anders worden opgemaakt, dan dat de Rechtbank ook het bewijs van beklagde's schuld aan het bewezen feit, aannam, terwijl zij zulks mocht doen in den vorm van eene overweging, op de wijze waarop zulks trouwens te doen gebruikelijk is.

Waar later in het vonnis nog eens wordt gezegd, „verklaart bewezen het ten laste gelegde *feit*”, volgt onmiddellijk, „verklaart dat *feit* niet strafbaar” en „ontslaat den beklagde van alle rechtsvervolgning te dier zake”. Hiermede accentueerde de Rechtbank m. i. nog eens, wat overigens uit de desbetreffende overwegingen reeds volgde, dat het ontslag van rechtsvervolgning geschiedde op grond van niet-strafbaarheid van het *feit*, zulks met het oog op de tegenstelling in art. 216 Sv. tusschen niet-strafbaarheid van het *feit*, of van den dader.

Tegen de beslissing, dat het *feit* niet strafbaar zoude zijn en het ontslag van rechtsvervolgning,

is gericht het tweede middel, luidende: „Schen- ding of niet-toepassing van art. 41 initio en sub 2 der Wet van 14 September 1866 (S. 138), zooals deze wet laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 22 Juli 1899 (S. 175) j^o. artt. 214 en 216 Sv.”

Bedoeld art. 41 bedreigt met straf, voorzover het in dit geval in aanmerking komt: hem, die eigendunkelijk 1°. enz. . . . , 2°. het gebruik der openbare wegen . . . aan het krijgsvolk of de militaire transporten weigert, of dat gebruik verhindert of belemmert.

De Rechtbank oordeelde nu, dat het ten laste gelegde, zooals dat volgens hare uitlegging van de dagvaarding, in feitelijke bestanddeelen daarin was omschreven en als boven vermeld als bewezen is aangenomen, niet strafbaar was volgens het aangehaald wetsvoorschrift, wijl in dat feit geen eigendunkelijk belemmeren van het gebruik van den weg kon worden gezien, daar dit een veel verder gaande bemoeielijking van het verkeer onderstelt. Voorop zij gesteld, dat waar de Rechtbank wel aannam, het „eigendunkelijk” handelen van beklagde, hier kenlijk slechts het bestaan van „belemmeren” in het gebruik van den weg wordt ont- kend. De woorden van het aangehaald wets- artikel wijzen echter niet op zoodanige beperkte strekking, integendeel zij zijn algemeen en elke eigendunkelijke belemmering wordt daarin verboden en strafbaar gesteld. Terecht wordt dan ook in de memorie betoogd, dat het artikel juist den waarborg wil scheppen, dat het krijgsvolk den openbaren weg steeds zal kunnen gebruiken, zooals krijgsvolk dat be- hoort te doen. En waar nu de op marsch zijnde troep in dit geval in het gelid marcheerde en de manschappen tengenolge van beklagde's eigendunkelijke handelwijze terzijde uit het gelid moesten springen, zie ik daarin wel degelijk eene zoodanige bemoeielijking in het gebruik van den weg, door die soldaten, die als belem- mering in den zin van dat artikel moet worden aangemerkt.

Naast „belemmeren” wordt trouwens in het artikel gesproken van „verhinderen” en het lijkt mij met den heer requirant zeer aanneme- lijk, dat een veel verder gaande bemoeielijking van het troepenverkeer reeds spoedig het karakter van zoodanig verhinderen zou krijgen.

Ten overvloede wijs ik er nog op, dat blijkens de geschiedenis der wet, geheel in overeenstem- ming met de woorden van het artikel, de be- paling geldt, onafhankelijk van den invloed die de belemmering enz. zou kunnen hebben op inkwartiering, transporten enz. Wel is

waar beoogt de wet, volgens de considerans eene regeling tot stand te brengen van hetgeen betrekkelijk de inkwartieringen en het onder- houd van het krijgsvolk en de transporten en leverantiën van onze legers of verdedigings- werken, ten laste van de inwoners of gemeenten kan worden gebracht, doch in art. 41 voor- zoover het hier in aanmerking komt, heeft men bewust het verband met die materie los- gemaakt. Blijkens de memorie van toelichting is in art. 41 eene strafbedreiging opgenomen „tegen willekeurige handelingen welke de mouvementen van marcheërend krijgsvolk of van transporten zouden kunnen belemmeren” en toen in het voorloopig verslag werd onge- merkt, dat zoodanige bepaling in het algemeen strafwetboek thuis behoorde, werd deze opmer- king in de memorie van beantwoording niet weersproken, doch de opname in het wets- ontwerp verdedigd, op grond, dat de voorzie- ning niet kon worden uitgesteld, totdat een nieuw algemeen strafwetboek zou zijn tot stand gekomen (vgl. Bijl. Handl. 2^e Kamer 1864/65 bl. 247 en 1220, 1865/66 bl. 911 en 1711, alles bij art. 41).

Ik acht het tweede middel alzoo gegrond en concludeer tot vernietiging van het bestreden vonnis voorzover het bewezen verklaarde niet strafbaar is geoordeeld en beklagde van rechts- vervolging is ontslagen en dat de Hooge Raad het bewezen verklaarde zal qualificeeren als: eigendunkelijk het gebruik der openbare wegen aan het krijgsvolk belemmeren, den beklagde daaraan schuldig zal verklaren en met aanhaling van de art. 41 der Wet van 14 September 1866 (S. 138), l. gew. 22 Juli 1899 (S. 175), art. 10 sub 20 en 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64), art. 23 Sr. zal veroordeelen tot eene boete van f 5 met bepaling dat bij niet- betaling der boete binnen twee maanden na de uitspraak van het arrest, deze zal worden ver- vangen door hechtenis van vijf dagen.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Jhr. Feith ;

Gelet op de middelen van cassatie, door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie concl. adv.-gen.);

O., dat aan den gerequireerde bij de inleidende dagvaarding primair is ten laste gelegd, dat hij den 8 April 1915 des voormiddags circa 9½ uur onder de gemeente Brielle, als bestuur- der van een niet een paard bespannen wagen rijdende op den openbaren weg eigendunkelijk het gebruik van dien weg aan een troep op

marsch zijnde soldaten van het 37^e Bataljon Landweer heeft belemmerd door aldaar van achteren met genoemd gespan te rijden. in de achterste sectie van de 2^e Compagnie van den troep, waardoor de tot die sectie behoorende soldaten uit het gelid ter zijde moesten springen ten einde niet onder het paard en voertuig te geraken ;

dat bij het bestreden vonnis dit feit bewezen doch niet strafbaar werd verklaard en de gerequireerde te dier zake van alle rechtsvervolging werd ontslagen, — zulks op grond dat, hoewel wettig en overtuigend is bewezen, dat beklagde op tijd en plaats voormeld en onder de in de dagvaarding omschreven omstandigheden eigendunkelijk van achteren met zijn gespan in den bedoelden troep soldaten is gereden, zoodat zij ter zijde moesten springen uit het gelid om niet onder het paard en voertuig te geraken, zoomede zijne schuld daaraan, dit feit niet oplevert de overtreding, bedoeld bij art. 41, eerste lid der Wet van 14 September 1866 (S. 138), laatstelijk gewijzigd bij de Wet van 22 Juli 1899 (S. 175), daar in dat feit niet kan worden gezien een eigendunkelijk „belemmeren” van het gebruik van den weg, (hetgeen een veel verder gaande bemoeijking van het verkeer onderstelt), terwijl het ook niet bijeenigé andere wet of verordening is strafbaar gesteld ;

O. ten aanzien van het eerste middel van cassatie, hetwelk blijkens de toelichting hierop steunt, dat in het bestreden vonnis wel wordt overwogen, door welke rechtsmiddelen de Rechtbank de schuld van den beklagde bewezen acht, doch eene beslissing omtrent die schuld zelve ontbreekt ;

dat de Rechtbank, aangevende door welke bewijsmiddelen zij het den gerequireerde primair ten laste gelegde, zoomede zijne schuld daaraan, bewezen acht, zich tevens over het bewezen zijn dier schuld heeft uitgesproken ;

dat het middel alzoo is ongegrond ;

O., dat bij het tweede middel terecht wordt opgekomen tegen de beperkte beteekenis, door de Rechtbank gehecht aan de uitdrukking „belemmeren” in art. 41 1^e lid der Wet van 14 September 1866 (S. 138) ;

dat toch deze uitdrukking zoewel taalkundig als wegens hare tegenstelling tot het in hetzelfde artikel strafbaar gestelde „verhinderen” elke bemoeijking, bij het gebruik der openbare wegen aan het krijgsvolk of de militaire transporten aangedaan, omvat en zij eene onderscheiding, als in het bestreden vonnis gemaakt, tusschen meer en minder vergaande bemoeijkingen niet toelaat ;

dat van zoodanig „belemmeren” derhalve zeker sprake is, waar het — gelijk hier — krijgsvolk betreft, hetwelk in meerdere sectiën in het gelid marcheert en daarin door de eigendunkelijk verrichte handeling van den beklagde, zij het ook tijdelijk, wordt bemoeijkt ; dat door de meergemelde beslissing der Rechtbank mitsdien de in het middel genoemde artikelen zijn geschonden ;

Vernietigt het vonnis, door de Arr.-Rechtbank te Rotterdam op 14 September 1915 in deze zaak gewezen, doch alleen voor zooveel betreft het daarbij gegeven ontslag van rechtsvervolging ;

En in zoover opnieuw rechtdoende ten principale krachtens art. 105 R. O. :

Qualificeert het bewezen verklaarde feit als de overtreding van het „eigendunkelijk het gebruik der openbare wegen aan het krijgsvolk belemmeren” ;

Verklaart den gerequireerde schuldig aan deze aldus gequalificeerde overtreding ;

Geziet art. 41 der Wet van 14 September 1866 (S. 138) laatstelijk gewijzigd bij de Wet van 22 Juli 1899 (S. 175), art. 10 aanhef en sub 20^e. en 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64) en de artt. 23 en 91 Sr. :

Veroordeelt den gerequireerde tot eene geldboete van f 5, met bepaling dat de boete bij gebreke van voldoening binnen twee maanden, nadat dit arrest kan worden ten uitvoer gelegd, zal worden vervangen door hechtenis van vijf dagen. (Ned. Jur.)

29 November 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Het beroep in cassatie tegen het vonnis van den Kantonrechter, waarbij de beklagde wegens het „zonder de vereischte jachtaacte, consent of buitengewone machtiging niet de behoorlijke zorg om te beletten, dat de honden, die hij bij zich heeft wild opsporen” is niet-ontvankelijk, daar tegen dit feit behalve eene geldboete van f 20, tevens verbeurdverklaring van het onwettig gevangen wild is bedreigd. (Anders Concl. Adv.-Gen.)

Ter beoordeeling van de vatbaarheid van een vonnis voor hooger beroep komt uitsluitend in aanmerking de straf, welke tegen het feit, zooals het is ten laste gelegd, is bedreigd, en niet de straf, welke naar aanleiding van het onderzoek ter zitting in een gegeven geval zou kunnen worden toegepast,

(R. O. art. 44 ; Jachtwet art. 20.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. S. Gratama, H. M. A. Savelberg, Jhr. Rh. Feith en Dr. L. E. Visser.

L. P., oud 22 jaar, schilder, geboren en wonende te Zandvoort, requirant van cassatie tegen een vonnis van het Kantongerecht te Haarlem van 15 Augustus 1915, houdende bekrachtiging van een vonnis van dat Kantongerecht de dato 5 Mei 1915, waarbij requirant bij verstek als schuldig aan het: „zonder de vereischte jachtacte, consent of buitengewone machtiging niet de behoorlijke zorg dragen om te beletten dat de honden die hij bij zich heeft, wild opsporen”, met toepassing van de artt. 40 j^o. 20 der Jagtwet, art. 23 Sr. is veroordeeld tot f 20 boete of vier dagen vervangende hechtenis.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Ten laste van den requirant is bewezen verklaard wat bij dagvaarding was ten laste gelegd, dat hij op tijd en plaats daarbij vermeld in het jachtveld niet de behoorlijke zorg heeft gedragen om te beletten, dat de honden die hij bij zich had wild *opspoorden*, terwijl hij, beklaagde, niet voorzien was van een jachtacte, buitengewone machtiging of consent.

Bij de arresten van den Hoogen Raad van 24 Mei 1909 (W. 8887) en 26 Februari 1912 (W. 9309) werd beslist, dat bij zoodanige telastelegging, verbeurdverklaring van onwettig gevangen wild, krachtens art. 45c der Jagtwet mogelijk was en derhalve eene andere straf was bedreigd dan enkel geldboete van ten hoogste f 25, zoodat volgens den regel van art. 44 lid 2 R. O., de uitspraken van den Kantonrechter aan hooger beroep waren onderworpen.

Volgens deze opvatting zou de voorziening in cassatie van dezen requirant niet-ontvanke-lijk zijn. Nu is het van minder belang of zoodanige zaak al dan niet appellabel is, dan wel dat vaststaat welk rechtsmiddel men heeft aan te wenden en ik zou dan ook tegen 's Hoogen Raads opvatting, hoewel ik die niet deel, niet willen reageren, ware het niet, dat Uw arrest van 8 December 1913 (W. 9588) (N. J. 1914 bl. 288, Red.) ernstigen twijfel kan wekken, of in een geval als het onderhavige hooger beroep dan wel cassatie openstaat tegen de beslissing van den Kantonrechter.

Daarbij toch werd — in afwijking van vroegere rechtspraak — uitgemaakt, dat in

art. 22 Jagtwet het verbod van zoeken en rapen van eieren van wild, twee onderscheiden; niet gelijksoortige feiten, zelfstandig strafbaar stelde, daar het zoeken van eieren kan geschieden zonder het rapen en omgekeerd en dat alzoo, waar alleen ten laste was gelegd het zoeken van eieren, geen sprake kan zijn van verbeurdverklaring van eieren en een naar aanleiding van zoodanig feit gewezen uitspraak van den Kantonrechter, mitsdien niet voor hooger beroep vatbaar was.

Mij dunkt precies dezelfde redeneering geldt ook voor art. 20 Jagtwet. In het eerste lid wordt verboden, zonder enig daar omschreven dekkend document, in het veld eenige poging te doen, om wild op te sporen, te bemachtigen of te doden. Ook hier drie onderscheiden, niet gelijksoortige feiten, men kan toch uit ter aard zeer goed ééne dazer handelingen ver-richten, zonder een der andere.

En nu het tweede lid van dat artikel, waarop het in dit geval aankomt. Dat vervolgt, voor zoover hier van belang „daaromder is begrepen zoo hij niet de behoorlijke zorg draagt om te beletten, dat de hond of de honden, die hij bij zich heeft, wild opsporen, drijven of grijpen”.

Op de vraag waaronder dit een en ander is begrepen, moet dunkt mij het antwoord zijn, onder de poging tot *opsporen* van het eerste lid, het gemis aan zorg om *opsporen* door den hond te beletten, en zoo vervolgens onder de poging tot *bemachtigen* en tot *dooden*, respectievelijk gebrek aan toezicht om het *drijven* of *grijpen* door honden tegen te gaan. Ook in het tweede lid zie ik dus geheel onderscheiden zelfstandige feiten omschreven, men kan zeer goed nalatig zijn in de zorg om het *opsporen* van wild te beletten en toch de noodige maatregelen niet veronachtzamen, om het *drijven* of *grijpen* tegen te gaan, enz.

Bij mijne opvatting staan dan in het tweede lid, de uitdrukkingen, *opsporen*, *drijven* en *grijpen*, zelfstandig naast en dus in zoover tegenover elkander, dat, als men van *opsporen* spreekt, daardoor het meerdere, *drijven* en *grijpen* is uitgesloten. Indien alzoo, zooals in dit geval, in de inleidende dagvaarding slechts wordt gesteld, gemis aan behoorlijke zorg om te beletten, dat de honden die beklaagde bij zich had, wild *opspoorden*, kan er rechtens nooit sprake zijn van *grijpen* of *bemachtigen* van wild en dus niet van verbeurdverklaring van onwettig gevangen wild, als bijkomende straf. Immers al zou bij de behandeling der zaak blijken, dat op het *opsporen*, ook *grijpen* van wild gevolgd ware, dan nog zou zoodanige

verbeurdverklaring m. i. niet mogen worden uitgesproken, daar dan eene straf zou worden opgelegd, voor een wel is waar gepleegd, doch niet aan de kennisneming van den Rechter onderworpen strafbaar feit. En dat de verbeurdverklaring van art. 45c Jachtwet, deugdelijk is eene (bijkomende) straf, niet een politie-maatregel, als b.v. de vernieling bedoeld in art. 47 lid 2 en de verbeurdverklaring in enkele bepalingen van belastingwetten, daarover kan dunkt mij geen verschil van gevoelen bestaan.

Ik zou dus meenen, dat het vonnis waartegen beroep, niet vatbaar was voor appel, zoodat terecht het rechtsmiddel van cassatie daartegen is aangewend. Daar ik echter geene gronden tot cassatie heb gevonden, concludeer ik tot verwerping van het beroep.

[Behalve de aangehaalde arresten vgl. men de arresten H. R. van 25 October 1909 (W. 8913), 9 Mei 1910 (W. 9037) en 29 Juni 1910 (W. 9053), in welke zaken echter of van bemachtiging en dooden of van opsporen en drijven sprake is.]

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Visser;

O. omtrent de ontvankelijkheid van het beroep:

dat aan requirant bij inleidende dagvaarding is ten laste gelegd:

dat hij en een medebeklaagde in de gemeente Zandvoort op 19 Januari 1915 des namiddags omstreeks 1½ uur, zich bevindende in het jachtveld duinen niet de behoorlijke zorg hebben gedragen om te beletten, dat de honden, die zij bij zich hadden, wild opspoorden, terwijl zij niet waren voorzien van een jachtakte, buitengewone machtiging of consent;

dat dit feit ten aanzien van requirant wettig en overtuigend bewezen is verklaard, met qualificatie en strafoplegging als in den hoofde dezes is vermeld;

O., dat het aan requirant ten laste gelegde feit valt onder de strafbepaling van art. 40 der Jagtwet terwijl bij art. 45c dier wet daarop als bijkomende straf is bedreigd verbeurde ten behoeve van 's Rijks schatkist van het onwettig gevangen wild; zijnde immers niet uitgesloten de mogelijkheid dat ook zonder nader toedoen van den schuldige het opgespoorde wild door den hond wordt bemachtigd;

dat derhalve dit feit met een andere straf is bedreigd dan geldboete van ten hoogste f 25, zoodat hier van toepassing is de regel van art. 44 2^e lid R. O., zonder dat hierop van invloed kan zijn dat bij niet-bemachtigen van

wild geen verbeurdverklaring daarvan viel uit te spreken, omdat ter beoordeeling van de vatbaarheid van een vonnis voor hooger beroep uitsluitend in aanmerking komt de straf, welke tegen het feit zooals het ten laste is gelegd, is bedreigd en niet de straf, welke naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting in een gegeven geval zou kunnen worden toegepast;

dat mitsdien het beroep in cassatie volgens de artt. 103 R. O. en 353 Sv. niet-ontvankelijk is;

Verklaart den requirant niet-ontvankelijk in zijn beroep. (Ned. Jur.)

30 November 1915. MISSIVE van den Minister van Oorlog aan de burgemeesters betreffende opkomst van landstormplichtigen na eindiging van vrijstelling.

Ik heb de eer U te verzoeken om wanneer U blijkt, dat een niet in werkelijken dienst zijnde landstormplichtige, behoorende tot eene jaarklasse, die zich in werkelijken dienst bevindt, ophoudt te verkeeren in een der gevallen, welke grond opleveren om niet in werkelijken dienst te komen, hiervan kennis te geven aan den Commissaris der Koningin.

Zoodra U door den Commissaris der Koningin mededeeling is gedaan van het tijdstip, waarop en de plaats, waar de landstormplichtige voor den provinciale-adjutant moet verschijnen om in werkelijken dienst te worden gesteld, zal hij door U bij persoonlijke kennisgeving moeten worden opgeroepen.

Voor zooveel noodig, vestig ik er Uwe aandacht op, dat het vorenstaande ook geldt ten aanzien van landstormplichtigen, die ophouden *gevestigd* te zijn elders dan in Nederland, Duitschland of België.

In bedoelden zin gelieve U echter *niet* te handelen ten aanzien van hen, die tot nader order buiten oproeping zijn gelaten omdat zij landstormplichtig zijn geworden tengevolge van een hun als militieplichtige verleende vrijstelling wegens kostwinnerschap of wegens persoonlijke onmisbaarheid. Voorshands wensch ik dezen als *landstormplichtigen* buiten oproeping te laten, ook indien hun vrijstelling een einde neemt, en wel met het oog op den dienstplicht, die hen als *militieplichtigen* wacht.

1 December 1915. BESLUIT, tot vaststelling van een algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 48 der Pensiënwet voor de bijzondere leeraren 1913. S. 485.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Financiën en van Binnenlandsche Zaken van 29 October 1915, n°. 135 (Afdeling Pensioenen), en van 29 October 1915, n°. 16427 (Afdeling Onderwijs);

Gezien artikel 48 der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913;

Den Raad van State gehoord (advies van 16 November 1915 n°. 40);

Gelet op het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 23 November 1915, n°. 127 (Afdeling Pensioenen), en van 27 November 1915, n°. 18041 (Afdeling Onderwijs);

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Elk besluit tot aanwijzing van een bijzonder gymnasium op grond van artikel 157 der Hooger-onderwijswet of tot intrekking van zoodanige aanwijzing op grond van artikel 167 der wet, wordt in afschrift gezonden aan den Burgerlijken Pensioenraad.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken geeft binnen twee weken nadat hem bekend is geworden dat eene bijzondere hoogere burgerschool voldoet of heeft opgehouden te voldoen aan de in artikel 2, lit. a, eerste zinsnede, der Pensioenwet bedoelde eischen, hiervan en van het tijdstip waarop die omstandigheid is ingetreden, kennis aan den Burgerlijken Pensioenraad.

Binnen twee weken na de dagteekening van het Koninklijk besluit tot aanwijzing van een bijzonder gymnasium op grond van artikel 157 der Hooger-onderwijswet doet Onze genoemde Minister den Burgerlijken Pensioenraad eene verklaring toekomen, waaruit blijkt of dat gymnasium een door het hoofd voor eigen rekening beheerd gymnasium is.

Bij de mededeeling — ingevolge het tweede lid — dat eene bijzondere hoogere burgerschool voldoet aan de daar bedoelde eischen, voegt die Minister gelijke verklaring ten aanzien van die school.

Van de verklaring bedoeld in het derde en van die bedoeld in het vierde lid, zendt die Minister afschrift aan het bestuur of het hoofd.

2. Binnen twee weken na de dagteekening van het in het laatste lid van het vorig artikel bedoelde afschrift geeft het bestuur of het hoofd van het gymnasium of van de hoogere burgerschool den Burgerlijken Pensioenraad de namen en voornamen, het geboortejaar en den geboortedag op van de leeraren die op het tijdstip van ingang van de aanwijzing of van het voldoen aan de betrokken eischen aan het gymnasium of aan de hoogere burgerschool verbonden waren.

Het voegt bij die opgaven:

a. afschriften van de acten van aanstelling der leeraren in de betrekking of betrekkingen van leeraar die zij op het in het eerste lid bedoelde tijdstip vervulden;

b. eene gespecificeerde opgave van de inkomsten en andere voordeelen die zij op dat tijdstip in die betrekking of betrekkingen genoten;

voorts, voor zooveel hen betreft, die op dat tijdstip tegelijkertijd burgerlijk ambtenaar, gemeente-ambtenaar of onderwijzer waren;

c. afschriften van de acten van aanstelling van dezen in hunne burgerlijke of gemeentelijke betrekking of betrekkingen of in hunne betrekking of betrekkingen van onderwijzer.

Zijn er onder de leervakken waarin die leeraren op dat tijdstip onderricht gaven, die niet geregeld onderwezen werden, dan geeft het die leervakken op.

Zijn er onder die leeraren, die op dat tijdstip een afwisselend aantal lesuren hadden en wier bezoldiging per lesuur werd berekend, dan verstrekt het de gegevens, noodig om voor die leeraren, op den voet van art. 9, derde lid, het bedrag der vaste inkomsten te bepalen.

3. Vóór den 15den der eerste maand van elk vierendeeljaars ontvangt de Burgerlijke Pensioenraad van de besturen of hoofden der gymnasia en hoogere burgerscholen de volgende gegevens met betrekking tot de leeraren die in het laatst verstreken vierendeeljaars in hun dienst waren:

a. afschriften van de acten van aanstelling van hen die in dat vierendeeljaars als leeraar zijn benoemd;

b. afschriften van de acten van ontslag van hen die in dat vierendeeljaars als leeraar zijn ontslagen;

c. afschriften van de beschikkingen waarbij leeraren in dat vierendeeljaars hetzij zijn benoemd in eene tegelijkertijd met hunne betrekking van leeraar te vervullen burgerlijke of gemeentelijke betrekking of betrekking van onderwijzer, hetzij, bij bedoelde gelijktijdige vervulling van betrekkingen, als burgerlijk ambtenaar, als gemeente-ambtenaar of als onderwijzer zijn ontslagen;

d. afschriften van de beschikkingen, waarbij in de inkomsten en andere voordeelen die leeraren als zoodanig genoten, in dat vierendeeljaars verandering is gebracht;

e. eene opgave van hen die in dat vierendeeljaars verlof hebben gehad — hetzij dat hun dit uitdrukkelijk werd verleend, hetzij dat door hen, onder stilzwijgende goedkeuring van het bestuur of het hoofd van het gymnasium of van

de hogere burgerschool b.v. wegens ziekte geen dienst werd gedaan — en wier verlof meer dan een jaar achtereenvolgens heeft geduurd.

Ten aanzien van het verlof van ieder dezer leeraren behoort te worden opgegeven het tijdstip waarop het is ingegaan en dat waarop het is geëindigd;

f. afschriften van de beschikkingen, waarbij leeraren in dat vierendeeljaars in hunne betrekking werden geschorst.

4. Bij de in art. 3 bedoelde afschriften worden, voor zoover van een en ander niet reeds uit die stukken blijkt, door de besturen of hoofden der gymnasia en hogere burgerscholen gevoegd:

bij die bedoeld onder *a*, eene opgave van de voornamen der betrokken leeraren en van jaar en dag hunner geboorte;

bij die bedoeld onder *a*, *b* en *c*, eene opgave van den dag van ingang van de benoeming of van het ontslag der betrokken leeraren;

bij die, bedoeld onder *a* en *d*, eene gespecificeerde opgave van de inkomsten en andere voordeelen die ieder der betrokken leeraren in zijne betrekking of betrekkingen van leeraar zal genieten; voorts, bij die, bedoeld onder *a*, ten opzichte van de leeraren met een afwisselend aantal lesuren, wier bezoldiging per lesuur wordt berekend, de verdere gegevens, noodig om voor hen, op den voet van art. 9, eerste of tweede lid, het bedrag der vaste inkomsten te bepalen;

bij die, bedoeld onder *d*, eene opgave van den dag van ingang der in de betrokken inkomsten en andere voordeelen gebrachte veranderingen;

bij die, bedoeld onder *f*, eene opgave van den dag van ingang der schorsing.

5. De besturen of hoofden der gymnasia en hogere burgerscholen voegen bij de in artikel 3, lit. *a*, bedoelde afschriften, indien er onder de betrokken leeraren zijn;

a. die vroeger burgerlijk ambtenaar, gemeente-ambtenaar of onderwijzer zijn geweest, eene opgave van die leeraren en van de door ieder hunner laatstelijk vóór zijne benoeming tot leeraar bekleede burgerlijke of gemeentelijke betrekking of betrekkingen of betrekking of betrekkingen als onderwijzer;

b. die vroeger tijdelijk leeraar zijn geweest, afschriften van de aanstellingen dier leeraren als tijdelijk leeraar en gegevens waaruit van den duur van den diensttijd en van het totaal der inkomsten en voordeelen in elke der tijdelijke betrekkingen als leeraar blijkt.

6. Wanneer een leeraar de in het tweede lid van artikel 16 of de in het eerste lid van artikel 17 of het vijfde lid van artikel 18 der

Pensioenwet bedoelde kennisgeving doet, zendt Onze Minister van Financiën die kennisgeving zoo spoedig mogelijk aan den Burgerlijken Pensioenraad.

7. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken doet binnen twee weken na de dagteekening zijner beschikking tot weigering van de bekrachtiging van de aanstelling van een leeraar hiervan schriftelijk mededeeling aan den Burgerlijken Pensioenraad.

8. Wanneer een leeraar om een der redenen, genoemd in artikel 4, lit. *b*, der Pensioenwet, wordt ontslagen, wordt hiervan melding gemaakt in de acte van ontslag.

9. Een leeraar met een afwisselend aantal lesuren, wiens bezoldiging per lesuur wordt berekend, wordt geacht gedurende zijne vijf eerste dienstjaren per jaar als vaste inkomst te genieten het bedrag aan inkomsten, berekend naar het aantal lesuren dat zijn ambtsvoorganger in zijne laatste vijf dienstjaren als leeraar, of — had deze een diensttijd als zoodanig van minder dan vijf jaren — in dat kortere tijdvak gemiddeld per jaar heeft gehad.

Heeft de belanghebbende geen ambtsvoorganger, dan geschiedt de berekening naar het aantal uren waarin hij, naar den maatstaf van het bij zijne benoeming voor hem vastgesteld aantal lesuren per week, per jaar onderrecht zal geven.

Is belanghebbende een op het tijdstip van ingang van de aanwijzing van een gymnasium of van het voldoen door een hogere burgerschool aan de in art. 2a der Pensioenwet bedoelde eischen, aan dat gymnasium of die hogere burgerschool verbonden leeraar, dan wordt hij geacht gedurende zijne eerste vijf dienstjaren na dat tijdstip per jaar als vaste inkomst te genieten het bedrag aan inkomsten, berekend naar het aantal lesuren, dat hij in de laatste vijf aan dat tijdstip voorafgaande dienstjaren als leeraar, of — bij een diensttijd als zoodanig van minder dan vijf jaren — in dat kortere tijdvak gemiddeld per jaar heeft gehad.

Na elk vijftal dienstjaren van den belanghebbende wordt berekend zijn gemiddeld aantal lesuren per jaar over de laatste vijf jaren. Is dit gemiddelde hooger dan het gemiddeld aantal lesuren waarnaar zijne vaste inkomst over die jaren berekend is, dan wordt het bedrag aan inkomsten, berekend naar dat hooger gemiddelde aangemerkt als zijne vaste inkomst per jaar over het volgend vijftal jaren.

10. De Burgerlijke Pensioenraad zendt de voor de regeling van den pensioensgrondslag van

een leeraar vereischte gegevens met zijn advies omtrent die regeling zoo spoedig mogelijk aan Onzen Minister van Financiën.

11. Onze Minister van Financiën zendt van elke beschikking tot vaststelling van den pensioensgrondslag van een leeraar afschrift aan het bestuur of hoofd van het gymnasium of de hogere burgerschool, waaraan die leeraar verbonden is, zoomede aan den Burgerlijken Pensioenraad en aan den directeur van het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren.

Onze genoemde Minister voegt bij het afschrift voor bedoeld bestuur of hoofd een voor den leeraar bestemd afschrift dat dezen door dat bestuur of hoofd zoo spoedig mogelijk wordt uitgereikt.

12. De Burgerlijke Pensioenraad zendt de in artikel 5, *lit. b*, genoemde stukken met zijn advies omtrent de vaststelling van elk voor pensioen in te kooplen tijdvak en van het voor den inkoop te betalen bedrag aan Onzen Minister van Financiën, wiens beschikking aan den leeraar en aan het bestuur of het hoofd van het gymnasium of de hogere burgerschool, waaraan de leeraar verbonden is in afschrift wordt medegedeeld.

13. Telken jare vóór 1 Maart zendt de Burgerlijke Pensioenraad Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken en Onzen Minister van Financiën eene gespecificeerde opgave van de, ingevolge de Pensioenwet, voor de leeraren van elk gymnasium en van elke hogere burgerschool over het laatst verstreken jaar verschuldigde pensioensbijdragen.

14. De Burgerlijke Pensioenraad geeft bij zijn advies omtrent de pensioensaanvraag van een leeraar de bedragen op die, indien de aanvrager wordt gepensionneerd op grond van het vierde lid van artikel 31 en van artikel 32 der Pensioenwet op zijn pensioen zullen moeten ingehouden.

Ontvangt de belanghebbende geen pensioen, dan geeft de Pensioenraad het aan pensioensbijdrage verschuldigde, bedoeld in het vierde lid van artikel 31 der Pensioenwet, en de gedeelten van pensioensbijdragen, bedoeld in het tweede en in het derde lid van artikel 32 dier wet, zoo spoedig mogelijk nadat hem bekend is geworden dat ten aanzien daarvan het daar bepaalde toepassing kan vinden op aan het gezag dat de inhouding moet doen of — voor wat het in het tweede lid van laatstgenoemd artikel bedoelde nog bij te dragen bedrag betreft — aan dat gezag of aan het bestuur of het hoofd van het gymnasium of van de hogere

burgerschool dat dit bedrag moet storten, zoomede aan Onzen Minister van Financiën.

15. De door de Pensioenwet voorgeschreven stortingen van pensioensbijdragen geschieden bij een betaalmeeester.

Ook worden de door provinciale besturen, door gemeentebesturen en door den directeur van het Pensioenfonds voor de gemeentebambtenaren ingehouden pensioensbijdragen zoo spoedig mogelijk bij een betaalmeeester gestort.

16. Van de pensioensbijdragen die op grond van het tweede lid van artikel 23 of het tweede lid van artikel 24 der Pensioenwet moeten worden teruggegeven, worden de bedragen door den Burgerlijken Pensioenraad medegedeeld aan Onzen Minister van Financiën.

17. In het geval bedoeld in het eerste lid van artikel 33 der Pensioenwet, wordt de op de ongeschiktheid betrekking hebbende geneeskundige verklaring gezonden aan Onzen Minister van Financiën, die omtrent de bewijskracht dier verklaring beslist, den Burgerlijken Pensioenraad gehoord. De beslissing van dien Minister wordt in afschrift medegedeeld aan het bestuur of het hoofd van het gymnasium of de hogere burgerschool dat de pensioensbijdrage stortte of aan den betrokken leeraar, indien deze zelf de storting deed. Wordt die leeraar voor de verdere vervulling van zijne betrekking ongeschikt verklaard, dan geeft de Burgerlijke Pensioenraad het bedrag dier bijdrage op aan Onzen Minister van Financiën.

18. In het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 33 der Pensioenwet, geeft de Burgerlijke Pensioenraad het bedrag dat teruggestort moet worden, op aan Onzen Minister van Financiën. Deze stelt het bestuur of het hoofd van het gymnasium of de hogere burgerschool dat de pensioensbijdrage terugontving, van de verplichting tot terugstorten in kennis.

Vindt de terugstorting, — hetzij zij door het bestuur of het hoofd van het gymnasium of de hogere burgerschool, dan wel door den belanghebbende zelven moet geschieden —, niet binnen den bij de wet gestelden termijn plaats, dan komt, indien het gymnasium of de hogere burgerschool op grond van artikel 168 der Hooger-onderwijswet, respectievelijk artikel 45*bis* der wet tot regeling van het middelbaar onderwijs subsidie uit 's Rijks kas geniet, het terug te storten bedrag in mindering van dat subsidie. Voor zooveel het niet in mindering kan komen van zoodanig subsidie wordt het, indien de belanghebbende in eene burgerlijke of gemeentelijke betrekking of als onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs is herplaatst,

in den kortst mogelijken tijd op zijne bezoldiging ingehouden. Kan inhouding op dien voet niet plaats hebben, dan wordt, indien de belanghebbende in de betrekking waarin hij werd herplaatst, van overheidswege wordt gepensionneerd, het bedoelde bedrag in den kortst mogelijken tijd ingehouden op zijn pensioen.

19. Het Departement van Financiën ontvangt:

1. Van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken telken jare vóór 1 Mei eene opgave in duplo van de pensioensbijdragen die op de aan gymnasia en hogere burgerscholen op grond van artikel 168 der Hooger-onderwijswet, respectievelijk artikel 45*bis* der wet tot regeling van het middelbaar onderwijs over het laatst verstreken jaar verleende Rijkssubsidies zijn ingehouden;

2. van het bestuur of hoofd van elk gymnasium en van elke hogere burgerschool:

a. telken jare vóór 2 Januari een staat in duplo, bevattende eene gespecificeerde opgave der voor of door de leeraren die in het laatst verstreken jaar aan het gymnasium of de hogere burgerschool verbonden waren, ingevolge het eerste lid van artikel 30 en het tweede lid van artikel 32 der Pensioenwet over dat jaar gestorte pensioensbijdragen, de quitantie of quitantiën van storting en, wordt door een bestuur of hoofd meer dan één quitantie overgelegd, een staat behelzende eene opgave der quitantiën;

b. binnen eene week na het tijdstip van ingang van het ontslag — in den loop van een jaar — van een aan het gymnasium of de hogere burgerschool verbonden leeraar, een staat in duplo, bevattende eene gespecificeerde opgave van hetgeen ingevolge het tweede lid van artikel 30 der Pensioenwet voor dien leeraar aan pensioensbijdrage is gestort, benevens de quitantie van storting;

3. van ieder leeraar die in den loop van een jaar als zoodanig wordt ontslagen en voor wien de in artikel 30, tweede lid, der Pensioenwet bedoelde pensioensbijdrage, niet vóór zijn ontslag is betaald, binnen eene week na de storting van die bijdrage ingevolge het eerste lid van artikel 31 der wet een staat in duplo, bevattende eene gespecificeerde opgave van hetgeen door hem werd gestort, benevens de quitantie van storting;

4. van gedeputeerde staten van elke provincie, van het bestuur van elke gemeente en van den directeur van het pensioenfonds voor de gemeente-ambtenaren telken jare in de maand Februari de quitantiën voor de storting

van de in het laatst verstreken jaar ingevolge het vijfde lid van artikel 31 en het tweede en het derde lid van artikel 32 der Pensioenwet ingehouden pensioensbijdragen, benevens een staat behelzende eene opgave van die quitantiën;

5. van het bestuur of het hoofd van een gymnasium of eene hogere burgerschool of van een herplaatst oud-leeraar, dat of die op grond van artikel 33, tweede lid, der Pensioenwet eene pensioensbijdrage in 's Rijks kas terugstortte, binnen eene week na de storting de daarop betrekking hebbende quitantie.

De in het eerste lid bedoelde staten worden ingericht volgens de bij dit besluit gevoegde modellen A, B, C en D.

20. Op de verantwoording van ingevolge de Pensioenwet verschuldigde pensioensbijdragen wordt door den Burgerlijken Pensioenraad contróle geoeffend.

21. De Burgerlijke Pensioenraad ontvangt voor de uitoefening van de in het vorig artikel bedoelde contróle een afschrift van de opgave, bedoeld in artikel 19, onder 1, een exemplaar van elk der staten, opgemaakt volgens de modellen A, B en C, vergezeld van eene verklaring, waaruit blijkt of het of de op den staat vermelde bedrag of bedragen in 's Rijks kas is of zijn gestort en voorts dergelijke verklaringen met betrekking tot de pensioensbijdragen, bedoeld in artikel 19, onder 4 en 5.

22. Onze Minister van Financiën stelt eene lijst vast van de stukken die een leeraar bij eene aanvraag om pensioen moet overleggen.

Ieder die uit eene betrekking van leeraar wordt ontslagen, ontvangt bij de op het ontslag betrekking hebbende beschikking eene lijst als in het eerste lid bedoeld.

De besturen en hoofden van gymnasia en hogere burgerscholen ontvangen de lijsten op aanvraag van het Departement van Financiën.

23. Elk besluit tot toekenning van een leeraarspensioen wordt in afschrift medegedeeld aan den gepensionneerde, aan de Algemeene Rekenkamer, aan den Burgerlijken Pensioenraad en aan den directeur van het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren.

24. De pensioenen van oud-leeraren worden gebracht op de begrooting van het Departement van Binnenlandsche Zaken.

Die pensioenen worden bij het Departement van Financiën in het grootboek der pensioenen voor de bijzondere leeraren ingeschreven.

25. De gepensionneerden ontvangen een

bewijs van inschrijving van hun pensioen.

26. De betaling van de pensioenen geschiedt door de betaalmeesters, in driemaandelijksche termijnen, op aan het Departement van Financiën samengestelde betaalsrollen, op vertoon en tegen overlegging bij de betaling van elken termijn van de pensioenacte, respectievelijk van eene attestatie de vita van den gepensioneerde, tenzij, wat laatstgenoemd bewijsstuk betreft, van de overlegging daarvan op den voet van het Koninklijk besluit van 16 November 1894 (*Staatsblad* n°. 173) vrijstelling is verleend.

27. Van Ons besluit van 17 Maart 1914 (*Staatsblad* n°. 150) zijn van toepassing de artikelen 3, 4 en 5 ter uitvoering van artikel 34, eerste lid, der Pensioenwet juncto de artikelen 5 en 32, tweede lid, der Burgerlijke Pensioenwet.

28. Dit besluit verstaat :

a. onder „Pensioenwet”, de Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913 ;

b. onder „gymnasium” en „hogere burgerschool”, een bijzonder gymnasium en eene bijzondere hogere burgerschool als bedoeld in artikel 2a der onder a genoemde wet ;

c. onder „leeraar”, „tijdelijk leeraar”, „burgerlijk ambtenaar”, „onderwijzer”, „gemeenteambtenaar”, „betrekking van leeraar”, „burgerlijke betrekking”, „betrekking van onderwijzer”, „gemeentelijke betrekking”, zulke functionarissen en betrekkingen in den zin der onder a genoemde wet.

29. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant* waarin het geplaatst is.

Onze voornoemde Ministers zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, aan de Algemeene Rekenkamer, aan den Bur-

gerlijken Pensioenraad en aan den directeur van het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren. 's-Gravenhage, den 1sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Minister van Staat, Minister van Binnenl. Zaken,

CORF V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 26 Febr. 1916.)

MODEL A.

Art. 19, tweede lid a, van het Koninklijk besluit van den 1 December 1915 (*Staatsblad* n°. 485).

..... Gymnasium te
 Hogere Burgerschool te
 GESPECIFICEERDE OPGAVE der op grond van art. 30, eerste lid, en art. 32, tweede lid, j^o art. 31, eerste lid, der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913 door het hoofd } en door de leeraren gestorte pensioensbijdragen over 19.....
 de leeraren

Leeraren (1)	Vak of vakken van onderwijs.	Pensioensgrondslag	Verantwoord bedrag	Aanmerkingen.
			als bijdrage ingevolge art. 21 der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913.	als bijdrage ingevolge art. 43, derde lid, der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913.

Deugdelijk verklaard door het bestuur van de gymnasium te
 hogere burgerschool den te
 Behoort bij Koninklijk besluit van den 1 December 1915 (*Staatsblad* n°. 485).
 De Minister van Financiën, TREUB.
 De Minister van Binnenlandse Zaken, CORF V. D. LINDEN.
 (1) De vermelding geschiedt alphabetisch-lexicographisch.

Art. 19, tweede lid, b, van het Koninklijk besluit van den 1 December 1915 (*Staatsblad* n°. 485).

..... Gymnasium te

..... Hoogere Burgerschool te

GESPECIFICEERDE OPGAVE van op grond van art. 30, tweede lid, der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913 door het bestuur in 19... gestorte pensioensbijdragen.
het hoofd

Leeraren (1)	Vak of vakken van onderwijs.	Pensioensgrondslag.	Datum van ingang van het ontslag.	Verantwoord bedrag			Aanmerkingen.
				als bijdrage ingevolge art. 21 der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913.	als bijdrage ingevolge art. 27 der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913.	als bijdrage ingevolge art. 43, derde lid, der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913.	

Deugdelijk verklaard door het bestuur van het gymnasium te
het hoofd van de hogere burgerschool te

Te den

Behoort bij Koninklijk besluit van den 1 December 1915 (*Staatsblad* n°. 485). Ons bekend,

(1) De vermelding geschiedt alphabetisch-lexicographisch. De Minister van Binnenlandsche Zaken, TREUB.
CORT V. D. LINDEN.

MODEL C.

Art. 19, derde lid, van het Koninklijk besluit van den 1 December 1915 (*Staatsblad* n°. 485).

GESPECIFICEERDE OPGAVE van door (1) als oud-leeraar aan:
het gymnasium te
de hogere burgerschool to op grond van art. 31, eerste lid,
der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913 in 19..... gestorte pensioensbijdragen.

Vak of vakken van onderwijs, waarin de belanghebbende les heeft gegeven.	Pensioensgrondslag.	Verantwoord bedrag			Aanmerkingen.
		als bijdrage ingevolge art. 21 der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913.	als bijdrage ingevolge art. 27 der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913.	als bijdrage ingevolge art. 43, derde lid, der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913.	

Aldus naar waarheid ingevuld te den

..... (2)

Behoort bij Koninklijk besluit van den 1 December 1915 (*Staatsblad* n°. 485). Ons bekend,

(1) Naam en voornamen van den oud-leeraar. De Minister van Financiën, TREUB.
(2) Handtekening van den oud-leeraar. De Minister van Binnenlandsche Zaken, CORT V. D. LINDEN.

MODEL D.

Art. 19, tweede lid, a, en vierde lid, van het Koninklijk besluit van den 1 December 1915 (Staatsblad n°. 485).

OPGAVEN van de quitantiën voor de :

- a. op grond van art. 30, eerste lid, a, en art. 32, tweede lid, j^o. art. 31, eerste lid, der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren
 1913 door { het bestuur en door de leeraren van het gymnasium te
 { het hoofd en door de leeraren van de hogere burgerschool te
 { de leeraren
 gedane stortingen van pensioensbijdragen over 19.....;
- b. stortingen der door { de provincie op grond van art. 31, vijfde lid, en art. 32, tweede en derde
 { de gemeente
 { den directeur van het pensioenfonds voor de gemeenteamtbenaren
 { de gemeenteamtbenaren
 lid, der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913 ingehouden pensioensbijdragen over 19.....

Kantoor van den betaalmeeester.	Dagteekening.	Nom-mer.	Bedrag.	Kantoor van den betaalmeeester.	Dagteekening.	Nom-mer.	Bedrag.
					Per transport		
	Transporteeren						

Aldus opgemaakt door :

Het bestuur van het gymnasium te
Het hoofd de hogere burgerschool te
 Gedeputeerde Staten der provincie
 Burgemeester en Wethouders der gemeente
 Den directeur van het pensioenfonds voor de gemeenteamtbenaren
 Te den

Behoort bij Koninklijk besluit van den 1 December 1915 (Staatsblad n°. 485).

Ons bekend,
 De Minister van Financiën, TREUB.
 De Minister van Binnenlandsche Zaken, CORT V. D. LINDEN.

2 December 1915. BESLUIT, houdende vaststelling van de regelen voor het gebruik van de voormalige telefoonnetten der *Nederlandsche Bell-Telefoon Maatschappij*. S. 486.

WIR WILHELMINA, ENZ.

Gelet op de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* n°. 7);

Gelet op het Koninklijk besluit van 26 Juni 1913 (*Staatsblad* n°. 316);

Overwegende, dat het wenschelijk is om regelen vast te stellen voor het gebruik van de voormalige telefoonnetten der *Nederlandsche Bell-Telefoon Maatschappij*;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 1 November 1915, n°. 16, Afdeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van den 23 November 1915, n°. 18);

Gezien het nader rapport van voornoemden Minister van 29 November 1915, n°. 16, Afdeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

A. De binnen de grenzen van de voormalige telefoonnetten der *Nederlandsche Bell-Telefoon Maatschappij* te *Almelo*, *Amersfoort*, *Baarn*, *Bussum*, *Dordrecht*, *Groningen*, *Haarlem*, *Hengelo*, *Hilversum*, *Hoogezand*, *Hoorn*, *Maassluis*, *Roermond*, *Schiedam*, *Utrecht*, *Veendam*, *Velsen*, *Vlaardingen* en *Zaandam* tot 31 December 1915 geheven tarieven van door geabonneerden of gebruikers te betalen kosten, vergoedingen of rechten, blijven voor de bestaande aansluitingen tot nadere voorziening van kracht;

B. Voor de na 31 December 1915 tot stand te brengen aansluitingen in de sub A genoemde netten gelden de hieronder vermelde tarieven:

1. Voor aansluiting van een perceel aan het locale Rijkstelefoonnet te *Hengelo*, *Hoogezand*, *Hoorn*, *Maassluis*, *Roermond*, *Veendam*, *Velsen* en *Vlaardingen* gelegen op niet verderen hemelsbreed gemeten afstand dan 1000 Meter van het bureel van dat net is verschuldigd per jaar f 50.—

2. Voor aansluiting van een perceel aan het locale Rijkstelefoonnet te *Almelo*, *Amersfoort*, *Baarn*, *Schiedam* en *Zaandam* gelegen op niet verderen hemelsbreed gemeten afstand dan 1500 Meter van het bureel van dat net is verschuldigd per jaar f 50.—

3. Voor aansluiting van een perceel aan het locale Rijkstelefoonnet te *Bussum*, *Dordrecht*, *Groningen*, *Haarlem*, *Hilversum* en *Utrecht* gelegen op niet verderen hemelsbreed gemeten afstand dan 2000 Meter van het bureel van dat net is verschuldigd per jaar f 50.—

4. In verband met plaatselijke omstandig-

heden kan door of vanwege den Minister van Waterstaat een ander punt dan het centraal-bureel worden aangewezen, als uitgangspunt voor de afstands-berekening.

5. Voor aansluiting van perceelen op verderen afstand, dan die bedoeld onder punt 1, 2 en 3, is boven het jaarlijksch abbonement verschuldigd een jaarlijksch bedrag van f 2.— voor elke 100 Meter (of gedeelte daarvan) over den verderen hemelsbreed gemeten afstand.

6. Indien in de voorengenoemde locale Rijkstelefoonnetten hulpbureelen zijn of worden gevestigd, wordt voor aansluiting op die hulpbureelen het tarief berekend over den hemelsbreed gemeten afstand tusschen het aan te sluiten perceel en het betrokken hulpbureel, met dien verstande, dat door of vanwege den Minister van Waterstaat wordt bepaald de afstand gemeten uit het hulpbureel, binnen welken dat tarief zal gelden.

7. Het abbonement voor een netaansluiting wordt aangegaan voor perceelen gelegen binnen den eersten tariefskring voor den tijd van ten minste één jaar, terwijl voor elken hemelsbreed gemeten afstand van 1000 Meter (of gedeelte daarvan), dat een perceel buiten dien tariefskring is gelegen, het abbonement wordt afgesloten voor één jaar langer, met een maximum van 5 jaren.

8. Aansluitingen over langeren afstand dan 15 K.M. worden niet tot stand gebracht behoudens in bijzondere gevallen en onder door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie te stellen bepalingen, en met betaling van de aanlegkosten over het lijngedeelte boven de 15 K.M.

9. In bijzondere gevallen ter beoordeeling van den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie kunnen op verzoek van belanghebbenden worden toegestaan:

a. *Tijdelijke aansluitingen* voor een korteren termijn dan één jaar, tegen voldoening in eens en bij vooruitbetaling van alle aanleg- en opruimingskosten;

b. *Seizoenabbonementen* voor niet langer dan 6 achtereenvolgende maanden, tegen betaling van $\frac{2}{3}$ van het in dit artikel genoemde tarief, met dien verstande evenwel, dat de belanghebbende zich verbindt voor 2, 3, 4 of 5 achtereenvolgende seizoenen, al naar gelang het perceel, waarvoor de aansluiting wordt verlangd, is gelegen buiten den minimum-tariefskring op niet meer dan 1000 M., 2000 M., 3000 M., en boven 3000 tot en met 15.000 M. buiten dien kring.

10. Het in punt 5 bedoelde bedrag van f 2

kan in bijzondere gevallen door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie worden verminderd.

11. Indien ten behoeve van de aansluiting van perceelen, gelegen buiten de in punt 1, 2 en 3 bepaalde minimum-tariefskringen, uitkeeringen aan derden of buitengewone kosten van aanleg noodig zijn, is de belanghebbende verplicht tot betaling daarvan.

12. Met afwijking van het bepaalde omtrent den duur van het abonnement kan door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie, op schriftelijk verzoek van den geabonneerde, tusschentijds ontheffing van een abonnement verleend worden, indien hiervoor bijzondere redenen aanwezig zijn. Aan eene ontheffing van een gewoon abonnement kan evenredige terugbetaling van abonnementsgelden en eventueel jaarlijks verschuldigde bijzondere vergoedingen worden verbonden over het aantal volle maanden waarvoor de ontheffing geldt, en waarover die gelden, enz., reeds zijn voldaan.

13. Indien en voor zoolang een geabonneerde meer dan 10 aansluitingen aan hetzelfde Rijksnet ten eigen behoeve in gebruik heeft, wordt van die meerdere aansluitingen eene vermindering van abonnement genoten van $\frac{1}{3}$ van den abonnementsprijs per jaar en per aansluiting.

14. Zij, wier perceelen op bovengenoemde voorwaarden aan hetzelfde lokaal Rijksnet zijn aangesloten, kunnen gedurende de openingsuren van dat net onderling kosteloos gesprekken voeren. Zulke gesprekken zijn echter niet toegelaten wanneer die perceelen zijn gelegen binnen eenzelfde gemeente, aan welke concessie is verleend voor een lokaaltelefoonnet.

Eveneens kunnen uit de openbare spreekcellen of publieke telefoonstations lokale gesprekken worden aangevraagd met de aangeslotenen aan hetzelfde lokale Rijksnet tegen betaling van f 0 10 per gesprek van drie minuten of minder.

Wordt door den geabonneerde een gesprek aangevraagd met iemand in een openbare spreekcel of publiek telefoonstation, dan zijn geen gesprekkosten verschuldigd.

15. *Bijzondere vergoedingen.*

Van Rijkswegen worden op verzoek van den geabonneerde wiens perceel tegen de in dit besluit bepaalde bedragen aan een der voren genoemde lokale Rijkstelefoonnetten is aangesloten, in de aansluiting van zijn perceel neventoestellen ingeschakeld of wijzigingen aangebracht tegen betaling van het tarief in onderstaanden staat vermeld:

Onderwerp.	Bedrag
1. Tweede en volgend wandtelefoonstoel:	
a. in hetzelfde perceel als het hoofdstoel, per stoel . . .	Per jaar f 10.—
b. in een ander perceel, niet meer dan 100 M. hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin zich het hoofdstoel bevindt	„ 15.—
c. in een ander perceel, meer dan 100, doch niet meer dan 500 M. hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin het hoofdstoel is geplaatst . . .	„ 25.—
d. Het recht vermeld onder b en c wordt voor het eerste jaar van ingebruikgeving der toestellen verhoogd met onderscheidenlijk	„ 5.— en f 10.— in eens.
e. Ingebruikgeving van neventoestellen op eene geleiding van meer dan 500 M. lengte kan geschieden volgens speciale voor elk geval door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie met den aanvrager te sluiten overeenkomst.	
f. Voor eene nevenaansluiting op eene andere nevenaansluiting is hetzelfde tarief van toepassing als voor eene nevenaansluiting op eene hoofdaansluiting.	
g. Zijn in een perceel, als bedoeld in punt b of c hiervoren, twee of meer neventoestellen op dezelfde aansluiting geplaatst, dan is alleen op het eerste van deze neventoestellen het tarief volgens punt b of c van toepassing, terwijl voor de overige neventoestellen in dat perceel verschuldigd is het in punt a genoemde bedrag.	
h. Bij het aanbrengen van tweede toestellen is steeds ook het recht voor den benodigden schakelaar verschuldigd.	
2. Voor een tafelfoonstoel — in plaats van een wandstoel — worden de kosten verhoogd met	Per jaar. f 2.50
3. Extra-schel (verklikker):	
a. in hetzelfde perceel als het toestel, waarmede de extra-schel verbonden is, per schel	„ 1.50
b. in een ander perceel, niet meer dan 100 M. hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin het met de extra-schel verbonden toestel is geplaatst, per schel	„ 5.—

Onderwerp.	Bedrag	Onderwerp.	Bedrag
c. Zijn in een perceel, als bedoeld in punt <i>b</i> hiervoren, twee of meer met hetzelfde toestel verbonden extra-schellen geplaatst, dan is alleen op de eerste van deze extra-schellen het tarief volgens punt <i>b</i> van toepassing, terwijl voor de overige op hetzelfde toestel geplaatste extra-schellen in dat perceel verschuldigd is het in punt <i>a</i> genoemde bedrag.		9. Verplaatsing van een extra-schel :	In eens.
4. Schakelaar :		a. binnen hetzelfde vertrek . . .	f 1.50
a. uitschakelaar voor toestel of extra-schel	Per jaar. f 1.—	b. in hetzelfde perceel, naar een ander vertrek	" 2.50
b. omschakelaar (niet ingericht voor het voeren van onderlinge gesprekken)	" 2.50	c. naar een ander perceel, niet meer dan 100 M. hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin oorspronkelijk de schel was geplaatst	" 5.—
c. omschakelaar (ingericht voor het voeren van onderlinge gesprekken tusschen twee toestellen)	" 6.—	10. Voorzieningen in gebreken aan geleidingen en toestellen, welke niet zijn te wijten aan gebrekkige constructie, aan de wijze van aanbrengen of aan onvoldoend onderhoud, alsmede tijdelijke of hiervoren niet genoemde voorzieningen	De kosten- de prijs in eens.
5. Tweede telefoon	" 1.—	11. Op verzoek van den aangeslotene kunnen ook andere toestellen of inrichtingen dan in het algemeen worden verstrekt en hiervoren zijn bedoeld, in gebruik worden gegeven, en zulks tegen betaling in eens, boven en behalve het volgens vorenstaand tarief jaarlijks verschuldigde, van het verschil tusschen den kostenden prijs van het toestel of de inrichting, in het tarief bedoeld, en van hetgeen in gebruik wordt gegeven.	
6. Voor elke aansluiting op een schakelbord	" 3.—	12. Indien ten behoeve van aangesloten percelen, gelegen buiten de in punt 1, 2 en 3, bepaalde minimum-tariefskringen, ter zake van de hierboven bedoelde neventoestellen of veranderingen, uitkeeringen aan derden of buitengewone kosten van aanleg of voorziening noodig zijn, worden de werkzaamheden slechts ter hand genomen, indien belanghebbende zich verplicht tot betaling van die uitkeeringen of kosten.	
7. Stopcontact	" 7.50	13. Voor neventoestellen, extra-schellen, schakelaars, tweede telefonen, aansluitingen op een schakelbord en stopcontacten is ten minste gedurende een vol jaar vergoeding verschuldigd.	
8. Verplaatsing van een toestel :	In eens		
a. binnen hetzelfde vertrek . . .	f 2.50		
b. in hetzelfde perceel naar een ander vertrek	" 5.—		
c. naar een ander perceel, niet meer dan 100 M. hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin oorspronkelijk het toestel was geplaatst	" 7.50		
d. naar een ander perceel, meer dan 100 M. hemelsbreed verwijderd van het perceel, waarin oorspronkelijk het toestel was geplaatst, het bedrag sub <i>c</i> , ad	" 7.50		
verhoogd voor elke 100 M. meerdere lengte, of gedeelte daarvan met	" 2.—		
e. Vervanging van een wanddoor een tafelt toestel, of omgekeerd, wordt als eene verplaatsing van een toestel binnen hetzelfde vertrek aange-merkt, indien de vervanging niet gepaard gaat met verplaatsing van het toestel naar een ander vertrek of naar een ander perceel. Is dit wèl het geval, dan is verschuldigd het bedrag, zoeven genoemd in punt <i>b</i> , <i>c</i> of <i>d</i> .			
f. Gaat de verplaatsing van een hoofdtoestel gepaard met de verplaatsing van een neventoestel of extra-schel, dan wordt voor elk der te verplaatsen neventoestellen en schellen betaald een bedrag van	" 4.—		

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State gezonden zal worden.

's-Gravenhage, den 2den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(Uitgeg. 12 Dec. 1915.)

3 December 1915. BESLUIT, tot het in staat van beleg verklaren van enkele gemeenten of gedeelten van gemeenten des Rijks. S. 487.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van den Raad van Ministers van 3 December 1915;

Gelet op Art. 1 van de wet van 23 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 128);

Gezien Ons Besluit van 30 Juli 1914, n°. 72; Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

met ingang van 4 December 1915, worden de hierna genoemde gemeenten of gedeelten van gemeenten in Staat van Beleg verklaard:

In de provincie *Groningen*:

de gemeenten Meeden, Midwolda, Muntendam, Nieuwe-Pekela, Noordbroek, Oude-Pekela, Scheemda, Veendam, Wedde, Wildervank, Winschoten, Zuidbroek;

in de provincie *Drenthe*:

de gemeenten Borger, Gasselte, Gieten, Hoogeveen, Zuidwolde;

in de provincie *Overijssel*:

de gemeenten Almelo, Avereest, Borne, Ambt-Delden, Stad-Delden, Diepenheim, den Ham, Hellendoorn, Hengelo, Ambt-Ommen, Stad-Ommen, Wierden;

in de provincie *Gelderland*:

de gemeenten Angerlo, Batenburg, Bergharen, Borculo, Doesburg, Ambt-Doetinchem, Stad-Doetinchem, Duiven, Elst, (voor zooveel niet reeds in staat van beleg verkeerende), Ewijk, Hengelo, Huissen, Hummelo, Laren, (voor wat betreft het gedeelte, ingesloten door de gemeenten Markelo, Lochem, Vorden, Ruurlo en Borculo), Lochem, Neede, Ruurlo, Valburg, Vorden, Westervoort, Zelhem.

Onze Ministers van Oorlog, van Marine, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat, van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Koloniën zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 3den December 1915.

WILHELMINA.

De Tijdelijk-Voorzitter

van den Raad van Ministers,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 4 Dec. 1915.)

3 December 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat, hangende het beroep bij de Kroon van een besluit van Burg. en Weth. uit kracht der Hinderwet, door dit college terzelfde zake geen vergunning kan worden verleend.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door Mr. J. VIJN te Amsterdam, tegen het besluit van B. en W. dier gemeente van 27 April 1915, n°. 19418/2736 V. H., 1914, waarbij aan de N. V. Electricische Drukkerij „Vooruitgang” aldaar en hare rechtverkrijgenden voorwaardelijk vergunning is verleend tot het wijzigen en uitbreiden van de drukkerij, gevestigd in het perceel Keizersgracht n°. 378 te Amsterdam;

Den Raad van State, Afd. voor de Geschillen van bestuur, gehoord, advies van 18 November 1915, n°. 387;

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 1 December 1915, n°. 7944, Afd. A.;

Overwegende: dat B. en W. der gem. Amsterdam bij bovengemeld besluit vergunning hebben verleend tot het wijzigen en uitbreiden van de drukkerij, gevestigd in het perceel Keizersgracht n°. 378 te Amsterdam onder voorwaarde: dat de rotatiepers, waarbij behooren de electromotoren van 25 P. K. en van 1½ P. K. op eene fundeering van voldoende zwaarte moet zijn geplaatst, welke ten minste 0.20 M. van de fundeering der bouwmuren en van die muren zelf verwijderd gelegen moet zijn en geen verbinding mag hebben met de aan te brengen vloerconstructie;

dat van het besluit van B. en W., Mr. J. VIJN bij Ons in beroep is gekomen, daarbij aanvoerende, dat ten overstaan van een Amsterdamsch Wethouder op 21 Juli 1913 van wege de concessionarisse werd verzekerd dat de rotatiepers hoogstens van 2 tot 6 uur zou worden gebruikt; dat bij de onder een proeftijd van een jaar verleende vergunning van 12 Februari 1914 de pers heette niet in werking te mogen zijn tusschen 's namiddags zes en voor-middags 11 uur; dat in werkelijkheid de rotatiepers met of zonder vergunning er maar op los draait; dat ter zitting van de Afdeeling van den Raad van State, voor de Geschillen van Bestuur van 28 April 1915, gehouden tot onderzoek der tegen laatstgemelde vergunning ingestelde beroepen, namens de drukkerij werd beweerd dat Dr. SÖHNGEN het perceel Keizersgracht 380 zou hebben gekocht voor toen 1½ jaar geleden, na daarin tevoren reeds verscheidene jaren te hebben gewoond, zulks ter

ontzenuwing van des appellants klachten; dat echter Dr. SÖNNGEN reeds op 26 Nov. 1908 eigenaar van dit perceel is geworden; dat gedurende den proeftijd elk onderzoek ten huize van den appellant door Burg. en Weth. is verzuimd; dat bij de stukken ontbreekt elke volmacht op STAAL en HAALMEYER van hunnen beweerden opdrachtgever; dat bij de aanvraag om vergunning van 24 Oct. 1914 niet zijn overgelegd de bescheiden, zooals zij door de Hinderwet gevorderd worden; dat in de beschrijving een behoorlijk overzicht ontbreekt; dat het aantal electromotoren en het aantal paardekrachten niet vermeld wordt; dat het perceel Keizersgracht 378 is een gewoon koopmanshuis, dat volstrekt ondeugdelijk en ongeschikt is voor eene fabrieksinrichting; dat in des appellants huis door het werken van de inrichting in het perceel Keizersgracht 378, van 's morgens zeer vroeg tot 's namiddags omstreeks 6 uur soms zelfs zeer laat, sterk gedruisch, gebrom en gezoem wordt gehoord, zelfs op de slaapkamer van den appellant en zijne echtgenoot; dat bij ernstige ziekte hij en zijne huisgenooten het huis zullen moeten verlaten;

Overwegende: dat toen het bestreden besluit door B. en W. werd genomen, bij Ons hangende waren de beroepen ingesteld tegen het besluit van hun College van 12 Febr. 1914, waarbij aan bovenbedoelde Naaml. Venn. en hare rechtverkrijgenden onder zekere voorwaarden voor een proeftijd van een jaar vergunning was verleend tot het wijzigen en uitbreiden van hare drukkerij;

dat vermits door de ingestelde beroepen de zaak aan Onze beslissing was onderworpen, door B. en W., hangende het beroep, terzelfder zake geene vergunning kan worden verleend;

dat voorts, nu bij Ons besluit van 31 Juli 1915, n°. 75, aan de concessionarisse voor een proeftijd van een jaar, ingegaan met de dagteekening van dat besluit, voorwaardelijk de van harentwege gevraagde vergunning is verleend, het ontijdig genomen besluit van Burg. en Weth. van Amsterdam tot het verleenen van eene definitieve vergunning ook uit dien hoofde niet kan worden in stand gehouden;

Gezien de Hinderwet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te vernietigen het besluit van B. en W. van Amsterdam van 27 April 1915, n°. 19418/2736 V. H. 1914, waarbij aan de Naaml. Venn. „Electrische Drukkerij Vooruitgang” en hare rechtverkrijgenden vergunning is verleend tot het wijzigen en uitbreiden van de drukkerij

gevestigd in het perceel Keizersgracht 378 aldaar.

Onze Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast, enz. (W. v. D. B. A.)

6 December 1915. MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin betreffende het afgeven van buitenlandsche paspoorten aan dienstplichtigen, die met voorloopig klein verlof gezonden zijn.

Dé Minister van Oorlog deelt mij onder dagteekening van 29 November jl., afd. Dienstplicht, n°. 551 L., het volgende mede:

„Onder de dienstplichtigen, die in het genot zijn of worden gesteld van zoogenaamd voorloopig (klein) verlof, is een meer of minder belangrijk aantal personen, die zich tijdens den duur van dat verlof naar het buitenland zouden wenschen te begeven.

„De belangen van den militairen dienst brengen echter mede, dat de met voorloopig (klein) verlof gezonden in hetalgemeen tijdens den duur van het verlof het Rijk niet verlaten. Dit leemt niet weg dat, indien mij door dienstplichtigen, als bedoeld, het verzoek wordt gedaan om toestemming tot vertrek naar den vreemde, ik die toestemming in den regel niet weiger, zoo mij wordt aangetoond, dat er klemmende redenen bestonden voor de indiening van het verzoek.

„Nu is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat verschillende personen die voorloopig (klein) verlof genieten, op hun verzoek van den betrokken Commissaris der Koningin een buitenlandsch paspoort verkrijgen en zich daarna over de grenzen begeven, zonder tevens in het bezit te zijn van eene door mij verleende toestemming tot verblijf in het buitenland.

„Het beginsel, dat het verlaten van het Rijk tijdens het genot van voorloopig (klein) verlof zooveel doenlijk beperkt moet blijven, zou alsdan niet tot zijn recht komen”.

In verband met het bovenstaande heb ik de eer U H.E.G. te verzoeken aan een met voorloopig (klein) verlof gezonden dienstplichtige geen buitenlandsch paspoort uit te reiken, tenzij U eene beschikking wordt getoond, waarbij door den Minister van Oorlog aan den dienstplichtige toestemming wordt verleend om zich tijdens het hem verleend verlof naar den vreemde te begeven. (Gem.-Stem.)

6 December 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Krachtens art. 50 3^e lid der Drankwet is de strafbepaling van art. 50 1^e lid sub 6°. alleen toepasselijk, indien de overtreding gepleegd wordt door het hoofd van het bedrijf of dengene, die hem als zoodanig vervangt.

Nu zoowel ten laste gelegd en bewezen verklaard is, dat beklagde was hoofd van het bedrijf, behoort de qualificatie die omstandigheid te vermelden, hetgeen in het bestreden vonnis niet is geschied.

Vonnis te dien aanzien vernietigd.

(Drankwet art. 50 1^e lid 5°—8°.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. S. Gratama, C. O. Segers, H. M. A. Savelberg en Dr. L. E. Visser.

M. Z., 43 jaar, van beroep winkelier, geboren en wonende te Amsterdam, requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Amsterdam van 30 Juni 1915, waarbij hij in hooger beroep, na vernietiging van een vonnis van het Kantongerecht te Amsterdam van 6 April 1915, als schuldige aan het „in eene localiteit waarvoor eene vergunning is verleend bedoeld in art. 1 2^e lid litt. B. der Drankwet, sterken drank in voorraad hebben anders dan op de wijze, omschreven in art. 1 4^e lid dier wet”, met toepassing van de artt. 1, 50 der Drankwet, de artt. 23 en 91 Sr., is veroordeeld tot f 10 boete of vijf dagen vervangende hechtenis.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Bij het bestreden vonnis is met beklagde's schuld daaraan bewezen verklaard, dat hij te Amsterdam op 27 Januari 1915 des namiddags omstreeks te 12¹/₄ uur in een localiteit van perceel 160 aan de Rustenburgerstraat, voor welke localiteit door B. en W. dier gemeente vergunning is verleend voor den verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik elders dan ter plaatse van verkoop, een flesch gedeeltelijk gevuld met Franschen brandewijn en een flesch gevuld met cognac, althans beide gevuld met sterken drank, in voorraad heeft gehad, zulks terwijl die flesschen niet over kurk en bovenrand van den hals door metalen doppen of lak waren omsloten en terwijl hij, beklagde, was hoofd van het bedrijf.

Bij de tijdig ingediende memorie wordt geen bepaald cassatiemiddel aangevoerd, doch worden wel eenige grieven ontwikkeld.

In de eerste plaats wordt ontkend, dat de flesch met cognac in de vergunningslocaliteit aanwezig zou zijn geweest. Dit moet natuurlijk afstuiten op de hiermede strijdige feitelijke beslissing.

Wat de flesch Franschen brandewijn betreft schijnt requirant te bestrijden, dat hij die in voorraad had, onder bewering, dat deze vloeistof moest dienen om het kasregister schoon te maken, waarmede hij juist bezig was. Indien dit juist was gebleken, zou ik genegen zijn toe te geven, dat zij dan niet „in voorraad” was in den zin van art. 50 sub 1 6°. a. der Drankwet. In voorraad hebben toch heeft steeds betrekking op zeker beoogd gebruik — zie de tegenstelling met aanwezig hebben sub 1 7°. — en in het aangehaalde wetsvoorschrift kan blijkens den samenhang geen ander gebruik bedoeld zijn, dan dat bestaande in verkoop. Echter staat van het door requirant aangevoerde niets feitelijk vast; daarentegen kon de Rechtbank uit wat wel feitelijk vaststaat, de omstandigheid, dat de flesch in het buffet werd aangetroffen, afleiden, dat de inhoud ten verkoop „in voorraad” was.

Voorts wordt een beroep gedaan op de omstandigheid, dat de flesch niet dadelijk in beslag genomen, doch eerst door requirant weggebracht zou zijn. Straffbaar is volgens hem wie in voorraad heeft, niet wie in voorraad gehad heeft. Ook deze voorstelling mist echter feitelijken grondslag en de stelling is ook rechtens onjuist, daar wie in voorraad heeft, gehad ook steeds een oogenblik heeft verkeerd in den toestand, dat hij in voorraad had, en het moment der inbeslagneming onverschillig is.

Ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Visser;

Gelet op het middel van cassatie door den requirant voorgesteld bij memorie: (zie concl. adv.-gen.);

O., dat ten aanzien van requirant overeenkomstig de telastelegging, met qualificatie en strafoplegging, als boven vermeld, bewezen is verklaard: dat hij te Amsterdam op 27 Januari 1915 des namiddags omstreeks 12¹/₄ uur in eene localiteit van perceel 160 aan de Rustenburgerstraat, voor welke localiteit door Burgemeester en Wethouders dier gemeente vergunning is verleend voor een verkoop van sterken drank in het klein voor gebruik anders dan ter plaatse van verkoop, een flesch, gedeeltelijk

gevuld met Franschen brandewijn, en een flesch gevuld met cognac, in voorraad heeft gehad, zulks terwijl die flesschen niet over kurk en bovenrand van den hals door metalen doppen of lak waren omsloten en terwijl hij, beklaagde, hoofd was van het bedrijf;

O., dat in de toelichting van het cassatie-middel er over wordt geklaagd dat de flesch cognac niet in de vergunningslocaliteit, maar in de werkplaats aanwezig is geweest, en dat de flesch brandewijn wel in het eerstgenoemde locaal was geweest ter reiniging van het kasregister met behulp van brandewijn, doch vóór de politiebeamten haar hadden in beslag genomen weer naar de werkplaats was gebracht, zoodat ook op die flesch, waar de in het middel genoemde wetsbepaling alleen strafbaar stelt het in voorraad hebben, niet het in voorraad gehad hebben, die wetsbepaling niet toepasselijk was;

O., dat het middel in alle opzichten ongegrond is, en wel wat betreft de flesch cognac, omdat het afstuit op de feitelijke beslissing der Rechtbank, en wat betreft de flesch brandewijn, omdat, terwijl uit het vonnis niets blijkt omtrent de door requirant beweerde bestemming van den brandewijn, art. 50 1^e lid sub 6°. a. der Drankwet niet eischt dat er sterke drank zich nog in de vergunningslocaliteit bevindt op het oogenblik, waarop tot inbeslag-neming zal worden overgegaan, maar alleen dat die drank aldaar in voorraad is geweest;

O. echter ambtshalve:

dat krachtens art. 50 3^e lid der Drankwet de strafbepaling van art. 50 1^e lid sub 6°. alleen toepasselijk is, indien de overtreding gepleegd wordt door het hoofd van het bedrijf of door dengene, die hem als zoodanig vervangt;

dat dan ook zoowel ten laste gelegd als bewezen verklaard is dat requirant was hoofd van het bedrijf, maar dan ook de qualificatie die omstandigheid behoort te vermelden, hetgeen in het bestreden vonnis echter niet geschied is, zoodat in zooverre art. 247 Sv., in verband met art. 221 van dat Wetboek en van de voornoemde bepalingen der Drankwet is geschonden, en het bestreden vonnis te dien aanzien moet worden vernietigd;

Vernietigt het vonnis, waartegen cassatie, doch alleen voor zooverre betreft de aan het bewezen verklaarde gegeven qualificatie;

Rechtdoende krachtens art. 105 R. O.;

Qualificeert het bewezen verklaarde: „als hoofd van het bedrijf in eene localiteit, waarvoor eene vergunning voor den verkoop, bedoeld in art. 1 2^e lid letter b. der Drankwet

is verleend sterken drank anders dan op de wijze omschreven in art. 1 4^e lid dier Wet, in voorraad hebben”;

Verwerpt het berceep voor het overige.

(Ned. Jur.)

8 December 1915. BESLUIT, houdende bepalingen betreffende beperkte inhoudingen wegens schulden aan den Lande. S. 488.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 4 December 1915, Afdeeling E^a, n°. 62;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Tot invordering van de schulden, daaronder begrepen de aan rekenplichtigen voorloopig opgelegde vergoedingen, die door koloniale burgerlijke en militaire landsdienaren en gewezen landsdienaren of hunne weduwen en weezen moeten worden voldaan aan de kolonie, ten laste van welker geldmiddelen door hen in Nederland bezoldigingen, wachtgelden, verlofs- en non-activiteits-bezoldigingen, toelagen, pensioenen, gagementen of andere doorlopende inkomsten worden genoten, kan Onze Minister van Koloniën op die inkomsten inhouding bevelen onder de navolgende regelen.

2. De in artikel 1 bedoelde inhoudingen zullen noch afzonderlijk, noch gezamenlijk bij de betaalbaarstelling van de inkomsten, waarop zij worden toegepast, meer bedragen dan:

a. voor burgerlijke landsdienaren of gewezen burgerlijke landsdienaren en officieren en onderluitenanten of gewezen officieren en onderluitenanten:

1°. bij een inkomen van meer dan zestienhonderd gulden per jaar het een derde gedeelte van het, na aftrek van de verplichte doorlopende pensioensbijdragen, toekomend deel van het inkomen;

2°. bij een inkomen van zestienhonderd gulden per jaar en daar beneden:

het een vierde gedeelte van het, na aftrek der verplichte doorlopende pensioensbijdragen, toekomend deel van het inkomen;

b. voor gegageerde en gepensioneerde militairen beneden den rang van onderluitenant:

het een zesde gedeelte van het na aftrek van de verplichte doorlopende bijdrage aan het betrokken weduwen- en weezenfonds toekomend deel van het gagement of pensioen.

3. Inhoudingen wegens achterstallige belastinggelden en andere Landsvorderingen, voor welker verjaring een termijn van niet langer dan vijf jaar is gesteld, zoomede die wegens vendu-schulden hebben den voorrang.

4. Bovenstaande bepalingen maken geen in-

breuk op bijzondere voorschriften, welke met betrekking tot bepaalde schulden zijn of zullen worden gegeven.

De inhoudingen volgens deze bepalingen doen overigens niet te kort aan het recht om, indien zulks door Onzen Minister van Koloniën wordt gewenscht, langs anderen weg het den Lande verschuldigde in te vorderen.

Onze Minister van Koloniën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 8sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën, a. i.,

J. J. RAMBONNET.

(*Uitgeg.* 30 Dec. 1915.)

8 December 1915. **BESLUIT**, houdende wijziging van het Algemeen Reglement op den loodsdiensdienst en van de Bijzondere Reglementen op den loodsdiensdienst in het Iste District. (*Eems*), het IIde District (*Terschelling en het Vlie*), het IIIde District (*Texel*) en het IVde en Vde District (*Goedereede, Maas en Brouwershaven*), vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 22sten Januari 1902 (*Staatsblad* n°. 5) en sedert gedeeltelijk gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van den 31sten Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 42), van den 24sten December 1904 (*Staatsblad* n°. 264), van den 7den Juli 1905 (*Staatsblad* n°. 233), van den 30sten Mei 1908 (*Staatsblad* n°. 192), van den 24sten Mei 1909 (*Staatsblad* n°. 126), van den 30sten Juli 1913 (*Staatsblad* n°. 339) en van den 9den Juni 1914 (*Staatsblad* n°. 222). S. 489.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Marine van den 5den November 1915, bureau G, n°. 85;

Gezien de wet van den 20sten Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 93), gewijzigd bij de wet van den 6den April 1875 (*Staatsblad* n°. 62);

Den Raad van State gehoord (advies van den 30sten November 1915, n°. 23);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Marine van den 6den December 1915, Bureau G, n°. 80;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met ingang van den eersten Januari 1916, krachtens artikel 2 der wet van den 20sten Augustus 1859 (*Staatsblad* n°. 93) te wijzigen:

a. het bij Koninklijk besluit van den 22sten Januari 1902 (*Staatsblad* n°. 5) vastgesteld en

laatstelijk bij Koninklijk besluit van den 9den Juni 1914 (*Staatsblad* n°. 222) gewijzigd Algemeen Reglement op den loodsdiensdienst;

b. de mede bij eerstgemeld besluit vastgestelde en gedeeltelijk bij de Koninklijke besluiten van den 31sten Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 42), van den 24sten December 1904 (*Staatsblad* n°. 264), van den 30sten Mei 1908 (*Staatsblad* n°. 192), van den 24sten Mei 1909 (*Staatsblad* n°. 126) en van den 30sten Juli 1913 (*Staatsblad* n°. 339) gewijzigde Bijzondere Reglementen op den loodsdiensdienst in de districten:

1. Eems;
2. Terschelling en het Vlie;
3. Texel;
4. } Goedereede, Maas en Brouwershaven,
5. }

als hieronder nader is aangegeven.

ALGEMEEN REGLEMENT.

Artikel 4, onder „Machinisten” in te lasseschen: „Machinisten-motorist”.

Artikel 6. In het 9de lid achter „machinisten” in te lasseschen: „machinisten-motorist”.

Artikel 7. In het 1ste lid achter „machinisten” in te lasseschen: „en machinisten-motorist”.

Artikel 8. In het 1ste lid en in het laatste lid achter „machinisten” in te lasseschen: „machinisten-motorist”.

Artikel 19, te wijzigen als volgt:

„De loodschippers der 1ste klasse, de loodsen, de hulploodsen en de loodskweekelingen der 1ste klasse genieten in den regel geen vaste bezoldiging; aan hen kan een vast maandgeld worden toegekend boven het loodsaandeel op die standplaatsen, waar het geringe bedrag der loodsaandeelen en daggelden daartoe voldoende grond geeft.

In plaats van aandeel in het loodsgeld kan vast maand- of daggeld als loon worden toegekend aan loodsen, hulploodsen en loodskweekelingen der 1ste klasse, die als vaste loodsdiensdienst doen op in geregelde beurt varende stoomschepen of op de verschillende Rijkschepen gedurende de oefeningen, proeftochten en hydrographische opnemingen.

Met betrekking tot de hieronder genoemde verdeling van loodsaandeelen, maand- en daggelden, zijn de vaste zeeloodsen en de vaste zee- en binnenloodsen administratief ingedeeld bij den zeeloodsdienst en de vaste binnenloodsen bij den binnenloodsdienst van hun district. Voor ieder district, waar behalve kustdienst ook kanaaldienst wordt uitgeoefend,

wordt door den Minister van Marine bepaald, tot welk dezer onderdeelen van den zeeloodsdienst de beide eerstgenoemde categorieën van vaste loodsen administratief zullen behooren.

In ieder district worden de door de loodschippers der 1ste klasse, zeeloodsen en loodskwekelingen der 1ste klasse verdiende loods-aandeelen, maand- en daggelden, na aftrek van een door den Minister van Marine vast te stellen bedrag, strekkende tot vergoeding der uitgaven, bedoeld in art. 43, tweede lid, verdeeld als volgt :

voor den loodsschipper der 1ste klasse en den hem bij ziekte, besmetverklaring van zijne woning en schorsing vervangenden loods 1½ deel,
 voor den loods 1 „ „
 voor den loodskwekeling der 1ste klasse 2/3 „ „

In de districten, waar behalve kustdienst ook kanaaldienst wordt uitgeoefend, geschiedt deze verdeling voor elken dienst afzonderlijk, of voor den zeeloodsdienst in zijn geheel, zulks ter beoordeeling van den Minister van Marine.

De door de loodsen en hulploodsen van den binnenloodsdienst verdiende loods-aandeelen, maand- en daggelden worden verdeeld voor elke standplaats of elken post als volgt :

voor den loods 1 deel,
 voor den hulploods 2/3 „ „

De loods-aandeelen, maand- en daggelden, verdiend door de loodskwekelingen der 1ste klasse, die niet zijn ingedeeld bij de bemanning der zeeloodsvaartuigen, worden verdeeld voor elke standplaats, als volgt :

voor den loodskwekeling der 1ste klasse 1 deel.

De loodschippers der 2de klasse, de loodskwekelingen der 2de klasse, de matrozen, de matroos-koks, de kwartiermeesters, de roeiers, de machinisten, de machinisten-motorist, de eerste stokers, de tweede stokers en de hulpstokers genieten vaste maandgelden."

Artikel 20. In het 2de lid vervallen de woorden : „vaste zee- en binnenloodsen, die niet in eene ploeg zijn opgenomen", en wordt achter „machinisten" ingelascht : „machinisten-motorist."

Artikel 34. Het 3de lid wordt gelezen als volgt :

„Voor zoodanige loodsen is door den gezagvoerder op de dagen, dat er niet geloodst wordt, een daggeld van twee gulden verschuldigd."

Artikel 35. De laatste twee regels te vervangen door :

„wordt hem, indien er loodsgeld verschul-

digd is, een derde van het loods-aandeel als verdiend loon toegekend."

Artikel 50. Achter „roeiers" in te lasseschen „machinisten-motorist".

Artikel 61 te wijzigen als volgt :

„De gezagvoerders zijn verplicht te zorgen, dat in de havens, op de reeden en rivieren of in de zeegaten, geen ballast, gruis van steenkolen of asch over boord wordt geworpen.

De loods zal zoo noodig den gezagvoerder op deze verplichting wijzen, en indien zij niet wordt nagekomen, daarvan zoo spoedig mogelijk kennis geven aan het loodsbestuur ter plaatse waar hij aankomt."

Artikel 62. In het 3de lid de woorden : „heeft de loods recht op f 2.50 daags" te vervangen door : „is een daggeld van f 2.50 verschuldigd".

In het 3de lid, sub 3°, de woorden : „in welke gevallen het daggeld aanvangt met den vierden dag van het oponthoud" te vervangen door : „en het oponthoud langer duurt dan 24 uur, tenzij het schip, dat door omstandigheden van weder en wind of getij opgehouden wordt, een zeilschip is, in welk geval het daggeld aanvangt met den vierden dag van het oponthoud."

In het 3de lid, sub 6°, vervallen de woorden : „op de stroomen en in de zeehavens meer dan één getij en in de kanalen."

Het 3de lid, sub 7°, te lezen als volgt :

„wanneer de loods verplicht is aan boord van zijn schip te verblijven, waarvan de gemeenschap met den wal is verboden op grond der wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 35), laatstelijk gewijzigd bij die van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 346) en van welke de tekst is bekend gemaakt bij besluit van 24 September 1915 (*Staatsblad* n°. 405), en het oponthoud langer heeft geduurd dan 6 uren ;"

Artikel 70, voorlaatste lid, laatste twee regels, de woorden :

„en 3 April 1893 (*Staatsblad* n°. 63)" te vervangen door : „wat eerstgenoemde wet betreft, zooals die laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 31 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 346), en waarvan de tekst is bekend gemaakt bij besluit van 24 September 1915" (*Staatsblad* n°. 405)".

Artikel 76, 1ste lid de woorden : „is gebracht dáár waar zij verplicht zijn het te brengen", te vervangen door :

„is gekomen, dáár, waarheen zij verplicht zijn, het schip te loodsen;"

2de lid het woord : „gebracht" te vervangen door : „gekomen".

Laatste lid, te lezen als volgt :

„Behoudens de uitzondering in art. 34 mogen

de gezagvoerders, zonder voorafgaande toestemming van den Inspecteur of Commissaris, de loodsen niet aan boord houden, wanneer de schepen de plaatsen des gevaars te boven zijn en zóóver zijn gekomen, als de loodsen verplicht zijn de schepen te loodsen".

BIJZONDER REGLEMENT op den Loodsdienst in het Iste district.

Artikel 9, voorlaatste lid, het woord : „binnengebracht" te vervangen door „binnegeloedst".

BIJZONDER REGLEMENT op den Loodsdienst in het IIde district.

Artikel 3. Het tweede lid te vervangen door : „Op elk der standplaatsen Vlieland en Harlingen is een ontvanger der loodsgelden."

Bovendien is op elk der standplaatsen Terschelling en Harlingen een scheepsdiepgangmeter.

Artikel 11, 2de lid, het woord : „binnengebracht" te vervangen door : „binnegeloedst".

BIJZONDER REGLEMENT op den Loodsdienst in het IIIde district.

Artikel 1. Het voorgeschrevene sub I, b, te vervangen door : „in het zeegat van IJmuiden tot in de Noordzee-sluizen".

Het voorgeschrevene sub II, b, vervangen door : „van uit de Noordzee-sluizen te IJmuiden".

Artikel 17. Aan te vullen met :

„Ingeval van groote drukte op eene standplaats worden, op aanvraag van den Commissaris, op andere standplaatsen beschikbare loodsen dadelijk derwaarts gezonden.

De reis- en verblijfkosten komen ten laste van de loodsen."

Bij te voegen : een nieuw

Art. 19. De loodsreizen van en naar IJmuiden beginnen en eindigen in de Noordzee-sluizen aldaar.

BIJZONDER REGLEMENT op den Loodsdienst in het IVde en Vde district.

Artikel 3. Het tweede lid te vervangen door :

„Met uitzondering van Hoek van Holland is op elke standplaats een ontvanger der loodsgelden.

Bovendien is op elke standplaats een scheepsdiepgangmeter."

Artikel 21. Vervallen.

Onze Minister van Marine is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad*

geplaatst en in afschrift zal worden medegedeeld aan den Raad van State, aan de Algemeene Rekenkamer en aan Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel tot informatie.

s-Gravenhage, den 8sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(Uitgeg. 12 Dec. 1915.)

10 December 1915. **BESLUIT**, tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor het voltooide gedeelte van het *Wilhelminakanaal* met het zijkanaal naar de *Mark*. S. 490.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 8 November 1915, n°. 224, Afdeling Waterstaat ;

Gelet op de wet van 28 Februari 1891 (*Staatsblad* n°. 69) en op het algemeen reglement van politie voor rivieren, kanalen enz. onder beheer van het Rijk, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 13 Augustus 1891 (*Staatsblad* n°. 158) en laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 16 December 1913 (*Staatsblad* n°. 445) ;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 November 1915, n°. 27) ;

Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 8 December 1915, n°. 238, Afdeling Waterstaat ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

I. vast te stellen het navolgende

BIJZONDER REGLEMENT van politie voor het voltooide gedeelte van het Wilhelminakanaal met het zijkanaal naar de Mark.

Art. 1. Dit reglement is van toepassing op het gedeelte van het Wilhelminakanaal, zich uitstreckende van de Donge tot de gekoppelde sluis te Oosterhout, met het zijkanaal naar de Mark.

2. Dit reglement wordt gedrukt en algemeen verkrijgbaar gesteld.

Mede wordt gedrukt en algemeen verkrijgbaar gesteld eene vertaling van het reglement in het Fransch en het Duitsch.

3. 1. De grootste geoorloofde afmetingen der vaartuigen, die op het kanaal worden toegelaten zijn met inbegrip van den opperlast :

lengte	60	M.
breedte	7	„
diepgang	2.10	„
hoogte boven water	5	„

2. De bovenbepaalde hoogte bedraagt even

zooveel minder als de waterstand hooger is dan 1.5 M. boven N.A.P.

4. De grootste snelheid, waarmede de stoomvaartuigen zich mogen bewegen, bedraagt per minuut:

a. voor stoomvaartuigen van meer dan 1.5 M. diepgang, 150 M.

b. voor stoomvaartuigen van niet meer dan 1.5 M. diepgang, 180 M.

5. 1. Het grootste getal vaartuigen, dat tegelijk door een sleepboot mag worden gesleept, bedraagt vier.

2. Twee vaartuigen, elk van minder dan 15 ton (15000 K.G.) laadvermogen, worden in den sleeptrain voor één vaartuig gerekend.

6. 1. De grootste geoorloofde afmetingen der vlotten zijn:

lengte 50 M.

breedte 5 „

diepgang 1.5 „

2. De vlotten mogen met geen grootere snelheid worden vervoerd dan van 60 M. per minuut.

7. Met uitbreiding van het bepaalde bij de artikelen 7 en 78 van het Algemeen Reglement wordt aan de eigenaren of gebruikers van gronden, gelegen aan het kanaalgedeelte, waarlangs geen Rijksoeververdediging aanwezig is, vergund, vóór hunne gronden vaartuigen tijdelijk ligplaats te doen nemen tot laden en lossen, mits de scheepvaart hierdoor niet gehinderd wordt, ter beoordeeling van de ambtenaren van den Waterstaat en de kanaalbeambten.

8. Bij het doorvaren van de over het kanaal gelegen vaste bruggen zijn de schippers verplicht hunne vaartuigen het midden van het kanaal te doen houden.

9. Overtreding van dit Bijzonder Reglement wordt, voor zoover daartegen niet bij de Wet of het Algemeen Reglement is voorzien, gestraft met geldboete van ten hoogste vijftig gulden.

II. te bepalen, dat met het in werking treden van het sub I bedoelde reglement is vervallen het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 19 September 1912 (*Staatsblad* n°. 300).

Onze Minister van Waterstaat is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 10den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg.* 29 Dec. 1915.)

10 December 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *graphiet* en daaruit vervaardigde artikelen, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan *graphiet* geen hoofdbestanddeel is. S 491.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *graphiet* en daaruit vervaardigde artikelen, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan *graphiet* geen hoofdbestanddeel is, te verbieden;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 6 December 1915, Kabinet, Litt. U¹⁶⁰;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 December 1915, n°. 29);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 8 December 1915, Kabinet, Litt. IJ¹⁶¹;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig Artikel.

De uitvoer van *graphiet* en daaruit vervaardigde artikelen, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan *graphiet* geen hoofdbestanddeel is, is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Of van eenig vervaardigd artikel *graphiet* een hoofdbestanddeel vormt, wordt zoo noodig door Onzen Minister van Financiën beslist.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verlenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 10den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 11 Dec. 1915.)

10 December 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen noodig voor het aanleggen van een voetbalveld en van eene zweminrichting te *Veendam*. S. 492.

10 December 1915. WET, tot wijziging der wettelijke bepalingen omtrent den accijns op het zout. S. 493.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, eenige wijziging te brengen in de wet van 27 September 1892 (*Staatsblad* n°. 227), houdende bepalingen omtrent den accijns op het zout;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Tusschen het bepaalde sub l. *g* en het laatste lid van artikel 74 der wet van 27 September 1892 (*Staatsblad* n°. 227) wordt ingevoegd het volgende:

h. het verpakken van voor het buitenland bestemde goederen;

i. andere dan de hiervoren genoemde doeleinden, mits het zout niet bestemd is tot inwendig gebruik door den mensch.

2. Het tweede lid van artikel 58 der wet van 27 September 1892 (*Staatsblad* n°. 227) vervalt.

3. In de wet van 27 September 1892 (*Staatsblad* n°. 227) wordt achter artikel 74 ingevoegd een nieuw artikel 74*bis* luidende:

Wij behouden Ons voor bij algemeenen maatregel van bestuur, onder de noodige voorzieningen tegen misbruik, vrijdom toe te staan van $\frac{3}{4}$ gedeelte van het invoerrecht voor geraffineerd zout, dat benoodigd is voor doeleinden als waarvoor krachtens het vorig artikel vrijdom van accijns kan worden verleend.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 10den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(*Uitg.* 31 Dec. 1915.)

10 December 1915. WET, tot verhooging van het vierde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1915. S. 494.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal der VIIde Afdeeling, alsmede het eindeijfer van dit hoofdstuk verhoogd met f 225,000.

10 December 1915. WET, tot aanvulling en verhooging van het vierde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1915. S. 495.

Bij deze wet worden artikelen verhoogd en ingevoegd, wordt de omschrijving van eenige artikelen gewijzigd en wordt een artikel verminderd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal van de Iste, VIIde en VIIIste afdeeling van het IVde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1915 verhoogd met respectievelijk f 1125, f 6350 en f 200 en zoodoende het eindeijfer met f 7675.

10 December 1915. WET, tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van uitbreiding van de halte *Noord-Kraaijert*. S. 496.

10 December 1915. WET, houdende goedkeuring van eene door het Rijk met de gemeente *Rotterdam* gesloten overeenkomst in zake ruiling van terreinen aldaar. S. 497.

10 December 1915. WET, houdende wijziging van de begroting van inkomsten en uitgaven voor de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor den dienst van 1915 (ruiling van terreinen te *Rotterdam*). S. 493.

10 December 1915. WET, houdende het aangaan van eene door het Rijk gewaarborgde geldleening ten name van de kolonie *Suriname*. S. 499.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben dat het wenschelijk is ter aflossing van door de kolonie *Suriname* uit 's Rijks schatkist ontvangen kasvoorschotten eene door het Rijk gewaarborgde geldleening ten name van die kolonie aan te gaan;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. (1) Onze Minister van Koloniën wordt gemachtigd om ten name van de kolonie *Suriname* eene geldleening aan te gaan tot een bedrag van nominaal vier millioen gulden tegen een rente van vier en een half ten honderd 's jaars.

(2) Het Rijk waarborgt de betaling van de rente en de aflossing van de krachtens het vorig lid aangegane geldleening.

2. (1) Bij deelneming in de leening worden aan den deelnemer uitgereikt schuldbewijzen, gesteld aan toonder, groot een duizend, vijf-honderd of eenhonderd gulden.

(2) Van het geleende bedrag wordt jaarlijks, te beginnen met het jaar 1917 op den 1sten Januari terugbetaald een som van negenig duizend gulden, vermeerderd met zoo na moge-

lijk het bedrag der door de aflossing vrijgevallen rente.

(3) De aflossing geschiedt a pari. De aflosbaar gestelde schuldbewijzen zijn betaalbaar te Amsterdam en te Paramaribo.

(4) De kolonie is te allen tijde bevoegd meer af te lossen dan in het tweede lid is bepaald.

3. (1) De voorwaarden van de tegeldekking der schuldbewijzen en de regeling van de uitlotingen worden, voor zoover dien-aangaande bij deze wet geene bepalingen zijn gegeven, door Onzen Minister van Koloniën vastgesteld. Van de tegeldekking wordt eene rekening aangelegd die, na door de Algemeene Rekenkamer te zijn opgenomen en gesloten, aan de Staten-Generaal wordt medegedeeld.

(2) De schuldbewijzen worden vóór de uitgifte door de Algemeene Rekenkamer geregistreerd en van een bewijs dezer registratie voorzien.

(3) De afgeloste schuldbewijzen worden ter vernietiging bij de Algemeene Rekenkamer overgebracht.

4. (1) De rente is betaalbaar op halfjaarlijksche coupons, verschijnende 1 Januari en 1 Juli. Zij loopt niet verder dan tot op den dag, waarop de schuldbewijzen aflosbaar zijn gesteld.

(2) De coupons zijn betaalbaar te Amsterdam en te Paramaribo.

5. In geval van openbare inschrijving, wordt aan de bankiers, makelaars in effecten en commissonnairs in effecten, door wier tusschenkomst inschrijvingen voor de leening worden ingeleverd, voor het aan hen toegewezen nominaal bedrag eene provisie van ten hoogste een vierde ten honderd toegekend en bij de storting verrekend.

6. Het recht tot opvordering van het kapitaal der aflosbaar gestelde stukken vervalt tien jaren na den dag, waarop zij aflosbaar zijn gesteld.

7. Voor de voldoening van rente en aflossing wordt het benodigde bedrag op de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname uitgetrokken.

8. De biljetten van inschrijving, de biljetten van toewijzing, de schuldbewijzen alsmede de coupons zijn vrij van zegelrecht, zoowel in Nederland als in Suriname.

9. Deze wet treedt in Nederland en in Suriname achtereenvolgens in werking op den dag, waarop zij aldaar wordt afgekondigd.

10. Nog niet uitgegeven schuldbewijzen van de leeningen ingevolge de bij de wetten

van 20 Maart 1896 (*Staatsblad* n°. 46, *Gouvernementsblad* n°. 10) en van 31 December 1906 (*Staatsblad* n°. 374, *Gouvernementsblad* 1907, n°. 6) goedgekeurde verordeningen van 9 November 1894 (*Gouvernementsblad* 1896, n°. 11) en van 28 Augustus 1906 (*Gouvernementsblad* 1917, n°. 7) worden niet meer te gelde gemaakt.

11. Deze wet kan worden aangehaald als „Surinaamsche Leeningwet 1915”.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 10den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën a. i.,

J. J. RAMBONNET.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 14 Dec. 1915.)

10 December 1915. WET, houdende nadere wijziging en aanvulling der Koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1915. S. 500.

10 December 1915. WET, houdende nadere verhooging van het elfde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. S. 501.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Tengevolge van die verhooging wordt het totaal van de IIde afdeeling gebracht op f 1,840,099.37 en het eindcijfer van dat hoofdstuk op f 3,234,288.98.

11 December 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat de betrekkingen van lid en secretaris eener schoolcommissie in het algemeen eershelve vervuld worden, zoodat de daaraan verbonden inkomsten niet als wedde in den zin der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, kunnen worden aangemerkt.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkinge op de aanvraag om pensioen van A. J. C. DE WOLF de Etten en Léur, laatstelijk secretaris en lid der plaatselijke schoolcommissie aldaar;

Gezien het advies van den Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren van 21 Augustus 1915, n°. 7;

Den Raad van State, Afdeeling voor de geschillen van bestuur, gehoord, advies van 23 November 1915, n°. 386;

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 8 December 1915, n°. 79, Afd. P.;

Overwegende: dat de Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren in zijn voormeld advies

Ons in overweging heeft gegeven op de aanvraag afwijzend te beschikken, daarbij aanvoerende dat de belanghebbende bij besluit van den Raad der gemeente Etten en Leur van 3 Maart 1915 met ingang van 1 April 1915 eervol is ontslagen; dat hij als secretaris en lid der plaatselijke schoolcommissie geen gemeente-ambtenaar is in den zin van art. 2 sub a der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1918, omdat hij in die hoedanigheid geen bezoldiging, maar een geringe toelage als vergoeding van bureaunkosten en tijdverlies genoot en hij in het algemeen geacht moet worden zijne functie eershulve te hebben vervuld; weshalve de Pensioenraad van oordeel is dat hij aan geen enkele bepaling dier wet aanspraak op pensioen kan ontleenen;

dat, nadat het advies van den Pensioenraad in afschrift aan den belanghebbende was medegedeeld, hij zijn verlangen heeft te kennen gegeven, dat daarover het gevoelen mocht worden ingewonnen van de Afd. van den Raad van State, voor de geschillen van bestuur, daarbij aanvoerende, dat de betrekking van secretaris der plaatselijke schoolcommissie onafgescheiden verbonden is aan de betrekking van gemeente-secretaris, zoodat ook de nieuw benoemde gemeente-secretaris in dezelfde vergadering werd benoemd tot lid en secretaris der plaatselijke schoolcommissie; dat van eene toelage als vergoeding voor bureaunkosten en tijdverlies geen sprake is en dat deze functie geenszins eershulve wordt vervuld, maar dat de bezoldiging wel degelijk moet worden beschouwd als een salaris geëvenredigd aan de moeiten en het werk aan de betrekking verbonden;

Overwegende dat ter beslissing staat of de door den belanghebbende als secretaris en lid der plaatselijke schoolcommissie genoten inkomsten zijn aan te merken als wedde in den zin der wet;

Overwegende te dien aanzien, dat ook al werden voormelde betrekkingen door den belanghebbende bekleed met de bedoeling zich naast zijne wedde als gemeente-secretaris eene bijverdienste te verzekeren, desniettemin met den Pensioenraad moet worden aangenomen dat betrekkingen als lid en secretaris eener schoolcommissie in het algemeen eershulve worden vervuld;

dat uit dien hoofde de daaraan verbonden inkomsten niet als wedde in den zin der wet kunnen worden aangemerkt;

Gezien de Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1918;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te verklaren dat de aanvraag om pensioen van A. J. C. DE WOLF te Etten en Leur, laatstelijk secretaris en lid der plaatselijke schoolcommissie aldaar, niet vatbaar is voor onwilligheid.

Onze Minister van Financiën is belast enz.
(W. v. d. B. A.)

13 December 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *Turkschroodolie* en dergelijke praeparaten, bestaande uit gesulfoneerde, geheel of gedeeltelijk verzepte oliën. S. 502.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *Turkschroodolie* en dergelijke praeparaten, bestaande uit gesulfoneerde, geheel of gedeeltelijk verzepte oliën te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 3 December 1915, Kabinet, Litt. P¹⁵⁹;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 December 1915, n°. 28);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 11 December 1915, Kabinet, Litt. Q¹⁶³;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig Artikel.

De uitvoer van *Turkschroodolie* en dergelijke praeparaten, bestaande uit gesulfoneerde, geheel of gedeeltelijk verzepte oliën is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 13den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(Uitg. 14 Dec. 1915.)

13 December 1915. BESLUIT, houdende *intrekking* van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *glycerine*. S. 503.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 11 December 1915, Kabinet, Litt. X¹⁶³;

Hebben goedgevonden en verstaan :

In te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *glycerine*, toegestaan bij Ons besluit van 12 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 409).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 13den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 14 Dec. 1915.)

13 December 1915. BESLUIT, houdende *intrekking* van het Koninklijk besluit van 24 December 1910 (*Staatsblad* n°. 374) en vaststelling van eene nieuwe Reclasseeringsregeling. S. 504.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat door de uitbreiding der reclasseeringsbemoeiingen de Algemeene Maatregel van Bestuur van 24 December 1910 (*Staatsblad* n°. 374), door eene nieuwe regeling behoort te worden vervangen ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 27 Mei 1914, 3de Afdeling D, n°. 618 ;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 Juli 1914, n°. 17) ;

Gelet op het nader rapport van Onzen Minister van Justitie van 11 December 1915, 3de Afdeling D, n°. 618 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

met intrekking van den Algemeenen Maatregel van Bestuur van 24 December 1910, (*Staatsblad* n°. 374),

vast te stellen de navolgende bepalingen, volgens welke van Staatswege de reclasseering zal worden bevorderd van personen, die uit strafinrichtingen zijn ontslagen of voorwaardelijk in vrijheid zijn gesteld ; die met plaatsing in eene rijkswerkinrichting of in eene

tuchtschool worden bedreigd, of die ter beschikking der Regeering zijn gesteld geweest.

HOOFDSTUK I.

TITEL I.

Algemeene bepalingen.

Omlijning van het gebied der regeling.

Art. 1. De reclasseering van personen, die uit strafinrichtingen zijn ontslagen of voorwaardelijk in vrijheid zijn gesteld, die met plaatsing in eene rijkswerkinrichting of in eene tuchtschool worden bedreigd, of die ter beschikking der Regeering zijn gesteld geweest, zal van Staatswege worden bevorderd door :

- 1°. steun aan particuliere bemoeiingen ;
- 2°. rechtstreeksche overheidsbemoeiingen.

Bepaling van begrenzige woorden.

Art. 2. Onder verpleegden worden in deze regeling verstaan personen, die door of vanwege reclasseeringsinstellingen worden verpleegd.

Onder bedreigden verstaat deze regeling personen, die in verband met een door hen gepleegd strafbaar feit met plaatsing in eene rijkswerkinrichting of in eene tuchtschool worden bedreigd.

Onder Onzen Minister verstaat deze regeling Onzen Minister van Justitie.

Waar in deze regeling gesproken wordt van ontslagenen, worden daaronder ook begrepen de uit rijkswerkinrichtingen ontslagenen, alsmede jeugdige personen, die uit tuchtscholen zijn ontslagen of ter beschikking der Regeering zijn gesteld geweest.

Art. 3. De steun aan particuliere bemoeiingen zal bestaan in :

Vorm van den Regeeringssteun.

a. het treffen van maatregelen, die eene deugdelijke voorbereiding der reclasseering kunnen bevorderen ;

b. het verleenen van subsidiën ter tegemoetkoming in de kosten van reclasseeringsbemoeiingen.

Instellingen.

Voor dien steun komen uitsluitend in aanmerking in het Rijk gevestigde, rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen, en aldaar gevestigde stichtingen en instellingen, wier statuten, stichtingsbrieven of reglementen het aanwenden van reclasseeringspogingen voorschrijven of gedoogen, indien door hare be-

stuurders eene verklaring als bedoeld in art. 4 is afgelegd, en die bereidverklaring door Onzen Minister is aanvaard.

In deze regeling worden eyenbedoelde vereenigingen, stichtingen of instellingen aangeduid als „instellingen”.

Onder instellingen worden begrepen als zoodanig door Onzen Minister erkende houders van in het Rijk gevestigde reclasseeringsinrichtingen.

Bereidverklaring.

Art. 4. De in het vorig artikel bedoelde bereidverklaring moet bevatten, dat de instelling zich aan de bepalingen van deze regeling onderwerpt, voor zoover die op haren reclasseeringsarbeid betrekking hebben. Verplegingsinrichtingen, waarover de instelling ter reclasseering de beschikking heeft, moeten in hare bereidverklaring worden vermeld.

Indien de instelling dit wenscht, kan zij in hare bereidverklaring bepalingen opnemen, waardoor zij haren arbeid beperkt tot één groep of bepaalde groepen van personen.

Art. 5. De bereidverklaring wordt voor onbepaalden tijd afgelegd en aanvaard.

Iedere bereidverklaring is met een termijn van drie maanden opzegbaar.

De aanvaarding kan ook voorwaardelijk geschieden; zij kan worden ingetrokken, het Centraal College voor de Reclasseering gehoord.

De redenen, die tot de intrekking hebben geleid, worden schriftelijk ter kennis van het bestuur der instelling gebracht.

Onderzoek en goedkeuring van gestichten.

Art. 6. Voor zoover de instelling ter reclasseering de beschikking heeft over eenige verplegingsinrichting, wordt hare bereidverklaring niet aanvaard, alvorens deze inrichting door Onzen Minister is goedgekeurd. Deze doet na ontvangst der bereidverklaring een onderzoek naar de inrichting instellen, ten einde te beslissen of deze al dan niet aan de gestelde eischen voldoet.

Art. 7. De genomen beslissing wordt onverwijld ter kennis van de instelling gebracht; indien zij ongunstig luidt, wordt de reden voor de afwijzing mede aan de instelling kenbaar gemaakt.

Art. 8. De beslissing, dat een gesticht voldoet aan voormelde eischen, kan genomen worden onder voorbehoud, dat binnen een daarbij te stellen termijn bepaalde verbeteringen worden aangebracht.

Aangeschakelde gestichten.

Art. 9. Indien eene verplegingsinrichting aan eene vereeniging toebehoort, die zelve geen instelling is in den zin van artikel 3 dezer regeling, gaat de subsidieaanvraag der instelling, welke van deze verplegingsinrichting gebruik wil maken, vergezeld van of wordt zij aangevuld met eene verklaring van het bestuur der inrichting, dat het de voorwaarden en het toezicht aanvaardt voor de ter reclasseering opgenomen personen op denzelfden voet als geëischt wordt voor verplegingsinrichtingen, die aan eene reclasseeringsinstelling toebehooren.

Zoodanige gestichten kunnen door hunne besturen worden opengesteld hetzij voor eene bepaalde groep van personen, hetzij voor afzonderlijke in de bovenbedoelde verklaring genoemde personen.

In het eerste geval kan Onze Minister beslissen, dat zoodanig gesticht voor bepaalden of onbepaalden tijd zonder hernieuwde bereidverklaring door andere instellingen als aangeschakeld gesticht kan worden gebezigd.

TITEL II.

Reclasseeringsmaatregelen in de strafgestichten.

Bezoekrecht.

Art. 10. Aan agenten of vertegenwoordigers van instellingen wordt, naar regelen door Onzen Minister te stellen, door de besturen der gevangnissen en rijkswerkinrichtingen vrije toegang verleend tot:

a. veroordeelden, gedurende de laatste zes maanden voor hun ontslag, of, indien de straffijd zes maanden of korter doch langer dan een maand bedraagt, gedurende de laatste helft van dien straffijd, en indien de straffijd een maand of korter bedraagt, gedurende dien straffijd;

b. bedreigden, die zich in de huizen van bewaring bevinden.

Reclasseeringsraden.

Art. 11. Ter plaatse, waar instellingen een lichaam ter gemeenschappelijke vertegenwoordiging hebben gevormd, kan op verzoek dier instellingen dit lichaam door Onzen Minister, het Centraal College voor de Reclasseering gehoord, als reclasseeringsraad worden erkend.

In dat geval bepaalt Onze Minister het gebied, waarover die raad zijne werkzaamheden zal uitstrekken.

Art. 12. Aan den reclasseeringsraad kan door Onzen Minister worden opgedragen aan hem of aan de colleges van regenten of het Openbaar Ministerie advies uit te brengen in zake:

a. het bezoeken vanwege de verschillende instellingen van hen, die in de strafinrichtingen verblijven;

b. het doen van aanwijzingsvoorstellen, als bedoeld in art. 41 dezer regeling;

c. gratie, af- en ontslag en voorwaardelijke invrijheidsstellingen.

Art. 13. Naar regelen, door Onzen Minister te stellen, kunnen aan den reclasseeringsraad uit 's Rijks kas de voor zijne werkzaamheden gemaakte kosten worden vergoed.

Art. 14. Veranderingen in de wijze van samenstelling der reclasseeringsraden en in hunne huishoudelijke reglementen behoeven de goedkeuring van Onzen Minister, die voor de gelijkmatige werking dezer lichamen in de verschillende plaatsen, waar zij bestaan, waakt.

Uitgaanskassen.

Art. 15. Met inachtneming van het bepaalde in den Algemeenen Maatregel van Bestuur van 31 Augustus 1886 (*Staatsblad* n°. 159), zooals deze laatstelijk is gewijzigd bij Koninklijk besluit van 24 December 1910 (*Staatsblad* n°. 373), zal de uitgaanskas bij ontslag op verzoek der instelling, die zich met de reclasseering van een ontslagene heeft belast, aan haar worden overgemaakt of afgedragen, ten einde door haar aan den ontslagene in eens of bij gedeelten te worden uitgekeerd, of met zijn goedvinden ten zijnen bate te worden aangewend.

De beheerende instelling is aan Onzen Minister rekenschap verschuldigd over het beheer der haar uit dezen hoofde toevertrouwde gelden.

Onze Minister kan te dezer zake nadere regelen stellen.

Art. 16. Met inachtneming van het bepaalde betrekkelijk de uitkeering van uitgaanskassen van voorwaardelijk in vrijheid gestelden, zal door Onzen Minister kunnen worden bepaald, dat de uitgaanskas van een voorwaardelijk in vrijheid te stellen persoon zal worden overhandigd of overgemaakt aan de instelling, aan wie bij de beschikking tot voorwaardelijke invrijheidstelling de reclasseering wordt opgedragen, ten einde door haar aan den voorwaardelijk in vrijheid gestelde bij gedeelten te worden uitgekeerd, of met zijn goedvinden te zijnen bate te worden aangewend.

De laatste beide leden van het voorgaand artikel vinden in dit geval overeenkomstige toepassing.

TITEL III.

Subsidiën.

Soorten van subsidiën.

Art. 17. Subsidiën kunnen door Onzen Mi-

nister aan instellingen worden toegekend ter zake van reclasseeringsbemoeiingen voor personen, behoorende tot één der groepen in artikel 1 dezer regeling genoemd, behalve in die gevallen, waarin de toekenning op voordracht van Onzen Minister door Ons geschiedt.

Deze subsidiën worden onderscheiden in gewone en algemeene.

Gewone subsidiën

Art. 18. De gewone subsidiën worden toegekend voor de reclasseering van personen, in artikel 1 bedoeld en wel ten behoeve van:

a. hunne ondersteuning;

b. hunne verpleging in gestichten;

c. voor zoover zij minderjarig zijn, hunne verpleging in gezinnen;

d. de ondersteuning van hunne gezinnen;

e. de uitoefening van patronaat.

Algemeene subsidiën.

Art. 19. De algemeene subsidiën worden toegekend, het Centraal College voor de Reclasseering gehoord, en wel voor:

a. bemoeiingen in verband met de plaatsing;

b. andere algemeene onkosten, verbonden aan de werkzaamheid eener instelling;

c. de kosten van oprichting en toerusting van inrichtingen ten dienste der reclasseering.

Aanvragen van gewoon subsidie.

Art. 20. Elke aanvraag om gewoon subsidie mag slechts op één afzonderlijk geval betrekking hebben. Verschillende aanvragen kunnen in één verzoekschrift worden bijeengevoegd.

Alle aanvragen om gewoon subsidie moeten het Departement van Justitie bereiken binnen drie maanden na den aanvang der betrekkelijke reclasseeringspogingen.

Onze Minister kan vorderen, dat bij de aanvragen om gewone subsidiën inlichtingsstaten overeenkomstig zijne voorschriften worden overgelegd.

Fatale termijn.

Art. 21. Gewoon subsidie wordt in den regel niet toegekend, dan wanneer de betrekkelijke reclasseeringspoging is aangevangen binnen het eerste halfjaar na het ontslag uit de strafinrichting of na het eindigen van de ter beschikkingstelling.

Uitzonderingen op dezen regel kunnen door Onzen Minister van Justitie worden toegelaten, het Centraal College voor de Reclasseering gehoord

Ondersteuning.

Art. 22. Gewone ondersteuningssubsidie

wordt, indien de kosten een bedrag van f 40 overschrijden, niet toegekend dan nadat het Centraal College voor de Reclasseering is gehoord.

Gewoon ondersteuningssubsidie boven f 300 wordt niet toegekend dan bij door Ons te geven beschikking.

Berekening van het subsidiebedrag.

Art. 23. Bij gewoon ondersteuningssubsidie zal aan de instelling in den regel worden toegekend drie vijfde van het door haar aan die ondersteuning ten koste gelegde.

Gaat de ondersteuning vanwege de instelling gepaard met de uitoefening van patronaat over den ontslagene of bedreigde, dan zal de tegemoetkoming in den regel bedragen vier vijfde van het door de instelling ten koste gelegde; onverminderd het subsidie, bedoeld in artikel 31.

Verpleging.

Art. 24. Gewone verplegingssubsidie kan worden genoten tot een maximum van 50 cent per hoofd en per dag.

In verband met bijzondere omstandigheden kan dit bedrag bepaald worden op ten hoogste 75 cent per hoofd en per dag.

Het kan worden genoten gedurende een half jaar, of zoo het de verpleging van minderjarigen betreft, tot aan de meerderjarigheid. Ingeval verplegingssubsidie tot aan de meerderjarigheid zal worden toegekend, wordt vooraf het Centraal College voor de Reclasseering gehoord.

In verband met bijzondere omstandigheden kan de termijn van een half jaar door Onzen Minister verlengd worden tot een jaar, het Centraal College voor de Reclasseering gehoord.

Kennisgeving van begin en einde der verpleging.

Art. 25. Geen verplegingssubsidie kan worden genoten dan van den dag af, waarop de kennisgeving van het begin der verpleging aan Onzen Minister wordt gezonden.

Van het einde dier verpleging wordt ten spoedigste aan Onzen Minister bericht gezonden.

De kennisgevingen van begin en einde worden ingericht overeenkomstig door Onzen Minister te geven voorschriften.

Gestichtsverpleging.

Art. 26. Geen subsidie voor verpleging in gestichten kan worden genoten, tenzij ten aanzien dier verpleging aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

a. Den verpleegden moet de gelegenheid worden verstrekt tot het regelmatig bijwonen van godsdienstoefeningen der gezindte, waartoe zij behooren. Zij moeten de vereischte genees- en heilkundige behandeling genieten.

b. Het personeel, aan de gestichten verbonden, moet zijn van goed zedelijk gedrag.

c. De gestichten moeten gezond gelegen en ingericht zijn en moeten voldoende ruimte bieden voor het daarin te huisvesten aantal personen.

d. Voor reinheid, zoowel wat betreft de gebouwen en meubelen als de verzorging van lichaam en kleding der verpleegden, moet nauwgezet worden zorg gedragen.

e. Aan de verpleegden moet worden verschaft gezond voedsel in voldoende hoeveelheid; voor behoorlijke kleding moet worden gezorgd. Aan iederen verpleegde moet een afzonderlijk bed worden verstrekt.

f. De verpleegden mogen slechts worden belast met arbeid, die evenredig is aan hunne krachten.

g. In hetzelfde gesticht mogen zonder toestemming van Onzen Minister geene verpleegden van verschillend geslacht worden opgenomen, tenzij in geheel van elkander gescheiden afdelingen.

h. Waar de verpleegden gedurende den nacht niet onderling afgezonderd worden, moeten de voor hen gebezigde gemeenschappelijke slaapzalen zijn ingericht en moet daarop gedurende den nacht toezicht worden gehouden overeenkomstig de regeling voor elk gesticht te dien aanzien door Onzen Minister goed te keuren.

i. De verplichte arbeidsduur zal niet langer zijn dan ten aanzien van het arbeidsvak in de streek gebruikelijk is.

l. Met inachtneming van aanleg, neiging en leeftijd zal de arbeid zooveel mogelijk er op gericht zijn, om vakkennis aan te brengen, aan te vullen of te onderhouden.

m. Het arbeidsloon moet, voor zoover dit de kosten der verpleging overtreft, in evenredigheid zijn tot de waarde van den geleverden arbeid.

Gezinsverpleging.

Art. 27. Bij meer duurzame huisvesting van minderjarigen in gezinnen blijft de instelling er voor verantwoordelijk, dat behandeling en verpleging reclasseering ten doel hebben. Tusschen haar en dengene, die de huisvesting verleent, wordt eene in drievoud opgemaakte en ondertekende schriftelijke overeenkomst aangegaan, waarvan één exemplaar bij de

instelling, één bij het gezinshoofd berust; terwijl het derde exemplaar tegelijk met de kennisgeving van het begin der verpleging aan Onzen Minister wordt gezonden.

Art. 28. Deze overeenkomst bevat in elk geval bepalingen, die eene verpleging overeenkomstig artikel 26a, d, e, f, l en m waarborgen.

De instelling is verplicht afdoende maatregelen te nemen, ten einde de stipte naleving der gesloten overeenkomst te verzekeren.

Art. 29. De woningen, waarin verpleegden worden opgenomen, moeten gezond gelegen en ingericht zijn en voldoende ruimte bevatten voor het daarin te huisvesten aantal personen.

Zij, bij wie de verpleegden worden uitbested, en de overige bij hen inwonende personen moeten zijn van goed zedelijk gedrag, en van behoorlijke beschaving.

Gezinsondersteuning.

Art. 30. Gewoon subsidie ter ondersteuning van gezinnen van gevangenen of van personen, die in eene Rijkswerkinrichting zijn opgenomen kan, het Centraal College voor de Reclasseering gehoord, in bijzondere gevallen verleend worden, indien zulks voor den wederopbouw van het gezin onvermijdelijk is en indien bij die ondersteuning aan de volgende voorwaarden is voldaan:

dat het tijdstip van ontslag niet meer dan zes maanden is verwijderd;

dat vaststaat, dat het gezin niet armlastig was, toen het strafbare feit werd gepleegd;

dat de veroordeelde zelf zooveel mogelijk zijn gezin steunt.

Patronaat.

Art. 31. Gewoon subsidie voor patronaat bestaat in de vergoeding van de kleine uitgaven, voor den patroon zelve aan de uitoefening van het patronaat verbonden.

Bij de aanvraag van dat subsidie behoort een afschrift der declaratie, door den patroon bij de instelling ingediend, te worden overgelegd.

Verrekening met het Departement.

Art. 32. De instellingen dienen vóór het einde der maanden April, Juli, October en Januari aan Onzen Minister eene opgave in van het totaal bedrag aan gewoon subsidie, dat haar over het eerste, tweede, derde en vierde kwartaal des jaars toekomt.

Toezicht.

Art. 33. Onze Minister kan ten allen tijde van zijnentwege een onderzoek doen instellen

naar den reclasseeringsarbeid der instellingen, ook voor die gevallen, waarvoor geen subsidie is aangevraagd.

De instellingen zijn verplicht aan genoemden Minister of door dezen aan te wijzen ambtenaren, alsmede aan het Centraal College voor de Reclasseering volledige inlichtingen over hunne bemoeiingen en over de uitkomsten daarvan te geven.

Zij houden omtrent de personen, wier reclasseering zij ter hand nemen, aantekening in daartoe bestemde registers, welke voldoen aan door Onzen Minister te stellen eischen.

Boekhouding.

Art. 34. De instellingen houden van hare uitgaven voor de reclasseering nauwkeurig en zooveel mogelijk afzonderlijk boek.

Bij deze boekhouding behooren tevens de quitantiën voor verleende ondersteuning, de contracten van afbetaling of terugbetaling, met de ontslagenen of bedreigden gesloten, benevens een overzicht van den stand van ieder dezer rekeningen en de rekening van het beheer over iedere aan de instelling toevertrouwde uitgaanskas.

Deze boekhouding kan ten allen tijde door of vanwege Onzen Minister worden nagezien. Afschriften of uittreksels van deze boekhouding, welke door Onzen Minister worden verlangd, worden door de instellingen verstrekt.

Toezicht op gezinsverpleging.

Art. 35. De hoofden der gezinnen, waarin personen, ter zake van wier reclasseering door eene instelling subsidie wordt genoten, ter verpleging zijn gehuisvest, zijn verplicht aan de door Onzen Minister aan te wijzen ambtenaren, alsmede aan de leden en den secretaris van het Centraal College voor de Reclasseering toegang tot zoodanige personen en tot plaatsen, waar zij worden verpleegd, te geven en omtrent de verpleging alle gewenschte inlichtingen te verschaffen.

Deze verplichting wordt vermeld in de overeenkomst tot huisvesting, bedoeld in artikel 27.

Algemeene subsidiën.

Art. 36. Algemeene subsidiën, als bedoeld in artikel 19 sub a kunnen door Ons worden toegekend op de voordracht van Onzen Minister over een geheel jaar, ten bedrage van ten hoogste drie vierden van de kosten, over dat jaar, verbonden aan de plaatsing van en het toezicht over ontslagenen of bedreigden en aan werkzaamheden ter voorbereiding of bevordering van zoodanige plaatsing.

Onder deze kosten vallen onder meer:

a. de bezoldiging van plaatsings-agenten, algemeene patroons en van het personeel van plaatsings-bureau's;

b. reis- en bureaunkosten van deze.

Toezicht op benoeming en arbeid van plaatsings-agenten enz.

Art. 37. Geen subsidie voor bezoldiging van personen wordt gegeven, tenzij hunne benoeming door Onzen Minister is goedgekeurd. Onze Minister kan den arbeid dezer personen ten allen tijde doen nagaan, en zoo noodig in verband daarmede bepalen, dat geen verdere subsidieering voor hun salaris zal geschieden.

Subsidie voor andere algemeene uitgaven.

Art. 38. Voor andere algemeene kosten in verband met de reclasseering kunnen door Ons aan instellingen subsidiën, als bedoeld in artikel 19b dezer regeling worden toegekend, op de voordracht van Onzen Minister, die hierover vooraf het oordeel van het Centraal College voor de Reclasseering inwint.

Het bedrag van dit subsidie wordt vastgesteld in verband met den stand der geldmiddelen van de instelling, en den aard en omvang harer bemoeiingen.

Subsidie voor oprichting en toerusting van inrichtingen.

Art. 39. Op de voordracht van Onzen Minister die ter zake vooraf het Centraal College voor de Reclasseering hoort, kan door Ons op door Ons te bepalen voorwaarden voor de stichting, uitbreiding of toerusting van inrichtingen ten dienste der reclasseering uit 's Rijks kas een bedrag in eens of wel eene jaarlijksche bijdrage voor rente en aflossing van hypothecaire of andere schuld gedurende een bepaald aantal jaren aan eene instelling worden toegekend, indien vaststaat, dat aan de bedoelde inrichting voldoende behoefte bestaat.

Art. 40. Het in het vorig artikel bedoeld subsidie kan niet hooger zijn dan hetgeen door de instelling uit eigen middelen of met steun van anderen wordt ten koste gelegd voor het doel, waarvoor het subsidie dienen moet.

De plannen voor bouw en inrichting behoeven vooraf de goedkeuring van Onzen Minister.

TITEL IV.

Aanwijzing.

Bereidverklaring in verband met aanwijzing.

Art. 41. Ontslagenen, voor wier reclasseering geen bemoeiingen van instellingen eigener beweging te verwachten zijn, kunnen door Onzen

Minister ter reclasseering worden aangewezen aan instellingen, die zich in het algemeen bereid verklaard hebben zoodanige aanwijzingen te aanvaarden.

Regelen voor aanwijzing.

Art. 42. Bij het doen en aanvaarden van aanwijzingen zullen de volgende regelen in acht genomen worden:

1°. geen aanwijzing zal geschieden of gehandhaafd worden, indien de instelling aantoonst, dat daartegen gegronde bezwaren bestaan;

2°. de uit de aanvaarding der aanwijzing voor de instelling onmiddellijk voortvloeiende kosten zullen uit 's Rijks kas worden vergoed, met inachtneming van het sub 3°. bepaalde;

3°. de aanwijzingsbeschikking geeft zooveel mogelijk de richting aan, waarin de reclasseeringspoging zal worden geleid, alsmede welk bedrag voor de daaraan te besteden kosten niet zal mogen worden overschreden.

Zullen deze kosten vermoedelijk meer dan f 300 bedragen, dan wordt het aanwijzingsbesluit niet genomen, dan na Onze machtiging.

Voorwaarden bij aanwijzing.

Art. 43. Onze Minister kan zijne aanwijzing en de voortdoring daarvan afhankelijk stellen van voorwaarden, waaraan de aangewezenen zal hebben te voldoen.

Voor zoodanige voorwaardelijke aanwijzing komen inzonderheid in aanmerking:

voorwaardelijk in vrijheid gestelde gevangenen en minderjarigen, ten aanzien van wie de voorziening in de opvoeding van Regeeringswege voorwaardelijk is beëindigd.

Verrekening van kosten voor aangewezenen.

Art. 44. Driemaandelijks, tegelijk met de opgaven, bedoeld in artikel 32, wordt door de instellingen eene opgave ingediend van hetgeen haar ter zake van hare bemoeiingen voor de haar aangewezenen toekomt.

Toezicht op reclasseering van aangewezenen.

Art. 45. Ten aanzien van de verpleging van aangewezenen en van het toezicht op hetgeen door de instellingen te hunnen behoeve wordt gedaan, vinden de artikelen van Hoofdstuk I, Titel III, dezer regeling zooveel mogelijk overeenkomstige toepassing.

Intrekking van aanwijzingen.

Art. 46. De aanwijzing kan door Onzen Minister hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek der instelling, worden ingetrokken, indien persoon-

lijke of zakelijke omstandigheden daartoe aanleiding geven.

Art. 47. Ten aanzien van personen, wier aanwijzing is ingetrokken, kan opnieuw aanwijzing geschieden.

Bevoegdheid tot het doen van aanwijzingsvoorstellen.

Art. 48. Tot het doen eener aanwijzing kunnen — voor zoover deze niet ambtshalve door Onzen Minister geschiedt — voorstellen worden gedaan door reclasseeringsraden, door ambtenaren der reclasseering, of door colleges van regenten over of directeuren van strafgestichten; voor zoover betreft de rijkswerk-inrichtingen Veenhuizen, door den hoofd-directeur; voor zoover betreft de verpleegden uit de rijks-opvoedingsgestichten door de hoofden dier gestichten.

HOOFDSTUK II.

Preventieve zorg.

Aanvullende bereidverklaring.

Art. 49. Bedreigden kunnen ter reclasseering worden aangewezen aan instellingen, die zich bereid verklaard hebben tot het aanvaarden van zoodanige aanwijzingen.

De bepalingen van het vorig hoofdstuk vinden ten deze zooveel mogelijk overeenkomstige toepassing, behoudens de navolgende afwijkingen.

Uitstel of schorsing der vervolging.

Art. 50. De aanwijzing geschiedt niet, tenzij tevens termen aanwezig zijn om de strafvervolging voorloopig te schorsen of uit te stellen.

Bevoegdheid tot het doen van aanwijzingsvoorstellen voor bedreigden.

Art. 51. Aanwijzing van bedreigden geschiedt ambtshalve of op voorstel hetzij van eene instelling, die de in artikel 49 genoemde bereidverklaring heeft afgelegd, hetzij van den reclasseeringsraad dan wel van het Openbaar Ministerie. Voor zoover betreft bedreigden, die in de huizen van bewaring verblijven, kan het aanwijzingsvoorstel ook uitgaan van het College van Regenten of den Directeur. Gaan die voorstellen niet van het Openbaar Ministerie uit, dan wordt dit daaromtrent gehoord.

Voorkomen van eerste opzending.

Art. 52. Indien de strafvervolging tot eene plaatsing voor de eerste maal in eene rijks-werkinrichting of in eene tucht-school zou kunnen leiden, en herhaling van strafbare feiten door de betrokken personen naar het oordeel van het Openbaar Ministerie vermoedelijk zou

kunnen worden voorkomen, bijaldien artikel 49 dezer regeling op hen werd toegepast, doet dit een voorstel tot aanwijzing-en stelt het inmiddels de vervolging uit.

HOOFDSTUK III.

Rechtstreeksche overheidsbemoeking.

Begrenzing der rechtstreeksche overheidsbemoeking.

Art. 53. Op voorstel hetzij van het bestuur of den directeur eener strafinrichting, hetzij van een ambtenaar der reclasseering, hetzij voor zoover betreft personen bij artikel 49 bedoeld, van het Openbaar Ministerie, dan wel ambtshalve, kan Onze Minister — zoo mogelijk het Centraal College voor de Reclasseering gehoord — besluiten met betrekking tot ontslagenen of bedreigden bepaald omschreven maatregelen, beoogende hun behoud voor het maatschappelijk leven, te doen nemen, mits, waar mogelijk na overleg met eene instelling, hem gebleken is, dat het treffen van zoodanige maatregelen door instellingen in het onderhavige geval niet te verwachten, dan wel om bijzondere redenen ongewenscht.

Opdracht aan bijzondere personen.

Onze Minister kan, voor zooveel nodig, hierbij de hulp inroepen van bijzondere personen, en in dit geval bepalen, dat de door hen ten deze te maken kosten uit 's Rijks kas zullen worden vergoed.

Een voorstel, als bij het eerste lid bedoeld, heeft mede betrekking op het bedrag van de kosten der te nemen maatregelen, welke uit 's Rijks kas zullen worden vergoed.

Art. 54. Is de te reclasseeren persoon een bedreigde, dan vindt artikel 50 toepassing.

Regeling der kosten, voorwaarden en toezicht bij beschikkingen ex-art. 53.

Art. 55. Ten aanzien van het bij artikel 53 bedoelde besluit, vindt het bepaalde in artikel 42, sub 3de en artikel 43, eerste lid, overeenkomstige toepassing.

Op de naleving der gestelde voorwaarden wordt door of vanwege Onzen Minister een bijzonder toezicht gehouden.

Beschikking der Regeering over mede door haar bezoldigde personen.

Art. 56. De instellingen aanvaarden de verplichting om bij de uitvoering der in artikel 53 bedoelde maatregelen de diensten der plaatsingsagenten of andere personen, voor wier bezoldiging zij algemeen subsidie genie-

ten, ter beschikking van Onzen Minister te stellen ter verleening van onontbeerlijke eerste hulp. Deze verplichting bestaat uitsluitend gedurende de eerste vijf dagen vanaf de inwerkingtreding van het krachtens artikel 53 genomen besluit.

HOOFDSTUK IV.

Van het Centraal College voor de Reclasseering.

Zetel en samenstelling.

Art. 57. Het Centraal College voor de Reclasseering heeft zijn zetel te 's-Gravenhage.

Het bestaat uit ten hoogste veertien leden, welke door Ons worden benoemd en ontslagen en waarvan een door Ons als Voorzitter wordt aangewezen.

De Inspecteur der reclasseering is ambts-halve adviseerend lid van het College. Aan het College wordt door Ons een secretaris toegevoegd, aan wien door Ons een belooning kan worden toegelegd.

Bij tijdelijke ontstentenis van het College wordt door Ons in de vervulling zijner werkzaamheden op andere wijze voorzien.

Aftreding.

Art. 58. De benoeming der leden geschiedt voor den tijd van 9 jaar.

Een derde treedt om de drie jaar af volgens een door Onzen Minister van Justitie goedgekeurden rooster.

De aftredenden zijn terstond herbenoembaar. De eerste aftreding heeft plaats op 1 Januari 1917. Wie ter vervulling eener plaats, buiten den bij den rooster bepaalden tijd opengevallen, tot lid benoemd is, treedt af op het tijdstip waarop degene, in wiens plaats hij is benoemd, moest aftreden. Van eene periodieke aftreding geeft de voorzitter twee maanden voor het tijdstip van aftreding kennis aan Onzen Minister.

Voorzitter en secretaris.

Art. 59. De voorzitter en de secretaris tegenwoordigen het College.

In spoedeisende gevallen handelt de voorzitter namens hetzelfde; van hetgeen in zoodanig geval is verricht wordt mededeeling gedaan in de eerstvolgende vergadering.

Art. 60. Bij ontstentenis of afwezigheid wordt de voorzitter, wat de leiding der vergadering betreft, vervangen door het in achtereenvolgende dienstjaren oudste lid.

Bij gelijken dienstdtijd geschiedt de rangregeling naar de rangschikking der benoemingsbesluiten of hebben benoemingen plaats gehad

bij hetzelfde besluit, naar de rangschikking der benoemden in dat besluit.

Voor de dagelijksche leiding wordt de voorzitter bij ontstentenis vervangen door een daartoe door hem uitgenoodigd lid.

Bij ontstentenis of afwezigheid wordt de secretaris vervangen door een door den voorzitter aan te wijzen lid.

Reis- en verblijfkosten.

Art. 61. De leden en het adviseerend lid genieten voor elke door hen bijgewoonde vergadering van het College een vacatiegeld van acht gulden per dag.

De leden en de secretaris genieten vergoeding voor reis- en verblijfkosten.

Bureelkosten.

Art. 62. Aan den Secretaris zal door Onzen Minister worden toegelegd een abonnement voor bureel- en schrijfbehoeften, zoodeme tot bestrijding der kosten van de vergaderingen.

Werkzaamheden en bevoegdheden van het Centraal College.

Art. 63. Het College houdt een algemeen toezicht op den reclasseeringsarbeid der instellingen en de naleving der voorwaarden bij de artt. 26, 33—35, 43 en 55 bedoeld.

Onverminderd het bepaalde bij de artikelen 33 en 35 is het bevoegd inlichtingen te vragen aan de besturen of directeuren van strafinrichtingen en ritsopvoedingsgestichten, en hebben de leden en de secretaris tot die gestichten en inrichtingen en de daarin opgenomen personen vrijen toegang. In alle hierboven genoemde gevallen worden door leden en secretaris geen bezoeken gebracht, dan met machtiging van den voorzitter; deze machtiging wordt voor ieder bezoek bijzonderlijk verleend.

Het dient Onzen Minister van bericht en raad in de gevallen bij dezen algemeenen maatregel van bestuur aangewezen en wijders in alle gevallen, waarin Onze Minister dit wenschelijk oordeelt.

Art. 64. Het College doet, voor zooveel noodig, mededeeling aan Onzen Minister van de feiten en omstandigheden, die bij het uitoefenen van dat toezicht te zijner kennis zijn gekomen. Het College is bevoegd daarbij aan te geven maatregelen van voorziening, welke het geraden acht.

Art. 65. Het College neemt in onderzoek vraagstukken op het gebied der reclasseering en vestigt, onder mededeeling van de uitkomsten daarvan, de aandacht van Onzen Minister op

middelen, die bevorderlijk kunnen zijn aan het doel der reclasseering.

Art. 66. Het College stelt een reglement van orde voor zijne werkzaamheden vast en brengt dit ter kennis van Onzen Minister.

Art. 67. Tot het verrichten van zijne werkzaamheden kan het College zich verdeelen in afdelingen.

Het verrichten van bepaalde werkzaamheden kan het College opdragen aan een of meer leden uit zijn midden.

Art. 68. Van een voorgenomen plaatselijk onderzoek worden de directeur van het rijks-gesticht of het bestuur van de vereeniging, stichting of instelling in den regel vooraf verwittigd.

Geheimhouding.

Art. 69. Zonder toestemming van Onzen Minister wordt aan de door het College behandelde zaken geen openbaarheid gegeven.

Jaarverslag.

Art. 70. Het College doet jaarlijks voor 1 Mei aan Onzen Minister verslag over zijne bevingingen en verrichtingen in het afgelopen jaar.

Art. 71. Omtrent de functiën van het College en de wijze van uitoefening daarvan kunnen zoo noodig door Ons nadere regelen worden gesteld.

Slotbepalingen.

Art. 72. Deze algemeene maatregel van bestuur kan worden aangehaald onder den titel „Reclasseeringsregeling”.

Onze Minister is bevoegd nadere voorschriften te geven ter uitvoering van dit besluit.

Dit besluit treedt in werking met den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 13den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(Uitgeg. 28 Dec. 1915.)

13 December 1915. **BESLUIT**, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur ter uitvoering van de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling. (Uitvoeringsregeling voorwaardelijke invrijheidstelling). S. 505.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 24 September 1915, n°. 620, 3de Afdeling D;

Overwegende dat volgens artikel 17 van het Wetboek van Strafrecht, gelijk het artikel zal worden gelezen bij de inwerkingtreding der wet van 12 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 247), het formulier der verlofpassen, de nadere regeling van het toezicht op de naleving der voorwaarden en die van de taak van het Centraal College voor de Reclasseering op het gebied der voorwaardelijke invrijheidstelling zoodaande verdere voorschriften ter uitvoering van de artikelen 15—16 van dat wetboek worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur, en dat ingevolge artikel 32, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht, gelijk dat lid zal worden gelezen bij de inwerkingtreding der voornoemde wet van 12 Juni 1915, de bepalingen der artikelen 15—17 van dat wetboek ten aanzien van de straf van plaatsing in eene rijkswerkinrichting overeenkomstige toepassing vinden;

Den Raad van State gehoord (advies van 19 October 1915 n°. 47);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 11 December 1915, 3de Afdeling D, n°. 620;

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. in te trekken het Koninklijk besluit van 17 Augustus 1889 (*Staatsblad* n°. 107);

2°. te bepalen als volgt:

Inleidende bepaling.

Onze Minister van Justitie wordt in de volgende bepalingen aangeduid als Onze Minister.

HOOFDSTUK I.

VAN DE VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING VAN TOT GEVANGENISSTRAF VEROORDEELDEN.

§ 1. *Van de besluiten tot voorwaardelijke invrijheidstelling.*

Art. 1. Ten minste zes weken vóór den dag waarop van den werkelijken straftijd van een tot gevangenisstraf veroordeelde twee derden en tevens ten minste negen maanden zullen zijn verstreken, doet ten aanzien van dien veroor-

deelde het gevangenisbestuur aan Onzen Minister toekomen óf een voorstel tot voorwaardelijke invrijheidstelling óf bericht houdende de gronden, waarop het bestuur eene voorwaardelijke invrijheidstelling niet of nog niet geraden acht.

Heeft het voorstel geen gevolg, dan doet het gevangenisbestuur aan Onzen Minister een nieuw voorstel, zoodra het daartoe nader termen aanvezig acht.

Onverminderd de bepaling van het eerste lid, dient het gevangenisbestuur Onzen Minister in zake de voorwaardelijke invrijheidstelling van den veroordeelde van bericht en raad, zoo dikwijls Onze Minister zulks vraagt.

2. Het voorstel of bericht houdt in :

1°. de beschrijving van persoonlijkheid, omstandigheden en vooruitzichten van den veroordeelde, overeenkomstig de voorschriften door Onzen Minister te geven ;

2°. de vermelding van de rechterlijke uitspraak of uitspraken, uit kracht waarvan op den veroordeelde straf wordt ten uitvoer gelegd of nog zal worden ten uitvoer gelegd, van de daarbij opgelegde straffen, van den dag, waarop de werkelijke straf tijd is ingegaan, en van dien, waarop deze zal eindigen.

Het voorstel en, voor zoover Onze Minister zulks mocht hebben verlangd, het bericht, houden bovendien in advies omtrent :

1°. het al dan niet uitkeeren van gelden uit de uitgaanskas ;

2°. de bijzondere voorwaarden welke aan de invrijheidstelling zouden behooren te worden verbonden ;

3°. het al dan niet in het leven roepen van een bijzonder toezicht op de naleving der voorwaarden.

Bij zijn voorstel of bericht legt het gevangenisbestuur het advies over van den reclasseeringsraad, indien deze ter plaatse bestaat. Onze Minister geeft dienaangaande de noodige voorschriften.

3. Bij het voorstel en, voor zoover Onze Minister zulks mocht hebben verlangd, bij het bericht worden overgelegd :

1°. een kort verslag van hetgeen de veroordeelde, ter zake ondervraagd, heeft verklaard ;

2°. een staat van inlichtingen van het openbaar ministerie met de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf belast ;

3°. alle berichten en adviezen, krachtens artikel 4 ingewonnen ;

4°. de onderteekende verklaring van dengene dien het gevangenisbestuur met het bijzondere toezicht op de naleving der voorwaarden zou-

wenschen belast te zien, dat hij bereid is eene mogelijke opdracht van bijzonder toezicht te aanvaarden ; en voorts in den regel en tenzij zoodanige hulp in een bijzonder geval niet noodig wordt geoordeeld ;

5°. de onderteekende verklaring van dengene die zich heeft bereid verklaard om den veroordeelde na ontslag te steunen, te onderhouden of in dienst te nemen.

4. Aan de besturen der gevangenen worden op hun verzoek door alle besturen of hoofden van andere strafgestichten en door alle ambtenaren van justitie en van politie zoomede door de ambtenaren der reclasseering de inlichtingen verstrekt, welke zij ter nakoming van de voorschriften der artikelen 1 en 2 behoeven.

5. Onze Minister stelt, na voor zoover noodig de door hem ontvangen voorstellen of berichten met andere gegevens te hebben doen aanvullen, deze met de bijlagen in handen van het Centraal College voor de Reclasseering tot het uitbrengen van zijn advies.

Aan het Centraal College voor de Reclasseering worden op zijn verzoek door alle besturen en ambtenaren, bij het voorgaande artikel bedoeld, de inlichtingen verstrekt, welke het College tot het vormen van zijn oordeel behoeft.

6. Van zijn besluit tot voorwaardelijke invrijheidstelling doet Onze Minister ten spoedigste de noodige mededeeling aan het bestuur der gevangenis tot welker bevolking de veroordeelde behoort of geacht wordt te behooren, aan het openbaar ministerie met de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf belast, en, indien een bijzonder toezicht op de naleving der voorwaarden in het leven is geroepen, tevens aan dengene die met dat toezicht is belast.

Het bestuur der gevangenis draagt zorg voor de uitvoering van het besluit.

7. Artikel 76 van den algemeenen maatregel van bestuur van 31 Augustus 1886 (*Staatsblad* n°. 159), zooals dat artikel luidt krachtens het Koninklijk besluit van 24 December 1910 (*Staatsblad* n°. 373), is van toepassing.

8. Bij elk besluit tot voorwaardelijke invrijheidstelling wordt tevens beslist, of en, zoo ja, tot welk bedrag de uitgaanskas zal worden uitgekeerd.

Indien dit door het belang der reclasseering van den voorwaardelijk in vrijheid gestelde wordt gevorderd, kan de uitgaanskas, geheel of gedeeltelijk, overeenkomstig regelen door Onzen Minister te stellen, aan eene instelling of persoon worden overgemaakt of afgedragen,

ten einde door deze, hetzij in eens, hetzij in termijnen, aan den voorwaardelijk in vrijheid gestelde te worden uitgekeerd.

De niet uitgekeerde gelden worden, voor zoover zij niet als reigeld zijn aangewend, verder bewaard tot onherroepelijk ontslag of wel tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling, gepaard met opsluiting in eene andere gevangenis, in welk laatste geval dat bedrag daarheen ter bewaring wordt overgebracht. In het eerste geval is artikel 91 van den algemeenen maatregel van bestuur van 31 Augustus 1886 (*Staatsblad* n°. 159) van toepassing.

9. Door de zorg van het openbaar ministerie met de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf belast, geschiedt aantekening van de voorwaardelijke invrijheidstelling op het executie-extract of de executie-extracten.

§ 2. *Van de verlofpassen en van het toezicht van het openbaar ministerie.*

10. Bij het ontslag wordt den voorwaardelijk in vrijheid gestelde een verlofpas uitgereikt, volgens het formulier aan dit besluit gehecht.

De inhoud van de artikelen 10—17, 28—30 en 32—34 van dit besluit en van de artikelen 15—16 van het Wetboek van Strafrecht wordt op den verlofpas vermeld.

Indien tijdens den proeftijd veranderingen plaats vinden ten aanzien van straf, voorwaarden, bijzonder toezicht of einde van den proeftijd, of indien tijdens den proeftijd een bijzonder toezicht in het leven mocht worden geroepen, doet Onze Minister die veranderingen zoo spoedig mogelijk op den verlofpas aantekenen.

11. De voorwaardelijk in vrijheid gestelde is verplicht binnen 2 maal 24 uren na de invrijheidstelling zijn verlofpas te vertoonen aan het hoofd van politie der gemeente waartoe de hem aangewezen verblijfplaats behoort, of, bij gebreke van zoodanige aanwijzing, van die waarheen hij heeft opgegeven zich te zullen begeven. De vertooning van den verlofpas kan ook geschieden door of vanwege dengene die met het bijzondere toezicht is belast, indien het hoofd van politie voornoemd de persoonlijke verschijning van den voorwaardelijk in vrijheid gestelde niet noodzakelijk oordeelt.

Zoolang de proeftijd niet is verstreken, geldt hetzelfde bij verandering van werkelijke woonplaats, indien hem deze als voorwaarde is gesteld of hem daartoe te bevoegdheid niet is ontzegd, met dien verstande dat hij in dit geval den pas tevens ten minste 8 dagen vóór

zijn vertrek moet vertoonen aan het hoofd van politie der gemeente van vertrek, welke ambtenaar van de voorgenoemde verandering van woonplaats ten spoedigste mededeeling doet aan dien van de gemeente waarheen de voorwaardelijk in vrijheid gestelde zich begeven wil. De genoemde termijn van 8 dagen kan met goedvinden van het hoofd van politie voornoemd in bepaalde gevallen worden verkort.

De hoofden van politie, hierboven bedoeld, teekenen den pas voor „gezien” en geven van de aanbieding of van het verzuim daarvan onverwijld kennis aan het openbaar ministerie met het toezicht belast, dat voor mededeeling aan Onzen Minister zorg draagt.

Voormeld openbaar ministerie neemt, bij verzuim van aangifte, onmiddellijk de noodige maatregelen tot opsporing van den nalatige.

12. De voorwaardelijk in vrijheid gestelde is mede verplicht, zolang de proeftijd niet is verstreken, van den hem uitgereikten verlofpas te allen tijde desverlangd inzage te verleen aan de in artikel 16, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht aangewezen ambtenaren.

13. In geval van verlies of vermissing van den verlofpas, doet de voorwaardelijk in vrijheid gestelde daarvan onmiddellijk aangifte bij het hoofd van de politie der gemeente waarin hij zijne werkelijke woonplaats heeft, onder opgave van alle omstandigheden waaronder dat verlies of die vermissing heeft plaats gehad.

Den aangever wordt daarvan een bewijs afgegeven door dezen ambtenaar, die zorgt voor de onmiddellijke toezending van de aangifte aan Onzen Minister, onder bijvoeging van zoodanige inlichtingen als ter zake dienende kunnen worden geacht.

Onze Minister kan den aangever een duplicaat-verlofpas doen uitreiken.

Zoolang dit niet is geschied, geldt hetgeen in dit besluit omtrent de verplichting tot vertoon van den verlofpas is bepaald, ten aanzien van het af te geven bewijs.

14. De kennisgeving van de aanhouding bedoeld bij artikel 16, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht, geschiedt bij wege of met bijvoeging van een proces-verbaal, houdende de redenen die tot de aanhouding hebben geleid, en zoo mogelijk met bijvoeging van den verlofpas.

Geschiedt de aanhouding op bevel van het hoofd der politie eener gemeente, zoo geeft deze daarvan tevens onmiddellijk kennis aan het openbaar ministerie met het toezicht belast.

Worden door Onzen Minister geene termen gevonden tot herroeping, zoo wordt zulks,

onder bijvoeging zoo mogelijk van den verlof-pas, gebracht ter kennis van den officier van justitie van het arrondissement waarin de voorwaardelijk in vrijheid gestelde zijne werkelijke woonplaats heeft, die voor de opheffing van de aanhouding en de wederuitreiking van den pas of. zoo de uitreiking van een duplicaat krachtens artikel 13, derde lid, is bevolen, van dit duplicaat, op zijne aanvraag door het betrokken gevangenisbestuur af te geven, zorg draagt. Is de aanhouding door het hoofd van politie eener gemeente geschied, dan wordt de beslissing tevens aan dezen medegedeeld.

Van de aanhouding en de opheffing geschiedt door den officier van justitie aanteekening op den verlofpas en kennisgeving aan het openbaar ministerie met de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf belast.

15. Omtrent den inhoud van den verlofpas, de veranderingen en aanwijzingen bedoeld bij de artikelen 10, laatste lid, en 23, laatste lid, de herroeping van eene voorwaardelijke invrijheidstelling, zoomede omtrent andere omstandigheden welke aan het openbaar ministerie in het belang der uitoefening van zijn toezicht bekend dienen te zijn, doet Onze Minister op de wijze door hem te bepalen, ten spoedigste de noodige mededeeling aan het openbaar ministerie en aan de hoofden van politie in de gemeenten.

16. Van elke vrijheidsbeneming van den voorwaardelijk in vrijheid gestelde door het bevoegd gezag tijdens den proeftijd, welke ter kennis komt van het openbaar ministerie, geeft dit onverwijld kennis aan Onzen Minister onder opgave van de reden dier vrijheidsbeneming.

Van elke onherroepelijk geworden uitspraak van een burgerlijk of militair gerecht, waarbij ten aanzien van een voorwaardelijk in vrijheid gestelde is bewezen verklaard dat hij tijdens den proeftijd een strafbaar feit heeft begaan, doet de met de tenuitvoerlegging van die uitspraak belaste ambtenaar onverwijld mededeeling aan Onzen Minister en aan het openbaar ministerie met het toezicht belast.

Elke ambtenaar van het openbaar ministerie, die kennis krijgt van eene omstandigheid betreffende een voorwaardelijk in vrijheid gestelde, geeft, indien de wetenschap van die omstandigheid in verband met het houden van het toezicht van belang is, daarvan onverwijld kennis aan Onzen Minister zoomede aan het openbaar ministerie met het toezicht belast.

17. Met het toezicht op de naleving der voorwaarden zijn meer in het bijzonder belast :

1°. de officier van justitie van het arrondisse-

ment waarin de voorwaardelijk in vrijheid gestelde zijne werkelijke woonplaats heeft; en voortz

2°. het openbaar ministerie met de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf belast.

18. De uitoefening van het toezicht op de naleving der voorwaarden geschiedt door tusschenkomst van dengene die met het bijzondere toezicht is belast, met inachtneming van het bepaalde bij artikel 17, laatsten zin, van de wet van 12 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 247), of van een ambtenaar der reclasseering. Worden aldus, naar het oordeel van het openbaar ministerie, niet voldoende waarborgen verkoren voor een behoorlijk toezicht, dan geschiedt de uitoefening daarvan mede door tusschenkomst van de politie. Bij de uitoefening wordt zooveel mogelijk alles vermeden wat den voorwaardelijk in vrijheid gestelde in zijne vrijheid zou kunnen beperken of maatschappelijk zou kunnen benadeelen.

§ 3. Van het bijzondere toezicht.

19. In het Rijk gevestigde, rechtspersoonlijkheid bezittende instellingen wier statuten, stichtingsbrieven of reglementen het aanwenden van pogingen tot reclasseering van voorwaardelijk in vrijheid gestelden voorschrijven of gedoogen, alsmede houders van zoodanig doel nastrevende, in het Rijk gevestigde inrichtingen, kunnen aan Onzen Minister eene schriftelijke bereidverklaring doen toekomen om opdrachten van bijzonder toezicht op de naleving der voorwaarden aan voorwaardelijk in vrijheid gestelden opgelegd, te aanvaarden en om aan die opdrachten overeenkomstig de bepalingen van dit besluit gevolg te geven.

De bereidverklaring kan door de instelling of door den persoon tot eene bepaalde categorie of tot een bepaald aantal van voorwaardelijk in vrijheid gestelden worden beperkt. In dit geval verbindt de instelling of persoon zich bij de bereidverklaring tevens om veranderingen in de categorie of in het aantal ten minste vier maanden van te voren ter kennis van Onzen Minister te brengen.

De bereidverklaring kan, mits vier maanden van te voren, worden opgezegd.

Onze Minister is bevoegd, na het Centraal College voor de Reclasseering te hebben gehoord, zijne aanvaarding van eene bereidverklaring in te trekken.

De redenen welke tot de intrekking hebben geleid, worden schriftelijk ter kennis van de instelling of van den houder der inrichting gebracht.

20. Van de instellingen en houders van inrichtingen, wier bereidverklaring door Onzen Minister wordt aanvaard, wordt door zijne zorg eene lijst aangelegd en bijgehouden. Op die lijst worden tevens vermeld de beperkingen welke aan de bereidverklaring mochten zijn toegevoegd.

Onze Minister doet aan de lijst en aan de daarin telkens te brengen wijzigingen de noodige bekendheid geven.

De instellingen en houders van inrichtingen die op de in dit artikel bedoelde lijst voorkomen, worden in de volgende bepalingen aangeduid als instellingen.

21. De instellingen verschaffen aan Onzen Minister en aan het Centraal College voor de Reclasseering zoo mogelijk alle verlangde inlichtingen en bescheiden, haar bijzonder toezicht en de daaraan onderworpen voorwaardelijk in vrijheid gestelden betreffende, en dienen Onzen Minister en het Centraal College voor de Reclasseering desgevraagd van advies in alle aangelegenheden het bijzonder toezicht rakende.

Zij brengen omtrent het gedrag van elken voorwaardelijk in vrijheid gestelde te wiens aanzien het bijzondere toezicht aan hen is opgedragen, rapporten uit aan den officier van justitie van het arrondissement waarin de voorwaardelijk in vrijheid gestelde zijne werkelijke woonplaats heeft, en wel op de wijze en op de tijden door dien officier van justitie te bepalen. De officier van justitie zendt de rapporten, onder bijvoeging van zijne beschouwingen ter zake, door aan het openbaar ministerie met de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf belast, dat op gelijke wijze voor doorzending aan Onzen Minister zorg draagt.

Van elke gewichtige overtreding van voorwaarden, welke te harer kennis komt, zoomede van andere buitengewone voorvallen, welker kennis zij voor Onzen Minister van belang achten, doen zij onverwijld mededeeling aan den genoemden officier van justitie. De mededeeling wordt doorgezonden in voege als bij het voorgaande lid is bepaald.

22. Aan de instellingen kan door Ons subsidie worden toegekend, als bijdrage in de algemeene kosten en ter ondersteuning van hare algemeene werkzaamheid als draagsters van het bijzondere toezicht.

Over de aanvraag tot het bekomen van zodanig subsidie wint Onze Minister het gevoelen in van het Centraal College voor de Reclasseering.

23. De instellingen door Onzen Minister met het bijzondere toezicht belast, zijn bevoegd

dat onder hare verantwoordelijkheid te doen uitoefenen door bepaald aangewezen vertegenwoordigers (algemeene of bijzondere patroons).

Zij geven van zoodanige aanwijzing vooraf kennis aan Onzen Minister en aan het openbaar ministerie met het toezicht belast.

Onze Minister kan bepalen dat aan eene aanwijzing geen gevolg zal worden gegeven.

Onze Minister doet overigens de aanwijzing zoo spoedig mogelijk op den verlofpas aantekenen.

24. Op de amhtenaren of andere personen, door Onzen Minister met het bijzondere toezicht belast, rusten gelijke verplichtingen als bij artikel 21 aan de daar bedoelde instellingen zijn opgelegd.

25. Degene die met het bijzondere toezicht zal worden belast, ontvangt, indien dit wenschelijk is te achten, daarvan aanstonds kennis.

26. Degene die het bijzondere toezicht uitoefent, tracht een op vertrouwen gegronden persoonlijk band met den voorwaardelijk in vrijheid gestelde te leggen en in het belang van de nakoming der aan dezen opgelegde voorwaarden en van diens reclasseering te benutten.

Hij onderhoudt met den voorwaardelijk in vrijheid gestelde voldoende persoonlijke aanraking en stelt zich, ook door persoonlijke bezoeken, met de omstandigheden van dezen en van diens gezin op de hoogte.

Bij de uitoefening van het bijzondere toezicht wordt buiten noodzaak alles vermeden wat den voorwaardelijk in vrijheid gestelde in zijne vrijheid zou kunnen beperken of maatschappelijk zou kunnen benadeelen.

27. Degene die het bijzondere toezicht houdt, bevordert dat ten aanzien van de daaraan onderworpen voorwaardelijk in vrijheid gestelden de noodige reclasseeringsmaatregelen worden getroffen.

Indien degene die met het bijzondere toezicht is belast, van oordeel is dat in de gestelde voorwaarden wijziging dient te worden gebracht, of dat het bijzondere toezicht aan een ander behoort te worden opgedragen, doet hij daarvan, onder opgave van gronden, mededeeling aan den officier van justitie van het arrondissement waarin de veroordeelde zijne werkelijke woonplaats heeft.

De officier van justitie zendt die mededeeling, onder bijvoeging van zijne beschouwingen ter zake, door aan het openbaar ministerie met de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf belast, dat op gelijke wijze voor doorzending aan Onzen Minister zorg draagt.

§ 4. *Van wijziging van besluiten tot voorwaardelijke invrijheidstelling en van herroeping.*

28. Indien Onze Minister aanvankelijk van oordeel is dat in de gestelde bijzondere voorwaarden wijziging dient te worden gebracht, dat het bijzondere toezicht aan een ander dan dengene die daarmede te voren was belast, behoort te worden opgedragen, of dat de voorwaardelijke invrijheidstelling dient te worden herroepen, doet hij, nadat degene die met het bijzondere toezicht is belast, in de gelegenheid is gesteld om zijn gevoelen ter zake kenbaar te maken, de stukken toekomen aan het Centraal College voor de Reclasseering tot het uitbrengen van zijn advies.

29. Van zijn besluit tot wijziging van de gestelde bijzondere voorwaarden of tot het opdragen van het bijzondere toezicht aan een ander dan dengene die daarmede te voren was belast, doet Onze Minister, onverminderd de bepaling van artikel 15, de noodige mededeeling aan het openbaar ministerie, bedoeld bij artikel 17, aan dengene die bij het besluit met het bijzondere toezicht is belast, aan dengene die daarbij van dat toezicht wordt ontheven en aan den voorwaardelijk in vrijheid gestelde.

Onze Minister doet, zoo noodig, aan den voorwaardelijk in vrijheid gestelde een nieuwen verlofpas uitreiken.

30. Van zijn besluit tot herroeping van eene voorwaardelijke invrijheidstelling doet Onze Minister, onverminderd de bepaling van artikel 15, de noodige mededeeling aan het openbaar ministerie met de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraf belast, dat voor de uitvoering zorg draagt, met inachtneming van het tweede lid van artikel 15b en van het laatste lid van artikel 16 van het Wetboek van Strafrecht en van de aan den voorwaardelijk in vrijheid gestelde mogelijk verleende vermindering van straf.

Door de zorg van dit openbaar ministerie geschiedt aantekening van de herroeping op het executie-extract of de executie-extracten.

Is de voorwaardelijk in vrijheid gestelde ingevolge artikel 16, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht voorloopig aangehouden, dan geschiedt gelijktijdig kennisgeving aan het gezag dat die aanhouding bewerkstelligde.

§ 5. *Van voorwaardelijk in vrijheid gestelden die militair zijn of worden.*

31. Met betrekking tot gevangenisstraffen of

militaire gevangenisstraffen, opgelegd aan personen ter zake van feiten door hen als militair gepleegd, worden besluiten tot voorwaardelijke invrijheidstelling door Onzen Minister niet genomen, dan na voorafgaand overleg met Onzen Minister van Marine, van Oorlog of van Koloniën.

De bepaling van het voorgaande lid geldt mede ten aanzien van besluiten tot wijziging van de gestelde bijzondere voorwaarden, tot het opdragen van het bijzondere toezicht aan een ander dan dengene die daarmede te voren was belast, of tot herroeping, voor zoover die besluiten betreffen militairen in werkelijken dienst.

32. Voor wat betreft voorwaardelijk in vrijheid gestelden die door een militair gerecht tot de gevangenisstraf of de militaire gevangenisstraf, waartoe de voorwaardelijke invrijheidstelling betrekkelijk is, zijn veroordeeld, geldt al hetgeen in dit besluit met betrekking tot het openbaar ministerie met de tenuitvoerlegging van de straf belast, is bepaald, ten aanzien van den openbaren aanklager bij dat militaire gerecht, of bij het militaire gerecht door Onzen Minister aan te wijzen.

33. De commandeerende officier van voorwaardelijk in vrijheid gestelden die zich in werkelijken militairen dienst bevinden, bevordert zooveel mogelijk dat deze de gestelde voorwaarden nakomen.

Buitengewone voorvallen zoodanige voorwaardelijk in vrijheid gestelden betreffende, deelt de commandeerende officier ten spoedigste mede aan de ambtenaren met het toezicht belast.

De instellingen plegen omtrent hare bemoeiingen ten aanzien van de in dit artikel bedoelde voorwaardelijk in vrijheid gestelden overleg met den commandeerenden officier.

Artikel 11 blijft met betrekking tot zoodanige voorwaardelijk in vrijheid gestelden buiten toepassing.

34. Met betrekking tot voorwaardelijk in vrijheid gestelden die zich in werkelijken militairen dienst bevinden, of die door een militair gerecht tot de gevangenisstraf of de militaire gevangenisstraf, waartoe de voorwaardelijke invrijheidstelling betrekkelijk is, zijn veroordeeld, kunnen door Onzen Minister, in overleg met Onzen Minister van Marine, van Oorlog of van Koloniën, in afwijking van de bepalingen van dit besluit bijzondere voorschriften worden gegeven.

HOOFDSTUK II.

VAN DE VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING
VAN VERPLEEGDEN IN EENE RIJKSWERK-
INRICHTING.

35. Met betrekking tot de voorwaardelijke invrijheidstelling van verpleegden in eene rijks-
werkinrichting vindt al hetgeen in dit besluit
ten aanzien van de voorwaardelijke invrijheid-
stelling van veroordeelden tot gevangenisstraf
is bepaald, overeenkomstige toepassing, met
dien verstande dat, in afwijking van de bepa-
lingen der artikelen 1—2, aangaande de eerst-
bedoelde voorwaardelijke invrijheidstelling bij-
zondere voorschriften door Onzen Minister
kunnen worden gegeven, en dat, voor zoover be-
treft de rijkswerkinrichtingen Veenhuizen, ten
deze als gevangenisbestuur wordt aangemerkt
de hoofddirecteur dier gestichten.

Overgangsbepaling.

Betreffende tot gevangenisstraf veroordeel-
den, van wier werkelijken straftijd op het tijd-
stip van de inwerkingtreding der wet van 12 Juni
1915 (*Staatsblad* n°. 247) reeds twee derden en
tevens ten minste negen maanden zijn ver-
streken, worden voorstellen tot voorwaarde-
lijke invrijheidstelling door het gevangenis-
bestuur gedaan, zoodra het daartoe termen
aanwezig acht. Het slotlid van artikel 1 en
de verdere artikelen van dit besluit zijn van
toepassing.

Slotbepalingen.

Dit besluit kan worden aangehaald als :
Uitvoeringsregeling voorwaardelijke invrijheid-
stelling.

Onze Minister is bevoegd nadere voorschriften
te geven ter uitvoering van dit besluit.

Dit besluit treedt in werking met den tweeden
dag na dien der dagteekening van het *Staats-
blad* en van de *Staatscourant*, waarin het is
geplaatst.

Onze Minister van Justitie is belast met de
uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staats-
blad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst,
en waarvan afschrift zal worden gezonden
aan den Raad van State en aan de Algemeene
Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 13den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie. B. ORT.

(*Uitgeg.* 28 Dec. 1915.)

Formulier bedoeld bij artikel 10 van het
Koninklijk besluit van 13 December 1915
(*Staatsblad* n°. 505).

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEID-
STELLING.

Verlofpas voor :

Signalement (1) :

Het bestuur der gevangenis te.....
rijkswerkinrichting

De Hoofddirecteur der rijkswerkinrichtingen
Veenhuizen,

Gezien het hierna opgenomen besluit van
den Minister van Justitie, dd..... ;
Gelet op artikel 10 van het Koninklijk
besluit van

Gehoord voormelden die,
na gedane voorlezing van bedoeld besluit van
den Minister van Justitie en van de artikelen
15—16 van het Wetboek van Strafrecht, heeft
verklaard zich stiptelijk naar de hem gestelde
voorwaarden te zullen gedragen ;

Stelt, onder uitreiking van dezen verlofpas,
voormelden..... voor-
waardelijk in vrijheid.

Gedaan te..... den.....

Het Bestuur
De Hoofddirecteur voornoemd,

Inhoud van het besluit van den Minister van
Justitie.

Gezien door het hoofd der politie
in de gemeente.....
den.....

(1) Ter zijde van den verlofpas wordt een
door het gevangenisbestuur afgestempeld por-
tret geplaatst.

13 December 1915. BESLUIT, tot vaststelling
van een algemeenen maatregel van bestuur
ter uitvoering van artikel 14d van het Wet-
boek van Strafrecht betreffende de voor-
waardelijke veroordeeling. (Uitvoerings-
regeling voorwaardelijke veroordeeling).
S. 506.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van
Justitie van 24 September 1915, n°. 621,
3de Afdeling D ;

Overwegende dat volgens artikel 14d, laatste
lid, van het Wetboek van Strafrecht, welk
artikel in dat Wetboek zal worden opgenomen
bij de inwerkingtreding der Wet van 12 Juni
1915 (*Staatsblad* n°. 247), voorschriften tot
nadere regeling van den in dat artikel bedoelden
bijstand en tot nadere aanwijzing van de instel-

lingen en houders van inrichtingen, die met het verleenen daarvan kunnen worden belast, worden vastgesteld bij algemeene maatregel van bestuur, en dat het gewenscht is, daarbij mede voorschriften te geven tot nadere regeling van het toezicht, bedoeld in het eerste lid van dat artikel, en tot toekenning van subsidie of van vergoeding van kosten ter zake van pogingen tot reclasseering van voorwaardelijk veroordeelden, wien bijzondere voorwaarden zijn opgelegd;

Den Raad van State gehoord (advies van 19 October 1915 n°. 46);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 11 December 1915, 3de Afdeling D n°. 619;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Inleidende bepaling.

In dit besluit wordt eene veroordeeling, waarbij de straf, tenzij de rechter later anders beveelt, niet wordt ondergaan, aangeduid als voorwaardelijke veroordeeling en de veroordeelde bij zoodanige veroordeeling als voorwaardelijk veroordeelde.

Onze Minister van Justitie wordt in de volgende bepalingen aangeduid als Onze Minister.

HOOFDSTUK I.

VAN HET TOEZICHT VAN HET OPENBAAR MINISTERIE.

Art. 1. Met het toezicht op de naleving der voorwaarden aan een voorwaardelijk veroordeelde opgelegd, is in het bijzonder belast het openbaar ministerie bij het gerecht dat de voorwaardelijke veroordeeling heeft uitgesproken.

Zijn bij de voorwaardelijke veroordeeling bijzondere voorwaarden gesteld, dan is bovendien met het toezicht belast de officier van justitie van het arrondissement waarin de veroordeelde gedurende den proeftijd zijne werkelijke woonplaats heeft, of, indien de veroordeeling door een kantongerecht is uitgesproken, het openbaar ministerie van het kanton waartoe die woonplaats behoort.

Onze Minister kan het toezicht opdragen aan een anderen ambtenaar van het openbaar ministerie, dan in de beide voorgaande leden is bedoeld.

2. Van elke onherroepelijk geworden voorwaardelijke veroordeeling geeft het openbaar ministerie bij het gerecht dat die veroordeeling heeft uitgesproken, onverwijld kennis aan Onzen Minister onder medezending van een

ingevuld formulier van het bij dit besluit gevoegd model. Kunnen de tijdstippen van ingang en vermoedelijk einde van den proeftijd nog niet aanstonds worden ingevuld, dan volgt de mededeeling daarvan zoo spoedig mogelijk.

Onze Minister doet de hem aldus verschaftte gegevens ten spoedigste opnemen in een aan zijn Departement gehouden algemeen register.

Omtrent de inrichting en het gebruik van dat register en de bekendmaking van gegevens daaruit geeft Onze Minister de noodige voorschriften.

De inhoud van het algemeen register is geheim, behoudens het gebruik ten dienste van de justitie of van de reclasseering.

3. Het openbaar ministerie bij het gerecht dat de voorwaardelijke veroordeeling heeft uitgesproken, geeft aan Onzen Minister zoo spoedig mogelijk mede kennis:

1°. van het tijdstip waarop ingevolge eene toepassing van artikel 14b, laatste lid, van het Wetboek van Strafrecht de proeftijd nader zal eindigen, onder opgave van den grond dier toepassing;

2°. van de slotsom van elke beslissing overeenkomstig de artikelen 14g of 14h van het Wetboek van Strafrecht;

3°. van het einde van den termijn gedurende welken last tot tenuitvoerlegging kan worden gegeven, indien dat niet met het einde van den proeftijd samenvalt.

Onze Minister doet de hem aldus verschaftte gegevens ten spoedigste in het algemeen register opnemen. Hij doet daarin tevens aantekening houden van aan den voorwaardelijk veroordeelde verleende gratie.

4. Van elke onherroepelijk geworden uitspraak van een burgerlijk of militair gerecht, waarbij ten aanzien van een voorwaardelijk veroordeelde opnieuw is beslist dat hij zich aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt, doet de met de tenuitvoerlegging van die uitspraak belaste ambtenaar onverwijld mededeeling aan Onzen Minister en aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat de voorwaardelijke veroordeeling heeft uitgesproken.

Elke ambtenaar van het openbaar ministerie, die kennis krijgt van eene omstandigheid betreffende een voorwaardelijk veroordeelde aan wien bijzondere voorwaarden zijn opgelegd, doet daarvan onverwijld mededeeling aan Onzen Minister zoodanig aan het openbaar ministerie in artikel 1 bedoeld, indien de wetenschap van die omstandigheid in verband met het houden van het toezicht van belang is.

De mededeelingen in dit artikel bedoeld, blijven achterwege, indien de termijn gedurende welken last tot tenuitvoerlegging kan worden gegeven, reeds is geëindigd.

5. Op de naleving der algemeene voorwaarde aan een voorwaardelijk veroordeelde opgelegd, wordt geen verder toezicht gehouden dan hetwelk uit de bepalingen der artikelen 2—4 voortvloeit.

Bij de uitoefening van het toezicht op de naleving der bijzondere voorwaarden aan een voorwaardelijk veroordeelde opgelegd, wordt buiten noodzaak alles vermeden wat dezen in zijne vrijheid zou kunnen beperken of maatschappelijk zou kunnen benadeelen.

Alvorens in de gevallen bedoeld bij de artikelen 14g en 14h van het Wetboek van Strafrecht, de zaak aan te brengen, wint het openbaar ministerie het advies in van de instelling of van den bijzonderen ambtenaar, die met het verlenen van bijstand aan den voorwaardelijk veroordeelde is belast.

HOOFDSTUK II.

VAN DEN BIJSTAND TER ZAKE VAN DE NALEVING DER BIJZONDERE VOORWAARDEN.

TITEL I.

VAN DEGENEN DIE MET HET VERLEENEN VAN DEN BIJSTAND KUNNEN WORDEN BELAST.

§ 1. *Instellingen en houders van inrichtingen.*

6. In het Rijk gevestigde, rechtspersoonlijkheid bezittende instellingen wier statuten, stichtingsbrieven of reglementen het aanwenden van pogingen tot reclasseering van voorwaardelijk veroordeelden voorschrijven of gedoogen, alsmede houders van zoodanig doel nastrevende, in het Rijk gevestigde inrichtingen, kunnen aan Onzen Minister eene schriftelijke bereidverklaring doen toekomen om rechterlijke opdrachten tot het verlenen van hulp en steun aan voorwaardelijk veroordeelden ter zake van de naleving der bijzondere voorwaarden te aanvaarden en om aan die opdrachten overeenkomstig de bepalingen van dit besluit gevolg te geven.

De bereidverklaring kan door de instelling of den houder der inrichting tot eene bepaalde categorie of tot een bepaald aantal van voorwaardelijk veroordeelden worden beperkt. In dat geval verbindt de instelling of de houder der inrichting zich bij de bereidverklaring tevens om veranderingen in de categorie of in het

aantal ten minste vier maanden van te voren ter kennis van Onzen Minister te brengen.

De bereidverklaring kan, mits vier maanden van te voren, worden opgezegd.

Onze Minister is bevoegd, na het Centraal College voor de Reclasseering te hebben gehoord, zijne aanvaarding van eene bereidverklaring in te trekken.

De redenen welke tot de intrekking hebben geleid, worden schriftelijk ter kennis van de instelling of van uen houder der inrichting gebracht.

7. Van de instellingen en houders van inrichtingen, wier bereidverklaring door Onzen Minister wordt aanvaard, wordt door zijne zorg eene lijst aangelegd en bijgehouden. Op die lijst worden tevens vermeld de beperkingen welke aan de bereidverklaring mochten zijn toegevoegd.

Onze Minister doet aan de lijst en aan de daarin telkens te brengen wijzigingen de noodige bekendheid geven.

De instellingen en houders van inrichtingen, die op de in dit artikel bedoelde lijst voorkomen, worden in de volgende bepalingen aangeduid als instellingen.

8. De instellingen verschaffen aan Onzen Minister en aan het Centraal College voor de Reclasseering zoo mogelijk alle verlangde inlichtingen en bescheiden, hun bijstand en de veroordeelden, waartoe die bijstand betrekkelijk is, betreffende, en dienen Onzen Minister en het Centraal College voor de Reclasseering desgevraagd van advies in alle aangelegenheden den bijstand rakende.

Zij brengen omtrent hetgeen door hen tot het verlenen van bijstand is verricht, rapporten uit aan Onzen Minister op de wijze en op de tijden door dezen te bepalen.

9. Aan de instellingen kan door Ons subsidie worden toegekend, als bijdrage in de algemeene kosten en ter ondersteuning van hare algemeene werkzaamheid tot het verlenen van bijstand.

Over de aanvraag tot het bekomen van zoodanig subsidie wint Onze Minister het gevoelen in van het Centraal College voor de Reclasseering.

10. De instellingen kunnen, op den voet en onder de voorwaarden van de Reclasseeringsregeling, ter zake van hunne pogingen tot reclasseering van voorwaardelijk veroordeelden, wien bijzondere voorwaarden zijn opgelegd, in het genot van subsidie of van vergoeding van kosten worden gesteld.

De Reclasseeringsregeling vindt ten deze

overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de pogingen tot reclasseering ter zake waarvan subsidie wordt toegekend, binnen den proeftijd moeten zijn aangevangen en dat gedurende den tijd, dat eene instelling met het verleenen van bijstand aan een voorwaardelijk veroordeelde is belast, ter zake van pogingen tot reclasseering van dien veroordeelde, door eene andere instelling aangewend, aan deze laatste geene subsidie of vergoeding van kosten wordt toegekend.

11. De instellingen, met het verleenen van bijstand aan een voorwaardelijk veroordeelde belast, zijn bevoegd dat onder hare verantwoordelijkheid te doen plaats vinden door bepaald aangewezen vertegenwoordigers (algemeene of bijzondere patroons).

Zij geven van zoodanige aanwijzing vooraf kennis aan Onzen Minister en aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat de voorwaardelijke veroordeeling heeft uitgesproken.

Onze Minister kan bepalen dat aan eene aanwijzing geen gevolg zal worden gegeven.

§ 2. *Bijzondere ambtenaren.*

12. Voor elk arrondissement kunnen een of meer bijzondere ambtenaren als bedoeld bij artikel 14d, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht, worden aangesteld. Zij worden benoemd en ontslagen door Onzen Minister en dragen den titel van „ambtenaar der reclasseering”.

Een ambtenaar der reclasseering kan voor meer dan een arrondissement worden aangesteld.

De standplaats van de ambtenaren der reclasseering wordt door Onzen Minister bepaald.

13. De ambtenaren der reclasseering genieten eene vaste jaarwedde, waarvan het minimum en het maximum door Ons worden bepaald.

Aan de ambtenaren der reclasseering wordt eene toelage voor bureelkosten toegekend, waarvan het bedrag door Onzen Minister wordt vastgesteld.

14. Bij het aanvaarden hunner betrekking leggen de ambtenaren der reclasseering ten overstaan van de rechtbank van het arrondissement waartoe hunne standplaats behoort, den eed of de belofte af, dat zij hunne taak overeenkomstig de wettelijke voorschriften en de bevelen van hen die boven hen zijn gesteld, naar hun geweten zullen vervullen.

15. De ambtenaren der reclasseering mogen

geen andere bediening bekleeden of beroep uitoefenen dan met goedvinden van Onzen Minister.

16. Bij behoorlijke dienstvervulling wordt door Onzen Minister aan de ambtenaren der reclasseering, die dit verlangen, jaarlijks een verlof van ten minste veertien dagen toegekend.

Buitengewoon verlof kan door Onzen Minister worden verleend.

17. Bij verhindering of ontstentenis van een ambtenaar der reclasseering treft Onze Minister de noodige voorzieningen.

In arrondissementen waarvoor slechts één ambtenaar der reclasseering is benoemd, kan Onze Minister een persoon, tot wederopzegging toe, aanstellen tot vervanger van dien ambtenaar bij diens verhindering of ontstentenis.

Aan den vervanger kan voor den tijd der vervanging eene toelage worden toegekend.

Tot hulp van den ambtenaar der reclasseering kunnen door Onzen Minister plaatselijke agenten worden aangewezen. Hunne werkwijze en de hun toe te kennen toelage worden door Onzen Minister geregeld.

18. De ambtenaren der reclasseering zijn rechtstreeks ondergeschikt aan Onzen Minister.

Onze Minister is bevoegd hen, hetzij met behoud van jaarwedde, hetzij met geheelen of gedeeltelijken stilstand daarvan, in hunne betrekking te schorsen.

19. Onder voorbehoud van regelen door Onzen Minister te stellen, zijn de ambtenaren der reclasseering verplicht opdrachten uit te voeren, welke hun door het openbaar ministerie in het belang der uitoefening van zijn toezicht worden gegeven.

Onder gelijk voorbehoud kunnen zij door het openbaar ministerie worden belast met het inwinnen van inlichtingen omtrent beklagden of verdachten, nopens wie het openbaar ministerie het vorderen van eene voorwaardelijke veroordeeling overweegt.

Onder gelijk voorbehoud kan hun door het openbaar ministerie worden opgedragen, ter terechtzitting aanwezig te zijn om desverlangd den rechter persoonlijk omtrent die beklagden of verdachten in te lichten.

20. Als bijzondere ambtenaren, bedoeld bij artikel 14d van het Wetboek van Strafrecht, kunnen door Onzen Minister worden toegelaten ambtenaren, met zijn goedvinden en onder de door hem te bepalen voorwaarden aangesteld door een reclasseeringsraad.

21. Op de ambtenaren, door den rechter met het verleenen van bijstand aan voorwaardelijk veroordeelden belast, rusten gelijke ver-

plichtingen als bij artikel 8 aan de instellingen zijn opgelegd.

TITEL II.

VAN HET VERLEENEN VAN DEN BIJSTAND.

22. De instelling of bijzondere ambtenaar, die met het verleenen van den bijstand is belast, ontvangt, indien dit wenschelijk is te achten, van de opdracht reeds vóórdat de rechterlijke uitspraak onherroepelijk is geworden, en wel door de zorg van het openbaar ministerie bij het gerecht dat de voorwaardelijke veroordeeling heeft uitgesproken.

Onmiddellijk nadat de uitspraak onherroepelijk is geworden, ontvangt die instelling of bijzondere ambtenaar door de zorg van dat openbaar ministerie eene kennisgeving houdende de straf aan den veroordeelde opgelegd, en alle tot het in artikel 14a van het Wetboek van Strafrecht bedoelde bevel betrekkelijke beslissingen. De kennisgeving vermeldt tevens de tijdstippen van begin en aanvankelijk einde van den proeftijd. Kunnen die tijdstippen nog niet aanstonds worden opgegeven, dan volgt de mededeeling daarvan zoo spoedig mogelijk.

23. De persoon die den bijstand verleent, tracht een op vertrouwen gegronden persoonlijke band met den veroordeelde te leggen en dien in het belang van de nakoming der aan dezen opgelegde voorwaarden en van diens reclasseering te benutten.

Hij onderhoudt met den veroordeelde voldoende aanraking en stelt zich, ook door persoonlijke bezoeken, met de omstandigheden van dezen en van diens gezin op de hoogte.

Bij het verleenen van den bijstand wordt zooveel mogelijk alles vermeden wat den veroordeelde in zijne vrijheid zou kunnen beperken of maatschappelijk zou kunnen benadeelen.

24. De instelling of bijzondere ambtenaar, die met het verleenen van den bijstand is belast, bevordert dat ten aanzien van den daaraan onderworpen veroordeelde reclasseeringsmaatregelen, indien en voor zoover die noodig zijn, worden getroffen.

De ambtenaar der reclasseering doet met betrekking tot een veroordeelde, wien bijzondere voorwaarden zijn opgelegd, zonder dat eene instelling met het verleenen van bijstand aan dien veroordeelde is belast, zoo noodig een voorstel tot aanwijzing, als bedoeld bij artikel 48 der Reclasseeringsregeling.

Met betrekking tot zoodanigen veroordeelde doet hij, zoo noodig, overeenkomstig artikel 53 der Reclasseeringsregeling een voorstel strekkende tot het aanwenden te diens aanzien van

rechtstreeksche Overheidsbemoeiingen op zijn behoud voor het maatschappelijk leven gericht. De Reclasseeringsregeling vindt ten deze overeenkomstige toepassing.

Slotbepalingen.

Dit besluit kan worden aangehaald als: Uitvoeringsregeling voorwaardelijke veroordeeling.

Onze Minister is bevoegd nadere voorschriften te geven ter uitvoering van dit besluit.

Dit besluit treedt in werking met den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst, en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer. 's-Gravenhage, den 13den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(Uitgeg. 28 Dec. 1915.)

MODEL.

Familienaam (in groote letters), voor- namen; bijnamen, valsche namen, geslacht.	
Namen der ouders.	
Jaar en dag der geboorte.	
Geboorteplaats (voldoende omschrij- ving).	
Burgerlijke staat (c. q. naam van echtgenoot).	
Woon- of verblijfplaats en verder adres.	
Beroep.	
Dagteekening der veroordeeling.	
Rechter die de veroordeeling heeft uitgesproken.	
Qualificatie.	
Aanhaling van de artikelen der straf- wet.	
Straf of straffen, waartoe is veroor- deeld, ook de vervangend.	
Hoofdstraf of hoofdstraffen, waartoe voorwaardelijk veroordeeld is.	
Bijkomende straf of straffen, waartoe de voorwaardelijke veroordeeling zich niet uitstrekt.	
Duur van den proeftijd.	

Tijdstip van ingang van den proeftijd.	
Tijdstip van vermoedelijk einde van den proeftijd.	
De opgelegde bijzondere voorwaarden zoo veel mogelijk te omschrijven in de bewoordingen van het arrest of vonnis.	
Gedeelte van den proeftijd, waartoe de bijzondere voorwaarden zijn beperkt.	

Opgemaakt door den procureur-generaal
officier van justitie
ambtenaar van het openbaar ministerie

bij.....(1), den.....

Mij bekend,

De Minister van Justitie,

Behoort bij den algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld bij Koninklijk besluit van den 13 December 1915 (*Staatsblad* n°. 506).

(1) Gerecht dat de veroordeeling heeft uitgesproken.

13 December 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Onder „jagttuigen, waarvan het gebruik volgens deze wet niet geoorloofd is” in al. 1 van art. 47 Jagtwet bedoeld in verband met het bepaalde onder letter a van art. 45 1^e al. zijn begrepen de voorwerpen in art. 41e opgenoemd, waartoe de wildstrikken behooren.

De Kantonrechter heeft derhalve ten onrechte nagelaten, om nevens de verbeurdverklaring de vernieling van de in beslag genomen wildstrikken te bevelen.

(Jagtwet art. 47.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. S. Gratama, H. M. A. Savelberg, Jhr. Rh. Feith en Dr. L. E. Visser.

P. J. de W., oud 31 jaar, wever, geboren en wonende te Goirle, requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Breda van 23 September 1915, waarbij, na het daartegen gedaan verzet, werd bekrachtigd een vonnis door diezelfde Rechtbank den 20 Mei 1915 bij verstek gewezen, bij welk vonnis in hooger beroep werd bevestigd een vonnis van het Kantongerecht te Tilburg van 9 Maart 1915, houdende bekrachtiging van het daartegen gedaan verzet, van een vonnis door datzelfde Kantongerecht den 14 December 1914 bij verstek gewezen, waarbij de requirant werd

schuldig verklaard aan: „pogingen doen om wild te bemachtigen, gepleegd met behulp van wildstrikken” en, met toepassing van de artt. 15, 41 en 45 der Jagtwet, 10 14^e. en 11 der Wet van 15 April 1886 (S. 64) veroordeeld tot zeven dagen hechtenis, met verbeurdverklaring van den in beslag genomen wildstrik.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Bij vonnis van den Kantonrechter te Tilburg bij verstek gewezen, is requirant veroordeeld wegens pogingen doen om wild te bemachtigen met behulp van wildstrikken, tot zeven dagen hechtenis met verbeurdverklaring van den in beslag genomen wildstrik. Dit vonnis is na verzet bekrachtigd en in hooger beroep is dat laatste vonnis eerst bij verstek bevestigd, terwijl de Rechtbank vervolgens na verzet die uitspraak bekrachtigde.

Nevens de verbeurdverklaring van den wildstrik, had echter krachtens art. 47 der Jagtwet, de vernieling daarvan moeten worden bevolen. Immers wel spreekt het eerste lid daarvan, voorzover hier van belang, van jagttuig, waarvan het gebruik volgens die wet niet geoorloofd is, doch tusschen art. 47 (en 46) en art. 45 a., bestaat zoodanig verband, dat nu in deze laatste bepaling onder jagttuig, waarvan het gebruik volgens de jagtwet verboden is, uitdrukkelijk begrepen worden verklaard, de voorwerpen in de bepaling van art. 41 e. opgenoemd — waaronder wildstrikken zijn gesteld — ook in art. 47, onder jagttuig, mede aan wildstrikken moet worden gedacht. Door na te laten bevel tot de vernieling uit te spreken, is mitsdien dat artikel geschonden (verg. H. R. 12 Juni 1899, W. 7303 impl.).

Ik concludeer derhalve tot vernietiging van het vonnis waartegen beroep, doch alleen voorzover daarbij op het punt van de enkele verbeurdverklaring van den wildstrik, het verstekvonnis der Rechtbank bekrachtigd is, voorts tot vernietiging van dat vonnis en het vonnis van den Kantonrechter na verzet, voorzover die vonnissen op dit punt eene bevestiging, resp. bekrachtiging inhielden van de voorafgaande uitspraken en eindelijk het verstekvonnis van den Kantonrechter op dit punt en dat de Hooge Raad, met aanhaling van art. 47 der Jagtwet, zal verbeurdverklaren den in beslag genomen wildstrik, met bevel tot vernieling daarvan.

De Hooge Raad, enz.;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Savelberg;

O., dat noch bij de aanteekening van het beroep, noch naderhand door of van wege den requirant eenige gronden voor dat beroep zijn aangevoerd;

O. echter ambtshalve:

dat bij het vonnis van den Kantonrechter te Tilburg den 14 December 1914 bij verstek gewezen, als wettig en overtuigend bewezen is aangenomen het den requirant ten laste gelegde feit;

dat hij op 13 September 1914 des voormiddags omstreeks 8 ure te Goirle ter plaatse genaamd „Breehesche heide” op een perceel heidegrond, een wildstrik zoodanig heeft gesteld, dat daarin wild kon worden gevangen;

dat bij dat vonnis dit feit is gequalificeerd en deswege straf is opgelegd als aan het hoofd van dit arrest is vermeld, doch dat daarbij ten onrechte is nagelaten met toepassing van art. 47 al. 2 der Jagtwet, nevens de verbeurdverklaring, de vernieling van den in beslag genomen wildstrik te bevelen;

dat immers onder de „jagtuigen waarvan het gebruik volgens deze wet niet geoorloofd is”, in al. 1 van gemeld artikel bedoeld, in verband met het bepaalde onder letter a. van art. 45 1^e al. zijn begrepen de voorwerpen in art. 41 e. opgenoemd, waartoe de wildstrikken behooren;

dat de Kantonrechter alzoo bij zijn vonnis voormeld art. 47 heeft geschonden, terwijl diezelfde schending plaats vond bij de overige hierboven vermelde rechterlijke uitspraken;

dat dientengevolge geen der voormelde uitspraken op voormeld punt kan worden in stand gehouden en gemeld artikel alsnog zal moeten worden toegepast;

Vernietigt het vonnis door de Arr.-Rechtbank te Breda op 23 September 1915 in deze zaak gewezen, doch alleen voor zooverre daarbij het vonnis door die Rechtbank op 20 Mei 1915 bij verstek gewezen is bekrachtigd ten aanzien van de verbeurdverklaring, zonder dat daarbij de vernieling van den verbeurdverklaarden wildstrik is bevolen;

Op dit punt opnieuw rechtdoende ten principale krachtens art. 105 R. O.;

Verstaat dat op het ten laste gelegde en bewezen verklaarde behalve de in het bestreden vonnis aangehaalde artikelen mede van toepassing is art. 47 der Jagtwet;

Vernietigt voormeld verstekvonnis voorzover dit eene vestiging inhoudt van het na verzet gewezen vonnis van den Kantonrechter te Tilburg van 9 Maart 1915, en dit laatste vonnis voorzover daarbij wordt be-

krachtigd diens verstekvonnis van 14 December 1914, beide op het punt der verbeurdverklaring zonder bevel tot vernieling;

Vernietigt mede ten aanzien daarvan het laatstgemelde vonnis des Kantonrechters;

Verklaart verbeurd den in beslag genomen wildstrik;

Beveelt de vernieling daarvan;

Verwerpt overigens het beroep. (Ned Jur.)

14 December 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat tegen een besluit van Gedeputeerde Staten tot verdragging hunner beslissing omtrent aan hunne goedkeuring onderworpen raadsbesluiten, teneinde den gemeenteraad in de gelegenheid te stellen aan de tegen die besluiten gerezen bedenkingen tegemoet te komen, geen beroep op de kroon openstaat.

WIJ WILHELMINA, KONINGIN.

Beschikkende op het beroep ingesteld door den Raad der gemeente Rauwerderhem tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Friesland van 5 Augustus 1915, n°. 79, 2^e Afd. F., houdende bedenkingen tegen de besluiten van dien Raad van 17 Juli 1915, n°. 1 en 6, tot wijziging der gemeentebegroting voor het dienstjaar 1915 en tot het aangaan eener geldleening groot f 1400;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 27 October 1915, n°. 365;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 7 December 1915, n°. 8361, Afd. Binnenlandsch Bestuur;

Overwegende, dat door den gemeenteraad van Rauwerderhem ter goedkeuring aan Gedeputeerde Staten van Friesland zijn aangeboden zijne besluiten van 17 Juli 1915, n°s. 1 en 6, tot wijziging der gemeentebegroting voor het dienstjaar 1915 en tot het aangaan eener geldleening groot f 1400;

dat bij Gedeputeerde Staten tegen deze besluiten bedenkingen zijn gerezen uit overweging dat onder de uitgaven tot dekking waarvan de gemeenteraad eene geldleening wenscht aan te gaan, bedragen zijn begrepen voor het betalen van toeslag op de jaarwedden van sommige gemeente-ambtenaren en van een cadeau aan een oud-gemeente-ambtenaar; dat naar hun oordeel voor dergelijke uitgaven niet kan worden geleend, weshalve zij ernstig bezwaar maken aan de aangeboden raadsbesluiten hunne goedkeuring te hechten;

dat naar aanleiding van deze bedenkingen

Gedeputeerde Staten onder dagteekening van 5 Augustus 1915, n°. 79, de raadsbesluiten aan het gemeentebestuur hebben teruggezonden met uitnoodiging daarin, in verband met de daartegen gerezen bedenkingen, wijziging te brengen en daarna de besluiten opnieuw ter goedkeuring in te zenden;

dat zij inmiddels de beslissing op de aangeboden raadsbesluiten hebben verdaagd;

dat de gemeenteraad van Rauwerderhem zich hierop om voorziening tegen voormeld besluit van Gedeputeerde Staten tot Ons heeft gewend, daarbij in hoofdzaak aanvoerende dat het naar het oordeel van den Raad hier betreft de beginselkwestie: „mag ter bestrijding van uitgaven, voortvloeiende uit den tegenwoordigen toestand van oorlogsgevaar, waarin het land verkeert, worden geleend, m. a. w. mogen deze uitgaven drukken op belastingbetalende ingezetenen, ook in volgende jaren?"; dat de Raad meent dat hiertegen moeilijk bezwaar kan bestaan, doch het integendeel onbillijk zou zijn, al die uitgaven ineens ten laste der ingezetenen — die toch reeds voor veel en velerlei extra moeten betalen — te brengen; dat de Raad het geven van den toeslag noodzakelijk acht en bovendien meent, dat de gemeente niet kan achterblijven daar waar alle ingezetenen, welke werkvolk in dienst hebben, voorgaan; dat echter deze toeslag uit de gewone inkomsten niet is te bestrijden; dat de eenige weg, om tot dergelijke ontvangst te geraken, is, geld te leenen, en naar 's Raads meening, hiertegen geene wettelijke en feitelijk ook geen ernstige practische bezwaren bestaan, terwijl toch ook het Rijk voor dergelijke uitgaven leeningen aangaat en zeer zeker groote stedelijke gemeenten hieraan niet kunnen ontkomen;

Overwegende, dat art. 200 der Gemeentewet ingeval Gedeputeerde Staten het besluit van een gemeentebestuur weigeren goed te keuren, aan dat bestuur de bevoegdheid toekent binnen dertig dagen, te rekenen van de dagteekening der beslissing van Gedeputeerde Staten, bij Ons voorziening te vragen; dat echter een gemeentebestuur noch aan dit voorschrift noch aan eenige andere bepaling der wet de bevoegdheid ontleent om van Ons eene beslissing te vragen, zoolang Gedeputeerde Staten nog niet uitspraak hebben gedaan;

dat Gedeputeerde Staten van Friesland nu wel bij schrijven van 5 Augustus 1915, n°. 79, 1^e Afd., F. bedenkingen hebben geopperd tegen de raadsbesluiten van 17 Juli 1915, n°s. 1 en 6, waarmede zij beoogden den gemeenteraad te bewegen de besluiten alsnog in hun geest te

wijzigen, doch dat zij hunne beslissing op de aangeboden raadsbesluiten hebben verdaagd; dat derhalve het ingesteld beroep is praematuur;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

den Raad der gemeente Rauwerderhem niet ontvankelijk te verklaren in zijn beroep.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast, enz. (W. v. D. B. A.)

14 December 1915. MISSIVE van den Minister van Oorlog aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende vrijstelling van opkomst bij den landstorm.

Naar mij is gebleken, is een van de Commissarissen der Koningin van oordeel, aan het dezerzijdsch schrijven van 5 November 1913, afdeling Militie en Landweer (L.) n°. 159 de bevoegdheid te kunnen ontleenen om aan landstormplichtige personen, werkzaam bij een gemeentelijke inrichting van onderwijs vrijstelling of voorloopige vrijstelling van den werkelijken dienst te verleenen.

In verband hiermede heb ik de eer U Hoog Edelgestrengte te doen kennen, dat het niet de bedoeling is geweest, die in vermeld schrijven aan de Commissarissen der Koningin verleende bevoegdheid uit te strekken ook tot bij het onderwijs werkzame personen. Ik wensch dan ook de beslissing inzake het al of niet verleenen van vrijstelling of voorloopige vrijstelling aan deze categorie van personen aan mij te houden.

In algemeenen zin toch staat de behartiging der onderwijsbelangen aan den Minister van Binnenlandsche Zaken; de beoordeeling in hoeverre in eenig geval de noodzakelijkheid aanwezig is om een bij het onderwijs betrokken landstormplichtige niet aan zijn werkring te onttrekken, behoort dan ook aan dien Minister te worden overgelaten.

Op de beslissing, welke ik naar aanleiding van het advies, dat mijn genoemde ambtgenoot aan mij mocht verstrekken, zal nemen, zullen uit den aard der zaak de belangen van den militairen dienst van invloed zijn.

(W. v. D. B. A.)

15 December 1915. BESLUIT, tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente 's-Hertogenbosch, d.d. 11 December 1914, de besluiten van Gedeputeerde Staten van Noordbrabant, d.d. 14 Januari 1915, G, n°. 168, 1ste afdeling, en G, n°. 42, en het

besluit van Burgemeester en Wethouders van *Breda*, d.d. 22 Februari 1915, n°. 29, 1ste Bureau, alle inzake electriciteitsvoorziening. S 507.

WJF WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 5 November 1915, n°. 8085, afdeling Binnenlandsch Bestuur, tot vernietiging van :

a. het besluit van den Raad der gemeente *'s-Hertogenbosch*, d.d. 11 December 1914, strekkende tot aankoop van eenige machines met toebehooren voor een gemeentelijk electriciteitsprovisorium ;

b. het besluit van Gedeputeerde Staten van *Noordbrabant*, d.d. 14 Januari 1915, G, n°. 168, 1ste afdeling, strekkende tot wegneming van electriche geleidingen. over openbare wegen der gemeente *Breda* ;

c. het besluit van Gedeputeerde Staten van *Noordbrabant*, d.d. 14 Januari 1915, G, n°. 42, inzake het doen wegnemen van electriche geleidingen over openbare straten der gemeente *'s-Hertogenbosch* ;

d. het besluit van Burgemeester en Wethouders der gemeente *Breda*, d.d. 22 Februari 1915, n°. 29, 1ste Bureau, strekkende tot aankoop van een gasmotor met dynamo en diverse toestellen voor eene electriche installatie aan de gasfabriek aldaar ;

Overwegende, dat de bovengenoemde besluiten ten nauwste samenhangen met den aanleg, exploitatie of uitbreiding van gemeentelijke bedrijven tot productie en levering van electriche stroom ;

dat de aanleg, exploitatie of uitbreiding van dergelijke bedrijven, ingevolge de bij Ons besluit van 15 November 1915, n°. 25, goedgekeurde wijziging van de Electriciteitsverordening *Noordbrabant* 1911, slechts mag geschieden, nadat door Ons is verklaard, dat zoodanige aanleg, exploitatie of uitbreiding niet in strijd is met het algemeen belang ;

dat zoodanige verklaring door Ons niet is afgelegd en het bij gebreke daarvan in strijd zou zijn met het algemeen belang besluiten te handhaven, die in een of anderen zin op eene door Ons te nemen beslissing zouden kunnen vooruitloopen ;

Gelet op artikel 166 der Provinciale wet en op artikel 153 der Gemeentewet ;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 November 1915, n°. 30) ;

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 13 December 1915, n°. 9415, afdeling Binnenlandsch Bestuur ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

de sub a—d voormelde besluiten te vernietigen wegens strijd met het algemeen belang.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 15den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 23 Dec. 1915.)

15 December 1915. BESLUIT, houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870 (*Staatsblad* n°. 62), laatstelijk gewijzigd bij die van 15 Juli 1912 (*Staatsblad* n°. 240) en de wet van 5 December 1881 (*Staatsblad* n°. 185). S. 508.

15 December 1915. BESLUIT, houdende afen overschrijving van het 1ste op het IIde hoofdstuk der begroting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1915. S. 509.

15 December 1915. BESLUIT, tot wijziging van het besluit van 30 Maart 1904, houdende nieuwe bepalingen omtrent de ambtenaren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

WJF WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van 11 December 1915, n°. 57, afdeling Personeel ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Aan artikel 126 van Ons besluit van 30 Maart 1904, n°. 19, aangevuld bij dat van 21 Mei 1912, n°. 55, wordt als derde lid toegevoegd :

„Mede kan de Minister van dien regel afwijken, bijaldien een ambtenaar wordt geschorst omdat hij verdacht wordt zich aan een misdrijf schuldig te hebben gemaakt. De ingehouden gelden kunnen alsnog worden uitbetaald, wanneer de ambtenaar niet wordt ontslagen”.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit.

's-Gravenhage, den 15den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

15 December 1915. **MISSIVE** van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende aangifte eener besmettelijke veeziekte.

In den laatsten tijd is het herhaaldelijk voorgekomen, dat wegens verzuim van aangifte eener besmettelijke veeziekte art. 13 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 131), tot regeling van het Veeartsenijkundig Staatstoezicht en de Veeartsenijkundige politie de overtreders zijn getroffen met de daaraan in artikel 27 dier wet verbonden gevolgen.

Zoolang het onderhavige voorschrift geldt, moet het in zijne volle strengheid worden toegepast, onverschillig wat de gevolgen voor de daardoor getroffen en zijn mogen. Het komt mij daarom wenschelijk voor, dat de belanghebbenden met nadruk worden gewezen op de gevaren, welke voor hen het gevolg zijn van niet naleving van het voorschrift van artikel 13 der wet van 1870.

Ik zou het op hoogen prijs stellen, indien door U H.E.G. eene desbetreffende circulaire werd gericht tot de onderscheidene burgemeesters in Uwe Provincie. Gaarne ontvang ik van deze circulaire een afschrift.

(W. v. D. B. A.)

16 December 1915. **BESLUIT**, houdende vaststelling van bepalingen omtrent behandeling en vervoer van afgeroomde melk, karnemelk en wei. S. 510.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat de zorg voor het behoud van den veestapel vereischt, dat bepalingen worden vastgesteld omtrent behandeling en vervoer van afgeroomde melk, karnemelk en wei;

Gezien artikel 15 der wet van 20 Juli 1870 (*Staatsblad* n°. 131), tot regeling van het veeartsenijkundig Staatstoezicht en de veeartsenijkundige politie, gewijzigd bij de wetten van 1 Augustus 1880 (*Staatsblad* n°. 123), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 15 April 1896 (*Staatsblad* n°. 68), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157) en 16 April 1915 (*Staatsblad* n°. 196);

Op de voordracht van Onzen Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 27 November 1915, Directie van den Landbouw, n°. 29495, 3de Afdeling;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 December 1915, n°. 37);

Gelet op het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 14 December 1915,

Directie van den Landbouw, n°. 30681, 3de Afdeling;

Hebben goedgevonden en verstaan:

I. te bepalen, dat in inrichtingen, waarin melk van vee van meer dan één eigenaar wordt verwerkt, de afgeroomde melk, de karnemelk en de wei onmiddellijk na haar ontstaan tot zoodanige temperatuur moeten worden verhit, dat deze producten bij vermenging met waterstofsperoxyde-oplossing en parafenylenediamine-oplossing niet blauw worden, tenzij genoemde producten door verhitting van de melk of de room, waarvan zij afkomstig zijn, voormelde reactie bereids niet meer vertoonen;

II. te verbieden het vervoeren van afgeroomde melk, karnemelk en wei, die bij vermenging met waterstofsperoxyde-oplossing en parafenylenediamine-oplossing blauw worden;

III. te bepalen, dat Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel in bijzondere gevallen van de sub I. bedoelde verplichting en het sub II. bedoelde verbod ontheffing kan verleenen.

Onze Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 16den December 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHU MA.

(Uitgeg. 23 Dec. 1915.)

16 December 1915. **BESLUIT**, bepalende het tijdstip van inwerkingtreding van de wet van 12 Juni 1915 (*Staatsblad* n°. 247). S. 511.

Bepaald op 30 December 1915.

16 December 1915. **BESLUIT**, tot wijziging van het Koninklijk besluit van 28 April 1913 (*Staatsblad* n°. 144), houdende vaststelling van bepalingen omtrent de inrichting van het Departement van Justitie. S. 512.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 20 November 1915, Afdeling A. S., n°. 178 Geheim;

Den Raad van State gehoord (advies van 30 November 1915, n°. 22);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Justitie van 14 December 1915, n°. 91 Geheim;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. In artikel I van Ons besluit van

28 April 1913 (*Staatsblad* n°. 144) wordt voor „18 hoofdcommiezen” gelezen „19 hoofdcommiezen” en voor „44 adjunct-commiezen en klerken” gelezen „46 adjunct-commiezen en klerken”.

2. Dit besluit treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en de *Staatscourant*, waarin het is geplaatst.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk gelijktijdig in het *Staatsblad* en in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State en aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 16den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.
(*Uitgeg.* 23 Dec. 1915.)

17 December 1915. BESLUIT, houdende vaststelling der jaarwedden van de Ambtenaren der Reclasseering, bedoeld in artikel 14d van het Wetboek van Strafrecht. S. 513.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van den 15den December 1915, 3de Afdeling D, n°. 568;

Hebben goedgevonden en verstaan:

De jaarwedde van de Ambtenaren der Reclasseering, bedoeld in artikel 14d van het Wetboek van Strafrecht, bedraagt ten minste achttienhonderd gulden en ten hoogste vier en twintighonderd gulden; deze jaarwedde wordt bij bekwaamheid, geschiktheid en dienstijver telkens na twee jaar dienst met tweehonderd gulden verhoogd, totdat het maximum is bereikt.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 17den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie, B. ORT.
(*Uitgeg.* 20 Dec. 1915.)

18 December 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *oud papier*. S. 514.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *oud papier* te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 10 December 1915, Kabinet, Litt. U¹⁶²;

Den Raad van State gehoord (advies van 14 December 1915, n°. 35);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 16 December 1915, Kabinet, Litt. L¹⁶⁶;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig Artikel.

De uitvoer van *oud papier* is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behoudens Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 18den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 20 Dec. 1915.)

18 December 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *zaad van wikken en lupinen*. S. 515.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van *zaad van wikken en lupinen* te verbieden;

Gezien de Wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344);

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 9 October 1915, Kabinet, Litt. B¹⁶²;

Den Raad van State gehoord (advies van 14 December 1915, n°. 34);

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 16 December 1915, Kabinet, Litt. M¹⁶⁶;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Eenig Artikel.

De uitvoer van *zaad van wikken en lupinen* is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk

op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 18den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 20 Dec. 1915.)

18 December 1915. BESLUIT, houdende *intrekking* van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van klaverzaden. S. 516

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 16 December 1915, Kabinet, Litt. M¹⁶⁸;

Hebben goedgevonden en verstaan :

In te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van klaverzaden, toegestaan bij Ons Besluit van 6 Maart 1915 (*Staatsblad* n°. 144).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 18den December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 20 Dec. 1915.)

20 December 1915. BESLUIT, houdende verbod van uitvoer van *cement*. S. 517

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat het in het belang van den Staat noodig is, den uitvoer van cement te verbieden ;

Gezien de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344) ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 11 December 1915, Kabinet, Litt. Z¹⁶³ ;

Den Raad van State gehoord (advies van 14 December 1915, n°. 38) ;

Gezien het nader rapport van Onze voornoemde Ministers van 17 December 1915, Kabinet, Litt. G¹⁶⁷ ;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

Eenig Artikel.

De uitvoer van cement is verboden van den dag der afkondiging van dit Besluit.

Wij behouden Ons voor dit verbod tijdelijk op te heffen of in bijzondere gevallen daarvan ontheffing te doen verleenen.

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit Besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 20sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

(*Uitgeg.* 21 Dec. 1915.)

20 December 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Taalkundig is onder het doen eener opgave niet bloot te verstaan het geven van een antwoord op eene gestelde vraag, maar ook het spontaan, uit eigen beweging doen eener mededeeling.

In dien zin dient dit woord ook te worden opgevat in art. 395 der Invaliditeitswet.

(Invaliditeitswet art. 395.)

Voorzitter : Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden : Mrs. C. O. Segers, H. Hesse, Jhr. Rh. Feith en Dr. L. E. Visser.

De Procureur-Generaal bij den Hoogen Raad der Nederlanden, requirant van cassatie in het belang der wet, tegen een arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 30 Juni 1915, waarbij in hooger beroep, met vernietiging van een vonnis der Arr.-Rechtbank te Amsterdam van 13 April 1915, J. d. V., oud 76 jaar, makelaar, geboren en wonende te Amsterdam, is ontslagen van alle rechtsvervolging.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Bij arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 30 Juni 1915, waartegen geen beroep in cassatie is ingesteld, is met diens schuld daaraan en overeenkomstig de bij dagvaarding gedane

subsidiare telastelegging wettig en overtuigend bewezen verklaard, dat J. d. V. te Amsterdam in de maand April 1914 aan eene door hem aan de in het K. B. van 19 Juli 1913 (S. 330) bedoelde, voor de gemeente Amsterdam ingestelde en aldaar gevestigde Rente-Commissie toegezonden aanvraag om een ouderdomsrente voor Rachel Rodrigues Loopers, huisvrouw van Isaac Delmonte, opzettelijk heeft toegevoegd een door hem gestelde en onder teekende schriftelijke verklaring, waarbij hij, in strijd met de waarheid, heeft opgegeven, dat bedoelde Rachel Rodrigues Loopers in het tijdvak 1903—1910 ruim 156 weken bij hem als kwitantieloopster werkzaam was geweest. Dit feit werd echter niet strafbaar geoordeeld en de beklagde te dier zake van elke rechtsvervolgving ontslagen, omdat het naar 's Hofs oordeel niet viel in eenige strafbepaling, in het bijzonder niet in art. 395 der Invaliditeitswet. Immers het hield niet in, dat ten aanzien van de bedoelde werkzaamheid van Rachel Rodrigues Loopers aan den beklagde eenige opgave door de Rente-Commissie was gevraagd geworden en dit zou toch vereischte zijn geweest om het feit onder art. 395 der Invaliditeitswet te doen vallen, daar dit voorschrift strekte ter verzekering van de deugdelijkheid van het onderzoek, zoo noodig in te stellen door de daarin aangeduide personen of colleges, en mitsdien geacht moest worden uitsluitend te betreffen opgaven en inlichtingen omtrent zaken of feiten, waaromtrent door die personen of colleges opgaven of inlichtingen waren gevraagd. Zulks zou ook hieruit mogen worden afgeleid, dat in genoemd wetsartikel op één lijn worden gesteld *onvolledige* en *onware* opgaven of inlichtingen, terwijl van onvolledige opgaven of inlichtingen slechts sprake kan zijn, wanneer opgaven of inlichtingen omtrent zaken of feiten zijn gevraagd geworden.

Ik kan mij hiermede niet vereenigen en meen mij tegen deze beslissing in het belang der wet te moeten voorzien in cassatie.

Art. 395 der Invaliditeitswet stelt strafbaar elke opzettelijk onvolledige of onware opgave of inlichting, o. a. ten aanzien van zaken, de al of niet toepasselijkheid dezer wet betreffende en mondeling of schriftelijk gedaan of verstrekt o. a. aan commissiën, belast met de uitvoering dezer wet. Ik kan hierin de beperking, welke het Hof er in ziet, niet vinden. Toegegeven kan worden, dat slechts gevraagde opgaven of inlichtingen onvolledig kunnen zijn, daar eene opgave of inlichting, op zich zelf beschouwd,

dus binnen de grenzen, welke zij zich zelve stelt, niet anders dan volledig kan wezen. Ik zou zelfs nog verder willen gaan en beweren, dat eene *inlichting* steeds als antwoord op een vraag wordt gegeven, of althans ten behoeve van de persoon, aan wie zij gegeven wordt. Maar dan blijven toch in het wetsvoorschrift nog de onware opgaven over, en de beteekenis van het woord *opgave* is geheel algemeen. Dit woord wordt ook gebezigd, wanneer mededeelingen worden bedoeld, door hen, die ze geven, niet op eigen aandrif en te hunnen eigenen behoeve verstrekt; zie b.v. art. 986 B. W.

Zeker strekt het voorschrift om de deugdelijkheid van het onderzoek te waarborgen, doch door het uit eigen beweging doen van onware opgaven aan de met het onderzoek belaste Commissie wordt toch stellig ook de juistheid van het resultaat, waartoe zij komen zal, in de waagschaal gesteld, omdat zij zullen kunnen leiden tot het niet vragen van inlichtingen omtrent het onderwerp der opgaven, wanneer in deze vertrouwen wordt gesteld.

En te minder is het aannemelijk, dat art. 395 niet het oog zou hebben op onware opgaven, uit eigen beweging door de belanghebbenden of derden verstrekt, omdat de Invaliditeitswet dit eigen initiatief althans van de zijde der belanghebbenden meer dan eens onderstelt, wanneer in hun belang eenig punt moet worden onderzocht en dus de bij dit onderzoek te bezigen bewijsmiddelen moeten worden aangevoerd. Zoo in het hier ter sprake komend geval van art. 369, waarin de zeventigjarige die een ouderdomsrente verlangt zonder dat premie betaald is, zelf aannemelijk moet maken, dat hij in de laatstverloopen tien jaren gedurende ten minste 156 weken in de termen van verzekeringsplicht zou zijn gevallen, indien de verzekering destijds reeds ingevoerd ware. Art. 9 van het K. B. van 19 Juni 1913 (S. 330) verwacht dan ook van hem of van de voor hem optredende tusschenpersoon de inzending der aanvraag *met de bijbehorende stukken*. En evenzoo opent het (nog niet ingevoerde) art. 148 der Wet de mogelijkheid om bij de aanvraag van invaliditeitsrente reeds eene geneskundige verklaring over te leggen. Ik kan niet aannemen, dat art. 395 zou bedoelen valsheid in dergelijke ongevraagde doch wel verwachte bewijsstukken ongestraft te laten.

Ik vorder daarom, dat Uw Raad het arrest zal vernietigen, doch alleen voorzover daarin het bewezen verklaarde niet-strafbaar is verklaard en de beklagde te dier zake van elke

rechtsvervolging is ontslagen, en zal verstaan, dat dit bewezen verklaarde oplevert het schriftelijk doen van een opzettelijk onware opgaven ten aanzien van een feit, de al of niet toepasselijkheid der Invaliditeitswet betreffende, aan eene Commissie, belast met de uitvoering dezer wet, zulks zonder dat het te wijzen arrest eenig nadeel zal kunnen toebrengen aan de rechten, verkregen door den van rechtsvervolging ontslagene.

De Hooge Raad, enz. ;

Gehoord het verslag van den Raadsheer Segers ;

Gelet op het middel van cassatie, bestaande in: (zie concl. adv.-gen.) ;

Gezien de verklaring van den Griffier bij voormeld Gerechtshof de dato 4 October 1915 houdende, dat tegen bovenbedoeld arrest van dat Gerechtshof geen beroep van cassatie is aangeteekend ;

Gehoord, enz. ;

O., dat bij het bestreden arrest, met vrij-spraak van hetgeen primair ten laste was gelegd, wettig en overtuigend is bewezen verklaard, met beklagde's schuld daaraan, het hem subsidiair ten laste gelegde feit :

dat hij te Amsterdam in de maand April 1914 aan eene door hem aan de in het K. B. van 19 Juli 1913 (S. 330) bedoelde, voor de gemeente Amsterdam ingestelde, en aldaar gevestigde Rente-Commissie toegezonden aanvraag om een ouderdomsrente voor Rachel Rodrigues Loopes, huisvrouw van Isaac Delmonte, opzettelijk heeft toegevoegd een door hem gestelde en onderteekende schriftelijke verklaring, waarbij hij, in strijd met de waarheid, heeft opgegeven, dat hierbedoelde Rachel Rodrigues Loopes in het tijdvak 1903—1910 ruim 156 weken bij hem als quitantie-loopster werkzaam was geweest ;

dat dit feit echter niet strafbaar is geoordeeld en wel op grond der navolgende overwegingen :

dat kennelijk bij de telastelegging is gedacht aan de overtreding van art. 395 der Invaliditeitswet, doch het bewezen verklaarde zulk eene overtreding niet oplevert ;

dat dit wetsartikel toch strekt ter verzekering van de deugdelijkheid van het onderzoek door in dat artikel aangeduide personen of colleges bij de uitvoering der Invaliditeitswet zoonoodig in te stellen, en mitsdien geacht moet worden uitsluitend te betreffen opgaven en inlichtingen omtrent zaken of feiten, waaromtrent door die personen of colleges opgaven en inlichtingen zijn *gevraagd* ;

dat zulks ook hieruit zou mogen worden afgeleid, dat in genoemd wetsartikel op één lijn worden gesteld onvolledige en onware opgaven of inlichtingen, terwijl van onvolledige opgaven of inlichtingen slechts sprake kan zijn, waar opgaven of inlichtingen omtrent zaken of feiten zijn gevraagd geworden ;

dat waar nu de subsidiaire aanklacht niet inhoudt, dat ten aanzien van de daarbij bedoelde daadzak aan beklagde eenige opgave door de bedoelde Commissie is gevraagd geworden, het ten laste van d. V. als bewezen verklaarde feit niet valt in de strafbepaling van art. 395 voornoemd, zoodat deze, waar het ook niet oplevert overtreding van eenige andere strafbepaling, van alle rechtsvervolging behoort te worden ontslagen ;

O., dat ter ondersteuning van het cassatiemiddel is aangevoerd, dat de beteekenis van het in art. 395 der Invaliditeitswet gebezigde woord „opgave” geheel algemeen is, en dit woord dan ook gebezigd pleegt te worden wanneer men mededeelingen op het oog heeft, die door hen, die ze geven uit eigen aandrift en te hunnen eigen behoefte worden verstrekt, — b.v. in het in art. 986 B. W. bedoelde geval ;

dat nu voorzeker het voorschrift strekt om de deugdelijkheid van het onderzoek te waarborgen, doch dat zeer stellig ook door het uit eigen beweging doen van onware opgaven aan de met het onderzoek belaste Commissie, het resultaat waartoe deze komen zal in de waagschaal wordt gesteld, omdat zulk eene onware opgave kan leiden tot het niet vragen van inlichtingen omtrent het onderwerp der opgaven wanneer daarin vertrouwen wordt gesteld ;

dat daarenboven het niet aannemelijk is, dat art. 395 niet het oog zou gehad hebben op onware opgaven uit eigen beweging door belanghebbenden of derden verstrekt, omdat de Invaliditeitswet dit eigen initiatief, althans van de zijde van belanghebbenden meer dan eens onderstelt ;

O. hieromtrent :

dat art. 395 der Invaliditeitswet strafbaar stelt elke opzettelijk onvolledige of onware opgave of inlichting ten aanzien van zaken of feiten de naleving, de uitvoering of de al of niet toepasselijkheid dier wet of van een krachtens die wet genomen besluit betreffende, mondeling of schriftelijk gedaan of verstrekt aan ambtenaren, beampten, commissiën of leden van commissiën, belast met de uitvoering of met het toezicht op de naleving der wet ;

dat nu taalkundig onder het doen eener opgave niet bloot is te verstaan het geven van

een antwoord op een gestelde vraag, maar ook het spontaan, uit eigen beweging doen eener mededeeling;

dat hieruit volgt, dat de beperkte opvatting van het Gerechtshof alleen dan juist kan zijn, wanneer of uit de geschiedenis of uit het stelsel der wet duidelijk volgt, dat de wetgever deze enge interpretatie heeft gewild;

dat noch het een noch het ander het geval is; dat uit het bovenstaande volgt, dat de door het Gerechtshof aan art. 395 der Invaliditeitswet gegeven uitlegging niet juist is, en de beklagde ter zake van het hem ten laste gelegde en bewezen verklaarde feit had moeten worden veroordeeld;

Gezien art. 98 R. O.;

Vernietigt het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 30 Juni 1915 in deze zaak gewezen, doch alleen, voor zoverre het bewezen verklaarde niet strafbaar is verklaard en de beklagde van alle rechtsvervolgving is ontslagen;

Verstaat dat het ten laste van J. d. V. bewezen verklaarde feit oplevert: „het schriftelijk doen van eene opzettelijk onware opgave ten aanzien van een feit, de al of niet toepasselijkheid der Invaliditeitswet betreffende, aan eene commissie belast met de uitvoering dier wet”;

Bepaalt dat dit arrest geen nadeel zal toebrengen aan de door partijen verkregen rechten.
(Ned. Jur.)

22 December 1915. BESLUIT, betreffende in de kolonie *Suriname* aanwezige openbare en notarieele oude archieven. S. 518.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën en van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, dd. 12 November 1915, Afdeling B, n°. 19 en 30 October 1915, n°. 2568, Afdeling Kunsten en Wetenschappen;

Gelet op het Koninklijk besluit van 13 Januari 1854 (*Gouvernementsblad* n°. 3);

Den Raad van State gehoord (advies van 7 December 1915, n°. 42);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën a. i., en van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 13 December 1915, Afdeling B, n°. 44, en van 17 December 1915, n°. 2951, Afdeling Kunsten en Wetenschappen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De Gouverneur van *Suriname* wordt gemachtigd om van Bestuurswege beheerd

wordende archieven in de kolonie, dagteekenende van vóór 27 Februari 1816, naar *Nederland* te doen overbrengen ter verdere bewaring in het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage.

Na de opneming van deze bescheiden in het Algemeen Rijksarchief zijn daarop van toepassing de regelen omtrent het gebruik en de toegankelijkheid van 's Rijks archieven, dagteekenende van vóór December 1813.

2. Na artikel 59 van het bij Koninklijk besluit van 4 September 1868, n°. 17 (*Gouvernementsblad* n°. 14), vastgestelde Reglement op het Notarisambt in de kolonie *Suriname* wordt als laatste artikel van het Vijfde Hoofdstuk opgenomen het navolgende artikel 59a:

„De Gouverneur wordt gemachtigd om van de in het vorige artikel bedoelde bewaarplaats aanwezige minuten, registers en repertoria het gedeelte dagteekenende van vóór 27 Februari 1816 naar *Nederland* te doen overbrengen ter verdere bewaring in het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage.

„Na de opneming van deze bescheiden in het Algemeen Rijksarchief zijn daarop van toepassing de regelen omtrent het gebruik en de toegankelijkheid van naar die instelling overgebrachte Nederlandsche notarieele archieven, dagteekenende van vóór de invoering der Fransche wetgeving”.

3. Dit besluit treedt in werking op den dag van zijne afkondiging in de kolonie.

Onze Ministers van Koloniën en van Binnenlandsche Zaken zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 22sten December 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Koloniën a. i., J. J. RAMBONNET.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken,
CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeq. 7 Jan. 1916.*)

22 December 1915. BESLUIT, betreffende in de kolonie *Curaçao* aanwezige openbare en notarieele oude archieven. S. 519.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën en van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, dd. 12 November 1915, afdeling B, n°. 19, en 30 October 1915, n°. 2568, afdeling Kunsten en Wetenschappen;

Gelet op het Koninklijk besluit van 13 Januari 1854 (*Publicatieblad* n°. 5);

Den Raad van State gehoord (advies van 7 December 1915, n°. 42);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Koloniën a. i. en van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 13 December 1915, afdeling B, n°. 44, en van 17 December 1915, n°. 2951, afdeling Kunsten en Wetenschappen;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. De Gouverneur van Curaçao wordt gemachtigd om van Bestuurswege beheerd wordende archieven in de kolonie, dagteekende van vóór 5 Maart 1816, naar Nederland te doen overbrengen ter verdere bewaring in het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage.

Na de opneming van deze bescheiden in het Algemeen Rijksarchief zijn daarop van toepassing de regelen omtrent het gebruik en de toegankelijkheid van 's Rijks archieven, dagteekende van vóór December 1813.

2. Na artikel 60 van het bij Koninklijk besluit van 4 September 1868, n°. 18 (*Publicatieblad* n°. 16), vastgesteld Reglement op het Notarisambt in de kolonie Curaçao wordt als laatste artikel van het Vijfde Hoofdstuk opgenomen het navolgend artikel 60a:

„De Gouverneur wordt gemachtigd om van „de in het vorige artikel bedoelde bewaar- „plaats aanwezige minuten, registers en „repertoria het gedeelte dagteekende van „vóór 5 Maart 1816 naar Nederland te doen „overbrengen ter verdere bewaring in het „Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage.

„Na de opneming van deze bescheiden in het „Algemeen Rijksarchief zijn daarop van toe- „passing de regelen omtrent het gebruik en de „toegankelijkheid van naar die instelling over- „gebrachte Nederlandsche notarieele archieven, „dagteekende van vóór de invoering der „Fransche wetgeving.”

3. Dit besluit treedt in werking op den dag van zijne afkondiging in de kolonie.

Onze Ministers van Koloniën en van Binnenlandsche Zaken zijn, ieder voor zooveel hem aangaat, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* geplaatst en aan den Raad van State in afschrift medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 22sten December 1915.

WILHELMINA.

De Min. van Koloniën a. i., J. J. RAMBONNET.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN,

(*Uitgeg. 7 Jan. 1916.*)

22 December 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat abusievolle invulling van den datum aan het hoofd der candidaatsopgave aan de geldigheid der candidaatsstelling niet te kort doet, wanneer uit het door den Burgemeester van de candidaatsstelling opgemaakte proces-verbaal blijkt, dat de candidaatsopgave op den juiste datum heeft plaats gehad.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door den Raad der gemeente Tegelen tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 10 September 1915, L^s 6596/4 M. waarbij met vernietiging van het besluit van dien Raad van 27 Augustus 1915, is besloten J. H. BEURSKENS en J. VAN LEIPSIG als leden van dien Raad toe te laten;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 30 November 1915, n°. 408;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 15 December 1915, n°. 9584, Afd. B. B;

Overwegende: dat op 27 Augustus 1915 de Raad der gemeente Tegelen heeft besloten J. H. BEURSKENS en J. VAN LEIPSIG niet toe te laten als leden van den Raad, uit overweging dat aan het hoofd der te hunnen name ingeleverde candidaatsopgave als dag der verkiezing abusievelijk Woensdag 30 Juni in plaats van Dinsdag 29 Juni 1915 was vermeld tengevolge waarvan naar 's Raads meening de candidaatsstelling dier personen niet op een wettige wijze zou hebben plaats gehad;

dat Gedeputeerde Staten bij voormeld besluit het raadsbesluit hebben vernietigd en besloten J. H. BEURSKENS en J. VAN LEIPSIG als leden van den Raad van Tegelen toe te laten;

dat zij daarbij hebben overwogen dat waar uit het door den Burgemeester van Tegelen van de candidaatsstelling opgemaakte proces-verbaal blijkt, dat de candidaatsopgave ten name van J. H. BEURSKENS en J. VAN LEIPSIG is ingeleverd op den 29sten Juni 1915, zijnde de dag der verkiezing, uit het feit zelf der inlevering op dezen dag voldoende blijkt dat de candidaatsopgave voor die verkiezing bestemd was; dat, dit zoo zijnde, de abusievolle invulling van den datum aan het hoofd der candidaatsopgave naar het oordeel van Gedeputeerde Staten aan de geldigheid dier candidaatsstelling niet te kort doet; dat de Raad mitsdien ten onrechte besloten heeft J. H. BEURSKENS en J. VAN LEIPSIG niet als raadsleden toe te laten; dat van het besluit van Gedeputeerde Staten

de Raad van Tegelen bij Ons in beroep is gekomen, met verzoek zijn besluit tot niet-toelating van J. H. BEURSKENS en J. VAN LEIPSIG te handhaven ;

Overwegende : dat de gronden die Gedeputeerde Staten tot hun bestreden besluit geleid hebben juist zijn en deze tot de Onze makende ;

Gezien de Gemeentewet en de Kieswet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

het beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. D. B. A.)

22 December 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat :

in een raadsbesluit tot het aangaan eener overeenkomst met een andere gemeente tot het betrekken van electriciteit niet kan worden gezien een aanbesteding in den zin van art. 142 Gemeentewet, waarop volgens art. 194 litt. f dier wet goedkeuring aan Gedeput. Staten vereischt wordt ; de mogelijkheid eener voor de gemeente nadeelige rechterlijke uitspraak als gevolg van een door den Raad genomen besluit, tenzij de onrechtmatigheid van dit besluit boven allen twijfel verheven is, geen voldoende grond oplevert tot onthouding van goedkeuring aan zulk een besluit.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep ingesteld door den Raad der gemeente Maassluis tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland van 15/18 Juni 1914, G. S. n°. 60/1, waarbij goedkeuring is onthouden aan het besluit van dien Raad van 20 Maart 1914, strekkende tot het aangaan van eene overeenkomst met de gemeente Delft tot het betrekken van electriciteit van het electricch bedrijf dier gemeente, alsmede aan de raadsbesluiten van 1 April 1915, tot onderhandsche aanbesteding van de levering en aanleg van het onderstation, kabelnet en zuilen voor het electricch bedrijf en tot het aangaan van eene geldleening voor bedoeld bedrijf ;

Den Raad van State, Afdeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 3 November 1915, n°. 309 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 13 December 1915, n°. 8561, Afd. B. B. ;

Overwegende, dat de Raad der gemeente Maassluis bij besluit van 20 Maart 1914, overwegende de wenschelijkheid om te kunnen beschikken over electriciteit voor de gemeente, besloten heeft met de gemeente Delft eene

aan het raadsbesluit gehechte overeenkomst aan te gaan tot het betrekken van electriciteit van haar gemeentelijk electricch bedrijf ;

dat de Gemeenteraad vervolgens bij besluiten van 1 April 1915 heeft besloten :

a. aan de Hengelosche Electriche en Mechanische Apparatenfabriek „Heemaf” de levering en aanleg van het onderstation, kabelnet en zuilen, overeenkomstig de daarvoor vastgestelde eischen en in verband met hare inschrijving voorwaardelijk onderhands toe te wijzen ;

b. voor het in te stellen gemeentelijk electricch bedrijf eene geldleening aan te gaan van f 72000 tegen eene rente van ten hoogste 5 $\frac{1}{2}$ pCt. onder de in het besluit vermelde bepalingen ;

dat, nadat de N. V. Maassluische Gasfabriek Gedeputeerde Staten had verzocht aan de raadsbesluiten hunne goedkeuring te onthouden op grond dat door die besluiten geschonden zouden worden rechten aan de adresseerende vennootschap als concessionarisse der gasverlichting in de gemeente Maassluis verleend, Gedeputeerde Staten bij besluit van 15/18 Juni 1915, G. S. n°. 60/1, aan de drie bovengenoemde raadsbesluiten de goedkeuring hebben onthouden ;

dat Gedeputeerde Staten daarbij hebben overwogen dat de beslissing over het verschilpunt tusschen de gemeente Maassluis en adressante niet tot de bevoegdheid van Gedeputeerde Staten behoort, doch tot die van den rechter, c. q. van arbiters ; dat anderzijds echter, gelijk mede uit enkele der door het gemeentebestuur overgelegde adviezen blijkt, het geenszins uitgesloten is, dat, wanneer adressante hare bezwaren in rechte geldende maakt, de rechter ten nadeele der gemeente uitspraak zal doen ; dat dergelijke uitspraak, indien zij valt nadat reeds geheel of gedeeltelijk uitvoering is gegeven aan meerbedoelde raadsbesluiten, de gemeente tot belangrijke geldelijke offers zou noodzaken, zoodat het mitsdien door het belang der financieel weinig krachtige gemeente Maassluis geboden wordt om, alvorens tot uitvoering van de bewuste besluiten over te gaan, alsnog te trachten overeenkomstig art. 620 en volgende van het Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, eene beslissing van scheidsmannen te verkrijgen ; dat, hoewel adressante zich uitdrukkelijk bereid heeft verklaard om tot het verkrijgen van eene arbitrale uitspraak mede te werken, de Raad van Maassluis in zijne vergadering van 8 Juni 1915 besloten heeft de onderwerpelijke aan-

gelegenheid niet aan zoodanige uitspraak te onderwerpen ;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten de Raad der gemeente Maassluis bij Ons in beroep is gekomen, aanvoerende, dat het besluit tot het aangaan van eene overeenkomst met de gemeente Delft tot het betrekken van electriciteit van het elektrisch bedrijf dier gemeente naar 's Raads inzien niet valt onder art. 194 f der Gemeentewet, omdat van aanbesteding geen sprake kan zijn ; dat uitsluitend op verzoek van en uit hoogachting voor Gedeputeerde Staten het besluit aan dat College is verzonden, edoch met het gevolg, dat de goedkeuring er aan werd onthouden ; dat de inschrijvingen tot den aanleg en de levering van het kabelnet enz. voldeden aan de eischen en een en ander zóó was, dat op advies van Prof. VAN SWAAY uit Delft daarop alleszins kan worden ingegaan, zoowel wat de prijs als wat den leverancier betreft, zoodat daarin geen reden wordt aangetroffen waarom de goedkeuring aan het besluit dient te worden onthouden ; dat het geldleeningbesluit mede op goede gronden overeenkomstig het benooidigd bedrag en naar de eischen die aan eene goede geldleening mogen worden gesteld, steunt, zoodat mede daarin geen redenen te vinden zijn, waarom Gedeputeerde Staten daaraan hunne goedkeuring onthouden ; dat Gedeputeerde Staten echter op verzoek van de gasconcessionarisse hunne goedkeuring onthielden, omdat deze meent, dat hare rechten zouden worden geschonden ; dat er echter van schenden van rechten der gasconcessionarisse geen sprake is, omdat de gemeente geen gasbedrijf maar een elektrisch bedrijf wil in het leven roepen, wat naar 's Raads meening niet met de concessievoorwaarden in strijd is ;

dat hoewel Gedeputeerde Staten zeggen, dat dat het niet tot hun bevoegdheid behoort, over dit bestreden punt te beslissen, zij toch, door hunne goedkeuring aan de besluiten van den Raad te onthouden, beletten dat in het algemeen belang en dat van de gemeente de zoo noodige electriciteit voor kracht en licht wordt geleverd, terwijl toch uit het gascontract en zijn wordingsgeschiedens te zien is, dat de bestaande gasconcessie slechts het uitsluitend recht van gasexploitatie in dit contract heeft willen vastleggen ;

dat het wel waar is, dat, bij het optreden in het algemeen belang de mogelijkheid nooit uitgesloten is, dat er een procedure zou kunnen worden gevoerd, maar dat de Overheid zich daardoor niet van haar taak ontslagen

mag rekenen ; dat in dit geval de rechter ten nadéele der gemeente uitspraak zou kunnen doen, doch dat naar het oordeel van vele bekwame rechtsgeleerden de gemeente in het gelijk zal worden gesteld ; dat het niet vaststaat dat de gasconcessionarisse zich in rechte zal doen gelden en er dus thans geen sprake is van een na- of voordeelige uitspraak ; dat daarom deze twijfelachtige mogelijkheid Gedeputeerde Staten niet had mogen leiden tot de onthouding hunner goedkeuring aan de raadsbesluiten en tot het daardoor forceerer van arbitrage in deze aangelegenheid ; dat het niet de vraag mag zijn of arbitrale uitspraak schade of winst voor de gemeente zal opleveren daarmede Raad, ziende op vele gunstige rechtskundige ingewonnen adviezen, een onbevooroordeelde rechtspraak door arbiters niet behoeft te vreëzen, doch dat hij, waar er naar zijn oordeel thans geen verschil bestaat, meent niet te moeten worden gedwongen tot arbitrage omdat de gasconcessionarisse dit wil ; dat, hoewel de goede zorg voor de gemeentefinanciën van de zijde van Gedeputeerde Staten zeer waardeerende, niet uit het oog mag worden verloren, dat vele ingezetenen ten koste van hun beurs zeer duur gas moeten gebruiken voor hunne motoren (10 cent per M³) en het niet minder in het belang der gemeente zelve wenschelijk is, dat zij ten spoedigste komen tot de exploitatie van het elektrisch bedrijf, waardoor tegelijk haar financieële toestand zal worden verbeterd ; dat, waar het hier niet geldt eene door de concessie voorgeschreven noodzakelijke arbitrage als gevolg van de niet-nakoming van de verplichtingen van de concessionarisse der gasfabriek, maar uit sluitend eene opvatting van laatstgenoemde als zou zij in hare rechten worden verkort, de Raad mede tot geen arbitrage meent gedwongen te mogen worden en Gedeputeerde Staten z. i. ten onrechte hunne goedkeuring aan de raadsbesluiten hebben onthouden, daardoor zich stellende aan de zijde van de gasconcessionarisse, die niets anders beoogt, dan het monopolie met buitensporig hoog tarief te kunnen behouden en uitsluitend haar eigen belangen op het oog heeft en wil bevorderd zien ;

Overwegende dat de strekking van het raadsbesluit van 20 Maart 1914 is om met de gemeente Delft eene overeenkomst aan te gaan tot het betrekken van electriciteit van het elektrisch bedrijf dier gemeente ;

dat zoodanige overeenkomst niet valt onder eene der in artikel 194 der gemeentewet be-

doelde besluiten, met name niet onder die in *f* van dit artikel genoemd, zooals door Gedeputeerde Staten wordt aangenomen, daar immers, in aanmerking genomen den aard en het object dezer overeenkomst, daarin niet kan worden gezien eene aanbesteding in den zin van artikel 142 juncto art 194 *f* der Gemeentewet;

dat derhalve deze overeenkomst nog krachtens de Gemeentewet noch krachtens eenige andere wettelijke bepaling aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten is onderworpen;

Overwegende, ten aanzien van de beide raadsbesluiten van 1 April 1915, welke wel, ingevolge de bepalingen onder letter *f* en letter *a* van evengemeld artikel 194, aan de goedkeuring van Gedeputeerde Staten zijn onderworpen, dat Gedeputeerde Staten blijkens hun bestreden besluit daaraan de goedkeuring hebben onthouden, omdat zij het geenszins uitgesloten achten, dat, wanneer de gasconcessionarisse hare bezwaren in rechte geldende maakt, de rechter ten nadeele der gemeente uitspraak zal doen, gelijk mede in enkele der door het gemeentebestuur overgelegde rechtsgeleerde adviezen wordt aangenomen, en Gedeputeerde Staten daarom verlangen, dat allereerst partijen eene beslissing van scheidsmannen zullen vragen;

dat echter, daargelaten dat in andere overgelegde rechtsgeleerde adviezen eene tegenovergestelde meening wordt ontwikkeld en het zeer twijfelachtig is of het gemeentebestuur eene beslissing door scheidsmannen zou mogen aanvaarden, daargelaten ook, dat het door de maatschappij gedane voorstel niet eene arbitrage omtrent de uitlegging der overeenkomst heeft betroffen, de mogelijkheid eener voor de gemeente nadeelige rechterlijke uitspraak als gevolg van een door den Raad genomen besluit, tenzij de onrechtmatigheid van dit besluit boven twijfel is verheven, geen voldoende grond oplevert tot onthouding van goedkeuring aan zulk een besluit, daar deze mogelijkheid in den regel niet is uitgesloten;

Overwegende voor het overige, dat de beide besluiten tot geene bezwaren aanleiding geven;

dat wel is waar de duur der aan te gane leening ruim is gesteld, maar dat dit in het onderhavige geval niet tot onthouding van goedkeuring behoeft te leiden, teminder, daar mag worden aangenomen, dat het aflossings-tijdvak zoo mogelijk zal beperkt worden, nu de jaarlijksche aflossing bepaald is op een minimum;

Gezien de Gemeentewet;

Hebben goedgevonden en verstaan:

met vernietiging van het besluit van Gedeputeerde Staten van Zuidholland van 15/18 Juni 1915, G. S. n°. 60/1,

1°. te verklaren, dat het besluit van den Raad der gemeente Maassluis van 20 Maart 1914, strekkende tot het aangaan van eene overeenkomst met de gemeente Delft tot het betrekken van electriciteit van het elektrisch bedrijf dier gemeente, de goedkeuring van Gedeputeerde Staten niet behoeft;

2°. alsnog goedkeuring te verleenen aan het besluit van den Raad der gemeente Maassluis van 1 April 1915 tot het onderhands aanbesteden van de in dit besluit genoemde leveringen en werken en aan het besluit van dien Raad van denzelfden dag tot het aangaan van eene geldleening.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast, enz. (W. v. D. B. A.)

24 December 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat de omstandigheid, dat redenen aan het belang van den arme ontleend, bij een armbestuur hebben gewogen om zijn vertrek naar eene andere gemeente te bevorderen, de toepassing van art. 40 der Armenwet niet uitsluit, wanneer, toen tot dien maatregel werd overgegaan, moest worden aangenomen, dat de arme bij zijn komst in die gemeente zich zou bevinden in een toestand, die ondersteuning noodzakelijk zou maken.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beslissende het geschil over de voldoening der kosten van ondersteuning van de armlastige W. DE VRIES, huisvrouw van PH. H. STELTE; Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 8 December 1915, n°. 416;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken van 20 December 1915, n°. 14916, Afd. V. en A.;

Overwegende: dat het geschil is ontstaan tusschen de besturen der gemeenten van 's-Gravenhage en Utrecht en Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en Gedeputeerde Staten van Utrecht er niet in zijn geslaagd het geschil in der minne bij te leggen;

dat WILHELMINA DE VRIES, gehuwd met PH. H. STELTE, nadat haar echtgenoot in hechtenis was genomen, in zwangeren toestand en onverzorgd geheel alleen te Utrecht is achtergebleven;

dat, daar zij in de straat waar zij woonde aan veel verleiding blootgesteld was, de Commissi

van onderstand uit de Stads-Aalmoezienierskamer te Utrecht haar heeft aangeraden, naar haar vader te 's-Gravenhage te gaan ;

dat haar vader, die op haar telegrafisch verzoek naar Utrecht is overgekomen om met zijne dochter over haar toestand te beraadslagen, evenals zij zelve met dezen raad accoord ging, doch niet om haar komst wilde vragen, omdat hij geldelijk niet voor haar kon zorgen en bij zijn bezoek te Utrecht niet wist, hoe zijn tweede vrouw over de vestiging te 's-Gravenhage van zijne dochter dacht ;

dat de vrouw, na eenige weken te Utrecht ondersteund te zijn, naar 's-Gravenhage is vertrokken ;

dat door de Stads-Aalmoezienierskamer te Utrecht voor haar de reiskosten en de transportkosten van het meubilair werden betaald ;

dat zij zich op 18 Augustus 1915 te 's-Gravenhage bij het Burgerlijk Armbestuur om onderstand aanmelde onder mededeeling dat zij niet te 's-Gravenhage zoude zijn gekomen indien men haar niet bij de Aalmoezienierskamer te Utrecht daartoe bepaaldelijk den raad had gegeven ;

Overwegende, dat WILHELMINA DE VRIES, huisvrouw van PH. H. STELTE zich in de gemeente Utrecht bevond toen haar toestand ondersteuning noodzakelijk maakte, terwijl vaststaat dat tot hare komst te 's-Gravenhage eenige invloed van de Stads-Aalmoezienierskamer te Utrecht heeft medegewerkt ;

dat, al mogen redenen aan het belang dezer vrouw ontleend bij de Stads-Aalmoezienierskamer te Utrecht hebben gewogen om haar vertrek naar 's-Gravenhage te bevorderen, niettemin, toen tot dezen maatregel werd overgegaan, moest worden aangenomen dat zij bij haar komst in laatstgenoemde gemeente zich zou bevinden in een toestand, die ondersteuning noodzakelijk zou maken ;

dat er onder deze omstandigheden termen zijn om de ondersteuningskosten van deze armlastige gedurende ten hoogste een jaar te brengen ten laste van de Stads-Aalmoezienierskamer te Utrecht ;

Gezien de Armenwet ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

te beslissen, dat de kosten van ondersteuning van W. DE VRIES, huisvrouw van PH. H. STELTE, gedurende een termijn die een jaar, ingaande op 18 Augustus 1915, niet zal te boven gaan, komen ten laste van de Stads-Aalmoezienierskamer te Utrecht.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast enz. (W. v. D. B. A.)

24 December 1915. BESLUIT, houdende beslissing dat niet-inachtneming der alphabetische-lexicographische volgorde van de namen der candidaten op het stembiljet zoodanig stembiljet van onwaarde maakt en de daarop gegronde stemming ongeldig.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Beschikkende op het beroep, ingesteld door B. H. BECKERS, J. H. BOVENS en H. L. MAERTENS, allen te Heer, tegen het besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg van 17 September 1915, 1^e Afd. L^a. 6892bis, 4 B, waarbij, met handhaving van het besluit van den Raad der gemeente Heer van 27 Augustus 1915, strekkende tot niet-toelating van B. H. BECKERS, J. H. BOVENS, W. L. LEYSEN en H. L. MAERTENS alle leden van dien Raad, het daartegen ingesteld beroep is ongegrond verklaard ;

Den Raad van State, Afdeeling voor de Geschillen van Bestuur, gehoord, advies van 8 December 1915, n°. 404 ;

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van 20 December 1915, Afd. B. B. n°. 9784 ;

Overwegende: dat de Raad der gemeente Heer op 27 Augustus 1915 besloten heeft B. H. Beckers, J. H. Bovens, W. L. Leyzen en H. L. Maertens niet als leden van dien Raad toe te laten uit overweging o. m. dat op de oproepingskaarten, bedoeld in art. 55 der Kieswet, zoomede op de bij de stemming en herstemming gebruikte stembiljetten, bedoeld in art. 72 dier wet, de namen der candidaten niet alle in de door de wet bedoelde alphabetische volgorde zijn geplaatst ;

dat tegen dit besluit B. H. Beckers, J. H. Bovens en H. L. Maertens bij Gedeputeerde Staten van Limburg een bezwaarschrift hebben ingediend ;

dat Gedeputeerde Staten bij hun besluit van 17 September 1915, 1^e Afd. L^a. 6892bis/4 B, voormeld Raadsbesluit hebben gehandhaafd en de daartegen ingestelde beroepen hebben ongegrond verklaard ;

dat zij daarbij hebben overwogen dat uit de ter inzage overgelegde stembiljetten, bij de stemming op 13 Juli 1915 gebezigd, gebleken is, dat de namen der candidaten op die biljetten in de hieronderstaande volgorde voorkomen ;

1. Beckers A. P. H.
2. Beckers B. H.
3. Beckers H. J. B.
4. Bovens C. L. H.
5. Bovens J. H.
6. Bovens J. P. H.
7. Bosch (van den) M. H.

8. Gulikers H. L.
9. Hendema S.
10. Leysen W. L.
11. Maertens H. L.
12. Olislagers J. P. H.

dat, waar bij artikel 72 der Kieswet bepaald is, dat de namen der candidaten in alphabetische volgorde op het stembiljet moeten gedrukt worden, het kennelijk in de bedoeling van den wetgever heeft gelegen dat deze volgorde zij eene alphabetische-lexicographische; dat, zooals uit bovenstaande vermelding der candidaten blijkt, deze volgorde bij de samenstelling van het stembiljet in zijn geheel niet in acht genomen is, nademaal de naam van den candidaat Bosch (van den) M. H. in plaats van onder n°. 7 onder n°. 4 der lexicographische volgorde had moeten voorkomen; dat mitsdien bij de stemming is gebruik gemaakt van andere stembiljetten dan die, welke volgens de Kieswet en de tot hare uitvoering gegeven voorschriften hadden mogen gebruikt worden en die stembiljetten bijgevolg krachtens het bepaalde bij art. 89 ibidem van onwaarde hadden moeten verklaard worden; dat in verband hiermede de bij de stemming en de herstemming gekozen verklaarde candidaten ten onrechte als zoodanig zijn geproclameerd en de Raad dan ook te recht besloten heeft tot hunne niet-toelating;

dat van het besluit van Gedeputeerde Staten B. H. Beckers, J. H. Bovens en H. L. Maertens bij Ons in beroep zijn gekomen aanvoerende dat naar hunne meening aan „alphabetische” volgorde de beteekenis is toe te kennen, door het gewone spraakgebruik daaraan gegeven, n.l. zóó geplaatst, dat de beginletters de volgorde van het alphabet hebben; dat immers overal, waar tal van wetten alphabetisch-lexicographische volgorde eischen, zulks uitdrukkelijk vermeld wordt; dat er, waar alle duidelijkheid aanwezig is, geen reden is om van de gewone beteekenis van „alphabetisch” af te wijken; dat dus de oproepingskaarten, stembiljetten enz. wel is waar niet ten volle alphabetisch-lexicographisch waren, doch alphabetisch volgens de wet, waardoor n.l. aan de bepaling van de Kieswet naar letter en geest ten volle is voldaan; dat een en ander duidelijk bevestigd wordt door de missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan Gedeputeerde Staten van 24 Mei 1905, waar uit de verklaring van art. 72 der Kieswet duidelijk blijkt, dat alleen de beginletters de alphabetische volgorde moeten hebben;

Overwegende, dat de gronden waarop het

bestreden besluit van Gedeputeerde Staten steunt, juist zijn en deze tot de Onze makende;
Gezien de Kieswet;

Hebben goedgevonden en verstaan:
met handhaving van het bestreden besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg het daartegen ingesteld beroep ongegrond te verklaren.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast, enz. (W. v. D. B. A.)

24 December 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Art. 39 Onteigeningswet, dat de strekking heeft om kunstmatige verhooging der toe te kennen schadevergoeding te voorkomen, heeft alleen betrekking op aan het te onteigenen goed zelf aan te brengen veranderingen en dus niet op een geval, waarin alleen wijziging wordt gebracht in de manier, waarop de eigenaar zich het genot verzekert van de voordeelen, die de grond voor hem afwerpt. (I. c. is, na de ter-visie-legging, de eigenaar het goed, dat eerst was verhuurd, zelf gaan exploiteeren, geheel op dezelfde wijze als de huurder het had gedaan.)

(Onteigeningswet art. 39.)

Voorzitter:

Jhr. Mr. W. H. de Savornin Lohman.

Raden: Mrs. C. Krabbe, J. A. A. Bosch, A. Fentener van Vlissingen en A. P. L. Nelissen.

De Burgemeester der gemeente Rötterdam, als zoodanig namens die gemeente optredende, eischer tot cassatie van een vonnis der Arr.-Rechtbank te Rotterdam den 18 November 1915 tusschen partijen geweest, advocaat Jhr. Mr. W. M. de Brauw

tegen:

G. van Savoyen, warmoezier, wonende te Rotterdam, verweerder in cassatie, pleit Mr. J. M. J. F. Andreoli.

Conclusie van den Procureur-Generaal Mr. Noyon.

Art. 39 der Onteigeningswet bepaalt dat bij de berekening van schadevergoeding wegens onteigening niet in aanmerking genomen mogen worden nieuwe getimmerten of veranderingen, gemaakt na de bij artt. 7 en 12 voorgeschreven nederlegging van stukken. Het bevat eene uitzondering op den regel dat vergoed wordt de schade, berekend naar de waarde op het oogenblik der onteigening, en men heeft er mede

willen voorkomen speculatiën op de toekomstige onteigening, strekkende ten nadeele van de onteigenende partij.

In casu was een gedeelte van het onteigende verhuurd bij eene overeenkomst die na de genoemde nederlegging eindigde, waarop de eigenaar dat gedeelte in eigen exploitatie heeft genomen op geheel dezelfde wijze als waarop het door den huurder was geëxploiteerd overeenkomstig de bestemming als tuinland.

Bij de berekening van de schadeloosstelling zijn in het vonnis waarvan beroep in aanmerking genomen de kosten van aanschaffing van nieuwe terreinen ten behoeve van de voortzetting van het bedrijf van de onteigende partij, en als element van bedrijfsschade is wegens plaatselijke omstandigheden, welke medebrengen dat in de nabijheid geen andere tuingrond te verkrijgen is, aangenomen de voor voortzetting van het bedrijf vereischte aankoop van terreinen van anderen aard en vervorming daarvan tot tuingrond. Deze berekening is ook toegepast op het perceel dat vroeger verhuurd was geweest, ten spijt van den eischer in cassatie, die hier toepasselijkheid van art. 39 aanneemt, en nu als cassatiemiddel stelt: „Schending of verkeerde toepassing van de artt. 151 der Grondwet, artt. 37, 39, 40, 41 en 42 der Wet van 28 Augustus 1851 (S. 125), door op gronden welke die beslissing niet rechtvaardigen en ook zelf met de aangehaalde artikelen in strijd zijn te beslissen dat aan den onteigende bedrijfsschade moet worden vergoed ook over het perceel Sectie IJ n°. 2078, en diensvolgens voor bedrijfsschade, kosten van verplaatsing en kosten van wederbelegging bedragen toe te kennen ook over dat perceel berekend, zulks hoewel vaststaat dat dit perceel tijdens de eerste ter-visie-legging der plannen (24 Februari tot 25 Maart 1912) door den onteigende verhuurd was aan zekeren Visser, die dit perceel als tuinland exploiteerde en dat dit huurcontract op 1 November 1914 is geëindigd en dat eerst daarna de onteigende het perceel zelf is gaan exploiteeren als tuinland op dezelfde wijze als vroeger de huurder dit deed”.

De naar aanleiding van dit middel te beantwoorden vraag is nu, of onder verandering in art. 39 kan begrepen worden wat ten aanzien van het betrokken terrein ten deze is gedaan.

Het is buiten contest dat bij de schriftelijke en de mondelinge behandeling in de Staten-Generaal nooit over andere dan materiele veranderingen aan het te onteigenen goed is gesproken; de eischer wil dit wel verklaren hierdoor dat men de voorbeelden van toepasse-

lijkheid van art. 39 uit den aard der zaak bij voorkeur ontleende aan de meest in het oog springende gevallen, zoodat daaruit niet mag worden afgeleid dat gevallen van anderen aard niet, in aanmerking kunnen komen, maar mij komt het voor dat men aan die andere gevallen, waarin door verandering van toestand op het bedrag der schadeloosstelling invloed zou worden uitgeoefend, nooit heeft gedacht.

Eene bepaling als die van art. 39 kwam reeds voor in art. 11 der Wet van 29 Mei 1841 (S. 19), dat oorspronkelijk alleen noemde nieuwe getimmerten, welke door de eigenaren mochten zijn gemaakt. De vijfde afdeling der Tweede Kamer maakte de opmerking, dat de uitdrukking te eng was, omdat de bepaling ook behoorde te gelden voor andere veranderingen als het vervormen van een stuk grond tot eene buitenplaats. Men maakte een bedanking tegen de beperking tot eene bepaalde wijze van materiele verandering, niet tegen de in de woorden gelegen uitsluiting van andere dan zoodanige veranderingen. (Handelingen 2^e Kamer 1840—1841, bl. 377.)

Bij de behandeling van de tegenwoordige wet werd er nog op gewezen, dat verhuring van een perceel niet valt onder verandering, dat dus art. 39 niet op verhuring toepasselijk is, en dat daarom in den geest van dit artikel eene bepaling aan art. 42 (het tegenwoordige vierde lid) behoorde te worden toegevoegd, volgens welke eene verhuring, gedaan na de nederlegging van de stukken, niet ten laste van de onteigenende partij, die in het algemeen tot vergoeding ook aan den huurder gehouden is, gebracht mag worden.

Eene verandering met betrekking tot de exploitatie, die niet het goed zelf aantast, werd dus niet onder de veranderingen van art. 39 begrepen geacht. (Handelingen 2^e Kamer 1850—51 Bijl. bl. 500.)

Al mag er nu wellicht iets voor te zeggen zijn dat de wet had moeten voorzien in de gevolgen van eene gewijzigde exploitatie wanneer die invloed kan hebben op de schadeloosstelling, toch kan niet gezegd worden dat art. 39 zooals het naar woorden en geschiedenis moet worden opgevat, door de aangevallen beslissing geschonden kan zijn.

Ik concludeer daarom tot verwerping van het beroep met veroordeeling van den eischer q.q. in de kosten.

De Hooge Raad, enz. ;

O., dat voorzoover thans nog van belang uit het bestreden vonnis blijkt, dat namens de

gemeente Rotterdam is gevorderd de onteigening ten name dier gemeente van de perceelen kadastraal bekend Rotterdam Sectie IJ nos. 2077, 2078 en 1148 toebehoorende aan van Savoyen, welke vordering is toegewezen met toekenning aan van Savoyen van eene schadevergoeding van f 29.000.91 waaronder zijn begrepen vergoedingen ter zake van: bedrijfschade f 8042.46⁵, kosten van verplaatsing f 3.20 en kosten van wederbelegging f 832.32; dat ten aanzien der bedrijfsschade namens de gemeente Rotterdam is aangevoerd, dat zij niet mocht worden toegekend ter zake van het gemis van het perceel Sectie IJ n°. 2078, dat tijdens de eerste ter-visie-legging der plannen (24 Februari—25 Maart 1912) door van Savoyen verhuurd was en waarop hij eerst na dien zijn tuindersbedrijf is gaan uitoefenen, zoodat art. 39 der Onteigeningswet het toekennen van bedrijfsschade ook ter zake van de onteigening van dit perceel, zou verbieden;

dat de Rechtbank hiertegenover feitelijk heeft vastgesteld, dat inderdaad gezegd perceel tijdens de ter-visie-legging van de plannen nog in de huur was, maar dat die huur op 1 November 1914 door het verstrijken van den huurtijd afliep en daarna van Savoyen het perceel zelf is gaan gebruiken als tuinland op dezelfde wijze als vroeger de huurder dit deed;

dat naar aanleiding van deze feiten de Rechtbank heeft overwogen, dat als regel in geval van onteigening ten algemeenen nutte de schadevergoeding moet worden bepaald naar de waarde van het goed op het oogenblik van het vonnis;

dat nu wel de Onteigeningswet in haar art. 39 op dien regel eene uitzondering toelaat, maar die bepaling alleen betreft uiterlijke handelingen, door den onteigende nà bedoeld tijdstip *aan* en *op* het onteigende goed zelf verricht en waardoor de waarde van het goed is verhoogd, zoodat die uitzondering op dit geval niet toepasselijk zou zijn;

dat de Rechtbank op grond van die overwegingen heeft beslist, dat in dit geval de bedrijfsschade moet worden berekend voor het geheele complex van het te onteigenen tuinland en het bedrag daarvan heeft bepaald op de bovenaangeduide som;

dat vervolgens de Rechtbank, daarbij klaarblijkelijk uitgaande van dezelfde redeneering de kosten van verplaatsing van het bedrijf van van Savoyen, alsmede de kosten van wederbelegging heeft vastgesteld op de bovenaangeduide bedragen, waaronder dan ook zijn begrepen die kosten voorzover zij het gevolg

zijn van de onteigening van het perceel Sectie IJ n° 2078;

O., dat tegen deze beslissing als middel van cassatie is aangevoerd: (zie concl. proc.-gen.);

Ten aanzien van dit middel:

O., dat blijkens het vooroverwogene in deze zaak feitelijk vaststaat, dat de eenige verandering sedert de eerste ter-visie-legging van de plannen, waarvan ten aanzien van het perceel Sectie IJ n°. 2078 sprake kan zijn, is dat het nà het verstrijken van den huurtijd door van Savoyen zelf werd gebruikt geheel overeenkomstig de bestemming en geheel op dezelfde wijze als de huurder het altijd gebruikt had;

dat het dus de vraag is of zoodanige verandering er eene is als bedoeld in art. 39 der Onteigeningswet;

O., dat de tekst van art. 39 der Onteigeningswet aantoont, dat deze bepaling alleen betrekking heeft op aan het te onteigenen goed zelf aan te brengen veranderingen, eene opvatting die volledige bevestiging vindt in het voorgvallene bij de behandeling van dit artikel in de Staten-Generaal waaruit onmiskenbaar blijkt, dat de strekking van het voorschrift was te voorkomen, dat door het aanbrengen van veranderingen op het te onteigenen goed zelf, de toe te kennen schadevergoeding kunstmatig zou worden verhoogd;

dat de werking dezer bepaling — die eene uitzondering in het leven roept op den regel, dat de schadevergoeding moet worden berekend naar de waarde van het te onteigenen goed op het oogenblik der ontzetting uit den eigendom — beperkt moet blijven tot het geval waarvoor zij werd gegeven en dus niet mag worden toegepast in deze zaak, waarin blijkens de feitelijke beslissing van eenige verandering in het te onteigenen perceel zelf geen sprake is, maar alleen wijziging kwam in de manier waarop de eigenaar zich het genot verzekerde van de voordeelen, die de grond voor hem afwierp;

O., dat mitsdien het middel is ongegrond;

Verwerpt het beroep. (Ned. Jur.)

27 December 1915. BESLUIT, houdende wijziging van art. 14, B, punt 2, van het Landstorm-Besluit (*Staatsblad* 1913, n°. 273). S. 520.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog en van Marine, van 20 December 1915, Afdeling Dienstplicht, n°. 105 L., en van 23 December 1915, Bureau S, n°. 4;

Hebben goedgevonden en verstaan te be-

palen, dat art. 14, B, punt 2, van het Landstorm-Besluit wordt gelezen als volgt:

„De bestuurders, de beambten en de bedienden eener spoorwegonderneming, voor zolang zij in geval van oorlog, oorlogsgevaar of andere buitengewone omstandigheden bij die spoorwegonderneming werkzaam zijn, tenzij zij in hun werkkring zonder overwegend bezwaar voor den dienst der onderneming kunnen worden vervangen.”

Onze Ministers van Oorlog en van Marine zijn, ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onzen Minister van Waterstaat.

's-Gravenhage, den 27sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(*Uitgeg.* 10 Jan. 1916.)

27 December 1915. BESLUIT, houdende:

1°. vestiging van locale Rijkstelefoonnetten te *Beverwijk, de Bildt, Borne* en *Wormerveer* en vaststelling van de regelen voor het gebruik van deze netten;

2°. wijziging van het Koninklijk besluit van den 2den December 1915 (*Staatsblad* n°. 486), houdende vaststelling van de regelen voor het gebruik van de voormalige telefoonnetten der *Nederlandsche Bell-Telephoon Maatschappij*. S. 521.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Gelet op de Telegraaf- en Telefoonwet 1904 (*Staatsblad* n°. 7);

Gelet op het Koninklijk besluit van den 26sten Juni 1913 (*Staatsblad* n°. 316);

In aanmerking nemende, dat het wenschelijk is om te *Beverwijk, de Bildt, Borne* en *Wormerveer* locale Rijkstelefoonnetten te vestigen en om, in verband daarmede, het Koninklijk besluit van den 2den December 1915 (*Staatsblad* n°. 486), houdende vaststelling van de regelen voor het gebruik van de voormalige telefoonnetten der *Nederlandsche Bell-Telephoon Maatschappij*, aan te vullen en te wijzigen;

Op de voordracht van Onzen Minister van Waterstaat van 13 December 1915, n°. 13, Afdeling Posterijen en Telegrafie;

Den Raad van State gehoord (advies van den 21 December 1915, n°. 19);

Gezien het nader rapport van voornoemden Minister van 24 December 1915, n°. 15, Afdeling Posterijen en Telegrafie;

Hebben goedgevonden en verstaan te bepalen:

Art. 1. Met ingang van 1 Januari 1916 worden locale Rijkstelefoonnetten gevestigd te *Beverwijk, de Bildt, Borne* en *Wormerveer*.

2. Punt B van het Koninklijk besluit van den 2den December 1915 (*Staatsblad* n°. 486), houdende vaststelling van de regelen voor het gebruik van de voormalige telefoonnetten der *Nederlandsche Bell-Telephoon Maatschappij*, wordt gewijzigd en aangevuld als volgt:

De *aanhef van punt B* wordt gelezen:

Voor de na 31 December 1915 in de hiernavolgende locale Rijkstelefoonnetten tot stand te brengen aansluitingen gelden de hieronder vermelde tarieven:

Sub 1 van punt B wordt gelezen:

Voor aansluiting van een perceel aan het locale Rijkstelefoonnet *Beverwijk, de Bildt, Borne, Hengelo, Hoogezand, Hoorn, Maassluis, Roermond, Veendam, Velsen* en *Vlaardingen*, gelegen op niet verderen hemelsbreed gemeten afstand dan 1000 Meter van het bureel van dat net is verschuldigd per jaar f 50.—

Sub 2 van punt B wordt gelezen:

Voor aansluiting van een perceel aan het locale Rijkstelefoonnet te *Almelo, Amersfoort, Baarn, Schiedam, Wormerveer* en *Zaandam* gelegen op niet verderen hemelsbreed gemeten afstand dan 1500 Meter van het bureel van dat net is verschuldigd per jaar f 50.—

Onze voornoemde Minister is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* geplaatst en in afschrift aan den Raad van State medegedeeld zal worden.

's-Gravenhage, den 27sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Waterstaat, C. LELY.

(*Uitgeg.* 30 Dec. 1915.)

28 December 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Krachtens art. 85 der Wet van 23 Mei 1899, S. 128, was de Militaire Commandant in Zeeland bevoegd den uitvoer van levensmiddelen uit die provincie te verbieden.

Onder dit verbod van uitvoer valt het vervoer van levensmiddelen naar andere deelen des Rijks, immers „uitvoeren” beteekent in het algemeen wegvoeren uit een bepaald omschreven gebied, welk ook en waarheen ook.

Het verbod van den Militairen Commandant in Zeeland, om levensmiddelen uit die provincie uit te voeren moet worden

aangemerkt als een bevel, om zich van dien uitvoer te onthouden. Op overtreding van dat verbod is art. 49 van de Wet van 23 Mei 1899, S. 128, van toepassing.

(Oorlogswet van 23 Mei-1899, S. 128 artt. 35 en 49.)

Voorzitter: Mr. A. M. B. Hanlo.

Raden: Mrs. H. Hesse, H. M. A. Savelberg, Jhr. Rh. Feith en Dr. L. E. Visser.

P. M. v. W., schipper, geboren en wonende te Goes, requirant van cassatie tegen een vonnis van de Arr.-Rechtbank te Middelburg van 17 September 1915, waarbij hij in hooger beroep, na vernietiging van een vonnis van het Kantongerecht te Middelburg dd. 12 Juni 1915 als schuldig aan het „niet voldoen aan een bevel van het militair gezag, krachtens de wet van 23 Mei 1899 (S. 128) gegeven”, met toepassing van de artt. 35 en 49 dier wet, onder gezien verklaring behalve van die artikelen o. m. van art. 51 dier wet, onder vermelding in de overwegingen van het vonnis van de K. B. van 29 Augustus 1914 (S. 435), 8 September 1914 (S. 448) en 11 Februari 1915 (S. 181) en onder opneming daarin van het voorschrift van den territorialen bevelhebber van Zeeland dd. 26 Februari 1915, is veroordeeld tot zeven dagen hechtenis (advocaat Mr. P. Dieleman te Middelburg).

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer.

Als eerste cassatiemiddel is voorgedragen: „Schending of verkeerde toepassing van art. 221 Sv., omdat niet in het vonnis, waarvan cassatie, de verschillende wettelijke bepalingen, die toepassing vonden en den grondslag der veroordeeling vormen zijn aangehaald en eene onjuiste qualificatie is gesteld en in verband met dit laatste wordt ook gesteld schending van art. 211 Sv.”

Wat betreft het beweerd verzuim van aanhaling van wettelijke voorschriften, ging de steller van het middel uit van de onjuiste opvatting, dat die op eene bepaalde wijze of plaats in de rechterlijke uitspraak moeten worden aangewezen, wat echter in art. 221 Sv. niet als eisch wordt gesteld, noch daaruit volgt [vgl. H. R. 19 Januari 1914 (W. 9612) (N. J. 1914 bl. 539, Red.)]. Zoo worden, als niet in het vonnis aangehaald, opgenoemd de Kon. Besluiten, waarbij in verschillende deelen, ten slotte de geheele provincie Zeeland in staat van beleg is verklaard, niettegenstaande die besluiten in de

zesde overweging van het vonnis uitdrukkelijk zijn vermeld, als zoodanige verklaring in te houden. Het verder in deze procedure bedoeld uitvoerverbod van den territorialen bevelhebber in Zeeland is opgenomen in de vijfde overweging en de artt. 35 en 49 van de Wet van 23 Mei 1899 (S. 128) in de veertiende overweging als toepasselijk vermeld. Aan het slot van het bestreden vonnis, waar de Rechtbank nog zegt, dat zij heeft gezien „de vooraangehaalde wetsbepalingen” benevens eenige andere, lees ik o. a. de artt. „17, 20, 51” der/zooeven genoemde wet. Daar art. 17 in deze procedure in het geheel niet in aanmerking komt, is de eenig redelijke opvatting, dat tusschen 1 en 7 een komma is weggevallen en is dus ook art. 7 deugdelijk in het vonnis opgenomen. Geheel daargelaten of de genoemde wetsvoorschriften krachtens art. 221 in het vonnis moesten worden aangehaald, is dus de grief dat zij niet zijn aangehaald, feitelijk juist.

Met eenig voorbehoud werd door den geachten pleiter bezwaar gemaakt tegen het gemis van aanhaling van art. 4 der bovengenoemde wet. Ten onrechte echter, daar dit niet behoort tot de zoodanige artikelen, die het vonnis op grond van art. 221 Sv. zou moeten inhouden, evenmin als art. 47 aanhef en 1°. Sr., waarvoor kenlijk bij vergissing, art. 47 2°. als „gezien” is genoemd en op denzelfden grond stuit af de grief betreffende de niet-aanhaling van verschillende artikelen van het Wetb. van Strafv., als 198, 226, 253 en 257.

Voorzover het middel is gebaseerd op verzuim van aanhaling van wettelijke voorschriften is het dus ten deele van den feitelijken grondslag ontbloot en is het anderdeels juridisch ongegrond.

Bij het middel wordt voorts de juistheid der qualificatie aangevochten. Uit de toelichting blijkt, dat de strafbaarheid van het als bewezen aangenomen feit wordt bestreden, wat dan zou medebrengen, dat dit niet als een strafbaar feit zou zijn te qualificeeren derhalve ook niet op de wijze, zooals in dit geval is geschied. Als vormmiddel kan deze grief niet in aanmerking komen, zoodat ook dit onderdeel van het middel niet kan opgaan.

Als tweede cassatiemiddel is voorgedragen: „Schending of verkeerde toepassing van de artt. 35 en 49 der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128).”

Blijkens de toelichting bij pleidooi is requirants raadsman van oordeel, dat onder „uitvoer” alleen kan worden verstaan vervoer van goederen naar buiten de grenzen van het Rijk, zoodat de gestelde en bewezen „uitvoer” van

uit Zeeland naar Rotterdam niet zou vallen onder een verbod van „uitvoer” door den territorialen bevelhebber uitgevaardigd.

Voorts zou die autoriteit in elk geval onbevoegd zijn geweest een verbod van „uitvoer” — in welken zin dan ook — uit te vaardigen, daar art. 35 waarop het verbod wordt gebaseerd, haar slechts vergunde, het wegvoeren van levensmiddelen en andere voorwerpen, van het in staat van beleg zijnd gebied, daadwerkelijk te beletten.

Eindelijk zou een verbod om iets te doen, nooit kunnen vallen onder het begrip „bevel” en dus overtreding van een verbod om goederen uit te voeren, niet achterhaald kunnen worden door de strafbepaling van art. 49, gericht tegen het niet voldoen aan de daar bedoelde bevelen van het militair gezag.

Gereedelijk mag worden toegegeven, dat men bij het bezigen van het woord „uitvoer” in gewone omstandigheden meestal in de eerste plaats zal denken, aan vervoer naar buiten 's lands, doch ik vereenig mij geheel met het gevoelen der Rechtbank, dat de beteekenis veel ruimer is en omvat elk wegvoeren uit een omljnd gebied. Zoo wordt het woord „uitvoer” in de beteekenis van wegvoeren uit eene provincie naar eene andere provincie van het Rijk, o. a. gebruikt in art. 136 der Grondwet. Dat nu het woord „uitvoer” door den territorialen bevelhebber in zijn hier bedoeld verbod van uitvoer van boonen en erwten, is gebezigd in den zin van wegvoeren van die levensmiddelen uit de provincie Zeeland, onverschillig met welke bestemming, is dunkt mij niet twijfelachtig.

Voor het in de tweede plaats namens requirant betoogde, meent pleiter steun te vinden in de woordkeus van art. 35 der genoemde wet. Krachtens dat artikel is het militair gezag o. a. bevoegd aan niet militairen het verlaten van het in staat van beleg verklaard gebied, te verbieden en te verhinderen, alsmede het wegvoeren van paarden, enz., levensmiddelen en andere voorwerpen, van bedoeld grondgebied te beletten, te bewerkstelligen of te beletten.

Is hier nu eene tegenstelling bedoeld in dien zin, dat bedoelde autoriteit wel bevoegd zou zijn, een, door de strafbepaling van art. 49 gesanctionneerd, verbod van vertrek van burgers en gebod tot het wegvoeren van levensmiddelen, enz. uit te vaardigen en daarevens ook feitelijk het beoogd resultaat te verzekeren, doch dat zij ten opzichte van het wegvoeren van levensmiddelen enz. alleen daadwerkelijk den uitvoer zou mogen beletten, zoodat een

uitgevaardigd uitvoerverbod — gesteld dat dit mag worden beschouwd als een bevel — strafrechtelijke sanctie zou missen? Ik acht dit onaannemelijk. Door art. 35 is het militair gezag toch, zelfs zonder voorafgaand verbod, in staat het vertrek van bepaalde personen te verhinderen, of wegvoeren van levensmiddelen te beletten, maar daarin ligt dunkt mij, in dit geval, ook reeds opgesloten, de bevoegdheid om een daartoe strekkend verbod uit te vaardigen.

Immers dat militair gezag treedt hier niet op als de uitvoerder van anderer bevelen, niet maar als „sterke arm” door anderen in beweging gebracht, doch het handelt krachtens art. 35 op eigen verantwoordelijkheid en als op eigen initiatief bevoegd tot het nemen van bedoelde feitelijke maatregelen en hier is dus de bevoegdheid tot feitelijk ingrijpen, het meerdere, waarin het mindere, het recht om te kennen te geven van wat men wil, dat zal worden nagelaten, besloten is.

Bij mijne opvatting had ook naast de bevoegdverklaring tot verhindering van vertrek van personen, die, tot het verbieden van zoodanige verwijdering achterwege kunnen blijven. De uitdrukkelijke vermelding van de bevoegdheid tot het bevelen van wegvoeren van zaken was daarentegen noodig, omdat anders het feitelijk medewerken van particulieren daaraan, niet zou kunnen worden afgedwongen.

Het onderhavig uitvoerverbod steunde alzoo m. i. wel deugdelijk op art. 35 der genoemde wet en er blijft nu nog slechts over de vraag, of zoodanig verbod kan worden aangemerkt als een bevel, wat requirant betwist. Ik acht het met de Rechtbank niet-twijfelachtig, dat een verbod niet anders is, dan een bevel om iets niet te doen en dat het handelen in strijd met het hier bedoeld verbod, mitsdien terecht is beschouwd, als het niet voldoen aan een bevel van het militair gezag, als in art. 49 bedoeld.

Ook het tweede middel acht ik alzoo ongegrond en ik concludeer tot verwerping van het beroep.

De Hooge Raad, enz.;

Behoord het verslag van den Raadsheer Visser;

Gelet op de middelen van cassatie, namens den requirant voorgesteld bij pleidooi, luidende: (zie concl. adv.-gen.);

O., dat bij het bestreden vonnis ten laste van requirant, met qualificatie en strafoplegging als voorzeggd, bewezen is verklaard:

dat hij op 6 Maart 1915 als inwoner van Goes, terwijl de provincie Zeeland in staat van beleg was verklaard, als schipper van de motor „Wilhelmina” met die boot ongeveer 400 zakken met bruine boonen, witte boonen en erwten van uit Middelburg door het Walchersche Kanaal längs Veere, door de Zandkreek, Oosterschelde, Keeten, Mastgat, Zijpe, Kramer, Volkerak, Hollandsche diep, Dordsche Kil en door de Noord heeft uitgevoerd naar Rotterdam, zulks, terwijl toen de uitvoer van bruine boonen, witte boonen en erwten uit de provincie Zeeland door den Territorialen Bevelhebber van Zeeland verboden was;

O. betreffende het eerste cassatiemiddel: dat blijkens de toelichting niet in het vonnis zouden zijn aangehaald:

a. de Kon. Besluiten, waarbij de staat van beleg voor Zeeland is afgekondigd en het voorschrift van den territorialen bevelhebber betreffende het uitvoerverbod;

b. verschillende wetsartikelen, als de artt. 1, 4 en 7 der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128), art. 47 1°. Sr. en de artt. 198, 226, 253 en 257 Sv.;

terwijl ten onrechte zouden zijn aangehaald art. 17 der genoemde wet van 1899 en art. 47 2°. Sr.;

O. hieromtrent:

dat het vonnis de sub a. genoemde voorschriften wel degelijk inhoudt, gelijk zulks aan het hoofd van dit arrest is aangegeven, zoodat het middel in zoover feitlijken grondslag mist;

dat voorts de sub b. bedoelde wetsartikelen noch op de wettelijke omschrijving van het bewezen verklaarde feit noch op de daartegen bedreigde straf betrekking hebben, derhalve niet in den zin van art. 221 Sv. zijn toegepast, zoodat het veroordeelende vonnis ze ook niet op straffe van nietigheid behoeft in te houden; dat ten slotte overbodige aanhaling van wetsartikelen nietigheid niet medebrengt;

O., dat voorts in dit middel en zijn toelichting is aangevoerd de onjuistheid der gegeven qualificatie, nu niet zou zijn overtreden een bevel, doch een — en dat nog wel onbevoegdlijk gegeven — verbod van het militair gezag;

O. hieromtrent:

dat, nu de Rechtbank art. 49 der Wet van 23 Mei 1899 (S. 128) op de bewezen verklaarde feiten toepasselijk heeft geacht, zij daaraan behoorde te geven, gelijk zij dan ook gedaan heeft, de qualificatie, welke op de in dat artikel omschreven overtreding terugsloeg, terwijl de vraag, of zij terecht op die feiten dat

artikel toepasselijk heeft geoordeeld, bij het tweede cassatiemiddel ter sprake zal komen; dat derhalve het eerste middel niet tot cassatie kan leiden;

O., dat bij de toelichting van het tweede middel de volgende klachten zijn geformuleerd:

1°. art. 35 der genoemde wet van 1899 geeft het militair gezag alleen de bevoegdheid het wegvoeren van levensmiddelen uit het in staat van beleg verklaarde gebied daadwerkelijk te verhinderen, niet om den uitvoer daarvan te verbieden;

2°. al ware dit anders, dan nog zou, daar uitvoer alleen betrekking heeft op vervoer over de rijksgrenzen, dus naar het buitenland, het bij dagvaarding bedoelde vervoer naar een plaats binnen het Koninkrijk nimmer door een verbod van uitvoer kunnen worden getroffen;

3°. ten slotte stelt art. 49 der Wet van 1899 alleen strafbaar het niet voldoen aan de bevelen van het militair gezag, niet het handelen in strijd met een verbod van dat gezag;

O. ad lum:

dat genoemd art. 35 het militair gezag bevoegd verklaart het wegtrekken uit het in staat van beleg verklaarde gebied van voor de verdediging noodige niet-militairen te verbieden en te verhinderen en het wegvoeren van levensmiddelen en andere voorwerpen te bevelen, te bewerkstelligen, te beletten;

dat dus dit artikel — anders dan ten aanzien van het wegtrekken van personen — aan dat gezag niet *widrukkelijk* de bevoegdheid geeft om ten aanzien van een ongewenscht wegvoeren van levensmiddelen verbodsbepalingen uit te vaardigen;

dat echter requirant ten onrechte hieraan de gevolgtrekking verbindt dat het militair gezag die bevoegdheid zou missen;

dat toch art. 35 niets bepaalt omtrent de middelen, waardoor het militair gezag dat wegvoeren mag beletten, en het niet verbiedt daartoe als middel te bezigen het uitvaardigen van een daartoe strekkend verbod;

dat bovendien de bevoegdheid om handelingen, welke men ongewenscht acht, daadwerkelijk te verhinderen; noodzakelijkerwijs, als van minder verre strekking, in zich sluit de bevoegdheid om zijn wil, dat die handelingen niet zullen worden verricht, te voren kenbaar te maken, dit wil zeggen: die handelingen te verbieden;

dat dus krachtens art. 35 de militaire commandant in Zeeland bevoegd was den uitvoer van levensmiddelen uit die provincie te verbieden;

O. ad 2um :

dat „uitvoeren” in het algemeen beteekent wegvoeren uit een bepaald omschreven gebied, welk ook en waarheen ook, en er ten deze geen reden bestaat om het bedoelde uitvoerverbod op te vatten in meer beperkten zin als alleen betrekking hebbende op uitvoer over de Rijksgrenzen ;

dat toch het onderwerpelijke, op art. 35 der meergenoemde Wet van 1899 steunende voorschrift klaarblijkelijk dient om de aanwezigheid van een voldoende hoeveelheid der bedoelde levensmiddelen in de in staat van beleg verklaarde provincie te verzekeren en die aanwezigheid evenzeer kan worden in gevaar gebracht door vervoer naar andere deelen des Rijks als door vervoer naar het buitenland ;

O. ad 3um :

dat bevel in zijn meest uitgebreiden zin een tweeledige beteekenis heeft, namelijk omvat een opdracht zoowel om zekere handelingen te verrichten als om die na te laten, zoodat het verbod om die levensmiddelen uit Zeeland uit te voeren, tevens was een bevel om zich van dien uitvoer te onthouden ;

dat in art. 49 der genoemde Wet van 1899 „bevel” ongetwijfeld die ruime beteekenis heeft omdat anders meerdere door het militaire gezag noodig geachte en binnen den kring zijner bevoegdheid uitgevaardigde voorschriften, onder andere het merendeel der in art. 35 bedoelde, straffeloos zouden kunnen worden overtreden, wat niet aannemelijk is ; dat derhalve op overtreding van het bedoelde verbod van uitvoer terecht art. 49 voornoemd is toegepast ;

dat dus ook het tweede cassatiemiddel ongegrond is ;

Verwerpt het beroep. (Ned. Jur.)

29 December 1915. BESLUIT, houdende *intrekking* van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van *mijnhout*. S. 522.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 28 December 1915, Kabinet, Litt. L 172 ;

Hebben goedgevonden en verstaan :

In te trekken de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van mijnhout, toegestaan bij Ons Besluit van 22 October 1914 (*Staatsblad* n°. 502).

Onze Ministers van Oorlog, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn,

ieder voor zooveel hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 29sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

(*Uitg.* 29 Dec. 1915.)

29 December 1915. MISSIVE van den Minister van Buitenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende buitenlandsche paspoorten.

Door de Duitsche overheid is bepaald, dat het visum op paspoorten door de Duitsche consulaten alleen nog bij persoonlijk verschijnen der aanvragers wordt verstrekt. Bij de aanvraag hebben belanghebbenden nog twee exemplaren van de op het paspoort geplakte fotografie mede te brengen.

Of het viseeren van een pas kan plaats vinden, kan niet vooruit worden bepaald ; de beslissing over deze vraag moet door een onderzoek van ieder speciaal geval voorafgegaan worden. Over het algemeen zal een visum alleen worden verstrekt bij onafwijsbare noodzakelijkheid van de reis.

Het bovenstaande geldt eveneens voor hier te lande dienende militairen, die in Duitschland wonen en zich met verlof daarheen wenschen te begeven. (W. v. d. B. A.)

30 December 1915. BESLUIT, tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van de pokken en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 523

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Overwegende, dat, onverminderd Ons besluit van 12 September 1914 (*Staatsblad* n°. 451), nader buitengewone maatregelen noodzakelijk zijn tot afwending der pokken en tot wering harer uitbreiding en gevolgen ;

Op de voordracht van Onze Ministers van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 29 October 1915, n°. 13040, afdeling Volksgezondheid en Armezen, van 6 November 1915, n°. 6, afdeling Invoerrechten, van 9 November 1915, La. L, afdeling Spoorwegen en van 11 November 1915, n°. 7195, afdeling Nijverheid ;

Gelet op de wet van 26 April 1884 (*Staatsblad* n°. 80), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 9 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 314) ;

Den Raad van State gehoord (advies van 7 December 1915, n°. 25);

Gelet op het nader rapport van Onze Ministers van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel van 20 December 1915, n°. 14801, afdeling Volksgezondheid en Armwezen, van 23 December 1915, n°. 149, afdeling Invoerrechten, van 24 December 1915, La. E, afdeling Spoorwegen en van 27 December 1915, n°. 8296, afdeling Nijverheid;

Hebben goedgevonden en verstaan: te bepalen:

HOOFDSTUK I.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. De gemeentebesturen en de burgemeesters, ieder voor zooveel hun aangaat, dragen nauwlettend zorg voor eene doeltreffende toepassing van de bepalingen der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), gewijzigd bij de wetten van 3 December 1874 (*Staatsblad* n°. 188), 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), 15 April 1886 (*Staatsblad* n°. 64), 8 April 1893 (*Staatsblad* n°. 64), 21 Juli 1899 (*Staatsblad* n°. 166), 21 Juni 1901 (*Staatsblad* n°. 157), 14 Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 204), 17 Juli 1911 (*Staatsblad* n°. 208) en 27 April 1912 (*Staatsblad* n°. 165).

Uittreksels uit den tekst dier wet, voor zoover de bepalingen op pokken toepasselijk zijn, en de herinnering daarvan aan de ingezetenen van belang moet worden geacht, benevens uit den tekst van dit besluit worden vanwege Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, zoodra deze dit noodig acht, aan de gemeentebesturen verzonden, ten einde in elke gemeente te worden aangeplakt.

2. Een ieder is verplicht de inlichtingen, door ambtenaren of geneeskundigen van hem verlangd ter zake van de uitvoering van dit besluit, nauwkeurig en naar waarheid onverwijld te geven.

3. Een ieder, die waarneemt, dat een persoon aan pokken lijdt of verschijnselen vertoont, welke doen vermoeden dat hij door die ziekte is besmet, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie.

Deze verplichting rust in het bijzonder op houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

4. De burgemeester is bevoegd, op de personen, die aan pokken lijden of, op grond van

een ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, doen vermoeden dat zij door die ziekte besmet zijn of de besmetting op anderen kunnen overbrengen, de door hem noodig geachte maatregelen van onderzoek, afzondering en ontsmetting te doen toepassen en hen naar eene openbare inrichting of andere verblijfplaats voor de opnemng beschikbaar ter verpleging te doen overbrengen, wanneer hun toestand overeenkomstig de verklaring van den behandelenden geneeskundige dit gedooft.

De personen, waarop de in de vorige alinea bedoelde maatregelen worden toegepast, zijn verplicht zich aan die maatregelen te onderwerpen en mogen zich niet zonder vergunning van den burgemeester naar eene andere plaats begeven.

5. De burgemeester is bevoegd, na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of van een geneeskundige, het uitvoeren van verdachte of voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen van welken aard ook, uit het huis, erf, voer- of vaartuig, waar een geval of een verdacht geval van pokken voorkwam, anders dan met inachtneming van de door hem te geven voorschriften, te verbieden.

6. In spoedeisende gevallen zijn de bestuurders van Rijksinrichtingen, voor zoover de dienst in hunne inrichting het toelaat, verplicht, op verzoek van een burgemeester aan deze onmiddellijk te doen toekomen of ten gebruike af te staan tot hunne inrichting behoorend materieel, noodig voor behandeling, verpleging, afzondering, ontsmetting of vervoer van lijders aan pokken of daarvan verdachten, of voor ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — of voor vervoer van besmette goederen of voorwerpen.

Bij weigering of geschil wordt onverwijld de beslissing ingeroepen van het hoofd van het Departement, waaronder de inrichting ressorteert.

7. De burgemeester doet de hand houden aan een nauwkeurig bijhouden van het in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde register in slaapsteden en logementen. Hij doet, voor zoover hem dit noodig voorkomt, toezicht houden op alle tijdelijk in de gemeente verblijvende personen en op hunne verblijfplaatsen.

Indien vanwege het gemeentebestuur een geneeskundige met het houden van toezicht

op de in het eerste lid van dit artikel bedoelde personen belast is, zijn dezen verplicht dien geneeskundige bij zich te ontvangen en hem alle verlangde inlichtingen ter zake van de uitvoering van dit besluit, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, te verschaffen, tenzij zij kunnen aantoonen binnen de laatste vijf dagen niet in eene met pokken besmette plaats vertoefd te hebben.

De burgemeester is bevoegd, na ingewonnen advies van den ambtenaar van het Staats-toezicht op de volksgezondheid, de personen, die tijdelijk in zijne gemeente verblijf houden, en van wie niet blijkt, dat zij met goed gevolg of meer dan eens de koepokinenting hebben ondergaan of aan de natuurlijke kinderpokken (variolaë) hebben geleden, ten spoedigste in de gelegenheid te stellen te worden ingeënt.

Onverminderd het voorschrift van artikel 18 der wet van 4 December 1872 (*Stbl.* n°. 134), draagt de burgemeester zorg voor zoo ruim mogelijk opengestelde gelegenheid tot kostelooze koepokinenting en herinenting, zoo noodig op verschillende plaatsen in de gemeente.

De aankondigingen geschieden, behalve op de gebruikelijke wijze, o.m. ook door mededeeling in scholen, en in andere inrichtingen, waar vele personen verblijf houden of arbeiden.

De burgemeester doet van hetgeen door hem ter bestrijding der pokken of van verdachte gevallen dier ziekte wordt of is verricht, ten spoedigste mededeeling aan den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

HOOFDSTUK II.

§ 1. Van het toezicht op landverhuizers en dergelijken.

8. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, worden: *a.* landloopers en zigeuners (bohémien), *b.* landverhuizers en personen, die bij troepen reizen of de grens overtrekken, niet toegelaten, dan na geneeskundig onderzoek te zijn en zoo noodig, na ontsmetting der kleederen en reiniging der personen.

Uitzonderingen op het bepaalde in het eerste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën gegeven.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel kunnen bepalen, dat personen, bedoeld sub *b.* van het eerste lid van dit artikel, in Nederland slechts worden

toegelaten, langs de wegen en casu quo met de treinen, daartoe door hen aan te wijzen.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten, wegen en casu quo treinen, worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst tenminste één dag, voordat zij in werking treden.

9. Het onderzoek geschiedt aan het grensstation of den eersten Nederlandschen grenspost; waar de in het vorig artikel bedoelde personen aankomen, door eenen geneeskundige, die daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken met toekenning van een door deze te bepalen vergoeding tot wederopzeggens wordt aangewezen, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10, 11 en 12 van dit besluit.

10. Het onderzoek valt steeds zooveel mogelijk samen met het douane-onderzoek en wordt verricht op de wijze, die door den geneeskundige het meest doeltreffend wordt geoordeeld.

Deze treedt omtrent het onderzoek in overleg met den hoogst in rang zijnden der aanwezige ambtenaren van de Invoerrechten en Accijnzen, en, indien het onderzoek geschiedt op een spoorweg- of tramstation, tevens met den chef daarvan.

11. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden niet aan pokken te lijden, noch verschijnselen vertoonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn, mogen niet worden aangehouden, maar worden terstond tot voortzetting van hunne reis toegelaten.

Aan de vergunning tot voortzetting van de reis kunnen voorwaarden worden verbonden.

Aan hen wordt zoo spoedig mogelijk een schriftelijk bewijs afgegeven, volgens door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vastgesteld model, vermeldende dat zij, Nederland binnengekomen, geen ziekteverschijnselen vertoonden, welke het bestaan van pokken deden vermoeden.

12. Personen, die door den geneeskundige bevonden worden aan pokken te lijden, worden onverwijld, met inachtneming van artikel 9 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), overgebracht naar eene door den burgemeester der grensgemeente, waarin het onderzoek plaats heeft, volgens artikel 20 van dit besluit aan te wijzen inrichting voor verpleging van lijders aan besmettelijke ziekte en daar afgezonderd en verpleegd.

Gelijke maatregelen worden genomen, indien de geneeskundige dit noodig oordeelt, ten opzichte van personen, die verschijnselen ver-

toonen, welke doen vermoeden, dat zij door die ziekte besmet zijn.

De kosten van vervoer en verpleging worden door de verpleegden of hunne erfgenamen vergoed. Behoeftigen worden op 's Rijks kosten vervoerd of verpleegd.

Personen, wier lichamen of kleederen besmet moeten worden geacht, worden niet tot voortzetting hunner reis toegelaten, dan na reiniging en ontsmetting, waaronder het onschadelijk maken van ongedierte is begrepen.

§ 2. Van het grensverkeer.

13. In de aan de grenzen des lands gelegen gemeenten, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, worden geen personen toegelaten, komende uit door Onze genoemde Ministers aangewezen naburige, met pokken besmette buitenlandsche gemeenten, dan na geneeskundig onderzocht en zoo noodig ontsmet te zijn.

De beschikkingen tot aanwijzing van bedoelde gemeenten worden in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst tenminste één dag vóórdat zij in werking treden.

Uitzonderingen op het bepaalde in het 1ste lid worden niet toegestaan, dan met inachtneming van de voorschriften, daaromtrent door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën gegeven.

Op dit onderzoek is toepasselijk het bepaalde in de artikelen 9, 10, 11 en 12 van dit besluit.

§ 3. Van het goederenvervoer.

14. Onverminderd de bestaande bepalingen omtrent het verbod van in-, door- en vervoer van lompen, gebruikte kledingstukken en ongewasschen lijf- en beddegoed uit landen en plaatsen, door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën aan te wijzen, is verboden in-, door- en vervoer van onbewerkte wol en haar, huiden, bontwerk en andere voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen, uit landen of plaatsen, mede door Onze genoemde Ministers aan te wijzen.

De aanwijzingen worden door plaatsing in de *Nederlandsche Staatscourant* ter algemeene kennis gebracht.

15. Een ieder, die waarneemt, dat van goederen, waarvan in-, door- en ver oer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester of den meest nabij zijnden ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie of van 's Rijks belastingen.

Deze verplichting rust in het bijzonder op

houders van vervoermiddelen en daarbij geëmployeerden.

Op de goederen, van welke, niettegenstaande daarvan in-, door- of vervoer verboden is, in-, door- of vervoer plaats heeft, is artikel 5 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) toepasselijk.

16. Brieven en correspondentie, drukwerken, boeken, dagbladen, dienststukken enz. (postpakketten niet inbegrepen) worden aan geen enkele belemmering of ontsmetting onderworpen.

17. Spoor- of tramwagens (zoo personen- als goederenwagens) uit het buitenland binnenkomende, worden aan de grenzen niet aangehouden, behoudens dat wagens, waarin lijders aan pokken of personen, die verdacht worden aan pokken te lijden of waarin besmette of van besmetting verdachte goederen aangebracht zijn — indien de geneeskundige het noodig oordeelt — van den trein worden gehaakt en op de wijze door den geneeskundige voorgeschreven, worden ontsmet en zoo noodig van ongedierte worden gezuiverd.

18. Bagages en lijfgoederen van personen, als bedoeld in de artikelen 8 en 13, zijn onderworpen aan het onderzoek, bedoeld in genoemde artikelen.

Deze bagages en lijfgoederen worden niet aangehouden dan voor zoover en voor zo lang dit ter ontsmetting noodig is.

Bagages en lijfgoederen, voor ontsmetting aangehouden, worden desverlangd aan de eigenaars op hunne kosten door den burgemeester nagezonden.

19. Koopmans- en andere goederen, uit het buitenland aangevoerd, waarvan de in- of doorvoer niet verboden is, worden niet aangehouden en aan ontsmetting onderworpen, tenzij zij, naar het oordeel van den met het onderzoek belasten geneeskundige, geacht kunnen worden besmet te zijn.

§ 4. Verdere bepalingen.

20. De burgemeester van elke grensgemeente, als in artikel 8 en artikel 13 van dit besluit is bedoeld, zorgt, zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of met den krachtens artikel 9 aangewezen deskundige :

- a. voor de inrichting van een gelegenheid tot afzondering en verpleging van de in de artikelen 8 en 13 van dit besluit bedoelde personen, lijdende aan of verdacht van pokken ;
- b. voor een geschikte plaats voor de ont-

smetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — van de in de artikelen 18 en 19 van dit besluit bedoelde goederen ;

c. voor het personeel, noodig tot hulp of opzicht bij het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — of het vervoer van personen of van goederen, bedoeld in de artikelen 8, 13, 18 en 19 van dit besluit ;

d. voor de noodige geneesmiddelen, ontsmettingsmiddelen, middelen tot het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte, vervoermiddelen, meubelen en ander noodig materieel.

Zoo gebruik gemaakt wordt van de inrichting van gemeentewege tot stand gebracht ter voldoening aan artikel 7 van de wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), bepaalt Onze Minister van Binnenlandsche Zaken de som deswege aan de gemeente te vergoeden.

21. De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en alle geëmployeerden aan een spoor- of tramwegonderneming zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat, verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door den krachtens artikel 9 van dit besluit aangewezen geneeskundige voorgeschreven maatregelen, betreffende het onderzoek, de afzondering, de ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — behandeling en verpleging en het vervoer van personen of van goederen.

Onverminderd het bepaalde in artikel 3, zijn conducteurs van elken uit het buitenland binnenkomenden trein of tram verplicht, den geneeskundige zoo spoedig mogelijk na aankomst van den trein of tram aan het station, kennis te geven van de verdachte verschijnselen, die zij bij personen, als bedoeld in de artikelen 8 en 13, hebben waargenomen en van hunne bevinding omtrent de aanwezigheid in den trein of tram van voor het overbrengen van besmetting vatbare voorwerpen.

22. De kosten, vallende op de maatregelen, voorgeschreven in de artikelen 9, 11, 12, 13, 18 en 19 van dit besluit, komen ten laste van het Rijk, voor zoover in genoemde artikelen niet anders is bepaald, en die kosten niet ingevolge eenige andere wettelijke bepaling, ten laste van anderen moeten worden gebracht.

23. De krachtens artikel 9 van dit besluit

aangewezen geneeskundige volgt in de uitoefening van zijn ambt de aanwijzingen, die Onze Minister van Binnenlandsche Zaken of de ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, tot wiens dienstkring zijne standplaats behoort, hem geven.

Hij staat den burgemeester, elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie, of van invoerrechten en accijnzen, de stationschefs en de overige geëmployeerden bij eene spoor- of tramwegonderneming met zijn advies ter zijde, wanneer zij dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der pokken.

Ontdekt hij dreigend gevaar voor de openbare gezondheid, dan geeft hij daarvan, onverminderd artikel 16 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), onverwijld kennis aan den burgemeester en aan bovengenoemden ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid.

§ 5. Van het scheepvaartverkeer.

24. Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is bevoegd om, waar noodig, met medewerking van Onze Ministers van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel, tot wering van de besmetting van pokken, toezicht te doen houden op schepen, die langs binnenwateren het land binnenvaren, en zulks met toepassing, voor zoover mogelijk en noodig, van de artikelen 8 tot en met 12 en 20 tot, en met 23 van dit besluit.

25. Aan elk der door Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Waterstaat aan te wijzen plaatsen, gelegen aan stroomen, rivieren, kanalen of andere binnenwateren, wordt geneeskundig toezicht gehouden op de daarlangs varende schepen en hunne opvarenden door een of meer geneeskundigen, die daartoe door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, met toekening van een door deze te bepalen vergoeding, tot wederopzegging worden aangewezen.

De beschikking tot aanwijzing van bedoelde plaatsen wordt in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst ten minste één dag vóórdat zij in werking treedt.

Onverminderd het bepaalde in de beide voorgaande leden, is de burgemeester bij het verschijnen of dreigen der pokken bevoegd, ten koste van de gemeente geneeskundig toezicht te doen houden op de opvarenden van de in de gemeente vertoevende vaartuigen. De personen, waarop dit toezicht wordt uitgeoefend, zijn verplicht zich daaraan te onderwerpen.

26. Onverminderd artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36), wordt elk schip, varende langs of aankomende aan eene der in artikel 25 van dit besluit bedoelde plaatsen, onderworpen aan een gezondheidsonderzoek.

De schipper is verplicht met zijn schip de door den burgemeester aan te wijzen ligplaats in te nemen en aldaar zonder gemeenschap met den wal of met andere vaartuigen te blijven, totdat het gezondheidsonderzoek en de naar aanleiding daarvan bevolen gezondheidsmaatregelen toegepast zijn.

Op dit verbod van gemeenschap met den wal is toepasselijk het tweede lid van artikel 10 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134), zooals dat luidt volgens de wet van 28 Maart 1877 (*Staatsblad* n°. 36).

De schipper zorgt niet al de te zijner beschikking staande middelen voor de stipté naleving van de gegeven bevelen en is verplicht de vragen, hem door of namens den met het gezondheidsonderzoek belaste geneeskundige gedaan, nauwkeurig en naar waarheid te beantwoorden.

27. De geneeskundige verricht het gezondheidsonderzoek van het schip, van de opvarenden en van de lading of andere op het schip aanwezige goederen, op de wijze, die hem, na overleg met den burgemeester, het meest doeltreffend voorkomt.

Indien het blijkt, dat het schip binnen de laatste 24 uren een gezondheidsonderzoek overeenkomstig de voorschriften van dit besluit heeft ondergaan, kan hij het van verder onderzoek vrijstellen, indien de toestand van het schip of van de opvarenden hem tot zoodanig onderzoek overigens geen aanleiding geeft.

28. De geneeskundige, die het onderzoek verricht heeft, geeft den burgemeester advies omtrent de in het belang der volksgezondheid te nemen maatregelen, aan welk advies de burgemeester verplicht is onverwijld gevolg te geven, behoudens beroep op Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken.

De kosten op deze maatregelen vallende, komen ten laste van het Rijk.

Ontsmetting — waaronder is begrepen het onschadelijk maken van besmet of van besmetting verdacht ongedierte — geschiedt, zoo noodig, volgens de regelen, krachtens artikel 25 der wet van 4 December 1872 (*Staatsblad* n°. 134) vastgesteld.

29. Het schip wordt dadelijk tot den verderen doortocht toegelaten en het verbod van gemeenschap met den wal opgeheven, hetzij

na afloop van het gezondheidsonderzoek, indien dit tot geen verdere maatregelen aanleiding geeft, hetzij, nadat aan de maatregelen naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven, uitvoering is gegeven. In het laatste geval kunnen evenwel de opvarenden, die bij het gezondheidsonderzoek bevonden worden, niet te lijden aan pokken, noch verschijnselen van die ziekte te vertoonen, met toestemming van den met het onderzoek belaste geneeskundige, terstond onbelemmerd aan den wal worden toegelaten. Vooraf heeft ontsmetting der kleederen en reiniging der personen plaats, indien dit door den geneeskundige noodig wordt geoordeeld.

30. Ten bewijze, dat het schip tot den verderen doortocht is toegelaten, en het verbod van gemeenschap met den wal is opgeheven, ontvangt de schipper van den met het gezondheidsonderzoek belaste geneeskundige eene schriftelijke verklaring volgens het model door Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken vast te stellen en waaruit zal moeten blijken van den toestand van het schip, van dien der opvarenden en van dien der lading of andere op het schip aanwezige goederen, benevens van het aantal der opvarenden.

Eene dergelijke verklaring wordt ook door den geneeskundige afgegeven in het geval, bedoeld in het tweede lid van artikel 27 van dit besluit, in welk geval daarvoor ook de bevestiging van eene vroegere verklaring in de plaats kan treden.

31. De burgemeester van elke gemeente, waarin eene plaats ligt, als in artikel 25 van dit besluit bedoeld, zorgt zoo spoedig mogelijk, op Rijkskosten, in overleg met den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid of den krachtens genoemd artikel aangewezen geneeskundige, voor het personeel en het materieel, dat de geneeskundige voor het gezondheidsonderzoek behoeft en dat noodig is voor de uitvoering van de naar aanleiding van het gezondheidsonderzoek voorgeschreven maatregelen.

32. Op de krachtens artikel 25 van dit besluit aangewezen geneeskundigen zijn toepasselijk het eerste en derde lid van artikel 23 van dit besluit.

Zij staan den burgemeester en elken ambtenaar van Rijks- of gemeentepolitie met hun advies ter zijde, wanneer dezen dit behoeven bij de uitvoering van wettelijke voorschriften betreffende de wering of bestrijding der pokken.

De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie zijn, voor zooveel hun dienst het toelaat,

verplicht met al de hun ten dienste staande middelen, onverwijld mede te werken tot de uitvoering van de door bedoelde geneeskundigen voorgeschreven maatregelen.

HOOFDSTUK III.

SLOTBEPALINGEN.

33. Onze in dit besluit genoemde Ministers zijn bevoegd de door hen krachtens dit besluit genomen beschikkingen of gedane aanwijzingen, zoo dikwijls de omstandigheden dit gedoogen of noodig maken, op dezelfde wijze als zij zijn tot stand gekomen, te wijzigen of in te trekken.

34. Waar in dit besluit sprake is van den ambtenaar van het Staatstoezicht op de volksgezondheid, wordt daaronder verstaan de Inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten.

35. Dit besluit, dat, tenzij het eerder wordt ingetrokken, gedurende één jaar van kracht blijft, treedt in werking op den tweeden dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad* en van de *Staatscourant*, waarin het geplaatst is.

Onze Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Financiën, van Waterstaat en van Landbouw, Nijverheid en Handel zijn belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* en gelijktijdig in de *Staatscourant* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.

's-Gravenhage, den 30sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, **CORT V. D. LINDEN.**

De Minister van Financiën, **TREUB.**

De Minister van Waterstaat, **C. LELY.**

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, **POSTHUMA.**

(*Uitgeg.* 18 Jan. 1916.)

31 December 1915. WET, tot vaststelling van het eerste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1916. S. 524.

Bij deze wet wordt het Iste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1916, betreffende het *Huis der Koningin*, vastgesteld als volgt:

Art. 1. Inkomen van de Koningin f 600,000

Art. 2. Inkomen van de Koningin-

Weduwe 150,000

Art. 3. Onderhoud der Koninklijke

Paleizen 50,000

Art. 4. Kosten van de verdere werkzaamheden van de Commissie

tot onderzoek naar den toestand van den gevel van het Koninklijk Paleis op den Dam te *Amsterdam*, met inbegrip van steigerwerk en van reizen verblijfkosten der Commissie, alsmede kosten van bij het onderzoek onvermijdelijk gebleken restauratie van ornamentiek van de zijgevels en den achtergevel f 15,000

f 815,000

31 December 1915. WET, tot vaststelling van het zevende hoofdstuk A der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1916. S. 525.

Bij deze wet wordt het VIIde hoofdstuk A der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1916, betreffende de *Nationale Schuld*, vastgesteld als volgt:

1^e Afd. Interesten enz. f 36,170,981.30

2^e Afd. Amortisatie en aflossing, van rentegevende Nationale Schuld 6,585,000.—

3^e Afd. Onvoorzien uitgaven 25,000.—

f 42,780,981.30

31 December 1915. WET, tot aanwijzing van de middelen ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1916. S. 526.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de artt. 123 en 124 der Grondwet, jaarlijks de middelen behooren te worden aangewezen tot dekking van alle uitgaven des Rijks, in de algemeene begrooting begrepen; Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de algemeene begrooting voor het dienstjaar 1916, zullen over dat jaar worden gebezigd de middelen en inkomsten hierna omschreven, te weten:

A. *de directe belastingen*:

1. de grondbelasting,

2. de personeele belasting,

3. de inkomstenbelasting,

4. de vermogensbelasting;

B. *de accijnzen*:

5. de accijzen op de suiker,

5bis. de uitkeering uit het Leeningfonds 1914, bedoeld in artikel 32, onder d, der Leeningwet 1914, wegens aandeel in de opbrengst over het jaar 1916 van de krachtens artikel 37,

onder *b*, hier wet geheven wordende opcenten op den accijns op suiker,

6. de accijns op den wijn,

7. de accijns op binnenlandsch en buitenlandsch gedistilleerd,

8. de accijns op het zout,

9. de accijns op bieren en azijnen,

10. de accijns op het geslacht;

C. *de indirecte belastingen*:

11. de rechten en boeten van zegel,

a. vijftig opcenten op de rechten en boeten van zegel, met uitzondering van die genoemd bij de letters *a*, *b* en *c* van artikel 13 der wet van 11 Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 93) en bij de wet van 24 Mei 1897 (*Staatsblad* n°. 155),

12. de rechten en boeten van registratie,

13. de rechten en boeten van hypotheek,

14. de rechten en boeten van successie en van overgang bij overlijden;

D. *de rechten op den invoer*:

15. de rechten op den invoer,

16. de rechten op het formaatzegel, in gebruik bij de heffing van rechten op den invoer, 16a. vijftig opcenten op het formaatzegel voornoemd;

E. *de waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken*:

17. de belasting op de gouden en zilveren werken,

18. het essaailoon in geval van verbreking der werken en voor gehalteproeven, welke geene betaling van belasting ten gevolge hebben;

F. *de inkomsten der domeinen, wegen en vaarten*:

19. de inkomsten van de gewone domeinen, enz.,

20. de inkomsten van het don.ein van Oorlog,

21. de inkomsten van de groote wegen,

22. de inkomsten van vaarten, veren en havens;

G. 23. de opbrengst der Staatsloterij;

H. 24. de opbrengst der uitgifte van akten voor de jacht en visscherij, van consenten voor de kustvisscherij en van vergunningen, bedoeld in de vogelwet 1912;

I. 25. de opbrengst der loodsgelden;

J. *het recht op de mijnen*:

26. het vaste en proportionele recht op de mijnen,

26a. vijftien opcenten van het recht op de mijnen voor kwade posten en collecteloon;

K. 27. het aandeel van het Rijk in de opbrengst van de exploitatie der Staatsspoorwegen;

L. 28. het aandeel van den Staat in de winsten van de Nederlandsche Bank, ingevolge de wet van 31 December 1903 (*Staatsblad* n°. 335);

M. 29. de in art. 2 bedoelde bijdrage uit het Fonds, voortspuitende uit kooprijzen van domeinen;

N. 30. de leges geheven ingevolge de wet van 9 Mei 1890 (*Staatsblad* n°. 80), gewijzigd bij die van 29 December 1893 (*Staatsblad* n°. 246);

O. 31. de opbrengst van voor het publiek verkrijgbaar gestelde stukken;

P. *de renten van kapitalen, voorgeschoten aan de koloniën in Oost- en West-Indië, aan Staatsbedrijven, 's Rijks bijzondere fondsen, gemeenten, spoorwegmaatschappijen, enz.*:

32. het aandeel van Nederlandsch Oost-Indië in de renten en kosten van de Nationale Schuld,

33. de rente van kasvoorschotten aan Nederlandsch Oost-Indië,

34. de rente van kasvoorschotten aan Suriname,

35. de rente van kasvoorschotten aan Curaçao,

36. de rente door de kolonie Suriname verschuldigd van het voorschot voor den aanleg van een spoorweg naar het *Lauagebied*.

37. de rente van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet,

38. de rente van voorschotten aan het Tiendfonds,

39. de rente door de gemeente Venlo verschuldigd van het haar verleende voorschot voor het inrichten der spoorwegbrug over de *Maas* voor gewoon verkeer,

40. de rente van het voorschot aan de N. O. Locaalspoorwegmaatschappij verstrekt, ingevolge art. 11 der overeenkomst, goedgekeurd bij de wet van 15 Juli 1898 (*Staatsblad* n°. 185) en dividend over de aandeelen dier Maatschappij in het bezit van het Rijk,

41. de rente van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij,

42. de rente van kapitalen verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf,

43. de rente van kapitalen verstrekt aan de artillerie-inrichtingen,

44. de rente van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie,

45. de rente van kapitalen verstrekt aan het Staatsvisschershavenbedrijf,

46. de rente van andere door den Staat verleende voorschotten;

Q. *de terugbetalingen van kapitalen voorschoten aan de koloniën in Oost- en West-Indië, aan Staatsbedrijven, 's Rijks bijzondere fondsen, gemeenten, spoorwegmaatschappijen, enz.:*

47. het aandeel van Nederlandsch Oost-Indië in de aflossing van Nationale Schuld,

48. de terugbetaling door *Suriname* van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het *Lavagebied*,

49. de aflossing van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet,

50. de terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds,

51. de terugbetaling van voorschotten voor den aanleg van spoorwegen met beperkte snelheid,

52. de terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij,

53. de terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf,

54. de terugbetaling van kapitalen verstrekt aan de artillerie-inrichtingen,

55. de terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie,

56. de terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsvissschershavenbedrijf,

57. de terugbetaling van andere door den Staat verleende voorschotten;

R. *de uitkeeringen door Staatsbedrijven van suppletoire premie wegens de pensioenverzekering van het personeel, alsmede van brandverzekeringspremie; enz.*

58. de uitkeeringen van suppletoire pensioenverzekeringspremie en van brandverzekeringspremie door het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij,

59. de uitkeeringen van suppletoire pensioenverzekeringspremie en van brandverzekeringspremie door het Staatsmuntbedrijf,

60. de uitkeeringen van suppletoire pensioenverzekeringspremie en van brandverzekeringspremie door de artillerie-inrichtingen,

61. de uitkeeringen van suppletoire pensioenverzekeringspremie en van brandverzekeringspremie door het Staatsvissschershavenbedrijf,

62. de uitkeeringen van suppletoire pensioenverzekeringspremie en van brandverzekeringspremie door het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, alsmede pensioensbijdragen der ambtenaren tot dat bedrijf behoorende,

63. de uitkeering van suppletoire pensioenverzekeringspremie door de Rijkspostspaar-

bank, alsmede pensioensbijdragen der ambtenaren tot die inrichting behoorende;

S. *de verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Buitenlandsche Zaken betreffende:*

64. de consulaatrechten,

65. de door de Chineesche Regeering verschuldigde schadevergoeding ter zake van de onlusten in 1900,

66. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren onder het Departement van Buitenlandsche Zaken ressorteerende,

67. de opbrengst der verkochte Rijksgoederen en -eigendommen,

68. de andere ontvangsten niet tot de genoemde behoorende;

T. *de verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Justitie betreffende:*

69. de inkomsten van den Hoogen Raad van Adel en de renten van de te zijnen name op het Grootboek der Nationale Schuld, rentende $2\frac{1}{2}$ ten honderd, ingeschreven kapitalen,

70. de inkomsten voortvloeiende uit den arbeid in de gevangenissen en de Rijkswerk-inrichtingen,

71. de baten het beheer van den gewonen dienst der gevangenissen en der Rijkswerk-inrichtingen betreffende,

72. de inkomsten voortvloeiende uit den dienst van het Rijkstucht- en -opvoedingswezen,

73. de Griffierechten,

74. de gerechtelijke boeten,

75. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren onder het Departement van Justitie ressorteerende,

76. de opbrengst der verkochte Rijksgoederen en -eigendommen,

77. de andere ontvangsten niet tot de genoemde behoorende;

U. *de verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Binnenlandsche Zaken betreffende:*

78. de opbrengst van de *Nederlandsche Staatscourant* en het verslag der *Handelingen van de Staten-Generaal*,

79. de opbrengst van het *Staatsblad*,

80. de bijdrage van de gemeente *Rotterdam* in de kosten der aldaar bestaande Rijksinrichting tot opleiding van vroedvrouwen,

81. de baten voortvloeiende uit het beheer van de Rijkskrankzinnigengestichten,

82. de baten voortvloeiende uit het beheer van het Universiteitsziekenhuis te *Leiden*,

83. de baten voortvloeiende uit het beheer van de klinieken der Rijksuniversiteit te *Utrecht*,

84. de bijdragen voor het volgen der lessen aan de Rijksuniversiteiten,

85. de betalingen voor het afleggen der examens bedoeld bij art. 138 der wet tot regeling van het hooger onderwijs,

86. de bijdragen voor het volgen der lessen aan de Technische Hoogeschool,

87. de betalingen voor het afleggen der examens aan de Technische Hoogeschool,

88. de bijdragen van leerlingen op de Rijks-hoogere burgerscholen,

89. de bijdragen van gemeenten in de kosten van Rijks- hoogere burgerscholen,

90. de bijdragen van gemeenten in de stichting van Rijks- hoogere burgerscholen,

91. de schoolgelden van leerscholen, verbonden aan de Rijkskweekscholen voor onderwijzers,

92. de betalingen voor het afleggen der examens bedoeld bij art. 88 der wet tot regeling van het lager onderwijs,

93. de bijdragen voor pensioen van onderwijzers bij de lagere scholen,

94. de teruggaven door gemeenten ter zake van hetgeen door haar, volgens art. 48 der wet tot regeling van het lager onderwijs, over 1914 te veel is genoten,

95. de bijdragen van kweekelingen der Rijksacademie van beeldende kunsten,

96. de schoolgelden van leerlingen aan de Rijksnormaalschool voor teekenaarsonderwijzers,

97. de schoolgelden van leerlingen aan de Rijkschool voor kunstnijverheid,

98. de vergoeding door gemeenten in de kosten van wachtgelden van onderwijzers,

99. de winst van het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij,

100. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren onder het Departement van Binnenlandsche Zaken ressorteerende,

101. de opbrengst der verkochte Rijksgoederen en -eigendommen,

102. de andere ontvangsten niet tot de genoemde behoorende ;

V. *de verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Marine betreffende :*

103. de bijdragen voor de opleiding van adelborsten en aspirant-administrateurs bij het Koninklijk Instituut voor de marine,

104. de bijdragen voor de opleiding van aspirant-machinisten,

105. de bijdragen voor de opleiding van jongelingen bij het internaat van aspirant-adelborsten,

106. de uitkeering van *België* wegens de vuurgelden op de *Wester-Schelde*,

107. de vergoeding door *België*, ingevolge artikel 11 van de overeenkomst van 27 October 1904, goedgekeurd bij de wet van 12 December 1905 (*Staatsblad* n°. 316), betreffende de verbetering der verlichting van de *Wester-Schelde*,

108. De teruggave door *België* van de traktementen van de opzichters en lichtwachters bij de verlichting van de *Wester-Schelde*,

109. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren onder het Departement van Marine ressorteerende,

110. de opbrengst der verkochte Rijksgoederen en -eigendommen,

111. de andere ontvangsten niet tot de genoemde behoorende ;

W. *de verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Financiën betreffende :*

112. de verjaarde renten,

113. de inkomsten van de Grootboeken der Nationale Schuld,

114. de door 's Rijks Munt afgeleverde munt,

115. de rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het „*Fonds uit de zuivere winsten, verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk*”,

116. de winst van het Staatsmuntbedrijf,

117. de vergoeding door provinciën en gemeenten, in 1916 verschuldigd, voor de invordering van opcenten op de grondbelasting over het dienstjaar 1915, op de personeele belasting over het dienstjaar 1914, op de belasting op de bedrijfs- en andere inkomsten over het belastingjaar 1914/1915 en op de vermogensbelasting over het belastingjaar 1913/1914,

118. de vergoeding door de gemeente *Rotterdam* voor de inning van zeehavengeld en zeetijdingrecht,

119. de teruggave wegens het aandeel der niet ten behoeve van 's Rijks kas geheven opcenten in de kwade posten op de grondbelasting en op de personeele belasting over het dienstjaar 1913 en op de bedrijfs- en vermogensbelastingen over het belastingjaar 1913/1914,

120. de opbrengst van de boeten en verbeurdverklaringen bij de directe belastingen, de rechten op den invoer en de accijnzen vallende,

121. de kosten van vervolging tot invordering van directe belastingen aan de schatkist vervallen,

122. de leges aan de schatkist vervallen,

123. de ontvangsten wegens houtgeest, gebezigd tot vermenging van gedistilleerd, en wegens stoffen gebezigd tot vermenging van zout,

124. de ontvangsten wegens verrichtingen betrekkelijk het kadaster,

125. de opbrengst van het door de landmeters en de boekhouders van het kadaster voor particulieren verrichte werk,

126. de geconsigneerde gelden, waarvan het recht van uitkeering in 1916 vervalt,

127. de opbrengst van het verkort verslag van de vergaderingen der Tweede Kamer van de Staten-Generaal,

128. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren tot de Hooge Staatslichamen behorende,

129. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren onder het Departement van Financiën ressorteerende,

130. de opbrengst der verkochte Rijksgoederen en -eigendommen,

131. de andere ontvangsten niet tot de genoemde behorende;

X. *de verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Oorlog betreffende:*

132. de bijdragen voor de opleiding van cadetten bij de Koninklijke Militaire Academie,

133. de bijdragen voor de opleiding van cadetten aan de Cadettenschool,

134. de teruggaven van voorschotten aan officieren verstrekt, tot aanschaffing van paarden,

135. de winst van de artillerie-inrichtingen,

136. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren onder het Departement van Oorlog ressorteerende,

137. de opbrengst der verkochte Rijksgoederen en -eigendommen,

138. de andere ontvangsten niet tot de genoemde behorende;

Y. *de verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Waterstaat betreffende:*

139. de teruggave door België van de kosten van exploitatie en onderhoud van de Rijksselectriciteitswerken te *Terneuzen*,

140. de baten voortvloeiende uit den aanleg der Staatsspoorwegen,

141. de bijdrage van België in het onderhoud van het kanaal van *Gent* naar *Terneuzen*,

142. de bijdragen in de kosten van aanleg en onderhoud van landswerken,

143. de teruggave van de uit de Staatsbegroeting bestreden kosten van de Rijkspostspaarbank,

144. de winst van het Staatsvischershavenbedrijf,

145. de winst van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie,

146. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren onder het Departement van Waterstaat ressorteerende,

147. de opbrengst der verkochte Rijksgoederen en -eigendommen,

148. de andere ontvangsten niet tot de genoemde behorende;

Z. *de verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel betreffende:*

149. de baten voortvloeiende uit het beheer der Rijks hogere land-, tuin- en boschbouwschool te *Wageningen* en de bijdrage van Nederlandsch Oost-Indië in de kosten dier school,

150. de bijdragen van de leerlingen der middelbare Nederlandsche landbouwschool te *Groningen*,

151. de bijdragen van de leerlingen der middelbare koloniale landbouwschool te *Deventer*,

152. de bijdragen van leerlingen der Rijkszuivelschool te *Bolsward* en de bijdrage der provincie *Friesland* in de kosten dier school,

153. de bijdragen van de leerlingen der Rijkslandbouwhuishoudschool „de Rollocate”,

154. de bijdragen van leerlingen op de Rijks land- en tuinbouw winterscholen,

155. De inkomsten van het hengstveulen-depot te *Bergen op Zoom*,

156. de ontvangsten wegens Rijkskeuring van hengsten,

157. de baten voortvloeiende uit het bijzonder toezicht op de bereid- en bewaarplaatsen van boter, in perceelen waar en boter en margarine wordt bereid, ingevolge artikel 9, tweede lid, der Boterwet,

158. de baten voortvloeiende uit het onderzoek van terreinen, planten, enz., uit het onderzoek van ter in- of doorvoer toegelaten aardappelen en uit het gebruik van blauwzuurdamp ter bestrijding van voor den land- en tuinbouw schadelijke dieren,

159. de baten voortvloeiende uit het beheer van 's Rijks veeartsenijschool,

160. de baten voortvloeiende uit het Koninklijk besluit van 1 December 1910 (*Staatsblad* n°. 364), laatstelijk gewijzigd bij dat van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 64) houdende bepalingen ter bestrijding van tuberculose onder het rundvee,

161. de baten voortvloeiende uit de keuring van voor uitvoer bestemd vleesch,

162. de baten voortvloeiende uit het beheer van 's Rijks serumrichting,

163. de opbrengst der Rijkslandbouwproefstations,

164. de inkomsten van het Rijkszuivelstation te *Leiden*,

165. de baten betreffende den dienst van de zuivelconsulentschappen,

166. de justeerloonen van gewichten,

167. de baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf, na aftrek van de vrachten en verder onkosten op der verkoop van de producten vallende,

168. de ontvangsten voortvloeiende uit de nitvoering van de *Otrooiwet* 1910 (*Staatsblad* n°. 313),

169. de ontvangsten ingevolge de *Merkenwet*, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (*Staatsblad* n°. 64),

170. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren onder het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel ressorteerende,

171. de opbrengst der verkochte Rijksgoederen en -eigendommen,

172. de andere ontvangsten niet tot de genoemde behoorende;

AA. de verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Koloniën betreffende:

173. het aandeel in de ontvangsten wegens kabeltaksen uit de door de Duitsch-Nederlandsche Telegraaf Maatschappij geëxploiteerde lijnen,

174. de teruggave door Nederlandsch Oost-Indië van de kosten van het personeel van het statistisch bureau en van het technisch bureau bij het Departement van Koloniën, en van den concierge bij het bureau van de Geneeskundige Commissie bij dat Departement, alsmede van de traktementen van de leden van de commissie van keuring en van het pakhuis-personeel bij het koloniaal etablissement te *Amsterdam*,

175. de ontvangsten van het militair hospitaal, van de apotheek en van het magazijn van geneesmiddelen te *Paramaribo* en van de militaire ziekeninrichtingen te *Nickerie* en te *Albina*,

176. de bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren onder het Departement van Koloniën ressorteerende,

177. de opbrengst der verkochte Rijksgoederen en -eigendommen,

178. de andere ontvangsten niet tot de genoemde behoorende.

2. Van het voordeelig slot der rekening van het Fonds voortspruitende uit kooprijzen van domeinen over het jaar 1915 en de in 1916 te ontvangen kooprijzen van domeinen afkooprijzen van tiendrecht, jacht- en vischrecht en

grondrenten, eeuwigdurende erfpachten en dergelijke praestatiën, wordt een bedrag van zes honderd duizend gulden toegevoegd aan de middelen tot goedmaking der uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1916.

3. Naar aanleiding van art. 35 der wet van 21 April 1810 (*Bulletin des Lois*, n°. 285) wordt het proportioneel recht op de mijnen voor het jaar 1916 bepaald op twee en een half ten honderd der zuivere opbrengst.

4. Ter voorziening in kasbehoefden kunnen desgevorderd schatkistbiljetten of schatkistpromessen worden uitgegeven en schatkistbiljetten worden beleend tot een zoodanig bedrag als noodig is ter verkrijging van eene som van ten hoogste honderd zestig millioen gulden.

5. Deze wet treedt in werking op 1 Januari 1916.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.
(Uitg. 1 Jan. 1916.)

STAATSBEGROTING VOOR HET DIENSTJAAR 1916.

WET OP DE MIDDELEN.

Raming voor het dienstjaar 1916.

A. Directe belastingen.

1. Grondbelasting / 16,250,000.—
Af: ontheffingen, kwijtscheldingen en oninbare posten 55,000.—

Totaal . . . / 16,195,000.—

2. Personeele belasting . . . / 14,825,000.—
Af: ontheffingen, verminderingen, afschrijvingen en oninbare posten 740,000.—

Totaal . . . / 14,085,000.—

3. Inkomstenbelasting . . . / 29,500,000.—
Af: ontheffingen, verminderingen, afschrijvingen, teruggaven en oninbare posten 900,000.—

Totaal . . . / 28,600,000.—

4. Vermogensbelasting . . . / 3,765,000.—
Af: ontheffingen, kwijtscheldingen, verminderingen, afschrijvingen en oninbare posten, welke in 1916 worden betaald 15,000.—

Totaal . . . / 3,750,000.—

B. *Accijnzen.*

5. Suiker	f 23,125,000.—
<i>5bis.</i> Uitkeering uit het Leeningfonds 1914 wegens aandeel in de opbrengst van de krachten de Leeningwet geheven wordende opcenten op den accijns op suiker	
	1,000,000.—
6. Wijn	1,683,000.—
7. Binnenlandsch en buitenlandsch gedistilleerd	28,900,000.—
8. Zout	1,940,000.—
9. Bieren en azijnen	1,580,000.—
10. Geslacht	6,075,000.—

Totaal f 64,303,000.—

C. *Indirecte belastingen.*

11. Zegelrechten	f 6,170,000
<i>11a.</i> 50 opcenten op zegelrechten	
	715,000
	f 6,885,000.—
12. Registratierechten	8,210,000.—
13. Hypotheekrechten	877,000.—
14. Rechten van successie en van overgang bij overlijden	16,484,000.—

Totaal f 32,456,000.—

D. *Rechten op den invoer.*

15. Rechten op den invoer	f 17,600,000.—
16. Formaatzegel	f 20,660
<i>16a.</i> 50 opcenten op het formaatzegel	
	10,340
	31,000.—

Totaal f 17,631,000.—

E. *Waarborg en belasting der gouden en zilveren werken.*

17. Belasting	f 520,000.—
18. Essaailoon in geval van verbreking der werken en voor gehalteproeven, welke geene betaling van belasting ten gevolge hebben	500.—

Totaal f 520,500.—

F. *Domeinen, enz.*

19. Inkomsten van de gewone domeinen	f 1,360,000.—
20. Inkomsten van het domein van Oorlog	140,000.—
21. Inkomsten van de groote wegen	50,000.—
22. Inkomsten van vaarten, veren en havens	140,000.—

Totaal f 1,690,000.—

G. 23. Opbrengst der Staatsloterij	f 654,500.—
H. 24. Opbrengst der uitgegeven akten voor de jacht en vischerijen, van consenten voor de kustvischerij en van vergunningen, bedoeld in de Vogelwet 1912.	170,000.—
I. 25. Loodsgelden	3,876,000.—
<i>J. Recht op de mijnen.</i>	
26. Vast recht en proportioneel recht	f 43,500.—
26a. 15 opcenten voor kwade posten en collecteloon	6,500.—
Totaal	f 50,000.—

Totaal van de middelen A—J. f 183,981,000.—

K. 27. *Aandeel van het Rijk in de opbrengst van de exploitatie der Staatsspoorwegen* f 4,424,940.—L. 28. *Aandeel van den Staat, ingevolge de wet van den 31sten December 1903 (Staatsblad n°. 335), in de winsten der Nederlandsche Bank, zijnde één vierde gedeelte der over het boekjaar 1915/1916 en drie vierde gedeelten der over het boekjaar 1916/1917 den Staat toekomende winsten* 3,205,000.—M. 29. *De in artikel 2 der Middelenwet bedoelde bijdrage uit het Fonds voortspruitende uit kooprijzen van domeinen* 600,000.—N. 30. *Leges, geheven ingevolge de wet van den 9den Mei 1890 (Staatsblad n°. 80), gewijzigd bij die van den 29sten December 1893 (Staatsblad n°. 246)* 200,000.—O. 31. *Opbrengst van voor het publiek verkrijgbaar gestelde stukken* 29,000.—P. *Renten van kapitalen, voorgesloten aan de koloniën in Oost- en West-Indië, aan Staatsbedrijven, 's Rijks bijzondere fondsen, gemeenten, spoorwegmaatschappijen, enz.*32. *Aandeel van Nederlandch Oost-Indië in de renten en kosten van de Nationale Schuld* f 2,413,483.9033. *Renten van kasvoorschotten aan Nederlandsch Oost-Indië* 2,600,000.—34. *Rente van kasvoorschotten aan Suriname* Memorie.35. *Rente van kasvoorschotten aan Curaçao* Memorie.

36. Rente door de kolonie <i>Suriname</i> verschuldigd van het voorschot voor den aanleg van een spoorweg naar het <i>Lavagegebied</i>	f 249,823.50
37. Rente van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet	715,000.—
38. Rente van voorschotten aan het Tiendfonds	540,000.—
39. Rente door de gemeente <i>Venlo</i> verschuldigd van het haar verleende voorschot voor het inrichten der spoorwegbrug over de <i>Maas</i> voor gewoon verkeer.	900.—
40. Rente van het voorschot aan de N. O. Locaalspoorwegmaatschappij verstrekt, ingevolge art. 11 der overeenkomst, goedgekeurd bij de wet van 15 Juli 1898 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 185) en dividend over de aandelen dier Maatschappij in het bezit van het Rijk	273,000.—
41. Rente van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij	47,650.—
42. Rente van kapitalen verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf	33,924.—
43. Rente van kapitalen verstrekt aan de artillerie-inrichtingen	150,000.—
44. Rente van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie	1,521,600.—
45. Rente van kapitalen verstrekt aan het Staatsvisschershavenbedrijf te <i>IJmuiden</i>	172,350.—
46. Rente van andere door den Staat verleende voorschotten	Memorie.
Totaal f 8,717,731.40	
Q. <i>Terugbetalingen van kapitalen, voorschotten aan de koloniën in Oost- en West-Indië, aan Staatsbedrijven, 's Rijks bijzondere fondsen, gemeenten, spoorwegmaatschappijen, enz.</i>	
47. Aandeel van Nederlandsch Oost-Indië in de aflossing van Nationale Schuld	f 1,441,516.10
48. Terugbetaling door <i>Suriname</i> van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het <i>Lavagegebied</i>	87,550.—

49. Aflossing van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet	f 163,000.—
50. Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds	Memorie.
51. Terugbetaling van voorschotten voor den aanleg van spoorwegen met beperkte snelheid	13,300.—
52. Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij	66,055.—
53. Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf	35,100.—
54. Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan de artillerie-inrichtingen	244,740.—
55. Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie	Memorie.
56. Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsvisschershavenbedrijf te <i>IJmuiden</i>	Memorie.
57. Terugbetaling van andere door den Staat verleende voorschotten	Memorie.

Totaal f 2,051,261.10

R. *Uitkeeringen door Staatsbedrijven van suppletoire premie wegens de pensioenverzekering van het personeel alsmede van brandverzekeringspremie, enz.*

58. Uitkeeringen van premien door het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij	f 14,990.—
59. Uitkeeringen van premien door het Staatsmuntbedrijf	6,700.—
60. Uitkeeringen van premien door de artillerie-inrichtingen	63,320.—
61. Uitkeeringen van premien door het Staatsvisschershavenbedrijf te <i>IJmuiden</i>	2,900.—
62. Uitkeeringen van premien door het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, alsmede pensioensbijdragen der ambtenaren tot dat bedrijf behorende	1,068,950.—
63. Uitkeeringen van pre-	

miën door de Rijkspostspaarbank, alsmede pensioensbijdragen der ambtenaren tot die inrichting behoorende 31,000.—

Totaal f 1,187,860.—

S. *Vershillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Buitenlandsche Zaken betreffende.*

64. Consulaatrechten f 25,000.—
65. Schadevergoeding door de Chineesche Regeering verschuldigd, ter zake van de onlusten in 1900. 76,000.—
66. Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren, onder het Departement van *Buitenlandsche Zaken* ressorteerende 15,000.—
67. Opbrengst van verkochte rijksgoederen en eigendommen. 1,000.—
68. Andere ontvangsten niet tot de genoemde behoorende 2,500.—

Totaal f 119,500.—

T. *Vershillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Justitie betreffende.*

69. Inkomsten van den Hoo-gen Raad van Adel en renten van de te zijnen name op het Grootboek der Nationale Schuld, rentende 2½ ton honderd, ingeschreven kapitalen f 25,000.—
70. Inkomsten voortvloeiende uit den arbeid in de gevangnissen en de Rijkswerkinrichtingen 1,020,000.—
71. Baten, het beheer van den gewonen dienst der gevangnissen en der Rijkswerkinrichtingen betreffende 93,750.—
72. Inkomsten voortvloeiende uit den dienst van het Rijks-tucht- en opvoedingswezen 21,300.—
73. Griffierechten 240,000.—
74. Gerechtelijke boeten 450,000.—
75. Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren, onder het Departement van *Justitie* ressorteerende 105,000.—
76. Opbrengst van verkochte rijksgoederen en eigendommen. 1,000.—
77. Andere ontvangsten niet tot de genoemde behoorende 27,000.—

Totaal f 1,983,050.—

U. *Vershillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Binnenlandsche Zaken betreffende.*

78. Opbrengst van de *Nederlandsche Staatscourant* en het verslag der *Handelingen van de Staten-Generaal* f 46,000.—
79. Opbrengst van het *Staatsblad* 7,500.—
80. Bijdrage van de gemeen-te *Rotterdam* in de kosten der aldaar bestaande Rijksinrichting tot opleiding van vroedvrouwen 7,000.—
81. Baten voortvloeiende uit het beheer van de Rijkskrankzinnigengestichten 53,000.—
82. Baten voortvloeiende uit het beheer van het Universiteitsziekenhuis te *Leiden* 20,000.—
83. Baten voortvloeiende uit het beheer van de klinieken der Rijksuniversiteit te *Utrecht* 62,000.—
84. Bijdragen voor het volgen der lessen aan de Rijksuniversiteiten 300,000.—
85. Betalingen voor het afleggen der examens, bedoeld bij art. 138 der wet tot regeling van het hooger onderwijs 35,000.—
86. Bijdragen voor het volgen der lessen aan de Technische Hoogeschool 175,000.—
87. Betalingen voor het afleggen der examens aan de Technische Hoogeschool 30,000.—
88. Bijdragen van leerlingen op de Rijks- hogere burgerscholen 120,000.—
89. Bijdragen van gemeenten in de kosten van Rijks- hogere burgerscholen 38,000.—
90. Bijdragen van gemeenten in de stichting van 's Rijks- hogere burgerscholen 40,000.—
91. Schoolgelden van leerscholen verbonden aan de Rijks- kweekscholen voor onderwijzers 14,000.—
92. Betalingen voor het afleggen der examens, bedoeld bij art. 85 der wet tot regeling van het lager onderwijs 61,000.—
93. Bijdragen voor pensioen van onderwijzers bij de lagere scholen 650,000.—
94. Teruggaven door ge-

meenten ter zake van hetgeen door haar, volgens art. 48 der wet tot regeling van het lager onderwijs, over 1914 te veel is genoten	f 130,000.—
95. Bijdragen van kweekelingen der Rijks-academie van beeldende kunsten	6,000.—
96. Schoolgelden van leerlingen aan de Rijksnormaalschool voor teekenonderwijzers	2,100.—
97. Schoolgelden van leerlingen aan de Rijkschool voor kunstnijverheid	1,100.—
98. Vergoeding door gemeenten in de kosten van wachtgelden van onderwijzers	35,000.—
99. Winst van het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij	Memorie.
100. Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren, onder het Departement van <i>Binnenlandsche Zaken</i> ressorteerende	300,000.—
101. Opbrengst van verkochte rijksgoederen en eigendommen	1,000.—
102. Andere ontvangsten niet tot de genoemde behoorende	20,000.—
Totaal	f 2,153,700.—
V. <i>Verskillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Marine betreffende.</i>	
103. Bijdragen voor de opleiding van adelborsten en aspirant-administrateurs bij het Koninklijk Instituut voor de Marine	f 34,500.—
104. Bijdragen voor de opleiding van aspirant-machinisten	6,200.—
105. Bijdragen voor de opleiding van jongelingen bij het internaat van aspirant-adelborsten	7,000.—
106. Uitkeering van België wegens de vuurgelden op de <i>Wester-Schelde</i>	10,000.—
107. Vergoeding door België ingevolge art. 11 van de overeenkomst van den 27sten October 1904, goedgekeurd bij de wet van den 12den December 1905 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 316), betref-	

fende de verbetering der verlichting van de <i>Wester-Schelde</i>	f 39,100.—
108. Teruggave door België van de traktementen van de opzichters en lichtwachters bij de verlichting van de <i>Wester-Schelde</i>	9,735.—
109. Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren onder het Departement van <i>Marine</i> ressorteerende	18,000.—
110. Opbrengst van verkochte rijksgoederen en eigendommen	105,000.—
111. Andere ontvangsten niet tot de genoemde behoorende	30,000.—
Totaal	f 259,535.—

W. *Verskillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Financiën betreffende.*

112. Verjaarde renten	f 27,000.—
113. Inkomsten van de Grootboeken der Nationale Schuld	9,500.—
114. Door 's Rijks Munt afgeleverde munt	1,445,000.—
115. Rente aan het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld ingeschreven ten name van het „ <i>Fonds uit de zui- vere winsten, verkregen uit aam- muntingen voor rekening van het Rijk</i> ”	555,000.—
116. Winst van het Staatsmuntbedrijf	110,574.50
117. Vergoeding door provinciën en gemeenten voor de invordering van opeenten op de grondbelasting over het dienstjaar 1915, op de personeele belasting over het dienstjaar 1914, op de belasting op de bedrijfs- en andere inkomsten over het belastingjaar 1914/1915 en op de vermogensbelasting over het belastingjaar 1913/1914	479,200.—
118. Vergoeding door de gemeente <i>Rotterdam</i> voor de inning van zeehavengeld en zeetijdingrecht	3,500.—
119. Teruggave wegens het aandeel der niet ten behoeve van 's Rijks kas geheven opeenten in de kwade posten op de grondbelasting en op de personeele belasting over het dienstjaar 1913 en op de bedrijfs- en	

vermogensbelastingen over het belastingjaar 1913—1914 . . . f	380,000.—	134. Teruggaven van voorschotten aan officieren verstrekt tot aanschaffing van paarden . f	3,500.—
120. Opbrengst van de boeten en verbeurdverklaringen bij de directe belastingen, de rechten op den invoer en de accijnzen vallende	40,000.—	135. Winst van het bedrijf der artillerie-inrichtingen . . .	<i>Memorie.</i>
121. Kosten van vervolging tot invordering van directe belastingen aan de schatkist vervallen	160,000.—	136. Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren, onder het Departement van Oorlog ressorteerende	18,000.—
122. Leges aan de schatkist vervallen	245,000.—	137. Opbrengst van verkochte rijksgoederen en eigendommen	270,000.—
123. Ontvangsten wegens houtgeest, gebezigd tot vermenging van gedistilleerd en wegens stoffen, gebezigd tot vermenging van zout	132,000.—	138. Andere ontvangsten niet tot de genoemde behorende	25,000.—
124. Ontvangsten wegens verichtingen betrekkelijk het kadaster	82,000.—	Totaal . . . f	413,400.—
125. Opbrengst van het door de landmeters en boekhouders van het kadaster voor particulieren verrichte werk	94,000.—	IJ. <i>Verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Waterstaat betreffende.</i>	
126. Geconsigneerde gelden, waarvan het recht van uitkeering in 1916 vervalt	3,800.—	139. Teruggave door België van de kosten van exploitatie en onderhoud van de Rijksselectriciteitswerken te Terneuzen . f	24,100.—
127. Opbrengst van het verkort verslag van de vergaderingen der Tweede Kamer van de Staten-Generaal	5,000.—	140. Baten voortvloeiende uit den aanleg der Staatsspoorwegen	30,000.—
128. Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren, tot de <i>Hooge Staatslichamen</i> behorende	10,000.—	141. Bijdrage van België in het onderhoud van het kanaal van Gent naar Terneuzen . . .	94,500.—
129. Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren, onder het Departement van <i>Financiën</i> ressorteerende	240,000.—	142. Bijdragen in de kosten van aanleg en onderhoud van landswerken	437,100.—
130. Opbrengst van verkochte Rijksgoederen en eigendommen	8,000.—	143. Teruggave van de uit de Staatsbegrooting bestreden kosten van de Rijkspostspaarbank	1,026,000.—
131. Andere ontvangsten niet tot de genoemde behorende	120,000.—	144. Winst van het Staatsvisscherijshavenbedrijf	<i>Memorie.</i>
Totaal . . . f	4,149,574.50	145. Winst van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie	412,020.—
X. <i>Verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Oorlog betreffende.</i>		146. Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren, onder het Departement van <i>Waterstaat</i> ressorteerende	40,000.—
132. Bijdragen voor de opleiding van cadetten bij de Koninklijke Militaire Academie . . f	74,400.—	147. Opbrengst van verkochte rijksgoederen en eigendommen	25,000.—
133. Bijdragen voor de opleiding van cadetten aan de Cadettenschool	22,500.—	148. Andere ontvangsten niet tot de genoemde behorende	20,000.—
		Totaal . . . f	2,108,720.—
		Z. <i>Verschillende ontvangsten en toevallige baten, het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel betreffende.</i>	
		149. Baten voortvloeiende uit het beheer der Rijks- hoogere	

land-, tuin- en boschbouwschool te <i>Wageningen</i> en de bijdragen van Nederlandsch Oost-Indië in de kosten dier school	43,900.—
150. Bijdragen van de leerlingen der middelbare Nederlandsche landbouwschool te <i>Groningen</i> .	1,550.—
151. Bijdragen van de leerlingen der middelbare koloniale landbouwschool te <i>Deventer</i> .	8,000.—
152. Bijdragen van leerlingen der Rijkszuivelschool te <i>Bolsward</i> en de bijdrage der provincie <i>Friesland</i> in de kosten dier school	3,000.—
153. Bijdragen van leerlingen der Rijkslandbouwhuishoudschool „ <i>de Rollecate</i> ”	200.—
154. Bijdragen van leerlingen op de Rijksland- en tuinbouwinterscholen	4,000.—
155. Inkomsten van het hengstveulendepôt te <i>Bergen op Zoom</i>	15,000.—
156. Ontvangsten wegens Rijkskeuring van hengsten	1,500.—
157. Baten voortvloeiende uit het bijzonder toezicht op de bereid- en bewaarplaatsen van boter in perceelen, waar en boter en margarine wordt bereid, ingevolge art. 9, 2de lid, der Boterwet	5,100.—
158. Baten voortvloeiende uit het onderzoek van terreinen, planten, enz., het onderzoek van ter in- of doorvoer toegelaten aardappelen en uit het gebruik van blauwzuurdamp ter bestrijding van voor den land- en tuinbouw schadelijke dieren.	2,400.—
159. Baten voortvloeiende uit het beheer van 's Rijks veerartsenijschool	39,000.—
160. Baten voortvloeiende uit het Koninklijk besluit van 1 December 1910 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 364), laatstelijk gewijzigd bij dat van 8 Februari 1912 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 64), houdende bepalingen ter bestrijding van tuberculose onder het rundvee.	5,000.—
161. Baten voortvloeiende uit de keuring van voor uitvoer bestemd vleesch	250,000.—
162. Baten voortvloeiende uit	

het beheer van 's Rijksseruminrichting	113,000.—
163. Opbrengst der Rijkslandbouwproefstations	72,000.—
164. Inkomsten van het Rijkszuivelstation te <i>Leiden</i>	6,000.—
165. Baten betreffende den dienst van de zuivelconsulentschappen	10,150.—
166. Justeerloonen van gewichten	20,000.—
167. Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf, na aftrek van de vrachten en verdere onkosten op den verkoop van de producten vallende	7,851,300.—
168. Ontvangsten, voortvloeiende uit de uitvoering van de Octrooiwet 1910	111,000.—
169. Ontvangsten ingevolge de Merkenwet laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 Februari 1912 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 64)	25,000.—
170. Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren, onder het Departement van <i>Landbouw, Nijverheid en Handel</i> resorteerende	115,000.—
171. Opbrengst van verkochte rijksgoederen en eigendommen	20,000.—
172. Andere ontvangsten niet tot de genoemde behoorende	30,000.—
Totaal . . . f	8,752,100.—

AA. *Verschillende ontvangsten en toevallige baten het Departement van Koloniën betreffende.*

173. Aandeel in de ontvangsten wegens kabeltaksen uit de door de Duitsch-Nederlandsche Telegraaf-Maatschappij geëxploiteerde lijnen	56,000.—
174. Teruggave door <i>Nederlandsch-Oost-Indië</i> van de kosten van het personeel van het statistisch bureau en van het technisch bureau bij het Departement van Koloniën, en van den concierge bij het bureau van de Geneeskundige Commissie bij dat Departement, alsmede van de traktementen van de leden van de commissie van keuring en van het pakhuisper-	

sonneel bij het koloniaal etablissement te <i>Amsterdam</i>	f 116,688.—
175. Ontvangsten van het militair hospitaal, van de apotheek en van het magazijn van geneesmiddelen te <i>Paramaribo</i> en van de militaire ziekeninrichtingen te <i>Nickerie</i> en te <i>Albina</i>	168,400.—
176. Bijdragen voor pensioen van burgerlijke ambtenaren, onder het Departement van <i>Koloniën</i> ressorteerende	15,000.—
177. Opbrengst van verkochte rijksgoederen en eigendommen	1,000.—
178. Andere ontvangsten niet tot de genoemde behorende	10,000.—
Totaal	f 367,088.—
Totaal van de wet op de middelen	f 224,703,460.—

31 December 1915. WET, tot regeling van de ontvangsten en uitgaven van het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren voor het jaar 1916. S. 527.

Bij art. 1 dezer wet wordt de begrooting vastgesteld als volgt:

<i>Art. I.</i> Aanvangstraktementen van den directeur en van de ambtenaren en bedienden, toelage aan den kamerbewaarder-conciërge als abonnement voor het schoonhouden der lokalen, belooning van een vasteknecht voor het stoken en onderhouden van den heetwaterverwarmingsketel, benevens belooningen voor schrijf- en rekenwerk van tijdelijk bij het fonds werkzaam gestelde personen	f 39,990
<i>Art. Ibis.</i> Traktementsverhoogingen in den thans bekleeden rang in vorige jaren toegekend en krachtens de periodieke traktementsregeling of anderszins nog toe te kennen in den loop van het begrotingsjaar aan den directeur en aan de verder in artikel I bedoelde ambtenaren en bedienden	6,400
<i>Art. II.</i> Bureel- en lokaalbehoefden, drukwerk en aankoop van boeken	8,000
<i>Art. III.</i> Toelagen en presentiegelden voor commissarissen	2,400
<i>Art. IV.</i> Reis- en verblijfkosten van commissarissen, van den direc-	

teur en van de ambtenaren en bedienden	f 500
<i>Art. V.</i> Aandeel van het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in de toelagen en presentiegelden van de leden van den Burgerlijken Pensioenraad	950
<i>Art. VI.</i> Onderhoud, assurantiepremie en bewakingskosten door de gemeentebbrandweer van het gebouw, waarin de bureelen zijn gevestigd en onderhoud van den tuin achter dat gebouw, benevens toelage van een bouwkundige, belast met het toezicht over het gebouw	2,000
<i>Art. VII.</i> Pensioenen van weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren en van Rijkswerklieden over 1916 en afgesloten dienstjaren	1,840,000
<i>Art. VIII.</i> Pensioenen van weduwen en weezen van onderwijzers en van leeraren aan bijzondere gymnasia en aan bijzondere hoogere burgerscholen over 1916 en afgesloten dienstjaren	337,000
<i>Art. IX.</i> Aankoop van inschrijvingen op de Grootboeken van de Nationale Schuld, van effecten en van andere geldswaardige papieren, beleggingen in schuldvorderingen door hypotheek of door onderpand van effecten gewaarborgd, alsmede alle met dien aankoop en die beleggingen in verband staande uitgaven	4,145,829
<i>Art. X.</i> Restitutie van ingehouden bijdragen, bedoeld bij het 5de lid van artikel 17 der Weduwenwet voor de ambtenaren 1890 en bij het 8ste lid van artikel 21 der Weduwenwet voor de onderwijzers 1905 en de artikelen 3 en 27 der Rijkswerkliedenwet 1914	4,000
<i>Art. XI.</i> Kosten van het opmaken der vijfde wetenschappelijke balans en alle daarmede in verband staande uitgaven	4,000
<i>Art. XII.</i> Aankoop van perceelen, welke het gebouw van het fonds belenden en verbouwing van een of meer dier perceelen tot uitbreiding van de bureau's, alsmede alle met den aankoop en de verbouwing in verband staande uitgaven	50,000
<i>Art. XIII.</i> Onvoorziene uitgaven	2,000
en alzoo tot een bedrag van	f 6,443,069

Bij de artt. 2, 3 en 4 worden de middelen tot dekking, overschrijving en betaling van onvoorziene uitgaven geregeld.

31 December 1915. WET, houdende herziening der wettelijke bepalingen omtrent de betaling van den accijns op het gedistilleerd. S. 528.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1915/16, n°. 193, 1—8. Hand. id. 1915/16, blad. 612.

Hand. 1^e Kamer 1915/16, blad. 37, 54, 70.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten : Alzoo wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de wettelijke bepalingen omtrent de betaling van den accijns op het gedistilleerd te herzien ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz. Art. 1. De wet van 20 Juni 1862 (*Staatsblad* n°. 62) houdende bepalingen omtrent den accijns op het binnenlandsch gedistilleerd, zooals die zal luiden nadat de wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 646) zal hebben opgehouden van kracht te zijn, wordt nader gewijzigd als volgt :

In *artikel 82, § 3*, vervallen onder letter *a* de komma en de woorden : „of om elders te worden veraccijnsd”.

Artikel 84, § 3, vervalt.

In *artikel 87, § 1*, letter *i* wordt voor : „met dadelijke betaling van den accijns” gelezen : met betaling van den accijns door den afleveraar.

In § 2 van dat *artikel* wordt in plaats van : „in eene andere gemeente, met dadelijke betaling van den accijns” gelezen : met betaling van den accijns door den afleveraar, in eene andere gemeente.

Artikel 90 wordt ingetrokken.

Artikel 91 wordt gelezen :

Art. 91. § 1. De ontvanger geeft op de daartoe ingeleverde aangifte, een vervoerbiljet af, dienende om de uitslag, vervoer en inslag van het gedistilleerd te dekken, en vermeldende :

a tot en met *i* : dezelfde opgaven als bij deze onderdeelen van art. 87 voor de daarbij vermeldende aangifte zijn voorgeschreven ;

l. den te volgen weg ;

k. het tijdstip van ingang ;

m. den tijd voor het vervoer toegestaan ; welke tijd derwijze kan worden gesplitst, dat het vervoer tot op zekere afstanden, binnen den daarvoor afzonderlijk aangewezen tijd, moet volbracht zijn ;

n. of de afteekening van het vervoerbiljet door ambtenaren al dan niet moet geschieden

bij den uitslag, bij het vertrek uit de gemeente, op de daartoe aan te wijzen posten onderweg en bij den inslag.

§ 2. De ontvanger geeft een dubbel van het vervoerbiljet af, bevattende de onderdeelen *a* tot en met *f*, *i* en *l*, welk dubbel onder den afleveraar verblijft ter zijner verantwoording.

§ 3. De op het vervoerbiljet uitgeslagen hoeveelheid gedistilleerd wordt op de rekening des afleveraars afgeschreven.

§ 4. Voor den accijns van het uitgeslagen gedistilleerd geniet de brander, distillateur of handelaar tegen behoorlijken borgtocht krediet tot den Donderdag van de week volgende op die waarin de uitslag heeft plaats gehad.

Die accijns kan met een bij algemeenen maatregel van bestuur te regelen bedrag worden verminderd, als vergoeding voor renteverlies en voor gevaar van onverhaalbaarheid.

Artikel 92 wordt gelezen :

Aan de branders, distillateurs en handelaars wordt ter zake van het gedistilleerd dat zij met betaling van den accijns afleveren, voor zoodanig gedeelte van den koopprijs als gelijkstaat met den accijns, op de roerende goederen van den koper gelijk privilege verleend, als 's Rijks schatplicht voor den accijns op hunne eigen roerende goederen heeft.

Artikel 94 wordt gelezen :

Art. 94, § 1. Wanneer de plaats van bestemming behoort onder hetzelfde kantoor van ontvang als die van den uitslag, geeft de ontvanger, op de daartoe ingeleverde aangifte, een vervoerbiljet af, dienende om de uitslag, vervoer en inslag van het gedistilleerd te dekken, en houdende dezelfde aanwijzingen als bij de onderdeelen *a* tot en met *n* van art. 91 voor het daarbij vermelde vervoerbiljet zijn voorgeschreven. Het vervoerbiljet vermeldt voorts den tijd binnen welken het behoorlijk afgeteekend, ten kantore der afgifte moet zijn terugontvangen.

§ 2. Wanneer de plaats van bestemming niet behoort onder hetzelfde kantoor van ontvang als die van den uitslag, geeft de ontvanger, op de daartoe ingeleverde aangifte, een gelijk vervoerbiljet af, houdende tevens de dagteekening en het nummer van het bij art. 88 voorgeschreven bewijs.

§ 3. Ten aanzien van de in dit artikel vermelde vervoerbiljetten zijn de §§ 2 en 3 van art. 91 van toepassing. In het af te geven dubbel wordt voorts de tijd vermeld, binnen welken het vervoerbiljet, behoorlijk afgeteekend, ten kantore der afgifte moet zijn terugbezorgd.

§ 4. Wanneer het vervoerbiljet niet binnen den bepaalden tijd en voor de volle uitgeslagen hoeveelheid behoorlijk afgeteekend ten kantore der afgifte is terugontvangen, wordt de accijns van het uitgeslagen gedistilleerd van den affe-veeraar ingevorderd.

Artikel 100 wordt gewijzigd als volgt:

In § 1 vervalt: „en p”.

Aan die § wordt het navolgende toegevoegd: Het vervoerbiljet vermeldt voorts den tijd binnen welken het behoorlijk afgeteekend, ten kantore der afgifte moet zijn terugontvangen.

§ 2 wordt gelezen: Ten aanzien van dit vervoerbiljet zijn de §§ 3 en 4 van art. 94 van toepassing.

Artikel 102, § 2, wordt gelezen: Ten aanzien van dit vervoerbiljet zijn de §§ 3 en 4 van art. 94 en § 3 van art. 95 van toepassing.

In § 2 van *artikel 105* wordt voor: „en i van art. 90 voor de daarbij vermelde quitantie zijn voorgeschreven”, gelezen: van art. 87, § 1, voor de daarbij vermelde aangifte zijn voorgeschreven, en het bedrag van den betaalden accijns.

In *artikel 108* vervallen onder letter c de komma en de woorden: „of om elders te worden veraccijnsd”.

In § 2 van *artikel 109* wordt achter litt. b ingevoegd: en d, en vervalt de vermelding der artt. 90, 91 en 92.

Aan die § wordt het navolgende toegevoegd:

Bij uitslag volgens litt. c wordt na betaling van den accijns, quitantie afgegeven, tevens dienende tot gelebiljet.

In *artikel 113*, § 1, wordt voor: „eene quitantie van betaalden accijns” gelezen: eene quitantie van betaalden accijns, een vervoerbiljet als bedoeld in art. 91.

In § 2 van dat artikel wordt onder litt. a en b voor: „de quitantiën” gelezen: de quitantiën, vervoerbiljetten.

In § 1 van *artikel 114* vervalt onderdeel d; in § 5 van dat artikel vervallen de woorden: „quitantie of”.

In § 1 van *artikel 115* vervallen de woorden: „§ 1 lit. d, of”.

In *artikel 121*, § 1, wordt achter: „eene behoorlijke quitantie van betaalden accijns” ingelascht: , een behoorlijk vervoerbiljet als in art. 91 is bedoeld.

In *artikel 124*, § 1, wordt achter „quitantiën van den betaalden accijns” ingelascht: , vervoerbiljetten als bedoeld in art. 91.

In § 2, litt. a en b van dat artikel wordt achter „quitantiën” ingelascht: , vervoerbiljetten.

In *artikel 126*, § 1, wordt achter: „eene quitantie van betaalden accijns” ingelascht: , een vervoerbiljet als bedoeld in art. 91.

2. De wet van 1 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 47) houdende nadere bepalingen omtrent den accijns, en bepalingen omtrent het invoerrecht op gedistilleerd, gewijzigd bij de wetten van 18 Juli 1911 (*Staatsblad* nos. 246 en 247); wordt nader gewijzigd als volgt:

Artikel 4 wordt gelezen:

Art. 4 § 1. Bij invoer tot verbruik wordt de accijns betaald op dezelfde plaats als het invoerrecht tegen quitantie, tevens dienende tot gelebiljet.

§ 2. Bij invoer met bestemming tot inslag onder krediet voor den accijns of tot opslag in entrepot, zijn op den volgbrief, af te geven overeenkomstig de voorschriften der meergenoemde algemeene wet, van toepassing de bepalingen van art. 95, § § 1—3, of van art. 101, § § 1 en 2, der voormelde wet van 20 Juni 1862.

Artikel 5 wordt gelezen:

Wordt in het geval van opneming volgens art. 2, § 2, of bij aangifte volgens art. 2, § 3, de sterkte niet terstond opgenomen en moet zulks volgens de voorschriften; krachtens art. 3, § 1 c, der voormelde wet van 20 Juni 1862 uitgevaardigd, later of elders geschieden, dan kan niettemin het gedistilleerd, nadat daarvan proeven zijn genomen, dadelijk met een volgbrief vervoerd en tot verbruik ingeslagen of in entrepot opgeslagen worden, op welken volgbrief in laatstbedoeld geval de voorschriften van toepassing zijn, aangehaald in § 2 van het vorig artikel. De borgstelling geschiedt naar de sterkte van *negentig percent*.

3. Deze wet treedt in werking 1 Januari 1916.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg.* 1 Jan. 1916.)

31 December 1915. WET, tot wijziging en verhooging van het *zevende* hoofdstuk B der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1914. S. 529.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd en verminderd en wordt de omschrijving van een artikel veranderd:

Tengevolge van deze verhoogingen en verminderingen en in verband met artikel 7 der wet van 30 December 1914 (*Staatsblad* n°. 630), wordt:

het totaal van de Iste afdeling gebracht op f 413,494.17 ;
 dat van de afdeling Arbeidersverzekering op f 11,850,171.— ;
 dat der IXde afdeling op f 12,748,523.50 ;
 dat der Xde afdeling op f 10,215,889.22 ; en het eindcijfer van het hoofdstuk op f 59,734,063.22⁵.

31 December 1915. WET, tot verhooging van het zevende hoofdstuk A der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1914. S. 580.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal van de Iste Afdeling en dat van het geheele hoofdstuk met gelijk bedrag verhoogd en alzoo onderscheidenlijk gebracht op f 34,046,612.80 en f 40,193,112.80.

31 December 1915. WET, tot wijziging en verhooging van het tweede hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1914. S. 531.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd en verminderd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal van de IVde Afdeling gebracht op f 20,465.— ; dat der Vde Afdeling op f 39,000.— en het eindcijfer van het hoofdstuk op f 825,997.50.

31 December 1915. WET, houdende aanvulling van de wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344), houdende verbod tot uit- en vervoer van sommige artikelen. S. 532.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1915/16, n°. 247, 1—8.

Hand. id. 1915/16, blad. 912.

Hand. 1^e Kamer 1915/16, blad. 54—56, 67, 69.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten : Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is artikel 2 der wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344), houdende verbod tot uit- en vervoer van sommige artikelen, aan te vullen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In artikel 2 der wet van 3 Augustus 1914 (*Staatsblad* n°. 344), houdende verbod tot uit- en vervoer van sommige artikelen, worden achter het eerste lid twee nieuwe leden ingevoegd, luidende :

„Hij die eenig goed, waarvan de uitvoer verboden is aan een ondernemer van vervoer ten vervoer naar het buitenland aanbiedt of aan ambtenaren der inyoerrechten en accijnzen ten uitvoer aangeeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht maanden of geldboete van ten hoogste zestig gulden.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die in, op of aan een spoortrein, vaartuig of ander vervoermiddel eenig goed waarvan de uitvoer verboden is, aanwezig heeft, terwijl het vervoermiddel zich bevindt ter plaatse waar het, alvorens naar buitenslands te vertrekken door ambtenaren der invoerrechten en accijnzen moet worden uitgeklaard.”

Het voorlaatste lid van het artikel wordt gelezen :

„Het goed, waarvan de uitvoer of het vervoer verboden is, kan worden verbeurd verklaard.”

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien, waarop zij is afgekondigd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, POSTHUMA.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitgeg. 7 Jan. 1916.*)

31 December 1915. WET, houdende tijdelijke bepalingen betreffende het vervoer en de nederlage van goederen. S. 533.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1915/16, n°. 252, 1—8.

Hand. id. 1915/16, blad. 880—887.

Hand. 1^e Kamer 1915/16, blad. 56, 69.

WIJ WILHELMINA, ENZ... doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het in verband met de tegenwoordige tijdsomstandigheden wenschelijk is tijdelijke bepalingen vast te stellen betreffende het vervoer en de nederlage van goederen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Voor de door Ons aan te wijzen gedeelten van het grondgebied des Rijks, gelegen tusschen de naar aanleiding van artikel 177 der Algemeene Wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38) vastgestelde linie eenerzijds en de zee of het vreemde grondgebied anderzijds, alsmede voor de verder door Ons aan te wijzen gedeelten der Wester-Schelde, gelden de bepalingen vervat in de artikelen 2 en 9 dezer wet.

2. Het vervoer van alle goederen in andere dan binnenwaartsche richting, voor zoover dit niet geschiedt met geldige documenten tot uit- of doorvoer, moet gedekt zijn door binnenlandsche paspoorten.

Onze Minister van Financiën is bevoegd

hierop uitzondering toe te laten, zoo noodig, onder daarbij te stellen bijzondere voorwaarden.

3. De in artikel 2 bedoelde binnenlandsche paspoorten worden afgegeven door den ontvanger onder wiens kantoor de plaats van afzending is gelegen, op daartoe door den afzender met inachtneming van artikel 120 der Algemeene Wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38) in te leveren aangifte, na zekerheidsstelling voor het tweevoud der waarde die de goederen gerekend worden in het voor de plaats van bestemming naastbij gelegen vreemde land te hebben; en voor zooveel de door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen goederen betreft, slechts tegen intrekking van eene vergunning tot inslag, ten name van dengene, voor wien de goederen bestemd zijn, voor eene hoeveelheid niet kleiner dan die welke in de aangifte is vermeld.

Waar in dit en in het volgend artikel gesproken wordt van ontvanger, wordt daarmede bedoeld de ontvanger der invoerrechten of, voor gemeenten waar geen zoodanig ontvanger is gevestigd, de ontvanger der accijnzen.

4. De vergunning tot inslag bedoeld in artikel 3 wordt afgegeven door of vanwege den ontvanger, onder wiens kantoor de plaats van bestemming der goederen is gelegen, op aanvraag van den ontbieder, doch voor geen grootere hoeveelheid dan geacht wordt noodig te zijn voor diens huiselijk gebruik of voor de uitoefening van diens bedrijf, in verband met den normalen omvang van dat bedrijf en zijn normaal binnenlandsch debiet, een en ander ter beoordeeling van hem die de vergunning afgeeft. De vergunning is slechts geldig voor den daarin vermelden termijn.

5. De binnenlandsche paspoorten vermelden:

- a. de plaats en den dag van afgifte;
- b. den naam en het beroep des afzenders en de plaats van afzending;
- c. den naam, het beroep en de woonplaats van dengene voor wien de goederen bestemd zijn;
- d. het pand waarin de inslag zal geschieden;
- e. de omschrijving van soort, hoeveelheid en verpakking der goederen;
- f. den naam des vervoerders en de omschrijving van het middel van vervoer;
- g. den te volgen weg;
- h. het tijdstip waarop het vervoer zal beginnen;
- i. den tijd voor het vervoer toegestaan;
- k. de kantoren of posten waar het document ter afteekening moet worden vertoond;
- l. den tijd binnen welken het document

ten kantore van afgifte moet worden terugbezorgd voorzien van eene ambtelijke verklaring, dat de goederen binnen den voor het vervoer toegestane tijd ter bestemmingsplaats zijn ingeslagen.

6. Indien een paspoort niet binnen den bepaalden tijd behoorlijk afgeteekend ten kantore van afgifte is terugbezorgd, wordt het bedrag waarvoor volgens artikel 3 zekerheid is gesteld, ten bate van 's Rijks schatkist ingevorderd.

7. Tot dekking van het vervoer kunnen niet dienen binnenlandsche paspoorten, die niet op de daarin aangewezen kantoren of posten zijn afgeteekend of die niet met de goederen, den tijd, de plaats en de wijze van vervoer overeenstemmen.

Verandering van vervoerder of vervoermiddel, van den te volgen weg of van den voertijd, in een paspoort vermeld, kan bij aantekening op het document worden toegestaan door den naastbijzjenden ambtenaar der invoerrechten en accijnzen.

8. Het bepaalde bij artikel 135, tweede lid, der Algemeene Wet van 26 Augustus 1822 (*Staatsblad* n°. 38) is mede van toepassing ten aanzien van de volgens deze wet afgegeven binnenlandsche paspoorten.

9. Het is aan een ieder verboden in de panden of op de erven die bij hem in gebruik zijn, eene grootere hoeveelheid goederen aanwezig te hebben dan redelijkerwijze geacht kan worden noodig te zijn voor zijn huiselijk gebruik of voor de uitoefening van zijn bedrijf, in verband met den normalen omvang van dat bedrijf en zijn normaal binnenlandsch debiet.

Indien een der met de opsporing van overtredingen dezer wet belaste ambtenaren oordeelt, dat eene grootere hoeveelheid goederen voorhanden is dan volgens het eerste lid van dit artikel is toegelaten, kan hij den gebruiker van het pand of erf gelasten de door hem aan te wijzen goederen binnen een door hem te stellen termijn te vervoeren naar eene binnenlandsche plaats gelegen buiten het krachtens artikel 1 aangewezen grondgebied. Wordt aan dezen last niet voldaan, dan worden de aangewezen goederen in beslag genomen.

10. De met de opsporing van overtredingen dezer wet belaste ambtenaren hebben toegang tot alle panden en erven, waarvan bekend is of redelijkerwijs vermoed kan worden, dat er overtreding van artikel 9, eerste lid, plaats vindt. Zij zijn bevoegd de hoeveelheid der in die panden of op die erven aanwezige goederen op te nemen.

Wordt hun de toegang belet of geweigerd, dan verschaffen zij zich dien desnoods met behulp van den sterken arm.

Lokalen die uitsluitend tot woning dienen, of die alleen door eene woning, uitsluitend hiertoe dienende toegankelijk zijn, treden zij tegen den wil van den bewoner niet binnen dan op vertoon van eene bijzondere lastgeving van den burgemeester of van den kantonrechter, tenzij eenig voorwerp aan hun onderzoek mocht worden onttrokken en zij dit in die lokalen zien overbrengen. De lastgeving zal niet worden geweigerd dan met opgaaf van redenen. De verantwoordelijkheid voor de gevolgen der visitatie blijft steeds voor de ambtenaren die haar verrichten. Van het binnentreden maken zij proces-verbaal op, dat binnen tweemaal 24 uren aan den bewoner in afschrift wordt medegedeeld.

11. Hij die in strijd met het eerste lid van artikel 2 of in strijd met eene bijzondere voorwaarde als bedoeld bij het tweede lid van dat artikel, eenig goed vervoert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste één jaar of eene geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Zoodanig goed kan worden verbeurd verklaard.

12. Overtreding van artikel 9, eerste lid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste één jaar of geldboete van ten hoogste honderd gulden.

Het goed kan, indien het is in beslag genomen, worden verbeurd verklaard.

13. De feiten, strafbaar volgens de bepalingen dezer wet, worden beschouwd als misdrijven.

14. Met het opsporen van overtredingen dezer wet zijn, behalve de bij artikel 8, nos. 1—4 en 6 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, belast de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen.

15. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag volgende op dien, waarop zij is afgekondigd.

Zoodra de omstandigheden de intrekking dezer wet toelaten, wordt een daartoe strekkend voorstel van wet aan de Tweede Kamer gezonden.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel,
POSTHUMA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.
(*Uitg. 9 Jan. 1916.*)

31 December 1915. WET, tot verlenging van de termijnen voor de afsluiting der Staatsbegrooting over 1914 en de inzending der rekeningen. S. 534.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de verantwoordingsstukken wegens de vele en velerlei uitgaven, die bij de staven, korpsen en onderdeelen van de landmacht zijn gedaan sedert het tijdstip, waarop de niet in werkelijke dienst zijnde dienstplichtigen in 1914 buitengewoon onder de wapenen zijn geroepen, niet tijdig genoeg bij het Departement van Oorlog zijn ingekomen en bij de Algemeene Rekenkamer kunnen worden overgebracht om de begroting over 1914, voor zooveel gemeld Departement betreft, overeenkomstig de bestaande wettelijke voorschriften op den laatsten December van het jaar 1915 te kunnen afsluiten ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Met afwijking van het bepaalde bij artikel 31 der wet van 5 October 1841 (*Staatsblad* n°. 40), zal de Algemeene Rekenkamer de begroting over het dienstjaar 1914 in hare registers afsluiten op een nader door Ons te bepalen tijdstip, doch uiterlijk op den laatsten December 1916, nadat geboekt zijn alle stukken van uitgaaf, welke nog tot aan het tijdstip der afsluiting bij haar zijn ingekomen, zullende mitsdien na gemeld tijdstip daarop geenerlei uitgaaf meer worden toegelaten.

2. Met afwijking van het bepaalde bij de artikelen 37 en 38 van voormelde wet zal, voor wat het dienstjaar 1914 betreft, bij de Algemeene Rekenkamer worden overgebracht :

a. de tweede rekening van ontvangst en uitgaven der verschillende Departementen van algemeen bestuur, betrekking hebbende op het tweede en derde jaar, dat de begroting over gemeld dienstjaar zal openstaan, uiterlijk binnen drie maanden na het tijdstip, waarop die begroting overeenkomstig artikel 1 dezer wet wordt afgesloten ;

b. de rekening bedoeld bij artikel 126 van de Grondwet, binnen zes maanden na evenbedoeld tijdstip van afsluiting.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Financiën, TREUB.

(*Uitg. 6 Jan. 1916.*)

31 December 1915. WET, tot voorziening in het kas-tekort van den Indischen dienst in 1916. S. 535.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de wijze behoort geregeld te worden waarop, in afwijking van artikel 26, laatste lid, der Indische Comptabiliteitswet, voor het jaar 1916 zal moeten worden te gemoet gekomen in het kas-tekort hier te lande van den Indischen dienst;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Onze Minister van Financiën wordt bevoegd verklaard om, bij het openen van kredieten aan Onzen Minister van Koloniën gedurende het jaar 1916, het bedrag der volgens artikel 33 der Indische Comptabiliteitswet in 's Rijks schatkist gestorte gelden te boven te gaan met eene som van éénhonderd zeventien millioen gulden.

Onze Minister van Financiën zal in dat voorschot aan de Indische kas mogen voorzien door uitgifte of beleening van bewijzen van vlottende schuld, met inachtneming van de daarentrent bestaande of nog vast te stellen wettelijke bepalingen.

2. Deze wet treedt in werking op den 1sten Januari 1916.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Financiën, TREUB.

De Min. van Koloniën, a. i., J. J. RAMBONNET.
(*Uitgeg.* 1 Jan. 1916.)

31 December 1915. WET, houdende vaststelling van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1916. (Hoofdstuk I. *Uitgaven in Nederland*). (verkort.) S. 536.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 2 der Indische Comptabiliteitswet de begrooting van *Nederlandsch-Indië* jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten moet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het Iste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1916, betreffende de *uitgaven in Nederland*, wordt vastgesteld als volgt :

1 ^e Afd. : Regeering en Hooge Colleges	f	114,250
2 ^e Afd. : Departement van Justitie		360,200
3 ^e Afd. : Departement van Financiën		37,343,016

4 ^e Afd. : Departement van Binnenlandsch Bestuur	f	1,705,300
5 ^e Afd. : Departement van Onderwijs en Eeredienst		828,930
6 ^e Afd. : Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel		408,913
7 ^e Afd. : Departement der Burgerlijke Openbare Werken		1,956,300
8 ^e Afd. : Departement van Gouvernementsbedrijven		16,066,165
9 ^e Afd. : Departement van Oorlog		7,579,480
10 ^e Afd. : Departement van Marine		9,610,240
	f	75,912,794

31 December 1915. WET, houdende vaststelling van de begrooting van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1916. (Hoofdstuk II. *Uitgaven in Nederlandsch-Indië*). (verkort.) S. 537.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 2 der Indische Comptabiliteitswet de begrooting van *Nederlandsch-Indië* jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten moet worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1916, betreffende de *uitgaven in Nederlandsch-Indië*, wordt vastgesteld als volgt :

1 ^e Afd. : Regeering en Hooge Colleges	f	1,320,804
2 ^e Afd. : Departement van Justitie		9,911,016
3 ^e Afd. : Departement van Financiën		80,760,807
4 ^e Afd. : Departement van Binnenlandsch Bestuur		37,838,580
5 ^e Afd. : Departement van Onderwijs en Eeredienst		27,549,734
6 ^e Afd. : Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel		14,301,610
7 ^e Afd. : Departement der Burgerlijke Openbare Werken		41,160,040
8 ^e Afd. : Departement van Gouvernementsbedrijven		69,865,545
9 ^e Afd. : Departement van Oorlog		32,950,999
10 ^e Afd. : Departement van Marine		15,604,517
11 ^e Afd. : Plaatselijk en gewestelijk zelfbestuur		10,141,779
	f	291,405,431

31 December 1915. WET, houdende aanwijzing van de middelen tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooïing van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1916. (Hoofdstuk I. *Middelen in Nederland*). (verkort) S. 538.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten : Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 2 der Indische Comptabiliteitswet de middelen tot dekking der uitgaven, begrepen in de begrooïing van *Nederlandsch-Indië*, jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten worden aangewezen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz. Art. 1. Tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de beide hoofdstukken der begrooïing van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1916, worden over dat jaar gebezigd de na te noemen in *Nederland* te ontvangen middelen, te weten :

1. Verkoop van koffie, enz.

2. In het bedrag, dat aan de in *Nederland* en in *Nederlandsch-Indië* te ontvangen middelen tot goedmaking der in artikel 1 dezer wet bedoelde uitgaven ontbreekt, wordt zoo noodig voorzien door eene geldleening op den voet van het eerste lid van artikel 14 der Indische Comptabiliteitswet.

Deze wet treedt in werking met den 1sten Januari 1916.

Lasten en bevelen, enz.

RAMING DER MIDDELEN IN NEDERLAND VOOR HET DIENSTJAAR 1916.

1. Verkoop van koffie	f 1,668,675
2. Verkoop van kinabast	529,967
3. Verkoop van Banka-tin	26,006,812
4. Verkoop van getah pertja (afkomstig van 's Lands getah pertja-onderneming te Tjipetir)	285,600
5. Verkoop van caoutchouc	1,075,500
6. Verkoop van coca (afkomstig van 's Lands getah pertja-onderneming te Tjipetir)	29,700
7. Aandeel in de winst van de Billiton-maatschappij	1,000,000
8. Aandeel in de winst van den bij de Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij in bedrijf zijnden spoorweg Semarang-Vorstenlanden	300,000
9. Aandeel in de ontvangsten wegens kabeltaksen uit de bij de Deutsch-Niederländische Telegraphengesellschaft in bedrijf zijnde lijnen	56,000

10. Nominale waarde van de door 's Rijks Munt voor rekening van den Lande vervaardigde munten. / 12,000,000

11. Rente van de kapitalen, in de Grootboeken der Nationale Schuld ingeschreven ten name van het „Fonds uit de zuivere winsten, verkregen uit aanmuntingen voor rekening van *Nederlandsch-Indië*”, alsmede van de aan dat fonds toebehoorende bewijzen van Nederlandsch-Indische schuld

662,500

12. Afstand in erfpacht aan de naamlooze vennootschap „Zeehaven en kolenstation Sabang” van de bezittingen op het eiland Wé (Atjeh en Onderhoorigheden), alsmede aandeel in de winst van die vennootschap

85,000

13. Ontvangsten van burgerlijken of algemeenen aard

273,300

14. Ontvangsten in betrekking tot het departement van oorlog in *Nederlandsch-Indië*

66,070

15. Ontvangsten in betrekking tot het departement der marine in *Nederlandsch-Indië*

515,200

f 44,554,324

31 December 1915. WET, houdende aanwijzing van de middelen tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooïing van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1916. (Hoofdstuk II. *Middelen in Nederlandsch-Indië*). (verkort.) S. 539.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten : Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat volgens artikel 2 der Indische Comptabiliteitswet de middelen tot dekking der uitgaven, begrepen in de begrooïing van *Nederlandsch-Indië* jaarlijks bij afzonderlijke wet of wetten worden aangewezen ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de beide hoofdstukken der begrooïing van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1916, worden over dat jaar gebezigd de na te noemen in *Nederlandsch-Indië* te ontvangen middelen, te weten :

1. Gerechtelijke boeten en verbeurdverklaringen, enz.

2. Deze wet treedt in werking met den 1sten Januari 1916.

Lasten en bevelen, enz.

RAMING DER MIDDELEN IN
NEDERLANDSCH-INDIE VOOR HET
DIENSTJAAR 1916.

Departement van Justitie.

1. Gerechtelijke (1) boeten en verbeurdverklaringen	f 453,900
2. Terugbetaling van gerechtskosten in strafzaken	38,900
3. Leges en salarissen van de griffiers der Europeesche rechtscolleges en van die der landraden en emolumenten van de gewestelijke secretarissen	214,800
4. Hetgeen den Lande aankomt uit de opbrengst der weesen boedelkamers	210,000
5. Betaling voor het afleggen van de examens ter verkrijging van de bevoegdheid tot uitoefening van het notarisambt	1,000
6. Opbrengst van den arbeid der gevangenen	3,384,000
7. Voor het verstrekken van voeding aan gegijzelden	20,300
8. Registratie van werkovereenkomsten, gesloten door eigenaren of beheerders van landbouw-, mijnbouw- of nijverheids-ondernemingen met van elders afkomstige arbeiders	103,400
9. Heffing ter zake van de op Java en Madoera met inlanders te sluiten werkovereenkomsten voor het verrichten van arbeid in de buitenbezittingen of buiten Nederlandsch-Indië (uitgezonderd de kolonie Suriname)	44,000
10. Bijdrage van den Soesoehoenan van Soerakarta in de voedingskosten van gevangen gezette onderdanen in zijn gebied	27,381

Departement van Financiën.

11. Verpachte middelen	2,144,344
12. Opiumregie	34,042,300
13. Opbrengst van het pandhuisbedrijf in eigen beheer	10,296,000
14. In- en uitvoerrechten en accijnzen en andere ontvangsten daarmede in verband	41,364,000
15. Personeele belasting	1,700,000
16. Inkomstenbelasting	13,030,000

(1) De administratief opgelegde boeten wegens te late betaling van belasting enz. zijn onder het bedrag der inkomsten begrepen.

17. Verponding, belasting op de door niet-inlanders zonder ingeschreven wettigen titel bezeten, op het land Bloeboer gelegen erven, en belasting van onroerende goederen, bezeten krachtens een titel van het voormalig Britsche gouvernement	f 3,000,000
18. Openbare verkooping	1,083,600
19. Zegelrecht	2,513,500
20. Recht van overschrijving van vaste goederen	1,052,000
21. Rechten van successie en van overgang bij overlijden	202,000
22. Vergunningen tot het houden van Chinesche speel- of dobbelfafels	127,000
23. Belasting op het slachten van runderen, buffels, paarden en veulens	2,051,000
24. Belasting op het slachten van varkens	402,000
25. Belasting op de bedrijfs- en andere inkomsten	13,000,000
26. Bijzondere belastingen in de huitenbezittingen	371,200
27. Voorloopig gehandhaafde pachten en belastingen in het landschap Lingga (Riouw en Onderhoorigheden)	185,000
28. Kortingen ten behoeve van de burgerlijke pensioenen	670,000
29. Bijdragen van Europeesche onderwijzers bij het bijzonder onderwijs ten behoeve van hunne pensioenen	7,100
30. Aandeel in de winst van de Javasche bank over het boekjaar 1915—1916	740,000

31. Ontvangsten in verband met muntzuivering	<i>Memorie.</i>
32. Terugbetaling van voorschotten vóór dit dienstjaar aan Europeesche burgerlijke landsdienaren en aan andere Europeanen verstrekt	1,630,000
33. Terugbetaling van voorschotten vóór dit dienstjaar aan inlandsche burgerlijke landsdienaren verstrekt	490,000

Departement van Binnenlandsch Bestuur.

34. Bijdragen aan de landsmidelen uit niet onder rechtstreeksch bestuur gebrachte landschappen	2,310,780
35. Bijdragen in de kosten,	

verbonden aan de indienststelling van politiepersoneel in het belang van bijzondere ondernemingen	33,894
36. Hoofdgeld van heeren-dienstplichtigen	8,922,986
37. Afkoop van heerendiensten	8,200
38. Kadaster	94,700
39. Landelijke inkomsten en andere grondlasten	21,713,000
40. Afstand van grond	2,136,000
41. Landbouwconcessies op de buitenbezittingen	139,800
42. Vergunningen tot landonderzoek in de buitenbezittingen.	<i>Memorie.</i>
43. Verhuur van vischvijvers.	15,100
44. Aflossing en rente ter zake van voor de oprichting van tuinbouwhoeven verleend landbouwkrediet	2,500
45. Aflossing en rente voor kapitaalverstrekking en terugbetaling van uitgaven voor de aanstelling van personeel ten behoeve van bijzondere kredietbanken en desa-kredietinstellingen	7,400
46. Centrale kas voor het volkskredietwezen	199,650
47. Terugbetaling van aan de inlandsche bevolking van Java en Madoera verstrekte voorschotten voor den aankoop van ambtsvelden voor de desabesturen	12,250
48. Inkomsten uit bestuurs-telefoonnetten	60,400
49. Kantoor voor Chineesche Zaken	1,000
50. Terugbetaling van aan inlandsche zelfbesturen, vorsten, grooten en dergelijken verstrekte voorschotten	63,440
51. Terugbetaling van verplegingskosten in de ziekeninrichting te Soekaboemi voor het personeel van de gewapende politie bij het centraal depot der politie aldaar	<i>Memorie</i>
<i>Departement van Onderwijs en Beroedienst.</i>	
52. Onderwijs	1,416,080
53. Toegangsgelden voor de bezichtiging van Hindoemonumenten	3,600
54. Vergoeding voor de verpleging en begrafenis van lijdens in de krankzinnigengestichten en burgerlijke ziekeninrichtingen	126,000
55. Vergoeding voor het gere-	

neeskundig onderzoek van reizigers op pelgrimsschepen	47,000
56. Landskoepokinrichting te Batavia en gelegenheid tot inenting te Semarang en Soerabaja	14,600
57. Geneeskundig laboratorium	7,000
58. Belasting op het houden van loterijen	41,900
59. Ontvangsten uit den verkoop van kinine-tabletten	22,000
60. Terugbetaling van verleende voorschotten voor woningverbetering in het belang van de pestbestrijding	880,000

Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel.

61. Inkomsten van de reproductie-ateliers en opbrengst van den verkoop van uitgaven van het departement	2,800
62. Schoolgelden van de middelbare landbouwschool	60
63. Inkomsten van de cultuurschool	1,150
64. Verkoop van de vruchten van den cultuurtuin te Buitenzorg	1,000
65. Verkoop van de vruchten van de proefvelden en van den zaaituin voor rijst en tweede gewassen	6,000
66. Koffie	806,350
67. Kina	12,000
68. Opbrengst van 's Lands getah pertja-onderneming	14,400
69. Opbrengst van 's Lands caoutchouc-onderneming	<i>Memorie.</i>
70. Boschwezen	10,488,800
71. Verkoop van zout ten behoeve van vischzouterijen	18,000
72. Inkomsten uit de parelvisserij	44,500
73. Inkomsten met betrekking tot de zeevischvangst	5,500
74. Inkomsten voortvloeiende uit de heffing van dekgelden	8,000
75. Inkomsten van den leergang voor hoefbeslag te Bandoeng	1,050
76. Inkomsten van de Nederlandsch-Indische veeartsenschool en van den leergang tot opleiding van mantri's voor den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst en van keurmeesters van slachtvee en vleesch te Buitenzorg	3,500
77. Inkomsten voortvloeiende	

uit het keuren van slachtvee en vleesch	f 11,700
78. Terugbetaling van de waarde van aan de inlandsche bevolking verstrekte paarden en fokvee	57,000
79. Belasting op honden	21,200
80. Verhuur van vogelnest- en meststofgrotten	31,500
81. Vergunningen tot het jagen met vuurwapens op paradijs- en aanverwante vogels en kroonduiven in de afdeeling Zuid-Nieuw-Guinea der residentie Amboina	
82. Vergunning tot inzameling van schildpadeieren	6,350
83. Opbrengst der uitgaven van de afdeeling Nijverheid en Handel	2,750
84. Inkomsten van het handelslaboratorium	4,550
85. IJk van maten en gewichten	7,700
86. Ontvangsten van het hulpkantoor voor den industrielen eigendom	6,800
87. Schoolgelden van de ambachtsscholen voor inlanders	2,750
88. Opbrengst van den verkoop van op de huisvlijtscholen vervaardigde artikelen	1,300
<i>Departement der Burgerlijke Openbare Werken.</i>	
89. Verkoop en verhuur van huizen en andere gebouwen	123,000
90. Ontvangsten voortvloeiende uit waterleidingen en overvaarten	5,900
91. Schut- of doorvaartgelden bij enkele landssluisen in de residentien Batavia, Semarang en Soerabaja	68,000
92. Vergoedingen door ondernemingen van landbouw en nijverheid van de uitgaven voor het toezicht op de waterverdeeling tusschen de daarbij belanghebbenden	117,000
93. Vergoeding der kosten van onderzoek en beproeving van stoomtoestellen en van vernieuwde akten van vergunning tot gebruik dier toestellen	44,000
94. Terugbetaling door de gemeente Soerabaja van de kosten van den aanleg der drinkwaterleiding aldaar en van verschuldigde rente	94,500

Memorie.

95. Terugbetaling door de locale raden van de uitgaven voor ter beschikking van die raden gesteld personeel	f 6,969
96. Ontvangsten, voortvloeiende uit het bedrijf der haveninrichtingen in Nederlandsch-Indië	2,200,000
97. Opbrengst van ten behoeve van andere diensttakken en van particulieren verrichte werkzaamheden in de laboratoria voor materiaal-onderzoek	3,000
98. Bijdragen van particulieren (in de kosten van aanleg, vernieuwing, verbetering, uitbreiding en onderhoud van bevoelingswerken	200,000

Departement van Gouvernementsbedrijven.

99. Opiumbereiding	4,950,280
100. Landsdrukkerij	600,000
101. Mijnwezen	1,861,750
102. Tin	1,413,800
103. Steenkolen	6,059,000
104. Zout	14,553,000
105. Vervoerdiensten	754,000
106. Brieven- en pakketpost	3,658,000
107. Telegraphie	2,300,000
108. Telephonie	2,878,000
109. Bijdrage van het departement van financiën in de kosten van het personeel van den post- en telegraafdienst	65,000
110. Hetgeen den Lande aankomt uit de opbrengst van de particuliere telephonen	10,900
111. Teruggaaf door de postspaarbank van de te haren behoeve gedane uitgaven en verrekening van de door die instelling verschuldigde vergoedingen, voor zoover niet elders omschreven	120,530
112. Spoor- en tramwegen	40,659,000
113. IJsfabriek te Kota-Radja	30,000

Departement van Oorlog.

114. Boeten en andere ontvangsten, voortspruitende uit de overeenkomsten van aanneming en uit leveringen	8,000
115. Terugbetaling van verplegings- en begrafenis-kosten in de hospitalen door lijdens voor eigen rekening opgenomen	114,500
116. Artillerie-construictiewinkel	4,500
117. Topographisch bureau en lithographisch etablissement	14,600

118. Verkoop en verhuur van voor 's Lands dienst bestemde bruikbare vaste en andere goederen	624,000
119. Verkoop van bier aan de militaire cantines	197,000
120. Verkoop van onbruikbaar geworden en overtollige vaste en andere goederen	33,000
121. Verstrekking van water tegen betaling uit de waterleidingen van den Lande	15,000
122. Terugbetaling van voorschotten vóór dit dienstjaar aan militairen en tot het departement van oorlog behorende burgerlijke landsdienaren verstrekt	365,000
123. Terugbetaling van het voor den bouw van eene militaire societeit voor onder-officieren te Tjimahi verleend renteloos voorschot	4,500
124. Andere ontvangsten	66,000

Departement der Marine.

125. Haven- en ankeragegelden	743,800
125A. Kapoeasgeld	65,000
126. Loodsgelden	1,035,300
127. Vergoeding voor het keuren van stoomschepen	19,500
128. Scheepsmeting	6,400
129. Scheepsverklaringen	18,800
130. Verrekening met het departement van onderwijs en eeredienst ter zake van de keuring van reizigers op pelgrimsschepen	23,500
131. Vergoeding voor het gebruik van 's Lands Clayton-toestellen en andere voor het ontsmetten van vaartuigen aangewezen ontsmettingstoestellen	18,900
132. Verkoop van zeekaarten en boekwerken uit het depot en de onderdepots van kaarten en gidsen	7,600
133. Verkoop van voor 's Lands dienst bestemde bruikbare goederen niet afkomstig uit den voorraad der marine-magazijnen te Soerabaja	48,600
134. Verkoop van onbruikbaar geworden en overtollige goederen, blijvende of tijdelijke werken, zoomede schepen en vaartuigen en hun inventaris, een en ander voor zoover niet afkomstig van het marine-etablisement en de daartoe behorende inrichtingen en	

van de diensten behorende onder scheepvaart	1,600
135. Verkoop van onbruikbaar geworden en overtollige goederen, blijvende of tijdelijke werken, zoomede schepen en vaartuigen en hun inventaris, een en ander afkomstig van de diensten behorende onder scheepvaart	4,800
136. Ontvangsten en verrekeningen ten bate van het marine-etablisement en de daartoe behorende inrichtingen	4,627,600
137. Verrekening ten laste van het marine-etablisement van het geldswaardig bedrag van door andere diensten, behorende onder het departement der marine, aan de marine-magazijnen afgegeven goederen	443,400
138. Door andere departementen terug te betalen kosten voor het gebruik van vaartuigen, behorende tot onder het departement der marine in Nederlandsch-Indië gestelde diensten	363,600
139. Vergoeding voor het beschikbaar stellen van het stoomvaartuig van den haven- en loodsdiensdienst te Emmahaven gedurende de lossing aldaar van petroleum uit particuliere schepen, zoomede voor het sleeppen, door dat vaartuig van zeilschepen in en uit Emmahaven	800
140. Ontvangsten in verband met het, op verzoek van belanghebbers, verrichten van sommige werkzaamheden door havenmeesters of als zoodanig dienstdoende ambtenaren op Zon- en feestdagen	<i>Memorie.</i>
141. Ontvangsten met betrekking tot het station voor draadloze telegraphie te Weltevreden	1,000
142. Verrekening der geldswaarde van de uit den voorraad der opslagplaatsen, uitgezonderd de marine-magazijnen te Soerabaja, aan de onder het departement der marine behorende diensten verstrekte steenkolen	885,300
143. Verrekening der geldswaarde van de uit den magazijnsvoorraad buiten dien der marine-magazijnen te Soerabaja aan de onder het departement der marine	

behoorende diensten verstrekte verduurzaamde levensmiddelen en andere goederen f 145,300

144. Inhoudingen op de soldijen van de inlandsche schepelingen der zeemacht wegens verstrekte kleeding, zoomede wegens voorloopig door den Lande gedane betalingen, welke met de soldij worden verrekend 19,100

145. Inhoudingen op de soldijen van de inlandsche schepelingen der gouvernementsmarine wegens verstrekte kleeding, zoomede wegens andere voorloopig door den Lande gedane betalingen, welke met de soldijen worden verrekend. 15,900

146. Terugbetaling van voorschotten vóór dit dienstjaar aan landsdienaren verstrekt 20,100

147. Andere ontvangsten 6,600

Plaatselijk en gewestelijk zelfbestuur.

148. Rente en terugbetaling van geldleeningen door plaatselijke en gewestelijke zelfbesturen. 1,680

Ontvangsten van gemengden aard en toevallige baten.

149. Verkoop van voor 's Lands dienst bestemde bruikbare goederen uit den voorraad van het burgerlijk departement. 300,000

150. Verkoop van onbruikbaar geworden en overtollige goederen uit als voren 50,000

151. Alle andere ontvangsten. 700,000

Te zamen . . . f 279,209,024

31 December 1915. WET, houdende wijziging en verhooging van de begroting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1915, ten behoeve van de ontginning door den Lande van eenige goudvelden in het gewest *Benkoelen*. S. 540.

31 December 1915. WET, houdende machtiging tot het aangaan van eene overeenkomst met de naamlooze vennootschap Koninklijke Paketvaart Maatschappij, gevestigd te *Amsterdam*, betreffende het onderhouden van stoomvaartverbindingen in *Nederlandsch-Indië*, gedurende de jaren 1916 tot en met 1925. S. 541.

WIJ WILHELMINA, ENZ. doen te weten :
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de krachtens de Wet van 19 Maart 1888 (*Staatsblad* n°. 48) gesloten en krachtens de Wet van 19 Mei 1899 (*Staatsblad* n°. 122) gewijzigde overeenkomst voor de bediening van de pakketvaart in Nederlandsch Indië zal eindigen op den 31sten December 1915 en dat het wenschelijk is eene nieuwe overeenkomst aan te gaan ;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Eenig artikel.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië wordt gemachtigd om, als vertegenwoordigende Nederlandsch-Indië, met de naamlooze vennootschap Koninklijke Paketvaart Maatschappij, gevestigd te Amsterdam, eene overeenkomst aan te gaan, betreffende het onderhouden van stoomvaartverbindingen in Nederlandsch-Indië, en zulks onder de navolgende voorwaarden :

a. De overeenkomst wordt aangegaan voor een tijdvak van 10 jaren, aanvangende den 1sten Januari 1916 en eindigende den 31sten December 1925.

b. Tijdens den duur van de overeenkomst moet de Koninklijke Paketvaart Maatschappij in Nederland of in Nederlandsch-Indië gevestigd zijn en aldaar haar bestuur hebben.

De bestuurders der vennootschap moeten allen Nederlandsche onderdanen zijn ; wanneer de zetel der vennootschap in Nederland is gevestigd, moeten hare vertegenwoordigers in Nederlandsch-Indië Nederlandsche onderdanen zijn.

Benoemingen van bestuurders zijn niet van kracht dan na goedkeuring door den Minister van Koloniën, als de vennootschap in Nederland, of door den Gouverneur-Generaal, als zij in Nederlandsch-Indië gevestigd is. Benoemingen van vertegenwoordigers in Nederlandsch-Indië behoeven de goedkeuring van den Gouverneur-Generaal.

Als bestuurder of vertegenwoordiger wordt aangemerkt ieder, die, onder welken naam of titel ook, belast is met of deelneemt aan het bestuur, het beheer of de leiding van de zaken der vennootschap.

Er kan door Ons, als de vennootschap in Nederland, of door den Gouverneur-Generaal, als zij in Nederlandsch-Indië gevestigd is, bij de vennootschap een regeeringscommissaris benoemd worden, die alle vergaderingen van aandeelhouders of commissarissen, of van degenen die dergelijke werkzaamheden, als gewoonlijk door commissarissen worden verricht, uitoefenen, kan bijwonen, in die vergaderingen een raadgevende stem heeft, toegang heeft tot de kantoren en de archieven der

vennootschap, en van al hare boeken en schrifturen inzage en afschrift kan nemen.

c. De Koninklijke Paketvaart Maatschappij verbindt zich om in Nederlandsch-Indië een aantal, in de overeenkomst — wat de hoofdpunten en het aantal vaartbeurten betreft — te omschrijven lijnen regelmatig te bevaren.

Het aandoen van de kustplaatsen gelegen tusschen de hoofdpunten dezer lijnen, of gelegen op de eilanden waarlangs de lijnen loopen, zal door haar zoodanig worden geregeld, dat aan deze plaatsen eene in verhouding tot hare belangrijkheid voldoende verbinding wordt verzekerd.

De Koninklijke Paketvaart Maatschappij verbindt zich het geregeld aandoen der bij het sluiten der overeenkomst in deze lijnen regelmatig bezochte havens niet te staken zonder daaromtrent tot overeenstemming te zijn gekomen met den Gouverneur-Generaal.

De Gouverneur-Generaal kan het aandoen in deze lijnen van bepaalde tusschenplaatsen verplicht stellen, mits het geheele ophoud dientengevolge niet van dien aard is, dat het verkeer tusschen de hoofdpunten der lijnen belangrijk wordt vertraagd.

Bedraagt de voor het aandoen van zoodanige tusschenplaatsen te maken omweg meer dan 25 zeemijlen, dan wordt voor het maken van dien omweg aan de Maatschappij een bedrag uitbetaald, berekend naar den maatstaf, aangegeven sub j, eerste en tweede lid, van dit artikel, met dien verstande dat de betaling niet per etmaal, doch per uur zal geschieden ad $\frac{1}{24}$ van den etmaalsprijs.

d. De Koninklijke Paketvaart Maatschappij zal jaarlijks op de hiervoren bedoelde lijnen en op de overige door haar regelmatig bevaren wordende lijnen ten minste 1,500,000 zeemijlen (van zestig in een graad) doen bevaren.

De Gouverneur-Generaal bepaalt welke lijnen als regelmatig bevaren moeten worden geacht.

De bepalingen der overeenkomst zullen in het algemeen mede op de vrije regelmatig bevaren lijnen van toepassing zijn.

e. Door het Land zal aan de Koninklijke Paketvaart Maatschappij voor iedere zeemijl, in de verplichte en in de vrije regelmatige lijnen afgelegd, wegens het vervoer met hare schepen van de pakketten van de brievenpost worden betaald eene vergoeding van f 0.25, tot een bedrag van ten hoogste f 500,000 's jaars.

f. De Gouverneur-Generaal kan aan de Koninklijke Paketvaart Maatschappij het bevaren van nieuwe lijnen opdragen. De voor zoodanige lijnen toe te kennen vergoeding zal

in overleg met de Maatschappij door den Gouverneur-Generaal worden vastgesteld.

Opheffing van verplichte lijnen en wijziging in den algemeenen vaarweg of van het aantal vaartbeurten van zoodanige lijnen kan slechts met wederzijdsch goedvinden geschieden.

g. Behalve in buitengewone gevallen, ter beoordeeling van den Gouverneur-Generaal, moeten de gezagvoerders, stuurlieden en machinisten van de op de verplichte en vrije regelmatige lijnen varende schepen Nederlandsche onderdanen zijn.

Ten minste twee derden van de voor de hierbedoelde lijnen benodigde schepen moeten op Nederlandsche of Nederlandsch-Indische werven gebouwd zijn.

h. Behoudens de in de overeenkomst te vermelden uitzonderingen, maakt de Regeering voor het vervoer van landsreizigers, -goederen en -gelden op de lijnen die door de Koninklijke Paketvaart Maatschappij worden bevaren, uitsluitend gebruik van de aan de Maatschappij toebehoorende stoomschepen.

De Maatschappij is verplicht, behalve wat betreft de hiervoren bedoelde uitzonderingen, alle landsreizigers en aangeboden landsgoederen en -gelden te vervoeren.

i. Het vervoer van landsreizigers geschiedt tegen de volgende prijzen per bevaren zeemijl :

	1ste klasse.	2de klasse.	3de klasse.	4de klasse.
Reizigers van 12 jaar of ouder	f 0.20	f 0.10	f 0.04	f 0.02 ⁵
Kind beneden de 3 jaar	niets	niets	niets	niets
Kind van 3 tot 12 jaar	0.10	0.05	0.02	0.01
Twee tot één gezin behorende kinderen beneden 3 jaar, te zamen	0.05	0.02 ⁵	0.01	0.00 ⁵
Drie of meer tot één gezin behorende kinderen beneden de 3 jaar, te zamen	0.10	0.05	0.02	0.01

De overtochtsprijzen worden steeds over minstens 50 zeemijlen berekend.

Het tarief voor het vervoer van landsgoederen bedraagt, behoudens de in de overeenkomst te vermelden uitzonderingen voor gelden en goederen van groote waarde, van groot gewicht of van groote afmetingen enz., f 0.04 per kojang en per zeemijl.

j. Het Land heeft het recht om te allen tijde een of meer stoomschepen van de Konink-

lijke Paketvaart Maatschappij, welke voor verplichte of vrije regelmatige lijnen worden gebezigd, in huur te nemen tegen betaling per schip, per etmaal en per registerton (van 2.83 kubieken meter netto inhoud): voor de eerste tweehonderd tonnen *f* 1.25, voor de tweede tweehonderd tonnen *f* 1, voor de derde tweehonderd tonnen *f* 0.75 en voor het overige aantal tonnen *f* 0.50.

Bij eene inhuring voor langeren tijd dan vijf dagen wordt, met behoud van de huurprijzen van *f* 1.25, *f* 1 en *f* 0.75 voor de eerste, tweede en derde tweehonderd tonnen, voor het overige aantal tonnen *f* 0.25 per etmaal en per registerton berekend, met terugwerkende kracht van het begin der inhuring af.

Voorts heeft het Land het recht te allen tijde een of meer stoomschepen van de Maatschappij in gebruik of in eigendom over te nemen tegen zoo noodig door deskundigen te bepalen waarde.

De Maatschappij verbindt zich bij in huur van schepen door het Land in tijd van oorlog of dreigend oorlogsgevaar de gages der bemanning van de ingehuurde schepen te verhoogen met hoogstens 100 pCt.; deze verhoogingen zullen niet door het Land worden vergoed.

In de overeenkomst worden regelen vastgesteld betreffende de door den Lande te vergoeden onkosten ten gevolge van de door de Maatschappij uit te keeren bijzondere schadeloosstellingen, vergoedingen en pensioenen aan haar varende personeel, zoomede aan de echtgenooten en kinderen of andere familieleden van dat personeel, zulks in geval van schade, verinking, overlijden enz., veroorzaakt door het verrichten van diensten, rechtstreeks in verband staande met den toestand van oorlog of dreigend oorlogsgevaar.

k. Indien, ten gevolge van oorlog, algemeene ramp of andere bijzondere omstandigheden, de vrachtprijzen en de prijzen van hetgeen de Koninklijke Paketvaart Maatschappij voor de naleving van de overeenkomst behoeft, zoodanig stijgen, dat de kosten der onderneming de normale uitgaven gedurende het tijdsverloop van één jaar met 25 pCt. overtreffen, wordt aan de Maatschappij eene schadeloosstelling toegekend, waarvan het bedrag en de duur door den Gouverneur-Generaal worden bepaald.

l. De Koninklijke Paketvaart Maatschappij verbindt zich der Regeering steeds alle gewenschte inlichtingen te geven omtrent hare tarieven voor den overvoer van particuliere reizigers en goederen en verklaart zich bereid steeds met de Regeering in overleg te treden

omtrent door haar wenschelijk geachte wijzigingen van die tarieven.

Voor het vervoer van particuliere reizigers der 1ste klasse zullen geen hogere overtochtskosten in rekening worden gebracht dan van 10 percent boven hetgeen als overtochtskosten voor landsreizigers dier klasse verschuldigd is, terwijl de overtochtskosten der reizigers der 2de, 3de en 4de klasse niet meer dan onderscheidenlijk 60, 30 en 12½ percent van die der particuliere reizigers der 1ste klasse zullen mogen bedragen.

De overige voorwaarden worden door den Gouverneur-Generaal in overleg met de Koninklijke Paketvaart Maatschappij geregeld.

Ldsten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën a. i.,

J. J. RAMBONNET.

(*Uitg.* 15 Jan. 1916.)

31 December 1915. WET, tot bekrachtiging eener overeenkomst met de Nederlandsche Handel-Maatschappij voor den verkoop in Nederland van de voor Landsrekening in *Nederlandsch-Indië* gewonnen voortbrengselen van land- en mijnbouw na afloop van de overeenkomst, bekrachtigd bij de wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 663). S^t 542.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is dat de hieronder vermelde overeenkomst bij de wet worde bekrachtigd;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van Stàte, enz.

Art. 1. De in afschrift aan deze wet gehechte, tusschen den Minister van Koloniën, handelende ten deze voor en namens *Nederlandsch-Indië* en als zoodanig dien rechtspersoon vertegenwoordigende, en de Directie der Nederlandsche Handel-Maatschappij, handelende namens die naamlooze vennootschap, op den 30 September 1915 gesloten overeenkomst voor 14 Augustus 1915 den verkoop in Nederland van de voor Landsrekening in *Nederlandsch-Indië* gewonnen voortbrengselen van land- en mijnbouw na afloop van de overeenkomst behoorende bij de wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 663) wordt bekrachtigd.

2. De overeenkomst, bij het voorgaand

artikel bekrachtigd, wordt kosteloos geregistreerd en is vrij van leges.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Koloniën a. i.,

J. J. RAMBONNET.

(*Uitgeg. 31 Dec. 1915.*)

AFSCHRIFT.

De Minister van Koloniën,

handelende ten deze voor en namens Nederlandsch-Indië en als zoodanig dien rechtspersoon vertegenwoordigende,

en

De Directie der Nederlandsche Handel-Maatschappij,

handelende namens die naamlooze vennootschap,

zijn overeengekomen als volgt:

Art. 1. De Nederlandsche Handel-Maatschappij neemt op zich in hoedanigheid van commissiennair, met de uit het delcredere voortvloeiende aansprakelijkheid, de Indische Gouvernements-producten, voor zooverre zij door de Regeering van Nederlandsch-Indië ten verkoop in Nederland bestemd worden, te beheeren, te verkoopen, en daarvan den afscheep, het vervoer en den opslag te bezorgen, alles met inachtneming van de aanwijzingen, door die Regeering te geven.

Geschillen ter zake van de in alinea 1 bedoelde verrichtingen, tusschen de Maatschappij en derden ontstaande, kunnen door haar niet bij dading worden beëindigd, dan met machtiging der Koningin, en wanneer zij een bedrag van meer dan f 10,000 betreffen, behoudens bekrachtiging bij de Wet.

2. Tot waarborg voor de storting der opbrengst van de producten verbindt de Maatschappij zich om op den dag vóór elke veiling bij de Nederlandsche Bank, ten deze optredende als Agent van den Staat, over te brengen eene met het approximatief netto-bedrag overeenkomende waarde in geldswaardig papier of in geld, naar keuze van den Minister van Koloniën, en in het laatste geval onder berekening van rente op den voet van het alsdan vigeerende promessen-disconto der Nederlandsche Bank.

Indien de Minister van Koloniën de storting van voornoemde waarborgsom in geld verlangt wordt daarvan veertien dagen te voren aan de

Nederlandsche Handel-Maatschappij kennis gegeven.

3. Voor al hare in artikel 1 genoemde verrichtingen geniet de Nederlandsche Handel-Maatschappij eene commissie (met inbegrip van delcredere) van $1\frac{1}{4}$ procent van de bruto-opbrengst van het door haar verkochte en verantwoorde Gouvernements-tin en $1\frac{1}{2}$ procent van de bruto-opbrengst van alle overige door haar verkochte en verantwoorde Gouvernements-producten.

4. De Nederlandsche Handel-Maatschappij onderwerpt zich, wat betreft de wijze, waarop zij rekening en verantwoording aan Nederlandsch-Indië aflegt, aan de wettelijke bepalingen, die deswege zijn of nader zullen worden vastgesteld, en aan de voorschriften, door de Regeering ter uitvoering van die wettelijke bepalingen of in overleg met de Algemeene Rekenkamer in Nederland gegeven of te geven.

5. Zoolang de Nederlandsche Handel-Maatschappij aan alle uit deze overeenkomst voortvloeiende verplichtingen getrouw voldoet, zal de Regeering zich van geen anderen tusschenpersoon bedienen voor het afschepen, vervoeren, opslaan, beheeren en verkoopen van de Indische Gouvernements-producten, die ten verkoop in Nederland bestemd zijn.

6. Geschillen, uit deze overeenkomst voortvloeiende, worden onderworpen aan het oordeel van drie scheidslieden, door partijen in gemeen overleg te benoemen.

Wanneer partijen zich binnén een maand na het ontstaan van het geschil niet over deze benoeming hebben verstaan, zal de keuze geschieden door de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam, op verzoek van de meest gereede partij.

De Minister van Koloniën is echter bevoegd eene voorloopige beslissing te nemen, waaraan de Nederlandsche Handel-Maatschappij gevolg geeft, behoudens hare aanspraak op schadevergoeding, wanneer zij door de uitspraak oer scheidslieden in het gelijk wordt gesteld. In zoodanig geval beslissen de scheidslieden bij hunne uitspraak ook over het bedrag der schadevergoeding.

7. Wanneer deze overeenkomst niet voor 1 Januari 1916 door de Wet is bekrachtigd, wordt zij geacht niet te zijn gesloten.

Door de Wet bekrachtigd zijnde, treedt zij in werking op 1 Januari 1916 en vervangt alsdan de overeenkomst van 24 November 1914, bekrachtigd bij de Wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 663). Zij wordt aangegaan voor

den tijd van een jaar, dus tot het einde van het jaar 1916.

Aldus opgemaakt in duplo op den dertigsten September 1915.
veertienden Augustus

De Minister van Koloniën,

(get.) TH. B. PLEYTE.

Nederlandsche Handel-Maatschappij,

(get.) VAN AALST.

(get.) BIERENS DE HAAN.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal

bij het Departement van Koloniën,
STAAL.

31 December 1915. WET, tot wijziging van hoofdstuk I der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1914. S. 543.

31 December 1915. WET, tot wijziging en verhoging van hoofdstuk II der begrooting van uitgaven van *Nederlandsch-Indië* voor het dienstjaar 1914. S. 544.

31 December 1915. WET, houdende wijziging en verhoging van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Curaçao* voor het dienstjaar 1914. S. 545.

31 December 1915. WET, tot verhoging van het *elfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. S. 546.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het gezamenlijk bedrag van de IIIde afdeling en het eindcijfer van dat hoofdstuk verhoogd met f 35,283.62.

31 December 1915. WET, houdende wijziging van de koloniale huishoudelijke begrooting van *Suriname* voor het dienstjaar 1914. S. 547.

31 December 1915. WET, houdende verhoging van het *elfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. S. 548.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het gezamenlijk bedrag van de IIde afdeling en het eindcijfer van voormeld hoofdstuk vermeerderd met f 391,194.

31 December 1915. WET, tot wijziging, aanvulling en verhoging van het *derde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. S. 549.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd en ingevoegd en wordt de omschrijving van eenige artikelen gewijzigd.

Ten gevolge hiervan wordt het totaal der Iste afdeling van gezegd hoofdstuk nader vastgesteld op f 161,500, dat der IIde afdeling op f 1,336,793, dat der IIIde afdeling op f 258,250 en het eindcijfer van hoofdstuk III der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914 op f 1,814,927.

31 December 1915. WET, tot wijziging van het *vierde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. S. 550.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd en verminderd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal van de Iste Afdeling verhoogd met f 4000; dat van de IIde Afdeling verminderd met f 19,000; dat van de IVde Afdeling verhoogd met f 25,000; dat van de Vde Afdeling verhoogd met f 10,500; dat van de VIIde Afdeling verminderd met f 23,000; dat van de VIIIste Afdeling verminderd met f 3000; dat van de Xde Afdeling verhoogd met f 5000; dat van de XIde Afdeling verhoogd met f 500.

31 December 1915. WET, tot verhoging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Bouwfonds voor het Departement van Binnenlandsche Zaken voor het dienstjaar 1915. S. 551.

31 December 1915. WET, tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven voor het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkertij voor het dienstjaar 1916, en herziening van het percentage der rente, door dat bedrijf aan 's Rijks middelen uit te keeren. S. 552.

De begrooting wordt vastgesteld tot een bedrag van f 651,380.

31 December 1915. WET, tot verhoging en wijziging van het *vijfde* hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. S. 553.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd en verminderd en wordt een artikel ingevoegd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal van de IIde afdeling *verminderd* met f 10,000, het totaal van de IIIde afdeling *verhoogd* met f 425,000, het totaal van de IVde afdeling *verminderd* met f 146,665, het totaal van de Vde afdeling *verhoogd* met f 60,700, het

totaal van de VIIIste afdeling verhoogd met f 149,615 en het totaal van het hoofdstuk verhoogd met f 478,650.

31 December 1915. WET, tot wijziging en verhooging van het vijfde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1915. S. 554.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd en ingevoegd en wordt de omschrijving van een artikel gewijzigd.

Tengevolge hiervan wordt verhoogd: de IIde afdeling met f 5550; de IIIde afdeling met f 3,917,349; de IVde afdeling met f 19,500; de Vde afdeling met f 6200; en het eindcijfer van het hoofdstuk met f 3,948,599.

31 December 1915. WET, houdende afwijking van den regel, gesteld bij artikel 241 der Gemeentewet, omtrent plaatselijke belastingen, ten behoeve van de gemeente *Vlissingen*. S. 555.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat afwijking van den regel, gesteld bij artikel 241 der Gemeentewet, in het belang der gemeente *Vlissingen* raadzaam is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Ten behoeve der gemeente *Vlissingen* kan, behoudens Onze goedkeuring, van 1 Januari 1916 tot 1 Januari 1917 belasting op het gedistilleerd, tot een bedrag van ten hoogste zeventien gulden vijftig cents per hectoliter, ad 50 percent sterkte, worden geheven.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien, waarop zij is afgekondigd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 14 Jan. 1916.)

31 December 1915. WET, houdende afwijking van den regel, gesteld bij artikel 241 der Gemeentewet, omtrent plaatselijke belastingen; ten behoeve van de gemeente *Vlieland*. S. 556.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat afwijking van den regel, gesteld bij artikel 241 der Gemeentewet, in het belang der gemeente *Vlieland* raadzaam is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Ten behoeve der gemeente *Vlieland* kan, behoudens Onze goedkeuring, van 1 Januari 1916 tot 1 Januari 1917 belasting op het gedistilleerd, tot een bedrag van ten hoogste twaalf gulden vijftig cents per hectoliter, ad 50 percent sterkte, worden geheven.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien, waarop zij is afgekondigd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat,

Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 14 Jan. 1916.)

31 December 1915. WET, tot afwijking van den regel, gesteld bij artikel 241 der Gemeentewet, omtrent plaatselijke belastingen, ten behoeve van de gemeente *Helder*. S. 557.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat afwijking van den regel, gesteld bij artikel 241 der Gemeentewet, in het belang der gemeente *Helder* raadzaam is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. Ten behoeve der gemeente *Helder* kan, behoudens Onze goedkeuring, van 1 Januari 1916 tot 1 Januari 1917 belasting op het gedistilleerd, tot een bedrag van ten hoogste vijftien gulden per hectoliter, ad 50 percent sterkte, worden geheven.

2. Deze wet treedt in werking met ingang van den dag, volgende op dien, waarop zij is afgekondigd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeg.* 18 Jan. 1916.)

31 December 1915. WET, tot goedkeuring van de wijziging der overeenkomst betreffende de stichting van een nieuw ziekenhuis te *Groningen*. S. 558.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat eene nadere wijziging is gebracht in de bij de wet van 29 Juli 1898 (*Staatsblad* n°. 192) goedgekeurde overeenkomst betreffende de

stichting van een nieuw Ziekenhuis te Groningen, en dat het wenschelijk is die wijziging goed te keuren;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.
Eenig artikel.

De in afschrift aan deze wet gehechte overeenkomst van 30 Augustus 1915, door welke wijziging is gebracht in de bij de wet van 29 Juli 1898 (*Staatsblad* n°. 192) goedgekeurde overeenkomst van 14 April 1893 betreffende de stichting van een nieuw Ziekenhuis te Groningen, gewijzigd bij de overeenkomst van 15 Augustus 1907, goedgekeurd bij de wet van 13 Januari 1908 (*Staatsblad* n°. 13), wordt goedgekeurd.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandse Zaken,
CORT. V. D. LINDEN.
(*Uitg.* 13 Jan. 1916.)

AFSCHRIFT.

OVEREENKOMST tot wijziging van de overeenkomst van 14 April 1893, betreffende de stichting van een nieuw Ziekenhuis te Groningen, zooals die is gewijzigd bij overeenkomst van 15 Augustus 1907.

Tusschen den Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door Curatoren der Rijks Universiteit te Groningen, hiertoe gemachtigd door den Minister van Binnenlandse Zaken bij missive van 1 Mei 1915, n°. 6075, afdeling O, de provincie Groningen, vertegenwoordigd door Gedeputeerde Staten dier provincie, handelende ter uitvoering van het besluit der Provinciale Staten van Groningen van 20 Juli 1915, n°. 13, en de Gemeente Groningen, vertegenwoordigd door Burgemeester en Wethouders, handelende ter uitvoering van het besluit van den Raad dier gemeente van 3 Juli 1915, n°. 9, is, met instandhouding voor het overige van de overeenkomst betreffende de stichting van een nieuw Ziekenhuis te Groningen, door deze partijen gesloten op 14 April 1893, goedgekeurd bij de wet van 29 Juli 1898 (*Staatsblad* n°. 192) en gewijzigd door de overeenkomst van 15 Augustus 1907, goedgekeurd bij de wet van den 13den Januari 1908 (*Staatsblad* n°. 13), nader overeengekomen als volgt:

I. Ter aanvulling van het in artikel 1 der overeenkomst bepaalde:

De psychiatrisch-neurologische kliniek met bijbehorend woonhuis door den Staat gesticht

op een terrein grenzend aan het Ziekenhuis benevens dit terrein, hetwelk uitmaakt een gedeelte van het perceel kadastraal bekend Gemeente Groningen, Sectie G, n°. 4334, en op het aan deze akte gehechte uittreksel uit het kadastrale plan dezer gemeente met eene roode arcure is aangeduid, wordt, nadat door den Staat de gebouwen zijn ingericht en de kliniek is gemeubeld, met inrichting en meubilering aan het Ziekenhuis toegevoegd in dien zin, dat beide inrichtingen daarna als één geheel zullen worden geëxploiteerd. Op deze exploitatie zal, voor zoover daarvan bij deze overeenkomst niet wordt afgeweken wat haar omvang en regeling betreft van toepassing zijn hetgeen tusschen partijen is overeengekomen ten aanzien van de exploitatie van het Ziekenhuis.

Wanneer de uitdrukking „Ziekenhuis” wordt gebezigd, worden daaronder, tenzij het tegendeel blijkt, zoowel in de overeenkomst als in de in artikel 2 der overeenkomst bedoelde regeling beide inrichtingen verstaan, met deze uitzondering, dat in artikel 1, in artikel 3, in het eerste lid van artikel 4 e. in artikel 10 der overeenkomst onder deze uitdrukking de psychiatrisch-neurologische kliniek niet wordt geacht te zijn begrepen.

II. Ter wijziging van het laatste lid van artikel 4 der overeenkomst: te lezen in plaats van de woorden „een derde gedeelte van de kosten van een maximaal bedrag van f 80,000” de woorden: „de helft van die kosten”.

III. Ter vervanging van artikel 5 der overeenkomst:

Voor patiënten uit de overige gemeenten in de provincie Groningen, die voor rekening van burgerlijke of kerkelijke armbesturen worden opgezonden, wordt een gelijk aantal bedden beschikbaar gehouden als voor patiënten verpleegd wordende voor rekening van burgerlijke of kerkelijke armbesturen in de gemeente Groningen.

Tot uitbreiding door vergrooting van de bestaande inrichtingen of door stichting van nieuwe, welke daarbij aansluiten, zal, zoo de behoefte daaraan zich doet gevoelen, in gemeen overleg, worden overgegaan.

Tenzij de bouw en de inrichting uitsluitend voor onderwijs doeleinden geschieden, in welk geval zij geheel worden bekostigd door het Rijk, worden de kosten voor de helft gedragen door den Staat en door elk voor een vierde gedeelte door de Provincie Groningen en door de Gemeente Groningen.

Tot dezen bouw en inrichting wordt niet

overgegaan dan na goedkeuring, ook wat de voorwaarden van exploitatie betreft, door den Minister van Binnenlandsche Zaken, door de Provinciale Staten van Groningen en door den Gemeenteraad van Groningen.

Tot vertimmeringen of tot aanbouw en inrichting van weinig omvang kan door de Commissie van Beheer onder goedkeuring van Burgemeester en Wethouders van Groningen worden besloten.

Ter bestrijding van de op dergelijke werken vallende kosten, wordt uit bijdragen, welke ten laste van de exploitatie-rekening worden gebracht, een bouwfonds gevormd.

IV. Ter aanvulling van artikel 8 der overeenkomst:

Toe te voegen de volgende alinea:

In het hier bedoelde geval wordt de psychiatrisch-neurologische kliniek met inrichting en meubilair, het bijbehorend woonhuis en het terrein, hierboven omschreven als uitmakende een gedeelte van het perceel, kadastraal bekend gemeente Groningen, Sectie G, nummer 4334 en met eene roode argure aangeduid op het aan deze akte gehechte uittreksel uit het kadastrale plan dezer gemeente, in den staat, waarin een en ander zich alsdan bevindt, kosteloos ter beschikking gesteld van den Staat.

V. Deze overeenkomst treedt in werking op den eersten Januari 1900 en zestien.

En zijn hiervan opgemaakt vier eensluitenden op den dertigsten Augustus 1900 en vijftien en door contracteerende partijen geteekend.

Curatoren der Rijks Universiteit te Groningen:

(get.) GEERTSEMA, Voorzitter.

(,,) B. TEN BRUGGEN CATE, Secretaris.

Gedeputeerde Staten der provincie Groningen:

(get.) GEERTSEMA, Voorzitter.

(,,) SYBENGA, Griffier.

Burgemeester en Wethouders der gemeente Groningen:

(get.) E. T. J. VAN STARKENBORGH,

Burgemeester.

(,,) J. F. v. D. BLIJ, Secretaris.

14. In viervoud geregistreerd te Groningen den twintigsten September 1900 vijftien, deel 65, folio 116 verso, vak 4; twee bladen, geen renvooi. Ontvangen voor recht f 1.20, voor opeentent f 0.12, samen één gulden twee en dertig cent (f 1.32).

De Ontvanger G. A.,

(get.) BRANTS.

Overeenkomstig het oorspronkelijke:

De Secretaris-Generaal van Binnenl. Zaken,

J. B. KAN.

31 December 1915. WET, tot wijziging der wet van den 14den Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 202), tot wijziging der wet tot regeling van het lager onderwijs. S. 559.

Bijl. Hand. 2^e Kamer 1915/16, n°. 275, 1—5.

Hand. idem 1915/16, bladz. 898—911.

Hand. 1^e Kamer 1915/15, bladz. 64, 67, 71.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is den termijn, gesteld in het laatste lid van artikel II der wet van den 14den Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 202) tot wijziging der wet tot regeling van het lager onderwijs en verlengd bij de wetten van den 31sten December 1913 (*Staatsblad* n°. 476) en van den 31sten December 1914 (*Staatsblad* n°. 652), andermaal te verlengen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Eenig artikel.

Het laatste lid van artikel II der Wet van den 14den Juli 1910 (*Staatsblad* n°. 202) tot wijziging der wet tot regeling van het lager onderwijs, laatstelijk gewijzigd bij de wet van den 31sten December 1914 (*Staatsblad* n°. 652); wordt gelezen als volgt:

„Het in dit artikel bepaalde blijft tot 1 Juli 1916 van kracht.”

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken,

CORT V. D. LINDEN.

(*Uitgeq. 7 Jan. 1916.*)

31 December 1915. WET, tot verhooging van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. (Buitengewoon krediet.) S. 560.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal der 4de afdeling van genoemde begrooting zoodmede het eindeijffer van het VIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1915 verhoogd met f 2,500,000.

31 December 1915. WET, tot nadere wijziging van het zesde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. S. 561.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd en verminderd.

31 December 1915. WET, betreffende het langer in dienst houden van ingelijfd bij de militia. S. 562.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben,

dat de heerschende buitengewone omstandigheden voor sommige groepen van militieplichtigen verlenging nooig maken van den termijn, gesteld in art. 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 664), gewijzigd bij de wetten van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 36) en 29 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 342);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. De ingelijfd en bij de militie der lichte 1908 bij de onbereden korpsen, voor wie ingevolge art. 99 der Militiewet de dienst bij de militie zou zijn geëindigd op 31 Juli 1915 of op een lateren dag, en de ingelijfd en bij de bereden korpsen, bij het korps torpedisten, bij het korps pantserfort-artillerie en bij de zee-militie, voor wie ingevolge genoemd wetsartikel de dienst bij de militie zou zijn geëindigd op 31 Juli 1914 of op een lateren dag, worden in dien dienst gehouden tot 31 Juli 1916 of tot een vroegeren door Ons aan te wijzen datum.

2. Met betrekking tot den werkelijken dienst bij de militie, welke wordt vervuld in het tijdperk van 1 Januari 1916 tot het tijdstip, waarop de bij art. 1 bedoelde verlenging van dienst een einde neemt, wordt in art. 32, tweede lid, en in art. 84, eerste lid, der Militiewet voor „een gulden” gelezen: „een gulden en vijftig cent”.

3. Deze wet treedt in werking met 31 December 1915.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

De Minister van Marine, J. J. RAMBONNET.

(*Uitgeg.* 31 Dec. 1915.)

31 December 1915. WET, betreffende het langer in dienst houden van dienstplichtigen bij de landweer. S. 563.

WIJ WILHELMINA, ENZ. . . . doen te weten :

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de heerschende buitengewone omstandigheden verlenging noodig maken van den termijn, gesteld bij art. 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 650), gewijzigd bij de wetten van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 35) en 29 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 343);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State, enz.

Art. 1. In art. 1 der wet van 31 December 1914 (*Staatsblad* n°. 650), gewijzigd bij de wetten van 30 Januari 1915 (*Staatsblad* n°. 35) en 29 Juli 1915 (*Staatsblad* n°. 343), wordt voor „31 December 1915” gelezen: „31 Juli 1916”.

2. Deze wet treedt in werking met 31 December 1915.

Lasten en bevelen, enz.

Gegeven te 's-Gravenhage, den 31sten December 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

(*Uitgeg.* 31 Dec. 1915.)

31 December 1915. WET, tot nadere verhooging van het achtste hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. (Buitengewoon krediet.) S. 564.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt de XXVIIste afdeling van voormeld hoofdstuk der Staatsbegrooting, zoomede het eindcijfer van dat hoofdstuk verhoogd met f 50,000,000.

31 December 1915. WET, tot wijziging van het negende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. S. 565.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd en verminderd en worden eenige nieuwe artikelen ingevoegd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal der Vde Afdeling, alsmede het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verminderd met f 560,000.

31 December 1915. WET, tot verhooging en wijziging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915. (Subsidiën in verband met het middenstandscrediet.) S. 566.

Bij deze wet wordt de omschrijving van een artikel gewijzigd en wordt het artikel verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal der IVde afdeling, alsmede het eindcijfer van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1915 verhoogd met f 45,000.—.

31 December 1915. WET, tot verhooging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. (Bijdragen aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 toe te kennen in de jaren 1914 en 1915.) S. 567.

Bij deze wet wordt een artikel verhoogd.

Tengevolge hiervan wordt het totaal der IVde afdeling, alsmede het eindcijfer van voormeld hoofdstuk verhoogd met f 200,000.

31 December 1915. WET, tot aanvulling en verhooging van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914. (Verschillende onderwerpen.) S. 568.

Bij deze wet worden eenige artikelen verhoogd en eenige nieuwe artikelen ingevoegd. Tengevolge hiervan wordt verhoogd het totaal der IIde afdeeling met f 16,002.86, en dat der IIIde afdeeling met f 58,200, terwijl het eindcijfer van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1914 wordt verhoogd met f 74,202.86.

31 December 1915. ARREST van den Hoogen Raad.

Wordingsgeschiedenis en strekking van art. 2 R. O. als uitvloeisel van art. 163 Grondwet 1815. Privaat- en publiekrechtelijke geschillen. Beperking van de macht der Administratie. Aard, niet van het geschil, maar van het te beschermen recht.

Wanneer een geschil (une contestation) aanwezig is in den zin van art. 2 R. O. Verweerder beweert recht te hebben op het rustig en ongestoord bezit van de door hem bezeten vaarsloot, terwijl de gemeente Noordwijkerhout de uitoefening daarvan belemmert of onmogelijk maakt.

De rechterlijke macht is hier uitsluitend bevoegd, ook al mochten de handelingen der Gemeente zijn ondernomen ter uitvoering van art. 179½ Gemeentewet.

(R. O. art. 2, Gem.wet art. 179.)

Voorzitter :

Jhr. Mr. W. H. de Savornin Lohman.

Raden : Mrs. A. J. L. Nijpels, C. Krabbe, A. Fentener van Vlissingen en A. P. L. Nelissen.

J. P. J. M. Sweens, wonende te Noordwijkerhout in zijne hoedanigheid van Burgemeester dier Gemeente en als zoodanig voor haar in rechte optredende, eischer tot cassatie van een arrest den eersten Februari 1915 door het Gerechtshof te 's-Gravenhage tusschen partijen geweest (N. J. 1915, bl. 1044. Red.), advocaat Mr. A. L. Hermans, gepleit door Mr. J. A. Loeff tegen :

A. Guldemon, bloemist, wonende te Lisse, verweerder in cassatie, advocaat Mr. Dr. J. H. W. Q. ter Spill.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

De gemeente Noordwijkerhout zag door den President der Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage eene tegen haar ingestelde vordering toegewezen die, zooals feitelijk en mitsdien onaantastbaar is beslist, tot voorloopige handhaving van den oorspronkelijken eischer in het bezit van een pad en vaargoul strekte, waarin even-

genoemde gedaagde hem wederrechtelijk zou hebben gestoord. Bij arrest van 1 Februari jl. verklaarde het Gerechtshof alhier het tegen deze presidiale beschikking gericht hooger beroep niet-ontvankelijk voorzover daarbij de omtrent het bezitrecht gegeven uitspraak werd aangetast, terwijl overigens de beweerde onbevoegdheid van den burgerlijken rechter, die hierop steunen zou, dat de gedaagde gemeente krachtens hoogheidsrecht — immers ter uitvoering van het in art. 179 aanhef en sub h der Gemeentewet gegeven voorschrift — handelde, werd ontkend, zoodat de bestreden uitspraak op dit punt werd bevestigd.

Betwisting nu van 's Hofs oordeel met betrekking tot de taak der Justitie is het wit van het voorgesteld cassatiemiddel, klagende over : „Schending van art. 2 R. O. jº. 179½ der Gemeentewet, door te beslissen, dat het geschil tusschen partijen is een geschil, dat staat ter competentie van den burgerlijken rechter en dat mitsdien de President der Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage zich terecht bevoegd had verklaard van dat geschil kennis te nemen, zulks op de navolgende onjuiste overwegingen : „dat de door den geïntimeerde bij den President aanhangig gemaakte vordering de strekking heeft, dat de geïntimeerde voorloopig zal worden gehandhaafd in het bezit van pad en vaarsloot, in welk bezit hij stelt door de gemeente te zijn gestoord en het geschil alzoo betreft een burgerlijk recht waarvan, volgens art. 153 Grondwet en het ongeveer gelijk luidende art. 2 Wet R. O. bij uitsluiting de rechterlijke macht kennis neemt; dat appellant nu wel, ten betooge dat de burgerlijke rechter ten deze is onbevoegd, zich erop beroept, dat het Gemeentebestuur van Noordwijkerhout de bedoelde maatregelen ten opzichte van pad en vaarsloot nemende, handelde ter uitvoering van art. 179½ der Gemeentewet, doch, al ware dit het geval, daardoor de bevoegdheid van den burgerlijken rechter om van dit geding kennis te nemen niet wordt opgeheven; dat toch ook eene gemeente, handelende door hare organen, als overheid daden kan plegen, waardoor de in de artt. 153 Grondwet en 2 Wet R. O. omschreven rechten worden aangetast, en, waar die artikelen luiden zeer algemeen, geen grond is om aan te nemen, dat geschillen over dergelijke overheidsdaden ook niet ter uitsluitende kennisneming van den burgerlijken rechter zouden behooren.”

De verweerder in cassatie heeft blijkens diens schriftelijk en mondeling betoog de ware be- teekenis dezer grief onderschat en niet aanstonds

daarin als grootsche lijn eene principiële bestrijding der geldende opvatting omtrent de bevoegdheid der justitie herkend, op welke betwisting hij blijkbaar niet gerekend had, doch slechts een peuteren aan de feiten en aan het daarop steunend oordeel. Dit misverstaan verklaart het verwijt van gebrek aan materiaal als grondslag van het middel en tevens de klacht van onvolledige aanhaling der geschonden artikelen, omdat over verkrachting van art. 153 Grondwet, 585 vlg., 612 vlg. B. W. en 54 sub 4°. Wet R. O. wordt gezwegen. Het betreurd gevolg hiervan is echter geweest, dat de pleidooien volkomen evenwijdig aan elkaar bleven en een werkelijk snijpunt misten, waardoor de door eischeresse verdedigde stellingen feitelijk onaangeroerd en nog geheel ongerept zijn.

Toch had een aanval van die zijde en juist op dat punt den verweerder niet mogen bevreemden, indien hij zich tijdig had willen herinneren, dat reeds in de memorie van toelichting van het op 17 Februari 1905 aan de Tweede Kamer ingediend Ontwerp Administratieve rechtspraak (uitgave Belinfante, I, blz. 114) de toenmalige Minister van Justitie, wiens naam merkwaardige gelijkenis toont met dien van den geëerden steller der grief, meende te mogen constatareeren, dat de verwarving van de taak der justitie en administratie en het stellen eener onjuiste demarcatieline voor beider gebied slechts voet vond in art. 2 der Wet R. O. En bovendien had hij bij raadpleging der Memorie van antwoord van wijlen Mr. Regout (uitgave Belinfante III, blz. 117) moeten ontwaren, hoe ook deze bewindsman de bedenkingen van den Raad van State (Advies I, blz. 211) en der Tweede Kamer (uitgave Belinfante III, blz. 116) en den twijfel van ieder hunner aan de juistheid van dit betoog in navolging van zijn ambtsvoorganger (Rapport aan de Koningin I, blz. 247) poogde te bezweren, door te wijzen op de beteekenis van art. 153 der Grondwet, hetwelk den grondslag der vordering als beslissend voor de competentievraag aanmerkt, waarnaast uitsluitend evengenoemd art. 2 door minder scherpe redactie voor onzekerheid ruimte zou laten. Van den geachten pleiter voor eischeresse mocht dus worden verwacht, dat hij, die reeds in vroeger ambt doorzichtig op overschatting van de beteekenis van art. 2 der Wet R. O. door de rechtspraak wees, trachten zou ze bij gelegenheid tot de door hem als juist aangemerkte proportiën terug te brengen.

Reeds dadelijk mag ik hem bijvallen, wanneer

hij daartoe geen beroep doet op art. 153 der vigeerende Grondwet, gelijk de verweerder wenscht. Eene bepaling toch eener sinds 1838 geldende wet te willen verklaren uit eene Constitutie van 1887 zou als deductieve methode voor wetsinterpretatie geen zin hebben, en zeker klinkt dit argument vreemd uit gedaagdes mond, omdat hij het pleit daarmede eigenlijk reeds half gewonnen geeft. Immers met de jongste wijziging van art. 148, waarbij de tweede alinea werd geschrapt, verdween iedere twijfel omtrent de ware beteekenis dier bepaling, omdat door die amputatie Thorbecke's meening (Aanteekeningen II, blz. 155), dat de rechtsgrond, waarop eene vordering steunt, over haar privaaf of publiekrechtelijk karakter beslist, welke leer door de Staatscommissie werd overgenomen en in de eerste zinsnede van dat artikel belichaamd, sedert dien tot stelsel verheven werd.

Een teruggaan tot de Grondwet van 1815, meer speciaal tot art. 165 daarvan, luidende: „Allé twistgedingen over eigendom of daaruit voortspuitende regten, over schuldvordering of burgerlijke regten; behooren bij uitsluiting tot de kennis van de regterlijke magt”, zal dus ter ontwarring van art. 2 der Wet R. O., dat aan eerstgemelde bepaling het aanzijn dankt en waaraan het uiterlijk en innerlijk vrijwel identisch is, noodzakelijk zijn.

Waartoe diende nu dit voorschrift? Gelijk bekend, strekte het volgens Thorbecke (Aanteekeningen II, blz. 155) ter toewijzing van de in het artikel genoemde zaken, waarover zich de administratie, zelfs indien het zuiver burgerlijke geschillen betrof, overmoedig een oordeel aanmatigde, aan de rechterlijke macht. Het zal dus geraden zijn het beginsel vast te stellen, naar hetwelk de wetgever de toewijzing deed, omdat de vondst daarvan garant is voor latere daaruit te trekken consequenties.

Thorbecke (Aanteekeningen II, blz. 155) en de Jonge (Administratie en Justitie, blz. 13) leeren zonder onderscheid, dat de rechtsgrond der vordering uitsluitend als maatstaf voor de competentie gelden mag en zij argumenteeren daarvoor uit de redactie van het grondwettig artikel, waarin de uitdrukking „of burgerlijke regten” gelezen moet worden als „of andere burgerlijke regten”. Ofschoon nu Mr. Loeff als criterium het „objectum litis” noemt, waarvoor hij verwijst naar den Franschen text der bepaling, waarvan de aanhef: — „Les contestations qui ont pour objet” — duidelijk doelt op het voorwerp des geschils, wijkt hij in werkelijkheid niet af van Thorbecke's leer,

waar ook hij bij de practische toepassing van zijn stelsel een burgerlijk recht als fundamentum petendi vordert en dit onderwerpelijk niet aanwezig acht, omdat slechts aan ééne zijde van dit recht blijkt en anderzijds een publiek recht zich daartegenover stelt.

Mij steunend op Bujs (De Grondwet II, blz. 196) mag ik hiertegen reeds aanstonds aanvoeren, dat een beroep op het woord „contestations” niet zonder gevaar is, omdat aan eene zelfde uitdrukking elders een wapen ter bestrijding kan worden ontleend. Ik verwijs daarvoor naar art. 187 der Grondwet van 1815, waarin met de beziging van het begrip „contestations” kennelijk bedoeld wordt op publiekrechtelijke geschillen. En bovendien duidt, naar ik meen, de aanhef van art. 2 der Wet R. O. waarin gesproken wordt over de kennismening en de beslissing van geschillen — elders vervangen door regtsvorderingen, regtsgedingen en verschillen — veeleer op het petitum dan op den grondslag der vordering als richtsnoer voor de rechterlijke bevoegdheid.

Mijn hoofdbezwaar raakt echter de streng wetenschappelijke scheiding tusschen publiek- en privaatrecht, die den grondwetgever door deze geleerden wordt opgedrongen, terwijl verzuimd wordt te letten op den tijd, waarin hij arbeidde en op de bewoordingen, waarin de beweerde scheiding voltrokken wordt.

Gelijk ik zoo straks met een enkel woord reeds zeide, heerschte onder het Fransche régime verwarrring omtrent de grenzen van het publiek- en privaatrecht, waarvan de administratie profiteerde door het trekken eener zuiver willekeurige en naar omstandigheden wisselende demarcatielijn. Den wetgever was dit misbruik blijkbaar onaangenaam, althans Raepsaet vermeldt: „plusieurs membres rappellent les abus, qui existaient sous le régime français, à défaut d'une juste ligne de compétence entre l'administratif et le judiciaire” (Journal, Séance du 31. Mai 1815). Het doel der voorgestelde bepaling was dus kennelijk de grenslijn af te bakenen en het ligt voor de hand, dat als reactiemaatregel en gelet op het ontbreken eener belofte omtrent administratieve rechtspraak aan enumeratie der bijzondere gevallen voorkeur werd geschonken boven eene algemeene omschrijving, gelijk dit ook in de Duitsche landen, bovenal in Pruisen, op ander terrein geschiedde, toen beperking der administratieve rechtspraak begeerd werd. (Admin. Rechtspr. III, Uitgave Belinfante, blz. 52). En juist deze enumeratie boven eene formule verkozen en het doel der

bepaling, als gericht tegen de vermetelheid der administratie, wijzen erop, dat de wetgever geen oplossing zocht in dien zin, dat de rechtsgrond van het geschil beslissend zijn zou voor de bevoegdheid ter eener of ter anderer zijde, doch dat het voorwerp van den strijd daarvoor als toets zou worden gebezigd. Is nu dat object de eigendom of een daaruit voortvloeiend recht, eene schuldvordering of een ander burgerlijk recht, dan raakt het geschil de justitie, omgekeerd echter de administratie.

Aanvaardt men aan de hand van Bujs en Loeff deze oplossing die, naar ik meen, toepassing vond in Uw arrest van 21 April 1898, W. 7116; en ook niet vreemd is aan Uw arrest van 7 Mei jl., W. 9828 (N. J. 1915, blz. 794. Red.), dan treft de beroepen bepaling ook geen verwijt van onduidelijkheid, zooals Thorbecke tot haar richtte (Aanteekeningen II, blz. 155) en kan men zich beter begrijpen, dat de gewone wetgever telkens tegen het beginsel van zuivere scheiding zondigde, omdat hij als kind van zijn tijd het administratief recht verwaarloosde en de consequenties daarvan dikwijls uit het oog verloor.

Is dus het voorwerp van den strijd voor de competentie beslissend, dan rijst de vraag of dit criterium — en hier naderen we het principieel verschil tusschen Bujs en Loeff — in het onderwerpelijk geval juist is toegepast.

Naar eischeresse meent is bezit als voorwerp van den rechtsstrijd uitgesloten. Daarvoor toch zou noodig zijn, niet dat uitsluitend de vordering zich daarop baseerde, dan dan het petitum maatgevend zijn zou, doch dat de litis contestatio zich ten aanzien van dit voorwerp manifesteerde en door beide partijen op dat object recht werd gepretendeerd. In concreto toegepast zou dan dit stelsel eene onbevoegdverklaring hebben moeten brengen, omdat de vordering van den oorspronkelijken eischer slechts een stoot in de lucht beteekenen zou, daar hij, in verband met het beroep der eischeresse op haar overheidsrecht, geen partij tegenover zich vindt en aanval en verweer elkaar niet kruisen.

Deze redeneering nu lijkt mij een even teer als broos woordenspel, dat oogmerk en motief verwacht. Immers eischeresse zal moeten toegeven dat het bezit haar slechts voorgewend en naar het uiterlijk koud liet en dat zij daadwerkelijk handelingen verrichtte, waarin haar opzet ligt opgesloten die stoornis brachten in de tot dusverre door den verweerder uitgeoefende rechten. Nu moge al een overheidspllicht die handelingen hebben geleid en ter

motiveering daarvan kunnen strekken, dit neemt niet weg, dat zij ter behoorlijke voldoening aan dit overheidsrecht metterdaad en geweld bezit moest uitoefenen en mitsdien pretendeeren, waarvoor zij terecht aansprakelijk werd gesteld, omdat zij in kwaliteit rechten aantastte, die het Burgerlijk Wetboek aan private personen waarborgt.

Opgevat in dien zin ontvalt eischeresse den rooden draad, haar als gezag oorspronkelijk door den geëerden Raadsman in handen gegeven en grijpt zij den witten, dien de verweerder haar reikt, om als wederpartij met dezen te strijden over bezit en de storing daarin, wel is waar bij streng wetenschappelijke scheiding met het oog op de kwaliteit der eischeresse en het motief van hare handelingen niet in een zuiver burgerlijk proces, maar dan toch in een geschil, waarover door wetsduiding aan de justitie de *hoede* is opgedragen.

Ofschoon ik dus de eerste der bestreden overwegingen liever anders geredigeerd had gezien, schijnen mij de beide laatste en het dictum niet in strijd met het als geschonken genoemd wetsartikel, waarom ik concludeer tot verwerping van het beroep, met veroordeeling der eischeresse in de kosten op de cassatiebehandeling gevallen.

De Hooge Raad, enz.;

Ó., dat blijkens het bestreden arrest en blijkens het vonnis door den President der Arr.-Rechtbank te 's-Gravenhage den 23 April 1914 tusschen partijen gewezen, waarheen dat arrest voor wat de feiten betreft verwijst, Guldemond de verweerder in cassatie, bij inleidende dagvaarding heeft gesteld :

dat hij, in 1905 door aankoop eigenaar geworden van verschillende perceelen bosch- en geestland gelegen onder Noordwijkerhout door die aangekochte gronden heeft gegraven eene twaalf meter breede vaarsloot, die een openbaar voetpad „Het Harde Pad” genaamd kruist ;

dat hij eischer tal van jaren in het ongestoord bezit van die vaarsloot is geweest, doch dat in April 1914 de gedaagde, opredende voor de gemeente Noordwijkerhout, hem in dat bezit heeft gestoord en aanstalten heeft gemaakt om de vaart in die sloot, door het op voormeld kruispunt daarin doen storten van zand te belemmeren ;

dat Guldemond op bovenstaande gronden heeft gevorderd, dat aan de gemeente Noordwijkerhout worde bevolen, het storten van zand in de bedoelde vaarsloot te staken, met

machtiging op hem, eischer, om het zand, reeds in die sloot gestort, daaruit te doen verwijderen en het verder daarin storten van zand te beletten, een en ander op de wijze nader daarbij omschreven ;

O., dat de gemeente Noordwijkerhout daartegen heeft aangevoerd, dat de burgerlijke rechter onbevoegd is om van deze zaak kennis te nemen, - daar de handelingen waarover Guldemond klaagt, door Burgemeester en Wethouders van Noordwijkerhout, ter naleving van de in art. 179^h der Gemeentewet hun opgelegde verplichting waren bevolen ;

Ó., dat de President der Rechtbank in zijn bovenaangehaald vonnis zich bevoegd heeft verklaard van de ingestelde vordering kennis te nemen, en dat het Hof bij het bestreden arrest die beslissing heeft bekrachtigd, op grond dat de ingestelde vordering tot strekking heeft om te worden gehandhaafd in het bezit van pad en vaarsloot, in welk bezit Guldemond beweert door de gemeente Noordwijkerhout te zijn gestoord, zoodat het geschil betreft een burgerlijk recht, waarvan volgens art. 153 der Grondwet en het daarmee ongeveer gelijkkluidend art. 2 R. O. de rechterlijke macht bij uitsluiting bevoegd is kennis te nemen ;

O., dat tegen 's Hof's beslissing als eenig middel van cassatie wordt aangevoerd : (zie concl. adv.-gen.) ;

O. hieromtrent : dat art. 163 van de Grondwet van 1815, ten einde te breken met het stelsel der Fransche Administratie, waarbij deze de beslissing aan zich trok van alle geschillen, waarin de belangen van den Staat met die van bijzondere personen in botsing kwamen, in beginsel vaststelde : „Alle twistgedingen over eigendom of daaruit voortspuitende regten, over schuldvordering of burgerlijke regten behoren bij uitsluiting tot de kennis van de regterlijke magt.” — en dat als uitvloeisel van dit grondwettelijk voorschrift art. 2 R. O. van 18 April 1827 is opgenomen ;

O., dat niet kan worden aangenomen, dat bovenaangehaald Grondwetsartikel eene zuivere onderscheiding wilde maken tusschen privaatrechtelijke en publiekrechtelijke geschillen, welke onderscheiding in 1815 nagenoeg onbekend was, doch dat blijkens de woorden „bij uitsluiting”, daarbij de gedachte heeft voorgezeten, om de macht der Administratie te beperken, en de in dat artikel genoemde rechten onvoorwaardelijk te stellen onder de hoede der rechterlijke macht ;

O., dat derhalve niet het publiek- of privaatrechtelijk karakter van het geschil, maar het

te beschermen recht de uitsluitende bevoegdheid der rechterlijke macht zou bepalen, gelijk nader blijkt uit den Franschen tekst van dit Grondwetsartikel: „Les contestations *qui ont pour objet la propriété ou les droits qui en dérivent* etc.”;

O., dat aan art. 2 R. O. dezelfde beteekenis moet worden toegekend, gelijk nader blijkt uit hetgeen bij de totstandkoming dezer wet in April 1827 in de Tweede Kamer der Staten-Generaal is voorgevallen;

O., dat art. 2 van het oorspronkelijk wetsontwerp luidde: „De kennisneming en beslissing van alle geschillen over eigendom of daaruit voortvloeiende regten, over schuldvorderingen of burgerlijke regten, en de toepassing van alle soorten wettig bepaalde straffen, zijn opgedragen aan de rechterlijke magt enz.”;

dat eenige leden der vierde afdeling den wensch uitspraken: „qu'on insère le mot: „*exclusivement déferés*””, pour que la loi s'exprime dans la même étendue que la Loi fondamentale”, en dat gelijksoortige aanmerking werd gemaakt in de zesde afdeling: (zie Noordziek, Hand. Staten-Generaal 1826/27 Bijl. bl. 408 en 421) aan welke opmerkingen de Regeering heeft gevolg gegeven;

O., dat verder in de artt. 2, 3 en 4 van het Ontwerp, aan het Administratief gezag het recht werd toegekend, om in eene zaak voor den Rechter aanhangig, de onbevoegdheid van de rechterlijke macht te beweren, in welk geval de Rechter zich zou onthouden verder van de zaak kennis te nemen, totdat de Koning op advies van den Hoogen Raad over die bewering zou hebben beslist;

dat deze artikelen bij de Tweede Kamer zijn gestuit op een hevige verzet, dat — verklaarbaar uit hetgeen tusschen 1815 en 1827 ten aanzien van de zoogenaamde „conflicten van attributie” was voorgevallen — zich zoowel bij de schriftelijke als bij de mondelinge behandeling heeft geopenbaard;

dat o. a. de 4^e Afdeling eenstemmig van oordeel was, dat die bepalingen onaannemelijk waren en bezwaarlijk met art. 163 der Grondwet verenigbaar, terwijl ook meerdere leden der 5^e Afdeling van gevoelen waren, dat de Rechter zelf over zijne incompetentie zou moeten beslissen, (Noordziek l. c. bl. 408 en 415);

dat bij de mondelinge behandeling door verscheidene leden werd op den voorgrond gesteld, dat volgens art. 163 der Grondwet, de daarin genoemde rechten door den burgerlijken rechter moeten worden beschermd, ook als zij met de rechten der Administratie in botsing kwamen

(zie o. a. de redevoeringen van Donker Curtius en Lehon, implicite ook Dijkmeester en de Gerlache Noordziek l. c. bl. 265, 318, 321 en 327);

O., dat ingevolge dien tegenstand de artt. 2, 3 en 4 van het Ontwerp bij Kon. Boodschap van 9 April 1827 zijn ingetrokken (Noordziek l. c. bl. 345);

O., dat uit een en ander valt af te leiden, dat ook in art. 2 R. O. de uitsluitende bevoegdheid van de rechterlijke macht is afhankelijk gesteld van het voorwerp van het geschil, dat is van het recht waarin de aanlegger vraagt te worden beschermd, en niet van den aard van het recht waarop de verweerder zijn verweer grondt;

O., dat bij de toelichting van het middel ten onrechte door den raadsman van de gemeente Noordwijkerhout, onder verwijzing naar de Romeinsche rechtelijke *Litis contestatio*, een beroep is gedaan op het woord „geschillen” in voormeld wetsartikel in den Franschen tekst door het woord „contestations” weergegeven, en beweerd dat er in deze van geen „geschil”, van geene „contestation” kan sprake zijn daar het door Guldemond beweerde bezit door de gemeente Noordwijkerhout niet wordt ontkend;

dat immers aan de *litis contestatio* van het Romeinsche recht hier niet kan worden gedacht, doch een „geschil (*une contestation*)” aanwezig is, als de een beweert iets te mogen vorderen, terwijl de ander het recht van vorderen tegenspreekt, in welken algemeenen zin het woord „geschil” („*contestation*”) dan ook in meerdere artikelen van de Wet R. O. van 18 April 1827 voorkomt (zie bijvoorbeeld der artt. 24, 44, 45, 59 en 91);

dat derhalve, nu Goldemond beweert recht te hebben op het rustig en ongestoord genot van de door hem bezeten vaarsloot en de gemeente Noordwijkerhout de uitoefening daarvan belemmert of onmogelijk maakt, zeker aanwezig is een geschil als bedoeld in art. 2 R. O.;

O., dat dit geschil het bezit van de vaarsloot tot voorwerp heeft, al mochten ook de daden waardoor die belemmering plaats vond, door het Gemeentebestuur van Noordwijkerhout ter uitvoering van art. 179 $\frac{1}{2}$ der Gemeentewet zijn ondernomen en al wordt het bezit op zich zelf door dat Bestuur niet ontkend;

O., dat dit bezit is een burgerlijk recht, zoodat de rechterlijke macht uitsluitend bevoegd is van dit geschil kennis te nemen en daarin eene beslissing te geven;

O., dat mitsdien het middel is onaannemelijk; Verwerpt het beroep. (Ned. Jur.)

A A N V U L L I N G E N .

5 Januari 1915. BESLUIT, houdende wijziging in de samenstelling van het wapen van de Koninklijke Marechaussee.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onzen Minister van Oorlog van 24 December 1914, 11de Afd., n°. 360;

Gezien het rapport van Onzen Minister van Justitie van 31 December 1914, 2de Afd. C, n°. 630;

Gezien het Koninklijk besluit van 30 Maart 1894, n°. 9, zooals dit sedert herhaaldelijk is gewijzigd;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen, dat in bovengenoemd Koninklijk besluit de navolgende aanvullingen en wijzigingen worden aangebracht:

I. Na art. 2 wordt een nieuw art. 3 ingelascht, luidende:

Art. 3. Onze Minister van Oorlog wordt gemachtigd om, in geval de aanvulling van het bereden gedeelte van het wapen tijdelijk niet mogelijk blijkt, evenveel onbereden marechaussees méér te doen aannemen als het aantal ontbrekende beredenen bedraagt.

II. De bijlage A wordt als volgt gewijzigd:

Onder: „2. De 1ste divisie”.

wordt het gestelde na:

„Kapiteins of luitenant-districtscommandanten . 4 — — 8 —”
vervangen door:

Wachtmeesters				
Brigadiers der	1 ^e kl.	—	26	49 — 26
	2 ^e kl.			
Marechaussees der	1 ^e kl.	—	77	146 — 77
	2 ^e kl.			
	3 ^e kl.			Memorie.
Hoefsmeden		—	—	2 — —

Totaal 5 104 199 10 104

Onder: „4^e. De 3de divisie”.

wordt het gestelde na:

„Kapiteins of luitenant-districtscommandanten . 3 — — 6 —”

vervangen door:

Wachtmeesters				
Brigadiers der	1 ^e kl.	—	39	— — 39
	2 ^e kl.			
Marechaussees der	1 ^e kl.	—	116	— — 116
	2 ^e kl.			
	3 ^e kl.			Memorie.
Hoefsmeden		—	—	2 — —

Totaal 4 156 4 8 156

Onder „5^e. De 4de divisie”.

wordt het gestelde na:

„Kapiteins of luitenant-districtscommandanten . 3 — — 6 —”
vervangen door:

Wachtmeesters				
Brigadiers der	1 ^e kl.	—	44	17 — 44
	2 ^e kl.			
Marechaussees der	1 ^e kl.	—	130	52 — 130
	2 ^e kl.			
	3 ^e kl.			Memorie.
Hoefsmeden		—	—	3 — —

Totaal 4 175 74 8 175

Het gestelde onder: „7. Het wapen der Koninklijke Marechaussee” wordt vervangen door:

De staf van het wapen	2	2	2	4	—
De 1ste divisie	5	104	199	10	104
De 2de divisie	4	132	89	8	132
De 3de divisie	4	156	4	8	156
De 4de divisie	4	175	74	8	175
Het depot	1	28	20	2	27

Totaal 20 597 388 40 594

Onze Minister van Oorlog is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan Onze Ministers van Justitie, van Binnenlandsche Zaken en van Financiën, alsmede aan de Algemeene Rekenkamer.

's-Gravenhage, den 5den Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Oorlog, BOSBOOM.

22 Januari 1915. BESLUIT, ter-uitvoering van de artikelen 1, 6a en 11a der Consulaire wet. S. 22.

WIJ WILHELMINA, ENZ.

Op de voordracht van Onze Ministers van Buitenlandsche Zaken van den 30sten October 1914, Eerste Afdeling, n°. 27863, en van Justitie van den 10den November 1914, afdeling I c/IIa n°. 500;

Overwegende dat het wenschelijk is het Koninklijk besluit van den 29sten Augustus 1894 (*Staatsblad* n°. 146), laatstelijk gewijzigd bij het Onze van 14 April 1913 (*Staatsblad* n°. 128), te vervangen door een Koninklijk besluit, waarbij de Consulaire Ambtenaren en Rechtbanken worden aangewezen, die de bevoegdheden zullen bezitten, omschreven in de artikelen 1, 6a en 11a der Consulaire Wet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 22sten December 1914, n°. 39);

Gelet op het nader rapport van Onze Ministers voornoemd van den 7den Januari 1915, Eerste Afdeling, n°. 37006, en van den 19den Januari 1915, 1ste afdeling C/2A n°. 508;

Hebben goedgevonden en verstaan, te bepalen:

Art. 1. De Koninklijke besluiten van 29 Augustus 1894 (*Staatsblad* n°. 146), 13 Mei 1896 (*Staatsblad* n°. 81), 1 Februari 1898 (*Staatsblad* n°. 42), 20 September 1898 (*Staatsblad* n°. 123), 3 Juni 1909 (*Staatsblad* n°. 133) en 14 April 1913 (*Staatsblad* n°. 128) worden ingetrokken.

2. Aan de hoogst geplaatste consulaire ambtenaren, gevestigd op de hieronder vermelde standplaatsen, worden, tenzij uitdrukkelijk een consulaire ambtenaar van lagere rang aangewezen is, de in de artikelen 1 en 6a der Consulaire Wet omschreven bevoegdheden hetzij ten volle, hetzij in de voor elk hunner aangegeven beperkte mate, toegekend, binnen het achter iedere standplaats vermelde ressort.

BELGIË.

1. *Antwerpen* (ressort de provinciën Antwerpen en Limburg): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

2. *Brugge* (ressort de provincie West-Vlaanderen): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

3. *Brussel* (ressort de provinciën Zuid-

Brabant en Henegouwen): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

4. *Gent* (ressort de provincie Oost-Vlaanderen): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

5. *Luik* (ressort de provinciën Luik, Namen en Luxemburg): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

DUITSCHLAND.

6. *Aken* (ressort het Regeeringsdistrict Aken): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

7. *Berlijn* (ressort de Stadtkreis Berlijn en de provinciën Brandenburg, Posen en Saksen): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

8. *Bremen* (ressort de vrije stad Bremen en Geestemünde en onderhoorigheden): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

9. *Breslau* (ressort de provincie Silezië): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

10. *Cassel* (ressort de stad en het Regeeringsdistrict Cassel en het Vorstendom Waldeck): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

11. *Dantzig* (ressort de provincie West-Pruisen, met uitzondering van Elbing): De bevoegdheid om de tusschenkomst te ver-

leenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

12. *Dortmund* (ressort het Regeerings-district Arnberg, met uitzondering van Gelsenkirchen en Hattingen): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

13. *Dresden* (ressort het Koninkrijk Saksen, met uitzondering van de Kreisdirektion Leipzig): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

14. *Duisburg Ruhrort* (ressort Kreis Mörs tot aan den spoorweg van Geldern naar Wesel, met inbegrip van laatstgenoemde stad, het deel van Kreis Rees, gelegen ten oosten van den spoorweg van Wesel naar Bocholt, Kreisen Dinslaken, Hamborn Stadt, Oberhausen Stadt, Duisburg, Mühlheim a/d Ruhr, Hückingen en Grossenbaum): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

15. *Düsseldorf* (ressort de Kreisen Düsseldorf Stadt, Düsseldorf Land — behalve Hückingen en Grossenbaum — Neuss Stadt, Neuss Land, Solingen Stadt, Solingen Land, Remscheid Stadt en Lennep): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

16. *Elberfeld* (ressort de Kreisen Barmen Stadt, Elberfeld Stadt en Mettmann): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

17. *Emden* (ressort Oost-Friesland): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

18. *Essen* (ressort Essen Stadt en Land, Gelsenkirchen, Hattingen en Recklinghausen):

De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

19. *Flensburg* (ressort de Regeeringsdistricten Flensburg Stadt, Flensburg Land, Hadersleben, Apenrade, Sonderburg, Tondern, Husum, Eiderstedt, Schleswig en Eckernförde): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

20. *Frankfort a/Main* (ressort het Groot-hertogdom Hessen en de Provincie Hessen-Nassau, behalve de stad en het Regeerings-district Cassel): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

21. *München Gladbach* (ressort de Kreisen Gladbach (M.) Stadt, Gladbach Land, Grevenboich en Rheidt): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

22. *Hamburg* (ressort Hamburg en zijn staatsgebied „Stadtkreis“, Wandsbek, Altona, alsmede de ten noorden der spoorweglijn Lauenburg—Lüneburg—Harburg—Stade en Cuxhafen (deze steden ingesloten) gelegen gedeelten der tot de provincie Hannover behoorende Regeeringsdistricten Lüneburg en Stade en voorts het Hertogdom Lauenburg): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

23. *Hannover* (ressort de provincie Hannover, met uitzondering van Oost-Friesland, Geestemünde en de ten noorden van de spoorweglijn Lauenburg—Lüneburg—Harburg—Stade en Cuxhafen — deze steden eveneens uitgesloten — gelegen gedeelten van de Regeeringsdistricten Lüneburg en Stade, de Hertogdommen Brunswijk en Anhalt, alsmede de Vorstendommen Pyrmont, Schaumburg-Lippe en Lippe): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

24. *Keulen* (ressort de Regeeringsdistricten Keulen, Coblenz en Trier): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand, op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

25. *Kiel* (ressort de stad Kiel): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

26. *Kleef* (ressort de Kreisen Kleef en Geldern, het gedeelte van den Kreis Mörs begrensd door den Rijn, de Kreisen Kleef en Geldern en den spoorweg van Geldern naar Wesel, en Kreis Rees tot aan den spoorweg van Wesel naar Bocholt): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

27. *Koningsbergen* (ressort de provincie Oost-Pruisen — behalve Kreis Memel — en Elbing): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

28. *Krefeld* (ressort de Kreisen Kempen, Krefeld Stadt en Krefeld Land): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

29. *Leipzig* (ressort de Kreisdirektion Leipzig): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

30. *Lübeck* (ressort de stad en gebied vrije stad Lübeck): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

31. *Mannheim* (ressort het Groot-Hertogdom Baden): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

32. *Memel* (ressort de Kreis Memel): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

33. *München* (ressort de Regeeringsdistricten Opper- en Neder-Beieren, Opper-Paltz, Regensburg, Zwaben en Neuburg): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

34. *Münster i/W.* (ressort de Regeeringsdistricten Münster — met uitzondering van Recklinghausen — en Minden): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

35. *Neurenberg* (ressort de Regeeringsdistricten Opper-, Neder- en Midden-Franken en Rheinpfaltz): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

36. *Oldenburg* (ressort het Groot-Hertogdom Oldenburg): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

37. *Rendsburg* (ressort de Kreisen Rendsburg, Bordesholm, Stadtkreis Neumünster, Pinneberg, Steinburg, Süderdithmarschen, Norddithmarschen, Segeberg, Stormarn, Plön en Oldenburg): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

38. *Schwerin* (ressort de Groot-Hertogdommen Mecklenburg-Schwerin en Mecklenburg-Strelitz): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

39. *Stettin* (ressort de provincie Pommern): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte

van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

40. *Straalsund* (ressort het Regeerings-district, Straalsund): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

41. *Stuttgart* (ressort het Koninkrijk Württemberg): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

42. *Weimar* (ressort de Thüringsche Staten en Schwarzburg): De bevoegdheid om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen en om de akte van den burgerlijken stand op te maken, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W.

GRIEKENLAND.

43. *Athene* (ressort de nomarchieën Acarnanië en Aetolië, Arcadië, Argolis en Corinthe, de nomarchie Cycladen, Attica en Boeotië, Euboea, Laconië, Messenië, Phiotis, Phocis en de provincie Thessalië): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

44. *Patras* (ressort de nomarchieën Achaje en Elis, Cephalonia en Zante): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

45. *Corfu* (ressort de nomarchie Corfu en de provincie Epirus): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

GROOT-BRITANNIË EN IERLAND.

46. *Londen* (ressort het Koninkrijk Groot-Britannië en Ierland): De bevoegdheid om notarieele akten op te maken.

PORTUGAL.

47. *Lissabon* (ressort de Republiek Portugal): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

RUSLAND.

48. *Helsingfors* (ressort het Groot-Vorstendom Finland): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

49. *Moscou* (ressort de Gouvernemen ten Jarostow, Kaluga, Kasan, Kostroma, Kursk, Mohilew, Moscou, Nishegorod, Orel, Orenburg, Pensa, Rjjasan, Samara, Saratow, Simbirsk, Smolensk, Tambow, Tschernigow, Tula, Twir, Ufa, het land der Uralische Kozakken, Wjatka, Wladimir en Woronesh): De bevoegdheid tot het opmaken van akten van den burgerlijken stand en om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

50. *Narva* (ressort van het Gouvernement Estland: het arrondissement Wierland en van het Gouvernement Petrograd: de arrondissementen Narva en Gdow): De bevoegdheid tot het opmaken van akten van den burgerlijken stand en tot het verleenen van de tusschenkomst, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

51. *Odessa* (ressort de Gouvernemen ten Astrakan, Bessarabië, Charkow, Chersson, het land der Donsche Kozakken, Jekaterinoslaw, Kiew, het land der Kirgiezenhorden, Krim, Podolië, Poltawa en Taurië): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand op te maken en om de tusschenkomst te verleenen bij de artikelen 99—140 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

52. *Batoem* (ressort Cis- en Transkaukasië): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—140 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

53. *Pernau* (ressort van het Gouvernement Estland: de arrondissementen Harried, Jerwen en Wieck en van het Gouvernement Lijfland: de arrondissementen Dorpat, Fellin, het eiland Oesel, Pernau, Walk, Werro en Wolmar): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

54. *Petrograd* (ressort de Gouvernemen ten Archangel, Nowgorod, Olonetz, Pskow, Wologda, en van het Gouvernement Petrograd: de arrondissementen Jamburg, Ladoga (Nowaja), Luga, Peterhof, Petrograd, Schlüsselburg en Tsarkoë-Selo): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand op te maken en om

tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

55. *Riga* (ressort de Gouvernemenen Kurland, Kowno, Witebsk, en van het Gouvernemenent Lijfland: de arrondissementen Riga en Wenden): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

56. *Warschau* (ressort Polen en de Gouvernemenen Grodno, Minsk, Wilna en Wolhynië): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

TURKIJE.

57. *Constantinopel* (ressort de Vilayets Adrianopel, Constantinopel, Angora, Hudavendighiar, Karassi, Castamounien, Sywas en Trebizonde): De bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen, reglementen uit te vaardigen en om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

58. *Canak-Kalesi* (ressort het Sandjak Dardanellen): De bevoegdheid om testamenten op te maken, olographische en geheime testamenten in bewaring te nemen en volmachten op te maken.

59. *Aleppo* (ressort het vilayet Aleppo en het Sandjak Zor): De bevoegdheid om testamenten op te maken, olographische en geheime testamenten in bewaring te nemen en volmachten op te maken.

60. *Alexandrette* (ressort de stad Alexandrette): De bevoegdheid om testamenten op te maken, olographische en geheime testamenten in bewaring te nemen en volmachten op te maken.

61. *Beyrouth* (ressort de vilayets Aleppo en de Libanon, Beyrouth, het Mutessaraflik van Jeruzalem en Syrië): De bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen, reglementen uit te vaardigen en om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

62. *Mamascus* (ressort het vilayet Syrië): De bevoegdheid om testamenten op te maken, olographische en geheime testamenten in bewaring te nemen en volmachten op te maken.

63. *Djeddah* (ressort de vilayets Hedjaz en Yemen): De bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen, reglementen uit te vaardigen en om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

64. *Haija* (ressort de sandjaks van Akka

en Naplouse): De bevoegdheid om testamenten op te maken, olographische en geheime testamenten in bewaring te nemen en volmachten op te maken.

65. *Jeruzalem* (ressort de sandjak Jeruzalem): De bevoegdheid om testamenten op te maken, olographische en geheime testamenten in bewaring te nemen en volmachten op te maken.

66. *Jaffa* (ressort de stad Jaffa): De bevoegdheid om testamenten op te maken, olographische en geheime testamenten in bewaring te nemen en volmachten op te maken.

67. *Mersina-Tarsus* (ressort het vilayet Adana): De bevoegdheid om testamenten op te maken, olographische en geheime testamenten in bewaring te nemen en volmachten op te maken.

68. *Metelin* (ressort het eiland Mytilene): De bevoegdheid om testamenten op te maken, olographische en geheime testamenten in bewaring te nemen en volmachten op te maken.

69. *Smyrna* (ressort de vilayets Adana, Aidin, Konia, de eilanden van den Archipel en het Vorstendom Samos): De bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen, reglementen uit te vaardigen en om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

70. *Trebizonde* (ressort de vilayets Siwas en Trebizonde): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

71. *Tripoli in Syrië* (ressort de sandjak Tripoli): De bevoegdheid om testamenten op te maken, olographische en geheime testamenten in bewaring te nemen en volmachten op te maken.

72. *Vathy* (ressort het Vorstendom Samos): De bevoegdheid om testamenten op te maken, olographische en geheime testamenten in bewaring te nemen en volmachten op te maken.

BRITSCHE BÉZITTINGEN IN AZIË.

73. *Aden* (ressort Aden): De bevoegdheid om notarieele akten op te maken.

CHINA.

74. *Amoy* (ressorten: de provincie Fuhkien en van de provincie Kwangtung de prefecturen Chao-Chou-Fu en Hui-Chou-Fu en de onderprefecturen Kia-Ying-Chou voor wat betreft de bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen en reglementen uit te vaardigen; en de provincie Fuhkien, de prefecturen Hsing-Hua-Fu, Chuan-Chou-Fu, Ting-Chou-Fu, Chang-Chou-Fu en de onderprefecturen Yung-Chun-Chou en Lung-Yen-Chou voor wat betreft de bevoegd-

heid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken).

75. *Charbin* (ressort de provinciën Kirin en Heilungkiang): De bevoegdheid om reglementen uit te vaardigen en om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

76. *Foetsjow* (ressort de provincie Fuhkien, met uitzondering van het daarvan hierboven onder nummer 74 aan Amoy toegekend gedeelte): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

77. *Swatow* (ressort van de provincie Kwangtung: de prefecturen Chao-Chou-Fu, Hui-Chou-Fu en de onderprefectuur Kia-Ying-Chou): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

78. *Canton* (ressort de provincie Kwangtung, met uitzondering van het daarvan hierboven onder de nummers 74 en 77, respectievelijk aan Amoy en Swatow, toegekende gedeelte, alsmede de provinciën Kwangsi, Yünnan en Kueichou): De bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen en tot het opmaken van akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten.

79. *Shanghai* (ressorten: de provinciën Kiansu, Chehkiang, Anhui, Kiangsi Hunan, Hupeh, Szechuen, alsmede Thibet, voor wat betreft de bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen en reglementen uit te vaardigen; en de provinciën Kiangsu, Chehkiang, Anhui en Kiangsi, voor wat betreft de bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken).

80. *Hankow* (ressort de provinciën Hupeh, Hunan, Szechuen, alsmede Thibet): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

81. *Tientsin* (ressorten: de provinciën Chihli, Shantung, Honan, Shensi, Kansu, Shansi, alsmede Chineesch Turkestan, Mongolië en de Mantsjoerische provinciën Fengtien, Kirin en Heilungkiang, voor wat betreft de bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen; en de provinciën Chihli, Shensi, Kansu, Shansi, alsmede Chineesch Turkestan en Mongolië, voor wat betreft de bevoegdheid om reglementen uit te vaardigen en tot het opmaken van akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten).

82. *Tsjifoe* (ressort de provinciën Shantung en Honan): De bevoegdheid om reglementen uit te vaardigen en om akten van den burger-

lijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

83. *Newschwang* (ressort de Mantsjoerische provincie Fengtien): De bevoegdheid om reglementen uit te vaardigen en tot het opmaken van akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten.

JAPAN.

84. *Kobe* (ressort het eiland Hondo of Nippon, voor het gedeelte gelegen bewesten de departementen (ken) Kanazawa, Gifu, Aichi en Tsu, alsmede de eilanden Shikoku, Awaji en Ōki en de bij deze gelegen eilandjes): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

85. *Nagasaki* (ressort de eilanden Kiushiu, Iki, en Isushima en de bij deze gelegen eilandjes, alsmede de Liu-Kiu-eilanden): De bevoegdheid tot het opmaken van akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten en tot het verleen der tusschenkomst, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

86. *Yokohama* (ressort de eilanden Jesso en de Kurilen en, van het eiland Hondo of Nippon, het oostelijk deel, bestaande uit de departementen (ken) Kanazawa, Gifu, Aichi en Tsu en die, welke ten oosten van deze zijn gelegen, het eiland Sado en de daarbij liggende, alsmede de eilandengroep Bonin): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

87. *Amping* (ressort het eiland Formosa): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

PERZIË.

88. *Bender Bouchir* (ressort de provinciën Arabistan, Fars, Bender Bouchir met de havens aan de Perzische Golf en Boedjistan): De bevoegdheid om notarieele akten op te maken en om reglementen uit te vaardigen.

89. *Teheran* (ressorten: geheel Perzië, voor zooveel betreft de bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen en om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken; en geheel Perzië, met uitzondering van het hierboven onder nummer 88 aan Bender

Bouchir toegekende gedeelte, voor zooveel betreft de bevoegdheid om reglementen uit te vaardigen).

SIAM.

90. *Bangkok* (ressort het Koninkrijk Siam): De bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen, reglementen uit te vaardigen en om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

AMERIKAANSCH BEZITTINGEN IN AZIË.

91. *Manila* (ressort de Philippijnsche eilanden): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand op te maken en de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

AFRIKA.

EGYPTE.

92. *Alexandrië* (ressort de gubernoraten van Alexandrië en Rosette; de provinciën Menoufieh, Behera en Garbieh): De bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen en om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

93. *De Consul te Caïro* (ressort het Gouvernoraat van Caïro; de provinciën Kallioubieh, Guiseh, Benisouef, Fayoum, Minia, Syout, Guirgeh, Kena en de grensprovinciën): De bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen en om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

94. *Port-Saïd* (ressorten: het gubernoraaat-generaal van het Suez-kanaal, de gubernoraten van Damiette en El-Ariche en de provinciën Kakahieh en Charkieh, voor wat betreft de bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken; en, voor wat betreft de bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen, bovenstaand ressort, vermeerderd met het Egyptisch grondgebied aan de Roode Zee).

95. *Suez* (ressort het gubernoraaat van Suez en het Egyptisch grondgebied aan de Roode Zee): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

MAROKKO.

96. *Tanger* (ressort Marokko): De bevoegdheid om rechtsmacht uit te oefenen, reglementen uit te vaardigen en om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken.

PORTUGESCH BEZITTINGEN TER OOSTKUST VAN AFRIKA.

97. *Lourenço Marques* (ressort de Portugesche overzeesche provincie Mozambique):

De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

BRITSCHE BEZITTINGEN TER WESTKUST VAN AFRIKA.

98. *Cape Coast Castle* (ressort de Britsche bezittingen ter kust van Guinea): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

CONGO-KOLONIE, FRANSCHE EN PORTUGESCH BEZITTINGEN TER WESTKUST VAN AFRIKA.

99. *Banana* (ressort de Congo-Kolonie, de Portugesche bezittingen in Neder-Guinea, ten noorden van de Congo-rivier, en de Fransche bezittingen in Neder-Guinea): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

LIBERIA.

100. *Monrovia* (ressort de Republiek Liberia): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

TRANSVAAL.

101. *Johannesburg* (ressort de districten Bloemhof, Lichtenburg, Heidelberg, Potchefstroom, Standerton, Wakkerstroom, Utrecht en Vrijheid): De bevoegdheid om notarieele akten op te maken.

102. *Pretoria* (ressort de Transvaal, met uitzondering van de districten, uitmakend het aan den consulaire ambtenaar te Johannesburg toegewezen ressort): De bevoegdheid om notarieele akten op te maken.

AMERIKA (Noord-Amerika).

103. *Chicago* (ressort Noord- en Zuid-Dakotah, Idaho, Illinois, Michigan, Minnesota, Montana, Nebraska, Wisconsin en Wyoming): De bevoegdheid om notarieele akten op te maken.

104. *Cleveland* (ressort Ohio en Indiana): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksche

voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W., en der akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

105. *St. Louis* (ressort Arkansas, Colorado, Iowa, Kansas, Kentucky, Missouri, New-Mexico, Oklahoma, Tennessee en Utah): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksche voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W., en der akte, houdende erkenning van een onwettig kind, namens een der ouders of beiden.

106. *New-Orleans* (ressort Louisiana, Florida, Alabama en Mississippi): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksche voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W., en der akte, houdende erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

107. *New-York* (ressorten: voor wat betreft de bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand op te maken en om de tusschenkomst te verleenē bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen, de Vereenigde Staten van Amerika, met uitzondering van Californië, Nevada, Oregon, den Staat Washington en Alaska; en, voor wat betreft de bevoegdheid om notarieele akten op te maken, de Vereenigde Staten van Amerika, met uitzondering van de Staten en territorien, uitmakende de aan de consulaire ambtenaren te Chicago en San Francisco te dezer zake toegewezen ressorten).

108. *Port Arthur* (ressort Texas): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksche voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W., en der akte, houdende erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

109. *San Francisco* (ressort Californië, Nevada, Oregon, de Staat Washington en Alaska): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenē, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

110. *Savannah* (ressort Georgia en Zuid-Carolina): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksche voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W., en der akte, houdende erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

111. *Seattle* (ressort de Staat Washington en Alaska): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksche voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2°, B. W., en der akte, houdende erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

DOMINICAANSCH REPUBLIEK.

112. *St. Dominga* (ressort de Dominicaansche Republiek): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenē, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

HAÏTI.

113. *Port-au-Prince* (ressort de Republiek Haïti): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenē, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

CUBA EN PORTO-RICO.

114. *Havana* (ressort de provinciën Havana, Mantanzas, Pinar del Rio en Santa Clara): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenē, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

115. *San Jago de Cuba* (ressort de provinciën San Jago de Cuba en Puerto de Principe): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken

721
 stand e
 San Juan (ressort het eiland Porto-
 De bevoegdheid om akten van den bur-
 gerlijken stand en andere burgerlijke akten
 op te maken en om de tusschenkomst te ver-
 leenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den
 kantonrechter opgedragen.

ARGENTIJNSCHE REPUBLIEK.

117. *Bahia Blanca* (ressort de stad Bahia Blanca en de territoriën Pampa Neuguen en Rio Negro) : De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksoe voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en der akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

118. *De Consul te Buenos-Aires* (ressort de Argentijnsche Republiek) : De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

119. *Córdoba* (ressort de provinciën Córdoba en La Rioja) : De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksoe voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en der akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

120. *Mendoza* (ressort de provinciën Mendoza, San Luis en San Juan) : De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksoe voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en der akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

121. *Rosario de Santa Fé* (ressort de pro-

vinciën Santa Fé en Entre-Rios) : De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksoe voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en der akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

122. *Tucuman* (ressort de provinciën Tucuman, Catamarca, Salta en Santiago del Estero) : De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksoe voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en der akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

BRAZILIË.

123. *Bahia* (ressort de Staten Bahia en Sergipe) : De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksoe voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en van de akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

124. *Curitiba* (ressort de Staten Paraná en Santa Catharina) : De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksoe voorwaarden, van de akte van huwelijkstoestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en van de akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

125. *Para* (ressort de Staten Para en Maranhao) : De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van

huwelijksche voorwaarden, van de akte van huwelijks toestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en van de akte, houdende machtiging tot de erkenning kan een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

126. *Pernambuco* (ressort de Staten Pernambuco, Parahyba en Alagoas): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksche voorwaarden, van de akte van huwelijks toestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en van de akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

127. *Porto Alegre* (ressort de Staat Rio-Grande-do-Sul, met uitzondering der stad Rio-Grande-do-Sul): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksche voorwaarden, van de akte van huwelijks toestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en van de akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

128. *De Consul te Rio-de-Janeiro* (ressort de Vereenigde Staten van Brazilië): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken, en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

129. *Rio-Grande-do-Sul* (ressort de stad): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksche voorwaarden, van de akte van huwelijks toestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en van de akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

130. *Sao Paulo* (ressort de Staat Sao Paulo): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwe-

lijksche voorwaarden, huwelijks toestemming, bedoel-

B. W., en van de akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

131. *Santos* (ressort de stad): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksche voorwaarden, van de akte van huwelijks toestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en van de akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

132. *Victoria* (ressort de Staat Espirito-Santo): De bevoegdheid tot het opmaken van akten, houdende machtiging tot de aangifte van eene geboorte of een overlijden, van de akte, bedoeld in artikel 134 B. W. (huwelijk bij volmacht), van de akte, waarbij een gemachtigde wordt gesteld tot het aangaan van huwelijksche voorwaarden, van de akte van huwelijks toestemming, bedoeld in artikel 126, 2º, B. W., en van de akte, houdende machtiging tot de erkenning van een onwettig kind namens een der ouders of beiden.

BOLIVIA.

133. *La Paz* (ressort de Republiek Bolivia, met uitzondering van de Departementen Oruro, Chuquisaca, Potosi en Tarija): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

134. *Oruro* (ressort de Departementen Oruro, Chuquisaca, Potosi en Tarija): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

COLUMBIA.

135. *Barranquilla* (ressort de Departementen Atlantico en Magdalena, het laatste zonder de provinciën Padilla en Valle de Upar): De bevoegdheid om akten van den burgerlijken stand en andere burgerlijke akten op te maken en om de tusschenkomst te verleenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter opgedragen.

136. *Bogota* (ressort het Federaal district, de Departementen Antioquia, Boyaca, Caldas, Cauca, Cundinamarca, Galan, Huila, Narino, Quesada, Santander, Tolima en Tundama,

722

ciën Meta, Alto, Caqueta

De bevoegdheid om akten
 723 burgerlijken stand en andere burger-
 op te maken en om de tusschen-
 verleen en bij de artikelen 99—104
 aan den kantonrechter opgedragen.

137. *Cartagena* (ressort Departement Boli-
 var): De bevoegdheid om akten van den burger-
 lijken stand en andere burgerlijke akten op te
 maken en om de tusschenkomst te verleen en,
 bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kanton-
 rechter opgedragen.

138. *Rio Hacha* (ressort de provinciën
 Padilla en Valle de Upar van het Departement
 Magdalena, benevens de intendencie Goajira):
 De bevoegdheid om akten van den burger-
 lijken stand en andere burgerlijke akten op te
 maken en om de tusschenkomst te verleen en
 bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kanton-
 rechter opgedragen.

PANAMA EN COSTA-RICA.

139. *Panama* (ressort de Republieken Pa-
 nama en Costa-Rica): De bevoegdheid om
 akten van den burgerlijken stand en andere
 burgerlijke akten op te maken en om de tus-
 schenkomst te verleen en, bij de artikelen
 99—104 B. W. aan den kantonrechter opge-
 dragen.

ECUADOR.

140. *Guayaquil* (ressort de Republiek Ecu-
 ador): De bevoegdheid om akten van den burger-
 lijken stand en andere burgerlijke akten op te
 maken en om de tusschenkomst te verleen en,
 bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kanton-
 rechter opgedragen.

PERU.

141. *Lima* (ressort de Republiek Peru):
 De bevoegdheid om akten van den burgerlijken
 stand en andere burgerlijke akten op te maken
 en om de tusschenkomst te verleen en, bij de
 artikelen 99—104 B. W. aan den kantonrechter
 opgedragen.

URUGUAY.

142. *Montevideo* (ressort de Republiek
 Uruguay): De bevoegdheid om akten van den
 burgerlijken stand en andere burgerlijke akten
 op te maken en om de tusschenkomst te ver-
 leenen, bij de artikelen 99—104 B. W. aan den
 kantonrechter opgedragen.

AUSTRALIË.

143. *Melbourne* (ressort de Australische
 Statenbond en Nieuw-Zeeland): De bevoegd-
 heid om notarieele akten op te maken.

HAWAII-EILANDEN.

144. *Honolulu* (ressort de Hawaii-eilanden):
 De bevoegdheid om akten van den burger-
 lijken stand en andere burgerlijke akten op te
 maken en om de tusschenkomst te verleen en,
 bij de artikelen 99—104 B. W. aan den kanton-
 rechter opgedragen.

3. De Consulaire Rechtbanken te *Constan-
 tinopel, Beyrouth, Djeddah, Smyrna, Amoy,
 Canton, Shanghai, Tientsin, Teheran, Bangkok,
 Alexandrië, Caïro, Port-Saïd* en *Tanger* zijn
 bevoegd tot de handelingen, omschreven in
 artikel 11a der Consulaire Wet.

Onze Ministers van Buitenlandsche Zaken
 en van Justitie zijn, ieder voor zooveel hem
 betreft, belast met de uitvoering van dit besluit,
 dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en
 waarvan afschrift zal worden gezonden aan de
 Algemeene Rekenkamer en aan den Raad van
 State.

's Gravenhage, den 22sten Januari 1915.

WILHELMINA.

De Minister van Buitenlandsche Zaken,

J. LOUDON.

De Minister van Justitie, B. ORT.

(Uitg. 3 Sept. 1915.)

4 Februari 1915. MISSIVE van den Minister
 van Binnenlandsche Zaken aan de Ge-
 deputeerde Staten van onderscheidene
 provinciën betreffende berekening van
 Rijksbijdrage in de kosten van verpleging
 van behoeftige krankzinnigen.

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland heb-
 ben mij gevraagd of ik mij ermede zou kun-
 nen vereenigen, dat voor de berekening van
 de Rijksbijdrage in de kosten van verpleging
 van behoeftige krankzinnigen het jaar op 360
 en de maand op 30 dagen werd gesteld. Op
 deze vraag is door mij toestemmend geant-
 woord.

Het schijnt gewenscht dat deze berekening
 algemeen wordt toegepast. Er bestaat echter
 geen bezwaar tegen, dat de bijdrage over het
 afgeloopen jaar op de oude wijze berekend
 wordt.

ALPHABETISCH REGISTER VOOR 1915.

De jaargang is chronologisch behalve:

	Koninklijk besluit van	5 Januari	bl. 712;
S. 22.	„ „ „	22 Januari	bl. 713;
	Missive van den Min. van Binnenl. Zaken van	4 Februari	bl. 723;

welke stukken voorkomen op de hierboven genoemde bladzijden.

Arbeid van jeugdige personen en van vrouwen.

Arrest van den H. R. De in art. 47 Sr. voorkomende uitdrukking „doen plegen van een strafbaar feit” is eene geheel andere dan die der in art. 14 der Arbeidswet voorkomende woorden „doen verrichten van arbeid”. — De strafrechtelijke aansprakelijkheid van het hoofd of den bestuurder eener onderneming kan onder bepaalde omstandigheden reeds aanwezig zijn bij het willens en wetens toelaten dat de verboden arbeid wordt verricht, zonder dat nog van eene bepaalde opdracht daartoe sprake is. — Eenig bepaald actief optreden door het hoofd of den bestuurder eener onderneming is geen vereischte, om aan te nemen, dat deze den in art. 14, 1. der Arbeidswet bedoelden arbeid heeft doen verrichten. 11 Jan.

— Arrest van den H. R. Overeenkomstig het spraakgebruik moet worden aangenomen, dat eene onderneming, als bedoeld in art. 13, 1 der Arbeidswet 1911, meer bedrijven kan omvatten, dit wil zeggen daarin ter bereiking van haar doel meerdere soorten van arbeid kunnen worden verricht. Dit klemt te meer, daar de Ongevallenwet 1901 — met welker woordenkeus de Arbeidswet bij hare herziening in 1911 in overeenstemming is gebracht — blijkt het in art. 3 dier wet bepaalde aanneemt, dat in een onderneming meer bedrijven kunnen worden uitgeoefend. De Rechtbank heeft i. c. terecht aangenomen, dat in de twee werkplaatsen voor ééne en

niet voor twee ondernemingen arbeid werd verricht. Art. 13 1°. der Arbeidswet 1911 vindt mede toepassing in geval in eene of elk der fabrieken of werkplaatsen minder dan 10, doch in alle te zamen 10 of meer mannelijke personen van 17 jaar of ouder in of voor de onderneming arbeid verrichten. 22 Nov.

Archieven. Zie *Curacao* en *Suriname*.

Armwezen. Besluit houdende beslissing dat een reglement van eene burgerlijke instelling van weldadigheid, die armenverzorging buiten gestichten ten doel heeft, voldoen moet aan artt. 21 en 29 der Armenwet, ook al heeft hare ondersteuning slechts een aanvullend karakter. 8 Maart.

— Missive van den Minister van Binnenlandse Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende onderstand van Belgische vluchtelingen. 12 Maart.

21 Juni.

1 Juli.

14 Juli.

— Missive van den Minister van Binnenlandse Zaken aan de Gedeputeerde Staten der provinciën betreffende toepassing van art. 3 der Armenwet. 30 Maart.

— Besluit houdende beslissing dat het bijwonen der vergaderingen belegd door de Algemeene Armencommissie, bedoeld in art. 32 der Armenwet, tot de taak der Armenraden behoort, zoodat, voor zoover daaraan kosten verbonden zijn die niet door

725

goed, deze behooren tot
 in Armenraad en zoo vol-
 der Armenwet ten laste der ge-
 men. 5 Juli.
 houdende beslissing omtrent artikel
 armenwet. 5 Juli.
 besluit houdende beslissing dat het ver-
 strekken van reisgeld aan een armlastig gezin
 op zich zelf geen aanleiding tot toepas-
 sing van art. 40 der Armenwet geeft. 25 Sept.
 — Missive van den Minister van Staat, Minister
 van Binnenlandsche Zaken aan de Commis-
 sarissen der Koningin in de provinciën betref-
 fende onderstand van Duitsche gezinnen.
 6 Oct.
 — Besluit houdende beslissing dat art. 40
 Armenwet geen toepassing kan erlangen,
 wanneer het verblijf van een armlastige in
 eene gemeente het gevolg is van diens ver-
 pleging aldaar in een ziekenhuis voor reke-
 ning eener andere gemeente. 25 Nov.
 — Besluit houdende beslissing dat de omstan-
 digheid, dat redden aan het belang van den
 arme ontleend, bij een armbestuur hebben
 gewogen om zijn vertrek naar eene andere
 gemeente te bevorderen, de toepassing van
 art. 40 der Armenwet niet uitsluit, wanneer,
 toen tot dien maatregel werd overgegaan,
 moest worden aangenomen, dat de arme bij
 zijn komst in die gemeente zich zou bevinden
 in een toestand, die ondersteuning nood-
 zakelijk zou maken. 24 Dec.
 — Zie ook: *Krankzinnigen*.
Attestatiën de vita. Missive van den Minister
 van Binnenlandsche Zaken aan de Gedepute-
 eerde Staten der provinciën betreffende
 attestatiën de vita. 11 Febr.
 — Besluit houdende vrijstelling van de ver-
 plichting tot overlegging van attestatiën
 de vita bij betaling van pensioenen en gage-
 menten ten laste van de Staatsbegrooting,
 aan den belanghebbende in persoon, in de
 koloniën Suriname en Curaçao. S. 311. 8 Juli.
Auteursrecht. Zie: *Industrieel en intellec-
 tueel eigendom*.
Automobielen. Zie: *Motorrijtuigen*.
Azijen. Besluit houdende wijziging van eenige
 K. B. in verband met de wet van 23 Decem-
 ber 1914. (Stbl. n°. 612). S. 31. 29 Jan.
 — Besluit houdende aanvulling van de voor-
 schriften omtrent het bepalen der sterkte
 van azijn. S. 119. 2 Maart.
Bakens. Besluit tot vaststelling van een regle-
 ment voor den bakendienst op eenige open-
 bare wateren. S. 234. 5 Juni.
Bedrijfsbelasting Wet tot wijziging van art. 35

der wet van 2 October 1893, S. 149, tot hef-
 fing eener belasting op bedrijfs- en andere
 inkomsten. S. 190. 16 April.
Begraafplaatsen. Arrest van den H. R. De
 Wetgever heeft bij de samenstelling van de
 Begraafeniswet zich gesteld op het standpunt,
 dat lijkverbranding niet zou zijn geoorloofd. —
 Die bedoeling heeft in de wet geen uitdruk-
 king gevonden; immers een uitdrukkelijk
 verbod van verbranden wordt daarin niet
 aangetroffen. — Dit verbod ligt ook niet
 opgesloten in het absoluut gebod tot begraven
 van art. 1, 1^e lid der Begraafeniswet. 1 Maart.
 — Arrest van den H. R. Art. 1, 1^e lid der
 Begraafeniswet heeft niet slechts de strekking
 de wijze te regelen, waarop gehandeld moet
 worden, indien er begraven wordt, maar dit
 voorschrift bepaalt vóór alles, dat behoudens
 de in het 2^e lid genoemde uitzonderingen elk
 overleden persoon — waaronder met juist-
 heid is verstaan elk lijk — moet worden be-
 graven. — Aan dit voorschrift wordt niet
 voldaan, wanneer, na verbranding van het
 lijk, de overgebleven asch en de uitgegloeide
 beenderen worden begraven. — De wetgever
 heeft verzuimd de personen aan te wijzen,
 die met de zorg voor het begraven worden
 belast, zoodat wegens niet-naleving van het
 voorschrift van art. 1, 1^e lid der Begraafenis-
 wet niemand strafrechtelijk aansprakelijk kan
 worden gesteld. 1 Maart.
 — Besluit betreffende bepaling van de be-
 bouwde kom eener gemeente overeenkomstig
 art. 16, eerste lid der Begraafeniswet. 1 Nov.
Begrotingen en Rekeningen. Wetten tot
 vaststelling van de volgende hoofdstukken
 der Staatsbegrooting voor 1915:

II.	S. 78.	11 Febr.
III.	79.	11 Febr.
IV.	80.	11 Febr.
V.	84.	12 Febr.
VI.	91.	13 Febr.
VII B.	85.	13 Febr.
VIII.	95.	13 Febr.
IX.	100.	17 Febr.
X.	104.	18 Febr.
XI.	111.	18 Febr.
XII.	86.	13 Febr.

— Als voren voor 1916:

I.	524.	31 Dec.
VII A.	525.	31 Dec.

— Wetten tot verhooging en wijziging van de
 volgende hoofdstukken der Staatsbegrooting
 voor 1914:

II.	S. 531.	31 Dec.
III.	549.	31 Dec.

B

ALPHABETISCH REGISTER VOOR

IV.	S. 255.	16 Juni.	en uitgaven van
	263.	16 Juni.	voor het dienstjaar
	550.	31 Dec.	Vaststelling van de begroo-
V.	41.	30 Jan.	ten behoefte van de be-
	553.	31 Dec.	vestingsfonds 1914
VI.	561.	31 Dec.	Vaststelling van de begroo-
VIIA.	530.	31 Dec.	sten en uitgaven van he-
VII B.	318.	9 Juli.	verbetering van de Kust-
	529.	31 Dec.	dienst 1915. S. 92.
VIII.	34.	30 Jan.	Verhooging van de begroo-
	243.	11 Juni.	ten uitgaven van het Bouw-
IX.	270.	16 Juni.	Departement van Binnen-
	407.	24 Sept.	landsche Zaken voor het
	565.	31 Dec.	dienstjaar 1915. S. 551.
X.	195.	16 April.	Vaststelling van de begroo-
	249.	12 Juni.	ting van inkomsten en
	282.	19 Juni.	uitgaven van het Staats-
	567.	31 Dec.	bedrijf der Algemeene
	568.	31 Dec.	Landsdrukkerij voor het
XI.	546.	31 Dec.	dienstjaar 1915 en regeling
	548.	31 Dec.	van de afschrijvingen en
— Als voren voor 1915 :			uitkeeringen aan 's Rijks
III.	S. 284.	19 Juni.	middelen ten laste van dat
IV.	494.	10 Dec.	bedrijf. S. 187. 16 April.
	495.	10 Dec.	Vaststelling van de begroo-
V.	313.	9 Juli.	ting van inkomsten en
	554.	31 Dec.	uitgaven voor het Staats-
VI.	246.	11 Juni.	bedrijf der Algemeene
	315.	9 Juli.	Landsdrukkerij voor het
	351.	31 Juli.	dienstjaar 1916, en herzien-
	560.	31 Dec.	ing van de rente, door dat
VII B.	355.	31 Juli.	bedrijf aan 's Rijks mid-
VIII.	240.	11 Juni.	delen uit te keeren. S. 552.
	348.	31 Juli.	31 Dec.
	564.	31 Dec.	Vaststelling van de begroo-
IX.	248.	12 Juni.	ting van inkomsten en
	357.	31 Juli.	uitgaven van het Staats-
X.	283.	19 Juni.	bedrijf der Artillerie-In-
	360.	31 Juli.	richtingen voor het dienst-
	566.	31 Dec.	jaar 1915. S. 94. 13 Febr.
XI.	329.	9 Juli.	Verhooging en aanvulling
	501.	10 Dec.	van de begrooting van het
— Wetten tot :			Staatsbedrijf der Artillerie-
aanvulling van de wet van			Inrichtingen voor het
31 December 1914,			dienstjaar 1915. S. 94.
S. 638, tot aanwijzing			13 Febr.
van de middelen ter			Verhooging en aanvulling
goedmaking van de uit-			van de begrooting van het
gaven, begrepen in de			Staatsbedrijf der Artillerie-
Staatsbegrooting voor			Inrichtingen voor het
het dienstjaar 1915.	S. 169.	27 Maart.	dienstjaar 1915. S. 447.
Aanwijzing van de mid-			29 Oct.
delen ter goedmaking			Aanvulling en verhooging
van de uitgaven, begre-			van de bij de wet van
pen in de Staatsbegroo-			20 Februari 1914, S. 40,
ting voor het dienstjaar	S. 526.	31 Dec.	vastgestelde, begroo-
1916.			ting van inkomsten en
Verlenging van de termi-			uitgaven van het Staats-
nen voor de afsluiting			bedrijf voor het dienst-
der Staatsbegrooting			jaar 1914 en machtiging
over 1914 en de inzonden-			tot afwijking, voor
g der rekeningen. S. 534.			zooveel die begrooting
31 Dec.			betreft, van het bepa-
Vaststelling van de begroo-			alde in artikel 12 der
ting van inkomsten			wet van 16 Februari
			1912 (Staatsblad n ^o . 85).
			S. 356. 31 Juli.
			Regeling van de inkomsten
			en uitgaven van het
			Staatsvisshershaven-
			bedrijf te IJmuiden
			voor het dienstjaar
			1915 en regeling van
			de afschrijvingen en
			uitkeeringen aan 's
			Rijks middelen ten laste
			van dat bedrijf. S. 99.
			17 Febr.
			Regeling van de inkomsten
			en uitgaven van de
			Posterijen, Telegrafie
			en Telefonie voor het
			dienstjaar 1915 en van
			de afschrijvingen en
			de uitkeeringen aan 's
			Rijks middelen, inge-
			volgde de wet van 31
			December 1913, Staats-
			blad n ^o . 464. S. 98.
			17 Febr.
			Wijziging van de begroo-
			ting van inkomsten

- en uitgaven voor de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor den dienst van 1915 (ruiling van terreinen te Utrecht). S. 324. 9 Juli.
- Wijziging van de begrooting van inkomsten en uitgaven voor de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie voor den dienst van 1915 (ruiling van terreinen te Rotterdam). S. 498. 10 Dec.
- Verhooging van het maximumbedrag, toegestaan bij de wet van 10 November 1900, S. 184, tot voorziening in de behoefte aan kasgeld van het Internationaal Bureau van het Hof van Arbitrage. S. 266. 16 Juni.
- Wijziging van de regeling van de ontvangsten en uitgaven van het Pensioenfonds voor de Gemeente-ambtenaren voor het jaar 1914. S. 44. 30 Jan.
- Regeling van de ontvangsten en uitgaven van het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren voor het jaar 1916. S. 527. 31 Dec.
- Vaststelling van het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor Nederlandsch-Indië over het dienstjaar 1911. S. 448. 29 Oct.
- Bekrachtiging van een krediet door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië geopend boven de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1914. S. 43. 30 Jan.
- Wijziging van hoofdstuk I der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1914. S. 543. 31 Dec.
- Wijziging en verhooging van hoofdstuk II der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1914. S. 544. 31 Dec.
- Voorziening in het kastekort van den Indischen dienst in 1915. S. 38. 30 Jan.
- Verhooging van het eerste hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1915. S. 352. 31 Juli.
- Wijziging en verhooging van de begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1915. S. 353. 31 Juli.
- Besluit tot af- en overschrijving van het Iste op het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1915. S. 509. 15 Dec.
- Wetten tot:
- Wijziging en verhooging van de begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1915, ten behoeve van de ontginning door den Lande van eenige goudvelden in het gewest Benkoelen. S. 540. 31 Dec.
- Vaststelling van de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1916. (Hoofdstuk I. Uitgaven in Nederland). S. 536. 31 Dec.
- Als voren. (Hoofdstuk II. Uitgaven in Nederlandsch-Indië). S. 537. 31 Dec.
- Aanwijzing van de middelen tot goedmaking van de uitgaven, begrepen in de begrooting van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1916. (Hoofdstuk I. Middelen in Nederland). S. 538. 31 Dec.
- Als voren. (Hoofdstuk II. Middelen in Nederlandsch-Indië). S. 539. 31 Dec.
- Voorziening in het kas-tekort van den Indischen dienst in 1916. S. 535. 31 Dec.
- Vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Curaçao over het dienstjaar 1912. S. 274. 16 Juni.
- Wijziging en verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1914. S. 545. 31 Dec.
- Definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor het dienstjaar 1915. S. 106. 18 Febr.
- Goedkeuring van overschrijding van eenige artikelen van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1913. S. 327. 9 Juli.
- Wijziging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1914. S. 547. 31 Dec.
- Definitieve vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1915. S. 105. 18 Febr.
- Verhooging van de koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1915. S. 328. 9 Juli.
- Nadere wijziging en aanvulling der Koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname voor het dienstjaar 1915. S. 500. 10 Dec.
- Belastingen. (Plaatselijke)** Wet houdende afwijking van den regel, gesteld bij artikel 241 der Gemeentewet, omtrent plaatselijke belastingen, ten behoeve van de gemeente Vlissingen. S. 555. 31 Dec.
- Als voren ten behoeve van de gemeente Vlieland. S. 556. 31 Dec.
- Als voren ten behoeve van de gemeente Helder. S. 557. 31 Dec.
- Belastingen. (Rijks directe)** Wet houdende algemeene bepalingen ten aanzien van de kwade posten en de onverhaalbare kosten van ver-

- volging, in zake de directe belastingen. S. 267.
16 Juni.
- Besluit tot wijziging van het besluit van 30 Maart 1904, houdende nieuwe bepalingen omtrent de ambtenaren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen. 15 Dec.
- Zie ook: *Bedrijfsbelasting.*
- „ „ *Inkomstenbelasting.*
- „ „ *Personeele belasting.*
- „ „ *Successiebelasting.*
- „ „ *Zetters.*
- Beurzen.** Besluit houdende bepaling van den dag, waarop de artikelen 4 en 5 der „Beurswet 1914” in werking treden. S. 14. 15 Jan.
- Boter- en margarinehandel.** Beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot uitvoering van de artt. 9, 10, 17 en 23 van het K. B. van 17 Juli 1912 (Stbl. n°. 263) 8 Jan.
- Burgerlijke stand.** Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin betreffende kosten van legalisatie van extracten uit de registers van den burgerlijken stand. 22 Juli.
- Burgerlijk Wetboek.** Wet tot wijziging van artikel 276 van het Burgerlijk Wetboek en van daarmede verband houdende artikelen van dat Wetboek en van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. S. 172.
27 Maart.
- Consulaten.** Besluit ter uitvoering van de artikelen, 1 6a en 11a der Consulaire wet. S. 22.
(bladz. 713.) 22 Jan.
- Curaçao.** Besluit tot bevordering van eene behoorlijke uitvoering in de kolonie Curaçao van sommige bepalingen van de Regtspleging bij de Zeemagt (Publicatieblad 1914, n°. 2). S. 74. 8 Febr.
- Besluit betreffende het Pensioensreglement voor de militairen van de Landmacht in West-Indië. 11 Febr.
- Besluit ter uitvoering van artikel 33, tweede lid, van het K. B. van 30 December 1914, S. 611, tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (P. B. 1914 n°. 2) in de kolonie Curaçao. S. 132. 5 Maart.
- Besluit tot uitvoering voor de kolonie Curaçao van de Wet van 18 April 1885, S. 98, Publicatieblad 1886, n°. 2, betreffende toepassing van de Crimineele Wetgeving voor het Krijgsvolk te Water in de Koloniën en Overzeesche bezittingen van het Rijk. S. 161.
22 Maart.
- Wet tot nadere wijziging en aanvulling van de wet van 23 Mei 1899, S. 126, Publicatieblad n°. 22, houdende nadere regeling van het Curaçaosche muntwezen. S. 167.
27 Maart.
- Besluit tot wijziging van het K. B. van 23 December 1914, S. 611, Publicatieblad 1915, n°. 13, tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (Publicatieblad 1914, n°. 2) in de kolonie Curaçao. S. 293. 24 Juni.
- Besluit houdende vrijstelling van de verplichting tot overlegging van attestatiën de vita bij betaling van pensioenen en gagementen ten laste van de Staatsbegroting, aan den belanghebbende in persoon, in de koloniën Suriname en Curaçao. S. 311.
8 Juli.
- Besluit tot wijziging van het besluit van 22 November 1911, n°. 52, waarbij het pensioensreglement, vastgesteld bij het besluit van 17 Februari 1905, n°. 8, S. 74, met eenige verandering toepasselijk is verklaard op de militairen van de landmacht in West-Indië. S. 462. 8 Nov.
- Besluit betreffende in de kolonie Curaçoo aanwezige openbare en notarieele oude archieven. S. 519. 22 Dec.
- Zie ook: *Begrotingen en Rekeningen.*
- Domijnen.** Wet houdende bekrachtiging van den onderhandschen verkoop van een stuk Staatsbouwterrein ten Noorden van het Prins Hendrikkanaal te Katwijk aan Zee aan de Katwijksehe Bouwvereniging te Katwijk. S. 268. 16 Juni.
- Wet tot overbrenging bij het Hoogheemraadschap van de Hondbossche en Duinen tot Petten van het beheer over een gedeelte der Rijksduinen in den zeereep onder de gemeente Schoorl en van het onderhoud van de duinbeplanting op deze oppervlakte, voor zoover dat ten laste van het Rijk is ingevolge het K. B. van 27 Mei 1876 (Stbl. n°. 109). S. 269. 16 Juni.
- Wet houdende goedkeuring van eene door den Staat met de gemeente Utrecht gesloten overeenkomst in zake ruiling van terreinen. S. 323. 9 Juli.
- Wet houdende goedkeuring van eene door het Rijk met de gemeente Rotterdam gesloten overeenkomst in zake ruiling van terreinen aldaar. S. 497. 10 Dec.
- Wet tot goedkeuring van de wijziging der overeenkomst betreffende de stichting van een nieuw ziekenhuis te Groningen. S. 558.
31 Dec.
- Drankwet.** Zie: *Sterke drank.*
- Fabrieken, enz.** Besluit houdende beslissing dat: de omstandigheid, dat van eene in-

richting hinder van ernstigen aard is blijven bestaan, geen grond kan opleveren tot intrekking eener vergunning op grond van art. 20 der Hinderwet, wanneer van die vergunning geheel naar de voorwaarden, waaronder zij is verleend, is gebruik gemaakt, maar kan alleen aanleiding geven tot het opleggen van nieuwe voorwaarden; — daar gelaten of de eisch, dat met het in gebruik nemen eener inrichting moet worden gewaacht totdat de gemeente-architect schriftelijk heeft verklaard dat de inrichting aan de gestelde eischen voldoet, een voorwaarde oplevert in den zin van art. 12 der Hinderwet, toch in ieder geval de niet-naleving van dezen eisch geen grond kan opleveren tot toepassing van art. 20 dier wet. 21 April.

— Besluit betreffende omschrijving der inrichting in een vergunning krachtens de Hinderwet en het begrip rechtverkrijgende. 8 Juni.

— Besluit houdende beslissing dat, waar uit de overgelegde stukken blijkt, dat aan den rechtsvoorganger van appellante wel vergunning is verleend voor het plaatsen van een stoomwerktuig in zijne branderij, maar dat nimmer vergunning is verleend voor het oprichten van de branderij zelf, ook niet nieuwe voorwaarden door Burg. en Weth. aan de niet bestaande vergunning kunnen worden verbonden. 18 Juni.

— Besluit houdende beslissing dat, wanneer over de gevolgen eener inrichting, voor welke oprichting krachtens de Hinderwet vergunning is gevraagd, reeds dadelijk met voldoende zekerheid kan worden geoordeeld, voor het verleen van eene vergunning voor een bepaalden proeftijd de wettelijke grond ontbreekt, een voorwaarde, die verband houdt met het gebouw der inrichting en niet met de inrichting zelve, niet kan worden gesteld. 12 Aug.

— Besluit houdende beslissing dat, indien vergunning gevraagd voor eene inrichting, die tevens zal zijn eene fabriek of werkplaats in den zin der veiligheidswet, en het districts-hoofd der arbeids-inspectie verklaart, dat de inrichting niet zal voldoen aan de eischen, krachtens art. 6 dier wet gesteld, B. en W. de juistheid dezer verklaring niet hebben te onderzoeken, maar zij de vergunning moeten weigeren. 30 Aug.

— Besluit houdende beslissing dat aan eene vergunning tot uitbreiding eener inrichting krachtens de Hinderwet geen voorwaarden kunnen worden verbonden, die de strekking hebben, niet om tegemoet te komen aan

bezwaren aan de voorgenomen uitbreiding verbonden, maar om gevolgen te keeren, die onafhankelijk van de uitbreiding en reeds voordat daartoe was besloten, werden onder-vonden. 3 Sept.

— Besluit houdende beslissing dat, hangende het beroep bij de Kroon van een besluit van B. en W. uit kracht der Hinderwet, door dit college terzelfde zake geen vergunning kan worden verleend. 3 Dec.

Fondsen. Zie: *Begrotingen en Rekeningen.*

Fondsenhandel. Zie: *Geld- en fondsenhandel.*

Gedistilleerd. Besluit houdende intrekking van dat van 28 Juni 1910, S. 174, houdende nadere bepalingen omtrent den vrijdom van den accijns voor amylyalcohol. S. 472. 15 Nov.

— Wet houdende herziening der wettelijke bepalingen omtrent de betaling van den accijns op het gedistilleerd. S. 528. 31 Dec.

Geld- en fondsenhandel. Besluit houdende bepaling van den dag, waarop de artikelen 4 en 5 der „Beurswet 1914” in werking treden. S. 14. 15 Jan.

Geldleening. Zie: *Indië. (Nederl.)*

— Zie: *Schuld. (Nat.)*

Gemeentebestuur. Besluit houdende beslissing dat het uittrekken van een post op de begrooting van uitgaven der gemeente, zonder dat de minste aanwijzing bestaat, dat hij vermoedelijk juist is geraamd, en dat de geraamde gelden vermoedelijk in het jaar waartoe de begrooting betrekking heeft, zullen worden aangewend, met het karakter der gemeentebegrooting strijdt. 13 Jan.

— Besluit houdende beslissing, dat een raadsbesluit, waarbij B. en W. worden gemachtigd om in dat besluit bepaald aangewezen berg-ruimten onderhands te verhuren op nader in verband met de gebleken behoefte door hen vast te stellen voorwaarden en tegen een bij dat besluit genoemden minimumprijs een binnen de grenzen van art. 179 der Gemeentewet liggende opdracht bevat tot uitvoering van een krachtens art. 138 dier wet den gemeenteraad toekomende functie 19 Febr.

— Besluit tot schorsing van het besluit van B. en W., der gemeente Breda, strekkende tot aankoop van een gasmotor met dynamo en diverse toestellen voor eene elektrische installatie aan de gasfabriek. S. 152. 15 Maart.

Verlengd 288. 24 Juni.

„ 482. 26 Nov.

Vernietigd. 507. 15 Dec.

- Besluit houdende beslissing dat een raadsbesluit betreffende het in gebruik geven van gemeente-eigendommen ten publieken dienst bestemd, niet is een besluit omtrent het verhuren, verpachten of op andere wijze in gebruik geven van gemeente-eigendommen, als bedoeld in artt. 138 en 194 litt. e der Gemeentewet, en is derhalve niet aan de goedkeuring van Gedeep. Staten onderworpen. 8 April.
- Besluit tot vernietiging van het besluit van den gemeenteraad van Amersfoort, betreffende het sloopen van de torentjes van de Kamperbinnenpoort te Amersfoort. S. 208. 28 April.
- Besluit betreffende onthouding van goedkeuring aan de begroting der gemeente Bergen op Zoom voor het dienstjaar 1915, op grond van het niet voldoende uittrekken van een post voor jaarwedden van politiepersoneel. 31 Mei.
- Besluit tot vernietiging van het besluit van Burgemeester en Wethouders der gemeente Heiloo, tot toekenning van eervol ontslag aan den ambtenaar ter secretarie K. BLANKESTEIJN met 1 Januari 1915. S. 341. 27 Juli.
- Besluit tot vernietiging van het besluit van B. en W. der gemeente Heer, in zake de regeling van en het toezicht over de secretarietwerkzaamheden. S. 363. 2 Aug.
- Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Bunschoten, tot toekenning van eene schadevergoeding van f 600 aan den burgemeester L. VAN DUYN, wegens gemis van den tuin zijner van de gemeente gehuurde woning. S. 364. 2 Aug.
- Besluit tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente Oud-Vroenhoven, strekkende tot benoeming van Q. J. H. THJSSSEN tot wethouder. S. 414. 2 Oct.
- Besluit betreffende het geschil omtrent de gemeenschappelijke regeling voor het beheer en onderhoud van een grintweg tusschen de gemeenten Ooltgensplaat, Oude Tonge, Middelbarnis, Stad aan 't Haringvliet en den Bommel. S. 443. 28 Oct.
- Besluit houdende beslissing dat tegen een besluit van Gedeep. Staten tot verdaging hunner beslissing omtrent aan hunne goedkeuring onderworpen raadsbesluiten, teneinde den gemeenteraad in de gelegenheid te stellen aan de tegen die besluiten gerezen bedenkingen tegemoet te komen, geen beroep op de kroon openstaat. 14 Dec.
- Besluit houdende beslissing dat: in een raadsbesluit tot het aangaan eener overeenkomst met een andere gemeente tot het betrekken van electriciteit niet kan worden gezien een aanbesteding in den zin van art. 142 Gemeentewet, waarop volgens art. 194 litt. f der wet goedkeuring aan Gedeep. Staten vereischt wordt; de mogelijkheid eener voor de gemeente nadeelige rechterlijke uitspraak als gevolg van een door den Raad genomen besluit, tenzij de onrechtmatigheid van dit besluit boven allen twijfel verheven is, geen voldoende grond oplevert tot onthouding van goedkeuring aan zulk een besluit. 22 Dec.
- Gemeenteverordeningen.** Besluit tot schorsing van het besluit van den Raad der gemeente Amsterdam, strekkende tot vaststelling van eene verordening op de winkelsluiting. S. 73. 8 Fébr.
- Arrest van den H. R. De regeling omtrent de gesteldheid van onafgesloten gronden aan openbare wegen in de gemeente gelegen, met betrekking tot die wegen, moet voorzeker geacht worden een algemeen gemeentelijk belang en dus de huishouding der gemeente te betreffen. Hierin wordt geen verandering gebracht, doordat de belangen eener bepaalde klasse van personen bij die regeling in het bijzonder op het spel staan. 29 Maart.
- Arrest van den H. R. De Rechter, die volgens de wet heeft recht te spreken, zal, wanneer hij geroepen wordt in een bepaald geval eene verordening toe te passen, in de eerste plaats moeten nagaan of die verordening ook inderdaad verbindende kracht heeft; derhalve, zoo het betreft een algemeen voorschrift van politie door den Burgemeester uitgevaardigd, of men te doen heeft met „zoodanigen toestand”, dat die Burgemeester de bevoegdheid tot het uitvaardigen van zulke voorschriften heeft, dat is ingeval art. 187 j^o. 184 der Gemeentewet ingeval van oproerige beweging, van samenscholing „of andere stoornis der openbare orde.” Wanneer de Rechter die bevoegdheid zou zijn ontzegd, zou dit bij eene uitdrukkelijke wetsbepaling moeten geschied zijn, gelijk zulks, waar het de bevoegdheid van den wetgever betreft, in art. 121 2° lid der Grondwet het geval is; zoodanig wetsvoorschrift echter ten aanzien der hierbedoelde politievoorschriften van den Burgemeester bestaat niet. Terecht heeft derhalve de Kantonsrechter onderzocht of in de gegeven omstandigheden de Burgemeester bevoegd was

het betreffende voorschrift van politie uit te vaardigen. De juistheid der andere grieven. behoeft niet te worden onderzocht, wijl zij nimmer tot cassatie kunnen leiden, daar toch, zoo deze grieven juist waren daaruit alleen zou volgen, dat ook nog op andere niet in het bevestigde vonnis opgenomen gronden van de Politieverordening van den Burgemeester verbindende kracht zou moeten worden ontzegd. 8 Nov.

Geslacht. Wet houdende wijziging van wetten betreffende den accijns op het geslacht. S. 265. 16 Juni.

— Missive van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende accijns op het geslacht van onteigend vee. 20 Oct.

Handelmaatschappij. Wet tot bekrachtiging eener overeenkomst met de Nederlandsche Handel-Maatschappij voor den verkoop in Nederland van de voor Landsrekening in Nederlandsch-Indië gewonnen voortbrengselen van land- en mijnbouw na afloop van de overeenkomst, bekrachtigd bij de wet van 31 December 1914 (Stbl. n°. 663). S. 542. 31 Dec.

Handels- en fabrieksmerken. Zie: *Industrieel en intellectueel eigendom.*

Hinderwet. Zie: *Fabrieken, enz.*

Hondsdelheid. Missive van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende opzending van cadavers van van hondsdelheid verdachte honden. 13 Sept.

Hypotheeken en kadaster. Besluit tot overbrenging van de registers van eigendomsovergangen, welke in de jaren 1812—1832 door de maires en gemeentebesturen zijn aangelegd en bijgehouden met de daarbij behoorende bescheiden naar de bewaringen van de hypotheeken en het kadaster. S. 334. 17 Juli.

Idioten. Zie: *Krankzinnigen.*

Indië. (Nederl.) Besluit tot regeling van de opleiding van Indische jongelieden aan de Rijkskweekscholen voor onderwijzers. S. 67. 3 Febr.

— Besluit houdende bepaling dat Nederlandsch-Indië niet verantwoordelijk is voor de daden en verzuimen, gepleegd door tot de uitoefening van den loodsdiens aldaar bevoegde personen. S. 72. 7 Febr.

— Besluit betreffende het in Europa blijven van Oost-Indische ambtenaren. 17 Febr.

— Besluit houdende nadere wijziging van de bepalingen betreffende de zeebrieven en jaarpassen in Nederlandsch-Indië, laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 25 April 1913, n°. 77 (Nederlandsch Staatsblad n°. 140, Indisch Staatsblad n°. 439). S. 154. 15 Maart.

— Wet houdende het aangaan van eene geleening ten name en ten laste van Nederlandsch-Indië. S. 127. 5 Maart.

— Wet houdende aanvulling van het tweede lid van artikel 3 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië. S. 128. 5 Maart.

— Als voren van het derde lid van artikel 52 der Indische Comptabiliteitswet. S. 129. 5 Maart.

— Besluit tot wijziging en aanvulling van het Reglement voor het Weduwen- en Weezenfonds der Europeesche officieren van het Nederl.-Indische leger. S. 181. 12 April.

— Wet houdende wijziging van artikel 111 Regeeringsreglement. S. 215. 8 Mei.

— Wet houdende intrekking van artikel 56 van het Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië. S. 216. 8 Mei.

— Besluit tot nadere aanvulling van het besluit op de Indische Bestuursopleiding. S. 228. 31 Mei.

— Wet houdende wijziging van art. 49 van het bij de wet van 2 Sept. 1854, S. 129, vastgesteld Reglement op het beleid der Regeering van Nederlandsch-Indië. S. 326. 9 Juli.

— Besluit tot nadere wijziging en aanvulling 1°. van het Reglement op het verleenen van verloven naar Europa aan de officieren van het leger in Nederlandsch-Indië; 2°. van de „Regeling van de bevordering, het ontslag en het op non-activiteit stellen van de Europeesche officieren, behoorende tot de Nederlandsch-Indische landmacht”; 3°. van de Regelingen betreffende het Instituut der militaire architecten bij het wapen der genie, het instituut der onderluitenanten bij de wapens der infanterie, cavalerie en artillerie en bij de genietroepen, der onderluitenanten bij de militaire administratie en bij den magazijnsdienst der intendance en der genie; en 4°. van het Reglement op het toekennen van pensioen en onderstand aan de Europeesche en aan de daarmede gelijkgestelde officieren van de Landmacht in Nederlandsch-Indië. S. 332. 13 Juli.

— Besluit tot regeling van de opleiding van Indische jongelieden tot onderwijzer aan gemeentelijke en bijzondere kweekscholen in Nederland. S. 335. 19 Juli.

- Besluit strekkende tot aanvulling van artikel 5 van het K. B. van 21 Maart 1907, n°. 19 (Nederl. Stbl. n°. 75, Indisch Stbl. n°. 264), zooals het luidt ingevolge het K. B. van 28 Maart 1913, n°. 52 (Nederl. Stbl. n°. 116, Indisch Stbl. n°. 393). S. 340. 26 Juli.
- Wet houdende overeenkomst met de te Rotterdam gevestigde Droogdok-Maatschappij „Tandjong Priok”, betreffende de verhuur van terreinen en wateroppervlakte van de haven van Tandjong Priok, en den verkoop aan die maatschappij van het daar aanwezige 4000-tons dok, gebouwen enz., aan den Lande toebehoorende. S. 354. 31 Juli.
- Besluit houdende bepalingen betreffende het gelijktijdig genot van gagement en soldij door gegaeerde militairen van het Nederlandsch-Indische leger. S. 366. 2 Aug.
- Besluit tot aanvulling van het gagementsreglement, vastgesteld bij het K. B. van 24 Augustus 1875, n°. 42 (Indisch Staatsblad 1876, n°. 44) en van het pensioenreglement voor de militairen van het Nederlandsch-Indische leger beneden den rang van onderluitenant, vastgesteld bij het K. B. van 17 Februari 1905, n°. 8 (Indisch Staatsblad n°. 299). S. 367. 2 Aug.
- Besluit betreffende het geneeskundig onderzoek van aan den dienst van gebiedsdeelen met eigen geldmiddelen in Nederlandsch-Indië verbonden of daarvoor bestemd personeel. S. 480. 20 Nov.
- Wet tot bekrachtiging eener overeenkomst met de Nederlandsche Handel-Maatschappij voor den verkoop in Nederland van de voor Landsrekening in Nederlandsch-Indië gewonnen voortbrengselen van land- en mijnbouw na afloop van de overeenkomst, bekrachtigd bij de wet van 31 December 1914 (Stbl. n°. 663). S. 542. 31 Dec.
- Zie ook: *Begrootingen en Rekeningen.*
- Industriele en intellectuele eigendom.** Besluit tot wijziging van het „Reglement Industriële Eigendom Koloniën 1912” (Staatsblad n°. 284, Indisch Staatsblad n°. 545, Gouvernementsblad n°. 87, Publicatieblad n°. 52). S. 26. 26 Jan.
- Wet houdende goedkeuring van het op den 20sten Maart 1914 te Bern ondertekend Protocol toegevoegd aan de Herziene Berner Conventie ter bescherming van letterkundige en kunstwerken, den 13den November 1908 te Berlijn gesloten. S. 140. 6 Maart.
- Besluit bevelende de plaatsing in het Staatsblad van het op 20 Maart 1914 te Bern ondertekend Protocol toegevoegd aan de op den 13den November 1908 te Berlijn gesloten Herziene Berner Conventie tot bescherming van letterkundige en kunstwerken. S. 186. 15 April.
- Wet tot nadere wijziging van de Overgangsbepalingen der Auteurswet 1912. S. 446. 29 Oct.
- Besluit tot vaststelling van den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 50/der Auteurswet 1912, gewijzigd bij de wet van 29 October 1915 (Staatsblad n°. 446). S. 452. 30 Oct.
- Inkomstenbelasting.** Besluit tot uitvoering van artikel 84, eerste lid, der Wet op de Inkomstenbelasting 1914. S. 64. 30 Jan.
- Aanvulling. S. 135. 5 Maart.
- Wet tot heffing van opeenten op de Inkomstenbelasting ten behoeve van het „Leeningfonds 1914”. S. 168. 27 Maart.
- Besluit tot vaststelling van het bedrag, dat bij de regeling van den aanslag van diplomatieke en consulaire ambtenaren in de inkomstenbelasting als beroepskosten kan worden aangemerkt. S. 65. 30 Jan.
- Besluit houdende bepalingen tot verzekering der inkomstenbelasting van aan boord wonende binnenschippers. S. 77. 9 Febr.
- Besluit tot vaststelling van het formulier voor het aangiftebiljet der inkomstenbelasting voor hen, die binnen het Rijk wonen. S. 134. 5 Maart.
- Besluit houdende bepalingen betreffende de schattingscommissiën en de commissiën van aanslag voor de inkomstenbelasting. S. 159. 20 Maart.
- Wet tot uitvoering van artikel 100 der Wet op de Inkomstenbelasting 1914. S. 197. 16 April.
- Besluit tot vaststelling van formulieren voor aangiftebiljetten der inkomstenbelasting. S. 200. 17 April.
- Zie: *Posterij.*
- Inkwartieringen.** Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de commissarissen der Koningin betreffende verbreiding van mond- en klauwzeer door militairen. 18 Jan.
- Beschikking van den Minister van Oorlog betreffende vorderingen van legerbehoefden. 29 Sept.
- Besluit betreffende wijziging van het K. B. van 10 November 1892, S. 253, zooals dat is gewijzigd bij de K. B. van 5 Augustus 1895, S. 147, 17 Januari 1898, S. 22, 24 Juni 1898, S. 149 en 16 December 1902, S. 222, van

welk gewijzigd K. B. de tekst is bekend gemaakt bij het K. B. van 19 Februari 1903, S. 98, en zooals deze tekst sedert wederom is gewijzigd bij het K. B. van 9 September 1910, S. 279, houdende o. a. vaststelling der reglementaire bepalingen ter uitvoering van de wet betrekkelijk de inkwartieringen en het onderhoud van het krijgsvolk en de transporten en leverantiën voor de legers of verdedigingswerken van het Rijk gevorderd, van 14 September 1866, S. 138, zooals die wet is gewijzigd bij de wetten van 29 Maart 1877, S. 63, 15 April 1886, S. 64, van 10 Mei 1890, S. 83 en van 22 Juli 1899 (Stbl. n.º 175).

S. 442. 28 Oct.

— Arrest van den H. R. De uitdrukking „belemmeren” in art. 41 1º der Wet van 14 September 1866, S. 138, omvat zoowel taalkundig als wegens hare tegenstelling tot het in hetzelfde artikel strafbaar gestelde „verhinderen” elke bemoeijiking bij het gebruik der openbare wegen aan het krijgsvolk of de militaire transporten aangedaan; zij laat eene onderscheiding als in het bestreden vonnis gemaakt tusschen meer en minder vergaande bemoeijikingen niet toe. Van zoodanig „belemmeren” is derhalve zeer zeker sprake, waar het — zooals i. c. — krijgsvolk betreft, hetwelk in meerdere sectiën in het gelid marcheert en daarin door de eigendunkelijk verrichte handeling van den beklaagde, zij het ook tijdelijk, wordt bemoeijikt. 29 Nov.

Invaliditeits- en ouderdomsverzekering. Arrest van den H. R. Taalkundig is onder het doen eener opgave niet bloot te verstaan het geven van een antwoord op eene gestelde vraag, maar ook het spontaan, uit eigen beweging doen eener mededeeling. In dien zin dient dit woord ook te worden opgevat in art. 395 der Invaliditeitswet. 20 Dec.

Jaarpassen. Zie: *Paspoorten.*

Jachtwet. Arrest van den H. R. De vatbaarheid voor hooger beroep hangt af van de straf, die in het algemeen tegen het ten laste gelegde is bedreigd en niet van die, welke in een gegeven geval zou kunnen worden opgelegd. — Daar tegen de overtreding van art. 2 in verband met art. 15 der Jachtwet ook de bijkomende straf van verbeurdverklaring is bedreigd, is een ter zake van die overtreding gewezen vonnis voor hooger beroep vatbaar. 6 April.

— Arrest van den H. R. Ingevolge art. 41 aanhef en letter e der Jachtwet kan, indien de verboden poging om wild te

bemachtigen bestaat in het gebruik van wildstrikken, eene boete van ten hoogste het dubbel der in art. 40 bedreigde boete of hechtenis van ten hoogste zeven dagen worden opgelegd. — Nu de opvatting van de Rechtbank van genoemd art. 41e der Jachtwet, op grond waarvan zij het vonnis van den Kantonrechter ten aanzien van de daarbij opgelegde geldboete en de subsidiaire hechtenis vernietigde, onjuist is gebleken, kan die vernietiging niet worden gehandhaafd al maakte de Rechtbank zich ook niet schuldig aan een vormfout. 3 Mei.

— Arrest van den H. R. De uitdrukking „voorzien zijn” in art. 2 der Jachtwet heeft evenals de gelijkkluidende van art. 1 dier wet geen andere beteekenis dan die van „verkrepen hebben”, dit blijkt uit den tekst en de geschiedenis van art. 40 2º lid der Jachtwet. De Rechtbank heeft blijkbaar aan de woorden „voorzien zijn” van art. 2 der Jachtwet de beteekenis toegekend van bij zich dragen en heeft ingevolge deze minder juiste opvatting der wet haar onderzoek enkel doen loopen over laatstgenoemde omstandigheid. Zij heeft derhalve niet omtrent hetgeen den beklaagde naar hare opvatting der dagvaarding werkelijk was ten laste gelegd eene rechtsgeldige beslissing gegeven. 8 Nov.

— Arrest van den H. R. Waar aan de bij art. 26 der Jachtwet bedoelde buitengewone machtigingen zoodanige beperkingen kunnen worden verbonden als aan de administratieve autoriteiten, tot het verleenen daarvan bevoegd, geraden en wenschelijk voorkomen, is art. 45b der Jachtwet aldus op te vatten, dat de daargenoemde verbeurdverklaring mede moet worden uitgesproken indien de buitengewone machtiging, den dader, die zich onder de in dat artikel genoemde omstandigheden met een geladen schietgeweer in het veld bevindt verleend, dusdanige beperkingen bevat, dat zij het gepleegde feit dekt. De Rechtbank derhalve als bewezen aannemende, dat de beklaagden, toen zij zich in voege als bij de dagvaarding vermeld, ieder met een geladen schietgeweer in het veld bevonden de in de hun verleende buitengewone machtigingen uitgedrukte voorwaarden niet zijn nagekomen, heeft terecht de verbeurdverklaring dier jachttuigen uitgesproken. 29 Nov.

— Arrest van den H. R. Het beroep in cassatie tegen het vonnis van den Kantonrechter, waarbij de beklaagde wegens het

- „zonder de vereischte jachtacte, consent of buitengewone machtiging niet de behoorlijke zorg om te beletten, dat de honden, die hij bij zich heeft wild opsporen” is niet-ontvanke-lijk, daar tegen dit feit behalve eene geldboete van f 20, tevens verbeurdverklaring van het onwettig gevangen wild is bedreigd. Ter beoordeeling van de vatbaarheid van een vonnis voor hooger beroep komt uitsluitend in aanmerking de straf, welke tegen het feit, zooals het is ten laste gelegd, is bedreigd, en niet de straf, welke naar aanleiding van het onderzoek ter terechtzitting in een gegeven geval zou kunnen worden toegepast. 29 Nov.
- Arrest van den H. R. Onder „jagttuigen, waarvan het gebruik volgens deze wet niet geoorloofd is” in al. 1 van art. 47 Jachtwet bedoeld in verband met het bepaalde onder letter a van art. 45 1^e al. zijn begrepen de voorwerpen in art. 41^e opgenoemd, waartoe de wildstrikken behooren. De Kantonrechter heeft derhalve ten onrechte nagelaten, om nevens de verbeurdverklaring de vernieling van de in beslag genomen wildstrikken te bevelen. 13 Dec.
- Johanniter Orde.** Besluit houdende nadere vaststelling van de beschrijvingen van de uniformen van de Johanniter- en Malthezerorden alsmede vaststelling van de beschrijving van de uniform van de Vereeniging het Nederlandsche Roode Kruis. S. 306. 5 Juli.
- Kadaster.** Zie: *Hypotheken en Kadaster.*
- Kamers van Arbeid.** Besluit tot toepasselijkverklaring van de artikelen 1 en 2 der wet van 21 December 1914, S. 571, op in het jaar 1916 te houden verkiezingen en vast te stellen kiezerslijsten voor de Kamers van arbeid. S. 471. 15 Nov.
- Kanalen.** Wet tot bevordering van de kanalisatie van Westerwolde. S. 322. 9 Juli.
- Besluit tot wijziging van het bijzonder reglement van politie voor de Drentsche Hoofdvaart en het Veenhuizer kanaal (Norg- en Kolonievaart). S. 386. 6 Sept.
- Besluit tot vaststelling van een bijzonder reglement van politie voor het voltooide gedeelte van het Wilhelminakanaal met het zijkanaal naar de Mark. S. 490. 10 Dec.
- Kiesrecht.** Wet houdende tijdelijke afwijking van de Kieswet. S. 37. 30 Jan.
- Besluit tot uitvoering van de wet van 30 Januari 1915, S. 37, tot tijdelijke afwijking van de Kieswet. S. 76. 9 Febr.
- Missive van den Minister van Binnenland- sche Zaken aan de Gedeputeerde Staten der provinciën, betreffende uitvoering van de wet van 30 Januari 1915, S. 37, juncto K. B. van 9 Februari 1915 (Staatsblad n° 76). 15 Maart.
- Missive van den Minister van Binnen- landsche Zaken aan de Gedep. Staten, betref- fende art. 5, eerste lid, letter c der Kieswet. 26 Maart.
- Wet tot wijziging van de Provinciale wet en van de Kieswet, in verband met de wet op de Inkomstenbelasting 1914. S. 170. 27 Maart.
- Beschikking van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, betref- fende de zitting van het hoofdstembureau in verband met verkiezing van leden van den raad der gemeente Susteren. 13 April.
- Besluit houdende beslissing dat bijstand aan kiezers die niet, zooals art. 80 der Kies- wet eischt, lichamelijk hulpbehoevend zijn, tot vernietiging der stemming leiden moet. 24 Juni.
- Beschikking van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, betref- fende de zitting van het hoofdstembureau in verband met verkiezing van leden van den raad der gemeente Wierden. 28 Aug.
- Als voren van den raad der gemeente Almelo. 28 Aug.
- Besluit houdende beslissing dat abusieve invulling van den datum aan het hoofd der kandidaatsopgave aan de geldigheid der kandidaatstelling niet te kort doet, wanneer uit het door den Burgemeester van de candidaatsstelling opgemaakt proces-verbaal blijkt, dat de kandidaatsopgave op den juiste datum heeft plaats gehad. 22 Dec.
- Besluit houdende beslissing dat niet-inacht- neming der alphabetische-lexicographische volgorde van de namen der candidaten op het stembiljet zoodanig stembiljet van onwaarde maakt en de daarop gegronde stemming ongeldig. 24 Dec.
- Kinderarbeid.** Zie: *Arbeid van jeugdige per- sonen en van vrouwen.*
- Kortingen.** Besluit houdende bepalingen be- treffende beperkte inhoudingen wegens schul- den aan den Lande. S. 488. 8 Dec.
- Krankzinnigen!** Besluit houdende nadere wijzi- ging van het K. B. van 5 Augustus 1888, S. 114, tot bepaling van het maximum der verplegden en het minimum der genes- kundigen in het krankzinnigengeesticht „Voorburg” te Vught. S. 13. 15 Jan.
- Missive van den Minister van Binnenland- sche Zaken aan de Gedep. Staten der pro-

- vinciën betreffende de berekening van Rijksbijdrage in de kosten van krankzinnigenverpleging. S. 4. 4 Febr.
- Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 9 Maart 1910, S. 82, waarbij aan de Vereniging tot opvoeding en verpleging van idioten en achterlijke kinderen, gevestigd te Utrecht, vergunning is verleend op het terrein „Lozenoord” te Ermelo, een gesticht voor idioten op te richten. S. 145. 10 Maart.
- Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 25 Juli 1908, S. 274, waarbij aan de Vereniging tot Christelijke verzorging van krankzinnigen in Zeeland, gevestigd te Middelburg, vergunning is verleend op een terrein in de gemeenten Bergen op Zoom en Halsteren een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 163. 26 Maart.
- Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 23 November 1906, S. 289, waarbij aan de Vereniging „Centraal Israëlitisch krankzinnigengesticht in Nederland”, gevestigd te Amsterdam, vergunning is verleend op een terrein in de gemeente Apeldoorn een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 290. 24 Juni.
- Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 13 Februari 1892, S. 42, waarbij aan de Vereniging tot Opvoeding en Verpleging van idiote en achterlijke kinderen, gevestigd te Utrecht vergunning is verleend, om het landgoed 's Heerenloo te Ermelo tot een gesticht voor idioten in te richten. S. 362. 2 Aug.
- Besluit houdende nadere wijziging van het K. B. van 16 September 1895, S. 161, waarbij aan het bestuur der gemeente Leiden vergunning is verleend op het landgoed „Endegeest”, gemeente Oegstgeest, een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 397. 16 Sept.
- Besluit houdende nadere wijziging van het K. B. van 17 Augustus 1892, S. 212, waarbij aan het bestuur van het krankzinnigengesticht „Het St. Elisabeth's Gasthuis” te Deventer, vergunning is verleend op het landgoed „De Brinkgrove”, gemeente Deventer, een gesticht voor krankzinnigen op te richten. S. 398. 16 Sept.
- Besluit houdende reorganisatie van het krankzinnigengesticht „Huize Padua” te Boekel. S. 401. 22 Sept.
- Besluit waarbij aan F. P. SCHUITMAKER, arts, te Gorsseel, vergunning wordt verleend het gebouw „Veldzicht” aldaar tot een gesticht voor krankzinnigen in te richten. S. 434. 20 Oct.
- Missive van den Minister van Binnenlandse Zaken aan de Gedeep. Staten van onderscheidene provinciën betreffende berekening van Rijksbijdrage in de kosten van verpleging van behoeftige krankzinnigen. (bladz. 723) 4 Febr.
- Landbouw.** Wet houdende bepalingen tot wijziging van de Meeldauwwet 1912. S. 325. 9 Juli.
- Besluit tot regeling van den dienst der Rijkslandbouwproefstations. S. 387. 6 Sept.
- Landstorm.** Besluit tot tijdelijke wijziging en aanvulling van eenige bepalingen van het Landstormbesluit (Staatsblad 1913, n°. 273): S. 176. 8 April.
- Idem tot wijziging. S. 476. 19 Nov.
- ” ” ” 520. 27 Dec.
- Wet betreffende uitbreiding van den landstorm en aanvulling van de Landstormwet. S. 242. 11 Juni.
- Idem tot nadere uitbreiding van den landstorm, enz. S. 345. 31 Juli.
- Missive van den Minister van Oorlog aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende uitbreiding van den landstorm en aanvulling van de Landstormwet. 23 Juli.
- Besluit betreffende geneeskundig onderzoek van dienstplichtigen bij den landstorm. 24 Juli.
- Besluit betreffende nadere uitbreiding van den landstorm. S. 369. 5 Aug.
- Beschikking van den Minister van Oorlog betreffende oproeping van landstormplichtigen. 6 Aug.
- Missive van den Minister van Oorlog aan de burgemeesters betreffende tijdelijke wijziging van model 3 van het Landstormbesluit 1913 (Stbl. n°. 273). 18 Aug.
- Missive van den Minister van Oorlog aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende landstormplichtigen der jaarklasse 1915, die aan de oproeping voor den werkelijken dienst niet hebben voldaan. 27 Aug.
- Besluit betreffende nadere uitbreiding van den Landstorm. S. 388. 7 Sept.
- Besluit betreffende tegemoetkoming in reiskosten, enz. aan tot den landstorm behorende dienstplichtigen. 22 Sept.
- Beschikking van den Minister van Oorlog tot uitvoering van het besluit van 22 September 1915 betreffende tegemoetkoming

- in reiskosten, enz. aan tot den landstorm behoorende dienstplichtigen. 2 Oct.
- Missive van den Minister van Oorlog aan de burgemeesters betreffende opkomst van landstormplichtigen na eindiging van vrijstelling. 30 Nov.
- Missive van den Minister van Oorlog aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende vrijstelling van opkomst bij den landstorm. 14 Dec.
- Zie ook : *Militie. (Nationale)*
- Landweer.** Wet betreffende het langer in dienst houden van dienstplichtigen bij de landweer. S. 35. 30 Jan. 343. 29 Juli. 563. 31 Dec.
- Zie ook : *Militie. (Nationale)*
- Loodswezen.** Besluit houdende wijziging van het Bijzonder Reglement op den Loodsdienst in het VIdo district (Monden der Schelde), vastgesteld bij K. B. van 22 Januari 1902, S. 5, en laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 24 Februari 1912, Staatsblad n°. 93. S. 112. 19 Febr.
- Wet houdende aanvulling van den „Staat van het bedrag der pensioenen”, behoorende bij de „Loodspensioenwet 1905”. S. 350. 31 Juli.
- Besluit houdende wijziging van het Algemeen Reglement op den loodsdiens en van de Bijzondere Reglementen op den loodsdiens in het Iste District (Eems), het IIde District (Terschelling en het Vlie), het IIIde District (Texel) en het IVde en Vde District (Goedereede, Maas en Brouwershaven), vastgesteld bij K. B. van den 22sten Januari 1902, S. 5 en sedert gedeeltelijk gewijzigd bij de K. B. van den 31sten Januari 1903, S. 42, van den 24sten December 1904, S. 264, van den 7den Juli 1905, S. 233, van den 30sten Mei 1908, S. 192, van den 24sten Mei 1909, S. 126, van den 30sten Juli 1913, S. 339 en van den 9den Juni 1914, Staatsblad n°. 222. S. 489. 8 Dec.
- Zie ook : *Indië. (Nederl.)*
- Malta. (Ridders van)** Besluit houdende nadere vaststelling van de beschrijvingen van de uniformen van de Johanniter- en Mathezerorden, alsmede vaststelling van de beschrijving van de uniform van de Vereeniging het Nederlandsche Roode Kruis. S. 306. 5 Juli.
- Marechaussee.** Besluit houdende wijziging in de samenstelling van het wapen van de Koninklijke Marechaussee. (bladz. 712.) 5 Jan.
- Koninklijk Besluit betreffende wijziging in de tituluur van het Wapen der Koninklijke Marechaussee. 3 Mei.
- Margarinehandel.** Zie : *Boterhandel.*
- Maten en gewichten.** Besluit tot nadere wijziging van het Reglement op de maten en gewichten. S. 30. 29 Jan.
- Besluit tot regeling van den herijk der maten en gewichten in 1916 en 1917. S. 444. 28 Oct.
- Meeldauwwet.** Zie : *Landbouw.*
- Militaire Zaken.** Besluit houdende bekendmaking van den tekst van de wet van 9 Juni 1902, S. 86, tot regeling van de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren bij de Zee-macht, zooals die bij latere wetten is gewijzigd en aangevuld. S. 15. 16 Jan.
- Besluit houdende het in staat van beleg verklaren van verschillende gemeenten. S. 18. 19 Jan. S. 308. 8 Juli. 361. 31 Juli. 375. 20 Aug. 393. 13 Sept. 437. 23 Oct. 466. 11 Nov. 473. 16 Nov. 487. 3 Dec.
- Besluit houdende in staat van beleg verklaring van enkele gedeelten des Rijks en in staat van oorlog verklaring van een ander gedeelte. S. 81. 11 Febr.
- Besluit tot nadere regeling van de waarneming der functiën van de provoosten-geweldigen in de militaire auditiën en van de dienstverhouding van den provoost-geweldige tot den President van den Krijgsraad en tot den Auditeur-Militair. S. 23. 22 Jan.
- Besluit houdende bepalingen betreffende de voorbereiding en de regeling van de samenwerking tusschen den burgerlijken en den militairen telegraaf- en telefoondienst in tijden van oorlog en van oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden. S. 25. 23 Jan.
- Besluit tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (Gouvernementsblad 1913, n°. 73) in de kolonie Suriname. S. 33. 30 Jan. Gewijzigd. 294. 24 Juni.
- Wet tot bestendiging van den staat van beleg. S. 42. 30 Jan. 245. 11 Juni.
- Idem staat van oorlog en van beleg. S. 344. 31 Juli.

- Besluit ter bevordering van eene behoorlijke uitvoering in de kolonie Curaçao van sommige bepalingen van de Regtspleging bij de Zeemagt (Publicatieblad 1914, n°. 2). S. 74. 8 Febr.
- Besluit tot uitvoering van artikel 33, tweede lid van het K. B. van 30 Januari 1915; S. 33, tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (G. B. 1913, n°. 73) in de kolonie Suriname. S. 131. 5 Maart.
- Besluit ter uitvoering van artikel 33, tweede lid, van het K. B. van 30 December 1914, S. 611, tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (P. B. 1914 n°. 2) in de kolonie Curaçao. S. 132. 5 Maart.
- Besluit tot uitvoering voor de kolonie Suriname van de Wet van 18 April 1885, S. 98, Gouvernementsblad n°. 21, betreffende toepassing van de Crimineele Wetgeving voor het Krijgsvolk te Water in de Koloniën en Overzeesche bezittingen van het Rijk. S. 160. 22 Maart.
- Besluit tot uitvoering voor de kolonie Curaçao van de Wet van 18 April 1885, S. 98, Publicatieblad 1886, n°. 2, betreffende toepassing van de Crimineele Wetgeving voor het Krijgsvolk te Water in de Koloniën en Overzeesche bezittingen van het Rijk. S. 161. 22 Maart.
- Beschikking van den Minister van Oorlog betreffende de toepassing van de artikelen 10 en 22 der Wet van 23 Mei 1899, S. 128, houdende bepalingen ter uitvoering van artikel 187 der Grondwet. 27-Maart.
- Besluit ter bevordering van eene behoorlijke uitvoering in de Kolonie Suriname van sommige bepalingen van de Regtspleging bij de Zeemagt (Gouvernementsblad 1913, n°. 73). S. 178. 9 April.
- Besluit tot aanvulling van het — bij het K. B. van 8 Januari 1908, S. 9, gewijzigd — K. B. van 12 September 1905, S. 268, houdende vaststelling van regelen, met inachtneming waarvan militieplichtigen kunnen worden toegelaten tot de vrijwillige verbintenis, bedoeld bij art. 1, punt 1 d, der Wet van 6 Juni 1905 (Staatsblad n°. 177). S. 185. 15 April.
- Besluit tot wijziging van het K. B. van 30 September 1914, S. 467, houdende bepalingen omtrent het gelijktijdig genot van burgerlijke en militaire bezoldiging door burgerlijke ambtenaren en andere doorlopend of voor een bepaald werk in 's Rijks dienst
- werkzame personen, die zich buitengewoon onder de wapenen bevinden, ingevolge het K. B. van 31 Juli 1914, n°. 89. S. 202. 20 April.
- Besluit houdende machtiging om, voor den duur van den abnormalen toestand, voortvloeiende uit de mobilisatie 1914, af te wijken van sommige bepalingen in het Reglement voor den Hoofdcursus. S. 224. 22 Mei.
- Arrest van den H. R. Het niet inleveren door inwoners van in staat van beleg verklaarde plaatsen van de in hun bezit zijnde wapenen op de hun daartoe aangewezen plaatsen is blijkens de artt. 29 en 49 der Wet van 23 Mei 1899, S. 128, slechts strafbaar, indien de uitlevering tevoren door het militair gezag is bevolen. 25 Mei.
- Besluit houdende regeling der toelagen aan advocaten-raadslieden van beklagden, wier zaak voor het Hoog Militair Gerechtshof moet dienen of die naar een kriegsraad bij de landmacht zijn verwezen. S. 239. 10 Juni.
- Wet tot toelating in de tegenwoordige buitengewone omstandigheden van voorloopige hechtenis wegens het in artikel 45 der wet van 23 Mei 1899, S. 128, eerstomschreven misdrijf. S. 244. 11 Juni.
- Besluit tot wijziging van het K. B. van 23 December 1914, S. 611; Publicatieblad 1915 n°. 13, tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (Publicatieblad 1914, n°. 2) in de kolonie Curaçao. S. 293. 24 Juni.
- Besluit tot wijziging van het K. B. van 30 Januari 1915 (Stbl. n°. 33, Gouvernementsblad n°. 11), tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (Gouvernementsblad 1913, n°. 73) in de kolonie Suriname. S. 294. 24 Juni.
- Arrest van den H. R. Art. 22 van de wet van 23 Mei 1899, S. 128, heeft geen verdere strekking dan om in tijden, waarin een deel van het Nederlandsche grondgebied in staat van oorlog of van beleg is verklaard aan het militaire gezag dezelfde door de wet beperkte verordenende bevoegdheid te verleen, die in normale tijden aan de Provinciale Staten en de gemeenteraden toekomt. — Een verordening van het militair gezag op de uitoefening der jacht kan derhalve niet bevoegdlijk zijn uitgevaardigd krachtens art. 22 der genoemde wet. Art. 29 der wet echter geeft aan het militair gezag de bevoegdheid, om de gebods- en verbodsbepalingen der Jachtwet te

- wijzigen, zulks met eerbiediging van de in de wet opgenomen strafbepalingen. 28 Juni.
- Besluit tot wijziging van het besluit van 8 Mei 1906, betreffende het reservepersoneel van de landmacht beneden den rang van officier. 7 Juli.
- Besluit tot nadere wijziging en aanvulling 1°. van het Reglement op het verleenen van verloven naar Europa aan de officieren van het leger in Nederlandsch-Indië; 2°. van de „Regeling van de bevordering, het ontslag en het op non-activiteit stellen van de Europeesche officieren, behorende tot de Nederlandsch-Indische landmacht”; 3°. van de Regelingen betreffende het Instituut der militaire architecten bij het wapen der genie, het instituut der onder-luitenants bij de wapens der infanterie, cavalerie en artillerie en bij de genietroepen, der onder-luitenants bij de militaire administratie en bij den magazijndienst der intendance en der genie; en 4°. van het Reglement op het toekennen van pensioen en onderstand aan de Europeesche en aan de daarmede gelijkgestelde officieren van de Landmacht in Nederlandsch-Indië. S. 332. 13 Juli.
- Beschikking van den Minister van Oorlog tot wijziging van zijne beschikking van 6 Juni 1906, houdende voorschriften ter uitvoering van het K. B. van 8 Mei 1906. 14 Juli.
- Wet in zake tijdelijke afwijking van de bepalingen der „Bevorderingswet voor de zeemacht 1902”. S. 349. 31 Juli.
- Besluit houdende wijziging in de Instructie, vastgesteld bij het K. B. van 22 Januari 1904, S. 10, en daarin bedoeld onder 1°. S. 413. 30 Sept.
- Besluit houdende wijziging van de Instructie voor de commandanten van onderdeelen en van forten in de liniën en stellingen voor tijden van oorlog of oorlogsgevaar, vastgesteld bij K. B. van 14 Augustus 1911 (Staatsblad n°. 277). S. 463. 8 Nov.
- Beschikking van den Minister van Oorlog, betreffende toepassing van de Artikelen 10 en 22 der Wet van den 23sten Mei 1899, S. 128, houdende bepalingen ter uitvoering van art. 187 der Grondwet. 9 Nov.
- Besluit houdende bepalingen omtrent het gelijktijdig genot van burgerlijke en militaire bezoldiging door burgerlijke ambtenaren en andere doorlopend of voor een bepaald werk in 's Rijks dienst werkzame personen, die als dienstplichtige bij den Landstorm in werkelijken dienst worden gesteld. S. 474. 17 Nov.
- Arrest van den H. R. Krachtens art. 35 der Wet van 23 Mei 1899, S. 128, was; de Militaire Commandant in Zeeland bevoegd den uitvoer van levensmiddelen uit die provincie te verbieden. — Onder dit verbod van uitvoer valt het vervoer van levensmiddelen naar andere deelen des Rijks, immers „uitvoeren” beteekent in het algemeen wegvoeren uit een bepaald omschreven gebied, welk ook en waarheen ook. — Het verbod van den Militairen Commandant in Zeeland, om levensmiddelen uit die provincie uit te voeren moet worden aangemerkt als een bevel, om zich van dien uitvoer te onthouden. Op overtreding van dat verbod is art. 49 van de Wet van 23 Mei 1899, S. 128, van toepassing. 28 Dec.
- Zie ook: *Pensioenen*.
- Militie. (Nationale)** Missive van den Minister van Oorlog aan de commissarissen der Koningin betreffende tegemoetkoming in de reiskosten van militieplichtigen. 18 Jan.
- Wet betreffende het langer in dienst houden van ingelijfd bij de militia. S. 36. 30 Jan. 342. 29 Juli. 562. 31 Dec.
- Missive van den Minister van Oorlog aan de burgemeesters betreffende vergoeding wegens kostwinnenschap. 9 Febr. 14 Mei. 29 Mei. 30 Juni. 8 Juli. 17 Aug. 24 Aug.
- Idem Minister van Marine betreffende zeemilitie. 22 Maart.
- Besluit tot instelling van commissiën van voorlichting nopens bezwaarschriften over door de burgemeesters genomen beslissingen op aanvragen om vergoeding wegens kostwinnenschap van dienstplichtigen bij de militia, de landweer, of den landstorm. 17 Aug.. 12 Oct.
- Gewijzigd. 12 Oct.
- Besluit betreffende vergoeding wegens kostwinnenschap van dienstplichtigen. S. 382. 30 Aug.
- Besluit betreffende militiedistricten. S. 107. 18 Febr.
- Besluit betreffende keuringsraden. S. 108. 18 Febr.
- Beschikking van den Minister van Oorlog betreffende geldelijken steun aan betrekkingen van sommige categoriën van militairen. 30 April.

— Missive van den Minister van Marine aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende het verleen van vergunning tot uitoefening van de buitenlandsche zeevaart of van de zeevisscherij buitenslands. 25 Mei.

— Wet houdende bijzondere maatregelen met betrekking tot de lichting 1916. S. 241. 11 Juni.

— Missive van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche zaken, betreffende vrijstelling en ontheffing van militiedienst. 17 Juni.

— Besluit betreffende de termijnen voor het aanvragen van vrijstelling en de inlijving van ingeschrevenen voor de lichting der militie van 1916. S. 295. 24 Juni.

— Besluit betreffende de opening der tweede zitting van den militieraad voor de lichting der militie van 1916. S. 301. 30 Juni.

— Missive van den Minister van Oorlog, betreffende de lichting 1916. 14 Juli.

— Beschikking van den Minister van Oorlog, tot wijziging van de beschikking van den Minister van Marine, waarnemend Minister van Oorlog, van 28 April 1909, betreffende diensttreizen van dienstplichtigen der nationale militie — die voor den dienst ter zee bestemd, daaronder begrepen — en van personeel der landweer, voortschooveel de zorg daarvoor aan den burgemeester der gemeente is opgedragen. 18 Oct.

— Besluit houdende beslissing dat de Militie-wet niet toelaat, wanneer geen onderlinge overeenkomst ingevolge art. 30, lid 3 der wet is aangegaan, den uitslag der loting, bedoeld bij art. 30, lid 2 der wet, op verzoek van belanghebbenden te wijzigen. 25 Nov.

— Zie ook: *Militaire Zaken*.

Ministerieele Departementen. Besluit houdende bepaling van den dag van in werking treden van de wet van 30 December 1914 (Staatsblad n°. 630). S. 7. 7 Jan.

— Besluit tot wijziging van artikel I van het K. B. van 2 Mei 1913, S. 173, houdende vaststelling van bepalingen omtrent de inrichting van het Departement van Financiën. S. 68. 4 Febr.

— Besluit betreffende de indienststelling bij het Departement van Koloniën van een boekhouder bij de Indische Weduwen- en Weezenfondsen. S. 137. 6 Maart.

— Besluit houdende instelling van de betrekking van handelscorrespondent bij het Technisch Bureau van het Departement van Koloniën. S. 368. 2 Aug.

— Besluit tot wijziging van het K. B. van 28 April 1913, S. 144, houdende vaststelling van bepalingen omtrent de inrichting van het Departement van Justitie. S. 512. 16 Dec.

Motorrijtuigen enz. Besluit tot wijziging van het Motor- en Rijwielreglement. S. 330. 9 Juli.

Muntwezen. Besluit houdende wederopstelling van de gelegenheid tot inwisseling van de 5 centstukken, geslagen overeenkomstig de wet van 31 December 1906 (Staatsblad n°. 376). S. 389. 9 Sept.

— Zie ook: *Curaçao*.

— „ „ *Suriname*.

Mijnen. Wet houdende bepaling betreffende het gebruik van grond voor mijnontginning. S. 141. 6 Maart.

— Besluit tot aanwijzing van eene vierde mijn ter ontginning overeenkomstig de wetten van 24 Juni 1901, S. 170 en van 23 September 1912 (Stbl. n°. 307). S. 146. 12 Maart.

— Besluit tot verbetering van eene misstelling in het K. B. van 12 Maart 1915, S. 146, tot aanwijzing van eene vierde mijn ter ontginning overeenkomstig de wetten van 24 Juni 1901, S. 170 en van 23 September 1912 (Staatsblad n°. 307). S. 219. 15 Mei.

Naturalisatie. Wetten houdende naturalisatie van:

Brüsewitz. C. F. S. 259. 16 Juni.

Chaillet. A. O. 60. 30 Jan.

Cohn. L. 262. 16 Juni.

Dell. W. A. wed. H. A. ter Steege. S. 57. 30 Jan.

Eekardt. B. F. 61. 30 Jan.

Flockhart. M. V. 261. 16 Juni.

Goossen. G. F. 51. 30 Jan.

Haars. J. A. L. 49. 30 Jan.

Hartong. A. M. 260. 16 Juni.

Hendrikk. M. H. wed. L. J. Nellissen. S. 48. 30 Jan.

Lennaerts. F. W. H. 256. 16 Juni.

Luitink. A. F. W. 50. 30 Jan.

Mols. A. 54. 30 Jan.

Ouden. A. M. den. wed. H. Th. Pekel. S. 63. 30 Jan.

Scharpff. K. A. 53. 30 Jan.

Scheeren. J. J. 55. 30 Jan.

Schmalz. Ch. H. Th. 257. 16 Juni.

Schönau. P. Ch. L. 62. 30 Jan.

Straub. C. 58. 30 Jan.

Weller. J. C. 258. 16 Juni.

Winkens. J. A. 59. 30 Jan.

Winkens. P. M. 56. 30 Jan.

Wissing. G. N. E. 52. 30 Jan.

Nederlandschap en Onderdaanschap. Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin, betreffende het Model van bewijzen van Nederlandschap. 3 Nov.

Notariaat. Arrest van den H. R. De bij art. 32 der Wet Notarisambt voorgeschreven voerecht-erkenning is niet vereischt, indien het ten bewijze der volmacht overgelegde stuk is een authentiek afschrift van een onderhandsche volmacht. (Van een buiten het Rijk verleden volmacht was i. c. geen sprake.) De beklagde (notaris) is dus terecht te dezer zake ontslagen van rechtsvervolging. — Alle tot de akte behoorende woorden, die daarin niet zijn doorgehaald, maken deel der akte uit. Wel kan behalve door doorhaling, ook, gelijk i. c. is geschied, door inlashing van het woord „lees” worden aangeduid, dat in plaats van de gebezigde uitdrukkingen andere moeten worden gelezen, maar dan maakt ook dit woord „lees” deel der bijvoeging uit. — Waar volgens het ten laste gelegde zes woorden zijn toegevoegd, terwijl slechts vijf woorden als toegevoegd zijn vermeld, heeft de Rechtbank te dier zake den beklagde ten onrechte van alle rechtsvervolging ontslagen. — Qualificatie van het feit. 9 April.

Otrooien. Zie: *Industriele en Intellectuele eigendom.*

Onderdaanschap. Zie: *Nederlandschap en* —.

Onderwijs. (Hooger) Besluit tot aanwijzing overeenkomstig artikel 157 der hoogeronderwijswet, van het Christelijk gymnasium te 's Gravenhage, der vereeniging voor christelijk voorbereidend universitair onderwijs, gevestigd te Utrecht. S. 96. 13 Febr.

— Besluit tot nadere aanvulling van het K. B. van 22 Augustus 1906, S. 229, laatstelijk gewijzigd en aangevuld bij K. B. van 28 December 1911, S. 372, waarbij worden aangewezen de buitenlandsche instellingen en de buitenlandsche getuigschriften, bedoeld in art. 134 der Hooger-onderwijswet. S. 223. 21 Mei.

— Besluit ter aanvulling van het K. B. van 7 Juni 1906, S. 125, waarbij buitenlandsche instellingen, bedoeld in art. 132 der Hooger-onderwijswet, worden aangewezen, alsmede de diploma's en getuigschriften, bedoeld in dat wetsartikel, en de daaraan verbonden vrijstellingen worden omschreven. S. 433. 20 Oct.

Onderwijs. (Lager) Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 30 Augustus 1910,

S. 273, houdende aanvulling van het K. B. van 13 November 1905, S. 302, ter uitvoering van artikel 48 der wet tot regeling van het lager onderwijs. S. 3. 2 Jan.

— Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 30 Augustus 1910, S. 274, houdende aanvulling van het K. B. van 13 November 1905, S. 303, ter uitvoering van artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs. S. 4. 2 Jan.

— Besluit tot regeling van de opleiding van Indische jongelieden aan de Rijkskweekscholen voor onderwijzers. S. 67. 3 Febr.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeep. Staten der provinciën betreffende toepassing van de artt. 26 en 48 der L. O.-wet. 3 Febr.

— Besluit houdende beslissing, dat het Hoofdbestuur van den Bond van Nederl. Onderwijzers of een zijner afdelingen geen belang heeft, in den zin van art. 14, eerste lid der Wet tot regeling van het lager onderwijs, bij de vernietiging van een besluit van Gedeep. Staten tot goedkeuring eener verordening, regelende de jaarwedden van het onderwijzend personeel der openbare lagere school. 3 Febr.

— Besluit betreffende de vaststelling van jaarwedden voor onderwijzend personeel aan openbare lagere scholen tijdens mobilisatie. 1 April.

— Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeep. Staten der provinciën betreffende schoolbouw met buitengewoon Rijkssubsidie. 4 Juni.

— Besluit houdende beschikking op het beroep, ingesteld door B. en W. van Haarlem, ter uitvoering van het besluit van den Raad dier gemeente van 18 November 1914, n°. 3, tegen het besluit van Gedeep. Staten van Noordholland van 11 November 1914, n°. 50, waarbij goedkeuring is onthouden aan het besluit van den Raad der gemeente Haarlem, tot het verleen van eervol ontslag, wegens het aangaan van een huwelijk, aan M. A. DIX, geb. VRIJER, uit hare betrekking van onderwijzeres aan eene openbare lagere school in die gemeente. S. 233. 5 Juni.

— Besluit waarbij met wijziging van het besluit van Gedeep. Staten van Noordbrabant, het bedrag der Rijksbijdragen, overeenkomstig art. 59 der wet tot regeling van het Lager Onderwijs, over het jaar 1913 toekomende aan het bestuur der bijzondere lagere school te Schijndel, Heikant, B 175, van de Vereeniging van Vrouwen ter verpleging van zieken

- en het geven van Onderwijs, aldaar, wordt vastgesteld op / 6930.33^s. S. 307. 5 Juli.
- Missive van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedep. Staten der provinciën betreffende invordering van schoolgeld. 7 Juli.
- Besluit tot regeling van de opleiding van Indische jongelieden tot onderwijzer aan gemeentelijke en bijzondere kweekscholen in Nederland. S. 335. 19 Juli.
- Besluit betreffende de wijze van aansluiting bij een commissie van beroep, bedoeld in art. 59, eerste lid sub 7 der Wet op het lager onderwijs. 9 Aug.
- Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Harderwijk, waarbij ten aanzien van de openbare lagere school C dier gemeente is bepaald, dat van gemeentewege worden bekostigd de boeken, welke bij het onderwijs gebruikt worden, en niet die welke voor huiswerk worden gebezigd. S. 391. 10 Sept.
- Besluit tot wijziging van artikel 9 van het K. B. van 25 Juni 1912, S. 192, waarbij algemeene regelen omtrent den bouw en de inrichting van schoollokalen voor openbaar lager onderwijs zijn vastgesteld, en van art. 7 van het K. B. van 25 Juni 1912, S. 193, tot vaststelling van de regelen omtrent den bouw en de inrichting van schoollokalen, bedoeld in het vijfde lid onder A van art. 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs. S. 408. 25 Sept.
- Besluit tot vernietiging van het besluit van den Raad der gemeente Zaandam tot benoeming van eene onderwijzeres aan eene openbarelagere school aldaar. S. 409. 25 Sept.
- Besluit tot aanvulling van het K. B. van 14 Maart 1911, S. 90, aangevuld bij K. B. van 18 October 1912, S. 320, tot vaststelling van voorschriften voor het verlenen van eene Rijksbijdrage aan gemeentelijke en bijzondere kweekscholen, bedoeld in art. 12, derde lid, sub 1°. der wet tot regeling van het lager onderwijs, waarvan de gewijzigde tekst is bekend gemaakt bij K. B. van 26 Juni 1905 (Stbl. n°. 219). S. 412. 30 Sept.
- Besluit tot het verlenen van vervroegd voorschot op de Rijksbijdragen over 1915 aan besturen van bijzondere lagere scholen bedoeld in artikel 59 der wet tot regeling van het lager onderwijs. S. 421. 5 Oct.
- Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedep. Staten, betreffende bestekken en teekeningen betreffende schoolbouw. 23 Nov.
- Wet tot wijziging der wet van den 14den Juli 1910, S. 202, tot wijziging der wet tot regeling van het lager onderwijs. S. 559. 31 Dec.
- Onderwijs. (Middelbaar)** Beschikking van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende vaststelling van regelen van de subsidieering van cursussen ter opleiding voor akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs. 14 Mei.
- Besluit tot wijziging van de Reglementen voor de Middelbare Landbouwschool en de Middelbare Koloniale Landbouwschool, vastgesteld bij K. B. van 3 Augustus 1912 (Stbl. n°. 274). S. 235. 8 Juni.
- Besluit tot intrekking van het K. B. van 19 September 1904, S. 224, en tot vaststelling van een nieuw Reglement voor de Rijkszuivelschool te Bolsward. S. 377. 26 Aug.
- Onderwijs. (Militair)** Zie: *Militaire Zaken.*
- Ongevallenverzekering.** Wet houdende goedkeuring van het op 30 Mei 1914 te 's Gravenhage gesloten verdrag tusschen Nederland en Duitschland tot aanvulling van het op 27 Augustus 1907 gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering (Stbl. 1907, n°. 332). S. 138. 6 Maart.
- Beschikking van den Minister van Financiën ter uitvoering van art. 46 der Ongevallenwet 1901. 26 April.
- Wet tot vaststelling van bepalingen betreffende het waarborgen van uitkeeringen aan schepelingen en hunne nagelaten betrekkingen in verband met ongevallen aan schepelingen overkomen ten gevolge van of in verband met eene gebeurtenis, welke een onmiddellijk gevolg is van den huidige oorlog. (Oorlogszeeongevallenwet 1915). S. 214. 8 Mei.
- Besluit bevelende de plaatsing in het Staatsblad van het op 30 Mei 1914 te 's Gravenhage tusschen Nederland en Duitschland gesloten verdrag tot aanvulling van het op 27 Augustus 1907 geteekend tractaat betreffende ongevallenverzekering (Stbl. 1907, n°. 332). S. 220. 18 Mei.
- Besluit tot vaststelling van eenen algemeenen maatregel van bestuur tot uitvoering van de Oorlogszeeongevallenwet 1915. S. 300. 30 Juni.
- Beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot vaststelling van een tarief van de premiën, voor verzekering bij den Staat der Nederlanden van de

- uitkeeringen, bedoeld in artikel 2 van de Oorlogszeengevallenwet 1915. 8 Juli.
- Als voren tot uitvoering van art. 5 van de Oorlogszeengevallenwet 1915. 9 Juli.
- Als voren tot uitvoering van art. 8 van de Oorlogszeengevallenwet 1915 en art. 2 van het K. B. van 30 Juni 1915 (Stbl. n°. 300). 9 Juli.
- Als voren tot uitvoering van art. 6, tweede lid, van de Oorlogszeengevallenwet 1915. 9 Juli.
- Besluit houdende vaststelling van het tijdstip, waarop de Oorlogszeengevallenwet 1915 in werking zal treden. S. 331. 10 Juli.
- Beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel tot uitvoering van art. 2, zesde en zevende lid, slot, van de Oorlogszeengevallenwet 1915. 10 Juli.
- Als voren, afd. Nijverheid, n°. 4650, tot uitvoering van art. 6, eerste lid, van de Oorlogszeengevallenwet 1915. 10 Juli.
- Als voren, betreffende uitvoering van zijne beschikking van 10 Juli 1915 tot uitvoering van art. 6, eerste lid, van de Oorlogszeengevallenwet 1915. 10 Juli.
- Gewijzigd. 3 Sept.
- Als voren tot uitvoering van art. 6, tweede lid, van de Oorlogszeengevallenwet 1915. 14 Juli.
- Als voren tot uitvoering van art. 2, zevende lid van de Oorlogszeengevallenwet 1915. 14 Juli.
- Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 8 December 1902, S. 214, laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 6 Augustus 1913, S. 346, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 72 der Ongevallenwet 1901. S. 423. 7 Oct.
- Zie ook: *Tractaten*.
- Onteigening.** Arrest van den H. R. De Rechtbank heeft bij de bepaling van de werkelijke waarde der onteigende gronden ten tijde der eigendomsontneming terecht rekening gehouden met den bestaanden oorlogstoestand, nu zij meende dat die toestand, zij het ook tijdelijk, de normale verkoopwaarde der gronden drukte. — De waardeering van dien invloed is geheel overgelaten aan den rechter die over de feiten oordeelt. 15 Jan.
- Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen, noodig voor en ten behoeve van het aanleggen van een plein vóór het te stichten stationsgebouw te Bussum. S. 40. 30 Jan.
- Als voren ten behoeve van uitbreiding van het stationsemplacement Neele. S. 45. 30 Jan.
- Als voren ten behoeve van uitbreiding van het stationsemplacement Bergen op Zoom. S. 101. 17 Febr.
- Als voren van eigendommen, noodig voor en ten behoeve van het aanleggen van een verkeersweg tusschen de Jonker Fransstraat en de Coolvest, het vergrooten van het terrein voor een post- en telegraafkantoor aan de Coolvest, het stichten van een beursgebouw aan de Coolvest en het verbreden van aangrenzende straten te Rotterdam. S. 139. 6 Maart.
- Wet tot tijdelijke afwijking van de wet van 28 Augustus 1851, S. 125; laatstelijk gewijzigd bij de wet van 3 Augustus 1914 (Staatsblad n°. 351). S. 171. 27 Maart.
- Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen in de gemeente Lonneker, noodig voor het vestigen van eene inrichting tot reinigen van de Twekkelerbeek door de gemeente Enschedé. S. 188. 16 April.
- Als voren noodig voor het verbreden van de kade langs de Keizersgracht te Leeuwarden. S. 189. 16 April.
- Als voren ten behoeve van een zijtak Nieuwveen—Ter Aar (Papenveer) van de spoorweglijnen in de Haarlemmermeer en omgeving. S. 193. 16 April.
- Als voren ten behoeve van uitbreiding van het stationsemplacement Rijssen. S. 194. 16 April.
- Als voren van eigendommen in de gemeente Oude Tonge, noodig voor den aanleg van een afsluitdam met keersluis in het havenkanaal aldaar. S. 271. 16 Juni.
- Als voren ten behoeve van spoorweglijnen van Ter Apel over Winschoten naar Delfzijl en van Blijham naar Bellingwolde. S. 273. 16 Juni.
- Als voren van eigendommen, noodig in verband met het bouwen van een post- en telegraafkantoor en voor verbreding van de Drakenburgsteeg te Utrecht. S. 317. 9 Juli.
- Wet tot onteigening van eigendommen in de gemeente Haren, provincie Groningen, noodig tot het verkrijgen van een oefeningsterrein voor het garnizoen Groningen. S. 347. 31 Juli.
- Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening van eigendommen in de gemeente Katwijk, noodig voor den aanleg van eene berghaven voor de visschersvloot te Katwijk aan Zee. S. 358. 31 Juli.
- Besluit tot verlenging van den termijn,

- genoemd in artikel 2, eersten volzin, der wet van 7 Juni 1913 (Staatsblad n°. 257). S. 400.
20 Sept.
- Wet tot verklaring van het algemeen nut der onteigening ten behoeve van den aanleg van de vierde Staatsmijn. S. 449. 29 Oct.
- Als voren ten behoeve van uitbreiding van het stationsementement Sittard en van het samenvoegen van de spoorwegovergangen van den Hooleweg met dien van den Bergerweg en van den Limbrichterweg met dien van den Vauerweg aldaar. S. 450. 29 Oct.
- Als voren van eigendommen noodig voor het aanleggen van een voetbalveld en van eene zweminrichting te Veendam. S. 492. 10 Dec.
- Als voren ten behoeve van uitbreiding van de halte Noord-Kraaijert. S. 496. 10 Dec.
- Arrest van den H. R. Art. 39 Onteigeningswet, dat de strekking heeft om kunstmatige verhooging der toe te kennen schadevergoeding te voorkomen, heeft alleen betrekking op aan het te onteigenen goed zelf aan te brengen veranderingen en dus niet op een geval, waarin alleen wijziging wordt gebracht in de manier, waarop de eigenaar zich het genot verzekert van de voordeelen, die de grond voor hem afwerpt. (I. c. is, na de ter-visie-legging, de eigenaar het goed, dat eerst was verhuurd, zelf gaan exploiteeren, geheel op dezelfde wijze als de huurder het had gedaan.) 24 Dec.
- Pakketpost.** Zie: *Posterij*.
- Paspoorten.** Missive van den Minister van Buitenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin betreffende buitenlandse paspoorten.
10 Febr.
13 Maart.
25 Aug.
6 Sept.
2 Nov.
29 Dec.
- Besluit houdende nadere wijziging van de bepalingen betreffende de zeebrieven en jaarpassen in Nederlandsch-Indië, laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 25 April 1913, n°. 77 (Nederl. Stbl. n°. 140, Indisch Stbl. n°. 439). S. 154. 15 Maart.
- Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin betreffende het afgeven van buitenlandse paspoorten aan dienstplichtigen, die met voorloopig klein verlof gezonden zijn. 6 Dec.
- Pensioenen.** Kennisgeving van den Minister van Financiën betreffende verandering in de toepassing van art. 2 der Burgerlijke Pensioenwet. 9 Jan.
- Besluit houdende bekendmaking van den tekst van de wet van 9 Juni 1902, S. 86, tot regeling van de bevordering, het ontslag en het op pensioen stellen der militaire officieren bij de Zeemacht, zooals die bij latere wetten is gewijzigd en aangevuld. S. 15. 16 Jan.
- Besluit tot beschikking op de aanvraag om pensioen van den oud-brugwachter in dienst der gemeente Leiden, J. de Groot. S. 17. 19 Jan.
- Besluit houdende beslissing dat: Afwijzing van een verzoek om pensioen om een der redenen, genoemd in art. 7, eerste lid der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913; — Een verzoek om toekenning van eene toelage, volgens het tweede lid van gemeld art. 7, gaat buiten het ingesteld beroep om. 22 Jan.
- Wet houdende openstelling voor gemeente-ambtenaren van de gelegenheid om zich alsnog aan de werking van den Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 en van de Weduwenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 te onttrekken; geldigverklaring van voor 1 Januari 1914 bij gemeentebesturen ingekomen verklaringen van onttrekking; en verlenging van de termijnen voor het overleggen van de gegevens voor het pensioen inkoop van voor 1 October 1913 in gemeentelijke betrekkingen bewezen diensten. S. 66. 30 Jan.
- Missive van den Minister van Financiën aan de Commissarissen der Koningin betreffende uitvoering van de pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 en de weduwenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913. 16 Febr.
- Besluit houdende beslissing, dat een op zich zelf staand feit — in casu een geval van mishandeling door een gemeenteveldwachter — niet oplevert een „verregaand plichtsverzuim”, dat den betrokkene krachtens art. 7 der Pensioenwet gemeente-ambtenaren aanspraak op pensioen doet verliezen. 2 Maart.
- Missive van den Minister van Financiën aan de gemeentebesturen ter uitvoering van art. 32 van het besluit van 1 December 1913 (Staatsblad n°. 420). 9 Maart.
- Besluit tot beschikking op de aanvraag om pensioen van den oud-directeur van het Armenhuis te Amsterdam, H. Flaes. S. 162. 23 Maart.

- Besluit betreffende toepassing van art. 8, eerste lid der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 op een ambtenaar, die op wachtgeld is gesteld. 6 April.
- Wet tot nadere wijziging en aanvulling van de Pensioenwet voor de landmacht 1902 (Wet van 9 Juni 1902, Staatsblad n°. 90). S. 191. 16 April.
- Wet tot nadere wijziging en aanvulling van de „Pensioenwet voor de zeemacht 1902” (wet van 9 Juni 1902, Stbl. n°. 87.) S. 192. 16 April.
- Besluit betreffende de beteekenis van wedde in den zin van art. 2, litt. H der Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913. 28 April.
- Besluit houdende bekendmaking van den tekst der pensioenwetten voor de zee- en landmacht 1902. S. 217. 10 Mei.
- Missive van den Minister van Financiën aan de burgemeesters der gemeenten, betreffende pensioensgerechtigdheid van personen, die een gemeentelijke functie eershalve vervullen. 10 Mei.
- Besluit houdende beslissing, dat de tijd gedurende welken een militair deserteur geweest is en de diensttijd, aan de desertie voorafgaande, hoewel niet medetellende als diensttijd voor militair pensioen, wél medetellen als diensttijd voor pensioen als gemeente-ambtenaar. 3 Juni.
- Wet tot het verleenen van uitstel van betaling van de bijdragen voor inkoop van pensioen van vóór 1 Juli 1912 in zijdelingschen Staatsdienst doorgebrachten diensttijd. S. 278. 19 Juni.
- Missive van den Minister van Financiën aan de Burgemeesters betreffende geneeskundig onderzoek in verband met aanvragen om pensioen. 26 Juni.
- Besluit tot vaststelling van het tijdstip, bedoeld in artikel 1 der wet van 30 Januari 1915 (Stbl. n°. 66). S. 299. 29 Juni.
- Besluit houdende beslissing dat aanstellingen met periodieke aftreding en herbenoeming in den zin der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, als vaste aanstellingen zijn aan te merken, ook dan wanneer de periodieke aftreding niet bij wet of verordening is geregeld, maar de gemeenteraad, die daartoe bevoegd is, een door hem zelve daarvoor aangenomen regel volgt. 1 Juli.
- Missive van den Minister van Financiën aan de burgemeesters betreffende geneeskundige verklaringen in verband met pensioenaanvragen. 1 Juli.
- Wet houdende aanvulling van den „Staat van het bedrag der pensioenen”, behorende bij de „Loodspensioenwet 1905”. S. 350. 31 Juli.
- Besluit houdende beslissing dat eene opdracht van het gemeentebestuur aan het hoofd eener school, tot het schoonhouden der schoollokalen en het aanleggen van kachels, niet oplevert de aanstelling tot eene gemeentelijke betrekking in den zin van art. 2 der pensioenwet gemeente-ambtenaren. 30 Aug.
- Missive van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende pensioenbijdragen van gemeente-ambtenaren. 4 Sept.
- Missive van den Minister van Financiën aan de gemeentebesturen, betreffende toepassing van de Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren. 9 Sept.
- Missive van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedep. Staten der provinciën betreffende uitvoering van de Burgerlijke Pensioenwet en van het K. B. van 17 Maart 1914 (Staatsblad n°. 150). 14 Oct.
- Missive van den Minister van Financiën aan de Gedep. Staten betreffende onkosten van het ambt bij de berekening van den pensioensgrondslag. 3 Nov.
- Besluit houdende beslissing dat onder de in art. 2 H der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913 uitgezonderde inkomsten, als strekkende tot vergoeding van aan de waarneming van het ambt verbonden onkosten, niet mogen worden gebracht zoodanige onkosten, waarvan niet door het bevoegd gezag bij de vaststelling der wedde die strekking uitdrukkelijk is bepaald. 6 Nov.
- Besluit tot wijziging van het besluit van 22 November 1911, n°. 52, waarbij het pensioenreglement, vastgesteld bij het besluit van 17 Februari 1905, n°. 8, S. 74, met eenige verandering toepasselijk is verklaard op de militairen van de landmacht in West-Indië. S. 462. 8 Nov.
- Besluit tot vaststelling van een algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 48 der Pensioenwet voor de bijzondere leeraren 1913. S. 485. 1 Dec.
- Besluit houdende beslissing dat de betrekkingen van lid en secretaris eener school-

- commissie in het algemeen eershalve vervuld worden, zoodat de daaraan verbonden inkomsten niet als wedde in den zin der Pensioenwet voor de gemeente-ambtenaren 1913, kunnen worden aangemerkt. 11 Dec.
- Zie ook: *Attestatiën de Vita.*
- " " *Curaçao.*
- " " *Indië. (Nederl.)*
- " " *Kortingen.*
- " " *Suriname.*
- Personeele belasting.** Wet houdende eene bijzondere regeling nopens ontheffing en vrijstelling van personeele belasting in verband met de in 1914 plaats gehad hebbende mobilisatie van land- en zeemacht. S. 264. 16 Juni.
- Wet tot herziening der tabel van verdeeling der gemeenten in klassen, behoorende bij de wet op de personeele belasting. S. 280. 19 Juni.
- Posterij.** Besluit betreffende vrijstelling van briefport in zake de Wet op de Inkomstenbelasting 1914 en de Wet houdende instelling van raden van beroep voor de directe belastingen, enz. 1 Maart.
- Besluit houdende wijziging der bepalingen omtrent uitvoer van goederen per pakketpost. S. 383. 2 Sept.
- Besluit houdende tijdelijke gedeeltelijke buiten werkingstelling van artikel 5, § 2, en artikel 14 van het K. B. van 30 September 1907, S. 260, gewijzigd bij dat van 5 Februari 1909, S. 24, tot uitvoering van het Algemeen Postverdrag en de Overeenkomst van Rome, betreffende de uitwisseling van brieven en doosjes met aangegeven waarde. S. 470. 15 Nov.
- Provinciaal bestuur.** Besluit tot schorsing van het besluit van Gedep. Staten van Noordbrabant d.d. 14 Januari 1915 G, n°. 168, 1ste afdeeling, strekkende tot wegneming van elektrische geleidingen over openbare wegen der gemeente Breda. S. 24. 22 Jan.
- Verlengd. 288. 24 Juni.
- " " 482. 26 Nov.
- Vernietigd. 507. 15 Dec.
- Besluit tot schorsing van het besluit van Gedep. Staten van Noordbrabant, inzake het doen wegnemen van elektrische geleidingen over openbare straten der gemeente 's Hertogenbosch. S. 75. 9 Febr.
- Verlengd. 288. 24 Juni.
- " " 482. 26 Nov.
- Vernietigd. 507. 15 Dec.
- Wet tot wijziging van de Provinciale wet en van de Kieswet, in verband met de wet op de Inkomstenbelasting 1914. S. 170. 27 Maart.
- Besluit houdende beschikking op het beroep, ingesteld door PH. VAN DEN KLOOSTER te Wemeldinge tegen het besluit van Gedep. Staten van Zeeland, waarbij aan den adresant vergunning is geweigerd tot het bouwen van een woning op den Nieuwedijk, beoosten het Kanaal door Zuid-Beveland. S. 210. 29 April.
- Besluit houdende aanvulling van het K. B. van 31 Juli 1905, S. 248, tot vaststelling van een algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld bij art. 108 der Provinciale Wet. S. 226. 26 Mei.
- Raden van beroep.** Besluit houdende instelling van raden van beroep voor de directe belastingen en vaststelling van bepalingen nopens die colleges. S. 105. 24 Febr.
- Missive van den Minister van Financiën aan de Gedep. Staten betreffende de raden van beroep voor de directe belastingen. 1 April.
- Zie: *Posterij.*
- Rechten van in-, uit- en doorvoer.** Besluit houdende vrijstelling van invoerrecht voor ricinusolie, benodigd als hulpmiddel bij de werkzaamheden in fabrieken of trafieken. S. 10. 12 Jan.
- Besluit houdende aanwijzing van eene heerbaan en uitbreiding en herziening van de attributen van het kantoor Ittervoort. S. 28. 27 Jan.
- Besluit houdende bepalingen omtrent vrijdom van invoerrecht voor waterhoudend calciumacetaat, dat gebezigd wordt voor de vervaardiging van aceton. S. 116. 24 Febr.
- Besluit betreffende vrijdom van invoerrecht voor houtgeest, voor uit houtgeest bereide of daarmede vermengde vloeistoffen en voor vaste stoffen die houtgeest bevatten. S. 276. 18 Juni.
- Wet houdende wijziging van het invoerrecht op sinaasappelen, mandarijnen, citroenen en bananen en op oudheden. S. 279. 19 Juni.
- Besluit tot uitvoering der wet van 19 Juni 1915, S. 279, betreffende vrijdom van invoerrecht voor oudheden. S. 333. 14 Juli.
- Besluit houdende bepalingen omtrent de aangifte van ten uitvoer bestemde goederen. S. 370. 7 Aug.
- Besluit houdende wijziging en intrekking van K. B. betreffende vrijstelling van het invoerrecht voor stoffen benodigd als hulpmiddel bij de werkzaamheden in fabrieken of trafieken. S. 475. 18 Nov.
- Rechtsvordering. (Burgerlijke)** Wet tot wijziging van artikel 276 van het Burgerlijk Wet-

boek en van daarmede verband houdende artikelen van dat Wetboek en van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

S. 172. 27 Maart.

Rechtswezen. Arrest van den H. R. Wordings-geschiedenis en strekking van art. 2 R. O. als uitvloeisel van art. 163 Grondwet 1815. Privaat- en publiekrechtelijke geschillen. Bepanking van de macht der Administratie. Aard, niet van het geschil, maar van het te beschermen recht. — Wanneer een geschil (une contestation) aanwezig is in den zin van art. 2 R. O. Verweerder beweert recht te hebben op het rustig en ongestoord bezit van de door hem bezeten vaarsloot, terwijl de gemeente Noordwijkerhout de uitoefening daarvan belemmert of onmogelijk maakt. De rechterlijke macht is hier uitsluitend bevoegd, ook al mochten de handelingen der Gemeente zijn ondernomen ter uitvoering van art. 179h Gemeentewet. 31 Dec.

— Zie ook: *Tractaten.*

Reclasseering. Zie: *Strafrecht en Strafvordering.*

Registers van eigendommen. Besluit tot overbrenging van de registers van eigendoms-overgangen, welke in de jaren 1812—1832 door de maires en gemeentebesturen zijn aangelegd en bijgehouden met de daarbij behorende bescheiden naar de bewaringen van de hypotheken en het kadaster. S. 334. 17 Juli.

Reis- en verblijfkosten. Besluit tot regeling van de vergoeding voor reis- en verblijfkosten. S. 451. 29 Oct.

Reispassen. Zie: *Paspoorten.*

Rekeningen. Zie: *Begroeningen en Rekeningen.*

Rekenkamer. Wet tot verlenging van de termijnen voor de afsluiting der Staatsbegrooting over 1914 en de inzending der rekeningen. S. 534. 31 Dec.

Rivieren. Besluit tot vaststelling van een reglement van politie op het ankeren op de rivieren bij Dordrecht. S. 406. 24 Sept.

Roode Kruis. Besluit houdende nadere vaststelling van de beschrijvingen van de uniformen van de Johanniter- en Malthezer-orde alsmede vaststelling van de beschrijving van de uniform van de Vereeniging het Nederlandsche Roode Kruis. S. 306. 5 Juli.

Rijksgestiten en Rijkswerkenrichtingen. Besluit houdende aanwijzing van voorloopige bestemming van het Rijksopvoedingsgesticht voor jongens te Alkmaar. S. 250. 12 Juni.

Rijnvaart. Zie: *Scheepvaart.*

Rijwielen. Zie: *Motorrijtuigen, enz.*

Scheepvaart. Arrest van den H. R. Art. 2bis

der Schepenwet is niet in strijd met het voorschrift van art. 1 der Rijnvaartacte. — Qualificatie van de bewezen verklaarde feiten, opleverende de overtreding van art. 2bis der Schepenwet. 8 Febr.

— Besluit tot wijziging van artikel 4, sub 1, en artikel 10, sub 2 en 3, van het K. B. van 27 December 1907, S. 355, houdende vaststelling van een algemeen maatregel van bestuur, als bedoeld bij artikel 9 der Schipperswet (Stbl. 1907, n°. 244). S. 221. 19 Mei.

— Zie ook: *Bakens.*

— „ „ *Kanalen.*

— „ „ *Rivieren.*

Schuld. (Nationale) Besluit houdende machtiging tot uitgifte van schatkistbiljetten en schatkistpromessen volgens de wet van 4 April 1870, S. 62, laatstelijk gewijzigd bij die van 15 Juli 1912, S. 240, en de wet van 5 December 1881 (Stbl. n°. 185). S. 5.

2 Jan.

11. 12 Jan.

39. 30 Jan.

211. 6 Mei.

237. 10 Juni.

336. 19 Juli.

378. 27 Aug.

399. 18 Sept.

420. 4 Oct.

483. 27 Nov.

508. 15 Dec.

— Besluit tot bepaling van het tijdstip en de wijze waarop de zilverbons van vijf gulden worden ingetrokken. S. 158. 20 Maart.

— Wet tot heffing van opcenten op de Inkomstenbelasting ten behoeve van het „Leeningfonds 1914”. S. 168. 27 Maart.

— Besluit tot vaststelling van een nieuwen uiterlijken vorm voor de zilverbons van twee en een halven gulden, tot bepaling van de hoeveelheid der uit te geven zilverbons van dien vorm en tot bepaling van het tijdstip en de wijze, waarop de zilverbons van / 1 en van / 2,50 van den ouden vorm worden ingetrokken. S. 174. 31 Maart.

— Besluit houdende nadere voorziening omtrent de inwisseling van de zilverbons van / 1, van / 2.50 (ouden vorm) en van / 5. S. 204. 21 April.

— Besluit betreffende de uitloting en aflossing van de 5 pCts. schuldbekentenissen, uitgegeven krachtens de Leeningwet 1914 (Stbl. n°. 612). S. 212. 6 Mei.

381. 30 Aug.

— Zie ook: *Suriname.*

Spoorwegen. Besluit tot gelijkstelling van het door de gemeente Nijmegen geëxploiteerd wordende spoorweg met de spoorwegen, waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen ééne gemeente plaats heeft.

S. 12. 13 Jan.

— Besluit tot wijziging van het Algemeen Reglement Dienst. S. 225. 25 Mei.

— Besluit tot vaststelling van een algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen, bedoeld in artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118). S. 230. 3 Juni.

— Wet tot toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van Oostvoorne naar Rockanje. S. 272. 16 Juni.

— Besluit tot nadere wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer 1901. S. 275.

18 Juni.

Gewijzigd. S. 286. 19 Juni.

310. 8 Juli.

— Besluit tot vaststelling van een algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen, bedoeld in artikel 1 der wet van 9 Juli 1900 (Staatsblad n°. 118). S. 309. 8 Juli.

— Wet tot wijziging van de wet van 9 April 1875, S. 67, tot regeling van den dienst en het gebruik der Spoorwegen. S. 321. 9 Juli.

— Besluit tot gelijkstelling van het door de gemeente Amsterdam geëxploiteerde spoorweg met, waarop in hoofdzaak geen ander vervoer dan personenvervoer binnen ééne gemeente plaats heeft, met de spoorwegen waarop geen ander vervoer dan personenvervoer binnen ééne gemeente plaats heeft.

S. 417. 2 Oct.

Sterke drank. Arrest van den H. R. Catz-Elixer is „sterke drank”. — De Kantonrechter heeft terecht de inbeslaggenomen Catz-Elixer als sterke drank beschouwd. — Al ware juist, zooals requirant beweert, dat Catz-Elixer niet onmiddellijk voor de consumptie bestemd is, doch dat enkel als toevoegsel bij andere genotsdranken wordt gebezigd of als medicijn, dan ontleent dit aan de vloeistof niet het karakter van sterke drank. 18 Jan.

— Besluit houdende beslissing, dat van eene beslissing van Gedep. Staten, genomen in hooger beroep krachtens art. 30, tweede lid der Drankwet, geen beroep op de Kroon openstaat. 19 Jan.

— Missive van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Gedep. Staten der provinciën betreffend toepassing van art. 65, 4^e lid, Drankwet. 8 Sept.

— Besluit tot vernietiging van het besluit van B. en W. van Pernis, waarbij aan F. VAN LUYK, te Rotterdam, vergunning is verleend voor den verkoop van sterke drank in het klein. S. 396. 16 Sept.

— Als voren van Naarden, waarbij aan G. VUYST, aldaar, vergunning is verleend voor den verkoop van sterke drank in het klein.

S. 440. 27 Oct.

— Arrest van den H. R. Onder het verbod van toelating van art. 43 der Drankwet van de daarbij aangeduide personen is te verstaan, dat deze niet mogen zijn in de betreffende localiteit. Toelaten kan niet alleen geschieden op het oogenblik van het binnenkomen, doch toelaten geschiedt ook en het verbod wordt overtreden op elk oogenblik, dat de binnengetreden persoon in zoodanige localiteit vertoeft met uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van den vergunninghouder. De Rechtbank heeft in cassatie onaantastbaar uitgemaakt, dat in beklagde's optreden was gelegen een stilzwijgende toestemming. 1 Nov.

— Arrest van den H. R. Krachtens art. 50 3^e lid der Drankwet is de strafbepaling van art. 50 1^e lid sub 6^e. alleen toepasselijk, indien de overtreding gepleegd wordt door het hoofd van het bedrijf of degene, die hem als zoodanig vervangt. — Nu zoowel ten laste gelegd en bewezen verklaard is, dat beklagde was hoofd van het bedrijf, behoort de qualificatie die omstandigheid te vermelden, hetgeen in het bestreden vonnis niet is geschied. — Vonnis te dien aanzien vernietigd. 6 Dec.

Stoomvaartdiensten. Wet houdende machtiging tot het aangaan van ééne overeenkomst met de naamlooze vennootschap Koninklijke Paketvaart Maatschappij, gevestigd te Amsterdam, betreffende het onderhouden van stoomvaartverbindingen in Nederlandsch-Indië, gedurende de jaren 1916 tot en met 1925. S. 541. 31 Dec.

Stoomwezen. Besluit houdende bepaling van het tijdstip, waarop de wet van 22 Juni 1914, S. 263, tot wijziging van de Stoomwet (wet van 15 April 1896, S. 69, in werking zal treden. S. 82. 12 Febr.

— Besluit tot uitvoering van de Stoomwet en ter vervanging van het K. B. van 19 October 1896, S. 163, laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 17 October 1913, Stbl. n°. 393.

S. 83. 12 Febr.

— Besluit houdende wijziging en aanvulling van het K. B. van 14 Januari 1897, S. 45,

- tot vaststelling van eene instructie voor de ambtenaren, bedoeld in artikel 7 der Stoomwet, laatstelijk gewijzigd bij het K. B. van 11 Febr. 1907, Stbl. n°. 48. S. 87. 13 Febr.
- Missive van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende uitvoering van de Stoomwet. 6 Maart.
- Strafrecht en Strafvoeding.** Wet houdende vaststelling van nadere strafrechtelijke voorzieningen betreffende veroordeelingen, waarbij de straf, tenzij de rechter later anders beveelt, niet wordt ondergaan, de betaling van geldboeten en de voorwaardelijke invrijheidstelling. S. 247. 12 Juni.
- In werking treden. 511. 16 Dec.
- Besluit bevelende de bekendmaking in het Staatsblad van de op 4 Juni 1915 te Berlijn namens de Nederlandsche en Deutsche Regeeringen gewisselde nota's nopens de rechtstreeksche overbrenging van rogatoire commissies in strafzaken. S. 338. 23 Juli.
- Wet tot aanvulling van het Wetboek van Strafrecht met een nieuw artikel ter bestrijding van de oneerlijke mededinging. S. 365. 2 Aug.
- Besluit tot wijziging van het K. B. van 19 Februari 1896, S. 29, houdende instelling van strafregisters. S. 371. 7 Aug.
- Besluit houdende intrekking van het K. B. van 24 December 1910, S. 374 en vaststelling van eene nieuwe Reclasseeringsregeling. S. 504. 13 Dec.
- Besluit tot vaststelling van een algemeen maatregel van bestuur ter uitvoering van de bepalingen van het Wetboek van Strafrecht betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling. (Uitvoeringsregeling voorwaardelijke invrijheidstelling). S. 505. 13 Dec.
- Als voren ter uitvoering van artikel 14d van het Wetboek van Strafrecht betreffende de voorwaardelijke veroordeeling. (Uitvoeringsregeling voorwaardelijke veroordeeling). S. 506. 13 Dec.
- Besluit houdende vaststelling der jaarwedden van de Ambtenaren der Reclasseering, bedoeld in artikel 14d van het Wetboek van Strafrecht. S. 513. 17 Dec.
- Zie ook: *Curaçao.*
- „ „ *Militaire Zaken.*
- „ „ *Suriname.*
- „ „ *Tractaten.*
- Successie.** Wet houdende nadere bepaling van de waarde van zaken, waarover de rechten van successie of van overgang bij overlijden verschuldigd zijn. S. 142. 6 Maart.
- Wet tot vermindering van het recht van overgang bij overlijden van onroerend goed. S. 143. 6 Maart.
- Wet houdende vrijstelling van successie-recht voor de schenking van schilderijen en teekeningen door Dr. C. HORSTREDE DE GROOT aan de gemeente Groningen. S. 320. 9 Juli.
- Suiker.** Besluit houdende wijziging van eenige K. B. in verband met de wet van 23 December 1914 (Stbl. n°. 612). S. 31. 29 Jan.
- Besluit houdende bepalingen omtrent het verleen van teruggaaf van suikeraccijns bij uitvoer van geneesmiddelen. S. 32. 29 Jan.
- Besluit betreffende beperking van de teruggaaf van suikeraccijns wegens uitvoer van met suiker bereide goederen. S. 428. 14 Oct.
- Suriname.** Besluit tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (Gouvernementsblad 1913, n°. 73) in de kolonie Suriname. S. 33. 30 Jan.
- Besluit betreffende het Pensioensreglement voor de militairen van de Landmagt in West-Indië. 11 Febr.
- Besluit tot uitvoering van artikel 33, tweede lid van het K. B. van 30 Januari 1915, S. 33, tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (G. B. 1913, n°. 73) in de kolonie Suriname. S. 131. 5 Maart.
- Besluit tot uitvoering voor de kolonie Suriname van de Wet van 18 April 1885, S. 98, Gouvernementsblad n°. 21, betreffende toepassing van de Crimineele Wetgeving voor het Krijgsvolk te Water in de Koloniën en Overzeesche bezittingen van het Rijk. S. 160. 22 Maart.
- Wet tot aanvulling van de wet van 1 Juli 1909, S. 212, Gouvernementsblad n°. 61, houdende regeling van het muntwezen in de kolonie Suriname. S. 166. 27 Maart.
- Besluit ter bevordering van eene behoorlijke uitvoering in de Kolonie Suriname van sommige bepalingen van de Regtspleging bij de Zeemagt (Gouvernementsblad 1913, n°. 73). S. 178. 9 April.
- Besluit tot wijziging van het K. B. van 30 Januari 1915 (Stbl. n°. 33, Gouvernementsblad n°. 11), tot invoering van de gewijzigde Regtspleging bij de Landmagt (Gouvernementsblad 1913, n°. 73) in de kolonie Suriname. S. 294. 24 Juni.
- Besluit houdende vrijstelling van de verplichting tot overlegging van attestatiën de vita bij betaling van pensioenen en gagementen ten laste van de Staatsbegroting,

- aan den belanghebbende in persoon, in de koloniën Suriname en Curaçao. S. 311. 8 Juli.
- Besluit tot wijziging van het besluit van 22 November 1911, n°. 52, waarbij het pensioenreglement, vastgesteld bij het besluit van 17 Februari 1905, n°. 8, S. 74, met eenige verandering toepasselijk is verklaard op de militairen van de landmacht in West-Indië. S. 462. 8 Nov.
- Wet houdende het aangaan van eene door het Rijk gewaarborgde geldleening ten name van de kolonie Suriname. S. 499. 10 Dec.
- Besluit betreffende in de kolonie Suriname aanwezige openbare en notarieele oude archieven. S. 518. 22 Dec.
- Telegrafen en telefonen.** Besluit houdende bepalingen betreffende de voorbereiding en de regeling van de samenwerking tusschen den burgerlijken en den militairen telegraaf- en telefoondienst in tijden van oorlog en van oorlogsgevaar en andere buitengewone omstandigheden. S. 25. 23 Jan.
- Besluit bepalende de vestiging van locale Rijkstelefoonnetten te Aalsmeer, Bodegraven, Coevorden, Delfzijl, Doetinchem, Ede, Franeker, Harderwijk, Hoogeveen, Laren (Noord-holland), Steenwijk, Valkenburg (Limburg) en Weert, en houdende regelen voor het gebruik van deze netten. S. 385. 3 Sept.
- Besluit bepalende de vestiging van locale Rijkstelefoonnetten te Bolsward, Oss en Wassenaar, en houdende regelen voor het gebruik van deze netten. S. 464. 9 Nov.
- Besluit houdende vaststelling van de regelen voor het gebruik van de voormalige telefoonnetten der Nederlandsche Bell-Telefoon Maatschappij. S. 486. 2 Dec.
- Besluit houdende: 1°. vestiging van locale Rijkstelefoonnetten te Beverwijk, de Bildt, Borne en Wormerveer en vaststelling van de regelen voor het gebruik van deze netten; 2°. wijziging van het K. B. van den 2den December 1915, S. 486, houdende vaststelling van de regelen voor het gebruik van de voormalige telefoonnetten der Nederlandsche Bell-Telefoon Maatschappij. S. 521. 27 Dec.
- Tractaten.** Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van de goedkeuring, door Nederland, van de verlenging der bevoegdheden van de gemengde rechtbanken in Egypte (Stbl. 1910, n°. 79). S. 130. 5 Maart.
- Wet houdende goedkeuring van het op 30 Mei 1914 te 's Gravenhage gesloten verdrag tusschen Nederland en Duitschland tot

aanvulling van het op 27 Augustus 1907 gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering (Stbl. 1907, n°. 332). S. 138.

6 Maart.

- Wet houdende goedkeuring van het op 20 Maart 1914 te Bern onderteekend Protocol toegevoegd aan de Herziene Berner Conventie ter bescherming van letterkundige en kunstwerken, den 13 November 1908 te Berlijn gesloten. S. 140. 6 Maart.
- Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad der wijziging van de artikelen 2 en 3 van den Eersten Titel van het Reglement omtrent de Organisatie van de gemengde rechtspraak in Egypte, strekkende tot vermindering van het aantal rechters in de gemengde rechtbanken en het hof van appel daar te lande. S. 153. 15 Maart.
- Besluit bevelende de plaatsing in het Staatsblad van het op 20 Maart 1914 te Bern onderteekend Protocol, toegevoegd aan de op den 13den November 1908 te Berlijn gesloten Herziene Berner Conventie tot bescherming van letterkundige en kunstwerken. S. 186. 15 April.
- Besluit bevelende plaatsing in het Staatsblad van het op 30 Mei 1914 te 's Gravenhage tusschen Nederland en Duitschland gesloten verdrag tot aanvulling van het op 27 Augustus 1907 geteekend tractaat betreffende ongevallenverzekering (Stbl. 1907, n°. 332). S. 220. 18 Mei.
- Wet houdende goedkeuring van het op 9 Mei 1914 te Washington gesloten verdrag tot verlenging van den duur van het op 2 Mei 1908 gesloten Arbitrage-verdrag tusschen Nederland en de Vereenigde Staten van Amerika. S. 252. 16 Juni.
- Wet houdende goedkeuring van het op 25 Maart 1915 te Londen gesloten verdrag tot nadere verlenging van den duur van het op 15 Februari 1905 tusschen Nederland en Groot-Britannië gesloten arbitrage-verdrag. S. 253. 16 Juni.
- Besluit houdende bekendmaking in het Staatsblad van het op 20 Januari 1914 te Londen geteekend Internationaal Verdrag voor de beveiliging van menschenlevens op zee. S. 303. 1 Juli.
- Besluit bepalende de bekendmaking in het Staatsblad van het te Londen op 25 Maart 1915 gesloten verdrag tot nadere verlenging van den duur van het op 15 Februari 1905 tusschen Nederland en Groot-Britannië gesloten arbitrageverdrag (Staatsblad 1905, n°. 250). S. 337. 21 Juli.

- Besluit bevelende de bekendmaking in het Staatsblad van de op 4 Juni 1915 te Berlijn namens de Nederlandsche en Duitsche Regeeringen gewisselde nota's nopens de rechtstreeksche overbrenging van rogatoire commissies in strafzaken. S. 338. 23 Juli.
- Besluit bepalande de bekendmaking in het Staatsblad van het op 9 Mei 1914 te Washington gesloten verdrag tot verlenging van den duur van het op 2 Mei 1908 tusschen Nederland en de Vereenigde Staten van Amerika gesloten arbitrage-verdrag (Staatsblad 1909 n°. 105). S. 379. 28 Aug.
- Zie ook: *Posterij*.
- Trammen.** Zie: *Spoorwegen*.
- Trekhonden.** Besluit tot nadere wijziging van artikel 1, 3°, van het K. B. van 6 Februari 1911, S. 45, tot uitvoering van de artikelen 1, 4 en 5 der „Trekhondenwet” 1910 (Staatsblad n°. 203). S. 289. 24 Juni.
- Uitvoer.** Besluit houdende verbod van uitvoer van brood. S. 1. 1 Jan.
- Besluit tot wijziging van het K. B. van 24 October 1914 (Stbl. n°. 506). S. 6. 6 Jan.
- Id. van het K. B. van 2 November 1914 (Staatsblad n°. 512). S. 8. 9 Jan.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van alle conserven en preparaten van zaden van peulvruchten. S. 9. 9 Jan.
- Id. vaseline. 16. 16 Jan.
- Id. chilisalpeter, kalksalpeter, kalkstikstof, stikstofkalk, zwavelzuren ammoniak, ammoniaksuperphosphaat, guano en andere stikstofhoudende meststoffen. S. 19. 19 Jan.
- Id. hars en terpentijn. 20. 19 Jan.
- Id. superphosphaat. 21. 19 Jan.
- Besluit houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van ruwe katoen. S. 27. 26 Jan.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van bijtende potasch (met inbegrip van potaschloog) en koolzure potasch. S. 69. 4 Febr.
- Id. kopervitriool en koperoxyde. S. 70. 6 Febr.
- Id. kalvermagen en lepraeparaaten. S. 71. 6 Febr.
- Id. kaliumzouten en van magnesiumzouten. S. 88. 13 Febr.
- Id. breimachinaalden. 89. 13 Febr.
- Id. toluol. 90. 13 Febr.
- Id. gras- en klavervzaden. 97. 16 Febr.
- Id. afval van vlas, geschikt voor de werkgarensponnerijen. S. 102. 17 Febr.
- Id. motorrijwielen en onderdeelen van motorrijwielen. S. 103. 17 Febr.
- Id. alle rundvleesch. 109. 18 Febr.
- Id. alle varkensvleesch. S. 110. 18 Febr.
- Id. raapolie. 113. 22 Febr.
- Id. rijwielanden, daaronder begrepen rijwielanden, bevestigd aan rijwielen. S. 114. 22 Febr.
- Id. voederbieten, mangelwortelen, knolrapen, koolrapen en paardepeen, ook in gedroogden toestand of op andere wijze geconserveerd. S. 117. 24 Febr.
- Id. aardappelmeel. 118. 27 Febr.
- Id. koper en koperlegeeringen, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waaryan koper of koperlegeering geen hoofbestanddeel vormt. S. 120. 3 Maart.
- Besluit tot wijziging van het K. B. van 3 Augustus 1914 (Staatsblad n°. 371). S. 121. 3 Maart.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van alle in blik of andere luchtdichte verpakking verduurzaamde vleeschwaren en levensmiddelen, in welke vleesch is verwerkt. S. 122. 3 Maart.
- Id. cichorei in elken vorm (daaronder begrepen chichoreiwortelen) en peekoffie. S. 123. 4 Maart.
- Id. levende schapen. 124. 4 Maart.
- Besluit houdende wijziging van het K. B. van 7 Augustus 1914 (Stbl. n°. 401). S. 125. 4 Maart.
- Besluit houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van boter. S. 133. 5 Maart.
- Id. klavervzaden. S. 144. 6 Maart.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van salpeterzuur. S. 148. 13 Maart.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van cacaopasta en cacaomassa. S. 149. 13 Maart.
- Besluit tot wijziging van de K. B. van 3 Augustus 1914, S. 369a en van 24 September 1914 (Stbl. n°. 461). S. 150. 13 Maart.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van boter. S. 151. 13 Maart.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van ijzerdraad, prikkeldraad en andere van ijzerdraad vervaardigde artikelen, alsmede van schoppen. S. 155. 16 Maart.
- Id. zuurkool en gezouten groenten. S. 156. 16 Maart.
- Besluit tot wijziging van het K. B. van 7 Augustus 1914 (Staatsblad n°. 402). S. 157. 16 Maart.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van bladzink. S. 164. 27 Maart.

- Id. rubberafval. S. 165. 27 Maart.
- Id. zetmeel en de daaruit vervaardigde producten. S. 173. 30 Maart.
- Id. zachtegele en groene zeep. S. 175. 1 April.
- Id. in stukken gesneden of fijn gemaakte aardappelen, alsmede van afval van aardappelen. S. 177. 8 April.
- Id. vliegmachines en onderdeelen daarvan. S. 179. 10 April.
- Id. ijzerdraad, prikkeldraad en andere van ijzerdraad vervaardigde artikelen, alsmede van schoppen en zeisen. S. 180. 10 April.
- Besluit houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van paardepen. S. 182. 12 April.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van teerkleurstoffen en alle uit teer afgeleide stoffen, die voor de bereiding of toepassing van teerkleurstoffen kunnen dienen. S. 184. 14 April.
- Id. nikkel als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan nikkel geen hoofdbestanddeel vormt. S. 199. 16 April.
- Id. ruwe fosphaten. S. 201. 19 April.
- Besluit houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van koolrapen. S. 203. 20 April.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van blik in bladen en van ongevulde blikemballage. S. 207. 28 April.
- Id. steenkoolenteer. S. 209. 29 April.
- Besluit houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van zuurkool. S. 213. 6 Mei.
- Id. van voederbieten, mangelwortelen en knolrapen. S. 222. 19 Mei.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van ruwe katoen. S. 229. 2 Juni.
- Besluit houdende wijziging van het K. B. van 14 November 1914 (Staatsblad n°. 531). S. 231. 5 Juni.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van diuretinum. S. 232. 5 Juni.
- Besluit houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van aardappelen van den nieuwen oogst. S. 236. 8 Juni.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van alle wapenen behalve jachtwapenen. S. 238. 10 Juni.
- Besluit houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van aardappelen. S. 251. 15 Juni.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van electrische zaklantaarns, van onderdeelen en grondstoffen tot het vervaardigen daarvan. S. 277. 19 Juni.
- Id. melasse. S. 291. 24 Juni.
- Besluit houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van afval van vlas, geschikt voor de werkgarenspinnerijen. S. 292. 24 Juni.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van staaldraad en van de daaruit vervaardigde artikelen. S. 296. 25 Juni.
- Id. alle zeep, niet in poeder, stangen of stukken. S. 297. 25 Juni.
- Id. zink, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan zink geen hoofdbestanddeel vormt. S. 298. 25 Juni.
- Id. schellak. S. 302. 1 Juli.
- Id. alle soorten ruw ijzer. S. 305. 5 Juli.
- Id. notenboomen en notenboomenhout. S. 312. 8 Juli.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van aardappelen. S. 339. 24 Juli.
- Besluit houdende bepalingen omtrent de aangifte van ten uitvoer bestemde goederen. S. 370. 7 Aug.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van zuurkool. S. 372. 17 Aug.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van witte kool, pronksnijboonen, spersieboonen en Heinrich Reesenboonen. S. 373. 18 Aug.
- Id. alle medische en optische instrumenten. S. 374. 18 Aug.
- Id. profielijzer, gereedschapsstaal en oud gietijzer. S. 376. 22 Aug.
- Id. linnen- en werkgarens, zoomede van daarvan geheel of gedeeltelijk vervaardigde goederen, voor militaire doeleinden geschikt. S. 380. 28 Aug.
- Besluit houdende wijziging der bepalingen omtrent uitvoer van goederen per pakketpost. S. 383. 2 Sept.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van schapenvleesch. S. 384. 2 Sept.
- Besluit houdende wijziging van het verbod van uitvoer van witte kool, pronksnijboonen, van spersieboonen en Heinrich's Riesenboonen. S. 390. 10 Sept.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van zuurkool, van gezouten groenten, van gedroogde snijboonen en van gedroogde spersieboonen. S. 392. 11 Sept.

- Id. levende geiten en van geitenvleesch. S. 395. 15 Sept.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van afval van vlas, geschikt voor de werkgarensponnerijen. S. 402. 22 Sept.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van vlas. S. 403. 22 Sept.
- Id. melk en alle producten van melk, voor zooverre deze niet reeds verboden zijn. S. 404. 22 Sept.
- Id. van spinaziezaad, van peenzaad en van posteleinzaad. S. 410. 27 Sept.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van paardepeen en van knolrapen. S. 411. 27 Sept.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van allen honing. S. 418. 2 Oct.
- Id. cokes. 419. 2 Oct.
- Besluit houdende wijziging van het verbod van uitvoer van witte kool, van alle soorten van snijboonen, van spersieboonen en van Heinrich's Riesenboonen. S. 422. 6 Oct.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van paardenvleesch. S. 425. 8 Oct.
- Id. eieren. 426. 8 Oct.
- Id. tin. 429. 15 Oct.
- Id. alle groenten in gezouten of gedroogden toestand of op andere wijze verduurzaamd, welke in verschen toestand niet mogen worden uitgevoerd (voor zooverre de uitvoer daarvan niet reeds verboden is). S. 430. 16 Oct.
- Besluit houdende wijziging van het verbod van uitvoer van profielijzer, gereedschapsstaal en oud-gietijzer. S. 431. 18 Oct.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van katoenzaadolie, kokosolie, kokosvet, sesamolie, soyaolie, grondnotenolie en, voor zooverre de uitvoer daarvan niet reeds verboden is, alle eetbare vetten, met uitzondering van margarine, voor zooverre deze door hare bereiding met melk en melkbestanddeelen geschikt is gemaakt om boter te vervangen. S. 432. 18 Oct.
- Id. nikkelen en bronzes pasmunt van het Koninkrijk der Nederlanden. S. 436. 21 Oct.
- Id. lijnolie. S. 441. 28 Oct.
- Besluit houdende wijziging van het verbod van uitvoer van eieren. S. 453. 1 Nov.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van aluminium en aluminiumlegeringen, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan aluminium geen hoofbestanddeel vormt, van chloorkalk en van natriumzouten. S. 454. 1 Nov.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van antimoon regulus. S. 455. 1 Nov.
- Besluit houdende wijziging van het verbod van uitvoer van tin. S. 456. 1 Nov.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van uienzaad en preizaad. S. 457. 1 Nov.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van voederbieten en mangelwortelen. S. 458. 4 Nov.
- Id. koffie, voor zoover betreft gebrande koffie. S. 459. 4 Nov.
- Besluit houdende tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van zilverijen. S. 460. 4 Nov.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van zeep in elken vorm. S. 461. 4 Nov.
- Id. antimoon, oxaalzuur en natronloog. S. 467. 12 Nov.
- Besluit houdende wijziging van het K. B. van 24 September 1914 (Staatsblad n°. 461). S. 468. 12 Nov.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van turf en van turfstrooisel. S. 477. 19 Nov.
- Id. koffie-extract. S. 478. 19 Nov.
- Besluit houdende wijziging van het verbod van uitvoer van afval van vlas, geschikt voor de werkgarensponnerijen. S. 479. 19 Nov.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van haring in elken vorm. S. 481. 25 Nov.
- Id. graphiet en daaruit vervaardigde artikelen, als grondstof en bewerkt, tenzij gebruikt als onderdeel van eenig vervaardigd artikel, waarvan graphiet geen hoofbestanddeel is. S. 491. 10 Dec.
- Id. Turkschroodolie en dergelijke praeparaten, bestaande uit gesulfoneerde, geheel of gedeeltelijk verzepte oliën. S. 502. 13 Dec.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van glycerine. S. 503. 13 Dec.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van oud papier. S. 514. 18 Dec.
- Id. zaad van wikken en lupinen. S. 515. 18 Dec.
- Besluit houdende intrekking van de tijdelijke opheffing van het verbod van uitvoer van klaverzaden. S. 516. 18 Dec.
- Besluit houdende verbod van uitvoer van cement. S. 517. 20 Dec.
- Besluit houdende intrekking van de tijde-

- lijke opheffing van het verbod van uitvoer van mijnhout. S. 522. 29 Dec.
- Wet houdende aanvulling van de wet van 3 Augustus 1914, S. 344, houdende verbod tot uit- en vervoer van sommige artikelen. S. 532. 31 Dec.
- Wet houdende tijdelijke bepalingen betreffende het vervoer en de nederlage van goederen. S. 533. 31 Dec.
- Veeartsenijkunst.** Besluit tot nadere wijziging en het opnieuw vaststellen van het Reglement voor 's Rijks Veeartsenijsschool, vastgesteld bij K. B. van 25 Mei 1894 (Staatsblad n°. 65). S. 183. 13 April.
- Veeziekten.** Missive van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, betreffende opzending van huiden en vleesch, afkomstig van vee, hetwelk als verdacht van mond- en klauwzeer wordt geslacht. 9 Jan.
- Missive van den Minister van Binnenlandse Zaken aan de commissarissen der Koningin betreffende verbreiding van mond- en klauwzeer door militairen. 18 Jan.
- Missive van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel betreffende opgave van vleeschzendingen naar Rotterdam door Burgemeesters. 18 Febr.
- Missive van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën betreffende het opmaken van aanvragen om décharge en rekening en verantwoording in zake veeziekte. 6 April.
- Wet tot aanvulling van de wet van 20 Juli 1870, S. 131, tot regeling van het veeartsenijkundig Staatstoezigt en de veeartsenijkundige politie. S. 196. 16 April.
- Missive van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan de Comm. der Koningin in de provinciën betreffende betaalbaarstelling van veeziekte-kredieten. 7 Oct.
- Als voren betreffende aangifte eener besmettelijke veeziekte. 15 Dec.
- Besluit houdende vaststelling van bepalingen omtrent behandeling en vervoer van afgeroonde melk, karnemelk en wei. S. 510. 16 Dec.
- Veiligheid in fabrieken en werkplaatsen.** Arrest van den H. R. Het voorschrift van art. 19, 1., van het K. B. van 7 December 1896, S. 215 (thans art. 135 van het K. B. van 27 Juni 1913, S. 317), ter uitvoering van artt. 6 en 7 der Veiligheidswet, is als een op zich zelf staande gebodsbepaling te beschouwen op overtreding waarvan straf is gesteld. — Weliswaar bepaalt art. 7 der Veiligheidswet bij de aanduiding der algemeen maatregel van bestuur nader aan te geven maatregelen, welke door hoofden en bestuurders onder meer tot het voorkomen van ongevallen door werktuigen moeten worden genomen, dat zulks zal geschieden „met inachtneming van de voorschriften door het Districtshoofd der Arbeidsinspectie te geven”, doch hieruit volgt geenszins, dat de voornoemde hoofden en bestuurders de huy in art. 19, 1., van het K. B. van 7 Dec. 1896, S. 215 in het algemeen opgelegde verplichting eerst bij het bestaan van zoodanige speciale voorschriften zouden behoeven na te komen, of dat zij in laatstbedoeld geval niet, ook afgescheiden van die nadere voorschriften hun gegeven, voor eene doelmatige beschutting zouden moeten zorgen. — De bij art. 19, 1., voornoemd omschreven verplichtingen zijn den hoofden en bestuurders zelfstandig en onafhankelijk van de nadere voorschriften, hun door het districtshoofd te geven, opgelegd. 11 Jan.
- Wet tot wijziging van de Veiligheidswet. S. 281. 19 Juni.
- Besluit houdende bekendmaking van den tekst der Veiligheidswet. S. 304. 2 Juli.
- Vervoer.** Besluit houdende verbod van vervoer van onderscheidene artikelen van uit het gebied van eenige gemeenten naar het overige gedeelte des Rijks. S. 126. 4 Maart.
- Wet houdende verbod om sommige artikelen te laden in of te vervoeren met visschersvaartuigen. S. 316. 9 Juli.
- Besluit houdende wijziging der bepalingen omtrent het vervoer van versch vleesch. S. 427. 13 Oct.
- Wet houdende aanvulling van de wet van 3 Augustus 1914, S. 344, houdende verbod tot uit- en vervoer van sommige artikelen. S. 532. 31 Dec.
- Wet houdende tijdelijke bepalingen betreffende het vervoer en de nederlage van goederen. S. 533. 31 Dec.
- Visscherij.** Beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, tot wijziging van de beschikking van 6 Mei 1911, n°. 2780, betreffende visch- en hengelakten. 11 Jan.
- Als voren tot vaststelling van een letterteeken, dat door zee- of kustvisschersvaartuigen moet worden gevoerd. 15 Maart. 12 Juni. 9 Sept.

- Besluit tot vaststelling van een Reglement voor de visscherij in de Zuiderzee en de daaraan gelegen open havens. S. 205. 23 April.
- Besluit tot vaststelling van een nieuw Reglement voor de visscherij in de Waddenzee, de Lauwerszee, den Dollart, de daaraan gelegen open havens en de Noordelijke zeegaten. S. 206. 23 April.
- Besluit tot wijziging van de visscherijreglementen. (Maat op bot.) S. 254. 16 Juni.
- Besluit tot nadere wijziging van het Binnenvisserijreglement. S. 287. 24 Juni.
- Tekst bekend gemaakt. 484. 11 Nov.
- Besluit tot nadere wijziging van het Zuiderzee-visscherij-reglement en het Waddenzee-visscherijreglement. S. 435. 21 Oct.
- Besluit tot wijziging van het Reglement voor de kustvisscherijraden, vastgesteld bij K. B. van 19 September 1910 (Stbl. n°. 284). S. 445. 28 Oct.
- Vluchtelingen.** Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de commissarissen der Koningin, betreffende het vertrek van vluchtelingen. 15 Jan.
- Als voren betreffende uittocht van Belgische vluchtelingen naar Engeland. 20 Jan.
- Als voren betreffende onderstand van Belgische vluchtelingen. 12 Maart.
- 21 Juni.
- 1 Juli.
- 14 Juli.
- Vogels.** Arrest van den H. R. Het zich in het veld buiten openbare wegen en voetpaden bevinden met klemmen valt in het bij art. 33 der Vogelwet bedoelde verbod en mitsdien ook in de strafbepaling van art. 35 dier wet. 18 Jan.
- Arrest van den H. R. Beteekenis van het begrip „veld” in art. 33 der Vogelwet. — Nu de rechtbank als feitelijk vaststaande aannam, dat het terrein, waar de beklaagde zich met de netten bevond niet is te beschouwen als strand der zee noch als aanwassen, gorsingen en schorren, aan dat strand aangespoeld, doch als de bodem — zij het dan ook de door aanslijking verhoogde bodem — der zee, dus de zee zelve, heeft zij hieruit terecht afgeleid, dat de beklaagde zich niet in het veld heeft bevonden. 25 Jan.
- Arrest van den H. R. Art. 12 van het K. B. van 18 November 1913, S. 412, wijst onvoorwaardelijk en zonder eenige beperking kunstlicht aan als een der middelen, waarmede het ingevolge art. 33 van de Vogelwet verboden is zich in het veld buiten openbare

- wegen en voetpaden te bevinden. — Het in art. 33 der Vogelwet 1912 verbodene, zooals dit nader is geregeld en beperkt in het K. B. van 18 November 1913, S. 412; is bij art. 36 dezer wet strafbaar gesteld. 3 Mei.
- Arrest van den H. R. Art. 33, 1^e al. der Vogelwet van 1912, S. 303, verbiedt het gebruik van bij algemeenen maatregel van bestuur nader aan te wijzen middelen, om beschermde vogels en vogels, als bedoeld in art. 1c der Wet, te vangen of te doodden. — Het bezigen van lijm tot het vangen der bij art. 33, 1^e al. bedoelde vogels levert in verband met de artt. 36 en 41 der Vogelwet eene zelfstandige overtreding op, zonder dat zulk een vogel inderdaad daardoor behoeft te zijn bemachtigd. — Lijm is niet als vangmiddel verboden ten aanzien van alle vogels zonder onderscheid, maar er zijn intengedeel vogels met name in art. 1a der Vogelwet bedoelde, omtrent welke te dien opzichte in geenerlei wetsvoorschrift is bepaald. — Nu de aanklacht en in verband daarmede de bewezenverklaring zich niet beperken tot het gebruik van lijm bij het vangen van de in art. 33, 1^e al. genoemde vogels, maar betrekking hebben op vogels in het algemeen volgt daaruit niet, dat beklaagde zich heeft schuldig gemaakt aan een strafbaar feit. 31 Mei.
- Volksgezondheid.** Besluit houdende wijziging van het besluit van 25 Juni 1902 tot uitvoering van art. 23 der Gezondheidswet. 16 April.
- Wet tot goedkeuring van de wijziging der overeenkomst betreffende de stichting van een nieuw ziekenhuis te Groningen. S. 558. 31 Dec.
- Volkshuisvesting.** Besluit houdende tijdelijke voorziening ten aanzien van den rentevoet der voorschotten uit 's Rijks kas, bedoeld in artikel 33 der Woningwet. S. 136. 6 Maart.
- Wet tot nadere wijziging van de Woningwet. S. 198. 16 April.
- In werking treden. 285. 19 Juni.
- Besluit tot nadere wijziging van het K. B. van 28 Juli 1902; S. 160, tot uitvoering van de artikelen 7, 8, 9, 26, 27, 28, 30, 34, 35 en 36 der Woningwet. S. 227. 31 Mei.
415. 2: Oct.
- Besluit houdende beslissing dat eene verordening, waarbij voor te bouwen woningen op zekere terreinen de eisch gesteld wordt van eene minimum-huurwaarde, aan goedkeuring van Gedep. Staten onderworpen is en zoodanige verordening echter niet voor goedkeuring vatbaar is. 24 Juni.

- Vreemdelingen.** Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken betreffende toepassing van het vestigingsverdrag met Duitschland. 21 April.
- Vrouwenarbeid.** Zie: *Arbeid van vrouwen en jeugdige personen.*
- Waterschappen.** Besluit houdende beschikking op het beroep, ingesteld door PH. VAN DEN KLOOSTER te Wemeldinge tegen het besluit van Gedep. Staten van Zeeland, waarbij aan den adressant vergunning is geweigerd tot het bouwen van een woning op den Nieuwedijk, beoosten het Kanaal door Zuid-Beveland. S. 210. 29 April.
- Waterstaat.** Wet betreffende de overbrenging in beheer en onderhoud bij het waterschap „de Lage Landen” onder Oosterhout van twee sluisjes in den westelijken dijk van het Wilhelmina-kanaal onder die gemeente, alsmede van de daarbij gelegen berm-sloot. S. 359. 31 Juli.
- Weduwen- en weezenfonds.** Besluit tot wijziging en aanvulling van het Reglement voor het Weduwen- en Weezenfonds der Europeesche officieren van het Nederlandsch-Indische leger. S. 181. 12 April.
- Wegen.** Wet tot overdracht in beheer en onderhoud aan den polder „Helder en Huisduinen” van een gedeelte van den Rijksweg, genaamd „Strooweg”. S. 46. 30 Jan.
- Als voren aan den polder „het Koegras” van een gedeelte van den Rijksweg, genaamd „Strooweg” en een gedeelte van den Rijksweg langs den Koegraszanddijk. S. 47. 30 Jan.
- Besluit betreffende het karakter van openbaren weg. 4 Maart.
- Woningwet.** Zie: *Volkshuisvesting.*
- Zeebrieven.** Besluit houdende nadere wijziging van de bepalingen betreffende de zeebrieven en jaarpassen in Nederlandsch-Indië, laatstelijk gewijzigd bij K. B. van 25 April 1913, n°. 77 (Nederl. Stbl. n°. 140, Ind. Stbl. n°. 439). S. 154. 15 Maart.
- Zeedieren.** Missive van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan de Gedeputeerde Staten van onderscheidene provinciën, betreffende het aanspoelen van groote zeedieren. 22 Oct.
- Zetters.** Besluit tot regeling der vergoeding voor bureaustkosten aan de colleges van zetters voor 's Rijks directe belastingen en der presentiegelden voor de leden dier colleges. S. 147. 12 Maart.
- Ziekten. (Besmettelijke)** Besluit tot vaststelling van eenige buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en de Aziatische cholera- en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 29. 29 Jan.
- Beschikking van den Minister van Binnenlandsche Zaken tot uitvoering van het K. B. van 29 Januari 1915, Staatsblad n°. 29. 20 Febr.
- Besluit waarbij de wet van 4 Dec. 1872, S. 134, houdende voorzieningen tegen besmettelijke ziekten, van toepassing wordt verklaard op meningitis cerebrospinalis epidemica. S. 218. 14 Mei.
- Wet tot nadere aanvulling en wijziging der wet van 26 April 1884, S. 80, houdende buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 314. 9 Juli.
- Wet houdende herziening van de wet van 28 Maart 1877, S. 35, gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886, S. 64, 8 April 1893, S. 63, en 21 Juni 1901, S. 157, tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen. S. 346. 31 Juli.
- Besluit houdende bekendmaking van den tekst der wet van 28 Maart 1877, S. 35, gewijzigd bij de wetten van 15 April 1886, S. 64, 8 April 1893, S. 63, 21 Juni 1901, S. 157 en 31 Juli 1915, S. 346, tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen. S. 405. 24 Sept.
- Besluit tot toepassing der wet van 26 April 1884, S. 80, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 9 Juli 1915, S. 314, tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 416. 2 Oct.
- Besluit tot vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van vlektyphus en tot wering zijner uitbreiding en gevolgen. S. 438. 23 Oct.
- Besluit tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van de pest en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 439. 23 Oct.
- Besluit tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending der Aziatische cholera en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 469. 15 Nov.
- Besluit tot nadere vaststelling van buitengewone maatregelen tot afwending van de pokken en tot wering harer uitbreiding en gevolgen. S. 523. 30 Dec.
- Zout.** Besluit houdende bepalingen omtrent vrijdom van den accijns voor zout, in fabrieken of trafieken benodigd bij het verven van

- katoen en katoenafval ten dienste der ver-
vaardiging van watten. S. 2. 2 Jan.
- Besluit houdende wijziging van dat van
29 September 1909, S. 326, betreffende het
krediet voor den accijns op zout, bestemd
voor vrijdomgenietenden, den vrijdom van
den accijns op zout, benoodigd voor de
zeevisscherij en den vrijdom van den accijns
op zout, benoodigd voor vischzouterijen aan
den wal. S. 394. 13 Sept.
- Besluit houdende aanwijzing van Eindhoven
als losplaats van ruw zout of zouthoudend
water. S. 424. 8 Oct.
- Wet tot wijziging der wettelijke bepalingen
omtrent den accijns op het zout. S. 493.
10 Dec.